

AKTA SEJMIKU KOWIEŃSKIEGO z lat 1733–1795

WYDAŁA
Monika Jusupović

INSTYTUT HISTORII PAN
WYDAWNICTWO NERITON

<http://rcin.org.pl>

AKTA
SEJMIKU KOWIEŃSKIEGO
Z LAT 1733-1795

AKTA
SEJMIKU KOWIEŃSKIEGO
Z LAT 1733-1795

WYDAŁA

Monika Jusupović

Instytut Historii PAN
Wydawnictwo Neriton
Warszawa 2019

<http://rcin.org.pl>

Recenzje wydawnicze
doc. dr Robertas Jurgaitis
dr Andrej Macuk

Współpraca przy kwerendach
Liudas Glemža

Konsultacja filologiczna
Aleksander Paroń

Redakcja, korekta
Jacek Adamczyk

Indeksy
Monika Jusupović
Jacek Adamczyk

Opracowanie graficzne i projekt okładki
Elżbieta Malik

© Copyright by Monika Jusupović
© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk
© Copyright by Wydawnictwo NERITON

ISBN 978-83-65880-67-3 (IH PAN)
ISBN 978-83-66018-24-2 (Neriton)

Publikacja dofinansowana przez Narodowe Centrum Nauki,
nr rej. 2015/19/D/HS3/00716

Wydanie I, Warszawa 2019

Instytut Historii PAN
Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa
tel. 22 831-02-61 w. 44
www.ihpan.edu.pl
wydawnictwo@ihpan.edu.pl

Wydawnictwo Neriton
Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa
tel. 22 831-02-61 w. 26
http://neriton.pl
neriton@ihpan.edu.pl

Dystrybucja
<http://ksiegarnia-ihpan.edu.pl>

Druk i oprawa
Fabryka Druku

<http://rcin.org.pl>

Wstęp

1. Edytorstwo akt sejmikowych

Edytorstwo akt sejmikowych jest kluczowe dla stworzenia bazy źródłowej do badań nad parlamentaryzmem Rzeczypospolitej. Zebranie i opublikowanie tych dokumentów może być podstawą wszechstronnych badań nad sejmikami, sejmami, a także innymi dziedzinami historii Rzeczypospolitej. Znaczenie edycji akt sejmikowych dostrzeżono już w XIX w., kiedy to pojawiły się pierwsze wydawnictwa zawierające ten rodzaj źródeł¹. W 1880 r., podczas I Zjazdu Historyków Polskich w Krakowie, Walerian Kalinka zabrał głos na temat znaczenia publikowania takich dokumentów. Dało to początek dyskusji prowadzonej przez wielu wybitnych historyków². W latach osiemdziesiątych pojawiły się także pierwsze odrębne edycje dokumentów sejmikowych, które z różnym natężeniem były wydawane w kolejnych dziesięcioleciach³. Zestawienia edycji akt sejmikowych przygotowanych do początku XXI w. dokonali już Michał Zwierzykowski i Robert Kołodziej⁴, nie ma zatem potrzeby ponownie ich wszystkich wymieniać. Warto jednak się pokusić o uzupełnienie tego zestawienia o najnowsze projekty edytorskie i podsumowanie wyników tych prac.

¹ *Teka Gabryela Junoszy Podoskiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego*, wyd. K. Jarochowski, t. I–IV, Poznań 1854–1862.

² Wypowiadali się w tej dyskusji m.in. Władysław Konopczyński, Oswald Balzer i Stanisław Kutrzeba, a bliżej przedstawił ją M. Zwierzykowski, *Wydawanie akt sejmikowych Rzeczypospolitej szlacheckiej – dorobek edytorski oraz refleksje nad klasyfikacją źródeł do dziejów osiemnastowiecznych sejmików*, „Wiek Oświecenia”, t. 27, 2011, s. 27; K. Łopatecki, *Edycje źródłowe akt sejmikowych, przeszłość – teraźniejszość – przyszłość*, „Miscellanea Historico-Iuridica”, t. 14, 2015, z. 2, s. 17–18.

³ Np.: *Lauda sejmików ziemi dobrzyńskiej*, wyd. F. Kluczycki, Kraków 1887; A. Pawiński, *Dzieje ziemi kujawskiej oraz akta do nich służące. Lauda i instrukcje 1572–1795*, t. II–IV, Warszawa 1888; *Akta grodzkie i ziemskie*, t. XX–XXII, XXIV, wyd. A. Prochaska, Lwów 1928–1931; t. XXV, wyd. W. Hejnosz, Lwów 1935.

⁴ M. Zwierzykowski, *op. cit.*, s. 27–30; M. Zwierzykowski, R. Kołodziej, *Bibliografia parlamentaryzmu Rzeczypospolitej szlacheckiej*, Poznań 2012, s. 21–35. Szeroko historię edytorstwa akt sejmikowych omówił też K. Łopatecki, *op. cit.*, s. 17–30.

Dotychczas najpełniejszego wydania, obejmującego całe dzieje parlamentaryzmu Rzeczypospolitej, doczekały się akta sejmikowe kujawskie⁵. Nieco krótszy okres, mianowicie dochodzący do pierwszego rozbioru, obejmują dokumenty sejmików halickiego i wisznińskiego⁶. Wydana została także znaczna część akt sejmików krakowskich⁷, a także poznańskich i kaliskich⁸. Również szeroki okres chronologiczny obejmują – dalekie jednak od kompletności – dokumenty z sejmików dobrzyńskich⁹, oraz rawskich¹⁰. Jedynie fragmentarycznie wydano natomiast akta sejmikowe chełmskie¹¹, lubelskie¹², podolskie¹³, sejmików lwowskiego, przemyskiego i sanockiego¹⁴ oraz akta stanów pruskich¹⁵. Łącznie zatem wydano, w mniejszej lub większej części, akta kilkunastu sejmików koronnych przy ogólnej liczbie 44 sejmików¹⁶. Oznacza to, że większa część pracy pozostaje jeszcze przed badaczami. Pewnym optymizmem napawa jednak podjęcie w ostatnich latach kilku projektów edytorskich, np. Michała Zwierzykowskiego i jego współpracowników czy historyków lubelskich z Henrykiem Gmiterkiem na czele.

Znacznie gorzej przedstawia się sytuacja, jeśli chodzi o akta sejmikowe Wielkiego Księstwa Litewskiego. Propozycje ich wydawania pojawiły się później niż w przypadku akt koronnych, opublikowano też ich niewiele przed odrodzeniem

⁵ A. Pawiński, *op. cit.*

⁶ *Akta grodzkie i ziemskie*, t. XX–XXII, XXIV, XXV.

⁷ *Akta sejmikowe województwa krakowskiego*, t. 1: 1572–1620, wyd. S. Kutrzeba, Kraków 1932; *Akta sejmikowe województwa krakowskiego*, t. 2: 1621–1660, wyd. A. Przyboś, Kraków, 1953–1955; t. 3: 1661–1673, wyd. A. Przyboś, Wrocław 1959; t. 4: 1674–1680, wyd. A. Przyboś, Wrocław 1963; t. 5: 1681–1696, wyd. A. Przyboś, Wrocław 1984.

⁸ *Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego*, t. I: 1572–1632, wyd. W. Dworzaczek, Poznań 1957, 1962; *Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego. Lata 1696–1732*, wyd. M. Zwierzykowski, Poznań 2008; *Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1736*, wyd. M. Zwierzykowski, Poznań 2015; *Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego. Lata 1668–1675*, wyd. M. Zwierzykowski, R. Kołodziej, A. Kamiński, Poznań 2018; *Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego. Lata 1676–1695*, wyd. M. Zwierzykowski, R. Kołodziej, A. Kamiński, Poznań 2019.

⁹ *Lauda sejmików ziemi dobrzyńskiej*.

¹⁰ *Lauda ziemi rawskiej oraz województwa rawskiego 1583–1793*, red. M. Nagielski, Warszawa 2017.

¹¹ *Akta sejmikowe ziemi chełmskiej 1572–1668*, oprac. W. Bondyra, H. Gmiterek, J. Ternes, Lublin 2013.

¹² *Akta sejmikowe województwa lubelskiego 1572–1632*, oprac. H. Gmiterek, Lublin 2016.

¹³ *Akta sejmiku podolskiego in hostico 1672–1696*, wyd. J. Stoliczka, Kraków 2002.

¹⁴ *Akta grodzkie i ziemskie*, t. XXIII, wyd. A. Prochaska, Lwów 1928.

¹⁵ *Akta Stanów Prus Królewskich*, t. 1–4: 1479–1506 wyd. K. Górski, M. Biskup, Toruń 1955–1967; *Akta Stanów Prus Królewskich*, t. 5: 1506–1512 wyd. M. Biskup, Poznań, Warszawa 1973–1975; *Akta Stanów Prus Królewskich*, t. 6–8: 1512–1526 wyd. M. Biskup, I. Janosz Biskupowa, Warszawa, Toruń 1979–1993; *Protokoły Sejmiku Generalnego Prus Królewskich*, t. 1–3, M. Biskup, B. Dybaś, J. Tandecki i inni, Toruń, 2001–2010.

¹⁶ W. Kriegseisen, *Sejmiki Rzeczypospolitej szlacheckiej w XVII i XVIII wieku*, Warszawa 1991, s. 28.

państwa polskiego¹⁷. Jeszcze w XIX w. historycy związani z Wileńską Komisją Archeograficzną wydali wybrane akta sejmików brzeskich i grodzieńskich a także wileńskich, smoleńskich, nowogródzkich i starodubowskich, lecz jakoś tej edycji pozostawia wiele do życzenia¹⁸. Przez kolejne dziesiątki lat nie przygotowano żadnych publikacji, dopiero w ostatnich latach, podobnie jak w przypadku Korony, nastąpiło pewne ożywienie prac. Jego zapowiedziami było wydanie przez Henryka Lulewicza *Akt zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego*¹⁹. Kolejny krok uczynili historycy litewscy wydając instrukcje sejmikowe na Sejm Czteroletni²⁰. Zespół historyków pod kierunkiem Tomasza Kempy zajął się edycją akt sejmiku wileńskiego, a zespół kierowany przez Andrzeja Rachubę przygotowuje do wydania dokumenty sejmiku nowogródzkiego. Następnym krokiem w kierunku wydania pełnego zestawu dokumentów sejmikowych jest niniejsza edycja, obejmująca akta sejmiku kowieńskiego.

2. Dzieje polityczne sejmiku kowieńskiego w latach 1733-1794

Sejmik kowieński był jednym z ważniejszych sejmików Wielkiego Księstwa Litewskiego. W historiografii litewskiej pojawiła się nawet skądinąd wątpliwa teza, że był to najważniejszy sejmik litewski. Dowodem na to miało być znaczenie przywiązywane do niego w XVIII w.²¹ Rzeczywiście, za panowania Augusta III liderzy litewskich stronnictw politycznych wysyłali na sejmiki kowieńskie najważniejszych kandydatów, ponieważ słynęły one z „niezrywalności”, gdyż obrady zawsze udawało się doprowadzić do szczęśliwej konkluzji, podczas gdy w innych powiatach nadużywano *liberum veto*²².

Wyjątkowa rola sejmików kowieńskich była zasługą miejscowych liderów, którzy rozpoczęli swe kariery na przełomie panowania Augusta II i Augusta III. Należała do nich przede wszystkim rodzina Zabiellów. Jednym z pierwszych twórców

¹⁷ K. Łopatecki, *op. cit.*, s. 31.

¹⁸ M. Zwierzykowski, *op. cit.*, s. 27.

¹⁹ *Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego*, t. 1-2, oprac. H. Lulewicz, Warszawa 2006-2009. Tłumaczenia wybranych akt z terenów obecnej Białorusi z czasów stanisławowskich wydał J. Olszyczka, *Zbor mvorau u 6 m.*, t. 5, Minsk 2009.

²⁰ *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės seimelių instrukcijos (1788-1790)*, wyd. R. Jurgaitis, A. Stankevič, A. Verbiekienė, Vilnius 2015.

²¹ Teza ta wynikała ze stołecznej pozycji Kowna w okresie, w którym powstała, a mianowicie w dwudziestolecie międzywojennym, R. Jurgaitis, *Funkcjonowanie sejmiku wileńskiego w latach 1717-1795; między szlacheckim parlamentaryzmem a samorządem*, w: *Praktyka życia publicznego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI-XVIII wieku*, red. U. Augustyniak i A.B. Zakrzewski, Warszawa 2009, s. 41-42.

²² M. Jusupović, *Prowincjonalna elita litewska w XVIII wieku. Działalność polityczna rodziny Zabiellów w latach 1733-1765*, Warszawa 2014, s. 343.

jej wyjątkowej pozycji był podziwiany w diariuszu Marcina Matuszewicza Mikołaj Zabięło, który sprawował najwyższe w powiecie godności: w latach 1698–1730 podkomorzego, a następnie – od roku 1730 do śmierci w 1739 r. – marszałka²³. Po jego śmierci doszło do rywalizacji o przywództwo w powiecie między bratankiem Mikołaja, Antonim Zabięłą, a jego siostrzeńcem, Szymonem Siruciem. Zakończyła się ona porozumieniem, zgodnie z którym Zabięło miał uzyskać urząd marszałka, a Siruc – zostać dyrektorem sejmiku gromnicznego 1740 r. Tę ostatnią funkcję obydwaj rywale mieli pełnić na zmianę do momentu elekcji Antoniego na marszałka²⁴. W ten sposób w powiecie ustalili się układ polityczny, który przetrwał aż do ostatniego bezkrólewia²⁵. Działalność liderów kowieńskich została już przeze mnie opisana w innym miejscu²⁶, tu zatem przedstawię tylko pokrótce dzieje sejmiku na tle historii Rzeczypospolitej.

Właśnie Antoni Zabięło i Szymon Siruc byli posłami na sejm konwokacyjny w 1733 r. W przygotowanej dla nich instrukcji obywatele kowieńscy poparli króla-rodaka, a zatem Stanisława Leszczyńskiego. Mimo to sejmik z dystansem podchodził do konfederacji popierającej Leszczyńskiego²⁷. Litwini, zapewne pod wpływem wkraczających wojsk rosyjskich, zaczęli przechodzić na stronę Sasa. Choć trwała jeszcze walka partyzancka, w której uczestniczył m.in. Antoni Zabięło, w 1734 r. powiat kowieński zawiązał konfederację przy Augustacie III²⁸. Zgodnie z wolą dworu, zamierzającego poprzez reasumpcję Trybunału Głównego Litewskiego dowieść prawomocności panowania Augusta III i rozpocząć pacyfikację, w Kownie przeprowadzono sejmik deputacki 1735 r. Obywatele wykorzystali tę okazję także do wybrania posła do jednego z dowódców wojsk rosyjskich działających w interesie Wettyna na Litwie²⁹. Również sejmiki przed sejmami pacyfikacyjnymi w latach 1735 i 1736 przeprowadzono zgodnie

²³ M. Matuszewicz, *Diariusz życia mego*, t. 1, wyd. B. Królikowski, Warszawa 1886, s. 113–114; *Urzędnicy*, t. 2, s. 381, 400.

²⁴ P.P. Romaniuk, *Siruc Szymon*, *Polski Słownik Biograficzny*, t. 37, s. 577; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 181.

²⁵ M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 186.

²⁶ *Ibidem*, passim.

²⁷ Instrukcja dana posłom na sejm konwokacyjny, 18 III 1733, s. 37 (Powołując się na dokumenty zawarte w niniejszej edycji ograniczać się będą do podania tytułu, daty i strony w niniejszej edycji, bez innych elementów adresu bibliograficznego); A. Lisek, *Obóz stanisławowski na Litwie w okresie wojny o tron Polski do zawiązania konfederacji generalnej wileńskiej (1733–1734)*, „*Studia Historyczne*”, t. 50, 2007, nr 2, s. 127–128; A. Macuk, *Konfederacje powiatów Wielkiego Księstwa Litewskiego w obronie Stanisława Leszczyńskiego w latach 1733–1734*, w: *Król a prawo stanów do oporu*, red. M. Markiewicz, E. Opaliński, R. Skowron, Kraków 2010, s. 334.

²⁸ Instrukcja dana posłom do Augusta III, 30 VI 1734, s. 41; A. Lisek, *op. cit.*, s. 129 i nn.; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 175–176.

²⁹ Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. i dla posła do generała majora Bismarcka, 7 II 1735, s. 43; T. Ciesielski, *Walka o utrzymanie Trybunałów Wielkich i Trybunałów Skarbowych w 1749 roku*, w: *Praktyka życia publicznego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI–XVIII w.*, red. U. Augustyniak, A.B. Zakrzewski, Warszawa 2010, s. 146.

z zaleceniami dworu. Zamieszczono w instrukcjach punkty o wymowie regalistycznej, lecz nie zapominano o problemach powiatu, wynikających głównie z obecności wojsk rosyjskich³⁰.

Po pacyfikacji kraju sytuacja powoli stabilizowała się również w powiecie kowieńskim. Lokalni liderzy starali się lawirować między rywalizującymi w Wielkim Księstwie Litewskim przywódcami największych stronnictw: Familii Czartoryskich i związanych w tym czasie z dworem królewskim Radziwiłłów. Jeszcze w 1737 r. rozdzielono mandaty deputackie między kandydatów obu ugrupowań, co poskutkowało wniesieniem manifestu przeciwko deputatom³¹. Również przed sejmikiem deputackim 1738 r. doszło do pewnych nieporozumień miejscowych działaczy z przywódcami radziwiłłowskimi. Na kolejnych sejmikach przewaga dworu i reprezentującego go Michała Kazimierza Radziwiłła była wyraźniejsza, choć instrukcja z 1738 r. nie była dla nich zbyt korzystna³². Niedługo jednak trwała przewaga radziwiłłowska, gdyż wpływy wśród szlachty pozyskiwała odsunięta od dworu Familia³³. Na sejmiku deputackim 1740 r. postawiono na kandydatów Czartoryskich, co ponownie zaowocowało manifestem, który jednak, podobnie jak trzy lata wcześniej, nie miał wpływu na rezultaty sejmiku³⁴. Również później dominowały wpływy Familii, z wyjątkiem może sejmiku 1742 r., kiedy to deputatem został związany jeszcze z Radziwiłłami Szymon Siruć oraz Stanisław Skorulski³⁵.

Wzrost wpływów Familii przyniósł rezultat w postaci porozumienia z dworem, datującego się od 1743 r. Efektem tego był sojusz Czartoryskich z poszukującym stronników Radziwiłłem³⁶. Niewiele wcześniej w powiecie kowieńskim doprowadzono do porozumienia po wspomnianej wyżej rywalizacji Antoniego Zabięły i Szymona Sirucia, a w związku z tym doszło do elekcji urzędników powiatowych i ustabilizowania układu sił³⁷. Obaj liderzy powiatowi przez najbliższe kilkanaście lat pilnowali spokojnego przebiegu sejmików, na których zazwyczaj rozdzielano mandaty między stronnictwa Familii i Radziwiłłów. Również powiatowi *primores* podzielili się pomiędzy te ugrupowania. Co prawda Antoni Zabięło współpracował z obiema stronami, ale jego brat Szymon należał do popleczników Radziwiłła, podczas gdy trzeci z braci Józef, a także Szymon Siruć

³⁰ Instrukcja dana posłom na sejm pacyfikacyjny, 16 VIII 1735, s. 44; Instrukcja dana posłom na sejm pacyfikacyjny, 14 V 1736, s. 48; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 177–178.

³¹ Manifest przeciw sejmikowi, 4 II 1737, s. 52; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 178.

³² Instrukcja dana posłom na sejm, 25 VIII 1738, s. 54; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 179–180.

³³ Z. Zielińska, *Walka Familii o reformę Rzeczypospolitej 1743–1752*, Warszawa 1983, s. 21.

³⁴ M. Matuszewicz, *op. cit.*, s. 150, 155; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 181.

³⁵ J. Lindemann do M.K.Radziwiłła, 15 II 1742, AR V 8491, s. 4–5; P.P. Romaniuk, *op. cit.*, s. 577; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 182–184.

³⁶ Z. Zielińska, *op. cit.*, s. 46, 49–50.

³⁷ Instrukcja dana posłom do Aleksandra Pocięja, 5 II 1743, s. 69; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 185–186.

związali się z Czartoryskimi. W wyniku stabilizacji sytuacji sejmiki kowieńskie w połowie lat czterdziestych przebiegały w miarę spokojnie³⁸.

Pierwsze rysy na sojuszu między Familją a stronnictwem radziwiłłowskim pojawiły się przy okazji fundacji Trybunału Głównego Litewskiego w 1747 r.³⁹ Na sejmikach kowieńskich wciąż starano się godzić interesy obydwu stronnictw, choć w wyniku starć między litewskimi liderami, wymagało to coraz większych wysiłków. Do konfliktu doszło np. w 1750 r., kiedy to o funkcję deputata kowieńskiego starał się syn hetmana, Janusz Radziwiłł. Przy okazji kolejnych sejmików można dostrzec wzrastającą przewagę wpływów Czartoryskich. Przywódcom tego stronnictwa udało się nawet zażegnać groźbę zerwania sejmiku deputackiego 1751 r., spowodowaną rywalizacją miejscowych liderów⁴⁰. Przewaga Familii w powiecie kowieńskim dotrwała do jej konfliktu z dworem, którego bezpośrednią przyczyną była sprawa podziału ordynacji ostrogskiej w 1753 r. Odsunięcie Czartoryskich od dworu było w dużej mierze dziełem Jerzego Augusta Mniszcha, tworzącego nowe stronnictwo dworskie⁴¹. Być może kryzys, który przeżywała Familia miał wpływ na wyjątkowo niespokojny przebieg kowieńskiego sejmiku poselskiego 1754 r. Podczas jego obrad szwagier Szymona Sirucia, Stanisław Prozor zaprotestował przeciwko dominacji Zabiellów na sejmikach, w wyniku czego doszło do wniesienia dwóch manifestacji. Udało się jednak wyciszyć sprawę i sejmik nie został zerwany⁴². Przypadek ten nie pozostał jednak wyjątkiem, gdyż już w 1756 r. zarówno po sejmiku deputackim, jak i poselskim wnoszono manifestacje, ale w pierwszym przypadku inicjator został przekupiony, a w drugim chyba po prostu zignorowany⁴³.

Nasilenie manifestacji zapewne było związane z zaostrzeniem się rywalizacji pomiędzy najpotężniejszymi działaczami politycznymi w kraju. Stronnictwo dworskie, tworzone przez marszałka Mniszcha, starało się pozyskać stronników również w powiecie kowieńskim⁴⁴. W tym czasie Czartoryscy również walczyli o utrzymanie swych wpływów, co powodowało niespokojny przebieg zarówno sejmików kowieńskich, jak i poprzedzających je negocjacji. Przeważnie udawało się rozdzielać mandaty między rywalizujące stronnictwa, choć nadal widoczna

³⁸ P.P. Romaniuk, *op. cit.*, s. 577; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 187–192.

³⁹ Z. Zielińska, *op. cit.*, s. 226–227; M. Macuk, *Wybór pisarzy Trybunału Wielkiego Księstwa Litewskiego w latach 40. XVIII wieku*, w: *Rzeczpospolita państwem wielu narodowości i wyznań XVI–XVIII*, red. T. Ciesielski, A. Filipczak–Kocur, Opole 2008, s. 116, 120.

⁴⁰ M.F. Czartoryski do M. Sapiehy, 20, 27 XI 1750, BN 4943, s. 124–127; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 193–210.

⁴¹ M. Czeppe, *Kamaryla Pana z Dukli. Kształtowanie się obozu politycznego Jerzego Augusta Mniszcha 1750–1763*, Warszawa 1998, s. 44–45.

⁴² Manifest przeciw działaniom sejmiku 19 VIII 1754, s. 108; Manifest przeciw działaniom sejmiku 19 VIII 1754, s. 110; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 210–212.

⁴³ Manifest przeciw działaniom sejmiku 23 VIII 1756, s. 113; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 218, 222.

⁴⁴ M. Matuszewicz, *op. cit.*, s. 447–448; M. Czeppe, *op. cit.*, s. 107.

jest przewaga Czartoryskich, np. na sejmiku poselskim 1758 r.⁴⁵ Miejscowi liderzy musieli dbać także o sprawy dotyczące bezpośrednio powiatu, np. kwestię zaopatrzenia wojska rosyjskiego stacjonującego w Rzeczypospolitej podczas wojny siedmioletniej. Na sejmiku gromnicznym 1758 r. wybrano komisarzy, którzy mieli omówić tę sprawę z rosyjskim generałem Szylingiem⁴⁶.

Wreszcie w 1758 r. doszło do ostatecznego zerwania z dworem Familii, która nie chciała poprzeć saskich zabiegów o Kurlandię. Spowodowało to spadek poparcia dla Czartoryskich wśród szlachty. Kolejny rok jest uznawany za moment dojścia do pełni swych wpływów stronnictwa dworskiego kierowanego przez Jerzego Mniszcha⁴⁷. Liderzy szlacheccy – również kowieńscy – dostrzegli, że poparcie tego ugrupowania daje największe szanse na czerpanie z łask dworskich. Jeszcze na sejmikach deputackim i poselskim 1760 r. w Kownie doszło do podziału mandatów między dwa stronnictwa, choć na pierwszym z nich nie obeszło się bez trudności. Jednak już przed sejmikiem poselskim Antoni Zabięło zaczął utrzymywać korespondencję z Jerzym Mniszchem⁴⁸. Wkrótce także Szymon Siruć, przekupiony przez Radziwiłła, po kilkunastu latach opuścił Familię i przeszedł do obozu dworskiego. Rezultaty tych zmian dały o sobie znać na sejmiku deputackim 1761 r. Doszło wówczas do słynnego, opisanego przez Marcina Matuszewicza, podstępu polegającego na przeprowadzeniu sejmiku za plecami zmierzającego do zerwania obrad Czartoryskiego⁴⁹. Podobnie sejmik poselski tego roku i deputacki następnego, mimo ostrych działań stronników Familii, przeprowadzono według planów regalistów⁵⁰. Jednak Czartoryscy wkrótce potem zaczęli odzyskiwać utracone wpływy, do czego przyczynił się kryzys w Rzeczypospolitej związany z wojną siedmioletnią, a bezpośrednio – zmiana na tronie rosyjskim. Pod koniec panowania Augusta III Familia przygotowywała się do zamachu stanu⁵¹. W Kownie na sejmiku poselskim 1762 r. doszło do podziału mandatów między obydwie stronnictwa, ale już na deputackim roku następnego powróciła przewaga regalistów⁵². Rywalizację między Familią a stronnictwem dworskim przerwała śmierć Augusta III w październiku 1763 r.

Podczas bezkrólewia liderzy kowieńscy początkowo utrzymywali swe poparcie dla Wettynów, zwłaszcza Zabięłowie byli blisko związani z królewiczem Karolem. Jednak po śmierci saskiego następcy tronu Fryderyka Chrystiana i mobilizacji

⁴⁵ M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 215–228.

⁴⁶ Kopia listu A. Zabięłły do generała Szylinga, [II 1758], AGAD, AR V 18197/3, s. 24–25.

⁴⁷ W. Konopczyński, *Polska w dobie wojny siedmioletniej*, t. 1, Warszawa 1909 s. 299–301; M. Czeppe, *op. cit.*, s. 51, 58.

⁴⁸ A. Zabięłły do J.A. Mniszcha, 19 VIII 1760, BC 3841, s. 171–172; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 231–235.

⁴⁹ M. Matuszewicz, *op. cit.*, s. 135–137; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 236–239.

⁵⁰ W. Konopczyński, *op. cit.*, t. 2, s. 207; M. Czeppe, *op. cit.*, s. 204–205; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 240–242.

⁵¹ M. Czeppe, *op. cit.*, s. 55–56, 205.

⁵² *Ibidem*, s. 205–206; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 243–245.

sił Familii wspieranej przez dwór rosyjski układ sił się zaczął się zmieniać⁵³. Już na sejmiku przedkonwokacyjnym w Kownie widoczna była przewaga Familii, stronnicy radziwiłłowscy wnieśli nawet manifestację przeciw wybranym posłom. Zawiązano też konfederację, ale w instrukcji dopuszczano kandydata cudzoziemskiego i nie zapominano o Sasach⁵⁴. Na sejmiku relacyjnym po konwokacji i jednocześnie przedelekcyjnym zbliżenie liderów kowieńskich do Familii było wyraźniejsze. Przyjęto wtedy uchwały sejmu konwokacyjnego. Podobną wymowę miał przebieg sejmiku przed sejmem koronacyjnym⁵⁵.

Po zakończeniu bezkrólewia zajęto się uporządkowaniem sytuacji w powiecie kowieńskim, w którym Zabiellowie uzyskali dominującą pozycję, natomiast Szymon Siruć wycofał się z życia politycznego. Sejmiki deputacki i elekcyjne w 1765 r. przeprowadzono po myśli Zabiellów, ale z uwzględnieniem stronników Familii⁵⁶. A trzeba zwrócić uwagę, że był to pierwszy sejmik elekcyjny w Kownie po dwudziestoletnim zastoju dotyczącym obsadzania wakujących urzędów. Tymczasem nowo obrany król Stanisław August zaczął wyłamywać się spod wpływów Czartoryskich, którzy promowali jego kandydaturę na tron. Dążenia monarchy do samodzielności objawiały się m.in. nawiązywaniem stosunków z liderami sejmikowymi za plecami przywódców Familii⁵⁷. Także w powiecie kowieńskim sejmik deputacki 1766 r. poszedł jeszcze po myśli Czartoryskich, ale przy elekcji sędziego ziemskiego Zabiellowie postąpili zgodnie z wolą króla, a wbrew zaleceniom Michała Fryderyka Czartoryskiego. Również na tym sejmiku liderzy kowieńscy zostali wyznaczeni do wybrania osób mających za zadanie kontrolę dróg i mostów w powiecie⁵⁸. Do rozłamu między Stanisławem Augustem a Czartoryskimi doszło przed sejmem 1766 r., kiedy to król chciał poprzeć promowane przez Rosję postulaty prodysydenckie w zamian za zgodę Katarzyny II na reformy⁵⁹. Również w tym wypadku liderzy kowieńscy postąpili zgodnie z wolą władcy, czy raczej Rosji. Instrukcja kowieńska należała do nielicznych, w których znalazł się punkt dotyczący dysydentów. Być może dla załagodzenia

⁵³ J. Michalski, *Stanisław August Poniatowski*, Warszawa 2009, s. 24–25; R.W. Wołoszyński, *Karol Chrystian*, *Polski Słownik Biograficzny*, t. 12, s. 88; V. Dolinskas, *Simonas Kossakovskis. Politinė i kairinė viekla Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje 1763–1794*, Vilnius 2013, s. 102–103; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 251.

⁵⁴ Instrukcja dla posłów na sejm konwokacyjny 6 II 1764, s. 156; M. Matuszewicz, *op.cit.*, t. 2, s. 450; T. Szwaciński, *Sejmiki poselskie przed konwokacją 1764 r.*, „Kwartalnik Historyczny”, t. 63, 2006, nr 1, s. 28; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 254–255.

⁵⁵ Laudum sejmikowe, 23 VII 1764, s. 166; Instrukcja dla posłów na sejm koronacyjny, 29 X 1764, s. 169; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 257–259.

⁵⁶ P.P. Romaniuk, *op. cit.*, s. 580; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 259–260.

⁵⁷ S. Kościalkowski, *Antoni Tyzenhauz*, t. 1, Londyn 1970, s. 78–79; J. Michalski, *op. cit.*, s. 26–27.

⁵⁸ Akt laudum mostowego, 4 II 1766, s. 188; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 261.

⁵⁹ M.C. Łubieńska, *Sprawa dysydencka 1764–1766*, Warszawa 1911, s. 35–40; 83–88; Z. Zielińska, *Polska w okowach „systemu północnego” 1763–1766*, Kraków 2012, s. 474–475.

sytuacji na sejmiku wybrano posłów według zaleceń Czartoryskich. Podobnie deputaci wybrani w 1767 r. byli zadowolający dla Familii⁶⁰.

Podejmowane przez króla próby reform oraz jego poparcie dla kwestii dysydenckiej skłoniły republikańską część szlachty do zawiązania inspirowanej przez Rosję konfederacji radomskiej⁶¹. Również w Kownie 22 maja 1767 r. zawiązano konfederację przeciw przeprowadzonym reformom. Uderzała ona głównie w Familię, zakładała współpracę ze Stanisławem Augustem, ale przede wszystkim spełniała zalecenia rosyjskie. Współgrało to z postulatami innych sejmików litewskich, a wynikało z postawy Zabiellów, którzy w kolejnych latach zachowywali przy najmniej pozory dobrych stosunków z królem, ale najbardziej liczyli się z Rosją. Także kowieński sejmik poselski 1767 r. przeprowadzony został po myśli Rosjan⁶².

Rosyjska samowola w Rzeczypospolitej narastała do sejmu przełomu lat 1767 i 1768, co doprowadziło szlachtę do zawiązania w Barze kolejnej konfederacji, tym razem antyrosyjskiej⁶³. Na Litwie początkowo panował pozorny spokój, choć szlachta czekała tylko na okazję do przyłączenia się do barzan. Pierwsze związki powstały w sierpniu 1768 r. w powiecie kowieńskim i wilkomierskim⁶⁴. Konfederacja kowieńska, zawiązana w obronie wiary katolickiej i wolności szlacheckiej, a przeciw gwałtom Nikołaja Repnina i wojskom rosyjskim, wybrała na swego przywódcę Dominika Medekszę. Według planów organizującego konfederację litewskie Szymona Kossakowskiego, związek kowieński miał objąć kierownictwo nad siłami barzan w całym Wielkim Księstwie⁶⁵. O powodzeniu konfederacji na Litwie świadczy niepomysłny przebieg sejmików przedsejmowych, które próbował przeprowadzić dwór przy pomocy Rosjan. Wskutek ustepliwości Zabiellów wobec przedstawicieli Petersburga sejmik kowieński należał do nielicznych, które wybrały posłów⁶⁶.

W trakcie zawieruchy konfederackiej sejmiki deputackie lat 1769 i 1770 nie cieszyły się dużym zainteresowaniem i przeszły spokojnie. Dopiero po ogłoszeniu przez barzan bezkrólewia Stanisław August, próbując wykorzystać sejmiki gromniczne 1771 r. w celu uzyskania poparcia przeciw konfederatom, polecił, by wysłano z nich delegatów do króla z deklaracją wierności. Zalecenia tego nie wykonano na większości sejmików litewskich, w tym na kowieńskim. Zabiellowie

⁶⁰ Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 25 VIII 1766, s. 204; Z. Zielińska *Polska w okowach*, s. 493; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 262–264.

⁶¹ A. Kraushar, *Książę Replin i Polska w pierwszym czteroleciu panowania Stanisława Augusta (1764–1768)*, Warszawa 1900, s. 250–256; G.T. Łukowski, *The szlachta and the confederacy of Radom 1764–1767/68. A study of the Polish nobility*, Romae 1977, s. 150–159.

⁶² Instrument konfederacki, 22 V 1767, s. 213; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 265–268.

⁶³ G.T. Łukowski, *op. cit.*, s. 219–228; W. Konopczyński, *Konfederacja barska*, t. 1, Warszawa 2017, s. 54–63.

⁶⁴ S. Kościałkowski, *op. cit.*, s. 83; W. Konopczyński, *Konfederacja barska*, t. 1, s. 131–134.

⁶⁵ Akt konfederacji powiatu kowieńskiego, 23 VIII 1768, s. 516; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 269; W. Konopczyński, *Konfederacja barska*, s. 134–138.

⁶⁶ S. Kościałkowski, *op. cit.*, s. 83; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 271; W. Konopczyński, *Konfederacja barska*, t. 1, s. 131.

usprawiedliwiali to obawami przed rekonfederacją i pogroźkami konfederatów barskich⁶⁷. Próbę wybrania delegatów do króla ponowiono na kolejnych sejmikach gromniczych w 1772 r., tym razem z większym sukcesem. W powiecie kowieńskim ograniczono się do wyboru deputata na Trybunał, ale rosyjski major Hausenberg zmusił liderów kowieńskich do podpisania kredensu i instrukcji dla delegatów do króla⁶⁸.

W 1773 r. zwołano sejm mający zatwierdzić rozbiór dokonany w 1772 r. W obawie, że sejmiki w ogóle się nie zbiorą i nie wybiorą posłów, zaborcy korzystali z nacisków finansowych i militarnych. W warunkach panującej dezorientacji i słabych nadziei na uratowanie całości kraju, groźby przedstawiciele Rosji przekonały wielu do przygotowania sejmu w celu uniknięcia dalszych zaborów. Ostatecznie tylko część sejmików nie obrała posłów, a wśród wybranych przeważali ludzie niskiej wartości, choć znaleźli się tam również stronnicy króla i – nieliczni – Familii⁶⁹. Sejmik kowieński należał do znajdujących się w strefie kontroli Ottona Stackelberga, ale faktycznie przebiegiem obrad kierował Antoni Tyzenhauz w porozumieniu z miejscowymi liderami. Wybrano na nim drugorzędnych działaczy politycznych⁷⁰.

Na tym sejmiku poselskim, jak i na sejmikach deputackich 1774 i 1775 r. w Kownie, część wybranych posłów i deputatów należała do faksji Zabięłowskiej. Ugrupowanie to, kierowane przez kowieńskich liderów politycznych – Zabięłów i spokrewnionymi z nimi Kossakowskich – ukształtowało się ostatecznie w latach siedemdziesiątych i walczyło o dominację w powiecie kowieńskim oraz wpływy w okolicznych powiatach. Na przeszkodzie stanęła mu jednak partia regalistyczna, którą w tym okresie organizował na Litwie podskarbi Antoni Tyzenhauz. W powiecie kowieńskim głównymi jej przedstawicielami byli Józef Prozor wraz z synami oraz Dominik Medeksza, który w 1776 r. opuścił szeregi faksji Zabięłowskiej. Rywalizacja między Zabięłami i ich stronnikami a partią dworską wyznaczała oś dziejów politycznych powiatu w następnych kilkunastu latach⁷¹.

Walka między stronnictwami wybuchła już na sejmiku deputackim 1776 r. Spór o kandydatów na deputację zaowocował głosowaniem, które wygrali stronnicy Zabięłów. Przeciwnicy oskarżali ich o oszustwa i napaści na przeciwników. Po niespokojnych sejmikach deputackich intensywnie przygotowywano się do ważniejszych dla dworu królewskiego sejmików poselskich 1776 r. Znowu jednak przewagę zdobyli Zabięłowie, doprowadzając do rezygnacji przeciwników

⁶⁷ S. Kościółkowski, *op. cit.*, s. 85; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 274–275.

⁶⁸ Instrukcja dla posłów do Stanisława Augusta, 4 II 1772, s. 245; S. Kościółkowski, *op. cit.*, s. 85–86; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 275–276.

⁶⁹ W. Konopczyński, *Pierwszy rozbiór Polski*, Kraków 2010, s. 189–190; J. Michalski, *Rejtan i dylematy Polaków w dobie pierwszego rozbioru*, w: *idem, Studia historyczne*, Warszawa 2007, s. 182–184; D. Dukwicz, *Rosja wobec sejmu rozbiorowego warszawskiego (1772–1775)*, Warszawa 2015, s. 153–154.

⁷⁰ M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 277–278; D. Dukwicz, *op. cit.*, s. 168.

⁷¹ S. Kościółkowski, *op. cit.*, s. 94–105, 116–117; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 278 i nn.

i wyboru dwóch posłów ze swej rodziny. Również instrukcja kowieńska nie była zadowolająca dla dworu⁷². Wynik ten wyróżniał się na tle sejmików litewskich, które w zdecydowanej większości opanowali stronnicy Tyzenhauza. W wyniku zdecydowanej przewagi regalistów w Wielkim Księstwie Zabiellowie zaczęli skłaniać się do porozumienia. Przyczynić się do tego mogło ich osłabienie po śmierci dotychczasowego przywódcy stronnictwa, Antoniego Zabielly. Rezultatem tych wydarzeń był spokojny i korzystny dla regalistów przebieg sejmików deputackich lat 1777 i 1778⁷³. Także na sejmiku poselskim 1778 r. udało się zgodnie z wolą króla dojść do porozumienia i rozdzielić mandaty między rywalizujące stronnictwa. W instrukcji przyjętej na tym sejmiku odrzucono proponowaną przez króla nową kodyfikację prawa, ale podkreślanie prerogatyw litewskich w tej i innych sprawach mogło być inspirowane przez Tyzenhauza⁷⁴.

Od sejmu 1778 r. rozpoczynają się problemy Tyzenhauza na Litwie⁷⁵. Jego przeciwnicy starali się pozyskać ambasadora rosyjskiego i podburzać króla przeciwko podskarbiemu. Wpłynęło to na przebieg sejmików deputackich 1779 r. W Kownie wybrano jednego deputata, natomiast w kwestii drugiego doszło do poważnego sporu, który spowodował rozdwojenie sejmiku. W rezultacie powstały dwa zgromadzenia: regalistyczne i zabiellowskie. Po długim sporze uznano na rugach trybunalskich legalność pierwszego z nich, a zatem zwycięstwo odnieśli stronnicy dworu. Wydarzenia te zakończyły sławną „niezrywalność” sejmików kowieńskich, które odtąd często były rozdawane. Tak też się stało podczas sejmiku deputackiego 1780 r., na którym rywalizujące stronnictwa ponownie nie mogły dojść do porozumienia w kwestii kandydatów na deputację. Obie strony oskarżały się nawzajem o brak chęci do współpracy i postępowanie wbrew prawu, ale na rugach trybunalskich uznano deputatów regalistycznych⁷⁶.

Ostatecznie na sejmie 1780 r. opozycja złamała pozycję Antoniego Tyzenhauza, co doprowadziło do utraty przez niego roli przywódcy regalistów na Litwie. Już sejmiki przed tym sejmem były mniej pomyślne dla podskarbiego⁷⁷. Sejmik kowieński kolejny raz został rozdwojony. Był to jedyny przypadek rozdwojenia

⁷² Instrukcja dana posłom na sejm, 15 VII 1776, s. 266; J. Michalski, *Wokół powrotu Karola Radziwiłła z konfederacji pobarskiej*, „Kwartalnik Historyczny”, t. 106, 1999, nr 4, s. 60; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 282.

⁷³ S. Kościałkowski, *op. cit.*, s. 130; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 287–289.

⁷⁴ S. Kościałkowski, *op. cit.*, t. 1, s. 103–104, t. 2, s. 361; K. Adolphowa, *Szlachta litewska wobec zbioru praw Andrzeja Zamoyskiego*, w: *Księga pamiątkowa Koła historyków-słuchaczy USB*, Wilno 1933, s. 170; W. Filipczak, *Sejm 1778 roku*, Warszawa 2000, s. 95–96; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 290–291.

⁷⁵ W. Filipczak, *op. cit.*, s. 52–53, 140–141.

⁷⁶ *Pamiętniki Józefa Kossakowskiego, biskupa inflanckiego*, wyd. A. Darowski, Warszawa 1891, s. 101; A. Kalenkiewiczówna, *Rozkład partii Tyzenhauza na tle sejmików litewskich*, w: *Księga pamiątkowa Koła historyków-słuchaczy USB*, Wilno 1933, s. 132–133; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 291–295.

⁷⁷ S. Kościałkowski, *op. cit.*, t. 2, s. 406–410.

sejmiku poselskiego, a zarazem jeden z dwóch, w których na rugach zdecydowano, że powiat reprezentowali będą kandydaci faksji zabięłowskiej. Zachowały się instrukcje obu zgromadzeń. Punkty przygotowane na zgromadzeniu stronników zabięłowskich uderzają w Tyzenhauza i kierowaną przez niego Komisję Skarbową Litewską. Poza tym obydwie instrukcje nie różnią się zbytnio podejmowanymi tematami, choć regalistyczna jest ogólnie znacznie krótsza⁷⁸.

Po zakończeniu dominacji Antoniego Tyzenhauza partia dworska przeżywała kryzys. W rezultacie na sejmiku deputackim 1781 r. w Kownie faksja zabięłowska zyskała zdecydowaną przewagę i przy poparciu króla przeprowadziła wybór deputatów po swojej myśli. Również sejmiki deputackie i poselski w dwóch kolejnych latach kończyły się sukcesem Zabięłów lub podziałem mandatów między dwa rywalizujące stronnictwa. Przyczyniały się do tego zalecenia monarchy, który nakazywał regalistom ustępowanie w celu spokojnego przeprowadzenia sejmików⁷⁹.

W 1784 r. zakończył się krótki okres spokojnego dochodzenia sejmików zdominowanych przez faksję zabięłowską. Stronnictwo dworskie na Litwie pod kierownictwem Joachima Chreptowicza odzyskało siły, a w samym Kownie przyczyną wznowienia walki była rywalizacja o urząd podkomorzego. Wybór deputatów kowieńskich prawdopodobnie przebiegł jeszcze spokojnie, ale w trakcie elekcji urzędników doszło do rozdwojenia obrad. Po sejmiku nastąpiły wzajemne oskarżenia i długotrwała rywalizacja, nie zakończona nawet gdy król, w porozumieniu z ambasadorem rosyjskim, stanął po stronie regalistów i podpisał nominację na podkomorstwo dla Tomasza Wawrzeckiego. Sejmiki poselskiego 1784 r. udało się przeprowadzić spokojnie dzięki ustępstwom regalistów zalecanym przez króla, ale już w roku 1785 rywalizacja wróciła ze zwiększoną siłą⁸⁰. Sejmik deputacki został rozdwojony pod pretekstem sporu o legalne miejsce obrad. Ostatecznie liderzy regalistów, zatrzymani przez stronników Zabięłów w kancelarii grodzkiej, przeprowadzili sejmik w jej pomieszczeniu. Ponownie, po wielu staraniach obu stron, za legalny uznany został sejmik regalistyczny. Mimo nacisków króla i prób osiągnięcia porozumienia przed obradami, również sejmik gromniczny 1786 r. został rozdwojony. Znów pretekstem do konfliktu okazało się miejsce obrad, choć biskup Massalski nakazał zamknąć kościół, w którym obradować chcieli liderzy faksji zabięłowskiej. Ostatecznie za legalny uznano sejmik regalistyczny⁸¹.

Niespokojny przebieg sejmików deputackich wiązał się ze wzrostem sił opozycji przygotowującej się do wyjątkowo ostrej walki z regalistami na sejmie

⁷⁸ Instrukcja kowieńska dana posłom na sejm, 21 VIII 1780, s. 333; Instrukcja kowieńska dana posłom na sejm, 21 VIII 1780, s. 336; A. Kalenkiewiczówna, *op. cit.*, s. 133; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 296–297.

⁷⁹ A. Kalenkiewiczówna, *op. cit.*, s. 133–134; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 299–302.

⁸⁰ *Pamiętniki Józefa Kossakowskiego*, s. 156–158, 163; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 303–308.

⁸¹ Manifest przeciw działaniom sejmiku, 9 II 1785, s. 405; *Pamiętniki Józefa Kossakowskiego*, s. 175–177; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 310–317.

1786 r. Z dużym zaangażowaniem przygotowywano sejmiki poselskie również na Litwie⁸². Stanisław August ponowił naciski na ich spokojne obrady, co doprowadziło do wycofania się regalistów i przeprowadzenia sejmiku po myśli Zabiełłów. Król był zadowolony z takiego wyniku obrad, lecz w instrukcji kowieńskiej pojawiły się punkty będące po myśli opozycji⁸³. Zdaje się, że w obliczu niespokojnych sejmów liderzy polityczni mniejszą wagę przywiązywali do sejmików deputackich. W roku 1787 na sejmiku kowieńskim doszło do podziału mandatów deputatów między rywalizujące stronnictwa, natomiast sejmik deputacki 1788 r. w ogóle nie doszedł⁸⁴. Tymczasem przywódcy stronnictw politycznych skupili się na przygotowaniach do zapowiadającego się na przełomowy sejm 1788 r. Stanisław August przed sejmikami poselskimi, podobnie jak we wcześniejszych latach, opierał się nie tylko na własnych stronnikach, lecz także dążył do porozumienia z opozycją⁸⁵. W powiecie kowieńskim również poparł przeciwników regalistów, dzięki czemu posłami zostali liderzy faksji zabiełłowskiej, a instrukcja dla nich była bliższa planom opozycji⁸⁶.

Podczas trwania Sejmu Czteroletniego życie polityczne kraju skupiło się w Warszawie, a sejmiki powiatowe nie wzbudzały większego zainteresowania. W Kownie na kolejnych sejmikach dzielono mandaty między dwa główne stronnictwa. Na sejmiku deputackim 1790 r. na skutek powołania przez sejm Komisji Cywilno-Wojskowych doszło do wyboru ich członków. Również instrukcja dla posłów kowieńskich wybranych w 1790 r. sprzyjała wprowadzanym przez sejm reformom⁸⁷. Jednak na sejmiku deputackim 1791 r. doszło do konfliktu i rozdrożenia obrad. Wybory deputatów i komisarzy cywilno-wojskowych przebiegły spokojnie, ale wybór podkomorzego, po awansie trzymającego ten urząd Tomasza Wawrzeckiego, doprowadził do walki stronnictw. Warto zwrócić uwagę, że pod kredensem Michała Kossakowskiego na podkomorstwo mamy ponad 1100 podpisów, a pod kredensem dla Adama Kozakowskiego – ponad 2000, co stanowi rekord w osiemnastowiecznych aktach sejmiku kowieńskiego. Tym razem za legalny uznano sejmik zabiełłowski⁸⁸. W 1792 r. przeprowadzono reformę administracyjną, w ramach której odłączono od powiatu

⁸² A. Danilczyk, *W kręgu afery Dogrumowej. Sejm 1786 roku*, Warszawa 2010, s. 67–82.

⁸³ Niekorzystne instrukcje litewskie miały wynikać z zaniedbań przywódców regalistycznych, Instrukcja dana posłom na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1786, s. 431; A. Danilczyk, *op. cit.*, s. 108–109; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 318–320.

⁸⁴ M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 320–322.

⁸⁵ J. Michalski, *Sejmiki poselskie 1788 roku*, w; *idem, Studia historyczne*, Warszawa 2007, s. 227–236.

⁸⁶ Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 18 VIII 1788, s. 438; J. Michalski, *Sejmiki poselskie*, s. 267; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 322–323.

⁸⁷ Kredens dla komisarzy cywilno-wojskowych, 9 II 1790, s. 446; Instrukcja na sejm, 18 XI 1790, s. 448; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 329–330.

⁸⁸ Kredens dla podkomorzego, 9 II 1791, s. 457; Kredens dla podkomorzego, 10 II 1791, s. 466; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 330.

kowieńskiego powiat preński, co mogło wpłynąć na ograniczenie konfliktów na przyszłych sejmikach⁸⁹.

Sejmiki gromniczne 1792 r. były istotne jako pierwsze po uchwaleniu Konstytucji 3 Maja. Stronnictwo dworskie starało się podczas obrad o potwierdzenie ustawy zasadniczej, choć nie było to wymagane przez prawo⁹⁰. Stanisław August za pośrednictwem Ignacego Zabiełły i Józefa Kossakowskiego doprowadził do zaprzysiężenia Konstytucji na sejmiku kowieńskim. Wybrano też delegatów do króla, marszałków i stanów z podziękowaniem za reformy. Na sejmiku przeprowadzono bezkonfliktowo wybór deputata oraz urzędników⁹¹.

Zwolennicy Konstytucji 3 Maja niedługo święcili triumfy, gdyż w maju 1792 r. zawiązano konfederację targowicką, która, wspierana przez Rosję, przejęła władzę w Rzeczypospolitej. Przywódcami konfederacji na Litwie byli Kossakowscy, należący do czołowych działaczy faksji zabiełłowskiej. Oni też nadzorowali przeprowadzenie sejmików poselskich, na których posłami wybrano stronników Zabiełłów, a ułożona dla nich instrukcja zgodna była z zaleceniami rosyjskimi⁹². Sejmiki deputackie tego roku w ogóle się nie odbyły, natomiast w 1794 r. deputatem obrano Józefa Kossakowskiego⁹³. Był to ostatni sejmik przed trzecim rozbiorem, stąd właśnie ta data stanowi zamknięcie niniejszej edycji.

3. Zestawienie sejmików kowieńskich oraz wydanych przez nie akt

Ogółem wiemy o 116 sejmikach, które odbyły się w Kownie w okresie od 1733 do 1795 r. Z tego 97 poświadczonych jest przez zebrane źródła. Wśród nich zdecydowanie najwięcej było sejmików deputackich, gdyż w ciągu 63 lat było ich aż 59. Nie jest to zaskakujące, ponieważ powinny się one zbierać co rok, oprócz wyjątkowych sytuacji, jak czasy bezkrólewia, czy ewentualnie konfederacji. Znaczna jest także reprezentacja sejmików poselskich, których było 28. Ta liczba wynika z faktu, że miały one odbywać się co dwa lata przed sejmami, zdarzały się jednak dłuższe przerwy, spowodowane m.in. przez

⁸⁹ W. Kriegseisen, *op. cit.*, s. 267; *Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, red. A. Rachuba, t. 2: *Województwo trockie. XIV–XVIII wiek*, Warszawa 2009, s. 32.

⁹⁰ W. Szczygielski, *Referendum trzecomajowe. Sejmiki lutowe 1792*, Łódź 1994, s. 16–17.

⁹¹ Laudum, 15 II 1792, s. 497; W. Szczygielski, *op. cit.*, s. 312–313; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 331.

⁹² Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 27 V 1793, s. 508; W. Smoleński, *Konfederacja targowicka*, Kraków 1903, s. 118–122.; R. Šmigelskytė-Stukienė, *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Konfederacijos susidarymas ir veikla 1792–1793 metais*, Vilnius 2003, s. 226–227; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 335–336.

⁹³ *Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego 1697–1794. Spisy*. t. 2, oprac. A. Rachuba i P.P. Romaniuk, Warszawa 2004, s. 400–401; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita*, s. 336.

konfederację barską. Nie wliczono tu także sejmików z okresów bezkrólewia. Z drugiej strony czasem zwoływano sejmy nadzwyczajne np. w 1761 czy 1767 r. Natomiast poświadczonych źródłowo sejmików gospodarskich mamy zaledwie trzynaście. Powinny one odbywać się co roku, po sejmikach deputackich, najpewniej tak też było w powiecie kowieńskim⁹⁴. Jeśli faktycznie obradowały regularnie, to niezbyt często wydawały dokumenty, a przynajmniej niewiele z nich się zachowało. Przykładem może być sejmik gromniczny 1782 r., kiedy to nie mamy żadnych dokumentów pochodzących z sejmiku gospodarskiego, ale istnieje wzmianka o nim w dokumencie wydanym przez sejmik deputacki⁹⁵. Poświadczonych źródłowo sejmików elekcyjnych mamy w omawianym okresie tylko dziewięć. Ich liczebność była zależna od zaistniałych wakansów urzędów obieralnych przez sejmikującą szlachtę. W czasach Augusta III mamy poświadczony tylko jeden taki sejmik, co wynika z zaniedbań w wybieraniu nowych urzędników podczas panowania tego króla. Sytuacja zmieniła się po 1764 r., kiedy to wprowadzono stały termin sejmików elekcyjnych – po sejmikach deputackich i gospodarskich⁹⁶. Od razu w 1765 r. zebrał się sejmik, na którym wybrano kilku urzędników. Być może liczba sejmików elekcyjnych jest trochę niedoszacowana ze względu na niejasności w źródłach, np. w 1792 r. na sejmiku gospodarskim wybrano komisarzy cywilno-wojskowych, komisarzy granicznych itd., lecz także sędziów ziemiańskich. Co ciekawe, dysponujemy źródłami z tylko jednego sejmiku relacyjnego, a mianowicie z 1764 r., przy czym był to połączony sejmik relacyjny po konwokacji i przedelekcyjny. Zapewne podobnie było podczas poprzedniego bezkrólewia. Skoro zatem prawie żaden sejmik tego rodzaju nie zostawił po sobie dokumentów, można mieć wątpliwości, czy w tym czasie one nie zanikały. Do podobnych wniosków prowadzą postulaty szlachty dopominającej się o zwoływanie sejmików relacyjnych, przywoływane przez Ryszarda Łaszewskiego. Z drugiej strony zgromadzenia te miały na celu tylko doniesienie szlachcie o ustawach sejmowych⁹⁷. Poza tym z zasady ich obrady były łączone z sejmikami innego rodzaju, odbywającymi się po sejmie, co potwierdza wskazany przez nas przykład⁹⁸. Mogły zatem odbywać się częściej, ale nie wydawano na nich żadnych aktów prawnych. Wskazuje na to również informacja o sejmiku relacyjnym z 1779 r., który nie zostawił po sobie dokumentów⁹⁹. Warto zauważyć, że z podobnie znikomą ilością

⁹⁴ A. Rachuba, *Wielkie Księstwo Litewskie w systemie parlamentarnym Rzeczypospolitej w latach 1569–1763*, Warszawa 2002, s. 209.

⁹⁵ Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 4–5 II 1782, s. 345.

⁹⁶ A.B. Zakrzewski, *Sejmiki Wielkiego Księstwa Litewskiego XVI–XVIII w.*, Warszawa 2000, s. 160; *Urzędnicy*, t. 2, s. 30–31.

⁹⁷ R. Łaszewski, *Sejmiki relacyjne w Polsce stanisławowskiej*, [w:] *Regnare, administrare, gubernare: prawo i władza na przestrzeni wieków: prace dedykowane profesorowi Jerzemu Malcowi z okazji 40-lecia pracy naukowej*, red. S. Grodziski i A. Dziadzio, Kraków 2012, s. 64.

⁹⁸ W. Bednaruk, *Sejmiki lubelskie w okresie stanisławowskim (1764–1794)*, Lublin 2011, s. 83–83.

⁹⁹ Akt remanifestu, 12 II 1779, s. 298.

dokumentów z sejmików relacyjnych mamy do czynienia w przypadku powiatu trockiego¹⁰⁰. Niewiele lepiej poświadczono źródłowo są sejmiki konfederacyjne, gdyż dysponujemy jedynie kilkoma aktami ze zgromadzeń z czasów konfederacji warszawskiej, radomskiej i barskiej. Jednak w omawianym okresie konfederacje nie były bardzo liczne i mogły nie wydawać wielu dokumentów w ramach sejmików. Udało się poza tym dotrzeć do akt ze wszystkich sejmików z czasów ostatniego bezkrólewia oraz sejmiku przedkonwokacyjnego i przedelekcyjnego z 1733 r., ponieważ sejmiku przedkoronacyjnego w Kownie wtedy nie było.

W niniejszej edycji udało się zebrać 202 dokumenty sejmiku kowieńskiego, w tym 49 z czasów Augusta III i 152 z czasów Stanisława Augusta. Przechodząc do liczebności poszczególnych rodzajów akt, należy stwierdzić, że najwięcej – 45 – jest kredensów dla urzędników i osób pełniących różne funkcje w powiecie. Niewiele z nich pochodzi z czasów Augusta III, zachowały się jedynie: kredens dla poborcy podatkowego i dla kandydatów na podsędka ziemskiego. Przyczyną tak małej liczby dokumentów, jak wskazywano wyżej, było niezwoływanie sejmików elekcyjnych. Natomiast od początku panowania Stanisława Augusta takie kredensy stają się liczniejsze, z czego wynika, że szybko zajęto się uzupełnianiem przedłużających się wakansów. Już w pierwszych latach panowania tego króla wydano siedemnaście kredensów dla urzędników i osób pełniących różne funkcje powiatowe. Podobny wzrost występowania tego rodzaju dokumentów nastąpił po zreformowaniu administracji powiatowej przez Sejm Wielki – z czterech lat jego trwania pochodzi dwanaście takich kredensów.

Zachowało się dość dużo – 43 – kredensów deputackich. Mogły one być wydawane prawie co rok na sejmikach deputackich. Są to najliczniejsze zachowane dokumenty z czasów ostatniego Sasa, choć brakuje dużej ich części z okresu panowania tego króla. Być może w tym czasie wydawanie ich nie było konieczne. Zdecydowana większość posiadanych przez nas kredensów deputackich pochodzi z czasów stanisławowskich, brakuje jedynie dokumentów z pięciu sejmików deputackich z tego okresu.

Dobrze reprezentowane są instrukcje kowieńskie, których mamy 30. W większości przygotowywano je dla posłów na sejm, czasem także dla wysłanników do króla lub innych dostojników. Udało się znaleźć liczne dokumenty tego rodzaju z panowań obu władców, lecz brakuje pięciu z czasów Sasa oraz jednej z okresu panowania ostatniego króla (z 1773 r.). Znacznie mniej (tylko trzynaście) mamy kredensów dla posłów, ale możemy podejrzewać, że nie zawsze były one wydawane. Według Andrzeja Rachuby w niektórych powiatach mogły one zanikać, a czasem rolę takiego kredensu mogła pełnić instrukcja¹⁰¹. Z drugiej strony w powiecie kowieńskim mamy tylko jeden taki kredens z czasów Augusta III, a wszystkie pozostałe z okresu panowania ostatniego króla. Może to sugerować że w drugiej połowie XVIII w. wrócono do zwyczaju wydawania kredensów dla posłów.

¹⁰⁰ A.B. Zakrzewski, *op. cit.*, s. 148.

¹⁰¹ Por. A. Rachuba, *op. cit.*, s. 131.

Podobnie liczne (siedemnaście) są odnalezione manifesty przeciw sejmikom. Jest to umiarkowanie wysoka liczba, świadcząca o tym, że obywatele kowieńscy przeważnie potrafili zgodnie przeprowadzić obrady, choć zdarzały się wyjątki. Nie dziwią nas dokumenty tego rodzaju pochodzące z czasów stanisławowskich, kiedy to kilka sejmików zostało rozdwojonych. Zwraca jednak uwagę, że siedem manifestów pochodzi z czasów Sasa. Nawet jeśli trzy z nich były związane z jednym sejmikiem, ich występowanie wskazuje na to, że „niezrywalność” sejmików nie zawsze wynikała z braku protestów, lecz czasem z umiejętnego ich pacyfikowania. Potwierdzałoby to tezę, że zgodne dochodzenie sejmików nie oznaczało braku protestacji, a tylko ich małą siłę przebicia¹⁰².

Poza tym udało się dotrzeć do trzynastu laudów. Zdaje się, że tego rodzaju dokumenty są dominujące w przypadku sejmików koronnych¹⁰³, ale zapewne inaczej było w Wielkim Księstwie Litewskim, gdzie najwyraźniej nie zawsze je wydawano¹⁰⁴. Należy jednak zbadać, czy nie jest to specyfika powiatu kowieńskiego lub osiemnastowiecznego parlamentaryzmu. Mamy też siedem dokumentów zawierających sufragia, a więc głosy oddawane podczas elekcji urzędników lub wyboru deputatów. Były one szczególnie ważne podczas rozdwojonych sejmików. Niestety udało się znaleźć tylko trzy diariusze przedstawiające przebieg sejmików. Są one szczególnie interesujące, gdyż przedstawiają, choć zazwyczaj stronniczo, wydarzenia zaszłe podczas obrad. Niewątpliwie spisywano je rzadko, głównie po szczególnie niespokojnych sejmikach. Zachował się również wydany na sejmiku akces do konfederacji z czasów ostatniego bezkrólewia oraz instrument konfederacji radomskiej.

Jeśli chodzi o akta skierowane do sejmiku, w niniejszym wydawnictwie nie są one licznie reprezentowane. Mamy tylko osiem uniwersałów przedsejmowych, w zdecydowanej większości pochodzących z czasów stanisławowskich. Z tego samego okresu pochodzą także cztery instrukcje króla na sejmiki. Poza tym odnaleziono tylko jeden kredens dla posła królewskiego na sejmiki z 1766 r., cztery listy monarchy do takiego posła i sześć listów analogicznego autorstwa do różnych grup obywateli uczestniczących w sejmikach. Udało się także dotrzeć do trzech listów różnych dostojników (podkanclerzego litewskiego, oboźnego koronnego i biskupa krakowskiego), skierowanych do uczestników obrad. Zachowało się także pięć dokumentów zawierających sugestie punktów do instrukcji przygotowywanych na sejmikach. Ze względu na formę tych dokumentów często trudno stwierdzić, przez kogo były przygotowane i dla którego sejmiku przeznaczone. Jedynie zespół archiwalny, do którego należą oraz ich treść dają nam pewne wskazówki co do ich pochodzenia.

¹⁰² S. Śreniowski, *Organizacja sejmiku halickiego*, Lwów 1938, s. 104.

¹⁰³ M. Zwierzykowski, *op. cit.*, s. 125; *Akta sejmikowe województwa lubelskiego*, s. 13. W przypadku *Akt sejmikowych województwa krakowskiego*, t. V, oprac. A. Przyboś, Wrocław 1984, uchwały, czyli lauda, stanowią ponad jedną trzecią dokumentów.

¹⁰⁴ A. Rachuba, *op. cit.*, s. 131.

Tabela I. Wykaz zachowanych dokumentów sejmiku kowieńskiego (z podziałem wg typów)

	instrukcje	kredensy dla posłów	kredensy dla deputatów	kredensy dla urzędników	sufragia	lauda	manifest	diariusze	akces konfederacki	instrument konfederacki
1	1733	1758	1735	1744	1769	1761	1737	1761	1764	1767
2	1734	1766	1739	1744	1776	1764	1754	1776		
3	1735	1768	1742	1765	1776	1766	1754	1779		
4	1736	1776	1744	1765	1779	1767	1754			
5	1738	1778	1747	1765	1780	1768	1756			
6	1740	1780	1748	1765	1784	1768	1761			
7	1743	1780	1749	1765	1785	1770	1762			
8	1744	1782	1750	1765		1773	1762			
9	1748	1784	1752	1765		1785	1763			
10	1750	1785	1753	1765		1790	1764			
11	1758	1786	1756	1766		1792	1776			
12	1760	1788	1757	1766		1792	1779			
13	1762	1793	1758	1766		1794	1779			
14	1764		1760	1766			1780			
15	1764		1761	1766			1780			
16	1766		1765	1766			1785			
17	1767		1766	1766			1791			
18	1768		1767	1766						
19	1772		1768	1766						

	instrukcje	kredensy dla posłów	kredensy dla deputatów	kredensy dla urzędników	sufragia	lauda	manifest	diariusze	akces konferacki	instrument konfederacki
42			1792	1792						
43			1794	1792						
44				1792						
45				1792						

Tabela II. Wykaz zachowanych dokumentów skierowanych do sejmiku kowieńskiego

	uniwersał	list króla do posła na sejmiki	list króla do uczestników sejmików	instrukcja króla na sejmiki	kredens dla posła na sejmiki	punkty do instrukcji	list dostojnika na sejmik
1	1763	1738	1738	1766	1766	1758	1758
2	1766	1740	1766	1776		1761	1762
3	1768	1758	1766	1780		1764	1767
4	1773	1766	1766	1784		1766	
5	1775		1788			1778	
6	1780		1792				
7	1789						
8	1793						

Niewielka liczba przygotowanych do edycji dokumentów kierowanych na sejmiki wynika z zasady pomijania w wydawnictwie dokumentów opublikowanych wcześniej. Większość uniwersałów i innych dokumentów wysyłanych na sejmiki w czasach Augusta III wydał już Michał Zwierzykowski¹⁰⁵, więc niniejsza edycja obejmuje tylko akta pominięte przez niego. Opublikowano natomiast wszystkie odnalezione akta kierowane do sejmiku przez Stanisława Augusta, z wyjątkiem nielicznych instrukcji króla na sejmiki, wydanych przez Franciszka Kluczyckiego¹⁰⁶. Natomiast zasada pomijania opublikowanych wcześniej dokumentów nie została zastosowana do akt wydanych przez sejmik. Dotyczy to jedynie instrukcji na Sejm Wielki, opublikowanych przez historyków litewskich¹⁰⁷, lecz także w niniejszym wydawnictwie.

Wśród dokumentów dotąd niepublikowanych pojawiły się takie, których umieszczenie w tym zbiorze nastroczało wątpliwości. Chodzi tu o dokumenty nie skierowane do sejmiku ani nie wydane przez jego uczestników, lecz związane z nim i istotne dla przedstawienia jego dziejów. Ostatecznie zdecydowano, że zostaną one umieszczone w aneksie. Wszystkie te dokumenty pochodzą z czasów stanisławowskich, w większej części związane są konfederacjami. Mamy zatem akcesy do konfederacji z czasów ostatniego bezkrólewia, radomskiej i akt konfederacji kowieńskiej z 1768 r., zawiązane poza sejmikami. Również konfederacji z lat 1767 i 1768 r. dotyczą uniwersały marszałków konfederackich kowieńskich. Pozostałe dokumenty wiążą się z rozdwojonymi sejmikami i obrazują rywalizację tych zgromadzeń o uznanie przez Trybunał. Nie zdecydowano się natomiast na publikację fragmentów gazet i prywatnej korespondencji, dotyczących sejmików wbrew zasadom przyjętym przez wydawców akt sejmiku poznańskiego i kaliskiego¹⁰⁸. Poszerzenie edycji o dokumenty niebędące *stricto* aktami sejmikowymi musiałoby nadmiernie powiększyć jej rozmiary oraz znacznie wydłużyć czas przygotowania. Do pracy dołączono także drugi aneks, w którym zamieszczono akta znalezione dzięki uprzejmości dr. Andreja Macuka już podczas trwania prac wydawniczych.

Wszystkie zebrane dokumenty zostały wydane w całości, mimo że znaczne ich fragmenty się powtarzają. Zdecydowano się jednak na przyjęcie tej reguły, ponieważ często nawet te same formuły mogą zawierać istotne różnice. Na przykład rozpoczynające każdy akt intytulacje mają standartową formę dla kredensów i laudów oraz podobną dla instrukcji. Jednak nie zawsze wymienione są w nich wszystkie stany uprawnione do uczestnictwa w obradach, zwłaszcza w czasach stanisławowskich odzwierciedlone jest w nich, kto faktycznie uczestniczył w obradach¹⁰⁹.

¹⁰⁵ *Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego*, passim.

¹⁰⁶ *Lauda sejmików ziemi dobrzyńskiej*, passim.

¹⁰⁷ *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės seimelių instrukcijos*.

¹⁰⁸ *Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego*, s. XI–XII.

¹⁰⁹ M. Jusupović, *Uczestnicy sejmików kowieńskich w czasach Augusta III i Stanisława Augusta – teoria i praktyka*, „Rocznik Lituanistyczny”, t. 2, 2017, s. 133–134.

Po tej części zazwyczaj następuje inskrypcja, arena wskazująca motyw zebrania się sejmiku, następnie wymieniano jego miejsce, ewentualnie czas i przechodzono do przebiegu obrad. W kredensach niekiedy sprowadzało się to do wymienienia osób wybranych na funkcję posła, deputata lub urzędnika. Nieraz jednak omawiano okoliczności i przebieg elekcji. W 1764 r. zdecydowano, że deputaci mają składać przysięgę na sejmikach, w związku z czym cytowana ona jest w prawie wszystkich kredensach dla deputatów po tym roku¹¹⁰. W laudach natomiast wyrażano wolę wystawców czyli uczestników sejmiku, dotyczącą głównie spraw lokalnych. Z kolei w instrukcjach, po oddaniu stosownego hołdu władcy, spisywano punkty dla posłów. Ich liczebność w zebranych dokumentach waha się od kilku do ponad 40. Zwraca uwagę, że najdłuższe instrukcje pochodzą z czasów Augusta III, natomiast za Stanisława Augusta stopniowo stawały się one coraz krótsze. Na marginesie warto przypomnieć, że w czasach stanisławowskich modernizacji uległ także język dokumentów, który stał się bardziej jasny i mniej usiany wtrętami łacińskimi. Świadczy to o zmianach zachodzących w wykształceniu i kulturze języka szlachty, a szczególnie o lepszym przygotowaniu urzędników zajmujących się spisaniem akt. Dokumenty są zazwyczaj zakończone korroboracją oraz podpisami i ewentualnie pieczęciami. Nieraz jest ich tylko kilka, np. pod instrukcjami czasami podpisywali się jedynie marszałek oraz delegowani do spisania instrukcji. Z drugiej strony pod kredensami dla deputatów nie ograniczano się do podpisów tylko wyznaczonych osób, a mimo to w paru wypadkach sprowadzają się one do tylko kilku nazwisk. Zazwyczaj pod aktami sejmiku kowieńskiego podpisywało się kilkanaście lub kilkadziesiąt osób. Jednak w przypadku sejmików szczególnie istotnych, a zwłaszcza rozdwojonych, pod dokumentami znajdujemy setki czy nawet ponad tysiąc podpisów. Wynikało to ze szczególnej mobilizacji sił w czasie takich sejmików¹¹¹. Mimo ograniczonej wiarygodności podpisów, są one kluczowym źródłem do badań nad szlachtą kowieńską.

Można przypuszczać, że zachowała się zdecydowana większość akt wydanych przez omawiany sejmik w latach 1733–1794. Dysponujemy bowiem niemal kompletem ksiąg sądów ziemskiego i grodzkiego. Tomy te szczęśliwie przetrwały, mimo nieodpowiednich warunków, w jakich były przechowywane. Zazwyczaj wykorzystywano w tym celu pomieszczenia kancelarii powiatowych grodzkiej i ziemskiej, ale często brakowało tam odpowiednich pomieszczeń, zaniebdywano poza tym stan dokumentów¹¹². Co prawda Statuty Litewskie i sejm koronacyjny 1764 r. nakazywały budowę murowanych archiwów na akta sądowe¹¹³,

¹¹⁰ A.B. Zakrzewski, *op. cit.*, s. 175.

¹¹¹ M. Jusupović, *Uczestnicy sejmików*, s. 130–132.

¹¹² J. Łosowski, *Starania sejmików o należyte gromadzenie, zabezpieczanie, opracowanie i przechowywanie akt sądów szlacheckich w XVI–XVIII wieku. Główne problemy*, „Prace Historyczne”, t. 145, 2018, nr 1, s. 8, 18.

¹¹³ A.B. Zakrzewski, *op. cit.*, s. 200.

ale w Kownie nie zostało to zrealizowane. W roku 1766 w instrukcji zamieszczono propozycję przeznaczenia dochodów z ekonomii kowieńskiej na budowę archiwum, ale zdaje się, że planu tego nie wykonano¹¹⁴. W połowie XIX w. powiatowe księgi sądowe zostały przekazane do Centralnego Archiwum Akt Dawnych¹¹⁵. Obecnie księgi kowieńskie przechowywane są w Litewskim Państwowym Archiwum Historycznym. Znajdują się tam w dziale Senieji Aktai, a już po zebraniu materiałów do niniejszej edycji nadano im numery fondów 162 i 163. Znajdujemy w nich liczne wpisy z akt sejmikowych, które stanowią podstawę niniejszej edycji. Kilka dokumentów wpisano również do ksiąg trockich, lidzkich grodzieńskich i wileńskich. Były to zazwyczaj protestacje przeciw sejmikowi, których nie chciano przyjąć do ksiąg kowieńskich. Znajdują się one w wyżej wymienionym archiwum, a także w Państwowym Historycznym Archiwum Białorusi w Mińsku. Materiały zaczerpnięte z ksiąg sądowych zostały uzupełnione przez źródła z innych bibliotek i archiwów. W pierwszej kolejności należałoby tu wymienić Bibliotekę Czartoryskich, w której przechowywane są dość liczne oryginały oraz kopie akt sejmikowych. Akta skierowane na sejmiki, ale czasem także kopie akt wydanych przez sejmik kowieński, przechowywane są w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Zbiorze Popielów, Metryce Koronnej, Archiwum Radziwiłłów, Zbiorze Materiałów Różnej Proweniencji oraz Archiwum Jelskich i Prozorów. Dokumenty wydane przez króla na sejmiki znajdują się w Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie. Po kilka dokumentów udało się też znaleźć w Metryce Litewskiej, Bibliotece Litewskiej Akademii Nauk oraz Litewskiej Bibliotece Narodowej w Wilnie. Pewne rezultaty przyniosła również kwerenda w Archiwum Czerwonodworskim w Bibliotece Narodowej oraz w Archiwum Medekszów, przechowywanym w Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Pojedyncze dokumenty udało się znaleźć również w Archiwum Państwowym w Łodzi, Archiwum Narodowym i Bibliotece Polskiej Akademii Nauk w Krakowie oraz Bibliotece Ossolińskich we Wrocławiu. Przeprowadzono także kwerendy w Moskwie, Petersburgu i Dreźnie, ale nie przyniosły one rezultatów. Część kwerend zagranicznych została przeprowadzona z pomocą Liudasa Glemży.

4. Zasady edytorskie

Zasady edytorskie na potrzeby niniejszego wydawnictwa zostały zebrane i dostosowane do jego charakteru w oparciu o instrukcję wydawniczą Kazimierza Lepszego z 1953 r. oraz instrukcję przygotowaną przez zespół opracowujący akta sejmiku nowogródzkiego pod kierunkiem Andrzeja Rachuby. W razie wątpliwości posiłkowałam się także zasadami zastosowanymi w innych edycjach akt

¹¹⁴ Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 25 VIII 1766, s. 204.

¹¹⁵ R. Mieniecki, *Archiwum Akt Dawnych w Wilnie*, Warszawa 1923, s. 36–50.

sejmikowych, zwłaszcza przygotowanymi przez Michała Zwierzykowskiego, Henryka Gmitera i Adama Przybosia¹¹⁶.

Według instrukcji wydawniczej podstawą wydania źródła powinien być w miarę możliwości oryginał, ale w przypadku akt kowieńskich rzadko jest to realne, gdyż udało się dotrzeć do około siedemnastu oryginałów dokumentów. Zdecydowana większość zebranych akt, jak wspomniano, pochodzi z wpisów do ksiąg sądowych grodzkich i ziemskich. Nieraz wykorzystano także różnego rodzaju kopie, np. wypisy z ksiąg. Nieliczne spośród przedstawionych poniżej dokumentów mają formę starych druków.

W około 40 przypadkach dysponujemy oryginałem i kopią lub kilkoma kopiami akt sejmikowych. W takim wypadku za podstawę wydania uznawano oryginał, a jeśli go nie było, to najbardziej kompletną lub najdłuższą kopię. W nielicznych wypadkach, kiedy dysponujemy dwoma kopiami tak samo bliskimi oryginałowi i nie różniącymi się tekstem, za podstawę zazwyczaj służyła ta, która w księdze sądowej występuje jako pierwsza. Poważniejsze różnice między rękopisami zaznaczono w przypisach. Pomijano jednak przypadki, w których zmieniona była tylko część wyrazu bez istotnej zmiany znaczenia, zachowane było brzmienie tekstu, lub te same słowa ułożone zostały w różnej kolejności. Nie zaznaczano też różnic pomiędzy kopiami, które sprowadzały się do pominięcia lub dodania mało istotnych elementów, na przykład braku spójnika, dodania słowa „roku” w dacie czy słowa „powiatu” przy nazwie urzędu. Znacznych problemów nastroczają podpisy pod różnymi kopiami tego samego dokumentu, które nieraz są zupełnie inne, a w większości wypadków dodane są pojedyncze podpisy lub brakuje w nich poszczególnych osób, względnie ułożone są w różnej kolejności. Jeśli różnice nie były zbyt liczne, zaznaczano je w przypisach tekstowych. Natomiast w przypadkach, gdy różnic między podpisami było dużo, przepisywano osobno podpisy spod kolejnych kopii w celu zapewnienia jak najlepszej czytelności tekstu.

Każdy dokument rozpoczyna się od nagłówka, którego forma wzorowana jest na wcześniejszych wydawnictwach akt sejmikowych¹¹⁷. Najpierw zapisana jest liczba porządkowa, funkcja, miejsce i data sejmiku. Wprowadzone zostały tylko sejmiki przedsejmowe (w tym przedkonwokacyjne i przeddelekcyjne), deputackie, elekcyjne, gospodarskie, relacyjne i konfederackie, nawet jeśli w źródłach występują inne nazwy. Jeśli brakuje dokumentów dotyczących któregoś zgromadzenia, zamieszczona została krótka notatka z podstawowymi informacjami o nim. W innym wypadku dokumenty dotyczące danego zgromadzenia zamieszczone są w kolejności chronologicznej. Nagłówek aktu sejmikowego składa się z numeru porządkowego i tytułu dokumentu nadanego przez wydawcę oraz daty. Następnie zaznaczano, czy tekst pochodzi z rękopisu czy starego druku,

¹¹⁶ *Akta sejmikowe województwa krakowskiego; Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego; Akta sejmikowe województwa lubelskiego.*

¹¹⁷ *Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego; Akta sejmikowe województwa lubelskiego 1572–1632.*

a w przypadku kilku kopii dodawano też numer porządkowy. Dalej wskazano miejsce przechowywania dokumentu, jego sygnaturę oraz podano informację, czy mamy do czynienia z oryginałem czy kopią. W tekście dokumentu w nawiasach kwadratowych zaznaczono numery stron rękopisu.

Ortografia i interpunkcja tekstu zostały zmodernizowane, przy zachowaniu brzmienia. Oznacza to zachowanie końcówek „yi” oraz „ya” w takich słowach, jak „konstytucyi” czy „prowincyja”, natomiast w innych przypadkach litery „i”, „y”, „j”, „ę”, „ą”, „s”, „z”, „c”, „k” zostały oddane według obecnych zasad, np. „dignitarzy” zamieniamy na „dygnitarzy”, „ztad” zamieniamy na „stąd”, a „commisyą” na „komisją”. Jak można zauważyć w tym ostatnim przykładzie literę „y” zamieniam zgodnie z obecną ortografią na „i” lub „j”, a nie na dwie litery, w tym wypadku „yj”. Podobne zasady dotyczą fragmentów w języku łacińskim, które również zostały poprawione zgodnie z ortografią tego języka, ale przy zachowaniu brzmienia źródła. W przypadku poważniejszych błędów w tekście łacińskim, starano się w przypisach tekstowych podać formę prawidłową.

Według tych samych zasad zmodernizowane zostały nazwy geograficzne i imiona. Nie zmodernizowano jedynie nazwisk, które odtwarzamy literalnie¹¹⁸, oprócz końcówki fleksyjnej oraz liter z kreską, jak „ć”, „ś”, „ź”, „ń”, na przykład „Urniazow” zapiszemy jako „Urniaźów”. Litery „i”, „y”, „j” w nazwiskach oddano zgodnie z zapisem źródła, choć dopuszczono tu jeden wyjątek. Jeśli nazwisko zaczyna się na literę „i”, np. „Ibiański”, oddajemy je zawsze w tej formie, nawet jeśli zapisane jest jako „Jbianski”. Przemawia za tym fakt, że w wielu wypadkach pisarz zapisywał obydwie te litery identycznie, na przykład imię „Ignacy” zapisywał jako „Jgnacy”. Poza tymi wyjątkami nazwiska zapisywane są identycznie jak w źródle. Trzeba jednak zauważyć, że do występujących w tym wydawnictwie nazwisk należy podchodzić ostrożnie ze względu na zdarzające się trudności z jednoznacznym ich odczytaniem. Należy także pamiętać, że w większości przypadków źródła zachowały się w postaci kopii, a przepisujące je pisarze często robili błędy, nieraz prowadzące do tego, że w kopii występuje faktycznie inne nazwisko niż w oryginale. W edycji występują zatem różne formy nazwisk, które, w miarę możliwości, wskazane są w indeksie.

Czasami uzupełniano w tekście brakującą część wyrazu, zaznaczając to nawiasem kwadratowym. Z kolei różnego rodzaju błędy, np. powtórzenie dwa razy tego samego słowa zaznaczano poprzez [sic]. Wszelkie znacznie większe występujące w tekstach skreślenia, poprawki, fragmenty nadpisane czy dopisane oraz miejsca nieczytelne zaznaczone zostały w przypisach tekstowych. Nie zaznaczamy jedynie drobnych poprawek czy skreśleń obejmujących mniej niż jeden wyraz i nie zmieniających jego sensu. W przypisach tekstowych zamieszczono też informacje o pieczęciach umieszczonych przy podpisach. W prawie wszystkich wypadkach pieczęcie znane są jedynie z opisów zamieszczonych w kopiach.

¹¹⁸ Zgodnie z zasadami przyjętymi przez zespół Andrzeja Rachuby przygotowujący akta sejmikowe nowogródzkie.

Zajmując się podpisami należy zwrócić uwagę na problemy z ich kolejnością. Jak wspomniano, najczęściej mamy do czynienia z wpisami do ksiąg, natomiast w przypadku oryginałów zdarzają się podpisy umieszczone w dwóch kolumnach. W takiej sytuacji kolejność przepisywania nazwisk powinna być przyjęta według hierarchii urzędów i ewentualnie kolejności przepisywania przez kopistę, o ile posiadamy kopię. Wskazówki te z zasady przemawiają za przepisywaniem najpierw wszystkich podpisów z pierwszej kolumny, potem z drugiej. Miejsca początku kolejnych kolumn zaznaczone zostały w nawiasie kwadratowym skrótami [1.k.] [2.k.]. Osoby niepiśmienne zawsze zapisywane są z dodaniem jednego „x” po nazwisku, niezależnie od tego, czy w źródle zaznaczone są przez jeden krzyżyk, trzy krzyżyki czy przez notatkę o niepiśmienności. Jedynym wyjątkiem jest sytuacja, gdy pomiędzy nazwiskami pojawiają się słowa „wszyscy nieumiejętni pisma po trzy krzyżyki”. W takich przypadkach konieczne jest zacytowanie notatki, ponieważ nie ma pewności, do ilu wymienionych wcześniej osób się ona odnosi.

Problemem, który pojawia się w przypadku podpisów pod aktami, a często także w ich głównej części, są skróty oraz inicjały. Zazwyczaj zostały rozwinięte bez żadnego zaznaczenia, chyba że wystąpiły problemy z ich rozszyfrowaniem. Najlepszym tego przykładem są skróty od nazw urzędów przy podpisach, które często nastęrczają trudności, np. w przypadku skrótu „rotm.”, który może oznaczać zarówno rotmistrza, jak i rotmistrzowicza. W wypadku niejasności skrót pozostawiono nierozwinięty lub podjęto próbę rozwinięcia go w nawiasie kwadratowym. Zazwyczaj jednak starano się rozwijać skróty urzędów na podstawie innych źródeł bądź opracowań.

W edycji zostały wprowadzone skróty dla wyrażen często powtarzających się, np. „manu propria” czy „powiat kowieński”. Trzeba jednak zauważyć, że w tym ostatnim wypadku skrót stosowany jest tylko przy nazwach urzędów. Tytuły grzecznościowe skrócono za pomocą siglów. W przypadku jednak, gdy taki skrót mógłby powodować niejasności lub nie występuje po nim rzeczownik, zostaje przynajmniej częściowo rozwinięty. Dаты dzienne i roczne oraz kwoty pieniężne oddane zostały cyframi, a inne liczby słowami. Wyjątkiem są kwoty pieniężne, które są bardziej czytelne w przypadku zapisu słownego, na przykład „5 tysięcy złotych”. Podobnie numery punktów instrukcji oddajemy cyframi, ewentualnie umieszczamy w nawiasie kwadratowym, jeśli brakuje ich w źródle.

Przypisy rzeczowe zastosowane zostały głównie w celu objaśnienia pojawiających się w rękopisach błędów, odesłania do wspomnianych w tekście dokumentów, np. konstytucji sejmowych, oraz identyfikacji osób niedostatecznie określonych. Dotyczy to głównie osób wymienionych tylko z urzędu lub z samego nazwiska, które nie zostały wcześniej objaśnione w danym dokumencie. W przypadku występowania nazwiska i urzędu lub imienia danej osoby nie zamieszczano przypisu, gdyż w takim przypadku identyfikacji służyć może indeks osobowy. Jest on szczególnie istotny, ale też problematyczny ze względu na wspomniane już wyżej setki, a czasami nawet tysiące podpisów występujących pod niektórymi dokumentami. Szczególnie kłopotliwe są osoby o tym samym imieniu i nazwisku,

występujące bez urzędu lub innego określenia. W indeksie wszystkie takie osoby zostały sprowadzone do jednej, nawet jeśli kilka takich samych podpisów znajdujemy pod jednym dokumentem, zwłaszcza, że wcale nie przesądza to, że należały do różnych osób. Kolejnym problemem są używane w źródłach różne formy tego samego nazwiska, które zmuszają do zastosowania w indeksie licznych odsyłaczy. Edycja posiada również indeks geograficzny.

Podczas przygotowania tej edycji nieocenione były konsultacje dotyczące problemów edytorskich oraz pomoc w procesie wydawniczym profesorów Andrzeja Rachuby i Andrzeja Zakrzewskiego. Chciałabym także wyrazić wdzięczność profesor Zofii Zielińskiej, profesorowi Wojciechowi Kriegseisenowi, doktorowi Andrejowi Macukowi oraz docentowi Robertasowi Jurgaitisowi. Szczególnie pragnę podziękować Panu Przemysławowi Romaniukowi, który zawsze chętnie odpowiadał na moje liczne pytania i wątpliwości, doktor Marii Cieśli oraz wszystkim członkom Zakładu Badań Źródłoznawczych i Edytorstwa Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk. Książka ta nie mogłaby powstać, gdyby nie życzliwość pracowników licznych archiwów i bibliotek, a szczególnie Biblioteki im. Janusza Tazbira Instytutu Historii PAN. Za wsparcie i pomoc chciałabym też podziękować mojej Mamie i Mężowi.

Wykaz skrótów

AGAD	- Archiwum Główne Akt Dawnych
AR	- Archiwum Radziwiłłów
BC	- Biblioteka Czartoryskich
BPAN-PAU	- Biblioteka Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie
<i>Deputaci</i>	- <i>Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego 1697-1794. Spisy.</i> t. 2, oprac. A. Rachuba i P.P. Romaniuk, Warszawa 2004
gr.	- grodzki
i.p.	- ichmość panowie
J.K.M.	- Jego Królewska Mość
J.K.M.P.N.M.	- Jego Królewska Mość Pan Nasz Miłościwy
i.m.w.m.p.	- ichmość mnie wielce miłościwi panowie
j.o.j.p	- jaśnie oświecony jegomość pan
j.o.j.w.	- jaśnie oświecony jaśnie wielmożny
j.o.j.w.m.	- jaśnie oświecony jaśnie wielmożny mości
j.o.j.w.j.p	- jaśnie oświecony jaśnie wielmożny jegomość pan
j.o.ks.	- jaśnie oświecony książę
j.o.ks.j.	- jaśnie oświecony książę jegomość
j.o.j.w.w.i.p.	- jaśnie oświeceni jaśnie wielmożni wielmożni ichmość panowie
j.p.	- jegomość pan
j.w.	- jaśnie wielmożni
j.w.j.	- jaśnie wielmożny jegomość
j.w.j.o.	- jaśnie wielmożni jaśnie oświeceni
j.w. j.p.	- jaśnie wielmożny jegomość pan
j.w.i.p.	- jaśnie wielmożni ichmość panowie
j.w.m.p.	- jaśnie wielmożny mości pan
j.w.m.w.m.p.	- jaśnie wielmożny mnie wielce miłościwy pan
j.w.w.i.p	- jaśnie wielmożni wielmożni ichmość panowie
K.J.P.M.	- Król Jegomość Pan Miłościwy
F. Kluczycki, <i>Lauda sejmików ziemi dobrzyńskiej</i>	- <i>Lauda sejmików ziemi dobrzyńskiej</i> , wyd. F. Kluczycki, Kraków 1887

kow.	– kowieński
ks.j.	– książę jegomość
LMAB	– Lietuvos Mokslų Akademijos Biblioteka w Wilnie
LNB	– Lietuvos Nacionalinė Martyno Mažvydo Biblioteka
LVIA SA	– Lietuvos Valstybės Istorijos Archyvas, Seniej Akta
MK	– Metryka Koronna
ML	– Metryka Litewska
<i>m.p.</i>	– <i>manu propria</i>
<i>m.p.s.</i>	– <i>manu propria sua</i>
NGABM	– Nacyjanlny gistoryczny archiu Biełarusi w Mińsku
N.K.I.	– Najjaśniejszy Król Jegomość
N.K.I.	– Najjaśniejsi Królowie Ichmościowie
N.K.J.P.M.	– Najjaśniejszy Król Jegomość Pan Miłościwy
N.K.J.P.N.M.	– Najjaśniejszy Król Jegomość Pan Nasz Miłościwy
N.K.P.N.M.	– Najjaśniejszy Król Pan Nasz Miłościwy
nn.	– nieznan
N.P.M.	– Najjaśniejszy Pan Miłościwy
N.P.N.M.	– Najjaśniejszy Pan Nasz Miłościwy
PAN	– Polska Akademia Nauk
P.N.M.	– Pan Nasz Miłościwy
pow.	– powiat
śp.	– świętej pamięci
św.	– święty
<i>Urzędnicy</i>	– <i>Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy, t. 1–4, red. A. Rachuba, Warszawa 2003–2015</i>
VC	– Volumina Constitutionum
VL	– Volumina Legum
w.i.	– wielmożni ichmościowie
w.i.p.	– wilemożni ichmość panowie
w.j.p.	– wielmożny jegomość pan
w.j.	– wielmożny jegomość
w.m.p.	– wielmożny mości pan
w.p.	– wielmożny pan
w.w.p.	– wielmożny waszmość pan
W.Ks.L.	– Wielkie Księstwo Litewskie
woj.	– województwo
ziem.	– ziemski/ziemiański
Zwierzykowski, <i>Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego</i>	– <i>Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1736, wyd. M. Zwierzykowski, Poznań 2015</i>

Akta sejmiku kowieńskiego

1. Sejmik przedkonwokacyjny w Kownie, 16 III 1733

Uniwersał i list prymasa, list Michała Serwacego Wiśniowieckiego, kanclerza wielkiego litewskiego oraz dwa pisma zawierające wykazy punktów do poruszenia na sejmikach opublikował M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 2–19.

1. Instrukcja dla posłów na sejm konwokacyjny, 18 III 1733

Rkps Archiwum Państwowe w Łodzi, Archiwum Kossowskich 49, s. 1–4, kopia.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywatelów powiatu kowieńskiego na sejmik przedkonwokacyjny za innotestencją j.o.ks.j. prymasa zgromadzonym dana i.p. posłom naszym na sejm *convocationis* wyprawionym, to jest j.p. Szymonowi Siruciowi^a, podstarościemu sądowemu pow. kow., j.p. Antoniemu Zabiele, podczaszemu pow. kow.

Po tak żalosnej złożonego *in luctum* Pana katastrofie, jako wyraźnie znać to i wiedzieć każdy może, że *nil tristius [n]unquam afficere Rempublicam et in ferales dare ictus [sic]* nie mogło nad śmierć królewską, tak też *gens suo primo destituta decore* przy powszechnym na całą ojczyznę *fato publico* smutku tę partykularną czuję jedynie konsolacją, że *vividum et incolumem*, którego dałby Bóg *diuturnum et affatis longe remotum, non postreme colit ac adorat* w osobie j.o.ks.j. arcybiskupa gnieźnieńskiego, prymasa¹ Korony Polskiej i W.Ks.L. *interregis sui vicarium numen*. Do którego ojczyzna cała, po nieodżałowanej wiekami stracie J.K.M., kiedy *cuncta curarum reicit* i jako na mocnym i warownym filarze składa i wspiera *negotiorum molem*, jesteśmy i my tego rozumienia, że prymacjalna j.o.ks.j. prymasa władza i ręka *quidquid tuendum non susciperet periturum videretur*. Szlusznie tedy *incumbit*, ażeby i.p. posłowie należyte *pro tam sollicita cura vix practicabilis in hoc rerum statu tranquillitatis* wyznali *nomine* całego powiatu podziękowanie, upraszając *ut orbatu patris regisque throno* tak raczył *disponere Reipublicae regimen*, jakoby pokój *in continuatione*, konfidencja *statuum inveteri forma, externa securitas in tranquillitate* zachowały się. A jeżeli prawa niektóre

^a Nazwisko nadpisane.

¹ Teodor Potocki, prymas.

przez tak długie panowanie *ex orbita* wykroczyły, *ut passim fit vitio hominum non temporum*, prosić będą *ut suis cuique restituatur rigor et decus*.

Co że j.o.ks.j. prymas *cum congregatis statibus Reipublicae* łatwo uczynić potrafi, jako bynajmniej nie wątpimy, tak *ex universali assensu* i.p. posłom naszym *inter primas* zalecamy *curas*.

Jako zaś terażniejszego sejmku *convocationis universale in tribus classibus*, to jest czasu elekcyi przyszłej *internae et externae securitatis consistit obiectum*, tak chcąc tym wyraźniej i.p. posłów [2] *tanquam interpretes mentis nostrae edocere ad mantendas et promovendas*, obligujemy *has materias* nie tylko *universali termino*, ale też inspekcje, które są wyraźne poniżej *ejusque obiecti necessaria idgere*².

1. Czas elekcyi *determinabunt* nie dalej, jako *mediis augusti* albo *primis septembris*, konformując się jednak *ad vota senatus et assensum omnium* i oraz *campus electionis*, że jest *primum decus status nobilitaris*, zaczym i.p. posłowie nasi na cirkumskrypcją *de numero* po wielu ma być na elekcyi *e medio nostri* nie pozwolą, ale zostawią *penes liberum arbitrium nostrum*, czyli *virtim* natenczas upodobanym nam sposobem iść mamy. I lubo zachodzące teraz *rumores* o przyszłym złączeniu konwokacyi z elekcją nie są na żadnym ufundowane prawie ani instrumentach, od j.o.ks.j. prymsa i prześwietnego senatu na sejmiki antekonwokacyjne wydanych nie wyraża nic i potrzebaby ich *postponere*, jednakże *suspiciosa libertatis zelus* nie pozwala i obowiązuje do tego, co i.p. posłom *specialiter* zalecamy *quam vigilantissime animadversioni*, ażeby był *distinctus actus* elekcyi od konwokacyi, na którym zostawić województwu *liberum passum in campo electorali* przysłużenia się nowemu panu podpisując się, zaś do konstytucyi czyli konfederacyi przez się czyli *per deputatos ut caveant singulariter libertates futurae electionis nec non liberae vocis vetandi auctoritatem principaliter* obowiązujemy.

2. *Quo ad internam securitatem* i lubo też sama konstytucja 1717³, która *cum summa iniuria* dobrom ziemskim, szlacheckim *imposuit* podatek podymnego rezelwowała od doszłego sejmku *ab hoc onere et obligatione* i sejm *in anno 1726 in omni debita forma* doszedł, jednakże *non in omni debita forma* doszedł, jednakże *non* [sic] *perturabando publicam quietem* przy złożeniu tak częstych sejmów *ob spem* zniesienia tego jarzma *praejuditiosissime* na wolne karki włożonego płaciliśmy, teraz gdy zaś *post decessum* regnanta naszego milionowa z cel i dóbr stołowych ekonomicznych otworzyła się importancja, *serio iniungimus* i.p. posłom, ażeby *etiam cumquovis discrimine* deklarowali imieniem całego powiatu, że dalej nad koronacją płacić nie będziemy, że zaś *apparet* teraz *modus*, starać się będą, ażeby do koroncyi przyszłego regnanta z importancyi pomienionych *mensa regia intrat* było opłacono wojsko i ażeby na terażniejszym sejmie przez wysadzonych *ex gentibus* uczyniony był dyspartyment regularnej płacy, [3] nim na przyszłym da Bóg *electionis et coronationis* sejmach *adequatus perpetui latique afixus* wynajdzie się *modus praecavetur singulariter* i to ażeby i.p. posłowie

² Być może powinno być „indagere”.

³ VL, t. 6, s. 137–139.

przełożyli słuszny żal i widomą pospozycją [sic] prowincyi W.Ks.L. *a statibus* Korony Polskiej spółbraci naszych, że nie tylko honory nam^b dygnitarstwa zabierane, ale też do legacyi terażniejszych *ad immediatissime nobis potentias vicinas*, jako Moskala i Szweda żadnego z litewskiej prowincyi nie naznaczyli, a ze skarbu litewskiego pensją determinowali, ażeby tedy skarb W.Ks.L. wypłacać nie ważył się, domówić i dopilnować tego *tenebuntur*. *Iniungitur* i to tymże i.p. posłom, ażeby *ceram statibus* na zniesienia podatków ten podali sposób: 1. Ażeby i.p. senatorowie i dzierżawcy dóbr hybernowych *etiam sortem* intrat swoich *usui publico* konsekrowali, 2. Ażeby i.p. zastawnicy, którzy dóbr dziedzicznych nie mają, prowizją swych sum roczną na zniesienie tychże podatków aby *quot annis* importowali.

Ponieważ zaś konserwacja miast znaczniejszych ile pogranicznych jest państw wszystkich nie m[n]iejszym zaszczytem, przeto *decus quondam* prowincyi litewskiej, a teraz w popiół i obaliny przez ogień obrócone miasto Kowno chcąc *communi sublevare subsidio, instabunt* i.p. posłowie do Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, ażeby to upadłe *ex suis cardinibus*, przez tak ciężki w roku przeszłym 1732 pożar, miasto Kowno, jeżeli *non practicato olim exemplo in simili casu ut sonat constitutio anni 1654⁴ i 1676⁵* do lat dziesięciu od podatku czopowego i podymnego było wolne, nie oschłym przynajmniej przykładem śp. Najjaśniejszego Monarchy w roku 1732 *etiam* po niedoszłym sejmie *per senatus consilium* naznaczono 5 tysięcy ze skarbu sumą, aby było i teraz ile z ekonomicznych importancyi *quod annis* do przyszłego inauguracyi szczęśliwej monarchy na uspokojenie pomienionych podatków regalizowane [sic] sumą 5 tysięcy złotych *quam instantissime* zalecamy.

Mając *praeoculis* nie słuszną dotąd zagranicznych nad nacjonalistami *contra omnes leges*, a mianowicie *pacta conventa* preferencją ile w służbie cudzoziemskiego autoramentu, jako się na widok prezentuje, że w regimencie gwardii W.Ks.L. jeden tylko w oficerskiej szarzy znajduje się Polak w całym rejmcencie j.p. Kazimierz Siruć, porucznik tegoż rejmentu, ten od lat [4] szesnatu będąc porucznikiem tychże cudzoziemców, *opresus pluralitete* dotąd z podkupieniem się *contra omne jus et aequum* onych awansować w zasługach nie może^c. Obowiązujemy *serio* i.p. posłów, ażeby *tam in universali exclusionem* cudzoziemców, ile z wyższych *cum periculo patriae* oficerstw, jako też *in particulari* tak jawną krzywdę j.p. Sirucia szesnastoletniego porucznika *in facie* Najjaśniejszej Rzeczypospolitej *singulariter* j.o.ks.j. regimentarza wojsk W.Ks.L.⁶ *tanquam justissimo moderatori* aby remonstrowali i utrzymali.

3. *Pro externa securitate pacta*, soju[s]ze i przyjaźni *cum vicinis potentiis* zachować *in toto curabunt* i oraz *invigilabunt* i.p. posłowie, ażeby j.p. regimentarze

^b Nadpisane, skreślone „mamy”.

^c W rękopisie kolejność słów zamieniona.

⁴ VL, t. 4, s. 219; VC, t. 4, v. 1, s. 341.

⁵ Powinno być 1662, VL, t. 4, s. 426.

⁶ Michał Serwacy Wiśniowiecki, regimentarz wojsk litewskich.

Obojga Narodów według prawa z wojskami pod swą władzą mającemi *utriusque authoramenti* granic Korony Polskiej i W.Ks.L. podczas elekcyi pilnowali i we wszystkim *dispositionem Reipublicae i constitutiam annis 1717 circumscriptam* obserwowali, dla uczynionego oraz do nas o spółbraci naszej i.p. dysydentów *in religione recursu* zamilczeć nie możemy *resolutionem*, ale bacząc najpewniejszą *ab unione animorum* wszystkich stanów Rzeczypospolitej dla ichmościów staysfakcją, obligujemy i.p. posłów, ażeby w tym, z innymi i.p. posłami porozumniawszy się, *dextere* postąpić raczyli.

Na koniec nie trzeba *infandum renovare dolorem, quanta incomoda passa Respublicae ex electo extraneo principe*, bo w świeżej^d u każdego *etiam sanatis vulneribus impressa cicatrices* zostaje pamięci. Zaczynam *ante omnia et per omnia, sub fide honore et conscientia injungimque* i.p. posłom naszym *promovenda manutendam et solidandam exclusionem extranei* albo *sivi debitus universis* bez wyraźnej ekskluzji *ne quidquam in ficietur liberae electioni* samego tylko urodzonego Polaka *ut in futurum eligatur regnantem circumscribent omni* jednak *animadversione super emolumenta Reipublicae*, co wszystko doznanej tam *multiplici usu* charakteru poselskiego polecając tychże i.p. posłów zdolności, *authoritatem* onych *ad quosvis pro utilitate publica* rezolwujemy *casus. Dexteritatieque* onych *sortes integerrime commitendo nostras*.

Podpisujemy się.

Actum w Kownie dnia 18 marca 1733 roku.

Mikołaj Zabięło, marszałek kowieński ^ei inne *sequuntur nobilitatis* podpisy^e.

2. Sejmik przedelekcyjny w Kownie, 22 VI 1733

Sejmik przedkoronacyjny w 1733 roku w Kownie nie odbył się. Uniwersał Antoniego Ponińskiego, marszałka elekcji Augusta III opublikował M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 71.

3. Sejmik deputacki w Kownie, 8 II 1734

Deputatem wybrano Jerzego Adama Rodziewiczza, krajczego kow. (Deputaci, s. 162).

^d Nadpisane, skreślone wszyscy.

^{e-e} Fragment dopisany.

4. Sejmik konfederacyjny w Kownie, 30 VI 1734

2. Instrukcja dla posłów do Augusta III, 30 VI 1734

Rkps LVIA SA 13689, k. 22–25v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Szymonem Siruciem, oboźnym i podstarościm kow. przez Kazimierza Jurkiewicza, sługę Pawła Chelchowskiego, podśędka kow., dnia 30 VI 1734.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego za autentycznym uniwersałem j.o.ks.j. Mikołaja Faustyna Radziwiłła, wojewody [22v] nowogródzkiego *ad publicum consiliorum locum* do miasta J.K.M. Kowna w roku terażniejszym 1734 dnia 30 junii na sejmik *confederationis circa^a tuitionem coronatae majestatis* Najjaśniejszego Fryderyka Augusta III, króla polskiego, P.N.M., *per literas denuntiationis* j.o.ks.j. Michała Wiśniowieckiego, kanclerza i regimentarza generalnego wojsk W.Ks.L. ogłoszonego, obraliśmy za marszałka sejmiku terażniejszego *confederationis* j.w.j.p. Aleksandra Wołłowicza, marszałka Trybunału Głównego W.Ks.L., starostę sądowego, wójta i pułkownika województwa mściśławskiego, babylickiego, radomskiego i poradnińskiego, dzierzawcę i konsiliarza skonfederowanych stanów Rzeczypospolitej, pułkownika husarskiego [23] buławy polnej W.Ks.L., za którego dyrekcyi najpierwej wyzutemu z królewskich ozdób i życia samego na tronie polskim *regum splendidissimo jubari* Najjaśniejszemu Augustowi Wtóremu, bywyszemu królowi naszemu, *circiter* przez trzydzieści sześć lat szczęśliwie nam panującemu, gdyśmy *parentales luguburi conditorio* oddali *lacrimas et quem celeri morte peremptum doluimus*, tegośmy *campester Sarmatae sub libero jure^b prisca sentendi libertate* Najjaśniejszego Fryderyka Augusta III szczęśliwie nam na tron polski za Króla Pana Miłościwego ukoronowanego, w nimeśmy *irretorta* upatrzyl *pupilla*, że *non moritur totius, cuius pars maxima vivit*. Kiedy *ab ipsis cunabulis* w wierze świętej katolickiej *enutritus* już nam szczęśliwie zajaśniał *natalis fulgor* Najjaśniejszy Fryderyk August III, król P.N.M., przy którego dostojenstwie *gloriosissimo exemplo* skonfederowanych stanów Rzeczypospolitej, my senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu [23v] kowieńskiego *secundum obloquentiam* uniwersału od j.w.j.p. Łodzi Ponińskiego, generalnego skonfederowanych stanów Rzeczypospolitej marszałka wydanych, [sic] rotą w tymże uniwersale wyrażoną w ten sposób:

Ja n.n. przysięgam Panu Bogu Wszechmogacemu, iż przystępuję do konfederacyi *circa tuitionem majestatis Augusti Tertii, electoris Saxoniae* uczynionej, tegoż samego, a nie kogo inszego za króla polskiego *legitime* obranego znać będę i jemu *fidelitatem appromitto*, z Stanisława adherentami żadnej praktyki szkodliwej mieć nie będę i póty w tej konfederacyi *fideliter*

^a Ostatnia litera zamazana.

^b Słowo słabo czytelne.

zostawać będą, póki Rzeczpospolita nie będzie uspokojona, tak mnie Pani Boże dopomóż.

Jurament wykonaliśmy *cum hoc praestito fidelitatis nostrae vinculo, że usque ad profluvia sanguinis nostri* przy dostojęństwie Najjaśniejszego Augusta III, króla polskiego P.N.M. *cum ipsis fatis certare parati. Concinnali zaś jure gratitudinis* ku Najjaśniejszemu Fryderykowi Augustowi III, szczęśliwie nam *cum solatio* ojczyzny za króla polskiego ogłoszonemu, uprosiliśmy za posłów do J.K.M.P.N.M. - w.j.p. Pawła Chełchowskiego, podsędka pow. kow., w.j.p. [24] Władysława Estkę, strażnika pow. kow., generał audytora wojsk W.Ks.L., z tą od powiatu naszego kowieńskiego daną instrukcją, ażeby *ex fide indefectibili* doniósłszy wierności naszej pochodzącą życzliwość ku Najjaśniejszemu Fryderykowi Augustowi III, królowi P.N.M., jego pański majestat *demississimo* uwenerowawszy *cultu, te faustissimi regiminis* od nas reprezentowali aprekacją, *ut regnet super populum cunctis illustrior annis.*

A że najpierwsza i najszcześniejsza panujących regnantów *regiminis gloria* – jak najmocniej z sąsiedzkimi narodami *faedera* utrzymywać *pacis*, więc ciż i.p. posłowie suplikować J.K.M.P.N.M., ażeby powiat nasz kowieński, nie wchodzący w żadne *offensiva bella* z wojskiem rosyjskim najjaśniejszej imperatorowej jejmiłości, aby od tegoż wojska najjaśniejszej imperatorowej jejmiłości *ullo praetextu* podatków aggrawowane i do prowiantów pociągane nie było, *qua demississime* i.p. posłowie *instabunt.*

A zatym dajemy *plenariam potestatem* w.j.p. Samuelowi Wołodkowiczowi, koniuszemu i sędziemu gr. pow. kow., ażeby *accedentes* do tejże konfederacyi, od nas *benevole* w powiecie kowieńskim przyjętej, jeszcze bracią naszą szlachtę [24v] *ad hanc confederationis circa tuitionem coronatae majestatis* Najjaśniejszego Fryderyka Augusta III, króla P.N.M. przystępującą (*praemis juramento supra expresso, ut obloquitur* wydany uniwersał j.w.j.p. Łodzi Ponińskiego, marszałka skonfederowanych stanów Rzeczypospolitej) *ad terminum* trzech niedziel *circa acta* grodu kowieńskiego, tu, w mieście J.K.M. Kownie przyjmował, ażeby bracia nasza [sic] do jednego z nami tym snadniej garnąć się mogła zdania.

Które to *laudum confederationis nostrae* przy dostojęństwie Najjaśniejszego Fryderyka Augusta III, króla P.N.M. własnych rąk naszych stwierdzamy podpisami.

Datum w Kownie dnia 30 junii 1734 roku.

Aleksander Wołłowicz, starosta sądowy mściśławski i babylicki, radomski i poradniński dzierżawca, pułkownik husarski buławy polnej W.Ks.L., konsyliarz skonfederowanych stanów Rzeczypospolitej, marszałek Trybunału Głównego W.Ks.L. i marszałek skonfederowanego pow. kow.; Paweł Chełchowski, podsędek pow. kow.; [25] Jan Zabiełło, stolnik pow. kow.; Stanisław Prozor, podstoli pow. kow.; Samuel Wołodkowicz, koniuszy i sędzia gr. pow. kow.; Mikołaj Siruć, pisarz gr. pow. kow., starosta koniuchowski; Bohdan z Olgimunda Juszkiewicz, sędzic ziem. pow. kow.; Władysław Estko, strażnik pow. kow., generał audytor wojska W.Ks.L.; Jan Zabiełło; Mojżesz z Towtwida Blinstrub, wojskowiec witebski; Jakub Siruć; Szymon Zabiełło, starosta saski; Antoni Czerniewicz, horodniczy pow. kow.;

Władysław Zabięło, cześnik pow. kow.; Michał Antoni Zabłocki; Bogusław Medeksza, skarbnik kow.; Jan z Skarbków Koplewski; Józef Woronowicz; Józef Borkowski, łowczy parnawski *m.p.*; Jan Junowicz; Józef Dowgird; Władysław Worłowski; Antoni Chomontowski; Adam Kudrewicz; Jan Jawoysz; Stanisław Jawoysz; Jerzy Steygwił; Jerzy Mackiewicz; Kazimierz Kulwiński, cześnik pow. kow.; Daniel Giekowicz; Władysław Bóbr; Franciszek Rakiewicz; Stanisław Wenczewicz; Michał Steygwił; Marcin Popowski; Antoni Zelnia; Piotr Mickiewicz; Józef Proniewicz; Adam Biwił; Jerzy Gineyt; Kazimierz Biwił; Michał Kudrewicz; Jerzy Mackiewicz; Abraham Czerniewicz; Jerzy Prusewicz; Józef Ibiański; Kazimierz Urbanowicz; Wawrzyniec Eyczewicz; Dominik Koplewski; Kazimierz Twirbutt; Jan Lugały; Józef Rodelewicz; Jerzy Mątwił; Jan Rakiewicz; Jan Mątwił; [25v] Jerzy Wielamowicz; Salomon Pietraszewicz; Michał Wędziagolski; Kazimierz Abramowicz; Władysław Junowicz; Władysław Szablewicz; Jan Roszczewski; Franciszek Nieściuk; Kazimierz Witkowski.

5. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1735

3. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. i dla posła do generała majora Bismarcka, 7 II 1735

*Rkp*s LVIA SA 13690, k. 591a–592a, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Dominikiem Kossakowskim, strażnikiem i podstarościm kow., przez Kazimierza Kamińskiego, sługę Władysława Estki, generała audytora wojsk W.Ks.L, dnia 9 II 1737 [sic].

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego *ad solitum consiliorum locum* do miasta J.K.M. Kowna na dzień 7 februarii roku 1735 zgromadzeni podajemy do wiadomości: obrawszy *e medio sui* w.i.p. Jana Świrskiego, podczaszego osmiańskiego i Antoniego Skorulskiego, krajczego pow. kow. za deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., a za posła *in desiderii*s prześwietnego pow. kow. w.j.p. Władysława Estkę, generała audytora wojsk W.Ks.L. do j.w.j.p. generała majora von Bismarcka⁷, którzy ichmościowie, aby *publicis* powiatu naszego *in serviendo desiderii*s z własnej nie szkodolwali substancji, więc *unanimi votorum assensu* na każdą osobę ichmościów z każdego dymu dóbr ziemskich szlacheckich, duchownych i królewskich [592a] po szostaku bitemu uchwalamy i wydać one przyrzekając, dla większej wagi rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie *ut supra*.

Mikołaj Zabięło, marszałek kow.; Samuel Wołodkowicz, sędzia gr. kow.; Jan Zabięło, stolnik pow. kow.; Stanisław Skorulski, starosta bob.; Jan Zabięło,

⁷ Ludolf August von Bismarck, rosyjski generał.

podstoli pow. kow.; Mojżesz z Towtwiła Blinstrub; Stanisław Prozor, podstoli pow. kow.; Kzimirz Kulwiński, cześnik pow. kow.; Franciszek Płaskowski; Władysław Zabiełło; Jakub Michał Tański; Samuel Korkoz.

6. Sejmik przed sejmem pacyfikacyjnym w Kownie, 16 VIII 1735

Uniwersał, instrukcję na sejmik Augusta III, listy króla do senatorów i urzędników, listy Michała Serwacego Wiśniowieckiego, kanclerza wielkiego litewskiego, prymasa Teodora Andrzeja Potockiego opublikował M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 176–188.

4. Instrukcja dla posłów na sejm pacyfikacyjny, 16 VIII 1735

Rkps LVIA SA 13689, k. 1020–1023v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Szymonem Siruciem, oboźnym i podstarościm kow. przez Franciszka Zdanowskiego, sługę Jana Krzysztofa Biberszteyna Pilchowskiego, oberszterlejtanta J.K.M., dnia 16 VIII 1735.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu kowieńskiego za wydaniami od N.K.J. Augusta III, P.N.M. na sejm *pacificationis* wydaniami [sic] uniwersalami *in detriminio* antekomicjalnego sejmiku w roku terażniejszym 1735 augusta 16 dnia *in loco solito comitiorum* w Kownie ekspediowanego w.j.p. Janowi Krzysztofowi Biberszteinowi Pilchowskiemu, obersztelejtnantowi J.K.M., Janowi Antoniemu Dilewskiemu, oboźnemu smoleńskiemu, posłom, *viris consilii rerumque providis nemine contradicente* obranym dana.

[1.] Lubo zwyczajna *in rebus humanis alternata miscens mediis gaudia luctibus* zalterowała była uniwersalną ugruntowanego pokoju radość niebezpieczeństwem, którą w tym królestwie *fata regum interturbare* [1020v] zwykły. Jakoż dla szkodliwych w niesforności rozdziałów, już to rok trzeci *in bellis et lacrimis* zostając, wielkiej podlegaliśmy nieszczęśliwości. *Ze morte mori melius quam vitam ducere mortis*, jednak za miłościwym dobrotliwego Boga zdarzeniem *per quem reges statuuntur et regnant* N.K.J. August III, P.N.M., chcąc terażniejszym tragicznym zamieszaniom *imponere finem*, przy początkach *felicissimi regiminis* z dobroci swej pańskiej ogłasza nam sejm *pacificationis*, na który promieńmi oka swego chce widzieć *Rempublicam sereniorem et latam ac bene ordinatam*. Na ostatek *ut rex pater materque simul, sublata adversitatum formidine*, upewnia po wszystkich tej ojczyzny prowincjach *tempora tranquilla*, już tedy *in finu* tego Pana *respirare et sperare melius* możemy. Za którą tak skuteczną *et omnes*

charitates przewyższającą ku nam miłość *unanimi votorum nexu* usiłujemy żyć długo J.K.M. *donec Europam gloria vicinos terrore antecessores fama, seros successores studio bene merendi impleverit, excesserit et superaverit*. Tę naszą i.p. posłowie doniosą J.K.M. aprekcją i za staranie *publici boni* winne *coronato capiti cum plena serenissime majestatis adoratione* oddadzą dzięki i naszą *ea metodo exponent desideria*.

[2.] A ponieważ najpierwsza regnantów *regiminis gloria* w najcięższych koniunkturach *pressorum tolere luctum*, więc aby z granic polskich, kędy *fata sedem belli* założyli *promptam providamque ductrice gloria* J.K.M., *evacuatio-nem* wojsk auksyliarnych otrzymali, *ante omnia cardo et solitudini* i.p. posłów *recomendatur*.

[3.] Powiat nasz może się śmieie bez pochlebnej samemu sobie ostentacji (bo *absit gloria verbo*) poszczycić, iż od początku szczęśliwego panowania J.K.M.P.N.M. jako w żadną nie wchodził inwolucją, tak z tej życzliwej kontestacji [1021] spodziewa się, iż z łaski J.K.M. od dalszych praeagrawacji i dania prowiantów uwolniony będzie, gdyż dotąd ustawicznymi przechodami i prowiantami na garnizon w Kownie stojący był agrawowany i dopiero jeszcze tąż *pressurą vexatur et affigitur*, czego i.p. posłowie *attentissime* domówić się powinni będą.

[4.] A jako zwykli regnantes poprzysięgły *pacta jurium in integro esse et robore* konserwować, tak J.K.M.P.N.M. *eoque intuitu, ut servet leges, tueatur patriam et monstrat se esse patrem*, gdyż *decet principem curare, quae ad Rempublicam spectat augendā, desiderabunt* i.p. posłowie.

[5.] Jeżeli konserwacja państw i królestw najbardziej *consistit in cultura* statecznej i nienaruszonej przyjaźni z sąsiedzkimi potencjami i w obserwacji zachodzących z niemi traktatów. Zaczym któż nie przyzna, że *ratio status et conservationis* Rzeczypospolitej naszej z okoliczności terażniejszych koniunktur w ch[rz]ęściaństwie *praecipue* w tym *consistit*, ażeby dobrą przyjaźń i harmonią *servare* z najjaśniejszą monarchią rosyjską, z której antecesorami nie tylko Rzeczpospolita traktatami i sojuszami jest zmocniona, ale też i z własnych tejję najjaśniejszej monarchini wydanych manifestów jest ubezpieczona o jej przyjaźnych ku sobie intencjach, że żadnej w państwach i granicach Rzeczypospolitej nie pretenduje awulsyi lub diminucyi. Owszem całość praw, przywilejów, swobód, wolności i szerokości granic, którą Korona Polska i W.Ks.L. *cum annexis provinciis usque ad praesens momentum possidet, contra quocunque usurpatores et aggressores nequidquam Respublica detrimenti capiat*, b[r]onić i utrzymywać deklaruje, zaczym *iniunguimus* i.p. posłom naszym, aby na blisko następującym sejmie *omnes in eant modos et rationes*, które by tak dawną przyjaźń i zachodzące [1021v] między polskimi i rosyjskimi państwem sojusze i traktaty mogły tym barziej utwierdzić, *solicitabunt* i.p. posłowie.

[6.] J.o.ks.j. prymasa⁸ Korony Polskiej i W.Ks.L. (którego *iintegra virtus* od antenatów na osobę jego *devoluta*) prawdziwe *studia et conatus circa bonum*

⁸ Teodor Potocki, prymas.

publicum nieprzestannie świadczą, dają nam okazją nie tylko do nieskończonej wdzięczności, ale też do wszelkich *ad bene merendum* okurencyi.

[7.] Lubo nie wchodzimy *in enumerationem* wielkich *in Respublica* zasług j.o.ks.j. Wiśniowieckiego, kanclerza i regimentarza generalnego wojsk W.Ks.L., jednak jako *multitudine sua fastes implebunt*, tak onemu wdzięczna potomność *per emulationem et admirationem* dostatecznie *suum decus rependet*. Dość namienić, że, przez wszystkie rycerskiej zabawy idąc stopnie, nie tak *favorem*, jako należyłym akcyi heroiczych znaczną preeminencją w Rzeczypospolitej otrzymał. Więc za świadczone *pro bono publico non sine discrimine* zdrowia *conatus et studia* nieskończoną i.p. posłowie od nas uczynioną księżęciu jegomości zasług obligacją.

[8.] Zamilzczeń trudno wielkich *in Respublica* świadczonych meritów j.w.j.p. Józefa z Kozielska Ogińskiego, wojewody trockiego *fama multis memoratus in oris*, aby wakansiem tym, którego sobie *desiderat* mógł z łaski J.K.M. *praemiari instabunt* i.p. posłowie.

[9.] Jako stany Rzeczypospolitej skonfederowane doznawszy *in numeris meritis* j.o.ks.j. Mikołaja Radziwiłła, wojewody nowogródzkiego, tak *in campo electorali*, jako i w dwuletniej inwigilacyi w prowincyi W.Ks.L. z wielkim kosztem i hazardem życia i fortun kojarząc *ad unionem animorum* województwa i powiaty przy dostojenstwie J.K.M. Augusta III, P.N.M., raczyły rekomendować na generalnej warszawskiej konfederacyi i poparciu w Krakowie na szczęśliwej koronacyi, tak i powiat nasz *innumerabilibus votis* przez w.i.p. posłów swoich do realnego respektu pańskiego przy dystrybucie wakansów tegoż j.o.ks.j. wojewodę nowogródzkiego rekomenduje. [1022]

[10.] *Dignissime merita* j.o.ks.j. Michała Radziwiłła, marszałka nadwornego W.Ks.L. (którego *vetustas gloriae stat* zawsze *intra luminis plenitudinem*) dewinukują nas, aby *optatam votorum suorum* u J.K.M. mógł *tangere metam, desiderabunt* i.p. posłowie.

[11.] Jest tego znaczna Rzeczypospolitej potrzeba, ażeby *pro cultura* dobrej z postronnemi potencjami harmonii *ad instar* innych nacyi miała swoich przynajmniej u dworów sąsiedzkich ministrów i ordynaryjne legacje, najpilniej jednak u dworu rosyjskiego ustawicznego rezydenta, szlachcica polskiego, *ob exientes* sojusznego państwa *necessitates*, o którego naznaczenie i.p. posłowie na sejmie przyszłym *omnino instare et procurare* mają.

[12.] Doświadczona *multis exemplis* j.w.j.p. Zawiszy, podkomorzego W.Ks.L. *circa bonum publicum* w legacyi ekstraordinaryjnej *solicitudo*, który *multa fecitque tulit* i do nienaruszonych praw, swobód i wolności pierwszą j.w.j.p. podkomorzego W.Ks.L. legacją była zmierzająca całości, tak i dopiero, gdyby od stanów Rzeczypospolitej mógł z wielkiej swej godności, jeśliby była *urgens* Rzeczypospolitej *necessitas eodem legalitatis et gaudere respectu* i z wielkich zasług swych wakansiem *ex distributiva justitia* J.K.M. mógł *perfrui* rekomendować będą i.p. posłowie.

[13.] A że dobra ziemskie szlacheckie *malignitate temporum* zniszczałe podatku *suficere* nie mogą, więc *in supplementum praenominatorum bonorum*,

aby i.p. dzierżawcy z *intrat* dóbr królewskich *subpeditare* raczyli *procurabunt* i.p. posłowie.

[14.] A ponieważ *parum tutam maiestas sine viribus a circa primordia* panowania swego najjaśniejszy regnant August III, P.N.M. *ad emolumentum Respublicae* milionów trzy kondonował, więc aby ta z łaski pańskiej kondonowane *summa in augmentum* [1022v] *et exectationem* wojska, a najbardziej piechot, od której *salus Respublicae dependet*, spendowana była, starać się będą i.p. posłowie.

[15.] Dobra ziemskie szlacheckie codziennymi wycieńczone na wojska auksyliarne podatkami i prowiantami, ponieważ *sufficere* nie mogą zapłacenia zaległych na wojsko W.Ks.L. podatków podymnego, ażeby od takowej zaległej solucji *interveniente condigna auctoritate* j.o.ks.j. regimentarza⁹ generalnego wojsk W.Ks.L. uwolnione były, *singulaliter* i.p. posłowie *instabunt*.

[16.] Miasto J.K.M. Kowno częścią dla przeszłych *incessanter* w ojczyźnie trwających rewolucyi, częścią dla niedawno przeszłej ciężkiej konflagratyi, niemniej i *ad praesens* ustawicznego wojsk rosyjskich *praesidium* i codziennym przechodów *in profundo calamitatum* wniesione szuka w sercach dobrotliwych *lenimen* [sic] *et opem*, aby to miasto, *tanquam depopulata civitas in mari lacrimarum navigans ad portum felicitatis* przyjść mogło, to jest gdyby od podatków i czopowego uwolnione było, *procurabunt* i.p. posłowie.

[17.] Ponieważ na pomnożenie chwały i honoru boskiego stanęła ekadywizja prowincji litewskiej wielebnych ojców karmelitów bosych, do której, że tylko trzy konwenty w Litwie mieli przysądzone i przyłączone są przez dekret Ojca Świętego Klemensa XII warszawski i poznański konwenta, [1023] które żeby według dekretu przy prowincji litewskiej były konserwowane, *instabunt* i.p. posłowie do J.K.M.P.N.M.

[18.] Ponieważ W.Ks.L. ma różne prowincyi swojej negocjacje, interesa, potrzeba wielce druku, a koronna w Warszawie drukarnia ustawicznymi obladowana zostaje koronnymi ekspedycjami, więc *pro honore* tej prowincyi litewskiej, jako też *ex necessitate* interesów, *urgere efficaciter* na sejmie chcieli, aby nasza prowincja *seorsive* drukarnią swoją mieć mogła w Warszawie u ojców jezuitów prowincyi litewskiej, gdzie by wszystkie *actus* i konstytucje drukować się mogły, a co *fine* o przywilej u J.K.M.P.N.M. *procurabunt* i.p. posłowie.

Te wszystkie materie, punkta *ad determinium pacificationis* sejmu regulujące się *ad promovendum* i.p. posłom, znając ich *contaminatam fidem*, oddajemy, o to *more ut[r]iusque boni* obligujemy, *ne Respublica* w szkodliwą *in volvatur consequentiam et jus libertatis vocique vetandi in suo esse et robore inviolabiliter* konserwowane było. Także aby *zelo et singulari* ku ojczyźnie *pietate viriliter prudenter et efficaciter* zgodnie i daleko od interesów chęcią *debitum* opisanego prawa, porządku sejmowego *cursum* utrzymując, interesa *et desideria* wyżej opisane promowali, mieć [1023v] chcemy *et in majus res robur* rękoma naszymi podpisujemy się.

⁹ Michał Serwacy Wiśniowiecki.

Pisan w Kownie *ut supra*.

Mikołaj Zabięło, marszałek kow.; Paweł Chęłchowski, podsędek pow. kow.; Samuel Wołodkowicz, sędzia gr. pow. kow.; Mikołaj Siruć, gr. kow. pisarz, starosta poniuchowski[sic]; Stanisław Prozor, podstoli pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Jan Zabięło; Mojżesz Blinstrub; Dominik Kiszarzewski, skarbnik smoleński; Adam Ibiański; Józef Dobkiewicz; Jerzy Rupeyko; Adam Michał z Dzierzgowskich Szumski; Piotr Ibiański.

7. Sejmik deputacki w Kownie, 6 II 1736

Deputatami obrano Stanisława Kazimierza Korwina Kossakowskiego, łowczego kow. oraz Antoniego Andrzeja Sulimę Strawińskiego, skarbnika kow., jednak drugi z nich został „odsądzony od funkcji” (Deputaci, s. 170).

8. Sejmik przed sejmem pacyfikacyjnym w Kownie, 14 V 1736

Uniwersały Augusta III, listy króla do senatorów, kasztelanów mniejszych, urzędników, posła na sejmik, kredens i instrukcję dla tegoż posła, list prymasa Teodora Andrzeja Potockiego opublikował M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 202–210.

5. Instrukcja dla posłów na sejm pacyfikacyjny, 14 V 1736

Rkps LVIA SA 13690, k. 23–26v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Aleksandrem Pociem, podczaszym W.Ks.L., starostą kowieńskim przez Jana Junowicza, dnia 15 V 1736.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu kowieńskiego za wydaniami od N.K.J. Augusta III, P.N.M. na sejm *pacificationis* wydaniami [sic] uniwersalami *in determinio* antecomitalnego sejmiku w roku terażniejszym 1736 maja 14 dnia *in loco solito committiorum* w Kownie ekspediowanego w.j.p. Janowi Zabięłowi, stolnikowi pow. kow., Barnabie Krzywkowskiemu, staroście rzeczowskiemu, posłom, *viris consilii rerumque providis, nemine contradicente* obranym dana.

[1.] Lubo zwyczajna *in rebus humanis alternata miscens mediis gaudia luctibus* zaalterowała była uniwersalną ugruntowanego pokoju radość niebezpieczeństwem, którą w tym królestwie *fata regum* [23v] *interturbare* zwykły. Jakoż dla szkodliwych w niesforności rozdziałów już to rok trzeci *in bellis et lacrimis*

zostając wielkiej podlegaliśmy nieszczęśliwości, że *morte mori melius, quam vitam ducere mortis*, jednakże miłosciwym dobrotliwego Boga zdarzeniem *per quem reges statuuntur et regnant* N.K.J. August III, P.N.M., chcąc terazniejszym tragicznym zamieszaniom *imponere finem*, przy początkach *felicissimi regiminis* z dobroci swej pańskiej powtórne ogłasza nam sejm extraordinaryjny *pacificationis*, na który prom[i]eńmi oka swego chce widzieć *Rempublicam sereniorum et latam ac bene ordinatam*. Na ostatek *ut rex pater materque simul, sublata adversitatum formidine* upewnia po wszystkich tej ojczyzny prowincjach *tempora t[ra]nquilla*, już tedy *in sinu* tego Pana *respirare et sperare melius* możemy. Za którą tak skuteczną *et omnes charitates* przewyższającą ku nam miłość *un[an]imi votorum nexu* usiłujemy żyć długą J.K.M. *donec Europam gloria vicinos terrore antecessores fama, seros succesores studio bene merendi impleverit, excesserit et superaverit*. Tę naszą i.p. posłowie doniosą J.K.M. apreacją i za staranie *publici boni* winne *coronato capiti cum plena serenissime majestatis adoratione* oddadzą dzięki, i nasze *ea methodo exponent desideria*.

[2.] A ponieważ najpierwsza regnantów *regiminis gloria* w najjaśniejszych koniunkturach *pressurum tollere luctum*, więc aby z granic polskich kędy *fata sedem belli* założyły *promptam providamque ductrice gloria* J.K.M. *evacuatiorem* wojsk auksyliarnych otrzymali, *ante omnia curae et solitudini* i.p. posłów *recomendatur*.

[3.] A jako zwykli regnantes poprzysięgłe *pacta conventa in integro esse et robore* konserwować, tak J.K.M.P.N.M. *eoque intuitu ut servet leges tueatur patriam et monstrat se* [24] *esse patrem*, gdyż *decet principem curare, quae ad Rempublicam spectant augendam desiderabunt* i.p. posłowie.

[4.] Jeżeli *consecratio* państw i królestw najbardziej przyjaźni z sąsiedzkimi potencjami i w obserwancyi zachodzących z niemi traktatów, zaczym któż nie przyzyna, że *ratio status et conservationis* Rzeczypospolitej naszej z okoliczności^a terazniejszych koniunktur w kresci[j]aństwie *praecipue* w tym *consistit*, ażeby dobrą przyjaźń i harmonią *servare* z najjaśniejszą monarchią rosyjską, z której antecesorami nie tylko Rzeczpospolita traktatami i sojuszami jest zmocniona, ale też i z własnych tejże najjaśniejszej monarchini wydanych manifestów jest ubezpieczona o jej przyjaznych intencjach, że żadnej w państwach i granicach Rzeczypospolitej nie pretenduje awulsyi lub diminucyi. Owszem całość praw, swobód, wolności i szerokości granic, którą Korona Polska i W.Ks.L. *cum annexis provinciis usque ad praesens momentum possidet, contra quoscumque usurpatores et aggressores nequidquam Respublica detrimenti capiat*, bronić i utrzymywać deklaruję, zaczym *iniungimus* i.p. posłom naszym, aby na blisko następującym sejmie *omnes in eant modos et rationes*, któreby tak dawną przyjaźń i zachodzące między polskim i rosyjskim państwem sojusze i traktaty mogły tym barziej utwierdzić (*non involvendo* jednak Rzeczpospolita w żadne alianse, sponsje i obligacje) *solicitabunt* i.p. posłowie.

^a Skreślone „ami”.

[5.] Lubo nie wchodzimy *in enumerationem* wielkich *in* Rzeczpospolita zasług j.o.ks.j. Wiśniowieckiego, wojewody wileńskiego, hetmana wielkiego W.Ks.L., jednak jako *multitudine* [24v] *sua fartes implebunt*, tak onemu wdzięczna potomność *per emulationem et admirationem* dostatecznie *suum decus dependet*. Dość namienić, że przez wszystkie rycerskiej zabawy idąc stopnie nie tak *favorem*, jako należytym akcji heroicznym, znaczną praeminencją w Rzeczypospolitej otrzymał. Więc za świa[d]zione *p[r]o bono publico non sine discrimine* zdrowia *conatus et studia* nieskończoną i.p. posłowie od nas uczynią księżęciu jegomości zasług obligacją.

[6.] Jest tego znaczna Rzeczpospolitej potrzeba, ażeby *pro cultura* dobrej z postronnymi potencjami harmonii *ad instar* innych nacyi miała swoich przynajmniej u dworów sąsiedzkich ministrów i ordynaryjne legacje najpilniej jednak u dworu rosyjskiego ustawicznego rezydenta, szlachcica polskiego, *ob exientes* sojusznego państwa *necessitates*, o którego naznaczenie i.p. posłowie na sejmie przyszyłym *omnino instare et procurare* mają.

[7.] Doświadczona *multis exemplis* j.w.j.p. Zawiszy, marszałka nadwornego W.Ks.L., *circa bonum publicum* w legacji ekstraordinaryjnej *solicitudo*, która *multa fecitque tulit* i do nienaruszonych praw, swobód, wolności pierwsza j.w.j.p. marszałka nadwornego W.Ks.L. legacja była zmierzająca całości, tak i dopiero gdyby od stanów Rzeczpospolitej mógł z wielkiej swej godności, jeśliby była *urgens* Rzeczpospolitej *necessitas eodem* legacyi *gaudere respectu*, rekomendować będą i.p. posłowie.

[8.] A że dobra ziemskie szlacheckie *malignitate temporum* zniszczałe podatku podymnego *sufficere* nie mogą, zniesienia tedy tego podatku, a *in* [25] *supplementum* takowego *decesu*, dla zachowania *in integro computu* wojska W.Ks.L., aby i.p. dzierżawcy z intrat dóbr królewskich *subpeditare* raczyli, *procurabunt* i.p. posłowie.

[9.] Jako *dulci recordatione* N.K.J. August Wtóry, P.N.M. *largiere manu imbre ex pane benemeritum* wiernych poddanych *ditabat catervas*, tak też *ab antecessoribus* mającym *privilegia* zachował *inviolata*, ażeby też Najjaśniejszy August III, król, P.N.M. dobroci, wspaniałości *verus Anchises* [sic] *successor Eneas*, ile kiedy żadnych dóbr *publice* nie konfiskowano, *privatim post viventes* rozdawać nie raczył, *solicitabunt* i.p. posłowie.

[10.] Kiedy wnącone wojska dworu berlińskiego *in limitibus regni etiam cum excursione* w granice polskie dotąd *non cessarunt* gwałtowne werbunki, ale coraz *cum majori ausu non parcendo*, *spiritualibus* nie tylko *saeculari statu* nie respektując, *circa qualitates* godnie i zacnie urodzonych *continuat*. Jako niedawno *inter innumeros numeramus* wziętego j.p. Zachariasza Iwaszkiewicza, *bene natum et possessionatum* szlachcica i kompowietnika naszego, *curabunt* i.p. posłowie tak pozyskać j.p. Zachariasza Iwaszkiewicza *per instanciales* J.K.M.P.N.M.

[11.] Jako też *ut obstat* N.K.J. *ulteriori licentiae* i jako *suscepit regni huius gubernium*, tak *cives et censsinia* zachowa *intaminata*. Wiemy, że *pro primo capite statum regium* całość Rzeczypospolitej *ex tribus composita ordinibus*, a jako gdy *minimam afficit dolor particulam totum sentit corpus*, niemniej rozumiemy,

że boleć to musi Najjaśniejszego Regnanta P.N.M. tak ciężka depopulacja prowincyi ruskiej [25v] przez wybieranie chłopów *absque commisionatu* Rzeczypospolitej korporalną inkwizycją, aż do samej śmierci egzaminują, *quod magis* jeszcze szlachtę, urzędników województw i powiatów *nulla habitu sed praetextuosa* wojska rosyjskiego *ratione* za dobytki abo zbiegłych chłopów więżą, kują, za granicę prowadzą, ekstorsje wymagają, aby w tym *paterne* J.K.M. *subvenire* raczył i.p. posłowie *solicitabunt*.

[12.] Nie wątpiąc *de innata* J.K.M.P.N.M. *benevolentia*, że cokolwiek *belli causa* stać się mogło, *dedit oblivioni* ojcowskim i miłosiernym garnąc *cum cives* sercem za tęż w.j.p. Białłozorowi, staroście kojrańskiemu, a *saevienti* rosyjskiej milicji *furore* dotąd w pruskich *degenti* granicach, poważną interpozycją do najjaśniejszej imperatorowej jejmiłości rosyjskiej *promptim ferret manu*, tudzież j.p. Janowi Horainowi, podwojewodziemu wileńskiemu, Kazimierzowi Puttkamerowi, oberszteleytnantowi J.K.M. *similem querentibus asylum* nie odmówi Pan swojej łaskowości, *interferrent* i.p. posłowie.

[13.] Tym, którym od j.p. Kiekiebusza¹⁰ przez dekret komisyi rosyjskiej jest nakazana *injuratis* satysfakcja, ażeby do jak najprędzej ten dekret przyszedł egzekucyi *et restitucii damnorum succedat per interpositionem* J.K.M., *promovebunt* i.p. posłowie *justa* ukrzywdzonych *desideria*.

[14.] Miasto J.K.M. Kowno częścią dla przeszłych *incessanter* w ojczyźnie trwających rewolucyi, częścią dla niedawno przeszłej ciężkiej konflegracyi [sic], niemniej i *ad praesens* ustawicznego wojsk rosyjskich *praesidium* i codziennych przechodów *in profundo calamitatum* zanurzone, szuka w sercach dobrotliwych *lenimien* [sic] *et opem*, aby to miasto, *tanquam depopulata* [26] *Arabiam* prezentująca, *civitas in mari lacrimarum navigans ad portam felicitatis* przyjść mogło, to jest gdyby od podatków i czopowego, szelężnego uwolnione było *desiderabunt* ciż i.p. posłowie.

To wszystkie materie, punkta *ad determinium pacificationis* sejmu regulujące się *ad promovendum* i.p. posłom i inne, które nie są *in hoc contesto* wyrażone, *fidei et dexteritati* ichmościów znając, ich *contaminatam fidem* oddajemy oraz *amore utriusque boni* obligujemy *ne Respublica* w szkodliwą *involvatur consequentia et jus libertatis* *vocique votandi in suo esse et roborare inviolabiliter* konserwowane było. Także, aby *zelo et singulari* ku ojczyźnie *pietate, viriliter, prudenter et efficaciter*, zgodnie i daleko od interesów chęcią *debitum* opisanego prawa porządku sejmowego *cursum* utrzymując, *interesse et desideria* wyżej opisanie promowali, mieć chcemy *et in maius rei robur* rękoma naszymi podpisujemy się.

Actum w Kownie *ut supra*.

Mikołaj Zabięło, marszałek kow.; Paweł Chełchowski, podsędek pow. kow.; Stanisław Prozor, podstoli pow. kow.; Symon Stancewicz; Dominik Kossakowski, strażnik pow. kow.; Samuel Wołotkowicz, koniuszy i sędzia gr. pow. kow.; Antoni Zabięło, podczaszy kow.; Bohdan z Olgimunta Juskiewicz, sędzic ziem.

¹⁰ Osoba niezidentyfikowana.

kow.; Jan z Skarbków Koplewski; Jakub Siruć; Jan Antoni Okmiański; Dominik Koplewski; Kazimierz Kulwiński, cześnik pow. kow.; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Filip Jakub Wędziągolski; Karol Blinstrub; Jan Junowicz, *m.p.*; [26v] Jan Kazimierz Rodziewicz, strażnik pow. kow.; Marcján Zawisza; Stanisław Kulwiński *m.p.*; Józef Woronowicz; Samuel Antoni Korkoz, łowczy lidzki; Jan Maruszewski, horodniczy horszański [sic]; Jerzy Mackiewicz; Symon Domeyko; Wiktorin Kozierowski, koniuszy smoleński; Jan Lugayło, komornik i regent kow.

9. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1737

6. Manifest szlachty kowieńskiej przeciw sejmikowi, 4 II 1737

Rkps NGABM, 1722, 1, 99, k. 539–540v, oblata dokonana w grodzie lidzkim przed Danielem Kazimierzem Szyszko, stolnikiem i podstarościm pow. lidzkiego przez Józefa Woronowicza, dnia 15 II 1737.

My, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego niżej podpisem rąk naszych wyrażeni [539v], solenny *contra totum actum* manifest terazniejszego sejmikowana naszego gromnicznego w roku niniejszym 1737 miesiąca februarii 4 dnia przypadłego zanosimy i protestujemy się o to, iż przy zgromadzeniu się naszym dla sejmikowania *ad solitum locum* miasta J.K.M. Kowna upraszaliśmy w.i.p. urzędników powiatu naszego kowieńskiego, ażeby *antique praxi* zagajono sejmik, a *per consequens* podano kandydatów na deputacką funkcję. Jakoż, gdy po zagajeniu sejmiku w.i.p. urzędnicy podali nam kandydatów j.w.j.p. Tyszkiewicza, pisarza W.Ks.L. i j.p. Straszewicza¹¹, nie mających żadnej posesyi w powiecie naszym kowieńskim, nie pozwoliliśmy na to, ażeby pomienieni ichmościowie mieli być deputatami na Trybunał Główny W.Ks.L. z powiatu kowieńskiego *ex ratione*, że w nim nie są *posesionati*, lecz gdy *per absolutam potentiam* w.i.p. urzędnicy tamując nam [540] *liberam electionem postpositaque voce nostra* sami tylko między sobą utrzymywali przy deputacyi wyż wyrażonych ichmościoów, my zaś *in virtute* praw pospolitych publicznie po kilkakroć *in loco loci* protestowawszy się tak przeciwko osobom podanym *in candidatos*, a żadnej osiadłości w powiecie naszym kowieńskim nie mającym, jako też *contra totum actum* w.i.p. urzędników powiatu kowieńskiego z izby sejmikowej *iterum iterumque* manifestując się wyszliśmy, dlaczego ten manifest nasz rękoma naszymi własnymi podpisujemy.

Pisan w Kownie roku 1737 miesiąca februarii 4 dnia.

Jakub Iwaszkiewicz; Józef Woronowicz; Michał Eliaszewicz; Władysław Rosławowicz; Jan Hałowski; Kazimierz Pietkiewicz; Jan Laskowski; Antoni Wolski; Jan Szatyński; Andrzej Ibiański; Tomasz Ibiański; Jan Rekuć; Jan Mikołaj Misewicz; Mikołaj Wysocki; Rafał Szyłański; Kazimierz Solarsky; Kazimierz Narkiewicz;

¹¹ Tomasz Straszewicz, wojski upicki.

Antoni Wisocky; Michał Zalesky; Jerzy Ibiański; Michał [540v] Siritowicz; Kazimierz Fink; Jan Bortkiewicz; Stefan Dobkiewicz; Michał Dobkiewicz; Bartłomiej Dąmbrowsky; Jerzy Danowsky; Felicjan Mordas; Piotr Junowicz.

10. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1738

Deputatami zostali Stanisław Skorulski i Stanisław Chelchowski, podkomorzyc kow. Według innej wersji deputatem obok Skorulskiego został popierany przez Michała Kazimierza Radziwiłła Józef Lindeman, ale jest to wersja mniej prawdopodobna. (Deputaci, s. 177–178; AR V, 18197/5, s. 63–65).

11. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 25 VIII 1738

Uniwersał Augusta III, kredens dla posła i instrukcję na sejmiki, listy króla do senatorów, urzędników wydał M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 248–252.

7. List Augusta III do posła na sejmiki, 30 III 1738

Rkps 1 ML 171, s. 239–240, kopia; Rkps 2 AGAD MK KK1, s. 338, kopia.

Urodzony wiernie nam miły. Jako [240] zwykliśmy nie tylko prawa tej ojczyzny, ale też *usu receptas consuetudines* obserować, tak gdy przedsejmowe sejmiki na dzień 25 miesiąca sierpnia w roku terażniejszym 1738 składamy, zażywamy wierności twej *commendatam dexteritatem*, zalecając mu funkcją poselską z instrukcją z kancelaryi naszej wydaną na sejmik województwa^a, żądając, abyś, będąc na tamtych obradach *solito more mentem nostram* w tej instrukcyi *pro utilitate publica comprehensam explanare* nie omieszkał, za co *mereberis* respekta nasze, które ofiarując, dobrego onemu od Pana Boga życzymy zdrowia. Dan^b w Wschowie dnia 30 miesiąca marca roku pańskiego 1738, panowania naszego 5 roku. Augustus rex.

^a Miejsce wolne, w rkps. 2 dodano „ziemi” i wolne miejsce.

^b Koniec kopii drugiej, dodano jedynie „etc”.

8. *List króla do dygnitarzy W.Ks.L. i do starostów sądowych na sejmiki, 30 III 1738*

Rkps ML 171, s. 242–243, kopia.

August III etc. Urodzony i uprzejmie nam miły. Nie może być tak zawistne oko, które by nie wiedziało, że publicznych interesów dźwigając *molem* niesprzykrzoną do uszczęśliwienia ojczyzny pracą, nie szukamy dla siebie innego ukontentowania, tylko widzieć te cne narody *in prosperitatibus et plenitudine fortun.* Następuje dzień naznaczony sejmikom poselskim *non intermittimus* animować wszystkich do jednomyslniej około dobra pospolitego pracy, bo jeżeli ten dzień pogodnie *in hemispheris* zacnych województw bez alteracyi zgody i konfidenicyi *inter concives celebrabitur* i publicznych obrad *cursus* szczęśliwie zakończy się nieomylnie *augurium* pożądaných skutków sejmu walnego. Żądamy tedy po uprzejmości waszej, abyś się starał jakoby ten czas *magnis consiliis* poświęcony *utilitate publica* mógł *coronari* i chciej *zelo erga bonum commune ex popularitate*, którą masz z zacnych koligatów i przyjaciół swoich *cooperari* [243] do obrania w zgodzie urodzonych postów *maturis consilis* sławnych, do dania rezolucyi na punkta w instrukcyi naszej wyrażone i do pomnożenia *ex re consiliorum* pożądanego szczęścia. Mieć będziesz uprzejmość wasza w respektach naszych pańskich zacności swojej estymacyją i w Rzeczypospolitej zgodnych sentymentów zaszczyt, któremu dobrego od Pana Boga życzymy zdrowia.

Dan w Wschowie dnia 30 miesiąca maja roku pańskiego 1738 panowania naszego 5 roku.

Augustus Rex.

9. *Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 25 VIII 1738*

Rkps. LVIA SA 13691, k. 528–533v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Dominikiem Kossakowskim, strażnikiem i podstarościm kow. przez Kazimierza Giedroycia, sługę Antoniego Zabielly, podczaszego kow., dnia 26 VIII 1738.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu kowieńskiego na sejm terażniejszy ordynaryjny w Warszawie w roku [528v] 1738 dnia 6 października przypadający, na sejmiku antekomicjalnym *vigore* uniwersału J.K.M.P.N.M. *anno ut supra* dnia 25 augusta *in loco solito* w Kownie w.j.p. Antoniemu Zabiellowi, podczaszemu pow. kow. i Adamowi Brzostowskiemu, kasztelanicowi mścisławskiemu, staroście dawgowskiemu, obranym dana.

1. Podziękować N.K.J.P.N.M. *pro indefessa erga bonum publicum cura*, który przez niewysławione i niewyliczone *tam in toga, qua sago* dzieła *promeruit* wolnego narodu rządu, że też zlecone od Boga *et ab electore populo* królestwo w słodkim zaszczyca pokoju. Jakoż *quis magno melius potuit succedere*

Achilli, miłym wspomnieniem po Najjaśniejszym śp. Augustacie II, antecesorze i ojcu swoim, jeżeli nie ten, który *vivacibus lineamentis* nie tylko tak wyobraża, że *vel eum bis vixisse vel nunquam obiisse, credere* powinniśmy, ale też wszystkie *coaequat paterna benignitatis procedera*. Za co życzliwych poddanych *apprecantur vota*, ażeby w szczęśliwym panowaniu nieskończone terminował wieki, *dum robora tellus, dum caelum stellas, dum amnis vehet aquas*.

2. Dotąd *intollerabile onus, aggravia contributionis*, że przez tyle sejmów *ob injuriam temporum vel calamitatem* ojczyzny zniesiony być nie mógł, dopiero *provida et pacata Respublica* na przeszłym sejmie konstytucją i uniwersałem J.K.M. na komisji *in ordine* zniesienia nazanaczonej *gradum* uczyniła. Ażeby też i.p. posłowie aktu tej komisji [529] aprobaty i wypłatania z nieznośnego jarzma wolnych karków starali się, *serio demandatur*.

3. Aukcjo [sic] wojska, lubo *summpere* na obronę ojczyzny jest potrzebna, i.p. posłowie jednak stosować się będą do zdania innych województw i powiatów, przestrzegając pilno tego, aby *media* nie były *aggravantia statum* Rzeczypospolitej i nie wprowadzały nowe *onera* dobrom ziemskim, szlacheckim, ale *omni meliori ad invento provideant modo*.

4. Lubo *renitetium ad explenda juramenta* na komisją *per constitutionem* naznanoną *disponente lege pars una* dóbr hibernowych *fisco altera delatori caedere* powinna byłaby, jednak *indulgento magis in advertentiae quam pertinacia* onych, ażeby *ad satisfaciendum* czas był naznaczony, *instabunt* i.p. posłowie.

5. Jako największe ściągą błogosławieństwo na państwa i królestwa *zelus religionis*, tak kiedy wzięcone dworu berlińskiego milicji, dotąd *non cessant cum approbrio gentis nostrae* werbunki *non parcendo* nie tylko stanom świeckim, ale też *spiritualibus* z despekiem wiary świętej przez nowy przykład *temerario ausu* na dobrowolnej drodze wziętego księdza Antoniego Ryswelk, *ordinis minorum de observantia*, słusznie należy, ażeby i.p. posłowie nie tylko sami o przywrócenie tego kapłana domawiali się, ale też N.K.J.P.N.M., jako *propagatori singularrissimo, proponant*.

6. Fundacja kościoła i domu wileńskiego w.i. księży misjonarzów *in monti Salvatoris olim* od j.w.j. [529v] księdza Eustachiego Kotowicza, biskupa wileńskiego¹² *in* chwała, a potym *pietate* domu j.w.i.p. Platerów *consumata*, aby z dobrami do tego należącymi przez konstytucją *approbetur curabunt* i.p. posłowie.

7. *Similiter* fundacja kościoła Św. Krzyża pod Kownem, aby powagą sejm u *in omnibus punctis approbari* mogła, ciż i.p. *desiderabunt*.

8. *Ad famam*, że j.p. Flemming¹³ *per honestum ambitum procuravit* u Najjaśniejszego Regnata P.N.M. deklaracją na wakujące generalstwo artylerji W.Ks.L., mniej wiadomy ojczystych praw naszych, które tylko *orthodoxae romano-catholicae fidei personis* powierzone być ma. Zaczym, *ut conservet dominus nobis leges*, dopraszać się i.p. posłowie będą.

¹² Faktycznie był biskupem smoleńskim.

¹³ Jerzy Detloff Flemming, generał lejtnant wojsk koronnych.

9. Starostwo retowskie *post obitum* śp. j.w.j.p. Tyszkiewicza, kasztelana witebskiego *succedens ex pane bene meritorum* w.j.p. Duninowi, regentowi W.Ks.L., że *tot constitutionibus*, sto tysięcy złotych sumy mające, approbowane, nie depnowawszy pierwiej sumy przez tegoż j.p. Dunina zajęchane było, co że *vim sapit positive legis*, zaczym *ut subeat paenis* jako Trybunał Główny W.Ks.L. *decrevit* i.p. posłowie przy projektach *invigilabunt*.

10. Jeżeli za tak wiele *in dies accrescentes* dowodów i starania dla dobra Rzeczypospolitej, powinna w osobach naszych mieścić się wdzięczność i podziękowanie N.K.J.P.N.M., który to wolnemu narodowi widzimy, że radby *et inclinare polos* [530] *et quaevis prospera regni majori cumulare freto*. Tedy stąd najbarziej *omne gratitudinis* wymaga *debitum*, gdy od tak wielu lat honor narodu polskiego *studio et auctoritate* na utrzymanie staropolskiej sławy i eminenccji resuscytowany w osobie j.o.ks.j. kardynała Lipskiego, biskupa krakowskiego, *quo nec honore major, nec dignior unquam extitit ullus* przez interponowaną *ad sanctissimam Sedem Apostolicam* powagę. A zatym upraszać będą i.p. posłowie, aby J.K.M.P.N.M. *eandem cardinalitiam dignitatem* w należytych prerogatywach i powadze *manutenere* raczył.

11. Podskarbstwo nadworne W.Ks.L. dotąd *sine executione ministrii sui* zostające, aby *juxta praescriptum legis*, tudzież ustawicznej praktyki w Koronie Polskiej *circa dispositionem mensae regiae* zachowującej się i podług danej *in pactis conventis* deklaracji J.K.M.P.N.M. *gaudeat suis praerogativis*, i.p. posłowie *serio* o to upomnieć się *tenebuntur, instabunt* przy tym, aby dyspozycja ekonomiej *contra jura Reipublicae a catholicis* także *et non terriginis* oddawana nie była, ale aby j.w.j.p. podskarbi litewski nadworny *probata fidei, zeli et amoris erga patriam et majestatem minister suo* był *restitus muneri in administando ministerio manutenendo*, [530v] suplikować do J.K.M. i stanów Rzeczypospolitej będą.

12. A ponieważ j.w.j.p. Sapięha, generał artylerii W.Ks.L., znaczny i zasłużony w ojczyźnie naszej *conciuis*, do pięknego porządku przyprowadziwszy i znaczne na reparacje i utrzymania artylerii W.Ks.L. także i sam urząd, jako i regiment konny na kilkadziesiąt tysięcy talarów erogowawszy sumy, teraz *in opinato fato decessit*. Zaczym *injungitur* i.p. posłom naszym suplikować Majestatowi Pańskiemu, ażeby *afflictis haeredibus clementia* J.K.M.P.N.M. i wrodzona pańska szcudroblliwość *subministrare* raczyła *media ad resarciendum tam magnum* własnej substancji *dispendium*.

13. Mając *prae oculis* godność i nieskomparowane *merita* j.w.j.p. Ferdynanda Platera, łowczego W.Ks.L., które w przeszłej niedawno rewolucyj *pro communi* ojczyzny oświadczył *commodo, in recompensa* tedy onych, aby dobra wieczysto lenne Podusiane nazwane z folwarkiem Waškowszczyzna w powiecie wilkomierskim leżące od imienia i.p. Szweykowskich za konsensem królewskim nabyte i w aktualnej tegoż [531] j.p. łowczego litewskiego posesji będące, *in naturam bonorum terrestrium perpetuo* imieniowi i.p. Platerów *adscribantur* i z dobrami ziemskimi szlacheckimi skomparowane były do J.K.M. i całej Rzeczypospolitej *instabunt* i.p. posłowie.

14. Ponieważ Akademia Wileńska *in plena universitate* ufundowana, *tot privilegiis* Najjaśniejszych Regnantów *et constitutionibus* utwierdzona i z Akademią Krakowską *in omni praerogativa ac jure* porównana, z okazji otwartych ichmość księży *scholarum^a piarum* szkół, *partitur derogationem* prawom swoim, niemniej, ponieważ też szkoły niedawno otwarte przez rozdwojone w jednymże mieście J.K.M. Wilnie *studia, plus dissolutionis, quam disciplina scholaris* młodzi szlacheckiej przynoszą. Zaczyn widząc *rem damnosam* i.p. posłów naszych *instruimus et serio stringimus*, ażeby się na następującym sejmie *omnino* domówili o zamknięcie szkół przez ichmościów księży *scholarum piarum contra privilegia et patrias leges* otwartych.

15. *Dolendus status* i.p. donatariuszów w ekonomii grodzieńskiej i olickiej znajdujących się, którym mimo nadania Najjaśniejszych [531v] śp. Królów Ichmościów od terazniejszych tych ekonomii i.p. dyspozytorów *notabiles* dzieją się *injurie*. *Instabunt* tedy do J.K.M.P.N.M. i.p. posłowie, ażeby *injuriati circa sua jura et possessiones* zachowani byli i przywilejów swoich otrzymali aprobatę.

16. Znaczna j.p. Otto Grotuza, starosty pruselskiego i wobolnickiego pretensja o sumę konstytucją *anni 1678¹⁴* na starostwach pruselskim i wobolnickim aprobowana, wyciąga na nas należyty wzgląd, ażeby *securitas* onej przez promocją i.p. posłów warowano i aprobowano było.

17. *Desiderium* miasta Kowna, które nie tylko przez trwające w ojczyźnie *bellorum motus* i postronnych wojsk ingruencje, ale też z okazji w roku 1732 poniesionego pożaru ze wszelkiej będąc spoliowane ozdoby *desertum* prawie *representat Arabiam*, więc i.p. posłowie *addent momentum in promovendo desideriorum tam, quam depopoulata civitatis*, [532] aby *ex rationibus supra expressis* libertacją od podatków podymnego i czopowego, szelężnego na lat kilka otrzymała, jako *in simili casu* konstytucjami *annorum 1654¹⁵* i *1664¹⁶* naznaczono było, *desiderabunt* i.p. posłowie.

18. Jako *plus est servasse repertum, quam quaesisse novum*, tak dwie senatorie *tot constitutionibus in ordine* wolnej elekcji prosekwowane, jako to starostwo żmudzkie i województwo połockie, ażeby też nie było od J.K.M. *non praeveniente libera electione* oddane, i.p. posłowie *invigilabunt*.

19. Że kwitowe na cle starym J.K.M. *abusive cum summo gravamine* handlujących *nullo jure* przez i.p. kontrahentów i superintendentów *et quocunque titulo* do tego cla należących osób wydzierane dotąd było *et contra temerarie usurpatores* przywłaszczonej sobie ekstorsji nie już w sądach J.K.M. asesorskich, lecz w sądach Trybunału Skarbowego W.Ks.L. forum naznaczono, *studio* i.p. posłowie starać się będą.

^a Nad słowami *piarum scholarum* nadpisane cyfry 2 i 1 wskazują na zmianę kolejności słów.

¹⁴ W VL nie ma stosownej konstytucji.

¹⁵ VL, t. 4, s. 219; VC, t. 4, v. 1, s. 341.

¹⁶ W 1664 r. nie było sejmku, powinno być 1662, VL, t. 4, s. 426; VC, t. 4, v. 2, s. 242.

20. Fundacja *de nova radice* ichmościów księży karmelitów [532v] bosych kowieńskich, *excepto* dóbr Szlanowa, jako *controversa bona, et salvis oneribus Respublica, scilicet* podatków podymnego z placów abjuratowanych do jurydykcji miejskiej należących *in posesione* ichmościów znajdujących się, aby swoją otrzymała aprobatę, *promovent* i.p. posłowie.

21. Dobra Kłampupie, Szukie, Wilkojeziory, Kotowszczyzna od starostwa olwického odeszłe, konstytucją *anni 1717*¹⁷ *in naturam* dóbr ziemskich obrócone, o które i.p. egzulanci *litigium* w Trybunale Głównym W.Ks.L. intentowali byli, lecz Trybunał W.Ks.L. na rekognicją do sądów sejmowych odesłał, gdzie, gdy od *materias graviore definitivam* dotąd nie wzięła *sententiam*, aby na dysjudykacją nazad do Trybunału odesłana była sprawa, i.p. posłowie *curabunt, salva protestatione* na ten pun[k]t od j.p. Michniewicza zaniesioną.

22. Akta dawne Trybunału Głównego W.Ks.L., *durante hostilitate* przez wojśka moskiewskie z Wilna zabrane i w Smoleńsku dotąd *degentia*, jako są *injuratis* i całemu księstwu litewskiemu potrzebne, aby *interpostione* J.K.M.P.N.M. do dworu rosyjskiego rekuperowane być mogły, i.p. posłowie *curabunt*.

23. Dzierżawy dóbr hibernowych duplą preagrawowane, [533] *ut sortiantur levamen*, i.p. posłowie *animadvertent*.

24. Któż nie widział *pathetica* j.o.k.s.j. prymsa Korony Polskiej i W.Ks.L. dokumenta, jako *immediate orphano statu tanquam inter rex* przezornie wrodzoną doskonałością dawał opiekę, któremu jako *a grata Respublica* należyte życzliwości *debetur homagium*, tak *eminentissimum* jego *honorem in suis praerogativis*, ażeby i.p. posłowie utrzymywać starali się *solicitudini committitur*. *Caeteraque probata fidei et auctoritati* i.p. posłów *recomendatur*.

Actum w Kownie *ut supra*.

Aleksander Pocięy, podczaszy W.Ks.L.; Mikołaj Zabięło, marszałek kow., Paweł Chełchowski, podkomorzy pow. kow.; Dominik Kossakowski, strażnik i podstarości pow. kow.; Jan Zabięło, chorąży pow. kow.; Samuel Wołodkowicz, koniuszy i sędzia gr. kow.; Stanisław Prozor, podstoli pow. kow.; Mikołaj Siruc, gr. pow. kow. pisarz; Bohdan z Olgimunta Juszkiewicz, sędzic ziemski pow. kow.; Jan Zabięło, podstoli kow.; Jerzy Adam Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Karol Paszyc, cześnik kow.; Kazimierz Kulwiński, cześnik pow. kow.; Dominik Stanisław Michniewicz, *salva protestatione in punctum* dóbr Kłampupie, Arwzławka, Wilkojeziory *ex quo* w konstytucji *anno* [533v] 1717¹⁸ weksli w dobra ziemskie *non derogando* wolnymi głosami w.i.p. posłom obranym; Ludwik Chełchowski, podkomorzyc pow. kow., *contradicendo* przeciwko wojnie tureckiej podpisując się; Krzysztof Antoni Niżyński, podczaszy smoleński; Antoni Rakowski, *m.p.*; Jan Strawiński, *m.p.*; Jan Koplewski, podst[oli] smoleński; Karol Wikt[or] Koziorowski, kon. win.; Trojan Jan Pietraszewicz, l.f.; Antoni Hermanowicz, *m.p.*; Jerzy Wencewicz; Kazimierz Antoni Ginwiło Kulwieć; Michał Woyszylę; Jerzy Dołęga

¹⁷ VL, t. 6, s. 158.

¹⁸ VL, t. 6, s. 158.

Montwił, regent gr. pow. kow.; Jan Lugajło, regent ziem. kow.; Wojciech Wichert, major J.K.M.; Michał Rosławski; Jan Ignacy Lugayło, *m.p.*; Franciszek Rakiewicz.

12. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1739

10. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1739

Rkps LVIA SA 13691, k. 1329–1330v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Dominikiem z Korwina Kossakowskim, strażnikiem i podstarościm kowieńskim przez Józefa Kossobuckiego, sługę Józefa Lindemana, stolnika smoleńskiego, dnia 19 II 1739.

My, senatorowie, [1329v] dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, obywatelenie [sic] powiatu kowieńskiego *ad locum solitum committiorum* do miasta J.K.M. Kowna na sejmik gromniczny dnia 9 februarii roku 1739 zgromadzeni, podajemy do wiadomości, z codziennej doświadczając eksperjencyi, iż *justitia conservat populum abstrahit scelera, estque fulcrum et conservatio regnorum*, na administrowanie której znając *emerita nominatio justitiaque divipollentia* w.i.p. Jerzego Białłozora, stolnika upickiego i Józefa Lindemana, stolnika smoleńskiego, *quos pietas, virtus integritasque notavit*, tychże ichmościów za deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. na rok terażniejszy 1739 *nemine contradicente* obrawszy, [1330] tym honorem kredensujemy. A dla większej wiary rękami naszemi podpisujemy się.

Actum w Kownie *ut supra*.

Antoni Zabięło, podczaszy kow., dyrektor koła rycerskiego sejmiku gromnicznego; Paweł Chełchowski, podkomorzy kow.; Jan Zabięło, chorąży kow.; Dominik Kossakowski, strażnik i podstarości pow. kow.; Antoni Skorulski, krajczy pow. kow.; Stanisław Prozor, podstoli pow. kow.; Jan Zabięło; Samuel Wołodkiewicz, koniuszy i sędzia gr. kow.; Kazimierz Kulwiński, cześnik aktualny pow. kow.; Jerzy Adam Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Jan Antoni Okmiański, komornik pow. kow.; [1330v] Jan Józef Worowicz.

13. Sejmik deputacki w Kownie, 8 II 1740

Sejmik odbył się pod laską szambelana Szymona Sirucia. Deputatami zostali Józef Skorulski, chorążyc kowieński oraz popierany przez Familię Marcin Matuszewicz, podstoli i pisarz gr. brzeski. Barnaba Krzywkowski być może z inspiracji stronników dworskich wniósł protest przeciw drugiemu z nich. (LMAB F139–1650, k. 1–2; M. Matuszewicz, t. 1, s. 156; Deputaci, s. 185).

14. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 22 VIII 1740

Uniwersał Augusta III, instrukcję i kredens dla posła na sejmik, listy króla do senatorów i urzędników na sejmiki wydał M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 271–276.

11. List Augusta III do posła na sejmiki przedsejmowe, 12 VI 1740

Rkps AGAD MK KK1, s. 672–673, kopia.

Urodzony wiernie nam miły. Mając sobie zaleconą wierności twojej do publicznych prac i służenia ojczyźnie aplikacją, ponieważ sejm walny sześć niedzielny na dzień 3 miesiąca października w roku terażniejszym 1740 determinowaliśmy, a przez to według prawa sejmikom przedsejmowym dzień 22 miesiąca sierpnia w tymże roku przypada, zaczyn, dufając rekomendowanej nam przezorności wierności twojej, zlecamy mu poselską funkcją z instrukcją z kancelaryi naszej koronnej wydaną na sejmik województwa n. ziemi n., nie wątpiąc, że na tamtych obradach z szczerą ku nam i ojczyźnie życzliwością wykierowaną do dobra pospolitego intencją naszą według [673] punktów w instrukcyi położonych wyeksplikować nie zamieszkaż [sic], a stąd zaciągniesz na siebie respekta nasze, któremu dobrego od Pana Boga życzymy zdrowia.

Dan w Wschowie dnia 12 miesiąca czerwca roku pańskiego 1740 panowania naszego siódmego roku.

Augustus Rex. (loci sigillum)

12. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 22 VIII 1740

Rkps LVIA SA 13692, k. 822–827v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Dominikiem Korwinem Kossakowskim, strażnikiem i podstarościm kow. przez Józefa Bousza, sługę Antoniego Zabiely, podczaszego kow., dnia 25 VIII 1740.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu kowieńskiego na sejm terażniejszy ordynaryjny w Warszawie w roku 1740 dnia 3 oktobra przypadający, na sejmikach antekomicjalnych *vigore* uniwersału J.K.M.P.N.M. *anno ut supra* dnia 22 *augusta in loco solito* w Kownie w.i.p. Antoniemu Zabielowi, podczaszemu pow. kow. i Symonowi Siruciowi, szambelanowi Króla Jegomości Stanisława, obranym dana, jako *viris consilii rerumque providiis concorditus votiis nemine contradicente*.

1. Podziękować N.K.J.P.N.M., którego sława przezorności, moderacji, magnificencji i dzielności najdalsze napełniła krainy, którego *pars una orbi[s] colit, pars una varetur miranturque, omnes zonam fatalem quartum in tolerabilemque,*

ordinem moskiewskiej potencji, która *longo examine* w granicach ojczyzných [sic] naszych rozciągała się *paterna se movit cura et solitudine*.

2. A jako *per eclipsim solis* wszelkie pestilencja na świat wynikają, tak *orbati visione domini seditioes ruinasque patriae* ponosić musimy, suplikować będą i.p. posłowie Majestatowi Pańskiemu, ażeby nie tylko [822v] od polskiej granic i rezydencji *lege prescripta suum serenum jubar* oddalać nie raczył, owszem ażeby *communicato radio* wszystkie *equaliter illuminaret provinciae* dispartinentując, tak rezydencją swoją kwartałami, pierwsze *ex dulcedine* kraju dziedzicznego *quo velit loco*, drugi w Krakowie, trzeci w Warszawie, czwarty w Wilnie.

3. Jeżeli, że tak wiele *in dies ac crescentes* dowodów i starania dla dobra Rzeczypospolitej, powinno w osobach naszych mieć się^a wdzięczność i podziękowanie N.K.J.P.N.M., który to wolnemu narodowi widzimy, że radby *et inclinare polos et quevis prospera regni majori ac mulari freto*, tedy stąd najbardziej *omne gratitudinis* wymaga *debitum*, gdy od tak wielu lat honor narodu polskiego *studia*¹⁹ *et auctoritate* na utrzymanie staropolskiej sławy i eminencji resuscytowany w osobie j.o.ks.j. kardynała Lipskiego, biskupa krakowskiego, *que nec honore major, nec dignior unquam excidit ullas* przez interponowaną *ad Sanctissimam Sedem Apostolicam* powagę, a zatym upraszamy, aby J.K.M.P.N.M. *eandem cardinalicium dignitatem* w należytych prerogatywach i powadze, tak *in senatu*, jako też *in quovis inscriptionis aut subscriptionis loco manu tenere* raczył, *totus partii patriis constitutionibus*, ponieważ w tym *tollitur* honor ojczystego narodu naszego.

4. Aukcja wojska *summpere* potrzebna, jako *nulla gencium quies sine armis, nulla armo*²⁰ *sine stipendiis, nulla stipendia sine probatis haberi solet*, aby była *his mediis* wkładana, któreby ciężkiej *aggravatii civibus* nie przyniosła.

5. Emporium w mieście Kownie tak w górę, jako i na dół wielkich idących towarów z Prus i do Prus *per constitutiones annorum* 1581²¹, 1647,²² ażeby terażniejszą *cum ad invento omni modo* konformowana była *serio* i.p. posłowie domawiać się będą.

6. *Intimatur* i.p. posłom, aby *serio* umawiać się i *afectuase omnino* starali się, gdyby w nagrodę sumy wziętej w imieniu i.p. Morikonich przez Rzeczpospolitą na usilne potrzeby swoje na starostwie bolnickim razem z wójtostwami i jego suma 80 tysięcy lokować i *perpetuis temporibus* konstytucją utwierdzić *canabuntur* i.p. Morikonim *nunc in possesso* tego starostwa będącym.

7. Suma w skarbie W.Ks.L. za pełnomocną legacją od Moskwy w.j.p. Marcjanowi Wołowiczowi, marszałkowi wielkiemu W.Ks.L. naznaczona *et tot constitutionibus* wsparta i asekurowana, a najosobliwiej ostatniejszą konstytucją w roku 1726²³

^a Skreślone „i”.

¹⁹ Powinno być raczej „studio”.

²⁰ Powinno być raczej „arma”.

²¹ VL, t. 2, s. 211; VC, t. 2, s. 452.

²² VL, t. 4, s. 57; VC, t. 4, v. 1, s. 99.

²³ VL, t. 6, s. 251.

[823] do jak najprędszej egzolucji w.j.p. podskarbiemu²⁴ wielkiemu W.Ks.L. podana, gdy i dotąd nie jest wypłacona *per erententiam* [sic] tegoż wielkiego W.Ks.L. podskarbiego, więc *iniungimus* w.i.p. posłom naszym, aby się *et facie etiam* Rzeczypospolitej domówić raczyły i do konstytucji ingrosowali, opisawszy niezawodno jak najprędszą wypłacenia sumy satysfakcją *succesoribus*.

8. Ponieważ *in volumine sexto legum* edycji ichmość księży pijarów warszawskich różne się znajdują omyłki, która nawet wiarę świętą *et publicum legunt*, lecz *serio* domawiać się będą i.p. posłowie nasi, ażeby ta edycja na sejmie następującym aprobowana nie była, ani też *in usu publico tanquam genuinum volumen legum citariet allegari* nie mogła, póki należyta nie nastąpi korekta przez osoby *ex senatorio et equest[r]i ordine* na to destynowane.

9. Gdzie się wielka krzywda stanowi rycerskiemu, że *vetante lege ac constitutionibus specialiter annorum* 1631²⁵, 1635²⁶, 1669²⁷, 1676²⁸, 1726²⁹ *de non alienandi bonis tererestribus* od stanu rycerskiego, osoby duchowne wstąpiwszy do klasztorów ważyli się, ważą się dobra dziedziczne *servito bellico* podległe *titulis pretextuosis* niby na fundusze *de nova radice* legować i zapisować mimo sukcesorów *secularis status*, o której w Trybunale W.Ks.L. pozachodziły *juris prosecutiones* i litispencje, ażeby takowe *ausus*, a za nimi czynione *cessionones et inscriptions*, obrogowane *pro nullis et ireritis* [sic] uznane były, domówią się i.p. posłowie.

10. Podskarbstwo nadworne W.Ks.L. dotąd *sine executione ministerii sui* zostające, aby już tak *praescriptum legis*, tudzież ustawicznej praktyki w Koronie polskiej *circa dispositionem mense regiae* zachowując się i podług danej *in pactis conventis* deklaracji J.K.M.P.N.M. *gaudet suis praerogativis* i.p. posłowie serio o to upomnieć *tenebuntur*. przy tym, aby dyspozycja ekonomii *contra jura Reipublicae ac catholicii* także *et non terrigenis*³⁰ oddawana nie była, ale aby j.w.j.p. podskarbi litewski nadworny *probatae fidei*, jeżeli *et amoris erga patriam et maiestatem minister suo* był *restitutus muneri in administrando ministerio*, suplikować do J.K.M. i stanu Rzeczypospolitej będą.

11. *Dolendus status* i.p. donatariuszów w ekonomii grodzieńskiej i olickiej [823v] znajdujących, którym, mimo nadania Najjaśniejszych śp. Królów Ichmościów polskich, od terażniejszych tych ekonomii i.p. dyspozytorów *notabiles* dzieją się *injuriam*. *Instabunt* tedy do J.K.M.P.N.M. i.p. posłowie, ażeby *injuriati circa sua jura et opresiones* zachowani byli i przywilejów swoich otrzymali aprobatę.

12. *Desiderium* miasta Kowna, którą nie tylko przetrwające w ojczyźnie *bel-lorum motus* i postronnych wojsk *ingruentie*, ale też z okazji w roku 1732 poniesionego pożaru ze wszelki będąc spoliowane ozdoby *desertam* prawie *repraesentat*

²⁴ Jan Michał Sołłohub, podskarbi wielki litewski.

²⁵ VL, t. 3, s. 319; VC, t. 3, v. 2, s. 99.

²⁶ VL, t. 3, s. 405; VC, t. 3, v. 2, s. 258.

²⁷ VL, t. 5, s. 12.

²⁸ VL, t. 5, s. 212.

²⁹ VL, t. 6, s. 248.

³⁰ Powinno być raczej „terrigenis”.

Arabiam, więc i.p. posłowie *addent momentum in promovendum desideriorum tanquam depopulata civitatis*, aby *ex rationibus supra expressis* libertacją od podatków czopowego, szelężnego i podymnego (tako *in simili casu* po dwakroć *constitutionibus annorum* 1654³¹ i 1662³² praktykowało) uwolnione być mogło. Tegoż miasta *negotium* od kilkudziesięciu lat sukcesorami Herninga, kupca królewieckiego, w sądach dworu berlińskiego agitujący się, po zaszłym *anno* 1735 w Berlinie *revisiois ultimae instantiae* dekrete, gdy dotąd *in executione pendent apsq̄ue defendit effectum*, skąd kursus bezpiecznego handlu kupcom królewskim *causatur* i.p. posłowie *interposita auctoritate* J.K.M. z j.p. rezydentem berlińskim traktować, aby do jak najprędszej egzekucji ten dekret przywiedziony mógł być *quam urgentissime obligantur*.

13. Ja[ko] *plus est servasse repertum, quam quaesisse novum*, tak dwie senatorie *tot constitutionibus in ordine* wolne elekcji prosekwowane, jako to starostwo żmudzkie i województwo połockie, ażeby też nie było od J.K.M. *non praeveniente libera electione* oddane, i.p. posłowie *invigilabunt*.

14. Że kwitowe na cle starym J.K.M. *abusive cum summo gravamine* handlujących, *nullo jure* przez i.p. kontrahentów i superintendentów *et quocunque titulo* do tego cła należących osób wydzierane dotąd było *et contra temerarie usurpatores* przywłaszczonej sobie ekstorsji nie już w sądach J.K.M. asesorskich, lecz w sądach Trybunału Skarbowego W.Ks.L. forum naznaczono, *studio* i.p. posłowie starać się będą.

15. I.p. pisarze trybunalscy ziemscy, grodzcy aby idąc zwyczajem koronnym i konformując się *ad normam* konstytucji 1636³³ [824], która bez korygatorów pisarzów *exequi munus suum* każe, przetoż teraz nie już *per subalternos suos*, ale sami *in oclusa judici stuba* dekreta oczewiste *accessoriae* [sic] ferowane pisali, *in acta in omnibus subseliis* introligowali, *adhibeant curae* i.p. posłowie, pisarz zaś trybunalski od wpisów *ultra praescriptum lege solarium* więcej nie wymagał *sub poenis privationis officii*.

16. Rzecz w mieście J.K.M. Kownie, ponieważ przez uciążliwą w kupieniu mięsa całemu powiatowi, przyjeżdżającym te miasto obywatelom W.Ks.L. aprecją wielką *extenuacia et plura* przy *incomoda*, więc dogadzając *incommoditati publicae*, ażeby Żydzi w Kownie mieszkające jako *pervarie instrumenta Caune[n]si civitatem*³⁴ do wszelkich handlów *et ad jus civitatense benevolente* przyjęci i ponieważ Żydzi we wszystkich całej prowincji litewskiej miastach, miasteczkach przy dalszych swoich handlach używają rzezią wszelkiego bydła, zacych *his promoventibus motivis abhinc* bez żadnej najmniejszej miasta i rzeźników kowieńskich przeszkody, *nullis obstantibus anterioribus privilegiis decretis inscriptionibus* w mieście Kownie i na jurydyce starościńskiej w zamku rzezią wszelkiego

³¹ VL, t. 4, s. 219; VC, t. 4, v.1, s. 341.

³² VL, t. 4, s. 426; VC, t. 4, v. 2, s. 242.

³³ W 1636 r. sejmu nie było.

³⁴ Winno być *prevaria instrumenta Caunensis civitatis*.

bydła jako w innych miastach używali, bez wymagania wielkiej ceny, czego ma postrzegać zupełny urząd grodzki kowieński i magistrat tameczny, *obligantur procurari* i.p. posłowie.

17. Dobra Kłampupie, Szuki, Wilkojeziory, Kotowszczyzna od starostwa olwického odeszłe, konstytucją *anno 1717*³⁵ *in naturam* dóbr ziemskich obrócone, o które i.p. egzulancie *litigium* w Trybunale Głównym W.Ks.L. intentowali byli, lecz Trybunał W.Ks.L. na rekognicją do sądów sejmowych odesłał, gdzie, gdy od *materias graviores definitivam* nie wzięła *sententiam*, aby na dysjudikacją nazad do Trybunału odesłana była sprawa, i.p. posłowie *curabunt*.

18. Dotąd *intolerabile onus ac gravie*³⁶ *contributionis*, że przez tyleż sejmów *ob injuriam temporum vel calamitatem* ojczyzny zniesionej [sic] być nie mógł, dopiero *provida et peccato Republica* na przyszłym sejmie konstytucją i uniwersałem J.K.M. na komisji *in ordine* zniesienia naznaczonej *gradum* uczyniła, ażeby też [824v] i.p. posłowie *actu* tej komisji aprobaty i wypłatania z nieznośnego jarzma wolnych karków starali się, *serio demandantur*.

19. Akta dawne Trybunału Głównego W.Ks.L. *durante hostilitate* przez wojsko moskiewskie z Wilna zabrane i w Smoleńsku dotąd *degentia*, jako są *injuratis* i całemu Księstwu Litewskiemu potrzebne, aby *interpostione* J.K.M.P.N.M. do dworu rosyjskiego rekuperowane być mogły, i.p. posłowie *curabunt*.

20. Dzierżawy dóbr hibernowych duplą preagrawowane, *ut sortiantur levamen* i.p. posłowie *animadvertent*.

21. Fundacja *de nova radice* ichmościów księży karmelitów bosych kowieńskich, *excepto* dóbr Szlanowa, jako *contraversa bona, et salvis honoribus Republice, scilicet* podatku podymnego z placów abjuratowych do jurydykcji mie[j]skiej należących *in posesione* ichmościów znajdujących się, aby swoją otrzymała aprobatę, *pro[mo]vent* i.p. posłowie.

22. *Similiter* ichmość księży karmelitów kiejdańskich fundacja *de nova radice* i.p. *ut approbetur adhibeunt curam*.

23. Fundacja kościoła Św. Krzyża pod Kownem aby powagą sejmu *in omnibus punctis approbari* mogła, ciż i.p. posłowie *desiderabunt*.

24. *Ob respectum meritorum* godnej pamięci w.j.p. Sulistrowskiego, chorążego oszmiańskiego, Rzeczpospolita *certam* determinowała przez konstytucją *quantitatem*, więc ażeby to *contigens succesoribus* rzetelnym dość uczynienia skutkiem *affectuari* mogła, *desiderabunt* i.p. posłowie.

25. Ponieważ *constitutione* sejmu *pacificationis* wszyscy *gaudent amnestio*, cokolwiek się stało *inter crepitantia arma dolendo* wspomniawszy *fato* w domowej farsalii, ażeby też żaden procesami po zaszłej konstytucji tych, co *belli causa* czynić musieli, nie pociągał *ad omne juris subseium* i takowych nie resuscytował akcji, unikając wewnętrznych w ojczyźnie roztyrek i ekspensów za sobą *in anniter* ciągnących się, jako *specialiter* w.j.p. Brzostowski, pisarz W.Ks.L. od tego

³⁵ VL, t. 6, s. 158.

³⁶ Powinno być „gravia” lub „grave”.

unikający, ażeby miał konfirmacją *amnestii ob inpetitione* w.i.p. Tyzenhauzów zawzięcie j.p. podkomorzego wileńskiego *non proprio ausu*, ale za ordynensami i.p. posłowie *addent curae momentum*.

26. Cierpiąc od lat kilku niesłuszne od j.p. Szwarca de Szwarconfella, [sic] kapitana J.K.M. i kapitana ekonomii olickiej, także [825] namiestników krohopskich w dobrach swoich *jure coronorum*³⁷ w ekonomii olickiej od N.K.I. polskich antecesorom onych *in praemium* znakomitych ojczyźnie zasług nadanych, że nie respektując nadania N.K.I. ani dyspozycje w.i.p. komisarzy J.K.M., którzy z włóki po złotych 5 solucją naznaczyły, teraz w trójnasób więcej biorąc, ani kwitów formalnych dać nie chcą, *in super* jeszcze egzekucjami zesłanemi do ostatniej przywodzą ruiny i tym sposobem, co łaska Królów Ichmościów ręka zasłużonej nadała szlachcie, to niechętna na krew szlachecką złość j.p. Szwarconfella i namiestników krahopskich wycisnąć i odebrać usiłują, suplikowali i.p. tenutariuszowie *singulariter* i.p. Wiczkwowie do prześwietnego powiatu, ażeby *ab hac extorsione* byli *securiores*. Więc i.p. posłom naszym zalecamy w tym dokładać starania.

27. Na tegoż j.p. Szwarca de Szwarconfella i niezliczonych *querimonii percrebuit sonus aures* od poblizszych województw i powiatów, jako to i powiatu kowieńskiego obywatelów przy ekonomii *invicinitate* dobra swe dziedziczne mających, o to, że j.p. Szwarc najazdami, insultami inkwietuje szlachtę, zbiegłych *temere* protegując chłopów. A choćby *apparentialiter* uczynił onych, ekstradycję, to w drodze obijać, uwalniać subordynuje, którego już więcej *tam quam vulnus intolerabile* krew czysta szlachecka znieść nie [mo]gąc, a obawiając się stąd jakowych nieszczęścia konsekwencji, [825v] suplikują do powiatów i województw, *ut adeant majestate* i.p. posłowie albo przy formowaniu konstytucji starać się będą takowej[sic] inserować punkt, żeby *nec ex puro sanguine* ojczyzny naszej, który by był *notus* albo też nie miał *antiquam possessionem* takowym administracje *et quocunque titulo* dyspozycje nie były dawane.

28. Ponieważ konserwacja wojska *ut plurimum consiscit* na dobrach hibernowych, które dobra *ex natura sua domicilium* żołnierskiej jest, więc iż te dobra przez i.p. posesorów, dzierżawców i ich subalternów nad ordynaryjne komisarzy i rewizorów królewskich ustawy różnymi na wela miejscach ekstorsjami *affliguntur* i hiberny większe na tabelę Rzeczypospolitej na wojsko opisane *in privatum usum* i.p. posesorów i ich subalternów *exiguntur*, przez co poddani tych dóbr *subsistere* nie mogą, a na to, lubo wszystkim poddanym hibernowym, którzyby niesłusznie od posesorów cierpieli gravamina prawem pospolitym do j.w.i.p. referendarzów przez podanie suplik z wyrażeniem krzywd swoich wolny jest akces. A j.w.i.p. referendarze obligowani są pomienione supliki odbierać, konotować i pretensje tych ukrzywdzonych poddanych *ad instantiam instigatoris vindicare*. Jednak ponieważ częścią *per coniventiam* j.w.i.p. referendarzów sądy [826] referendarskie nie odprawują się, częścią też poddani hibernowi *potentio et gravi dominio* niektórych i.p. posesorów *praesido* doniesienia krzywd swoich

³⁷ Powinno być „coronarum”.

j.w.i.p. referendarzom karaniem ciężkim dwornym, kowaniem delatorów, wystawianiem szubienic *sub speci[e]* buntów *et ali[o] metu ac timore impeditum* mają *cursum*, przeto *authoriatate* przeszłej komisji od Rzeczypospolitej przez sejm ustawionej, zabiegając takowym *inconvenientium*, zdało się *ad de referendum ad plenos ordines* Rzeczypospolitej w instrument generalny inkludować, aby *contra hos abusus* przez konstytucją da Bóg na przyszłych sejmach następujących sądy referendarskie *sub directione* świeckiego jako i w Koronie *practicatur* były reasumowane i aby te sądy co roku *certis temporibus* na miejscach pewnych, to jest *in meditullio* W.Ks.L. w Wilnie, w Grodnie albo w Słoniemiu odprawowane były, na których sądach aby poddani *injuriati contra possessores aut eorum subalternos* mogli *secure sine metu* krzywdy swoje *ad instantiam instigatoris vindicare* u j.w.i.p. [826v] referendarzów, aby też sądy *ex munere ministeriorum suorum* pilnie i sprawiedliwie odprawowali i decyzji [sic] swoje według prawa i świętej sprawiedliwości *indegatum veritate etiam per inquisitiones aut commissiones suas in quantum by meritum* sprawy wyciągało tego ferować, *restitutionem* przeborów i nagrodę szkód *injuriatis* nakazywać *sine ulla appellatione excepta sola ab judicatione a privilegia*, gdyby zeszło [sic] od takich posesorów występpek, który *ab judicationem a privilegio et possessione* przeciągał w tym punkcie wolna *possessoribus appellatio* do sądów J.K.M. zadwornych asesorskich własnych relacyjnych *prout de jure concessiblis*, niech będzie wszak, że uznanie *pro vacanti etiam* sądom i.p. referendarzów *inviolata* jednak *possessione* posesorów *ad definitivam in foro competenti sententiam* wolna ma być, i.p. posłowie przy konfirmacji wspomnianej w roku ekspediowanej ten [827] projekt starali się *ad affectum* przywieść *demandatur*.

29. Znajduje się *in hoc statu* starostwo kormiałowskie w posiadaniu [sic] j.p. Koziela, który, że nie respektując na fundusze N.K.J. Władysława IV, referując się do dawniejszych antecesorów Zygmunta I i III, które wymienia z ich gruntami, łąkami i przynależnościami, agrawuje, gwałtownie zabierając cudze grunta, lasy, ale też tak swoich, jako i księdza tamecznego ludzi rozgania, przez co tak hiberna, pobory, czopowe upadać muszą, a za tym zapłata regularna wojsko niszczej, *procurabunt* i.p. posłowie *ad aequatum ad componendam hanc licentiam*.

Na koniec, aby wszystkie *desideriorum fascis ad considertionem integri status* należące *in officina consiliorum* tak, jakoby obrady *omni meliori modo* zaczęte i ułożone *aliam* miały *brevitatem*^a tylko wszelkim publicznym *ocurentium cum commodo universali* przynoszącą rezolucję w tym *addeant momentum* i.p. posłowie, którym *plenum jus solvendi et resolvendi* dajemy *et in magis rei robur* do tej instrukcji rękoma naszymi podpisujemy się.

Actum w Kownie roku 1740 miesiąca sierpnia dnia 22.

Jan Zabieło, chorąży i dyrektor sejmiku antekomicjalnego pow. kow.; Józef Skorulski, chorąży³⁸ i deputat pow. kow.; Ludwik Chełchowski, stolnik pow.

^a Przeprawione z „grabitatem”.

³⁸ Powinno być „chorążyc”, s. 185.

kow.; Stanisław Prozor, podstoli pow. kow.; Stanisław Skorulskie, starosta talicki; Dominik Kossakowski, podstarości sądowy pow. kow.; Antoni Michał z Czerniów^b Czerniewicz, horodniczy i gr. pow. kow. pisarz; Jerzy Szemiot, p.w.; Józef A. Podalecki, s.k.; Jan Władysław Korff, chorążyc pow. kow.; Maciej Korff; Tomasz Korff; Jan Korff; Dominik Medexa; Krzewkoski; Józef Lendyman, stolnik smoleński; Jerzy Montwił; Jerzy Miłosz, regent gr. kow.; Krzysztof Antoni Niżyński, strażnik smoleński; Kazimierz Dragat; Jakub Siruć, podczaszy kow.³⁹; Mojżesz z Totwida Blinstrub, wojski witebski; Jan Ługayło, [827v] regent ziem. pow. kow.; Krzysztof Michał Dominik^c Zawisza; Jan Koplewski; Bogusław z Olgimunta Juszkievicz, starosta manajewski; Antoni Ermanowicz ręką swą; Władysławowicz; ^dKarol Antoni^d Merło Juszkievicz; Michał Rosławowicz; Józef Kazimierz k.p.; Franciszek Nieściuk, l.p.k.; Leon Karzewski; Jakub Strebejko; Bartłomiej Zabłocki; Florian Ringayło; Stefan Borysewic; Józef Rosławowicz; Bogusław^e Rymgayło, k.m.; Stefan Michał Lobunowski; Michał Rukuyzo; Kazimierz Rosławowicz; Władysław Noroski; Władysław Rosławowicz; Bałtromiej Ługayło; Jan Ignacy Ługayło; Józef Jan Woronowicz; Kazimierz Kamiński; Jerzy Koplewski; Józef Bousz; Andrzej z Korpków [sic] Koplewski; Jan^f Łapiński; Stanisław Koreywo; Antoni Juniewicz; Andrzej Fink; Jan Kossakowski; Dominik Ordinec; Jerzy Jagielowicz; Benedykt Ługayło, regentowicz ziem. kow.; Adam Koreywo; Maciej Gineyt; Krzysztof Fink; Kazimierz Szytoić; Michał Dopkiewicz; Franciszek Rakiewicz; Karol Gotowt; Adam Urniaż.

15. Sejmik deputacki w Kownie, 6 II 1741

Deputatami zostali Michał Eperyeszy, starosta szyrwinicki oraz Izydor Krzywkowski, strażnikowicz kow. (Deputaci, s. 189).

^b Słowo nadpisane.

^c Ewentualnie Krzysztof Marcin Dowgiałło.

^{d-d} Nadpisane, skreślone „Michał”.

^e Imię przeprawione, słabo czytelne.

^f Imię nadpisane, skreślone „Stanisław”.

³⁸ Faktycznie inflancki, *Urządnicy*, t. 2, s. 398.

16. Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1742

13. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 5 II 1742

Rkps LVIA SA 13693, k. 26–27v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Dominikiem Korwinem Kossakowskim, podstarościm kow., przez Kazimierza Szatyńskiego, sługę Szymona Sirucia, podkomorzego J.K.M., starostę bobtowskiego, dnia 6 II 1742.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo, szlachta powiatu kowieńskiego w roku terażniejszym 1742 miesiąca lutego dnia 5 zjechawszy i zgromadziwszy się podług dyspozycji prawa pospolitego [26v] na doroczną obradę *ad solitum consi[l]iorum locum* do Kowna, zgodnie i jednostajnie, bez żadnej i najmniejszej *directe etiamque indirecte* opozycji i kontradycji, *voce animo et effectu unanimi* obraliśmy za deputatów na Trybunał W.Ks.L. w.j.p. Szymona Sirucia, podkomorzego J.K.M., bobtowskiego, koniuchowskiego starostę i w.j.p. Stanisława Skorulskiego, starosty [sic] talickiego, którym to ichmościom, jako już w takowych i tym podobnych funkcjach *fidem rectitudinem et dexteritatem* mając *probatam causam injuriatorium omnesque munus hoc spectantes circumstantias* nie tylko całego powiatu naszego, ale też i całego W.Ks.L. powierzając, tym oświadczamy i autoryzujemy *ut notum testatumque sit* kredensem.

Datum ut supra.

Antoni Zabiełło, podczaszy kow., dyrektor koła rycerskiego sejmiku gromnicznego; Paweł Chełchowski, [27] podkomorzy pow. kow.; Jan Zabiełło, chorąży pow. kow.; Stanisław Prozor, wojski pow. kow.; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Dominik Kossakowski, podstarości pow. kow.; Samuel Wołodkowicz, koniusz i sędzia gr. pow. kow.; Józef Lindeman, podstoli pow. kow.; Antoni Michał z Czerniów Czerniewicz, horodniczy i pisarz gr. pow. kow.; Jerzy Miłosz, regent gr. pow. kow.; Jerzy Adam Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Dominik Medeksza, miecznik pow. kow.; Marcin Matuszewicz, podstoli i pisarz gr. brzeski; Szymon Zabiełło, kapitan J.K.M.; Krzysztof Krzysztof Michał Dominik^a Zawisza; Piotr Hopen; Mojżesz z Totwiłta Blinstrub, wojskowicz witebski; Krzywkowski; Jerzy Mąntwiłł, skarbnik pow. kow.; Antoni Jagiełłowicz, starosta wrusznowski; Jerzy Ibiański ręką swą; Michał Strawiński, skarbnikowicz kow.; Władysław Dransejko ręką swą; Jan Strawiński; Kazimierz Kulwiński, cześn. pow. kow.; Jan Lugałyło, regent ziem. kow.; Andrzej Swinarski; Józef Matuszewicz, s.p.⁴⁰; Kazimierz Kudrewicz; Kazimierz Ludwik Guttowski; Kazimierz Szmitowicz; Piotr Zelno; Maciej Zelno; Jerzy Jawoysz; Maciej Gineyt; Jan Władysław Korff, chorążyc pow. kow.; Jan Korff; Tomasz Korff; Michał Stępkowski; Franciszek Woronowicz; [27v] Jerzy Lubicz Dołwnar *m.p.*

^a Ewentualnie Krzysztof Marcin Dowgiałło.

⁴⁰ Zapewne starościc stokliski.

17. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1743

Deputatami zostali związani z Familią Stanisław Antoni Burzyński, instygator litewski oraz Ludwik Chełchowski, stolnik kowieński. O funkcję deputata bezskutecznie starali się Józef Matuszewicz, starościc stokliski oraz Józef Sosnowski. (LMAB F139–1650, k. 3–6; M. Matuszewicz, t. 1, s. 199, 206; Deputaci, s. 196).

18. Sejmik gospodarski w Kownie, 5 II 1743

14. Instrukcja dla posłów do Aleksandra Pocieja, 5 II 1743

Rkps LVIA SA 13693, k. 1201–1202v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Dominikiem Korwinem Kossakowskim, podstarościm kow. przez Jana Czerniewicza, sługę Adama Jerzego Rodziewiczza, łowczego kow., dnia 6 II 1743.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu kowieńskiego na sejmik gospodarski, dnia 5 februarii roku 1743, po ekspediowanym *pridie* sejmiku deputackim, *ad solitum consiliorum locum* do miasta J.K.M. Kowna zgromadzonych, w.i.p. Ignacemu Chełchowskiemu, staroście tarwidońskiemu i Jerzemu Adamowi Rodziewiczowi, [1201v] łowczemu pow. kow., posłom do j.w.j.p Aleksandra na Kadzinie i Ostrownach⁴¹ Pocieja, wojewody trockiego, *unanimi assensu* obranym dana.

Któż nie przyzna, że purpura *non fecit* lecz *invenit senatorem*, ani *regalis gratia creavit patrem patria, sed ostendit* w tak znacznym *ab origine patrum* j.w.j.p. Aleksandra Pocieja, wojewody trockiego imieniu, któremu *communi plausu purpuram natam domi* powinszowawszy, *intime universali ore* życzymy *ut pede fausto in altum eundo grandia sequuntur meritorum praemia*. A że *Celo ita volente* z tak znacznych ozdób w Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i powiecie naszym zasłużonych, w.j.p. marszałka i całego urzędu ziemskiego przez śmierć onych *spoliati* zostaliśmy, *per consequens subselium* potrzebne w powiecie naszym *expectatione* zawakowały, a przeto sprawiedliwości świętej pragnącym współobywatelom *detrimentum cum injuria subiecutum* życząc *prodesse* tak znacznej *exigenti*, upraszać będą w.i.p. posłowie nasi u j.w.j.p. wojewody trockiego o wydanie *ad normam prava innotescencii* [1202] na sejmiki *electionis in ordine* obrania w.i.p. marszałka, sędziego ziem., podsędka, pisarza, urzędników ziemskich powiatu kowieńskiego *per consequentes dies, seorsive* na każdego, ażeby tak prawu, jako też i sprawiedliwości, *pro equitate* dogodzić się mogą, za co *immortalis gloria* wielkiemu imieniowi *subsequiter* i nieskończona w sercach naszych *manebit*

⁴¹ Powinno być „Ostrownie”.

obligacia, do której instrukcji, *ex universalis assensu* i.p. posłom danej, rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie *ut supra*.

Paweł Chełchowski, podkomorzy i dyrektor koła rycerskiego pow. kow. sejmiku gospodarskiego; Stanisław Prozor, wojski pow. kow.; Antoni Zabiełło, podczaszy pow. kow., porucznik petyhorski znaku j.w.j.p. wojewody trockiego⁴²; Dominik Kossakowski, podstarości pow. kow.; Dominik Medeksza, sędzia gr. pow. kow.; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Stanisław z Burzyna Burzyński, instygator litewski; Bohdan z Olgimunda Juszkiewicz, sędzic ziem. [1202v] pow. kow.; Stanisław Chełchowski, ciwun korszewski; Jan z Skarbków Koplewski; Dominik Koplewski; Symon Zabiełło, strażnik pow. kow.; Michał Strawiński, pra. skarbnikowicz kow. pułk. usarski; Jan Strawiński; Ignacy Dowgird; Maciej Tadeusz Tołłoczko; Kazimierz Dragat; Jan Łapiński; Teodor Toloczko.

19. Sejmik gospodarski w Kownie, 3 II 1744

15. *Laudum w sprawie Franciszka Makowskiego, 3 II 1744*

Rkps LVIA SA 13694, k. 327–328, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Dominikiem Korwinem Kossakowskim, podstarościm kow. przez Franciszka Makowskiego, oboźnego smoleńskiego, towarzysza chorągwi petyhorskiej, dnia 4 II 1744.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego zjechawszy *ad solitum locum* do Kowna *ordinariter secundum obloquentiam* [327v] obrad sejmikowych elekcji, odebrawszy *ex unanimi* wszystkich współbraci *proclamatione notitiam de clade* ciężkiej konflagracji j.p. Franciszka Makowskiego, oboźnego smoleńskiego, towarzysza chorągwi petyhorskiej, współobywatela powiatu naszego kowieńskiego nad tak znacznym nieszczęściem *motiva compasione et solita expulatio gremio voto suffraganti* desygnujemy ze dworów naszych pominionemu j.p. Makowskiemu z traktu zapuszczańskiego tamecznych i.p. obywatelów z dymu jednego po tynfowi, z innych zaś traktów, nie inkludując współbracią naszą, oprócz pańskiego, której według deklaracji swojej te świadczyć wyznali manificencją, z dymów także naszych urzędniczych po tynfowi jednym. Takową wolę naszą przy delacie grodu kowieńskiego *ex obligatione cordis* przyjąć chcemy i dla rzetelniejszej koroboracji ten kredens rękoma naszymi koroborujemy.

Datum in loco solito w Kownie [328] roku 1744 miesiąca februarii 3 dnia. Do tego kredensu do traktu zapuszczańskiego *libere* pozwalającego i do dworów

⁴² Aleksander Pocij, wojewoda trocki.

urzędniczych naszych spólnie i publicznie deklarowanych podpisują się, Szymon Siruć, starosta sądowy i dyrektor koła rycerskiego pow. kow. *m.p.s.*; Dominik Dominik [sic] Kossakowski, podstarości pow. kow.; Dominik Medeksza, sędzia gr. pow. kow.; Józef Lindeman, podstoli kow.; Leon de Bełty Radoszyński; Dominik Hanusowski; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Antoni Hanusowski; Kazimierz Hanusowski; Stanisław Downarowicz; na te *vinwale*⁴³ z traktu zapuszczańskiego i ze dworów powiatu kowieńskiego podpisują się, Michał Strawiński; Michał Krzywobłocki; Józef Klismunt; Jerzy Chełstowski, p. J.K.M.; Jan Strawiński, rotmistrz pow. kow.; Adam Ibiański; Teofil Markiewicz; Józef Bernatowicz; Andrzej Szerwiński; Jerzy Montwiłł, strażnik pow. kow.; Ludwik Terpiłowski, krajczy halicki.

20. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1744

16. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 3 II 1744

Rkps LVIA SA 13694, k. 333–334, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Dominikiem Korwinem Kossakowskim, podstarościm kow., przez Antoniego Kontryma, sługę Jerzego Montwiłły, strażnika kow., dnia 4 II 1744.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego na sejmik gromniczny *ad solitum locum* do miasta J.K.M. Kowna na dzień 3 miesiąca februarii zgromadzeni, stosując się *ad normam* prawa pospolitego *propter silientes* sprawiedliwości świętej, na przyszły trybunał, [333v] w roku terażniejszym, 1744 zaczynający się, a w roku 1745 kończący się, za deputatów *nemine contradicente*, za spólną zgodą wszystkich i.p. obywatelów powiatu kowieńskiego w.j.p. Jerzego Montwiłły, strażnika pow. kow., Jerzego Matuszewicza, starostę stokliskiego obraliśmy i tym naszym kredensem pomienionych ichmościów autoryzując, podpisujemy się.

Pisan w Kownie roku 1744 miesiąca februarii 3 dnia.

Szymon Siruć, starosta sądowy i dyrektor koła rycerskiego sejmiku gromnicznego pow. kow.; Jan Zabiełło, chorąży pow. kow.; Stanisław Prozor, wojski pow. kow.; Kazimierz Kulwiński, cześnik pow. kow.; Józef Lindeman; Dominik Kossakowski, podstarości pow. kow.; Dominik Medeksza, sędzia gr. pow. kow.; Krzywkowski; Szymon Zabiełło, ^astrażnik pow. kow.^a; Michał Strawiński; Mojżesz [334] z Towtwiła Blinstrub, wojski upicki; Bohdan z Olgimunda Juszkiewicz, sędzic ziem. pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Jan z Karbków Koplewski,

^{a-a} Fragment nadpisany.

⁴³ Być może „uchwałę”.

koniuszy pow. kow.; Józef Skorulski, chorążyc pow. kow.; Antoni Jagiełowicz, starosta kras.; Jakub Domeyko, komornik pow. kow.; Jan Łopiński; Kazimierz Zawisza; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Józef Meysztowicz; Franciszek Giecy, pomierniczyc kow.; Józef Jan Woronowicz; Jan Strawiński, rotmistrz kow.; Krzysztof Michał Dominik Zawisza; Franciszek Woronowicz; Krzysztof Fink *m.p.s.*; Antoni Borewicz, starosta anglinicki; Jan Lugajło, regent ziem. kow.; Jan Fink; Dominik Hanusowski; Antoni Hanusowski; M. Krzywobłocki; Józef Ligenza; Jan Maraszewski.

21. Sejmik elekcyjny w Kownie, 17-18 VIII 1744

17. Kredens dla kandydatów na podsędka kowieńskiego, 18 VIII 1744

Rkps 1 LVIA SA 13694, k. 417- 419v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Szymonem Siruciem, starostą kow., bobtowskim, koniuchowskim przez Józefa Skirmunta, sługę Józefa Lindemana, podstolego kow., dnia 19 VIII 1744; **Rkps 2** LVIA SA 13694, k. 420-421v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Szymonem Siruciem, starostą kow., bobtowskim i koniuchowskim przez Jana Gotowta, sługę Dominika z Proszcza Medekszy, sędziego gr. kow., dnia 19 VIII 1744; **Rkps 3** LVIA SA 13694, k. 422-422v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Szymonem Siruciem, starostą kow., bobtowskim i koniuchowskim przez Jana Gotowta, sługę Dominika z Proszcza Medekszy, sędziego gr. kow., dnia 19 VIII 1744.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, stany, rycerstwo i obywatele, szlachta powiatu kowieńskiego zebrawszy się *ad publicum et solitum* sejmikowania [417v] *locum* do Kowna po wydanych z jenerału naszego od j.w.j.p. Aleksandra Pocieja, wojewody trockiego innotestencji, jakośmy dogadzając prawu pospolitemu i sonancji onego *delibera in bene placito*^a na urzędy ziemskie *electione* już na dniu wczorajszym szczęśliwie *unanimi assensu* obrali sędziego ziem., w.j.p. Dominika Korwina Kossakowskiego, podstarościego powiatu naszego^b kowieńskiego, tak na dniu dzisiejszym, *intuitu* takowejże innotestencji, podaliśmy do podsędkowskiej funkcji kandydatów^c w.j.p. Dominika z Proszczy Medekszę, sędziego gr., Józefa Lindemana, podstolego, Jerzego Rodziewicza, łowczego, Jana Skarbka Koplewskiego, koniuszego, urzędników powiatu naszego kowieńskiego, po ustąpieniu zaś *pari* albo *calculo* nominowanych kandydatów, jak to j.p. Jerzego Rodziewicza, łowczego, Jana Koplewskiego, koniuszego na osobę w.j.p. Dominika Proszczy Medekszy, jako ^dnam, powiatowi zasłużonego

^a W rękopisie 2 „publico” zamiast „placito”.

^b Słowo nadpisane w rkps. 1, brak tego słowa w rkps. 2 i 3.

^c W rkps. 2 i 3 „najpierwszego kandydata” zamiast „kandydatów”.

*et precior*⁴⁴ *sanguine* zaszczyconego, ukredensowaliśmy, a że j.p. Lindeman, podstoli kow., jako *pari merito et sorte* w powiecie naszym zasłużony, [418] *in sufragandii affectibus per solitudines curarum* zaszczycający się, nie ustąpiwszy kandydacji *ad distributivam* J.K.M. *gratiam* P.N.M. referował się *ex inde*, odsyłając do łaski J.K.M.P.N.M. w.j.p. Józefa Lindemana, podstolego kow., kredensujemy i podpisujemy^d.

Pisan *in solito loco* w Kownie, roku 1744 miesiąca augusta 18 dnia. Antoni Zabieło, marszałek pow. kow., starosta wilkijski; Antoni Sołohub, starosta jezeriski; Szymon Siruć, starosta pow. kow.; Jan Zabieło, chorąży pow. kow.; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Kazimierz Kulwiński, cześnik pow. kow.; Dominik Kossakowski, podstarości pow. kow.; Jerzy Białozor, [stolnik] pow. upickiego; Stanisław z Prokopa [418v] Prozor, wojski pow. kow.; Ignacy Chelchowski, podkomorzyc pow. kow.; Michał Franciszek Dilewski, stolnik woj. smoleńskiego; Szymon Zabieło, strażnik pow. kow.; Franciszek Wołodkiewicz, starosta użledzki, sędzic gr. pow. kow.; Krzysztof Michał Dominik Zawisza; Bogusław z Olgimunda Juszkiewicz, starosta manajewski; Jan Łapiński, c. wedycki; Jan Lugałło, regent ziem. kow.; Józef Jan Woronowicz; Franciszek Jan Wiszniewski, strażnik ziemi zakroczymskiej; Jan Domański; Piotr Narewicz, rotmistrz J.K.M. Księstwa Żmujdzkiego; wił. [sic]; Franciszek Nieściuk; Paweł Jurewicz; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz, miecznik woj. trockiego; Stanisław Kizuć; Maciej z Gindwiła Kulwieć; Szymon Kazimierz Dowiat, stan⁴⁵. smoleński; Tomasz Korf; Józef Sołomin; Leon Iwaszkiewicz; Józef Spihalski; Jan Marciszewski; Fabian Dauksza, krajczy pow. kow⁴⁶.; Stefan Erlest; Jacek Kulikowski; Zachariasz Iwaszkiewicz; Leon Antoni Radoszewski, pod. pucki; Stefan Byczkowski; Michał Stępkowski, karczy [sic] czernichowski.; [419] Samuel Kamiński; Kazimierz Bielonowski; Józef Zabieło, generał adjutant; Protazy Łoszel, oboźny woj. trockiego; Józef Skorulski chorążyc pow. kow.; Karol Wiktorin Kozierowski koniuszy smoleński; Bogusław Rymgajło; Kazimierz Milanowski; Tomasz Rymkiewicz; Kazimierz Trzciański, miecznikowicz me.; Jerzy Miłosz; Antoni Roszarzewski, chor. woj. sm⁴⁷.; Jakub Wiszniewski; Franciszek Łyko, kapita[n] J.K.M.; Michał Strawiński, oboźny kow.; Jan Kazimierz Eymont; Kazimierz Eymont; Michał Lutkiewicz; Józef Skorulski, pisarzewicz pow. kow.; Kazimierz Czechański; Franciszek Zakowski; Jerzy Rupeyko; Mateusz Krewniewicz; Michał Kulwieć; Piotr Wasniewski; Jan Rupeyko; Stanisław Jendrzejewski; Antoni Hermanowicz; Michał Rosławowicz; Władysław Rosławowicz; Wojciech Rosławowicz; Józef Rosławowicz; Kazimierz Rosławowicz;

^d W rkps. 2 i 3 zastąpione tekstem: „znacznie w powiecie naszym *per tot curarum solitudine pro meritum praemis virtute et pretio sanguinis* zaszczyconego, takowy nasz kredens podpisami rąk własnych koroborujemy”.

⁴⁴ Zapewne powinno być „precioso”.

⁴⁵ Być może strukczaszyc.

⁴⁶ Raczej powiatu pińskiego.

⁴⁷ Być może powinno być Kiszarzewski, chorążyc woj. smoleńskiego.

Bathomiej Rupeyko; Benedykt Rosławowicz; Jan Narymontt; Rafał Dackiewicz; Antoni Osmoński; Michał Heliaszewicz Gieysz, łowczy księstwa żmudzkiego⁴⁸; Maciej Zelno ręką swą; Antoni Świrski; Władysław Wojtkuński; Krzysztof Fink; Dominik Anusowski [419v]; Kazimierz Hanusowski; Jakub Dobkiewicz; Antoni Rosławowicz; Józef Hrymowicz; Antoni Rakiewicz; Michał Kielbsz; Józef Białozor, starosta nowomłyński; Józef Skirmunt.

Podpisy pod rękopisem 2

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow., starosta wilkijski; Szymon Siruć, starosta sądowy kow.; Jan Zabięło, chorąży pow. kow.; Stanisław Chełchowski, ciwun korszewski; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Dominik Kossakowski, podstarości pow. kow.; Stanisław Prokopa Prozor, wojski pow. kow.; Józef Skorulski, chorążyc pow. kow.; Bohdan Juszkiewicz, sędzic ziem. pow. kow.; Antoni Michał Czerniewicz, horodniczy pow. kow.; Jan z Karbków Koplewski, koniuszy pow. kow. i kandydat; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow. jako kandydat; Franciszek Wołodkowicz, starosta uzłedzki, sędzic gr. kow.; Jerzy Mątwiłł, strażnik pow. kow.; ^aKrzysztof Michał Dominik⁴⁹ Zawisza; Szymon Zabięło, strażnik pow. kow.^a; Kazimierz Ludwik Karpiński Gutowski; Michał Franciszek Dylewski, stolnik smoleński; Kazimierz Kulwiński, cześnik pow. kow.; Jerzy Miłosz; Jan Korff; Józef Mackiewicz; Jan Gotowt; Józef Kończa; Maciej Korff; Bartłomiej Zabłocki; Adam Kończa, stolnikowicz pow. kow.; Jan Lugayło, regent ziemski pow. kow.; Bogusław z Olgimunda Juszkiewicz, starosta maciewski; Jan Grużdź; Jan Wiszniewski, strażnik ziemi zakroczymskiej; Antoni^b Świrski; Jakub Pukień, skarbnikowicz pow. kow.; Józef Zabięło, jenerał adjutant; Leon Radyszewski; Jan Rupeyko; Mikołaj Świętorzecki; Ignacy Chełchowski, podkomorzyc pow. kow.; Kazimierz Giedroyc, [421] str. pow. kow.; Franciszek Nieściuk; Jan Dragat; Ignacy Paszkiewicz; Jan Bernatowicz; Jan Łapiński;^c Karol Wiktorin Kozierowski, koniuszy smoleński; Maciej Tadeusz Tołoczko; Filip Wędziagolski; Jan Naruszewski; Rafał Budzewicz; Józef Kończa, stolnikowicz wilkomierski; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz, miecznik woj. trockiego;^d Antoni Mingajło; Kazimierz^e Hanusowski; Aleksander Skolski; Jerzy Lubicz Dołwnat; Józef Białuski, namiestnik pow. kow.; Jakub Iwaszkiewicz; Tomasz Rymkiewicz; Antoni Hermanowicz; Kazimierz Ruczkwinski; Leon Iwaszkiewicz; Protazy Łoszel, wójt I[udwikowski]; Józef Meysztowicz *m.p.*; Zahariasz Iwaszkiewicz; Jan Kwiatyński; Michał Krzywobłocki; Michał Stępkowski, krajczy czernichowski; Marcin Obiecanowski; Jan

^a Fragment nadpisany.

^b Skreślone „zakroczymski”.

^c Słowo zamazane.

^d Skreślone „Kazimierz”.

^e Imię nadpisane.

⁴⁸ Raczej łowczyc, być może syn łowczego Andrzeja, choć patronimik wskazuje na innego ojca por. *Urzędnicy*, t. 3, s. 179.

⁴⁹ Ewentualnie Krzysztof Marcin Dowgiałło.

Piotrowicz; Ignacy Żerowiński; Kazimierz Hryniewicz; Stanisław Kijna; Krzysztof Piotrowicz; Jakub Strebeyko; Dominik Koplewski; Jerzy Węciewicz; Józef Kulesza; Jan Borysewicz; Stanisław Węciewicz; Franciszek Rakiewicz; Józef Ligeża; Bogusław Rymgajło; Antoni Rakiewicz; Wojciech Węciewicz; Rafał Kielczewski; Paweł Jurewicz; Stefan Borysewicz; Dominik Medeksza; Piotr Zelno; Piotr Węciewicz; Maciej Juszewicz; Krzysztof Dominik Fink; Jan Domański; Józef Onufry Gutowski; Antoni Downarowicz; Józef Skorulski, [pisarzewicz] kow.; Józef Sołomin; Maciej z Glindzia Kulwieć; Maciej Ursza Meysztowicz; ^fPiotr Narewicz, rotm. p.w.; Fabian Dauksza; Andrzej Fink^f; Antoni Mordas Żyliński; Marcin Montowski Janewicz; Teodor Pużyna, p.n.w.; Antoni Fink; Kazimierz Bielanski; Michał Strawiński; Kazimierz Fink; Michał Rosławowicz; Kazimierz Trzciański, miecznikowicz mc.; Marcin Ordyniec; Bernard Ordyniec; [421v] Józef Fink; Franciszek Pukień, skarbnik kowieński; Antoni Junowicz; Antoni Żebrowski; Stefan Kulwieć; Franciszek Łyko, kapitan J.K.M.; Kazimierz Dragat; Florian z Witorta Rymgajło; Michał Lutkiewicz; Kazimierz Szmitowicz; Maciej Dowiat; Stanisław Rakiewicz; ^gJózef Lindeman, podstoli pow. kow., kandydat, które wota i kandydacją moją profundowałem *in persona* w.j.p. sędziego gr. pow. kow.

Podpisy pod rękopisem 3

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow., starosta wilkiski; Jan Zabięło, chorąży pow. kow.; Szymon Siruć, starosta kow.; Stanisław z Prokopa Prozor, wojski kow.; Jan z Karbków Koplewski, koniuszy i kandydant; Jerzy Rodziejewicz, łowczy pow. kow. jako kandydant [sic]; Stanisław Chełchowski, ciwun ko[r]szewski; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Dominik Kosakowski, podstarości pow. kow.; Józef Skorulski, chorąży⁵⁰ kow.; Bohdan Juskiewicz, sędzic pow. kow.; Antoni Czerniewicz, horodniczy pow. kow.; Franciszek Wołotkowicz, starosta uzlecki i sędzic gr.; Jerzy Montwiłł, strażnik pow. kow.; Michał Franciszek Dylewski, stolnik smoleński; Krzysztof Zawisza; Kazimierz Kulwiński, cześnik pow. kow.; Szymon Zabięło, strażnik kow.; Jerzy Miłosz; Kazimierz Ludwik Karpiński Gutowski; Jan Korf; Maciej Korf; Józef Mackiewicz; Jan Ługayło, regent ziem. pow. kow.; Józef Kończa; Bałtromiej Zabłocki; Adam Kończa; Bogusław z Olgimunta Juskiewicz, starosta manajewski; Józef Zabięło, generał adiutant; Kazimierz Giedroyć; Ignacy Chełchowski, podkomorzy⁵¹ kow.; Jan Łapiński; Jan Marciszewski; Józef Kończa, strażnik trocki; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz, mieczny województwa trockiego; Józef Białuski, namiestnik kow.; Antoni Hermanowicz; Jan Kwiatyński; Leon Juskiewicz; Marcin Obiecanowski; Jan Piotrowicz; Krzysztof Piotrowicz; Jakub Strebeyko; Dominik Koplewski.

^{f-f} Fragment nadpisany.

^g Odtąd do końca nadpisane.

⁴⁹ Powinno być „chorążyć”, s. 185.

⁵¹ Powinno być „podkomorzyc”, syn Pawła.

22. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 24 VIII 1744

Uniwersał Augusta III, instrukcję, list i kredens dla posła na sejmiki oraz listy króla do senatorów i urzędników, list prymasa Krzysztofa Antoniego Szembeka wydał M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 338–348.

18. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 24 VIII 1744

Rkps LVIA SA 13694, k. 423–432v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Dominikiem Korwinem Kossakowskim, podstarościm kow. przez Stefana Wiszniewskiego, sługę Szymona Sirucia, starosty kow., dnia 24 VIII 1744.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerst[w]a, szlachty, obywatelów powiatu kowieńskiego, na sejm terazniejszy ordynaryjny w Grodnie w roku 1744 dnia 5 oktobra przypadający, na sejmiku antekomicjalnym *vigore* uniwersału J.K.M.P.N.M. [423v] *anno ut supra* dnia 24 augusta *in loco solito* w Kownie j.w.j.p. Szymonowi Siruciowi, staroście sądowemu pow. kow. i w.j.p. Szymonowi Zabiellowi, strażnikowi pow. kow. i kapitanowi J.K.M., jako *viris concilii rerumque providis concordibus votis nemine contadicente* obranym, dana.

N.K.J. polskiemu Augustowi III, P.N.M., którego sława przezorności, moderacyi, magnificencyi i dzielności najdalsze napełniło krainy, jako najuniżeńsze uczynić podziękowanie, którego *pars una orbi[s] colit, pars una veretur nuranturque*⁵² *omnes*. Iż *sub* dalej J.K.M.P.N.M. *dominio* za świątobliwym około dobra popospolitego pieczołowaniem *facta est tranquillitas*⁵³ *regni*.

1. A jako *per eclipsim solis* wszelkie pestilencja na świat winikają, tak *orbati visione Domini seditones ruinas patriae* ponosić musimy, suplikować będą i.p. posłowie majestatowi pańskiemu, ażeby nie tylko od polskich granic i rezydencyi *lege praescripta suum serenum jubar* oddalać nie raczył, owszem, ażeby *comunicato radio* wszystkie *equaliter illuminaret* prowincje, dyspartymentując rezydencją swoją, żeby i prowincja W.Ks.L. *dulcedinem* z rezydencyi pańskiej w stołecznym mieście Wilnie *gustare* mogła.

2. A jako *amorem civium copiis armis stant felicia regna*, tak *interest conquirere media salutifera* utrzymania wojska aukcji, które i.p. posłów *solitacioni sine gravamine* dóbr ziemskich *fixim* wprofidowania tegoż wojska *wyna[le]zli modum, recomendatur*.

3. Ponieważ *ob farraginem et concursum* spraw w Trybunale będących i.p. *litigantem multa non sine dispendio fortun patientas incommoda*, więc *ut sistatar*

⁵² Zapewne powinno być „miranturque”.

⁵³ Poprawnie powinno być „tranquillitas”.

gemitus populi, gdyby Trybunał *insistendo* statutowemu prawu żadnych spraw przed się do sądenia *sub nullitate secus factorum et attentorum* nie przypuszczał *excepto* tylko tych, które *apellationem durantibus iudicii* [424] *perpetratis intra moenia civitatis excessus concernunt*, co osobliwszej attinencyi i.p. posłów oddaje się.

4. W subseliach ziemskich i grodzkich sprawy agitujące się *ullatenus*, aby do Trybunału *sub poenis et sub nullitate decretorum* nie ewolkowane [sic] były, ale *usque ad ultimum personalemque decisionem et convictionem juridicium* ekspediowały się, *solicitabunt* i.p. posłowie.

5. Suma w skarbie W.Ks.L. za pełnomocną legacją do Moskwy w.j.p. Marcinowi Wołowiczowi, marszałkowi W.Ks.L. naznaczona, *et tot constitutionibus* wsparta i asekurowana, a najosobliwiej ostatniejszą konstytucją w roku 1726⁵⁴ jak najprędzej egzekucyi w.j.p. podskarbiemu wielkiemu W.Ks.L.⁵⁵ podana, gdy i dotąd nie jest wypłacona *per renitentium* tegoż wielkiego W.Ks.L. podskarbiego, więc *iniungimus* w.i.p. posłom naszym, aby się *et in facie etiam* Rzeczypospolitej domówić raczyli i do konstytucyi ingrosowali, opisawszy niezawodną i jak najprędszą wypłacenia sumy satisfakcją *succesoribus*.

6. Zakwitowa [sic] na cle starym J.K.M. *abusive cum summo gravamine* handlujących *nullo jure* przez i.p. kontrahentów i superintendentów *et quocunque titulo* do tego cla należących osób wydzierane dotąd było *et contra temerarie usurpatores* przywła[sz]czonej sobie ekstorsyi nie już w sądach J.K.M. asesorskich, lecz w sądach trybunału skarbowego W.Ks.L. forum naznaczoną, *studio* i.p. posłowie starać się będą.

7. Jako *plus est servasse repertam, quam quaesisse novum*, tak dwie senatorie *tot constitutionibus in ordine* wolnej elekcyi prosekwowane, jako to starostwo żmudzkie i województwo połockie, ażeby też nie było od J.K.M. *non proveniento libera electione* oddane, i.p. posłowie *invigilabunt*.

8. I.p. pisarze trybunalscy ziemscy, grodzcy aby *idque* zwyczajem koronnym i konfirmując się *ad normam* konstytucyi 1636⁵⁶, która bez korygatorów pisarzów *exequi munus suum* każe, przeto teraz nie już *per subalternos suos*, ale sami *in occlusa* [424v] jadącej *stuba* dekreta oczewiste akcesoryjne ferowane pisali i *acta in omnibus subselis* wprowadzowali, *adhibebunt curam* i.p. posłowie. Pisarz zaś trybunalski *ad copis ultra praescriptum lege solarium* wiecej nie wymagał *sub poenis pravationis officii*.

9. Impozycja solucyi podymnego na dobra szlacheckie do reflorescencyi królewsczyzn wniesiana [sic], że też *funda regalia ob* to tak długiej trankwilizacyi spoczywające już doskonale *refloruerunt*, ażeby *abonere ulteriori* dóbr ziemskich szlacheckich zniesiona była, starać się będą usilnie i.p. posłowie.

10. Akta dawne Trybunału Głównego W.Ks.L. *durante hostilitate* przez wojska moskiewskie z Wilna zabrane i w Smoleńsku dotąd *degentia*, jako są *injuralis*

⁵⁴ VL, t. 6, s. 251.

⁵⁵ Jan Michał Dowojna Sołohub, podskarbi wielki litewski.

⁵⁶ W 1636 r. sejm nie było.

i całemu księstwu litewskiemu potrzebne, aby *interpositione* J.K.M.P.N.M. do dworu rosyjskiego rekuperowane być mogły, i.p. posłowie *curabunt*.

11. Dzierżawy dóbr hibernowych duplą *praeagrawowane ut sortiantur levamen*, i.p. posłowie *animadvertent*.

12. Dobra ziemskie *tot constitutionibus* opisane, mianowicie *annorum* 1631⁵⁷, 1669⁵⁸, 1676⁵⁹, 1726⁶⁰ *de non alienandis bonis* od stanu rycerskiego i miejskiego duchowieństwa na terażniejszym sejmie aprobowane były. Mimo które prawa, dobra dziedziczne Danuszew w Bogu zeszcłego w.j.p Michała Koszczyca, pisarza ziem. wileńskiego *sine consensu Reipublicae* odeszły do ichmość księży jezuitów *domus tertie probationis* w Wilnie na Sznipiszkach fundowanego. Aby wyrażone dobra *successoribus legitimis per presentem constitutionem vigore* tak wiele praw wrócone były i aprobacją fundacyi sznipiskiej *domus tercie probationis Soci[et]atis Jesu* nie była pierwej w konstytucją włożona, aż się dobra Danuszew wrócić do dom i.p. Kosszyców, naturalnych sukcesorów przywrócone były, *instabunt* i.p. posłowie.

13. Wymaga na nas *omne gratitudinis debitum* na godne podziękowanie N.K.J.P.N.M. za [425] honor starostwa sądowego tego powiatu j.w.j.p Siruciowi, *viro* zasługami *claro et probatie virtutis* dobrze w powiecie *posesionato* konferować raczył i aby *pro gloria* imienia swego pańskiego *manutenere* i dalsze swoje *ex pene bene meritorum praestare* raczył dobroczynności *in universum*, wszyscy suplikujemy.

14. *Desiderium* miasta J.K.M. Wilna względem stancji deputackich, ażeby od nich przez eksdywizję pustych na województwo kamienic albo *per publica* na deputatów z wojewódz[tw] i powiatów *quod annis salarie* byli uwolnionemi, *promovebunt* i.p. posłowie i w tym punkcie jakie tylko mogą *ad inveniri media adhibebunt*.

15. Ponieważ cała okolica Bortkiewicze powietników naszych, a mianowicie i.p. Jan Dobkiewicz, Jerzy Dobkiewicz, Stefan Czewczyko, Aleksander Bortkiewicz, Józef Siepieński, Marcin Karpiłowski, Dawid Borewicz, Krzysztof Wojtkuński, Jan Żynza od komisarzów i kasjerów j.o.ks.j. podczaszego W.Ks.L.⁶¹ za kazualne rozbitcie wiciny żydowskiej *inquiae* [sic] *tantum*. Z tych j.o.ks.j. podczaszym W.Ks.L. ażeby onych *a vincula* prawa *nunliter* rozpoczętego uwolnił, ekspostulować i.p. posłowie *obligantur*.

16. Zasługi domu w.i.p. Zabiełłów, którzy w ustawicznych funkcjach publicznych przez się i antenatów *praestant et praestarunt obsequia Reipublicae*, a *specialiter emeritisimum* u nas *et in Republica civem* w.j.p. Jana Zabiełłę, chorążego pow. kow. rekomendować i.p. posłowie do łaski J.K.M.P.N.M., ażeby *tandem*

⁵⁷ VL, t. 3, s. 319; VC, t. 3, v. 2, s. 99.

⁵⁸ VL, t. 5, s. 12.

⁵⁹ VL, t. 5, s. 212.

⁶⁰ VL, t. 6, s. 248.

⁶¹ Hieronim Florian Radziwiłł.

we sto lat jeden z powiatu naszego być mógł *in senatu*, jako za dawnych królów panów naszych *continua* tenże powiat doznawał *experientia, instabunt*.

17. Sądy grodzkie i ziemskie ponieważ *nulla auctoritate* dotąd wsparte po województwach i powiatach *administrare* świętą sprawiedliwość tak, jakoby chcieli i jakoby [425v] powinno, nie mogą, przeto *omnimode providendo securitati et auctoritati* tychże sądów, ażeby i.p. wojskowi w powiatach i województwach swoje konsystencje mający, zamiast *nobilitate* urodzenia zakazanych i na całym świecie niepraktykowanych swoim rotmistrzem *vulgo* pułkownikiem posług i asystencyi dodawali podsztowych [sic], na asystencją sądów, poskromienie ekscesantów i dotrzymanie *usque ad finale iudicatum* kriminalistów, też się ma rozumieć i o regimentowych żołnierzach, którzy *vili ac sordido obsequio* swoim wysługując się za masztalerzów i woźnic oficerzów, *cum ignominia genorosisimi tituli* rycerza szarganemi bywają *saticus*, ażeby *publicis usibus* i tym przyna[j]mnie[j], od których żołąd i konsystencje mają, asystowali.

18. Ludzie pochoży, dotąd *sine lege vagantes* i od miejsca do miejsca przebiegając panami, są ustawicznych tergiwersacyi *in concives* okazją pewnego nawet podatku *in mutant fundamentum*, ażeby tedy *abhinc*, gdzie kto siedzi, aż do odezwania się dziedzicznego pana *immobiter* siedział i ażeby tak tym, jako też i wszelkim pochożym ludziom bez atestacyi panów swoich i konfirmacyi grodowej tego powiatu albo województwa nie godziło się przechadzać, opisać *constrictissime lege novella tenebuntur* i.p. posłowie.

19. Ludzie kątem mieszkający ażeby tym prędzej od takowego lenistwa i swawoli odczyść się mogli i ażeby do chat osiadali, i gospodarstwa rolą bawiąc się, pilnowali prócz cyrkumskrypcyi *inponere* znaczny podatek, jaki na takowych *curabunt* i.p. posłowie.

20. Miasta znaczniejsze wszystkie *a praecipue* Wilno, Grodno, Kowno, Słomim, Nowogródek, Brześć, Pińsk, Mińsk, Witebsk, Mścisław, Orsza, Lida, Wiłkomierz i wszystkie inne *huius generis* miasta i miasteczka, ażeby *per incolas sues*⁶² murami, parkanami, wałami albo sztakietami opatrzone były i cięż mieszczanie ażebyienne i nocne *pro decore et securitate* odprawowali [426] warty, *serio circumscribent* i.p. posłowie.

21. O jurysdykcjach wojewodów i starostów sądowych *a precipue* w słuchaniu rachunków miast stołecznych, w wejrzenie intrat i ekspens onych dawne reasumowawszy konstytucyje, ażeby *iterum* obostrzono *quod annis* przez tychże wojewodów i starostów *sub amissione officiorum* onych opisano, tudzież kapczyzny dla wojewodów i starostów nie tylko z miast stołecznych, ale też i ze wszelakich innych miasteczek ziemskich, duchownych i hibernowych szynków, ażeby onym dochodziły, tudzież Tatarowie i Żydzi po województwach i powiatach czyichkolwiek *domum* dobrach mieszkający, ażeby *directe* do sądów i dyspozycyi samych wojewodów i starostów należeli, *circumscribent* i.p. posłowie.

⁶² Poprawnie powinno być „suas”.

22. *Desiderium* j.p. starosty dziesińskiego⁶³ *ad normam* inszych województw i powiatów *dum modo sine praeiuditio* sposobów do aukcyi wojska *moderabunt* i.p. posłowie.

23. Na nowe fundusze żadne *etiam sub titulo novae erectionis*, ponieważ to *abusive summitur*, i na żadną *prorsus* alienacją dóbr ziemskich do stanu duchownego przez samych plebanii nie pozwolą i.p. posłowie *et mordicus se opponent*.

24. Zastawnicy wszyscy i na sumach mieszkający *concives* Rzeczypospolitej, ponieważ dotąd *quasi derogando aequalitatis*, nie tylko wespół z dziedzicami swoich zastaw i kapitałów a pogotowiu *advene*, jako też i duchowni do Rzeczypospolitej nie płacąc *eadem libertate et protectione* Rzeczypospolitej *gaudent*, ale też żadne niepokoje, powietrze, gradobicie i mrozobicie, *nix, grando, glacies et spiritus procellosus* nie szkodzą ani kapitałów *diminuat*, ale owszem dziedzice [426v] fortun albo *creditores* kapitałów *subportando onera* za nich i te wszystkie *subportant super haereditates suas* nie w szczęśliwości. Więc, ażeby *specialiter* takowi kapitastowie od sum swoich Rzeczypospolitej *contribuere* raczyli, jako dziedzice *a suis haereditatibus*, tudzież ażeby *abhinc* procenta od sum duchowne *quinque* świeckie zaś *sex a cento* byli *non amplicis* płacone, *promovebunt* i.p. posłowie.

25. Ponieważ dotąd ze skarbu Rzeczypospolitej za siedmioletnią i trzy miesiące na Moskwie rezydencją w oblagacy od J.K.M. i Rzeczypospolitej j.p. Dominikowi Dowmontowi, stolnikowi kow., ablegatowi i rezydentowi Rzeczypospolitej *post successoribus* jego *denique* terażniejszemu sukcesorowi j.p. Jerzemu Montwiłowi, strażnikowi kow., sędziemu Trybunału Głównego W.Ks.L. *ex stricta calculatione* z j.p. Szreterem, skarbowym W.Ks.L. za wyraźną wolą j.w.j.p. podskarbiego W.Ks.L.⁶⁴ w roku 1695 miesiąca *junii* 25 dnia w Grodnie, z tymże j.p. Dowmotem, ablegatem i rezydentem J.K.M. i Rzeczypospolitej ekspedyta *constat*, że zostało sumy niedopłaconej ze skarbu Rzeczypospolitej 57 tysięcy złotych, za czym i.p. posłowie *obligabunt* ze skarbu Rzeczypospolitej dopraszać się, aby *moderno successori* j.p. Jerzemu Mątwiłowi suma była wypłacona *idque* 57 tysięcy złotych.

26. Duchowni *cuiuscunque status ac ritus* ażeby handlować za granicą *sub libera confiscatione a quovis vel maxime cavetur*.

27. Znaczną *erga* [427] *patriam merita* śp. j.w.j.p. Heronima Pużyny, starosty upickiego, który pod ekspedycją pod Rygę za panowania N.K.J. Augusta II własnym kosztem erygował chorągiew i na 40 tysięcy zł. na nią spendował, *deinde* i sam N.K.J. *in persona sua* asystował, a ta potym *cessit* bez żadnej rekompensy Najjaśniejszemu Królewiczowi Jegomości Ksawieremu, *instabunt* i.p. posłowie J.K.M., ażeby *pro gratia suas ex pane bene meritorum participes* pozostałych sukcesorów uczynić raczył.

28. Ponieważ nie tylko *internum securitatem* zgoda *inter concives* państw, księstw i prowincji wszystkich *in genere et respectus locum patriam*, tudzież

⁶³ Być może Józef Krzysztof Woyna.

⁶⁴ Benedykt Paweł Sapieha, podskarbi wielki litewski.

reserencja *juris magistatici* [sic] *constituit solidet et efficit*, ale też *ad externam vel maxime contribuit*, zaczynając wykraczając niektórych i.p. obywatelów, a *specialiter* Księstwa Kurlandzkiego, Semigalskiego i powiatu pi[ł]tyńskiego *ausus* tych, ile którzy mając tu fortuny swoje w prowincyi W.Ks.L. dekretem ziemskim, grodzkim i samym trybunalskim *recalcitrant et per contemptum* o nich, jako też i listów *nomine* J.K.M.P.N.M. zaręcznych w kancelaryi j.w.j.o. pieczętarzów obadwóch W.Ks.L. wydanych, wypadając za granice swoje [427v] ekscesa, wiolencyjne i gwałty popełniając, jako się w tych *interstitio* sejmów praktykował czasach *per effrenutum* j.p. Krzysztofa Nemesdorfa *licentiam*, który po dwakroć na dobra Hlebów w powiecie upickim sytuowane, *ad possessione*⁶⁵ *Juli* oczewiście trybunalskimi dekrétami odsądzone, z przybraną ludzi swywołnych kupą najężdżając, palił, rabował *et quosvis* wiołencyje z naruszeniem *internae securitatis* *perpatrivit* [sic] *excessus*, pochwałki na sądy, urzędy i dystynowane w ojczyźnie osoby czynił i czynić nie przestaje. Za czym *instabunt* i.p. posłowie do J.K.M., ażeby *qua auctor pacis et firmamentum tranquillitatis publice securitati primatorum etiam paterne providere* raczył, *et inter constitutione legum* na takowych ekscesantów *rigorem pro futuro satisfactionem in presenti* obmyślą i.p. posłowie, co pomienionym i.p. posłom *quam desideretissime recomendorum*.

29. Ponieważ ichmość księży duchowni fundowani na dobrach ziemskich już się zaczynają o dyferencją gruntów i ich granic między sobą pociągać do prawa duchownego aż do samej Stolicy Apostolskiej i stamtąd komisarzów do rozgraniczenia delegowanych otrzymywać, co że jest [428] oczewiście przeciwko prawu pospolitemu *et in prejudicium* urzędów podkomorskiego oraz niepraktykowany zwyczaj *ab illata* do państw naszych *ortodoxae fidei*, więc i.p. posłowie, mając *pro promo obiecto convulsionem legum et grave prejudicium* praw, upraszać będą j.p. marszałka izby poselskiej, aby to doniósł J.K.M.P.N.M., żeby J.K.M.P.N.M. przez jegomość księdza nuncjusza i rezydenta swego w Stolicy Apostolskiej *revocationem* takich dekrétów otrzymał *et ne in futurum fiant tanquam preiudiciose legibus Reipublice* obwarował.

30. *Ob respectum meritorum* godnej pamięci w.j.p. Sulistrowskiego, chorążego oszmiańskiego, Rzeczypospolita *certum* determinowała przez konstytucją *quantitatem*, więc ażeby to *contingans succesoribus* rzetelnym dość uczynienia skutkiem *efectuarii* mogła, *desiderabunt* i.p. posłowie.

31. Pracowite zasługi Wilhelma Bugbroltka, starosty liweńskiego niegdy księciu jegomości kurlandzkiemu Ferdynandowi przez ablegacją jego do dworu J.K.M. przez lat dziesięć wiernie i chwalebnie *cum dispendio* zdrowia, życia i z ostatnią ruiną własnej swej fortuny szlacheckiej pełnione, aby bez dalszej odwołki mógł mieć *de justicia* z dóbr stołowych *post fata* pomienionego księcia jegomości Ferdynanda pozostały [428v] satysfakcjach, o interpozycją J.K.M.P.N.M. *instabunt* i.p. posłowie.

⁶⁵ Poprawnie powinno być „possessionem”.

32. Fundacja kościoła św. Krzyża pod Kownem aby powagą sejmu *in omnibus pun[c]tis approbari* mogła, ciż i.p. panowie *desiderabunt*.

33. Jako z przymnożenia *in augustum cultus divini* świadczonych dobra *excepto viget tranquilla boni publici salus*, tak mając to *prae oculis* obligujemy j.w.i.p. posłów *amore utriusque boni*, ażeby dobra nazwane Elgieliszki, Łokupiany i Poniemonie *cum attinentis* w powiecie wilkomierskim sytuowane, przez zeszyłych obojga w.i.p. Oziembłowskich, sędziów ziemskich wilkomierskich, małżonków, wespół z sumą tymże wielebnym księżom na tychże dobrach przez w.j.p. Dombrowskiego, marszałka wilkomirskiego, zapisaną i w Trybunale Głównym W.Ks.L. zaprzysiężoną. *Item* dobra nazwane Skopiszki *alias* Kaczaniszki w Księstwie Żmudzkiem leżące od zeszyłych j.w.i.p. Niemirowiczów Szczytów, kasztelanów smoleńskich, małżonków, także dobra nazwane Szlanowo, w powiecie kowieńskim będące, *cum omnibus attinentis* od j.p. Zuzanny Finkówny Woydatowej, łowczynej kowieńskiej oraz z sumą legacijną 4100 złotych na Szlanowie Finkowskim przez j.w.i.p. Józefa i Petroneli Szczytów, kasztelanów mcisławskich ichmościom księżom karmelitom bosym kowieńskim, *de nova radice* fundującym się, zapisaną *titulo perpetuae* [429] *foundationis* nadane, *suum* otrzymały *robur*, *denique* ta sytuacja miejsca, na którym *excenditur* kościół i klasztor w mieście J.K.M. w Kownie wespół z oficynami [sic], ogrodem, podwórzem, *salvis oneribus Reipublice*, mogła *obtinere aprobatur*. *Similiter* fundacja ichmościów księży misjonarzy wileńskich, ichmościów księży karmelitów kiejdańskich, ichmościów księży dominikanów wierzbołowskich, ichmościów księży bernardynów, ichmościów księży jezuitów mohlyewskich, także misji kiejdańskiej *Societatis Jesu*, ichmość panien benedyktynek wileńskich, ażeby otrzymać mogły aprobatę, *curabunt* i.p. posłowie.

34. Fundacja klasztoru i kościoła sejneńskiego, gdzie *Gratiosissimae Beatae Virginiae Mariae imago clarit* cudami, ponieważ *szczuplej* ma dla siebie *ob paulum numerum* poddaństwa *provent*, ażeby ichmość księży dominikani tameczni na włók kilkanaście gruntu przykupić mogli, *assensu* J.K.M. i całej Rzeczypospolitej i.p. posłowie solicytować będą.

35. Emporium w mieście Kownie, tak w górę, jak na dół wszelkich idących towarach z Prus [429v] i do Prus, *per constitutionis annorum* 1581⁶⁶, 1647⁶⁷ ażeby *teraźniejsze cum adinvento omni modo* konferowana była, *serio* i.p. posłowie domawiać się będą.

36. *Desiderium* miasta Kowna, które nie tylko przez trwające w ojczyźnie *bellorum motus* i postronnych wojsk *ingrujencie*, ale też i z okazji w roku 1732 poniesionego pożaru ze wszelkiej będąc *spoliowane ozdoby desertam* prawie *representat Arabiam*, więc i.p. posłowie *addent momentum in provenedo desideriorum tanquam depopulate civitatis*, aby *ex rationibus supra expressis* *libertacja* od podatku *podymnego, czopowego, szelężnego*, jako *in simili casu* po dwakroć

⁶⁶ VL, t. 2, s. 211; VC, t. 2, v. 1, s. 452.

⁶⁷ VL, t. 4, s. 57; VC, t. 4, v. 1, s. 99.

constitutionibus annorum 1654⁶⁸ et 1662⁶⁹ praktykowało, uwolnione być mogło. Tegoż miasta *negotium* od kilkudziesiąt lat z sukcesorami Herninga, kupca królewieckiego w sądach dworu berlińskiego agitujące się, po zaszłym a 1735 w Berlinie *revisionis* [430] *ultime instantie* dekrete, gdy dotąd *in execucione pendet absque effectu*, skąd *cursus* bezpiecznego handlu kupcom *cessatur*, i.p. posłowie *interposite autoritate* J.K.M. z jegomości rezydentem berlińskim traktować, aby do jak najprędszej egzekucji ten dekret przywiedziony mógł być, *quam urgiენტissime* [sic] *obligantur*.

37. Znaczne ruiny miast prowincji litewskiej *in a* [sic] *rueribus* niemało *de toto* będących, okropnej czynią *spectatorum*, w czym chcąc *prodesse*, ażeby i.p. posłowie *ad normam* pa[ń]stw cudzoziemskich aukcją, *alias plus* oferecją [sic] przez urzędy ziemskie lub grodzkie przy asystencji megdeburgi tychże miast *per constitutionem* determinowali *et concurrentes* do kamienic, domów i placów *creditores* według prowincji sumy antecjonowanej *ex quantitate* kontentowali się, starać się będą i.p. posłowie.

38. *Dolendus status* i.p. donatariuszów w ekonomii grodzieńskiej i olickiej znajdujących, których mimo nadanie Najjaśniejszych śp. Królów Ichmościów polskich, od terażniejszych tych ekonomii i.p. dyspozytorów *notabiles* [430v] dzieją się *injuriae*, *instabunt* tedy do J.K.M.P.N.M. i.p. posłowie, ażeby *injuriati circa sua jura et posesiones* zachowani byli i przywilejem swoich otrzymali *aprobatum*.

39. Dług przez Rzeczpospolitą na wojnę moskiewską za Króla J.K.M. Stefana u j.p. Marcina Strawińskiego zaciągnięty i konstytucjami 1595⁷⁰ z sejmu walnego kr[a]kowskiego za Króla Jegomości Zygmunta III obwarowany, aby imieniowi i.p. Strawińskich był rekompensowany [sic], *instabunt* i.p. posłowie.

40. A że tak wielka i nieznośna opresja wolnego narodu przez ichmość panów handlujących do Rygi dzieje się różnym i.p. obywatelom z województw i powiatów krzywdą przez prowadzenie towarów leśnych tak rzekami nieportowemi, jako też i brzegami, to jest puszciami, lasami, groblami, gruntami, wsiami, przez co wielką *domnificatio*⁷¹ *possessores* cierpieć muszą, *instabunt* i.p. posłowie, aby handlujący rzekami nieportowemi i gruntami szlacheckimi żadnych towarów *ultra* nie prowadzili, chybaży *praevia consensa* [431] posesiorów.

41. *Cursus* poczty W.Ks.L. że przy przezornej w.j.p. de Biberszteyna, poczmajstra generalnego koronnego i W.Ks.L. dyspozycyji znacznie jest zregulowany, dla utrzymania której *et in futurum* punktualności *ze medio* i.p. posłowie z drugimi ichmościami posłami znió[ś]szy się, starać się będą.

42. *Defectus* monety białej, a najosobliwiej szostakowej i tynfowej, pogranicznym obywatelom koronnym i W.Ks.L. znaczną czynie krzywdę, że berlinki *cursa* jak w granicach pruskich i szląskich idzie, biorąc odleglejszym, to kurencją

⁶⁸ VL, t. 4, s. 219; VC, t. 4, v.1, s. 341.

⁶⁹ VL, t. 4, s. 426; VC, t. 4, v. 2, s. 242.

⁷⁰ VL, t. 2, s. 362; VC, t. 2, v. 2, s. 226.

⁷¹ Poprawnie powinno być „damnificatio”.

wydać nie mogą, za czym niżeli obmyślona będzie Rzeczypospolitej *muna*, ażeby ta berli[ń]ska moneta toż kurencją, jak w Prusiach *curre* mogła, *per constitutionem* legitymować i.p. posłowie starać się będą.

43. Najjaśniejszych Królów Ichmościów polskich *ante et post unionem* nadane tak o brzegowe, jako i jazowe na rzece Wilii dobrom ekonomii kowieńskiej Łopiom w.j.p. Chełchowskiego, ci[w]una korszewskiego, Mikuliszkom w.j.p. Juszkiewiczza, sędzica [431v] ziem. kow., Skorulom w.j.p. Skorulskiego, pisarza gr. kow. nadane, ażeby mogły *per constitutionem* otrzymać aprobatę i od wicin kupieckich *in fallibilem solutionem addent curam* i.p. posłowie.

44. Dzieje się wielka krzywda stanowi rycerskiemu, że *vetante lege a constitutionibus specialiter annorum* 1631⁷², 1639⁷³, 1669⁷⁴, 1676⁷⁵, 1726⁷⁶ *de non alienendis nobis terrestribus* od stanu rycerskiego, osoby duchowne ustąpiwszy do klasztorów, wazyli się i wazą się dobra dziedziczne *servitio bellico* podległe *titulis praetextuosis*, niby na fundusze *de nova radice* legować i zapisywać, mimo sukcesorów *secularis status*, o które w Trybunale W.Ks.L. pozachodziły *juris prosecutiones* i litispendencje, ażeby takowe *ausus*, a za nimi czynione *cessiones et inscriptiones* obrogowane, *pro nullis et irritis* [sic] uznane były, domówią się i.p. posłowie.

45. Akademia Wileńska prawami i prerogatywami z Akademią Krakowską skomparowana, ażeby [432] *pro gloria* prowincyi W.Ks.L. *in compatibilitatem* szkół innych nie cierpiała, protekcji Najjaśniejszego Majestatu J.K.M. i całej Rzeczypospolitej zalecą i.p. posłowie.

46. Ponieważ *per illiciter ausus* przeciwko prawu boskiemu i ludzkiemu wazą się niektórzy ichmościowie z nieślubnymi żonami zakazane mieć porozumienia i proliferowawszy nierządnie potomstwo, *pro legitimis* akceptować je *in defraudacie*⁷⁷ *mere legitime prolis* i sukcesora konfermując [sic] się, zatym *ad mentem* konstytucyi *anni 1578*⁷⁸ i statutu W.Ks.L., ażebyż rygor tych praw *in toto* był zachowany i *futura constitutione serio* opisano, *solicitudni* i.p. posłów *communititur* [sic].

47. Na koniec, aby wszystkie *desideriorum fasces ad considerationem integri status* należące *in officina consiliorum* onem *integri status* należące *in officina consiliorum* [sic] tak, jakoby obrady *omnis meliori mendo* zaczęte i ułożone, *non aliam* miały *gravitatem*, tylko wszelkim publicznym asekurencjów *cum commodo universali* przynoszące rezolucje. W tym *addent momentum momentum* [sic] i.p. posłowie, w którym już *plenum solvendi et resolvendi* dajemy *et in majus rei robor* do tej instrukcyi rękoma naszymi podpisujemy się.

⁷² VL, t. 3, s. 319; VC, t. 3, v. 2, s. 99.

⁷³ W 1639 r. nic nie uchwalono, W. Konopczyński, *Chronologia sejmów polskich*, s. 151. Zapewne chodzi o rok 1635, VL, t. 3, s. 405; VC, t. 3, v. 2, s. 258.

⁷⁴ VL, t. 5, s. 12.

⁷⁵ VL, t. 5, s. 212.

⁷⁶ VL, t. 6, s. 248.

⁷⁷ Poprawnie powinno być „defraudacie”.

⁷⁸ VL, t. 2, s. 187; VC, t. 2, v. 1, s. 413.

Actum roku 1744 [432v] miesiąca augusta ^a24 dnia^a.

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow., starosta wilkiński; Jan Zabięło, chorąży pow. kow.; Stanisław z Prokopa Prozor, wojski pow. kow.; Dominik Korwin Kossakowski, podstarości pow. kow.; Dominik Medeksza, sędzia gr. pow. kow.; Józef Skorulski, dwu; Bohdan z Olgimunda Juszkiewicz, sędzic ziem. pow. kow.; Stanisław Skorurski, pisarz gr. pow. kow.; Kazimierz Kulwiński, czesznik pow. kow.; Antoni z Czerniów Czerniewicz, horodniczy pow. kow.; Andrzej Swinarski, starosta peliski; Franciszek z Doleska Giecy; Józef Zabięło, generał adjutant *m.p.*; Ignacy Korwin Kossakowski; Kazmierus Zawisza; Stanisław Józef Prozor *m.p.*; Stefan Berewicz; Jan Jawoysz^b; Michał Strawiński; Tewtwiła Blinstrub wojski wipetpski [sic]; Józef Meysztowicz; Michał Kudrewicz; Jakub Domeyko; Piotr Żelna; Józef Ibiański; Maciej Zelna; Franciszek Krutulski, Jerzy Jawoysz; Jerzy Dołunar; Kazimierz Dragat; Kazimierz Twirbut; Józef Jugayło; Franciszek Nieściuk; Jerzy Prusewicz; Kazimierz Niwiński; Bartłomiej Lugaifło; Andrzej Urniasz; Władysław Szablewicz; Nikodem Korkoz; Dawid Woydat; Jan Biwil; Józef Dowgirt; Adam Biwil; Dominik Jacek Żegzdra; Fra[n]ciszek Woronowicz; Józef Karwowski; Leon Karwowski; Dawid Dowiat; Antoni Hermanowicz; Adam Szatyński.

23. Sejmik deputacki w Kownie, 8 II 1745

Deputatami zostali Michał Strawiński, oboźny kow. oraz Józef Lindeman, podstoli kow. (Deputaci, s. 204).

24. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1746

Deputatami zostali popierany przez Michała Kazimierza Radziwiła cześnik żmudzki Onufry Kownacki oraz sędzia grodzki kowieński Michał Grothuz, którego zaproponował Szymon Siruć. Staranie o tę funkcję starosty pińskiego Władysława Jelskiego, rekomendowanego przez Michała Fryderyka Czartoryskiego, zakończyło się niepowodzeniem z powodu nieobecności kandydata. (AR IV, 427, s. 14; AR V 18197/1, s. 9–10; AR V 14406/1, s. 106–109; BC 3880, s. 45–46; Deputaci, s. 209).

^{a-a} Nadpisane.

^b Przeprawione z „Juszkiewicz”.

25. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 22 VIII 1746

Uniwersał Augusta III, list króla do senatorów, instrukcje na sejmik opublikował M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 381–385.

26. Sejmik deputacki w Kownie, 6 II 1747

19. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 6 II 1747

Rkps 1 LVIA SA 13695, k. 1076–1077v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Szymonem Syruciem, starostą pow. kow., bobtowskim, koniuchowskim, połągowskim etc. przez Mikołaja Bosewicza, sługę Antoniego z Dowojnów Sołłohuba, generała artylerii wojsk W.Ks.L., dnia 6 II 1747; **Rkps 2** LVIA SA 13695, k. 1078–1079v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Szymonem Syruciem, starostą pow. kow., bobtowskim, koniuchowskim, połągowskim etc. przez Józefa Borkowskiego, łowczego parnawskiego, sługę Jerzego Białłozora, stolnika pow. upickiego, dnia 6 II 1747.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego na sejmik gromniczny [1076v] *legibus regni* determinowany, w roku terażniejszym 1747 miesiąca februarii 6 dnia do Kowna, jako *ad locum solitum consiliorum*, zgromadzeni *juxta praescriptum legis* dla obierania i.p. deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. *actum diei* ekspedjując, ażeby *pro administratione justis juxta veterem* praw i zwyczajów *praxim* na następujący Trybunał powiat nasz kowieński *cum debita concurrat solemnitate* za zgodnymi całego kongresu sentymentami i głosami *emeritos virtutibus* imionami, *claros benenatos ac posesionatos* j.w.j.p. Antoniego z Dowoyna Sołłohuba, generała artylerii wojsk W.Ks.L. i w.j.p. Jerzego Białłozora, stolnika pow. upickiego za deputatów na Trybunał przyszły W.Ks.L. i skarbowy *pro commissionis* obraliśmy, którzy ichmościowie w tym charakterze zostając, według praw ojczystych zachowując się, *realem ex assensu* całego kongresu naszego do sądzenia mają *perimissionem*, na co *pro meliori fide* rękoma naszymi podpisujemy się.

Datum w Kownie roku [1077] 1747 miesiąca februarii 6 dnia.

Antoni Zabiełło, marszałek pow. kow., starosta wilkiski; Szymon Syruć, starosta kow.; Jan Zabiełło, chorąży pow. kow.; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Stanisław Prozor, wojski pow. kow.; Jan Koplewski, koniuszy pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow.; Szymon Zabiełło, surogator ziem. pow. kow.; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Franciszek Wołodkowicz, ^astarosta uzledzki^a, sędzic gr. kow.; Kazimierz Kulwiński, cześnik pow. kow.; [1077v]

^{a-a} W rkps. 2 brak fragmentu.

Izydor Krzywkowski, J.K.; Stanisław Chełchowski, ciwun korszewski; Bartłomiej Zabłocki, budowniczy pow. kow.; Józef Meysztowicz, mostowniczy pow. kow.; Jerzy Szemioth; Jerzy Miłosz, komornik^b, regent ziem. pow. kow.; Jerzy Antoni Iwaskiewicz, mieczny woj. trockiego; Marcin Margiewicz; Benedykt Lugayło, starosta rakiski; Stefan Borysewicz; Józef Sołomin; Leon Bartłomiej Radoszewski, skarbnik czernichowski.; Mojżesz Blinstrub, wojski witebski; Adam Raczkowski; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Krzysztof Dominik Fink; Leon Kazimierz Czaplic; Józef Ancuta; Jakub Domeyko, komornik pow. kow.

27. Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1748

20. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 5 II 1748

Rkps LVIA SA 13696, k. 359–360, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Antonim Michałem Czerniewiczem, podstarościm kow., przez Antoniego Moczulskiego, sługę Jerzego Szemiotha, horodniczego kow., dnia 5 II 1748.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego, wszem wobec, komu tylko do wiadomości podług prawa należy, oznajmujemy, iż w roku terażniejszym 1748 dnia 5 februarii zgromadziwszy się *ad locum consilium* do Kowna na sejmik gromniczny *pro electione* deputatów na Trybunał przysły prawem pozwolony i determinowany, *unanimes assensu, nemineque contradicente* obraliśmy za sędziów na Trybunał przysły *bene natos et possessionatos, legum patriarumque gnaros*, przystojnym życiem i wszelką doskonałością *comendatos* w.i.p. Michała Skorulskiego, chorążycza pow. kow., Jerzego Szemiotha, horodniczego, *legeque disponente* moc i władza [359v] sądenia spraw wszelkich i wszystkich tak na obudwóch repartycjach, *qua* sędziom ziemskim, jako też spraw do Trybunału Skrabowego regulujących się, *qua* komisarzom dajemy, pozwalamy i onych na ten czas z ca[go] powiatu *tanquam praelectos* na ten rok naznaczamy i tym kredensem naszym autoryzujemy, do którego *pro usu robore et majori fide* przy dyrektorze sejmiku tego własnymi podpisujemy się rękoma.

Pisan w Kownie *ut supra*.

Antoni Zabiełło, marszałek pow. kow., starosta wilkiski; Szymon Syruć, starosta sądowy pow. kow. *m.p.*; Antoni Pac, starosta borciański; Józef Prozor, generał adjutant major *m.p.*; Józef Skorulski, chorążyc pow. kow.; Bogdan Juszkiewicz, sędzic ziemski pow. kow.; Maciej Korff, chorążyc pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow.; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Jan Korff, chorążyc

^b W rkps. 1 słowo nadpisane.

pow. kow.; Szymon Zabięło, surrugator ziem. pow. kow.; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Mojżesz z Towińło Blinstrub, wojski witebski; Kazimierz Kulwiński, cześnik pow. kow.; Michał Strawiński, oboźny pow. kow.; Jakub Syruć, podczasy inflancki; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Jan Koplewski, koniuszy pow. kow.; [360] Bartłomiej Zabłocki, budowniczy pow. kow.; Jerzy Miłosz, regent ziem. pow. kow.; Franciszek Woronowicz, regent ziem. pow. kow.; Franciszek Wołodkowicz, starosta uzłedzki, sędzic gr. pow. kow.; Andrzej Wołodkowicz, sędzic gr. pow. kow.; Maciej Juszewicz; Filip Wedziogolski; Salomon Koplewski; Jan Łabanowski; Kazimierz Niwiński; Tomasz Ibiański; Franciszek Steygwiłł; Antoni Janowicz, skarbnik mozyrski; Józef Słobocki; Jan Żebrowski^a; Józef Ibiański; Jerzy Steygwiłł; Teodor Szukszta; Jerzy Łukowicz; Michał Zaleski; Franciszek Ibiański; Jerzy Nichelewicz; Franciszek Zaleski; Martian Skorulski; Stefan Wiszniewski, regent gr. pow. kow.; Andrzej Swinarski, starosta peliski; Krzysztof Dominik Fink *m.p.*; Andrzej Zaleski; Władysław Macanowicz.

28. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 19 VIII 1748

Uniwersał Augusta III, instrukcję, list i kredens dla posła na sejmiki oraz listy króla do senatorów i urzędników wydał M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 431–436.

21. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 19 VIII 1748

Rkps LVIA SA 13696, k. 212–215v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Antonim Michałem z Pacewicza Czerniewiczem, horodniczym i podstarościm kow. przez Macieja Tołoczko, sługę Jana Zabięły, chorążego kow., dnia 19 VIII 1748.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu kowieńskiego na sejm następujący ordynaryjny, w Warszawie w roku 1748 dnia 30 septembra przypadający, na sejmiku antekomicjalnym *vigore* uniwersałów J.K.M.P.N.M., *anno ut supra* dnia 19 VIII *in loco solito* w Kownie celebrowanym j.w.i.p. Ludwikowi Pocijowi, oboźnemu W.Ks.L., staroście olkienickiemu, Antoniemu Pacowi, staroście borciańskiemu, jako *viris consiliis rerumque providis concordibus, votis nemin[e]que contradicente* obranym dana.

[1.] N.K.J. polskiemu Augustowi III, P.N.M., którego sława, przezorność, moderacja, magnificentia i dzielność najdalsze napełniły krainy, jako najuniżeńsze i.p. posłowie uczynią podziękowanie z takowym wyznaniem, iż *sub dulci*

^a Pierwsza litera nazwiska przeprowiona.

J.K.M.P.N.M. *dominio* i za świętobliwych około dobra pospolitego pieczołowanie *facta est tranquillitas regni*, a jako *per eclipsim solis* wszelkie *pestinentie* [sic] na świat wynikają, tak *orbati visione domini seditones ruinas patriae* ponosić, musimy suplikować J.K.M. i.p. posłowie majestatowi pańskiemu, ażeby nie tylko od poselskich granic i rezydencji *lege perscripta suum serenissimum jubar* oddalać nie raczył, owszem *communicato radio* wszystkie *aequaliter* iluminował prowincje dispartimentując^a rezydencją swoją, żeby i prowincja W.Ks.L. *dulcedinem* rezydencji pańskiej w stołecznym mieście Wilna *gustare* mogła.

[2.] Aukcja wojska tylo uniwersałami J.K.M.P.N.M. *provide et gloriose* zalecona i sejmami lubo niedoszłemi układana, od wszystkich nas *desiderabilis*, ażeby *tandem* na terażniejszym sejmie *suum* wzięła *effectum*, nie podnosząc uchowaj Boże podatku podymnego, ale owszem starając się go znieść lub umniejszyć i ten *deces* z dóbr hibernowych, z czopowego, z pogłównego żydowskiego i karaimów, z ceł od honorów, od soli lądowej *salva diminutione* od onej na spławach, *reformatione* instruktarza, od młynów, *ex monopoliiis*, z inszych wszelkich sposobów, które czas *et consilium aliorumque sensus proponunt* do nagrodzenia, o sposoby *sine gravamine* dóbr ziemskich i.p. posłowie *curabunt et fixum* na tę aukcją wojska uprowidować niezawodnej płacy zechce *fundum*.

[3.] Korektura *jurium*⁷⁹, odłączenie Trybunału Skarbowego, ufundowanie ziemstw, zniesienie dilacyi, *securitatem juditionum tanquam internae securitatis insidiosa* i.p. posłowie *omni meliori modo* obwarować, ułożyć i ubezpieczyć *tenebuntur*.

[4.] W subseliach [212v] ziemskich, grodzkich sprawy agitujące się aby *ullatenus* do Trybunału *sub poenis et nullitate documetorum* nie były ewokowane, lecz *usque ad ultimam personalemque convictionum* ekspediowały się, przez apelacją *ab ultimum judicato* do Trybunału odchodziły, *sollicitabunt* i.p. posłowie.

[5.] I.p. pisarze trybunalscy, ziemscy, grodzcy aby zwyczajem koronnym konformując się *ad normam* konstytucyi 1636⁸⁰, która bez korygatorów *exequi munus suum* każe, nie już przez *subalternos suos*, ale sami *in occlusa juditii stuba* dekreta oczewiste akcesoryjne ferowane pisali i w akta *in omnibus subseleliis* wprowadzowali, *adhibebunt cura* i.p. posłowie. Pisarz trybunalski od wpisów *ultra perscriptam*⁸¹ *lege solarium* aby więcej nie wymagał *sub poena privationis ab officio*, opisać starać się będą.

[6.] Akta dawne Trybunału Głównego W.Ks.L., metryki, także ziemskie, grodzkie niektórych województw i powiatów *durante hostilitate* przez wojska rosyjskie zabrane w Smoleńsku i Kijowie *dolendo decencia*, jako są *in jurialis* i całemu Księstwu Litewskiemu potrzebne, aby *interpo[s]itione* J.K.M.P.N.M. do dworu rosyjskiego rekuperowane być mogli, i.p. posłowie *instabunt*.

^a Część słowa nadpisana, skreślono „wszystkie”.

⁷⁹ Poprawnie powinno być „jurum”.

⁸⁰ W 1636 r. nie było sejmu.

⁸¹ Poprawnie powinno być „prescriptum”.

[7.] Dzierżawy dóbr hibernowych dupla praeagrawowane, *ut stentiantur levamen*, i.p. posłowie *animadvertent*.

[8.] Desideria miasta J.K.M. Wilna względem stancyi deputackich, ażeby od nich prywatnych przy eksdywizji nie wymagali i.p. deputaci solariów i od nich też miasto wolne być mogło, *promovebunt* i.p. posłowie.

[9.] Zasługi domu i.p. Zabieliów, którzy ustawicznie w funkcjach publicznych przez się i antenatów swoich *praestant et praestarunt obsequia Respublica, a spetialiter emeritisimum* u nas *et in Respublica civem* w.j.p. Jana Zabieli, chorążego pow. kow., aby *ex distributivam* J.K.M.P.N.M. *justitiam ad statum senatorium* tenże jegomość był *assumptus*, i.p. posłowie J.K.M. rekomendować^a *singulariter* będą.

[10.] Sądy ziemskie i grodzkie, ponieważ *publice securitatem juditorum* dla poskromienia ekscesantów i do pilnowania kryminalistów potrzebnych mieć nie mogą garnizonów, *supplendo hunc effectum*, aby i.p. wojskowi konstytucją w tych województwach i powiatach mający i żołd swój biorący, poczty swoje *sub* z reg[i]mentów komendy *pro securitate juditorum* pod sądzące się roki i roczki, zamiast asystencyi prywatnych swoim i.p. pułkownikom, dodawali, *future lege* opisać i.p. posłowie *curabunt*.

[11.] Ludzie pochoży, dotąd *sine lege vagantes* i od miejsca do miejsca przebiegając się, są ustawicznych tergiwesacyi *inter concives*, okazje pewnego niemal podatkowania *mutant fundamentum*, ażeby tedy *ab hinc*, gdzie [k]to siedzi, aż do odezwania się dziedzicznego pana *immobiliter* siedział i ażeby i ażeby [sic] tak tym, jako też i pochożym wszystkim ludziom bez atestacyi panów swoich i konfirmacyi grodowej tego województwa i powiatów nie godziło się przechażać, opisać *quam strictissime lege novelle* i.p. posłowie *tenebuntur*.

[12.] Ludzie kątem mieszkający, ażeby tym prędzej od leniństwa i swywoli oduczyć się mogli, a przez to dy [sic] chat osiadali i gospodarstwa, rolę bawiąc się, pilnowali, prócz cirkumskripcyi u nich *imponere* znaczny podatek, jaki na takowych i.p. posłowie *curabunt*.

[13.] Zastawnicy wszyscy i na sumach mieszkający *concives Respublicae*, ponieważ dotąd *quasi derogando aequalitati* nie tylko wespół z dziedzicami z swoich zastaw i kapitałów a pogotowiu *advene*, jako też i duchowni nie do *Respublicae gaudente*, ale też żadne niepokoje, powietrze, gradobicie, mrozobicie, *nix, grando, glacio* nie schodzą, ani kapitałów *diminuunt*, ale owszem dziedzice fortun albo *creditores* kapitałów *sub portando* one za nich [213] i te wszystkie ponoszą *super haereditates suas* nieszczęśliwości, więc ażeby takowi kapitalistowie *specialitater* od sum swoich Rzeczypospolitej *contribuant*, jako dziedzice *a suis haereditatibus*, tudzież żeby *ab hinc procenta* od sum duchowne *quinque* świeckie zaś osoby *sex a centum* były *non amplius* płacone, *promovebunt* i.p. posłowie.

[14.] Ponieważ dotąd do skarbu Rzeczypospolitej za siedmioletnią i trzy miesiące na Moskwie rezydencją w obligacyi od Króla Jegomości Rzeczypospolitej j.p. Dominikowi Dowmontowi, stolnikowi kow., alegantowi i rezydentowi

^a Koniec słowa zamazany.

Rzeczypospolitej, *nunc succesoribus* jegomości, *denique* terażniejszemu sukcesorowi j.p. Jerzemu Montwiłowi, strażnikowi kow. *ex [s]tricta calculatione* z j.p. Szreterem, skarbnym W.Ks.L. za wyrażoną wolą j.w.j.p. podskarbiego W.Ks.L.⁸² w roku 1095⁸³ miesiąca junii 25 dnia w Grodnie z tymże j.p. Dowmątem *expedita constat*, że zostało sumy niedopłaconej ze skarbu Rzeczypospolitej 57 tysięcy złotych polskich, za czym i.p. posłowie *obligabuntur* ze skarbu Rzeczypospolitej dopraszać się, aby ta suma *moderno succesori* j.p. Montwiłowi wypłacona była.

[15.] Ponieważ nie tylko *internam securitatem* zgodni [sic] *inter concives* państw, księstw i prowincyi wszystkich *in genere et respectu, legum patriarum*, tudzież *reverentiam juris maiestatis consistunt solidat et efficit*, ale też *ad externam vel maxime contribuit*, zaczym wykraczają u niektórych obywatelów, a *specialiter* Księstwa Kurlandzkiego, Semigalskiego i powiatu piltyńskiego *ausus* tych ile którzy mając tu fortuny swoje w prowincyi W.Ks.L. dekretem ziemskim, grodzkim i samym trybunalskim *recancitrant*⁸⁴ *et per contemptum* onych, jako też i listów *nomine* J.K.M.P.N.M. z kancelarii j.o.j.w.j.p. pieczętarzów W.Ks.L. wydanych, wypadając za granicę, ekscesa, wiolencje i gwałty popełniają, jako się *in his interstitis* sejmów praktykowało *temporibus per effrenatam* j.p. Krzysztofa Elemzdorfa *licentiam*, który po dwakroć na dobra Hlebowo w powiecie upickim sytuowane, a *possessione* jegomości oczewistemi trybunalskimi dekrétami odsądzone, z przybraną ludzi swywoolnych kupą najeżdżając, palił, rabował *et quovis violentus* z naruszeniem *internae securitatis perpetravit, excessus*, pochwałki na sądy, urzędy i dystyngowane w ojczyźnie osoby czynił i czynić nie przestaje. Zaczym *instabunt* i.p. posłowie do J.K.M., ażeby *qua evictor pacis et firmamentum tranquillitatis publicae, saecuritati privatorum etiam paterne providere* raczył *et inter constitutionem legum* na takowych ekscesantów *rigorem pro futuro satisfactionem pro praesenti* obmyślić raczył.

[16.] Ichmość księdza duchowni fundowani na dobrach ziemskich już się zaczynają o dyferencję gruntów i ich granice między z sobą pociągać do prawa duchownego, aż do samej Stolicy Apostolskiej i stamtąd komisarzów do rozgraniczenia delegowanych otrzymywać, co że jest przeciwko prawu pospolitemu *et praejuditium* urzędu podkomorskiego, więc i.p. posłowie mając *pro primo obiecto convulsionem legum et grave praejuditium* praw, upraszać będą j.p. marszałka izby poselskiej, aby to doniósł J.K.M.P.N.M., żeby żeby [sic] J.K.M.P.N.M. przez jegomość księdza nuncjusza i rezydenta swego w Stolicy Apostolskiej *revocationem* takich dekrétów otrzymał *et ne in futurum fiant tanquam* [sic] *praejuditiosa legibus Respublicae* obwarował.

[17.] *Desiderium* traktu zapuszczańskiego *tot instructionibus* na przeszłe sejmy po różnych województwach i powiatach, a *specialiter* w własnym powiecie tutejszym rekomendowane, *renovatur* i teraz, ażeby *bona regalia* a mianowicie

⁸² Benedykt Paweł Sapieha, podskarbi wielki litewski.

⁸³ Powinno być „1695”.

⁸⁴ Zapewne powinno być „recalcitrant”.

Wilkojeziory, Kłampupie i Szukle *pure et ab antiquo* hibernowe *subreptiai* [sic] w konstytucją 1717⁸⁵ roku za dziedziczną *idque* pod tytułem poszyrwińskiego *alias* olwickiego starostwa *exulibus* nadanego, wprowadzoną *ut testantur pro usu manifesta in tempore ab exulibus* poczynioną, a teraz *pro vestigo* i.p. posłom *ad manus* podaną, ażeby tedy *ad pristinam* hibernowych dóbr *naturam per legem novellam* były przywrócone, *curabunt* i.p. posłowie.

[18.] Dobra Pojeziory w powiecie kowieńskim sytuowane *authentico donatione* województwa smoleńskiego j.p. Rafałowi Kosarzewskiemu, horodniczemu smoleńskiemu i sukcesorom jego [213v] na wieczność ustąpioną, dekretem Trybunału Głównego W.Ks.L. *anni 1746 in augusto* aprobowane, ażeby *etiam tenore novelle future legis* potwierdzone były, *recommendatur* i.p. posłom.

[19.] Uważając, iż największa *omnium regnorum* szczęśliwość *pendet* od pomnożenia chwały boskiej, przeto fundacja ojców kamedułów wigierskich, konstytucjami *annorum 1667⁸⁶ et 1726⁸⁷* aprobowana, aby renowacja tych konstytucyi *zaszczycona* była oraz aprobacją wszystkich komisyi i tranzakcyi *in virtute* ostatnich konstytucyi *zaszłych ad perpetuum robur et stabilimentum suum* mieć mogła, *quam impensissime* o to i.p. posłowie *instabunt*.

[20.] *Desiderium* powiatu naszego kowieńskiego o skład w mieście Kownie wszelkich towarów i handlów dawnymi konstytucjami *idque annorum 1581⁸⁸, 1647⁸⁹* determinowany *per recesum* konstytucją 1726⁹⁰ deklarowany, ponieważ *suo sortiri* nie mógł efektu, aby na terażniejszym sejmie do należytej przyprzewadzić mogli *inesse*, i.p. posłowie *addant*.

[21.] *Conatus* tychże i.p. posłów *interpositioni committitur* interes miasta Kowna z sukcesorami Farneyda i Ochmanów, kupców królewieckich *ut conferrant* z j.p. posłem pruskim dla ubezpieczenia wolnego handlu temuż miastu *et circatuitionem* azardów stałych zachowane było i żadnym nie podlegali kupcy kowieńscy w Królewcu aresztom.

[22.] Toż miasto, które mi tylko przez trwające w ojczyźnie *bellorum motus* i postronnych wojsk ingruencje, ale też z okazji w roku 1732 i *recenter* w roku terażniejszym poniesionych pożarów ze wszelkiej będąc spoliowane ozdoby, *desertam* prawie *represant Arabiam*, więc i.p. posłowie *addent momentum in promovendo desiderio tanquam depopulatae civitatis*, aby *ex rationibus supra expresis* libertacją od podatków podymnego i czopowego, szelężnego, jako *in simili casu* po dwakroć *constitutionibus annorum 1654⁹¹ i 1662⁹²* praktykowało i teraz uwolnione być mogło.

⁸⁵ VL, t. 6, s. 158.

⁸⁶ VL, t. 4, s. 473; VC, t. 4, v. 2, s. 334.

⁸⁷ VL, t. 6, s. 252.

⁸⁸ VL, t. 2, s. 211; VC, t. 2, v. 1, s. 452.

⁸⁹ VL, t. 4, s. 57; VC, t. 4, v. 1, s. 99.

⁹⁰ VL, t. 6, s. 252.

⁹¹ VL, t. 4, s. 219; VC, t. 4, v. 1, s. 341.

⁹² VL, t. 4, s. 426; VC, t. 4, v. 2, s. 242.

[23.] Jako z przemożenia *in augmentum cultus Divini* świadczonych dobrodziejstw, *viat [sic] et beatur tranquilla boni publici salus* tak mając to *prae oculis*, obligujemy i.p. posłów *amore utriusque boni*, ażeby dobra nazwane Elgietyzski, Łokupiany i Ponieumnie *cum attinentiis* w powiecie wilkomierskim sytuowane, przez zeszyłych w.i.p. Oziembłowskich, sędziów ziemskich wilkomierskich, małżonków wespół z sumą tymże wielmożnym księży na tychże dobrach przez w.j.p. Dombrowskiego, marszłka wilkomierskiego zapisaną i w Trybunale Głównym W.Ks.L. zaprzysiężoną, *item* dobra nazwane Skopiszki *alias* Kaczaniszki w Księstwie Żmudzkiem leżące, od zeszyłych w Bogu j.w.i.p. Niemirowiczów Sczytów, kasztelanów smoleńskich, małżonków, także dobra nazwane Szlanową w powiecie kowieńskim będące *cum omnibus attinentis* od j.p.^b Zuzanny Finkówny Woidatowej, łowczyny kow. oraz z sumą legacyjną 4100 złotych na Szlanowie Finkowskim przez j.w.i.p. Józefa i Petronelę Sczytów, kasztelanów mściławskich ichmość księży karmelitom bosym kowieńskim *de nova radice* fundującym się zapisaną, *titulo perpetuae foundationis* nadane *suum* otrzymały *robur* i aprobatę *curabunt* i.p. posłowie.

[24.] Fundacja klasztoru i kościoła sejneńskiego, gdzie *Gratiosissima Beatae Virginis imago clarit* cudami, ponieważ szczupły nie dla siebie *ad paucum numerum* poddaństwa prowent, żeby ichmość księży dominikanie tameczni na włók kilkanaście gruntu przykupić mogli, *assensu* J.K.M. i całej Rzeczypospolitej i.p. posłowie *solicitorum* będą.

[25.] Znaczne ruiny miast prowincyi litewskiej *in ruderibus* niemal *de toto* będących, okropny czynią spektatorom widok [214], w czym chcąc *prodesse*, ażeby i.p. posłowie *ad normam* państw cudzoziemskich aukcją, *alias* i *plus* oferencją przez urzędy ziemskie lub grodzkie przy asystencyi maidebur[g]ji tychże miast *per constitutionem* determinowali *et concurentes* do kamienic, domów i placów *haereditores* według proporcji waloru *in praesenti situatione ea quantitate* ko[m] pletowali się, starać się będą i.p. posłowie.

[26.] Dług przez Rzeczpospolitą na wojnę moskiewską za Króla Jegomości Stefana u j.p. Marcina Strawińskiego zaciągniony i konstytucją *anno 1595*⁹³ sejmu walnego krakowskiego za Króla Jegomości Zygmunta III obwarowany, aby imieniowi i.p. Strawińskich był rekompensowany, *instabunt* i.p. posłowie.

[27.] Kościół nowej erekcyi w mieście Kiejdanach przez w.p. Jana Zabiełę, chorążego pow. kow. dla w Bogu w.i. księży karmelitów *antique regularis observantiae de nova radice* fundowany, ażeby był z folwarkami swemi Dawksze w Księstwie Żmudzkiem i Noweliszki, tak też Jotajnie w powiecie upickim leżące temuż kościołowi aplikowanymi, aby *per constitutionem* otrzymał aprobatę tymże i.p. posłom *recomendatur*.

[28.] *Subveniundo* upadającym *cum detrimento aerrarii publici* handlów, tudzież corocznym przypadków, a przez one uszczerbkowi skarbu publicznego

^b Słowo „pani” przepisane z „panny”.

⁹³ VL, t. 2, s. 362; VC, t. 2, v. 2, s. 226.

nie *non* upadkowi *particularium* zabiegając, *continuaque praxi, a specialiter* w roku terażniejszym przez rozbicie kilkunastu wicin z towarami na rzekach portowych Wilii i Niemnie *edocti*, obligujemy i.p. posłów, ażeby tak szkodliwemu całej prowincyi nieporządkowi *per reasumptionem* tyłu konstytucyi *de commercis et eniterio*⁹⁴ w Kownie, jako też o wyczyszczenie rzek portowych zabieżeć raczyli.

[29.] A ponieważ j.w.j.p. hrabia Fleming, podskarbi wielki W.Ks.L. uniwersałami i ekspedycjami do powiatu naszego swemi upewnić o sumie *praeter computatos proventus publicos* już na zapłatę *per constitutionem* 1717⁹⁵ roku wojsku *destinatus*, że jeszcze kilkakroć sto tysięcy w skarbie *actu ad dispositionem Respublicae* znajduje się, więc ażeby takowy zapas na partykularne largicje nie był dawany, ale na uprzątnienie rap, zawad i kamieni, tak na rzece Wilii, począwszy od Wilna do Kowna, i na rzece Niemnie od Balwierzyszek aż do Kowna, tudzież wyprostowania rzeki portowej Niewiaży, począwszy od wyjścia onej aż ku Surwiliszkom za Kiejdany. *Vigore* tyłu o uprzatnieniu tych rzek konstytucyi był ten kapitał obrócony, i.p. posłowie instabunt i że do tego porządku i pomnożenia *tandem* prowentów W.Ks.L. tenże j.w.j.p. podskarbi, pierwiej przez partykularny kontrakt swój z w Bogu zeszyłym j.w.j.p. Sołohubem, podskarbisem W.Ks.L. *et post* wojewodą brzeskim, *demum* przy objęciu podskarbstwa z własnej woli i przysługi swojej i przez uniwersały ogłoszonej, *erga patriam* wdzięczności pierwszym stał się początkiem, *tantique commodi publici inventorem* i przez tego braną dotąd *idque* do kontraktu arendownego jego *cum abusiva auxesi* importancją, to jest tyńf za złoty abrogował ekstorsją z depektacją wszelkim *importuit finem*, więc i.p. posłowie nasi *post publicam* na sejmiku *sponsionem etiam sponsiali* tej instrukcyi naszej *hoc nexu suo fide* [214v] *honore et conscientia* obowiązani są nie tylko do publicznej temuż j.w.j.p. podskarbiemu W.Ks.L. *nomine publico* dopieroż *nomine* województw i powiatów portowych rekognicyi, ale owszem *ex mensura* tak widomej tegoż j.w.j.p. podskarbiego W.Ks.L. ku swojej ojczyźnie miłości i tu od nas dla i.p. posłów *requiretur* obligacja, ażeby od wszelkich insultów *malevolorum*, która *vel ut umbra solem* wielkich ludzi *ex sola invidia sequi* zwykła tegoż j.w.j.p. podskarbiego *omni mode* zaszczycali.

[30.] I nad tę instrukcją naszą nic *peritus* nowego *sub quocunque demum praetextu* nie wnosząc *in publicum* z przytomnemi w Warszawie powiatu naszego urzędnikami, ażeby ciż i.p. posłowie znaszali się *unitoque consilio* z niemi *ad addendas et acceptandas leges* przystępowali, *vel maxime cavemus*.

[31.] Przywileja Najjaśniejszych Królów Ichmościów polskich *ante et post unionem* nadane tak o brzegowe, jako i jazowe na rzece Wilii dobrom Łopie w.j.p. Stanisława Chelchowskiego, ciwona korszewskiego, Mikuliszków w.j.p. Juszkiewicza, sędzica ziem. pow. kow. nadane, ażeby mogły *per constitutionem* otrzymać aprobatę i od wicin kupieckich, *infallibilem addant curam* i.p. posłowie.

⁹⁴ Być może powinno być „emporio”.

⁹⁵ VL, t. 6, s. 137, 150.

[32.] Dobra ziemskie *tam ante, qua post unione nullo jure recepta praevia deductione*, że są ziemskie *in naturam bonorum terrestrium vigore* konstytucyj *annorum* 1562⁹⁶, 1563⁹⁷, 1578⁹⁸, 1588⁹⁹, 1607¹⁰⁰, 1611¹⁰¹ powinny *transire et legitimis successoribus praetensoribusque*, mają być wrócone *nullo obstante quovis praetextu praescriptionis litis processus aut illegitimae possessionis et de advitalitatis modo morum possessorum inter praecipua desideria* powiatu naszego.

[33.] I to j.w.j.p. posłom *specialiter* zalecamy, aby za dojściem sejm u a kadencją wileńską *pariter* z skrakowską [sic] *ad normam* dawnych konstytucyj, osobliwie w roku 1736¹⁰² zaszłej, *absque ulla limitatione* była potwierdzona.

[34.] *Interponant auctoritatem* Linkowiec, folwark w powiecie upickim leżący, na fundację kolegium kowieńskiego *Societatis Jesu* od i.p. Laudańskich nadany, ażeby przez konstytucję *cum suis attinentis* był aprobowany, dopraszać się i.p. posłowie będą.

[35.] Znaczne *in Republica* w Bogu zeszłego w.j.p. Mateusza Romera, jenerała altyrerji [sic] W.Ks.L. *merita* w niepośledniej zostawać godna pamięci, który nie tylko z azardem zdrowia i życia na wielu wojennych *pro Reipublicae* ekspedycjach w rycerskich dziełach heroiczne *contentabat serce*, ale *in super* w czasie nagłej potrzeby *in subsidium* altylerycznym [sic] ekspensem na reparację, *ex ratione* nie dostarczającego na ten *de aerario publico* prowentu, własnej swojej sumy dwakroć 94 378 złotych i groszy 10 podczas różnych kompani, *signanter* kamienieckiej, wołoskiej, szocawskiej [sic], żwianieckiej od roku 1689 aż do roku [215] 1695 przez lat 7 spendował. *In probationem* tej *de proprio* erygowanej sumy registra *stricta calculationis* percepty z różnych przychdów i ekspensów *etiam* podczas sejm u przez i.p. *ex senatori et equestri ordine* deputowanych *ad hoc opus* podpisane u i.p. sukcesorów zostają, za czym i.p. posłowie na terażniejszym sejmie *tenentur istare*¹⁰³, aby Rzeczpospolita, w której *emerita herbum non evanescit virtus*, raczyła *ad restitutionem justii debiti* w rekompensę umniejszonej przez te ekspensa *successoribus* j.p. Romera, jenerała W.Ks.L. substancyi obmyślić sposoby, aby te wyż wyrażona suma *redeat* ichmościom.

[36.] Starostwo dziśieńskie w województwie połockim przed tym nie więcej hiberny płaciło, jak po złotych tysiącu *usque ad annum* 1705, *tandem* po złotych 200, *praepostere* konstytucją 1717¹⁰⁴ roku po 4 tysiące złotych co rocznie płacić nakazano. A że z racyi zrujnowania onego nie tylko 400 złotych, ale i podług dawnych Rzeczypospolitej dyspozycyi regularnej płaty sposobności mieć nie może,

⁹⁶ VL, t. 2, s. 19; VC, t. 2, v. 1, s. 103.

⁹⁷ VL, t. 2, s. 26; VC, t. 2, v. 1, s. 123.

⁹⁸ VL, t. 2, s. 184; VC, t. 2, v. 1, s. 409.

⁹⁹ VL, t. 2, s. 254; VC, t. 2, v. 2, s. 66.

¹⁰⁰ VL, t. 2, s. 436; VC, t. 2, v. 2, s. 343.

¹⁰¹ VL, t. 3, s. 11; VC, t. 3, v. 1, s. 22.

¹⁰² VL, t. 6, s. 290

¹⁰³ Zapewne powinno być „instare”.

¹⁰⁴ VL, t. 6, s. 187.

przeto *recommendatur* j.w.i.p. posłom powiatu naszego, aby przez pilne staranie ichmościowie na przyszłym, da Bóg, sejmie pomienione starostwo dziśnieńskie, w posesyi w.i.p. Józefa i Ludowiki z Sulistrowskich Woynów, oboźnych^a, pisarzów grodzkich oszmiańskich będące, *ex consensu omnium*^b *ordinum*, nic więcej, jak podług dawniejszych Rzeczypospolitej^c dyspozycyi po 2 tysiące złotych polskich płacić w konstytucje praw W.Ks.L.wprowadzoną było *recommendatur*.

[37.] Miasta stołecznego Wilna w roku terazniejszym nie tylko w pałacach, kamienicach, domach, ale też w świątnicach pańskich uniwersalnie stała przez ogień *clades commovit* prowincja W.Ks.L. i każdego partykularnie do kompasyi, że tu *metropolis* ze wszelkiej została *spoliata* ozdoby i dekoru, aby tedy *subsidium*, tak dla kościołów, jako też obywatelów tegoż miasta Wilna od całej Rzeczypospolitej było obmyślane, *principaliter* i.p. posłowie *curabunt*.

[38.] Pretensja i.p. Ignacego i Józefa Kosowskich za obligiem N.K.J. Augusta Zygmunta aby była ze skarbu Rzeczypospolitej W.Ks.L. *in summa* złotych 75 276 *successoribus* rekompensowana, i.p. posłom *recommendatur*.

Takową za tym dając j.w.j.p. posłom instrukcją, *ceterae activitatis et probatae* ichmościów *dexteritati* konfidujemy i ażeby *pro utili honesto et bene communi* radząc z aukcją wojska, z korekturą trybunału *sine preagravatione tandem* dóbr ziemskich, *a specialiter cum oliva pacis* powracali, obligujemy i.p. posłów.

Pisan *ut supra*.

Jan Zabieło, chorąży i dyrektor koła rycerskiego pow. kow.; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Bohdan z Olgimunda Juszkiewicz, sędzic ziem. pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow.; Stanisław Prozor, wojski pow. kow.; Stanisław Chełchowski, ciwun korszewski; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Szymon Zabieło, surogator ziem. pow. kow.; Józef Zabieło, podczaszcy pow. kow.; Jan z Karpków Koplewski, koniuszy pow. kow.; Józef Prozor, jenerał major; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Karol z Towtwida Blinstrub, Józef Ancuta; [215v] Mojżesz Blinstrub, wojski witebski; Marcin Skorulski, chorążyc pow. kow.; Jakub Siruć; Józef Podolecki, łowczy rzeczycki; Ignacy Tadeusz Kosowski; Marcin Suszlejko; Jan Antoni Okmiański, komornik pow. kow.; Kazimierz Dragat; Antoni Hanuszewski; Franciszek Wołotkowicz, sędzic gr. pow. kow.; Jerzy Hanus Miłosz, regent ziemski pow. kow.; Jan Korf; Jan Gątowt; Ignacy Janowski; Bogusław Bonszdorf; Jan Lugały; Andrzej Hriszkiewicz; Michał Illinicz; Adam Szatyński; Onufry Sacki; Marcin Ordiniec, krajczyc woj. trockiego; Wincenty Działasz Rogowski; Rafał Korczan Szpakowski.

^a Słowo skreślone „powiatowych”.

^b Koniec słowa zatarty.

^c Słowo zatarte.

29. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1749

22. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 3 II 1749

Rkps 1 LVIA SA 13696 k. 960–960v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Szymonem Siruciem, starostą kow., bobtowskim i koniuchowskim przez Antoniego Rostkowskiego, sługę Antoniego Borewicza, starosty anglinickiego, dnia 3 II 1749; **Rkps 2** LVIA SA 13696 k. 967–967v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Szymonem Siruciem, starostą kow., przez Antoniego Pietkiewicza, sługę Ignacego Chełchowskiego, starosty tarwidowskiego, dnia 3 II 1749.

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego na sejmik gromniczny *ad solitum consiliorum locum* do miasta J.K.M. Kowna na dzień 3 *februarii* zgromadziwszy się, gdzie *juxta contextum* prawa, *unanymi voce ac voto* za deputatów w.i.p. Ignacego Chełchowskiego, starosty torwidowskiego, Antoniego Borewicza, starosty anglinickiego, *bene* w tym powiecie *natos et possessionatos* na Trybunał Główny W.Ks.L. w roku terażniejszym 1749 sędzić mający, a w roku 1750 kończący się *nemine contradicente aut reclamante* obraliśmy i takowym naszym instrumentem koroborując za deputatów wyż wyrażonych w.i.p. z powiatu naszego kredensujemy.

Pisan w Kownie roku 1749ª miesiąca *februarii* 3 dnia.

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow.; Szymon Siruć, starosta sądowy pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow.; Antoni Michał Pac, starosta borciański; Stanisław Prozor, wojski pow. kow.; [960v] Szymon Zabięło, surogator ziem. pow. kow.; Krzysztof Zawisza, skarbnik pow. kow.; Józef Prozor, ^bmajor wojsk W.Ks.L.^b; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; ^cStanisław Chełchowski, ciwun korszewski^c; Mikołaj^d Prozor, oboźny pow. kow.; Józef Meysztowicz, mostowniczy pow. kow.; Józef Kossakowski, sędzic pow. kow.; Stefan Wiszniewski, regent grodz. pow. kow.; Józef Ancuta, viceregent gr. pow. kow.; Antoni Strawiński, podsędek starodubowski; Mojżesz ^ez Totwila^e Blinstrub, wojski witebski; Ignacy Dowgird, Jan Łapiański, rotmistrz pow. kow.

^a W rkps. 1 „1709”.

^{b-b} W rkps. 2 „generał major J.K.M.”

^c Fragmentu brak w rkps. 2.

^d W rkps. 2 „Michał”.

^{e-e} Fragmentu brak w rkps. 2.

30. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1750

23. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1750

Rkps LVIA SA 13697 k. 367–368v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Antonim Michałem z Pacewicza Czerniewiczem, horodniczym i podstarościm kow. przez Jerzego Rodziewicza, łowczego kow., dnia 9 II 1750.

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego przybywszy w roku terażniejszym, [367v] 1750 na dzień 9 miesiąca *februarii* do miasta J.K.M. Kowna *ad solitum* sejmikowania *consiliorum locum*, gdzie mając *prae oculis* znaczne i wielkie j.o.ks.i. Radziwiłłów imię, jako też ustawiczne tak przez się i przez antecesorów swoich dość dowodne i całemu światu widome w ojczyźnie naszej *merita*, *ab*¹⁰⁵ *respectum* których, jako też *ex singulari nostra* afektów *addictione et consideratione* do tego *regalis brachii honore regio de sanguine* pochodzącego j.o.ks.j. Janusza Tadeusza Radziwiłła, ordynata nieświeskiego, pułkownika petyhorskiego wojsk W.Ks.L. z w.j.p. Zawiszą, łowczycem pow. kow. zgodnemi głosami, sercy i ustami, *nomine* [sic] *contradicente aut repugnante* za deputatów na Trybunał przyszły w roku terażniejszym 1750 w Wilnie sędzić zaczynający się, a roku 1751 w Nowogródku sędzić kończący się, obraliśmy *et pro majorii*¹⁰⁶ *robore et valore* tym naszym kredensem autoryzując, rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie [368] roku 1750 miesiąca *februarii* 9 dnia.

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow.; Szymon Siruć, starosta sądowy pow. kow.; Jan Zabięło, chorąży pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow., starosta skirstymoński; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Stanisław Prozor, wojski pow. kow.; Szymon Zabięło, surogator ziem. pow. kow., oberszter artylerii ^aW.Ks.L.^a; Józef Zabięło, podczaszy pow. kow., kamerjunkier J.K.M., generał adiutant buławy polnej W.Ks.L.; Józef Lindeman, podstoli pow. kow.; Antoni Michał Czerniewicz, podstarości pow. kow.; Józef Prozor, major *m.p.*; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Jerzy Montwiłł, strażnik pow. kow.; Mikołaj Prozor, oboźny pow. kow.; Krzysztof Michał Dominik Zawisza, skarbnik pow. kow.; Stanisław Domański, pułkownik i regimentarz; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Jerzy Szemiot, horodniczy wołkowyski; Maciej Korf, chorążyc pow. kow.; Michał Kossakowski, sędzic ziem. pow. kow.; Franciszek Woronowicz, oboźny i regent ziem. pow. kow.; Michał Domański, starosta kuy.; Karol Juszkiewicz, sędzic ziem. pow. kow.; Stanisław Gonsecki, *m.p.*; Michał Grotuz, sędzic gr. pow. kow.; Tomasz Korf, chorążyc pow. kow.; Stanisław Chełchowski, ciwun

^{a-a} Fragment nadpisany.

¹⁰⁵ Poprawnie byłoby raczej „ad”.

¹⁰⁶ Powinno być raczej „majorę”.

korszewski; Jan Korf, chorążyc pow. kow.; Józef Meysztowicz, mostowniczy pow. kow.; Kazimierz Zawisza; Marcjan Reszyłowski; Jan Kognowicki, strażnik starodubowski; Franciszek Wołotkowicz, starosta uzłiedzki, sędzic grodz. kow.; Bartłomiej Zabłocki, budowniczy pow. kow.; Adam Kończa; [368v] Michał Zawisza; Stanisław Zawisza; Izidor Krzywkowski; Mikołaj Renno, ciwun użwelski; Mojżesz Stowtwito [sic] Blinstrub, wojski witebski; Karol Blinstrub *m.p.*; Andrzej Swiniarski; Kazimierz Kulwiński, cześnik pow. kow.; Michał na Klewnie Chlewiński; Bowkowski; Bogusław Rymgayło; Jan Koplewski, koniuszy pow. kow.; Filip Wandziegolski; Piotr Hoppen; Jerzy Miłosz, regent ziem. kow.; Fabian Dauksza; Franciszek Pietraszewicz, stolnik sa[no]cki; Józef Bortkiewicz; Szymon Kulwieć; Marcin Domaszewicz; Józef Kończa; Jerzy Wencewicz; Jan Borysowicz; Aleksander Ibiański; Jakub Kulwieć; Jerzy Kulwieć; Antoni Zebrowski; Florian Rymgayło; Michał Szyłański; Józef Wimbor; Chryzostom Juszkiewicz; Józef Sołomin; Tadeusz Gonsecki; Aleksander Korgowt; Wiktory Sołomin; Antoni Gonsecki; Michał Gonsecki; Maciej Maysztowicz; Tomasz Ibiański; Mateusz Olechnowicz; Antoni Hermanowicz, instygator pow. kow.

31. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 23 VI 1750

Uniwersał Augusta III, instrukcję, list i kredens dla posła na sejmik, listy króla do senatorów i urzędników wydał M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 471–474.

24. Instrukcja dla posłów na sejm ekstraordynaryjny, 23 VI 1750

Rkps LVIA SA 13697, k. 178–183, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Antonim Michałem Czerniewiczem, horodniczym i podstarościm kow. przez Symona Dobkiewicza, sługę Stanisława Prozora, wojskiego kow., dnia 23 VI 1750.

Instrukcja od nas senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywatelów powiatu kowieńskiego na sejm ekstraordynaryjny w roku terażniejszym, 1750 miesiąca sierpnia dnia 4 w Warszawie przez uniwersały J.K.M.P.N.M. złożony, podczas sejmiku antekomicjalnego w roku tymże miesiąca czerwca dnia 23 *similiter* za uniwersałami J.K.M.P.N.M. *in loco solito* w Kownie ekspediowanego i na nim obranym zgodnie, *nemine contradicente* j.w.i.p. Antoniemu Zabielowi, marszałkowi pow. kow., Szymonowi Siruciowi, staroście kow., na tenże sejm posłom *ex assensu publico* dana i ułożona w ten sposób:

1. Iż najpierwej j.w.i.p. posłowie oświadczyć powinny dzięki Najjaśniejszemu Panu za złożenie sejmu terażniejszego *tenebuntur*, albowiem *in hoc eclipsi justitiam* w Koronie Polskiej każdy przyzna, że nad sejmowe *remedium* po dawniejszej inne być nie może. Ten tedy punkt jedynie *insistendo* uniwersałem i instrukcyi

J.K.M., jakimby sposobem w nachylonych *ad abusum* wcale trybunałach mogły *errata corrigi correcta manuteneri*, mieć i.p. posłowie [178v] *pro primo summo ac principale obiecto* będą *et in tam casu extra ordinario, ex pluralitate* sentymentów biorąc *mensuras* swoje, *adhibebunt remedia*, ażeby *ab hinc* najpierwsza twierdza państw wszystkich – święta sprawiedliwość do podobnego upadku przychodzić nie mogła, jakim by zaś sposobem *correctura jurium*, tak do trybunałów, jako też do wszelkich subseliów ściągająca się, ułożona być miała. Do przeszłych *in hoc materia* projektów, na tyłu już sejmach *provide ac mature* wertykowanymi, ciż i.p. posłowie referować się zechcą i cokolwiek być *pro utilitate publica* podobnego może, ażeby *sine praeferentia propriam partis* tak zbawienne dzieło do skutku przyprowadzić usiłowali *obligantur*.

2. Sejm zaś terazniejszy ekstraordynaryjny, pod incydencją sejmu ordynaryjnego kadencji litewskiej *ex ingruenti necessitate provide* złożony, ażeby alternacie W.Ks.L. *in futurum* nie był *praejudiciosus*, osobliwym *ante omnes materias* i.p. posłowie *praecavebunt* projektem.

3. *Similiter* z okazji sejmu terazniejszego ubliżono szczęśliwość *visionis beatifica* Pana swojego *et sensibilitatem*, stąd *ingentem* całej prowincji W.Ks.L. ciż i.p. posłowie *testabuntur*. A w nagrodę tej niedoli *ad praesens* naszej na terazniejszym sejmie, *solum modo pro tuendo justitia* złożonym, o ten suplikować u majestatu pańskiego będą respekt, wzgląd i sprawiedliwość, ażeby urzędy W.Ks.L., a dopieroż ministerium wakującej *ad praesens* laski nadwornej W.Ks.L. ichmość panom koronnym *praetextu* czas tylko mającym w Litwie *sine continuo incolatu possessiones*, ale *vero terrigenis et in obsequiis* teje prowincji W.Ks.L. bywałemu konferowana była. Wszakże prowincja W.Ks.L. tym jedynie dystynguje się i nie już jednej prowincji koronnej, ale obydwum *simultaneam* wziętym przez to *equi*¹⁰⁷ *paratur*, że ma swoich *pacis et belli* ministrów. Tak też w tej tak kardynalnej prerogatywie, ażeby *per ad optationem et commixtionem subiectorum* nie upadła i ażeby przez takowe *praejudicia*, które *passim pro praejudicatis summantur*, nie była konsekwencja do buław i pieczęci [179] *propter ignotas* w Księstwie Litewskim *personas, obstabunt* i.p. posłowie, *dispositionemque* wakującym *ad praesens* laski nadwornej *pro ratione status* prowincji naszej reprezentować *tenentur* i o deklaracją *a majestate ore* j.p. marszałka izby poselskiej upraszać będą. A ichmość panów koronnych *nil quidquam* onych godności, sposobności, talentom i zasługom *derrogando ad fasces, munia et honores* w prowincjach koronnych *vacantes promovebunt* i za onemi, ażeby tam, gdzie sobie przez się i przez *antecessorum* swoich *pro meruerunt etiam praemiati* byli, *instabunt*.

4. *Desideri[u]m* miasta J.K.M. Wilna, ażeby od stancji deputackich było wolne, jako też *desiderium* miasta J.K.M. Kowna, ażeby, po odłączeniu Trybunału Skarbowego od ziemskiego, kadencja jedna tegoż Skarbowego Trybunału w mieście Kownie, jako *in loco quondam emporii publicii*, do sądenia była naznaczona, i.p. posłowie *instabunt* i ażeby też miasta, jako też i inne tym podobne sądowe *ad mentem*

¹⁰⁷ Powinno być raczej „eque”.

tylu praw i konstytucji przed swemi wojewodami i starostami *quod annis* ze wszelkich prowentów i ekspens *calculum* dawali, *cavereto* [sic] *novella lege curabunt*.

5. A lubo *per considerationem* czasu sejmowania krótkiego, jako też *per respectum* wyrażonej woli i deklaracji J.K.M.P.N.M. w uniwersałach ogłoszonej, inne materie na sejmie terażniejszym traktowane być nie mają. Gdyby jednak inni i.p. posłowie *inferre et manutenere* prócz materii korektury trybunałów chcieli, referować się i.p. posłowie nasi, jako częstym od nas poselstwem *gnositi et informati*, do dawniejszych instrukcji *in hoc casu* będą.

6. A przynajmniej to *vel maxime efficere*, ażeby czas sejmowania sejmów ordynaryjnych, jako więc *infallibili in tenterio*¹⁰⁸ *celi* uprzykrza *et ad consilium* dni krótkie mający, odmienić uprojektowanym już na tyłu sejmach sposobem i.p. posłowie starali się, rekomendujemy.

7. I lubo względem korektury *jurium* i.p. posłów obligowaliśmy, ażeby się do dawnych *in hoc materia* referowali projektów, jednakże i nad tymi poniżej wyrażonymi punktami uczynić *matura consideratione* refleksją i, co zgodzać będzie z prawem i dobrem uniwersalnym, utrzymywać [179v] zechce, które te punkta *sequuntur in hunc sensum*: ponieważ i prawo statutowe opisało, iż *qui prior tempore ten potior jure* wzgl[ę]dem ingrosowania aktoratów w registra sądowe *et praecludendo viam* promocjom deputackim *cum praejudicio* funkcji pisarskiej w promowaniu *ultra* aktoratów *anterius* praktykowanym, tedy *ab hinc* w.j.p. pisarz ziem. wileński w registra Trybunałów, to jest do Trybunału koła wielkiego *compositi iudicii* i Trybunału Skarbowego przed kadencją wileńską każdego czasu na przyszły Trybunał *independentem* od żadnego Trybunału wszystkie stron aktoraty ażeby wpisywał, kazać, a na przyszły Trybunał do koła wielkiego *Compositii Iudicii*, Trybunału Skarbowego zapisane wszystkie registra komportował i ażeby *etiam* dochód od każdego wpisu sądowi należący ten j.p. pisarz ziem. wileński do siebie, przez siebie, przez sukkolectora swego odbierał, a w następującym każdym trybunałem kadencji wileńskiej obranemu podskarbiemu trybunałskiemu oddawał i gdyby takowych zapisanych w registrach aktoratów żaden z i.p. deputatów trybunału odmieniać, a drugich aktoratów do wpisania promować *et ad jurisdictionem* funkcji pisarskiej *quovis titulo et praetextu* wdawać się *et ulla praejudicia* j.p. pisarzowi ziem. wileńskiemu *inferre* nie ważył się. I gdyby *omnis securitas* teźże funkcji *quam strictissime* była obwarowana, *denique* i dochów prawem pospolitym dla i.p. pisarzów ziem. wileńskich opisanym j.p. pisarzowi podczas Trybunału kadencji wileńskiej przytomnemu na ekspens onego nie wystarczy, za czym tak, jako i.p. wileńskim, nowogródzkiemu, mińskiemu pisarzom ziem. przez konstytucją roku 1726¹⁰⁹ *stante* onych *rite anterius* od każdego wpisu po tynfów dwa był naznaczony dochód, ażeby terażniejszemu j.p. pisarzowi ziemskiemu wileńskiemu po tynfów dwa od wpisu strony płacili. A że częstokroć *malevolentia* zwykła *virtutem pro crimina* sądzić

¹⁰⁸ Poprawnie byłoby „tenterio”.

¹⁰⁹ VL, t. 6, s. 221–227, 243.

niewinnych na honorze *opprimere*, tedy, ażeby *ex privato odio* ku j.p. pisarzowi ziem. wileńskiemu i.p. sędziowie w trybunale ziemskim w kole *Compositi Judici* i Skarbowym Trybunałach zasiadające żadnych konspiracji, praktyk na tegoż j.p. pisarza ziem. wileńskiego nie czynili i oprokurowali je *pluralitatis votorum* do sądzenia tegoż j.p. pisarza ziem. wileńskiego. *Secus* z pomienionym j.p. pisarzem [180] ziem. wileńskim z czyjejkolwiek dylacji i subordynacji *obtinendorum* w przyszłym trybunale *anni[hi]landorum* nie starali się. Mając *in consideratione* prace j.p. pisarza ziem. wileńskiego, tak czasu zasiadania w trybunałach, jako i w ziemstwie wileńskim, *cum dispendio* samego zdrowia jegomości podjęte, tedy każdego trybunału kadencji wileńskiej *ab rationem* własnych interesów jegomości *et pro levamine* zdrowia tegoż j.p. pisarza *in tractu* sądzącego się Trybunału kadencji wileńskiej, gdy przerzeczony j.p. pisarz ziem. wileński na niedziel sześć od zasiadania w kole trybunału ziemskiego Koła *Compositi Judici* był wolny, a na miejscu swoim ażeby któregokolwiek i.p. deputatów do zasiadania w tychże Trybunałach na miejscu pisarskim miał *potestatem* obligować *et in super excepto* tych sześciu niedziel *in casu* choroby albo *ex circumstantia* różnych interesów j.p. pisarza ziemskiego wileńskiego, gdyby na miejscu jegomości w tychże trybunałach w ziemskim, duchownym i skarbowym *ex obligatione* tegoż j.p. pisarza ziem. wileńskiego deputat *in locum* jegomości zasiadał, bez żadnej o to od sądu i stron *de hac absentia* tegoż j.p. pisarza *per iudicium* sądzenia *sub nullitate similiter decreterum secus obtinendorum*. A *in quantum* by zadana była fabrykacja aktów trybunalskich, tedy *in hoc solo puncto praevis* pierwej *inquisitione* j.p. pisarz sądzony być powinien. *Salva* jednak *in calumniaturem in casu* nie dowiedzenia takowej obiekcji *in remissibiliter decernenda* według prawa pospolitego *poena talionis hoc praecaute, in quantum* by czy w.j.p. regent, czy namiesnik albo lektant o takową falsyfikację aktów byli oskarżeni, tedy według wszystkich praw, iż nikt za kogo innego odpowiadać i penowanym być nie powinien, gdyby *in tali casu* j.p. pisarz za i.p. regentów, namiesników i lektantów sądzony nie był, lecz ażeby ciż i.p. regenci *et distinctim* i.p. namiesnicy i lektanci także *praevis inquisitionibus sine involutione ullo titulo et praetextu* j.p. pisarza ziem. wileńskiego sądzeni byli, a osobliwie gdyby i.p. regenci, namiesnicy i lektanci, jeżeli w czym *infuntionibus suis* wykroczył, także każdy z ichmościów, który winnym by[ć] się pokaże, *distinctim et persona sua* odpowiadał i był sądzony. A i.p. regenci za namiesników, lektantów *et econversa* i.p. namiesnicy i lektanci za i.p. regentów nie odpowiadali i sądzeni nie byli. Owszem, ażeby i.p. namiesnicy i lektanci na sprawiedliwym według [180v] termin regentowskich *et ex actio* w wydawaniu dekretów i dokumentów przysięgali.

Ad hanc kamienice tegoż j.p. pisarza Abramowicza *quondam* boniszylowska¹¹⁰ w mieście J.K.M. w Wilnie przy kościele św. Kazimierza w rynku stojąca,

¹¹⁰ Zapewne chodzi o kamienicę Bonifłowej przy Rynku, por. *Metryka Litewska. Rejestry podatkowe Wielkiego Księstwa Litewskiego. Województwo wileńskie 1690 r.*, oprac. A. Rachuba, Warszawa 1989, s. 34.

a potym j.p. Michałowi Koszczycowi, pisarzowi ziem. wileńskiemu *jure perpetuo* dostała, a przez pomienionego j.p. Koszczyca pisarza ziem. wileńskiego ichmościom księży jezuitom św. Jana konwentu śnipiskiego *domus tertiam probationis in perpetuum* zapisana *et in subsequenti* przez tychże ichmościów księży jezuitów prawem wieczysto sprzedażnym w.j.p. Abramowiczowi, pisarzowi ziem. wileńskiemu przedana, ażeby z drugą osobliwą kamienicą *titulo* pakulewiczowską, *in contiguitate* z tąż kamienicą bonifilowską zostającą, przez tegoż j.p. Abramowicza, pisarza ziem. wileńskiego przykupiona, nie tylko *a jurisdictione civitatensis*, lecz *et ab omnibus onerebus civitatentibus*¹¹¹ *in perpetuum* uwolniona, *a juri*¹¹² *terrestri* inkorporowana została i gdyby takowa kamienica *quondam* bonifilowska wespół z przykupłą drugiej pomienionej kamienicy od stancyi deputackich, komisarskich i innych wszelkich urzędników *in perpetuum* uwolniona była i tenże j.p. pisarz ziem. wileński, jako *in Republica meritis suis clarius et obsequis publicis cum dispendio* własnej fortuny swojej (dla dobra pospolitego zostających), ażeby dla niewystarczającej ekspensem swoim pisarskiej importancji *ex distributiva* J.K.M.P.N.M. *gratia* mógł otrzymać *in futurum* wakujące najpierwsze dla siebie starostwo, i.p. posłowie respektowi J.K.M.P.N.M. pomienionego j.p. pisarza insynuować będą.

A że stan świecki i chłopski zawsze szuka sposobów wybicia się *ex jure a deprimare*¹¹³ *nobilitatem* i nie może mieć *ad effectuandum hoc propositum suum* lepszego dla siebie sposobu, jak tylko ciż mieszczanie lub *plebeis conditionis* ludzie do palestry i kancelarii *admisi* będą, przez co z [o]kazyj takowej admisji do palestry i kancelarii *ignobiles* nie tylko ciż mieszczanie i chłopi szlachtę *per ad inventu*¹¹⁴ *media* procederami *opprimere*, ale też i własną fortunę szlacheckie będąc sami *assiduo praesentes* w trybunałach *activitate et promotione sua inlicite* od szlachty *quesitis artibus* odbierać, *quod maximum et prerogativam nobilitatis* sobie przywłaszczyc *et in favorem suum* podobne dekreta w trybunałach otrzymywać, a nad szlachtą *predominantią* czynić nie mogliby, za czym *ex praemissis rationibus*, ażeby mieszczanie i poddani nie tylko w trybunałach, lecz po ziemstwach [181] i grodach do palestry i regencji i namiesnikowstwa i do ekspediowania żadnych aktów *admissibiles* nie byli, lecz gdyby *nobiles bene nati et possessionati* w palestrze i w kancelarii *vigore* konstytucji 1726 znajdowali się.

8. Ponieważ konstytucja roku 1717¹¹⁵, przez pośledniejsze konstytucje, to jest *convocationis* roku 1733¹¹⁶ *et pacificationis* roku 1736¹¹⁷, reasumowane, o i.p. dysydentach

¹¹¹ Powinno być raczej „civitatensibus”.

¹¹² Poprawnie powinno być „jure”.

¹¹³ Poprawnie powinno być „deprimere”.

¹¹⁴ Poprawnie byłoby „ad inventum”.

¹¹⁵ VL, t. 6, s. 124–125.

¹¹⁶ VL, t. 6, s. 286.

¹¹⁷ VL, t. 6, s. 313.

warowała, gdyby i.p. dysydentom z krzywdą i ubliżeniem katolików łaski królewskiej w obudwóch kancelariach pieczętowane nie były, a przeciwko tej konstytucji i.p. dysydenci *cum praejudicio patriotów W.Ks.L. in orthodoxa Romana Catholica Fide* zostających na starostwa różne przywilegia otrzymują, zasłużonym *in hac Republica* szlachcie katolikom w otrzymaniu tych królewskich nie tylko *praecludant viam*, lecz *et ad distributiva J.K.M. gratia* katolików oddalają. Zaczym ażeby wszystkie starostwa i dzierżawy *in possessione* i.p. dysydentów zostające *ad dispositionem Majestatis pro vacanti* podane byli i ażeby *ab hinc* i.p. dysydenci na żadne starostwa i dzierżawy przywilejów otrzymać, a za onemi żadnymi starostw, dzierżaw, królewszczyzn obejmować i za pieniądze starostw i dzierżaw kupować, *sub nullitate privilegiorum et sub amissione* tychże starostw i dzierżaw *ad cujusvis instantiam in quovis foro subsequenda*, nie wazyli się i w dalszych punktach o ichmościach dysydentach opisanych, gdyby też konstytucja roku 1717 *ad indelatum executionem* przyprowadzone były, *instabunt* ciż i.p. posłowie.

9. Ponieważ dzieje [181v] się prowincji W.Ks.L. w ubliżeniu w roku terazniejszym sejm ordynaryjnego w Litwie, zaczym *in recompensam* takowej krzywdy prowincjonalnej *instabunt* i.p. posłowie, ażeby łaska sejmu terazniejszego ekstrakonwencyjnego przy prowincji W.Ks.L. *nil quidquam derogando* przyszłej alter-nacie teje prowincji była.

10. Krzywda j.w.j.p. podskarbiego¹¹⁸, a stąd emanancja *damna errari publici* teje prowincji W.Ks.L. przez niezwyčajne i wszystkim prawom i zapisom przeciwnie zagraniczne najjaśniejszej monarchinii rosyjskiej pasporta *justa merentur considerationem* i ażeby i.p. posłowie *omni meliori modo* zabezpieć temu usiłowali, rekomendujemy.

11. Wieś Szostaki w powiecie orszańskim w wójtostwie czemanadońskim leżąca, niegdyś po Krzysztofie Buynickim, zdrajcy Rzeczypospolitej, urodzonemu Chryzostomowi Rudołtowskiemu z[a] dzielne i odważne zasługi prawem lennym nadane, starać się mają i.p. posłowie, aby takowe przywileja *per constitutionem novella legis* stw[i]erd[z]one były.

12. Dzierżawy dwie, jedna Kruzunce od starostwa puńskiego w powiecie kowieńskim leżąca, druga Jurgiszki od starostwa oniskiego *avulsa* w województwie trockim sytuowana, jako *hic et nunc in sua circumferentia existant*, ponieważ *seorsivis^a privilegiis gaudent*, więc *instabunt* i.p. posłowie, ażeby *ab hinc* te dwie dzierżawy do dyspozycji pomienionych starostw płacy, podatków Rzeczypospolitej nie należały, ale [182] *distinctim* Krużuńce po złotych 10, Jurgiszki po złotych 15 do skarbu Rzeczypospolitej importowały, inserować to do konstytucji i.p. posłowie będą.

13. Szlachta, którzy z zasług antecesorów swoich w różnych ekspedycjach wojennych przy dostojenstwie Rzeczypospolitej za przywilejami Najjaśniejszych

^a Skreślone „przy”.

¹¹⁸ Jerzy Flemming, podskarbi wielki litewski.

Królów zostają w posesjach partykularnych *mense regiae*, ażeby *circa immunitatem privilegiorum* w dzierżeniu zachowani byli, *instabunt* i.p. posłowie.

14. Interes j.p. Czapskiego, starosty kniszyńskiego, ażeby i.p. posłowie *prae oculis* mieli *et omni meliori modo rigore* Trybunału Koronnego relaksować starali się, rekomendujemy.

15. *Cetera fidei dexteritati et activitati* tych i.p. posłów, jako już nam *in tot functionibus* doświadczonym *commitimus*.

[182v] Stanisław Prozor, wojski pow. kow., dyrektor koła rycerskiego sejmiku antekomicjalnego; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow., starosta skirstymoński; Józef Zabięło, podczaszy pow. kow.; Józef Prozor, major regimentu polnej buławy W.Ks.L.; Józef Lindeman, podstoli kow. *m.p.*; Jakub Siruć, podczaszy inflancki; Mikołaj Prozor, oboźny pow. kow., towarzysz husarski znaku księcia jegomości podkanclerzego W.Ks.L.¹¹⁹; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Krzywkowski; Ignacy Skorulski, chorążyc [183] pow. kow.; Krzysztof Michał Dominik Zawisza, skarbnik pow. kow.; Jan Koplewski, koniuszy pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Jan Korff; Fabian Dauksza; Mojżesz z Totwiła Blinstrub, wojski witebski; Antoni Borewicz, starosta aglinicki; Florian z Witorta Ryngayło; Franciszek Wołodkiewicz, starosta użlecki, sędzic gr. pow. kow.; Jerzy z Zołda Węciewicz; Karol Blinstrub; Bogusław z Witorta Rymgayło; Stanisław Nozewieski; Jerzy Montwił; Jan Rodowicz; Michał Antoni Worłowski; Michał Lutkiewicz; Jan Łabanowski; Adam Szatyński; Michał Płaskowski; Teodor Tołoczko; Krzysztof Dominik Fink; Symon Dobkiewicz; Kazimierz Rymgayło z Witortów; Michał Rosławowicz; Jakub Kudrewicz; Michał D. Łabanowski; Józef Wnorowski; Stefan Kulwieć; Antoni Łozowski; Maciej Wnorowski; Jakub Łabanowski; Maciej Dowiat; Kazimierz Dyrmont; Jan Montwił; Antoni Janowicz; Franciszek Pacewicz; Antoni Nareykowicz; Marcin Dyrmont; Jakub Lugało.

32. Sejmik deputacki w Kownie, 8 II 1751

Przed sejmikiem doszło do konfliktu między liderami kowieńskimi, który mógł doprowadzić do zerwania sejmiku, ale został załagodzony przez Michała Fryderyka Czartoryskiego. Deputatami zostali popierany przez Familię surogator ziem. mścislawski Ignacy Stanisław Łopaciński oraz podstoli kow. Józef Lindeman. Do ich wyboru miało się przyczynić nie dotarcie na sejmik innych kandydatów, np. Łoszela¹²⁰ (AR V 18197/1, s. 132–133; BC 3880, s. 175; BN 4943, s. 124, 127; LVIA, A 5953, k. 66–67; Deputaci, s. 229).

¹¹⁹ Michał Fryderyk Czartoryski.

¹²⁰ W księdze grodzkiej tockiej znajduje się informację o manifeście zanesionym przeciw wybranemu wbrew protestom Łopacińskiemu, który nie miał majątku ani nie był znany w powiecie.

33. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1752

25. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1752

Rkps LVIA SA 13697, k. 992–992v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Antonim Michałem Czerniewiczem, horodniczym i podstarościem kow. przez Jana Łabanowskiego, sługę Mikołaja Prozora, oboźnego kow., dnia 12 II 1752.

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego zgromadziwszy się *ad locum solitum consiliorum* do Kowna w roku terażniejszym, 1752 miesiąca februarii dnia 7 na sejmik gromniczny *legibus regni* determinowany, gdzie *communi assensu*, zgodnie, jednomyślnie, *nemine contradicente* na Trybunał W.Ks.L., w roku tym 1752 sędzić się mającym [sic], za deputatów w.i.p. Jana Horaina, podkomorzego wileńskiego, starostę jałowieckiego, Mikołaja Prozora, oboźnego pow. kow., *viros dexterimos, ingenio illusters, iudicioque limato praeditos* obraliśmy oraz *plenam auctoritatem* na rozsądzenie spraw w Trybunale W.Ks.L. agitujących się niniejszym kredensem naszym daliśmy, konferowaliśmy, do czego *in majus rei robor* rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie w roku 1752 [992v] miesiąca februarii 7 dnia.

Antoni Zabiełło, marszałek pow. kow., starosta wilkijski; Jan Zabiełło, chorąży pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow., starosta skirstymoński; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Szymon Zabiełło, surogator ziem. pow. kow., oberszterlejtnant artylerii W.Ks.L.; Kazimierz Kulwiński, cześnik pow. kow.; Stefan Wiszniewski, regent gr. pow. kow.; Antoni Michał Czerniewicz, podstarości sądowy pow. kow.; Karol Juszkiewicz, sędzia ziem. pow. kow.; Michał Grotuz, sędzia gr. kow.; Izydor Krzywkowski; Krzysztof Michał Dominik Zawisza, skarbnik pow. kow.; Mojżesz Blinstrub; Fabian Dauksza; Józef Meysztowicz, mostowniczy pow. kow.; Jakub Domeyko; Franciszek Ksawery Jacuński, strażnik woj. [trockiego]; Jerzy Szemiot; Theodor z Oszeyki Szukszta *m.p.*; Bogusław z Witorta Rymgąło; Jan Kulwiński; Franciszek Giecy; Leon Antoni Raduszewski; Jan Jasiński; Marcin Mordas; Jerzy Dziegielewski; Zygmunt Klidzia; Stanisław Dopkiewicz; Jan Wierciński; Maciej Korff, chorążyc pow. kow.; Stanisław Kijuć; Józef Kulesza; Antoni Mackiewicz; Jan Mackiewicz; Jacek Kulikowski; Jerzy Kwiatynski; Marcin Węckowicz; Marcin Margiewicz; Jakub Dombrowski; Michał Downarowicz; Jerzy Jubicz Dołwnar; Dominik Downarowicz; Bartłomiej Downarowicz; Krzysztof Piotrowicz; Ignacy Dworzecki; Marcin Obiecanowski.

34. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 21 VIII 1752

Uniwersał Augusta III, instrukcję, kredens i list do posła na sejmik, list króla do senatorów opublikował M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 489–492.

Posłami zostali marszałek kow. Antoni Zabięło i miecznik kow. Ignacy Chełchowski. Niepowodzeniem zakończyły się starania Michała Kazimierza Radziwiłła o poselstwo dla Antoniego Michała Paca. (AR IV 449, s. 19; AR V 18197/2, s. 11–13).

35. Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1753

26. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 5 II 1753

Rkps LVIA SA 13699, k. 390–391, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Antonim Michałem Czerniewiczem, horodniczym i podstarościm kow. przez Jerzego Miłosza, regenta ziem. kow., dnia 5 II 1753.

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodczy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego na sejmik gromniczny deputacki *legibus patriae* destynowani, na dzień 5 februarii roku terażniejszego, 1753 *ad solitum consiliorum locum* do miasta J.K.M. Kowna zgromadzeni, jako *justitiae et pax populi unimentum*¹²¹ *gentis gemma regum*, tak [390v] administrujące one *future Sante Reipublicae*, przeto znając *in sago et toga emerita nomine sanguinibus scientiam* na administrowanie świętej sprawiedliwości, na sądzenie Trybunału W.Ks.L. roku terażniejszego, 1753 j.w.j.p. Ignacego Łaniewskiego, łowczego W.Ks.L., starostę niemonajskiego i w.j.p. Michała Górskiego, starostę wiksznieńskiego *concordibus votis* z powiatu naszego kowieńskiego za deputatów obraliśmy i do sądzenia nawyższego tego *subsidium* zupełną władzę dajemy, dla większej wiary i wagi rękoma naszymi podpisujemy się.

Actum w Kownie anno Domini et mense ut supra.

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow.; Stanisław Prozor, wojski pow. kow.; Józef Prozor, major J.K.M., starosta bobtowski; Szymon Zabięło, surogator ziem. pow. kow., oberszterlejniant altyleryi W.Ks.L.; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Antoni Michał z Pacewicza Cerniewicz, horodniczy i podstarości pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Józef Zabięło, podczaszy pow. kow., szambelan J.K.M.; Jan Koplewski, koniuszy pow. kow.; Stanisław Chełchowski, ciwun koszewski, starosta tarwidowski; Kazimierz Kulwiński, cześnik

¹²¹ Powinno być raczej „enimentum”.

pow. kow.; Mojżesz z Towtiła Blinstrub, wojski witebski; Jakub Siruć, podczaszy inflancki; Jerzy Szemioth, horodniczy wilkowyski; Mikołaj Zabięło, starosta saski, chorąży petyhorski; Tomasz Zabięło, chorąży J.K.M.; Jerzy Montwił, strażnik pow. kow.; Ignacy Dowgird, skarbnikowicz połocki; Maciej Tołoczko; Andrzej Dziewiałtowski Gintowt, cześnikowicz województwa trockiego; Stanisław Gradowski; Józef Meysztowicz [mostowniczy] pow. kow.; Józef [391] Lugayło; Maciej Lugayło; Jakub Lugayło; Franciszek Pacewicz; Mateusz Woytkiewicz; Antoni Babecki, chorąży zakroczymski; Fabian Dawksza; Antoni z Karpków Koplewski; Jerzy z Narbutów Urniaż; Jerzy Miłosz, regent ziem. pow. kow. *et alii*.

36. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1754

(Deputatami zostali horodniczy kow. Jerzy Szemioth oraz cześnik kow. Antoni Jan Kulwiński. Bezskutecznie o deputację starał się popierany przez Radziwiłłów Antoni Michał Pac. (BC 3880, s. 243–255; Deputaci, s. 240).

37. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 19 VIII 1754

Uniwersał Augusta III, instrukcję na sejmiki, list i kredens dla posła na sejmik, listy króla do senatorów i ministrów oraz urzędników wydał M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 513–517.

27. Manifest szlachty kowieńskiej przeciw działaniom sejmiku, 19 VIII 1754

Rkps LVIA SA 13700, k. 286–287v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Antonim Michałem Czerniewiczem, horodniczym i podstarościm kow. przez obywateli powiatu kowieńskiego, dnia 19 VIII 1754.

My urzędnicy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego, niżej na podpisach rąk naszych wyrażeni, podług wydanych od N.K.J. na sejmiki antekomicjalne uniwersałów zjechawszy się do miasta J.K.M. Kowna, gdzie *solitam* widząc przez w.i.p. Zabięłłów głosu wolnego szlacheckiego *ad [286v] summa jactura nobilitatis oppressionem*, że i.p. Zabięłłowie absolutne czyniąc w wolnym narodzie sejmikowania bez zniesienia się z nami, urzędnikami i szlachtą, gwałtownie, nie respektując *super vota* nas, szlachty *et super merita* w tymże powiecie zasługujących się, *proprio ac absoluto arbitrio ad omnes functiones* sami siebie obierają, głos wolny szlachecki tamują, bez rozdania wotów senatorom, urzędnikom

i szlachcie *contra omnia jura* sejmikują. Jakoż w roku terażniejszym, 1754 miesiąca augusta 19 dnia, tak w wilią sejmiku antekomicjalnego, jako też *circa actum* zagajenia tegoż sejmiku, j.w.j.p. Jan, kasztelan mścisławski, j.w.j.p. Szymon, surogator ziem., Józef szambelan J.K.M. Zabiełowie, takóż Dominik Medeksza, podsędek kow., nie tylko *ad functionem* poselstwa nikogo innego dopuszczając, prócz z imienia swego, nie chcieli, ale też i dyрекcją tegoż sejmiku *violenter* sobie uzurpując *et ad desiderium publicum* całego powiatu, jako też i na wota braterskich afektów nie uważając, z tymże *ante actum et circa actum ipsum* odezwali przedsięwzięciem, że nikomu mimo siebie dyрекcji ani poselstwa nie pozwolą i żadnego za kandydatów, prócz j.w.j.p. Paca, pisarza W.Ks.L. i j.p. Zabiełę, szambelana J.K.M. podawać nie będą, oświadczyli. Zaczym my, urzędnicy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego niżej na podpisach rąk naszych wyrażeni, widząc, że *non in loco solito* w zamku, ale w kościele ^aojców bernardynów^a ichmościowie po zagajeniu sejmiku obierać się i sejmikować chcieli, a oraz *in libero regno* dalej takowego nad sobą nie mogąc *pati praedominium*, gdzie chcąc się *circa jura patriae*, [287] wolności szlacheckiej *et liberi voto* zachować, *in publica facie* całego zgromadzenia *contra totum actum* manifestowaliśmy się i takowy nasz manifest *palam et publice in conspectu omnium* nie po jednokrotnie ogłosivszy, do kancelaryi grodzkiej powiatu kowieńskiego poszliśmy i w teźże kancelaryi, *tamquam in proprio districtu*, takowy manifest zaniósszy, *in majus robur ac valorem* rękoma naszymi podpisaliśmy się *et ad acta publica* teźże kancelaryi oddaliśmy.

Pisan roku 1754 miesiąca augusta 19 dnia.

Stanisław Prozor, wojski pow. kow.; Józef Lugańo; Jan Łabunowski; Fabian Dauksza; Władysław Rafanowicz; Kazimierz Strebeyko; Franciszek Ibiański; Józef Dobkiewicz; Franciszek Marcinkiewicz; Stanisław Pawłowicz; Jan Goyżewski; Jakub Piotrowski; Szymon Pacewicz; Piotr Radykiewicz; Józef Sokoł; Stanisław Worłowski; Konstanty Koniuszewski; Antoni Koniuszewski; Jan Marciszewski; Michał Chrystowski; Jerzy Saweczański; Felicjan Kulwiński; Józef Rafanowicz; Mikołaj Radwiłowicz; Andrzej Wilamowicz; Michał Lutkiewicz; Michał Stawski; Jan Wiszniewski; Antoni Narykowicz; Józef Rafanowicz; Adam Dauksza; Antoni Piotrowski; Jan Piotrowski; Kazimierz Piotrowski; Piotr Dackiewicz; Stanisław i Mikołaj Pawłowiczowie; Maciej Dowiatt; Szymon Radykiewicz; Jan Iwaszkiewicz; Piotr [287v] Wołk; Józef Michalewicz; Kazimierz Jejjird; Franciszek Pacewicz; Józef Jagintowicz; Antoni Tucewicz; Karol Narykowicz; Franciszek Starodomski; Andrzej Żarniewicz; Adam Tomkiewicz; Jan Chrzczonowicz; Adam Szatyński; Aleksander Czernowicz; Andrzej Szatyński; Adam Lutkiewicz; Jakub Kudrewicz; Michał Dominik Łabanowski; Franciszek Dragatt; Marcin Ordyniec; Bernard Ordyniec; Aleksander Palczyński; Jan Sowgin; Tomasz Montwiłł; Hilary Gasperski; Andrzej z Wybranowa Swinarski, starosta peliski.

^{a-a} Fragment nadpisany.

28. Manifest szlachty kowieńskiej przeciw działaniom sejmiku, 19 VIII 1754

Rkps LVIA SA 13700, k. 289v–290v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Antonim Michałem Czerniewiczem, horodniczym i podstarościem kow. przez obywateli powiatu kowieńskiego, dnia 19 VIII 1754.

My urzędnicy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego niżej na podpisaniu rąk naszych wyrażeni, za wydanemi od N.K.J. na sejmiki antekomicyjalne uniwersalami, gdyśmy w roku terażniejszym, 1754 miesiąca augusta 19 dnia do miasta Kowna zjechali i *ad actum* sejmikowania przystąpili, gdzie *ex contradictione* obrania dyrektora w.j.p. Prozor, wojski kow. i inni urzędnicy, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *sentiendo* sobie *injuriam*, a nie dopuszczając do obrania dyrektora, tamże *in loco* sejmikowania *palam et publice contra totum actum* protestowali się i z takową protestacją *ex gremio nostro* wyszedłszy, dla zapisania onej do kancelaryi grodzkiej powiatu kowieńskiego poszli, *tandem* prześwietny powiat kowieński, widząc tak liczną i walną przez i.p. urzędników *et per multitudinem* braci szlachty protestacją, strzymawszy się *ab actu* sejmikowania, posłów *ad restabiliendam activitatem* do w.i.p. protestantów wysłał, gdzie za powrotem i.p. posłów i uczynieniem relacyi o nieodstąpieniu [290] protestacyi j.w.i.p. Jan, kasztelan mściślawski, Szymon, surrogator ziemski pow. kow., Józef, szambelan J.K.M. Zabiełowie i w.j.p. Dominik Medeksza, podsędek pow. kow. *posponendo* głos wolny szlachecki i uczynioną tak wielką *contra totum actum* protestacją, gdy *iterum* do sejmikowania *accedere* chcieli i do obrania dyrektora przystępowali, na ten czas my urzędnicy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego, widząc *tam magnum* zanesionej protestacyi *contemptum* i tychże ichmościów *praedominium*, takóŜ *in publica facie* tegoŜ sejmiku *contra totum actum* protestowaliśmy się i takową naszą protestacją *pro majori robore ac valore* rękoma naszemi podpisawszy, w kancelaryi grodzkiej kowieńskiej, *tanquam in proprio districtu*, zanieśliśmy i oną *ad actu* teŜże kancelaryi oddaliśmy.

Pisan roku 1754 miesiąca augusta 19 dnia.

[290v] Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Kazimierz Kulwiński, cześnik pow. kow.; Józef Skorulski, pisarz pow. kow.¹²²; Jan z Skarbków Koplewski, koniuszy pow. kow.; Jerzy z Narbutów Urniasz; Józef Legięza do tej protestacyi.

29. Świadectwo szlachty uczestniczącej w sejmiku, 20 VIII 1754

Rkps LVIA SA 13700, k. 530–531, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Antonim Michałem Czerniewiczem, horodniczym i podstarościem kow. przez Antoniego Tucewicza, dnia 20 VIII 1754.

My, niżej na podpisaniu rąk naszych wyrażeni, czyniemy wiadomo tym naszym testimonialnym wyznaniem, iż my niżej wyrażeni, podług wydanych od N.K.J. na

¹²² Raczej „pisarzewicz”, por. *Urzędnicy*, t. 2.

sejmiki antekomicjalne uniwersałów, w roku terazniejszym, 1754 miesiąca augusta 19 dnia zjechawszy się do miasta J.K.M. Kowna, gdzie tak wilią sejmiku, jako też *et in ipso actu* sejmikowania, widzieliśmy *magnam* między w.j.p. Stanisławem Prozorem, wojskim pow. kow., a w.i.p. Zabiellami *concertationem*, który to j.p. wojski *duus* [sic] *parendo conditionis* albo siebie do laski dyrektorskiej dopuszczenia, albo też syna swego, w.j.p. Józefa Prozora, majora wojsk W.Ks.L. *circa functionem* poselstwa utrzymania *desiderabat*, gdzie w.j.p. Prozor, major wojsk W.Ks.L., chcąc *placere bono publico*, od konkurencyi fukcyi poselskiej odstępował i już tylko w.j.p. Prozor, wojski kow. dyrekcyi [530v] na ten czas pretendował, a w.i.p. Zabiellowie *etiam* do funkcyi dyrektorskiej w.j.p. wojskiego dopuścić nie chcieli, *exeratione* której kontradykcyi i o laskę dyrektorską largiwersacyi, gdyśmy do kościoła ichmościów księży bernardynów *pro actu* sejmikowania zebrali się i do obrania dyrektora przystąpić chcieli, na ten czas w.j.p. Stanisław Prozor, wojski kow. zabrawszy głos, a *exponendo* tak dawne antecesorów swoich i swoje w tym powiecie zasługi, niemniej żaląc się, że *per totum* lat swych *decursum cum discrimine* zdrowia i fortuny swojej służąc prześwietnemu powiatowi, nic jeszcze od prześwietnego powiatu *non lucravit et in prima* w całym wieku swoim pamiętanej *honoris* laski dyrektorskiej *requisititionem magnam* od w.i.p. Zabiellów *sentit contrarique* [sic] *totum* i to też *super addidit*, że takowe sejmikowanie *non est in loco solito*, to jest na zamku zaczęte, więc z drugimi w.i.p. urzędnikami tegoż powiatu *et cum magno nugaro*¹²³ rycerstwa, szlachty i obywatelów powiatu kowieńskiego *contra totum actum publice* protestowawszy się, z miejsc swoich ruszyli się i dla zanieśienia i zapisania takowej protestacyi do kancelaryi grodzkiej powiatu kowieńskiego poszli, gdzie prześwietny powiat kowieński, strzymawszy się *ab acta* sejmikowania, nas, niżej na podpisach wyrażonych, za posłów do i.p. protestantów obrał *et cum persuasione*, aby *activitatem* powiatowi przywrócić chcieli. A że w.j.p. Prozor, wojski kow. z drugimi i.p. protestantami *sentiendo*, stąd *magnam* sobie *injuriam ad vultus* prósb naszych *requisitiones ullo modo* od takowej *contra totum actum* uczynionej protestacyi *recedere* nie chciał. Przeto my delegowani, niżej na podpisach rąk naszych wyrażeni, powróciwszy *iterum* na sejmik, relacją publiczną *de* [531] *contradictione* w.i.p. protestantów i o nie odstąpieniu od protestacyi *contra totum actum* zanieśionej, uczyniliśmy. Po której uczynieniu relacyi, nie uważając na takową *contra totum actum* wyszłą protestacją, kontynuowali sejmikowanie i za dyrektora j.w.j.p. Zabielly, kasztelana mściśławskiego, za posłów j.w.j.p. Paca, pisarza W.Ks.L. i w.j.p. Zabielly, szambelana J.K.M. *contrarendo* protestacją obrali, a tak my *totum actum* sejmiku naszego kowieńskiego *fideliter* spisawszy, to nasze *testimonium* wydajemy *et pro majori robore* rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan roku 1754 miesiąca augusta 19 dnia.

Jerzy Mątwił, strażnik pow. kow. do tego *testimonium* podpisuję się; Karol z Wolda Meier, miecznik powiatu upickiego; Ludwik Terpiłowski, cześnik województwa trockiego.

¹²³ Być może powinno być „numero”.

38. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1755

Deputatami zostali miecznik litewski Karol Stanisław Radziwiłł oraz miecznik kow. Stanisław Zawisza, przysłany na sejmik przez Michała Fryderyka Czartoryskiego. Odrzucono natomiast kandydaturę Kończy. (AR V 18197/2, s. 25–27; BC 3880, s. 271–272; Deputaci, s. 244).

39. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1756

30. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1756

Rkps LVIA SA 13702 k. 515–516, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Antonim Michałem Czerniewiczem, podstarościm pow. kow. przez Antoniego Szuksztę, dworzanina Jerzego Flemminga, podskarbiego wielkiego W.Ks.L., dnia 12 II 1756.

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego oznajmujemy tym naszym kredensem, iż w roku terażniejszym, 1756 miesiąca februarii 9 dnia zgromadziwszy się *solita praxi ad locum consiliorum* na sejmik gromniczny do miasta J.K.M. Kowna, gdzie *inherendo* prawu pospolitemu *e medio nostri* j.w.j.p. Jerzego Detlofa grafa Flemminga, podskarbiego wielkiego W.Ks.L. i j.w.j.p. Paca, pisarza W.Ks.L., jako *viros in Republica distinctos et meritisque* w ojczyźnie *claros* za deputatów z powiatu naszego na Trybunał przysły w roku terażniejszym, 1756 pierwej w Wilnie, a potem w Nowogródku sędzić się mającym, *nemine contradicente* ^a*aut repugnante*^a, zgodnymi, jednostajnymi głosami obraliśmy [515v], którym *disponente lege* moc i władzę do sądenia spraw wszystkich i wszelkich w Trybunale W.Ks.L. na obydwóch repartycjach agitujących się dajemy i pozwalamy i takowym naszym instrumentem za deputatów wyż wyrażonych ichmościów kredensując, *pro majori robore ac valore* rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan roku 1756, miesiąca februarii 9 dnia.

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow.; Szymon Siruć, kasztelan witebski, starosta sądowy pow. kow.; Jan Zabięło, kasztelan mściśławski; Józef Sosnowski, pisarz W.Ks.L.; Józef Prozor, wojski pow. kow.; Szymon Zabięło, surogator ziem. pow. kow.; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Michał Franciszek Dylewski, wojski woj. smoleńskiego; Józef Zabięło, szambelan J.K.M., podczaszy pow. kow.; Józef Lindeman, podstoli pow. kow.; Antoni Michał z Pacewicza Czerniewicz, podstarości sadowy pow. kow.; Józef Meysztowicz, mostowniczy pow. kow.; Krzysztof Michał Dominik Zawisza, skarbnik pow. kow.; Mikołaj Prozor, oboźny pow. kow.; [516] Michał Grothuz, sędzia gr. pow. kow.; Antoni Dowgiałło

^a Nadpisane.

Zawisza *m.p.*; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Józef z Rybrańca¹²⁴ Dąbski; Bernatar i Def. [sic]; Michał Zawisza; Piotr Hoppen, strażnik pow. kow.; Stefan Wiszniewski, regent gr. pow. kow.; Jan z Wolda Meier; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Adam Kończa, starosta grot., komisarz wojskowy na Trybunał W.Ks.L.; Antoni Babecki, cześnik zakroczymski; Jan Kognowicki strażnik cum¹²⁵.

40. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 23 VIII 1756

Uniwersał Augusta III, list króla do senatorów, list, kredens i instrukcję dla posła na sejmik, list prymasa Adama Ignacego Komorowskiego wydał M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 560–567.

31. Manifest szlachty kowieńskiej przeciw działaniom sejmiku, 23 VIII 1756

Rkpś LVIA SA 5963, k. 334–335v, oblata dokonana w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem Dereasem, starostą giernakolskim, podwojewódzimi trockim przez Kuleszę, dnia 25 VIII 1756.

My, urzędnicy, szlachta, patriotowie i obywatele powiatu kowieńskiego, jako *in aequali Republica aequaliter* ze wszystkimi zachowując się oraz prawa ojczyste, swobodę *et liberum veto* w całości utrzymując, najpierwej *coram rege regum et domino dominantium*, a po tym przed Najjaśniejszym Panem i całym światem, *unanimi voto* manifestujemy się na j.w.j.p. Szymona Sirucia, kasztelana witebskiego, starostę kowieńskiego, że *in convulsionem* wolności szlacheckiej niepraktykowanym w żadnym powiecie i województwie sposobem *contra jus et oppositiam*¹²⁶ *praejudiciosam prerogativam* szlacheckim w tym powiecie sobie *arrogavit auctoritatem*, iż powszechnego *totius nobilitatis* przyzwolenia *cum suo unius* albo *private suorum suffragio* czyniąc koekwacją [334v] komu chcąc *pro suo arbitrio sufragantem* do poselskich lub deputackich funkcji *nobilitatis vocem* zwykł *devo-vere*, pierwej tych ichmościów kandydatów upewniając, co *a communi omnium pendet suffragio* niż ichmościowie zwłaszcza z obcych przybyli województw na placu *electionis* stawali i nam, powiatowym poznać się dali i tym się dotąd działo, że z tego prześwieznego powiatu *publicum* z różnych stron konkurentów do różnych funkcji stało się *diversorium*, którzy *majoribus hostialitate diis* o drugich mniej albo wcale nie dbając, żadnej ichmościowie swobodzie nie uczyniwszy

¹²⁴ Powinno być „z Lubrańca”.

¹²⁵ Zapewne starodubowski.

¹²⁶ Poprawnie byłoby „*oppositam*”.

rekognicy i ojczyste powiatu tego *decora* zasługom osiadłych *antiquitas* w powiecie (których *ad recta sustinenda patriae onera* dość zgodnych liczymy) należące onym *praeiuditiose praecipiebant* kilkanaście lat temu, jako ledwie nie w równie w obcych osobach kowieńskie gości poselstwo i deputacja, uwodząc dotychczas nadzieje osiadłych ichmościów i zasłużonych tak *privata praedominantium* w tym powiecie *autoritate* dysponowane, jak się ichmościom tylko podobało, a za tym *absurdae ut hae* poszły *sequeale*, iż wzmagało się coraz *praedominium*, pomnażało się *praedominantibus* u wszystkich *praejudiciosam libertati publicae* ichmościów potrzebujących *operam* kredyt i powaga. Z drugiej zaś strony *deprimebat sensim* szlachecka wolność *tanto praetium* braterskich afektów owa zgoła ledwo jakie *pristiniae dignitatis*, którą się niegdyś *ad normam* jasnych w tym powiecie szczyła *nobilitatas*, zostało *vestigium*. Przeto my, niżej wyrażeni, szlachta powiatu kowieńskiego, nie mogąc [335] takowych *ultra pati abusus* bezprawia i nieprzyzwoitości i jakośmy się zjechawszy *ad solitum locum* obrad naszych do miasta J.K.M. Kowna na sejmik elekcyjny poselski w roku terażniejszym 1756 miesiąca augusta 23 dnia *circa actum* sejmikowania naszego, chcąc kiedyż tedy wybić się z jarzma tegoż, którym przerweczeni *praedominium* wolność szlachecką *depresserunt* i tym pierwszym po dawno praktykowanej w tym powiecie podobnym inkonweniencjom resystencyi resentmentem pierwszy krok uczyniony^a do dalszych progresów, *reducendae ad florem libertatis pristinae, contra personam* j.w.j.p. Szymona Sirucia, kasztelana witebskiego, starosty kowieńskiego niepraktykowanym zwyczajem przez samego siebie do dyrekcyi za kandydata podanego *et contra totum actum* protestowali, tak i teraz ten nasz *sensibilis doloris* manifest, *fide, honori et conscientia* utwierdziwszy, publikujemy, oświadczamy i *ad acta* ksiąg grodzkich powiatu kowieńskiego poddajemy, na dowód czego, zgodnie rękoma naszymi podpisujemy się.

Dnia 23 augusta 1756 roku.

Franciszek Xavier Czerniewicz, kapitan buławy wielkiej koronnej; Marcin Czerniewicz, horodniczy pow. kow.; Antoni Żołtok; Jerzy Kulesza *m.p.*; Józef Kulesza; Marcin Obiecanowski; Mateusz Kulesza *m.p.*; Stanisław Kijuć; Bartłomiej Zabłocki, budowniczy pow. kow.; Bartłomiej Downarowicz *m.p.*; Józef Obiecanowski; Bartłomiej Rombowicz; Michał Downarowicz; Tomasz Świdorski *m.p.*; Mateusz Chełstowski; Rafał Romëling; Bazyli Ostromecki; Jerzy Ostromecki; Andrzej Kulwieć; Kazimierz Kulwieć; Jerzy Cybulski; Maciej Cybulski; Marcin Dobkiewicz; Kazimierz Woytkuński; Józef Sipiński; Jakub Sipiński; Aleksander Bortkiewicz; Mateusz Bortkiewicz; Jan Hebrowski; Ludwik Hebrowski; Maciej Lugayło, regentowicz ziem. kow.; Józef Noreyko; Jan Kulikowski; Kazimierz Kulikowski; Michał Szukszta; Jakub Woytkański; Andrzej Wieliczko; Mateusz Kulikowski; Mateusz Downarowicz; Jan Wierciński; Franciszek Downarowicz; Jan Mackiewicz; Krzysztof Jezierski; Piotr Karwowski; Józef Gutowski; Jan Kwiatyński; Michał Gutowski.

^a Nadpisane.

41. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1757

32. *Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1757*

Rkps LVIA SA 13703 k. 289–290, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Prozorem, wojskim i podstarościem kow. przez Antoniego Orzeszkę, sługę Jana z Wolda Mejera, sekretarza pieczęci wielkiej W.Ks.L., dnia 7 II 1757.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego zgromadziwszy się w roku terażniejszym, 1757 miesiąca februarii 7 dnia *ad solitum consiliorum locum* na sejmik gromnicznym do miasta J.K.M. Kowna, gdzie konformując się *ad sonantiam* prawa pospolitego w.j.p. Mejera¹²⁷, sekretarza pieczęci wielkiej W.Ks.L., Jasińskiego, dworzanina skarbnego W.Ks.L. [289v] *bene natos et possessionatos* za deputatów na Trybunał przyszły, w roku 1757 w Wilnie sędzić się poczynającym, a w roku 1758 w Mińsku kończyć się mającym, *nemine contraducente*¹²⁸ *aut repugnante* obraliśmy. Wolni tedy i mocni będą i.p. deputaci *in virtute* będą [sic] kredensu naszego miejsca swoje na przyszłym Trybunale zasiadać, w sprawie wszystkie w Trybunale Wielkim W.Ks.L. agitujące się sędzić *et munus suum ad obloquenciam* prawa pospolitego *et exigentiam* sprawiedliwość świętej *exequi comprobationem*, którego kredensu naszego rękoma własnymi naszemi podpisujemy się.

Pisan roku 1757 miesiąca februarii 7 dnia.

Antoni Zabiełło, marszałek pow. kow.; Szymon Syruć, kasztelan witebski, starosta sądowy pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow.; Szymon Zabiełło, surogator ziem. [290] pow. kow.; Józef Prozor, wojski i podstarości pow. kow.; Szymon Prozor, pisarz gr. pow. kow.; Mikołaj Prozor, pow. kow. oboźny; Ludwik Hełchowski, stolnik pow. kow.; Józef Zabiełło, szambelan J.K.M.; Józef Lindeman, podstoli pow. kow. *m.p.s.*; Michał Kossakowski, chorąży petyhorski; Jan Antoni Dylewski, stolnik¹²⁹ woj. smoleńskiego; Jan Kognowicki, strażnik starodubowski; Xiavier Czerniewicz, kapitan i pułkownik buławy wielkiej koronnej; Andrzej Swiniarski, starosta peliski; Dominik Ordyniec, kuchmistrz trocki; Marcin Ordyniec; Adam Ruczkowski, cześnik woj. smoleńskiego; Bernard Ordyniec; Antoni Żołłok; Hipolt Lipiński, plenipotent j.o.ks.j. hetmana W.Ks.L.¹³⁰; Józef Mackiewicz, budowniczy pow. kow.; Jan Białobrzescki; Fabian Dauksza, krajczyk woj.¹³¹ pińskiego; Marcin Czerniewicz, horodniczy pow. kow.; Jan Korff, chorąży pow. kow.; Marcin Tymieński, podczaszy ziemi dobrzyńskiej; Jan Kuczywski;

¹²⁷ W rzeczywistości Jan z Wolda Mejer był strażnikiem kow., a nie sekretarzem pieczęci wielkiej W.Ks.L., *Deputaci*, s. 253.

¹²⁸ Powinno być „*contradicente*”.

¹²⁹ Raczej stolnikowicz, *Urzędnicy*, t. IV, s. 194.

¹³⁰ Michał Kazimierz Radziwiłł.

¹³¹ Powinno być „powiatu”.

Jan Łabunowski; Jerzy Kulesza; Chryzostom Juskiewicz, klucznik pow. kow.; Tadeusz Aleksander Ibiański; Antoni Kondratowski; Jan Bernatowicz; Józef Szel, starosta [zakroczyński].

42. Sejmik deputacki w Kownie, 6 II 1758

33. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 6 II 1758

Rkps LVIA SA 13704 k. 431–431v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Prozorem, wojskim i podstarościm kow. przez Szymona Miłosza, sługę Jerzego Rodziewicza, łowczego kow., dnia 6 II 1758.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* prawa pospolitego na sejmik gromniczny w roku terażniejszym, 1758 *pro die 6 februarii* do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum legeque praescriptum consiliorum locum* zgromadziwszy się w.i.p. Jerzego Rodziewicza, łowczego pow. kow., Antoniego Babeckiego, towarzysza usarskiego buławy wielkiej W.Ks.L. za sędziów i deputatów na Trybunał Wielki W.Ks.L. przyszyły, dwoma kadencjami w Wilnie i w Nowogródku sędzić mający się, *tanquam viros legum gnaros omnique dexteritate conspicuos, atque* w tym powiecie *bene natos et possessionatos, nemine contradicente*, ale owszem *concordibus votis atque desideris* obraliśmy, moc sądenia i zasiadania na tymże Trybunale *ex turno* powiatu naszego kowieńskiego dajemy i pozwalamy *eoque fine* pomienionych ichmościów *per praesentes* kredensujemy.

Pisan w Kownie *ut supra*.

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow., starosta wilkijski; Dominik [s. 431v] Medeksza, podsędek pow. kow.; Józef Prozor, wojski i podstarość pow. kow.; Mikołaj Prozor, oboźny i rotmistrz pow. kow.; Szymon Siruć, kasztelan witebski, starosta sądowy pow. kow.; Ludwik Chelchowski, stolnik pow. kow.; Józef Lindeman, podstoli pow. kow.; Xavier Czerniewicz, kapitan buławy wielkiej koronnej; Marcin Tymiański, podczaszy dobrzyński; Józef Kunicki, starosta małacki; Kazimierz Kulwiński, chesznik pow. kow.; Krzysztof Michał Dominik Zawisza, skarbnik pow. kow.; Mojżesz z Towtwiłłów Blinstrub, wojski witebski; Andrzej Swinarski, starosta peliski; Bartłomiej Zabłocki; Antoni Zabłocki, budowniczy pow. kow.¹³²; Andrzej Jan Czerniewicz, horodniczy pow. kow.¹³³; Józef Kossakowski, podczaszy pow. kow.

¹³² W rzeczywistości budowniczym kowieńskim był Bartłomiej, a nie Antoni Zabłocki, *Urzędnicy*, t. 2, s. 358.

¹³³ W rzeczywistości horodniczym kowieńskim był Marcin Ignacy Czerniewicz, Andrzej Jan to zapewne horodniczy, *Urzędnicy*, t. 2, s. 370–371.

43. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 21 VIII 1758

Uniwersał Augusta III, list do urzędników, kredens i instrukcje dla posła królewskiego na sejmiki opublikował M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 583–587.

34. List Augusta III do posła na sejmik przedsejmowy, 15 VI 1758

Rkps MK KK15, k. 254–255, kopia.

Urodzony wiernie nam miły. Mając sobie zaleconą wierności twojej do usług ojczyzny ochotę, zdało się nam na osobę twoją charakter poselstwa włożyć, abyś w przedsięwzięciu publicznej tej pracy na teraźniejszym sejmiku do jedności wszystkich zachęciwszy, potrzeby publiczne, prędkiego wołające ratunku, wszystkim [255] objaśnił i w tej okoliczności dla dobra Rzeczypospolitej swoje kierował kroki, przy której podjętej fatydze, oświadczywszy otwartość łask naszych, dobrego mu od Pana Boga życzymy zdrowia. Dan w Warszawie dnia i miesiąca jako wyżej.

35. List Michała Antoniego Sapiehy, podkanclerzego litewskiego na sejmiki, 1758

Rkps BJ 6214, k. 17–17v, kopia.

Jaśnie Wielmożni Wielmożni [sic] Mnie Wielce Miłościwi Panowie i Bracia

Z porządku biegu swego następujący sejm ordynaryjny, gdy J.K.M.P.N.M. przezornym ojcowskim koło dobra pospolitego staraniem swoim łaskawie determinować raczył, każdego z nas, kochającego ojczyznę syna interesowanym uczynić powinno i natężyć usiłowanie nasze, ażeby na następujących sejmikach poselskich w ścisłym nierozzerwanej jedności związku (zapatrzwszy się na koniunktury czasu) najprzedniejszy wybór posłów uczynić można i aby ciż posłowie dostatecznymi byli owidowani instrukcjami. [17v]

Ustawiczna nas uczy eksperienca żałośnie doświadczona, że mnóstwo materyi w instrukcjach zalecone, zwykle upornie w izbie posleskiej proponowane i utrzymywane, wycieńczywszy czas zbawienny sejmowania, na koniec czcze czyni konsultacje. Zaczyn zdałoby mi się, gdyby trzy tylko wziąć przed się punkta i one i.p. posłom do utrzymywania serio zalecić, jako to:

1. Do kluby wprowadzenie praw z ukróceniem przeciągłości procesu prawnego zalecić, naznaczywszy z sejmu komisarzy do objaśnienia statutu i uprojektowania niezawodnej administracji sprawiedliwości świętej.

2. Reasumując liczne konstytucje o rezydencji senatorów *ad latus* J.K.M. dla zawsze przytomnej rady, *ex turno* senatu raz na zawsze rezydentów naznaczyć i obostrzyć.

3. Mennicę otworzyć, a zagranicznej weszłej monecie kurrencją *praefigere*.

Te trzy esencjalne punkta usilnej i.p. posłów zaleciwszy promocyi i manutencyi, *serio praecavere*, gdyby w żadne inne nie wdawali się materie, ale w reces one do przyszłych sejmów puścili. Takowym tedy sposobem, gdy po trzy potrzebne *pro publico bono* punkta co sejm postanowiemy, niechybnie pomyślnych dojścia sejmów formować możemy nadzieje z ukontentowaniem i uszczęśliwieniem nas i kraju ojczystego.

Te tedy refleksje moje *ex solo amore boni publici* i z ministerialnej czułości pochodzące pod wielkie zdanie j.w.m.p. oddając, samego mnie z domem moim nieustannej ich rekomenduję łasce, będąc *plenissima veneratione*.

36. Punkty do instrukcji poselskich na sejmik przedsejmowy, 1758

Rkps AGAD AR II 2809, oryginał.

Punkta do instrukcji poselskich na sejm następujący 1758 r.

1. W najpierwszej mieć należy konsyderacyi koniunktury terażniejsze publiczne, jeżeli pod przytomność wojsk egzotycznych w kraju Rzeczypospolitej znajdujących się, przystoi sejmować, ażeby zamiast pożytecznych dla ojczyzny szkodliwe, uchowaj Boże, z takowych obrad nie wyniknęły skutki.

2. Jako spodziewać się i życzyć należy z providencyi boskiej, że potencje wojujące w prędkim czasie przystąpią do traktatu pożądanego uspokojenia, tak *expedit* Rzeczypospolitej, ażeby z sejmu terażniejszego naznaczyła *viros integerrimos* do atentowania tegoż traktatu, aby na nim co szkodliwego dla całości Rzeczypospolitej nie nastąpiło.

3. Moneta srebrna zagraniczna, nie mająca wewnętrznego waloru, napełniła Polskę z wielką publiczną szkodą, ponieważ z tej przyczyny stara, dobra moneta wyprowadzona jest z kraju i złota wychodzi z czasem i blisko już jest tego, że sama tylko nowa moneta zostanie w Polsce, nie mająca nigdzie *cursum* za granicą, tym sposobem nie tylko *commercia* wszelkie upadną i potrzebnych z obcych krajów towarów, bez których się obejść nie możemy, trudne będzie nabycie, ale nawet domowe chaos i trudności, już wynikające, większe coraz następują między kredytorami czyli posesorami dóbr, którzy za sumy dobrym złotem lecz [2] monety z podłego srebra przyjmować nie będą mogli, suplikować za tym należy J.K.M.P.N.M., ażeby tak wielkiej szkodzie i nieszczęśliwości zapobiec jak najwcześniej i sposób odwrócenia jej skuteczny obmyślić raczył.

4. Ordynacja Ostrogska zatrudniająca *publicum* jako jest wielu konstytucjami stwierdzona, mianowicie recesową¹³⁴ do decyzji stanów Rzeczypospolitej zachowana, tak *instabunt* i.p. posłowie o jak najprzychytniejszą *cum emolumento publico*

¹³⁴ VL, t. 5, s. 226.

z aukcjonowaniem milicyi na usługę Rzeczypospolitej pod zwykłą dependencją od władzy hetmańskiej tego interesu rezolucją.

37. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1758

Rkps LVIA SA 13704 k. 537–538, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Szymonem Siruciem, kasztelanem witebskim, starostą kow. przez Marcina Ordyńca, sługę Józefa Prozora, wojskiego i podstarościego kow., dnia 23 VIII 1758.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad sonum et tenorem* uniwersału J.K.M.P.N.M. [537v] na sejmik antekomicjalny dla obrania i.p. posłów do miasta J.K.M. Kowna w roku terażniejszym, 1758 miesiąca augusta 21 dnia zjechawszy się *pro viis praeliminaribus ad hunc actum spectantibus* i po wyznaczonych do ułożenia instrukcyi *e medio nostri* i.p. delegatach, zgodnemi głosami *nemineque contradicente* na tenże sejm ordynaryjny w roku terażniejszym w Warszawie agitować się mający, obraliśmy za posłów w.i.p. Józefa Prozora, wojskiego, Józefa Lindemana, podstolego, urzędników ziemskich powiatu naszego, którym ichmościom, ażeby *authoritatis* tego kredensu naszego, przy instrukcyi od nas danej, a przez w.j.p. marszałka naszego kowieńskiego, *qua* dożywotniego sejmików naszych dyrektora, podpisanej, miejsce w kole poselskim, rycerskim powiatowi naszemu prawem wyznaczone zasiadli, należytej prerogatywy używali i we wszelkich zachodzących sejmowych materiach^a, stosując się do prawa pospolitego, tudzież do rady prześwietnego senatu i kolegów w tymże kole swoich, [538] utrzymywali i postanawiali, moc i pozwolenie dajemy całość oraz ojczyzny praw, swobody i wolności *fidei et activitatis comittimus*.

Pisan w Kownie *ut supra*.

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow., starosta wilkijski; Dominik Medeksza, [podsędek] pow. kow.; Szymon Zabięło, surogator ziem. pow. kow.; Szymon Prozor, pisarz gr. pow. kow.; Fabian Sebastian Znywoyka [sic] Dauksza; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Józef Zabięło, szambelan J.K.M.; Michał Kossakowski, chorąży petyhorski; Jan Bogusław Jasieński; Antoni Kossakowski, budowniczy pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, strażnik pow. kow.; Adam z Wolda Mejer, oboźny inflancki; Józef Meysztowicz, mostowniczy pow. kow.; J. Czerniewicz, kapitan buławy wielkiej koronnej; J. Giedroyc; Bartłomiej Zabłocki, budowniczy pow. kow.; Adam Szatyński; Ignacy Gieysztor; Izidor Krzywkowski; Benedykt Lugayło, starosta rakiski; Mikołaj Prozor, oboźny pow. kow.; Antoni Dowgiało Zawisza; Józef Lugayło *m.p.*

^a Część słowa wyrwana.

38. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1758

Rkps LVIA SA 13704 k. 539–544v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Szymonem Siruciem, kasztelanem witebskim, starostą kow. przez Marcina Ordyńca, sługę Józefa Prozora, wojskiego i podstarościego kow., dnia 26 VIII 1758.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu kowieńskiego za wydaniami *ordine legis* od Najjaśniejszego Regnanta, szczęśliwie nam panującego, uniwersalami na sejm następujący ordynaryjny, w Warszawie odprawować się mający, i za zjechaniem naszym na sejmik antekomicjalny do Kowna *ad solitum consiliorum locum* w roku terażniejszym, 1758 augusta 21 dnia *nemine contradicente*, zgodną armonią i godną wiecznego naśladowania jednością w.i.p. Józefa Prozora, wojskiego, Józefa Lindemana, podstolego, urzędników ziem. pow. kow., *viris consiliorumque providis* posłom obranym dana.

[1.] Któżby rozsądnym tego nie uważył zdaniem i kto przenikającym rzetelną stanu terażniejszego istotę nie przyznał umysłem, że ojcowiska J.K.M.P.N.M., z nieoszczędną zdrowia swego ochroną, koło praw, swobód i wolności naszej przezorność nie tylko uniwersalną Obojga Narodów ku tak łaskawemu panowaniu swojemu pociąga wdzięczność, ale i każdemu w szczególności tyle przymnaża pragnienia, aby nieustanne koło ratunku ojczyzny naszej trudy nieśmiertelną kompensowała miłością. I któż nie przyzna, że pod słodkim panowaniem, świętobliwym około dobra pospolitego pieczołowaniem, pośrodku zewsząd bijących nawałności ojczyzna nasza [539v] *stat ad hunc immota tot jactata procellis*, za co i.p. posłowie pryncypalne J.K.M.P.N.M. homagium od nas z najniższym podziękowaniem oddadzą i nasze *his punctis exponet desideria*.

[2.] A jako *amore et armorum copiis stant felicia regna*, tak aby *major securitas* była *majestatis et libertatis*, o aukcji wojska z innymi województwy i powiatami i.p. posłowie *suis exclamabunt sensus*.

[3.] Dzieje się wielka krzywda stanowi rycerskiemu, że *vetante lege, specialiter annorum 1631¹³⁵, 1635¹³⁶, 1669¹³⁷, 1676¹³⁸ i 1726¹³⁹ de non alienandis bonis terrestribus* od stanu rycerskiego, osoby duchowne, wstąpiwszy do zakonów i klasztorów, wazyli się i wazą się dobra dziedziczne *servicio bellico* podległe *praetextuosis titulis*, niby na fundusze *de nova radice*, legować i zapisować, mimo sukcesorów *saecularis status*, o które w Trybunale Księstwa Litewskiego pozachodzili *juris prosecutiones* i litispendencje, ażeby takowe *ausus*, a za niemi czynione *cessionones et inscriptions* abrogowane, *pro nullis et irritis* uznane były, domówią się i.p. posłowie.

¹³⁵ VL, t. 3, s. 319; VC, t. 3, v. 2, s. 99.

¹³⁶ VL, t. 3, s. 405; VC, t. 3, v. 2, s. 258.

¹³⁷ VL t. 5, s. 12.

¹³⁸ VL, t. 5, s. 212.

¹³⁹ VL, t. 6, s. 248.

[4.] Miasto Kowno, *non inter minorem* prowincyi Księstwa Litewskiego *quondam* liczące się *decoram*¹⁴⁰, *gdy przez różne calamitatum genera* zdezolowane dotąd *ad pristinam* nie może przyjąć *reflorentiam*, zaczym, jeśliby *unanimi* Księstwa Litewskiego *mente* Trybunał Skarbowy od Ziemskiego mógł być odłączony, ażeby w tymże mieście Kownie, *circa omnia jura et privilegia antiqua* zachowawszy, *huic subsellio* Skarbowemu Trybunałowi *assignaretur* miejsce oraz *de emporio tot constitutiones sancite* były reasumowane, ciż i.p. posłowie domawiać będą.

[5.] Jako spodziewać się i życzyć należy z providencyi boskiej, że potencie wojujące w krótkim czasie przystąpią do traktatu pożądanego uspokojenia, tak *expedit* Rzeczypospolitej, ażeby sejmu terażniejszego naznaczyło *viros integerrimos* do *atentowania* [540] tegoż traktatu, aby na nmi co szkodliwego dla całości Rzeczypospolitej nie nastąpiło.

[6.] Moneta srebrna, zagraniczna nie mająca wewnętrznego waloru napełniła Polskę z wielką publiczną szkodą, ponieważ z tej przyczyny stara, dobra moneta wyprowadzona jest z kraju i złoto wychodzi z czasem, i blisko już jest tego, że sama tylko moneta nowa zostanie w Polsce, nie mająca nigdzie *cursum* za granicą, tym sposobem nie tylko komercja wszelkie upadną i potrzebnych z obcych krajów towarów, bez których się obejść nie możemy, trudne będzie nabycie, ale nawet domowe chaos i trudności już wynikające, większe coraz nastąpią między kredytorami czyli posesorami dóbr, którzy za sumy dobrym złotem liczone monetą z podłego srebra przyjmować nie będą mogli. Suplikować za tym należy J.K.M.P.N.M., ażeby tak wielkiej szkodzie i nieszczęśliwości zabiec i jak najwcześniejszym sposobem odwrócenia jej odwrócić [sic] obmyślić raczył, tymczasem *ex nostro voto et sensu* minicę otworzyć upraszamy.

[7.] Z nabytym wolności klejnotem byle kardynałnemi prawami ubezpieczone dóbr ziemskich posesje, że onych tak najobszerniejszych włości dziedzic, jako szczupłego zagonu ziemianin ma udział naturalny sukcesyi i wolnego szafunku dyspozycje, ażeby *inviolabiliter* w państwie Rzeczypospolitej *lege firma perpetuaque* i.p. posłowie takowe utwierdzać starali się ustawy, zalecamy oraz J.K.M.P.N.M. najgłębsze złożyć podziękowania, że j.o.ks.j. Sanguszkowi, marszałkowi nadwornemu W.Ks.L. dla zachowania wewnętrznej *inter concives* spokojności i rozróżnionych pojednania familii dobra ostrockie¹⁴¹ *uti possideat* przywrócić raczył, które to dobra zatrudniające *publicum* przez konstytucją *anni 1677*¹⁴² do decyzji Rzeczypospolitej wprowadzone, ażeby też *cum emolumento publico* aukcjonowaniem milicyi [540v] Rzeczypospolitej pod zwykłą dependencją od władzy hetmańskiej tegoż interesu wziąć mogło rezolucją.

[8.] J.o.j.w. Obojga Narodów hetmanów¹⁴³, *pacis bellique arbitres*, na których ubezpieczające zasłony i przyzwoite obrony we wszelkich ojczyzny atakach

¹⁴⁰ Poprawnie powinno być „*decorem*”.

¹⁴¹ Właściwie ostrogskie.

¹⁴² VL, t. 5, s. 226.

¹⁴³ Chodzi o Michała Kazimierza Radziwiłła, hetmana wielkiego litewskiego i Jana Klemensa

powszechnego dobra ufundowany bez rysunku i obalin stoi ciężar i których wspianiałości niezwykniętego serca postronne czczą narody i poważają, ażeby *grata meritorum patria* względ miała, w.i.p. posłowie *ore excitabunt justo*.

[9.] J.o.ks.j. Czartoryskiemu, kanclerzowi wielkiemu W.Ks.L. *claro in patria meritis*, który przez lat trzydzieście kilka w czułym i niespracowanym praw zostaje dozorcze oraz mądrą nie tylko w ojczyźnie, ale w postronnych narodach wślawiony jest radą, *angelicas* mającemu *humano sub corpore dotes*, ażeby też od całej ojczyzny mógł mieć *signum aliquod gratitudinis in praemium ministerii sui*, w.i.p. posłowie *unanimi voto* powiatu naszego domawiać się *tenebuntur*.

[10.] Licząc *magna domus* j.w.i.p. Sapiehów *ingentia* w Rzeczypospolitej *merita, magnum nobis pandit aequor*, a tym więcej niezliczonych honorów *extendere encomia*, byłoby to *orbem in tabula fingere*, tak *ex praedecessoribus* kilkunastu ministrów *belli et pacis bene gestis*, jako też w terażniejszym wieku *signanter* j.w.j.p. podkanclerzego W.Ks.L.¹⁴⁴ z wypróbowanej ku ojczyźnie miłości, ku J.K.M.P.N.M. aplikacy i wierności powiat nasz w.i.p. posłom do rekomendowania J.K.M.P.N.M. zaleca.

[11.] J.w.j.p. podskarbiego wielkiego W.Ks.L.¹⁴⁵ godną i po wszęch narodach wślawioną *multis gestis* nie enkomizując *prosapia*¹⁴⁶, gdyżby to było, jakoby *Libano cedros terrentibus addere undas* samego więc tylko własne [541] w Rzeczypospolitej merencje z nieposzanowaniem zdrowia i znacznym na wszelkich radach, subseliach i publicznych kongresach ekspensem, widząc dla dobra powszechnego pracę i atencje, uważywszy oraz tegoż ministra, że w nim *decor et virtus sociavit et amor* z wierności ku panu, życzliwością ku ojczyźnie, wszelkie dobrej sławy i chwalebnych czynów myśli, ażeby w.i.p. posłowie wspomnianego j.w. ministra *et digna ejus facta*, który *sponte* nad antecesorów swoich i kontrak[t] Rzeczypospolitej przez konstytucją *anni 1717*¹⁴⁷ stały, większą *contribuit* sumę *et restanta solertia curat*, usiłując w defluitacjach przez oczyszczenie zdradliwych i wielce *navigantibus* szkodliwych kamieni *amovere pericula*, Najjaśniejszego Pana i całej Rzeczypospolitej *redderent pectori* i który, ażeby, przez ustałe komercja żadnej do skarbu nie mający importancyi, wszystkie prawem opisane opłacający Rzeczypospolitej z swej szkatuły ekspensa, gdyż pod zboża z magazynu wojska rosyjskiego zabierały się handlowne strugi, wiciny i baty, miał względ u Najjaśniejszego Pana oraz krzywda j.p. podskarbiego wielkiego W.Ks.L., a stąd *emanantia damna errari publici* tejże prowincyi W.Ks.L. przez niezwyčajne i wszelkim prawom i sojuszom przeciwne zagraniczne najjaśniejszej monarchini rosyjskiej

Branickiego, hetmana wielkiego koronnego, a być może także o Michała Józefa Massalskiego, hetmana polnego litewskiego i Wacława Rzewuskiego, hetmana polnego koronnego.

¹⁴⁴ Michał Antoni Sapieha, podkanclerzy litewski.

¹⁴⁵ Jan Jerzy Flemming, podskarbi wielki litewski.

¹⁴⁶ Poprawnie powinno być „prosapia”.

¹⁴⁷ VL, t. 6, s. 152.

paszporta *justam merentur considerationem* i ażeby w.i.p. posłowie *omni meliori modo* zabezpieć temu usiłowali.

[12.] Mając *prae oculis* powiat nasz *emeritam* przez tak wiele lat w Kościele Bożym w ojczyźnie j.w.j. księdza biskupa wileńskiego¹⁴⁸ *virtutem*, który uznawszy zdolność do prac *vineae domini* sposobną w.j.w.j. księdzu Massalskim, referendarzu W.Ks.L., obrał go sobie *pro succollaneo* i upraszał za tymże j.w.j. księdzem [541v] Massalskim, referendarzem W.Ks.L. J.K.M.P.N.M., ażeby mógł otrzymać koadiutorią wileńską, a zatym tenże powiat *tuendo iudicium magnorum meritorum* pasterza swego, zapatrując się oraz na wrodzone przymioty, nabytą w naukach doskonałość, na skromność w postępkach stanowi duchownemu przyzwoitą, na zasługi dawne i ustawiczne *in toga et sago* ojca, j.w.j.p. kasztelana wileńskiego, hetman polnego W.Ks.L.¹⁴⁹, tudzież brata, j.w.j.p. podskarbiego nadwornego¹⁵⁰ W.Ks.L. nieustannie *in publico sollicitudines* na poselstwach, laskach trybunalskich i sejmowych własnym kosztem i wiernością ku Panu, życzliwością ku ojczyźnie, nieposzlakowaną *meritis*, obliguje jak najusilniej i.p. posłów, aby gorliwie i nieodstępnie *instare* raczyli *ad majestatem*, aby J.K.M.P.N.M., jako jest *justus* każdego *meritorum ponderator*, skłonił serce i ściągnąć raczył dobroczynną rękę do podpisania koadiutorji wileńskiej *favore* j.w.j. księdza referendarza W.Ks.L.

[13.] J.w.j. księdza Tyszkiewicza, biskupa żmudzkiego, mając w bacności wielkiego domu jego zasługi, które wyliczać byłoby w pełnym słońca płomieniu zapalać promyki, jako *in sacra thiara* pobożnych biskupów, w krzesłach senatorskich przezornych Katonów, w sądowych subseliach i poselskich funkcjach praw i sprawiedliwości dozorców, *longam ducendo seriem* pociąga, aż do swojej osoby i złączonego imienia nieprzerwaną o dobra powszechnie pilnością i ustawy kościoła pobożną gorliwością osnowę, *quem plebs, quem templa loquit* senator, ażeby w.i.p. posłowie reprezentowali J.K.M.P.N.M., rekomendujemy.

[14.] J.w.j.p. Poniatowskiego, stolnika wielkiego W.Ks.L. rekomendować *sufficerent merita*, wspomniawszy, że jest *verus Aeneas, filius Anchises*, [sic] lecz i to małą czyni konsyderacją, że poselstwem *ad exterarum partes* swoim uważnych od tronu N.P.M. negocjacjach honor i sławę narodowi *accumulando* [542] naszemu w przezornych sentymentach z wiernością i szczerą życzliwością ku ojczyźnie zjednoczonych *virtuti suae* dawał *specimina* oraz zostawił nie już zamknięte estymacyi swojej w Europie ślady, ale też rozciągniętej sławy *per orbem* dzielności jego *audiet et gelido si quem meothica palus sub Jove vel Calido, si quis conjunctus in axe*. Przeto w.i.p. posłowie łaskawemu, dobrotliwemu Pana sercu przełożą.

[15.] J.w.i.p. Sirucia, witebskiego, Zabięły, mściśławskiego kasztelanów, Antoniego Zabięły, marszałka pow. kow., którzy to ustawicznie *ex praedicamento* cnót własnych *assequuntur* funkcje, tak *astrae implendo titulos*, jako też na sejmach, komisjach publicznych i prywatnych zjazdach *nec sine impendio* zdrowia i substancji

¹⁴⁸ Michał Jan Zienkowicz, biskup wileński.

¹⁴⁹ Michał Józef Massalski, hetman polny litewski.

¹⁵⁰ Józef Adrian Massalski, podskarbi nadworny litewski.

exercent curas, ażeby w.i.p. posłowie *ad munera regis patriaeque gratitudines* przypomnieć chcieli *non tantum obligantur*, ale też *voto concivium obstringuntur*.

[16.] J.w.j.p. Pocieja, strażnika wielkiego W.Ks.L. konsiderując *ex praedecessoribus* imienia i dzieł chwalebnych *inauge* [sic] *gloriam*, od wielu wieków *politam* i samego osobiste ku dobru powszechnemu zasługi, w.i.p. posłowie względem Najjaśniejszego Pana *insinuabunt*.

[17.] Tudzież j.w.j.p. Sołohuba, generała artylerii W.Ks.L., którego w nieustających Rzeczypospolitej zasługach *propria gesta loquuntur* oraz sławne w Bogu zeszedłego j.w.j.p. wojewody brzeskiego¹⁵¹, ojca onego, jako był *heroum speculum fortis bellatur in armis* dzielności wspomniawszy, w.i.p. posłowie *Majestati* rekomendować *obligantur*.

[18.] Mając słuszny wzgląd na wielkie w ojczyźnie zasługi tak zacnych przodków j.w.j.p. kasztelana połockiego¹⁵², jako *pro personali merito* tegoż jegomości, terażniejszego wielkiego marszałka Trybunału W.Ks.L., zalecamy i.p. posłom, żeby publiczne j.p. marszałka prace i podjęte w tym czasie karystje znaczne *expensa justitiae distributivae* J.K.M.P.N.M. *ad participandum de pane bene merentium* usilnie rekomendowali.

[19.] Tudzież w.j.p. Jasińskiego, który z szczupłej substancji swojej *ad supraema* był *raptus* Trybunału W.Ks.L. *fastigia*, zalecić *ad distributivam gratiam* ciż i.p. posłowie [542v] *tenebuntur*.

[20.] J.w.j.p. Przeździeckiego, referendarza W.Ks.L., którego w poselskiej ławie *tulium*, w subseliach na marszałkowskiej Głównej Trybunału osadzonego funkcji *crediderunt esse Licurgum* i którego w zacności, godności *extremas nomen ad oras fama vetuit*, ażeby do łask nieprzebranych J.K.M. zalecić raczyli.

[21.] Fundacja *de nova radice* ichmościów księży dominikanów w Skopiszkach, *salvis oneribus Reipublicae*, aby swoją otrzymała aprobatę.

[22.] Tudzież *fundum* ichmościów księży dominikanów kowieńskich, *circa constituciones anni 1673 folium 18 titulo* „Aprobacja konwentu”¹⁵³, zachowany być mógł.

[23.] Tudzież aprobatę funduszu i dóbr Porudominia w wileńskim województwie wielebnym ichmość pannon benedyktynek wileńskim *procurabunt* ciż i.p. posłowie.

[24.] Fundacja *de nova radice* ichmościów księży karmelitów bosych kowieńskich, *salvis oneribus Reipublicae*, aby swoją otrzymała aprobatę, *promovent* i.p. posłowie.

[25.] *Similiter* ichmościów księży karmelitów kiejdańskich fundacja *de nova radice* i.p. posłowie, *ut approbatur, adhibeant curam*.

[26.] Fundacja kościoła Św. Krzyża pod Kownem, aby powagą sejmu *in omnibus punctis approbari* mogła, ciż i.p. posłowie *desiderabunt*.

¹⁵¹ Jan Michał Sołohub, wojewoda brzeski.

¹⁵² Adam Brzostowski, kasztelan połocki.

¹⁵³ VL, t. 5, s. 89.

[27.] Dóbr Linkowa i Rad w powiecie upickim ichmościom księży jezuitom kowieńskim, także część Giełgudyszek w Księstwie Żmudzkiem przez jegomość ksiedza Jana Laudańskiego *Societatis Jesu* nadanych i fundowanych oraz tymże ichmościom księży jezuitom kowieńskim plac pusty w mieście Kownie do kolegium przyległy od j.o.ks.j. Hieronima Radziwiłły, chorążego W.Ks.L. darowany, mający w sobie prętów geometrycznych 3 i pręcików 9, w.i.p. posłowie *procurabunt* aprobaty.

[28.] Do kluby wprowadzenie praw z ukrojeniem ciągłości procesu prawnego, naznaczywszy z sejmu komisarzy do objaśnienia statutu i uprojektowania niezawodnej administracji sprawiedliwości świętej, w.i.p. posłowie *omni possibilitate sua* zalecić starać się będą.

[29.] Tudzież *desideria* Księstwa Żmudzkiego [543] *in ordine* pomnożenia *subseliorum accelerande justitiae*, ciż i.p. posłowie *proponent*.

[30.] Reasumując liczne konstytucje o rezydencji senatorów *ad latus* J.K.M. dla zawsze przytomnej rady *ex turno senatu* raz na zawsze naznaczyć i obostrzyć w.i.p. posłowie *addent curae momentum*.

[31.] A że częstokroć w tej naszej Rzeczypospolitej *rerum* znajdują się *necessitates*, które chociaż *non tangunt totalitatem*, jednak *pro bono ordine* bez sejmów (gdzie wszelkie materie *status concluduntur*) *etiam* w niniejszych importancjach domowej ekonomii znaleźć nie mogą potrzebnych skutków, więc, ażeby sposób *concludendorum consiliorum reasumptis constitutionibus* mógł być obmyślony i *ad usum* przywiedziony, w.i.p. posłowie *summum* mieć będą *studium*.

[32.] Dzieje się nieznośna *incolis* prowincyi W.Ks.L. krzywda, że Żydzi, *gens perfida*, przeszkadzając miastom, miasteczkom i po wsiach dworom, zabiegają zakupienie *omnis generis victualium* i czynią *proprio ausu* z wojskiem rosyjskim kontrakty *in perniciem* ekonomii prowincyi litewskiej gospodarskiej, więc *ut servant leges annorum 1538*¹⁵⁴, *1557*¹⁵⁵, *1567*¹⁵⁶, a *specialiter constitutione anni 1588*¹⁵⁷ *amoveantur* od przeszkody chrześcianom, w.i.p. posłowie *invigilabunt*.

[33.] Uważające *causantes* miast stołecznych *ruinas* ze zbytecznej *non assignato tempore* tak *taxationi proveniunt* prolongacyi. Zaczym *asumpto* z poblížszych lub *absoluto* miast i miasteczek *modo et regimine*, ażeby się stołeczne J.K.M. regulowały miasta *titulo auctionis ex plus offerente dato*, w.i.p. posłowie *ad ordines regni tenebuntur instare*.

[34.] Ponieważ, *periculosissimo exemplo legibusque omnibus reclamantibus, claustrales* duchowni dobra pod różnemi pretekstami ziemskie nabywają albo zastawami preagrawują z widomą stanu rycerskiego krzywdą i szkodą, alienując od onego i ponieważ, pod imionami cudzemi [543v] kupując, fałszywe niby *de nova radice* fundacje dla zbogacenia się własnego czynią, ażeby tedy, tak szkodliwemu

¹⁵⁴ VL, t. 1, s. 258–259; VC, t. 1, v. 2, s. 169.

¹⁵⁵ VL, t. 2, s. 12; VC, t. 2, v. 1, s. 77.

¹⁵⁶ VL, t. 2, s. 68; VC, t. 2, v. 1, s. 200.

¹⁵⁷ VL, t. 2, s. 269; VC, t. 2, v. 2, s. 87.

postępkowi i.p. posłowie zabiegając, w przychodzącym sejmie *specialem praecustoditionem* uczynili, dobra takowe *pro confiscandis* na województwa i powiaty uznali i *pro futuro*, ażeby się nicht nie ważył *falsu titulo et praetextu cujuscunque claustris vel colegii* duchowieństwu asystować, *lege perpetua* warowali, i.p. posłów obowiązujemy i z teje samej przyczyny na aprobatę *etiam* funduszów samych, jako też zastawnych dóbr sumowych duchownych z koła senatorskiego i rycerskiego *pro examine et legitimatione documentorum* byli wyznaczeni komisarze, *curabunt* ciż i.p. posłowie *non involvendo* jednak w tę kognicją dóbr stanu duchownego świeckiego.

[35.] Jurysdyka starościńska w mieście J.K.M. Kownie *legibus antiquis* starostom nadana dekretem asesoryi W.Ks.L. *ultimate* ferowanym, *ad ulteriorem decisionem majestatis* co do mieszkańców zachowana, ażeby *circa sua jura* została, a ma[g]istraty miast J.K.M. ażeby *vigore titulo* konstytucyi przed wojewodami i starostami swemi corocznie rachunki składali, o reasumpcją tych praw *instabunt* i.p. posłowie.

[36.] Odeszłe od starostw ekonomie, a ile *contra sonantiam primitivi cujusque posesoris moderni privilegii*, ażeby dla powagi sądów trzymania należytych *propter excessivos* nadwornych żołnierzy *pro assistentia* tymże sądom, tudzież na zabudowanie domów sądowych, *archivorum* i wieży były przywrócone albo też *in recompensam* ukrzywdzonych i zubożonych jurysdykcyi starościńskich J.K.M. [544] P.N.M. *ex errario panis bene meritorum* opatrzyć starostów grodowych raczył, *promovebunt quam solemnissime* i.p. posłowie.

[37.] Zasługi domu i.p. Sulistrowskich sławnej pamięci, w osobie j.p. chorążego oszmiańskiego¹⁵⁸ w funkcyi marszałkostwa konfederackiego *publico* oświadczone *et pro recompensa* tylu konstytucyi recesami do stanu Rzeczypospolitej odesłane, były *tandem aliquando* rekompensowane, *promovebunt* w.i.p. posłowie.

Którym, jako urzędnikom ziemskim i jako *omnibus qualitatibus* utalentowanym, *cetera fidei, authoritati, activitati, dexteritati* oraz *sensui utili justo et patrio* w.i.p. posłów *recommendatur*.

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow.; Szymon Zabięło, surogator ziem. pow. kow.; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Józef Zabięło, szambelan J.K.M.; Szymon Prozor, pisarz gr. pow. kow.; Michał Kossakowski, chorąży petyhorski; Jan z Wolda Mejer, strażnik pow. kow.; Jan Pilchowski, sstt.¹⁵⁹; Izidor Krzywkowski; Ludwik Proniewicz, s.p.; Józef Zabięło, poseł od J.K.M., chorąży gwardyi W.Ks.L., starosta¹⁶⁰ wilkijski; Józef Medeksza, starosta skirstymoński, podsędkowicz kow.; Ludwik Ossowski *m.p.s.*; Antoni Dowgiało Zawisza m.; Stefan Wiszniewski, regent gr. kow.; Jan Bogusław Jasieński, starosta michałowski; Kazmierz Zawisza, podstoli inflancki; Stanisław Kunicki, starosta małacki; [544v]; J. Czerniewicz, kapitan J.K.M.; Adam z Wolda

¹⁵⁸ Krzysztof Franciszek Sulistrowski.

¹⁵⁹ Być może „szambelan”.

¹⁶⁰ W rzeczywistości zapewne starościc.

Mejer, miecznikowicz upicki; Dominik Hanusowski, cześnik pow. kow.; Antoni Żołłok; Jerzy Kulesza; Józef Kulesza; Marcin Margiewicz; Ignacy Kudrewicz; Ludwik Boreyko; Jan Wróblewski; Ludwik Celary, *m.p.*; Józef Fakrewicz; Antoni Staszkiwicz; Piotr Gilewicz.

44. Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1759

Deputatami zostali chorąży petyhorski Michał Kossakowski oraz horodniczy kow. Marcin Ignacy Czerniewicz. Rekomendowany przez Familię Jan Chreptowicz nie zdobył funkcji, gdyż nie dotarł na sejmik. Przeciwko sejmikowi wniesiono protekcję. (ARV 18197/3, s. 49–50; Deputaci, s. 260).

45. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1760

Rewizja manifestu przeciw sejmikowi deputackiemu, 14 III 1760

Rkps LVIA SA 13706, k. 139. *Po sejmiku na polecenie deputata Stanisława Odachowskiego sprawdzono, że w księgach grodzkich kowieńskich nie ma żadnego manifestu przeciw sejmikowi ani deputatom,*

39. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 4 II 1760

Rkps LVIA SA 13706, k. 482–483v, *oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Prozorem, wojskim i podstarościm kow. przez Fabiana Daukszę, dnia 4 II 1760.*

My, senatorowie, [482v] dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad solitum consiliorum locum* w mieście J.K.M. Kownie na sejmik gromniczny w roku terażniejszym, 1760 zgromadzeni, gdy *antiqua usitata praxi* na Trybunał Główny W.Ks.L., w roku tymże sądzić się mający, do obrania sędziów przystąpiliśmy, *hoc in passu e medio sui* zgodnymi głosami, *nemine contradicente emeritos* w ojczyźnie, prawa W.Ks.L. *peritos, tam in sago, quam in toga* zaszczycone osoby za sędziów deputatów na rok 1760 i 1761 j.w.j.p. Andrzeja z Kozielska Ogińskiego, sądowego pow. oszmiańskiego starostę i w.j.p. Stanisława Odachowskiego, starostę botockiego obraliśmy, którym to ichmościom sądzić sprawy Trybunału Głównego W.Ks.L. zleciwszy, takowym instrumentem naszym ichmościów kredensujemy *et pro meliori* [483] *fide* rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie, roku 1760 miesiąca februarii 4 dnia.

Antoni Zabieło, marszałek pow. kow.; Szymon Siruć, kasztelan witebski, starosta sądowy pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow.; Szymon Zabieło,

surogator ziem. pow. kow.; Józef Prozor, wojsko [sic] i podstarości sądowy pow. kow.; Józef Lindeman, podstoli kow.; Michał Kossakowski, chorąży petyhorski i deputat pow. kow.; Antoni Kossakowski, strażnik pow. kow.; Józef Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Krzysztof Michał Dominik Zawisza, skarbnik pow. kow.; Józef Skorulski, rotmistrz pow. kow.; Jerzy Adam Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Mateusz Billewicz, strażnik Księstwa Żmudzkiego; Józef Borewicz e.¹⁶¹ pow. kow.; Mojżesz Laskartt [sic] Blinstrub, wojski kow.; Nikodem Borewicz^a; Franciszek [483v] Wołodkowicz, starosta uzledzki; Tomasz Zabieło, kapitan buławy wielkiej litewskiej; Marcin Sopoćko, cześnik woj. trockiego; Antoni Szorc, łowczyc ziem. bielskiej *m.p.*; Franciszek Nieściuk; Jan Labunowski; Fabian Dauksza.

46. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 25 VIII 1760

Uniwersał Augusta III i instrukcje dla posła królewskiego na sejmiki opublikował M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 622–624.

40. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 25 VIII 1760

Rkps LVIA SA 13706, k. 586–593v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Prozorem, wojskim i podstarościem kow. przez Antoniego Pietkiewicza, sługę Ludwika Chelchowskiego stolnika kow., dnia 28 VIII 1760.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, szlachty, obywatelów powiatu kowieńskiego na sejm terażniejszy ordynariny w Warszawie, w roku terażniejszym, 1760 dnia 6 października przypadający, na sejmiku przedsejmowym i.p. posłom, *libere et unanimi consensu* obranym, [586v] podana dnia 25 augusta *anno ut supra*.

Widząc, że w pośrodku zewsząd bijących nawałności ojczyzna nasza *stat ad haec immota tot jactata procelis*, jak przyznać rozsądnym nie mamy zdaniem i jak przenikającym w^a rzetelną stanu terażniejszego istotę nie uważać umysłem, że, co się dzieje, wszystko to po najwyższym i najwszechwładniejszym Rządcy, w jednej całego świata okrąg i obroty jego zamykającym dłoni, przezorność J.K.M.P.N.M. *in causa secunda* z nieoszczędną zdrowia swego sprawuje ochroną przy prawach, swobodach i długoletnim nas zachowując w pokoju. Wyświadcza tę rzeczywistość jako J.K.M.P.N.M., ojciec ojczyzny, bez dobycia miecza i rozruchów wojennych, samą dostojenstwem swego wspaniałością, krwią przez świat cały

^a Skreślone „s.m.”

^a Nadpisane, słabo czytelne.

¹⁶¹ Zapewne rotmistrz.

rozsypaną, najwyższe królów farbującą, a jaśnie ozdabiającą oraz mądrością rządów *foris et intus* doskonałą Księstwa Kurlandzkiego *proximo in discrimine avulsi* zostające ubezpieczywszy, *patrimonium Rzeczypospolitej supremumque dominium* onej asekurowawszy i tymże księstwem *principem regium* Najjaśniejszego Króla z plamienia [sic] jagiellońskiego pochodzącego, zbiór cnót najchwalebniejszych zawierającego, w wierze świętej, w obyczajach pobożności i w przyjemności wychowanego, w dziełach męstwa nie tylko doświadczonego, ale też bohaterstwem wslawionego, głęboką roztropnością utalentowanego i tak *ad genium* polskiego narodu przypadłego, który, słodkiego panowania *viva patris imago*, zda się być wzbudzonego pragnienia i zapalonych *quintum* afektów w czasach następujących od Boga naznaczonym naśladowcą *in feudare* raczył. Która infeudacja stanowi rycerskiemu jak jest *plenis ordinibus* do powinszowania pożądana i do [587] okazania chęci, które były i są w sercach lokowane, usiłowana, tak wota swoje ażeby *infeudato* jak najprzychylniesze [sic] składali i.p. posłowie nasi i wierności *homagium* J.K.M.P.N.M. *praestando* za wszystkie trudy i pieczołowitości *nomine* całego powiatu oświadczyli, *obligantur*.

1. Wszystkie te chwalebne starania adorując w osobie J.K.M.P.N.M., gdy żądom jego zaleceniom w instrukcjach do województw, ziem i powiatów, aby przed się brały skuteczne starania do pomnożenia dobra publicznego, zadość czynić należy, najpierw ekonomikę wewnętrzną, jako źródło wynikających z niej rozlicznych pożytków państwa bierzemy *inter obiecta* sejmowia [sic] zbliżającego się, na którym by i.p. posłowie do uszczęśliwienia powszechnego stosują się, następujące formowali ustawy.

Wiadomo wszystkim, jako manufaktury wprowadzone obfitych pożytków stają się przyczyną, kiedy stąd kraj wzięwszy *augmentum* w ludziach w różnych kunsztach wyćwiczonych, osadziwszy onemi miasta i wsie, *accumulato numero* mieszkańców, któremi tyle teraz miejsc obnażonych ojczyzna ogląda i jako *deserta Arabia* nad ruiną kraju ubolewa, wielu dobrom stąd wyniknionym dla Rzeczypospolitej okaże spo[so]by. Takowych bowiem ludzi osadzeniem, prócz większej ludności w państwo nasze wprowadzonej, które prze[z] znaczniejszą konsumpcją ziemie własną z bogacać będzie, prócz większych spływania do skarbu publicznego dochodów z czopowego i szelężnego, która aukcja obywatelów bez wąż[t]-pienia pomnoży, prócz przyczynienia manufaktur, dla których niedostatku pieniądza do cudzych krajów wyprowadzać musi, a przez to uszczerbek na złocie i srebrze ponosi, prócz pomnożenia handlów, które są znaczną częścią użytków publicznych, jeszcze w tym profitować będzie, że ludzi do założenia różnych fabryk, a osobliwie do otworzenia Gór Olkuskich i innych minerałów sposobnych, otrzyma, czego jako Rzeczpospolita [587v] potrzebować zdaje się, jako *ad hocce principium* wszystkich państw siły utrzymującego *suum negotium referendo* wielki w tym swój zakłada interes, dowodem są tego uciążliwości powszechnie ponasane przez upadek na dobrej, waloru należytego nie mającej, na nową i niedoskonałej wagi wprowadzoną zamienionej monecie, jako teraz daje się przyczyna *pretiis rerum*, aby wyżej podniesione chodziły, komercje upadały i niezliczone

litigierum sprawowały się okazje. Czemu ażeby się skutecznie zabiegło *insistent* i.p. posłowie usilnością remonstracji swoich *in plenis ordinibus*, a do wprowadzenia dobrej monety tak potrzebna aby odtworzona była mennica do utrzymania krajowi tych użytków, któremi postronne państwa *aeraria publica* codziennie prawie zbogaczają, swoje staranie przykładać zechcą.

2. Jako wszystkie kraje swojej całości ubezpieczenie za największą poczytają szczęśliwość, tak utrzymanie onej nie na czym innym, jako *in forti brachio* wojska, którego by potęgą wspierane być mogło, zakładać zwykły, należy zatym i nam do zmocnienia sił wynajdować sposoby, których, gdy czas sejmowania krótki w zupełnym objaśnieniu subministrować nie zdoła, zdałoby się spuścić na komisją *defintivae*¹⁶² *sententia* dla zweryfikowania intrat i prowentów ku zapłacie regularnej aukcjonowanemu wojsku, którym zasłonieni *considerabiliores* byłibyśmy postronnym narodom.

3. Dziękować także należy J.K.M.P.N.M. *pro cura et solitudine circa res sarcienda damna* od przechodzącego wojska nam poczynione, lecz pokrzywdzeni obywatele nie przestają odwoływać się do ojcowskiego w tym starania, i.p. posłowie *circa sumptio* komisji grodzieńskiej, która bez zupełnej *injuratis* satysfakcyi zerwana, czyli zalimitowana dotąd skutku nie bierze, żądze uniwersalne prowincyi litewskiej przełożą.

4. Cokolwiek *ex orbita* praw wyszło, aby to wszystko było gruntownie resteurowano, tak względem każdego stanu w Rzeczypospolitej, jako też każdej z tych stanów osoby, a *specialiter* które ministerium *belli et pacis* dostojenstwa są wywyższone, ażeby albo [588] w dawnych przepisach prawa i zwyczajów zachowane były, czyli też *consensu omnium ordinum servatis privilegiis* onych, gdyby dla jakowych dobru pospolitemu wynikających pożytków, przy niem nowych praw powagę ich gruntujących, asekurowane zostały oraz aby *ab involatione imperientium* do swych subseliów i jurysdykcji czym ubezpieczeni byli *insistet* i.p. posłowie. Niemniej i w tym, iż *ex circumscriptione legum* chcąc *litigantes* niektórzy *elabenti passu* tłumaczeniem praw na swoją stronę użytym surowości sądów unikać, różne czynią *difigia* i rygorem onych *ineficacem reddere* usiłują, ciż i.p. posłowie, aby dalej te *excessivae interpretationes legum* nie działały się, uformowaniem ustaw tamującym takowe wybiegi *in omni qualitate* popełnionych ekscesów przyprawić prawa *occurrere* zechcą.

5. Miasto Kowno *non inter minora* prowincyi Księstwa Litewskiego *quondam* liczące się *decora*, gdy, przez różne *calamitatum genera* zdezelowane, dotąd do reflorescencyi przyjść nie może, za czym, jeśliby *unaniami sensu* Księstwa Litewskiego Trybunał Skarbowy od ziemskiego mógł być odłączony, ażeby w tymże mieście Kownie, *circa omnia jura et privilegia antiqua* zachowawszy *huic subselio*, Skarbowemu Trybunałowi *assignaretur* miejsce oraz *de emporio tot constitutiones sancitae* były reasumowane, i.p. posłowie domawiać się będą.

¹⁶² Powinno być „defensivae”.

6. Jako spodziewać się i życzyć należy z providencyi boskiej, że potencie wojujące w prędkim czasie do traktatów pożądaných uspokojenia, tak *expedit* Rzeczypospolitej, ażeby sejmu terazniejszego naznaczyła *viros integerrimos* do atentowania tegoż traktatu, aby na nim co szkodliwego dla całości Rzeczypospolitej nie nastąpiło.

7. Ponieważ Rzeczpospolita nasza szukająca użyteczności ze wszelkich stanów, które jej dobro pomnożyć mogą, akademie i *universitates* fundować dozwoliwszy tylko prerogatywami *one* nadać raczyła, nową, dopiero erygowaną z woli J.K.M.P.N.M. Akademię Lwowską *sub cura* [588v] *patrum Societatis Jesu* zostającą, a *in fundamento* danych konstytucyi fundowanie akademii na Rusi dozwolającej wprowadzoną, aby aprobowaniem i przy należytych jej praw nadaniem stwierdzoną, i.p. posłowie *procurare* zechcą.

8. Dóbr Linkowa i Ryd w powiecie upickim ichmość księży jezuitom kowieńskim, także części Giełgudyszek w Księstwie Żmudzkiem przez jegomość księdza Jan Laudańskiego *Societatis Jesu* nadanych i fundowanych oraz tymże ichmość księżom jezuitom plac pusty w mieście Kownie do kolegium przyległy od j.o.ks.j. Radziwiłła, chorążego W.Ks.L. darowany, mający w sobie prętów geometrycznych 3 i pręcików 9, i.p. posłowie *procurabu[n]t* aprobaty.

9. *Avulsum* ekonomii kowieńskiej *primitivo privilegio* Najjaśniejszego Króla Zygmunta III księżnej *de domo* kurlandzkiej¹⁶³ *pro tempore* nadane *et restitui* do starostów kowieńskich tymże przywilejem przyobiecane, ażeby przez pańską łaskę J.K.M.P.N.M. rekompensowane lub też do rozsądzenia prędkiego w asesorii zalecone było, *instabunt* i.p. posłowie *merita* oraz *in tot functionibus publicis exhibita* j.w.j.p. kasztelana witebskiego¹⁶⁴ *gratiis atque favoribus* J.K.M. *recommendabunt*.

Dobra funduszami w prowincyi W.Ks.L. ichmościów księży *Scholarum Piarum* a *specialiter* nadane, ażeby konstytucją były aprobowane, a oraz sposób i suplement na dokończenie *corporis diplomatici ex aerario publico* aby był obmyślony, tudzież drukarnia tychże, znacznym sumptem założona, ażeby *cum similibus privilegis atque facultatibus* z innemi obwarowana była, przyczynią się i.p. posłowie do J.K.M. i stanów Rzeczypospolitej.

10. Dobra w Bogu wielebnych panien benedytynek wileńskich Wiażyn w mińskim, Halin Porudominie wileńskim, Lentweryszki w trockim województwach, Dzisna, Ostrowica, Dzieszkowszczyzna w oszmiańskim i braśławskim [589] w powiatach, aby przez konstytucją szczęśliwie następującego sejmu była aprobowana, *inviliabunt* i.p. posłowie.

11. Mściwie, praw, *ordine non atento*, krew w Bogu zesłego j.p. Michała Wołotkowicza rozlana, ażeby *vindicari* mogła, *instabunt* i.p. posłowie.

12. Fundacja *de nova radice* ichmościów księży dominikanów w Skopiszkach, *salvis oneribus Reipublicae*, aby swoje otrzymała aprobatę. Tudzież fundusz

¹⁶³ Anna z Kettlerów Radziwiłłowa, marszałkowa wielka litewska.

¹⁶⁴ Szymon Siruć, kasztelan witebski.

ichmościów książy dominikanów kowieńskich *circa constitutiones anni 1673^a, folium 18 titulo „Aprobacja konwentu”¹⁶⁵* zachowany być mógł, *procurabunt* i.p. posłowie.

13. Fundacja *de nova radice* ichmościów księży karmelitów bosych kowieńskich, *salvis oneribus Reipublicae*, tudzież fundacja ichmościów księży karmelitów bosych kiejdańskich także *de nova radice, ut approbatur, adhibebut curam* i.p. posłowie. Fundacja kościoła Św. Krzyża pod Kownem aby powagą sejmu *aprobari* mogła, ciż i.p. posłowie *desiderabunt*.

14. J.o.j.w. Obojga Narodów hetmanów¹⁶⁶ *pacis bellique arbitros*, na których ubezpieczające zasłony i przyzwoite obrony we wszelkich ojczyzny atakach powszechnego dobra ufundowany bez rysunku i obalin stoi ciężar, ażeby *gratia meritorum patria* miała wzgląd, i.p. posłowie *instabant*.

15. J.o.ks.j. Czartoryskiemu, kanclerzowi wielkiemu W.Ks.L. *claro in patria meritis*, który przez lat trzydzieści kilka w czułym i niespracowanym ^bpraw zostaje dozorze oraz mądrą nie tylko w ojczyźnie, ale i w postronnych narodach jest wstawiony radą, *angelicas* mającemu *humano sub corpore dotes*, ażeby też od całej ojczyzny mógł mieć *signum aliquod gratitudinis in praemium* [589v] *ministrii sui*, i.p. posłowie domawiać się będą.

16. Licząc *magnae domus* j.w.j.p. Sapiehów *ingentia* w Rzeczypospolitej *merita magnum nobis panditur aequor*, a tym więcej niezliczonych honorów *extendere encomia*, byłoby to *orbem in tabula figere*, tak *ex praedecessoribus* kilkunastu ministrów *belli et pacis bene gesti*, jako też w terażniejszym wieku *signanter* j.w.j.p. podkanclerzego W.Ks.L.¹⁶⁷ z wypróbowanej ku ojczyźnie miłości ku J.K.M.P.N.M. aplikacyi i wierności powiat nasz do rekomendowania J.K.M. zaleca.

17. J.w.j.p. podskarbiego W.Ks.L.¹⁶⁸ godną i po wszech narodach wstawioną *multis gestis* nie enkomizując *prosapium*¹⁶⁹, gdyż by to było ja[k]by *Libano cedros terentibus addere undas*, samego więc tylko własne w Rzeczypospolitej merencje z nieposzanowaniem zdrowia i znacznym na wszelkich radach, subseliach i publicznych kongresach ekspensem, widząc dla dobra powszechnego prace i atencje, uważwszy oraz tego ministra, że w nim *decor et virtus sociavit et amor* wierności ku Panu, życzliwość ku ojczyźnie, wszelkie dobrej sławy i chwalebnych czynów myśli, ażeby i.p. posłowie wspomnionego j.w. ministra

^a W oryginale „Tysiąc szescsetnego siedsetnego trzeciego”.

^b Skreślone „s”.

¹⁶⁵ VL, t. 5, s. 89.

¹⁶⁶ Chodzi o Michała Kazimierza Radziwiłła, hetmana wielkiego litewskiego i Jana Klemensa Branickiego, hetmana wielkiego koronnego, a być może też o Michała Józefa Massalskiego, hetmana polnego litewskiego i Wacława Rzewuskiego, hetmana polnego koronnego.

¹⁶⁷ Michał Antoni Sapieha, podkanclerzy litewski.

¹⁶⁸ Jan Jerzy Flemming, podskarbi wielki litewski.

¹⁶⁹ Poprawnie powinno być „prosapia”.

et digna ejus facta, który *sponte* nad antecesorów swoich i kontrakt [590] Rzeczypospolitej przez konstytucją roku 1717¹⁷⁰ stały, większą *contribut* sumę *et restantia solertia curat*, usiłując w defluitacjach *navigentibus amovere pericula*, Najjaśniejszego Pana i całej Rzeczypospolitej *redderent pectoris* i który, ażeby przez ustale komercje żadnej do skarbu nie mającej inportancyi, wszystkie prawem opisane opłacający Rzeczypospolitej z swej szkatuły ekspensa, gdyż pod zboża z magazynu wojska rosyjskiego zabierały się handlowne strugi, wiciny i baty, miał wzgląd u Najjaśniejszego Pana oraz krzywda j.p. podskarbiego wielkiego W.Ks.L., a stąd *emanantia damna aerari publici* tejże prowincyi W.Ks.L. przez niezwyčajne i wszystkim prawom i sojuszom przeciwne zagraniczne najjaśniejszej monarchini rosyjskiej praszporta [sic] *justam merentur considerationem* i ażeby i.p. posłowie *omni meliori modo* zabezpieć temu usiłowali, *obligantur*.

18. Mając *prae oculis* powiat nasz *emeritam* przez tak wiele lat w kościele Bożym, w ojczyźnie j.w.j. księdza biskupa wileńskiego¹⁷¹ *virtutem*, który, uznawszy zdolność do prac *vinea domini*, sposobność w [590v] j.w.j. księdzu Massalskim, referendarzu W.Ks.L., obrał go sobie *pro succollaneo* i upraszał za tymże j.w.j. księdzem referendarzem W.Ks.L. Jego Królewską Mość P.N.M., ażeby mógł otrzymać koadjutorią wileńską, a zatym tenże powiat *tuendo judicium meritorum magnorum* pasterza swego, zapatrując się oraz na wrodzone przyimoty, nabytą w naukach doskonałość, na skromność w postępkach stanowi duchownemu przyzwoitą, na zasługi dawne i ustawiczne *in toga et sago* ojca, j.w.j.p. kasztelana wileńskiego, hetmana polnego W.Ks.L.¹⁷², tudzież brata, j.w.j.p. podskarbiego nadwornego litewskiego¹⁷³ nieustannie *in publico solitudines* na poselstwach, laskach trybunalskich i sejmowych, własnych kosztem i wiernością ku Panu, życzliwością ku ojczyźnie, nieposzlakowaną *meritis*, obliguje jak najusilniej i.p. posłów, aby gorliwie i nieodstępnie raczyli *instare ad majestatem*, aby J.K.M.P.N.M., jako jest *justus* każdego *meritorum po[n]derator*, skłonił serce i ściągnął raczył dobroczynną rękę do podpisania koadjutoryi wileńskiej *juvare* j.w.j. księdza referendarza W.Ks.L.

19. J.w.j. księdza biskupa żmudzkiego¹⁷⁴, [591] mając w baczności wielkiego domu jego *merita*, które wyliczać byłoby słońca płomieniu zapalać promyki, jako *in sacra tiara* pobożnych biskupów, w krzesłach senatorskich przezornych Katonów, w sądowych subseliach i w poselskich funkcjach spraw i sprawiedliwości dozorców, *longam ducendo seriam* pociąga aż do swojej osoby i złączonego imienia nieprzerwaną o dobro powszechne pilnością i o ustawy Kościoła przykładną gorliwością osnowę, ażeby i.p. posłowie reprezentowali J.K.M.P.N.M., rekomendujemy.

¹⁷⁰ VL, t. 6, s. 152.

¹⁷¹ Michał Jan Zienkiewicz, biskup wileński.

¹⁷² Michał Józef Massalski, hetman polny litewski i kasztelan wileński.

¹⁷³ Józef Adrian Massalski, podskarbi nadworny litewski.

¹⁷⁴ Antoni Dominik Tyszkiewicz, biskup żmudzki.

20. J.w.j.p. Poniatowskiego, stolnika W.Ks.L. rekomendować *subficerent merita*, wspomniawszy, że jest *verus Aeneas, filius Anchises*, [sic] lecz i to nie małą czyni konsideracją, że poselstwem *ad exterar partes* swoim w ważnych od Najjaśniejszego Tronu negocjacjach honor i sławę *accumulando* narodowi naszemu, w przezornych sentymentach dawał *virtutis specimina*, przeto w.i.p. posłowie łaskawemu dobrotliwego pana przełożą sercu.

21. J.w.j.p. Zabiełłę, marszałka pow. kow., który *ex praedicamento* cnót własnych piastuje funkcję tak na sejmach, jako też na prywatnych [591v] zjazdach *non sine dispendio* zdrowia i substancyi *exercendo curas*, ażeby i.p. posłowie *ad munera regis* przypominać chcieli, *obstringuntur*.

22. J.w.j.p. Sirucia, kasztelana witebskiego *clarum virtutibus in patria et meritis* tak *publica negocia* utrzymującego, jako też *astrea ad implantes*¹⁷⁵ *titulos* za wszystkie podjęte prace zdrowiem i kosztem własnym podnaszane, ichmość panowie Majestatowi i *Reipublicae recommendabunt*.

23. *Desideria* Księstwa Żmudzkiego *in ordine* pomnożenia *subseliorum accelerandae justitiae* ciż i.p. posłowie J.K.M.P.N.M. *proponent*.

24. Ponieważ *periculossissimo exemplo* duchowni dobra pod różnemi pretekstami ziemskie nabywają albo zastawa[mi] preagrawują, z widomą stanu rycerskiego krzywdą alienując od onego, ażeby tedy temu tak szkodliwemu postępkowi i.p. posłowie zabiegając, w przychodzącym sejmie *specialem praecustoditionem* uczynili i dobra *sub nullo praetextu* nabywać na potym, a nabyte *pro confiscandis* na województwa i powiaty uznali *et* [592] *pro futuro* ażeby się nikt nie ważył *falso titulo cujuscunque claustris vel colegii* duchowieństwu asystować, *lege perpetua* warowali, i.p. posłów obowiązujemy.

25. Liczne konstytucje o rezydencji senatorów *ad latus* J.K.M. dla zawsze przytomnej rady *ex turno senatu* raz na zawsze naznaczyć i obostrzyć, i.p. posłowie *addent curae momentum*.

26. Dzieje się nieznośna *incolis* prowincyi litewskiej krzywda, że Żydzi, *gens perfida*, przeszkadzają miastom, miasteczkom i po wsiach dworom, zabiegają zakupienie *omnis generis victualium* i czynią *proprio ausu* z wojskiem rosyjskim kontrakty *in pernitiem* [sic] ekonomii prowincyi W.Ks.L. gospodarskiej, więc *ut serventur leges annorum 1538*¹⁷⁶, *1557*¹⁷⁷, a *specialiter constitutione* roku 1588¹⁷⁸ *amoveantur* od przeszkody chrześcijanom i.p. posłowie *invigilabunt caetara fidei auctoritati, activitati, dexteritati* oraz *sensui utili justo et* [392v] *patritio*, w.i.p. posłów *recommendatur*.

27. Wszystkie klasztory i domy ichmościów księży pijarów prowincyi litewskiej, jako to kolegium *dombrovicense, neodolscense sive lubieszoviense, vilnense, stutinense, ponevesense, lidense, vilkomiriense, rosienense, vitebscense, valeria-*

¹⁷⁵ Powinno być „implentes”.

¹⁷⁶ VL, t. 1, s. 258–259; VL, t. 1, v. 2, s. 169.

¹⁷⁷ VL, t. 2, s. 12; VL, t. 2, v. 1, s. 77.

¹⁷⁸ VL, t. 2, s. 269; VC, t. 2, v. 2, s. 87.

noviense, zelvense,¹⁷⁹ aby *authoritate totius Reipublicae* były aprobowane *et in constitutionem regni* przyjęte, *preces suas interponit* powiat nasz i i.p. posłowie zachcą w tym *elaborare quam maxime*.

28. Fundacja wielmożnych ojców kamedułów wigierskich w powiecie grodzieńskim mająca sytuacją, jako jest *tot constitutionibus a precipue co[n]stitutio* 1726¹⁸⁰ roborowana, tak *in fundamento* jej *praecessit* śp. N.K.J. Augusta II *ob respectum* zgorzałego *primitivi juris* oryginalnego przywileju *privilegium renovatae foundationis*. A z tym instrukcja ręką ś.p. tegoż N.K.J. Augusta II podpisana *et in rem* fundacyi wigierskiej dysponowana *per consequens* komisja generalna *et possessio bonorum firma* temuż funduszowi [593] wigierskiemu *in adaequata juris justitiae sollemnitate vigore* konstytucyi 1726 jest *subsecuta*. Przeto to *opus* generalnej komisyi, jako *in augmentum cultus domini* aplikowane, ażeby było na sejmie *in toto* utwierdzone *singulari sollicitudini*, i.p. posłów *comittitur*.

29. Znaczne w Bogu zesłego j.p. Mateusza Romera, generała artyleryi W.Ks.L. *merita* w należytej pamięci zostawać powinna, który na różnych kampaniach wojennych, *signanter* kamienieckiej, szocawkiej [sic], wołoskiej, żwaniectkiej i pod Szańcem Trojańskim¹⁸¹ w czasie nagłej potrzeby na reparacyą artyleryi niemało własnej sumy spendował, który dług *potit* tak z konstytucyi *anno* 1690¹⁸² *folium* 819 – 143 771 złotych i groszy 28, jako też z regestrów *calculationis*, jednych przez deputowanych *ex senatu et equestri ordine* podpisanych na 46 645 złotych i grosz jeden, drugich *ad calculum* sporządzonych na 247 733 złotych i groszy 19 *in summa* 438 150 złotych i groszy 18 dotąd nieopłaconej^c· *zaczym instabunt* i.p. posłowie, aby Rzeczpospolita, u której *emerita* heroum *non evanescit*, *virtus* raczyła *ad restitutionem justitiae et liquidum debiti* obmyślić sposoby, a wyż wyrażoną sumę *vigore* konstytucyi i regestrów i.p. Romerów wypłacić naka[za]ła.

Zasługi i.p. Sulistrowskich, ojczyźnie zalecone, i.p. posłowie *errario publico recomendabunt*. *Iterum atque iterum caeterae activitati* w.i.p. posłów *eorum dexteritati* polecamy. [593v]

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow., pułkownik regimentu W.Ks.L., starosta [wilkijski]; Szymon Siruć, kasztelan witebski, sądowy pow. kow. starosta; Dominik Medeksza, podsędek i deputat do ułożenia instrukcy pow. kow.; Szymon Zabięło, surogator ziem. i deputat do ułożenia instrukcy pow. kow.; Józef Kossakowski, podczaszy i deputat do ułożenia instrukcy pow. kow.; Jerzy Adam Rodziewicz, łowczy i deputat do ułożenia instrukcy pow. kow.; Antoni Kossakowski, strażnik i deputat do ułożenia instrukcy pow. kow.; Józef Prozor, wojski pow. kow.

^c Skreślone „dług”.

¹⁷⁹ Chodzi o kolegia pijarskiej w Dąbrowicy, Nowym Dolsku czyli Lubieszowie, Wilnie, Szczuczynie, Poniewieżu, Lidzie, Wilkomierzu, Rosieniach, Witebsku, Łużkach (tzw. Walerianowskie, fundacja Waleriana Żaby) oraz Zelwie.

¹⁸⁰ W Volumina Legum wzmiankowana jest tylko fundacja kamedułów wigierskich z 1766 r.

¹⁸¹ Chodzi o Okopy św. Trójcy.

¹⁸² VL, t. 5, s. 398.

i deputat do ułożenia instrukcyi; Szymon Prozor, pisarz gr. pow. kow., deputat do ułożenia instrukcyi; Mikołaj Prozor, oboźny i rotmistrz pow. kow. do ułożenia instrukcyi.

47. Sejmik gospodarski w Kownie, 8 II 1761

41. Akt laudum dla bernardynów, 8 II 1761

Rkps LVIA SA 13707, k. 493–494, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Prozorem, wojskim i podstarościm kow. przez księdza Michała Sapieszko, wikarego konwentu kowieńskiego bernardyńskiego, dnia 11 II 1761.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego zjechawszy się na sejmik do miasta J.K.M. Kowna, między inszemi powiatu naszego potrzebami widząc wielki niedostatek budujących się ichmościów księży bernardynów kowieńskich, mając oraz i to *prae oculis*, że przez sejmikowanie w kościele tychże ichmościów księży bernardynów corocznie [493v] dzieją się szkody, z tych tedy obydwuch przyczyn *praesenti* uchwalamy *laudo* z dymu okolicznego groszy 6, ze dworu po szostaku, a z królewsczyzn po tynfowi z dymu hibernowego i takową egzakcją przy racie marcowej j.p. poborcom i deputatom chorągiewnym rekomendujemy.

Pisan roku 1761 miesiąca februarii dnia 8.

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow., pułkownik najjaśniejszego księcia kurlandzkiego, regimentu wojsk W.Ks.L.¹⁸³; Szymon Siruć, kasztelan witebski, starosta sądowy kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow.; Szymon Zabięło, surogator ziem. pow. kow.; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Józef Lindeman, podstoli kow.; Mikołaj Prozor, oboźny pow. kow.; Józef Borewicz, rotmistrz pow. kow.; Michał Kossakowski, chorąży petyhorski; Józef [494] Skorulski, rotmistrz pow. kow.; Józef Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Szymon Prozor, pisarz gr. pow. kow.; Szymon Kossakowski, sędzic pow. kow.; Ignacy Swinarski starosta w. peliski.

¹⁸³ Karol Krystian Wettyn, książę kurlandzki.

48. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1761

Relacja u M. Matuszewicza, t. II, s. 136–137.

42. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1761

Rkps LVIA SA 13707, k. 491–492v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Prozorem, wojskim i podstarościm kow. przez Bartłomieja Zabłockiego, budowniczego kow., dnia 10 II 1761.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego zgromadziwszy się *solita praxi ad locum consiliorum* do miasta J.K.M. Kowna na sejmik gromniczny w roku terażniejszym, 1761 miesiąca februryi 9 dnia, gdzie wszedłszy na plac zamkowy *unanimi voto ac assensu, nemine contradicente ac repugnato* za deputatów j.w.j.p. Ignacego Paca, podstolego W.Ks.L., dobrze w ojczyźnie tak z antecesorów swoich, jako też przez się samego *emeritum*, w.j.p. Żołoka, skarbnika starodubowskiego na Trybunał przyszły, [491v] w roku terażniejszym, 1761 w Wilnie sędzić się mającym, a w roku 1762 w Mińsku kończącym się, obraliśmy i ażeby ciż j.w.i.p. deputaci od sądów swoich trybunalskich absentować się i oddalać nie chcieli, zaleciliśmy i obligowaliśmy, którym *disponente lege* moc do sądenia spraw w Trybunale Głównym W.Ks.L. agitujących się daliśmy *et pro majori robore ac valore* podpisami rąk własnych roborujemy i autoryzujemy.

Pisan roku 1761 miesiąca februaryi 9 dnia.

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow.; Szymon Siruć, kasztelan witebski, starosta sądowy pow. kow.; Jan Zabięło, kasztelan mściśławski; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow., starosta skirstymoński i rajgrodzki *m.p.s.*; Szymon Zabięło, surogator ziem. pow. kow.; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Michał Kossakowski, chorąży petyhorski; Antoni Kossakowski, strażnik pow. kow.; Józef Meysztowicz, cześnik pow. kow.; Józef Prozor, wojski i podstarości kow.; Szymon Prozor, pisarz gr. pow. kow.; Józef Kossakowski, [492] podczaszy pow. kow.; Mikołaj Prozor, obożny pow. kow.; Mikołaj Zabięło, kasztelan mściśławski; Józef Lindeman, podstoli kow.; Michał Grothuz, sędzia gr. pow. kow.; Józef Skorulski, rotmistrz pow. kow.; Kazimierz Kulwiński, cześnik aktualny pow. kow.; Stanisław Gradowski; Mojżesz Tottwidt Blinstrub; Stefan Wiszniewski, regent gr. kow.; Benedykt Ługayło, starosta rakiski; Józef Borewicz, starosta potumelski; Stefan Zabięło, podstolic kow.; Jan Łapiński, r. pow. kow.; Ignacy Dowgird, strukczaszy pow. kow.; Bogusław Rymgayło, chorąży parafii skorulskiej; Piotr Węciewicz; Antoni Hermanowicz, instygator sądowy gr. pow. kow.; Wiktory Maliszewski; Ignacy Drzewicki; Tomasz Korff; Ignacy Plonskowski; Ignacy Romanowski; Ignacy Pietraszkowicz, wojski województwa trockiego; Maciej Juszewicz, mostowniczy pow. kow.; Józef Szyszło, porucznik J.K.M.; Jan Korff; Józef z Ginwiłła Kulwieć, porucznik pow. kow.; Nikodem Borewicz; Paweł Staniewicz; Michał Wędziagolski;

Marcin Mągiewicz; Benedykt Rosławowicz; Jerzy Michał Dymśza; Tomasz Illinicz; Franciszek Hryniewicz; Jakub Lugayło; Józef Lugajło; Adam Szatyński; Adam Raczkowski, cześnik wołkowyski; Jakub Pukień; Józef Kulesza; Kazimierz Rymgayło; Michał Downarowicz; Dominik Downarowicz; Mateusz Downarowicz; Ignacy Swinarski, starosta peliski; Marcin Sopoćko, cześnik s.p.¹⁸⁴; Jan Dymśza, [492v]; Jerzy Lubicz Dolwna; Józef Bortkiewicz, mostowniczy pow. upickiego.

43. Relacja z sejmiku, 9 II 1761

Rkps BC 3843, s. 51–54, oryginał włączony do korespondencji J.A. Mniszcha.

Istotna sejmiku gromnicznego kowieńskiego w roku 1761 miesiąca februarii dnia 9, *in loco solito atque constitutionibus perscripto* na zamku zgodnie *et nemine contradicente* odprawionego, relacja.

Po zjechaniu się do miasta Kowna i.p. senatorów, urzędników ziemskich, grodzkich *et in magno numero* nadzwyczaj rycerstwa, szlachty dnia 8 februarii *comparuerunt* też i.p. Zawisza, miecznik kow. i marszałek dworu j.o.ks.j. wojewody ruskiego¹⁸⁵, tudzież j.p. Mejer, komisarz j.o.ks.j. kanclerza¹⁸⁶, z przysposobioną szlachtą *vel maxime* z szlachty żmudzkiej, z administratorów, namiesników, pisarzy prowentowych z dóbr tu okolicznych j.o.ks.j. kanclerza: Jurborka, Kidul, leśnictwa wilkiskiego, Sokołupian i dóbr innych, tudzież z bojarami, strzelcami tychże dóbr w strzelbę i oręż wszelki uzbrojonymi. Byli *tandem* ciż ichmościo-
wie *principaliores* wespół z j.p. Niesiołowskim *ad tractandum* do pałacu j.w.j.p. kasztelana witebskiego, gdzie się cały powiat, w kilku salach i pokojach zgromadzony, najdował, inwitowani, ale po długich perswazjach i certamentach *usque ad seram noctem* mianych, gdy [52] dnia tego i nazajutrz rano *modo simili ab opositione contra personam* j.w.j.p. podstolego W.Ks.L.¹⁸⁷ *recedere* nie chcieli, o co tamże na pokojach, a ile w dzień sejmikowy rano wielki wczął się *in populo fremitus* i zaraz ciż ichmość panowie *contradicentes*, złączywszy się z partią swoją, już na cmentarzu bernardyńskim będącą, poszli do kościoła tychże ojców bernardynów, w którym częstokroć dla wygodniejszego miejsca sejmiki *ex assensu publico* mimo plac zamkowy prawem przepisany odprawował się.

W takiej zatym okoliczności j.w.i.p. senatorowie, dygnitarze i urzędnicy, jako to witebski¹⁸⁸ i mściśławski kasztelanowie¹⁸⁹, podstoli litewski, marszałek¹⁹⁰,

¹⁸⁴ Zapewne cześnik trocki.

¹⁸⁵ August Aleksander Czartoryski, wojewoda ruski.

¹⁸⁶ Michał Fryderyk Czartoryski, kanclerz wielki litewski.

¹⁸⁷ Ignacy Pac, podstoli litewski.

¹⁸⁸ Szymon Siruć, kasztelan witebski.

¹⁸⁹ Jan Zabięłło, kasztelan mściśławski.

¹⁹⁰ Antoni Zabięłło, marszałek kow.

podśudek¹⁹¹, wojski¹⁹², stolnik¹⁹³, podstoli¹⁹⁴, cześnik¹⁹⁵, oboźny¹⁹⁶, strażnik¹⁹⁷, horodniczy¹⁹⁸, grodzczy oraz urzędnicy i inni tegoż powiatu kowieńskiego *primores facto consilio*, dla uniknięcia wszelkich inkonweniencji *ex animositate populi contra agresores* na spokojność kilkudziesięcioletnią natężanych, pohazić mogących, poszli z całym powiatem mimo tenże kościół bernardyński we trzech bramach otwarty *ad solitum atque lege publica praescriptum locum* na plac zamkowy i tam *nemine contradicente* j.w.j.p. Paca, podstolego W.Ks.L. i j.p. [53] Żołoka, cześnika za deputatów obrali, a po obraniu wróciwszy się do bliższego ojców bernardynów kościoła, mszy świętej przez jegomość księdza Prozora, kanonika wileńskiego, mianego wysłuchawszy, *Te Deum laudamus* śpiewane *in simul* spokojne było. *Tandem* gdy się całym powiatem z kościoła ruszać zaczęli i już blisko drzwi kościelnych stanęli, wspomnieni wyżej i.p. Zawisza i Mejer z partyjką swoją ze Żmudzi *et ex domesticis suis* przybraną wołać o drugi sejmik poczeli, czego szlachta i rycerstwo znieść nie mogąc, *ex quo* już *nec de loco nec de tempore* było, wróciła się *in parte* tylko szlachta i tych ichmościów z ławkami obłamała, których *tandem* samiż i.p. urzędnicy przyskoczywszy od dalszego nieszczęścia salwowali i między siebie wzięwszy *salvos atque incolumes* z kościoła wyprowadzili, a i.p. senatorowie we drzwiach kościelnych stanąwszy, cały tumult *furentis* o taką niegodziwość *populi* wstrzymywali i chcących *retro* do kościoła powracać nie dopuścili, a tak bez żadnego kryminału, boju i znaczniejszego kontemptu *etiam irregularitater* przeciwiających się, obeszło się. [54]

Notandum, że tym sposobem i na tym miejscu w roku 1728 j.w.j.p. kasztelan witebski terażniejszy stanął *illo tempore* posłem na sejm. Lubo także od j.o.ks.j. *ad praesens* kanclerza, a pod tenczas podkanclerzego W.Ks.L., były przysłane kontradycje i właśnie tego senatora przykładem i przypomnieniem sukces terażniejszego sejmiku nastąpił bez krwi rozlania nieomylnego obeszło się.

44. Manifest szlachty kowieńskiej przeciw sejmikowi, 9 II 1761

Rkps NGABM SA 1711, 1 nr 49 k. 399–399v, oblata dokonana w grodzie grodzieńskim przed Antonim Tyzenhauzem, podstolim i podstarościm pow. grodzieńskiego przez Józefa Tańskiego, starostę gielun., dnia 11 II 1761.

Dnia 9 februarii 1761 roku tym porządkiem i zwyczajem prawa, które czas i miejsce dla sejmików gromnicznych *pro electione* j.p. deputatów każdemu

¹⁹¹ Dominik Medeksza, podśudek kow.

¹⁹² Józef Prozor, wojski kow.

¹⁹³ Ludwik Chełchowski, stolnik kow.

¹⁹⁴ Michał Korwin Kossakowski, podstoli kow.

¹⁹⁵ Józef Meysztowicz, cześnik kow.

¹⁹⁶ Adam z Wolda Mejer, oboźny kow.

¹⁹⁷ Jan z Wolda Mejer, strażnik kow.

¹⁹⁸ Marcin Ignacy z Pacewiczów Czerniewicz, horodniczy kow.

województwu i powiatowi w prowincji W.Ks.L. wyznaczyło, zjechawszy się *ad solitum locum* do miasta Kowna, jako *concives* powiatu tego na sejmik terazniejszą równą myśl i staranie i wota nasze przyjęliśmy *pro commodo et obsequio*¹⁹⁹ *publico*, chcąc najskuteczniejsze obrad tych widzieć pożytki, przy powszechnej zgodzie konkludowane i żeby ta najpryncypalniejsza część *et solum modo unicum* zaszczytu *pro libera gente* zostawione głos wolny *intenerime* był zachowany, gwałtów, uchowaj Boże, lub swojego znikczemnienia bynajmniej nie cierpiący, a kiedy, mimo wszelkiej równości, względy z gruntu swojego praw podeptawszy, *liberum veto* głosów braci niedopuszczając i one *praedominanter* zgwałciwszy z despektem osób dobrze urodzonych i uposesjowanych *per vim pro sumptuoso* j.w.j.p. Pac, podstoli litewski z j.p. Żałokiem bez żadnego podania obrali [399v] się deputatami, zaczym my znieść i cierpieć takiej wiolecy *aequates cives inaequali patria* nie mogąc, a do szafunku wolności naszej udając się przeciwko takowemu obraniu się i pogardzie praw narodu, a *conta nullitatem* sejmiku solennie manifestujemy się i naszymi rękoma podpisujemy się.

Datum w kancelaryi kowieńskiej *anno et die ut supra*.

Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Antoni Zawisza, *m.p.*; Antoni Babecki, cześnik zakroczymski; Jan z Wolda Mejer, strażnik pow. kow.; Adam z Wolda Meier, chorąży inflancki; Antoni Dołęga Kozierowski, starosta broszkowski *m.p.*; Józef Jan Osipowski, chorąży gwardii W.Ks.L.; Jan Krzysztof z Wolda Mejer, por. J.K.M.; Jakub Wiszniewski, podczaszy pow. pińskiego; Ignacy Wiszniewski, podczaszy piński; Józef Sołomin, krajczy czernichowski; Dominik Wiszniewski, podczaszy piński; Jan Antoni Dylewski, stolnikowicz woj. mińskiego; Norbert Dylewski, s.m.²⁰⁰; Kazimierz Hanciszowski, p.p. *m.p.*; Florian Wyrwicz; Wiktory Piotrowicz; Józef Piotrowicz; Jan J.F. Wilkowski; Stefan Bielawski; Antoni Narbut; Paweł z Wosznora Jurewicz; Antoni Noręko; Kazimierz Jurewicz; Bartłomiej Dowgiało; Paweł Nareyko; Leon Sołomin; Tadeusz Gineyko; Józef Sawicz; Michał Dowkąt; Michał Jurewicz.

49. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 16 III 1761

Uniwersał Augusta III, list króla do senatorów, instrukcję, kredens i list dla posła na sejmiki oraz list prymasa Władysława Łubieńskiego opublikował M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 662–667.

¹⁹⁹ Prawidłowo powinno być „obsequio”.

²⁰⁰ Być może stolnikowicz miński.

45. Punkta do instrukcji na sejm, 1761

Rkps BC 3844, s. 271, kopia przesłana marszałkowi Mniszchowi przez ks. Łopacińskiego, sekretarza W.Ks.L., dnia 23 III 1761.

Punkta do instrukcyi

1. Inkwirowanie ściśle *in authorem* złej monety *cum exemplari personali* na niego *paena*.

2. Że w materii tak wielkiej *rei monetarie* czas bardzo szczupły dwuniedzielnego sejmku jest złożony, *praecavendo* zatym, aby pod pretekstem monety *aliquod subitum damnum* dla Rzeczypospolitej *non emergat*.

3. Że minister saski *cum vilipensione et exclusione* ministrów Rzeczypospolitej interesa polskie dysponuje *contra leges antiquas et contra pacta conventa sub non praestanda regi obedientia* zaprzysiężone.

4. *Conclusio magistratum*, osobliwie sądów asesorskich, przez dekreta trybunalskie.

5. *Rescisio status equestris corpore Reipublicae* względem inwestytury kurlandzkiej.

6. Że ten sejm, *non procedente senatus consilio*, jest złożony *contra legem*.

50. Sejmik deputacki w Kownie, 8 II 1762

Deputatami zostali związani z Radziwiłłami stolnik brzeski Marcin Matuszewicz oraz rekomendowany przez Familię starosta cyryński Józef Niesiołowski. Z pierwszym z nich rywalizował Ludwik Chelchowski, poza tym obraniu Matuszewicza sprzeciwił się szlachcic procesujący się z jego matką. Z kolei z Niesiołowskim konkurował Skorulski, pisarzewicz gr. kow., który dla ukazania swej determinacji przyniósł na sejmik trumnę. (ARV 18197, s. 75–76; M. Matuszewicz, s. 189–190; Deputaci, s. 275).

51. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 23 VIII 1762

Uniwersał Augusta III, list króla do senatorów, urzędników, instrukcję, kredens i list dla posła królewskiego na sejmiki oraz list prymasa Władysława Łubieńskiego opublikował M. Zwierzykowski, Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1795, s. 728–733.

46. List Michała Wielhorskiego na sejmiki, 9 VIII 1762 Warszawa

Rkps Arch. Czerwonodworskie akc 16165/1 k. 34–34v, oryginał.

J.O.J.W. Moi Wielce Miłościwi Panowie Bracia i Dobrodzieje

Że każdego równie w wolnym narodzie urodzonego do dostąpienia sprawiedliwemi środkami najwyższych honorów utściwa zagrzewa ambicja, tą i ja w terażniejszej okoliczności pobudzony, takiej do do [sic] otrzymania niniejszej koronnej pieczęci zażywam sposobów, które nie tylko zwyczaj pospolity, lecz i same przepisało prawo, aby za rekomendacją urząd pieczętarski był oddany. Rzecz pewna, iż jest wielka zuchwałość moja szukać rekomendacyi od osób tych, od których cale nic, albo bardzo mało mam honor być znanym, jednak dobre serce J.W.M.W.M. Panów zawsze do dopomagania braci swoim nakłonione, wspólna miłość prowincyi W.Ks.L. z Koroną, a tym bardziej jeszcze familia moja, biorąc swój początek i źródło z prześwieatnej prowincyi litewskiej, czyni mi nadzieję [34v], iż szukającemu wsparcia J.W.M.W.M.P. Braci i Dobrodziejów u majestatu odmówić nie zechcecie, ale i owszem przy pomocy i perswazji łaskawych na mnie w tym powiecie znajdujących się I.M.W.M.P. Braci i Dobrodziejów w kredens między inszemi rekomendacjami i mnie przyłączyć zechcecie. Wyświadczona mi w tym punkcie J.W.M.W.M.P. Braci i Dobrodziejów uczynność do tym większych wdzięczności i odsługiwania obowiązków mnie pociągnie, im bardziej się nie zasłużonym ich łaski być uznaję, jako

J.W.M.W.M.P. Braci i Dobrodziejów szczerze życzliwym bratem i najniższym sługą

M. Wielhorski

47. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 23 VIII 1762

Rkps LVIA SA 13708, k. 572–576v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Prozorem, wojskim i podstarościm kow. przez Piotra Pietkiewicza, sługę Ludwika Chełchowskiego, stolnika kow., dnia 25 VIII 1762.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, szlachty, obywatelów powiatu kowieńskiego na sejm terażniejszy ordynaryjny w Warszawie w roku 1762 dnia 4 oktobra przypadający, na sejmiku przedsejmowym j.o.ks.j. Radziwiłłowi, podkomorzemu W.Ks.L. i j.w.j.p. Chełchowskiemu, stolnikowi pow. kow., posłom *libere et unanimes consensu* od nas obranym, poddana dnia 23 augusta *anno ut supra*.

Konserwowana dotąd całość ojczyzny w pośrodku grożącego nam niebezpieczeństwem przez zajęty i dotychczas nieugaszony wojenny pożar sąsiedztwa, każe nam wyznać, iż po Bogu, który jest *summus rerum humanarum gubernator*, [572v] N.K.P.N.M. za ojcowskie starania dla dobra pospolitego *eucharisticum carmen* wyśpiewywać powinniśmy, ten pan, pod którego rządem słodkich dni pokoju używamy, z którego dobroci nienasycone żądzom poddanych panowanie

uznajemy i którego drogie życie nieśmiertelności od nas życzenia wyciąga, zasługuje, aby między królującymi na świecie najwierniejszymi majestatowi swemu poddanymi zaszczycającymi się chwałę sobie godną odebrał, którą Trojanowi, cesarzowi przypisano, iż *nullum praestabile a Deo mortalibus esse datum beneficium, quam sanctus sapiens ac Deo similimus princeps*, jakiego my w Najjaśniejszym Monarchu naszym dopatrując, na najdłuższe wieki panowanie jego oglądać pragniemy. Między niezliczonymi dowodami jego ojcowskiej ku nam pieczołowitości *omni tempore praedicanda per orbem gloriam* zabiera to dzieło N.K.J.P.N.M., iż on przez swych myśli doskonałość, przez świętość chęci ku utrzymaniu dobra pospolitego, przez szacunek swej wysokiej osoby u najpotężniejszych w Europie monarchów, których serca do konsyderowania spraw swych *non tumulti belli* i krwi wylaniem, jako inni dokazywać zwykli, ale sławą imienia swego, sławą dostojęstwa i nieograniczonej reputacyi nakłonić ku interesom naszym potrafił. Jako to, iż Księstwo Kurlańskie, *proximo indiscrimine avulsi* zostające, ubezpieczywszy, *patrimonium* Rzeczypospolitej *supremumque dominium* onej asekurowawszy, tymże Księstwem *principem regium* Najjaśniejszego Króla z plemienia jegiellońskiego pochodzącego, zbiór cnót najchwalebniejszych zawierającego, w wierze świętej, w obyczajach pobożności i przyjemności wychowanego, głęboką roztropnością utalentowanego i *ad genium* narodu polskiego tak przypadłego, który słodkiego panowania *viva potius imago* zda się być wzbudzonego pragnienia i zapalonych *quiritum* afektów w czasach następujących od Boga naznaczonym naśladowcą, *infeudare* raczył, która infeudacja stanowi rycerskiemu jak jest *in plenis ordinibus* do powinszowania pożądana i do okazania chęci, które były i są w sercach lokowane, usiłowana, tak *vota* swoje, ażeby *infeudato* jak najprzychylniejsze składali i.p. posłowie nasi i wierności homagium [573] J.K.M.P.N.M. *nomine* całego powiatu oświadczyli, *oblignatur*.

[1.] Wszystkie te chwalebne starania adorując w osobie J.K.M.P.N.M., gdy żądom jego i zaleceniom w instrukcjach do województw, ziem i powiatów, aby przedsiębrały skuteczne środki do pomnożenia dobra pospolitego, zadość czynić należy najpierwej na powszechne uciążliwości ponoszenie względ ma się przez upadek na dobrej i waloru należytego nie mającej na nową i niedoskonałej wagi wprowadzoną zamienioną monecie weszły *calamitati publicae* *ocurere*, wszystkie swe usiłowania kierować zechcą i oddalić te klęski, że teraz daje się przyczyna *pretus rerum*, aby wyżej podniesione chodziły *comercia* upadłe i niezliczone *litigiorum* sprawowały się okazje. Czemu aby się zabiegło, *insistent* i.p. posłowie, a do wprowadzenia dobrej monety otworzenie mennicy tak potrzebnej na utrzymanie krajowi tych użytków, któremi postronne państwa *aeraria publice* codziennie prawie zbogaca się, promować będą.

2.[sic] Jako wszystkie kraje swojej całości ubezpieczenie za największą poczytają szczęśliwość, tak utrzymanie onej nie na czym innym, jako *in forti brachio* wojska, którego by potęgą wspierane być mogły, zakładać zwykły, należy. Za tym i nam do zmocnienia sił najdować sposoby, których, gdy czas sejmowania krótki w zupełnym objaśnieniu subministrować nie zdoła, zdałoby się spuścić

na komisją *de finitivae sententiae*²⁰¹ dla zweryfikowania intrat i prowentów ku zapłacie regularnej aukcjonanemu wojsku, którym zasłonieni *considerabiliores*, bylibyśmy postronnym narodom.

3. Wiadomo wszystkim, jako manufaktury prowadzone obfitych pożytków stają się przyczyną, kiedy stąd kraj wzięwszy *augmentum* w ludziach, w różnych kunsztach wyćwiczonych, osadziwszy onemi miasta i wsie, *acumulato numero* mieszkańców, któremi teraz tyle miejsc obnażonych oglądamy i jako *desertam Arabiam* ojczyznę widząc, ubolewamy, wielu dobrom stąd wynikonionym dla Rzeczypospolitej okaże sposoby, takowych bowiem ludzi osadzeniem prócz większej ludności w państwo nasze wprowadzonej^a, która przez znacznieszą konsumpcją ziemię własną zbogacać będzie, prócz większych ludności^b spływanie do skarbu publicznego dochodów z czopowego i szelężnego, którą aukcją obywatelów bez wątpienia pomnoży, prócz przyczynienia manufaktur, dla których niedostatku pieniądze do cudzych krajów wyprowadzać musi, a przez to uszczerbek na złocie i srebrze ponosi, jeszcze w tym pożytkować będzie, że ludzi do założenia różnych fabryk, a osobliwie do otworzenia Gór Olkuskich i innych minerałów sposobnych otrzyma, czego, jako Rzeczypospolita potrzebować zdaje się, [573v] tak *ad hocce principium* wszystkich państw siły utrzymującego *suum negotium referendo* wielki w tym swój zakłada interes.

4. Dziękować należy J.K.M.P.N.M. *pro cura et sollicitudine circa resarcienda damna* od przechodzącego wojska nam poczynione, lecz że pokrzydzeni obywatele nie przestają odwoływać się do ojcowskiego jego w tym starania, i.p. posłowie o reasumpcją komisji grodzieńskiej, która bez zupełnej satysfakcyi *infuriatorum* zerwana czyli zalimitowana została, żądze uniwersalne prowincyi litewskiej przełożą

5. Cokolwiek *ex orbita* praw wyszło, aby to wszystko było gruntownie resteurowano, tak względem każdego stanu, w Rzeczypospolitej, jako też każdej z tych stanów osoby, a *specialiter* które *ministeriorum belli et pacis* dostojęnstwy są wywyższone, ażeby albo w dawnych przepisach praw i zwyczajów zachowane były, czyli też *consensu omnium ordinum servatis privilegiae* onych, gdyby dla jakowych dobru pospolitemu wynikających pożytków, przydaniem nowych praw powagę ich gruntujących, asekurowane zostały oraz aby *ab involatione impertinentium* do swych subseliów i juryzdykcyi czym ubezpieczeni byli, *insistent* i.p. posłowie. Niemniej i w tym, że *ex circumscriptione legum* chcąc *litigantes* niektórzy *elabente passu* tłumaczeniem praw na swoją stronę użytym surowości sądów unikać, różne czynią *defugia* i rygorem onych *ineficacem redere* usiłują, ciż i.p. posłowie, aby dalej te *excessivae interpretaciones legum* nie działały się, uformowaniem ustaw tamujących takowe wybiegi *in omni qualitate* popelnionych ekscesów bezprawi[ó]w *ocurare* zechcą. Oraz ażeby registr *termini tacti*

^a Przeprawione z innego słowa.

^b Dokument w tym miejscu naderwany, słowo słabo czytelne.

²⁰¹ Zgodnie z gramatyką powinno być raczej „sententiam” lub „sententias”.

był abrogowany, który na nieznośną *conconvium* jest i być może używany opresją, ponieważ^c przez ten wprowadzony zwyczaj żaden na honorze, fortunie i usłudze Rzeczypospolitej ubezpieczyć się nie może.

6. Miasto Kowno *non inter minora* prowincji litewskiej *quondam* liczące się *decora*, gdy przez różne *calamitatium genera* zdezelowane, dotąd do reflorescencji przyjść nie może, zaczym jeśliby *unanymi sensu* Księstwa Litewskiego Trybunał Skarbowy od ziemskiego mógł być odłączony, ażeby w tymże mieście Kownie, *circa ordine jura et privilegia antiqua* zachowawszy, *huic subselio* Skarbowemu Trybunałowi *asignantur* miejsce oraz *de emporio tot constitutiones sancita* były reasumowane, i.p. posłowie domawiać się będą.

7. Jako spodziewać się i życzyć należy z providencyi Boskiej, że potencie wojujące w prędkim czasie przystąpią do traktatów pożądaných i uspokojenia, tak *expedit* Rzeczypospolitej, ażeby sejmu terażniejszego naznaczyła *viros integerrimos* do atentowania tegoż traktatu, aby na nim co szkodliwego dla całości Rzeczypospolitej nie nastąpiło.

8. [574] Ponieważ *periculosissima exemplo* duchowni dobra pod różnemi pretekstami ziemskie nabywają z widomą stanu rycerskiego krzywdą, ażeby tedy tak szkodliwemu postępkowi i.p. posłowie zabiegając, w przychodzącym sejmie *specialem praecustoditionem* uczynili i dobra *sub nullo praetextu* nabywać na potym, a nabyte *pro confiscandis* na wojwództwa i powiaty uznali *et pro futuro*, ażeby się nicht nie ważył *falso titulo cujuscunque claustris vel collegii* duchowieństwu asystować, *lege perpetua* warowali i.p. posłowie, warujemy.

9. Ponieważ Rzeczpospolita nasza szukająca użyteczności ze wszelkich stanów, które jej dobro pomnożyć mogą, akademie, *universitates* fundować dozwoliwszy, tylo prerogatywami one nadać raczyła, nową, dopiero erygowaną z woli J.K.M.P.N.M. Akademią Lwowską *sub eum patrum Societatis Jesu* zostającą, a *in fundamento* dawnych konstytucyi fundowania akademii na Rusi dozwalającej wprowadzoną, aby aprobowaniem i przynależtych jej praw nadaniem stwierdzoną i.p. posłowie *procurare* zechcą.

10. *Avulsum* ekonomii kowieńskiej *primitivo privilegio* Najjaśniejszego Króla Zygmunta III księżnej *de domo kurlandskiej*²⁰² po tę porę nadane *et restitui* do starostów kowieńskich tymże przywilejem przyobiecane, ażeby przez pańską łaskę J.K.M.P.N.M. rekompensowane lub też do rozsądzenia prędkiego w asesoryi zalecone było, *instabunt* i.p. posłowie.

11. Dóbr Linkowa i Rad w powiecie upickim ichmościów księży jezuitów kowieńskich, także częścią Giełgudyszek w Księstwie Żmudzkiem przez jegomość księdza Jana Laudańskiego *Societatis Jesu* nadanych i fundowanych oraz tymże ichmość księżom jezuitom plac pusty w mieście Kownie do kolegium przyległy od j.o.ks.j. Radziwiłła, chorążego W.Ks.L. darowany, mający w sobie prętów geometrycznych 3 i pręcików 9, i.p. posłowie *procurabunt* aprobaty.

^c Dokument w tym miejscu naderwany, słowo słabo czytelne.

²⁰² Anna z Kettlerów Radziwiłłowa, księżniczka kurlandzka.

12. Dobra funduszami w prowincyi W.Ks.L. ichmościów księży *Scholarum Piarum specialiter* nadane, ażeby konstytucją były były [sic] aprobowane, a oraz sposób i suplement na dokończenie *corporis diplomatici ex aerario publico* był obmyślony, tudzież drukarnia tychże ichmościów księży w Wilnie znacznym sumptem założona, aby *cum similibus privilegis atque facultatibus* innemi obwarowana była, przyczynią się i.p. posłowie. [574v]

13. Dobra wielebnych w Bogu panien benedyktynek wileńskich Wiażyn w mińskim, Halin Porudominie w wileńskim, Lentuliszki w trockim województwach, Dżisna, Ostrowiska, Dżeszkwoszczyzna w oszmiańskim i w braclawskim²⁰³ powiatach, aby przez konstytucją szczęśliwie następującego sejmu była aprobowana, *invigilabunt* i.p. posłowie.

14. Mściwie oraz *non attento* praw *ordine* krew w Bogu zeszłego j.p. Michała Wołotkowicza rozlana, aby *vindicari* mogła, *instabunt* i.p. posłowie.

15. Fundacja *de nova radice* ichmość księży dominikanów w Skopiszkach, *salvis oneribus Reipublicae*, aby swoją otrzymała aprobatę, tudzież fundusz ichmościów księży dominikanów kowieńskich *circa constitutiones anni 1673 folio 18 titulo* „Aprobacja konwentu”²⁰⁴ zachowany być mógł, *procurabunt* i.p. posłowie.

16. Fundacja *de nova redice* ichmościów księży karmelitów bosych kowieńskich, *salvis oneribus Reipublicae*, tudzież fundacja ichmościów księży karmelitów bosych kiejdańskich *ad aprobatorem defacent* i.p. posłowie.

17. Fundusz w mieście Widzach w powiecie brasławskim na szkoły i misją ojcom jezuitom przez wielmożnego ze Skrzetuszewa Wawrzeckiego, stolnika brasławskiego *de nova redice* uczyniony, aby przez konstytucją był aprobowany, *curabunt* i.p. posłowie.

18. Odbierając prześwietny powiat nasz *a concivibus* Rzeczypospolitej *in sago et toga clarentibus* odezwy, aby do podzielnej łaski J.K.M.P.N.M. w przypadłych wakansach buławy i województwa wileńskiego przez instrukcją byli zaleceni, nie chce w tym preferencyi jednemu, jak drugiemu przychylności, których *ma[n]-sororum, sanguis avitaque gloria* i własne zdobią ojczyźnie czynić zasługi^d dystynkcyi, przez co by ujść nie mógł następującej nienawiści *adeoque* i.p. posłów *obstringit*, ażeby *pari voce et attentione* Najjaśniejszemu Panu j.w.i.p. byli przypomnieni.

19. J.o.ks.j. Czartoryskiemu, kanclerzowi wielkiemu W.Ks.L. *claro in patria meritis*, który przez lat trzydzieści kilka w czułym i niespracowanym praw zostaje dozorce oraz mądrą nie tylko w ojczyźnie, ale i u postronnych narodów jest wstawiony radą, aby od całej ojczyzny mógł mieć *signum aliquod grati animi in praemium* prac ministerialnych, i.p. posłowie domawiać się będą.

20. Znakomite znakomite [sic] j.w.j.p. Michała, kniazia Massalskiego, kasztełana wileńskiego, hetmana polnego W.Ks.L. długoletnie w pokoju i wojnie zasługi, lubo rozumie nasz powiat, że J.K.M.P.M. [575] sprawiedliwi *meritoribus arbiter*

^d To słowo skreślone i nadpisane.

²⁰³ Powinno raczej być „brasławskim”.

²⁰⁴ VL, t. 5, s. 89.

praemiare zechce przypadłem *ad distributivum justitium* J.K.M. województwa wileńskiego i buławy wielkiej W.Ks.L. wakansami, jednak zapatrując się na wierność ku panom, na życzliwość ku ojczyźnie i nieustanne *teneris ab annis* tegoż j.p. kasztelana na każdym publicznym placu prace i gorliwość, obligujemy i.p. posłów naszych, ażeby imieniem powiatu naszego gorące instancje i rekomendacje do J.K.M.P.N.M. czynili, aby województwo wileńskie i buławę wielką W.Ks.L. *per gradus* wysłużoną temuż j.p. kasztelanowi wileńskiemu konferować raczył.

21. Wielkie w ojczyźnie nieprzerwanym od tylu wieków porządkiem domu j.o.ks.i. Radziwiłłów już to w senatorskich radach, już to w krwawych potrzebach *pro publico* okazane zasługi, naszą jeszcze w najgodniejszym i nieodżałowanym wodzu i senatorze j.o.ks.j. Michale Radziwile, wojewodzie wileńskim, hetmanie wielkim W.Ks.L. zasięgnięone pamięcią, jakie powszechną *merentis* wdzięczność, tak gdyby te w godnych wielkiej krwi potomkach [sic] j.o.ks.j. podkomorzym W.Ks.L.²⁰⁵, *a specialiter* teże krwi dziedzicu i następcy j.o.ks.j. Karolu Radziwile, mieczniku W.Ks.L., *magnis dotibus* utalentowanego bohatera tylo pracami na usługach ojczystych przez odprawione publiczne funkcje tak na trybunałach, jako też sejmach znakomitego, łaską Najjaśniejszego Pana *supremi meritorum praemiatoris* wakującą polną buławą W.Ks.L. mogły *praemiari*, *ferventissime instabant nomine* polecającego powiatu naszego i.p. posłowie.

22. Licząc *magna domus* j.w.j.p. Sapiehów *ingentia* w Rzeczypospolitej *merita magnum nobis panditur aequor*, a tym więcej niezliczonych honorów *extendere encomia*, byłoby to *orbem in tabula figere*, tak *ex praedecessoribus* kilkunastu ministrów *belli et pacis* oraz senatorów niezliczonych w radach, jako też w terażniejszym wieku *signanter* j.w.i.p. wojewodę smoleńskiego i wojewodę połockiego Sapiehów z wypróbowanej ku ojczyźnie miłości i ku J.K.M.P.N.M. aplikacji i wierności doświadczonych powiat nasz do rekomendowania J.K.M. *ad praemium meritorum* z terażniejszych wakancyi i.p. posłom zaleca.

23. Mając *prae oculi* powiat nasz *emeritam* w ojczyźnie prze[z] tyle prac na każdym publicznym placu okazanych *virtutem*, radą i dzielnością znakomitą j.w.j.p. Platera, wojewody mściławskiego, aby *pro corona premii* za wielkie swe zasługi, któremi do najwyższych honorów sobie utorował drogę do wakującego podkanclerstwa był rekomendowany, usilnie i.p. posłom zalecam.

24. J.w.j.p. Potockiego, generała artylerji, mając baczności wielkiego domu jego *merita* [575v], które wyliczać byłoby słońca płomienia zapalać płomyki, tudzież j.w.j.p. Pocięja, strażnika W.Ks.L., którego nieustanne *in publico sollicitudines* na sejmach i trybunałach własnym kosztem okazane prace, wiernością ku Najjasniejszemu Panu nie poszlakowane, także j.w.j.p. Brzostowskiego, pisarza W.Ks.L. *magnis dotibus ad portanda munia Reipublicae* utalentowanego, aby i.p. posłowie do dystrybuty łask J.K.M.P.N.M. zaleconych przy terażniejszych wakansach prezentowali, *recomendat*.

25. Widząc powiat nasz znaczne *pro bono publico* sakryfikowane prace j.w.j.p. Sirucia, kasztelana witebskiego, którego *clarum nomen in patria virtutibus*

²⁰⁵ Stanisław Radziwiłł, podkomorzy litewski.

spargens, jako też zupełnie *astrea ad implentis*²⁰⁶ *titulos*, aby i.p. posłowie majestatowi rekomendowali, *obligunt*, tudzież j.w.j.p. Zabięły, łowczego W.Ks.L., który *ex praedicamento* wybornych przymiotów swoich zasłużył tyle w ojczyźnie koron *praemiorum*, ile przez piastowane funkcje publiczne na sejmach i prywatnych zjazdach *non sine dispendio* zdrowia i substancji, wiernością ku Najjaśniejszemu Panu znakomity, godnych poważania osoby swej dał dowodów, niemniej też że w urzędzie rejmentarstwa, przez który w rycerskim dziele wslawiony i u postronnych narodów znajomy został, *expetit premi [n]utricem* J.K.M.P.N.M. *gratiam* względną być ku swym zasługom, aby jako do wysłużonej sobie wakującej buławy polnej temuż Najjaśniejszemu Panu był zalecony, ciż i.p. posłowie nasi obowiązują się.

26. Nierozdzielność prowincyi litewskiej z prowincjami wielkopolską i małopolską, która nas w miłości i jedności braterskiej utrzymuje, jest powodem, żebyśmy dla tych, którzy rekurs do prześwietnego powiatu naszego uczynili, jako to dla j.w.i.p. Twardowskiego, kasztelana poznańskiego, Wielohurskiego, kuchmistrza litewskiego, tudzież Czackiego, po[d]czaszego koronnego, *viros emeritos et omnibus ornamentis* doskonałości *praeditos* i.p. posłom zalecenie uczynili, aby pomienionych ichmościów do łaski Najjaśniejszego Pana przy wakującym podkanclerstwie koronnym rekomendowali.

27. Znaczne w Bogu zeszłego j.p. Mateusza Romera, jenerała altyleryi W.Ks.L. *merita* w należytej zostawać powinny pamięci, który na różnych kampaniach *signanter* kamienieckiej, wołoskiej, szczawskiej [sic], pod Szańcem Trojańskim²⁰⁷ i Żwańcem w czasie nagłej potrzeby na ojczyznę nie mało [576] własnej sumy spendował, który dług dotąd nie opłacony i tak najprzód z konstytucyi *anni 1690*²⁰⁸ *folio 819^c* na złoty 143 771. *Secundo* z rejestrowej *calculationis* przez deputowanych *ex senatu i equestri ordine* podpisanych na złotych 46 645. *Tertio* z rejestrów *ad calculum* sporządzonych na złotych 247 733 groszy 19. *In summa* na złotych 438 149 groszy 19. Zaczym i.p. posłowie *instabunt*, aby Rzeczpospolita raczyła *ad restitutionem justi debiti* obmyślić sposoby, a tę sumę i.p. Romerom oddać nakazała.

28. J.w.j. podskarbiego wielkiego W.Ks.L.²⁰⁹ godną i po wszech narodach wslawioną *bene gestis* nie enkomiezując *prosapia*, gdyż by to było jakoby *Libano cedros terrentibus addere undas*, samego więc tylko własne w Rzeczypospolitej merencje z nieposzanowaniem zdrowia i znacznym na wszelkich radach, subse-liach i publicznych kongresach ekspensem, widząc dla dobra pospolitego prace i atencje uważywszy oraz tego ministra, że w nim *decor et virtu sociavit et amor* z wiernością ku Panu, życzliwość ku ojczyźnie, ażeby^d i.p. posłowie wspomnionego

^c Rok i karta konstytucji zapisane błędnie.

^d Skreślono „tu”.

²⁰⁶ Powinno być raczej „implentes”.

²⁰⁷ Chodzi o Okopy św. Trójcy.

²⁰⁸ VL, t. 5, s. 398.

²⁰⁹ Jan Jerzy Flemming, podskarbi wielki litewski.

j.w. ministra *et digna ejus facta*, który *sponte* nad antecesorów swoich i kontrakt Rzeczypospolitej przez konstytucją 1717²¹⁰ stałą większą *contribuit* sumę *et restancia solertia curat*, usiłując w defluitacjach *navignatibus amovere pericula* Najjaśniejszego Pana i całej Rzeczypospolitej *reddere pectori* i który, ażeby przez ustale komercja żadnej do skarbu nie mającej inportancyi, wszystkie prawem opisane opłacający Rzeczypospolitej z swej szkatuły ekspensa, gdyż pod zboża z magazynu wojska rosyjskiego zabierały się handlowne strugi i wiciny, i baty, miał wzgląd u Najjaśniejszego Pana także krzywda j.p. podskarbiego W.Ks.L., a stąd *emenantia damna aerarii publici* teźże prowincyi W.Ks.L. przez niezwyczajne *in* wszystkim prawom i sojuszm przeciwnie zagraniczne monarchini rosyjskiej paszporta *justam merentur considerationem* i ażeby i.p. posłowie [576v] *omni meliori modo* zabezpieć temu usiłowali, *obligantur*.

29. *Desideria* Księstwa Żmudzkiego *in ordine* pomnożenia *subseliorum accelerandae justitiae* ciż i.p. posłowie P.N.M. *proponent*.

Cetera activitati et dexteritati i.p. posłów *committendum*.

Marcin Czerniewicz, horodniczy i dyrektor koła rycerskiego sejmiku antekomercyjnego pow. kow.; Józef Skorulski, rotmistrz pow. kow. i asesor deputowany do ułożenia instrukcyi *ex memento* powiatu j.o.ks. Radziwiłłowi, podkomorzemu W.Ks.L. i w.j.p. Chełchowskiemu, stolnikowi^e pow. kow. danego; Kazimierz Dowgiało Zawisza, podstoli inflancki i asesor deputowany do ułożenia instrukcji *ex mente* powiatu j.o.ks. Radziwiłłowi, podkomorzemu W.Ks.L. i w.j.p. Chełchowskiemu, stolnikowi pow. kow. danej; Kazimierz Kulwiński, cześnik pow. kow. i asesor deputowany do ułożenia instrukcyi *ex mente* powiatu j.o.ks. Radziwiłłowi, podkomorzemu W.Ks.L. i w.j.p. Chełchowskiemu, stolnikowi pow. kow. danej; Jerzy Adam Rodziewicz, łowczy pow. kow., jako naznaczony asesor do ułożenia instrukcyi; Jerzy Miłosz, regent ziemski pow. kow., jako naznaczony asesor do ułożenia instrukcyi.

48. Manifest przeciw działaniom sejmiku, 23 VIII 1762

Rkps 1 LVIA SA 132, k. 1149-1150, oblata dokonana w Trybunale Głównym W.Ks.L. przez Antoniego Przyjałgowskiego, podczaszego żmudzkiego, dnia 26 VIII 1762; **Rkps 2** BPAN-PAU 8355, k. 247-247v, kopia oblaty dokonanej grodzie warszawskim wpisem do księgi Trybunału Głównego W.Ks.L., 1762.

Dnia 23 augusta 1762^a w Kownie, doświadczając w nadwątłej *tot maculis* ojczyźnie przez różne i nieobyczajne synów jej przestępstwa aktualnego w sercach żalonych umartwienia, żądliwie i skwapliwie oczekiwaliśmy tej *pro sanandis vulneribus* pory, kiedy N.K.J.P.N.M. niespracowaną gorliwością i łaskawą myślą

^e Słowo nadpisano.

^a W rkps. 2 dodano „roku”.

²¹⁰ VL, t. 6, s. 152.

napełniony ku dobru pospolitemu sejm następujący determinować raczył *et hoc intuitu* sejmiki antekomicjalne na dzień dzisiejszy porządkiem prawa ogłosić kancelariom kazał, na który *uti concives* powiatu tego przyspieszywszy do miasta Kowna, jako *ad locum huic actui proprium*, najpierwszą znajdowaliśmy potrzebę, ażeby wspólnej i nierozzerwanej jedności wszystkich obywatelów z chęcią serca i umysłów przyzwalających *ordiantio juris gradu* obieranie i.p. posłów było, *in post commitenda* powiatu *desideria* w projektach uniwersalnego wszystkich zdania formowane zostały, *pro ultimo in bene placito civium* kredensowanie osób do poselstwa wybranych następowało. Lecz kiedy *in primo limine* [1150] z porządku sejmikowania widzimy, że *arbitrarie* z wzdumą równych *hic actus* zaczynał się, żadnego podług prawa i zwyczaju nie zostawując kroku dla obrania i.p. posłów w uniwersalności zdania wszystkich i konsensu, zabraniając *etiam* przez zasadzki miejsca i wolnego głosu wynurzenia, przymuszeni zostaliśmy publicznie *in loco solito* oświadczywszy naszą protestacją *contra totum actum* i ten *ad publicum* ogłosić manifest, do którego rękoma naszymi podpisujemy się.

Po nieprzyjęciu tego manifestu w kowieńskiej kancelarii grodzkiej, odsyłamy ony do Trybunału Głównego W.Ks.L.

Józef Osipowski, chorąży gwardii W.Ks.L.; Józef Szell^b, starosta zakroczymski.; Kazimierz Hanusowski, pod[czaszy] parnawski; Paweł z Woysznara Jurewicz *m.p.*; Dominik Wiszniewski, podczaszy piński.

49. Manifest przeciw zignorowaniu protestacji, 23 VIII 1762

Rkps LVIA SA 132, k. 1167–1168, oblata dokonana w Trybunale Głównym W.Ks.L. przez Antoniego Przyjałgowskiego, podczaszego żmudzkiego, dnia 26 VIII 1762.

Dnia 23 augusta 1762 gorliwym serca i umysłu pragnieniem żądaliśmy, jako *in visceribus patriae* wychowani jej synowie, ażeby akt sejmiku poselskiego na dniu dzisiejszym w powiecie naszym kowieńskim ekpediować się mający *rito gradu suo* był odprawiony, ofiarując prawdziwe chęci i starania nasze *ad hunc succesum*, gdy jednak *in hoc actu* solenną patriotów naszych i współobywatelów powiatu tego widzieliśmy ogłoszoną *contra totum actum* protestacją, a mimo tej wyraźnej dalsze sejmiku doświadczyliśmy kontynuowanie, ścierpieć nie mogący despotycznego w tym razie postępkowi i gwałtu wolnym głosom szlacheckim [1168] *ex zelo* takowego poniżenia i pogardy *liberi veto* manifestujemy się *contra illum actum* sejmiku kowieńskiego i do tego manifestu podpisujemy się.

Datum w Kownie *ut supra*.

Antoni Babecki *m.p.*; Michał Michniewicz *m.p.*; Adam z Wolda Mejer, o[bożny] ks. i.; Jan Krzysztof z Wolda Mejer, porucznik J.K.M.

^b W rkps. 1 nazwisko słabo czytelne.

52. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1763

50. Manifest przeciw sejmikowi i deputatom, 7 II 1763

Rkps NGABM 1711, 1, 49, k. 891–891v, oblata dokonana w grodzie grodzieńskim przed Antonim Tyzenhauzem, podstolim i podstarościm grodzieńskim przez Andrzeja Middletona, kapitana J.K.M., dnia 10 II 1763.

Dnia 7 februaryi 1763 *anno* w Kownie niżej podpisani rękoma naszymi solenny zanosimy manifest *contra actum* dzisiejszego szejmiku [sic] powiatu kowieńskiego i obraniu się na nim gwałtownie na deputacją w.i.p. Łopacińskiego, pisarza skarbowego W.Ks.L. i Bohusza, miecznika woj. wileńskiego w pokrzywdzeniu głosów wolnych szlacheckich, iż ichność *arbitrarie* nie majacy zasług i posesyi w tym powiecie, nie zjednawszy afektów braci, *ultra* przez promocją gwałtowną wdarłszy się, nie dozwoliwszy własnym tego powiatu obywatelom myśli i chęci swoich oświadczenia, z wyraźnym prawa przestępstwem funkcją ogarnęli, jako to jest więc z poniżeniem wolności z wżgardą praw i obrazą patryotów, tak nie mogąc znieść tego despotycznego postępku, które *in loco* sejmikowania czyniliśmy *publice*, opozycję też samą i w tym manifeście oświadczamy, nie pozwalając *ullatenus* na tę do deputacy [891v] elekcją i solennie protestujemy się.

Datum ut supra.

Andrzej Middelton, kapitan J.K.M.; Antoni Giesztor; Antoni Gemblicki; Adam Ligęza; Franciszek Paszkowski, podczaszy.

Rewizja manifestu przeciw sejmikowi gromnicznemu, 8 II 1763

Rkps LVIA SA 5965, k. 635–635v, rewizja manifestu w grodzie trockim przed Józefem Mikołajem De Raesem, wojskim i podwojewodzim trockim, Jan Klott ekonom rudnicki dóbr Jana Dominika Łopacińskiego, biskupa żmudzkiego, dnia 16 III 1763.

Jan Klott nie znalazł manifestu przeciw deputatom kowieńskim między 7 II a 16 III 1763.

53. Sejmik przedkonwokacyjny w Kownie, 6 II 1764

51. Uniwersał przedsejmowy prymasa, 12 XI 1763

Stary druk, AGAD Zbiór materiałów papierowych 366, k. 1–3v, oryginał.

Władysław Aleksander Pomian z Łubny Łubieński z Bożej i Stolicy Apostolskiej Łaski arcybiskup gnieźnieński, *legatus natus*, Korony Polskiej i W.Ks.L. prymas i pierwszy książę.

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, osobliwie jaśnie wielbnyim j.w.w.i.p. senatorom duchownym i świeckim, dygnitarzom, urzędnikom i wszystkim stanu rycerskiego obywatelom koronnym i W.Ks.L., moim wielce miłościwym panom, kolegom, przyjaciółom i braci przy zaleceniu chęci i służby mojej do wiadomości podaję, iż po tak przykrych nieszczęśliwościach i dolegliwościach, które potykały ojczyznę naszą, jako też temi laty wielorako z okazji sąsiedzkiej wojny doznanych ta największa nazwać się może, gdy najlepszego z panów, N.K.J. Augusta III szczęśliwie nam dotąd panującego nad wszelkie nasze spodziewanie gwałtowanie wcale utracamy. Przerażliwa zaiste wiadomość feralnym lotem napełniając całej prawie Europy kraje, nie podobna, żeby w szczególności zacnych obywatelów narodu polskiego i W.Ks.L. już dotąd nieznośnym także nie napełniła smutkiem. Przypadek ten żalosny, a oraz okropna całej Rzeczypospolitej (mianowicie w tak niepomysłnym właściwych interesów położeniu zostającej) postać terażniejsza kogóż z kochających własną [1v] matkę synów nie zasmuci i nie rozrzewni? Ale w pośród tych rozpaczy podniósłszy ku panu panujących oczy i widząc, że nieskazitelnych jego wyroków dzieło, biorąc nam najukochańszego ojca ojczyzny, tą nas powszechną w oplakania godnym sieroctwie pokryło żalobą już do woli jego świętej stosować się przyzwoił, a poleciwszy niezawodnej i wszechmocnej opiece całość Rzeczypospolitej i publicznego dobra teraz w tym wspólnym każdemu żalu czułą pieczę i najdokładniejsze staranie o miłej wszystkim obywatelom matce mieć należy. Jakoż idąc przodków moich w podobnych okolicznościach śladem, gdy dla ubezpieczenia całego królestwa i państw jemu należących do najskuteczniejszej brać się nam skwapliwie środków sama potrzeby nieodbitej przynagła pora i prawem opisane w tym razie po województwach, ziemiach i powiatach przedkonwokacyjne sejmiki a wraz i samą generalną konwokacją wyznaczyć radzi, przeto ja zrządzeniem boskim na pierwszym w tej Najjaśniejszej Rzeczypospolitej zasadzony miejscu sprawując nieuchronną dostojeństwu memu z dawnych praw przyłączoną powinność, przychyliwszy się do rady i zdania i.p. senatorów na odgłos tak smutnych nowin o śmierci Króla Jegomiłości do Warszawy zgromadzonych, z urzędu mego podług dawnego zwyczaju do wiadomości wszystkich stanów koronnych i W.Ks.L. żalosne odonoszę osierocenie i śmierć Króla Jegomiłości P.N.M. nie bez łez ogłaszam, którego Pan Bóg z tego doczesnego życia na wieczny żywot powołał i przeniósł w Dreźnie, mieście stołecznym państw jego dziedzicznych dnia 5 miesiąca października około piątej godziny przed wieczorem. I żeby to zejście z tego świata Króla Jegomiłości po województwach, ziemiach, powiatach i grodach wszystkich ogłoszone było od wszelkich, do których to należy, żądam, urzędów i im to zapowiadam. Stosując się przy tym do zgodnej rady powyżej wspomnianych przytomnych i.p. senatorów Obojga Narodów na fundamencie praw i zwyczajów dawniejszych (ponieważ nic dotąd nowego w przypadkach *interregni* później nie ustanowiono) lubo sejmiki przedkonwokacyjne także i sam sejm należałoby prędzej złożyć, lecz gdy okoliczność śmierci Króla Jegomiłości za granicą ogłoszenie jej publiczne spóźniła, tudzież

wielkiej ważności materie, co w tym razie [2] prześwietne województwa wzięść przed się do naradzania mają porozumienie pomiędzy sobą zacnych obywatelów i pomiarkowanie braterskie zaszyły na niedawnych sejmikach niechęci do odnowienia potrzebnej konfidency i zjednoczenia się ku dobru pospolitemu, nad to: zgodzenie potrzeb publicznych z interesami województw ruskiej prowincyi i W.Ks.L., sposobność podróży i na miejscu konwokacyi generalnej uprowidowanie wystarczającej ku potrzebom wszystkich żywności, przyspieszenia ich nie pozwalają, więc też sejmiki po województwach, ziemiach i powiatach Obojga Narodów na dzień 6 miesiąca lutego w roku przyszłym 1764, Księstwu jednak Zatorskiemu i Oświęcimskiemu, tudzież ziemi halickiej ośmiu dniami podług zwyczaju przed tym terminem, to jest na dzień 30 miesiąca stycznia, a województwu mazowieckiemu partykularne sejmiki na dzień 6 miesiąca lutego^a, generalny w Warszawie na dzień^b 30 kwietnia^b pomienionego miesiąca [sic] składam, w województwach zaś pruskich poprzedzić mają sejmiki partykularne (według zdania i.p. wojewodów tamecznej prowincyi złożone), generalny w Grudziądzu z alternaty przypadający na dzień^c miesiąca^d. Do których nim przyjdzie, aby do przyjęcia samych prywatnych transakcyi wszędzie po grodach publiczne księgi otwarte były, ostrzegam. Na tych zaś sejmikach prześwietne województwa, ziemie i powiaty, najistotniejsze członki jedność ciała i okazałość tej Najjaśniejszej Rzeczypospolitej składające jednomyślnie wszystko czynić zechcą i że każdemu na uszczęśliwieniu wszystkich należy, wszyscy i każdy do niego przykładać się powinni. Zatym według prawa postanowią zaraz sądy kapturowe, ażeby po zejściu Pana w tym czasie terażniejszym nie ustawał bieg świętej sprawiedliwości przeciwko tumultom i kupom swawolnym na utrzymanie wewnętrznego bezpieczeństwa. Zważą oraz i zastanowią się nad tym, w jakim stanie ojczyzna osierocona zostaje, której bliski upadek swój i obcy widzi, a każdemu dziwno, jak ta bezrządna machina dotąd stoi. Lat 37 mineło, wolnie doszłego sejmu nie mieliśmy. Te obszerne państwa Rzeczypospolitej najmocniejszymi sąsiadami otoczone, blisko pół wieku bez rady, prawa bez skutku, sprawiedliwość tumultami obarczona, wolność mocą, musem i bezprawiem skrępowana, handle wewnętrzne upadły, miasta, kraju ozdoba, cale zniszczały, wsie i fortuny szlacheckie na łup podane [2v], kto mocniejszy, ten rządzi, jesteśmy bez sił, granice otwarte, bezbronne i bezodsieczne, skarb publiczny bez pieniędzy, pieniądze bez waloru wewnętrznego. Słyszeć, czytać historie, równych nierządów przykładu wynaleźć trudno, poznać zaś łatwo, że państwa podobnie nierządne albo nieprzyjaciołom łupem albo dzikiemi z czasem na wzór tatarskich staną się polami. Także obiorą posłów na konwokację, którą na dzień 7 miesiąca maja roku tegoż 1764 tu w Warszawie naznaczam. Na tę żeby tak i.p. senatorowie,

^a Słowo wpisane.

^{b-b} Fragment wpisany.

^c Puste miejsce.

^d Puste miejsce.

jako też panowie posłowie wcześniej stawić się raczyli, zapraszam i przez miłość ojczyzny (gdyż wiele na tym zależy całość bezpieczeństwa Rzeczypospolitej, aby jak najprędzej był ten akt odprawiony) pobudzam i zalecam. Abyśmy i o przyszły monarsze rozważnie pomyśleć i czas elekcyi onego ustanowić na wzór zaś dawniejszych kapturów i jak podczas ostatniego *interregnum* były rząd, bezpieczeństwo, porządek sądów, sprawiedliwości świętej ustawiczność pogotowiu dla czynienie zapisów, kontraktów i innych zwyczajnych transakcyi, leżenia ksiąg sposób obmyślać, bezpieczeństwo granic koronnych i W.Ks.L. (zbrojnego i licznego żołnierza potrzebujących) ustanowić i utrzymanie jego upewnić, sojusze i przymierza z pany i państwa sąsiedzkiemi potwierdzić i obwarować mogli. A gdy z rozrządzenia boskiego pora nadziei otwiera się, byle zgoda i jednomyślność na miłości wspólnej początki swoje ufundowała chwytając czas ucalenia ustaw podupadłych, czas ratunku, do którego naturalnego prawa instynkt każdego pobudza, a prosząc Boga o oświecenie myśli naszych dla tym doskonalszego wynalazku środków skutecznych do wybawienia i wydźwignienia z obalin już cale ku upadkowi ojczyzny naszej przez bezradność nachylonej, potrzeba pomyśleć o wyszukaniu sposobów przyzwoitych, którychby użyciem można dostatecznie całość i ubezpieczenia rad, sejmów i praw oraz niezawodną onych egzekucją opatrzyć i zmocnić i te sposoby w instrukcjach przyszłych doskonale wypisać lub mocy i powagi obranym na sejm konwokacyjny j.w. posłom do wspólnej z innemi województwy namowy i nieodwłocznego udziałania użyczyć, żeby i to wszystko, cokolwiek terażniejszych okoliczności wyciągać może potrzeba i co na elekcyi przyszłej za radą i zgodą wszech stanów Obojga Narodów obranemu da Bóg Panu do poprawy rządu i praw być ma podane za pomocą Bożą gruntownie ustanowione było. Jaki zaś sposób przyszłej elekcyi ma [3] być ułożony i czas sam użyczy rady. Niech tedy nad tym sejmiki mocno pomyślą i w tym uniwersale wyrażone materie za instrukcje mają, abyśmy na potym i czasu nie tracili i nowemi zjazdami kosztu sobie nie przyczyniali. Niech o to i.p. posłom moc umawiać się w konwokacyjnym przeciągu zupełnie dadzą i jej na wszystkie wynikające przypadki dostatecznie powierzą. A że Bogu, miłośnikowi i dawcy pokoju rzecz najmilsza, państwowi zaś wszelkim najszacowniejsza obywatelów powszechna zgoda i wzajemna miłość, więc proszę, zaklinam i obowiązuję każdego z w.m. panów, ażebyście wszelkie do siebie z jakichkolwiek przyczyn wynikające urazy z serc wyrugowawszy i w wieczne zapomnienie zagrzebłszy (bo te zawsze były, te są i te będą przyczyną jarzma, zniszczenia i zguby wszystkich państw wolnych) szczerze, a nie zmyślnie podufałość staropolską między sobą jak najściślej przywrócili i po bratersku (jako jednej matki synowie) w złączeniu nierozdzielnym myśli i serc przez związek jak najmocniejszej uprzejmości pojednali, wspólnie ze mną to powszechne sieroctwo naszego królestwa dotąd (ile najdelikatniej i najwierniej być może) piastując, dokąd nam Bóg łaskawy z swych opatrznych najwyższych rządów nie ustanowi szczęśliwie króla i ojca krajowi naszemu powszechnego. Ażeby zaś swawolnym kupom i najazdom zabieżona była droga, oddaję to straży i pilności i.p. starostów sądowych Obojga

Narodów, przypominając onym, aby się w potrzebach podług konstytucyi 1609²¹¹ o ludziach swawolnych, powtórną 1613²¹² zatwierdzonej, sprawiali. Ichmościom zaś panom starostom pogranicznym mocno zalecam, aby żadnych cudzoziemców jakimkolwiek podejrzeniu podpadających i słusznych paszportów nie mających w granice królestwa tego nie puszczali, tudzież nowej zagranicznej monety nawożenia przestrzegali, nieodstępując od rygoru praw dawnych, jakimi do strzeżenia granic i do dania ludzi za ordynansem j.w. wodzów są obowiązani. Jeżeli zaś od którego monarchy poseł się trafił, mnie znać nieodwłocznie dawali, a samemu do moje rezolucyi przy granicy zostanie potrzebne zapowiedzieli. W czym wszystkim aby nas Pan Bóg zastępów wspomagać raczył, gorąco onego proszę. Aby ten uniwersał po województwach, ziemiach i powiatach nieodwłocznie był rozgłoszony, pilności i.p. strostów [3v] w Obu Narodach jak najskuteczniej polecam i onże przy położeniu pieczęci mojej własną podpisuję ręką.

X. W. Łubieński, prymas *m.p.*^e

Oraz za zdaniem i.p. senatorów na ten czas w Warszawie będących, jako to j.w.i. księży Antoniego Ostrowskiego, kujawskiego, Hieronima Szeptyckiego, płockiego, Antoniego Wołłowicza, łuckiego, Michała Wodzickiego, przemyskiego oraz podkanclerzego koronnego, Józefa Załuskiego, kujawskiego biskupów, j.o.j.w. Jana Klemensa Branickiego, kasztelana, Waclawa Rzewuskiego, wojewody krakowskich, pierwszego wojsk koronnych wielkiego, drugiego polnego hetmanów Atoniego Jabłonowskiego, poznańskiego, Franciszka Salezego Potockiego, kijowskiego, Andrzeja Zamoyskiego, inowrocławskiego, Aleksandra księcia Czartoryskiego, ruskiego, Józefa Ossolińskiego, wołyńskiego, Antoniego Lubomirskiego, lubelskiego, Benarda Gozdkiego, podlaskiego, Kazimierza Granowskiego, rawskiego, Jana Jabłonowskiego, braclawskiego, Pawła Mostowskiego, pomorskiego, Franciszka Szembeka, inflanckiego wojewodów, Tadeusza Lipskiego, łęczyckiego, Andrzeja Moszczeńskiego, inowrocławskiego, Michała Suffczyńskiego, czerskiego, Aleksandra Dzierzbickiego, brzezińskiego, Jakuba Zielińskiego, raciąskiego kasztelanów, Franciszka Bielińskiego, marszałka wielkiego koronnego, Fryderyka Michała księcia Czartoryskiego, kanclerza wielkiego W.Ks.L., Tedora Wessla, podskarbiego wielkiego koronnego, Józefa księcia Sanguszka, marszałka nadwornego litewskiego, status ministrów podaję i do grodów posyłam. Dan w Warszawie dnia 12 miesiąca listopada roku pańskiego 1763.^f

^e Podpis odręczny.

^f Pod dokumentem pieczęć prymasa i podpis „Jan Słomiński, M.K. księcia prymasa pod interregnum sekretarz”.

²¹¹ VL, t. 2, s. 464; VC, t. 2, v. 2, s. 382.

²¹² VL, t. 3, s. 83; VC, t. 3, v. 1, s. 123.

52. Instrukcja dla posłów na sejm konwokacyjny, 6 II 1764

Rkps LVIA SA 13709, k. 620–623v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Szymonem Siruciem, kasztelanem witebskim, starostą sądowym kow. przez Józefa Wieszczyckiego, sekretarza Antoniego Zabieli, łowczego W.Ks.L., dnia 10 II 1764.

Instrukcja na sejm ekstraordynaryjny, konwokacyjny [620v] j.w.j.p. Antoniemu Zabielowi, łowczemu wielkiemu W.Ks.L. i marszałkowi kow. i Józefowi Prozorowi, generał majorowi wojsk W.Ks.L., podstarościemu sądowemu kow., posłom zgodnie obranym i przez konfederacją od całego prześwieczonego powiatu kowieńskiego stwierdzonym, dana roku 1764 miesiąca februaryi 6 dnia.

Kiedy nieodwołane przeznaczenie Boskie wprzód gorających [sic] żądz ojczyzny do oglądania jak najdłuższego panowania N.K.J. Augusta III do korony królujących wiekuistym posesjom odebrać raczyły, stosując się z upokorzonym umysłem do woli tego, który życiem i śmiercią rządzi i który mieć pytania nie może, czemu tak czyni, gdy sfrasowane królestwa o życie monarchów dobrych, sprawiedliwych i pokój utrzymujących, któremi Bóg uszczęśliwia lud swój i zasładza mizerją życia ludzkiego przypadkom przeciwnym podległego, mimo nieprzesłanne życzenia nasze o takowe dobro, osierocił nas, zasmucił i w stanie bez rządu zostawił, adorujemy tę rękę miłościwą i w sercach zażalonych grzebiąc pamięć słodką rządów przeszłych, deponujemy oną w myślach ustawicznego wyznawania podobnej temu, jako ogłasza pismo: *Similis illi non erat rex ante eum in omni virtute et sapientia*²¹³. I chociaż żalobie tej z uwagi starty nieodżałowanej końca zakładać nie należałoby, gdy jednak stan ojczyzny poratowania w tym sieroctwie potrzebny *ad providendas res* obejrzyć się jest^a powinien, otarłszy łzy z oczu obracamy się na wakujący tron i opuszczone bez ręki berło, a podług mocy naszej od natury kraju naszego nam danej umyśliwszy starać się tego, któryby pozostały osiadł majestat i z wolnych naszych głosów ofiarowaną włożył na głowę swoją koronę nie inaczej do tego stopnia wniesionej, jak tylko miłością obywatelów ku swym cnotom, urodzeniu i zgodnością sił nakłonioną wybrany. Nim do tego aktu przystąpimy, pierwiej na sejm *convocacionis* wyznaczonym od nas j.w. posłom *praeleminaria* do elekcyi i ułożenia do tej wyprawy przepisów, tudzież obwarowanie *futurorum et praesentium* poleciliśmy i gdy aż j.w. posłowie *amplissimam* do tegoż dzieła mają *potestatem*, zdało się nam, aby w terażniejszej instrukcyi jeszcze punkta niektóre wymienione były.

1. Najpierwej obligujemy j.w. posłów naszych, aby j.o.ks.j. prymasowi, *vicario reis* [sic] wielkiemu interkrólowi w czasie *orphane Reipublicae* godnie sprawującemu rządy, winną oświadczyli rekognicją, pamiętny powiat nasz do wdzięczności gorliwym usiłowaniem tego wysokiego patrioty wspominam między inszemi

^a Słowo nadpisano.

²¹³ 2 Krl 23, 25 “*Similis illi non fuit ante eum rex, qui reverteretur ad Dominum in omni corde suo*”.

to spokojności publicznej utrzymania dzieło, kiedy przewiacja nasza *in testinis fluctibus agitari* roku przeszłego zaczęła i w tej ciężkiej burzy zagranicznych wojsk wtargnieniem [621] w powiat nasz inwazją poniósł. Już *tanti motus anni naorum* [sic] ostatnią nam ruiną groziły, gdy j.o.ks.j. prymas, gorliwy republikant o całość naszą, w niebytności majestatu do państw saskich oddalonego, pracowitością starania, obojętnością czystych sentymentów swoich, mądrymi obroty, kredytem wielkim u postronnych monarchów, u których interpozycje j.o.ks.j. dla wysokiego szacunku *intaminate fidei* męża ważne były, nawałność tę odwrócił i powiat nasz *ab obsidione* sił zagranicznych uwolnił, jako te dowody miłości o dobro pospolite zasłużyły [sic] na osobliwą ufność naszą w rządach szczęśliwie *gubernaculum* ojczyzny *gerentis*, tak i w terazniejszym *interregnum sonam* onę poręką, iż *magnum opus*, które Rzeczpospolita przedsięwzięła, ten rządca zupełnej jedności stanów do końca pożądanego doprowadzi.

2. Krzywda Najjaśniejszego Królewicza Jegomości Karola, księcia kurlanckiego przez inwazją grafa Birona z pomocą zbrojnych moskiewskich ludzi najechanego, w czasie kilkoletniej posesyi tegoż księstwa, które śp. N.K.J., powierzoną mając sobie od Rzeczypospolitej moc, podczas *senatus consilium* w Warszawie 1759 roku przy inwestyturze na toż księstwo oddał, krzywda mówię tego wielkiego bohatera, ojca ojczyzny syna, krwią ze wszystkimi tronami europejskimi skoligowanego, cnót wszelkich zbioru, męstwem, dobrocią i przychylnością ku narodowi naszemu, tudzież sprawiedliwością spraw swoich i głęboką roztropnością wsławionego, gdy się razem stała krzywda ojczyzny naszej *supremum doiminium* nad Księstwem Kurlanskim mającej terazniejszym i gwałtownym postępkim grafa Birona dotkniętej i obrażonej, aby j.w. posłowie wszelkiego usiłowania do przywrócenia należności do pierwszego stanu dołożyli, rekomenduje się. Wdzięczność bowiem ku słodkiej pamięci panowania przeszłego, utrzymanie dzieł królów swoich, cokolwiek sprawiedliwie ustanowili, miłość ku Najjaśniejszej Familii jego, a osobliwie ku temu księżęciu, który dla zacnych przymiotów swoich stał się godnym afektów Rzeczypospolitej, a nade wszystko sprawiedliwość interesu samego wyciąga po nas starania, aby i prawo *domini supremi* nie było w ni w czym naruszone i Najjaśniejszemu Karolowi Królewicowi Jegomości (któremu nie tylko w tej części ojczyzny, ale w jej całości powszechne są ukoronowanego widzieć żądania) to księstwo *legitime* należące przywrócone było.

3. Mając za pierwsze *obiectum* sejmowania [621v] przyszłego, aby to terazniejsze *interregnum* i osierociałość nasza jak najprędzej skrócone były, tudzież, aby do przyszłej elekcyi wszystkie ułożenia na to najwięcej zapatrywały się, gdyby wolność obierania sobie pana spomiędzy kandydatów, który się nam najlepszy zdawać będzie, nie ściśnionem torem iść i sprawować się mogła, j.w. posłowie starać się będą, aby na tę ^bprzyszłą da Bóg elekcją żadnych granic woli naszej przez ekskluzją kandydatów nie zakładadano, zostawując sobie zupełną moc

^b Skreślone „da Bó”.

obrania i wybrania na tron tego, który nam się będzie podobał i którego uznamy być godnym rządu tym wolnym narodem.

4. Stosując zaś do dawnych praw, a osobliwie do konstytucji 1621²¹⁴, j.w. posłowie starać się zechcą o uchwałę, aby województwa, ziemi i powiaty stały *virtim* z należytych wojennym rynsztunkiem na przyszlą da Bóg elekcją, dlaczego obowiązani będą j.w. wojewodowie swoich województw i i.p. marszałkowie powiatów, aby każdy pod tąż elekcją w swoim województwie i powiecie prawem nakazanym popis uczynił.

5. Stosując się do dawnych instrukcyi posłów na przeszłe nieszczęśliwie odeszłe sejmy danych, w których staranie o wprowadzenie ekonomii we[w]nętrznęj w państwie naszym zalecano było, gdy to między pierwszemi potrzebami kraju tego do uszczęśliwienia jego policzono jest, usilnie j.w. posłom rekomenduje się, aby to *inter primas curas* mieć chcieli, mając w pamięci swej poprawę sprawiedliwości, z kluby praw wypadłej, przyprowadzenie artylerji do doskonałego stanu, ustanowienie *legis sumptuarie ex officiae*, aby były zniesione, otworzenie *miner* i mennicy bicia.

6. A iż przeciwko myślom prawa, które rozdziałem rzeczy, ziemstwo a co gród sądzić miał, postanowiło, mniemając być one we przerwaniu, dla nie zgadzających się umysłów urząd ziemski po wielu województwach i powiatach wakuje, przez co i.p. szlachta, którzy w pomiernej po okolicach znajdują się substancyi albo do nienależnego grodzkiego sądu wciągani, albo przez apelacje do trybunałów z głośów w głosy, z wpisów w wpisy, za remisami bezskuteczności bywają zaprowadzeni, zatym j.w. posłowie ubezpieczyć dojsie obieranie ziemstwa starać się zechcą.

Co do Trybunałów Duchownego i Skarbowego życzylibyśmy, aby duchowny nie wtorkami (jako zwyczaj jest teraz) sądził się, lecz po skończeniu każdego ziemskiego przez niedziel dwie wciąż święte administrował sprawiedliwość, tudzież aby nie ośmiu miał lecz dziewięciu deputatów *fori compositi*, to jest pięciu świeckich, a czterech duchownych. Co do Skarbowego Trybunału, ten *providendo* wsparcia zrujnowanego miasta Kowna, aby przez konsumpcją większą wspierali się obywatele na substancjach swoich, życzylibyśmy, aby był przeniesiony na sądenie się do pomienionego [622] miasta, zabroniwszy tylko, aby stancje dla i.p. deputatów nie były *ex officio* naznaczane, co jest z wielkim miast uszczerbkiem, żeby *distinctim* byli komisarze do tego *subselium* obierani.

7. Jako rwanie sejmów jest jedną z najszkodliwszych praktyk ojczyzny naszej i tak dla zabiezenia temu, aby j.w. posłowie skuteczne obmyslili środki i nowe formowali ustawy, mocno obligują się.

8. Użalenie się w.j.p. Wilczewskiego na zuchwałę miasta Gdańska postęпки rodowitość godnego ojczyzny naszej imienia i publiczny charakter pokrzywdzające, ażeby w zgromadzonych stanach Rzeczypospolitej przełożone były, zaleca się j.w.j.p. posłom. Wzajemnie też, ażeby według praw swoich prowincja pruska

²¹⁴ VL, t. 3, s. 198–204; VC, t. 3, v. 1, s. 297–304.

sprawami *in accesione sua* województwach i miastach swoich zachowana była, ciż j.w. posłowie nasi *invigilabunt*.

9. Że się to u nas doświadcza z krzywdą wielką szukających świętej sprawiedliwości, iż niektórzy *litigantes* chcąc *elabente passu* tłumaczeniem praw na swoją stronę użytym surowości sądów unikać, różne czynią *diffugia* i *vigore legum inefficacem redere* usiłują, ciż j.w. posłowie nasi aby te *excessive interpretationes* nie działały się, uformowaniem nowych ustaw *ocurare* starać się zechcą.

10. Zelować *pro vera religione* znak jest pobożności, tak podobnyż dowód pomnożenia chwały boskiej zawiera się w podwyższeniu stopniów duchownych, z których powodów ażeby i biskupstwo wileńskie pierwsze w prowincyi litewskiej dostojęństwo mogło być zaszczycone tytułem arcybiskupstwa i na tę godność podniesione było i stąd i ozdoba prowincyi W.Ks.L. i wygoda w sądach duchownych jako *in foro secundae instantiae*, przeto *sacro sanctae instabunt* j.w.i.p. posłowie na tym sejmie, aby Rzeczpospolita interesować się raczyła do Ojca Świętego o takowy zaszczyt dla biskupstwa wileńskiego.

11. Postrzegając pomnożenia pracowitych mężów w winnicy pańskiej, ponieważ parafia skorulska w powiecie kowieńskim leżąca żąda wprowadzenia ojców kapucynów, zaczym j.w. posłowie obligują się, aby chcieli postarać się potwierdzenia funduszu dla tychże ojców przy kościele miasteczka Janowa o pięć mil od Kowna stojącego jako *nil derogantis* klasztorom i zakonom z jałmużny żyjącym.

22. [sic] Fundusz ichmościów księży dominikanów kowieńskich *circa constitutiones anni 1673*²¹⁵, folio 18^c *titulo* aprobacja konwentu, aby zachowany być mógł, j.w.i.p. posłowie *obligantur*.

13. Fundacja *de novo radice* ichmościów księży karmelitów bosych kowieńskich, *salvis oneribus Reipublicae*, tudzież fundacja takoz *de nova radice* ichmościów księży karmelitów bosych kiejdańskich, *item* fundacje kościoła św. Krzyża pod Kownem, aby powagą sejmu *aprobari* mogły, j.w. posłowie *curam adhibere* zechcą.

14. Ponieważ Rzeczpospolita nasza szukająca użyteczności użyteczności [sic] ze wszelkich stanów, które jej dobro pomnożyć mogą, akademie i *universitates* prerogatywami nadać chciała, nowo dopiero erygowaną z woli N.K.J. Augusta III Akademią Lwowską *sub cura patrum Societatis Jesu* zostającą, a [622v] *in fundamento* dawnych konstytucyi fundowanie akademii na Rusi przepisującej wprowadzoną, aby aprobowaniem i przynależytych jej praw nadaniem stwierdzono, j.w. posłowie *procurare* zechcą.

15. Dóbr Linkowa i Rad w powiecie upickim ichmościom księżom jezuitom kowieńskim, także części Giełgudyszek w Księstwie Żmudzkiem przez jegomość księdza Jana Laudańskiego *Societatis Jesu* nadanych i *ad fundacionem* szkół zapisanych oraz tymże ichmościom księżom jezuitom plac pusty w mieście Kownie do kolegium przyległe od j.o.ks.j. Radziwiłła, chorążego W.Ks.L. darowany,

^c Liczba błędnie po łacinie „decimo octavo”.

²¹⁵ VL, t. 5, s. 89.

mający w sobie prętów geometrycznych 3 i pręcików 9, j.w.j.p. posłowie zechcą *procurare approbationem*.

16. Ekonomia kowieńska *vulgo* rumszyska nazwana za króla Zygmunta^d III *jure communicativo pro illa sola vice* księżny Radziwiłłowej, starościny kowieńskiej pozwoloną, a tym samym *per avulsum vetantibus legibus* od starostów sądowych kowieńskich odeszła *et huc usque in lite cum possessoribus* onej zostająca, ażeby *ad contextum* tegoż przywileju Zygmunta III była do tegoż starostwa sądowego, *qua* pogranicznego przywrócona. *instabunt* j.w.i.p. posłowie nasi.

17. Urząd łowiectwa wielkiego W.Ks.L., jako jest tyle przywilejami w w [sic] swoich prerogatywach, powinnościach i dochodach obwarowany, a przez wymagane od kilku Najjaśniejszych Królów submisy od wiosek i rządów nad lasami, leśnictwami, leśniczemi bezprawie *contra tot jura* a *specialiter pactoribus conventoribus* oddzielony, ażeby był *plenarie* do wszystkiego, co tylko *de officio competit* powrócony, domawiać się i dop[om]inać się j.w.i.p. posłom naszym *serio demandamus*.

18. *De emporio* miasta Kowna, aby *tot constitutiones sa[n]citrae* były reasumowane, ciż j.w. posłowie domawiać się będą.

Ceteraque cuique activitati et dexterrime capacitati j.w.i. posłów poruczamy i konfidujemy, na dowód czego tę naszą instrukcją rękoma naszymi podpisujemy.

Datum w Kownie *in loco consiliorum* roku 1764 dnia 6 februarii.

Ja, pierwszy w tym kongresie po marszałku aktualnym urzednik, *voto meo* nierozdzielnie i wszystkich w.i.p. urzedników i obywatelów tego powiatu, j.w.j.p. marszałka a łowczego wielkiego W.Ks.L. kolega jego za posłów z powiatu kowieńskiego zgodnie *et nemine contradicente* podawszy, podpisuję się Dominik Medeksa, podsędek pow. kow., rajgrodzki, skirstymoński starosta *m.p.s.*; Szymon Zabięło, generał major i pułkownik artylerji W.Ks.L., surogator ziem. pow. kow., deputat do instrukcji; Michał Korwin Kossakowski, podstarości kow., porucznik petyhorski; Krzysztof Michał Dominik Zawisza, skarbnik pow. kow.; Antoni Kossakowski, strażnik pow. kow., chorąży petyhorski; Mikołaj Prozor, obożny pow. kow.; Józef Meysztowicz, cześnik pow. kow.; Ludwik Koreywa, starosta jurborski; Józef Skorulski, rotmistrz pow. kow.; Józef Borewicz, rotmistrz pow. kow.; Józef Zabięło, łowczyc W.Ks.L., kamerjunkier J.K.M., deputat do instrukcji; Józef Borewicz, rotmistrz pow. kow.; Józef Kończa; Adam Zwolda Mejer, obożny inf.²¹⁶; [623] Józef Szela, starosta zakroczymski; Józef Kunicki, starosta małacki; Ignacy Swinarski, starosta peliski; Antoni Koreywa, podczaszyc inflancki; Tomasz Illinicz; Józef Hoppen; Jan Zginwiłów Kulwieć; Tadeusz Miłosz; Józef Wieszczycki; Michał Chrystowski; Tadeusz Gonsecki; Andrzej Szostakowski; Manswet Podolecki; Jan Czerniecki; Antoni Budrewicz; Marcin Terpiłowski; Jakub z Gindwiłów Kulwieć, por. kow.; Andrzej Tołłoczko; Andrzej Middellton, gen. p.; Kazimierz Laczkowski; Mateusz Ibiański; Antoni Leszczyński;

^d Słowo przeprawiono.

²¹⁶ Raczej kowieński.

Jerzy Montwił; Józef Kulwieć; Józef Bohusz; Nikodem Borewicz; Michał Wędziagolski; Michał Stawski; Józef Lugayło; Jan Ignacy Lugayło; Tadeusz Janowski; Jan Puskiewicz; Jerzy Kudrewicz; Kazimierz Biwil; Ignacy Plonskowski; [S]tefan Zabięło, podstolic pow. kow.; Maciej Juszewicz, mostowniczy pow. kow.; Michał Guttowski; Benedykt Rosłowowicz; Tadeusz Piaczewski; Roman Podolecki *m.p.s.*; Adam Estko, starosta świrski; Stanisław Szurjan; Tomasz Świdzki *m.p.s.*; Stefan Pacewicz *m.p.s.*; Bartłomiej Medeksza, skarbnikowicz pow. kow.; Franciszek Jachimowicz; Jerzy Miłosz, regent ziem. pow. kow.; Wojciech Szarski; Ignacy Wyrzykowski; Jan Kulwieć; Samuel Juskiewicz, starosta manajewski; Jan Dymśa; Michał Montwił; Jerzy Buyniewicz; Benedykt Osztaszewski; Paweł Korzeniewski; Ignacy Biwil; Stanisław Budrewicz; Jan Wilamowicz; Józef Lugayło, straż. inflancki; Fabian Dauksza; Aleksander Radyko; Maciej Bohusz; Kazimierz Lackowski; Antoni Saurymowicz; Szymon Pacewicz; Piotr Ibiański; Adam Tomkiewicz; Jan Piotrowski; Jan Wocianiec; Antoni Piotrowski; Michał Ludkiewicz; Teofil Mikłauz; Maciej Proniewicz; Jakub Piotrowski; Ignacy Stawski; Andrzej Wilamowicz; Jan Zdanowicz; Antoni Rosławowicz; Józef Hoppen, strażnik kow.; Antoni Stawski; Felicjan Józef Rezgl, podczaszy łomziński; Kasper Egird; Dominik Doftord; Ignacy Gieleniecki; Michał Chrystowski; Andrzej Doftort; Benedykt Lugayło, starosta rakiski; Ludwik Celary, wiceregent pow. kow.; Jan Szymkowski; Piotr Radyko; Franciszek Ibiański; Andrzej Wimbor; Antoni Łakowicz; Piotr Szatyński; Jan Wawrzyniec Jachimowicz *m.p.s.*; Ignacy Izliński; Józef Worłowski; Bartłomiej Rupeyko; Szymon Worłowski; Tadeusz Romeyko; Mateusz Wimbor; Antoni Romaszko; Tomasz Romaszko; Adam Urniasz; Stanisław Jan Ibiański; Stefan Borysowicz; Maciej Ordyniec, krajczy woj. trockiego; Roman Wawrzyniec Michałowski; Kazimierz Noreyko; Antoni Łabanowski; Jan Budkiewicz; Antoni Nareykowicz; Józefat z Wolda Mejer; Wincenty z Wolda Mejer; Michał Krupicki, por.; Antoni Kotkowski; Dominik Ordyniec, krajczy Księstwa Żmujdzkiego²¹⁷; Bernard Ordyniec; Franciszek Pacewicz; Piotr Radykiewicz; Franciszek Dragat; Michał Samowski; Jan Łabanowski; Michał Ludkiewicz; Jan Nareykowicz; Tadeusz Urniasz; Michał Nieściuk; Michał Uzdowski; Zygmunt Wirbutt; Józef Dąseyko; Jan Rakiewicz; Adam Łabanowski; Jan Montwił; Jan Lopiński, rotmistrz pow. kow.; Jerzy Wilamowicz; Józef Wimbor; Chryzostom Juskiewicz, klucznik pow. kow.; Michał Juskiewicz; [623v] Józef Gineyko; Dominik Wędziagolski; Jan Dowtort; Jan Buyniewicz; Stanisław Mingayło; Michał Jazdowski, skarb. inflancki; Franciszek Ordyniec; Marcin Ordyniec; Michał Pacewicz; Maciej Zelno; Franciszek Stradomski; Piotr Sucharowicz; Antoni Tomkiewicz; Jerzy Montwił; Jan Goyzewski; Marcin Radykiewicz; Jakub Urniasz; Piotr Twirbutt; Tadeusz Dronseyko; Maciej Sołomin, por. pow. kow.; Jan Łabanowski; Tadeusz Ibiański; Jerzy Nichielewicz; Antoni Wimbor; Jakub Kudrewicz; Jan Talmąt; Michał Stawski; Filip Wędziagolski, skarb. inflancki; Jerzy Skirgayło; Antoni z Jagieły Jagiełowicz; Mikołaj Pawłowicz; Kazimierz Urniasz; Józef Bartoszewicz; Ignacy

²¹⁷ Faktycznie krajczy trocki, *Urządnicy*, t. 3.

Montwił; Józef Rafanowicz; Franciszek Dobkiewicz; Jerzy Prusewicz; Jan Eycewicz; Jan Budrewicz; Mikołaj Eygird; Dominik Koplewski, podstoli włodzimierski; Mikołaj Andruszkiewicz; Symon Chrystowski; Jan Ciechanowiecki; Ignacy Boreyko; Józef Chłopicki; Józef Bortkiewicz; Józef Zyczkowski; Antoni Czysz-kiewicz; Jan Klepacki; Michał Małachowski, rotm.; Stanisław Somorok; Florian Jan Wiszniewski, porucznik pow. kow.; Stanisław Roszczewski; Józef Mingayło; Felicjan Józef Rezgoł, podczaszy łom.; Mateusz Dowiat; Andrzej Pietraszewicz; Antoni Jesmont; Antoni Rymowicz; Tadeusz Pietraszewicz; Rafał Dowiat; Jan Pietkiewicz; Michał Pietkiewicz; Stefan Nareykowicz; Józef Dopkiewicz; Józef Zelnio; Andrzej Dackiewicz; Jan Wyszycki; Józef Wiszycki; Stanisław Prusewicz; Michał Koplewski, koniuszyc pow. kow.; Andrzej Żarnowski; Szymon Kudrewicz; Jan Jawoysz; Jan Baranowicz; Józef Zaborski; Ignacy Zaborski; J. Miczkowski *m.p.s.*; Benedykt Dobużyński; Onufry Przeradowski; Tadeusz Mickiewicz; Maciej Dowiat; Jerzy Hanusowski;^e Piotr Roszczewski; Józef Łabanowski; Jakub Łabanowski; Józef Radwiłowicz; Bartłomiej Tuskiewicz.

53. *Manifest szlachty kowieńskiej przeciw sejmikowi, 6 II 1764*

Rkps LVIA SA 4778, k. 393–394v, obłata dokonana w grodzie wileńskim przed Ignacym Bohuszem, miecznikiem i podwojewódzim wileńskim przez Marcina Margiewicza, dnia 8 II 1764.

My, urzędnicy, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego, niżej na podpisaniu się rąk naszych wyrażeni, *pro actu* sejmikowania na dzień 6 *februarii anni* 1764 *vigore* wydanych i publikowanych od j.o.ks.j. prymasa na sejmiki antekonwokacyjne *ad locum solitum* zgromadzeni do miasta J.K.M. Kowna najprzód przed samym Bogiem, *tanquam scrutatorem cordium flebili gementique voce* protestujemy się, iż nie z żadnej prywatnej nienawiści, lecz *ex zelo* publicznej opresyi prawa i stanu naszego szlacheckiego takowa manifestacja nasza na j.w.j.p. Antoniego Zabiełę, łowczego W.Ks.L. i w.j.p. Józefa Prozora, wojskiego i podstarościę sądowego pow. kow. czyniemy, iż gdy w roku terażniejszym, 1764 *die nominata vigore* konstytucyi 1587²¹⁸ *sub praesenti interregni post fata* Najjaśniejszego Monarchy naszego Augusta III do kościoła w Bogu przewielebnych ichmościów księży bernardynów kowieńskich dla obrania j.w.p. posłów na sejm *convocationis* następujący oraz sędziów kapturowych *per pluralitatem votorum* przystępowaliśmy, tedy j.w.j.p. Zabieło, marszałek kow., łowczy litewski wzięwszy *modum* absolutnie nad nami szlachtą *gerendi* i już dawne mając z w.j.p. Prozorem, [393v] podstarościem kow. *de hac functione* poselstwa *condictamina* i dawną z samego siebie i pomienionego j.p. Prozora za kandydatów do funkcyi poselskiej *intrusive* mimo wolne głosy szlacheckie na ułożonych już

^e Skreślono „Dniel”.

²¹⁸ VL t. 2, s. 229; VC t. 2, v. 2, s. 22.

wcześniej kredensach desygnowawszy, nie tylko, iż w czasie samego aktu^a sejmikowania do kreskowania się, skądby *pluralitas votorum* wyrozumiana być mogła, przystąpić *ullo modo* na usilne nasze błaganie nie chcieli, lecz *insuper*, bez obrania dyrektora innego sejmiku pomienionego, sam j.w.j.p. Zabięło, łowczy litewski całe *per absolutam potentiam praesidendo* w funkcji swej marszałkowskiej siebie samego i w.j.p. Prozora za posłów nam *proponendo*, obierać zgoła rozkazywał, a oraz z różnych powiatów i województw liczną do tego aktu sprowadziwszy na opresję nas, prawdziwych powietników kowieńskich, szlachtę, podpisami onych swoje napełnili kredensa i gdyśmy takowemu *resistendo* absolutyzmowi społem wszyscy protestowali się *in loco loci*, tedy tak z cudzych powiatów i województw szlachta *praecipue* żmudzka, wiłkomierska, upicka, trocka *smilitando*²¹⁹ za tychże ichmościów obranych posłów naszych, obywatelów kowieńskich, jakośmy *tanto resistere numero* swojemi gromili pogroźkami, zaczym my w tym *summam sistendo oppresionem* oraz *contra actum* obrania i.p. posłów pomienionych *et contra personas* ichmościów *instantaniae* z miejsca sejmikowania *cum sollenni protestatione* wyszliśmy, którą podpisami rąk naszych niżej wyrażonych stwierdzamy.

Pisan w Kownie, roku 1764 miesiąca februarii 6 dnia.[394]

Marcin Czerniewicz, horodniczy pow. kow.; Ksawery Kaczanowski, starosta powierzchniański; Szymon Sagatowski, p. Księstwa Żmudzkiego; Józef Kulesza, rotmistrz; Jan Kulesza, Marcin Margiewicz; Mateusz Kulesza; Maciej Lingiewicz, *m.p.*; Jan Rupeyko, komornik pow. kow.; Antoni Korkoz; Jan Kulikowski; Dominik Sopoćko; Franciszek Downarowicz; Franciszek Jacuński; Stanisław Hebrowski; Ludwik Hebrowski; Krzysztof Wierciński; Józef Downarowicz; Nikodem Dworzecki; Jan Mackiewicz; Jan Hebrowski; Kazimierz Korkoz *m.p.s.*; Dominik Downarowicz; Jan Wierciński; Sylwester Wierciński; Jan Piecewski; Ignacy Rupeyko; Antoni Jezierski; Kazimierz Jezierski; Andrzej Woysiad; Ignacy Rahoza; Jakub Józefowicz; Andrzej Strawiński; Jan Wierciński; Ignacy Daszkiewicz; Hilary Talatowicz, *m.w.*; Michał Pohoski; Franciszek Sorosiek; Florian Weysztor; Szymon Sawicki; Adam Downarowicz; Antoni Twerjanowicz; Michał Bartoszewicz; Andrzej Juniewicz; Michał Kiełczewski; Józef Obiecanowski; Dominik Obiecanowski; Felicjan Lingiewicz; Jakub Liwarski *m.p.*; Jerzy Kwiatyński; Andrzej Klidzia; Wojciech Klidzia; Jakub Downarowicz; Antoni Piecewski; Jerzy Lubicz Dołwnar *m.p.*; Marcin Obiecanowski; Maciej Konstantynowicz; Michał Konstantynowicz; Jan Buczyński; Mikołaj Nawsuć; Józef Monkiewicz; Michał Downarowicz; Józef Kiełczewski; Antoni Honesty; Jan Dąbrowski, *m.p.*; Jakub Dąbrowski; Kazimierz Starosiek; Benedykt Zaleski; Józef Zaleski; Kazimierz Bonecki; Mateusz Klidzia; Maciej Miedzybłocki; Adam Rykaczewski; Hryhory Jereminowicz; Antoni Żylinski; Bartłomiej Mackiewicz; Nikodem Mackiewicz; Antoni Mackiewicz; Leon Mackiewicz; [394v] Michał Ludwik Tadeusz Kirklewski; Piotr Sudnik; Jan Szadzewicz; Dominik Micewicz; Kazimierz Klidzia; Jan

^a Słowo nadpisane.

²¹⁹ Zapewne powinno być „similitando”.

Wiszniewski; Jakub Zdanowski; Jan Kugiel; Maciej Downarowicz; Kazimierz Downarowicz; Antoni Kulesza; Jan Grąski; Piotr Dogiel; Mateusz Chłostowski; Jan Chodorowicz; Adam Rykaczewski; Szymon Rykaczewski; Ignacy Rykaczewski; Marcin Ternilewski; Kazimierz Woytkuński; Ignacy Woytkuński; Jakub Żylinski; Mikołaj Kopycki; Józef Kopicki; Józef Ostromecki; Jerzy Ostromecki; Bartłomiej Bunkowski; Teodor Szukszta, straż. rzeczycki; Tadeusz Wiszniewski; Adam Brzezicki; Józef Antoni Łapiński Kochański podstolic kow.; Jan Wilpiszewski; Michał Danilewicz; Tadeusz Wilpiszewski; Tomasz Wilpiszewski; Jakub Wilpiszewski; Andrzej Wilpiszewski; Józef Ermanowicz; Kazimierz Wilpiszewski; Antoni Płuciński; Symon Kudrewicz; Jakub Rogowski; Józef Stęgił; Leon Chałstowski; Kazimierz Sławiński; Antoni Wincenty Trzeciak; Ignacy Trzeciak *m.p.s.*; Stanisław Grochowski; Bartłomiej Czechowicz; Stanisław Januszkiewicki.

54. Sejmik relacyjny pokonwokacyjny i przedelekcyjny, 23 VII 1764

54. Akces powiatu kowieńskiego do konfederacji, 23 VII 1764

Rkps 1 ML 534, s. 142–142v, oryginał; **Rkps. 2** LVIA SA 13795, k. 107–107v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przed sędziami sądu kapturowego kowieńskiego przez Antoniego Janowicza, skarbnika rzeczyckiego, dnia 28 VII 1764; **Rkps. 3** ML 534, s. 144–147, wypis z ziemstwa kowieńskiego, gdzie oblata przed sędziami kapturowymi dokonał Antoni Janowicz, skarbnik rzeczycki, 28 VII 1764.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo^a i obywatele powiatu kowieńskiego za uniwersalami j.o.ks.j. prymsa regni w roku terażniejszym, 1764 miesiąca februarii 20 dnia zjeżdżając *ad locum consilii* na sejmik antekonwokacyjny i skonfederowawszy się, j.w.j.p. Antoniego Zabięłły, łowczego wielkiego W.Ks.L., marszałka powiatu naszego *unanymi concivium assensu* za marszałka konfederacji powiatu tegoż obraliśmy, który j.w.j.p. łowczy wielki^b W.Ks.L. *circa accesum immediate* odeszłego konwokacyjnego sejmu zgromadzonemi stanami, gdy do generalnej W.Ks.L. w tymże roku miesiąca aprila 16 dnia w Wilnie rozpoczętej, a przez tenże sejm konwokacyjny od Rzeczypospolitej aprobowanej konfederacji przystąpił, tedy to, co od wszystkich już jest wykonano, czynić, trzymać i wypełniać powinniśmy. Zaczym na zjeździe dzisiejszym miesiąca julii 23 dnia sejmiku *relationis*, jako na akcie publicznym przed konfederackim powiatu naszego, marszałkiem poprzysiągłszy, przyłączając się z^c konfederacją

^a W rkps. 2 dodano „szlachta”.

^b Słowa brakuje w rkps. 2.

^c Słów „się z” brak w rkps. 3.

naszego powiatu do generalnej W.Ks.L., *a medio nostri* czterech konsyliarzy obrawszy, *idque* w.i.p Józefa Borewicza, rotmistrza pow. kow., Stefana Wiszniewskiego, regenta gr. powiatu tegoż, Ignacego Swinarskiego, starostę peliskiego, Antoniego Kozierowskiego, starostę brzoskowskiego, do teje generalnej konfederacji pod dyрекcją j.w.j.p. Michała Brzostowskiego, koniuszego wielkiego W.Ks.L., marszałka generalnej konfederacji W.Ks.L. zostającej posyłamy, *salva praecustoditione* imponowania podatków, których rozkład *non nisi in ultima indispensabilique necessitate* ^dpowiat nasz jaki pobór będzie mógł^d naznaczyć sobie *resciat*. Na dowód tej naszej akcesji rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie roku 1764 miesiąca julii 23 dnia.

[1.k.] Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek pow. kow. konfederacji tegoż; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.; Michał Kossakowski, marszałek sądów kapturowych; Józef Meysztowicz, cześnik pow. kow.; Krzysztof Michał Dominik Zawisza, skarbnik i vicemarszałek pow. kow.; Józef Terebesz, ciwun szawdowski Księstwa Żmudzkiego; Ignacy Zawisza, koniuszy pow. kow.; Jerzy Adam Rodziejewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.; Antoni Babecki, sędzia kapturowy pow. kow.; [2 k.] Szymon Siruć, kasztelan witebski; Antoni hrabia Pac, pisarz wielki W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow., starosta rajgrodzki; Ludwik Chelchowski, pisarz skarbowy W.Ks.L., stolnik kowieński; Adam Kosakowski, strażnik pow. kow.; Mikołaj Prozor, obożny pow. kow.; Stefan Wiszniewski, starosta ^fkrewniski^f; Jan z Wolda Mejer, ^gstrażnik pow. kow.^g; Adam z Wolda Mejer, ^hobożny Księstwa Żmudzkiego^{h220}; Stefan Zabięło, podstolic pow. kow.; Nikodem Borewicz, ⁱsędzie kapturowy pow. kow.ⁱ; [142v] [1.k.] Antoni Dołęga Kozierowski, starosta brzoskowski, konsyliarz pow. kow.; Marcin Sopoćko, krajczy i sędzie pow. kow.; Józef Bortkiewicz, mostowniczy upicki; Ignacy Łapa; Jerzy Miłosz, regent gr. pow. kow.; Antoni Hanusowski; Kazimierz Hanusowski, podstoli²²¹ parnawski; Władysław Dowgiałłowicz, horodniczy przemyski; Stefan Gintowt; Józef Szel, ^jstarosta zakroczymski^j; Chryzostom Juszkiewicz, klucznik pow. kow.^k; Jakub Krzyżanowski; Franciszek Trzaskowski^l; Józef Bohusz *m.p.s.*^m, starosta lewoszycki; Maciej Sołomin, instygator pow. kow. sądowy; Antoni Sawarymowiczⁿ;

^{d-d} Słowa zamazane w rkps. 1.

^e Słowa brak w rkps. 2.

^{f-f} W rkps. 1 fragment tekstu wyrwany.

^{g-g} W rkps. 1 fragment tekstu wyrwany.

^{h-h} W rkps. 1 fragment tekstu wyrwany.

ⁱ⁻ⁱ W rkps. 1 fragment tekstu wyrwany.

^{j-j} W rkps. 1 fragment tekstu wyrwany.

^k W rkps. 2 i 3 bez urzędu.

^l Franciszka Trzaskowskiego brak w rkps. 3.

^m Brak zwrotu w rkps. 2 i 3.

ⁿ W rkps. 2 „Siaurymowicz”, a w rkps. 3 „Sawrymowicz” zamiast „Sawarymowicz”.

²¹⁵ Raczej obożny kow., *Urządnicy*, t. 2, s. 388.

²²¹ Raczej podczaszy, por. Manifest z 1762 r.

Marcin Kotymier Terpiłowski^o; Szymon Dobkiewicz; [2.k.] Józef z Wielkich Kunic Kunicki, sędzia kapturowy pow. kow.; Antoni Orłowski; Jan Adam Szell, porucznik J.K.M.; Ignacy Płaskowski; Piotr Jagiełłowicz; Jan Dowgird; Dominik Tyszkiewicz; Jerzy Montwiłł; Ludwik Celary, viceregent gr. pow. kow.; Tadeusz Urniaż; Antoni Narbut Urniaż; Teodor Szukszta; Antoni Wimbor, str. rzec.; Stanisław Ibiański; Jan z Gindwiła Kulwieć; Kazimierz Ludwik Gutowski koniuszy pow. upickiego;^p Jakub Wilkszenski; Paweł Andreykowicz sta^r.

55. *Laudum sejmikowe przed sejmem elekcyjnym, 23 VII 1764*

Rkps LVIA SA 13709, k. 677–678, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Prozorem, starostą kow. przez Samuela Juszkiewicza, dworzanina Antoniego Zabięły, łowczego wielkiego W.Ks.L., dnia 23 VII 1764.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo i obywatele powiatu kowieńskiego za uniwersalami j.o.ks.j. prymsa zjechawszy się na dzień dzisiejszy w roku terażniejszym 1764 miesiąca julii 23 dnia na sejmik tak *relationis* konwokacyjnego *immediate* odeszłego sejmku, jako też anteelekcyjny do miasta J.K.M. Kowna *ad solitum* dla naradzenia się z obopólnego *locum*, otarszy łyzy z oczu *sua oremque*²²² miarkując *luctus* w tym bezkrólewiu, z powszechnego dla Rzeczypospolitej uradowania się daj Boże jak najpomyślniej przyszej regnanta elekcyi, na wyznaczony tedy w terażniejszym uniwersale od j.o.ks.j. prymsa czas *et circa obloquentiam* onego, jako konstytucja konwokacyjna w sobie *expresse* zawiera dzień 27 miesiąca sierpnia takowej elekcyi opisany, *virtim* do Warszawy przybywać *hoc laudo nostro* zabieramy się, gdzie stanąwszy i do j.w. Antoniego Zabięły, łowczego wielkiego W.Ks.L., *qua* marszałka konfederackiego powiatu naszego zjeżdżając się, a w niebytności do pierwszego urzędnika powiatu naszego, który się tam najdować pod ten czas będzie, *ad mentem* tejże konstytucyi posłów do obierania marszałka sejmowego wyznaczyć pozwalamy *et ad alias* sejmowi *electionis convenientes materias* należeć mają. [677v] Zasługi więcej niż czterdziestoletnie j.w.j.p. Michała kniazia Massalskiego, kasztelana wileńskiego, hetmana wielkiego W.Ks.L. na wszystkich publicznych urzędach z największą sławą i uszczęśliwieniem publicznym czynione, dołożą starania j.w.i.p. posłowie, ażeby *interpacta conventa* pierwszym względem królewskim usilnie zalecone były.

Powszechne wszystkich województw i powiatów W.Ks.L. żądze, aby biskupstwo wileńskie na godność arcybiskupią podwyszone były, gdy sejmująca na konwokacyjnym sejmie Rzeczpospolita do koronacyi odłożyła, j.w.i.p. posłowie

^o W kopiach Teodorsilowski.

^p W rkps. 2 dodany Kazimierz Puzyna Trzaskowski.

^r Brak w rkps. 2 i 3.

²¹⁷ Zapewne powinno być „*oraque*”.

domówią się, ażeby tak ten sprawiedliwy i pożyteczny prowincyi litewskiej interes przyszlęmu królowi jak najmocniej *inter pacta conventa* były zalecone.

Wielkimi zaszczytami dawne imię w zasługach ojczyźnie nieprzerwanie znakomite, aby w osobie j.w.i.p. Aleksandra Sapiehy, hetmana polnego W.Ks.L. rekomendacją do przeszłego pana odbierały, j.w.i.p. posłowie *ad pacta conventa* zalecić starać się będą.

A jako sejm konwokacyjnego j.o.ks.j. Michał Czartoryski, kanclerz wielki W.Ks.L. winną przez stany odebrał w zalecie do majestatu rekognicją, tak i nasz powiat kowieński w szczególności tegoż j.o.ks.j. przyszłym monarchy względem też na i.p. posłów injunkcją wkłada.

Przy tym j.w.j.p. Jerzego hrabi Fleminga, podskarbiego wielkiego W.Ks.L. i j.w.j.p. Szymona Syrucia, kasztelana witebskiego, i j.w.j.p. Antoniego Zabięły, łowczego W.Ks.L., j.w.j.p. pisarza Paca wielkiego W.Ks.L. *futuri regnanti gratis* rekomendować *tenebuntur*, wnosząc rekomendacją za j.w.j.p. Ogińskim, pisarzem polnym W.Ks.L.

Niemniej j.w.i.p. posłowie jako najusilniejszego dołożą starania, ażeby *inter pacta conventa futuri regii* włożone było, gdyby urzędy i starostwa W.Ks.L. jego tylko obywatelom i zasłużonym dawane były, nie czyniąc w tym prześwietnej prowincyi litewskiej praktykowanego uzkodzenia, chyba z Korony który nie nową, lecz od pięciu najmniej lat posesją swoją w tym Księstwie Litewskim pokazał i przynajmniej choć raz był ten pan koronny na usłudze publicznej litewskiej, to jest deputatem, posłem lub komisarzem skarbowym i to się tylko do koronnych panów, mieć chcących jaką dostojność w Litwie, nie zaś do litewskich regulować się ma. Wszyscy zaś, którzy się znajdować będą *virtim* w Warszawie z powiatu naszego, będą według prawa, wolności narodowej i konstytucyi *convocationis* do elekcje przyszlęgo monarchy *cum voto et suffragio suo* należeć, [678] *nihil quidquam derogando* pierwszej naszej w powiecie kowieńskim na sejmiku antekonwokacyjnym stałej konfederacyi, w której j.w.j.p. Antoniego Zabięły, łowczy W.Ks.L. jest marszałkiem powiatu naszego obranym.

I tej to laudum rękoma naszemi stwierdzając, podpisujemy się.

Pisan w Kownie roku 1764 miesiąca julii 23 dnia.

Antoni Zabięły, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow., starosta rajrgodzki, skir[sty]moński, *m.p.*; Ludwik Chełchowski, pisarz W.Ks.L. skarbowy, stolnik pow. kow.; Szymon Zabięły, łowczy²²³, generał major i pułkownik altyleryi W.Ks.L.; Józef Meysztowicz, cześnik pow. kow.; Krzysztof Michał Dominik Zawisza, skarbnik pow. kow.; Michał Kossakowski, strażnik pow. kow.; Ignacy Zawisza, koniuszy pow. kow.; Jerzy Adam Rodziejewicz, łowczy i sędzia kapturowy pow. kow.; Stefan Zabięły, podstolic pow. kow.; Józef Kunicki, sędzia kapturowy pow. kow.; Marcin Sopoćko, krajczy i sędzia kapturowy pow. kow.; Antoni Dołęga Kozierowski, starosta broszkowski, konsyliarz z pow. kow.; Michał Koplewski, koniuszyc pow. kow.; Stefan Gintowt, starosta

²²³ Powinno być „łowczyc”.

kutymski; Tomasz Illinicz; Chryzostom Juskiewicz, klucznik pow. kow.; Józef Ignacy Szell, strażnik zakroczymski; Stefan Pacewicz; Michał Ludkiewicz; Piotr Węciewicz; Antoni Kazimierz Dowgiałło, komornik pow. wal. *m.p.*; Antoni Junowicz; Antoni Orłowski; Antoni Żongołowicz; Jerzy Mątwił; Józef Szyjański.

55. Sejmik przedkoronacyjny w Kownie, 29 X 1764

56. Punkty do instrukcji na sejm koronacyjny, 1764

Rkps AGAD Zb. Popielów 120, k. 465–466, kopia.

Punkta do instrukcji na sejmiki przedkoronacyjne W.Ks.L. 1764^a

1. Oświadczyć radość i ukontentowanie wyniesionego na tron polski *secundum cor populi* króla, któremu obfitego życzenia i uszanowania, i.p. posłom do wypełnienia zalecić obowiązki.

2. Elekcja obranego króla jako w zachowaniu prawa i wolnego głosu szczęśliwie zaszła, tak onej utrzymanie, że jest celem do usilności myśli obywatelskich, wyrazić to w najgorliwszym oświadczeniu, a do tej ubezpieczenia węzeł złączonych Konfederacyi Obojga Narodów, że jest najgruntowniejszą twierdzą, przeto nie prędeż do ekswinkulacyi onego przystąpić, aż się Rzeczpospolita w swoich tak względem zaszłej panującego króla elekcyi, jako też w urządzeniu i uradzeniu potrzeb kraju ubezpieczy.

3. O nieodstępna *actorum interregni* i to praw na przeszłym sejmie konwokacyjnym i elekcyjnym *ad utilitates* Rzeczpospolitej przeczornie ustanowionych, tudzież *sanctorum* oraz koniunkcyi konfederacyi koronnej i litewskiej aprobacją, ma zalecić staranie i.p. posłom.

4. Jako przez sejm *convocationis* naznaczeni są do korektury praw komisje, tak żeby projekta przez nich ułożone omylnym na każdym sejmie poprawiania *abusuum* sposobem były i najdoskonalej uważone i postanowione, tudzież inne sejmu *convocationis* materie dobra powszechnego tyżące się jak najlepiej udoskonalone, zalecić i.p. posłom skuteczne staranie.

5. Projekt do ustanowienie w kraju stemplowego papieru lubo jest konstytucją [465v] sejmu konwokacyjnego²²⁴ do ułożenia Komisji Skarbowej zalecony, lecz że reasumpcja tejże komisyi w pośledniejszym od koronnej nastąpi czasie, zalecić i.p. posłom, aby, stosując się do produkowanego w tym koronnej komisyi projektu, swój *pro usu publico* jak najprzezorniejszym sposobem uformowali.

6. Gdy dotąd od uwolnienia mennicy *a jure regio* Rzeczpospolita nie uczuwszy z niej żadnych zysków i nie mając sposobów do wczesnych na nią nakładów,

^a Na marginesie zanotowano odmiany dla sejmików koronnych.

²²⁴ VL, t. 7, s. 21.

owszem doświadczając przez ogołocenie kraju z dobrych, a wprowadzenie do niego złych monet niezmiernej całego narodu szkody, przywróciła *per pacta conventa juri regio* bicie monety, więc jako *pro lucro et commodo publico* J.K.M. przyjęć w tym raczył na siebie staranie, tak żeby to bicie monety pożyteczny w sprawiedliwym onej walorze wzięło swój skutek, upraszać mają i.p. posłowie.

7. Szkoła Rycerska przez najspodobniejszą w niej młodzi edukacją jako jest *summopere* dla Rzeczypospolitej potrzebna, tak gdy w tym podług obowiązku *pactorum conventorum* Najjaśniejszy Pan przedsięweźmie myśli, zalecić i.p. posłom, aby na sejmie następującym *de modo erectionis* radząc, sposób ufundowania i utrzymania onej ułożyli.

8. Dyspozycja wygodnego poczt kursu, tak, żeby każdy powiat i województwo mieli z niej *suam commoditatem*, jako *per pacta conventa* poruczona jest J.K.M., tak aby bez uciążliwej od listów płacy do skutku przyprowadzona była, *instabunt* i.p. posłowie oraz żeby dawany dotąd na pocztę podatek i prywatne poczty zniesione były. [466]

9. W krzywdach obywatelskich od wojsk rosyjskich jako jest komisja deklaracjami najjaśniejszej imperatorowej asekurowana, tak o tej reasumpcją *cum plena* do satysfakcji *possibilitate* zalecić i.p. posłom staranie i domówienie się oraz upraszanie włożenia się w to majestatu.

10. Podatku *ultima consumentiae* projekt, żeby na ulżenie dobrom ziemskim w podatkach był z potrzebną na wszystkie okoliczności uwagą ułożony, rekomendować i.p. posłom.

11. Tymże o aprobacją funduszu ichmość panien kanoniczek, jako stanowi szlacheckiemu pożytecznego, zalecić staranie, a na inne żadne zgadzać się nie pozwolić.

12. Dla wprowadzonych do narodu zbytków pożądana dawno *lex sumptuaria*, żeby na następującym sejmie ułożoną była.

57. Instrukcja dla posłów na sejm koronacyjny, 29 X 1764

Rkps LVIA SA 13709, k. 702–706, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Wawrzyńca Michalowskiego, dworzanina Józefa Prozora, starosty i posła kow., dnia 3 XI 1764.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywatelów powiatu kowieńskiego na sejm koronacyjny w Warszawie w roku terażniejszym, 1764 dnia 3 decembra przypadający j.w.i.p. Józefowi Prozorowi, sądowemu kow. i boptowskiemu staroście i Józefowi Zabiełłowi, łowczemu²²⁵ W.Ks.L., kamerjunkrowi J.K.M. i generał adjutantowi buławy polnej W.Ks.L., posłom z powiatu naszego na sejmiku przedsejmowym *unanimi voto et consensu* obranym *in solito consiliorum loco* w mieście J.K.M. Kownie roku wyż wyrażonego na dniu 29 miesiąca oktobra dana.

²²⁵ Powinno być „łowczycowi”.

1. Że te najdawniejszych były rozważenia wieków, te następnej [702v] są podane doświadczeniu potomności, iż wszelkie państw obszernych, a w nich zgromadzonych obywatelów uszczęśliwienie nie inaczej zajmuje się i zwrot swój chwalebny bierze, jako za przykładem królów swoich życiem, pod któremi *non vincta sacris vostra securibus securibus* [sic], *non jura scriptorumque legum in numeris stabulae statutis*, ale *sola effiet regina virtus*, co za posłuszeństwo ma mieć ku Panu podanej i jakie nad ludem od Boga sobie powierzonym rząd dopełniać Pan powinien. Mamy czego wieszować i my, gdy dobrotliwa niebios providencja nieporównanego mądrością, przezornego rozsądnością, rady dojrzałością i wszystkich atrybutów doskonałością wsławionego na tron osierociły wprowadziła nam króla, przeto nieograniczoną powiat nasz, część narodu rozległego składający, mając radość powinna j.w.i.p. posłom złożyć (uznawając Pana za Pana) zaleca rekognicją, ile temu pierwszej kochanemu synowi, teraz ojcu ojczyzny, który przez uczyniony około dobra pospolitego pracować zwyczaj, roztrojoną imperyi *et obsequii* do zgodnego nadciągnąć potrafi końca harmonią.

2. A lubo na przeszłej elekcyi serce i umysł z wolnemi kojarzących głosami, aż do zadziwienia, *si esset ab omnibus vero electii ab uno*, zgodnie od powszechnej obywatelów chęci Najjaśniejszy Stanisław August za Króla i Pana stanął ogłoszony, że jednak większą przychylności Korona Polska i W.Ks.L. *cum annexis provinciis* uroczystością wiarę poprzysiężoną mieć chciała w zakładzie, zaczym dla ustaw narodowych i twierdzy majestatu doproszać się j.w.i.p. posłowie będą, ażeby najpierwej Rzeczpospolita nasza scisłego rozwiązywała się węzła, aż pókiiby pokój obywatelom a spokojność ojczyźnie w zupełnym stały się urządzeniu.

3. O nieodstępna aktorom *interregni*, jako to praw na sejmie przeszłym konwokacyjnym i elekcyjnym *ad utilitates* Rzeczypospolitej przezornie ustanowionych, tudzież *sacitoribus* oraz koniunkcyi konfederacyi koronnej i litewskiej aprobacją mają się starać jak najusilniej j.w.i.p. posłowie nasi.

4. Jako przez sejm *convocationis* naznaczeni są do korektury praw komisarze, tak żeby projekta przez nich ułożone z nieomylnym na każdym sejmie poprawienia *abusuum* sposobem były jak najdoskonalej ułożone i postanowione, tudzież inne sejmu konwokacyjnego materie, dobra powszechnego tyżące się jak najlepiej [703] udoskonalone, j.w.i.p. posłom skuteczne zaleca się staranie.

5. Projekt do ustanowienia w kraju stęplowanego papieru, lubo jest konstytucją sejmu konwokacyjnego²²⁶ do ułożenia Komisji Skarbowej zalecony, lecz za reasumpcją teżże komisji w pośledniejszym od koronnej nastąpi czasie, więc, stosując się do produkowanego w tym komisji koronnej projektu, swój też *pro usu publico* jak najprzezorniejszym sposobem uformować j.w.i.p. posłowie *tenebunt*.

6. Gdy dotąd do uwolnienia mennicy *a jure regio* Rzeczpospolita nie uczuwszy z niej żadnych zysków i sposobów do wczesnych na nią nie mając nakładów, owszem doświadczać przez ogołocenie kraju z dobrych, a wprowadzenie do niego złych monet niemiernych całego narodu szkody, przywróciła

²²⁶ VL, t. 7, s. 21.

per pacta conventa juri regio bicie monety. Więc jako *pro lucro et commodo publico* J.K.M. przyjął w tym raczył na siebie staranie, tak żeby to bicie monety pożyteczny w sprawiedliwym onej walorze wzięło swój skutek, upraszać mają j.w.i.p. posłowie.

7. Szkoła Rycerska przez najspodobniejszą w niej młodzi edukacją jako jest *summopere* dla Rzeczypospolitej potrzebna, tak gdy w tym podług obowiązku *pactoribus conventoribus* Najjaśniejszy Król P.N.M. przedsięwzięnie myśli *de modo erectionis cum bene sentientibus*, znaszać się j.w.i.p. posłowie *obligant*.

8. Dyspozycja wygodnego poczt kursu tak, żeby każdy powiat i województwo mieli z niej *suum commoditatem*, jako *per pacta conventa* p[ro]ruczono jest J.K.M.P.N.M. tak, aby bez uciążliwej pracy od listów do skutku przyprowadzona oraz żeby dawany dotąd na pocztę podatek i prywatne poczty zniesione były, *instabunt* i.p. posłowie.

9. W krzywdach obywatelskich od wojsk rosyjskich, jako jest komisja deklaracjami najjaśniejszej imperatorowej asekurowana, tak o tej reasumpcyi *cum plena* do satysfakcyi *possibilitate*, ażeby j.w.i.p. posłowie suplikowali do Najjaśniejszego Majestatu ułożenie się, *quem maxime iniungit*.

10. Podatku *ultime consumentiae* projekt, żeby na ulżenie dobrom ziemskim w podatkach był z potrzebną na wszelki okolicznością uwagą ułożony, *animadwersi*^a porucza się j.w.i.p. posłów.

11. Dla wprowadzonych dla narodu zbytków pożądana dawno *lex sumptuaria*, ażeby na następującym sejmie była ułożona, dopilnują j.w.p. posłowie.

12. Cóż j.w.i.p. posłowie, na inne żadne nie zgadzając się, o aprobacją funduszu ichmość panien kanoniczek, jako stanowi szlacheckiemu pożytecznego, domawiać *non intermittent*, jeśliby zaś z zdania trzech stanów Rzeczypospolitej złożonego, jakoby oprócz panien kanoniczek do potwierdzenia konstytucją na terażniejszym przychodziły fundusze sejmie, tedy zgadzają się *a prime cum ministris status*, nie przepomną w poniższych artykułach reprezentować *plenis ordinibus* wyrażone.

13. Aby *Collegium Nobilium* warszawskie *Scholarum Piarum* [703v] pilną edukacją młodzi na względ Rzeczypospolitej zasługujące i podobną we Lwowie fundacją i z alumnatem ufundowanym na edukowaniu dwudziestu dwóch uboższej szlchty *cum victu et amictu* dla nich, profesorów od wielebnego w Bogu Samuela Glowńskiego, biskupa hebrońskiego, sufragana lwowskiego *ad mentem legis anni 1635*²²⁷ *in commodum* województw ruskich chwalebnie uczynioną, stany Rzeczypospolitej aprobować raczyły.

14. Kolegia, domy i misje *Societatis Jesu, bono publico* w Koronie i W.Ks.L. wielce użyteczne, także fundusze przy tychże kolegiach na edukacją uboższej szlchty poczynione *juxta mentem* konstytucyi 1632²²⁸, tudzież *Colegium Nobilium*

^a Początek słowa nieczytelny.

²²⁷ VL t. 3, s. 407.

²²⁸ Być może chodzi o fundacje z 1635 r.; VL, t. 3, s. 407.

wileńskie *Societatis Jesu* chwalebna dotąd edukacją młodzi szlacheckiej w różnych umiejętnościach dające, aby *in integro* zachowane były i konstytucją teraźniejszego sejmku stwierdzone.

15. Drukarnia wileńska *Societatis Jesu*, tudzież apteka przy tejże Akademii Wileńskiej *Societatis Jesu in usus publicos* aby *in suo exercitio* bez przeszkody zostawać mogły.

16. Akademia Lwowska że w sprawie swojej z Akademiami Krakowską, Zamoyską w sądach asesorskich agitowanej^b której po pierwszym *juribus utriusquem partis salvis manentibus* w dekrete rejektowym, drugi dekret *ob concurrentiam utriusque partis privilegiorum remissionis ejusdem causae cum toto effectu ad iudicia relationum* wypadł, dla śmierci Najjaśniejszego Pana Augusta III finalnej nie odebrała decyzji, aby tedy też Akademia Lwowska, jako tak w tak obszernej Rzeczypospolitej państwach bardzo potrzebna, pożądana w interesie swym bez naruszenia swoich otrzymać mogła skutek.

17. Klasztor księży bazylianów prowincji litewskiej nowosieleckiej, niedawno od urodzonych Grodzickich, podstolich smoleńskich, małżonków, województwie brzeskim-litewskim ufundowanym i podług prawa w Trybunale Głównym W.Ks.L. zaprzysiężony, z wioską nową Siołkami i innymi attynencjami *specifice* funduszu wyrażonemi, jako potrzebne *ad illuminandum in fide populum* na tym tam polskim zakątku *degentem*, aby aprobaty odebrały.

18. Szkoły włodzimierskie księży bazylianów prowincji litewskiej od niepamiętnych czasów dla edukacji młodzi szlacheckiej uprzywilejowane, a świeżo od Najjaśniejszego Augusta III przywilejem *cum clausula* inne wszelakie szkoły tak w samym tym mieście, jako też o mil pięć od Włodzimierza *excludente* umocowane aprobujemy, klasztory księży bazylianów w prowincji litewskiej, które bez żadnej prelatury są od fundatorów erygowane, aby stosując się do woli fundatorów *assignanter* dla nieuchronnej *diminucyi onerum* funduszach *praescripto-ribus* żadną miarą na opackie przemienione nie były, owszem w protekcją one Rzeczypospolitej zostawały, co do klasztorów księży bazylianów prowincji litewskiej, których mogłaby urosnąć jaka sprzeczka, jeżeli z prelaturą albo bez prelatury opackie sa ufundowane, albo li też przez świętej Stolicy Apostolskiej wyroki uprzywilejowane, ponieważ ta święta Stolica Apostolska w sławnym dekrete *super familiam* w tę materią roztrząsnąć *jus patronatibus* do kogo zważy przywrócić i *definitive* w jak [704] najprędzszym czasie tę materią rozsądzić przyrzeka. Przeto tak *fiat in quantum* pod kontrowersją podają, te klasztory do decyzji świętej Stolicy Apostolskiej odesłali.

19. Do dawniejszych ichmościów księży karmelitów bosych kowieńskich funduszów, ażeby nowe place w mieście Kownie, od Andrzeja, Doroty i Elżbiety Kohnertów, brata i siostr, obywatelów kowieńskich, tudzież Jana i Marianny Walterów, małżonków zakupione, w ograniczeniu w prawach wyrażonym na erekcją nowego kościoła aprobowane być mogły, *non obstantibus constitutionibus*

^b W tym miejscu w rękopisie otwarcie nawiasu, ale brakuje zamknięcia.

1635²²⁹ i świeżo broniącej 1764²³⁰ na konwokacji, ponieważ dawniejszy kościółek z spichlerza przeformowany całe niewygodny za ustawiczną wody Niemna mundażą ruinie i niebezpieczeństwu podległa, j.w.i.p. posłowie interponować się mają.

20. Ichmościowie zaś księża bernardyni, którzy *non possideant* ani *indigent* żadnych dóbr, ale przy jałmużnach *secundu*²³¹ *observationis suam regulam* zostają, a zatym jako *minus habentes et nil autem possidentes*, aby tedy od płacy na pocztach za listy, które *per provinciam* rozsyłają i na rzekach sami przejeżdżając za przewozy mogli być uwolnionemi, *instabunt* j.w.i.p. posłowie, to *praecommittendo*, że gdyby ob^c *anxietatem* czasu Rzeczpospolita nad tym bawić się nie chciała, po ten czas *omni moderatione* strzymując się, *approbatione* wyż wspomnionych *fundationis* artykułów *uti* zechcą się j.w.i.p. posłowie.

21. Miasto Kowno dotąd dla poprawy i dawniejszej ozdoby żadnych publicznych prócz sejmików nie mające zjazdów, lubo *et locatione et commoditate* dwóch rzek portowych jest opatrzone, aby tedy j.w.i.p. posłowie o sposobie pożytku *omni meliori modo* współkolegami naradzając się obmyślać, tudzież tego miasta emporium kilka konstytucjami odnowić raczyli, pamiętnemu baczeniu porucza się.

22. Miedzy innemi *boni publici* potrzebami równym baczeniem i usiłowaniem *instabunt* j.w.i.p. posłowie do majestatu i całej Rzeczpospolitej o sumę trzykroć 1^d61 tysiąc zł. polskich groszy 10 zeszłego j.w.i.p. Kazimierza Kocięła, podskarbiego wielkiego i pisarza ziemskiego W.Ks.L., znakomitego męża^e usługą *in publico* i doświadczonego wiernością i azardem syna ojczyzny *per commodis* Rzeczypospolitej *de proprio* wydaną, a kalkulacją przez sukcesorów przed deputowanemi *e medio* Rzeczypospolitej na sejmie w Grodnie roku 1726²³² agitowanym wylikwidowaną *et pro debito Reipublicae* dla sukcesorów rekognoskowaną, która suma, że konstytucjami *singulariter annorum* 1736²³³ i 1764²³⁴ u recesu *desideriorum* do dalszego czasu odłożona, bez skutecznej satysfakcyi sobie *huc usque* zalega. Przeto *commitimo* j.w.i.p. posłom, ażeby o egzekucją tej sumy trzechkroć 161 360 [704v] zł. polskich groszy 10 dla w.j.p. Tadeusza Kocięła, starosty markowskiego w stopniu j.w.j.p. Kazimierza Kocięła [sic], podskarbiego będącego, domawiali się.

23. Znacznie w Bogu zeszłego j.p. Mateusza Romera, generała artylerji W.Ks.L. *merita* w należytej zostawać powinny pamięci, które na różnych kompaniach *signanter* kamienieckiej, wołoskiej, szacowskiej [sic]²³⁵, żwanieckiej i pod

^c Słowo nadpisane.

^d Liczba nadpisana.

^e Koniec słowa wyrwany.

²²⁹ VL, t. 3, s. 405-406; VC, t. 3, v. 2, s. 529.

²³⁰ VL, t. 7, s. 12.

²³¹ Powinno być zapewne „secundum”.

²³² VL, t. 6, s. 253.

²³³ VL, t. 6, s. 327.

²³⁴ VL, t. 7, s. 90.

²³⁵ Powinno być „suczawskiej”.

Szańcem Trojańskim w czasie nagłej potrzeby na artylerją nie mało własnej sumy spendował, który dług dotąd nie opłacony *patet* naprzód z konstytucyi *anno* 1690²³⁶ *folio* 819 na zł 143 771, *secundo* z rejestru *calculationis* przez deputowanych *ex senatu et equestri ordine* podpisanych na zł 46 640 groszy jeden^f, *tertio* z rejestrów *ad calculum* sporządzonych na dwakroć 147 733 groszy 19^g *in summa* na zł czterokroć 138 149^h groszy 20, zaczyn j.w.i.p. posłowie *instabunt*, aby Rzeczpospolita w której *e merita heroum non evanescit virtus*. Zaczyn ta *ad restitutionem justii et liquidii debiti* obmyślić sposoby a tę sumę j.p. Romerowi oddać, wyznaczyła.

24. J.w.j.p. Jerzy Abramowicz, starosta starodubowski, na różnych subseliach *vir probatae virtutis* na rok jeden, inni zaś w.i.p. Aleksander Korsak, skarbnik pow. orszańskiego, Franciszek Guttowski, oboźny pow. pińskiego, Ignacy Arciszewski, rotmistrz pow. orszańskiego na lat 6 dekretem konfederacyi generalne [sic] litewskiej będąc *ab activitate* osądzeni a w.j.p. Antoni Bogusz, rotmistrz mozyrski tymże dekretem na więź przyjąwszy na siebie *placidissimo corde*, te włożone na nich umartwienie aby znaleźli je stanów Rzeczypospolitej kompasją i wzgląd na zasługi ich antecesorów, j.w.i.p. posłowie *interponent* do stanów Rzeczypospolitej o uwolnienie onych, a *vigore* dekretu i przywrócenie do sposobności służenia ojczyźnie *in activitate*.

25. Lubo nie wątpimy, że Najjaśniejszy Pan nasz na tron wezwany z przezorności najdoskonalszej potrafi w szafunku podzielnej łaski uproporcjonowanym zasłużonych i zasługujących się dogadzać wymiarem, jednak, *pro munere* prawa województwom i powiatom rekomendować pozwolonego, j.w.i.p. Massalskiego, kasztelana wileńskiego, hetmana wielkiego W.Ks.L. i j.w.j.p. Ogińskiego, pisarza polnego W.Ks.L., których wysokie urodzenie i jasne *merita* w ojczyźnie nie potrzebują wylizania, bo są dosyć znaczne, do województwa wileńskiego *pro vacanti* podanego dobrotliwym N.P.M. oddaje powiat nasz względem.

26. Wsławione w ojczyźnie i nieograniczone domu j.w.i.p. Sapiehów, jako i osobiste j.w.j.p. wojewody połockiego, hetmana polnego W.Ks.L.²³⁷ po wszystkich narodach dosięgające *et ultima*ⁱ *tot documentis* okazane dzieło, ażeby u N.P.N.M. miały rekognicją, j.w.i.p. posłowie rekomendować będą.

27. Wielkie zasługi antecesorów swoich wzbudzający j.w.j.p. Brzostowski, koniuszy wielki W.Ks.L., [705] marszałek generalnej konfederacyi litewskiej, który dla powszechnego dobra ojczyzny na wszystkie azardy życia, zdrowia i substancyi eksponowany, jawne *in praesenti* zamieszanej Rzeczypospolitej *statu* dał dowody, ażeby tak znakomite dzieła swoje odebrały nagrody, do N.P.N.M. j.w.i.p. posłowie *in[s]tabunt*.

^f Nadpisane i skreślone „i grosz jeden”.

^g Część sumy nadpisana.

^h Nadpisane i skreślone „tysięcy”.

ⁱ Pozstawione puste miejsce.

²³⁶ VL, t. 5, s. 398.

²³⁷ Aleksander Michał Sapieha, hetman polny litewski, wojewoda połocki.

28. Prace w usługach publicznych, których jesteśmy świadkami j.w.j.p. Przedzieckiego, referendarza W.Ks.L. aby miały w nagrodzie pieczęć mniejszą. j.w.i.p. posłowie nasi wyrażą prośby nasze, ponieważ spodziewamy się, że umiętne pilne i przykładne urzędu tego sprawowanie usprawiedliwi swego czasu w oczach przezornego monarchy nasze życzenia i prośby.

29. Niepodobno przemilczeć głośne i na każdym publicznych kongresach *pro utilitate et commodo Reipublicae* okazywane przysługi j.w.i.p. Ogińskiego, kasztelana trockiego, Platera, mściśławskiego, Mostowskiego, pomorskiego wojewodów, Sirucia, kasztelana witebskiego, Zabieli, łowczego W.Ks.L., Paca, pisarza litewskiego, księcia Radziwiły, księcia, starosty rzeczyckiego, jako też w.j.p. Karasia, cześnika litewskiego²³⁸, jako człowieka zaszczyconego, w usługach publicznych doświadczonego i do onych zdolnego, ażeby nie były przyćmione, ale owszem *excrecant* przez sprawiedliwą nagrodę z łask szafunku N.P.N.M., j.w.i.p. posłowie reprezentować będą.

30. J.w.j. księdza metropolity i jego desideria *pro ritu graeco*, które obszernej projektem korononis przez tegoż jegomość księdza podanym wyraża się, do łask jegomości służących, od Najjaśniejszego króla Kazimierza i następców tronu regulowane, donieść Najjaśniejszemu Panu j.w.i.p. posłowie *obligantur*.

31. Miasta stołeczne i miasteczka inne targowe w prowincyi litewskiej sytuowane, nie dość że znacznie do upadku i ruiny przychodzą, przez zarzucone prawa dawne onym służące, większego jeszcze obawiają się zniszczenia, gdy zagraniczne osoby, ostatni handlowi odejmując sposobu, sami przez się przybrawszy za melkierów²³⁹ Żydów jeżdżą, plądrują po całej Litwie, zakupując z pierwszej ręki po dworach i wsiach przy różnych towarach rogatę i nierogatę bydło, do pędzenia którego *quid magis* młody lud spod dziedzicznych i dożywoćnych panów namawiają, a potem do regimentów pruskich sprzedają. Więc dla zabezpieczenia tak *idemnitibus* i obywateli handlowi swoich prowadzących, jako i depopulacyi kraju, ażeby nie zapisawszy się na ratuszu w pryncypialnych litewskich miastach i niewyraziwszy jakich ludzi bierą, żaden *sub confiscatione* zakupionego bydła i towaru wyprowadzać zagranicę nie ważył się, j.w.i.p. posłowie przy układaniu konstytucyi opisać dopilnują.

32. Opuścić tego nie może powiat nasz kowieński zapatrując się na wspaniałość kościoła farnego miasta Kowna strukturą, wielkością prawie w całej prowincyi litewskiej przewyższającego, a dla szczupłych dochodów plebanii do opatrzenia i konserwowania trudnego, ażeby nie mieli j.w.i.p. posłowie Najjaśniejszemu Panu reprezentować, jaki by mógł być do zachowania *tanti decoris* sposób.

33. [705v] Wszystkich państw i królestw uszczęśliwienia że jest sposób jeden *internam et externam* utrzymywać *securitatem* sprawiedliwości, drugiej w sile zbrojnej ręki, zaczym ażeby nie tylko w nadgodę odeszły regimentów *pro*

^j Słowo nadpisane.

²³⁸ Chodzi o cześnika liwskiego.

²³⁹ Być może chodzi o słowo „mechlerzy”, czyli pośrednicy handlowi.

custodia corporis N.K.J. były na to miejsce nowe regimanta wystawione, czyli dawniejsze *ad praesens* w małej kwocie zostające do tysiąca górą, jako we wszystkich sąsiedzkich narodach *hunc num[e]rum* utrzymują, kompletowane, ale też *utriusque* autoramenti tak w płacy, jako w liczbie podwyższone wojsko, j.w.i.p. posłowie domówią się.

34. Rozpoczęte *sancito* dawnych konstytucyi przed lat stem między Księstwem Kurlanskim a Księstwem Litewskim rozgraniczenie i już od granic województwa inflanckiego,^k wilkomierskiego i upickiego powiatów aż do granic i Księstwa Żmudzkiego do prowadzone, gdy *per fata* komisarzów *vel injurium temporis* do zakończenia nie doprowadzone, ażeby przez wyznaczoną teraz komisją skutek swój wzięło, dopraszać się j.w.i.p. posłowie *urgentissime* będą.

35. Ekonomia kowieńska *vulgo* rumszyska nazwana, że dotąd od starostów sądowych oddzielona, a przeto *in adimistratione* urzędowi starościńskiemu wielu konstytucjami dla dojrzenia narodowych pożytków mniej *sufficientem* przez odpadłe znaczne intraty czyni, zaczym j.w.i.p. posłowie albo żeby *ad obloquentiam* przywileju Zygmunta III powrócona *ad usus* starostów była, albo żeby Najjaśniejszy Pan obmyślił rekompensę, *instabunt*.

Ciż j.w.i.p. posłowie za urzędem łowczego wielkiego W.Ks.L. *vigore* dawnych *ante unionem* przywilejów dopomną się i dobrotliwej łasce Najjaśniejszego Pana oddadzą.

Ceteraque cuique activitati et exterindo [sic] *capacitati* j.w.i. panów poruczamy i konfidujemy, na dowód czego tę naszą instrukcją rekoma naszymi podpisujemy.

Dat w Kownie *in loco consiliorum* roku 1764 miesiąca oktobra 29 dnia. Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek pow. kow. i konfederacyi tegoż powiatu; Szymon Zabięło, generał major i pułkownik altyleryi W.Ks.L., surogator ziem. pow. kow. jako delegat do instrukcyi; Mikołaj Prozor, oboźny i sędzia i sędzia [sic] pow. kow. jako delegat do instrukcyi; Jerzy Rodziewicz, łowczy i sędzia kapturowy pow. kow. [706] jako delegat do instrukcyi; Ignacy Zabięło, kasztelanic mściśławski, starosta saski jako delegat do instrukcyi; Adam z Wolda Mejer, oboźny inflancki, sędzia kapturowy pow. kow. jako delegat do instrukcyi.

56. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1765

58. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 4 II 1765

Rkps LVIA SA 13710, k. 11–11v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Michała Trejdana, dworzanina Szorcza, łowczyca bielskiego, dnia 5 II 1765.

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucyi

^k Skreślone „województwa”.

*coronationis*²⁴⁰ terazniejszej, na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.[M]. Kowna, *tanquam ad solitum locum consiliorum* zebrawszy się, po przeczytanej *in facie publica* tejsze konstytucji i po wykonanym przeze mnie, marszałka konfederackiego i powiatowego, jako też przez w.i.p. urzędników *ex ordine* pierwszych *qua* asesorów *coram me* juramencie, nie przychodząc do kreskowania się, *more antiquo atque* w tym powiecie od lat kilkudziesiąt *usitato*, zgodnemi głósy *voceque una atque unanimi* za deputatów na Trybunał przyszły *nomine*²⁴¹ *contradiciente* w.i.p. Dominika Tyszkiewicza, skarbnikowicza słonimskiego, Antoniego Szorcza, łowczyca ziemi bielskiej obraliśmy, moc sądzenia spraw *lege praesenti* Trybunałom przepisaną daliśmy, miejsce powiatowi naszemu należące zasiadać pozwoliliśmy *atque ad mentem novellae legis*²⁴² w.j.p. Dominika Tyszkiewicza na kadencją wileńską a w.j.p. Antoniego Szorcza na kadencją ruską wyznaczamy, juramentu ichmościów w konstytucyi^a 1726²⁴³ roku w te słowa opisanego, a przez obranych i.p. deputatów wykonanego:

My Dominik Tyszkiewicz i Antoni Szorcz przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa, statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalskich, wedle żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując będę sędził, zeznania, zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom, na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów i [11v] nadgrody, i podarków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swoim tego nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogrózek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość i prawo pospolite i sumnienienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sadowej rewelować nie będę, a tych sądów żadnemi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej i gwałtownej potrzeby i że za własną praktyka, gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie według korektury trybunału w roku 1726²⁴⁴ na sejmie w Grodnie uczynionej nic nie przestępując na tych sadach trybunalskich sprawować się będą. Jako to sprawiedliwie przysięgam, tak

^a Fragment zamazany, być może data roczna.

²⁴⁰ VL, t. 7, s. 171.

²⁴¹ Powinno być „nemine”.

²⁴² VL, t. 7, s. 172.

²⁴³ VL, t. 6, s. 216.

²⁴⁴ VL, t. 6, s. 216.

mnie Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże mię ubij na duszy i na ciele.

In facie publica, na miejscu sejmikowym, u stolika j.w. senatorów, dygnitarzów, urzędników wyznaczonego ja, marszałek *sub vinculo confederationis* przydujący, my, *asesores* wysłuchawszy i przyjąwszy *hoc laudo publico* kredensujemy *et pro majore fide* takowy kredens rękami własnymi naszymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie 1765 miesiącu februarii 4 dnia.

Antoni Zabięło, łowczy W.Ks.L., marszałek powiatowy i konfederacyi tegoż powiatu kowieńskiego; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow. i asesor; Jan z Wolda Meier, wojski pow. kow. i asesor; Ludwik Chełchowski, pisarz W.Ks.L. skarbowy, stolnik pow. kow i asesor; Michał Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow, asesor, porucznik petyhorski.

57. Sejmik elekcyjny w Kownie, 7 II 1765

59. Kredens dla podkomorzego, 7 II 1765

Rkps LVIA SA 13710, k. 17–17v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Józefa Medekszę, starostę skirstymońskiego, dnia 8 II 1765.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawniejszych, a *specialiter* konstytucji *coronationis*²⁴⁵ *terazniejszej*^a na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna *tanquam ad solitum locum consiliorum*^b zebrawszy się, po przeczytanej *in facie publica* tejże konstytucji i po wykonanym przeze mnie, marszałka konfederackiego i powiatowego, jako też przez w.i.p. urzędników *ex ordine* pierwszych *qua* asesorów *coram me* juramencie, nie przychodząc do kreskowania się, *more antiquo atque* w tym powiecie od lat kilkudziesiąt *usitato*, zgodnemi głosami, *voceque una atque ananiami* [sic], po spytaniu się, jeśliby do tego urzędu kto by się odezwał kandydatem, a wysłuchawszy jednostajne głosy *vocante officio* podkomorstwa, *post fata* w.j.p. Pawła Chełchowskiego, szacując znakomite w.j.p. Dominika Medekszy, podsędka kow. *merita*, sposobność i dzielność władania urzędu podkomorstwa, te podkomorstwo pomienionemu jegomości oddaliśmy i konferowaliśmy, a tak mocą niniejszego powszechnym zezwoleniem *laudum* albo kredensem wspomieniony w.j.p. Dominik Medeksza [17v], podsędek kow., urzędem podkomorstwa w powiecie kowieńskim od nas zaszczycony, *usitata forma et lege* wszystkie prorogatywy [sic] i obowiązki z prawa

^a Słowo nadpisane.

^b Słowo nadpisane.

²⁴⁵ VL, t. 7, s. 171.

statutu powinna dopełniać, miejsce podkomorstwa w powiecie zasiadać, którego jegomości *universalia sensu* obranego niniejszym kredensem ku o[ś]wiaczeniu wotów naszym[ych] kredensując, o przywilej do N.K.J.P.N.M. odsyłamy.

Pisan roku 1765 miesiąca februaryi 7 dnia.

Antoni Zabięło^c, łowczy W.Ks.L., marszałek konfederacji pow. kow., kawaler orderu polskiego; Szymon Syruć, kasztelan witebski; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.; Jan z Wolda Meier, wojski pow. kow., asesor; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow., asesor; Michał Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow., asesor; Szymon Zabięło, generał major, pułkownik artylerii W.Ks.L.; Szymon Korwin Kossakowski, podczasy pow. kow.; Józef Meysztowicz, cześnik pow. kow.; Antoni Kossakowski, strażnik pow. kow.; Józef Zabięło, łowczyc wielki W.Ks.L.; Ignacy Zabięło, kasztelanic mściśławski; Józef Borewicz, konsyliarz konfederacyi; Józef Kończa, stolnik wilkomierski; Antoni Szorc, deputat pow. kow.; Adam Józef Kozakowski; Nikodem Borewicz, starosta potumulski; Mikołaj Prozor, oboźny pow. kow.; Tomasz Ilinicz, *m.p.*

60. Kredens dla sędziego ziemskiego, 7 II 1765

Rkps LVIA SA 13710, k. 18–18v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Józefa Borewicza, rotmistrza pow. kow., dnia 8 II 1765.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego na sejmiki elekcyjne do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum conisiliorum locum* zgromadzeni, czyniemy wiadomo, iż po przeczytanych przepisach *novellae legis*²⁴⁶ szczęśliwej koronacyi N.P.N.M. przystąpiliśmy do elekcyi urzędów ziemskich w powiecie naszym wakujących, a że ukorzenionym od lat kilkudziesiąt w tym powiecie zwyczajem nie biorąc przed się *pro ultima necessitate* przepisanego kreskowania się sposobu, zgodziliśmy się *per verbum placet voceque unanimi* całe obierać wakujące ziemstwo, więc tymże sposobem, zgodnie od wszystkich akceptowanym, *itque voce et voto unanimi, nemine^a contradicente per verbum placet* za sędziego ziemskiego czwartego w.j.p. Józefa Borewicza, *ad praesens* rotmistrza pow. kow. obraliśmy, moc sądenia spraw ziemstwa podług statutu i terazniejszej konstytucyi należących dajemy, miejsce i prerogatywę sędziego czwartego w.j.p. Józefowi Borewiczowi przyznajemy, względem otrzymania przywileju na ten urząd do łaski J.K.M.P.N.M. odsyłamy, zgodną zaś elekcją osoby na ten urząd ziemstwa w.j.p. Borewicza *laudo praesento* oświadczamy.

^c Nazwisko nadpisane.

^a Słowo nadpisane.

²⁴⁶ VL, t. 7, s. 171.

Pisan w Kownie roku 1765 miesiąca lutego 7 dnia.

Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek [18v] konfederacji pow. kow., kawaler orderu polskiego; Szymon Syruć, kasztelan witebski; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow., asesor *m.p.*; Jan z Wolda Meier, wojski pow. kow., asesor; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow., asesor; Michał Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow., asesor; Szymon Korwin Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Józef Meysztowicz, cześnik pow. kow.; Tomasz Ilinicz; Mikołaj Prozor, oboźny pow. kow.; Tomasz Ilinicz; Mikołaj Prozor, oboźny pow. kow.; Antoni Kozakowski, strażnik pow. kow.; Józef Zabięło, łowczyc wielki W.Ks.L.; Ignacy Zabięło, kasztelanic mściśławski; Antoni Szorc, deputat pow. kow.; Nikodem Borewicz, starosta potumelski; Szymon Zabięło, generał major, pułkownik artylerji W.Ks.L.; Józef Kończa, stolnik wilkomierski²⁴⁷.

61. Kredens dla pisarza ziemskiego, 7 II 1765

Rkps LVIA SA 13710, k. 20–20v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Samuela Juszkiewicza, starościca manajewskiego, towarzysza petyhorskiego, dnia 8 II 1765.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *signanter* konstytucji *coronationis*²⁴⁸ terażniejszej na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna *tanquam ad solitum locum consiliorum* zebrawszy się, po przeczytanej *in facie publica* teżże konstytucji, po wykonanym przeze mnie, marszałka konfederackiego i powiatowego, jako też przez w.i.p. urzędników *ex ordine* pierwszych *qua* asesorów *coram me* juramencie, po obranych deputatach i odbytych gospodarskich obradach, w czasie na elekcję ziemskiego urzędu ustanowionym, nie przychodząc do kreskowania się, *more antiquo atque* w tym powiecie dotąd od lat kilkudziesiąt *usitato*, zgodnemi głosami, *voceque una atque unanimi*, po spytaniu się, jeśliby do tego urzędu kto by się odezwał kandydatem, a wysłuchawszy jednostajne głosy, *vacante officio* pisarstwa ziemskiego *post fata* w.j.p. Michała Zabięły, pisarza ziem. kow., szacując znakomite domu w.j.p. Antoniego Korwina Kossakowskiego *merita*, sposobność i dzielność władania urzędu pisarstwa, też pisarstwo ziemskie pow. kow. pomienionemu jegości daliśmy i konferowaliśmy, a tak mocą niniejszego powszechnym zezwoleniem laudum albo kredensem wspomniony w.j.p. Antoni Korwin Kossakowski urzędem pisarstwa ziem. pow. kow. od nas zaszczycony, *usitata forma ex lege* wszystkie prerogatywy, obowiązki urzędu swego z prawa statuta powinny dopełniać, miejsce pisarstwa ziem. w powiecie zasiadać, któremu jegości archiwum ziemskie *ad vitae tempora* powierzywszy, *universalis asensu* obranego niniejszym

²⁴⁷ Raczej stolnikowicz, por. *Urzędnicy*, t. 2, s. 430.

²⁴⁸ VL, t. 7, s. 171.

kredensem ku oświadczeniu wotów naszych kredensując, o [20v] przywilej N.K.J.P.N.M. odsyłamy.

Pisan w roku 1765 miesiąca februarii 7 dnia.

Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacji pow. kow., kawaler orderu polskiego; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow., asesor; Jan z Wolda Meier, wojski pow. kow., asesor; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow., asesor; Michał Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow., asesor; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.; Szymon Syruć, kasztelan witebski; Szymon Korwin Kossakowski, podczasy pow. kow.; Józef Meysztowicz, czesznik pow. kow.; Mikołaj Prozor, oboźny pow. kow.; Adam Medeksza, podsędkowicz kow.; Józef Zabięło, łowczyc wielki W.Ks.L.; Ignacy Zabięło, kasztelanic mścisławski; Józef Borewicz, konsyliarz konfederacji; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Józef Kończa, stolnik wilkomierski²⁴⁹; Antoni Szorc, deputat pow. kow.; Adam Józef Kozakowski; Nikodem Borewicz, starosta potumulski; Szymon Zabięło, generał major i pułkownik artylerii W.Ks.L.

62. Kredens dla marszałka, 7 II 1765

Rkps LVIA SA 13710, k. 21–21v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Samuela Juszkiewicza, starostę manajewskiego, towarzysza petyhorskiego, dnia 8 II 1765.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *signanter* konstytucji sejmu *convocationis coronationisque*²⁵⁰ terażniejszych, na sejmik pogromniczny do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* zebrawszy się *ad mentem legis novellae*, po przeczytanej *in primo* aktu sejmikowania konstytucji²⁵¹ i po wykonanym przez j.w. marszałka powiatowego i konfederackiego, jako też w.i.p. urzędników *ex ordine* pierwszych *qua* asesorów przed j.w. marszałkiem juramencie, kiedy j.w.j.p. Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L. pierwszeństwem urzędu dwudziestokilkoletniego [sic], to jest piastowaniem łaski marszałkowskiej zaszczycony, a przeto z znakomitych nie już w powiecie, w którym zacność urodzenia, wiekiem nie przemilczane, potomności nie tajne dzieła, lecz w Rzeczypospolitej, już to w rycerstwie, już w rozmaitych dobru pospolitemu poradach zasług, znając ku sobie miłość ojczyzny, żądę obywatelów, a nade wszystko nadgradzającą J.K.M.P.N.M. łaskę, urząd marszałkownstwa powiatowy *ad liberam electionem* powiatu podał, do którego podobnoż widząc [sic] dzielność i wielkie przymioty bo w jednymże krwi złączeniu zaszczycone j.w.j.p. Szymona Zabięły, generała majora wojsk W.Ks.L., niemniej słynące w Rzeczypospolitej

²⁴⁹ Raczej stolnikowicz, por. *Urzędnicy*, t. 2, s. 430.

²⁵⁰ VL, t. 7, s. 171.

²⁵¹ Tamże.

za sprawowaniem tego imienia pierwszeństwem urzędu z poprzedzonych wieków nigdy nieznanie dotychczas niespokojności ulubione powszechnym doświadczeniem dotąd rządy, nieprzychodząc do kreskowania, *more antiquo* od lat kilkudziesiąt dotąd *usitato*, zgodnemi głosy (po spytaniu się przez prezydującego, jeśliby się kto do tegoż nie odzywa urzędem kandydatem) *unanimique voto* za marszałka pow. kow. obraliśmy, miejsce pierwszeństwa urzędu zasiadać i wszystkie tegoż urzędu obowiązki sprawować *ad vitae tempora* pozwoliliśmy, a na koniec *vota* nasze przy sufragiach przez marszałka konfederacji naszej prezydującego i w.i.p. asesorów konnotowanych i do kancelaryi oddanych *ad mentem legis novellae*²⁵² podpisów rąk naszych *hoc laudo alias* kredensem objawiwszy, do łaski N.K.P.N.M. o przywilej odsyłamy.

Działo się w Kownie [21v] roku 1765 miesiąca ferbruarij 7 dnia. Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacji pow. kow., kawaler orderu polskiego; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow., asesor *m.p.s.*; Jan z Wolda Meier, wojski pow. kow., asesor; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow., asesor; Michał Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow., asesor; Szymon Korwin Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Józef Meysztowicz, czesznik pow. kow.; Józef Kończa, starosta²⁵³ wilkomierski; Szymon Syruć, kasztelan witebski; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.; Mikołaj Prozor, oboźny pow. kow.; Antoni Kossakowski, strażnik pow. kow.; Józef Zabięło, łowczyk wielki W.Ks.L.; Ignacy Zabięło, kasztelan mściśławski; Nikodem Borewicz, starosta potumulski; Józef Borewicz, konsyliarz konfederacji; Adam Medeksza, podsędkowicz pow. kow.; Józef Medeksza, starościc^a skirstymoński; Antoni Szorc, deputat pow. kow.; Adam Józef Kozakowski.

63. Kredens dla chorążego, 7 II 1765

Rkps LVIA SA 13710, k. 22–22v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Pawła Staniewicza, towarzysza husarskiego, dnia 8 II 1765.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego na sejmiki elekcyjne miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* zgromadzeni, czyniemy wiadomo, iż po przeczytanych przepisach *novellae legis*²⁵⁴ szczęśliwej koronacji N.P.N.M. przystąpiliśmy do elekcyi urzędów ziemskich w powiecie naszym wakujących, a ukorzenionym od lat kilkudziesiąt w tym powiecie zwyczajem, nie biorąc przed się *pro ultima necessitate* przepisanego kreskowania się sposobu, zgodziliśmy się *per verbum placet voceque unanimi* całe obierać wakujące ziemstwo, wiec tymże

^a Słowo nadpisane.

²⁵² VL, t. 7, s. 171.

²⁵³ Raczej stolnik.

²⁵⁴ VL, t. 7, s. 171.

sposobem, zgodnie od wszystkich akceptowanym, *itque voce et voto unanimi, nemine contradicente, per verbum placet*, za chorążego pow. kow. w.j.p. Ludwika Chelchowskiego, *ad praesens* stolnika tegoż powiatu kowieńskiego obrawszy, miejsce przyzwoite na sejmikach, *et ubique locorum* mieć i zasiadać, wszelkich oraz urzędowi temu prerogatyw z prawa należących używać pozwalamy, a względem utrzymania przywileju na ten urząd do łaski J.K.M.P.N.M. odsyłamy, zgodną zaś elekcją osoby na ten rzeczony urząd chorążstwa w.j.p. Chelchowskiego *laudo praesenti oświadczamy*.

Pisa[n] w Kownie roku 1765 miesiąca lutego siódmego dnia.

Antoni Zabięło, [22v] łowczy W.Ks.L., marszałek konfederacji, kawaler orderu polskiego; Dominik Medeksza, podsędek i asesor; Jan z Wolda Meier, wojski pow. kow. i asesor; Michał Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow. i asesor; Szymon Korwin Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Józef Meysztowicz, cześnik pow. kow.; Mikołaj Prozor, oboźny pow. kow.; Szymon Zabięło, generał major i pułkownik artylerji W.Ks.L.; Szymon Syruć, kasztelan witebski; Józef Kończar [sic], stolnik wilkomierski²⁵⁵; Adam Medeksza, podsędkowicz kow.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Antoni Babecki; Jerzy Adam Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Józef Skorulski, rotmistrz pow. kow.; Kazimierz Kulwiński, cześnik kow.; Marcján Skorulski, chorążyc pow. kow.; Antoni Kossakowski, strażnik pow. kow.; Adam z Wolda Meier, oboźny inflancki; Józef Zabięło, łowczyc wielki W.Ks.L.; Ignacy Zabięło, kasztelanic mścislawski; Antoni Dowgiąło Zawisza; Adam Medeksza, podsędkowicz kow.; Nikodem Borewicz, starosta potumiski²⁵⁶.

64. Kredens dla sędziego ziemskiego, 7 II 1765

Rkps LVIA SA 13710, k. 23–23v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Józefa Meysztowicza, cześnika pow. kow., dnia 8 II 1765.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego na sejmiki elekcyjne do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam^a ad solitum consiliorum locum* zgromadzeni, czyniemy wiadomo, iż po przeczytanych przepisach *novellae legis²⁵⁷* szczęśliwej koronacyi N.P.N.M. do elekcyj urzędów ziemskich w powiecie naszym wakujących, a że ukorzenionym od lat kilkudziesiąt w tym powiecie zwyczajem, nie biorąc przed się *pro ultima necessitate* przepisanego kreskowania się sposobu, zgodziliśmy się *per verbum placet voceque unanimi* całe obierać wakujące ziemstwo, więc tym sposobem, zgodnie od wszystkich akceptowanym *itque voce et voto unanimi, nemine contradicente*

^a Słowo nadpisane.

²⁵⁵ Raczej stolnikowicz, por. *Urzędnicy*, t. 1, s. 430.

²⁵⁶ Zapewne potumulski.

²⁵⁷ VL, t. 7, s. 171.

per verbum placet za sędziego ziemskiego trzeciego w.j.p. Józefa Meysztowicza, *ad praesens* czesznika kow. obraliśmy, moc sądenia spraw ziemstwu podług statutu i terazniejszej konstytucyi²⁵⁸ należących dajemy, miejsce i prerogatywę sędziego trzeciego w.j.p. Józefowi Meysztowiczowi przyznajemy, a względem otrzymania przywileju na ten urząd do łaski J.K.M.P.N.M. odsyłamy, zgodną zaś elekcją osoby na ten urząd ziemski w.j.p. Meysztowicza *l[a]udo praesenti* oświa[d]czamy.

Pisan w Kownie w roku 1765 miesiąca lutego 7 dnia.

Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacyi pow. kow., kawaler orderu polskiego; Szymon Siruć, kasztelan witebski; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow., [23v] asesor; Jan z Wolda Meier, wojski pow. kow., asesor; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow., asesor; Michał Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow., asesor; Szymon Zabięło, generał major i pułkownik artyleryi W.Ks.L.; Szymon Korwin Kossakowski, podczasy pow. kow.; Adam Medeksza, podsędkowicz pow. kow.; Antoni Szorc, deputat pow. kow.; Adam Józ[e]f Kozakowski; Mikołaj Prozor, oboźny pow. kow.; Antoni Kossakowski, strażnik pow. kow.; Ignacy Zabięło, kasztelan mścislawski; Józef Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Józef Kończa, stolnik wilkomierski²⁵⁹; Nikodem Borewicz, starosta potumulski; Józef Borewicz, konsyliarz konfederacyi.

65. Kredens dla sędziego ziemskiego, 7 II 1765

Rkps LVIA SA 13710, k. 24–24v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Ignacego Łakucewicza, dworzanina Ignacego Zawiszy, koniuszego pow. kow., dnia 8 II 1765.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego na sejmiki elekcyjne do miasta J.K.M. Kowna *tanquam ad solitum consiliorum locum* zgromadzeni, czyniemy wiadomo, iż po przeczytanych zapisach *novellae legis*²⁶⁰ szczęśliwej koronacyi N.P.N.M. przystąpiliśmy do elekcyi urzędów ziemskich w powiecie naszym wakujących, a że ukorzenionym od lat kilkudziesiąt w tym powiecie zwyczajem, nie^a biorąc przed się *pro ultima necessitate* przepisanego kreskowania się sposobu, zgodziliśmy się *per verbum placet voceque unanimi* całe obierać wakujące ziemstwo, więc tymże sposobem, zgodnie od wszystkich akceptowanym, *itque voce et voto unanimi, nomine [sic] contradicente, per verbum placet* za sędziego ziemskiego pierwszego w.j.p. Ignacego Zawiszę, *ad praesens* koniuszego kow. obraliśmy, moc sądenia spraw ziemstwa podług statutu i terazniejszych konstytucyi należących dajemy, miejsce

^a Słowo nadpisane.

²⁵⁸ VL, t. 7, s. 173, 177.

²⁵⁹ Raczej stolnikowicz, por. *Urzędnicy*, t. 2, s. 430.

²⁶⁰ VL, t. 7, s. 171.

i prerogatywę sędziego pierwszego w.j.p. Ignacego Zawiszy przyznajemy, a względem otrzymania przywileju na ten urząd do łaski J.K.M.P.N.M. odsyłamy, zgodną zaś elekcją osoby na ten urząd ziemski w.j.p. Zawiszy *laudo praesenti* oświadczamy.

Pisan w Kownie roku 1765 miesiąca lutego 7 dnia. [24v]

Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacyjny pow. kow., kawaler orderu polskiego; Symon Syruć, kasztelan witebski, kawaler orderu polskiego; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.; Dominik Medeksza, podsedek pow. kow., asesor; Jan z Wolda Meier, wojski pow. kow., asesor; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow., asesor; Michał Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow., asesor; Szymon Korwin Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Józef Meysztowicz, czesznik pow. kow.; Krzysztof Zawisza Michał Dominik, skarbnik pow. kow.; Mikołaj Prozor, oboźny pow. kow.; Jerzy Adam [Rodziewicz], łowczy pow. kow.; Antoni Kossakowski, strażnik pow. kow.; Adam z Wolda Meier, oboźny inflancki; Józef Zabięło, łowczyc W.Ks.L.; Adam Medeksza, podsędkowicz pow. kow.; Ignacy Swinarski, starosta peliski; Marcin Sopoćko; Antoni Sopoćko; Antoni Babecki, czesznik zakroczymski; Tomasz Brochocki, starosta woyszwiński.

66. Kredens dla sędziego ziemskiego, 8 II 1765

Rkps LVIA SA 13710, k. 699–699v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Ludwika Celarego, dnia 8 II 1765.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego na sejmiki elekcyjne do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum*, zgromadzeni, czyniemy wiadomo: po przeczytanych zapisach *novellae legis*²⁶¹ szczęśliwej koronacyi N.P.M. przystąpiliśmy do elekcyi urzędów ziemskich w powiecie naszym wakujących, a że ukorzenionym od lat kilkudziesiąt w tym powiecie zwyczajem, nie biorąc przed się *pro ultima necessitate* przepisanego kreskowania się sposobu, zgodziliśmy się *per verbum placet voceque unanimi*, całe obierać wakujące ziemstwo, więc tymże sposobem, zgodnie od wszystkich akceptowanym, *itque voce et voto unanimi nemine contradicente, per verbum placet* za sędziego ziemskiego drugiego w.j.p. Mikołaja Prozora, *ad praesens* oboźnego kow., obraliśmy, moc sądenia spraw ziemstwu podług statutu i terażniejszej konstytucyi²⁶² należących dajemy, miejsce i prerogatywę sędziego drugiego w.j.p. Mikołajowi Prozorowi przyznajemy, a względem otrzymania przywileju na ten urząd do łaski J.K.M.P.N.M. odsyłamy, zgodną zaś elekcją osoby na ten urząd ziemski w.j.p. Prozora *laudo praesenti* oświadczamy.

Roku 1765 miesiąca lutego 7 dnia.

Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacyi pow. kow.,

²⁶¹ VL, t. 7, s. 171.

²⁶² VL, t. 7, s. 173, 177.

kawaler orderu polskiego; Symon Syruć, kasztelan witebski, kawaler orderu polskiego; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.; Ignacy Zawisza, koniuszy pow. kow.; Tomasz Brochocki, starosta wojszwilski; [699v] Dominik [Medeksza], podsędek pow. kow, asesor; Jan z Wolda Meier, wojski pow. kow., asesor; Michał Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow., asesor; Szymon Korwin Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Józef Meysztowicz, cześnik pow. kow.; Antoni Kossakowski, strażnik pow. kow.; Szymon Zabieło, jenerał major i pułkownik artylerii W.Ks.L.; Ignacy Zabieło, kasztelanic mściśławski; Ignacy Swiniarski, starosta puński; Krzysztof Michał Dominik Zawisza, skarbnik pow. kow.; Adam z Wolda Meier, obożny inflancki; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Józef Zabieło, łowczy wielki W.Ks.L.; Antoni Babecki, cześnik zakroczymski; Józef Kończa, strażnik wilkomierski; Mikołaj Borewicz, starosta potumulski; Ada[m] Medeksza, podsędkowicz pow. kow.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Józef Borewicz, konsyliarz konfederacki; Adam Józef Kozakowski; Marcin Sopoćko; Antoni Szorc, deputat pow. kow.; Antoni Sopoćko; Stefan Wiszniewski, starosta krewniski.

58. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1766

67. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 3 II 1766

Rkps 1 LVIA SA 13710, k. 679–680v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Krzysztofem Zawiszą, stolnikiem i podstarościm kow. przez Szymona Dobkiewicza, sługę Nikodema Borewicza, starosty potumulskiego, dnia 4 II 1766; **Rkps 2** LVIA SA 13710, k. 681–682v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Krzysztofem Zawiszą, stolnikiem i podstarościm kow. przez Szymona Dobkiewicza, sługę Nikodema Borewicza, starosty potumulskiego, dnia 4 II 1766.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy [679v], grodzcy, rycerstwa, szlachty i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucji *coronationis* terażniejszej²⁶³ na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum locum consiliorum* zebrawszy się *ad implendo cuncta sancita* w przepisanej liczbie poprzysięgłych z porządku *supra fidelitatem* notowania *sufragiorum* j.w. asesorów przy mnie, marszałku konfederacyi pow. kow., nie przychodząc do kreskowania się, *more antiquo atque* w tym powiecie od lat kilkudziesiąt *usitato*, zgodnemi głósy *voceque* ^a*una atque* ^a*unanymi* za deputatów na Trybunał przysły W.Ks.L. *nemine contradicente* w.i.p. Nikodema Borewicza, starostę potumulskiego, Józefa Terebesza, ciwuna szawdowskiego księstwa żmudzkiego obraliśmy, moc sądenia spraw *praesenti lege* trybunałom przepisanych daliśmy, miejsce powiatowi naszemu należące zasiadać

^{a-a} Brak w rkps. 2.

²⁶³ VL, t. 7, s. 171.

pozwoliliśmy *atque ad mentem novellae legis*²⁶⁴ w.j.p. Nikodema Borewicza, starostę potumulskiego na kadencją wileńską, a w.j.p. Józefa Terebesza, ciwuna szawdowskiego Księstwa Żmudzkiego na kadencję ruską wyznaczwszy, jurament ichmościów konstytucyi 1726²⁶⁵ roku opisanego, a przez obranych i.p. deputatów w te słowa wykonanego:

My, Nikodem Borewicz, Józef Terebesz przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy Świętej jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, [680] wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucyi trybunalskich, według żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując będę sędził, zeznania, zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom, na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, ani za posuły, dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów, nadgrody i podarków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swoim tego nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość i prawo pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnie z izby sadowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej i gwałtownej potrzeby i że za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie według korektury trybunału w roku 1726²⁶⁶ w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując na tych sądach trybunalskich sprawować się będę, jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mnie Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej [680v] jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże mnie ubij na duszy i na ciele.

In facie publica na miejscu sejmikowym, u stolika j.w. senatorom, dygnitarzom, urzędnikom wyznaczonego ja, marszałek *sub vinculo confederationis* przydujący, my, *asesores* wysłuchawszy i przyjąwszy *hoc laudo publico* kredensujemy, *pro majori fide* takowy kredens rękoma własnymi podpisujemy.

Pisan w Kownie 1766 miesiąca lutego 3 dnia.

Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacyi pow. kow.; Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Ignacy Zabięło, kasztelanic mściślowski, starosta saski; Józef Borewicz, sędzia ziem. kow.; Szymon Siruć, kasztelan witebski, kormiałowski, jaswoński starosta; Józef Prozor, starosta sądowy

²⁶⁴ VL, t. 7, s. 172.

²⁶⁵ VL, t. 6, s. 216.

²⁶⁶ VL, t. 6, s. 216.

pow. kow. *m.p.*; Ludwik Chełchowski, chorąży kow., rejmentarz dywizji żmudzkiej wojsk W.Ks.L., porucznik usarski; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydent pow. kow. *m.p.*; Mikołaj Prozor, sędzia ziem. i rotmistrz pow. kow.; Antoni Korwin Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Jan z Wolda Meier, wojski pow. kow.; Krzysztof Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik i podstarości pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Szymon Kossakowski, podczaszy pow. kow^b.; Jerzy Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.

59. Sejmik gospodarski w Kownie, 4 II 1766

68. *Akt laudum mostowego, 4 II 1766*

Rkps. 1 Archiwum Czerwonodorskie 1, k. 38–38v, oryginał; **Rkps 2** LVIA SA 13796, k. 422–422v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Józefa Mieczkowskiego, dnia 20 II 1766.

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego z ustawy praw W.Ks.L. na sejmik gromniczny w roku terażniejszym 1766 do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* zgromadzeni po obraniu w.i.p. deputatów na Trybunał W.Ks.L. na dniu dzisiejszym, jako w czasie rad *boni ordinis*, upatrując potrzebę dla powszechnej wygody obywatelów *ex sancito* Komisji Skarbowej W.Ks.L. zaleconą względem zlustrowania traktów, dróg w powiecie kowieńskim, a w nim *propter universalem commoditatem* poprawienia mostów, potrzebnych erygowania na wyznaczenie w.i.p. lustratorów przy prezydującym *sub vinculo confederacionis* mnie, marszałku konfederacji kowieńskiej, j.w. Szymonowi Siruciowi, kasztelanowi witebskiemu, Szymonowi Zabięłowi, marszałkowi, Dominikowi Medekszy, podkomorzemu, Józefowi Prozorowi, staroście sądowemu pow. kow. *laudo praesenti unanimes voce, nemine contardicante* zleciliśmy, którzy jakichby do wspomnianej lustracji wyznaczyci, zupełną moc w sprawowaniu obowiązków funkcji lustratorskiej dajemy i pozwalamy, a na dowód jednostajnie zgodnych zdań naszych takowe [38v] laudum rękoma naszymi podpisujemy.

Datum 1766 miesiąca lutego 4 dnia.

Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacji pow. kow.; Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.; Ludwik Chełchowski, chorąży kow., regimentarz dywizji żmudzkiej wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zawisza, sędzia ziemski prezydent pow. kow.; Mikołaj Prozor, sędzia ziemski i rotmistrz pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Krzysztof

^b Szymona Kossakowskiego brak w rkps. 2.

Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik i podstarości pow. kow.; Franciszek Marcin Sopoćko, cześnik pow. kow.^a

69. Kredens dla rotmistrza parafii dorsuniskiej i rumszyskiej, 5 II 1766

Rkps LVIA SA 13796, k. 382–383v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Jana Matuszewicza, dnia 5 II 1766.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego z ustawy praw W.Ks.L. na sejmik gromniczny w roku terażniejszym 1766 na dniu 4 [382v] miesiąca lutego do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* zebrawszy się, po obraniu w.i.p. deputatów na dniu dzisiejszym, jako w czasie rad *boni ordinis* pod prezydencją *sub indivisibili vinculo confederationis* mnie, marszałka konfederacji pow. kow. z przydanemi *ex sancito legis novellae*²⁶⁷ do notowania *sufragiorum* w.i.p. asesorami, pełniąc w tym powszechne ustawy *in ordine* ustanowienia potrzebnego *exercitii militaris* porządku i regulaminu obywatelów powiatu kowieńskiego w obowiązkach powinnej gotowości ku służbie Rzeczypospolitej zostających z mocy konstytucyi W.Ks.L. za rotmistrza pow. kow. parafii dorsuniskiej i rumszyskiej w.j.p. Nikodema Borewicza, starostę potumelskiego, nie przychodząc do kreskowania, *voce unanimit, nemine contradicente* obraliśmy, obowiązki wszelkie, moc i prerogatywę *praxi de jure concessibili* zleciliśmy, którego jegomości w pomienionym urzędzie rotmistrzostwa utwierdzając [383] wszem wobec, komuby należało wiadomo czyniemy, *praesenti laudo* o takowym obraniu świadcząc, rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie 1766 roku miesiąca lutego 5 dnia.

Antoni Zabieło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacji pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, pisarz Wielkiego Księstwa skarbowy; Szymon Siruć, kasztelan witebski, *m.p.*; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow. *m.p.*; Ludwik Chełchowski, chorąży kow. regimentarz dywizji żmudzkiej wojsk W.Ks.L.; [383v] Ignacy Zawisza, sędzia ziem i prezydent pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Krzysztof Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik i podstarości; Antoni Korwin Kossakowski, pisarz ziem.

^a Pod rkps. 1 dopisano „Roku 1766 miesiąca februarii 20 przed aktami ziem. kow. *comparendo personaliter* j.p. Józef Mieczkowski takowe laudum *ad acta* podał. *Concordatum cum actis* Jan Rafał Szymkowski, regent ziem. pow. kow.”.

²⁶⁷ VL, t. 7, s. 171.

70. Kredens dla rotmistrza parafii stokliskiej i żyżmorskiej, 5 II 1766

Rkps LVIA SA 13796, k. 384–385v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Jana Matuszewicza, dnia 5 II 1766.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego z ustawy praw W.Ks.L. na sejmik gromniczny w roku terażniejszym 1766 na dniu 4 miesiąca lutego do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* zebrawszy się, po obraniu w.i.p.[384v] deputatów na dniu dzisiejszym, jako w czasie rad *boni ordinis*, pod prezydencją, jako *sub indivisibili vinculo confederationis*, mnie, marszałka konfederacji pow. kow. z przydanymi *ex sancitio legis novellae*²⁶⁸ do notowania *sufragiendum* w.i.p. asesorami, pełniąc w tym powszechnie ustawy *in ordine* ustanowienia potrzebnego *exercitii militaris* porządku i regulaminu obywatelów powiatu kowieńskiego w obowiązkach powinnej gotowości ku służbie Rzeczypospolitej zostających, z mocy konstytucyi W.Ks.L. za rotmistrza pow. kow. parafii stokliskiej i żyżmorskiej w.j.p. Józefowi Borewiczowi, [385] sędziemu pow. kow., nie przychodząc do kreskowania, *voce unanimit, nomine [sic] contradicente* obraliśmy, obowiązki wszelkiemie i *prerogative praxi de jure concessibile* zleciliśmy, którego jegomości w pomienionym urzędzie rotmistrzostwa utwierdzając, wszem wobec komuby należało wiadomo czyniemy, *praesenti laudo* o takowym obraniu świadcząc, rekoma własnymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie 1766 roku miesiąca lutego 5 dnia.

[385v] Antoni Zabieło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacji pow. kow.; Szymon Zabieło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, pisarz Wielkiego Księstwa skarbowy; Szymon Siruć, kasztelan witebski, *m.p.*; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow., *m.p.*; Ludwik Chełchowski, chorąży kow., rejmentarz dywizji żmudzkiej wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. i prezydent pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Krzysztof Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik i podstarości; Antoni Korwin Kossakowski, pisarz ziem.

71. Kredens dla rotmistrza parafii bobtowskiej, 5 II 1766

Rkps 1 LVIA SA 13710, k. 686–686v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Krzysztofem Zawiszą, stolnikiem i podstarościem pow. kow. przez Stefana Pacewicza, dworzanina Zabiełłów, łowczych wielkich litewskich, dnia 5 II 1766; **Rkps 2 LVIA SA 13710**, k. 685–685v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Krzysztofem Zawiszą, stolnikiem i podstarościem pow. kow. przez Stefana Pacewicza, dworzanina Zabiełłów, łowczych wielkich litewskich, dnia 5 II 1766.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego z ustawy praw W.Ks.L. na sejmik gromniczny

²⁶⁸ VL, t. 7, s. 171.

w roku terazniejszym, 1766 na dniu 4 miesiąca lutego do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* zebrawszy się, po obraniu w.i.p. deputatów na dniu dzisiejszym, jako w czasie rad *boni ordinis*, pod prezydencją, *sub indivisibile vinculo confederationis*, mnie, marszałka konfederacji pow. kow. z przydanemi *ex sancito novellae legis*²⁶⁹ do notowania *sufragiorum* z j.w.i.p. asesorami, pełniąc w tym powszechnie ustawy *in ordine* ustanowienia potrzebnego *exercitii militaris* porządku i regulaminu obywatelów powiatu kowieńskiego, w obowiązkach powinnej gotowości ku służbie Rzeczypospolitej zastających z mocy konstytucyi W.Ks.L., za rotmistrza powiatu kowieńskiego parafii bop-towskiej j.w.j.p. Józefa Zabięłę, łowczyca wielkiego W.Ks.L., nie przychodząc do kres[k]owania, *voce unanimi, nemine contradicente* obraliśmy, obowiązki wszelkie, moc i prerogatywę [686v] *praxi de jure concessibile* zlecieliśmy, którego jegomości w pomienionym urzędzie rotmistrzostwa utwierdzając, wszem wobec, komuby należało wiadomo czyniemy, *praesenti laudo* o takowym obraniu świadcząc, rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie 1766 roku miesiąca lutego dnia^a 5.

Antoni Zabięłło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacji pow. kow.; Szymon Zabięłło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow., *m.p.*; Ludwik Chełchowski, chorąży kow., regimentarz dywizji żmudzkiej wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, pisarz skarbowy W.Ks.L.; Antoni Korwin Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; ^bJan z Wolda Meyer^b, wojski pow. kow.; Krzysztof Marcin Dowigiałło Zawisza, stolnik i podstarości pow. kow.

72. Kredens dla sędziego ziemskiego, 5 II 1766

Rkps LVIA SA 13710, k. 690–691v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Krzysztofem Zawiszą, stolnikiem i podstarościm pow. kow. przez Dominika Szymkowskiego, dnia 5 II 1766.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum*, zgromadzeni wiadomo czyniemy, iż urząd sęstwa ziemskiego pow. kow. powszechnym wszystkich nas przyzwoleniem w.j.p. Józefowi Meysz-towiczowi oddany, dopiero zaś z najwyższej władzy najjaśniejszego Trybunału Litewskiego do wolnej naszej elekcji zlecony, do czego znając my zaszczycone w pojęciu rzeczy, w sprawowaniu urzędu tego powinności i skutkiem okazane przymioty, poznawając w naszym powiecie sposobioną wielkimi [690v] czynami

^a W tym miejscu koniec rkps. 2.

^{b-b} Fragment słabo czytelny, przeprowiony.

²⁶⁹ VL, t. 7, s. 171.

sławę, najmniejszym przewinieniem nieposzlakowaną, żadną prywatą nie ujętą rzetelność w.j.p. Józefa Meysztowicza, którego jegomości mocą prawa powszechnego *in ordine* pozwolonej na wolnej elekcji za sędziego ziem. pow. kow. zgodnemi głasy, *nemine contradicente* bez kandydatów do tego honoru odzywających się, obraliśmy i naznaczyli, urząd *pro vacanti* podany zleciliśmy, moc sądzenia spraw ziemstwa podług statutu i konstytucyi świeżo stanowionych i sprawowania wszelkich tego urzędu powinności dajemy i poruczamy, miejsce i prerogatywę sędziego ziemskiego temuż w.j.p. Józefowi Meysztowiczowi przyznajemy, a względem otrzymania przywileju do szcudrobliwego względu J.K.M.P.N.M. odsyłamy, zgodną zaś elekcją na sęstwo ziem. pow. kow. tym kredensem świadczemy.

Pisan roku 1766 miesiąca februarii 5 dnia.

Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacyi [691v] pow. kow.; Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.; Ludwik Chełchowski, chorąży pow. kow., regimentarz dywizji żmudzkiej wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydent pow. kow.; Mikołaj Prozor, sędzia ziem. i rotm.^a pow. kow.; ^bJózef Borewicz, sędzia ziem. pow. kow.^b; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Antoni Korwin Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Krzysztof z Dowgiałłów Zawisza, stolnik i podstarości pow. kow.; Franciszek Marcin Sopoćko, cześnik pow. [691v] kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Adam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Józef Lugayło, oboźny pow. kow.; Jan Korf, strażnik pow. kow.

73. Kredens na rotmistrzostwo parafii balbierzyskiej i preńskiej, 6 II 1766

Rkps LVIA SA 13710, k. 693–693v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Krzysztofem Zawiszą, stolnikiem i podstarościm sądowym pow. kow. przez Józefa Medekszę, podkomorzycą pow. kow., dnia 6 II 1766.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego z ustawy praw W.Ks.L. na sejmik gromniczny w roku terażniejszym, 1766 na dniu 4 miesiąca lutego do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* zebrawszy się, po obraniu w.i.p. deputatów na dniu dzisiejszym, jako w czasie rad *boni ordinis* pod prezydencją, jako *sub indivisibili vinculo confederationis*, mnie, marszałka konfederacyi pow. kow. z przydanemi *ex sancito legis novellae*²⁷⁰ do notowania *sufragiorum* w.i.p. asesorami, pełniąc w tym powszechnie ustawy *in ordine* potrzebnego ustanowienie *exercitii*

^a Skrót nadpisany.

^{b-b} Fragment nadpisany.

²⁷⁰ VL, t. 7, s. 171.

militaris porządku i regulaminu obywatelów powiatu kowieńskiego w obowiązkach powinnej gotowości ku służbie Rzeczypospolitej zostających z mocy konstytucji W.Ks.L., za rotmistrza pow. kow. parafii balwierzyskiej i preńskiej w.j.p. Józefa Medeksę, podkomorzycę pow. kow. nie przychodząc do kreskowania, *voce unanimi, nemine contradicente* obraliśmy, obowiązki wszelkie moc i prerogatywę *praxi de jure concessibili* zleciliśmy, którego jegomości w pomienionym urzędzie rotmistrzostwa utwierdzając, wszem wobec, komuby należało wiadomo czyniemy *praesenti laudo* o takowym obraniu świadcząc, rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie 1766 roku miesiąca lutego 5 dnia.

Antoni Zabięło, łowczy W.Ks.L., marszałek konfederacji pow. kow.; [693v] Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow., *m.p.*; Ludwik Chelchowski, chorąży pow. kow., regimentarz dywizji żmudzkiej wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow.; Mikołaj Prozor, sędzia ziem. i rotm. pow. kow.; Antoni Korwin Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Krzysztof Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik, podstarości pow. kow.; Franciszek Marcin Sopoćko, cześnik pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Adam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Józef Lugayło, oboźny pow. kow.

74. Kredens dla rotmistrza parafii rumbowickiej, 6 II 1766

Rkps LVIA SA 13710, k. 694–694v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Krzysztofem Zawiszą, stolnikiem i podstarościem pow. kow. przez Antoniego Babeckiego, cześnika zakroczymskiego, dnia 6 II 1766.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego z ustawy prawa W.Ks.L. na sejmik gromniczny w roku terażniejszym, 1766 na dniu 4 miesiąca lutego do miasta J.K.M. Kowna *tanquam ad solitum locum consiliorum* zebrawszy się, po obraniu w.i.p. deputatów na dniu dzisiejszym, jako w czasie rad *boni ordinis*, pod prezydencją, jako *sub indivisibili vinculo confederationis*, mnie, marszałka konfederacji pow. kow. z przydanemi *ex sancito legis novellae*²⁷¹ do notowania *sufragiorum* w.i.p. asesorami, pełniąc w tym powszechnie ustawy *in ordine* ustanowienia potrzebnego *exercitii militaris* porządku i regulaminu obywatelów powiatu kowieńskiego w obowiązkach powinnej gotowości ku służbie Rzeczypospolitej zostających z mocy konstytucji W.Ks.L., za rotmistrza pow. kow. parafii rumbowickiej *alisque annexis in limitibus* tej parafii *sitis* w.j.p. Antoniego Babeckiego, cześnika zakroczymskiego nie przychodząc do kreskowania, *voce unanimi, nemine contradicente* obraliśmy, obowiązki wszelkie, moc i prerogatywę *praxi de jure*

²⁷¹ VL, t. 7, s. 171.

concessibili zleciliśmy, którego jegomości w pomienionym urzędzie rotmistrzostwa utwierdzając, wszem wobec, komuby o tym należało wiadomo czyniemy, *praesenti laudo* o takowym obraniu świadcząc, rękoma naszemi podpisujemy się.

Datum w Kownie 1766 roku miesiąca lutego 5 dnia.

Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacji pow. kow.; Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow., *m.p.*; Ludwik Chelchowski, chorąży kow., regimentarz dywizji żmudzkiej wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. pow. kow.; Mikołaj Prozor, sędzia ziem. i rotmistrz pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Krzysztof Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik i podstarości pow. kow.; [694v] Franciszek Marcin Sopoćko, cześnik pow. kow.; Adam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Józef Lugayło, oboźny pow. kow.

75. Kredens dla rotmistrza koła puńskiego, 6 II 1766

Rkps LVIA SA 13710, k. 696–696v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Krzysztofem Zawiszą, stolnikiem i podstarościm pow. kow. przez Pawła Staniewicza, namiestnika chorągwi husarskiej znaku kanclerza Michała Fryderyka Czartoryskiego, dnia 6 II 1766.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodźcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego z ustawy praw W.Ks.L. na sejmik gromniczny w roku terażniejszym, 1766 na dniu 4 miesiąca lutego do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum*, zebrawszy się, po obraniu w.i.p. deputatów, na dniu dzisiejszym, jako w czasie rad *boni ordinis*, pod prezydencją jako *sub indivisibili vinculo confederationis*, mnie, marszałka konfederacji pow. kow. z przydanemi *ex sancito legis novellae*²⁷² do notowania *sufragiorum* w.i.p. asesorami, pełniąc w tym powszechnie ustawy *in ordine* ustanowienia potrzebnego *exerciti militaris* porządku i regulaminu obywatelów powiatu kowieńskiego w obowiązkach powinnej gotowości ku służbie Rzeczypospolitej zostających z mocy konstytucyi W.Ks.L., za rotmistrza pow. kow. z koła puńskiego z parafiami *in limitibus* tego koła *sitis* w.j.p. Pawła Staniewicza, namiestnika chorągwi usarskiej znaku j.o.ks.j. kanclerza wielkiego W.Ks.L.²⁷³, nie przychodząc do kreskowania, *voce unanimit, nemine contradicente* obraliśmy, obowiązki wszelkie moc i prerogatywę *praxi de jure concessibili* zleciliśmy. Którego jegomości w pomienionym urzędzie rotmistrzostwa utwierdzając, wszem wobec, komuby o tym należało wiadomo czyniemy, *praesenti laudo* o takowym obraniu świadcząc, rękoma naszemi podpisujemy się.

²⁷² VL, t. 7, s. 171.

²⁷³ Michał Fryderyk Czartoryski, kanclerz wielkie litewski.

Datum w Kownie 1766 roku miesiąca lutego 5 dnia. [696v]

Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacji pow. kow.; Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.; Ludwik Chełchowski, chorąży pow. kow., regimentarz dywizji żmudzkiej wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow.; Antoni Korwin Kossakowski, pisarz ziem. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Krzysztof Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik i podstarości pow. kow.; Franciszek Marcin Sopoćko, cześnik pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Adam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Józef Lugayło, oboźny pow. kow.; Szymon Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.

76. Kredens dla rotmistrza traktu zapuszczańskiego, 6 II 1766

Rkps LVIA SA 13710, k. 697–697v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Krzysztofem Zawiszą, stolnikiem i podstarościm pow. kow. przez Adama Medekszą, podkomorzycą kow., dnia 6 II 1766.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego z ustawy praw W.Ks.L. na sejmik gromniczny w roku terażniejszym, 1766 na dniu 4 miesiąca lutego do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum*, zebrawszy się i po obraniu w.i.p. deputatów na dniu dzisiejszym, jako w czasie rad *boni ordinis*, po prezydencją, jako *sub indivisibili vinculo confederationis*, mnie marszałka konfederacji pow. kow. z przydanemi *ex sancito legis novellae*²⁷⁴ do notowania *sufragiorum* w.i.p. asesorami, pełniąc w tym powszechnie ustawy *in ordine* ustanowienia potrzebnego *exercitii militaris* porządku i regulaminu obywatelów powiatu kowieńskiego w obowiązkach powinnej gotowości ku służbie Rzeczypospolitej zostających z mocy konstytucyi W.Ks.L. za rotmistrza pow. kow. w trakcie zapuszczańskim z parafiami pilwiską, wilkowiską, olwicką, bartnicką, pojewońską, łankieliską, wisztyniecką, ludwinowską, wierzbołowską *aliisque annexis in limitibus* tego traktu *sitiis* w.j.p. Adama Medekszę, podkomorzycą pow. kow., nie przychodząc do kreskowania, *voce unanimi, nemine contradicente* obraliśmy, obowiązki wszelkie, moc i prerogatywę *praxi de jure concessibili* zleciliśmy, którego jegomości w pomienionym urzędzie rotmistrzostwa utwierdzając, wszem wobec, komuby należało, wiadomo czyniemy, *praesenti laudo* o takowym obraniu świadcząc, rękoma naszymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie 1766 roku miesiąca lutego 5 dnia.

Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacji pow. kow.; Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.;

²⁷⁴ VL, t. 7, s. 171.

Ludwik Chełchowski, chorąży kow., regimentarz dywizji żmudzkiej wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow.; [697v] Mikołaj Prozor, sędzia ziem. i rotm. pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Krzysztof Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik i podstarości pow. kow.; Franciszek Marcin Sopoćko, cześnik pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Adam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Józef Lugayło, oboźny pow. kow.

77. Kredens dla rotmistrza parafii kowieńskiej, 5 II 1766

Rkps LVIA SA 13710, k. 1251–1251v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim na roczkach sierpniowych przed Józefem Skorulskim, podstarościm sadowym, Józefatem Doliwą Siruciem, sędzią, Stefanem Wiszniewskim pisarzem gr. kow. przez Teodora Szuksztę, dnia 8 VIII 1766.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego z ustawy praw W.Ks.L. na sejmik gromniczny w roku terażniejszym, 1766 na dniu 4 miesiąca lutego do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum*, zebrawszy się na obraniu w.i.p. deputatów na dniu dzisiejszym, jako w czasie rad *boni ordinis*, pod prezydencją *sub indivisibili vinculo confederationis* mnie, marszałka konfederacji pow. kow. z przydanemi *ex sancito legis novellae*²⁷⁵ do notowania *sufragiorum* w.i.p. asesorami, pełniąc w tym powszechne ustawy *in ordine* ustanowienia potrzebnego *exercitibus militaris* porządku i regulaminu obywatelów powiatu kowieńskiego w obowiązkach powinnej gotowości ku służbie Rzeczypospolitej [1251v] zostających w mocy konstytucyi W.Ks.L. za rotmistrza pow. kow. parafii kowieńskiej *alisque annexis in limitibus* tej parafii *sitis* w.j.p. Mikołaja Prozora, sędziego ziem. kow. nie przychodząc do kreskowania, *voce unanimiti, nemine contradicente* obraliśmy, obowiązki wszelkie, moc i prerogatywą *praxi de jure concessibili* zleciliśmy. Którego jegomości w pomienionym urzędzie rotmistrzostwa utwierdzając, wszem wobec, komuby należało wiadomo czyniemy *presenti laudo* o takowym obraniu świadcząc, rękoma naszemi podpisujemy się.

Pisan w Kownie 1766 roku miesiąca lutego 5 dnia.

Antoni Zabieło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacji pow. kow.; Szymon Zabieło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia prezydent ziem. pow. kow.; Józef Prozor, starosta sadowy pow. kow.; Ludwik Chełchowski, chorąży pow. kow., regimentarz dywizji żmudzkiej wojsk W.Ks.L.; Michał Korwin Kosakowski, pisarz W.Ks.L. skarbowy; Antoni Korwin Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Krzysztof Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik i podstarości pow. kow.

²⁷⁵ VL, t. 7, s. 171.

60. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 25 VIII 1766

78. List Stanisława Augusta do senatorów, 19 IV 1766

Rkps MK KK 24 s. 484–485, oblata w Metryce Koronnej.

Stanisław August, etc.

Wielmożny, uprzejmie nam miły. Chwalebne i przezorne uprzejmości waszej sentymenta ku uszczęśliwieniu ojczyzny w zachodzących koniunkturach były zawsze pomocą potrzebom publicznym. Kiedy więc roku terażniejszego sejm walny na fundamencie prawa przypadający tu w Warszawie naznaczyć umyśliśmy, chcemy zaiste poprzedzić uniwersały żądaniem naszym, abyś nam uprzejmość wasza (którego wiarę, przezorność i radę przychylnie doświadczoną mamy) z obowiązanej przysięgą i miłością ku ojczyźnie żarliwości wyrazić nie omieszkął, cokolwiek będziesz rozumiał nie tylko do uformowania instrukcyi na sejmiki przedsejmowe [242] potrzebnego, ale też dla uszczęśliwienia kraju i zacnych jego obywatelów. Oczekiwać tedy będziemy zbawiennych uprzejmości waszej dla kochanej ojczyzny rad i refleksyi, któremu dobrego od Pana Boga życzymy zdrowia.

Dan w Warszawie dnia 19 miesiąca kwietnia roku pańskiego 1766, panowania naszego drugiego roku.

Stanisław August król.

79. Uniwersał przedsejmowy, 16 VI 1766

Rkps MK KK 24 s. 485–489, oblata w Metryce Koronnej.

Stanisław August etc.

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie^a urodzonym sentorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu^b uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

Urodzeni uprzejmie i wiernie nam mili. Ta jest panujących własność i dostojęstwa królowania przywiązana konieczność [486] chcieć, usiłować i żądać dla ludu swemu rządowi powierzonego największej szczęśliwości pomnażania. Nie inne, ale jeszcze żywsze są chęci nasze i pieczołowitsze troskliwości o ten naród, który na swym wypielęgnował nas równiactwa łonie i wolnemi głosami do władania berłem na tron królestwa tego wyniósł. A zatym gruntowne na swej wierności i poddaństwie zasada nam panowanie, żebyśmy zacnych jego w ogólności obywatelów, współ rodaków naszych doskonałym publicznego dobra urządzeniem do tej

^a Pozostawione wolne miejsce.

^b Pozostawione wolne miejsce.

pory uszczęśliwienia przyprowadzić mogli, którą nam położenie kraju, przykłady sąsiedzkich chwalebnych rządów i prawdziwa ojczyzny miłość pokazują i zalecają. Jego tedy uszczęśliwienia i sławy narodowej natężoną myślą pragnąc usilnie, ku temu nasze ojcowskie kierujemy starania, aby wiara święta katolicka rzymska w tym państwie kwitnęła, [487] prawa i prerogatywy Rzeczypospolitej w swym obrębie nienaruszenie zostawały, a z niego wypadłe do swoich karbów wróciły. Sprawiedliwość święta, najmocniejszy panowania filar w swej zupełności zachowana, bezpieczeństwo zewnętrzne i wewnętrzne utrzymane były, skądby ozdoba kraju za potrzebnym udziałaniem porządku do wzrostu swojego niezawodnie przychodziła. Że zaś zupełniejszych chęci i żądań takowych skutecznienie, a chwalebne dla publicznego pożytku dzieła i potrzeb ojczystych nieochybne wsparcie najwięcej na wspólnej stanów Rzeczypospolitej radzie i pomocy zależy, na ten więc cel i koniec, według prawa, sejm ordynaryjny na dzień 6 miesiąca października przypadający tu w Warszawie roku terażniejszego składamy, sejmiki zaś na miejscu zwyczajnym na dzień 25 miesiąca sierpnia, a generał ziem pruskich na dzień 8 miesiąca września uprzejmościom [488] i wiernościom waszym naznaczamy i determinujemy, za treść i istotę tej walnej narodowej rady dobrego porządku ułożenie, praw obojętnych objaśnienie i onychże potrzebne przetrząśnienie dla wyjęcia z ksiąg zbioru ich, tych które lub kilkokrotnie już są zniesione, lub w jednej istocie powtórzone, a to ku nowemu, porządnemu dla snadniejszego w potrzebie użycia tychże praw zebraniu w ustawach komisji ekonomicznych i wojskowych, niektóre dołożeniu potrzebne. Płacy wojsku sprawiedliwe powiększenie i onejże obmyślenie uprzejmościom i wiernością waszym podajemy. Obligujemy za tym na miłość ojczyzny wszystkie województwa, ziemie i powiaty, żeby na ten sejm takich spośród siebie obrali posłów, którzyby jedynie powszechne przed oczyma mając dobro, wymyślnemi i ku własnemu pożytkowi w szczególności zmierzającami czasu zbawionego nie wycieńczyli interesami, [489] lecz do utrzymania wymienionych materji i innych, które dla pożytku ojczyzny za potrzebne uznane będą, usiłowania swoje przykładali. Jako zaś nie wiątpimy, że zacne województwa, ziemie i powiaty naszą w tym szczerą jednomyślność z nami zachowają, tak dobrego w sejmikowych obradach uprzejmościom i wiernościom waszym życząc powodzenia i zdrowia, ten uniwersał nasz, aby do wiadomości wszystkich przyjść mógł, po grodach i miejscach zwyczajnych publikować zalecamy.

Dan w Warszawie dnia 16 miesiąca etc.

80. List Stanisława Augusta do senatorów, 16 VI 1766

Rkps MK KK 24, s. 519–520, oblata w Metryce Koronnej.

Stanisław etc.

Wielmożny, uprzejmie nam miły. Przykładnej o dobro ojczyzny gorliwości najwyższe dawać dowody ścisłym dla każdego obywatela jest obowiązkiem.

Mianowicie jednak w czasie około potrzeb Rzeczypospolitej mienia rady, a z niej wypływających użytków przepisany o równych uprzejmości waszej senatorskich sentymentach bynajmniej nie wątpiąc, gdy sejm ordynaryjny sześćniedzielny na dzień miesiąca października w roku terażniejszym tu w Warszawie według prawa determinowaliśmy, zupełnie przeświadczeni jesteśmy, iż uprzejmość wasza nie tylko w czasie tym obradom poświęconym dla publicznej ojczyzny korzyści usiłowania swoje łożyc zechcesz, ale też znakomicie mianego między współobywatelami kredytu na to użyjesz, aby [520] przez wybór zacnych ziemian - posłów powszechnie żądania satysfakcją skutecznione były. Dogodzisz przeto uprzejmość wasza chęciom naszym, a osobliwie pomnożysz stateczną osoby i zacności swojej estymacją, któremu dobrego od Pana Boga życzymy zdrowia.

Dan ut supra.

81. List Stanisława Augusta do urzędników, 16 VI 1766

Rkps MK KK s. 520–521, oblata w Metryce Koronnej.

Stanisław August etc.

Urodzony wiernie nam miły. Od samych początków szczęśliwego panowania naszego nad tym wolnym narodem (w którym wypielęgnowani jesteśmy) nie innego dla siebie szukamy ukontentowania, jako w sławie kraju i uszczęśliwieniu każdego w szczególności z zacnych obywatelów i do tego celu jedynie nasze zmierzają zamysły. Gdy zaś w roku terażniejszym sejm ordynaryjny sześćniedzielny na dzień 6 miesiąca października determinowaliśmy według prawa w Warszawie przypadający ku dogodzeniu publicznym potrzebom był zaszczycony, a tym [521] kredytem ściągający się. Zaczynam żądać po wierności twojej, abyś z wrodzonej o dobro ojczyzny gorliwości o to usiłował, jakoby czas obradom poświęcony publicznym pożytkiem był zaszczycony. A tym kredytem, który masz *inter concives* kooperował do obrania urodzonych posłów *maturis consilis* sławnych, do dania rezolucyi na punkta w instrukcyi naszej wyrażone i do przyspieszenia pożądaney dla ojczyzny szczęśliwości. Dopełnisz tym samym wierność twoja żądania naszego i publicznego oczekiwania, któremu dobrego od Pana Boga życzymy zdrowia.

Dan w Warszawie dnia 16 czerwca roku pańskiego 1766, panowania naszego 2 roku.

82. Kredens posłowi Stanisława Augusta na sejmiki, 16 VI 1766

Rkps MK KK 24, s. 521–523, oblata w Metryce Koronnej.

Stanisław August etc.

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie senatorom, dygnitarzom, urzędnikom, ziemskim, grodzkim i wszystkiemu rycerstwu województwa [522] uprzejmie i wiernie nam miłym łaskę naszą królewską, uprzejmie i wiernie nam mili.

Lubo uniwersał dosyć jasno intencje nasze otwiera, któremi umyśliliśmy potrzeby całej Rzeczypospolitej na terażniejszym sejmie popierać, jednak żeby tym doskonalej uprzejmościom i wiernościom waszym okoliczności wszystkie ściągające się do ratunku ojczyzny nie były tajne, zsyłamy na sejmik uprzejmości i wierności waszych urodzonego^a który, w charakterze posła naszego zjechawszy na miejsce obradom publicznym naznaczone, ma od nas zlecenie, aby konformujące się do instrukcyi z kancelaryi naszej wydanej potrzeby Rzeczypospolitej objaśnił, w czym, aby mu dana była wiara, pomienionego urodzonego posła naszego niniejszym instrumentem zaszczycamy, nie wątpiąc że gorliwość wypróbowana w promowaniu dobra pospolitego rekomendować go uprzejmościom i wiernościom waszym będzie, którym dobrego od Pana Boga życzymy zdrowia.[281]

Dan w Warszawie dnia 16 miesiąca czerwca roku tegoż.

83. List Stanisława Augusta do posła na sejmik, 16 VI 1766

Rkps MK KK 24, k. 523, oblata w Metryce Koronnej.

Stanisław August etc.

Urodzony wiernie nam miły.

Słonne i szczere intencje nasze dla dobre powszechnego wspólnej ojczyzny, aby zgromadzonym obywatelom na sejmik przedsejmowy województwa^a dnia 25 miesiąca sierpnia przypadający jaśniejsze i widoczniejsze były, umyśliliśmy wierności twojej zażyć w charakterze posła naszego za instrument żywego wyrażania tych chęci naszych i do eksplikacyi żądania publicznego w instrukcyi naszej otwartego, co gdy zaleconej sposobności wierności twojej zlecamy, pańskie nasze respekta onemuż ofiarując, dobrego od Pana Boga życzymy zdrowia.

Dan w Warszawie 16 miesiąca czerwca roku tegoż.

^a Wstawiono „Józefa Koziella”.

^a Wstawiono „chełmskiego”.

84. Instrukcja Stanisława Augusta dla posła na sejmiki, 16 VI 1766

Rkps MK KK 24 s. 531–535, oblata w Metryce Koronnej.

Wszystkie od początku panowania szczęśliwego J.K.M.P.N.M. w publicznych sprawach czyny jawnie do powszechnego uszczęśliwienia całej Rzeczypospolitej zmierzają, należy do liczby ich i sejm ordynaryjny w dzień szósty miesiąca października [532] tu w Warszawie przypadający, który nie tylko na uczynienie zadosyć prawu J.K.M. składa, ale też na nim doskonałego zaradzenia o dobrym porządku królestwa swojego pragnie, dla czego za treść i istotę tej wolnej narodowej rady punkta następujące do rozważenia i urodzonym posłom na przyszły sejm z zacnych województw, ziem i powiatów do zalecenia podaje.

1. Że sprawiedliwość krajowa jest każdego państwa spokojności i dla każdego obywatela bezpieczeństwa twierdzą, więc potrzebne opatrzenie, żeby taż sprawiedliwość w każdym sądzie kwitnęła i niezawodnie doświadczana była, a bezprawie dłużej cierpiane i dopuszczane nie były.

2. Żeby gospodarstwo krajowe, z którego na każdego w szczególności dobre mienie i bogactwa wypływają, u nas wcale zaniedbane, na przyszły czas należycie [533] rozrządzone i ustanowione być mogło.

3. Praw obojętnych objaśnienie i onychże potrzebne przetrzęsienie dla wyjęcia z ksiąg zbioru ich, tych, które lub kilkokrotnie już są zniesione, lub w jednej istocie powtórzone, a to ku nowemu, porządnemu dla snadniejszego w potrzebie użycia tychże praw zebraniu, J.K.M.P.N.M. za potrzebne sądzi.

4. W ustawach komisji ekonomicznych i wojskowych niektóre dołożenia, tudzież płacy wojsku sprawiedliwe powiększenie i onejże obmyślenie wielce są potrzebne.

5. Lubo Rzeczypospolita na sejmach *convocationis* i szczęśliwej koronacyi J.K.M.P.N.M. zaradziła o tym, żeby książę kurlandzkie Ernest Biron prawnie sobie należące Księstwo Kurlandzkie i Semigalskie spokojnie dzierżył, przecież, gdy w powrocie tegoż książęcia Jana Ernesta Birona [534] do dzierżenia tychże księstw pozachodziły takie okoliczności, których uprzątnienie z utrzymaniem powagi i zwierzchności księcia prawego w powadze i zwierzchności Rzeczypospolitej grunt swój mającej, tudzież tego wszystkiego, co on w nowym cale przypadku nowym, ale nieodbitcie potrzebnym, sposobem uczynił z obwarowaniem na przyszły czas całości *pactorum subjectionis et formulae regiminis* jedynie mocą zgromadzonych stanów najlepszej nastąpić może, więc zacne wojwództwa, ziemie i powiaty urodzonym posłom swoim zalecą, żeby wyroki sejmów wspomnianych przed oczyma mając, do zupełnego drogi zagrodzenia do dalszych sprzeczek między książęciem i szlachtą kurlandzkimi zdania swoje kierowali.

Te tedy propozycje, gdy w sobie same i jedyne dobro ojczyzny zamykają, spodziewa się J.K.M.P.N.M., że dobrzy jej synowie na sejmiki zacnych województw, ziem i [535] powiatów zgromadzeni zdania swoje do zbawiennych

Najjaśniejszego Pana myśli kierować zechcą i z między siebie wybranym urodzonym posłom w instrukcyi pilnie zalecą, żeby czasu sejmowania na ten tylko koniec i jak najlepiej zażywali, a wynalazkami do zatrudnienia i mięszania obrad izby stanów Rzeczypospolitej nie zaprzęтали.

Na własne J.K.M.P.N.M. rozkazanie.

85. Punkty do instrukcji na sejm ordynaryjny, 1766

Rkps AGAD Zb. Popielów 121, k. 112–113, kopia.

Punkta do instrukcyi

1. Aby religia święta katolicka *et immunitas* kościołów według ustaw dawnych konstytucyi w niwczym nienaruszona była.

2. Aby artykuł czwarty w konstytucyi 1717 volumin 6 folia 253²⁷⁶, gdzie ekscepta mazowieckie są *per omnia* warowane, nie był w niwczym odmieniony i żadnym prawem nowym nadwątlony.

3. A lubo konstytucja 1717 folia 294 *titulo Reasumptio*²⁷⁷ ostrzegła, ażeby *senatus consilia* pieniędzmi skarbu koronnego *pro arbitrio* dysponować nie wazyli się, chyba *in evidenti et indispensabili necessitate*, przecież, rozmaicie tłumacząc *pretext evidenti necessitatis*, ichmość senatorowie podatki od skarbu koronnego według uchwały sejmu przeszłego zgromadzone rozpruszyli, więc *iniungitur* i.p. posłom, aby *ad mentem eiusdem constitutionis* od senatorów *rationem* wydanych sum dopomnieli się, a, zabiegając dalszym inkonweniencjom, starać się mają nie tylko reasumować te same konstytucją, ale jeszcze przydać do niej, aby *sub quovis pretextu* nie godziło się *senatus consiliis* pieniędzmi skarbu koronnego dysponować i sum naznaczać.

4. Ubezpieczając na przyszłe czasy, aby preteksta nagle podawane i nagle *omisa formalitate consiliorum* rezelwowane [sic] nie stały się [112v] kiedykolwiek kopią rozumu ludzkiego, a przez te prędkość i omamienie Rzeczpospolita nie zaciągnęła na siebie jakiej zdrady i nieszczęśliwości. Więc i.p. posłowie serio *insistent*, ażeby wedle dobra publicznego *maturius procedendo* wszystkie projekta^a podawane, przez trzy dni czytane i i.p. posłom komunikowano, a dopiero czwartego dnia *per turnum* rezelwowane były.

5. A że rozmaite gatunki podatkowania wielu województwom, ziemiom i powiatom *non conveniunt* i częstokroć zwyczajom gospodarstwa albo ziemiańskim dyspozycjom bywają przeciwne, więc idąc za dawnym przykładem *in materia* podatków, gdzie posłowie odwoływali się do braci swoich, zalecamy i.p. posłom, ażeby na terażniejszym sejmie, gdy o sposobach nowych kontrybucyi

^a Słowo nadpisane nad zamazanym.

²⁷⁶ VL, t. 6, s. 124.

²⁷⁷ VL, t. 6, s. 144–145.

concludetur, nie psując bynajmniej *bonum publicum*, do ziem i braci swoich odwołać się raczyli.

6. Żadnego królestwa słabego nie jest *ratio status* wchodzić w traktaty *offensive et defensive* i przyczyniać obowiązku *eventualis belli offensivi et defensivi*, dopieroż naszej Rzeczypospolitej [113], która ze wszystkimi sąsiedzkimi potencjami traktatem wiecznego pokoju *tuetur*. Więc kiedy nam wszystkie sąsiedzkie potencje dotrzymują sojuszków i żadna wojskami swemi ani granic *aggredditur*, ani krajów naszych nie płąduje, ani *authoriatatem* nad wolnością naszą i prawami nie uzurpuje, *ex consilio* tedy *sanae rationis* nie należy nam wchodzić w żadne nowe związki z jakąkolwiek potencją przeciwko drugim monarchom, a zatym i.p. posłowie starać się będą, aby żadne traktaty nowe ani *offensive* ani *deffensive* podpisywane nie były.

Domówią się i.p. posłowie o egzekucją *novella legis*²⁷⁸, ażeby ichmość komisarze tak skarbowi, jako i wojskowi *forma electiva* na sejmie terażniejszym *per vota ex turno* senatorów i posłów obierani byli.

86. Kredens dla posłówna sejm ordynaryjny, 25 VIII 1766

Rkps LVIA SA 13710, k. 1327–1327v, *oblata dokona w grodzie kowieńskim na roczkach sierpniowych przed Józefem Skorulski, podstarościm, Józefatem Siruciem, sędzią, Stefanem Wiszniewskim, pisarzem gr. kow. przez Teodora Szuksztę, porucznika pow. kow., dnia 26 VIII 1766.*

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, szlachta, rycerstwo i obywatele powiatu kowieńskiego oznajmujemy i ku wiadomości stanom Rzeczypospolitej podajemy, iż za uniwersałem Najjaśniejszego Króla Stanisława Augusta szczęśliwie nam panującego *sub acta* roku 1766 miesiąca czerwca 25 dnia na sejmik antekomicjalny wydany *ad solitum consiliorum nostrorum locum* do miasta Kowna w roku terażniejszym, 1766 miesiąca augusta 25 dnia zjechawszy *voce atque aplusu unanimi sine ulla quavis contradictione* w.i.p. Jana z Wolda Mejera, wojskiego i Szymona Kossakowskiego, podczaszego, urzędników [1327v] ziem. pow. kow. za posłów na sejm ordynaryjny następujący w roku terażniejszym, 1766 dnia^a w Warszawie odprawić się mający obraliśmy, którym to w.i.p. posłom nie tylko przyzwoite powiatowi naszemu zasiadać miejsce i prerogatyw polskich [sic] używać pozwalamy, ale też *summae atque probatae dexteritati fidei et activitati* ichmościów *confidendo omnia quaeque statuendi decidendi* mocy pozwolenie dajemy. Takowy podpisami rąk naszych autoryzujemy.

Pisan w Kownie roku 1766 miesiąca augusta 25 dnia.

Antoni Zabieło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacki pow. kow.; Szymon Zabieło, marszałek pow. kow.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.,

^a Słowo nadpisane.

²⁷⁸ VL, t. 7, s. 18–19, 29; o komisjach litewskich tamże, s. 75, 170.

starosta ra[j]gordzki, *m.p.*; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow. *m.p.*; Józef Skorulski, podstarości sądowy pow. kow.; Józefat Siruć, sędzia gr. kow.; Szymon Siruć, kasztelan witebski *m.p.*; Ludwik Chełchowski, chorąży kow.; Antoni Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia pow. kow.; Marcin Czerniewicz, horodniczy i sędzia gr. kow.; Jerzy Adam Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.; Ignacy Zabięło, kasztelanic mścislowski; Józef Zabięło, łowczy W.Ks.L.; Józef Meysztowicz, sędzia ziem. pow. kow.; Antoni Babecki, rotmistrz kow.; Stefan Zabięło, podkomor.²⁷⁹; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Michał Wędziągowski.

87. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 25 VIII 1766

Rkps 1 LVIA SA 13710, k. 1345–1348v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, rotmistrzem i podstarościm kow. przez Antoniego Zawadzkiego, horodniczyca słonimskiego, dworzanina Antoniego i Zofii Zabięłłów, łowczych wielkich litewskich, dnia 2 IX 1766; **Rkps 2** Arch. Czerwonodworskie akc. 16165/1, k. 41–45, kopia niekompletna.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urząd[ni]ków ziemskich, grodzkich, rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu kowieńskiego za wydaniami *ordine legis* od Najjaśniejszego Regnanta szczęśliwie nam panującego uniwersalami na sejm następujący ordynaryjny w Warszawie odprawiać się mający i za zjechaniem naszym na sejmik antekomicjalny do Kowna *ad solitum consiliorum locum* w roku terażniejszym, 1766 augusta 25 dnia *nemine contradicente* w.i.p. Janowi z Wolda Mejerowi, wojskiemu i Szymonowi Kossakowskiemu, podczasemu, urzędnikom ziem. pow. kow., *viris consilii rerumque providis* posłom obranym dana.

Któżby rozsądnym tego nie uważył zdaniem i kto przenikającym rzetelną stanu terażniejszego istotę nie przyznał umysłem, że co się dzieje, wszystko to pod najjaśniejszym^a i najwszechwładniejszym Rządcą, w jednej całego świata okrąg i obroty jego zamykającym dłoni, kiedy Jego Królewską Mość P.N.M. mądrością przezorną, rozsądną przezornością w rzadkiej doskonałości utalentowanego, dla narodu i uszczęśliwienia naszego za ojca ojczyzny przeznaczyć raczył, który z nieoszczędną zdrowia i własnych kosztownych ekspensów ochroną około urzędzenia państwu sobie powierzonemu oraz praw, swobód i wolności naszej czyniąc staranie, nie tylko powszechną Obojga Narodów ku tak łaskawemu swojemu panowaniu pociąga wdzięczność, ale i każdemu w szczególności tyle przymnaża pragnienia, aby za nieustanne myśli wspaniałej duszy nieśmiertelną ojczyzna kompensowała miłością. Przeto i.p. posłowie powinny za te wszystkie dobroci J.K.M.P.N.M. homagium od nas z najgłębszym uszanowaniem oddadzą dzięki i nasze *his punctis exponent desideria*.

^a W rkps. 2 „najwyższym” zamiast „najjaśniejszym”.

²⁷⁹ Raczej podstolic, *Urządnicy*, t. 2, s. 413.

1. Jako *amorum et armorum copiis stant felicia regna*, tak aby większe ubezpieczenie było *majestatis et libertatis* o aukcyi wojska z innemi województwy i powiatami, podług ułożonych od prześwietnej komisji wojskowej i skarbowej [1345v] projektów, i.p. posłowie *suos collimabunt sensus*, z warunkiem jednak nie nakładania nowych podatków, lecz dawne do lepszych taryf redukując i porządku, któreby w czasie wynalazku mogło uwolnić stan szlachecki od podymnego.

2. Aby prawa dotyczące się sądowej sprawiedliwości, które są obojętnościom podlegające, były objaśnione, które są defektowe, były poprawionemi, a w czym jeszcze nie są dostarczone, były prawodawstwem przydane. Jest to ubezpieczeniu narodowemu i zabiegom krzywd obywatelów esencjonalnie potrzebnym, lecz niemniej i to, aby na sejmie następującym wybrane i naznaczone były osoby do takowej roboty zgodne, któreby z wielości i wielkości ksiąg konstytucyjnych wybrały i zebrały dwoiste i osobne praw księgi porządnie ułożone, jedne zawierające w sobie *leges juditiaris*, drugie mające w sobie statystyczne i domowych rządów prawa w aktualnym walorze i obowiązaniu zostające, a te dzieło ma być *sumptem* publicznym robione do aprobacji przez sejm ordynaryjny w roku da Bóg przysłył, 1768.

3. Żadne wojsko bez dostatecznej płacy w powinności swej zostawać nie może, któremu niedostatek wyżywienia bywa^b przeszkodą. Więc iż uszczuplona dla żołnierza w regulaminie naszym najduje się zapłata wynalazkiem Komisji Wojskowej i Skarbowej, ażeby mógł mieć żołnierz swojej gaży powiększenie, a ojczyzna przez to swoje ubezpieczenie, i.p. posłowie *omni meliori modo* naradzać się mają.

4. Cokolwiek przez sejm konwokacyjny i koronacyjny w ulepszeniu rządów Rzeczypospolitej jest ustanowiono, aby to nienaruszenie w twierdzy swojej zostawało, osobliwie akta konfederacyi, Komisja Skarbowa i Wojskowa, których komisji gruntowne i pożyteczne ordynacje, aby były sejmem ustanowione.

5. Oświadczyć wdzięczność J.K.M. za ustanowienie dobrej krajowiej monety, która aby była utwierdzona *sancito* Rzeczypospolitej *errogare* dowodne przez J.K.M., aby były^c ze skarbu Rzeczypospolitej *utriusque gentis* kompensowane zle monety zagraniczne, aby wszystkie wykorzenione były.

6. Podziękować J.K.M. za naznaczenie rewizyi granic, dopraszając się, aby granice Rzeczypospolitej nie ponosiły żadnej utraty.

7. Od roku 1717 prowincja W.Ks.L. na ówczas w wielkich upadkach będąca, nie mając innego sposobu na regularną wojska płacę, choć tak szczupłego komputu żołnierskiego, sakryfikowała nawet czopowe i szelężne z województw i powiatów, które dotychczas na wojsko jest oddawane. A że koronne prowincje *ad usus* tylko *proprios* od owego czasu podatku czopowego używali i dotychczas używają, *insistent* i.p. posłowie, aby w prowincyi litewskiej województwa i powiaty albo miały także *ad usus propios* przywrócone sobie czopowe i szelężne, albo żeby *in pari Republica* prowincje także koronne swoje czopowe, szelężne *ad aerraria publica*

^b Do tego miejsca tekst w dwóch kopiach w rkps. 2.

^c Fragment dopisany.

na płace wojska oddawały. Te zaś czopowe i szelężne żeby w Wielkim Księstwie Litewskim przez sprawiedliwe taryfy lepiej i pożyteczniejszym było uregulowane.

8. Podług swojej w paktach konwentach obietnicy, gdy J.K.M. dla edukacji i dla uzdolnienia młodzi szlacheckiej Korpus Kadetów już niemało licznie zebrał i z pożytecznością widomą uregulował, ufa Pan Najjaśniejszy, że podług ostrzeżenia w tychże paktach stany Rzeczypospolitej, będąc względniemi na szczupłość [1346] dochodów królewskich tak znacznemu na to sumptowi dostarczać nie mogących, ze swojej strony kontrybuować będą do ekspensów wszelkich na te dzieło tak chwalebne i pożyteczne.

9. Księstwo Kurlandzkie, część znaczna Rzeczypospolitej, ażeby przez sprzeczeki między księżciem a szlachtą kurlandzką Rzeczypospolitej nie przynosiło kłótni, i.p. posłowie do zupełnego zagrodzenia tej^d drogi zdania swoje do jak najpożyteczniejszego uspokojenia kierować zechcą.

10. Kiedy nas dochodzą wiadomości, że cudzoziemskie potencje nalegają mocno u J.K.M.P.N.M., ażeby dysydenci nie tylko *liberum religionis suae* w państwach Rzeczypospolitej mieli *exercitum*, ale ażeby do honorów, urzędów i wszelkich prerogatyw, które dawniejszemi czasy *extorserunt*, na Rzeczypospolitej przywróceniu i przeto *ad legislativam potestatem* przypuszczeni byli. Więc jako jesteśmy przeświadczeni, że N.P.N.M., poprzysięgłszy *in virtute pactorum conventorum* i przy szczęśliwej koronacji swojej utrzymywanie i obronę wiary świętej katolickiej, w której urodzony i wychowany, którą chwalebnym naśladowaniem świętobliwych przodków swoich i przykładną pobożnością nienaruszenie zachowuje, pozwolić nie może i nie pozwoli nigdy na tak rozwiązłe i zbyteczne dla dysydentów pretensje, równie w wierze świętej katolickiej uszczerbek czyniące i politycznym państw rządów od Boga sobie przez wolne wolnych narodów obranie powierzonym przeciwne. Tak my, wysławiając świętobliwość J.K.M., przedsięwzięcie z przyrzeczeniem jednomyślnego rozumienia i nieodstępnej pomocy do zasłonięcia od wszelkich przykrych w tym czasie natarczywości, obligujemy i.p. posłów naszych, ażeby przy oświadczeniu od nas nieskończonej wdzięczności, ofiarę serc naszych gorliwością wiary świętej, wiernością królowi i ojczyźnie pałających, w głębokiej u tronu pańskiego złożyli submisją. Te powinność wypełniwszy, obowiązani są i.p. posłowie nie dopuszczać, cokolwiek by na uszczerbek *religionis dominantis favore* dysydentów na sejmie proponowano było, szczególnie tylko pozwalamy i moc i.p. posłom naszym do pozwolenia dajemy, ażeby, gdziekolwiek znajdują się i znajdować się będą dysydenci po miastach, miasteczkach i wsiach w państwach Rzeczypospolitej, mogli mieć nie zbory, których nowych stawiać nie powinni i tylko te utrzymywać, które już są konstytucjami pozwolone, lecz tylko oratoria swoje bez dzwonów i przy nich miejsca do chowania ciał zmarłych, z tę restrykcją, ażeby pogrzeby ich były bez pompy i procesji publicznych, co *solī religioni dominantī competit*, oraz ażeby parochom katolickim *jura stolae* według umowy i postanowienia, które, ażeby

^d W rkps. 2 brak słowa „tej”, dodano „mając przed oczyma te”.

było we wszystkich diacezjach równe za rzecz sprawiedliwą sądziemy, oddawali ministrowie ich duchowni, czyli predykanci, aby *extra oratoria* różnego od świeckich obywatelów ubioru nie zażywali [1346v], do którego to pozwolenia jest nam powodem potrzeba zaludnienia kraju i sprowadzenia rzemieślników i fabrykantów sposobnych do różnych manufaktur pod słodkim panowaniem i przezornym J.K.M., przy znacznym jego własnym koszcie, staraniu otwierać się zaczynających, przez co nastąpi nieomylnie fortun szlacheckich z intratniejszych dóbr przez większą konsumpcją przymnożenie, miast i miasteczek handlujących podźwignienie i powszechne obywatelów w całym kraju uszczęśliwienie.

11. Papir stemplowany przez Komisją Skarbową *distinctim* na różne dokumenta, aby był *ad lucrum Reipublicae* przesłany do kancelaryi województw i powiatów, mają się dopraszać i.p. posłowie o zalecenie przez sejm Komisji Skarbowej.

12. ^ePrzewyższające zdolność wystarczenia^f spółobywatelów nadgrody, okazane *pro Republica* w wielu dowodach j.o.ks.j. kanclerza wielkiego W.Ks.L.²⁸⁰ przez okrąg świata słynące dzieła tym obowiązującą do wdzięczności ojczyznę czynią, gdy cokolwiek urządził i sprawował, wszystko to nie dla zysku prywatnego, składy skarbu swego pomnażającego, które od wspaniałej swojej oddalał myśli, a tym bardziej chęci za świadectwem konstytucji 1764²⁸¹ na szczęśliwej N.K.P.N.M. tron polski zdobiącego koronacy, ale zewnętrznych szczerej miłości ku dobru powszechnemu pobudek. Przeto i.p. posłowie będą się dopraszali i tym gorliwiej dopominali, ażeby tego wielkiego ministra obraz sławy na sercach naszych wyryty, jak jest nieprzestanno czczony ofiarą, tak też ku wiekopomnej następcom tradycji wspomnianą *coronationis* konstytucją przez wystawienie statuy nakazany był, jak najprędzej pospieszony, a przy tym z ust naszych całego powiatu należytej rekognicyi za ustawiczne prace i fatygi dozornemu praw stróżowi przenieśli do przyjemnego serca jego oświadczenie.

13. ^gUrząd łowiectwa wielkiego W.Ks.L., jako jest tylo przywilejami w swoich prerogatywach, powinnościach i dochodach obwarowany, a przez wymagane od kilku [1347] Najjaśniejszych Królów submisje od wiosek i rządów nad lasami, leśnictwami, leśniczemi *contra tot jura assignanter pactorum conventorum* oddzielony, ażeby był *plenariae* do wszystkiego, co tylko *de officie competit* powrócony, domawiać się^h i.p. posłowieⁱ mają dla j.w.j.p. Zabięły, łowczego wielkiego W.Ks.L. i tegoż zasługi oraz i.p. Sirucia, kasztelana witebskiego i Szymona Zabięły, marszałka pow. kow. *tot functionibus optime gestis* wślawione, ażeby

^e Tego całego punktu brak w rkps. 2.

^f Słowo nadpisane.

^g W rkps. 2 punkt ten jest na pozycji 4.

^h W rkps. 2 dodano „dopominać się”.

ⁱ W rkps. 2 dalszego ciągu punktu nie ma, dodano tylko: *serio demandamus*.

²⁸⁰ Michał Fryderyk Czartoryski, kanclerz wielki litewski.

²⁸¹ VL, t. 7, s. 182.

dobrotliwy J.K.M.P.N.M. mieć wzgląd mogły, złożą prośby swoje i.p. posłowie *nomine* całego powiatu *ante scabellum* majestatu pańskiego.

14. ^jSzczupła, bo tylko *ut patet* z lustracyi od kilkuset złotych z wiosek do starostwa kowieńskiego konstytucją 1717²⁸² wyznaczonych intrata do utrzymania *condigne* urzędu tego, a dopieroż do zabudowania *archivi* i trzymania ksiąg grodzkich w porządku, *ut vult et injunxit* konstytucją *corronationis* nie podobna *efflagitat* to po i.p. posłach, ażeby do majestatu J.K.M.P.N.M. i do stanów Rzeczypospolitej *instare* pamiętali, ażeby ekonomia kowieńska do czasu tylko *atque conditionate* przywilejem N.K.J. Zygmunta III od starostów kowieńskich odłączona była, *iterum ad sonantiam* tegoż przywileju przywrócona albo dalszemi łaskami J.K.M.P.N.M., aby tenże j.w.j.p. starosta kowieński był opatrzony, *instabunt* i.p. posłowie.

15. Lubo [1347v] j.p. Emerian Byszewski, bywszy koniuszy i pułkownik J.K.M. sprawiedliwie zasłużył na wyrok sądu marszałkowskiego, powagę J.K.M. i bezpieczeństwo ostrzegające, jednak że ludzkiej kondycyi przyrodzone są ułomności, które najdoskonalszych poruczać i w jakowe przypadków nieszczęście wprawiać mogą. Te przed oczyma mając uwagi do najdobrotliwszego Pana i.p. posłowie wstawiać się zechcą, ażeby, przewyższającą nad przywarę j.p. Byszewskiego, wejrząc klemencją raczył.

16. ^kLubo j.p. Korsak, skarbnik orszański, Franciszek Gutowski, obożny piński, Ignacy Arciszewski, porucznik orszański są *ab activitate* na lat sześć dekretem konfederackim odsądzeni, jednak *recomendatur* i.p. posłom, ażeby do N.P.N.M. *instare* za onymi raczyli i o przywrócenie do pierwszej prerogatywy onych obligowali.

17. Port u S²⁸³. rzeki w Księstwie Żmudzkiem konstytucją 1690²⁸⁴, *emporium* w mieście J.K.M. Kownie konstytucją 1647²⁸⁵, które *non inter minora* prowincyi Księstwa Litewskiego *quondam* liczące się *decora*, gdy przez różne *calamitatum genera* zdezelowane, dotąd *ad pristinam* przyjść nie może *reflorescentiam*, zaczyn ażeby *circa omnia jura et privilegia antiqua tot constitutionibus sancitis* było zachowane, domawiają się i.p. posłowie, albowiem takie sposoby i sposobności najznacniejszą w krótkim czasie przynieść mogą dla Rzeczypospolitej intratę.

18. Dawniejszemi konstytucjami wyznaczona komisja na rozgraniczenie Księstw Kurlandzkich i Semigalskich *secundum pacta subiectionis ad normam*

^j Tego całego punktu brak w rkps. 2.

^k Punktów 16-20 brakuje w rkps. 2. Dodano natomiast punkt 14 „Miasto Kowno *non inter minora* prowincyi Księstwa Litewskiego *quondam* liczące się *decoram*, gdy przez różne *calamitatum genera* zdezolowane dotąd *ad pristinam* nie może przyjść *reflorescentiam*, zaczyn ażeby w tymże mieście Kownie *circa omnia jura et privilegia antiqua* zachowane oraz *de emporio tot constitutiones sancite* były reasumowane, ciż i.p. posłowie domawiać się będą”.

²⁸² VL t. 6, s. 182.

²⁸³ Najpewniej chodzi o rzekę Świętą.

²⁸⁴ VL, t. 5, s. 399.

²⁸⁵ VL t. 4, s. 114; VC, t. 4, v. 1, s. 99.

dislimitationis Radivilianae z graniczącymi województwami i powiatami W.Ks.L., ponieważ *in parte* tylko renowacją granic z powiatem upickim *peregit*, w Księstwie zaś Żmudzkim część tylko renowacją takowych granic rozpoczynawszy, zastanowiła się na ostatnim usypanym kopcu nad rzeką Szwetą pod dobrami J.K.M.P.N.M. stołowemi Żagory nazwanemi, dotychczas między Księstwem Żmudzkim a Księstwami Kurlandzkim i Semigalskim [1348] *renovatio granitarum non subsecuta*, a zatym między tymiż księstwami częstokroć różne wynikają inwazje i inkonwienicje, a w konstytucji roku 1764²⁸⁶ *convocationis et coronationis* zaszła deklaracja wyznaczenia komisarzy *ad renovandas secundum pacta subiectionis granities*, przeto dla wewnętrznego uspokojenia między Księstwem Żmudzkim a Księstwem Kurlandzkim, ażeby J.K.M.P.N.M. komisarzy wyznaczyć raczył lub też *per sancitum* terażniejszego sejmu, szczęśliwie da Bóg dojść spodziewanego, komisarze byli wyznaczeni i ażeby takowa komisja *indilate* w roku przyszłym 1767 *primo vere* operacje swoje zaczęła *et ad praescriptum pactorum subiectionis Ducatum Curlandiae et Semigaliae* do słonego morza renowacją granic *affectualiter*, i.p. posłowie *quam ferventissimum* dopraszają się są obowiązani.

19. *Collegia Societatis Jesu* pod protekcją J.K.M. i Rzeczypospolitej konstytucją roku 1635²⁸⁷ wziętej, aby przy swych funduszach, jako *bono publico* wielce użytecznych, *in integro* zostawały, a mianowicie kolegium słuckie, nowogrodzkie, śnipiskie i żodziskie recesem sejmu roku 1710²⁸⁸ do dalszego czasu odłożone owszem, aby terażniejszego sejmu konstytucją stwierdzone były i Akademia Lwowska *Societatis Jesu* aby podług przywilejów swoich powagą sejmu aprobatę wzięła, i.p. posłowie starać się będą.

20. Fundusze ojców dominikanów prowincyi litewskiej, które dotychczas jeszcze *per constitutionem* aprobaty nie wzięły, ażeby łaskawie i względnie *piis opere et sensu* odebrały aprobatę, a w szczególności konwent kowieński w szczupłych dowodach zostający na konstytucji 1673 *folio decimo octavo titulo* „Aprobata konwentu”²⁸⁹ ubezpieczony wolności dawniejszych w przyczynieniu dóbr nie utracił, ale ocalony i utwierdzony został, *quam maxime* i.p. posłom *recomendatur*¹.

21. Ponieważ po odsądzeniu N.^mK.J. Władysława IV kalwinistów od zboru wileńskiego oraz po zniesieniu tytułu tegoż zboru i po przeniesieniu onego *cum*

¹ Punktów brak w rkps. 2. Dodano punkt 14 „Miasto Kowno *non inter minora* prowincyi księstwa litewskiego *quondam* liczące się *decoram*, gdy przez różne *calamitatum genera* zdezolowane dotąd *ad pristinam* nie może przyjąć *reflorescentiam*, zaczyn ażeby w tymże mieście Kownie *circa omnia jura et privilegia antiqua* zachowane oraz *de emporio tot constitutiones sancite* były reasumowane ciż i.p. posłowie domawiać się będą”.

^m Litera nadpisana.

²⁸⁶ VL, t. 7, s. 13, 157.

²⁸⁷ VL, t. 3, s. 407; VC, t. 3, v. 2, s. 261.

²⁸⁸ VL, t. 6, s. 106.

²⁸⁹ VL, t. 5, s. 89.

suo exercito ad satisfactionem temuż dekretowi za miasto²⁹⁰, plac, na którym *quondam* ten zbór był, *ex opposito* kościoła św. Michała *in ruderibus* od tyłu lat leżący, żadnego tak miastu Wilnowi jako też województwu wileńskiemu nie czyni profitu, a ichmość panny zakonne św. Franciszka przy kościele tymże św. Michała mieszkające, *a calvinistis* za obronę kościoła świętego i cudownego obrazu Matki Przenajświętszej Świątomichalskiej w rozlaniu krwi, postrzeleniu panien zakonnych wielkie cierpiąc pokrzywdzenie, na zborowych i innych osobach dysydentów znaczne prawa w sądach J.K.M. sejmowych wiodąc, jako o tym *clarius* tenże dekret N.K.J. Władysława IV na kalwinistów w roku 1640 maja 26 dnia ferowany objaśnia, nie małe wskazy otrzymawszy, dotąd w swoich tak znacznych pretensjach uspokojone nie są. Zaczynam ażeby pomieniony plac *in ruderibus* będący *in vim* pretensyi ichmość pannienⁿ zakonnych do klasztoru tychże ichmość panienⁿ *perpetuis temporibus* przyłączony był, *non postremae curae et zelo* ku temu cudownemu obrazowi Matki Przenajświętszej, i.p. posłów naszych *committimus*^o.

22. Nie [1348v] tylko wiele z uczonych dla każdego państwa ludzi użyteczność, lecz z ich ksiąg gdy niemniejsza krajowa wynika pomyślność, za tym aby przedsięwzięta j.p. Mitzlera Mitzlera [sic] de Kolof²⁹¹ i tak znakomita praca Kroniki Dziejów Pisarzów Polskich nader w historii pożytecznej prędzej spod prasy wydobyła się i drukarnia należycie opatrzoną została ze skarbu Rzeczypospolitej, i.p. posłowie opatrzyć na to nakład raczą.

23. W pograniczu Korony polskiej i W.Ks.L. gdy się niejakowe od dyzunitów bunt i najazdy na cerkwie, pod dozorem metropolii *graecounitorum* zostające, pokazują, aby *pro amore verae religionis* zapobiegając wynikać mającym dalszym uszkodzeniem, i.p. posłowie wziaw[szy] *hoc in puncto* od osób duchownych *graecouniti ritus de statu* cerkwi ich informacje, starali się obwarować prawowiernym wszelkie bezpieczeństwo.

24. Województwa i powiaty w prowincyi Księstwa Litewskiego pielęgnujące [sic] na swoim łonie synów ojczyzny całość Rzeczypospolitej składających, gdy żadnych dotąd *allendum* onych *penes publicum* funkcji ich *exercitum* zostających nie mają obmyślanego funduszu, ponieważ wszystkie rodzaje podatków na skarb uniwersalny Rzeczypospolitej są obrócone, zaczynam ażeby po melioracyi taryf, z którychby się pokazały aukcje importancyi, mogły być aplikowane *ad usum* potrzeb ich w szczególności wynikających, *instabunt* i.p. posłowie.

Wszystkie te żądania powiatu naszego z głęboką submisją u tronu J.K.M.P.N.M. *coram statibus* i.p. posłowie złożą, których *caetera activitati fidei ac dexteritati committuntur*.

ⁿ⁻ⁿ W rkps. 2 fragmentu brak.

^o Dalszej części tekstu brak w rkps. 2.

²⁹⁰ Na skutek zamieszek na tle religijnym w 1640 r. nakazno ewangelikom przenieść zbór poza miasto Wilno.

²⁹¹ Wawrzyniec Mitzler de Kolof, założyciel drukarni i księgarni, wydawca czasopism.

Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L., marszałek konfederacji pow. kow.; Szymon Siruć, kasztelan witebski *m.p.*; Szymon Zabięło, marszałek i deputat do instrukcji pow. kow.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow. i deputat do instrukcji *m.p.*; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydent pow. kow. i deputat do instrukcji; Krzysztof Zawisza, stolnik pow. kow.

61. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1767

88. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1767

Rkps LVIA SA 13796, k. 898–899, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Stefana Gintowta, starostę kutymskiego, dnia 9 II 1767.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucji *coronationis* terażniejszej²⁹², na sejmik gromniczny deputacki w roku terażniejszym, 1767 do miasta J.K.M. Kowna, *tamquam ad solitum consiliorum locum* zebrawszy się *ad implendo contenta iactita* [sic] w przepisanej liczbie poprzysięgłych z porządku *supra fidelitatem* notowania *sufrgiorum* j.w. asesorów przy mnie, marszałku pow.kow., nie przychodząc do kreskowania się, *more antiquo adque* w tym [898v] powiecie od lat kilkudziesiąt *usitato*, zgodnemi głosy *voceque una atque unanimi* za deputatów na Trybunał przyszy W.Ks.L. *nemine contradicente e medio nostri* w.i.p. Jana Truskowskiego, miecznego pow. upickiego, chorążego petyhorskiego i Stefana Gintowta, starostę kutymskiego obraliśma [sic], moc sądenia spraw *praesenti lege* trybunałowi przepisanych daliśmy, miejsce naszemu powiatowi należące zasiadać pozwoliliśmy, jako też *ad mentem novellae legis*²⁹³ w.j.p. Jana Truskowskiego, miecznego upickiego, chorążego petyhorskiego na kadencją wileńską, a w.j.p. Stefana Gintowta, starostę kutymskiego na kadencją ruską wyznaczwszy, juramentu ichmościów konstytucją 1726²⁹⁴ opisanego, a przez obranych w.i.p. deputatów w te słowa wykonanego:

My, Jan i Stefan przysięgam Panu Bogu w Trójcy Świętej jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwości, wedle prawa, statutu W.Ks.L., konstytucji Trybunału, według żaloby i odporu stron, nic nie przykładając, ani ujmując będę sędził, zeznanie, zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom, na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani ubogiego, na przyjaciela, krewnego, [899]

²⁹² VL, t. 7, s. 171.

²⁹³ VL, t. 7, s. 172.

²⁹⁴ VL, t. 6, s. 216.

zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, ani za posuły, dary, samo przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając na potom darów, nadgrody i podarków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swoim tego nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę pókom jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości, prawo pospolite i summienie przed oczyma mając, praktyk żadnych ni z kim w tych sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będę, ani tych sądów wszelkimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej potrzeby mej gwałtownej i za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wystąpiłem, także według korektury trybunału roku 1726²⁹⁵ w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując, na tych sądach trybunalskich sprawować się będę. Tak mi Boże dopomóż w Trójcy Świętej jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże mię ubij na duszy i ciele.

In facie publica na miejscu sejmikowym ja, marszałek, my, *asesores* wysłuchawszy i przyjąwszy, *hoc loco* [sic] *publico* kredensujemy *et pro majori fide* takowy kredens własnymi rękami podpisujemy.

Roku 1767 miesiąca februarii 9 dnia.

[899v] Szymon Zabieło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk i pułkownik artylerii W.Ks.L.; Antoni Zabieło, łowczy W.Ks.L.; Ignacy z Dowogiałłów Zawisza, sędzia ziem. prezydent pow. kow.; Józef Borewicz, sędzia ziem. pow. kow.; Józef Meysztowicz, sędzia ziem. pow. kow.; Antoni Korwin Kosakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Krzysztof Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik pow. kow.; Adam z Wolda Mejer koniuszy.

62. Sejmik gospodarski w Kownie, 10 II 1767

89. *Laudum dla bernardynów, 10 II 1767*

Rkps LVIA SA 13711, k. 43–44v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, rotmistrzem i podstarościm kow. przez Regalata Rewkowskiego, prezydenta konwentu kowieńskiego zakonu św. Franciszka, dnia 13 II 1767.

My, senatorowie, dygnitarze, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego, urzędnicy ziemscy, grodzcy wszem wobec wiadomo czyniemy, [43v] iż w roku terażniejszym, 1767 na sejmiku gromnicznym *ad locum consiliorum* do miasta J.K.M. Kowna zebrawszy się po zakończonym sejmiku deputackim na sej-

²⁹⁵ VL, t. 6, s. 216.

miku *boni ordinis*, mając baczeniu, iż ichmość księża bernardyni kowieńscy przez agitowaniu dotychczas w kościele swoim sejmiki, a dla zbioru szlachty i ścisku w złomaniu ławek, drzwi, częstokroć poniesione szkody czemu zawdzięczając oraz tenże konwent, *emendicatis sufragis* żyjący, wspomagając, zgodnie *unanimi voce* z całego powiatu naszego kowieńskiego z dworów, dworków, wsi, miasteczek, prócz okolic, z dymu po złotemu jednym na ratę jedną terazniejszą w marcu przypadająca naznaczamy i uchwalamy, którego [44] podatku ażeby i.p. *exactores* podymnego upominali się i zebrawszy do ichmościów księży bernardynów kowieńskich importować, zupełną moc dajemy i na to rękoma naszymi podpisujemy się.

Dat roku 1767 miesiąca februarii 10 dnia.

Szymon Zabieło, marszałek pow. kow.; Antoni Zabieło, łowczy wielki W.Ks.L.; Ignacy z Dowgiałłów Zawisza, sędzia ziemski prezydujący pow. kow.; Józef Meysz-towicz, sędzia ziem. pow. kow.; Antoni Korwin Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Kazimierz Zawisza, atestor dla braci nieprzytomnych; Szymon Korwin Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Krzysztof Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik pow. kow.; Stefan Gintowt, deputat kow., starosta kutymski; Piotr z Jagiełło Jagiełowicz, rotm. pow. kow. Ignacy Zabieło, kasztelanic mściśławski; Adam Medeksza, podkomorzyc i rotmistrz pow. kow.; [44v] Nikodem Borewicz, rotmistrz kow. Trybunału Głównego; Antoni Szorc, rotm. ziem. bielskiej²⁹⁶; Józefat Kiszewski, krajczy woj. smoleńskiego; Roman Podoleczki, starosta pur.

63. Sejmik konfederacki w Kownie, 22 V 1767

90. Instrument konfederacki, 22 V 1767

Rkps 1 LVIA SA 13796, k. 1181–1184, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Szymona Korwina Kossakowskiego, podczaszego i konsyliarza konfederacji kow., dnia 22 V 1767; **Rkps. 2** ML 537, k. 71–74v, wypis z ksiąg ziemskich kowieńskich.

My, rady, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, tudzież rycerstwo powiatu kowieńskiego zjechawszy się na miejsce zwyczajne obrad do miasta Kowna dnia 22 miesiąca maja roku terazniejszego, 1767, dogadzając oczywistej potrzebie ratunku upadającej ojczyzny, złączywszy się jako najścislejszym węzłem, do wiadomości podajemy, iż w najdotkliwszym czując sposobie coraz bardziej zbliżającą się ku upadkowi ojczyznę przez gwałtowną zamianę praw fundamentalnych i ubliżenie prerogatyw ważących między władzami, w równości stłumieni dotąd mocą chciwych zatracenia najszcowniejszego zaszczytu wolności, w niemym te przeciwną chwilę przebyliśmy milczeniu, w jednej nadziei w przyszłym czasie słodszej odmiany po srogim doświadczeniu tęskliwie wyglądając, ale kiedy

²⁹⁶ Raczej kowieński.

po ustalym związku generalnej konfederacyi sejm ostatni niby wolny szkodliwe ustawy z ujmą praw [1181v] narodowych, z upadkiem i zniszczeniem obywatelów, bez względu na głosy wielu senatorów i posłów przeczących jeszcze, stwierdził i umocnił, przymuszeni jesteśmy szukać ulgi w uciśnieniu i ratować się, ginąć mający, w tym sposobie, którego przodkowie nasi zwykle zażywali w podobnych przypadkach, łączenia nie tylko osób, ale myśli i serc swoich na ratunek ojczyzny. Jakoż i my, ich przykładem idąc, łączemy się, wiążemy i konfederujemy, nie widząc innego szrodku do zabezpieczenia grożących nam zewsząd w ojczyźnie nieszczęśliwościom, innego sposobu podźwignienia upadłych współbraci. Szczególna miłość dobra powszechnego i chwalebna chęć zachowania w całości praw ojczyzny i podźwignienia wiernych jej synów, stąd tylko nieszczęśliwych, że się o całość narodu troskać zdawali, a nad własne honory imienia i samo życie całość i uszczęśliwienie współbraci swoich przeważali, do tego przywiodły nas związku i złączenia się. Oświadczamy się z tym, iż znamy dobrze należyte majestatowi uszanowanie, spodziewamy się owszem, że sentymenta patriotyczne J.K.M. wraz z nami dążą do przywrócenia praw spierających tron a oraz ubezpieczających całej ojczyzny w ogólności i każdego obywatela w szczególności szczęśliwość. Któżby był tak nieczułym i niebacznym nad współbraci naszych w tej miłej ojczyźnie przygodami i przypadkami, jakich najżywszy widzimy przykład w osobie księcia Karola Radziwiła wielorakiemi uciskami i stratami przytłumionego i pogrążonego, przykład nieszczęśliwy, każdemu z nas podobnym co dzień grożący upadkiem, któż z nas zapadłej przygaszać nie będzie iskierki, ale raczej czekać wszystko w popiół obracającego pożaru? Zabezpieć nam należy wcześniej złośliwej równych nam wyniosłości, [1182] ażebyśmy pod tym niebezpiecznych onej nie doznali skutków, szukamy ulżenia sami w sobie wraz i w oświadczonej nam łaskawie przyjaźni niewyciężonej sąsiadki naszej imperatorowej jejmiłości rosyjskiej, w przyjaźni której znamy nazbyt szacunek, ażebyśmy tego nie zganiłi tym, co nie tylko zachować nie umieli jej zaszczytu, ale owszem, wszystkich szrodków i sposobów zażywali, ażeby nas uczyniwszy od niej dalekiemi, sami się stali niegodnymi, wynala[ź]szy sposób pod płaszczykiem obrony wiary nie odpowiedzenia na żądania najjaśniejszej imperatorowej jejmiłości, oświadczenia publicznie w senacie usty pełnomocnego posła jej, księcia jegomości Repnina, a przez to ani prawa sąsiedzkiej przyjaźni o dobro nasze troskliwej nie zachowali, owszem, pominąwszy potrzebne roztrząśnienie, bez uwagi na obowiązki traktatów [z] sąsiedzkiemi potencjami ściśle nas łączących, na tym się szczególnie zasadzili gruncie, że przyszłe sejmy, pod wolnym głosem zerwać się mogące, złośliwe ich zamysły ukryją i do powinnej nigdy nie przystąpią odpowiedzi. Oświeceni autentycznymi pismami niedawno przez księcia jegomości Repnina imieniem najjaśniejszej imperatorowej jejmiłości ogłoszonemi chcąc prawa ocalić, poniżonym dać wsparcie, a mianowicie potrzebną w ojczyźnie i szacowną nam wszystkim przyjaźń z tą monarchią zachować do ułatwienia zamieszanych w ojczyźnie rządów i uczynienia szukającym sprawiedliwości, pomiędzy którymi liczyć należy greków, dyzunitów i dysydentów wszelkiego stanu i kondycyi,

sejmu ekstraordynaryjnego żądamy przy gwarancyi imperatorowej jejmiłości, u której się od tego momentu usilnie dopraszamy do zachowania wieczystego wszystkich praw naszych, wolności i formy rządów, do czego niżeli przyjdzie do [1182v] wykonania najczystszych myśli sprawcy miłości ku ojczyźnie, wszystkich współbraci naszych do łączenia się z nami zapraszamy, mniemając, iż żaden syn ojczyzny tak odrodny nie będzie, któryby przygotowanym upadkom wcześniej zapobiec nie chciał, pokoju i szczęśliwości krajowi nie żądał, na koniec stał się nieprzyjacielem ojczyzny i tej potencji, która nas codziennie przeświadcza, jak wiele ma troskliwości o całość praw, swobód i uciśnionych przez moc obywateli. Oświadczamy się w tym, że w tym niniejszym dziele naszym nie jesteśmy tak zapamiętali o pierwszej powinności naszej zachowania bez najmniejszego uszczerbku wiary świętej katolickiej, w której żyć i umierać pragniemy, tudzież nie ukrzywdzenia duchowieństwa, które zawsze czcimy i szanujemy.

Dominik Medeksza, dyrektor koła rycerskiego sejmiku konfederacyjnego, podkomorzy pow. kow., starosta rajgradzki; Antoni Kosakowski, marszałek konfederacki, pisarz ziem. pow. kow.; Szymon Korwin Kossakowski, konsyliarz sejmiku konfederackiego, podczaszy pow. kow.; Jan Truskowski, konsyliarz sejmiku konfederackiego, chorąży petyhorski, miecznik pow. upickiego, sędzia trybunalski; Józef Skorulski, podstarości sądowy pow. kow.; Marcin Czerniewicz, horodniczy, sędzia gr. i konsyliarz pow. kow.; Stefan Wiszniewski, pisarz gr. pow. kow. *m.p.*; Józef Lugajło, oboźny pow. kow.; Maciej Jusewicz, mostowniczy pow. kow.; Jan Szymkowski, regent ziem.^a; Jakub Dilenski^b; Antoni Sopoćko, regent gr. pow. kow.; Tadeusz Szczodro, starosta gryciński; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Antoni Szorc, [1183] rotmistrz pow. kow., konsyliarz tegoż powiatu; Adam Medeksza, konsyliarz i rotmistrz pow. kow.; Józefat Syruć, sędzia gr. kow.; Jerzy Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.; Kazimierz Zawisza, podstoli pow.²⁹⁷; Ignacy z Wybranowa Swinarski, starosta peliski; Benedykt Lugajło, s.l.²⁹⁸; Michał Domeyko; Teodor Szukszta, porucznik pow. kow.; Antoni Lipiński; Samuel Juszkiewicz; Tadeusz Szorc; Michał Grzymajło Baranowski; Stanisław Skorulski, rotm. pow. kow.; Dominik Rakiewicz; Ignacy Dowgiało reg. ziem. smoleński; Karol Sobolewski; Jan Sobolewski; Antoni Trzeciak; Jan Rupeyko; Marcin Markiewicz; Mateusz Klidzia; Jerzy Junowicz *m.p.*; Józef Kulesza; Ignacy Dopkiewicz; Jan Worłowski; Kazimierz Kudrewicz; Jan Chodykin; Daniel Sopoćko; Stanisław Hebrowski; Ludwik Chytrowski; Tomasz Korkoz; Dominik Downarowicz; Jan Hanusowski; Aleksander Skolski; Antoni Romaszko; Antoni Nikusza; Jan Kirklewski; Franciszek Rzepnik; Antoni Cyliński^c; Benedykt Rosławowicz; Kazimierz Rosławowicz; Antoni Rosławowicz; Jan Radwiłowicz; Kazimierz Dreseyko; Józef Fing;

^a W rkps. 2 dodano „pow. kow.”.

^b W rkps. 2 „Żyliński”.

^c W rkps. 2 „Cyrylski”.

²⁹⁷ Występował jako podstoli inflancki lub kowieński.

²⁹⁸ Zapewne starosta rakiski.

Kazimierz Jerzeski^d; Kazimierz Narkiewicz; Michał Kudrewicz; Szymon Kudrewicz; August Maliszewski; Jan Sadziewicz; Jerzy Downar; Michał Downarowicz; Bartłomiej Mackiewicz; Szymon Granowicz; Jerzy Romaszko; Tomasz Romaszko; Adam Worysowicz, [1183v] Michał Chrzęstowski; Franciszek Giec; Jan Szatinski; Ignacy Stawski; Antoni Rafanowicz; Jakub Waszeyko; Andrzej Romeyko; Tadeusz Ibiański; Józef Wiszczycki; Stanisław Prusewicz; Jerzy Prusewicz; Jan Worłowski; Kasper Eygird; Michał Worłowski; Szymon Wołowski^e; Tomasz Romaszko; Mikołaj Eymont; Szymon Januszkiewicz; Władysław Budrewicz; Józef Kozakiewicz; Franciszek Mackiewicz; Michał Matusiewicz; Ignacy Budrewicz; Ignacy Steygwił; Jakub Jełnia; Jan Jełnia; Maciej Międzybłocki; Antoni Płonkonowicz; Maciej Bukowicz; Stanisław Iwaszkiewicz; Michał Kiełczewski; Józef Nichelewicz; Józef Kozaczyński; Józef Sublewicz; Krzysztof Mordas; Jakub Kudrewicz; Józef Ibiański; Jan Lawrynowicz; Jacek Nowicki; Tadeusz Łontowski; Michał Rosławowicz, komornik pow. kow.; Antoni Staszekiewicz; Jerzy Skirgajło; Jan Dyrmont; Piotr Szurgajło; Michał Romanowski; Mikołaj Jagiełowicz; Adam Jagiełowicz; Michał Eyczun; Dominik Sopoćko; Stanisław Andronowicz; Kazimierz Sankiewicz; Piotr Węciewicz, [1184] Maciej Sołomin, por. pow. kow.; Franciszek Kulwieć; Jakub Kulwieć; Adam Nartowt; Dominik Ibiański; Dominik Lobanowski; Tadeusz Ibiański; Adam Swolkien; Andrzej Tołoczko; Tadeusz Gineyko; Jerzy Rafanowicz; Józef Proniewicz; Mateusz Eygird; Michał Niwiński; Michał Szutyński; Szymon Kulwieć; Tadeusz Kulwieć; Felicjan Kulwieć; Jan Kulwieć; Dominik Kulwieć; Jan Kulwieć; Jan Gotowt; Benedykt Oratowski; Jan Borewicz; Michalkiewicz; Józef Gineyko; Jan Gineyko; Maciej Gineyko; Andrzej Gineyko; Stanisław Ibiański; Tadeusz Eymont; Jerzy Rakiewicz; Tadeusz Raseyko^f; Symon Żukowski; Stefan Surwiło; Andrzej Szotyński; Nikodem Kulwieć; Jerzy Worłowski; Maciej Galewicz; Antoni Janowicz; Adam Danorowicz; Antoni Waszkiewicz; Felicjan Lingiewicz; Michał Zegzdra; Józef Stankiewicz.

^d W rkps. 2 „Jezierski”.

^e W rkps. 2 „Worłowski”.

^f W rkps. 2 „Dreseyko”.

64. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 24 VIII 1767

Instrukcję króla na sejmiki wydał F. Kluczycki, Lauda sejmików ziemi dobrzyńskiej, s. 350.

91. List biskupa krakowskiego Kajetana Sołtyka na sejmiki, 15 VIII 1767

Rkps Archiwum Zamku Królewskiego, depozyt 2, s. 437–440, kopia.

W ciągnącej się nieustannie osnowie krytycznych okoliczności j.o.j.w.m. panowie, sławni gorliwością i wielkimi czynami prześwieanego województwa swego obywatele, nowym majestatu uniwersałem pobudzeni na obrady sejm ekstraordynaryjny poprzedzające, znowu zgromadzacie się do wybrania z pomiędzy siebie na poselski urząd wielkich mężów, sentymentów powszechności ich tłumaczy i powagą jej praw przyszlých stanowicielew. Znam za wielce ścisłe obowiązki moje stanąć w pośrodku ich pisaniem niniejszym do wypełnienia najistotniejszej powinności urzędów biskupa i senatora, które mi polecić w tym narodzie i ojczyźnie mojej najwyższej podobało się opatrności.

Pierwszą, najważniejszą materią rady i czynności naszych dzisiejszych – mężny odpór po tylekroć razy wymierzonym, natężonym i ponowionym i.p. dysydentów zamachom.

Nie mam potrzeby eksplikować w tej mierze j.o.j.w. panom obszernie myśli moich. Na przeszłym niedawno sejmie przed zgromadzonemi stanami Rzeczypospolitej starałem się wynurzyć powinne pasterzowi, senatorowi i obywatelowi zdanie, w którym że trwam statecznie i nigdy go nie odmięnię, jak najuroczyściej prześwieatne województwo j.o.j.w. panów upewniam.

Doświadcza Pan Bóg z niedościgłych sądów swoich gorliwości naszej, gdy nam materji dotąd nie umyka.

Sławny w przeciągu wielu wieków z obrony wiary, prawowierny naród nasz pokazał na przeszłym sejmie całemu chrześcijaństwu i światu, że tym samym jest ludem, którego zawsze najpierwszym zaszczytem całość religii była. Czeka jeszcze od nas Bóg podobnej gorliwości, czeka niebo, kościół wojujący i cała ziemia, czeka potomność nasza, aby pobożność i stałość w wierze Polaków oparła się znowu nowo natężonym, za kluby prawa wykraczającym, a nad to rozpostartym tychże i.p. dysydentów pretensjom. Chciejcie przeto j.o.j.w.m. panowie godnych posłów swoich uzbrcić [439] duchem męstwa, umocnić katolicko-patriotyczną instrukcją, aby nic nowego i.p. dysydentom zyskać nie dopuścili, tylko samo praw narodowych zachowanie, tylko tę sprawiedliwość, te wolności, te przywileje, które im przez konstytucje *in corpore* praw narodowych umieszczone i przez traktaty z mocarstwami sąsiedzkimi zawarte wyraźnie są pozwolone i ubezpieczone.

Nie można sprawiedliwiej myśleć w toczących się interesach kraju naszego nad wyrazy godne podziwienia i uszanowania wszystkich potomnych wieków w deklaracji najjaśniejszej imperatorowej jejmiłości całej Rosyi zamknięte, które jawnie pokazują tę wielką monarchinią na uszczęśliwienie narodów, na przykład ludzkości i dobrze czynienia światu daną, wielbić należy w najpóźniejsze lata tę sąsiedzką przyjaźń, której nam obfitych udziela owoców w łaskawej i godnej wielkość duszy jej, intencji utrzymania kardynalnych praw naszych, ubezpieczenia najdroższej wolności, oddalenia nowości pierwsze i drugą nadwerężających. Szukając ta niewysławiona sąsiadka nasza dobra ojczyzny naszej, co do rządu politycznego nie chce bynajmniej niewolić nas w materji wiary, w materji pretensji i.p. dysydentów, ubezpieczone, owszem mieć chce wyraźnie religii katolickiej panowanie, zna bowiem, widzi i przenika najdoskonalszą swoją przezornością, iż wiar różność w jednym kraju różność sentymentów krajowi szkodliwą rodzi, dlatego żąda tylko po nas, aby z niemi po bratersku traktować, aby im korzyści prawami i traktatami ostrzeżone nienaruszenie dochować, przeto i podług samej tej monarchini intencji i szczególnie tylko względem i.p. dysydentów praw narodowych i sojuszów zachowanie jedną z innych czynności sejmu przyszłego być powinno.

Przekonali najjaśniejsi sąsiedzi nasi naród nasz, jak wielką im sprawuje troskliwość dobro i uspokojenie nasze wewnętrzne, kiedy w deklaracjach swoich sejm *pacificationis* za istotnie potrzebny nam dowodzą. Wyglądali obywatele uniwersałów J.K.M.P.N.M. do tej najjaśniejszych sąsiadów rady przystosowanych, to jest materji *pacificationis generalis* wyłuszczających, ale [440] ponieważ całą już wydanych uniwersałów istotą same są tylko konfederacje toruńska i słucka, a prócz tych żadna inna do uspokojenia powszechnego ściągająca się patriotyczna materia nie wzmiankuje się, arcysprawiedliwie j.o.j.w.m. panowie zachowując winne radzie sąsiedzkich mocarstw uszanowanie, z tego tylko jednego obowiązku całą instrukcję dla przeznaczonych posłów swoich ułożycie, aby, na nic nie pozwalając, o nowe, powtórne na inny sejm uniwersały, do zdania najjaśniejszych sąsiadów przystosowane, dopraszali się.

Nie zdobi bowiem polskiego narodu, nie zdobi stanów Rzeczypospolitej, aby mimo zdanie tak wielkich sąsiadów, mimo innych materji w deklaracjach ich dotkniętych, w samych tylko i.p. dysydentów żądaniach sejm odprawiały.

Raczie także j.o.j.w.m. panowie zalecić jak najmocniej w instrukcji i.p. posłom, żeby się skutecznie dopomieli, aby mennica zaprzestała już wcale bicia miedzianej monety, którą kraj z nieskończoną swoją stratą i z niewygodą przewożenia takowego ciężaru czuje i ponosi.

Niechaj Duch Najświętszy wyleje na j.o.j.w.m. panów niebieskie jak najobficiej dary swoje, aby ich sejmikowe czynności na utrzymanie wiary i wolności i praw kardynalnych oraz i na pomnożenie dobra ojczyzny jak największą dzielność miały. Wznosić o to do tronu boskiego serce i ręce z powołania mojego nie przestanę, zostając wszystkich w powszechności i każdego w szczególności z przyzwoitym poważaniem *etc.*

92. Instrukcja dla posłów na sejm ekstraordynaryjny, 24 VIII 1767

Rkps LVIA SA 13711, k. 693–696v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, rotmistrzem i podstarościm kow. przez Józefa Sławczyńskiego, towarzysza petyhorskiego, dworzanina Antoniego Zabięły, łowczego wielkiego W.Ks.L., dnia 26 IX 1767.

Instrukcja posłom z powiatu kowieńskiego na sejm w roku 1767 dnia 5 października uniwersałem J.K.M. naznaczony [sic], w roku tymże, 1767 miesiąca augusta 24 dnia *in loco consiliorum solito* w Kownie [693v] na sejmiku antekomicjalnym wyznaczonym *et ad praemovendum* tymże ichmościom posłom zalecona.

My, rady, dygnitarze, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego węzłem konfederacyi tak partykularnej, jako też jeneralnej spojeni, tak za uniwersałem J.K.M., jako też od j.w.j.p. marszałka generalnej konfederacyi prowincyi W.Ks.L. wydanemi, do obrania posłów na sejm ekstraordynaryjny dnia 5 października zacząć się mający na miejsce zwyczajne publicznych obrad na dzień 24 miesiąca sierpnia w roku terażniejszym, 1767 zgromadziwszy się, a opatrując [sic] uniwersalnego dobra, a w nim i partykularnych żądź powiatu naszego uszczęśliwienia, że *praesenti actu* aktu[sic] dajemy i.p. posłom z postrzodka nas obranym na sejm blisko następujący posłom [sic] instrukcją, obowiązując ichmościów nie tylko przez tę wdzięczność i rzetelność, którą obierającym na funkcją obrani zawsze są winni, ale i osobliwie przez same konfederacyi naszej ściśle spojenie, sprzymierzenie i przysiężenie się, aby *ad mentem* tego aktu Konfederacyi Generalnej W.Ks.L., cokolwiek do uskutecznienia pożytecznych jego zamysłów w tymże akcie spisany w Wilnie, jako też *anterius* po województwach i powiatach konfederacyi generalnej i przysięgi wszystkich skonfederowanych stanów.

1. Ponieważ stany skonfederowane wszystkich prowincyi tak koronnych, jako i W.Ks.L. w ręku godnych marszałków rząd udysponowania i ubezpieczenia zostawiły krajowe, zaczym i.p. posłowie zjehawszy na miejsce sejmowania upraszać będą j.o.ks.j. marszałka generalnej konfederacyi prowincyi koronnych²⁹⁹, aby *non obstante lege* starej laski następującej sejm zagajać i onemu urzędem marszałkowskim przydować raczył, chociażby posłem nie był, a jeżeliby takowej funkcyi sam j.o.ks.j. przyjąć nie chciał, tedy *in eo casu* ciż i.p. [694] posłowie nasi nie kogo innego, jak tylko j.w.j.p. Stanisława Brzostowskiego, marszałka konfederacyi naszej prowincyi litewskich, także chociażby posłem nie był, o rząd teje laski sejmowej upraszać będą.

2. Do zachowania należytego porządku sejmowania i ocalenia religii świętej katolickiej rzymskiej, praw dawnych, ojczystych wolność naszą utrzymujących, zalecamy to najusilniej i.p. posłom naszym, aby, nie przestępując porządku terażniejszej instrukcyi naszej, ten artykuł, czyli punkt *primo loco* apromowali, który w terażniejszej instrukcyi jest najpierwej położony. Po ułatwieniu zaś pierwszego,

²⁹⁹ Karol Stanisław Radziwiłł, marszałek Konfederacji Generalnej.

aby tym porządkiem *non promiscue*, lecz *gradatim* do traktowania dalszych przystępowali *sub fide honore et conscientia*, zalecamy.

3. Jako wszystkie stany W.Ks.L. nie inną myślą *ad nexum* Generalnej Konfederacji przystąpili, tylko *circa tuitionem* wiary świętej katolickiej rzymskiej i praw tę świętą religią rzymską zaszczycających i ubezpieczających, cośmy przy związku naszym rotą juramentu stwierdzili i cośmy utrzymać nie odstępnie ofiarowali się, tak też my, obywatele powiatu kowieńskiego obranym na sejm następujący i.p. posłom naszym w najpierwszym i w najścislejszym to zalecamy obowiązkowi, aby też panująca wiara święta katolicka rzymska (za całość której życie i krew naszą sakryfikować obowiązujemy się) jak najmocniej *et interegrime*³⁰⁰ zachowana była.

4. A jako najjaśniejsza imperatorowa jejmiłość deklaracji swojej łaskawie postrzeża, iż nowe, czasu bezkrólewia ustawy do elekcyi strwać [sic] mając, potym zaś wszystko do dawnego wracać się porządku i dawnej podawszy się formie Rzeczpospolita na pierwszych swych spocząć powinna fundamentach, [694v] co się na tak stało podczas ostatniego bezkrólewia, duchy bowiem^a, którym smaczne były pod konf[ed]eracją rządu, wszelkimi o to starali się siłami, aby w tej ekstrakordynaryjnej, a prawom fundamentalnym sprzeciwiającej się, jak najdłużej zostając formie, mogły przez dalszy sejm pos[t]ępek wrzucić [sic] rząd fundamentalny i, głos wolny skrupowawszy, wyprowadzi *pluralitatem* moc, której *non attenta activitate liberi veto* na ostatnich sejmach są uformowane prawa, których nie tylko przez obywatelów skonfederowanych prowincyi, ale też i przez sąsiedzkie nam sprzyjające potencje postrzeżone są skutki, ambicje, ducha panowaniem tchnącego siła i ujma wolności, przeto o skasowanie tych wszystkich praw na sejmach konwokacyjnym, elekcyjnym i koronacyjnym, jako też ordynaryjnym *immediate* odeszłym ustanowionych, nie przystępując do dalszych materyi, i.p. posłowie nasi dopominać się powinni jak najgorliwiej, przez szacunek drogiego wolności klejnotu, krwią przodków naszych nabytego, przy tym stanąć mają.

5. Żądamy dlatego i obowiązujemy i.p. posłów, aby na sejmie przyszłym oświadczyli od Rzeczypospolitej rekognicją najdosłojniejszą najjaśniejszej imperatorowej jejmiłości za wspaniałą przyjaźń jej, którą ku Rzeczypospolitej okazać raczyła przez dowody konwinkujące, których w skutkach zbawiennych i szczęśliwych dla wolności naszych doznajemy, dla skutecznego całej Rzeczypospolitej naszej, żądane było.

6. Jako wiara święta katolicka, w państwie naszym wkrzewiona przez przodków naszych, względem całości konstytucjami 1717³⁰¹, 1736³⁰² roku jest ostrzeżona i ugruntowana, tak też w każdych obradach najpierwszym być powinno celem najmniejszego jej nie uszcze[r]biać postanowienia, przeto i.p. posłowie, utrzymując najświętobliwiej *robur* [695] wspomnianych konstytucyi, ażeby i.p.

^a Słowo nadpisane.

³⁰⁰ Zapewne powinno być „integerrime”.

³⁰¹ VL, t. 6, s. 124–125.

³⁰² VL, t. 6, s. 286.

dysydenci żadnych na[d] konstytucją 1717 nie otrzymywali zysków *sub protestatione* na sejmie następującym, dopilnować mają.

7. Między wyżej wyrażoną *in bonum publicum* dobromyślnością naszą niepoślednią u nas, a żadaną nie interesowaną prywatą wzbudza troskliwość ucalenia *in suo flore* dóbr stołowych J.K.M., które że są *haereditarum* całej Rzeczypospolitej *patrimonium*, rządem administracji od królów wyznaczonym tylko *per tractum* życia lub panowania onych służącym, a te przez zbytne ucięcia *pretexto* wymyślnej emuncyi, z naruszeniem gwałtownym przywilejów obywatelskich *ad ultimam* przychodzą *desolutionem*, zaczym i.p. posłowie domówiwać [sic] się przed stanami Rzeczypospolitej skonfederowanemi o obmyślenie sposobu tak *pro praeterito* w upomnieniu się przyczyn poczynionej dezolacji, jako też *pro futuro* ubezpieczenia publicznego w tym dobra.

8. I.p. podskarbiowie wielcy obojga narodów³⁰³ aby przed terażniejszym sejmem *stricte* kalkulowani byli, i.p. posłowie dojrzą.

9. Dom j.o.ks.i. Radziwiłłów, starożytność swoją od pierwszych książąt litewskich wywodzący, nie dał się nigdy przewyższyć nikomu w swojej wie[r]ności i miłości ku ojczyźnie, która wiele razy w wojnach zostawała, mężnie bronił na własnym żołdzie chowanym żołnierzem, fortcami i skarbami swemi, jako wiele konstytucyi W.Ks.L. *in Volumine Legum* znajdujących się daje świadectwo i wdzięczność Rzeczypospolitej wyznawa, wielkimi przeto zasługami swemi pozyskał ten dom, tę wiarę, iż konserwacją archiwum W.Ks.L. Zygmunt August, król polski, za zgodą stanów Rzeczypospolitej, przywilejem swoim roku 1551 podpisanym oddał na wieczne czasy książętom Radziwiłłom linii nieświeskiej i ich potomkom, przez których ten skład archiwów jest wiernie i pilnie konserwowany aż do [695v] terażniejszej pory zaszczytem prowincyi W.Ks.L., *instabunt* i.p. posłowie nasi, aby na sejmie następującym konserwację [sic] tychże archiwów litewskich w domu książąt Radziwiłłów linii nieświeskiej była potwierdzona³⁰⁴. Rekomendacje zaś przeważnej osoby j.o.ks.j. Karola Radziwiłła, Generalnej Konfederacji koronnej marszałka, prócz starożytniej [sic] od Zygmunta Augusta i wielu innych cesarzów, monarchów i książąt udzielnych koligacją zaszczyconego, z rodziny królów Jana i Michała nie dawna pochodzącego³⁰⁵, personalnemi doskonałościami utalentowanego, rekomendować będą stanom Rzeczypospolitej i.p. posłowie i ażeby w krzywdach honoru i substancyi swojej, a mianowicie w przywróceniu województwa wileńskiego z ekonomią do niego należącą i trzyletnią intratą z niej pochodzącą z przywróceniem oraz ekonomii szawelskiej,

³⁰³ Michał Brzostowski, podskarbi wielki litewski i Teodor Wessel, podskarbi wielki koronny.

³⁰⁴ Nadanie Radziwiłłom prawa przechowywania dokumentów państwowych i przywilejów litewskich to w rzeczywistości falsyfikat powstały zapewne między 1721 a 1743 r., prawdopodobnie z inicjatywy Michała Kazimierza Radziwiłła „Rybeńko”, R. Jankowski, *Burzliwe losy archiwum Radziwiłłów z Nieświeża od XV w. do 1838 r.*, „Miscellanea Historico-Archivistica”, t. 11, 2000, s. 49.

³⁰⁵ Michał Kazimierz Radziwiłł „Rybeńko” poślubił Franciszkę Urszulę z Wiśniowieckich, zaś jego dziad, również Michał Kazimierz, był mężem Katarzyny z Sobieskich Zasławskiej.

gwałtownie, bez oddania sumy i nie na terminie dwoma konstytucjami, pierwszą roku 1667³⁰⁶, drugą 1678³⁰⁷ mocno warowanym odebranej, tudzież wrócenia intrat przez te lata wybranych dostatecznego oraz po wszystkich dobrach szkód poczynionych nadgrodenia, aby ciż i.p. posłowie dopominali się, jak najusilniej obowiązujemy, a że tenże j.o.ks. Radziwiłł, Generalnej Konfederacji koronnej i j.w.j.p. Stanisław Brzostowski, W.Ks.L. generalni marszałkowie, pomnażając wielkich przodków zasługi, w terażniejszych czasach *cum dispendio* zdrowia i substancyi nieoszacowaną dobru pospolitemu oświadczają użyteczność i do publicznego nam przodkując uszczęśliwienia, dysgustowane sobie zasługują względy, przeto i.p. posłowie nasi tychże j.o.j.w. marszałków Generalnej Konfederacji koronnej i litewskiej zupełnej wdzięczności całej Rzeczypospolitej jak najusilniej zalecić i o nią domówić się mają.

10. Władza hetmańska obojga narodów aby do dawnych praw i prerogatyw była przywrócona, a Komisje Skarbowa i Wojskowa skasowane, *instabunt* i.p. posłowie. W szczególności zaś wielkie w ojczyźnie zasługi tychże j.o.j.w. hetmanów, a *specialiter* j.o.j.p. Branickiego, kasztelana krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, stałością umysłu, radą i pomocą dla ojczyzny najpożądaną wsławionego, ażeby i.p. posłowie dokładnie stanom Rzeczypospolitej zalecili, *onus* publiczne obligacje wkładamy.

11. Ciż i.p. posłowie nasi utrzymywać będą prawa i przywileje ziem pruskich, które sejmem *convocationis* i następującą po nim złamane są konstytucją³⁰⁸, jako to postanowieniem cła, zgwałceniem prawa *indi[g]enatu*, odprawowaniem elekcyi bez przytomności na niej ziem pruskich, lubo ta prerogatywa nie tylko dawnymi przywilejami, lecz jeszcze *in simili casu* od Zygmunta I Augusta jak najsolemniej przyznana i potwierdzona, podaniem *pluralitati* na sejmie *coronationis* decyzji praw oryginalnych ziem pruskich intentowanym procesem niesprawiedliwym miastom pruskim o mennicę, lubo to *per privilegium accesionis* tymże miastom asekurowano i inne tych ziem gravamina sprawiedliwej i mocnej manutenencyi zalecamy.

12. Dług zadawniony od Rzeczypospolitej i.p. Romerom należący *ex capite* j.p. Mateusza Romera, generała artylerji W.Ks.L. pochodzący, ażeby sukcesorom onego był wypłacony, *instabunt* i.p. posłowie.

A zaś dezyderja obywatelów powiatu naszego przez osobliwe onych projekta i.p. posłom, gdy będą podane, ażeby ciż i.p. posłowie promować jak najusilniej raczyli, obligujemy.

Antoni Korwin Kossakowski [696v], marszałek konfederacki, pisarz ziem. pow. [kow.]; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.

³⁰⁶ VL, t. 4, s. 466.

³⁰⁷ VL, t. 5, s. 304.

³⁰⁸ VL, t. 7, s. 22.

65. Sejmik deputacki w Kownie, 7–8 II 1768

93. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1768

Rkps 1 Archiwum Narodowe Kraków, Zb. Edmuda Diehla 396, oryginał; **Rkps 2** LVIA SA 13711, k. 902–903v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościem kow. przez Stefana Zabiellę, podstolego i dworzanina skarbowego kow., dnia 9 II 1768; **Rkps 3** LVIA SA 13711, k. 910–910v, oblata niekompletna dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościem kow. przez Stefana Zabiellę, podstolego i dworzanina skarbowego kow., dnia 9 II 1768.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucji *coronationis* 1764³⁰⁹ roku na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad locum solitum consiliorum* zebrawszy się, *ad implendo cuncta sancita* w przepisanej liczbie poprzysięgłych z porządku *supra fidelitatem* notowania *sufragiorum* j.w. asesorów przy mnie, marszałku konfederacji pow. kow., nie przychodząc do kreskowania się, *more antiquo atque* w tym powiecie od lat kilkadziesiąt *usitato*, zgodnemi głósy *voceque unanimi* za deputatów na Trybunał przyszły W.Ks.L. *nemine contradicente* w.i.p. Stefana Zabiellę, podstolego^a pow. kow.³¹⁰ i Stanisława Skorulskiego, rotmistrza tegoż powiatu kowieńskiego obraliśmy, moc sądenia spraw *praesenti lege* Trybunałowi przypisanych daliśmy i miejsce powiatowi naszemu należące zasiadać pozwoliliśmy *atque ad mentem novellae legis*³¹¹ w.j.p. Stefana Zabiellę, podstolego^b pow. kow. na kadencją wileńską, a w.j.p. Stanisława Skorulskiego, rotmistrza pow. kow. na kadencją ruską wyznaczwszy, jurament ichmościów konstytucji 1726³¹² roku opisany, a przez obranych w.i.p. deputatów w te słowa wykonany:

My, Stefan Zabiello i Stanisław Skorulski, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy Św. jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich ‘wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalskich^c, według żaloby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będą sędził, zeznania, zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani dobrodziejstwo żadnej strony i osoby, na nieprzyjaciela, na tutejszego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną

^a W rkps. 2 i 3 dodano „i dworzanina skarbowego”.

^b W rkps. 2 i 3 dodano „i dworzanina skarbowego”.

^{c-c} Fragmentu brak w rkps. 2 i 3.

³⁰⁹ VL, t. 7, s. 171.

³¹⁰ Raczej był podstolicem, por. *Urzednicy*, t. 2, s. 413.

³¹¹ VL, t. 7, s. 172.

³¹² VL, t. 6, s. 216.

osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów, nadgrody i podarków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam, kolegom swoim nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy^d po obraniu moim na nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogroźek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości, prawo pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikimi w tych sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będę, a^e tych sądów wszelakimi zabawami swemi [2] nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej, gwałtownej potrzeby, że za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie według korektury trybunału w roku 1726³¹³ w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując na tych sądach trybunalskich sprawować się będę. Jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mi Panie Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, Boże mnie ubij na duszy i na ciele.

In facie publica na miejscu sejmikowym u stolika j.w. senatorom, dygnitarzom, urzędnikom wyznaczonego ja, marszałek *sub vinculo confederationis* prezydujący, my, *asesores* wysłuchawszy i przyjąwszy, *hoc laudo publico* kredensujemy i *pro majori fide* takowy kredens rękoma własnymi podpisujemy.

Pisan w Kownie roku 1768 miesiąca lutego 8 dnia.

(1 k.) Antoni Korwin Kossakowski, pisarz ziem., marszałek konfederacki pow. kow.; Józef Skorulski, podstarosta sądowy, konsyliarz pow. kow.; Antoni Szorc, konsyliarz konfederacji pow. kow.; Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał lieutenant wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Ignacy z Dowgiałłów Zawisza, prezes sądów ziem. kow.; Józef Borewicz, sędzia ziem. i rotmistrz pow. kow.; (2.k.) Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; ^fMaciej Dyrmont Jusewicz, mostowniczy pow. kow.; ^fAdam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Nikodem Borewicz, starosta potomulski, rotmistrz pow. kow., *m.p.*; Antoni Babecki, cześnik i rotmistrz pow. kow.; Tomasz Zabięło, kapitan buławy wielkiej W.Ks.L.; Michał Koplewski^g; Antoni Zawadzki, horodniczyc słonimski; Tadeusz Szorc, łowczy ziemi bielskiej, *m.p.*; ^hBartłomiej Radwi[łowicz]^h; [3.k.] Michał Korwin Kossakowski, pisarz skarbowy W.Ks.L.; Ignacy Zabięło, kasztelanic mścisławski; ⁱJerzy Junowicz, *m.p.*; Jan Kulwieć; Andrzej Tołłoczko, porucznik pow. kow.; Józef z Wielkich Kunic Kunicki, rotmistrz pow. kow.; ^jMichał Kulwieć; Tadeusz Łakowicz, *m.p.*; Stefan

^d Dalszego tekstu brak w rkps. 3.

^{e-e} W rkps. 1 fragment wyrwany.

^f Podpisu brak w rkps. 2.

^g W rkps 2 dodano „koniuszyc pow. kow.”.

^{h-h} W rkps. 1 część nazwiska urwana, w rkps. 2 brak tego podpisu.

ⁱ⁻ⁱ Brak w rkps. 2.

^j W rkps. 2 brak dalszych podpisów, za to dodane podpisy: „Józef Medeksza, starosta skirstymoński, konsyliarz konfederacyjny pow. kow., rotmistrz i podkomorzyc; Jerzy Rodziewicz,

³¹³ VL, t. 6, s. 216.

Kulwieć; Antoni Stanczyk; Michał Grzymallo Baranowski; Marcin Bohdan Klidzia, p.s.k.m.; Bartłomiej Mackiewicz; Jan Kirklewski^k; [4.k] Józef Klidzia; Jan Sadzewicz; Antoni Józef Jachimowicz *m.p.*; Antoni Kwetko; Józef Wnorowski; Adam Eymont; Michał Zegzdra; Jerzy Eykir Eykirkola; Mateusz Ejkirkola; Maciej Eykir z Eykirkola; Mateusz Jurzycki.

66. Sejmik gospodarski w Kownie, 9 II 1768

94. Kredens dla rotmistrza parafii jeźnieńskiej i rumszyskiej, 9 II 1768

Rkps LVIA SA 13711, k. 909–909v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Antoniego Szorcza, konsyliarza konfederackiego i komisarza kowieńskiego, dnia 9 II 1768.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego z ustawy praw W.Ks.L. na sejmik gromniczny w roku terażniejszym, 1768 na dniu 8 miesiąca lutego do miasta J.K.M. Kowna, *tamquam ab*³¹⁴ *solitum consiliorum locum*, zebrawszy się, po obraniu w.i.p. deputatów, na dniu dzisiejszym, jako w czasie rad *boni ordinis*, pod *presidentio*, jako *sub indivisibili vinculo confederationis* mnie, marszałka konfederacji pow. kow. z przydaniem *ex sancito novellae legi*³¹⁵ do notowania *sufragiorum* [909v] w.i.p. asesorami[sic], pełniąc w tym powszechnie ustawy *in ordine* ustanowienia potrzebnego *exercis militaris* porządku i regulaminu obywatelów powiatu kowieńskiego w obowiązkach powinnej gotowości ku służbie Rzeczypospolitej zostających, z mocy konstytucyi W.Ks.L. *post fata* w.j.p. Marcina Franciszka Sopoćki, cześnika pow. kow. za rotmistrza tegoż powiatu kowieńskiego parafii jeźnieńskiej i rumszyskiej, w.j.p. Antoniego Szorcza, konsyliarza konfederacji i komisarza pow. kow. nie przychodząc do kreskowania, *voce unanimi, nemine contradicente* obraliśmy, obowiązki wszelkie, moc i prerogatywę praw *de jure concessibile* zlecieliśmy, które jegomości w pomienionym urzędzie rotmistrza utwierdzając, wszem wobec, komuby należało wiadomo czyniemy, *praesenti laudo* o takowym obraniu kończąc, rękoma własnymi podpisujemy.

Pisan w Kownie roku 1768 miesiąca lutego 9 dnia.

Szymon Zabiełło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Antoni Korwin Kossakowski, pisarz ziem., marszałek konfederacki pow. kow.; Dominik

łowczy i sędzia gr. pow. kow.; Adam Medeksza, podkomorzyc i rotmistrz pow. kow.; Dominik Tyszkiewicz, rotmistrz pow. kow.; Józef Bortkiewicz, mostowniczy wilkomierski; Adam Józef Kozakowski, konsyliarz konfederacji woj. smoleńskiego, starosta szyneliski”.

^k Kolejny wers w rkps. 1 nieczytelny, gdyż dolna część dokumentu jest naderwana.

³¹⁴ Powinno być „ad”.

³¹⁵ VL, t. 7, s. 171.

Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Skorulski, konsyliarz i podstarości pow. kow.; Adam Medeksza, podkomorzyc i rotmistrz pow. kow.; Józef Medeksza, konsyliarz pow. kow., rotmistrz i podkomorzy, starosta skirstymoński; Ignacy z Dowgiałłów Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow.; Ignacy Zabięło, kasztelan mściśławski; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Stefan Zabięło, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L., dworzanin skarbowy pow. kow.; Stanisław Skorulski, sędzia Trybunału i rotmistrz pow. kow.; Ignacy Józef Bousz, starosta garniszki; Dominik Tyszkiewicz, rotmistrz pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.; Adam Kozakowski, konsyliarz konfederacki woj. smoleńskiego, starosta szyneliski; Józef Kunicki, rotmistrz pow. kow.; Andrzej Tołoczko, por. pow. kow.; Adam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Michał Koplewski; Józef Bortkiewicz; Tadeusz Szorc, łowczy ziemi bielskiej; Jerzy Miłosz komornik pow. kow.

95. *Laudum dla bernardynów, 11 II 1768*

Rkps LVIA SA 13711, k. 919–919v, *oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez księdza Regalata Rewkowskiego, lektora filozofii księży bernardynów w konwencie kowieńskim, dnia 11 II 1768.*

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego na sejmik gromniczny do miasta J.K.M. Kowna w roku terażniejszym, 1768 miesiąca februarii 8 dnia, *tanquam ad locum consiliorum* zgromadzeni wszem wobec i każdemu z osobna wiadomo czyniemy, iż po obraniu j.w. deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. na dniu 9 februarii, gdyśmy do sejmiku gospodarskiego przystąpili na tejsze *boni ordinis* radzie naszej, zważywszy być potrzebną ichmościom księżom bernardynom konwentu kowieńskiego za coroczne [sic] odprawowanie w onychże kościele sejmików nadgrode (in vim przez nieostrość udziałanych *quo casu* w ławkach szkód) *nemine contradicente*, [919v] *unanymi voce* od każdego dworu z dymów tymże ichmościom księży [sic] bernardynom po złotemu dać uchwaliliśmy i do wyegzekowania takowej uchwały naszej w następującej racie marcowej i.p. poborcom zlecamy, na dowód czego takowe laudum nasze przy podpisaniu rąk naszych stwierdzamy.

Datum intus.

Antoni Korwin Kossakowski, pisarz ziem., marszałek [konfederacki] pow. kow.; Józef Medeksza, konsyliarz pow. kow.; Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Ignacy z Dowgiałłów Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow.; Józef Borewicz, sędzia ziem. pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.; Ignacy Zabięło, kasztelan mściśławski; Antoni Babecki, cześnik i rotmistrz pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Nikodem Borewicz,

rotmistrz pow. kow., starosta potomulski; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Adam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Józef Bortkiewicz.

67. Sejmik poselski w Kownie, 26 IX 1768

Instrukcję króla na sejmiki wydał F. Kluczycki, Lauda sejmików ziemi dobrzyńskiej, s. 356.

96. Uniwersał przedsejmowy, 12 VIII 1768

Rkps Archiwum Państwowe w Łodzi, Archiwum Bartoszewiczów, 125, s. 5–6, kopia.

Stanisław August, król etc.

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie przewielebnemu w Bogu, j.w. urodzonym senatorom, dygnitarzom *etc.*^a

Wyrazić tego dostatecznie nie możemy, jak nam to przykro jest stawiać przed oczy uprzejmościom i wiernościom waszym terazniejsze okoliczności, które wskroś przenikają ojcowskie nasze serce, zawsze do narodu tego przywiązane, między którym w równości urodzeni i wychowani, potym za Boskim zrządzeniem wolnemi głosami do władania jegoż berłem na tron królestwa tego jesteśmy wyniesieni, jemuż w miłości i szczeroci Bogu wszystko widzącemu najlepiej znajomej panujemy, milczeniem jednak przechodzić przyczyny i środki, które po wielu województwach słodki pomięszwały pokój i wewnętrzne poruszały bezpieczeństwo, w najprzykrzejsze całe królestwo nasze wprawują nieszczęśliwości, jedynie do Boga zastępów wzdychając, żeby nam wszechmocną przestał grozić, a błogosławić zaczął ręką. Spodziewamy się po nie więcej gorliwych, jak rozumnych obywatelach tej Rzeczypospolitej, że w trzech stanach zgromadzeni bez prewencyi losy ojczyzny poznawać i o nich zarządzać zechcą. Na ten więc koniec pragnąc za życia dobrej pory w czasie przypadającego ordynaryjnego sejmu, tenże podług konstytucyi ostatniej na dzień 7 miesiąca listopada w tym roku tu w Warszawie składamy, sejmikom zaś po województwach, ziemiach i powiatach na miejscach zwyczajnych dzień 26 miesiąca września, a generałowi ziem pruskich dzień dziesiąty miesiąca października, na miejscu także prawem opisanym, naznaczamy i determinujemy. Wszystkich zatem tej ojczyzny synów po ojcowsku napominamy, aby na ten sejm przyszły spośród siebie obrali posłów ojczyznę i prawa jej kochających, potrzeb krajowych dobrze wiadomych, w czynnościach [6] doskonałych, w czułości, ostrożności i miłości powszechnego dobra doświadczonych, a do interesu i parcjalności nieprzywiązanych. Bynajmniej tedy

^a W tej kopii wpisano „księstwa Zatorskiego i Oświęcimskiego”.

nie wątpimy, że żadne województwa, ziemie i powiaty instrukcjami urodzonych posłów swoich tak obowiązują do roztropnego i dokładnego wraz z nami na przyszłym sejmie pracowania, aby pożądanego dobra, pokoju i szczęśliwości na przyszły czas nie wzruszone z tego naszego sejmowania wyniknęły skutki, czego jako usilnie żądamy, tak uprzejmościom i wiernościom waszym na tym obywatelskim każdego województwa, ziemi i powiatu sejmikowym zjeździe Ducha Świętego przytomności oraz zdrowia dobrego życzymy.

Dan w Warszawie dnia 12 miesiąca sierpnia 1768.

Stanisław August król.

97. Kredens dla posłów na sejm, 26 IX 1768

Rkps 1 LVIA SA 13711, k. 1385–1385v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm sądowym kow. przez Józefa Sławoczyńskiego, skarbnika żmudzkiego, dnia 26 IX 1768; **Rkps 2** LVIA SA 13711, k. 1387–1387v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Józefa Sławoczyńskiego, skarbnika żmudzkiego, dnia 26 IX 1768.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego na sejmik poselski przedsejmowy w roku terażniejszym, 1768 miesiąca septembra 26 dnia do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad locum consiliorum* zgromadzeni, stosując się do uniwersałów N.K.J.P.N.M., któremi do obrad publicznych i radzenia dobru powszechnemu pociągnięni, spomiędzy siebie za posłów na sejm ordynaryjny następujący w.i.p. Antoniego Szorcza, rotmistrza i Józefa Lugayłę, oboźnego pow. kow. zgodnie, *nemine contradicente* obraliśmy i destynowali, którym to w.i.p. posłom żądania nasze ku najskuteczniejszemu ojczyzny uszczęśliwieniu oraz religii, praw, swobód naszych ucaleniu w osobliwych instrukcjach [1385v] naszych wyrażone zleciwszy, niniejszym instrumentem naszym kredensujemy, a dla wagi i mocy rękoma naszymi podpisujemy się.

Actum w Kownie *ut supra*.

Szymon Zabieło, marszałek pow. kow., generał lieutenant wojsk W.Ks.L.; Szymon Siruć, kasztelan witebski, *m.p.p.*; Antoni Zabieło, łowczy wielki^a W.Ks.L.; Krzysztof Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik pow. kow.; Józefat Siruć, sędzia gr. kow.; Jerzy Adam Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Ignacy Zabieło, kasztelanic mścisławski; Adam Józef Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow.; Stefan Wiszniewski, pisarz gr. kow.; Benedykt Lugayło, starosta rakiski; Kazimierz Zawisza, podstoli inflancki; Antoni Sopoćko, regent gr. kow.

^a Skrót od tego słowa nadpisany.

98. *Laudum dla posłów, 26 IX 1768*

Rkps LVIA SA 13711, k. 1386–1386v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Józefa Sławoczyńskiego, skarbnika żmudzkiego, dnia 26 IX 1768.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego na sejmik poselski przedsejmowy w roku terażniejszym, 1768 miesiąca septembra 26 dnia za uniwersałami N.K.J.P.N.M. do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad locum consiliorum* zgromadzeni, gdy na sejm walny ordynaryjny następujący dla uszczęśliwienia i ucalenia praw, swobód wolnością zaszczyconego narodu naszego z pośrodku siebie za posłów w.i.p. Antoniego Szorcza, rotmistrza i Józefa Lugajłę, oboźnego pow. [1386v] kow. zgodnemi głosy obraliśmy, widząc odmianę czasu, karystją żywności upatrując następującą stratę i ekspensa, tak z prawa pospolitego *in ordine* opatrzenia ekspensów posłom opisanego, jako też z jednostajnej zgody i woli naszej dla tychże w.i.p. posłów z dymu abjuratowego tak dóbr ziemskich, jako też hybernowych królewskich po tynfie jednym na osobę, to jest po złotym jednym i ^agroszy ośm^a naznaczamy i one wybierać przez egzaktorów za egzekucją *inremitantes* pozwalamy i dysponujemy, *hoc praecaute*, iż, gdyby który z w.i.p. posłów *quo interveniente casu* na sejm nie przybył, tedy takowe wyż wyznaczonego *censum* przytomnemu *cedere* powinno. I na tośmy dali z podpisem rąk naszych.

Actum w Kownie *ut supra*.

Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał lieutenant wojsk W.Ks.L.; Szymon Siruć, kasztelan witebski *m.p.p.*; Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L.; Krzysztof Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik pow. kow.; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Józefat Siruć, sędzia gr. kow.; Jerzy Adam Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.; Ignacy Zabięło, kasztelan mściśławski; Adam Józef Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow.; Stefan Wiszniewski, pisarz kow.; Benedykt Lugajło, starosta rakiski; Kazimierz Zawisza, podstoli inflancki; Antoni Sopoćko, regent gr. kow.

99. *Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 26 IX 1768*

Rkps 1 LVIA SA 13711, k. 1397–1398v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Józefa Sławoczyńskiego, skarbnika żmudzkiego, dnia 22 X 1768;
Rkps 2 AGAD Zb. Popielów, k. 384–385v, kopia.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników^a, szlachty i obywatelów powiatu kowieńskiego na sejm ordynaryjny w roku^b 1768 uniwersałem J.K.M. dnia 7 listopada naznaczony i.p. posłom *in loco consiliorum solito* w Kownie na sejmiku

^{a-a} Fragment nadpisany.

^a W rkps. 2 brak słowa.

^b W rkps. 2 dodano „teraźniejszym”.

antekomicjalnym w roku tymże 1768 miesiąca września 26 dnia *libere ac unanimi consensu* obranym dana *et ad promovendum* onymże zalecona.

Komu skrytych nie objawia myśli przeświadczenie, kogo rzeczywiste nie upewnają dowody, że okrąg całego świata, w Boskiej zawarty dłoni, jest w podziale swoim wszechwładnością teje rządzony ręki, szczęśliwych, jako w ucisku oplakanych ziemskich dziedzin do namiestniczego z przeświadczone^c urodzonym czyli wezwanym do tronu i berła wyroków spuszczonego sprawowania [1397v] osobom. Należy za tym świętej opatrności z serc naszych nieustającej składać wdzięczności ofiary, że naród nasz pod tak łaskawym, zbiór wszelkich zamykającym doskonałości N.K.J.P.N.M. zostaje panowaniem, który jakie wyssaną mający ku ojczyźnie miłość, w teje wypiełgnowany obyczajach, jakby rzemieśnicza nadgrode ręką oznacza korzyść praca, miasta ozdoby, zysk, kupiectwo znajdowały, każdy oraz według powołania urzędu i kondycyi obywatel przyzwoitych odbierał używanie darów, a w ogólności Rzeczpospolita nasza swojej spokojnością, sławą szczyściła się i obroną, czynił usilności. Nie trzeba obszernych tam wywodów, gdzie oprócz dobrych myśli i chęci, które czasowi ustępować, jego przemian pilnować i częstokroć w skutku osychać muszą, same publiczne objaśniają ustawy, że już urządzenie pod wolnością szkodliwie okryśliwszy bezradności swewole, ułożone mieliśmy sposoby, a że w wypogodzonych najpożądańszego powodzenia nadziejach, nie bez górnej niebios woli, przecinkiem wewnętrznego rozruchu zaćmiły się pociechy i do tego, ^d iż Rzeczpospolita nasza^d przyszła zamętu.

Najgorliwsze i.p. posłowie nasi, po oświadczonych za nieprzerwaną J.K.M.P.N.M. pieczołowitość dziękach, zanosą prośby, ażeby w wyniesionych zamachach nachylonemu ku upadku narodowi grożących ^e rządził i dysponował, i kierował^e radą, a tym własność ojca okazywał ojczyzny, gdzie więcej, niż na ugłaskanym, na burzliwym rzucającej się łódce *provido opus est navarcho*. Nie trapi nas rozpacz, nie gryzie troskliwość, kiedy pod mądrym Najjaśniejszego Pana dobrotliwie nam królującego zostawuje styrem, że i wiara bez uszczerbku, wolność w obrębach prawa wielkim krwi i substancyi nabyte nakładem ubezpiecza się.

1. Pierwszy i najuroczystszy ten i.p. posłom zaleca się artykuł, ażeby, łącząc się z temi, *quibus datum est nosce misteria*, do uspokojenia przykładali się krajowego.

2. Rodzaj, a bardziej opisanie podatku, że się widzi być obywatelom uciemienzieliwy, ażeby i.p. posłowie *de modo et medis* mieli bacność, *iniu[n]gitur*.

3. Wiadomo wszystkim, jako manufaktury wprowadzone obfitych pożytków stają się przyczyną, kiedy stąd kraj wzięwszy *augmentum* w ludziach w różnych kunsztach wyćwiczonych, osadziwszy onemi miasta i wsie *accumulato numero* mieszkańców, któremi teraz tyle miejsc obnażonych ojczyzna ogląda i jako *deserta Arabia* nad ruiną kraju ubolewa, wielu dobrom stąd wyniknionym dla

^c W rkps. 2 „przedwiecznym”.

^{d-d} W rkps. 2 zamiast tego ten fragment nadpisany nad skreślonym tekstem „*homo homini fit lupus* między wspólne prawa”.

^{e-e} W rkps. 2 „przezorną rządził, kierował i dysponował”.

Rzeczypospolitej okaże sposoby, takowych bowiem ludzi [1398] osadzeniem, prócz większej ludności w państwo nasze wprowadzonej, która przez znaczniejszą konsumpcją ziemie własną z bogactwem będzie, prócz większych wpływania do skarbu publicznego dochodów z czopowego, szelężnego, która aukcja obywateli bez wątpienia pomnoży prócz przyczynienia manufaktur, dla których niedostatku pieniądze do cudzych krajów wyprowadzać musi, a przeto uszczerbek na złocie i srybrze ponosi, prócz pomnożenia handlów, które są znaczną częścią użytków publicznych, jeszcze w tym profitować będzie, że ludzie różnych do założenia^f fabryk, czego jako Rzeczpospolita potrzebować zdaje się, jako *ad hocce principium* wszystkich państw siły utrzymującego *suum negotium referendo* wielki w tym swój zakłada interes, tak jeżeli powszechna w ojczyźnie^g ugruntuje się spokojność, i.p. posłowie swoje starania przykładają zechcą.

4. Dobra Kroże i Bardyczew z swemi przynależnościami^h, jedne ogniem przypadkowym, drugie zapalczewością wojny, j.o.ks.j. Radziwiłłowej, wojewodziny nowogrodzkiej, wieloletniego wieku w [w]dowinnym stanie będącej, do intryg żadnych nie mieszającej się damy, gdy zostały zrujnowane, ażeby, przez wzgląd na szkodę i zacność domu z dziadów ojca i męża wsławionych w ojczyźnie zasługami bohaterów, mieć mogły nagrodę, ciż i.p. posłowie *instabunt*.

5. Miasto Kowno nie mniejszych prowincyi Księstwa Litewskiegoⁱ liczące się ozdobach, gdy przez różne klęski spustoszone, dotąd nie tylko rozkwitnąć nie mogło, ale barziej jeszcze z mieszkańców ogołaca się, wejrzeniu N.K.J. i zgromadzonych stanów, przy zachowaniu dawnych praw i przywilejów im służących, submitować będą.

6. Powiat kowieński z ichmość marszałkiem tegoż powiatu³¹⁶ i j.w.i.p. Siruciem, kasztelanem witebskim oraz łowczym wielkim W.Ks.L.³¹⁷ kompatriotami, którzy ustawicznie *pro publico* własnej substancyi ruiny, dobrotliwości przypomnieć pańskiej.

7. Nazbyt zyskowny zagranicznym kupcom, a uciemięzliwy i nieznośny *in procesu juris* dla obywateli Rzeczypospolitej nowej konstytucyi przepis *titulo* „Bezpieczeństwo sum cudzoziemców” *folia 272 ultimae constitutionis*³¹⁸ rozprawować się, że bez kopii z spraw z kilkudziesiętnych rejestrów pod pretekstem weksłów *modo anonimo* każe. Zaczym ażeby ten punkt konstytucyi narodowi szkodliwy objaśnić, i.p. posłowie starali się, *quam maxime* zalecamy^k.

^{f-f} W rkps. 2 „do założenia różnych”.

^g W rkps. 2 zastąpiono na „w narodzie”.

^h W rkps. 2 „przyległościami” zamiast „przynależnościami”.

ⁱ W rkps. 2 dodano „niegdys”.

^j W rkps. 2 dodano „ponoszą”.

^k Dalszej części brak w rkps. 2.

³⁰⁹ Szymon Zabiełło, marszałek kowieński.

³¹⁷ Antoni Zabiełło, łowczy wielki litewski.

³¹⁸ VL, t. 7, s. 232.

8. W podniesieniu *sancitorum* konfederacyi 1764 roku dla tych, którzy od obrania i koronacyi szczęśliwie N.K.J.P.N.M. nam panującego odłączeni z różnych byli przyczyn, gdy w.j.p. Ignacy Bohusz, [1398v] podwojewodzi i mieczny wileński powszechniej nie dostał litości, *instabunt* i.p. posłowie jakby do społeczności obywatelskiej i używania ojczystego dymu słodczy z zagranicznego chronienia się z czcią nie zaćmionej był przywrócony utściwości.

Caetera activitati i.p. posłów *atque eorum dexteritati* polecamy.

Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał lieutenant wojsk W.Ks.L.; Szymon Siruć, kasztelan witebski jako obywatel powiatu tegoż *m.p.p.*: Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L. jako obywatel tegoż powiatu; Ignacy Zawisza, sędzia ziemski prezydujący pow. kow. *m.p.*; Mikołaj Prozor, sędzia ziem. i rotmistrz pow. kow.; Krzysztof Zawisza, stolnik pow. kow.; Stanisław Zawisza, mieczny pow. kow.; Adam Józef Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow.; Ignacy Zabięło, kasztelan mściłowski; Józefat Siruć, sędzia gr. pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.

68. Sejmik deputacki w Kownie, 6 II 1769

100. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 6 II 1769

Rkps LVIA SA 13713, k. 44–45, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Rafała Legienzę, dnia 6 II 1769.

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucyi *coronationis* 1764³¹⁹ roku na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad locum solitum cons[il]iorum* zebrawszy się, nie przychodząc do kreskowania się, *more antiquo atque* w tym powiecie od lat kilkudziesiąt *usitato*, zgodnemi głosy *voceque unanimi* za deputatów na Trybunał przysły W.Ks.L. *nemine contradicente* w.i.p. Antoniego Odyńca, strażnika starodubowskiego i Tomasza Michniewicza, podczaszyca rzeczyckiego obraliśmy, moc sądenia spraw *praesente lege* Trybunału przepisanych daliśmy, miejsce powiatowi naszemu należące zasiadać pozwoliliśmy, *atque ad mentem novella legis*³²⁰ w.j.p. Antoniego Odyńca, strażnika starodubowskiego [44v] na kadencją wileńską, a w.j.p. Tomasza Michniewicza, podczaszyca rzeczyckiego na kadencją ruską wyznaczwszy, jurament ichmościów w konstytucyi 1726³²¹ roku opisany, a przez obranych w.i.p. deputatów w te słowa wykonany:

³¹⁹ VL, t. 7, s. 171.

³²⁰ VL, t. 7, s. 172.

³²¹ VL, t. 6, s. 216.

My, Antoni Odyniec i Tomasz Michniewicz, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy Św. jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwe, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalskich, według żaloby i odporu stron nic nie przykładając ani ujmując będę sędził, zeznania, zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej strony i osoby, na nieprzyjaciela, na tutejszego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni ani za posiuły i dary sam prze[z] się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów, nadgrody i podarków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swoim nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości, prawo pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej, gwałtownej potrzeby, że za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także [45] prawdziwie według korektury trybunału w roku 1726³²² w Grodnie uczynionej nic jej nie przestępując na tych sądach trybunalskich sprawować się będę, jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mi Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, niech mię ubije na duszy i na ciele.

In facie publica na miejscu sejmikowym u stolika j.w. senatorom, dygnitarzom, urzędnikom wyznaczonego, ja, marszałek pow. kow. z urzędnikami, wysłuchawszy i przyjąwszy *hoc laudo publico*, kredensujemy i *pro majori fide* takowy kredens rękoma własnymi podpisujemy.

Pisan w Kownie roku 1769 miesiąca lutego 6 dnia.

Szymon Zabięłło, marszałek pow. kow., generał lieutenant wojsk W.Ks.L.; Ignacy z Dowgiałów Zawisza, prezydent sądów ziem. pow. kow.; Antoni Kossakowski pisarz ziem. pow. kow.; Ignacy Zabięłło, kasztelanic mścisławski; Adam Mencyński, strukczaszy pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Józef Majewski, cześnik pow.³²³; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Nikodem Borewicz, rotmistrz pow. kow., starosta potomulski.

³²² VL, t. 6, s. 216.

³²³ Nie występuje w spisie urzędników, *Urzędnicy*, t. II, s. 366.

69. Sejmik elekcyjny w Kownie, 8 II 1769

101. Kredens dla chorążego kowieńskiego, 8 II 1769

Rkps LVIA SA 13713, k. 46–46v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Józefa Sławoczyńskiego, skarbnika żmudzkiego, dnia 8 II 1769.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego na sejmiki elekcyjne do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* zgromadzeni, czyniemy wiadomo, iż, po przeczytanych przepisach *novelle legis*³²⁴ N.P.N.M., przystąpiliśmy do elekcyi urzędu chorążstwa w powiecie naszym *post decessum* w.j.p. Ludwika Chełchowskiego zawakowanego, a że wkorzenionym od lat kilkudziesiąt w tym powiecie zwyczajem nie biorąc przed się *pro ultima necessitate* przepisanego kreskowania się sposobu, zgodziliśmy się *per verbum placet voceque unanimi, nemine contradicente* i obraliśmy za chorążego pow. kow. j.w.j.p. Ignacego Zabięły, kasztelanica mściśławskiego, saskiego, kubiluńskiego etc. starostę, któremu miejsce przyzwoite na sejmikach *et ubique locorum* mieć i zasiadać, wszelkich oraz urzędowi temu prerogatyw z prawa należących używać pozwalamy, a względem otrzymania przywileju na ten urząd do łaski J.K.M.P.N.M. odsyłamy, zgodną zaś elekcją osoby na ten rzeczony urząd chorążstwa j.w.j.p. Zabięły, kasztelanica mściśławskiego *praesenti laudo* oświadczamy.

Pisan w Kownie, roku 1769 [46v] miesiąca lutego 8 dnia.

Szymon Zabięły, marszałek pow. kow., generał lieutenant wojsk W.Ks.L.; Ignacy z Dowgiałłów Zawisza, prezydent sądów ziem. pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Józef Borewicz, sędzia ziem. pow. kow.; Jerzy Adam Rodziejewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.; Adam Medeksza; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Józef Zabięły, łowczyc wielki W.Ks.L.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Antoni Kazimierz Dołęga Kozierowski, starosta brzoskowski; Józef Lugayło, oboźny pow. kow.; Nikodem Borewicz, starosta potumulski, rotmistrz pow. kow.; Józef Bortkiewicz, rotmistrz pow. kow.; Antoni Babecki, cześnik i rotmistrz pow. kow.; Paweł Staniwicz, rotmistrz pow. kow.; Tomasz Michniewicz, podczaszyc rzeczycki; Jerzy Miłosz, komornik pow. kow.; Tomasz Illinicz, dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Józef Medeksza, rotm. podkomorzyc kow., starosta skirstymoński; Stafan Zabięły; Antoni Szorc, rotmistrz pow. kow.; Jakub Spialski; Adam Kognowicki; Piotr Węciewicz; Jan Kulwieć; Antoni Lugayło, komor. pow. kow.; Dominik Kulwieć; Jan Kulwieć; Franciszek Kulwieć, komornik pow. kow.; Chryzostom Juskiewicz, klucznik pow. kow.; Adam Łabanowski; Michał Stawski; Felicjan Dauksza; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.

³²⁴ VL, t. 7, s. 171.

102. Sufragia na chorągwo, 8 II 1769

Rkps 1 Archiwum Zabiellów 225, s. 1–11, oryginał; **Rkps 2** LVIA SA 13713, k. 47–50v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Józefa Sławoczyńskiego, skarbnika żmudzkiego, dnia 8 II 1769.

^aSufragia obywatelów powiatu kowieńskiego na chorągwo tegoż powiatu j.w.j.p. Ignacemu Zabiellowi, kasztelanicowi mścislawskiemu *unanymi voce, nemine contradicente* w roku 1769 miesiąca lutego dnia 8 dawane: Szymon Zabiello, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Ignacy z Dowgiałłów Zawisza, prezydent sądów ziem. pow. kow.; Jerzy Adam Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.; [1 k.] Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Józef Zabiello, łowczyc wielki W.Ks.L., szambelan J.K.M.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Józef Lugałło, oboźny pow. kow.; Nikodem Borewicz, rotmistrz pow. kow., starosta potumulski; Józef Bortkiewicz, rotmistrz pow. kow.; Jerzy Miłosz, komornik pow. kow.; Jakub Szpihalski; Karol Dobożyński *m.p.*; Adam Kognowicki; Trojan Dowgiałłowicz; Ignacy Szpakowski, starosta pogirmoński; Jan Dowbor, wojski pow. wilkomierskiego; Stanisław Ibiański, *m.p.*; Antoni Stawski, *m.p.*; Piotr Węcewicz; Ignacy Dąbrowski; [2k.] Józef Walentynowicz, horodniczy pow. bracławskiego; Kazimierz Eymont, komornik pow. kow.; Michał Nieścuk; Hieronim Żuromski, chorąży pow. kow.; Antoni Lugałło, porucznik pow. kow.; Benedykt Lugałło, starosta rakiski, *m.p.*; Adam Łabanowski; Jerzy Zelnio; Jerzy Montwiłł; Piotr Jagiełłowicz; [2] [1 k.] Ignacy Płaskowski *m.p.*; Franciszek Giecy *m.p.*; Michał Juszkiewicz; Jan Szatyński; Józef Kulwieć, porucznik pow. kow.; Franciszek Kulwieć, komornik pow. kow.; Nikodem Białuski; Antoni Stawski; Fabian Donarowicz, skarbnik ziem. dobrzyński; Jan Szydłowski, podst. płocki; Michał Eyczun; Andrzej Urniaż; Jerzy Urniaż; Stanisław Urniaż; Antoni Urniaż; Kazimierz Urniaż; Jan Urniaż; Andrzej Urniaż; Jakub Urniaż; Antoni Urniaż; Adam Urniaż; Antoni Urniaż; Tadeusz Urniaż; Jerzy Urniaż; Piotr Ibiański; Jan Ibiański; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Tadeusz Medeksza; Tomasz Olszewski; Jan Eyczun; Antoni Olszewski; Bartłomiej^b Medeksza, porucznik pow. kow.; [2 k.] Chryzostom Juszkiewicz, klucznik pow. kow.; Mikołaj Juszkiewicz; Jan Łabanowski; Dominik Rakiewicz; Józef Szukszta; Stanisław Urniasz; Jan Urniasz; Jakub Szpihalski; Jan Urniaż; Antoni Blinstrub, wojski witebski; Piotr Paszkiewicz; Karol Dobużyński, *m.p.*^c; Franciszek Kognowicki, straż.³²⁵; Jerzy z Tałga Węcewicz; Ignacy Orłowski, mostowniczy smoleński; Piotr Twirbut;

^a Na marginesie notatka „Roku 1769 miesiąca februarii 8 dnia *comparendo personaliter* w.j.p. Józef Sławoczyński, skarbnik ks. żmudzkiego takowe sufragia *ad acta* ksiąg grodzkich pow. kow. podał, *suscepit* Wawrzyniec Jachimowicz, regent gr. pow. kow. *m.p.*”.

^b W rkps. 2 „Piotr Tomasz” zamiast „Bartłomiej”.

^c W rkps. 2 brak tego skrótu.

³²⁵ Być może strażnikowicz starodubowski

Jan Zelnio; Andrzej Zelnio; ^dSymon Zelnio^d; Józef Proniewicz; Felicjan Kulwieć; Stanisław Proniewicz; Ignacy Budrewicz; Michał Stawski; Dominik Gineyko; Stefan Noreykowicz; Szymon Gineytt; Antoni Woydat; Józef Woytkiewicz; Ignacy Steygwiłł; Jan Steygwiłł; [3] Franciszek Ibiański; Piotr Radyko; Jan Głębocki; Andrzej Urniaż; Andrzej Urniaż; [sic] Jan Rudelowicz; Józef Pietkiewicz; Kazimierz Lugayłło; Antoni Lugayłło; Jakub Anusowski; Józef Tarkowski Marcinkiewicz; Jerzy Butkiewicz; Michał Chrystowski; Stanisław Nichielewicz; Józef Nichielewicz; Michał Wisicki^e; Józef Wiszczycki; Antoni Wiszczycki; Jakub Dopkiewicz; Kazimierz Jankowski; Ludwik Zasimowski; Jerzy Tomaszewski; Jan Nichielewicz; Tadeusz Nichielewicz; Maciej Kirklewski; Józef Kirklewski; Kazimierz Mineyko; Józef Iwaszkiewicz; Adam Chrystowski; Ignacy Chrystowski; Jerzy Stacewicz; Michał Wysocki; Mateusz Jurewicz; Nikodem Białuski, namiestnik gr. kow.; [4] Jan Jurewicz; Jan Goyżewski; Antoni Woytkowicz; Jakub Krzyżanowski; Adam Dowmont; Mateusz Eygird; Szymon Bobrowski; Jakub Perskiewicz^f; Jerzy Goylewicz; Jerzy Szymkiewicz; Jerzy Domaracki; Jan Ibiański; Stefan Weszeyko; Adam Downtort; Andrzej Hanusowski; Michał Downtort; Andrej Wasylewski; Maciej Downtort; Antoni Giecewski; Maciej Jagiełłowicz; Maciej Ibiański; Tadeusz Medeksa; Adam Lugayłło, oboźnic pow. kow.; [5] Jan Rymowicz; Adam Rymowicz; Antoni Nartowt; Konstanty Juskiewicz; Antoni Talmont; Józef Wimbor; Mikołaj Paszkiewicz; Andrzej Wimbor; Kazimierz Paszkiewicz; Tomasz Romaszko; Szymon Worłowski; Klemens Radyko; Dominik Czerniewicz; Ignacy Mańkowski; Tomasz Olszewski; Antoni Olszewski; Jan Wasilewski; Szymon Kudrewicz; Kazimierz Kudrewicz; Szymon Kudrewicz; Jan Kudrewicz; Tadeusz Kudrewicz; Kazimierz Rudziejewicz; Jan Jawosz; Ignacy Czerniewicz; Maciej Olszewski; Kazimierz Olszewski; Maciej Eygird; Mateusz Eygird; Kazimierz Eygird; Jerzy Eygird; Adam Tomkiewicz; Szymon Tomkiewicz; [6] Antoni Wasilewski *m.p.*; Andrzej Wimbor; Antoni Tomkiewicz; Jakub Kudrewicz; Szymon Hanusowski, *m.p.*; Jan Sowgin; Andrzej Butkiewicz; Antoni Staszkiwicz; Adam Szukszta; Franciszek Michielewicz; Jerzy Ornowski; [7] Tomasz Illinicz, dworzanin skarbowy W.Ks.L. z pow. kow.; Ignacy Borewicz; Walenty Hermanowicz, C.P.D.; Józef Antoni Sipiński; Jakub Sipiński; Antoni Egintowicz; Kazimierz Woytkoński; Jerzy Ostromecki; Jan Jabłoński; Kazimierz Kulwieć; Andrzej Stankiewicz; Józef Stankiewicz; Antoni Jurkiewicz; Michał Urbanowicz; Jakub Rajewski; Jerzy Łakowicz; Stanisław Dobkiewicz; Józef Dobkiewicz; Maciej Dobkiewicz; Jan Gurski; Andrzej Borewicz; Jerzy Skorobohaty; Józef Wnorowski; Karol Markiewicz; Antoni Chałstowski; Mateusz Chałstowski; Leon Chałstowski; Jan Honesty; [8] [1k.] Marcin Kowalewski; Józef Antoni z Gorska Kochański; Jan Butkiewicz; Maciej Iwaszkiewicz; Stanisław Milicki; Franciszek Nartowt; Mikołaj Rakicki; Tadeusz Rakicki; Marcin Wizgin; Kazimierz Sławiński; Józef Hermanowicz; Jerzy Hermanowicz;

^{d-d} W rkps. 2 brak tego fragmentu.

^e W rkps. 2 „Wiszczycki”.

^f W rkps. 2 „Pieszkiewicz”.

Jan Chwedorowicz; Kazimierz Wilpiszewski; Tomasz Wilpiszewski; Stefan Pilecki; Jan Jagintowicz; Stefan Downarowicz; Andrzej Kozakowski; Maciej Wilpiszewski; Dadeusz [sic] Wilpiszewski; Józef Szymanowski; Stanisław Ordyniec; Bartłomiej Boreyko; Maciej Szymanowski; Antoni Gukiewicz; Piotr Twirbut; Jan Łabanowski; Adam Draseyko; Adam Łabanowski; Franciszek Łabanowski; Tadeusz Draseyko; [2k.] Józef Draseyko; Wawrzyniec Draseyko; Michał Radziwiłłowicz; Tadeusz Radziwiłłowicz; Bartłomiej Radziwiłłowicz; Jan Radziwiłłowicz; Mikołaj Radziwiłłowicz; Stefan Raykowicz; Mikołaj Pawłowicz; Józef Szyłakowski; Jerzy Szyłakowski; Karol Szyłakowski; Michał Mongirt; Jerzy Klepacki; Jerzy Urniasz; Stanisław Kudrewicz; Piotr Saurymowicz; Józef Ibiański^g; [9] [1k.]^h Dominik Gabryałowicz; Antoni Swolkien; x Adam Swolkien; x Michał Zwycze[w]icz; Kazimierz Eymontⁱ; x Kazimierz Jachimowicz; Tadeusz z Wilbuta Ibiański; x Aleksander Skolski; Stanisław Rouba; x Michał Matuszewicz^j; Antoni Stawski; Józef Żebrowski; x^k Kazimierz Żebrowski; Karol Szpiahalski; x Antoni Jezmąt; Adam Łakowicz; Eymont Symon; Władysław Kudrewicz; Michał Szatyński; Józef Szaniawski; x Kazimierz Wisztok; x Kazimierz Tuskiewicz; x Felicjan Kulwieć; x Jan Boniuszko; [2 k.] Antoni Snarski; x Stanisław Stankunowicz; x Mateusz Andrunowicz; x Dominik Sadzewicz; x Michał Ibiański; x Jerzy Żyliński; x Antoni Andrunowicz; x Sudyk Andrzej; x Maciej Michniewicz do tego kredensu podpisują się; Antoni Dłuski; Andrzej Sudyk; x Józef Martusewicz; x Antoni Stankunowicz; x Andrzej Andrunowicz; x Franciszek Boniuszko; x Dominik Swolkin; x Kazimierz Żebrowski; x Adam Pacewicz; x Jan Szatyński; x Józef Finko; x Adam Tuskiewicz; x Andrzej Wilkiewicz; x Kazimierz Tuskiewicz; x Jan Natkiewicz; [10] Benedykt Rosławowicz; x Tadeusz Symonowicz; Maciej Noreyko; x Stefan Czarnecki; x Antoni Iwanowski; x Mateusz Dackiewicz; x Stanisław Sadzewicz; x Jan Stękwicz; x Kazimierz Szatyński; Ignacy Stawski; Antoni Lugałyło; x Franciszek Boniuszko; Marcin Dobkiewicz; Józef Kulwieć.

[11] Wota nasze prześwietnego powiatu kowieńskiego patriotów i osiadłych nas, braci wlane na j.w.j.p. kasztelanica Ignacego Zabięły, dane na chorągwo naszego powiatu podpisujemy się: Józef Kunicki, rotmistrz pow. kow.; Filip Wędziągolski, skarb. inflancki; Jan Łopiński, regent pow. kow.; [1k.] Fabian Dauksza, *m.p.*; Jan Rupeyko, komornik pow. kow.; Piotr Rogewski; Kazimierz Medeksza; Piotr ^lvon Dymscha^l, porucznik kow.; Antoni Rosławowicz; Jerzy Żukowski x; Szymon Żukowski, x; Piotr Droseyko x; Dominik Buyniewicz; Ignacy Woyna; Jan Kamiński x; Tadeusz Medeksza; Mateusz Dauksza x; [2k.] Jan Łabanowski; Chryzostom Juskiewicz, klucznik pow. kow. *m.p.*; Kazimierz Olszewski x;

^g W rkps. 2 dodano „x”.

^h Dwa nazwiska zamazane: być może „Andrzej Wołk”, drugie nieczytelne.

ⁱ Nazwiska brak w rkps. 2.

^j W rkps. 2 „Prusewicz” i brak „x”.

^k W rkps. 2 brak „x”.

^l W rkps. 2 „Dymsza”.

[12] Stanisław Wilamowicz z Uzumiszek; Jan Dyrmont z okolicy Szuk x; Jerzy Rakiewicz z Antogini; Jakub Chlewiński z Drąsejk; Jerzy Towiański z Jaczun; Jan Droseyko z Drąsejk; Aleksander Siedziejowski z Drąsejk; Tadeusz Szczerbo z Łączynowa; Michał Grzymalowski z Jurgańc^m.

103. Kredens dla rotmistrza parafii kiejdańskiej i opitołockiej, 8 II 1769

Rkps LVIA SA 13713, k. 51–51v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Józefa Bortkiewicza, dnia 8 II 1769.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego z ustawy praw W.Ks.L. na sejmik gromniczny w roku terażniejszym, 1769 na dniu 6 miesiąca lutego do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* zebrawszy się, po obraniu w.i.p. deputatów, pełniąc w tym powszechnie ustawy *in ordine* postanowienia potrzebnego *exertii militaris* porządku i regulaminu obywatelów powiatu kowieńskiego w obowiązkach powinnej gotowości ku służbie Rzeczypospolitej zostających z mocy konstytucyi W.Ks.L. za rotmistrza pow. kow. parafii kiejdańskiej i opitołockiej, *post ascensum* j.w.j.p. Ignacego Zabięły, kasztelanica mściśławskiego na chorągstwo, j.p. Józefa Bortkiewicza nieprzychodząc do kreskowania się, *voce unanimi, nemine contradicente* obraliśmy, obowiązki wszelkie, moc i prerogatywę *praxi de jure concessibilis* zleciliśmy, którego jegomości w pomienionym urzędzie rotmistrzostwa utwierdzając, wszem wobec [51v], komuby należało wiadomo czyniemy *praesenti laudo* o takowym obraniu świadcząc, rękoma naszemi podpisujemy się.

Pisan w Kownie roku 1769 miesiąca lutego dnia 8.

Szymon Zabięły, marszałek pow. kow., generał liutenant wojsk W.Ks.L.; Ignacy z Dowgiałłów Zawisza, prezydent sądów ziem. pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Antoni Babecki, cześnik i rotmistrz pow. kow.; Paweł Staniewicz, rotm. pow. kow., namiestnik husarski; Ignacy Zabięły, kasztelanica mściśławski, chorągży pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Józef Lugayłło, obożny pow. kow.; Jerzy Miłosz, komornik pow. kow.; Nikodem Borewicz, rotmistrz pow. kow., starosta potumulski; Karol Dobożyński *m.p.*; Adam Kognowicki; Jakub Szpiałowski.

^m Dopisano „*Concordatum cum actis* Jachimowicz, regent gr. pow. kow.”.

70. Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1770

104. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 5 II 1770

Rkps 1 LVIA SA 13713, k. 864–865v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Józefa Mieczkowskiego, dnia 6 II 1770; **Rkps 2** LVIA SA 13713, k. 871–872v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Dominika Blinstruba, wojskowicza witebskiego, dnia 7 II 1770.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatela powiatu kowieńskiego^a *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucji *coronationis*^b 1764³²⁶ na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad locum solitum consiliorum* zebrawszy się, nie przychodząc do kreskowania się, *more antiquo atque* w tym powiecie od lat kilkudziesiąt *usitato*, zgodnemi głosy *voceque unanimitate* za deputatów na Trybunał przysły W.Ks.L. *nemine contradicente* w.i.p. Jana Rafała Szymkowskiego, regenta ziem. pow. kow. i Jakuba Domeykę, komornika pow. kow. obraliśmy, moc sądzenia spraw *praesenti lege* trybunału przepisanych [864v] daliśmy, miejsce powiatowi naszemu należące zasiadać pozwoliliśmy, *atque ad mentem novellae legis*³²⁷ w.j.p. Szymkowskiego, regenta ziem. pow. kow. na kadencją wileńską, a w.j.p. Domeykę, komornika pow. kow. na kadencją ruską wyznaczwszy, jurament ichmościów konstytucji 1726 roku³²⁸ opisany, a przez obranych w.i.p. deputatów w te słowa wykonany:

My, Jan Szymkowski i Jakub Domeyko, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy Św. jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich^c wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalskich^c, według żaloby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując będę sędził, zeznania, zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej strony i osoby, na nieprzyjaciela, na tutejszego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów, nadgrody i podarków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, zgola najmniej [865] nad konstytucją brać^d nie mam i kolegom swoim nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę,

^{a-a} W rkps. 1 fragment nadpisany.

^b Słowo nadpisane w rkps. 1.

^{c-c} Fragmentu brakuje w rkps. 2.

^d W rkps. 2. obrać.

³¹⁸ VL, t. 7, s. 171.

³²⁷ VL, t. 7, s. 172.

³²⁸ VL, t. 6, s. 216.

pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości, prawo pospolite i summienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnie z izby sądowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelkimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej, obłożnej choroby mej albo własnej, gwałtownej, potrzeby, że za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie, według korektury trybunału w roku 1726³²⁹ w Grodnie uczynionej nic jej nie przestępując na tych sądach trybunalskich^e sprawować się będę. Jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mi Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, niech mię ubije na duszy i na ciele.

In facie publica na miejscu sejmikowym u stolika j.w. senatorów, dygnitarzów, urzędników wyznaczonego, ja, marszałek pow. kow. z urzędnikami wysłuchawszy i przyjąwszy *hoc laudo publico* [865v] kredensujemy i *pro majore fide* takowy kredens rękoma własnymi podpisujemy.

Pisan w Kownie, roku 1770 miesiąca februarii 6 dnia.

Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zabięło, kasztelanic mścislawski, chorąży pow. kow.; Ignacy z Dowgiałłów Zawisza, prezydent sądów ziem. pow. kow.; Mikołaj z Prokopa Prozor, sędzia ziem. i rotmistrz pow. kow.; Adam^f Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Krzysztof Marcin Dowgiałło^g Zawisza, stolnik pow. kow.; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.

105. *Laudum dla benardynów, 6 II 1770*

Rkps LVIA SA 13713, k. 870–870v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez księdza Regalata Dobrowolskiego, gwardiana bernardyńskiego, dnia 7 II 1770.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego czyniemy wiadomo *hoc laudo*, iż mając wzgląd na kościół ichmościów księży benardynów z okoliczności odprawujących się w tymże kościele corocznie sejmików, *praesenti nostro laudo* wyznaczamy i uchwalamy z dymu każdego dwornego po pół złotego *alias* po groszy 15, na co takowe nasze *laudum* wydając, rękoma naszemi własnymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie roku 1770 miesiąca februarii 6 dnia.

Szymon Zabięło, marszałek kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zabięło, kasztelanic mścislawski, chorąży pow. kow.; Adam Józef Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Ignacy z Dowgiałłów Zawisza, prezydent sądów ziem. pow. kow.; Mikołaj

^e Słowo nadpisane w rkps. 1.

^f W rkps. 2. Adam Józef.

^g W rkps. 2 tylko pierwsze imię i nazwisko.

³²⁹ VL, t. 6, s. 216.

z Prokopa Prozor, sędziezia ziem. i rotmistrz pow. kow.; Józefa Siruć, sędziezia gr. kow.; Paweł Staniewicz, rotm. pow. kow.; Tomasz Illnicz, dworzanin skarbowy pow. kow.; Krzysztof Marcin Dowgiałło Zawisza, stolnik pow. kow.; Franciszek Woronowicz, obożn. pow. kow.; za brata mego ręczący się podpisuję się Jan Rafał Szymkowski, regent ziem. i deputat na Trybunał Główny W.Ks.L.; Jakub Domeyko, komornik, sędziezia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Jerzy Rodziewicz, łowczy i sędziezia gr. [870v] pow. kow.; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Bogusław z Witorta Rymgajło, *m.p.*

71. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1771

106. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 4 II 1771

Rkps LVIA SA 13713, k. 862–863v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Józefa Mieczkowskiego, dnia 5 II 1771.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucji *coronationis* 1764 roku³³⁰ na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tamquam ad locum solitum consiliorum*, zabrawszy się, nie przychodząc do kreskowania, *more antiquo atque* w tym powiecie od lat kilkadziesiąt *usitato*, zgodnemi [862v] głosy *voceque unanimes* za deputatów na Trybunał przysły W.Ks.L. *nemine contradicente* w.i.p. Franciszka Woronowicza, obożnego pow. kow. i Tomasza Illnicza, łowczego inflańskiego obraliśmy, moc sądenia spraw *praesenti lege* trybunału przepisanych daliśmy, miejsce powiatowi naszemu należące zasiadać pozwoliliśmy, *atque ad mentem novellae legis*³³¹ w.j.p. Franciszka Woronowicza, obożnego pow. kow. na kadencję wileńską, a w.j.p. Tomasza Illnicza, łowczego inflańskiego na kadencję ruską wyznaczwszy, jurament ichmościów konstytucji 1726 roku³³² opisany, a przez obranych^a w.i.p. deputatów w te słowa wykonany:

My, Franciszek Woronowicz i Tomasz Illnicz, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy Św. jednemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalskich, według żaloby i odporu stron, nic^b nie przykładając ani ujmując, będą sędził, zeznania, zapisy przyjmować będą, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując

^a Słowo nadpisane.

^b Słowo nadpisane.

³³⁰ VL, t. 7, s. 171.

³³¹ VL, t. 7, s. 172.

³³² VL, t. 6, s. 216.

wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej strony i osoby, na nieprzyjaciela, na tutejszego, [863] ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów, nadgrody i podarków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swoim nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na to sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości, prawo pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych w tych sądach z nikimi czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnie z izby sądowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelkiemi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej, gwałtownej potrzeby, że za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie, według korektury trybunału w roku 1726³³³ w grodzie³³⁴ uczynionej nic jej nie przestępując, na tych sądach trybunalskich sprawować się będę, jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mi Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, niech mnie ubije na duszy i na ciele.

In facie publica na miejscu sejmikowym u stolika j.w. senatorów, dygnitarzów [863v], urzędników wyznaczonego, ja, marszałek pow. kow. z urzędnikami, wysłuchawszy *hoc laudo publice*, kredensujemy i *pro majore fide* takowy kredens rękoma własnymi podpisujemy się.

Pisan w Kownie roku 1771 miesiąca lutego 4 dnia.

Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zabięło, kasztelanic mściślowski, chorąży pow. kow.; Ignacy z Dowgał Zawisza, sędzia ziem. przydujący pow. kow.; Adam Józef Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow. *m.p.*; Krzysztof Marcin Dowgał Zawisza, podstoli³³⁵ pow. kow.; Adam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Józef z Wielkich Kunickich Kunicki, starosta małacki, rotmistrz pow. kow.; Józef Zabięło, łowczyc W.Ks.L., szambelan J.K.M.; Jan Rafał Szymkowski, regent ziem. pow. kow.; Samuel Juszkiewicz, rotmistrz pow. kow.; Antoni Zawacki rotmistrz oszmiański, starosta poszemeński; Jan Kulwieć, mostowniczc pow. kow.; Kazimierz Eymont, komornik pow. kow.; Franciszek Gecy, porucznik pow. kow.; Stefan Dominik Pilecki, *m.p.*; Piotr Węciewicz; Tadeusz Jurażyc; Jerzy Węciewicz; Bartłomiej Zabłocki, budowniczy pow. kow.; Tadeusz Józef Łakowicz, porucznik i namiestnik gr. pow. kow.; Jan Szelpach, starosta pogirmoński.

³³³ VL, t. 6, s. 216.

³³⁴ Powinno być „w Grodzie”.

³³⁵ Raczej stolnik.

72. Sejmik gospodarski w Kownie, 5 II 1771

107. Kredens na kontrajencje podatków czopowego i szelężnego, 5 II 1771

Rkps LVIA SA 13713, k. 873–873v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Józefa Mieczkowskiego, dnia 8 II 1771.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele. Wszem wobec i każdemu z osobna wiadomo czyniemy, iżeśmy *solita et lege circumscripta praxi* na sejmik pogromniczny w roku terażniejszym, 1771 do miasta J.K.M. Kowna zjechawszy, po obraniu j.w.i.p. deputatów na trybunał do rad sejmikowania *boni ordinis* gospodarskiego przystąpiliśmy, a mając przez konstytucją 1717 roku³³⁶ pobór czopowego i szelężnego ku importowaniu do skarbu Rzeczypospolitej w dyspozycyi [873v] powiatu zostawiony, do egzekwowania rzeczzonego czopowego i szelężnego za kontrajenta w.j.p. Kazimierza Eymonta, komornika pow. kow. *unanymi voce et nemine contradicente* obraliśmy i wyznaczyl, któremu jegomości zwykłą tej funkcyi pensją destynowawszy, tak do egzekwowania, jako też importowania do skarbu Rzeczypospolitej moc dajemy, a dla wiary rękoma naszemi podpisujemy się.

Pisan w Kownie roku 1771 miesiąca februarii 5 dnia.

Szymon Zabiełło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.

73. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1772

108. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 3 II 1772

Rkps LVIA SA 13714, k. 565–566v, oblata kredensu dokonanego w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Józefa Mieczkowskiego, dnia 3 II 1772.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucyi *coronationis* 1764 roku³³⁷ na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* zebrawszy się, nie przychodząc do kryskowania, *more antiquo atque* w tym powiecie od lat kilkudziesiąt w tym powiecie [sic] *usitato*, zgodnemi głosy [565v] *voceque unanymi* za deputatów na Trybunał przyszły W.Ks.L. *nemine contradicente* w.i.p. Józefa Borewicza, sędziego ziemskiego pow. kow. na kadencją wileńską a w.j.p. Antoniego

³³⁶ VL, 6, s. 156.

³³⁷ VL, t. 7, s. 171.

Stawskiego, rotmistrza chełmskiego na kadencją ruską wyznaczyszy, jurament ichmościów konstytucyi 1726 roku³³⁸ opisany, a przez obranych w.i.p. deputatów w te słowa wykonany:

My Józef Borewicz i Antoni Stawski, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy Św. jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucyi trybunalskich, według żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będę sędził, zeznania, zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej strony i osoby, na nieprzyjaciela, na tutejszego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów, nadgrody i podatków [sic] żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, zgółła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swoim nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni [566], pomsty i pogródźek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości, prawo pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnie z izby sądowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelkiemi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej, gwałtownej potrzeby mej, że za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie według korektury trybunału w roku 1726³³⁹ w grodzie³⁴⁰ uczynionej, nic jej nie przestępując, na tych sądach trybunalskich sprawować się będę, jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mi Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, niech mnie ubije na duszy i na ciele.

In facie publica na miejscu sejmikowym u stolika j.w. senatorów, dygnitarzów, urzędników wyznaczonego, ja, marszałek pow. kow. z urzędnikami, wysłuchawszy i przyjąwszy *hoc laudo publico*, kredensujemy i *pro majori fide* takowy kredens rękoma własnymi podpisujemy.

Pisan w Kownie roku 1772 miesiąca lutego 3 dnia.

Szymon Zabięłło, marszałek pow. kow., generał leitenant [sic] wojsk W.Ks.L.; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow. *m.p.*; Ignacy Zabięłło, kasztelanic mści-sławski, chorąży pow. kow.; Józef Zabięłło, łowczyc W.Ks.L., szambelan J.K.M.; Szymon Zabięłło, łowczyc wielki W.Ks.L., porucznik petyhorski; Mikołaj z Prokopa Prozor, sędzia ziem. i rotmistrz pow. kow.; Józef Skorulski, podstarości sądowy pow. kow.; Marcin Ignacy Czerniewicz, horodniczy i sędzia gr. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow. *m.p.*; Stanisław Zawisza, miecznik pow. kow.; Adam Józef Kozakowski, sędzia ziem. kow., starosta

³³⁸ VL, t. 6, s. 216.

³³⁹ VL, t. 6, s. 216.

³⁴⁰ Powinno być „w Grodzie”.

szyneliski; Jerzy Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow. [566v]; Adam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Jan Korff, strażnik pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, regent ziem. pow. kow.; Tomasz Illinicz, oboźny pow. kow.; Stefan Zabiełło, dworzanin skarbowy Rzeczypospolitej; Józefat Siruć, sędzia gr. kow.; Dominik Tyszkiewicz, rotmistrz pow. kow.; Benedykt Łaniewski Wołk, horodniczc starodubowski; Antoni Lewonowicz, r[egent] t. *m.p.*

74. Sejmik gospodarski w Kownie, 4 II 1772

109. Akt instrukcji dla posłów do Stanisława Augusta, 4 II 1772

Rkps LVIA SA 13714, k. 575–576v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Dominika Tyszkiewicza, rotmistrza kow., dnia 5 II 1772.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich, grodzkich, rycerstwa^a, szlachty i obywatelów powiatu kowieńskiego za zjechaniem się naszym na sejmik gromniczny do Kowna *ad solitum consiliorum locum* w roku terażniejszym, 1772 lutego 4 dnia, jako w zarządzeniu *boni ordinis*, do Najjaśniejszego Stanisława Augusta, Króla i P.N.M. w.j.p Stanisławowi Zawiszy, miecznikowi i Dominikowi Tyszkiewiczowi, rotmistrzowi pow. kow. obranym dana i tąż instrukcją ukredensowanym tymże i.p. [575v] delegatom ku przełożeniu wiernych oświadczeń naszych N.P.N.M. *e medio nostri* moc zlecona. Dotkliwość w sercach ukryta i w tychże osadzona radość nigdy się w przyrodzeniu dostatecznie nie może okazać ludzkim, gdy czucia wewnętrznego co szarpie, a co głaszcze podzielną miłemu przekładają się towarzystwu, obywatele powiatu naszego, z których w szczególności każdy bolał ranami Najjaśniejszemu Królowi Stanisławowi Augustowi, miłościwie nam panującemu od świętokradzkiej zadaniem ręki, ciż sami na doroczne sejmików zebrani obrady utajone w piersiach otwierając westchnienia i ocalonego cudotwornie życia wykrzykując „Vivat król”, a król, od Boga narodowi polskiemu do uszczęśliwienia przejrany, postanowiwszy wszystkim przychylną swoją ogłaszać krainom, tym więcej z takową u tronu własnego Pana w.i.p. posłom stawać instrukcją, ażeby wspomnionemi [sic] ichmość posłowie, najwyższą wielbiąc opatrność i wszechmocnego moc ramienia, osoby świętość N.K.P.N.M. zasłaniającego śmiercią rozbójniczym groźącego natężeniem nieszczęścia, od którego [576] z wiernych poddanych na tę piszący się delegacją każdy w przygodnym chętnie by rad czasie, podobnie owemu w brunduskiej³⁴¹ elekcyi wiekami nie wysławionej walecznością Rzymianinowi za tarcz

^a Słowo nadpisane.

³⁴¹ Być może chodzi o przybycie Oktawiana po śmierci Cezara do Brundisium i gromadzenie tam jego zwolenników.

ciało bezbronne na obronę okręgu wzięcia wysławiającemu własne, oświadczyli, iż lubo nad gorycz żółci serce oblewające cierpieliśmy przykrość, gdy już od-[z]yskanego widzimy króla, większą niż z bezdennych morza przepaści u brzegu zdrowych i osuszających się najmilej spojone dusze witają żeglarzów pociechą, a tak w oświadczeniu szczerej od wiernych nas poddanych rekognicy temu Najjaśniejszemu Panu, nad którego w cnot wyborze lepszego mieć nie można i dla którego sąsiedzkich i dalszych przesłane są politowania i czci przyzwoite mocarzów, złożyć życzliwości obowiązuujemy. *Dii boni dent illi aetatem quam moretur servantque animum quem dederunt et in majus rei robur* do tej instrukcyi rękoma naszymi podpisujemy się.

Actum w Kownie roku 1772 miesiąca lutego 4 dnia.

Szymon Zabiełło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L. *m.p.*; [576v] Józef Prozor, starosta sadowy pow. kow.; Ignacy Zabiełło, kasztelanic mściślawski, chorąży pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow. *m.p.s.*; Mikołaj z Prokopa Prozor, sędzia ziem. i rotmistrz pow. kow. *m.p.*; Józef Borewicz, sędzia ziem., pisarz na Trybunał Główny W.Ks.L., pow. kow.; Adam Józef Kozakowski, sędzia ziem. kow., starosta szyneliski; Józef Skorulski, podstarości sadowy pow. kow.; Józefat Siruć sędzia gr. kow.; Marcin Czerniewicz, horodniczy i sędzia gr. pow. kow.; Jerzy Adam Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.; Stefan Wiszniewski, pisarz gr. kow.; Adam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Józef Lugajłło, oboźny pow. kow. *m.p.*; Jan Korff, strażnik pow. kow.; Szymon Antoni Szymkowski, ziem. kow. regent; Jan Wawrzyniec Jachimowicz, regent gr. pow. kow. *m.p.*; Ignacy Borewicz, rotm. pow. kow.; Jan Slunko, starosta janiski; Antoni Józef Jachimowicz, porucznik, wiceregent gr. pow. kow.; Tadeusz Józef Łakowicz, porucznik pow. kow. *m.p.*

75. Sejmik deputacki w Kownie, 8 II 1773

Wybrano Antoniego Zawadzkiego i Staniewicza (Archiwum Tyzenhauzów H2, s. 580; Deputaci, s. 317).

76. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 23 III 1773

110. Uniwersał przedsejmowy, 20 II 1773

Stary druk AGAD Zb. Popielów 123, k. 30, oryginał.

Stanisław August, z Bożej Łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernichowski.

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, całemu rycerstwu uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

Urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. W tak długim od lat siedmiu trosków i nieszczęśliwości przeciągu tę jednostajnie chęć zachowaliśmy, aby ten zacny naród, a od nas tak szczerze ukochany chciał przy nas i wraz z nami zaradzić o zaleczeniu już zadanych ran ojczyźnie, o odwróceniu wiszących nad nią dalszych niebezpieczeństw.

Lecz zbyt były jawne zawady, które się tej żądzy naszej sprzeciwiały, aby nie były pamiętne część obywatelów cnotliwych, ale przez własną otwartość sztucznej obłudzie podleglejsza, nie tylko dała się nakłonić ku szukaniu osobnych bez nas, a przeto mylnych dróg do ratunku ojczyzny, ale przez to stała się przyczyną i tym, których nieporuszona wierność i prawdziwa ku ojczyźnie miłość do nas wiązała, że bez współbraci nic czynić pomyślnie być w stanie nie sądzili się.

Rada Senatu przez nas w roku 1769 złożona, lubo tak dowodnie okazała, że nikt nas nie minie w ochocie gorliwej ku zamierzeniom prawowiernego i wolnego ludu, nie była jednak dostateczną na przeświadczenie zajętych potwarzami umysłów i owszem za pochop prawie wziętą została do najróżniejszych przeciwko nam zapędów. Pomnożył się zamęt tak dalece, iż z zgorzeniem wszystkich dobrze myślących z ohydą kraju i wieku naszego pokazał się *tandem* zapamiętały akt bezkrólewia z nakazem śmierci naszej.

Nie umniejszyła się wprawdzie przez to w sercu naszym miłość ku ojczyźnie i tchneliśmy nieprzerwanie żądzą rodakom, acz niewdzięcznym, dobrze czynienia, ale sposoby usługi publicznej tępały i kruciły się codzien w rękę naszych przez te ustawne domowe przeciwności.

Jednak choć już i na własnej osobie okropnym przypadkiem doświadczyliśmy, co może moc zaślepienia, gdy złośliwa przewrotność cnoty, nawet odważnych i ludzkością zwykle znamienitych, ludzi na swe końce złudzić potrafi, w pierwszych dniach właśnie po odniesionej ranie to zaraz najżywszym było starunkiem naszym, z jednej strony przekładać wojującej obcej w kraju naszym mocy, że wina niektórych nie powinna ostrzyć zemsty na wielu przez omamienie tyłu grzeszących, a z drugiej, aby przez wdanie się tych samych dworów, na których najwięcej polegać zdała się znaczna część obywatelów, uchylonym zostać mogło, cokolwiek narodowego ukontentowania było przyczyną.

Aliści w tym samym roku, gdy po przebytych wojny, powietrza, buntu chłopskiego i osobistych niebezpieczeństwach mieliśmy już dochodzić dni pogodniejszych dla strapionej ojczyzny, aż gorsza jeszcze i od wszystkich najmniej spodziewana wzniecia się nawałność. Ozwały się razem trzy sąsiedzkie chrześcijańskie potencje z pretensjami do najżyźniejszych i najobfitszych państw Rzeczypospolitej części. Tych rozbiór między się wprzód umówiwszy sekretnie, tenże wykonali razem w biegu lata przeszłego i dopiero po wykonaniu onego nam oznajmili, że go czynią i że naszego nań przyzwolenia żądają. Deklaracje jednosłowne dworów

rosyjskiego, berlińskiego, a potem austriackiego przez ministrów ich u dworu naszego rezydujących podpisane, na dniach 18 i 26 septembris nam oddane są tej wiekopomnie dla ojczyzny naszej żalösnej transakcji monumentem.

W tak nieprzejrzalym, nagłym i okropnym razie tej zasięgneliśmy rady, którą nam ojczyste prawa do boku przydały. Tej Rady powodem daliśmy respons trzem wzwyż wzmiankowanym dworom, ciężkość krzywd, niesłusność cierpienia i dotkliwość żalu naszego równie oznaczający. Tym chętniej ten krok uczyniliśmy, żeśmy nie tylko w prawnej radzie naszej własne znajdowali czucia i zdania, ale i dlatego, że się być sędziemy stróżem praw i całości krajów Rzeczypospolitej, któremu lubo prawa narodowe powierzyć nie chciały żadnej istotnej siły do skutecznej obrony, jednak zleciły mu czuwać pilnie na grożące ojczyźnie niebezpieczeństwa i o tychże naród przestrzegać. To tedy wykonawszy, co nam powinność królewska czynić kazała względem zajmujących kraje nasze potencyi, uczyniliśmy razem odezwy do gwarantujących traktaty i dzierżawy nasze mocarstw i do innych wszystkich chrześcijańskich dworów z żywym przełożeniem naszych strat, a powszechnym dla całej Europy stąd wynikającym niebezpieczeństw i z gorącą próbą ratunku, pomocy i wstawienia się dla nas i za nimi, a chcąc dać czas tymże dworom, nie tylko do wysłuchania ale i do uskutkowania próśb naszych, odkładaliśmy złożenie wielkiej Rady Senatu, z której już przybliżone do końca wyniknąć miałyby czynności. Lecz to samo było przyczyną trzem dworom wzwyż wspomnianym podania nam na dniu czwartym grudnia jednosłownej deklaracyi, w której się u nas podpisani na niej ministrowie imieniem dworów swoich przyspieszenia powtórnej całego senatu rady domagają.

Tu nam jak nieraz z martwiącą dotkliwością doznawać przyszło, jak ciężko cudzej winy nagana na nas spadać może. Pomnażane codziennie i krajów Rzeczypospolitej zajmowanie i tych srogie uciski, którym Polską się nazywać jeszcze pozwalają już oczywiście na nas obracano, jakobyśmy przez zwłokę kroków do zakończenia rozrywających Polskę czynności dążących na siebie winę zaciągali pogorszonych Rzeczypospolitej nieszczęśliwości. Wydaliśmy zatem okólne listy wielką Senatowi Radę na dzień 8 lutego wzywające, lecz i tę radę poprzedziły nowe, sąsiedzkich dworów jednosłowne deklaracje pod datą drugiego terażniejszego miesiąca lutego od ministrów ichże podpisane, w których, czego i w jakich wyrazach od nas wyciągają, dla żalu tu powtarzać nie chcąc, do czytania onychże was odsyłamy.

Zgromadzony senat dzielił najżałośniejsze duszy naszej przeniknienia nad onych osnową. Już zdają się zapowiadać zgubę reszty kraju i imienia polskiego, jeżeli żądy trzech sąsiadów naszych niedogodzimy i już aktualnie zbliżają się zewsząd ku samej stolicy wojska ich do wykonania grózb zapowiedzianych. Czytał tenże senat responsa różnych dworów, które nam żadnej nie obiecują pomocy. Bolał wraz z nami nad opuszczeniem wszystkich innych, które upornym milczeniem powtórzone nawet listy i próśby nasze bez responsu zostawują. Ażeby tym dokładniej byliście uwiadomieni o wspomnianych w niniejszym uniwersale deklaracjach i na nie odpowiedziach, rozkazaliśmy, ażeby wraz z nim do akt wszystkich grodów inserowane były.

Ta tedy jest okropna i niebezpieczna Rzeczypospolitej naszej sytuacja, własnego żołnierza i własnej obrony z dawna mieć nie chcącej i teraz nie mającej. Nie godzi się jednak nigdy rozpaczać o Rzeczypospolitej, nie godzi się sternikowi rzucać steru, nie godzi się żeglarzom odbiegać sternika, ojczyzna nasz jest to okręt nam od ojców naszych powierzony, a którego władania rachunek oddać powinniśmy potomności. Choć złamie fala maszty i potarga żagle, choć chciwemu morzu i drogie skarby przyjdzie wyrzucić, jednak skołataną nawę do portu przybić należy, a przynajmniej go szukać. My go bez sejmowej rady już znaleźć nie możemy, więc ten naznaczają na dzień 19 miesiąca kwietnia roku niniejszego tu w Warszawie, sejmiki po województwach, ziemiach i powiatach tenże poprzedzające na dzień 22, a generał ziem pruskich na dzień 29 miesiąca marca na miejscach prawem przepisanych naznaczamy, z których zalecamy uprzejmościom i wiernościom waszym wybranie na sejm takich posłów, którzyby równo znali prawa i krzywdy ojczyzny jako i okoliczności potrzeby, w których się ona znajduje i którzyby według przypadków za waszym zleceniem chcieli i mogli potwierdzić, poprawić, odmienić cokolwiek do ucalenia i ulepszenia Rzeczypospolitej służyć będzie mogło. Wzywa uprzejmości i wierności wasze długością cierpienia strudzony, własną krwią niewinnie zbroczony, ale gotowy do darowania wszelkich swych uraz i zawsze kochający ojciec, który przy tym uprzejmościom i wiernościom waszym, na też sejmiki swoje po województwach, ziemiach i powiatach znajdować się na zadosyć uczynienie uniwersałowi temu mającym, przytomności Ducha Świętego dla jak najzbawienniejszego obrad odprawienia, a oraz dobrego zdrowia i powodzenia życząc, boskiej opiece wszystkich i każdego oddaje i ten uniwersał, żeby do wiadomości jak najprędzej każdego przyjąć mógł po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zaleca.

Dan w Warszawie dnia 20 miesiąca lutego roku pańskiego 1773 panowania naszego 9 roku.

111. Laudum dla posłów na sejm, 23 III 1773

Rkps LVIA SA 13715, k. 391–391v, oblata dokonana na roczkach grodzkich kowieńskich przed Józefatem Siruciem, prezydującym sędzią, Marcinem Czerniewiczem, horodniczym i sędzią i Stefanem Wiszniewskim, pisarzem gr. kow. przez Józefa Walentynowicza, komornika woj. połockiego, dnia 16 IX 1773.

My, urzędnicy, rycerstwo, szlachta i obywatele prześwietnego powiatu kowieńskiego wszem wobec i każdemu w szczególności tegoż powiatu kowieńskiego obywatelowi do wiadomości podajemy, iż my na sejm ekstraordynaryjny w Warszawie w roku terażniejszym, 1773 na dniu 19 kwietnia zaczynać się mający w.i.p. Jerzego Rodziewicza, sędziego gr. pow. kow., Tomasza Michniewicza, towarzysza usarskiego za posłów z tegoż powiatu w roku *desuper* wyrażonym na dniu 22 marca podług uniwersału Najjaśniejszego Stanisława Augusta III [sic], P.N.M. obrawszy, za ekspens tak znaczny przez tychże posłów tak podróżny, jako też w samej

Warszawie czasu sejmowania ponieść mający rekompensując, *per praesens laudum* mieć chcemy i ustanawiamy, ażeby już obywatele z dymu każdego *nemine excepto* czasu raty septembrowej w roku terażniejszym, 1773 przypaść mającej po złotych [391v] dwa do kancelaryi przy wypłacaniu podymnego takowe *per laudum* uchwalone złotych dwa z dymu każdego *praevio quietatione* z tejże kancelaryi importowali, które to takowe *laudum*, jako *unanimiter* czasu sejmiku uchwalone, podane i akceptowane, tak podpisem rąk naszych one stwierdzamy.

Pisan w Kownie roku 1773 miesiąca marca 23 dnia.

Jako pierwszy na terażniejszym sejmiku *ex ordine* urzędnik *atque ex mente novellae legis* tym samym koła rycerskiego dyrektor, do takowej uchwały podpisuję się, Mikołaj Prozor, sędzia ziem. i rotmistrz pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Krzysztof z Dowgiałów Zawisza, stolnik pow. kow.; Antoni Babecki, cześnik i rotmistrz pow. kow.; Adam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Antoni Blinstrub *m.p.*; Stefan Wiszniewski, pisarz gr. kow.; Paweł Staniewicz, rotmistrz pow. kow.; Mikołaj Wincenty Zawolski, regent gr. pow. upickiego; Tadeusz Józef Łakowicz, porucznik pow. kow.; Stanisław Ibiański *m.p.*

77. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1774

112. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1774

Rkps 1 LVIA SA 13715, k. 530–531v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, podstarościm kow. przez Tadeusza Józefa z Bertka Łakowicza, porucznika pow. kow., dnia 7 II 1774; **Rkps 2** LVIA SA 13715, k. 546–547v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Józefa Kunickiego, rotmistrza pow. kow., dnia 22 II 1774.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucyi *coronationis* 1764³⁴² na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad locum solitum consiliorum* zebrawszy się, nie przychodząc do kryskowania, *more antiquo atque* w tym powiecie od lat kilkudziesiąt *usitato*, zgodnemi głosy *voceque unanimi* za deputatów na Trybunał przyszyły W.Ks.L. *nemine contradicente* w.j.p. Józefa Kulwiecia, starosty miednickiego na kadencją wileńską a w.j.p. Józefa Kunickiego, starosty małackiego [530v] na kadencją ruską wyznaczyszy, jurament ichmościów konstytucyi 1726 roku³⁴³ opisany, a przez obranych^a w.i.p. deputatów w te słowa wykonany:

^a W rkps 2 brak tego słowa.

³⁴² VL, t. 7, s. 171.

³⁴³ VL, t. 6, s. 216.

My, Józef Kulwieć i Józef Kunicki, starosta małacki, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy Św. jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucyi trybunalskich, według żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będę sędził, zeznania, zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej strony i osoby, na nieprzyjaciela, na tutejszego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów, nadgrody i podatków [sic] żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swoim nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu moim na nie, radzić nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, aby^b samego Boga i jego sprawiedliwości, prawo pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych i z nikim w tych sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnie z izby sądowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelkiemi sposobami^c swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej i prawdziwej [531] i obłożnej choroby mej albo własnej, gwałtownej potrzeby, że za żadną praktyką gwoli komu albo w swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie według korektury trybunału roku 1726³⁴⁴ w grodzie³⁴⁵ uczynionej, nic jej nie przestępując, na tych sądach trybunalskich sprawować się będę, jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mi Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, niech mnie ubije na duszy i na ciele.

In facie publica na miejscu sejmikowym u stolika j.w. senatorów, dignitarzów, urzędników wyznaczonego, ja, marszałek pow. kow. z urzędnikami wysłuchawszy i przyjąwszy *hoc laudo publico*, kredensujemy i *pro majori fide* takowy kredens rękoma własnymi podpisujemy.

Pisan w Kownie roku 1774 miesiąca lutego 7 dnia.

Szymon Zabięłło, marszałek pow. kow., generał lejtnant wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zabięłło, kasztelanic mścisławski, chorąży pow. kow.; Józef Zabięłło, łowczyk W.Ks.L., szambelan J.K.M.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow., *m.p.s.*^d; Jerzy Adam Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.; Piotr Zawisza, stolnikowicz pow. kow.; Michał Kozakowski, regent ziem. pow. kow.;^e Adam Meysz-towicz, sędzic ziem. kow.; Franciszek Kognowicki, strażnikowicz pow. staro-

^b W rkps. 2 „ale”.

^c W rkps 2 „zabawami”.

^d W rkps. 2 brak „m.p.s.”.

^e W rkps. 2 dodany „Michał Domeyko, rotm. pow. kow” oraz „Józef Walentynowicz, komornik pow. kow.”.

³⁴⁴ VL, t. 6, s. 216.

³⁴⁵ Powinno być „w Grodzie”.

dubowskiego^f; Tadeusz Józef z Bortka Łakowicz, porucznik pow. kow. *m.p.s.*^g; Józef Bortkiewicz, rotmistrz pow. kow.; Józef Rafanowicz, gr. pow. kow. regent; Józef Piskorski *m.p.*^h; Antoni Lewonowicz, trybunalski regent ⁱ*m.p.s.*ⁱ; Jan Krzykowski, oboźnic pow. grodzieńskiego; Ignacy Płaskowski^j [531v] strukczaszy pow. kow.; Adam Łakowicz, *m.p.s.*

78. Sejmik deputacki, 6 II 1775

113. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 6 II 1775

Rkps 1 LVIA SA 13716, k. 31–31v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Józefa Mieczkowskiego, dnia 7 II 1775; **Rkps 2** LVIA SA 13716, k. 49–50, oblata dokona w grodzie kowieńskim przez Adama Pietraszkiewicza, dnia 15 II 1775.

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucji *coronationis* 1764 roku³⁴⁶ na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* zebrawszy się, nie przychodząc do kreskowania, *more antiquo atque* w tym powiecie od lat kilkudziesięciąt *usitato*, zgodnemi głosy *voceque unanimi* za deputatów na trybunał przysły W.Ks.L. *nemine contradicente* w.i.p. Jana Truskowskiego, chorążego petyhorskiego i miecznego pow. upickiego na kadencją wileńską i Ignacego Swiniarskiego, starostę peliskiego na repartycję ruską wyznaczwszy i jurament ichmościów w konstytucji 1726 roku³⁴⁷ opisany, a przez obranych w.i.p. deputatów w te słowa wykonany:

My, Jan Truskowski i Ignacy Swiniarski, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy Św. jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawidliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalskich, według żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będę sędził, zeznania, zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani upadłego^a, na przyjaciela, krewnego ani zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej strony i osoby, na nieprzyjaciela, tutejszego, ani na gościa

^f W rkps. 2. „„kowieńskiego” zamiast „starodubowskiego”.

^g W rkps. 2 brak „m.p.s.”.

^h W rkps. 2 dodano „m.p.”.

ⁱ⁻ⁱ W rkps. 2 brak tego fragmentu.

^j W rkps. 2 dodany niejsany skrót „rrmppr”.

^a W rkps. 2 zastąpiono słowem „ubogiego”.

³⁴⁶ VL, t. 7, s. 171.

³⁴⁷ VL, t. 6, s. 216.

nie patrząc, nie z przyjaźni, ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów, nadgrody i podatków [sic] żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swoim nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach ^bna te sądy^bpo obraniu moim^cna nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią i nie bojąc się kaźni, pomsty i pogroźek, [31v] ale samego Boga i jego sprawiedliwości, prawo pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sądach czynić nie mam i rady ani przestrogi dawać, i tajemnie z izby sądowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelkiemi zabawami mojemi nie omieszkiwać, krom wielkiej prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej gwałtownej potrzeby mej^d, że za żadną praktyką gwoli komu albo w swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie według korektury trybunału w roku 1726³⁴⁸ w Grodnie^e uczynionej, nic jej nie przestępując, na tych sądach^f sprawować się będę. Jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mi Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, niech mnie ubije na duszy i na ciele.

In facie publica na miejscu sejmikowym u stolika j.w. senatorów, dygnitarzów, urzędników wyznaczonego, ja, marszałek pow. kow. z urzędnikami wysłuchawszy i przyjąwszy *hoc laudo publico*, kredensujemy i *pro majori fide* takowy kredens rękoma naszymi własnymi podpisujemy.

Pisan w Kownie roku 1775 miesiąca lutego 6 dnia.

Szymon Zabieło, marszałek pow. kow.; Józef Prozor, kasztelan witebski, starosta sądowy pow. kow.; Ignacy Zabieło, kasztelan^g woj. mścisławskiego^g, chorąży pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow., *m.p.*^h; Józef Borewicz, sędzia ziem. pow. kow.; Adam Józef Kozakowski, sędzia ziem. kow.ⁱ; Krzysztof Marcin^j Zawisza, stolnik pow. kow.; Marcin Czerniewicz, horodniczy i sędzia gr. pow. kow.; ^kJerzy Rodziewicz, łowczy i sędzia gr. pow. kow.^k; Tomasz Ilinicz, oboźny pow. kow.; Franciszek Siruć łowczy grodzieński; Antoni Urniaż, *m.p.*; Jakub Domeyko, komornik pow. kow.; Józef Rafanowicz, regent gr. pow. kow.^l; Jan Kulwieć; Józef Bortkiewicz, rotmistrz pow. wiłkomierskiego^m; Adam Meysztowicz, sędzic ziem. kow.ⁿ.

^{b-b} W rkps. 1 fragment nadpisany nad skreślonym słowem.

^c W rkps. 1 słowo nadpisane.

^d Słowa brakuje w rkps. 2.

^e W rkps. 2. „grodzie” zamiast „Grodnie”.

^f W rkps. 2. dodano „trybunalskich”.

^{g-g} Fragmentu brak w rkps. 2.

^h W rkps. 2. brak „m.p.”.

ⁱ W rkps. 2. dodano „m.p.”.

^j Inicjału drugiego imienia brak w rkps. 2.

^{k-k} Podpisu brak w rkps. 2.

^{l-l} Podpisu brak w rkps. 2.

^m W rkps. 2 „kowieńskiego”.

ⁿ W rkps. 2 dodany Józef Kulwieć, starosta m. i Piotr Jakiełłowicz.

³⁴⁸ VL, t. 6, s. 216.

79. Sejmik gospodarski w Kownie, II 1776

114. Uniwersał Stanisława Augusta na sejmiki gospodarskie, 21 VI 1775

Stary druk AGAD Zb. materiałów różnej proveniencji 132, oryginał.

My, Stanisław August, z Bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflantski, smoleński, siewierski i czernichowski za zdaniem Rady Nieustającej.

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy. Gdy na rozliczne zażalenia obywatelów państw Rzeczypospolitej o krzywdy, które od wojska najjaśniejszej imperatorowej jejmiłości rosyjskiej, z okazji prowiantów i furazów wymaganych i ceną umówioną nie uspokojonych albo wcale nie zapłaconych dotąd ponosiły, bywały z strony najwyższych komend rzeczonych wojsk odpowiedzi, że rozkładanie prowiantów i furazów robli komisarze, których spomiędzy siebie województwa, ziemie i powiaty wyznaczać zwykły, że tym samym komisarzom pieniądze za nie według ceny postanowionej wypłacane były. A tak kto więcej prowiantów i furazów, jak na niego sprawiedliwie przypadało, wydał i zapłaty za nie odebrał, nie wojsku imperatorowej jejmości, ale tym to komisarzom przypisywać powinien. Uznaliśmy za rzecz nieodbitie potrzebną, żeby województwa, ziemie i powiaty, które spomiędzy siebie komisarzów do prowiantów i furazów obierały albo nie mając spomiędzy siebie obranych, przyjęły tych, których same komendy swojemi sposobami wyznaczały, od tychże komisarzów *rationem* z rozłożonych wybranych prowiantów i furazów oraz pieniędzy za nie odebranych na sejmikach gospodarskich prawem przepisanych *exigere* nie zaniedbały, w czym ciż komisarze pokażą się winnymi, onych za uchwałą sejmiku do satysfakcyi obowiązują, tych, co by byli *renitentes* z nimi *agere prout de jure* plenipotentom swoim zaleciły, a potem na piśmie relacją o tym wszystkim do kancelaryi Rady przy boku naszym Nieustającej przysłały, ażebyśmy uwiadomieni o wszystkim, brać mogli miarę dalszej satysfakcyi sprawiedliwej obywatelów królestwa u dworu rosyjskiego dochodzenia. Czego po uprzejmościach i wiernościach waszych sejmiki wzmiankowane składać mających żądając, onymże za zdaniem Rady przy boku naszym Nieustającej czynność wyżej wyrażoną zalecamy i żeby do wiadomości publicznej to zalecenie doszło, list ten nasz uniwersał podpisaliśmy i on wydrukowany *per copias* pod pieczęcią Rady przy boku naszym Nieustającej z podpisem urodzonego sekretarza tejże Rady rozesłać po grodach Obojga Narodów rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie dnia 20 miesiąca czerwca roku pańskiego 1775 panowania naszego 11 roku.

Stanisław August, król^a

^a Przy dokumencie pieczęć i podpis „Andrzej Ogiński W.Ks.L. i Rady przy boku J.K.M. Nieustającej skretarz m.p. do grodu płockiego”.

80. Sejmik deputacki, 5 II 1776

115. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1776

Rkps LVIA SA 13799, k. 559–560, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Antoniego Blinstruba, wojskowicza witebskiego, dnia 10 II 1776.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucji 1764 roku³⁴⁹ na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* zebrawszy się, kiedyśmy do obrania deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. przystępowali, widząc obywatelów rozróżnione zdania i niejednomysłność, *suffragiorum*, według nauki i przepisu prawa konstytucji koronacyjnej³⁵⁰, *pluralitate votorum* sejmikować zaczęliśmy, gdzie *in presentia* najpierwszych z powiatu naszego urzędników i do konotowania *suffragiorum* asesorów: j.w. Szymona Zabiellę, marszałka, generał leutnanta wojsk W.Ks.L. i kawalera orderu św. Anny, Dominika Medekszą, podkomorzego, Józefa Prozora, kasztelana witebskiego, starostę sądowego i kawalera orderu św. Stanisława, Ignacego Zabiellę, chorążego, Ignacego Zawiszę, sędziego ziem. pow. kow. po wykonanym przez ichmościów *supra justam conotationem in facie publicae* juramencie *in attendentia et vigilantia* dalszych urzędników, dwa dni przez sesje ranne i poobiedne na kreskowaniu się przebywszy, na dniu dzisiejszym, z przepisu prawa ostatecznym, gdy przychodziło do zapisawania, duch Boski, jako wszechrzeczy dawca, zagnieżdżoną w tym prześwietnym powiecie, składając myśli i serca obywatelskie do jedności, przywrócił zgodę, rozróżnione połączył zdania, za tym zgodnemi głosy, *unanimesensu et nemine contradicente* w.i.p. Stefana Zabiellę, strażnika tegoż powiatu na kadencję ruską do Grodna, Ignacego Kossakowskiego, chorążego usarskiego wojsk W.Ks.L. na kadencją litewską do Wilna za deputatów obraliśmy i destynowali, którzy to obrani ichmościowie deputaci jurament na sęstwo trybunalskie na sejmiku [559v] w te słowa wykonali:

My, Stefan Zabiello i Ignacy Kossakowski, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy Św. jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalskich, według żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będę sądził, zeznania, zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej strony i osoby, na nieprzyjaciela, na tutejszego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc nie biorąc[sic] ani spodziewając się na potym darów,

³⁴⁹ VL, t. 7, s. 171.

³⁵⁰ VL, t. 7, s. 171.

nadgrody i podatków [sic] żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, zgła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swoim nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogrózek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości, prawo pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w tych sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnie z izby sądowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelkiemi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wszelkiej, prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej, gwałtownej potrzeby, że za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem. Także prawdziwie według korektury trybunału w roku 1726³⁵¹ w grodzie³⁵² uczynionej nic jej nie przestępując, na tych sądach trybunału sprawować się będę. Jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mi Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeśli niesprawiedliwie niech mnie ubije na duszy i na ciele.

In facie publica [560] na miejscu sejmikowym u stolika j.w. senatorów, dygnitarzów, urzędników, wyznaczonego, ja marszałek pow. kow. z urzędnikami wysłuchawszy i przyjąwszy *hoc laudo publico*, kredensujemy i *pro majori fide* takowy kredens rękoma własnymi podpisujemy.

Pisan w Kownie roku 1776 miesiąca lutego 7 dnia.

Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Prozor, kasztelan witebski, starosta sądowy pow. kow.; Ignacy Zabięło, kasztelanic mściślowski, chorąży pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydent pow. kow.; Antoni Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Szymon Korwin Kossakowski, podczasy pow. kow.; Stanisław Zawisza, stolnik pow. kow.; Piotr Zawisza, miecznik pow. kow.; Józef Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L.; Michał Korwin Kossakowski, pisarz skarbowy W.Ks.L.; Szymon Zabięło, vicekomendant i porucznik jazdy narodowej wojsk W.Ks.L.; Jerzy Zabięło, łowczyc wielki W.Ks.L.

116. Akt sufragiów na deputatów, 5 II 1776

Rkps LVIA SA 13799, k. 561–567v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Antoniego Blinstruba, wojskowicza witebskiego, 10 II 1776.

Sufragia prześwietnego powiatu kowieńskiego obywatelów na funkcją deputacką w.j.p. Ignacemu Kossakowskiemu, chorążemu husarskiemu na kondycją [sic] wileńską, w.j.p. Stefanowi Zabięłowi, strażnikowi kow. na kadencją grodzieńską przez pierwszych urzędników jako cenzorów, po wykonanym przez ichmościów *in publicae facie supra justam conotationem* juramencie, w roku terazniejszym, 1776 miesiąca februaruii 5 dnia *in solito loco* na zamku J.K.M. konotowane.

³⁵¹ VL, t. 6, s. 216.

³⁵² Powinno być „w Grodzie”.

1. Szymon Zabięło, marszałek pow. kow.; 2. Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; 3. Ignacy Zabięło, chorąży kow.; 4. Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; 5. Michał Kozakowski, pisarz skarbowy, podstoli kow.; 6. Antoni Kossakowski, pisarz ziem. kow.; 7. Szymon Kossakowski, podczaszy kow.; 8. Antoni Babecki, cześnik kow.; 9. Józef Kończa, skarbnik kow.; 10. Tomasz Illinicz, obożny kow.; 11. Michał Kulwieć, mostowniczy kow.; 12. Ignacy Płaskowski, strukczaszy kow.; 13. Michał Strebeyko, regent ziem. pow. kow.; 14. Michał Kozakowski, regent ziem. kow.; 15. Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow.; 16. Jan Szymkowski, regent ziem. pow. kow.; 17. Salomon Koplewski, skarb. z. [włodzimierski]; 18. Józef Kunicki, rotmistrz kow.; 19. Adam Meysztowicz, sędzic ziem. kow.; 20. Józef Zabięło, łowczy W.Ks.L.; 21 Szymon Zabięło, pułkownik wojsk W.Ks.L.; 22. Jerzy Zabięło, łowczyc litewski; 23. Feliks Reno, pułkownik wojsk W.Ks.L.; 24. Antoni Szorc, rotmistrz pow. kow.; 25. Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; 26. Antoni Domeyko, rotmistrz pow. kow.; 27. Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; 28. Józef Medeksza; 29. Tadeusz Medeksza skarbnikowicz kow.; 30. Stanisław Skorulski, rotmistrz kow.; 31. Kazimierz Kocięł podcz[aszy] męcisławski; 32. Wiktory Kocioł, [561v] podczaszy męcisławski; 33. Dominik Kocioł, podcz[aszy] męcisławski; 34. Dominik Blinstrub, wojskowicz witebski; 35. Antoni Blinstrub, wojskowicz witebski; 36. Tadeusz Gęsecki, rotm.; 37. Wiktory Gęsecki, rotm[istrz] kow.; 38. Tomasz Zabięło, kapitan; 39. Józef Bortkiewicz, rotmistrz kow.; 40. Ignacy Bortkiewicz rotm. kow.; 41. Ignacy Borewicz, rotm. pow. kow.; 42. Bartłomiej Ilinicz; 43. Wojciech Illinicz; 44. Kazimierz Eymont, komornik kow.; 45. Adam Kozakowski, rotm[istrz] kow.; 46. Józef Kossakowski, sędzic gr. kow.; 47. Adam Downarowicz, rotm. kow.; 48. Jakub Illinicz; 49. Jakub Domeyko, komornik kow.; 50. Onufry Pruszek Bieniewski, rotm. słonimski; 51. Hieronim Zerumski, por. kow.; 52. Jan Zerumski; 53. Józef Zaborski, podstoli; 54. Dominik Tyszkiewicz, rotmistrz pow. kow. zmazany; 55. Antoni Kulwieć, mostowniczy; 56. Jan Kulwieć; 57. Józef Kulwieć; 58. Dominik Kulwieć; 59. Józef Kulwieć; 60. Kazimierz Kulwieć; 61. Andrzej Tołoczko, por. kow.; 62. Stanisław Szadziejewicz; 63. Antoni Kulwieć; 64. Stanisław Okmiański; 65. Andrzej Kozakowski; 66. Antoni Stackiewicz; 67. Maciej Gutowski; 68. Tadeusz Szołucha do przyświadczenia; 69. Antoni Urniaż; 70. Franciszek Mogien; 71. Józef Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; 72. Jan Kulwieć rotm. kow.; 73. Mateusz Kulwieć; 74. Józef^a Kulwieć dla wieku wyekskuzował się; 75. Marcin Kulwieć; 76. Tadeusz Kulwieć; 77. Jerzy Kulwieć; 78. Dominik Kulwieć; 79. Adam Kulwieć; 80. Jan Kulwieć; 81. Tadeusz Kulwieć; 82. Felicjan Kulwieć; 83. Stefan Kulwieć; 84. [562] Tadeusz Kulwieć; 85. Nikodem Kulwieć; 86. Antoni Surwił; 87. Stefan Surwił; 88. Maciej Waszkiewicz; 89. Michał Szatyński; 90. Adam Eymont; 91. Antoni Gukiewicz; 92. Antoni Leweck; 93. Szymon Kulwieć; 94. Jan Kulwieć; 95. Piotr Korff; 96. Józef Twirbut; 97. Antoni Osowski; 98. Andrzej Skirgayło; 99. Kazimierz Eymont; 100. Szymon Pogirski; 101. Stanisław Pogirski; 102. Michał

^a Imię przeprawione.

Pawłowicz; 103. Jan Tuszkiewicz; 104. Jerzy Dragatt; 105. Tadeusz Eymont; 106. Bartłomiej Eymont; 107. Jerzy Eymont; 108. Kasper Eymont; 109. Andrzej Eymont; 110. Jan Zdanowicz; 111. Jan Woytkiewicz; 112. Adam Romaszko; 113. Jerzy Skirgayło; 114. Piotr Skirgayło; 115. Jerzy Gieysz; 116. Franciszek Gnatowski; 117. Maciej Kulwieć; 118. Antoni Ncewicz; 119. Kazimierz Satkiewicz; 120. Antoni Januskiewicz; 121. Adam Nacewicz; 122. Tadeusz Dragat; 123. Szymon Montowt; 124. Jakub Skirgayło; 125. Jan Talwaszewicz; 126. Jerzy Rakiewicz; 127. Stefan Skirgayło; 128. Jakub Rakiewicz; 129. Piotr Skirgayło; 130. Maciej Jagiełowicz; 131. Jan Szatyński; 132. Jan Ibiański; 133. Tadeusz Ibiański; 134. Andrzej Ibiański; 135. Kazimierz Miłosz; 136. Kazimierz Eygird; 137. Antoni Korgowt; 138. Piotr Dymśza; 139. Maciej Noreyko; 140. Józef Noreyko; 141. Szymon Drąseyko; 142. Antoni Postawka; 143. Mikołaj Jagiełowicz; 144. Jerzy Ługayło; 145. Kazimierz Wisztok; 146. Maciej Downtort; 147. Adam Medeksza; 148. Piotr Roszczewski; 149. Dominik Ibiański; 150. Jan Ibiański; 151. Nikodem Dackiewicz; 152. Jerzy Medeksza; 153.[562v] Józef Żebrowski; 154. Stanisław Siratowicz; 155. Bałtromiej Bieliński; 156. Tadeusz Szatyński; 157. Adam Tołoczko; 158. Nikodem Białuski; 159. Piotr Wencewicz; 160. Antoni Dauksza; 161. Władysław Budrewicz; 162. Jerzy Zabrowski; 163. Jan Szadziewicz; 164. Michał Romanowski; 165. Stanisław Ibiański; 166. Tadeusz Proniewicz; 167. Stanisław Dyrmont; 168. Stefan Jagiełowicz; 169. Ludwik Tereskiewicz; 170. Mikołaj Gabriałowicz; 171. Adam Kognowicki; 172. Józef Krypcewicz; 173. Tomasz Korgowt; 174. Michał Zabrowski; 175. Wojciech Satkiewicz; 176. Klemens Radyko; 177. Jan Waszkiewicz; 178. Tadeusz Zwycewicz; 179. Józef Drąseyko; 180. Piotr Chrzczonowicz; 181. Michał Ibiański; 182. Franciszek Downtort; 183. Jan Gineyko; 184. Szymon Pawłowicz; 185. Jan Jagiełowicz; 186. Tadeusz Drąseyko; 187. Franciszek Rakiewicz; ^b188. Kazimierz Rakiewicz^b; 189. Dominik Rakiewicz; 190. Józef Guzowski; 191. Michał Szenkowski; 192. Michał Downtort; 193. Kazimierz Gineyko; 194. Mateusz Bonecki; 195. Jan Anusowski; 196. Dominik Sudyk; 197. Piotr Gineyko; 198. Szymon Gineyko; 199. Jan Marcinkiewicz; 200. Józef Marcinkiewicz; 201. Tomasz Boniszko; 202. Józef Jestrzembowski; 203. Jerzy Gineyko; 204. Stanisław Pietkiewicz; 205. Benedykt Rakiewicz; 206. Andrzej Sudyk; 207. Andrzej Montwiłł; 208. Jerzy Rudulewicz; 209. Jan Ługayło; 210. [563] Marcin Montwiłł; 211. Andrzej Zwycewicz; 212. Antoni Ługayło; 213. Adam Woywodzki; 214. Jan Bortkiewicz; 215. Antoni Darwid; 216. Antoni Pietkiewicz; 217. Antoni Strebeyko; 218. Jerzy Dymśza; 219. Jan Roszczewski; 220. Jan Gotowt; 221. Jan Dragat; 222. Piotr Ibiański; 223. Antoni Eymont; 224. Jerzy Ibiański; 225. Jerzy Montwiłł; 226. Jan Twirbutt; 227. Michał Urniaż; 229. [sic] Józef Mogien; 230. Ignacy Mingajło; 231. Franciszek Borewicz; 232. Stanisław Proniewicz; 233. Maciej Narbut; 234. Bartłomiej Borewicz; 235. Jan Zelno; 236. Józef Turczyński; 237. Antoni Szembek; 238. Jakub Mingajło; 239. Maciej Michniewicz; 240. Michał Michniewicz; 241. Andrzej Rodowicz; 242. Andrzej Michniewicz; 243. Antoni Dobkiewicz;

^{b-b} Fragment nadpisany.

244. Stefan Dackiewicz; 245. Tadeusz Wilpiszewski; 246. Jan Mimoński; 247. Mikołaj Jagiełowicz; 248. Jerzy Łakowicz; 249. Antoni Turczyński; 250. Stanisław Piotrowski; 251. Franciszek Piotrowski; 252. Józef Zabrowski; 253. Jan Tołoczko; 254. Józef Borewicz; 255. Karol Chłopicki; 256. Adam Eymont; 257. Kazimierz Urniaż; 258. Jan Landański; 259. Stanisław Kudrewicz; 260. Jan Krassowski; 261. Ignacy Jagiełowicz; 262. Dominik Swolkien; 263. Piotr Jagiełowicz; 264. Franciszek Szczuko; 265. Piotr Paszkiewicz; 266. Michał Zwycewicz; 267. Szymon Juskiewicz; 268. Jan Przyałgowski; [563v] 269. Jakub Walentynowicz; 270. Andrzej Gineyko; 271. Piotr Nareyko; 272. Jerzy Kulwiński; 273. Mateusz Nareyko; 274. Jakub Wendziagolski; 275. Józef Jawoysz; 276. Adam Iwanowski; 277. Adam Tomkiewicz; 278. Stanisław Stankunowicz; 279. Tadeusz Ibiański; 280. Tomasz Zelno; 281. Jerzy Witkowski; 282. Antoni Kongit; 283. Samuel Jawoysz; 284. Józef Szymkowski; 285. Karol Nartowt; 286. Jan Wendziagolski; 287. Wincenty Tołoczko; 288. Piotr Medeksza; 289. Marcin Radykiewicz; 290. Jerzy Janczewski; 291. Michał Krassowski; 292. Józef Pawłowicz; 293. Józef Rymkiewicz; 294. Antoni Klimantowicz; 295. Szymon Zelno; 296. Adam Bortkiewicz; 297. Stanisław Zelno; 298. Tomasz Romaszko; 299. Marcin Szyłański; 300. Dominik Pacewicz; 301. Jerzy Korgowt; 302. Michał Lisowski; 303. Mikołaj Juskiewicz; 304. Andrzej Steygwił; 305. Piotr Sawrymowicz; 306. Dawid Jarulewicz; 307. Jakub Wołk; 308. Maciej Strebeyko; 309. Michał Szatyński; 310. Damazy Waszkiewicz; 311. Florian Guk; 312. Mateusz Wimbor; 313. Franciszek Pacewicz; 314. Tadeusz Woywodzki; 315. Maciej Rzepnik; 316. Józef Olechnowicz; 317. Piotr Waszkiewicz; 318. Adam Rymowicz; 319. Adam Urniaż; 320. Jerzy Urniaż; 321. Ignacy Szymkowski; 322. Kazimierz Januskiewicz; 323. Maciej Guk; 324. [564] Wojciech Wencewicz; 325. Józef Gineyko; 326. Bałtromiej Radwiłowicz; 327. Józef Mongien; 328. Jerzy Dackiewicz; 329. Antoni Sawrymowicz; 330. Salomon Siwicki; 331. Kazimierz Urniaż; 332. Michał Łabunowski; 333. Stanisław Urniaż; 334. Maciej Stacewicz; 335. Antoni Skolski; 336. Piotr Urniaż; 337. Andrzej Noreykowicz; 338. Andrzej Witkowski; 339. Jan Ibiański; 340. Tadeusz Mackiewicz; 341. Jan Gineyko; 342. Tadeusz Szugmin; 343. Tomasz Ossowski; 344. Stefan Woywodzki; 345. Bogusław Pawłowicz; 346. Andrzej Dragat; 347. Jerzy Klimkiewicz; 348. Mikołaj Radwiłowicz; 349. Jerzy Eygird; 350. Maciej Ibiański; 351. Dominik Gineyko; 352. Jan Goyżewski; 353. Jakub Ibiański; 354. Adam Staszkiwicz; 355. Ignacy Ibiański; 356. Franciszek Kozakiewicz; 357. Jerzy Skirgayło; 358. Józef Witkowski; 359. Ignacy Strebeyko; 360. Piotr Zaleski; 361. Szymon Iwaszkiewicz; 362. Bogusław Satkiewicz; 363. Tomasz Kozakiewicz; 364. Michał Skolski; 365. Franciszek Stungar; 366. Michał Zyrzematowski [sic]; 367. Antoni Moroczko; 368. Kazimierz Szatyński; 369. Antoni Skodwił; 370. Kazimierz Dackiewicz [564v]; 371. Antoni Mironowicz; 372. Andrzej Wimbor; 373. Józef Steygwił; 374. Karol Romanowski; 375. Antoni Ibiański; 376. Wawrzyniec Rymkiewicz; 377. Szymon Draseyko; 378. Franciszek Szymkiewicz; 379. Antoni Junowicz; 380. Jan Drąseyko; 381. Jan Jewełło; 382. Michał Proniewicz; 383. Michał Mogien; 384. Andrzej Baranowski; 385. Józef Wimbor; 386. Franciszek Domeyko;

387. Stanisław Rostkowski; 388. Jerzy Gineyko; 389. Jakub Łokiański; 390. Andrzej Zdanowicz; 391. Antoni Pozerski; 392. Kasper Rukuyza; 393. Franciszek Słobaczynski; 394. Józef Szpichalski; 395. Józef Zdanowicz; 396. Tadeusz Zwycewicz; 397. Antoni Rukuyza; 398. Andrzej Jankowski; 399. Szymon Sudyk; 400. Jan Kozakiewicz; 401. Stanisław Dobkiewicz; 402. Stanisław Nartowt; 403. Stanisław Witkowski; 404. Jan Iwaszkiewicz; 405. Franciszek Steygwiłł; 406. Antoni Drąseyko; 407. Adam Drąseyko; 408. Antoni Iwaszkiewicz; 409. Tadeusz Koreywo; 410. Benedykt Wencewicz; 411. Ignacy Steygwiłł; 412. Adam Swolkien; 413. Bałtromiej Bohdan; 414. Józef Bartoszewicz; 415. Antoni Satkowski; 416. Antoni Mickiewicz; [565] 417. Tadeusz Jerulewicz; 418. Adam Ibiański; 419. Ignacy Lutkiewicz; 420. Stanisław Rzepnik; 421. Jan Stankowski; 422. Stefan Nareykowicz; 423. Kazimierz Narkiewicz; 424. Jakub Kudrewicz; 425. Ignacy Kulwieć; 426. Michał Kluczkowski; 427. Józef Mingayło; 428. Mikołaj Paszkiewicz; 429. Mikołaj Zieliński; 430. Ignacy Towiański; 431. Michał Brodowski; 432. Mateusz Dyrmontt; 433. Teodor Bobrowski; 434. Jerzy Piotrowski; 435. Jan Eyczun; 436. Franciszek Giec; 437. Kazimierz Eygird; 438. Michał Stawski; 439. Antoni Stawski; 450. [sic] Paweł Jurewicz; 451. Bałtromiej Troianowski; 452. *In continuatione* zostawiwszy ten registr do kreskowania się dalszego, *in numero* teraz liczby zaszłej czterysta pięćdziesiąt i dwóch na jutrzejszą solwując sesją, konotuje *tantisper* Szymon Zabieło, marszałek kow.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Prozor, kasztelan witebski, starosta sądowy pow. kow.; Ignacy Zabieło, kasztelanic mścisławski, chorąży pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydent pow. kow.

453. Maciej Dowiat; 454. Jan Woytkiewicz; 455. Mateusz Dowiat; 456. Tadeusz Szorc, regent Trybunału Głównego W.Ks.L.; 457. Stefan Miłosz, komornik kow.; 458. Jan Urniaż; 459. Ignacy Lugałyło, starościc rakiski; 460. Antoni Kamiński, starosta bobtelski; 461. Jakub Bohusz, sędzic grodz. wilkomierski; 462. Mateusz Jankowski; 463. Józef Palczyński; [565v]; 464. Adam Narbut; 465. Jan Pracewicz; 466. Adam Lipniewicz; 467. Jakub Gineyko; 468. Jan Juszkiewicz; 469. Mikołaj Rymowicz; 470. Piotr Rychlewicz; 471. Salomon Kulwieć; 472. Jan Dijakiewicz, por. kow.; 473. Maciej Rafanowicz; 474. Maciej Montwiłł; 475. Adam Żebrowski; 476. Mateusz Szukiewicz; 478.[sic] Jan Gintowt; 479. Maciej Iszoro; 480. Andrzej Zycewicz; 481. Antoni Budrewicz; 482. Paweł Pietraszewicz; 483. Józef Rodziewicz; 484. Mikołaj Pawłowicz; 485. Tadeusz Pawłowicz; 486. Tadeusz Eymont; 487. Wincenty Trzeciak; 488. Ludwik Zasimowski; 489. Stanisław Roszczewski; 490. Józef Downtort; 491. Teodor Abramowicz; 492. Adam Abramowicz; 493. Antoni Rostkowski; 494. Franciszek Dobkiewicz; 495. Chryzostom Juszkiewicz, klucznik kow.; 496. Michał Juszkiewicz; 497. Aleksander Palczyński; 498. Jerzy Stankiewicz; 499. Ignacy Andruszkiewicz; 500. Michał Radwiłłowicz; 501. Jerzy Woywodzki; 502. Wincenty Ossowski; 503. Józef Rudziewicz; 504. Józef Dyrmont; 505. Józef Dowiat; 506. [566] Antoni Mordas; 507. Józef Jasudowicz; 508. Józef Rudulewicz; 509. Antoni Stankunowicz; 510. Ignacy Jagiełowicz, *m.p.*; 511. Jan Daszkiewicz; 512. Kazimierz Kulwieć; 513. Andrzej Szyłański;

514. Kazimierz Zabrowski; 515. Józef Kulwieć; 516. Daniel Kulwieć; 517. Jerzy Kulwieć; 518. Michał Butkiewicz; 519. Jerzy Rakiewicz; 520. Jerzy Narbut; 521. Andrzej Kikowicz; 522. Michał Pawłowicz; 523. Szymon Juskiewicz; 524. Jerzy Romaszko; 525. Adam Korgowt; 526. Rafał Terkiel; 527. Kazimierz Woiwodzki; 528. Józef Pacewicz; 529. Michał Juskiewicz; 530. Bałtromiej Rukuyza; 531. Stanisław Ibiański; 532. Tadeusz Staszkiwicz; 533. Jakub Gineyko; 534. Jan Swolkien; 535. Antoni Rosławowicz; 536. Kazimierz Ginelewicz; 537. Antoni Rzepnik; 538. Ignacy Rzlin-ski; 539. Kazimierz Micewicz; 540. Dominik Miszewicz; 542. Jerzy Chrzczono-wicz; 543. Jerzy Waszkiewicz; 544. Andrzej Anusowski; 545. Antoni Witkow-ski; 546. Franciszek Jurewicz; 547. Jan Kozakiewicz; 548. Tadeusz Woywodzki; 549. Tomasz Dobkiewicz; 550. Maciej Dobkiewicz; 551. Józef Słobaczyński; 552. Stanisław Ibiański; 553. Michał Jurcewicz, starosta miedn.; 554. Jerzy Zelno; 555. Jan Krzyżanowski; 556. [566v] Jan Kulwiński; 557. Szymon Januszkie-wicz; 558. Jerzy Koreywo; 559. Tomasz Witkowski; 560. Szymon Radwiłowicz; 561. Stanisław Kudrewicz; 562. Tadeusz Eymont; 563. Stanisław Pacewicz; 564. Jan Ossowski; 565. Wiktory Kozakiewicz; 566. Benedykt Bernacki; 567. Tomasz Dowgird; 568. Jerzy Zewelo; 569. Jerzy Nagrodzki; 570. Józef Wit-kowski; 571. Antoni Okmiański; 572. Tadeusz Radwiłowicz; 573. Stanisław Roszczewski; 574. Stefan Roszczewski; 575. Tadeusz Okmiański; 576. Szymon Jawoysz; 577. Andrzej Draseyko; 578. Stanisław Gineyko; 579. Antoni Nareyko; 580. Szymon Anusowski; 581. Stanisław Witkowski; 582. Mikołaj Jagiełowicz; 583. Jan Borysewicz; 584. Szymon Anusowski; 585. Benedykt Anusowski; 586. Józef Iwaszkiewicz; 587. Andrzej Drąseyko; 588. Piotr Junowicz; 589. Kazi-mierz Juchnowicz; 590. Tomasz Rozmarynowski; 591. Michał Bobrowicz; 592. Jakub Anusowski; 593. Dominik Dimitrowicz; 594. Franciszek Kirklewski; 595. Jakub Micewicz; 596. Piotr Urniaż; 597. Bałtromiej Swolkien; 598. Jerzy Jawoysz; 599. Jerzy Jawoysz [sic]; 600. Franciszek Witkowski; 601. Piotr Walen-tynowicz; 602. Tadeusz Rymowicz; 603. Antoni Dobkiewicz [567]; 604. Kazimierz Wilamowicz; 605. Józef Dobkiewicz; 606. Mateusz Dyszlewicz; 607. Kazimierz Krukowski; 608. Marcin Slidz; 609. Franciszek Nihilewicz; 610. Wawrzyniec Raczko; 611. Maciej Zelno; 612. Józef Antonowicz; 613. Mikołaj Markiewicz; 614. Michał Eyczun; 615. Piotr Tomaszewicz; 616. Jan Iwaszkiewicz; 617. Bene-dykt Kojolański; 618. Józef Łabunowski, komornik; 619. Jakub Goyrzewski; 620. Michał Dowtort; 621. Antoni Kierdziewicz; 622. Józef Jucewicz; 623. Józef Giedwiło; 624. Jan Jawoysz; 625. Tadeusz Dombrowski; 626. Andrzej Ibiański; 627. Tadeusz Ibiański; 628. Dominik Woyciechowski; 629. Antoni Worłowski; 630. Jerzy Stacewicz; 631. Benedykt Pawłowicz; 632. Franciszek Miński; 633. Jerzy Gineyko; 634. Andrzej Worłowski; 635. Jan Witkowski; 636. Antoni Sudyk; 637. Samuel Strebeyko; 638. Ignacy Pacewicz; 639. Józef Finko; 640. Michał Woy-wodzki; 641. Tomasz Dowtort; 642. Dominik Rzepnik; 643. Szymon Rymowicz; 644. Antoni Anusowski; 645. Tomasz Ibiański; 646. Maciej Kulwieć; 647. Michał Ibiański; 648. Tadeusz Saugmin; 649. Antoni Zabrowski; 650. Dominik Mineyko; 651. Piotr Kamiński; 652. Antoni Dackiewicz; 653. Michał Romaszko; 654. Tomasz

Rudziewicz; [567v] 655. Jerzy Nareyko; 656. Teofil Miklaus; 657. Andrzej Boho-
 mańko; 658. Józef Gineyko; 659. Jerzy Dowlat; 660. Bałtromiej Montwił; 661. Bał-
 tromiej Dowgiało; 662. Benedykt Dragat; 663. Jerzy Romaszko; 664. Bałtromiej
 Steygwił; 665. Piotr Rosławowicz; 666. Tadeusz Witkowski; 667. Antoni Lau-
 dański; 668. Maciej Dowlort; 669. Maciej Szyłakowski; 670. Tomasz Zaborski;
 671. Jan Jaugiel; 672. Andrzej Nareyko; 673. Andrzej Narkiewicz; 674. Józef
 Prosciewicz, ten registr *in numero* sześćset siedemdziesiąt cztery sufragia oby-
 watelów kowieńskich z asesorami konotuje Szymon Zabięło, marszałek kow.;
 Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Prozor, kasztelan witebski,
 starosta kow.; Ignacy Zabięło, kasztelan mścislowski, chorąży kow.; Ignacy
 Zawisza, sędzia ziem. pow. kow.
 675. Jan Ruszkiewicz; 676. Józef Kwetko; 677. Antoni Bohusz; 678. Mate-
 usz Bohusz; 679. Piotr Kudrewicz; 680. Jan Swolkien; 681. Andrzej Lewicki;
 682. Benedykt Jagintowicz. Sufragia obywatelów kowieńskich *in numero* sześćset
 osiemdziesiąt dwóch konotuje Szymon Zabięło, marszałek pow. kow.; Dominik
 Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.;
 Ignacy Zabięło, kasztelan mścislowski, chorąży pow. kow.
 683. Antoni Wimbor, por. pow. kow.; 684. Jan Jawoysz; 685. Jan Dragat; 686.
 Jan Maruszewski; 687. Jerzy Nartowt; 688. Stanisław Kulwiński.

117. Akt sufragiów na deputatów, 5-7 II 1776

*Rkps LVIA SA 13799, k. 568-569v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Antoniego
 Blinstruba, wojskowicza witebskiego, dnia 10 II 1776.*

Sufragia prześwietnego powiatu kowieńskiego obywatelów na funkcję depu-
 tacką w.j.p. Józefatowi Siruciowi, sędziemu gr. kow., przez pierwszych urzęd-
 ników, jako cenzorów, po wykonanym przez ichmościów *in publica facie supra
 justam conotationem* juramencie w roku terażniejszym 1776 miesiąca februarii
 5 dnia *in solito loco* na zamku J.K.M. konotowane.

1. Józef Prozor, starosta sądowy kow.; 2. Ignacy Zawisza, prezydent ziem.
 kow.; 3. Marcin Czerniewicz, sędzia gr. kow.; 4. Jerzy Rodziewicz, sędzia gr.
 kow.; 5. Stefan Wiszniewski, pisarz gr. kow.; 6. Antoni Babecki, cześnik kow.
 zmazany; 7. Stanisław Zawisza, miecznik kow.; 8. Józef Rafanowicz, regent gr.
 kow.; 9. Antoni Sopoćko, regent gr. kow.; 10. Piotr Zawisza, miecznik kowień.;
 11. Dominik Tyszkiewicz, rotmistrz pow. kow. podkryślony; 12. Franciszek^a Tumi-
 łowicz; 13. Jakub Szpihalski.

In continuatione do kreskowania się dalszego podług solwowanej sesyi do
 jutra ten registr konotuje *in numero* trzynastu, Szymon Zabięło, marszałek kow.;
 Dominik Medeksza; Józef Prozor, kasztelan witebski, starosta sądowy kow.; Ignacy

^a Skrót od imienia nadpisany.

Zabięło, kasztelan mściślowski, chorąży pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia i prezydent pow. kow.

14. Józef Gieysztor, miecznik woj. trockiego; 15. Ludwik Szell, rotm. starodubowski; 16. Ignacy Pilecki; 17. Wincenty Gieysztor, miecznik woj. trockiego.; 18. Michał Montwił, strażnikowicz pow. kow.; 19. Ludwik Koreywo, n.b. do pokazania taryfy; 20. Mikołaj Zawolski, starosta lipolacki; 21. Tomasz Michniewicz; 22. Teodor Szukszta; [568v]; 23. Antoni Koreywo; 24. Ignacy Swinarski, starosta peliski; 25. Ignacy Middleton, starosta kisar.; 26. Piotr Mickiewicz; 27. Dominik Babecki, cześnikowicz kow.; 28. Jerzy Jakubowski; 29. Antoni Anusowski; 30. Wilpiszewski; 31. Michał Hryniewicz; 32. Bałtromiej Hanusowski; 33. Samuel Rafanowicz; 34. Józef Lugały, oboźny kow.; 35. Franciszek Siruć; 36. Józef Kulesza; 37. Piotr Ligienza; 38. Adam Szatyński; 39. Maciej Wilamowicz; 40. Jan Rupeyko; 41. Franciszek Ibiański; 42. Józef Junowicz; 43. Kazimierz Chrczenowicz; 44. Józef Dombrowski; 45. Mateusz Wilamowicz; 46. Kazimierz Downarowicz; 47. Ignacy Illinic; 48. Jan Mickiewicz; 49. Tomasz Romanowicz; 50. Stanisław Wilpiszewski; 51. Kazimierz Korkoz; 52. Józef Szymanowski; 53. Franciszek Downarowicz; 54. Maciej Wilpiszewski; 55. Kazimierz Jezierski; 56. Jan Anusowski; 57. Jerzy Ostromecki; 58. Walerian Mickiewicz; 59. Wincenty Mickiewicz; 60. Jan Szatyński; 61. Kazimierz Wilpiszewski; 62. Ambroży Mackiewicz; 63. Józef Ostromecki; 64. Aleksander Mickiewicz; 65. Antoni Rozwadowski; 66. Antoni Wilpiszewski; 67. Adam Downarowicz; 68. Tomasz Pacewicz; 69. Bałtromiej Mackiewicz; 70. Mateusz Nowicki; 71. Ignacy Dobkiewicz; 72. Jerzy [569] Michalkiewicz; 73. Michał Jacuński; 74. Bałtromiej Dobkiewicz; 75. Andrzej Hozwadowski; 76. Wilpiszewski; 77. Andrzej Stankiewicz; 78. Jerzy Michałowski; 79. Jan Budrewicz; 80. Adam Zdanowski; 81. Piotr Sawrymowicz; 82. Maciej Lenkiewicz; 83. Adam Gieysztor; 84. Dominik Obiecanowski; 85. Antoni Poreiecki; 86. Maciej Obiecanowski; 87. Adam Piotrowski; 88. Michał Piotrowicz; 89. Jan Sobolewski; 90. Stefan Downarowicz; 91. Franciszek Nowicki; 92. Jan Konstantynowicz; 93. Antoni Michałowski.

Regestr ten *sufragiorum* obywatelów kowieńskich *in continuatione* do jutra, to jest do dnia 7 solwując, konotuje Szymon Zabięło, marszałek pow. kow.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Józef Prozor, kasztelan witebski, starosta sądowy pow. kow.; Ignacy Zabięło, kasztelan mściślowski, chorąży pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydent pow. kow.

94. Antoni Jagintowicz; 95. Jerzy Kulesza; 96. Augustyn Maliszewski; 97. Piotr Czewczyko; 98. Tadeusz Dymśa; 99. Jakub Dambrowski; 100. Antoni Jachimowicz, por[ucznik] kow.; 101. Jerzy Kulesza; 102. Michał Konstantynowicz; 103. Maciej Dobkiewicz; 104. Franciszek Ligienza; 105. Michał Chrystowski; 106. Franciszek Chystowski; 107. Benedykt Chrystowski; 108. Ignacy Chrystowski; 109. Kazimierz Jachimowicz; 110. [569v] Ignacy Stawski; 111. Józef Stawski; 112. Michał Stawski; 113. Antoni Stawski; 114. Józef Jagintowicz; 115. Andrzej Romeyko; 116. Antoni Rafanowicz; 117. Jakub Weszeyko; 118. Tadeusz Romeyko; 119. Mateusz Eygird; 120. Michał Rakiewicz; 121. Michał Buyniewicz; 122. Michał

Łabunowski; 123. Wojciech Montwiłł; 124. Jan Junowicz; 125. Jerzy Rakiewicz; 126. Józef Urniaż; 127. Tadeusz Bortkiewicz; 128. Józef Sozypiański.

81. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 15 VII 1776

118. Instrukcja Stanisława Augusta dla posłów na sejmiki, 15 V 1776

Stary druk AGAD AR II 3112, s. 1–2, oryginał.

Instrukcja J.K.M.P.N.M. na sejmik przedsejmowy poselski dnia 15 miesiąca lipca roku terażniejszego, 1776 przed sejmem ordynaryjnym w Warszawie na dzień 26 miesiąca sierpnia naznaczonym przypadający, urodzonemu posłowie J.K.M. na tenże sejmik z kancelarii W.Ks.L. dnia 15 miesiąca maja w roku tymże dana.

Jako zawsze J.K.M.P.N.M. chce mieć za prawidło panowania swojego temu wolnemu narodowi prawo i ustawy sejmowe, tak gdy z tych przepisu w tym roku sejm ordynaryjny na dniu 26 sierpnia przypada, na tenże dzień przez uniwersał przedsejmowy tu w Warszawie złożyć go raczył i na nim jak najdoskonalej o potrzebach Rzeczypospolitej zaradzić pragnie.

Nie chce wielością materyi terażniejszej napełniać instrukcyi, bo dość jasno w uniwersale wspomnionym intencje swoje otwiera, któremi do uszczęśliwienia królestwa swojego zmierza, za cel^a treść obrad sejmowych.

1. Trudną lubo^b niektórych ustaw przeszłego sejmku.[2]

2. Uczynienie relacyi o zdanych na siebie i Radę przy boku jego Nieustającą przez przeszły sejm względem granic z dworami sąsiedzkimi czynnościach.

3. Przygotowane do wewnętrznego rządu polepszenia, niemniej do ekonomii krajowej ściągające się projekta zacnym województwom, ziemiom i powiatom podaje.

Te propozycje, gdy w sobie same i jedyne dobro ojczyzny zamykają, spodziewa się J.K.M.P.N.M., że dobrzy jej synowie ogniwnem jedności spojeni, na sejmiki zacnych województw, ziem i powiatów zgromadzeni, zdania swoje do zbawiennych J.K.M. myśli kierować zechcą i spośród siebie wybranym posłom w instrukcyi pilnie zalecą, żeby czasu sejmowania na ten tylko koniec i jak najlepiej zażywali, a wynalazkami prywatne interesa zamykającemi sejmującej Rzeczypospolitej zatrudniać nie chcieli.

Na własne J.K.M.P.N.M. rozkazanie.

^cTadeusz Spinek J.K.M. i pieczęci wielkiej W.Ks.L. sekretarz^c

^a Słowo nieczytelne.

^b Fragment nieczytelny.

^{c-c} Podpis odręcznie, pieczęć na dokumencie.

119. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 15 VII 1776

Rkps 1 LVIA SA 13799, k. 818–818v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Józefa Kulwiecia, starostę miednickiego, dnia 16 VII 1776; **Rkps 2** LVIA SA 13716, k. 1163–1164v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Józefa Kulwiecia, starostę miednickiego, dnia 15 VII 1776.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego przy oświadczeniu powolności i usług *publico* wiadomo czynimy, iż za poprzedzającym uniwersałem N.K.J.P.N.M., szczęśliwie nam panującego, na sejmik przedsejmowy w roku terażniejszym, 1776 julii 15 dnia na miejsce obrad powiatowych do miasta J.K.M. Kowna zjechaliśmy, gdzie, ze szczególnego P.N.M. względu oraz dalszych najpierwszych w narodzie naszym mężów, o wyborze posłów na sejm z gorliwości, zasług, przymiotów najzdatniejszych ostrzeżeni, końcem najzbawienniejszego ku dobru powszechnemu zaradzenia, za posłów na sejm walny ordynaryjny w roku terażniejszym, 1776 augusta 26 w Warszawie złożony z postrzodka nas, powiatu obywatelów, zgodnemi i jednostajnymi głósy, nie przychodząc do kresiek, bez najmniejszej chociażby jednej osoby kontradycji j.w.i.p Ignacego Zabiełę, kasztelanica mściławskiego, chorążego pow. kow., Szymona Kossakowskiego, podczaszego tegoż powiatu kowieńskiego, gorliwością ku ojczyźnie, zasługami w narodzie powszechnie wstawionych obraliśmy i naznaczyli, jakoż niniejszym instrumentem jako *publico laudo* kredensujemy i upoważniamy, dając moc i oświadczając z przepisu praw narodowych w osobach ogólności nas, obywatelów powiatu kowieńskiego na sejmie walnym ordynaryjnym urząd i powinności poselskie sprawować, myśli i czucia obywatelskie do powszechnego dobra stosowane w osobliwej przy terażniejszych kredensach [818v] wymienionej instrukcyi promować, utrzymywać. Na co my, obywatele przerzeczonych j.w. Zabiełę i Kossakowskiego w niniejszym poselstwie utwierdzając, dla mocy i wagi podpisujemy się.

Datum w Kownie miesiąca dnia *ut supra*.

Szymon Zabieło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow., *m.p.*^a; Józef Zabieło, łowczy wielki W.Ks.L.; Szymon Zabieło, vicekomendant i pułkownik jazdy ^bnarodowej^b wojsk W.Ks.L.^c; Jerzy Zabieło, łowczyc wielki W.Ks.L.; Józef Borewicz, sędzia ziem. pow. kow.; Adam Józef Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Adam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Tomasz Illinicz, oboźny pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski^d, starosta spuski; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Ignacy Płaskowski, strukcza-szy pow. kow.; Antoni Szorc, rotmistrz; Józef Kunicki ^erotmistrz pow. kow.;

^a W rkps. 2 brak „m.p.”.

^{b-b} W rkps. 2 „porucznik petyhorski”.

^c W rkps. 2 dodano „m.p.”.

^d W rkps. 2 zamieniono na „Szykowski”.

^e W rkps. 2 nadpisane „Antoni” i dodano „starosta małacki”.

Michał^f Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Antoni Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Antoni Eymont, rotm. pow. kow.; Onufry Bieniewski, rotm. pow. słonimskiego; Ignacy Lugayłło, starościc rakiski; Adam Meysztowicz, sędzic ziem. kow.; ^gAndrzej Józef z Genwiła Nareyko, *m.p.*^g; Piotr^h Węcewicz; Józef Do Woyna Prusewicz; Tadeusz z Godwoysza Witkowski; Wiktory Maleszewski, oboż. dobr.; ⁱStanisław Jan Ibiański; Antoni Kozakowski, chorąży wojsk W.Ks.L.; Dominik Swolkien; Maciej Golkⁱ Nowomiejski, rotm. *m.p.*; Adam Dowmont; Franciszek Borewicz; Tadeusz Romeyko^k; Michał Kulwieć, mostowniczy^l; Józef Kulwieć; Antoni Kulwieć, mostowniczc pow. kow.; Jan Kulwieć^m; Zygmunt Świerczewski, skarb. ⁿKsięstwa Żmudzkiegoⁿ; Antoni Koplewski, skarbnik włodzimierski; Franciszek Cellary^o; Jerzy Jakubowski.

120. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 15 VII 1776

Rkps 1 LVIA SA 13716, k. 1169–1172v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Michała Strobeykę, regenta ziem. kow., dnia 15 VII 1776; **Rkps 2** Zb. Popielów 125, k. 73–76, kopia; **Rkps 3** Zb. Popielów 129, k. 205–208, kopia.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich i grodzkich, pułkowników, rotmistrzów, poruczników, chorążych i całego rycerstwa, szlachty, obywatelów powiatu kowieńskiego j.w.i.p. n.n. posłom zgodnie od nas na sejm ordynaryjny, w roku 1776 miesiąca augusta dnia 26 przypadający, podana.

Zawołani od J.K.M.P.N.M. przez uniwersał do zgromadzenia się na rady w czasie sejmików wyznaczonym, wzywamy jednymże bezprzeziennie od panowania swego tonem, w miłości ku powierzonemu od Boga pierwszeństwem ludowi i nieprzerwaną o dobro powszechne czułością wrodzone [1169v] z równiennictwa w tej ojczyźnie wypiełgnowanego przychylności ojcowskiego serca oświadczającego oraz z nieukojonym nad ruiną zażaleniem krajową jak silniejsze. Cała chęć dobrze czynienia wobec jej rodakom i narodowe zyski praw polepszenia, reguł ich objaśnienia, rządu doskonałego zapewnienia, wewnętrznych ozdób ukształcenia usiłującemu albo postronne przemocy, albo domowe tamowały i niszczyły nie[z]gody.

[1] Pierwszą w.i.p. posłowie nasi mieć będą powinność podziękować Najłaskawszemu Panu, że łożyć nie obmierza swojego starania, ani szacownego

^f W rkps. 2 zamieniono na „Jan”.

^{g-g} Fragmentu brak w rkps. 2.

^h W rkps. 2 dodano „Józef”.

ⁱ⁻ⁱ W rkps. 2 zastąpiony przez „Stefan Mickiewicz”.

^j W rkps. 2 „Grad”.

^k W rkps. 2 dodano „mostow. pow. kow.”.

^l W rkps. 2 dodano „pow. kow.”.

^m W rkps. 2 dodano „mostowniczy pow. kow.”.

ⁿ⁻ⁿ W rkps. 2 fragment zastąpiono „W. P.”.

^o W rkps. 2 dodano „m.p.” oraz „Stefan Miłosz, komornik pow. kow.”.

w pracach, by było ojczyźnie błogo, nie oszczędza zdrowia, za co niech ojciec ojczyzny wiek życia swego rachuje wiekami, niech nowym, jak najdoskonalszym każde momenta liczy i zbiera w serca ukontentowania, czytając na tymże zgromadzeniu od J.K.M.P.N.M. instrukcją w małych zawartą odezwach, między innymi te słuchać, eg[z]aminować i odciętych granicach mają województwa i powiaty komisarzów relacji, o czym, wołąc by nigdy nie słyszeć więcej jeszcze, niżeli odpowiadać na tak bolesne należy dzieła.

Ze jednak w każdym razie umartwienia społeczników równie cierpiących być powinna porada i chociaż największe w boskiej pokładają się opatrności nadzieje, gdzie ludzkie słabieją i ustawają myśli, a wątłą się roboty, ale te nie strzec i niszczące nie odwracać nieszczęścia, ile można tylko na los spuszczać przypadkowy, gdy bardziej jest kusić [1170] Boga, niż w nim pokładać ufność, przeto na głos Najjasniejszego Pana biec obowiązani, po utratkach znaczne części członków krajowych na rzecz ulubionego w swobodach całości narodu, czyli *a fatis* jakiego z nieprzewidzianych skutków ratunku i przezornych ku ojczyźnie J.K.M. świętych myśli albo gdzie grożą ostrzejszym wykorzenie imię dawnej wolności przedwieczne ciosem przyrzeczenia, wszystko to po Bogu, przy namiestniczej J.K.M. niech patrzą j.w.i.p. posłowie.

2. Gdy żadne królestwa bez sił stać spokojnie i bezpiecznie nie mogą żołnierskich, nieutrzymanie zatym liczby przez zupełne stany Rzeczypospolitej wyznaczone, ażeby domawiali się, *obligantur*.

3. Wszelki porządek narodowy gdy bez cyrkulacji być nie może pieniędzy, żeby pewnie a niezawodnie podatek nieuciążliwy *omni meliori modo* był umówiony, zaleca się.

Miasto Kowno nie w mniejszych Księstwa Litewskiego liczące się ozdobach, gdy przez różne klęski spustoszone, dotąd nie tylko rozkwitnąć nie mogło, ale bardziej jeszcze z mieszczanów ogołaca się, wejrzeniu N.K.J. i zgromadzonych stanów, przy zachowaniu praw dawnych i przywilejów, i konstytucjach *de empirio* im służących, submitować się będą.

Uchylony po dwakroć od kraju ojczystego, wielą przypadkami, klęskami, odjęciem i zniszczeniem dóbr i całego majątku skrzywdzony j.o.ks.j. Karol Radziwił, wojewoda wileński i w narodzie własnym i wpostród obywatelów i za granicą wierny swej ojczyźnie zawsze, religii, praw i swobód ojczystych pilny dozorca a wielki znakomitych przodków swoich potomek [1170v] znajduje w nas zanieścioną na najpóźniejsze czasy wdzięczność, za którym najmocniej i jako może być najzdacniej między pierwszemi materiałami mówić i udać się mają j.w.i.p. posłowie, ażeby tak do dóbr i całego majątku, jaki posiadał, jako też do ojczyzny wszelkim bezpieczeństwem osoby i honoru oraz z udzieleniem a dotąd zamitrzonej mu sprawiedliwości i nadgodą wszelkich uszczerbków z jakowego bądź źródła i przypadku wypłynionych, przywrócony został, w czym wiarę, honor i uczciwość j.w.i.p. posłów nie odwołanie obowiązujemy.

W pierwszych zamieszaniach publicznego momentach, gdzie nad rozlicznymi interpretacjami zastanawia[ć] się nawet trwające natenczas nie dopuściły okoliczności, patrzyliśmy się z kompasją tylko na proskrypcją j.p. Bohusza, miecznika

i podwojewódzkiego wileńskiego, zasłużonego ze wszystkich względów obywatela, na konfiskację substancyi jego i przewidziony proces *super non respondentem*, który w późniejszym po tym dekrete *in favorem* księcia jegomości wojewody wileńskiego ferowanym już wzmiankowany, wyraźnie w smutnej niepewności losów, bezpieczeństwa, honoru, własności swojej, własność zaś szlachecka, będąc podkładem wolności publicznej i krzywd prywatnego obywatela – krzywdą powszechną zalecamy i.p. posłom o nieodstępne na przyszłym sejmie dopomnienie się dekretu na j.p. Bohusza pod datą 1764 roku zaszłego i późniejszych *eo nomine aprobat*, podniesienia honorów, substancyi, a jej *pro ut* [1171] *possidebat* przywrócenia, *instare praeciso omni processu* w posesję przez siebie lub plenipotentów onej obejmowania dozwolenia objętej, równie jako osoby wszelkiego bezpieczeństwa ostrzeżenia i obwarowania, i czasu i.p. posłowie, jako w krzywdzie publicznej, bo każdemu z obywatelów równie^a zdarzyć się mogącej^b, a przeto każdego w szczególności osobiście interesującej, partykularnie *invigilabunt*.

2. [sic] Duchowieństwo świeckie i zakonne ażeby *circa privilegia, immunitates et possessiones suas*, według dawnych^c i nowych praw takowe są, ubezpieczone i utwierdzone były na zawsze. Dobra obywatelów i kapituły wileńskiej znajdujące się w nowo zaciągniętych granicach rosyjskich, aby zostawały utwierdzeniu i w wolnym używaniu intrat tychże obywatelów i kapituły, według ubezpieczenia ostatniego traktatu dla wszystkich bez ekscepcji mających tam dziedziczne dobra, a w Polsce powstałych.

3. Ażeby fundusz na edukację narodową był ubezpieczony i onego dochody do regularnego wnoszenia przyprowadzone były oraz tak powiększone zostały^d, iżby uboga szlachta po województwach i powiatach kosztem Rzeczypospolitej w potrzebach, naukach czwiczona być mogła. *Praevio calculo* przez komisją edukacyjną ze wszelkich prowentów, tak z dóbr, sprzętów, srebra, jako sum gotowych, także iżby akademii choć jedna w kraju we wszystkie porządki i gatunki nauk jakoż w nadgrody dla uczonych wynalazkami swemi krajowi pożytek czyniących dostatnie opatrzona znajdowała się.

4. Za rozszerzenie edukacji młodzi szlacheckiej i utrzymanie onej w prowincyi litewskiej, jako też za ufundowanie w diecezji wileńskiej szkół parafialnych, [1171v] ażeby księciu jegomości biskupowi wileńskiemu^{353e} wdzięczność okazana była.

5. Za podniesienie regimentu i utrzymania onego własnym kosztem ażeby wdzięczność oświadczona była księciu biskupowi wileńskiemu i żeby za te własnego majątku dla Rzeczypospolitej ofiarę uczynioną nie ponosił straty.

^a Słowa brak w rkps. 2.

^b W rkps. 2 zastąpiono „mającej”.

^c W rkps. 2 „zaleconych” zamiast „dawnych”.

^d W rkps. 2 „Były” zamiast „zostały”.

^e W rkps. 2 skreślone „i żeby za tą własnego majątku dla Rzeczypospolitej ofiarę uczynioną”.

³⁵³ Ignacy Jakub Massalski, biskup wileński.

6. *Praesens Celsissimus Dux Curlandiae et Semigaliae de Biron contra mentem et praescriptum pactorum subiectionis ab invectis et evectis* w Kurlandii ustanowił i od obywatelów W.Ks.L. uciążliwą bierze, a superintendenti takowego cła kurlandzkiego obywatelom W.Ks.L. kwitów żadnych nie dają, *abusive* znaczne pieniądze wydzierają. Stany Rzeczypospolitej w roku terażniejszym, 1776 na sejm ordynaryjny do Warszawy zgromadzone, ażeby ustawy *pactorum subiectionis Ducatum Curlandiae et Semigaliae ministeria* niewzruszone zostawały, *invigilare* raczą i ażeby w żadnej tej materii tylko *convulsorum pactorum subiectionis* osobliwy sąd był *per constitutionem* wyznaczony, w.i.p. posłowie najusilniej dopraszać się mają.

W Koronie po ziemiach kasztelanowie mniejsi, w Litwie po powiatach marszałkowie jedną prerogatywą zaszczytzeni, ponieważ pierwszych osadzono w krzesłach, drugich prośba na tylo sejmach, jako i ostatniego w recesie zostaje. Gdy tedy pod słodkim Najjaśniejszego Stanisława Augusta, P.N.M. panowaniem, jako pod mądrym i bacznym monarchą porównanie w dygnitarstwach nastąpiła, zatym i.p. posłowie nasi jak najusilniej domawiać się mają, aby ta materia mogła w sprawiedliwym dla marszałków powiatowych równego wymiaru względzie otrzymać uskutecznienie i tym samym w uszczuplonych [1172] senatorach litewskich przywieść ku zamnożonym subseliom pomoc i ulżenie w pracy.

Zasługi w.j.p. Czyża, sędziego ziem. wileńskiego, jako też j.w.j.p. Wilczewskiego, podlaskiego, w rozmaitym zdzierzeniu dla powszechnego dobra ojczyzny podjęte, zalecą j.w.i.p. posłowie N.K.J.P.N.M. i stanom Rzeczypospolitej.

A iż w terażniejszym zniesieniu zakonu jezuickiego dobra wszystkie do rozrządzenia Rzeczypospolitej przypadły, w.i.p. Koszycowicie, w.j.p. Józef Kunicki, rotmistrz kow., w.j.p. Jan Szukszta, pisarz ziem. upicki, j.p. Hieronim Kłokocki z antecesorów swoich mają obfite, niegdyś temu zakonowi nadane dobra i sumy, a po większej części za nieprawnymi i podejrzanymi opisami, tedy *invigilabunt* j.w. posłowie, aby przerweczeni ichmościowie w swoim żądaniu jak najprędszą wyjednali sprawiedliwość.

Zagęszczone jurysdykcje pod tytułem komisji dały doświadczenia niespokojności w ziemskich i dawnością zadzierzanych posesjach różnych obywatelów, którymi wzruszone dekreta przecięły w ordynaryjnych krajowych subseliach proces, przeto dostrzegą j.w. posłowie, aby i inni obywatele mieli ostrzeżone w swojej mocy zapadłe w cywilnych sądach dekreta, aby żadnym innym wyrokiem, wynalazkiem komisji dawności ziemskiej wzruszone nie były.

Żądania^f w Bogu wielebnych ichmość księży dominikanów wierzbołowskich, karmelitów pompiańskich oraz wielebnego jegomości księdza plebana stoklińskiego³⁵⁴ względem funduszu *publice* potrzebnego, dołożą pilności j.w. posłowie do zupełnego zaskutecznienia.

^f Słowa brak w rkps. 3.

³⁵⁴ Wawrzyniec Sylwestrowicz, pleban stokliński.

Przez prawo na sejmie *coronationis* 1764 roku rozdzielona repartacja [sic] Księstwa Żmudzkiego, jedna z nich do sprawowania naznaczona w Telszach, gdy dopiero w niebytności obywatelów żmudzkich na sejmie niedawno przeszłym do miasta Szawel przeniesiona³⁵⁵, które miejsce że niezręczne [1172v] i dla wszystkich uprzykrzone, i dalekie, *invigilabunt* j.w. posłowie, aby miejsce w Telszach dla repartyki Księstwa Żmudzkiego utwierdzone było.

Ministeria^g Rzeczypospolitej pieczęci, buław aby wedle dawnych praw na sejmach po obraniu marszałków stanu rycerskiego, za rekomendacją posłów rozdawane było, starać się będą j.w. posłowie w tym niewzruszonego postanowienia.

Podatki na dobra ziemskie szlacheckie i w nich czopowe, szelężne aby powiększone nie były, dojrzyć mają j.w. posłowie. *Cetera activitati et dexteritati* j.w.i.p. posłów zostawuje się .

Datum w Kownie w roku 1776 julii 15 dnia.

^hSzymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow., *m.p.*; Józef Borewicz, sędzia ziem. pow. kow.; Adam Józef Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Adam z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Michał Strebeyko, regent ziem. pow. kow.

121. Relacja z sejmiku, 15 VII 1776

Rkps Arch. Czerwonodworskie, 2, k. 40, oryginał.

Z Kowna. Gdy dwie partie destynowane do utrzymania sejmiku kowieńskiego, jedna pod komendą j.p. Fersona, pułkownika rosyjskiego nadciągnęła do Kowna, druga zaś więcej zaufana przez dokazywanie w prowincji siłą nad obywatelami dzielności i znajomego całemu krajowi męstwa i odwagi, w maskę szlachty sejmikującej przebrana, od komendy jazdy narodowej w Prenach konsystencję mającej dotrzymana została, odkryła się, że byli stułami przebrani ciągnący na sejmik do Kowna, na ówczas partia trzecia z obywatelów prawdziwych nie odważyła się ^aw mniejszej liczbie^a na sejmiku znajdować się i czynić opozycję, na jednego więc gdy^b j.p. Ferzona, pułkownika cały ciężar utrzymania sejmiku zwałił się, ten zaś godny kawaler nie będąc ambitnym do funkcji poselskiej, nie miał też tyle wotów, wiele powiat zebrany, a za tym w obecności jego, we wszelkiej legalności, jednomyślnymi głosy są wybrani za posłów i.p. Zabięło, chorąży i Kossakowski, podczaszy.

^g W rkps. 2 zastąpiono słowem „manifestem”.

^h W rkps. 1 zanotowano, że podpisy „przy pieczęci na czerwonym laku herbem j.w.i.p. Zabięłów”, w rkps. 2 symbol pieczęci.

^{a-a} Nadpisane nad zamazanym fragmentem.

^b Słowo nadpisane.

³⁵⁵ VL, t. 7, s. 180; VL, t. 8, s. 391.

82. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1777

Deputatami zostali rekomendowany przez Antoniego Tyzenhauza Józefat Siruć oraz Ludwik Korewa, obydwaj byli sędziami gr. kow. (BC 716, s. 685, 694; Deputaci, s. 332).

83. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1778

122. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1778

Rkps 1 LVIA SA 13800, k. 65–66v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Pawła Staniewicza, cześnika kow. dnia 9 II 1778; Rkps 2 LVIA SA 13800, k. 69–70v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Karola Mejera, krajczego kow., dnia 10 II 1778.

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucja *coronationis* 1764³⁵⁶ roku na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum*, zebrawszy się, gdy do obrania deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. *in presentia* j.w. Szymona Zabielly, marszałka kow., generała lejtnanta wojsk W.Ks.L. i kawalera orderu św. Anny, Dominika Medekszy, podkomorzego, Ignacego Zabielly, chorążego i generała majora wojsk W.Ks.L., Ignacego Zawiszy, sędziego ziem. pow. kow., urzędników, na dniu dzisiejszym przystąpiliśmy, ponieważ cały powiat na ten sejmik zgromadzony jednomyślnością i wota swoje przyłączył, za tym my, urzędnicy, zgodnemi *unanimi voce et nemine* [65v] *contradicente* w.i.p. Pawła Staniewicza, cześnika pow. kow. na ruską do Grodna, Karola Meiera, krajczego kow. na kadencją wileńską do Wilna za deputatów obraliśmy i destynowali, którzy to obrani ichmościowie deputaci jurament na sęstwa trybunalne na sejmiku w te słowa wykonali:

My, Paweł Staniewicz, cześnik kow., Karol Meier, krajczy kow. przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy jedynemu, iż na tych sądach trybunalnych wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalnych, według żaloby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując będę sędził, zeznania i zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim ni podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na przyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, ani za posuły i dary,

³⁵⁶ VL, t. 7, s. 171.

sam prze[z] się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nagrody, podarków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom tego nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po^a obraniu moim na nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogroźek, ale samego Boga jego sprawiedliwości i prawa pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnie z izby sądowej rewelować nie będę, a tych [66] sądów wszelakimi^b zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej i prawdziwej obłożnej choroby mej albo własnej, gwałtownej potrzeby i że za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie, według korektury trybunałów roku 1726³⁵⁷ na sejmie w Grodnie uczynionej (nic jej nie przystępując) na tych sądach trybunalskich sprawować się będę. Jako sprawiedliwie przysięgam, tak mi Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, niech mię ubije na duszy, na ciele.

In facie publica na miejscu sejmikowym ja, marszałek pow. kow. z urzędnikami wysłuchawszy *hoc laudo publico*, kredensujemy i *pro majori fide* takowy kredens własnymi rękoma podpisujemy.

Pisan w Kownie roku 1778 miesiąca februarii 9 dnia.

Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał lejtnant wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow., m.p.^c; Ignacy Zabięło, chorąży pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow., m.p.; Józef Borewicz, sędzia ziem. pow. kow.; Jan z Wolda Meier, wojski pow. kow.; Adam Medeksza, rotmistrz pow. kow.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Antoni Blinstrub, koniuszy pow. kow.; Mikołaj Wincenty Zawolski, horodniczy pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Ludwik Celary, komornik [66v] pow. kow.; Antoni Szorc, rotmistrz pow. kow.; Jakub Domeyko, rotmistrz i komornik pow. kow.

^a W rkps. 2 „ku” zamiast „po”.

^b W rkps. 2 „żadnymi” zamiast „wzelakimi”.

^c W rękopisie 2 brak „m.p.”.

³⁵⁷ VL, t. 6, s. 216.

84. Sejmik przedsejmowy, 17 VIII 1778

123. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 17 VIII 1778

Rkps 1 LVIA SA 13800, k. 262–262v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Adama Kozakowskiego, sędziego ziem. kow. i Józefa Medekszę, starostę skirstymońskiego, posłów kowieńskich, dnia 17 VIII 1778; **Rkps 2** LVIA SA 13717, k. 1271–1271v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Józefa Kulwiecia, namiestnika i wiceregenta ziem. kow., dnia 18 VIII 1778; **Rkps 3** LNB F94–26 (brak paginacji), wypis z ksiąg grodzkich; **Rkps 4** Archiwum Medeksów PAN (brak paginacji) wypis z ksiąg ziemskich.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego, przy oświadczeniu powolności i usług, *publico* wiadomo czyniemy, iż za poprzedzającym uniwersałem N.K.J.P.N.M., szczęśliwie nam panującego na sejmik przedsejmowy w roku terażniejszym, 1778 augusta 17 dnia na miejsce obrad powiatowych do miasta J.K.M. Kowna zjechaliśmy, gdzie ze szczególnego króla P.N.M. względu oraz dalszych najpierwszych w narodzie naszym mężów o wyborze posłów na sejm z gorliwości zasług, przymiotów najzdatniejszych ostrzeżeni, końcem najzbawienniejszego ku dobru powszechnemu zaradzenia za posłów na sejm walny, ordynaryjny, w roku 1778 dnia 5 października w Warszawie złożony, z postrzodka nas, powiatu obywatelów zgodnemi i jednostajnymi głosy, nie przychodząc do kresek, bez najmniejszej chociażby jednej osoby kontradycyi, j.w.i.p. Adama Kozakowskiego, sędziego ziem. pow. kow., Józefa Medekszy, starosty skirstymońskiego, gorliwością ku ojczyźnie, zasługami w narodzie powszechnie wsławionych^a obraliśmy i naznaczyli. Jakoż niniejszym instrumentem [262v] jako *publico laudo* kredensujemy i upoważniamy, dając moc i oświadczając z przepisu praw narodowych w osobach nas, ogólności obywatelów powiatu kowieńskiego na sejmie walnym ordynaryjnym urząd i powinności poselskie sprawować, myśli i czucia obywatelskie do powszechnego dobra stosowane w osobliwej przy terażniejszych kredensach wymienionej instrukcyi promowować, utrzymywać. Na co my, obywatele przerwanych j.w. Kozakowskiego i Medekszę w niniejszym poselstwie utwierdzając, dla mocy i wagi podpisujemy się.

Datum w Kownie miesiąca i dnia *ut supra*.

Szymon Zabiełło, marszałek pow. kow., generał lejtnant wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow., m.p.^b; Ignacy Zabiełło, chorąży pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, sędzia gr. i łowczy pow. kow.; Ignacy Swiniarski, pisarz gr. pow. kow.; Paweł Staniewicz, cześnik kow., sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Mikołaj Wincenty Zawolski, horodniczy pow. kow.; Tomasz Illinicz, oboźny pow.

^a W rkps. 4 „właściwych” zamiast „wsławionych”.

^b W rkps. 2 i 3 brak „m.p.”.

kow.; Franciszek Siruć, łowczy pow. grodzieńskiego; Stefan Zabięło, strażnik pow. kow.; Adam Meysztowicz, sędzic ziem. kow.; Antoni Korewa, podczaszyc inflancki; Michał Domeyko, rotmistrz^c pow. kow.; Manswet Podolecki, starosta matławski; Adam Kozakowski, rotmistrz pow. kow.; Ignacy Ługayło; Antoni Eymontt, rotmistrz^d i regent podkomorski^d pow. kow.; Józef Kulwieć, namiestnik i viceregent ziem. pow. kow.; Antoni Blinstrub, koniuszy pow. kow.; Michał Kozakowski, regent ziem. kow.

124. Punkty do instrukcji poselskich, 1778

Rkps AGAD Zb. Popielów 112, k. 43–45, oryginał.

Do instrukcyi punkta

1. Gdy Rzeczpospolita przeciągiem prawie dwóch wieków bez praw i rządu fundamentalnych, okolicznościami tylko kierowana, przysła szczęśliwie pod panowaniem J.K.M.P.N.M. przez chwalebne ustanowienie Rady Nieustającej do porządnego i doskonalszego rządu swego, który na prawie roku 1776 przezornie uchwalonym, jako na właściwych sobie zasadach gruntuje się, swobody obywatelskie i bezpieczeństwo zapewnia, a N.K.J.P.N.M. pełen najczystszych zamysłów uszczęśliwienia narodu swego, będąc na czele tej Rady nieuspioną usilnością najgorliwiej pracuje około dobra publicznego, przeto za tak punktualną i skuteczną pieczołowitość, prace i fatygi z azardem pańskiego zdrowia czynione, u tronu J.K.M. i.p. posłowie najżywsze złożą podziękowanie z oświadczeniem i z wiernością niewygasłej wdzięczności, którą my następcom naszym za prawo podajemy, a u potomności chwała uwielbiać nie przestanie.

2. Lubo prawo pominięte roku 1776 *titulo* „Objaśnienie ustanowienia Rady Nieustającej” nadając teżże prześwietnej Radzie moc [43v] dostrzegania egzekucyi praw, spokojności wewnętrznej i zewnętrznej bez dania mocy sądowej, owszem waruje, aby w się w żadnym przypadku w prawodactwo ani moc sądową nie wdawała. Nad to osobne prawo tegoż roku pod tytułem „Powinności i władza departamentów” zleca Departamentowi Sprawiedliwości egzaminowanie tylko skarg obywatelskich i uznanie czyli do sądów sejmowych należą albo nie, ekscypuje zaś od tego departamentu sprawy i interesa między obywatelami około dóbr ziemskich i królewskich do jurysdykcji przyzwoitej należące, przecież gdy większość zdań j.w. konsyliarzów tłumaczenie i udecydowanie dokumentów, a tym samym władzą sądową sprawować chciała i posłuszeństwo jej rezolucjom przez stany Rzeczypospolitej nakazane tak daleko rozciągnęła, że są przykłady, iż rezolucyi swojej na jednostronne usiłowania bez widzenia dokumentów i fundamentów interesu, bez słuchania sprawy wydanej, a nie dekretów po tej rezolucyi *ex* [44]

^c W rkps. 2 i 3 „budowniczy” zamiast „rotmistrz”.

^{d-d} Fragmentu brak w rkps. 2 i 3.

seriis partiim controversiis in suprema instantia wypadłych służyć rozkazała. Zaczynamy aby troskliwość obywatelska o naruszenie magistratur najwyższych sądowych, tytu prawami obwarowanych, zaspokojoną była oraz zamieszanie, próżna ekspens i trudy nadzwyczajne dla obywateli nie wynikały, a bieg sprawiedliwości tamowanym nie był, tudzież Rada Nieustająca większe dla siebie zaufanie narodu pomnażała, obligujemy i.p. posłów naszych, aby w czasie *relationis deputatorum ad examinanda* a do prześwietnej Rady o czynnościach onejże domówili się o opatrzenie na przyszły czas: 1. Żeby prześwietna Rada Nieustająca, mająca moc tylko prawa tłumaczenia, nie tłumaczyła dokumentów do sprawy należących, jako samych tylko sądów rezolucyi podległych. 2. Ażeby na memoriały *anonymorum* nie odpowiadała. 3. Aby do tłumaczenia prawa tylko na memoriały całego sądu potrzebującego onegoż przystępowała i tylko w ten czas, gdy na tym memoriale *judicium plenum* [44v] podpisane i treść rzeczy jasno i dostatecznie wyrażone będą. 4. Ażeby dekreta sądów *ultimae instantiae* żadną rezolucją Rady w egzekucyi tamowane nie były, a które są zatamowane, aby nieodwłocznie miały swoją egzekucją, i.p. posłowie domówić się o to obowiązani będą.

3. Gdy żydowstwo, podług wielokrotnych praw, w Warszawie samej tylko podczas zjazdów bawić i handlować mogące, od czasu zamieszania krajowego tak sobie tę stolicę królestwa ulubiło, że z całej Polski do niej że wciskać się znalazło sposoby i jurysdykcja marszałkowska zdaje się już nie mocna do dopilnowania i egzekucyi prawa, a tymczasem nie tylko obywatele po województwach cierpią niewygodę, musząc opodal *ultimae necessitatis* towarów szukać, które przed tym w bliskich osiadłości swoich miastach i miasteczkach znajdowali, a co większa, że i egzekucja pogłównego żydowskiego, przez to iż Żydzi *divagantur*, staje się przytrodniejsza, więc i.p. posłowie usilnie o to domawiać [45] się będą, żeby przynajmniej stolica królestwa, rezydencja Najjaśniejszego Pana, podług dawnych praw księstwu mazowieckiemu służących, od nacisku żydowstwa do niej była wolną.

4. Żeby imiennikom i sukcesorom j.w. Załuskich, krakowskiego i kijowskiego biskupów za bibliotekę i grunta dodyspozycyi komisji edukacyjnej wzięte dotąd nie uczyniona sprawiedliwie należąca nadgroda, na przeszłym sejmie w reces³⁵⁸ puszczone, na następującym nastąpić mogła.

125. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 17 VIII 1778

Rkps LVIA SA 13800, k. 275–276v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Jana Lugajłę, dnia 29 VIII 1778.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich i grodzkich, pułkowników, rotmistrzów, poruczników, chorążych i całego rycerstwa, szlachty, obywateli powiatu kowieńskiego j.w.i.p Adamowi Kozakowskiemu, sędziemu

³⁵⁸ VL, t. 8, s. 564.

ziem. kow. i Józefowi Medekszy, staroście skirdymońskiemu, posłom zgodnie od nas na sejm ordynaryjny, w roku 1778 miesiąca października 5 dnia przypadający, podana.

Zawołani od N.K.P.N.M. przez uniwersał na sejmiki przedsejmowe, używamy jednym od początku panowania tonem do Króla i Pana w miłości ku powierzonemu pierwszeństwem od Boga ludowi, w czułości o dobro powszechne wrodzoną ojcowskiego serca przychylność oświadczającego o całość Rzeczypospolitej, jej prawa, rząd i bezpieczeństwa troskliwego, któremu, jako Panu najłaskawszemu, najmiłościwszemu, najpierwszą mieć będą powinność j.w. posłowie od całego obywatelstwa naszego złożyć podziękowanie, z wiernym serca życzeniem, aby ojciec ojczyzny wiek^a życia swego liczył wiekiem, bez odmienne w każdym momencie szczęśliwości rządów z wierności poddaństwa w sercu pańskim zbierając ukontentowania.

1. Ma cała prowincja potrzebę udziału swoich majątków na utrzymanie publicznego dobra, sama tylko niemożność w uszczuplonych granicach, a tym samym w odjętych łatwościach handlu i innych sposobnościach, staje się przyczyną czucia nakładów ponoszonych przez obywatelów. Upraszać będą j.w. posłowie J.K.M.P.N.M., ażeby ojcowskiej nie ubliżał staranności swojej do powrócenia pierwszej możliwości krajowej przez swoją rozciągłość, jako sam litościwie czuć raczy tę potrzebę, albo ażeby raczył łaskawie ustąpić z mocy swojej na wsparcie potrzeb krajowych dóbr ku pożytkowi powszechnemu zwrócić i ocalić, a tenże miłości ciężar właściwej i wolnej od inwolucyi zachować gatunku.

2. Prowincja litewska zawsze w wierności ku majestatowi i życzliwości ku ojczyźnie swojej niepoślednia, czuje znaczny uszczerbek tak swoich przywilejów jako też i majątku zatrzymanej dotąd przez okoliczności krajowej alternaty sejmów. Dopraszać się więc będą j.w. posłowie o zachowanie tego przywileju [w] całej rozciągłości swojej. Niemniej co do rezydencji J.K.M.P.N.M., alternaty laski, jako też co do subselia oddzielnych prowincyi i utrzymania z nakładów prowincyi litewskiej osób z tej prowincyi [275v] będących [w] korpusie kadetów.

3. Jako prowincja litewska z przywykłości i zabezpieczającego majątki własne prawa statutowego nie ma przyczyny uzalenia się, tak, gdy z klub wypadłe i przez mnogość konstytucyi niejako przyćmione tegoż statutu litewskiego ustawy zgromadzone być mogą, dopraszać się będą j.w. posłowie z podziękowaniem Najjaśniejszemu Królowi za wsparcie dekretów oczewistych trybunalskich i najwyższej zwierzchności krajowej, ich rozeznanie, i utrzymanie, a oraz upraszać będą i najwierniej przy tym obstawać mają, ażeby tak prawa statutu litewskiego, jako też przywileja teje prowincyi służące w dostojenstwach ministerialnych i powiatowych *in omni* zachowane były, jak dotąd ściśle tychże j.w.i. posłów na charakter i cnotę obligujemy.

4. Złożą j.w. posłowie najpokorniejsze N.K.J.P.N.M. dziękczynienia i prośby za uczynioną łaskawie sprawiedliwość książętom Radziwiłłom, zaleconym

^a Słowo nadpisane.

w ojczyźnie obywatelom, wstawując się o zupełne uskutecznienie ku przywróceniu własności sposobami najprzyzwoitszemi i do dojścia ułatwionemi, podobne podziękowanie oświadczą za przywrócenie ojczyźnie w.j.p. Bohusza, miecznika wileńskiego oraz za zjednanie konstytucji własności jego autoryzującej, wstawienie się przy tym o znaczne uskutecznienie tejże konstytucji, mimo zawikłanie interesowanych i do rzeczonych indamniczacji obligowanych.

5. Gdy prowincja litewska w trzeciej części narodu do równych jest przypuszczona przywilejów, a marszałkowie powiatowi, jedną dystynkcją z senatorami mniejszemi będąc zaszczytzeni, dotąd umieszczenia siebie w senacie dostąpić nie mogą, dopraszać się będą j.w. posłowie, ażeby *non derogando* ich przywilejom też same osoby, które już zyskały obywatelów sufragia i od Najjaśniejszego Pana łaskawie przywilejami są zaszczycone, były w senacie równie z innemi, jako mniejsi kasztelanowie w Koronie, umieszczeni, przestrzegając *ante omnia* przywilejów *electionis* całemu obywatelstwu służących.

6. W obszernej prowincyi litewskiej i diecezji wileńskiej, gdy po skasowanym zakonie jezuitów *serus* następuje, miejsca nauczycielów ten pełniąc, najszlachetniejszą i najpotrzebniejszą krajowi powinność po pracach i siłach starganych mieć nie może i nie ma miejsca i sposobu do życia wyznaczonego, gdzieby tak odpoczynek, jako i nadgodę pracy znalazł, dopraszać się będą j.w. posłowie J.K.M.P.N.M., najtroskliwszego o edukację krajową monarchy i ludzi pracującej w tej edukacji protektora, ażeby raczył niektóre beneficia *ecclesiastica simplicia* albo *curata* inkorporować na koligiatę, a teź prowincyi i pozwolił obywatelom czynić fundusze kanoni koligiackich, zostawując sobie prezentowanie osób na teź kanonie według sonancyi funduszów i rekomendacyi komisji edukacyjnej, tudzież gdy w teź prowincyi litewskiej i diecezji wileńskiej szczupłość dochodów plebańskich i samychże plebanii w rozległych granicach rozciągłość staje się w administracyi duchownych powinności wielką trudnością, a nade wszystko w oświeceniu ciemnego pospółstwa znacznym utrudzeniem i niesposobnością, dopraszać się więc będą [276] j.w. posłowie, ażeby dodatkowe fundusze do plebanii na suficencją przystojną kapłanów, jako też na dysmembrowane parafie nowe fundusze były pozwolone, a zaś nowe fundusze, mogące się formować na edukacją ubogiej szlachty i osób teź edukacyi pilnujących, nie były rozumiane za fundusze prawami zabronione. Takoż upraszać będą, aby N.P.N.M. raczył udać się do Ojca Świętego papieża o przywrócenie w Polszcze pożytecznego zakonu księży jezuitów, co gdy nastąpi, aby raczył obmyślić z prześwietną Komisją Edukacji Narodowej sposób sustentacyi tegoż zakonu.

7. Ichmość księża dominikanie klasztoru kowieńskiego bez dostatecznego funduszu, w mieście Kownie na jednym tylko placu kościół i klasztor zajmujący, mieszkający, przez wstawienie się obywatelów powiatu kowieńskiego wyjednali względy u stanów Rzeczypospolitej, że im dobra ziemskie prawem wieczystym nabywać przez konstytucją sejmową pozwołą, acz przez pośledniejsze wypadłe sejmowe konstytucje w ogólności wszystkim zakonom nabywanie dóbr zabraniające i to szczególnie dla klasztoru kowieńskiego pozwolenie

zatrudnione i zaćmione zostało, upraszać więc będą j.w. posłowie tak o reasumowanie przereczzonej dla klasztoru kowieńskiego konstytucji, jako też w ogólności dla całego zakonu ichmościów księży dominikanów, ażeby wszelkie ich fundusze przed rokiem 1726 czynione od wszelkich wątpliwości zostały wolne i niewzruszone.

8. O utwierdzenie fuduszu księży marianitów *in corpore* starostwa preńskiego uczynionego j.w.. posłowie starać się nie omieszkają.

9. Powinne względy na prześwietny dom j.w. Zabieliów w sercach obywatelskich czuć się dają, tak przez znakomite ich antecesorów, jako też i terażniejszych następców *publico* dzieła i zasługi, iż wdzięczność i pamięć sprawujących pierwsze w naszym powiecie urzędy, troskliwych o całość dobra powszechnego i w szczególności o nasze obywatelskie uszczęśliwienie, w najżywszej jest konsyderacji w terażniejszym przypadku sprawy w Trybunale Litewskim j.w. Szymona Zabieli, łowczyca litewskiego, vicekomendanta brygady petyhorskiej, jeżeliby *in vigore* praw wypadały jakie wskazy *ex instantia* j.p. Montwiły, regenta gr. prosekwowane, uwolnienia od tych i uchylenia j.p. posłowie u stanów Rzeczypospolitej jednać nie zaniedbają.

10. Bezpieczeństwa publiczne tak czasu sejmu rezydencji przy boku J.K.M.P.N.M., jako jurysdykcji wszelkich cywilnych oraz na sejmikach wielu prawami jest ostrzeżone, a iż wszelkie przeciwko bezpieczeństwu wykroczenie przy boku J.K.M. do jurysdykcji marszałkowskiej, pod sądami zaś jakiegokolwiek magistratury do tychże sądów władzy i rozsądzenia należą, tak występstwa wszelkie czasu sejmików, aby w województwach przez kasztelanów, a w powiatach przez marszałków z dodanemi dwoma [276v] w porządku urzędnikami sądzone były, o władze i prawo j.w. posłowie starać się mają.

12. [sic] Nad przypadkiem ognia w dobrach j.o.ks.j. Radziwiłła, podkomorzego W.Ks.L. zażalenie mając, dla zgorzałego archiwum domu i dóbr tegoż księcia jegomości j.w. posłowie zabezpieczenia starać się mają.

13. W sprawie w.j.p. Piechowskiego, szambelana J.K.M. *publicum* dotykającej, a dotąd niezakończonej, dla cła kurlandzkiego o sprawiedliwość i rozsądzenie J.K.M.P.N.M. j.w. posłowie dopraszać się będą.

14. Wojskowa W.Ks.L. w szarży generał leutnanta epliowanego j.w.j.p. Jana Vietinghywa [sic] własnym ekspensem aż do dni życia dopełniająca posługa, ponieważ bez nadgrody a zaległej przez konstytucją dla onego pensyi pozostaje, z sprawiedliwych zatym na zasługi i prace względów upraszać będą j.w. posłowie, aby sukcesorom ta należytość była wypłacona.

15. Miasto Kowno nie w mniejszych Księstwa Litewskiego liczące się ozdobach, gdy przez różne klęski spustoszone dotąd nie tylko rozkwitnąć nie mogło, ale bardziej jeszcze z mieszczań ogalać się, wejrzeniu N.K.I. i zgromadzonych stanów przy zachowaniu praw dawnych przywilejów i konstytucjach *de emporio* im służących submitować będą j.w. posłowie.

Cetera activitati et dexteritati j.w.i.p. posłów zostawuje się.

Działo się w Kownie roku 1778 miesiąca sierpnia 17 dnia.

^bSzymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow. *m.p.*; Ignacy Zabięło, chorąży pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Antoni Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.

85. Sejmik deputacki w Kownie, 8–10 II 1779

126. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 10 II 1779

Rkps 1 LVIA SA 13719, k. 81–84v, *oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Michała Kulwiecia, mostowniczego kow., dnia 11 II 1779; Rkps 2 LVIA SA 13719, k. 74–77, *oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Maksymiliana Gawrońskiego, cześn. nurskiego, dnia 11 II 1779.**

My, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego do przepisu praw W.Ks.L. stosując się na sejmik gromniczny deputacki na miejsce zwyczajne do miasta J.K.M. Kowna zebrawszy się, po zagajeniu rzezczonego sejmiku jednostajnymi głosami, bez żadnego zaprzeczenia w.j.p. Jana z Wolda Mejera, wojskiego pow. kow. za deputata na kadencją wileńską Trybunału Głównego W.Ks.L. obraliśmy, a zaś dla zachodzącego między w.j.p. Adamem Meysztowiczem, sędzicem ziem. pow. kow. a j.p. Domeyko³⁵⁹ o drugiego deputata sporu, na ułatwienie którego, gdy my wszyscy urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego na zamek przybyli, na ten czas, po rozłączeniu się partii wzmienionego w.j.p. Adama Meysztowicza utrzymującej od partii j.p. Domeykę chcącej utrzymać we dwójnasób większą do kreskowania się na stronę w.j.p. Meysztowicza widocznie okazała się osób liczba, co widząc w.j.p.^a marszałek pow. kow. z mniejszą partią swoją, nie chcąc do wotowania tymczasem za j.p. Domeyko przystępować, sesją sejmiku na tenże dzień poniedziałkowy na godzinę wtórą^b z południa odłożył, po którym czasie, gdy przez cały dzień następujący wtorkowy beczynnie sesji aż do śtrzody solwował, (jako dostatecznie dnia dzisiejszego uczyniony manifest rzecz objaśnia), my uważając [81v] dzień ostatni elekcji deputackiej niemniej renitencją do sejmikowania w.j.p. marszałka i niedobieństwo w jednym dniu skończenia kreskowania się tysięcy osób oraz usiłując dla posługi powszechnej krajowi sejmiki uczynić skutecznymi, dziś^c z rana zebrawszy się na zamek, na miejsce ku obradom publicznym praktykowane, przy pierwszym *ex ordine* urzędniku drugiego

^b W oblacie zanotowano, że podpisy przy instrukcji są „przy sposzyciu zielonym jedwabiem i odcisnieniu na czerwonym laku pieczęci”.

^a W rkps. 2 dodano nazwisko „Zabięło”.

^b W rkps. 2 zastąpiono „drugą”.

^c W rkps. 2 zastąpiono „gdy”.

³⁵⁹ Michał Domeyko, rotmistrz kow.

deputata w.j.p. Adama Meysztowicza, sędzica ziem. pow. kow. jednomyślnie obraliśmy, a tak w.j. panom wyżej mianowanym deputatom moc sądenia spraw w Trybunale Głównym W.Ks.L. prawem przepisanych daliśmy, miejsce powiatowi naszemu należące zasiadać pozwoliliśmy oraz w.j.p. Jana z Wolda Mejera, wojskiego pow. kow. na kadencją litewską do Wilna, a w.j.p. Adama Meysztowicza, sędzica ziem. pow. kow. na kadencją ruską do Grodna wyznaczaliśmy, którzy to ichmościowie jurament konstytucją 1726 roku³⁶⁰ opisany w te słowa wykonali:

My, Jan z Wolda Mejer i Adam Meysztowicz, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy jedynemu, iż na tych sądach trybunalnych wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalnych, według żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będziemy sędzili, zeznania, zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego i^d ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego i ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego, ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sami przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła na[j]mniej nad konstytucję brać nie mamy i kolegom swoim tego nie pomagać, nie doradzaliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami nie [82] bojąc się kaźni, pomsty i pogrózek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości i prawa pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikiem w sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej gwałtownej potrzeby i że za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiliśmy, także prawdziwe według korektury Trybunałów roku 1726³⁶¹ na sejmie w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując, na tych sądach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i na ciele.

Który to jurament w.j.p. Mejer, wojski pow. kow. za zezwoleniem w.j.p. Medekszy, podkomorzego pow. kow. i nas wszystkich w kościele u ichmościów księży bernardynów przed w.j.p. marszałkiem, a zaś w.j.p. Meysztowicz na zamku przed nami wszystkimi *in facie publica* dnia dzisiejszego wypełnili, którego my wysłuchawszy i przyjąwszy niniejszym instrumentem naszym tylekroć rzeczonych w.i.p. deputatów kredensujemy, a dla lepszej wagi i mocy takowy kredens podpisami rąk naszych stwierdzamy.

^d W rkps. 2 „ani na” zamiast „i”.

³⁶⁰ VL, t. 6, s. 216.

³⁶¹ VL, t. 6, s. 216.

Pisan w Kownie 1779 miesiąca lutego 10 dnia.

Podpisy pod rękopisem 1:

Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, starosta sądowy pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow. *m.p.*; Adam Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow.; Józefat Siruć, sędzia gr. i cześnik pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, sędzia gr. i łowczy pow. kow.; Ignacy Swinarski, pisarz gr. pow. kow.; Józef Medeksza, rotmistrz pow. kow., starosta skirtymoński; Mikołaj Zawolski, horodniczy pow. kow.; Tadeusz Podolecki, horodniczy woj. trockiego; Franciszek Kognowicki, komornik kow.; Antoni [82v] Połoński, regent gr.; Dominik Pilecki, reg. trybunalski; Antoni Sopoćko, regent gr. kow.; Piotr Zawisza, miecznik pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Karol z Wolda Mejer, krajczyk kow.; Michał Kozakowski, regent ziem. i rotmistrz pow. kow.; Michał Montwiłł, gr. kow. regent; Ignacy Adam Bohusz, skarbnik i rotm. pow. wilkomierskiego, starosta garniski; Piotr Franciszek Rymwid Mickiewicz, cześn. i rotm. pow. orszańskiego; Antoni Eymont, rotmistrz i regent podkomorski.; Ludwik Celary, komornik pow. kow.; Teodor Szukszta, rotmistrz pow. kow.; Bartłomiej Jan Tubielewicz, namiestnik gr. pow. kow.; Ignacy Lugałyło, starościc rakiski; Ignacy Middleton, starosta kizow.; Michał Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; Adam Lugałyło, por. kow.; Benedykt z Gielwoynia Pawłowicz, *m.p.*; Andrzej Nareyko, por[ucznik] woj. smoleńskiego, chor. kow. *m.p.*; Józef Tyszkiewicz, oboźny woj. smoleńskiego; Stanisław Modzelewski, cześn. ziemi łomżyńskiej; Jakub Bernatowicz; Józef Tymiński, podczaszyc dobrzyński; Antoni Koplewski, skarb[nik] włodzimierski; Onufry książ Świrski, regent gr. pow. kow.; Dominik Rowiński, strażn. nowogródzki; Jerzy Skirgayłyło, por. pow. kow.; Franciszek Borewicz; Jan Rupeyko, komornik pow. kow.; Tomasz Miniewski; Antoni Chełstowski; Onufry Bieniewski Pruszek; Onufry Klidzia; Jakub Szpiałski; Bartłomiej Illinicz, łow. inflancki; Stefan Pacewicz; Franciszek Stradomski; Tadeusz Danilewicz, rotm. woj. trockiego; Michał Konstantynowicz; Michał Szelpach, starosta pogirmoński; Piotr Czawczyko; Marcin Margiewicz; Antoni Gryniwicz, skarbn. łomżyński; Andrzej Sagatowski, starosta rzeczowski *m.p.*; Tomasz Michniewicz, starosta siemieniski; Jerzy Kulesza, rotm. pow. kow.; Józef Medeksza, skarbn. woj. smoleńskiego; Tadeusz Witkowski, por. pow. kow.; Medard Kończa, skarbnikowicz kow.; Tadeusz Doliński, horodniczy inflancki.; Józef Dowmont; Wincenty Mickiewicz; Jan Łabunowski; Józef Antoni Kulesza; Michał Jacuński; Fabian Dauksza, porucznik pow. kow.; Andrzej Skirgayłyło; Piotr Mordas; Adam Michalkiewicz, por. pow. kow.; Kazimierz Pietkiewicz, skarb. woj. nowogr.; Jakub Piotrowicz x; Michał Piotrowicz x; Adam Piotrowicz x; Ignacy Matuszewicz x; Antoni Gryniwicz; Leon Siruć x; Jerzy Ostromecki x; Józef Ostromecki x; Jan Chrystowski x; Bartłomiej Boreyko x; [83] Kazimierz Woytkuński x; Bartłomiej Rozwadowski x; Józef Rymwid Mickiewicz, skarb. wilkomierski; Tadeusz Dowgird; Ignacy Mockuński; Jan Szelpach, starosta pogirmoński, por. pow. kow.; Adam Kolesiński x; Andrzej Wilpiszewski x; Jan Budrewicz x; Maciej Budrewicz x; Piotr Slunko, strażn. mścislawski; Tadeusz Budrewicz x; Maciej Nareyko; Piotr Nareyko;

Jan Lugayło x; Józef Koniuszewski x; Jakub Klidzia x^e; Jan Klidzia x; Jan Kontimur Terpiłowski; Marcin Kowalewski x; Mikołaj Saweczański x; Józef Rakowski x; Mateusz Eygird x; Dominik Gineyko x; Józef Gorski Kochoński x; Stanisław Jeleniewski x; Wawrzyniec Jeleniewski x; Karol Zaleski x; Franciszek Sołomin x; Bohdan Zaleski x^f; Stanisław Zaleski x; Michał Chrystowski x; Ignacy Chrystowski x; Benedykt Chrystowski x; Jerzy Witkowski x; Antoni Szyrwiński x; Jerzy Rodziewicz; Filip Honesta x; Ludwik Honesta x; Aleksander Żaliński x; Kazimierz Jachimowicz x; Antoni Rafanowicz x; Ignacy Rafanowicz x; Dominik Kuliweć x; Piotr Ibiański x; Kazimierz Jagiełłowicz x; Antoni Antonowicz x; Marcin Karnty, miecz. woj. smoleńskiego; Kazimierz Eymont, komornik pow. kow.; Józef Berszel; Józef Wnorowski; Maciej Eygird x; Kazimierz Eygird x; Tadeusz Kowalewski x; Tadeusz Rokicki x; Kazimierz Zasztowt; Jerzy Skorobaty x; Józef Osiński x; Adam Szatyński x; Jan Szatyński x; Andrzej Borewicz x; Kazimierz Rakiewicz x; Wojciech Montwiłł x; Jerzy Rozwadowski x; Franciszek Miglin x; Józef Boreyko x; Jan Pietruszewicz x; Stanisław Stawski x; Antoni Dworzecki x; Kazimierz Downarowicz x; Maciej Downarowicz x; Tadeusz Downarowicz x; Stanisław Downarowicz x; Franciszek Downarowicz x; Jan Kaszewski x; Ludwik Jacuński x; Antoni Szymkowicz x; Bartłomiej Byliński x; Jan Kagiel x; Tadeusz Bortkiewicz x; Jerzy Jakubowski x; Ignacy Porzecki x; Michał Bernatowicz; Bonifacy Porzecki x; Franciszek Bukowski x; Bonawentura Nieszokuć x; Józef Towiański x; Stanisław Honesty x; Andrzej Honesty x; Stanisław Sobolewski; Szymon Rodziewicz; Michał Martusewicz x; Jan Andruszkiewicz x; Stanisław Dobkiewicz x; Stanisław Jodeyko x; Jan Kulwaszewski x [83v]; Jan Lugayło x; Michał Zegzdra x; Jan Talwaszewicz x; Antoni Krukowski; Jan Ratel; Józef Jasudowicz x; Joachim Dmuchowski x; Szatyński x; Markowski x; Jan Hryhorowicz x; Maciej Biwil x; Maciej Daszkiewicz x; Antoni Czerniewicz x; Krzysztof Bieniecki x; Szymon Bieniecki x; Szymon Witkowski x; Leon Hrynkiewicz x; Jan Chodorowicz x; Andrzej Chodorowicz x; Jakub Wędziagolski x; Franciszek Chodorowicz x; Jerzy Mackiewicz x; Kazimierz Zasztowt x; Jerzy Mickiewicz x; Bartłomiej Gierdziejewski x; Jan Zasiłowski x; Józef Jasudowicz x; Jan Zasiłowski x; Antoni Łabonowski x; Tadeusz Romeyko x; Tadeusz Morgiewicz; Maciej Markiewicz; Ignacy Stawski; Mateusz Sołomin, towarzysz usarski; Piotr Saurymowicz; Benedykt Wędziagolski x; Dionizy Abramowicz x; Bartłomiej Wilamowicz x; Adam Petruszewicz x; Benedykt Kojalański x; Bartłomiej Dowgiało x; Maciej Strebeyko x; Tomasz Gineyko x; Jan Downtort x; Kazimierz Walentynowicz x; Stanisław Swolkień x; Antoni Witkowski x; Mateusz Witkowski x; Mateusz Dowiatt x; Michał Woywodzki x; Jan Jagiełłowicz x; Tadeusz Pietraszewicz x; Antoni Jagiełłowicz x; Paweł Pietraszewicz x; Andrzej Pietraszewicz x; Kazimierz Martuszewicz x; Tomasz Łukaszewicz x; Antoni Rymowicz x; Józef Ruczyński x; Jerzy Szyłakowski x; Jerzy Tomaszewski x; Franciszek Roszczewski x; Stanisław Dawidowski; Tomasz Truczko,

^e Krzyżki nadpisane.

^f Krzyżki nadpisane.

łow. trocki; Wincenty Ostroch x; Piotr Gibulski x; Andrzej Stankiewicz x; Wojciech Domalewski x; Kasper Eygird x; Antoni Bańkowski x; Antoni Masłowski x; Antoni Siemaszko x; Jerzy Żebrowski x; Michał Downtort x; Kazimierz Wilpiszewski x; Kazimierz Czerniewicz x; Jan Hebrowski x; Jan Waszkiewicz x; Dominik Prusewicz; Piotr Downarowicz x; Maciej Wilpiszewski x; Tomasz Woyciechowski x; Józef Witkowski x; Mikołaj Wolff, por. J.K.M.; Franciszek [84] Kirklewski x; Kazimierz Wisztok x; Adam Swolkień x; Jan Dackiewicz x; Jakub Wiścicki x; Józef Wiścicki; Jerzy Dackiewicz x; Jerzy Dworzecki x; Szymon Juszkiewicz x; Ignacy Czarniewicz x; Dominik Sudyk x; Mateusz Bieniecki x; Antoni Dragat x; Szymon Kudrewicz x; Aleksander Heyster x; Jan Radwiłłowicz x; Szymon Rodziewicz x; Antoni Dowbor x; Antoni Stankiewicz x; Antoni Olszewski x; Antoni Zaleski x; Jerzy Dobkiewicz x; Maciej Woyciuchowski x; Dominik Downtort x; Jan Hermanowicz x; Józef Czarniewicz x; Stanisław Wilpiszewski x; Tadeusz Rokicki x; Jan Bortkiewicz x; Dominik Downarowicz x; Dominik Bortkiewicz; Józef Wilpiszewski x; Michał Danilewicz x; Andrzej Lewicki x; Szymon Lichodziejewski x; Andrzej Montowicz x; Jerzy Żylinski x; Mikołaj Dackiewicz x; Franciszek Pacewicz x; Jerzy Wiścicki x; Barnaba Bieńkowski x; Józef Pacewicz x; Jerzy Radziewicz x; Mateusz Kimont x; Jan Swolkień x; Jakub Sudyk x; Jerzy Chrzczonowicz x; Jerzy Dragat x; Ignacy Medeksza x; Kazimierz Rostkowski x; Maciej Dauksza x; Jerzy Michalewicz x; Mateusz Eygird x; Kazimierz Eygird x; Andrzej Juniewicz x; Jan Szatyński x; Franciszek Rymowicz x; Antoni Dłuski x; Dominik Worłowski x; Ludwik Dobrowolski x; Ignacy Dobrowolski x; Szymon Dobrowolski x; Józef Wyrzechowski, por. pow. kow.; Jerzy Lugałyło x; Stanisław Okmiański x; Jan Krasowski x⁸; Bartłomiej Darwid x; Jakub Micewicz x; Franciszek Miglin x; Antoni Mordas x; Jan Snieszko x; Andrzej Rakiewicz x; Jan Snieszko x; Jan Jeleński x; Józef Nichielewicz x; Andrzej Witkowski x; Jan Sawicki x; Stefan Godwoysz x; Józef Hryniewicz x; Józef Stawski x; Benedykt Błodziwicz x; Franciszek Kończa; Józef Pietkiewicz; Jan Woytkiewicz; Michał Downtort x; Jakub Jagiełłowicz x; Tomasz Pacewicz x; Antoni Szymkowski x; Stanisław Okmiański x; Michał Worłowski x; Kazimierz Strebeyko x; Kazimierz Jezierski x; Piotr Sawrymowicz x; Jan Żebrowski x; Jan Dragatt x; Jerzy Szymkiewicz x; Tadeusz Pawłowicz x; Jerzy Dowiat x; Piotr Romanowski x; Michał Kulwieć x; Franciszek Stawski x; Jerzy Klimkiewicz x; [84v] Jerzy Szablewicz x; Andrzej Szablewicz x; Mateusz Towiański x; Antoni Waszkiewicz x; Antoni Budrowicz x; Antoni Nacewicz x; Józef Meler x; Ignacy Rukuyza x; Adam Żegzdra x; Karol Romanowski x; Adam Rzepnik x; Adam Jagiełłowicz x; Tadeusz Łabanowski x; Antoni Ossowski x; Antoni Pietkiewicz x; Piotr Skirgayłyło x; Maciej Downtort x; Kazimierz Januszkiewicz x; Michał Lisowski x; Michał Gineyko x; Jan Bortkiewicz x; Onufry Jusewicz; Antoni Stankiewicz x; Mateusz Kulwieć, por. pow. kow.; Adam Kulwieć; Tadeusz Kulwieć x; Jan Kulwieć x; Felicjan Kulwieć x; Dominik Kulwieć x; Szymon Kulwieć x; Nikodem Kulwieć x;

⁸ Krzyżyki nadpisane.

Salomon Kulwieć x; Tadeusz Antonowicz Kulwieć x; Antoni Kulwieć; Dominik Kulwieć x; Jan Kulwieć x; Jerzy Kulwieć x; Jerzy Pawłowicz x; Tadeusz Ibiański x; Andrzej Palczyński x; Stefan Dackiewicz x; Kazimierz Lipniewicz x; Andrzej Lipniewicz; Andrzej Szczybak x; Adam Nacewicz x; Adam Urniaż x; Tadeusz Palczyński x; Stanisław Prusewicz; Maciej Eygird; Michał Mogień; Stanisław Dobkiewicz; Antoni Jusewicz; Tadeusz Woyszwiłło; Adam Woyszwiłło; Michał Łabunowski; Wincenty Zdanowicz x; Jan Zdanowicz; Jan Montowicz; Ignacy Zacharewicz; Stefan Kulwieć.

Podpisy pod rękopisem 2:

Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, starosta sądowy pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Józefat Siruć, sędzia gr. i cześnik pow. kow.; Jerzy Adam Rodziewicz, sędzia gr. i łowczy pow. kow.; Ignacy Swinarski, pisarz gr. pow. kow.; Józef Medeksza, rotm. pow. kow., starosta skirstymoński; Tomasz Mineyko, starosta stokliński, rotm. pow. kow.; Tadeusz Podolecki, horodniczy woj. trockiego; Franciszek Kognowicki, komornik pow. kow.; Antoni Sopoćko, regent gr. kow.; Michał Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow.; Andrzej Nareyko, por. woj. smoleńskiego, chor. kow.; Stanisław Modzelewski, cześn. ziem. łomżyńskiej x; ^hJakub Bernatowicz^h; Mikołaj Zawolski, horodniczy pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Piotr Zawisza, miecznik pow. kow.; [76] Karol z Wolda Mejer, krajczy kow.; Michał Kozakowski, rotmistrz i regent ziem. kow.; Michał Montwiłł, gr. kow. regent; Ignacy Bohusz, skarbnik i rotmistrz pow. wiłkomierskiego, starosta garniski; Piotr Franciszek Rymwid Mickiewicz, cześn. i rotm. nowogródzki; Benedykt z Giełwoynia Pawłowicz; Ludwik Cellary, komornik pow. kow.; Teodor Szuksza, rotmistrz pow. kow.; Ignacy Lugayłło, starościc rakiski; Ignacy Middleton, starosta kizow.; Antoni Połoński, regent gr.; Dominik Pilecki, reg. trybunalski; Józef Tyszkiewicz, oboźny woj. smoleńskiego; [Antoni] Koplewski, skarb. włodzimierski; Antoni Sagatowski, starosta rzeczowski; Tomasz Michniewicz, starosta simieniski; Józef Medeksza, skarbnik woj. smoleńskiego; Jerzy Kulesza, rotm. kow.; Onufry kniaź Świrski, regent gr. pow. kow.; Dominik Rowiński, straż. nowogródzki; Adam Lugayłło, por. pow. kow.; Franciszek Borewicz; Fabian Dauksza, porucznik pow. kow.; Jan Łabunowski; Tomasz Miniewski; Antoni Chelstowski; Onufry Bieniewski Pruszk; Onufry Klidzia; Bartłomiej Ilinicz, łow. inflancki; Tadeusz Danilewicz, rotm. trocki; Michał Konstantynowicz; Franciszek Staradomski x; Kazimierz Zasztowt x; Jerzy Skorbaty x; Józef Osiński x; Adam Szatyński x; Jan Szatyński x; Franciszek Sołomin x; Andrzej Borewicz x; Kazimierz Rakiewicz x; Michał Chrystowski x; Franciszek Chrystowski x; Ignacy Chrystowski x; Benedykt Chrystowski; Jan Chrystowski x; Bartłomiej Boreyko x; Kazimierz Woytkuński x; Bartłomiej Rozwadowski x; Wojciech Montwiłł x; Jerzy Rozwadowski x; Franciszek Miglin x; Jerzy Witkowski x; Józef Boreyko x; Kazimierz Wilpiszewski x; [76v] Medard

^{h-h} Podpis nadpisany.

Kończa, skarbnik kow.³⁶²; Tadeusz Witkowski, por. pow. kow.; Tadeusz Doliński, hor. in[flancki]; Józef Dowmont; Adam Downarowicz; Jerzy Skirgayło, por. pow. kow.; Jan Rupeyko, komornik pow. kow.; Józef Antoni Kulesza; Michał Jacuński; Adam Michalkiewicz, por. pow. kow.; Jakub Szpihalski; Józef Rymwid Mickiewicz, skarb. wilkomierski; Piotr Mordas; Kazimierz Pietkiewicz; Andrzej Skirgayło, por. kow.; Ludwik Honesta; Jakub Piotrowicz; Michał Piotrowicz x; Andrzej Piotrowicz x; Ignacy Matuszewicz x; Dominik Gineyko; Józef Kortarski x; Stanisław Jeleniewski x; Wawrzyniec Jeleniewski x; Antoni Hryncewicz x; Karol Zaleski x; Bohdan Zaleski x; Stanisław Zaleski x; Leon Siruć; Józef Ostromecki x; Jerzy Ostromecki x; Antoni Szyrwiński; Tadeusz Dowgird; Filip Honesta x; Ludwik Honesta x; Józef Honesta x; Stanisław Honesta x; Jan Szelpach, starosta pogirmoński, por. pow. kow.; Piotr Slunko, straż. mściśławski; Adam Kuleszyński x; Andrzej Wilpiszewski x; Tadeusz Bieliński; Antoni Bieliński x; Adam Chrystowski; Jan Montowicz; Maciej Nareyko; Piotr Nareyko x; Jan Terpiłowski x; Andrzej Armanowicz x; Franciszek Rosiński x; Józef Dobkiewicz x; Józef Andruszkiewicz x; Józef Pacewicz x; Jerzy Armanowicz x; Antoni Chomicz x; Michał Jerzycki x; Grzegorz Konopka x; Mikołaj Saweczański x; Józef Rakowski x; Mateusz Eygird x; Maciej Eygird x; Kazimierz Eygird x; Tadeusz Kowalewski x; [77] Marcin Kowalewski x; Jerzy Jakubowski x; Józef Cybulski x; Józef Dackiewicz; Antoni Krakowski x; Kazimierz Dackiewicz x; Michał Łabunowski; Józef Urniaż; Dawid Skirgayło; Adam Kolasiński; Andrzej Wilpiszewski; Jan Budrewicz; Ignacy Zacharewicz; Józef Borysewicz; Maciej Budrewicz; Jerzy Lugały; Tadeusz Pawłowicz; Jan Pawłowicz x; Marcin Terpiłowski; Wojciech Szelpach *m.p.*; Franciszek Rostkowski x; Józef Rutkowski x; Józef Szyłeykowski; Antoni Tielkiewicz x; Antoni Sokołowski x; Mateusz Arciszewicz; Jerzy Woysztor x; Stanisław Stankiewicz x; Maciej Boniszko x; Kazimierz Kulwieć x; Michał Chomontowski x; Bartłomiej Nunkowski x; Kazimierz Nunkowski x; Mateusz Nunkowski x; Józef Rokicki x; Bartłomiej Szymanowski x; Józef Iszoro, w. trocki; Ignacy Porzecki x; Bonifacy Porzecki x; Franciszek Bukowski x; Bonawentura Nieszokuć x; Józef Towiański x; Franciszek Towiański x; Ignacy Medeksza x; Stanisław Honesty x; Tomasz Boniszko x; Andrzej Stankiewicz x; Antoni Płuciński x; Maciej Żeromski x; Tadeusz Morgiewicz x; Józef Jasudowicz x; Wincenty Mickiewicz x; Marcin Morgiewicz x; Antoni Krukowski x; Jakub Hryhorowicz x; Maciej Biwil x; Antoni Czerniewicz x; Antoni Czerniewicz x [sic]; Jerzy Michalkiewicz; Jerzy Dackiewicz.

³⁶² Raczej skarbnikowicz, por. *Urządnicy*, t. 1, s. 476.

127. *Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 10 II 1779*

Rkps 1 LVIA SA 13800, k. 499–500, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Maksymiliana Gawrońskiego, cześnikowicza łączyckiego, dnia 10 II 1779; **Rkps 2** LVIA SA 13800, k. 503–503v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Michała Domeykę, rotmistrza pow. kow., dnia 10 II 1779.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodźcy i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucji 1764 roku³⁶³ na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* dnia 8 miesiąca lutego zebrawszy się, kiedyśmy do obrania deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. przystępowali, widząc obywatelów różnionie zdania i niejednomysłność *suffragiorum*, tedy według nauki i przepisu prawa konstytucji koronacyjnej zabierając się *ad pluritatem votorum*, ponieważ dawniej praktykowany kreskowania się sposób zostały [sic] odrzuconym, przeto podług zachowanego dla województw i powiatów ułożenia, dla rozmyślenia się sposobu dwa dni przez ranne i poobiednie sesje bezskutecznie przebywszy, na dniu dzisiejszym jako z nakazu prawa ostatecznym *ad solitum consiliorum locum* do kościoła ojców bernardynów sesją wyznaczonego miejsca znowu o godzinie ósmej zebrawszy się, ^aw.j.p. Jana z Wolda Mejera, wojskiego kow. w poniedziałek przy zagajeniu *unanymi* wszystkich *assensu et nemine contradicente* na kadencją litewską do Wilna^a, a w.j.p. Michała Domeykę, rotmistrza kow. zgodnemi głosy na kadencją ruską do Grodna za deputatów obraliśmy i destynowaliśmy, którzy to obrani j.w.i.p. deputaci jurament na sęstwo trybunalskie na sejmiku w tymże kościele w te słowa wykonali:

Ja, Jan Mejer, wojski pow. kow. i ja, Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow. przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy Św. jedynemu, iż na tych sądach trybunalnych wedle Boga sprawiedliwie [499v], wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalne, według żaloby i odporu stron, nic nie przykładać ani ujmuć, będę sędził, zeznania i zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim ni podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela^b, na tutecznego, ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości i prawa

^{a-a} W rkps. 2 ten fragment przeniesiony za słowa „do Grodna”.

^b W rkps. 2 zamieniono na „przyjaciela”.

³⁶³ VL, t. 7, s. 171.

pospolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnie z izby sądowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby mej, albo własnej, gwałtownej potrzeby i że żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwe według korektury trybunałów roku 1726³⁶⁴ na sejmie w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując na tych sądach trybunalskich sprawować się będę, jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mnie Panie Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże mię ubij na duszy i na ciele.

In facie publica na miejscu przyzwoitym ja, marszałek z dalszemi urzędnikami *hoc laudo publico* kredensujemy i *pro majori fide* takowy kredens podpisanymi własnymi ręką stwierdzamy.

Pisan w Kownie roku 1779, miesiąca februarii 10 dnia.

Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zabięło, chorąży pow. kow., generał major wojsk [500] W.Ks.L.; Antoni Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Szymon Zabięło, łowczyc litewski, wicebrygadier jazdy narodowej petyhorskiej wojsk litewskich; Antoni Blinstrub, koniuszy pow. kow.; Stefan Zabięło, strażnik pow. kow., *m.p.*^c; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, regent ziem. kow., starosta spuski; Michał Strebeyko, regent ziem. pow. kow. RWS^d; Tomasz Illinicz, obożny pow. kow.; Ignacy Pilecki, kon. wenden.; Józef Kulwieć, namiestnik ziem. pow. kow.; Maciej Groth Nowomieyski, rotm. pow. wilkomierskiego *m.p.*; Andrzej Tołłoczko, porucznik pow. kow.; Józef Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; Jan Dymcza, por. pow. kow.; Dyzmas Domeyko, porucznik pow. kow.; Ignacy Płaskowski, strukczaszy pow. kow.; Mikołaj Zieliński, komornik pow. kow.;^e Antoni Kamiński, rotm. pow. kow.;^f Józef Gieysztor, miecznik woj. trockiego^f; Manswet Podolecki, starosta matławski; Michał Dylewski, rotmistrz smoleński; Wiktory Maliszewski, oboż. dobrzyński; Jan Woronicz; Tadeusz Podolecki, horodniczy trocki, starosta zalmon.; Stefan Pacewicz; Kazimierz Urbanowicz; Fabian Dauksza, porucznik pow. kow.

128. Akt sufragiów na deputatów, 10 II 1779

Rkps LVIA SA 13800, k. 511–512v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Jana Eyczuna, dyspozytora moniszkańskiego, dnia 15 II 1779.

Sufragia obywatelów powiatu kowieńskiego przy obieraniu za deputatów w.j.p. Jana Mejera, wojskiego pow. kow. na kadencją litewską a w.j.p. Michała Domeyki,

^c W rkps. 2 brak „m.p.”.

^d Skrót nadpisany.

^e W rkps. 2 dodany „Franciszek Stradniszki”.

^{f-f} Podpisu brak w rkps. 2.

³⁶⁴ VL, t. 6, s. 216.

rotmistrza pow. kow. na kadencją ruską dane i w czasie prawem opisanym roku 1779 miesiąca lutego 10 dnia w mieście J.K.M. Kownie podpisane.

Antoni Junowicz; Jerzy Montwiłł; Władysław Drąseyko; Tadeusz Drąseyko; Andrzej Drąseyko; Jan Ibiański; Piotr Rosłowo[w]icz; Antoni Rowoicz; Franciszek Drąseyko; Szymon Drąseyko; Jan Ibiański; Tomasz Ibiański; Antoni Ibiański; Michał Żebrowski; Tadeusz Michniewicz; Józef Ibiański; Benedykt Drąseyko; Tadeusz Drąseyko; Tomasz Saweczanski; Józef Kirklewski; Antoni Zasimowski; Jakub Rakiewicz; Jan Mańkowski; Józef Drąseyko; Józef Szpihalski; Mikołaj Pawłowicz; Antoni Stankunowicz; Mikołaj Jagiełowicz; Marcin Kirklewski; Antoni Mironowicz; Ignacy Łakowicz; Mateusz Dyrmont; Michał Tucewicz; Piotr Paszkiewicz; Józef Lisowski; Szymon Kozłowski; Mateusz Pietkiewicz; Maciej Pawłowicz; Andrzej Zdanowicz; Józef Wołk; Stanisław Kudrewicz; Jan Nichilewicz; Jan Paszkiewicz; Antoni Dobkiewicz; Jan Jawoysz; Tadeusz Urniaż; Michał Mimoński; Jakub Kudrewicz; Ignacy Kudrewicz; Józef Pawłowicz; Michał Kudrewicz; Józef Butkiewicz; Stanisław Niedzielski; Jakub Mimoński; Jan Mimoński; Tadeusz Montwiłł; Franciszek Narkiewicz; Jerzy Jawoysz; Tadeusz Proniewicz; Salomon Sawicki; Szymon Jakubowski; Kazimierz Drąseyko; Ignacy Ibiański; Marcin Montwiłł; Maciej Montwiłł; Kazimierz Eygird; Andrzej Wimbor; Józef Klepacki; Kazimierz Żebrowski; Stanisław Ibiański; Antoni Sokalski; Szymon Romaszko; Jerzy Romaszko; Michał Pawłowski; Józef Kulwieć; Jan Eyczun; Michał Eyczun; Stanisław Eyczun; Bałtromiej Medeksza; Jerzy Medeksza; Jan Kulwieć; Andrzej Butkowski; Maciej Wilamowicz; Mateusz Wilamowicz; Jan Zelno; Mateusz Zelno; Maciej Zelno; Jan Steygwiłł; Benedykt Noreyko; Tomasz Kozakiewicz; Dominik Ibiański; Józef Mikłauz; Jakub Zelno; Jerzy Zelno; Franciszek Zelno; Kazimierz Zelno; Bartłomiej Rukuyza; Jerzy Korewa; Antoni Tomaszewski; Florian Korewa; Jerzy Ludkiewicz; Stanisław Korewa; Maciej Rafanowicz; Maciej Kirklewski; Marcin Kirklewski; Jakub Slidz; Stefan Drąseyko; Adam Korgowd; [511v] Jerzy Korgowd; Józef Żebrowski; Tadeusz Żebrowski; Nikodem Dackiewicz; Zygmunt Woiewodzki; Jakub Ibiański; Kazimierz Woiewodzki; Józef Worłowski; Kazimierz Dackiewicz; Tomasz Buczyński; Jakub Krzyżanowski; Tadeusz Drąseyko; Rafał Kaniewski; Antoni Korewa; Jerzy Urniaż; Karol Gotowt; Józef Marcinkiewicz; Marcin Montwiłł; Jerzy Rakiewicz; Maciej Wąsowicz; Jan Wencółowicz; Ignacy Dobkiewicz; Maciej Montwiłł; Jakub Dragatt; Bartłomiej Montwiłł; Michał Nareykowicz; Jan Kluczkowski; Adam Urniaż; Tadeusz Urniaż; Jan Przyałgowski; Michał Butkiewicz; Michał Kozakiewicz; Antoni Korewa; Karol Mingayło; Jan Wędziagolski; Tadeusz Korewa; Ignacy Korewa; Leon Sołomin; Piotr Wołk; Tadeusz Chrzczonowicz; Franciszek Dragat; Adam Korewa; Antoni Rzepnik; Józef Dowiat; Michał Radwiłowicz; Tadeusz Mickiewicz; Andrzej Steygwiłł; Stanisław Proniewicz; Józef Urniaż; Jan Chrzczonowicz; Józef Downtortt; Maciej Kulwieć; Jerzy Ludkiewicz; Jerzy Żarnowski; Stanisław Żelno; Andrzej Gineyko; Adam Woiewodzki; Antoni Darwid; Stanisław Urniaż; Kazimierz Jakubowski; Stanisław Dyrmont; Maciej Waszkiewicz; Wawrzyniec Romaszko; Szymon Saweczanski; Jan Borysewicz; Jerzy Gineyko; Franciszek Słoboczyński; Jan Steygwiłł;

Józef Worłowski; Piotr Zaleski; Kazimierz Drąseyko; Mikołaj Dowiatt; Piotr Jagiełowicz; Adam Rymowicz; Ignacy Jagiełowicz; Antoni Rymowicz; Maciej Wilamowicz; Benedykt Montwiłł; Józef Mingayło; Kazimierz Mingayło; Kazimierz Wilamowicz; Mateusz Wilamowicz; Adam Borysewicz; Jerzy Stacewicz; Józef Kirklewski; Józef Wikunt; Jerzy Stankiewicz; Franciszek Syriatowicz; Jan Witkowski; Stanisław Woydat; Bartłomiej Sawrymowicz; Andrzej Szopowski; Jakub Anisowski; Salomon Darwid; Szymon Anusowski; Antoni Jagintowicz; Mateusz Pietkiewicz; Antoni Jurewicz; Jan Jurewicz; Marcin Jurewicz; Józef Sołomin; Józef Sołomin syn; Antoni Lugayło; Adam Łabunowski; Bartłomiej Kliński; Chryzostom Juszkiewicz; Michał Juszkiewicz; Józef Juszkiewicz; Adam Juszkiewicz; Piotr Roszczewski; Jerzy Woydatt; Michał Radwiłowicz; Rafał Jorchel; Szymon Jagiełowicz; Antoni Okmiański; Tadeusz Chrzczonowicz; Marcin Kirklewski; Antoni Markowski; Józef Dowiatt; Tadeusz Eysmont; Adam Downtort; Tadeusz Ławrynowicz; Maciej Ławrynowicz; Jan Michalkiewicz; Jakub Anusowski; Antoni Moroczko; Maciej Moler; Jerzy Mogień; Salomon Sawicki; Władysław Siwicki; Tadeusz Leszczyński; Mateusz Wimbor; Jan Rymowicz; Jan Sawrynowicz; Jakub Wołk; Jerzy Wołk; Piotr Pietkiewicz; Teodor Danowski; Michał Pawłowicz; Antoni Szembel; Józef Rudelewicz; Jan Syriatowicz; Bogusław Pawłowicz; Jan Dawgielowicz; Szymon Montowt; Szymon Pietkiewicz; Marcin Mingayło; Jakub Moler; Jan Węcewicz; Stanisław Talwaszewicz; Jan Urniaż; Kazimierz Urniaż; Wojciech Węcewicz; Ignacy Płaskowski; Jerzy Narbut; Szymon Buywid; Dominik Gabriełowicz; Ignacy Gabriełowicz; Jerzy Eliaszewicz; Tadeusz Krukowski; Mateusz Dyszlewicz; Tomasz Bernatowicz; Jakub Gineyko; Tomasz Goyzewski; Bartłomiej Wieszkowicz; Tadeusz Buywid; Klemens Radyko; Mikołaj Jagiełowicz; Jan Jagiełowicz; Jerzy Okmiański; Jerzy Jagiełowicz; Benedykt Anusowski; Andrzej Buywid; Maciej Downtort; Michał Goyzewski; Jan Jagiełowicz; Jan Dobkiewicz; Jan Goyzewski; Jan Gineyko; Antoni Racewicz; Maciej Ugiański; Tomasz Dubkiewicz; Andrzej Krzywicki; Jan Romaszko; Stanisław Petelski; [512] Jan Woydatt; Mateusz Jankowski; Paweł Wisztok; Franciszek Priszgint; Mateusz Jurewicz; Teodor Bielawski; Tadeusz Prusewicz; Jerzy Białoobrzeski; Benedykt Zaremba; Leon Jatowt; Adam Łakowicz; Benedykt Bernacki; Tadeusz Rymowicz; Daniel Zadkiewicz; Jakub Gineyko; Jan Kimont; Michał Kimont; Jerzy Kulwiński; Bartłomiej Zaleski; Jan Kondratowicz; Adam Miłosz; Antoni Narbut; Jan Narbut; Józef Palczyński; Dominik Szopowski; Jan Saweczański; Jan Proniewicz; Michał Urniaż; Jan Urniaż; Marcin Montwiłł; Kazimierz Korkoz; Kazimierz Rozewicz; Józef Dauksza; Maciej Montwiłł; Jakub Macewicz; Ignacy Bartoszewicz; Antoni Zutowt; Jan Darbut; Jan Mickiewicz; Józef Butwił; Wawrzyniec Rymkiewicz; Wawrzyniec Janiszewski; Stanisław Woydatt; Jan Szapowski; Szymon Kulwieć; Józef Wikun; Jerzy Urniaż; Jan Markiewicz; Jan Urniaż; Stefan Miłosz; Michał Kozakiewicz; Stanisław Roszczewski; Józef Butkiewicz; Szymon Miłosz; Mateusz Miłosz; Jan Wenselewicz; Kazimierz Szumiski; Antoni Turczyński; Jan Jacewicz; Michał Romanowski; Józef Juchnowicz; Maciej Sudyk; Dominik Sudyk; Jan Kulwieć; Antoni Stonkonowicz; Kazimierz Tuszkiewicz; Józef

Przesiecki; Józef Iwaszkiewicz; Michał Jegielowicz; Tadeusz Staszkiwicz; Andrzej Zyczewicz; Antoni Strebeyko; Jerzy Paszkiewicz; Jerzy Szymkowski; Ignacy Szymkowski; Józef Szymkowski; Gabriel Szymkowski; Józef Pietraszewicz; Jan Hanusowski; Władysław Budrewicz; Tomasz Gudowicz; Jan Michniewicz; Antoni Molter; Jakub Byliński; Antoni Jorhiel; Adam Pietraszewicz; Maciej Szyłakowski; Franciszek Borewicz; Tadeusz Dowiatt; Maciej Montwił; Adam Iwanowski; Maciej Gineyko; Jerzy Eymont; Józef Surwiło; Jan Ibiański; Tomasz Rafanowicz; Mateusz Wilamowicz; Jakub Montwił; Antoni Sawrymowicz; Franciszek Moller; Maciej Ibiański; Tadeusz Radwiłowicz; Szymon Jawoysz; Piotr Dziekoński; Jan Laudański; Szymon Urbanowicz; Ignacy Ludkiewicz; Antoni Skolski; Antoni Guk; Jan Gineyko; Szymon Gineyko; Michał Rudziański; Kazimierz Wisztowt; Piotr Wiłowicz; Mateusz Noreyko; Piotr Szaniawski; Jerzy Kulbaczewski; Jan Hrehorowicz; Antoni Murawski; Jerzy Romaszko; Józef Zdanowicz; Samuel Strebeyko; Mikołaj Gabryłowicz; Kazimierz Pozerski; Szymon Niekrasz; Ignacy Strebeyko; Tadeusz Dragatt; Jan Tuskiewicz; Szymon Urniaż; Michał Dzwikiewicz; Jan Szadziewicz; Dominik Drąseyko; Antoni Rukuyza; Adam Borysewicz; Jan Stakliński; Józef Szatyński; Józef Borysewicz; Maciej Rukuyza; Szymon Togiński; Adam Dragatt; Kazimierz Narkiewicz; Józef Sołomin; Andrzej Wasilewski; Kazimierz Chrzczonowicz; Andrzej Pietraszewicz; Leon Sołomin; Jakub Rzepnik; Maciej Sołomin, por. pow. kow.; Stanisław Strebeyko, horodniczyc pow. kow.; Maciej Groth Nowomieski, rotm. wiłkomierski; Kazimierz Ginielowicz; Bałtromiej Eymont; Mateusz Skolski; Kazimierz Iwaszkiewicz; Maciej Michniewicz; Dominik Jasudowicz; Jerzy Turczyński; Maciej Rafanowicz; Antoni Rzepnik; Stanisław Roszczewski; Antoni Tuskiewicz; Jan Ludkiewicz; Jan Woydat; Jerzy Koreywo; Adam Koreywo; Onufry Pietraszewicz; Mateusz Nacewicz; Józef Gieysztor, miecznik woj. trockiego; Manswet Podolecki, starosta matławski; Tadeusz Dylewski, rotm. woj. smoleńskiego; Antoni Korewa, rotm. pow. kow.; Jan Woronicz, strażnik włodziemski; Wincenty Gieysztor, komornik woj. smoleńskiego; Dominik Pilecki, [512v] koniusz. wendeński; Maksymilian Gawroński, cześn. łączynski; Andrzej Nareyko, por. woj. smoleńskiego; Wiktory Maliszewski, obożny łom.; Jerzy Dymsza; Jakub Urbanowicz; Michał Łabunowski; Ignacy Mackiewicz; Kazimierz Urniaż; Wojciech Montwił; Jan Skirgayło; Tadeusz Twritbut; Jan Wancisławowicz; Michał Rakiewicz; Tadeusz Rakiewicz; Andrzej Rakiewicz; Jan Urniaż; Piotr Urniaż; Jerzy Dymsza; Tomasz Racewicz; Maciej Linkiewicz; Kazimierz Pietraszewicz; Jan Gileniewicz; Antoni Rzepnik; Józef Sołomin; Leon Sołomin; Józef Dauksza Goyżewski; Jerzy Dymsza, por.; Józef Dymsza; Benedykt Ropeykowicz, komornik; Antoni Mongin; Adam Dreseyko; Józef Narkiewicz; Józef Liszowski; Bogusław Szczuka; Felicjan Kulwieć; Tadeusz Kulwieć; Dominik Kulwieć; Jan Kulwieć; Marcin Kulwieć; Józef Kulwieć; Antoni Kulwieć; Szymon Kulwieć; Tadeusz drugi Kulwieć; Piotr Skirgayło; Szymon Worłowski; Michał Worłowski; Michał Kulwieć; Jerzy Buyniewicz; Karol Buyniewicz; Michał Downtort; Jakub Domeyko, komornik kow.; Antoni Domeyko, rotmistrz kow.; Franciszek Domeyko, komornik kow.; Konstanty Domeyko, budowniczy kow.; Ignacy

Dobkiewicz; Jan Wencolowicz; Maciej Wąsewicz; Bartłomiej Montwiłł; Michał Nareykowicz; Józef Szpichalski; Jan Przyałgowski; Michał Bakiewicz; Antoni Korewa; Kazimierz Mingayło; Jan Wendziagolski; Tadeusz Korewa; Ignacy Korewa; Leon Sołomin; Piotr Wołk; Franciszek Dragatt; Józef Dowiatt; Michał Radwiłowicz; Tadeusz Chrzczonowicz; Maciej Rzepnik; Kazimierz Dreseyko; Piotr Zaleski; Józef Worłowski; Franciszek Słoboczynski; Jerzy Gineyko; Jan Borysowicz; Jan Steygwiłł; Maciej Waszkiewicz; Kazimierz Sankowski; Antoni Darwid; Jerzy Żarnowski; Stanisław Proniewicz; Tadeusz Michniewicz; Jan Chrzczonowicz; Józef Downtort; Karol Gotowt; Salomon Siwicki; Michał Puchalski; Jerzy Medeksza; Kazimierz Eygird; Józef Klepacki; Franciszek Narkiewicz; Jakub Ślidz; Tomasz Ruciański; Jakub Krzyżanowski; Mikołaj Zieliński, komornik pow. kow.; Dyzmas Domeyko, porucznik; Dominik Szymkowski, por. pow. kow.; Józef Worłowski, strażnikowicz pow. kow.; Teofil Mikłauz; Andrzej Wimbor; Józef Pawłowicz; Szymon Kozłowski; Piotr Paszkiewicz; Jan Michielewicz; Józef Wołk; Mateusz Dyrmont; Michał Tucewicz; Maciej Pawłowicz; Adam Woiewodzki; Jan Paszkiewicz; Szymon Jakubowski; Stanisław Kudrewicz; Antoni Tomaszewski.

129. Diariusz sejmiku, b.d.

Rkps AGAD Zb. Popielów 111, k. 57–58v, kopia.

Kopia diariuszu sejmików kowieńskich deputackich

W poniedziałek, to jest dnia 8 februarii, za zebraniem się wszystkich ichmościów urzędników i całego powiatu do kościoła ichmościów księży bernardynów, wilemożny marszałek³⁶⁵ zagał sejmik i podał do deputacyi za kandydatów j.p. Mejera, wojskiego, na którego się zaraz wszyscy jednomyślnie zgodzili, drugiego zaś j.p. Domeykę.

Odezwał się zaraz j.p. podkomorzy³⁶⁶, prosząc, aby na fundamencie prawa, które nakazuje marszałkowi podawać za kandydatów wszystkich tych, którzy się u laski ogłaszają, raczył przydać j.p. sędzica Meysztowicza, którego znacznie większa część obywatelów deputatem mieć pragnie.

Gdy się zatym wszczął rozruch między szlachtą, z której niektórzy j.p. Meysztowicza, drudzy j.p. Domeykę wołali, inaczej podobny spór rozstrzygnąć nie można było, tylko większością głosów, a ta większość inaczej wypróbowaną być nie mogła, tylko kreskowaniem się, na co się też wszyscy zgodzili.

Wyszedł zatym j.p. marszałek z całym powiatem na zamek, gdzie po rozdwojeniu się oddzielnie partyi na j.p. Meysztowicza, a drugiej na j.p. Domeykę wotować mającej, j.p. marszałek chcący j.p. Domeykę utrzymać, gdy dostrzegł przeciwną mu partią więcej jak dziesiątą częścią małą liczbę swoich przewyższającą,

³⁶⁵ Szymon Zabięło, marszałek kow.

³⁶⁶ Dominik Medeksza, podkomorzy kow.

umyślił pod rozmaitymi pretekstami trzydniowy czas prawem na kreskowanie się oznaczony przewlec i do kreskowania nie przystąpić. [57v]

Tym więc końcem, pod pretekstem spodziewanego konkurentów ukombinowania sesję na godzinę wtórą z południa odwołał.

Gdy się po obiedzie zebrali, dopraszał się j.p. podkomorzy j.p. marszałka, aby, nim do kreskowania się przystąpią, ponieważ do zbierania kreszek wedle prawa piątego cenzora nie dostaje, a j.p. terażniejszy starosta kowieński³⁶⁷, jako jeszcze gospodarskiego na sejmikach nie zasiadał miejsca, za cenzora być nie mógł, pierwszy *ex ordine* urzędnik, sędzia ziemski³⁶⁸ na cenzorią mógł przysiądź. J.p. marszałek zręcznie z tej profitując okazji, pod pretekstem, że nie wolno przysięgać po obiedzie, a zatym że nie ma kompletu cenzorów, na dzień jutrzejszy sesją odwołał.

We wtorek, to jest dnia 9 o godzinie 10 przybywszy, j.p. marszałek, nie rezolwowawszy kwestyi o cenzorach, gdy szlachta wołać o kreskowanie się poczęła, pretekstując, że nim do kreskowania się przyjdzie, trzeba wprzód na sposób kreskowania się zgodzić, a to umówienie jest niepodobne w tak wielkim tłumie, solwował sesją na po obiedzie, a ichmościów urzędników do celi gwardiańskiej zaprosił, niby dlla umówienia się, w którym tyle umiał położyć trudności, że się ta sesja na niczym spękała i rozeszła.

Po obiedzie j.p. marszałek, pod pretekstem, że zapomniał z rania [sic] o cenzoryi, a teraz już po obiedzie przysięgać nie można, że tymczasem partykularnie łącniej będzie o sposobie kreskowania umówić się, mimo wszak szlachty kreskowania się dopraszającej się, sesją na dzień jutrzejszy solwował.

Na ten czas widząc i.p. urzędnicy ziemscy i grodzcy jawnie zamysły j.p. marszałka, chcącego zwlec beczynnje trzydniówkę, dlatego, że przy mniejszej liczbie przyjaciół swoich przez kreskowanie nie mógłby utrzymać j.p. Domeykę, [58] na którego daleko większa część powiatu żadną miarą zezwolić nie chciała, zaniósłszy we środę, to jest 10, manifest na j.p. marszałka o ekstenuację czasu (jako obszerniej w szamym jest wyrażono manifeście) a widząc że w tym jednym dniu i zaczęcie, i skończenie kreskowania się kilkuset a prawie tysiąca szlachty jest niepodobnym, widząc przy tym oczywistą większość głosów obywatelskich, obwołali prezydentem j.p. podkomorzego, który wespół z j.p. starostą sądowym i urzędnikami ziemskimi i grodzkimi oraz z szlachtą zgromadzoną poszedł na zamek, na miejsce zwyczajne sejmikowych obrad. Wysłał stamtąd j.p. podkomorzy deputacją do j.p. marszałka, zapraszając go do kompanii. Gdy tego j.p. marszałek uczynić nie chciał, natenczas j.p. podkomorzy, jako prezydent, i.p. Mejera, wojskiego i Meysz-towicza, sędzica za deputatów zgodnymi głosami i *nemine contradicente* ogłosił.

A j.p. marszałek tylko z j.p. chorążym i pisarzem ziemskim³⁶⁹, kilką niższemi urzędnikami i małą swa partią do bernardynów poszedłszy, tegoż j.p. Mejera i Domeykę publikował w kościele.

³⁶⁷ Michał Pac, starosta kow.

³⁶⁸ Zapewne Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.

³⁶⁹ Ignacy Zabiello, chorąży kow. i Antoni Kossakowski, pisarz ziem. kow.

Z tego wiernego przykładu jasno widzieć legalność elekcji pod prezydencją j.p. podkomorzego. Dość zaś jest rzucić okiem na podpisy kredensów j.p. Meysztowicza i Domeyki, żeby widocznie przeświadczyć się, że nierównie się większa się liczba urzędników i szlachty pisała za j.p. Meysztowiczem niż za panem Domeyką. Za pierwszym podkomorzy, starosta, prezydent ziemski, cały urząd ziemski i grodzki, wielka dystyngowańszych obywatelów liczba i do sześćset z okładem szlachty. Za drugim marszałek, chorąży, pisarz ziemski, strażnik, oboźny, budowniczy, słowem wedle tego, jak [58v] *ad acta* podano i mamy ekstraktem *in summa* podpisów tylko 29.

Najpozorniejszy i jedyny zarzut być może przysięga j.p. Mejera, wojskiego nie na zamku, ale przed marszałkiem wykonana. Z którym w kompanii przysięgł i j.p. Domeyki.

Nie wchodzę ja w przyczyny wewnętrzne, które miał j.p. Mejer, przysięgania przed marszałkiem. W tę determinacją pewnie nie weszło przeświadczenie o legalności elekcji pana Domeyki.

Ogłoszony *unanimitate* całego powiatu pod laską marszałka, chciał z partykularnych sytuacji swej^a przyczyny przed marszałkiem przysięgać. J.p. Domeyko razem z nim przypisawszy się do tej przysięgi, z skutku jej korzystać nie może, bo w rozróżnieniu głosów, ani ich jednomyślności ani większości nie miał. Samże j.p. Mejer niech pod przysięgą wyzna gdzie była *pluralitas* widoczna i dlaczego j.p. marszałek zwlekał i na koniec oddzielał sejmiki, okaże się, że chciał mała garstką swych przyjaciół nad większość obywatelów, a tym samym nad prawo górować.

Starał się j.p. Mejer, owszem i długo traktował, aby mu jednemu tylko przed marszałkiem przysięgając dozwolono było, ale gdy tego otrzymać nie mógł, ani też na dwu miejscach oddzielnych razem przez replikacją przysięgać, determinował się z wyż rzeczzonego powodu przysięgnąć przed marszałkiem.

Choćby j.p. Mejer przysięgnął z partykularnych sytuacji swojej względów umknąć rzetelnego świadectwa zamkowemu sejmikowi, ważność sejmiku bierze się i dowodzi z większości podpisów, z formalności prawem przepisanej, z miejsca odprawionego sejmiku, nie zaś z zdania jednej partykularnej osoby, znajomej z arbitralności, a teraz publicznie zamanifestowanej.

130. Akt manifestu szlachty kowieńskiej przeciwko sejmikowi, 11 II 1779

Rkps LVIA SA 13719, k. 70–73v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Michała Kulwiecia, mostowniczego pow. kow., dnia 11 II 1779.

My, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego oświadczamy się *publico* i przed całym naszym powiatem kowieńskim najuroczyściej manifestujemy się na w.j.p. Szymona Zabięły, marszałka pow. kow. o to, iż co w roku terażniejszym, 1779 miesiąca lutego 8 dnia po zjechaniu się osób do miasta J.K.M. Kowna dla sejmikowania, gdy pierwiej prywatnie

^a Słowo nadpisane.

deputatów nastąpiło umiarkowanie, potym w kościele ichmościów księży bernardynów, w miejscu obrad sejmikowych, wielmożny marszałek kowieński zagaiwszy sejmiki i podawszy za kandydatów do deputacyi w.i.p. Mejera, wojskiego pow. kow., a zgodnemi głosami deputatem obranego i Domeykę, przeciwko któremu większa sejmikujących liczba chcąc, ażeby w.j.p. Adam Meysztowicz, sędzic ziem. kow. w tej funkcji został, uczyniła zaprzeczenie, wspomniony wielmożny marszałek po wniesieniu, iż z przyczyny zachodzących o jednego deputata sporów, akt sejmiku kreskowaniem się ma być kończony, udał się ze wszystkimi na zamek, gdzie po rozłączeniu się partyi na w.j.p. Meysztowicza wotować mającej, a jako na oko widocznie było we dwójnasób większej od partyi j.p. Domeykę utrzymującej, wspomniony wielmożny marszałek dla mniejszej partyi swojej od kreskowania się prawom obowiązanego, chociaż wszyscy urzędnicy usilnie o to [70v] do wielmożnego marszałka czynili naligania, usuwając się, a wynajdując przeciwko kreskowaniu się pretekst, wyszukał trudność względem wynalezienia sposobu, jak się mają kreskować i a na zwłokę czasu sesją tegoż dnia poniedziałkowego na godzinę wtórą z południa do refektarza ichmościów księży bernardynów odłożywszy i ledwo po kwadransowym tamże zabawieniu się też sesją do jutra beczynnim odwołał, nazajutrz zaś z rana, gdy się zebrano na wzmienione miejsce i gdy w.j.p. Medeksza, podkomorzy pow. kow. tak o wyznaczenie czterech asesorów do wotowania kreszek, jako też o przypuszczenie do juramentu je[d]-nego asesora do trzech pierwej już przysięgłych u wielmożnego marszałka dopominał się, natenczas wielmożny marszałek odpowiadając na to bez determinacyi równie jak pierwej sesją na godzinę wtórą z południa bez przyczyny przeciągnął, a po zejściu się o rzezonej godzinie drugiej, pod pretekstem, iż asesor, któremu z rana juramentu nie przyzwolił, po obiedzie przysięgać nie może, a wprawdzie dla szczuplejszej partyi swojej sejmikować i kreskować się nie chcąc, na jedyne obywatelów chcących usługę publiczną dopełnić wyciączenie dzień drugi sejmików zmitrężył i akt takowy na śtrzodę solwował, a tak my, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego wiedząc oczywiście wielmożnego marszałka od sejmikowania renitencją oraz i to mając na oku oczywiście niepodobieństwo, iżby tysiąc osób mogli dnia jednego kreskowanie się zacząć i skończyć, a usiłując dla posługi powszechnej krajowi sejmiki uczynić skutecznymi, we śtrzodę z rana dnia ostatniego elekcyi deputackiej zebrawszy się na zamek na miejsce ku obradom publicznym praktykowane przy pierwszym *ex ordine* urzędniku do pierwej zgodnie obranego deputata w.j.p. Mejera, wojskiego pow. kow., drugiego w.j.p. Adam Meysztowicza, [71] sędzica ziem. pow. kow. za deputata jednomyślnie obrawszy i po wykonaniu przez wspomnianych deputatów juramentów rotą prawem opisaną onychże na też deputacją kredensowaliśmy, a zaś tylekroć rzezonego w.j.p. Zabięły, marszałka pow. kow. o pomienione bezprawne czynności i o ekstenuacje najsolennie zażalamy.

Pisan roku 1779 miesiąca lutego 10 dnia.

Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, starosta sądowy, pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow., m.p.; Adam

Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow.; Józefat Siruć, sędzia grodzki i cześnik pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, sędzia gr. i łowczy pow. kow.; Ignacy Swinarski, pisarz gr. pow. kow.; Józef Medeksza, rotm. pow. kow., starosta skirstymoński; Tomasz Mineyko, rotm. pow. kow., starosta stokliski; Mikołaj Zawolski, horodniczy pow. kow.; Piotr Zawisza, miecznik pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Karol z Wolda Mejer, krajczy; Michał Kozakowski, regent ziem., rotmistrz kow.; Michał Montwiłł, gr. kow. regent; Ignacy Adam Bohusz, skarbnik i rotmistrz pow. wilkomierskiego, starosta garniski; Piotr Franciszek Rymwid Mickiewicz^a, cześnik i rotm. pow. orszańskiego; Ludwik Celary, komornik pow. kow.; Teodor Szukszta, rotmistrz pow. kow.; Tadeusz Podolecki, horodniczy woj. trockiego; Franciszek Kognowicki, komornik pow. kow.; Ignacy Ługayło, starosta rakiski; Antoni Eymont, rotm[istrz] pow. kow.; Michał Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; Onufry książ Świrski, regent gr. pow. kow.; Andrzej Nareyko, por. woj. smoleńskiego, chor. kow.; Stanisław Modzelewski, cześn. ziem. łomżyńskiej; Jakub Bernatowicz; Antoni Koplewski, skarb. włodzimierski; Józef Medeksza, s.woj. smoleńskiego; Tadeusz Doliński, hor. inflancki; Antoni Sopoćko, regent gr. kow.; Dominik Rowiński, strażn. nowogródzki; Franciszek Borewicz; Jan Łabunowski; Józef Antoni Kulesza, por. pow. kow.; Fabian Dauksza, porucznik pow. kow.; Antoni Chrystowski; Onufry Klidzia; Bartłomiej Ilinicz, łowczy inflancki; Adam Michalkiewicz, por. pow. kow.; Tadeusz Danilewicz, rotm. woj. trockiego; [71v] Jan Herman; Jakub Dombrowski; Józef Rymwid Mickiewicz, skarb. wilkomierski; Ignacy Middleton, starosta. k.; Antoni Połośki, reg. gr.; Dominik Pilecki, reg. trybunalski; Józef Tyszkiewicz, oboźny woj. smoleńskiego; Andrzej Sagatowski, starosta rzeczowski; Tomasz Michniewicz, starosta siemieński; Jerzy Kulesza, rotm. kow.; Medard Kończa, skarbnikowicz kow.; Tadeusz Witkowski, por. pow. kow.; Józef Dowmont; Adam Downarowicz; Michał Jacuński; Jerzy Skirgayło, por. pow. kow.; Wincenty Mickiewicz; Jan Rupeyko, komornik pow. kow.; Tomasz Miniewski; Onufry Bieniewski Pruszek; Jakub Szpiałski; Piotr Mordas; Andrzej Skirgayło, por. pow. kow.; Kazimierz Pietkiewicz; Michał Konstantynowicz; Franciszek Stradomski; Adam Piotrowicz x; Jakub Piotrowicz x; Jan Szelpach, star. pogirmoński, por. pow. kow.; Piotr Slunko, strażn. mścisławski; Adam Kulisyński x; Andrzej Wilpiszewski x; Jan Budrowicz x; Maciej Kudrewicz x; Tadeusz Bortkiewicz x; Marcin Kazimierz Terpiłowski x; Jan Terpiłowski x; Wojciech Szelpach, star. pogirmoński; Tadeusz Budrewicz x; Jerzy Junowicz; Józef Dobkiewicz x; Józef Andruszkiewicz x; Józef Pacewicz x; Jan Terpiłowski x; Jerzy Hermanowicz x; Antoni Chomicz x; Wiktory Kognowicki x; Antoni Dobkiewicz x; Jerzy Szyleykowski x; Jerzy Woysztor x; Kazimierz Kulwieć x; Józef Wnorowski, w.z.; Mikołaj Saweczanski x; Maciej Eygird; Tadeusz Kowalewski; Tadeusz Rokicki; Jerzy Jakubowski; Bonawentura Nieszokuć; Józef Torojański; Antoni Płuciński; Franciszek Towiański; Bartłomiej Jan Nepomucen Tubielewicz, namiestnik pow. kow.; Kazimierz Dackiewicz; Tadeusz Romeyko;

^a Skreślone „r”.

Maciej Żeromski; Antoni Hryniewicz x; Leon Siruć x; Józef Ostromecki x; Jerzy Ostrowski x; Michał Bernatowicz; Aleksander Żalinski x; Kazimierz Jachimowicz x; Antoni Rafanowicz x; Ignacy Rafanowicz x; Jan Kaszewski x; Kazimierz Kaszewski; Dominik Kulwieć x; Maciej Nareyko x; Piotr Nareyko x; Jan Lugayło x; Ludwik Jacuński x; Antoni Szymkowicz x; Bartłomiej Rybiński x; Piotr Ibiański x; Kazimierz Jagintowicz x; Jan Kogiel x; Antoni Antonowicz x; Józef Borysewicz x; Antoni Fietkiewicz x; Mateusz Harciszewski; Michał Trzeciak x; [72] Michał Chomontowski; Stefan Pacewicz; Tomasz Rakowski; Mateusz Eygird x; Kazimierz Eygird x; Marcin Kowalewski x; Ignacy Porzecki x; Bonifacy Porzecki; Franciszek Bukowski x; Tomasz Boniszko x; Andrzej Stankiewicz x; Tadeusz Morgiewicz, m.p.; Bartłomiej Boreyko x; Kazimierz Woytkuński x; Bartłomiej Rozwadowski x; Tadeusz Dowgird x; Filip Honesta x; Ludwik Honesta x; Ignacy Mackiewicz; Józef Koniuszewski x; Jakub Klidzia; Jan Klidzia; Maciej Kowalewski x; Józef Bukowski x; Ignacy Stawski; Józef z Gorska Kochański x; Stanisław Jeleniewski x; Waw[rzyniec] Jeleniewski x; Karol Zaleski; Franciszek Sołomin; Bohdan Zaleski x; Michał Chrystowski x; Franciszek Chrystowski x; Ignacy Chrystowski x; Benedykt Chrystowski; Jerzy Witkowski x; Antoni Szyrwiński; Jan Szatyński; Adam Szatyński; Krzysztof Bieniecki x; Szymon Bieniecki x; Benedykt Wądziagolski x; Dyzmas Abramowicz x; Bartłomiej Wilamowicz x; Adam Pietraszewicz x; Benedykt Kojalański x; Antoni Dowgiałło x; Maciej Strebeyko x; Tomasz Gineyko x; Jan Downtort x; Kazimierz Walentynowicz x; Stanisław Swolkien x; Antoni Witkowski; Tomasz Witkowski x; Mateusz Dowiatt x^b; Michał Woywodzki x; Jan Jagiełowicz x; Tadeusz Pietraszewicz; Antoni Jagiełowicz x; Paweł Pietraszewicz x; Andrzej Pietraszewicz x; Kazimierz Martuszewicz x; Mateusz Sołomin, towarzysz usarski; Szymon Witkowski x; Leon Hrynkiewicz x; Jan Chodorowicz x; Andrzej Jan Chodorowicz x; Jakub Wędziagolski x; Franciszek Chodorowicz x; Jerzy Mackiewicz x; Kazimierz Zasztowt x; Piotr Sławrymowicz; Tomasz Łukaszewicz x; Antoni Rymowicz x; Józef Ruczyński x; Jerzy Mickiewicz x; Jerzy Szyłakowski x; Bartłomiej Gierdziejewski; Jerzy Tomaszewski x; Jan Zasymowski x; Józef Jasudowicz x; Jan Zasimowski x; Franciszek Kirklewski x; Franciszek Roszczewski x; Antoni Łabunowski x; Stanisław Dawidowski; Tomasz Tołłoczko; Wincenty Ostrowski x; Piotr Gibulski x; Andrzej Stankiewicz x; Antoni Rouba x; Antoni Stankiewicz x; Wojciech Demalewski x; Antoni Olszewski x; [72v] Kasper Eygird x; Antoni Zaleski; Antoni Bańkowski x; Jerzy Masłowski x; Dobkiewicz x; Antoni Masłowski x; Antoni Siemaszko x; Maciej Woyciechowski x; Jerzy Żebrowski x; Dominik Downtort x; Michał Downtort x; Jan Hermanowicz x; Kazimierz Wilpiszewski x; Józef Czolniewicz x; Kazimierz Czerniewicz x; Stanisław Wilpiszewski x; Jan Hebrowski x; Jan Waszkiewicz; Tadeusz Rokicki x; Jan Bortkiewicz x; Dominik Prusewicz x; Dominik Downarowicz x; Piotr Downarowicz x; D. Bortkiewicz x; Maciej Wilpiszewski x; Józef Wilpiszewski x; Tomasz Wojciechowski x; Jerzy Wisztycki x; Józef Wiszticki x; Bartłomiej Bieńkowski x;

^b „x” zostało nadpisane.

Jerzy Dackiewicz x; Józef Pacewicz x; Antoni Dworzecki x; Jerzy Radziejewicz x; Antoni Dragat; Szymon Kudrewicz x; Jerzy Dragat x; Ignacy Medeksza x; All. Eystor x; Jerzy Michielewicz x; Mateusz Eygird x^c; Kazimierz Eygird x; Andrzej Juniewicz x; Jan Szatyński x; Franciszek Rymowicz x; Antoni Dłuski; Franciszek Jabłoński, por. pow. kow.; Tomasz Pacewicz x; Kazimierz Strebeyko x; Kazimierz Jezierski x; Jerzy Szymkowski x; Tomasz Olszewski x; Stanisław Okmiański x; Jan Krasowski x; Piotr Romanowski x^d; Michał Kulwieć x; Franciszek Stawski x; Michał Danilewicz x; Józef Witkowski x; Andrzej Lewicki x; Mikołaj Wolf, por. J.K.M.; Symon Lichodziejewski x; Franciszek Kirklewski x; Andrzej Montowicz x; Kazimierz Wisztek x; Jerzy Żyliński x; Adam Swolkień x; Mikołaj Dackiewicz x; Jan Dackiewicz x; Franciszek Pacewicz x; Jakub Wisztycki x; Szymon Juszkiewicz x; Mateusz Eymont x; Ignacy Czerniewicz x; Jan Swolkien x; Dominik Sudyk x; Jakub Sudyk x; Mateusz Bieniecki x; Jerzy Chrzczonowicz x; Kazimierz Rostkowski x^e; Jan Radwiłłowicz x; Maciej Dauksza x; Franciszek Midulewicz x; Szymon Radziejewicz x; Dominik Worłowski x; Ludwik Dobrowolski x; Józef Wyrzychowski, por. pow. kow.; Tomasz Bartoszewicz x; [73] Antoni Szymkowski x; Stanisław Okmiański x; Michał Worłowski x; Piotr Siaurymowicz x; Jan Żebrowski x; Jan Dragat x; Józef Olszewski x^f; Jerzy Lugayło x; Tadeusz Pawłowicz x; Jerzy Dowiatt x; Bartłomiej Jamont x; Jakub Micewicz x; Franciszek Miglin x; Jerzy Klikowicz x; Antoni Mordas x; Jan Snieszko x; Andrzej Rakiewicz x; Jerzy Szablewicz; Andrzej Szablewicz x; Jan Snieszko; Jan Jeleniewski x; Józef Michielewicz x; Andrzej Witkowski x; Mateusz Towiański; Jan Sawicki; Stefan Godwoysz; Józef Hryniewicz x; Józef Stawski; B. Błowdziewicz; Antoni Budrewicz x; Antoni Waszkiewicz x; Antoni Nacewicz x; Józef Meler x; Ignacy Rukuyza x; Adam Żegzdra x; Karol Romanowski x; Adam Rzepnik x; Franciszek Kończa; Adam Jagiełowicz; Józef Pietkiewicz; Tadeusz Łabunowski x; Jan Woytkiewicz; Antoni Ossowski x; Michał Downtort x; Antoni Pietkiewicz x; Piotr Skirgayło x; Jakub Jagiełowicz x; Maciej Downtort x; Kazimierz Januszkiewicz x; Michał Lisowski x; Michał Gineyt x; Jan Bortkiewicz x; Onufry Jurewicz; Antoni Stankunowicz x; Adam Kulwieć; Mateusz Korkoz; Tadeusz Kulwieć x; Jan Kulwieć x; Felicjan Kulwieć x; Dominik Kulwieć x; Szymon Kulwieć x; Nikodem Kulwieć x; Salomon Kulwieć x; Tadeusz Antonowicz Kulwieć x; Antoni Kulwieć x^g; Dominik Kulwieć x; Antoni Jusewicz x; Jan Kulwieć x; Jerzy Kulwieć x; Jerzy Pawłowicz x; Tadeusz Ibiański x; Andrzej Skuczynski; Stefan Dackiewicz x; Dad. Woyszwiło; Jan Woyszwiło; Adam Woyszwiło; Kazimierz Lipniewicz; Adam Lipniewicz; Andrzej Strebeyko x; Adam Nacewicz x; Adam Urniaż x; Tadeusz Palczyński x; Stanisław Prusewicz x; Maciej Eygird x; Michał Mogien x; Ignacy Zacharewicz; Jan Montowicz; Stanisław Dobkiewicz.

^c „x” zostało nadpisane.

^d „x” zostało nadpisane.

^e „x” zostało nadpisane.

^f „x” zostało nadpisane.

^g „x” zostało nadpisane.

*131. Akt remanifestu szlachty kowieńskiej przeciwko sejmikowi,
12 II 1779*

Rkps LVIA SA 13800, k. 564–565, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Mikołaja Zielińskiego, komornika pow. kow., dnia 29 III 1779.

My, urzędnicy ziemscy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego przed całym naszym powiatem kowieńskim najuroczyściej remanifestujemy się inserując do zakonotowania na napaśne w manifeście 1779 miesiąca lutego 10 dnia zaszłym przez w.i.p. Dominika Medekszy, podkomorzego, Ignacego Zawiszy, sędziego ziem. pow. kow. i innych zaskarżenie na j.w.j.p. Szymona Zabięły, marszałka kow., generała leutnanta wojsk W.Ks.L., przy tym zaświadczeniu, że jak całe terażniejsze sejmikowe obrady i w czasie, i w swoim miejscu przyzwoitym, to jest *in solito loco consiliorum* w mieście J.K.M. Kownie, zebrawszy się do kościoła ojców bernardynów odbywali się, tak też dnia pierwszego rozpoczęty sejmik deputacki z najmocniejszym usiłowaniem a oraz z osobliwszą powolnością w dochowanej od predecesorów spokojności dopełniając podług przepisu prawa, w pierwszeństwie j.w.j.p. marszałek odbywał zaszczepioną z wielkiego swojego, a nam wiekami przymilonego imienia w dobrym zawsze urządzeniu przez za dzierzawą swobody wolność powiększywszy i terażniejszy j.w.j.p. marszałek sobie chwałę, w winnym tedy wdzięczności jako istoty samej oświadczeniu nawzajem na w.j.p. Dominika Medekszy, podkomorzego kow., wzruszyciela jedności i twórcy nowego, bo dotąd nigdy w powiecie naszym zgodnym nieznanego i po innych może niepraktykowanego wynalazku, przez uczyniony na jednego deputata obranie oddział, manifestujemy się o to, iż co w roku terażniejszym, 1779 miesiąca lutego 8 dnia po zjechaniu się obywatelów do miasta J.K.M. Kowna dla sejmikowania, gdy pierwiej prywatna deputatów nastąpiło umiarkowanie, na którym niektórzy, mając obiekcje, konkurenci podstępowali, potym w kościele ojców bernardynów, w miejscu obrad sejmikowych, (jako i sam w.j.p. podkomorzy w manifeście, z innymi piszący się urzędnikami, ten wyraz wyznaje) iż j.w.j.p. marszałek w pierwszeństwie swoim zagaiwszy sejmiki, podał za kandydatów do deputacyi w.i.p. Mejera, wojskiego, zgodnemi głosy obranego i Domeykę, rotmistrza pow. kow. Ponieważ w.j.p. podkomorzy dopraszał się, aby i j.p. Meysztowicz, sędzic był przy sporze do pokombinowania się podanym, ogłosił onego, lecz wraz za niezgodzeniem się dla zaspokojenia strzodek kreskowania przedsięwzięty do namyślenia o lepszy i prędszy, kiedy dawniej już praktykowany nie był podobny sposób, więc iż na zamku, jako obszerniejszym placu, okiem liczniejszość okaże się, z kościoła wyszli na zamek, gdzie stanąwszy i postrzegłszy w.j.p. podkomorzy utrzymujący j.p. Meysztowicza mniejszy zbiór swoich przyjaciół, sam obecnie w.j.p. podkomorzy przystąpił do j.w.j.p. marszałka i dla umiarkowania się upraszał o solwowanie sesyi na po obiedzie do refektarza ojców bernardynów. Skłaniając się do zawsze żyjącej i jedynie pragnącej zgody, j.w.j.p. marszałek solwował, po obiedzie zaś zagaiwszy

w refektarzu i więcej godzin trzech zabawiwszy się, gdy dla nacisku obywatelów nic pomyślnego zająć nie mogło, tenże w.j.p. podkomorzy i z innymi urzędnikami o solwowanie do jutra dopraszał się. Co też zaszło. Po tym uchylwszy się z refektarza do celi gwardiańskiej, aż do późnej w nocy przy świecach godziny proponowaną zatrudniał się mediacją, ale dla niezgody, gdy znowu nazajutrz u refektarza j.w.j.p. marszałek [564v] sesją zagał, wraz tamże tak sam w.j.p. podkomorzy, jako też inni urzędnicy, a najszczególniej w.j.p. Józef Medeksza, podkomorzyc i starosta skirstymoński, subsumując ojca, mylnie w prawie, lecz podchlebnie w przypodobaniu się dowodził, że ponieważ dzień wtorkowy jest dniem gospodarskiego sejmiku, tedy, aby j.w.j.p. Michał Pac, jako starosta kow. zasiadał *stalum* zapraszał, z tym jeszcze dodatkiem, iż już na starostwo kowieńskie w Trybunale przysięgł, przeto jest już czwartym przysięgłym asesorem. Czas zatym najwięcej ranny na tym bezprawnym spełził zatrudnieniu, nim konstytucyi koronacyjnej okazaniem j.w.j.p. marszałek wytłumaczył się, że iż na dniu pierwszym i dzisiejszym nie stawają deputaci, tedy gospodarski dalej usuwać sejmik, przy tym dalszym objaśnieniu, że do zaprzysiężenia na asesora nowej trzeba przysięgi, a zatym, gdy już i czas obradowy dla księży bernardynów zbliżył się i bez ułożenia lepszego i łatwiejszego sposobu kreskowania się zostawali, znowu w.j.p. podkomorzy z innymi urzędnikami o solwowanie do po obiedzie dopraszał się, co też j.w.j.p. marszałek uczynił. Po obiedzie zszedłszy na toż miejsce do refektarza i po zagajeniu j.w.j.p. marszałka, odezwali się, że po obiedzie nie idą przysięgi, w tym też czasie z przyjaciół w.j.p. podkomorzego zażalenia na samegoż w.j.p. podkomorzego zaszły. O co zostawszy w.j.p. podkomorzy dotkniętym, iż się onym urządzono, upraszał po kilku godzinnym w refektarzu tym rozruchu, aby j.w.j.p. marszałek solwował do jutra, w czym chęci dogodził, solwując sesją, j.w.j.p. marszałek do kościoła ojców bernardynów na godzinę konstytucyjną ósmą z rana, a iż obywatele wychodzić z refektarza nie chcieli, włączył na stół i u j.w.j.p. marszałka, dla osłabiających tegoż piersi, zabrawszy w.j.p. podkomorzy głos najpierwsze za oświadczenie w mowie swojej uczynił, że zaś pierwszeństwo urzędu marszałkowskiego naprzeciw tedy opisowi prawa w obecności onego ani żąda, ani chce to, co jest stwierdzono naruszać, przeto nie tym końcem głos zabiera, lecz owszem, zabezpieczając te władzę w swojej mocy i całości dla piersi tylo osłabiających za pozwoleniem to, co już jest powiedziano ogłosił swemi usty, że sesją przez j.w.j.p. marszałka jest już solwowana do jutra do kościoła ojców bernardynów z rana na godzinę ósmą, za tym aby wychodząc czyli z refektarza dopraszał się, ale iż i huk i tłum i róż[ne] odgłosy nie uspokoiły się, tedy na tenże stół wszedłszy j.w. marszałek pierwiej dzięki w.j.p. podkomorzemu złożył za pełnione zaświadczenie i pierwszości, i władzy z prawa nadanej i zabezpieczonego w terażniejszym bez naruszenia urzędzenia sejmikowaniu, potym podziękował że słabym raczył ulżyć piersiom [sic] przez opowiedzenie, że jest solwowana sesja, na koniec ponowił, że sesją powtórnie solwuje do dnia jutrzejszego, do kościoła ojców bernardynów, dla zebrania się na godzinę ósmą z rana, po czym wszyscy rozeszli się. Któżby wnieść mógł zaszłą

z gruntu całej wyższej obradzie odmienność, kiedy dnia 10, jako ostatecznego dla zakonkludowania deputatów obrania, przyszedłszy j.w.j.p. marszałek z urzędnikami do kościoła ojców bernardynów i zagaiwszy, gdy w.j.p. podkomorzego nie widział, tedy wysłał zapraszając, aby na czas i miejsce przez samego opowiedziane, jako znajdujący się wspólny przez dwa pierwsze dni przybyć dla zakończenia raczył, przydawszy, że na j.p. Adama Meysztowicza obiekcja *patrocini* zaszła, prosto jednak nie bywszy w kościele, *tanquam in solito consiliorum loco*, i solwowanej do onegoż sesji w.j.p. podkomorzy mimo publiczne swoje w refektarzu przez głos zabrany zaświadczenie [565] i mimo w pierwszości władzy zabe[z] pieczenie, poszedłszy na zamek, nadesławszy wzajemnie z tym oznajmieniem, że do kościoła w.j.p. podkomorzy nie przyjdzie oraz przy tym, że j.p. Meysztowicz sam się zeznał, że na patronizacją przysiągł, co też iż przytomni *ex* urzędnicy grodzczy przyswiadczyli, ale całemu deprekacją powiatowi w kościele znajdującemu się pragnie uczynić, aby był obrany tylko deputatem, to zatym w głosie j.w.j.p. marszałek doniósł *publico* i ponieważ obiekcja być prawdziwą okazała się, *in tempore* czasu sejmików zarzucana, więc jako *eo ipso* j.p. Meysztowicz od konkurencyi został usunionym, w.j.p. Jana Mejera, wojskiego na kadencją litewską, Michał Domeykę, rotmistrza pow. kow. na kadencją ruską bez kontradycyji zaprosiwszy, do przysięgi zaprosił, którzy to w.i.p. Mejer i Domeyko, deputaci, *in facie* całego zgromadzenia, w miejscu przyzwoitym i w czasie solwowanej sesyi przypadłym, przy prezydującym pierwszym *ex ordine* urzędniku, obydwu spólnie i nierozdzielnie przysięgę wykonali, po której kredensowanemi zostali, a w.j.p. Meysztowicz na zamku jak głosił w.j.p. podkomorzy w swoim manifeście ogłoszony, sam jeden przysiągł, dołożywszy, że i w.j.p. Mejer, wojski niby onego kolega, także przysiągł, acz tej przysięgi nie słucał, bo onej przytomnym nie był, która przy prezydującym j.w. marszałku dopełniła się w kościele ojców bernardynów. Do tego jeszcze jeśli nowy oddzielnego sejmikowania sposób z prawem zgodny bez potrzebnie, tedy dnia 11 znowu na sejmik gospodarski do kościoła w.j.p. podkomorzy z innymi urzędnikami zgromadziwszy się, pod laską j.w. marszałka prezydującego relacyjnym sejmikom asystował oraz też j.w.j.p. Pac, jako starosta, nie na zamku, chociaż tam był przytomny pod w.j.p. podkomorzym *stalum* zasiadać i o konotowanie dopraszać żądał, lecz pod j.w. marszałkiem, jak mieć chce prawo, uskutecznił. Niemniej oraz dnia 12, jako w dzień elekcyi sędziego, oddawszy na mediacją j.w. marszałek konkurentów tę pracę, przytomnymi wspólnie w kościele wszyscy najdowali się, przeto *iterum ac iterumque* na tylekroć rzezonego w.j.p. podkomorzego o pomienione bezprawnie czynności, wbrew konstytucyji konwokacyjnej, najsolennie zażalamy się.

Pisan w Kownie roku 1779 miesiąca lutego 12 dnia.

Szymon Zabieło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zabieło, chorąży pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Antoni Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Józef Skorulski, porucznik pow. kow.; Stanisław Skorulski, rotmistrz pow. kow.; Stefan Zabieło, strażnik pow. kow.; Antoni Blinstrub, koniuszy pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow.

kow.; Ignacy Płaskowski, strukczaszy pow. kow.; Mikołaj Zieliński, komornik pow. kow.

86. Sejmik elekcyjny w Kownie, 12 II 1779

132. Kredens dla sędziego ziemskiego kowieńskiego, 12 II 1779

Rkps LVIA SA 13719, k. 86–86v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Józefata Sirucia, sędziego ziem. kow., dnia 12 II 1779.

My, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego na miejsce sejmikom elekcyjnym przyzwoite do miasta J.K.M. Kowna zebrani, a po skończonym deputackim i gospodarskim sejmiku, wedle przepisu konstytucji konwokacyjnej³⁷⁰ elekcją sędziów ziem. w tym czasie determinującej, z przyczyny wakującego jednego sędziego ziem. dla zaszczytnej śmierci w.j.p. Józefa Borewicza w funkcji sęstwa ziem. zostającego, dnia dzisiejszego w kościele ichmościów księży bernardynów jednostajnymi, a bez żadnego zaprzeczenia głosami, jako obywatela cnotą i zasługami znakomitemi wsławionego, niemniej od sprawowania^a wspomnionego urzędu dla niejednej praktyki w odbywaniu sęstwa grodzkiego i trybunalskiego sposobnego w.j.p. Józefata Sirucia, cześnika pow. kow. za sędziego ziem. w porządku czwartego, nie przychodząc do kreskowania się i do żadnych o to sporów, obraliśmy, prerogatywów tegoż ziemskiego podług prawa zaszczycać się dozwoliliśmy, moc sądenia spraw temu obowiązku należących daliśmy oraz dla pozyskania na ten urząd przywileju do łaski J.K.M.P.N.M. odsyłamy, który to niniejszy kredens na sęstwo ziemskie wyrażonemu w.j.p. Siruciowi służący podpisem rąk naszych stwierdzamy.

Pisan w Kownie roku 1779 miesiąca [86v] lutego 12 dnia.

Szymon Zabiełło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L., kawaler orderu św. Anny moskiewskiego *m.p.*; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, sądowy pow. kow. starosta; Ignacy Zabiełło, chorąży pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Szymon Zabiełło, vicebrygadier i pułkownik wojsk litewskich; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow.; Antoni Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Mikołaj Zawolski, horodniczy pow. kow.; Stefan Zabiełło, strażnik pow. kow.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński, rotm. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Tomasz Illinicz, oboźny pow. kow.; Ignacy Płaskowski Płaskowski [sic] strukczaszy pow. kow.; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow., deputat na kadencją ruską; Michał Strebeyko, reg. ziem. pow. kow.; Stefan Miłosz, rotm.

^a Dalej słowo słabo czytelne, być może „tego”.

³⁷⁰ VL, t. 7, s. 89.

pow. kow.; Piotr Jagiełłowicz, por. pow. kow.; Dyzmas Domeyko, porucznik pow. kow.; Kazimierz Urniaż, por. pow. kow.; Teodor^b Szukszta, rotmistrz pow. kow.; Michał Kozakowski, regent ziem. kow.; Ignacy Swinarski, pisarz gr. kow.; Józef Tyszkiewicz, oboźny woj. smoleńskiego; Michał Montwiłł, gr. kow. regent; Tomasz Mineyko, starosta stokliski, rotm. pow. kow.; Andrzej Sagatowski, starosta rzeczowski; Jerzy Kulesza, rotm. kow.; Onufry Bieniewski Pruszak; Piotr Zawisza, miecznik pow. kow.; Ignacy Middleton, star. kizow.; Antoni Blinstrub, koniuszy pow. kow.; Antoni Szorc, rotmistrz pow. kow.; Adam Meysztowicz, deputat Trybunału Główny W.Ks.L. z pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, star. spuski; Józef Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; Wiktory Maliszewski, rotm. pow. kow.; Zygmunt Świrszczewski, skarb. woj. połockiego; Ignacy Bohusz, skarb. i rotm. woj. sg.; Piotr Franciszek Rymwid Mickiewicz, cześn. i rotm. nowogródzki; Antoni Sopoćko, regent gr. kow.; Antoni Pokłoński, reg. gr. kow. por. J.K.M.; Andrzej Nareyko, por. woj. smoleńskiego, chor. pow. kow.; Jan Szelpiach, starosta pogirmoński, por. pow. kow.; Stanisław Elert Fagler, rotm. pow. orszańskiego; Ludwik Celary, komor. pow. kow.; Tadeusz Podolecki, horodniczy woj. trockiego; Franciszek Kognowicki, komornik kow.

87. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1780

133. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1780

Rkps LVIA SA 13801, k. 40–41v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Antoniego Korewo, podczaszego inflanckiego, dnia 7 II 1780.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, ziemscy, grodzczy i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucyi roku 1764³⁷¹, na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum*, dnia 7 miesiąca lutego zjechawszy, do obrania deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. na zamku kowieńskim przystąpiliśmy, tedy *unanimi voce affectio et assensu nemine contradicente* zgodnemi głosy w.j.p. Antoniego Korewę, podczaszego inflanckiego na kadencją ruską do Grodna a w.j.p. Józefa Kulwiecia, strażnikowicza pow. kow. na kadencją litewską do Wilna za deputatów obraliśmy i destynowaliśmy, którzy to obrani j.w.i.p. deputaci jurament na sędstwo trybunalskie na sejmiku w tymże miejscu, [40v] na zamku w te słowa wykonali:

Ja, Antoni Korewo, podczaszy inflancki i ja, Józef Kulwiec, strażnikowicz pow. kow., przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy jedynemu, iż na tych

^b Imię nieczytelne.

³⁷¹ VL, t. 7, s. 171.

sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucyi trybunalnej, według żaloby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując będę sędził, zeznania i zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim ni podłym stanom, na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na przyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kary, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość, i prawa pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać, tajemnie z izby sądowej rewelować [nie] będę, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej [41] i obłożnej choroby mej albo własnej gwałtownej potrzeby i za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie, według korektury Trybunału roku 1726³⁷² na sejmie w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując, na tych sądach trybunalskich sprawować się będę, jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mnie Panie Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże mnie ubij na duszy i ciele.

In facie publica na miejscu przyzwoitym ja, marszałek z dalszemi urzędnikami *hoc laudo publico* kredensujemy i *pro majori fide* takowy kredens podpisami rąk własnych stwierdzamy.

Pisan w Kownie roku 1780 miesiąca februari 7 dnia.

Szymon Zabięłło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zabięłło, generał major wojsk W.Ks.L., chorąży pow. kow.; Antoni Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Antoni Blinstrub, koniuszy pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, starosta spuski; Ignacy Kossakowski, chorąży usarski; Józef Zabięłło, łowczy wielki litewski; Tomasz Zabięłło, kapitan buławy wielkiej W.Ks.L.; Michał Strebeyko, regent ziem. pow. kow.; Adam Onufry książ Świrski, regent ziem. [41v] pow. kow.; Zygmunt Świerszczewski, skar. w.; Piotr Rosławowicz, komornik pow. kow.; Dyzmas Domeyko, porucznik pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Ignacy Płaskowski, strukczaszy pow. kow.; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Maciej Grath Nowomiejski, rotm. wilkomierski., *m.p.*; Dominik Szymkowski, por. pow. kow.; Józef Kulwieć *m.p.*; Maciej Sudyk; Antoni Rosłowicz; Mikołaj Zeliński, komornik pow. kow.; Tomasz Zelno, *m.p.*; Tomasz Kozakiewicz; Jan Dymśza, por. pow. kow.; Kazimierz Urniaż; Jan Eyczun; Piotr Jagiełłowicz, por. pow. kow.; Jan Urniaż; Michał Bury; Jan Ibiański; Adam Wyrwicz; Piotr Ibiański; Maciej Sołomin, por. pow. kow.; Piotr Roszczewski, por. pow. kow.;

³⁷² VL, t. 6, s. 216.

Leon Sołłomin; Stanisław Roszczewski, por. pow. kow.; Franciszek Sołłomin; Teofil Mayklausz; Michał Radwiłłowicz; Jerzy Szyłłakowski; Antoni Rymowicz; Józef Juchnowicz; Piotr Dymśza, por. J.K.M.; Tadeusz Urniaż; Stanisław Urniaż; Jerzy Urniaż; Adam Urniaż; Antoni Tomaszewski; Ignacy Mackiewicz; Jakub Krzyżanowski; Jan Zelno; Tadeusz Drąseyko; Józef Kulwieć, chorąży buławy polnej W.Ks.L.; Józef Krycki.

134. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1780

Rkps 1 LVIA SA 13719, k. 497–501, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Alojzego Spermiskiego, woj. czernichowskiego, dnia 8 II 1780; Rkps 2 LVIA SA 13719 k. 502–505, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Szymon Wiszniewskiego, starostę krewniskiego, dnia 8 II 1780.

My, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo i szlachta powiatu kowieńskiego do przepisu praw W.Ks.L. stosując się, na sejmik gromniczny deputacki na miejsce zwyczajne do miasta J.K.M. Kowna zebrawszy się, kiedy w.j.p. Szymon Zabiełło, marszałek pow. kow., po podaniu przez się do deputacyi kandydatów, dalszych konkurentów do tejże funkcji, a mianowicie w.j.p. Piotra Zawiszę, miecznika kow. i Ignacego Lugayłę, starościca rakiskiego, bez żadnej od nikogo obiekcji kilkakrotnie o podanie ichmościów za kandydatów rekwirowany, nie tylko podawać nie chciał i wzbraniał się, nad to do przepisanego prawem kreskowania się sposobu obligowany, że nie przystąpi wyraźnie i publicznie oświadczył (jako dostatecznie dnia dzisiejszego uczyniony manifest rzecz objaśnia), na ten czas po zagajeniu rzeczzonego sejmiku przez pierwszego *ex ordine* urzędnika^a dnia 7 *mensis et annum praesentem* na przyzwoitym i zwyczajnym temu aktowi miejscu, to jest na zamku J.K.M. kowieńskim zgodnie i jednomyślnie w.j.p. Piotra Zawiszę, miecznika pow. kow. i Ignacego Lugayłę, starościca rakiskiego za deputatów obrawszy, w.j.p. Ignacego Lugayłę, starościca rakiskiego na kadencją litewską do Wilna, [497v] a w.j.p. Piotra Zawiszę, miecznika pow. kow. na kadencją ruską do Grodna naznaczyliśmy i moc sądenia spraw w Trybunale Głównym W.Ks.L. prawem przepisanych daliśmy i miejsce powiatowi naszemu należące w tychże sądach głównych zasiadać pozwoliliśmy, którzy to ichmościowie przysięgę w konstytucyi 1726 roku³⁷³ opisaną wykonali, tymi słowy:

My, Ignacy Lugayłło, Piotr Zawisza, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy Św. jedynemu, iż na tych sądach trybunalnych wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucyi trybunalnych, według żałoby i odporu stron nic nie przykładając ani ujmując, będziemy sądzili, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym,

^a W rkps. 2 „sejmiku” zamiast „urzędnika”.

³⁶⁰ VL, t. 6, s. 216.

na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, ani za posuły i dary sami przez się ^bani przez żadne osoby ich nie biorąc^b ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków żadnych^c, ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogróżek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość, i prawa pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim ^dw sądach^d czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszelkimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, [498] gwałtownej potrzeby i że żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiliśmy, także prawdziwie według korektury trybunałów roku 1726³⁷⁴ na sejmie uczynionej w Grodnie, nic jej nie przestępując, na tych sądach trybunałskich sprawować się będziemy. Jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i na ciele.

Którą to przysięgę rzeczeni w górze w.i.p. deputaci przed nami wszystkimi *in facie publica* tegoż dnia dzisiejszego wypełnili, której my wysłuchawszy i oną przyjąwszy, niniejszym kredensem instrumentem naszym tylekroć rzechonych w.i.p. deputatów kredensujemy, a dla lepszej wagi i mocy takowy nasz kredens podpisami rąk własnych stwierdzamy.

Pisan w Kownie roku 1780 miesiąca lutego 7 dnia.

Podpisy pod rękopisem 1:

Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. przysięgający pow. kow.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Ignacy Swinarski, sędzia gr. pow. kow.; Karol Prozor, kasztelan witebski; Leonard Wiszniewski, starosta naszkuński; Nikodem Midleton, generał wojsk W.Ks.L.; Szymon Wiszniewski, starosta krewnicki; Karol z Wolda Mejer, krajczy pow. kow.; Józef Staniewicz, star. giegiecki; Stanisław Modzelewski, cześn. ziem. łomżyński; Ludwik Korewa, star. jurborski; Michał Montwiłł, gr. kow. reg.; Franciszek Kognowicki, komornik kow.; Antoni Korewa; Fabian Dauksza; Aleksander z Dembna Korewa, sędzic gr. kow.; Dominik Babecki, cześnikowicz pow. kow.; Alojzy Sperski, woj. czernichowski; Tomasz [498v] Michniewicz, star. siemieński; Antoni Sopoćko, regent gr. kow.; Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow.; Jerzy Bohusz, skarbnik i rotmistrz wilkomierski, starosta garnicki; Ferdynand Tadeusz Staniewicz; Stanisław

^{b-b} W rkps. 1 fragment nadpisany.

^c W rkps. 1 słowo nadpisane.

^{d-d} Fragmentu brak w rkps. 2.

³⁷⁴ VL, t. 6, s. 216.

Stanisławewicz; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Ludwik Cellary, komornik kow.; Tadeusz Witkowski, komor. i por. pow. kow.; Antoni Żegzdra, reg. sądowy podkomorski pow. wilkomierskiego; Antoni Sławiński, podczaszy pow. upickiego; Józef Rafanowicz, rotm. woj. brzeskiego; Onufry Pruszek Bieniewski, rotm. pow. słonimskiego; Adam Lugayło, por. smoleński; Jakub Bohusz, sędzic gr. pow. wilkomierskiego; Michał Nieściuk; Tadeusz Rakiewicz; Tadeusz Felicjan Szorc; Michał Dylewski, rotmistrz smoleński; Tadeusz Podolecki, horodniczy woj. trockiego; Tomasz Długosz Wyrzykowski, rotm. pow. wilkomierskiego; Jan z Paca Kudrewicz, star. rakiski, rotm. pow. kow.; Jakub Bernatowicz; Stanisław Ożegalski; Bonifacy Porzecki; Manswet Podolecki, rotm. woj. trockiego; Michał Bernatowicz; Jan Kuszel, rotm. woj. brzeskiego; Tadeusz Podolecki, horodniczy woj. trockiego; Michał Łabunowski; Jakub Szpialski; Jan Żebrowski Żebrowski [sic] x; Ignacy Borewicz x; Michał Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; Ignacy Porzecki; Ignacy Stawski x; Jan Kulwieć; Dominik Kulwieć; Antoni Kulwieć; Mateusz Kulwieć; Szymon Lugayło, por. kow.; Szymon Kulwieć; Tomasz Rafanowicz; Felicjan Kulwieć; Stefan Rafanowicz; Nikodem Kulwieć; Jerzy Łakowicz; Piotr Eygird; Kazimierz Eygird; Felicjan Kulwieć; Stefan Kulwieć; Józef Kulwieć; Jan Kulwieć; Józef Kulwieć; Jan Witkowski; Bogusław Montwiłł; Jan Ibiański; Franciszek Łabunowski; Jerzy Montwiłł; Jerzy Gukiewicz x; Maciej Sudyk x; Adam Wonowski; Ignacy Wasilewski; Maciej Gineyko; Jan Ibiański; Mateusz Borewicz; Antoni Jamont; Tadeusz Niedźwiecki; Felicjan Niedźwiecki; Michał Dowtort x; Maciej Żukowski; Andrzej Rafanowicz; Jan Łakowicz; Piotr Juniewicz; Marcin Terpiłowski x; Franciszek Chodorowicz x; Jan Terpiłowski x; Andrzej Chodorowicz x; Wincenty Chodorowicz x; Krzysztof Bieniecki x; Szymon Bieniecki x; [499] Jan Chodorowicz x; Józef Kochański x; Jerzy Dymśa, por. kow.; Antoni Jachimowicz, por. pow. kow.; Marcin Apanowicz, komornik słonimski; Stanisław Bakszyński, skarb. mozyrski; Adam Gurski; Jan Michelewicz x; Jan Dragat x; Franciszek Kirklewski x; Onufry Jazdowski; Jan Szatyński x; Tadeusz Rymwid; Antoni Jurewicz; Jerzy Tomaszewski; Antoni Zasimowski; Tomasz Junowicz; Stanisław Stankonowicz; Franciszek Jabłoński, por. pow. kow.; Maciej Szyłykowski x; Kazimierz Eymont, komor. pow. kow.; Bonwentura Nieszokuć; Jakub Deberkien; Józef Pietkiewicz; Andrzej Eymont; Maciej Dowtort; Antoni Gineyko x; Andrzej Pietkiewicz; Józef Jastrzembowski x; Antoni Pietkiewicz; Stanisław Zwycewicz x; Franciszek Jezierski; Jerzy Rudelewicz; Jan Swolkień; Andrzej Rakiewicz x; Kazimierz Jachimowicz^e x; Michał Chrystowski x; Benedykt Rakiewicz x; Michał Stawski x; Michał Abramowicz x; Albrycht Wielkiewicz; Antoni Rukuyzo; Józef Moler x; Michał Żegzdra; Jan Tuskiewicz x; Ignacy Borysewicz; Józef Żynielewicz; Józef Marcinkiewicz; Maciej Michniewicz; Kazimierz Kulwieć x; Józef Stankiewicz x; Stanisław Szadziewicz x; Andrzej Stefanowicz x; Szymon Urniaż x; Szymon Strebeyko x; Jan Krasowski x; Jan Michniewicz x; Ignacy Kojałowski x; Bartłomiej Kojałowicz x; Maciej Strebeyko x; Michał Żebrowski; Jan Zabełło x;

^e Nazwisko nadpisane.

Wincenty Medeksza; Maciej Radwiłłowicz x; Antoni Drąsejko x; Piotr Andrunowicz x; Kazimierz Wisztok x; Maciej Boniszko; Antoni Laudański x; Józef Żebrowski; Franciszek Szymkiewicz x; Jakub Waszkiewicz x; Karol Szpialski; Antoni Nareyko x; Jan Szatyński x; Kasper [499v] Rukuyza; Antoni Skalski x; Michał Skalski x; Jan Lugayłło; Wawrzyniec Miński; Tadeusz Dragat x; Jan Szudziejewicz x; Jan Łakowicz, por. pow. kow.; Antoni Dłuski; Michał Martusewicz x; Jan Snieszko; Adam Satkiewicz x; Marcin Rzepnik; Tadeusz Stankunowicz x; Józef Jasudowicz x; Józef Anusowski x; Antoni Stankunowicz x; Adam Witkowski x; Stanisław Stankunowicz x; Jerzy Witkowski x; Tadeusz Romeyko x; Ignacy Witkowski x; Bonifacy Swolkień; Szymon Gimbut x; Mikołaj Łabunowski; Antoni Zasimowski; Wiktory Kozakowski x; Ignacy Medeksza; Tadeusz Buywid x; Michał Wołk; Dominik Jakin Swolkień; Jan Buyniewicz; Michał Grzymałowski *m.p.*; Dominik Bernatowicz; Jakub Szczesnowicz *m.p.*; Kazimierz Eygird x; Jakub Szpialski; Adam Baranowski x; Antoni Gawianowski; Ignacy Olszewski x; Józef Olszewski x; Tomasz Olszewski x; Kazimierz Olszewski x; Tadeusz Dobrowolski x; Franciszek Chodorowicz x; Jakub Dobrowolski x; Andrzej Chodorowicz x; Antoni Dobrowolski x; Piotr Szaniawski x; Konstansty Rydzisz; Tadeusz Aleksander Ibiański; Ludwik Jachimowicz; Tadeusz Nareyko; Józef Szatyński x; Kazimierz Jezierski x; Stanisław Prusewicz; Józef Kasperowicz x; Antoni Szyrwiński; Krzysztof Bieniecki x; Jakub Pietkiewicz; Andrzej Pietruszewicz; Szymon Bieniecki x; Maciej Nareyko; Albrycht Marcinkiewicz; Marcin Terpiłowski; Andrzej Hermanowicz x; Kazimierz Rakiewicz x; Jerzy Hermanowicz x; Józef Kochański x; [500] Szymon Hermanowicz x; Dominik Rakiewicz x; Mateusz Eygird x; Antoni Lachowski; Ignacy Judowicz x; Jerzy Szymkiewicz x; Jerzy Choronowicz x; Jan Wenczewicz x; Stefan Downarowicz x; Zygmunt Eymont x; Abroży [sic] Gurski; Maciej Dauksza x; Jerzy Urbanowicz; Michał Danielewicz x; Andrzej Honesta x; Antonif Witkowski; Kazimierz Jankowski; Adam Miłosz; Franciszek Sobolewski x; Antoni Kulesza; Jerzy Eygird x; Jan Hermanowicz x; Adam Żegzdra x; Andrzej Wilpiszewski x; Józef Kulesza, podczaszy pow. wilkomierskiego; Benedykt Jagintowicz x; Antoni Wiścicki x; Franciszek Sobolewski x; Andrzej Szerwiński; Jan Biwil x; Maciej Żukowski x; Tadeusz Szerwiński x; Antoni Biwil x; Szymon Żukowski x; Kazimierz Rakiewicz x; Franciszek Sołomin x; W. Wenzont x; Jerzy Stańczyk; Dominik Gineyko x; Józef Borysewicz x; Antoni Rokoyz x; Maciej Orbaczewski x; Kasper Rokoyz x; Tomasz Rafanowicz x; Wincenty Boreyko x; Jan Chodorowicz x; Jerzy Klimkiewicz x; Stefan Rafanowicz x; Piotr Wołk x; Adam Eymont x; Maciej Dowtort x; Adam Meysztowicz, sędzic ziem. kow.; Jan Gineyko x; Tadeusz Prusewicz; Tadeusz^g Ibiański x; Jan Putel x; Antoni Hryniewicz; Marcin Kowalewski x; Wincenty Chodykin; ^hBartłomiej Boreyko x; Mateusz Downarowicz [500v] x; Wincenty Boreyko x; Kasper Eygird x; Ignacy

^f Imię przeprawione.

^g W rkps. 1. skreślone „Prusewicz”.

^h Skreślone „Ant”.

Dobkiewicz; Mikołaj Mackiewicz x; Wincenty Junowicz x; Stanisław Tereskiewicz x; Antoni Dobkiewicz x; Józef Klepacki x; Michał Kiełczewski; Mateusz Buynowski x; Jakub Korewa x; Mateusz Kimont x; Jan Kiełczewski; Ignacy Gieysztor; Tomasz Gineyko x; Józef Dowtort x; Józef Junowicz x; Szymon Drąseyko x; Tadeusz Markowski x; Ignacy Markowski x; Michał Wędziagolski; Józef Kiełczewski x; Antoni Ibiański x; Jakub Piotrowicz; Antoni Gieysztor; Jerzy Żebrowski x; Michał Żebrowski x; Michał Piotrowicz; Jerzy Ibiański x; Tomasz Kiersnowski; Antoni Boynowski x; Stanisław Dobkiewicz; Adam Woyszwiłło; Ignacy Dobkiewicz; Jan Olechnowicz Boreysza; Ignacy Ligęza; Adam Nartowt x; Józef Jankowski; Wojciech Korkoz; Jan Woyszwiłło x; Jakub Ajewski x; Samuel Rafanowicz x; Józef Jankowski; Marcin Gutowski x; Antoni Nacewicz x; Wincenty Ligęza; Adam Nacewicz x; Jan Steygiwo x; Michał Mogien x; Wincenty Steygiwo x; Jerzy Romaszkievicz x; Szymon Romaszkievicz x; Stanisław Pogirski x; Antoni Kuzniecki x; Stanisław Ibiański x; Antoni Krzywicki x; Jakub Ibiański x; Antoni Rafanowicz x; Franciszek Żelnia x; Andrzej Ancuta x; [501] Szymon Żelnia x; Jan Jawoysz x; Aleksander Boreysza x; Jerzy Jawoysz x; Antoni Żebrowski x; Jerzy Downarowicz x; Antoni Lipniewicz x; Dominik Kulwieć; Kazimierz Miłaszewski x; Franciszek Łakowicz x; Barnaba Żebrowski x; Andrzej Eymont x; Adam Lipniewicz x; Michał Szatyński x; Władysław Swolkień x; Antoni Pietkiewicz x; Jerzy Żebrowski x; Jerzy Kulwiński x; Kazimierz Kwetko x; Jan Mimoński x; Ignacy Żebrowski x; Jan Miranowicz x; Franciszek Zdanowicz x; Mojżesz Drąseyko; Andrzej Zdanowicz x; Adam Drąseyko; Michał Kwiatkowski; Stanisław Zwycewicz; Antoni Kwiatkowski; Kazimierz Eymont; Szymon Kudrewicz x; Jan Steygiwo x; Jan Kudrewicz x; Szymon Żelnia x; Tadeusz Kudrewicz x; Stanisław Żelnia x; Mateusz Jurewicz x; Jakub Kudrewicz x; Kazimierz Rudziewicz x; Ignacy Kudrewicz x; Antoni Rudziewicz x; Józef Rudziewicz x; Tadeusz Proniewicz x; Kazimierz Stankiewicz x; Józef Stygiwo x; Antoni Stankiewicz x; Józef Steygiwo x; Jakub Stankiewicz x; Onufry Rudziewicz x; Michał Stankiewicz x; Tomasz Pacewicz x; Jan Michielewicz x; Ludwik Jachimowicz x; Antoni Narbut x; Józef Juchniewicz x; Kazimierz Wilamowicz x; Jakub Urniaż x; Jan Steygiwo x; Kazimierz Wasilewicz x; Józef Iłgowski x; Józef Dyakiewicz x; Szymon Rutkowski x; Adam Urniaż x; Adam Woyszwiłło x; Jan Rutkowski x.

Podpisy pod rękopisem 2:

Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; [503] Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Ignacy Swinarski, sędzia gr. pow. kow.; Karol Prozor, kasztelan witebski; Michał Montwiłł, gr. kow. regent; J. Leonard Wiszniewski, starosta naszkuński.; Nikodem Middleton, j.w.³⁷⁵ W.Ks.L.; Szymon Wiszniewski, starosta krewniski; Adam Lugayłło, por. smoleński; Karol z Wolda Mejer, krajczy pow. kow.; Alojzy Sperski, wojski czernichowski; Fabian Dauksza *m.p.*; Ludwik Korewa, starosta jurborski.; Franciszek Siruć;

³⁷⁵ Może „generał wojsk”.

Ignacyⁱ Bohusz, skarbnik i rotmistrz wilkomierski, starosta garniski; Józef Staniewicz, starosta giegoiecki; Antoni Korewa; Aleksander z Dembna Korewa, sędzic kow.; Stanisław Modzelewski, cześn. ziem. łomżyńskiej; Dominik Babecki, cześnikowicz pow. kow.; Tomasz Michniewicz, starosta siemieński; Stanisław Stanilewicz *m.p.*; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Franciszek Kognowicki, komornik kow.; Dominik^j Tyszkiewicz, rotmistrz pow. kow.; Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow.; Ludwik Cellary, komornik pow. kow.; Tadeusz Witkowski, komornik pow. kow.; Jan Kuszell, rotm. woj. brzeskiego; Michał Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; Jerzy Łakowicz *m.p.*; Adam Meysztowicz, sędzic ziem. kow.; Jerzy Łakowicz *m.p.*; Jan Kulwieć; Tomasz Rafanowicz; Stefan Rafanowicz; Piotr Eygird; Antoni Kulwieć x; Dominik Kulwieć; Mateusz Kulwieć x; Bogusław Montwił; Józef Kulwieć; Felicjan Kulwieć; Franciszek Łabunowski; Nikodem Kulwieć x; Stefan Kulwieć x; Jerzy Montwił; Józef Kulwieć x; Adam Wonowski; Jan Kulwieć x; Jerzy Gugiewicz x; Maciej Gineyko; Manswet Podolecki starosta matławski, rotm. pow. kow.; Maciej Sudyk x; Michał Downtort x; Jan Ibiański; Jan Łakowicz; Mateusz Borewicz; Jan Witkowski; Ignacy Wasilewski; Bonifacy Purzycki; Maciej Żukowski; Andrzej Niedźwiecki; Piotr Juniewicz; Bonawentura Nieszokodź; Antoni Juniewicz; Michał Dylewski, rotmistrz woj. smoleńskiego; Andrzej Rafanowicz; Bartłomiej Pietkiewicz; Jerzy Dymśa, por. pow. kow.; Józef Pietkiewicz; Antoni Hrynkiewicz; Felicjan Niedźwiecki; Antoni Sopoćko, regent gr. pow. kow.; Maciej Downtort; Andrzej Pietkiewicz; Antoni Pietkiewicz; Andrzej Eymont; Franciszek Jezierski; Albrycht Wielkiewicz; Andrzej Rakiewicz x; Mikołaj Żebrowski; Benedykt Rakiewicz x; Ignacy Borysewicz; Antoni Sławiński, podczaszy pow. upickiego; Tadeusz Felicjan Szorc; Jakub Bohusz, sęd[zic] w[iłkom].; Antoni Żegzdrowo; Onufry Pruszek Bieniewski, rotm. pow. słonimskiego; Jan Kudrewicz, rotm. pow. kow.; Stanisław Szadzewicz [503v] x; Wincenty Medeksza; Szymon Urniaż x; Kazimierz Eymont, komor[nik] pow. kow.; Jan Krasowski x; Jakub Beykien; Maciej Strebeyko x; Ignacy Kojalański x; Jan Zawęłło x; Antoni Szkolski x; Maciej Radwiłowicz x; Piotr Andrunowicz x; Michał Skolski x; Tadeusz Dragat x; Maciej Boniszko; Jan Szadziewicz x; Tadeusz Rakiewicz; Józef Żebrowski; Karol Szpialski; Michał Nieściuk; Andrzej Stankiewicz x; Tomasz Długosz Wyrzychowski, rotm. pow. wilkomierskiego; Antoni Stankiewicz x; Józef Stankiewicz x; Michał Łabunowski; Kasper Rukuyza; Stanisław Kopsz Ożegański, rotm. orszański; Wawrzyniec Miński; Jan Łakowicz, por. pow. kow.; Michał Żebrowski x; Jan Lugałło; Jakub Bernatowicz; Andrzej Stefanowicz x; Szymon Strebeyko x; Ignacy Purzycki *m.p.s.*; Jan Michniewicz x; Michał Żegzdrowo; Bartłomiej Gabryłowicz x; Jan Sniesz[ko]; Józef Kulwieć; Marcin Rzepnik; Józef Marcinkiewicz; Józef Jasudowicz x; Franciszek Jabłoński, por. pow. kow.; Józef Hanusowski x; Antoni Gineyko x; Adam Witkowski x; Maciej Szyłakowski x; Jerzy Witkowski x; Józef Jastrzembowski x; Ignacy Witkowski x; Stanisław

ⁱ Imię przepisane zapewne z „Andrzej”.

^j Imię przepisane.

Zwycewicz x; Szymon Gimbut x; Tomasz Junowicz; Antoni Zasimowski; Jan Swolkień; Michał Wołk; Ignacy Medeksza; Kazimierz Jachimowicz x; Michał Chrystowski x; Antoni Drąseyko x; Kazimierz Wisztok x; Michał Stawski x; Antoni Laudański x; Michał Abramowicz x; Franciszek Szymkiewicz x; Jerzy Tomaszewski; Antoni Zasimowski; Jakub Waszkiewicz x; Antoni Nareyko x; Jan Szatyński x; Onufry Jazdowski; Stanisław Stankunowicz; Tadeusz Rymowicz x; [504] Antoni Rukuyza; Franciszek Kirklewski x; Józef Stankiewicz x; Adam Górski; Kazimierz Kulwieć x; Józef Ginielewicz; Michał Martusewicz x; Józef Moller x; Adam Satkiewicz x; Jan Tuskiewicz x; Tadeusz Romeyko x; Bonifacy Swolkień; Jan Dragat x; Maciej Michniewicz; Wiktory Kozakowski x; Tadeusz Buywid x; Antoni Jurewicz; Michał Bernatowicz; Jan Buyniewicz; Dominik Kimont; Michał Grzymałowski; Dominik Sakin Swolkień; Jakub Szpialski; Marcin Terpiłowski x; Jan Terpiłowski x; Krzysztof Bieniecki x; Antoni Gawianowski; Marcin Terpiłowski; Jakub Szczęsnowicz; Kazimierz Eygird x; Kazimierz Rakiewicz x; Adam Bojanowski x; Józef Kochański x; Ignacy Olszewski x; Dominik Rakiewicz x; Jerzy Szymkiewicz x; Józef Olszewski x; Antoni Lachowski; Jan Wenczewicz; Tomasz Olszewski x; Kazimierz Olszewski x; Stefan Downarowicz x; Kazimierz Dobrowolski x; Ambroży Górski; Jerzy Urbanowicz; Jakub Dobrowolski x; Antoni Dobrowolski x; Michał Danielewicz x; Konstanty Hrydzisz; Antoni Witkowski; Ludwik Jachimowicz; Marcin Apanowicz, komornik słonimski; Adam Miłosz; Jerzy Eygird x; Stanisław Bakszyński, skarb. mozyrski; Adam Żegzdrowo x; Józef Szatyński x; Wincenty Boreyko x; Antoni Wiścicki x; Kazimierz Jezierski x; Jan Michelewicz x; Andrzej Szerwiński x; Józef Kasperowicz x; Jan Chodorowicz x; Kazimierz Rakiewicz x; Krzysztof Bieniecki x; Franciszek Chodorowicz x; Dominik Rakiewicz x; Szymon Bieniecki x; Antoni Chodorowicz x; Maciej Orbachewski x; Maciej Nareyko; Antoni Jachimowicz, porucznik pow. kow.; Tadeusz Aleksander z Wilbuta Ibiański; Piotr Szaniawski [504v] x; Tadeusz Nareyko; Jerzy Stańczyk; Jakub Pietkiewicz; Józef Kulesza, podczaszy pow. wilkomierskiego; Antoni Szerwiński; Andrzej Pietraszewicz; Michał Wędziagolski; Albrycht Marcinkiewicz; Jan Olechnowicz Boreysza; Andrzej Hermanowicz x; Bartłomiej^k z Boreysza^k Olechnowicz; Jerzy Hermanowicz x; Szymon Hermanowicz x; Mateusz Eygird x; Franciszek Sobolewski x; Ignacy Judowicz x; Jan Hermanowicz; Zygmunt Eymont; Andrzej Wilpiszewski; Benedykt Jagintowicz; Jerzy Chrzczonowicz x; Maciej Dauksza x; Franciszek Sobolewski x; Andrzej Honesta x; Antoni Krzywicki x; Franciszek Sobolewski; Antoni Rafanowicz x; Kazimierz Jankowski; Andrzej Ancuta x; Antoni Rukuyza x; Szymon Bieniecki x; Kasper Rukuyza x; Józef Junowicz; Jerzy Klimkiewicz x; Jan Chodorowicz x; Józef Jagintowicz x; Tomasz Kiersnowski; Jan Hermanowicz x; Andrzej Wilpiszewski x; Ignacy Gieysztor; Benedykt Jagintowicz x; Antoni Sobolewski; Jerzy Klimkiewicz x; Jakub Piotrowicz; Antoni Kulesza; Michał Piotrowicz; Tadeusz Prusewicz; Ignacy Ligęza; Adam Nartowt x; Franciszek Chodorowicz x; Wojciech Korkoz; Józef Jankowski;

^{k-k} Fragment nadpisany.

Samuel Rafanowicz x; Jakub Ajewski x; Wincenty Ligęza; Antoni Nacewicz x; Marcin Gutowski x; Michał Mogień x; Stanisław Woyszwiłło x; Stanisław Pogirski x; Salomon Woyszwiłło x; Dominik Wirbut x; Jan Narbut x; Samuel Rafanowicz x; Tadeusz Narbut x; Antoni Narbut x; Jan Steygwiłło x; Józef Juchnowicz x; Wincenty Steygwiłło x; Kazimierz Wilamowicz x; Jerzy Romaszekiewicz x; Jakub Urniaż x; Szymon Romaszewski x; Kazimierz Wasilewski x; [505] Józef Iłgowski x; Stanisław Ibiański x; Jakub Dyakiewicz x; Jakub Ibiański x; Franciszek Zelnia x; Szymon Rutkowski x; Adam Urniaż x; Szymon Zelnia x; Jan Jawoysz x; Adam Woyszwiłło x; Jerzy Jawoysz x; Jan Rutkowski x; Jerzy Downarowicz x; Aleksander Boreysza x; Dominik Kulwieć; Antoni Żebrowski x; Franciszek Łakowicz x; Antoni Lipniewicz x; Andrzej Eymont x; Michał Szatyński x; Kazimierz Miłaszewski x; Antoni Pietkiewicz x; Barnaba Żebrowski x; Jerzy Kulwiński x; Adam Lipniewicz x; Jan Mimoński x; Jerzy Żebrowski x; Jan Miranowicz x; Ignacy Żebrowski x; Franciszek Adamowicz x; Andrzej Zdanowicz x; Władysław Swolkień x; Szymon Kudrewicz x; Kazimierz Kwetko x; Mojżesz Drąseyko; Michał Kwiatkowski; Adam Drąseyko; Antoni Kwetkowski; Jan Kudrewicz x; Stanisław Zwycewicz; Tadeusz Kudrewicz x; Mateusz Jurewicz x; Kazimierz Eymont; Kazimierz Rudziewicz x; Antoni Rudziewicz x; Jan Steygwiłło x; Józef Radziewicz x; Szymon Zelnia x; Kazimierz Stankiewicz x; Stanisław Zelnia x; Antoni Stankiewicz x; Jakub Kudrewicz x; Jakub Stankiewicz x; Onufry Rudziewicz x; Ignacy Kudrewicz x; Tadeusz Proniewicz x; Michał Stankiewicz x; Józef Steygwiłło x; Andrzej Steygwiłło x; Tomasz Pacewicz x; Andrzej Chodorowicz x; Wincenty Chodorowicz x; [505v] Józef Kochański x; Józef Kiełczewski x; Ignacy Borysewicz x; Ignacy Stawski x; Jan Michelewicz x; Ludwik Jachimowicz.

135. Akt manifestu szlachty kowieńskiej przeciw sejmikowi, 7 II 1780

Rkpś LVIA SA 13719, k. 493–496, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Tadeusza Wiśniewskiego, komornika pow. kow., dnia 8 II 1780.

My, urzędnicy i obywatele powiatu kowieńskiego na sejmiki pogromniczne w porządku obierania j.w. deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. zgromadzeni, zachowując się w powinnym prawu i ustawom posłuszeństwie, spomiędzy innych do funkcji deputackiej konkurentów zasługami w naszym powiecie i zdadnością dystygnowanych j.w. Zawiszę, miecznika kow., Ignacego Lugayłłę, starościca rakińskiego prezydującemu j.w. Szymonowi Zabiełłowi, marszałkowi kow. już to na partykularnej, przedsejmowej konferencji, już na samym miejscu elekcji w zamku J.K.M. kowieńskim ogłaszaliśmy, rekomendowaliśmy i o podanie ich przynajmniej za kandydatów upraszaliśmy. Na ten czas j.w. marszałek kow., odrzucając żądania nasze, mimo przepis prawa chcącego^a, ażeby j.w. marszałek przy zagajeniu

^a Słowo nadpisane nad krótkim, nieczytelnym słowem.

podawał za kandydatów tych wszystkich, co się do jego laski zgłoszą, nie tylko podawać nie chciał, ale w głosie swoim przeciwko niepodanemu jeszcze w.j.p. Zawiszę sam obiekcją zarzucił, że pomieniony w.j.p. Zawisza jest w procederze, a zatym za kandydata podanym^b być nie może, a chociaż na tę słabą obiekcją odpowiedziano j.w. marszałkowi, że prawo od kandydacyi ekskluduje będących w procederze *liquidum debiti* i pod procederem, to jest procederem skonwinkowanych, nie zaś proceder prowadzących, że gdyby ta racja kiedykolwiek była przyjęta, jako rzadki obywatel w kraju bez prawa, tak nie byłoby znaleźć obywatela do deputacyi, że wreszcie j.p. Zawisza nieskonwinkowany prawem, ale sam jest konwinkujący, jednak j.w. marszałek głosem obywatelów zaproszonych ani podawać nie chciał, zaczynamy my, widząc oczewiste wolności obierania tej prerogatywy szlacheckiej uszkodzenia, a znając że do prawnej deputatów elekcyi nie powagi przydującego marszałka, ale większości obywatelskich głosów potrzeba, uprosiliśmy pierwszego *ex ordine* w.j.p. podkomorzego, ażeby pomienionych ichmościów za kandydatów podał, jakoż po podaniu przez w.j.p. podkomorzego, gdyśmy się oświadczyli, że w sporze różnych podanych kandydatów [493v] rezelwować go prawem przepisany sposobem, to jest kreskowaniem się chcemy i o to j.w. marszałka upraszaliśmy, na ten czas j.w. marszałek, widocznie przy małej kwocie będący, nie mogąc podanych przez się kandydatów utrzymać, w głosie własnym, że się kreskować nie będzie, publicznie oświadczył i to oświadczenie zaraz skutkiem chcąc wypróbować, nie pytając już ani zdania nas, obywatelów, ani się kreskując, niepraktykowanym dotąd sposobem, w oczach zgromadzonego powiatu, na onego nie uważając sprzeciwienie się, despotycznie podanym od siebie klękać i jurament wykonywać kazał. Tak porywczy i bezprawny krok j.w. marszałka my widząc, gdy od niego gwałtownymi sposobami odciągając prawa broniły, a perswazje usilne niektórych ichmościów urzędników i prośby nawet gorące wstrzymać j.w. marszałka od postanowienia swego nie mogły, na naszą pogardę podanych przez siebie przysięgi słuchać zaczął. My zatym w tak oczywistym prawa złamaniu i przemocy swobodom szlacheckim uczynionej, nie chcąc w czas dalszy aby podobny przykład potomności gorszył i mała garstka obywatelów despotyzmowi j.w. marszałka ofiarowanych nad większością nie przewodziła, zwłaszcza, gdy ich liczba ledwie w szóstej części nasze dorównywała, tąż większością głosów naszych, w oczy każdego przytomnego wpadającą, podanych przez w.j.p. podkomorzego zgodnie obraliśmy, ogłosiliśmy i przed nami tamże w przytomności j.w. marszałka jurament onym wykonać nakazaliśmy, po dopełnieniu którego kredens podpisami rąk naszych stwierdzony oddaliśmy, za nowy dowód przemocy j.w. marsz[a]łka, a nasze do kreskowania się ochoty i to posłużyć może, że gdy prawo pięciu przysięgłych cenzorów mieć chce, a przez nieprzytomność j.w.j.p. starosty kow. tylko się czterech znajdowało, na usilniejsze domagania się j.p. urzędników, aby pierwszy *ex ordine* urzędnik na rzeczoną cenzorią przysiągł, j.w. marszałek nie dopuścił tego i te obligacja ze wzgardą odrzucił. O zgwałcenie zatym wolności

^b Słowo nadpisane.

sejmikowania samą powagi impozycją, o naruszenie praw większość obywatelów za kamień pobierski ważnej elekcji oznaczających przed Najjaśniejszym Panem, szlacheckich swobód obrońcą i przed całą ojczyzną naszą jak najuroczyściej manifestując się, to oświadczenie o zniewagę i pokrzywdzenie nasze w gorszym serca uzaleniu dozapisania w akta grodu kow. podając, podpisujemy.

Datum roku 1780 february 7 dnia.

Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow. *m.p.*; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. [494] kow.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Ignacy Swinarski, sędzia gr. pow. kow.; Karol Prozor, kasztelan witebski; Ludwik Korewa, starosta jurborski; Antoni Korewa; Szymon Wiszniewski, starosta krewniski; Michał Montwiłł, gr. kow. reg.; Karol z Wolda Mejer, krajczy pow. kow.; Nikodem Middleton, j.w.³⁷⁶ W.Ks.L.; Józef Staniewicz, star. giegiecki; Franciszek Kognowicki, komornik kow.; Adam Meysztowicz, sędzia ziem. kow.; Fabian Dauksza; Tomasz Michniewicz, star. siemieński; Adam Lugayłło, por. smoleński; Antoni Sopoćko, regent gr. kow.; Ignacy Bohusz, skarbnik, rotm. wilkomierski, starosta garniski; Alojzy Sperski, woj. czernichowski; Franciszek Siruć; Stanisław Modzelewski, cześn. ziem. łomżyński; Ferdynand Tadeusz Staniewicz; Ludwik Korewa, starościc jurborski; Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow.; Aleksander Korewa, sędzia gr. kow.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Tadeusz Witkowski, komor. pow. kow.; Stanisław Stanilewicz; Dominik Medeksza, cześnik pow. kow.; Dominik Tyszkiewicz, rotm. pow. kow. *m.p.*; Jan Kudrewicz, rotm. pow. kow.; Jan Kuszel, rotm. woj. brzeskiego; Onufry Pruszek Bieniewski, rotm. pow. słonimskiego; Antoni Sławiński, podczaszy pow. upickiego; Antoni Żegzdra, reg. sądowy podkomorski pow. wilkomierskiego; Tadeusz Felicjan Szorc; Jakub Bohusz, sędzia gr. pow. wilkomierskiego; Ludwik Celary, komor. pow. kow.; Tomasz Długosz Wyrzykowski, rotm. pow. wilkomierskiego; Manswet Podolecki, starosta matławski r. pow. kow.; Jakub Bernatowicz *m.p.*; Tadeusz Rakiewicz; Tadeusz Podolecki, horodniczy woj. trockiego; Michał Łabunowski x; Michał Dylewski, rotmistrz smoleński; Jan Żebrowski x; Stanisław Kososzo Ożegalski, rotm. woj. mińskiego; Jerzy Dymśa, por. pow. kow.; Kazimierz Eymont, komor. pow. kow.; Michał Kulwieć, mostowniczy kow.; Bonawentura Nieszokuć; Jan Kulwieć; Antoni Kulwieć; Piotr Eygird; Dominik Kulwieć; Mateusz Kulwieć; Kazimierz Eygird; Szymon Kulwieć; Nikodem Kulwieć; Tomasz Rafanowicz; Felicjan Kulwieć; Stefan Rafanowicz; Jerzy Łakowicz; Stefan Kulwieć; Jan Witkowski; Bogusław Montwiłł; Józef Kulwieć x; Józef Kulwieć [sic]; Jan Kulwieć x; Jerzy Gukiewicz x; Franciszek Łabunowski; Jerzy Montwiłł; Maciej Sudyk x; Ignacy Wasilewski; Adam Wonowski; Jan Ibiański; Maciej Gineyko; Mateusz Borewicz; Szymon^c Kulwieć; Michał Downtort x; Salomon Kulwieć; Jan Łakowicz; Andrzej Rafanowicz; Maciej Żukowski; Piotr Juniewicz; Antoni Juniewicz; Stanisław Szadzewicz x; Andrzej

^c Imię słabo czytelne z powodu zabrudzenia dokumentu.

³⁷⁶ Być może „generał wojsk”.

Stefanowicz x; Szymon Urniaż x; Szymon Strebeyko x; Andrzej Sudyk; Jan Michniewicz x; Dominik Sudyk; [494v] Bartłomiej Gabryłowicz x; Jerzy Jasudowicz x; Maciej Sudyk; Józef Sudyk; Maciej Boniszko; Józef Hanusowski x; Adam Witkowski x; Jerzy Witkowski x; Ignacy Witkowski x; Jan Krasowski x; Ignacy Kojalański x; Szymon Gimbut x; Maciej Strebeyko x; Jan Zawello x; Antoni Zasiowski; Michał Wołk; Wincenty Medeksza; Ignacy Medeksza; Maciej Radziwiłłowicz x; Jakub de Berkien; Piotr Andronowicz x; Andrzej Stankiewicz x; Adam Medeksza; Józef Stankiewicz x; Antoni Stankiewicz x; Mateusz Szadziejewicz; Józef Żebrowski x; Antoni Drąseyko x; Karol Szpialski; Kazimierz Wisztek x; Bartłomiej Pietkiewicz; Antoni Laudański x; Józef Pietkiewicz; Andrzej Niedźwiecki; Felicjan Niedźwiecki; Maciej Dowtort; Andrzej Pietkiewicz; Antoni Pietkiewicz; Jerzy Rudelewicz; Antoni Dłuski; Andrzej Eymont; Jan Snieszko; Marcin Rzepnik; Franciszek Jezierski; Mikołaj Żebrowski; Andrzej Rakiewicz x; Benedykt Rakiewicz x; Franciszek Szymkiewicz x; Jakub Waszkiewicz x; Ignacy Boreysza; Albrycht Wilkiewicz; Antoni Drąseyko x; Jan Szatyński x; Antoni Skolski x; Michał Skolski x; Tadeusz Dragat x; Jan Szadzewicz x; Kasper Rukuyza; Jan Lugayłło; Wawrzyniec Miński; Jan Łakowicz; Ignacy Purzecki; Michał Żegzdra; Adam Satkiewicz x; Józef Kulwieć; Tadeusz Stankunowicz x; Józef Marcinkiewicz; Franciszek Jabłoński, por. pow. kow.; Antoni Stankunowicz x; Antoni Gineyko x; Stanisław Stankunowicz x; Maciej Szyłakowski x; Tadeusz Romusz Romeyko x; Józef Jastrzembowski x; Adam Pietraszewicz; Stanisław Zwycewicz x; Jan Buyniewicz; Tomasz Juniewicz; Michał Grzymałowski; Jan Swolkień; Mikołaj Łabunowski; Kazimierz Jachimowicz x; Michał Chrystowski x; Bonifacy Swolkień; Michał Stawski x; Wiktory Kozakowski [495] x; Michał Habramowicz x; Jerzy Tomaszewski; Mikołaj Łabunowski; Tadeusz Rymowicz; Tadeusz Buywid x; Dominik Sak Swolkień; Onufry Jazdowski x; Antoni Zasiowski; Michał Bernatowicz; Jan Szatyński x; Dominik Bernatowicz; Franciszek Kirklewski x; Franciszek Jabłoński, por. pow. kow.; Adam Gurski; Antoni Gawianowski; Józef Meller x; Jakub Szczesnowicz; Jan Tuskiewicz x; Kazimierz Eygird x; Józef Szatyński x; Adam Baranowski x; Kazimierz Jezierski x; Józef Ginielewicz; Ignacy Olszewski x; Józef Kasperowicz x; Maciej Michniewicz; Józef Olszewski x; Krzysztof Bieniecki x; Jan Dragat x; Tomasz Olszewski x; Szymon Bieniecki x; Antoni Jurewicz; Kazimierz Olszewski x; Maciej Noreyko; Stanisław Stankunowicz; Jakub Dobrowolski x; Marcin Terpiłowski; Tadeusz Dobrowolski x; Antoni Rukuyza; Antoni Dobrowolski x; Kazimierz Rukiewicz x; Konstanty Hrydzicz; Józef Kochański x; Józef Stankiewicz x; Ludwik Jachimowicz; Kazimierz Kulwieć x; Marcin Appanowicz, komornik słonimski; Michał Matuszewicz x; Stanisław Bakszyński, skarbn. mozyrski; Jerzy Szymkiewicz x; Antoni Lachowski; Jan Hermanowicz x; Jan Wencewicz; Andrzej Wilpiszewski x; Stefan Downarowicz x; Benedykt Jagintowicz x; Ambroży Gurski; Antoni Kulesza; Jerzy Hermanowicz; Józef Kulesza, podczaszy wilkomierski; Michał Danilewicz, x; Jerzy Worłowski x; Adam Miłosz; Tadeusz Prusewicz; Antoni Witkowski; Jerzy Eygird x; Michał Wędziagolski; Adam Żegzdro x; Andrzej Szyrwiński, x; Tadeusz Szyrwiński; Adam Woyszwiłł;

Jan Olechnowicz Boreysza; Adam Nartowt x; Antoni Wiścicki x; Józef Jankowski x; Antoni Hryniewicz; Kazimierz Rakiewicz x; Dominik Rakiewicz x; Jakub Agiński x; Maciej Herbaczewski x; Antoni Nacewicz [495v] x; Wincenty Boreyko x; Jan Nichelewicz x; Adam Nacewicz x; Antoni Jachimowicz, porucznik kow.; Michał Mogień x; Stanisław Pogirski x; Jan Kudrewicz x; Franciszek Chodowicz x; Franciszek Sobolewski x; Andrzej Chodorowicz x; Jan Hermanowicz; Piotr Zaniewski x; Andrzej Wiszewski; Tadeusz Aleksander z Wilbuta Ibiański; Benedykt Jagintowicz; Tadeusz Nareyko; Franciszek Sobolewski; Stanisław Prusewicz; Mateusz Dubrawski x; Jakub Pietkiewicz; Antoni Dobkiewicz; Ignacy Dobkiewicz; Antoni Szyrwiński; Andrzej Pietraszewicz; Józef Junowicz; Albrycht Marcinkiewicz; Tomasz Kiersnowski; Andrzej Hermanowicz x; Jakub Piotrowicz; Jerzy Hermanowicz x; Michał Piotrowicz; Szymon Hermanowicz x; Mateusz Eygird x; Ignacy Gieysztor; Ignacy Judowicz x; Marcin Gutowski x; Zygmunt Eymont; Ignacy Ligęza; Jerzy Chrzczonowicz x; Samuel Rafanowicz x; Maciej Dauksza x; Wincenty Chodykin; Andrzej Honesta x; Franciszek Sobolewski x; Wincenty Ligęza; Kazimierz Jankowski x; Jerzy Stańczyk; Wojciech Korkoz; Jan Steygwiło x; Marcin Terpiłowski x; Wincenty Steygwiło x; Jan Terpiłowski x; Jerzy Romaszkiwicz x; Szymon Romaszkiwicz x; Krzysztof Bieniecki x; Stanisław Ibiański x; Szymon Bieniecki x; Jakub Ibiański x; Franciszek Zelnia x; Jan Chodorowicz x; Szymon Zelnia x; Franciszek Chodorowicz x; Jan Jawoysz x; Jerzy Jawoysz x; Andrzej Chodorowicz x; Jerzy Downarowicz x; Dominik Kulwieć; Wincenty Chodorowicz x; Franciszek Łakowicz x; Józef Kochański x; Andrzej Eymont x; Józef Kiłczewski x; Michał Szatyński x; Antoni Pietkiewicz x; Jerzy Kulwiński x; Ignacy Borysewicz x; Jan Mimoński x; Ignacy Stawski x; Jan Miranowicz x; Jan Michelewicz x; Franciszek Zdanowicz x; Andrzej Zdanowicz x; Ludwik Jachimowicz; [496] Michał Kwiatkowski; Kazimierz Wasilewicz x; Antoni Kwiatkowski; Józef Iłgowski x; Jakub Dyakiewicz x; Szymon Kudrewicz x; Jan Kudrewicz x; Szymon Rutkowski x; Tadeusz Kudrewicz x; Adam Urniaż x; Mateusz Junowicz x; Adam Woyszwiłło x; Jan Rutkowski x; Kazimierz Rudziewicz x; Antoni Rudziewicz x; Aleksander Boreysza x; Antoni Żebrowski x; Józef Rudziewicz x; Kazimierz Stankiewicz x; Antoni Lipniewicz x; Antoni Stankiewicz x; Kazimierz Miłaszewski x; Jakub Stankiewicz x; x^d; Onufry Rudziewicz x; Adam Lipniewicz x; Władysław Swolkien x; Michał Stankiewicz x; Tomasz Pacewicz x; Jerzy Żebrowski x; Kazimierz Kwiatko x; Antoni Narbut x; Ignacy Żebrowski x; Józef Juchniewicz x; Kazimierz Wilamowicz x; Jakub Urniaż x; Jan Steygwiłło x; Moyżesz Drąseyko; Adam Drąseyko.

^d Skreślone imię „Barnaba”, nazwiska brak, słowo „trzema” nadpisane, jest tylko słowo „krzyżkami”.

136. Akt manifestu szlachty kowieńskiej przeciw sejmikowi, 9 II 1780

Rkps LVIA SA 13801, k. 83–84v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Jana Eyczuna, dnia 22 II 1780.

My, urzędnicy i obywatele powiatu kowieńskiego na zaskarżenie w manifeście sejmików gromnicznych w porządku obierania sędziów na trybunał, a szczególnie na zaskarżenie pierwszej *in ordine*, jako gospodarza powiatu, mnie, marszałka osoby, czyniemy ku publicznej wiadomości następujące rzetelne *facti* sejmików odbytych objaśnienie. Komuż jest niewiadomym jak miotanie potwarzy jest łatwe, gdzie wywód prawdy i za nią zawstyżenie się nie znajduje odpornej chęci przez miłość spokojności. To zaufanie ośmiela od kilku lat niektóre mniej baczone umysły napełniać akta czerniacami paszkwilami, na przeciw oczewistości rzecz tego gatunku jest manifest pod rokiem 1780 miesiąca februarui 7 dnia w akta grodzkie kowieńskie wprowadzony, rzecz albowiem pomienionych sejmików tak się ma, jako prawo roku 1764 konstytucyi koronacyjnej³⁷⁷ *titulo* „Sejmiki” wyraźnie nakazuje, ażeby obiekcje naprzeciw starającym się o funkcją deputacką osobom założone na sejmiku u laski były zachowane, gdy takowe na j.p. Zawiszę, miecznika i Lugayłę jedne od obecnych, drugie przez pisma (które *ad acta* ku wiadomości podaję) zaszyły, podobało się niektórym stawać się tłumaczami prawa i przymuszać mnie, marszałka do tej zuchwałej (a samej tylko najwyższej magistraturze zostawionej) interpretacyi. Żadna niechęć do osób lecz same ściśle posłuszeństwo prawu wstręt do tego przestępstwa czyniło. Wiadomo jest całemu powiatowi j.p. Zawiszy ze mną, marszałkiem i domem moim wielorakie krwi połączenie się, równie wiadome j.p. Lugayłły domowi mojemu płatne obowiązki, żebym osobą i przyjaciółmi memi [83v] miał być ichmościom przeciwny, ile na ówczas, kiedy każdego z chęcią do pomienionej funkcyi deputackiej zapraszałem i żadnemu przeciwności nie czyniłem, byleby prawo go nie oddalało, na koniec mając łatwość w namówieniu do odstąpienia obiekcyi na j.p. Zawiszę, z domem moim w procederze zostającego, oświadczyłem chęć moją dla jegomości, byleby j.p. Lugayłło albo sie ugodził o dług i proceder rozpoczęty z czyniącym obiekcją, albo odstąpił pretensyi, żebym go nominował z innemi kandydatami do wyboru powiatu całego, ten ze wszech miar zgadzający się z prawem, obowiązkiem i moderacją postępek nie był przyjęty i w uporczywym ułożeniu nie dał tej jednomyślności w tym powiecie (która od niepamiętnego czasu była przykładem i zaletą dla innych) kosztować, sędziwy weteran w.j.p. podkomorzy został, mimo poruszenie sumnienia i znajomości prawa, namówiony do czynienia drugich sejmików na jednymże placu sejmikowania i nominowania pod wiadomą sobie obiekcją zostających, przez wzgląd na sędziwego weterana sięgającego, wyrażone z prawa ukaranie i obelgi za przestępstwo tegoż prawa w formowaniu rozdzielnych sejmików pomimo porządek opisanych przyzycy na nich wysłani byliśmy z koła

³⁷⁷ VL, t. 7, s. 171.

my, chorąży i pisarz ziem. pow. kow., zapraszając, ażeby raczył nominowanych przez w.j.p. podkomorzego³⁷⁸ podać razem *ad vota* całego powiatu do kreskowania się, gdy i to nie było przyjęto, ja marszałek przystąpiłem do nominowania bez żadnej obiekcyi, zgodnie z nieodłączeniem i do przysięgi wysłuchania tak, jak prawo mieć chce przed pisarzem ziemskim, tudzież do kredensowania z innemi urzędnikami i obywatelami j.w.i.p. Koreywę i Kulwiecia, ludzi dobrze osiadłych, całemu powiatowi z imienia, obyczajów i zdatności znajomych, tego rzetelnego postępku równie jako i wyvodu terażniejszego sumnienie, wiarę publiczną [84] i wiarę urzędu i usług moich w tym powiecie znajomych biorę za świadki i bierzemy za świadków przed Bogiem, Najjaśniejszym Królem, ojczyzną, jurysdykcją krajową i samym powiatem, ani warte są odpowiedzi umieszczone w manifestie zarzuty i domysły, których pieność na ubarwienie fałszu używać zwykła już z^a liczby spiskowych oddzielonych na oko osób niby przewyższającej partyi, już niedopuszczenia do juramentu osoby mającej należeć do zbierania wotów, już z podpisów przysposobionych niemal jedne ręką ręką [sic] do kredensów i manifestów, kiedy do wotowania, czyli kreskowania przystąpić nie chciano i nie przystąpiono, przeciwnie wmawiając we mnie, marszałka swój postępek, kiedy nigdy nie praktykowane podpisy do kredensów zbierane nie były i być nie mogą zaświadczeniem i zastąpieniem wiary publicznej, które prawo w charakterze pierwszego urzędnika *ex ordine* położyło, a kwestia cała opiera się i gruntuje, czy przyzwoicie zachowana jest obiekcja na j.p. Lugajłę, bez którego j.p. Zawisza ani się podawać, ani ugadzać, ani kreskować się nie dopuścił, czy przyzwoicie naprzeciw wyrażonemu uporządkowaniu sejmików wazono się pod niższym urzędnikiem sejmikować, czy przyzwoicie po wykonanej w obecności całego zgromadzenia zaproszonych j.w.i.p. Koreywę i Kulwiecia do funkcji deputackiej przysiędze, po solwowanej do jutra na gospodarski sejmik sesyi przeze mnie, marszałka, a za tym z miejsca obrad naszych po wyjściu naszym innych obierając prawo bezuważnie łamać. Na koniec gdy ja, marszałek nazajutrz zagajając sejmik sejmik [sic] gospodarski nazywający się *boni ordinis* wyraźne bezprawie zaszłej w podwójnym sejmiku akcji przytomnemu w.j.p. podkomorzemu objaśniałem, już to przez przestępstwo uporządkowania, już to przez niezachowanie obiekcyi, już to przez nieprzystąpienie w tej gwałtowności do kreskowania się, tedy w zabranym w.j.p. podkomorzy w swoim głosie nie odpowiedział na prawo ani nawet tych nie przełożył przyczyn (bo wstyd publiczny i [84v] zapłonienie się nie dozwalały) które przemysł i gruby zarzut w zaocznym na mnie, marszałka umieścić zadyktował manifestie, tylko na tym krótko mowę zakończył, że to *jura* rozsądzi. Takowe rzeczy rzetelne wyświecenie dla wiadomości publicznej do akt ziemskich powiatu kowieńskiego podając, rękami naszymi podpisujemy.

^a Skreślone słowo.

³⁷⁸ Dominik Medeksza, podkomorzy kow.

Datum roku 1780 miesiąca februari 9 dnia.

Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Ignacy Zabięło, chorąży pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Antoni Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.

137. Akt sufragiów na deputatów, 22 II 1780

Rkps LVIA SA 13801, k. 81–82, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Józefa Kulwiecia, strażnikowicza pow. kow., dnia 22 II 1780.

Adam Ibiański x; Szymon Szaweczanski x; Maciej Rafanowicz; Maciej Kirklewski x; Michał Pawłowicz x; Jan Rymowicz x; Jerzy Szyłyegowski^a x; [81v] Antoni Tomaszewski x; Jan Swolkien x; Salomon Sywicki; Andrzej Dowmuntt; Dominik Siemaszko; Szymon Anusowski x; Jan Urbański x; Józef Juszkiewicz x; Jerzy Wołk; Jakub Krzyżanowski; Tadeusz Dransejko x; Michał Juszkiewicz; Adam Juszkiewicz x; Szymon Dowmont x; Stanisław Syrwit x; Michał Juszkiewicz x; Jerzy Rudelewicz x; Jerzy Narbutt x; Szymon Juszkiewicz x; Marcin Mingajło x; Jan Ginejko x; Michał Franeycz x; Józef Wimbor; Benedykt Montwił x; Marcin Woytkiewicz x; Jerzy Urniaż x; Benedykt^b Anusowski x; Antoni Anusowski x; Jakub Anusowski x; Józef Palczyński x; Stanisław Ginejko; Józef Juszkiewicz x; Stanisław Łosiński x; Tadeusz Lesczyński x; Jan Anusowski x; Tadeusz Sonwin x; Andrzej Wimbor; Tomasz Domaszewicz; Józef Palczyński x; Kazimierz Mingajło x; Jan Urniaż x; Mateusz Łabunowski x; Maciej Mingajło x; Michał Mingajło x; Ignacy Mingajło x; Jakub Mingajło x; [82] Adam Rymowicz x; Antoni Sawrymowicz x; Piotr Buyniewicz; Józef Rudelewicz x; Michał Dowtort x; Piotr Roszczewski x; Stefan Roszczewski x; Teodor Bobrowski; Jan Stankiewicz; Tadeusz Ornatowicz x; Adam Rosławowicz; Maciej Ducato, por. pow. kow.; Wincenty Rosławowicz; Józef Rosławowicz; Jakub Burbanowicz; Antoni Skorulski x; Szymon Januszkiewicz x; Tomasz Romaszko x; Maciej Dobkiewicz x; Józef Dobkiewicz x; Tomasz Dobkiewicz x; Stanisław Urniaż x; Piotr Ibiański x; Bładysław [sic] Siwicki x; Jerzy Okmiański x^c; Adam Okmiański x; Stanisław Anusowski x; Józef Iwaszkiewicz x; Mikołaj Jawgiełowicz; Stanisław Jagiełowicz x; Jerzy Jagiełowicz x; Maciej Jagiełowicz x; Maciej Dowtort x; Szymon Anusowski x; Szymon Montowt x; Jerzy Staczewicz x; Józef Kirklewski x; Felicjan Kulwiec x; Mateusz Wimbor x; Franciszek Moler x; Piotr Pietkiewicz x; Samuel Pawłowicz x; Maciej Pawłowicz x; Mateusz Willamowicz; Bartłomiej Wilamowicz; Szymon Pietkiewicz; Bogusław Pawłowicz; Jerzy Szadzewicz.

^a Nazwisko zapisane dwukrotnie, drugi raz jako „Szyłykowski”.

^b Imię nadpisane.

^c Krzyżyki nadpisane.

88. Sejmik poselski, 21 VIII 1780

Instrukcję dla posła królewskiego na sejmik wydał F. Kluczycki, Lauda sejmików ziemi dobrzyńskiej, s. 388.

138. Uniwersał przedsejmowy, 22 V 1780

Stary druk Archiwum Zamku Królewskiego, dokumenty, listy, akta luźne, DI/168, oryginał.

Stanisław August, z bożej łaski król Polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernichowski.

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie wielmożnym^a senatorom, urodzonym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu^b uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy. Wielmożni^c, urodzeni, uprzejmie i wierni nam mili. Ta jest panujących własność, ten z dostojnością królowania złączony obowiązek, chcieć, usiłować i żądać dla ludu swojemu rządowi powierzonego największej szczęśliwości pomnażania. Nie inne być mogą, owszem, tymi żywszemi być powinny chęci nasze i tym pieczołowitszemi usiłowania i staranności nasze o powodzenie narodu tego, który na swym nas wypielęgnował łonem i wolnemi głosami z równości na tron królestwa tego wyniósł. Żebyśmy zaś zacnych jego w ogólności obywatelów, współ rodaków naszych doskonałym publicznego dobra urządzeniem do tej pory uszczęśliwienia przyprowadzić mogli, którą nam chwalebna troskliwość i prawdziwa ojczyzny miłość pokazują i zalecają, ku temu nasze ojcowskie kierujemy starania, aby bezpieczeństwo zewnętrzne i wewnętrzne utrzymywanym, wolność handlów rozprzestrzenioną być mogła i święta sprawiedliwość w tym państwie coraz dokładniej i mocniej kwitnęła, od czego spokojność każdego z obywatelów, publicznych i prywatnych dostatków pomnożenie i z tych źródeł wypływająca kraju ozdoba szczególnie zawisła.

Ze zaś zupełne chęci i żądania takowych uskutecznienie na wspólnej i zgodnej stanów Rzeczypospolitej radzie i pomocy zależy, na ten więc koniec sejm ordynaryjny, według prawa na dzień 2 miesiąca października przypadający, tu w Warszawie roku terażniejszego składamy, sejmiki zaś na miejscu zwyczajnym uprzejmościom i wiernościom waszym na dzień 21 miesiąca sierpnia naznaczamy i determinujemy.

Obligujemy zatem na miłość ojczyzny wszystkie województwa, ziemie i powiaty, ażeby na ten sejm takich spośród siebie obrali posłów, którzyby jedynie

^a Słowo dopisane odręcznie.

^b W tej kopii wpisano odręcznie „województwa sandomierskiego, powiatu radomskiego”.

^c Słowo dopisane ręcznie.

powszechnie przed oczami mając dobro, wymyślnemi i ku własnemu pożytkowi w szczególności zmierzającemi czasu zbawiennego nie wycięczali interesami, lecz do utrzymania publicznych materyi, które dla pożytku ojczyzny za potrzebne wspólnej radzie uznane będą, usiłowania swoje przykładali.

Jako zaś nie wątpiemy, że zacne województwa, ziemie i powiaty w tym szczerą jednomyślność z nami zachowają, tak dobrego w sejmikowych obradach uprzejmościom i wiernościom waszym życząc powodzenia i zdrowia, ten uniwersał nasz, aby do wiadomości wszystkich przyjść mógł po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zalecamy.

Dan w Warszawie dnia 22 miesiąca maja roku pańskiego 1780, panowania naszego 16 roku.

Stanisław August, król^d

139. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1780

Rkps LVIA SA 13801, k. 693–700v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Stanisława Strebeyko, horodniczego wilkomierskiego, dnia 21 VIII 1780.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego przy oświadczeniu powolności i usług *publico* wiadomo czyniemy, iż za poprzedzającym uniwersałem N.K.J.P.N.M. szczęśliwie nam panującego na sejmik przedsejmowy w roku terażniejszym, 1780 miesiąca augusta 21 dnia na miejsce obrad powiatowych do miasta J.K.M. Kowna [693v] zjechaliśmy, gdzie z szczególnego P.N.M. względu oraz dalszych, najpierwszych w narodzie naszym mężów o wyborze posłów na sejm z gorliwości, zasług, przymiotów najzdatniejszych ostrzeżeni, końcem najzbawienniejszego ku dobru powszechnemu zaradzenia za posłów na sejm walny ordynaryjny w roku terażniejszym, 1780 miesiąca października dnia wtórego w Warszawie złożony z pośrodka nas, powiatu kowieńskiego obywatelów, zgodnemi i jednostajnymi głosy niesprzecnie j.w.i.p. Ignacego Zabiellę, generał majora wojsk W.Ks.L., chorążego pow. kow. i Antoniego Korwina Kossakowskiego, pisarza ziem. pow. kow. gorliwie ku ojczyźnie zasługami w narodzie powszechnie wstawionych obraliśmy i naznaczyli. Jakoż niniejszym instrumentem, *tanquam laudo publico* kredensujemy i upoważniamy, dając moc i oświadczać z przepisu praw narodowych w osobach ogólności nas, obywatelów powiatu kowieńskiego na sejmie walnym ordynaryjnym urząd i powinności poselskie sprawować, myśli i czucia obywatelskie dla powszechnego dobra stosowane w osobliwej przy terażniejszych kredensach wymienionej instrukcyi promować, utrzymywać, na co obywatele przerzeczonych j.w. Zabiellę i Kossakowskiego w niniejszym poselstwie utwierdzając, dla mocy i wagi podpisujemy się.

^d Podpis odręczny, pod dokumentem pieczęć i podpis „Jan Karnicki, podstoli księstwa inflanckiego, J.K.M. i pieczęci wielkiej koronnej sekretarz”.

Dan w Kownie *in solito comitiorum loco* roku 1780 miesiąca augusta 21 dnia. [694] Szymon Zabieło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Józef Zabieło, łowczy wielki litewski; Michał Kossakowski, pisarz skarbowy W.Ks.L.; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Antoni z Towtowiłła Blinstrub, koniuszy pow. kow.; Tomasz Illinicz, oboźny pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Ignacy Płonskowski, strukczaszy pow. kow.; Antoni Korewa, podczaszy inflancki, rotmistrz pow. kow.; Antoni Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Dominik Rowiński, s.w.k.; Józef Piskorski, *m.p.*; Franciszek Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Tomasz Zabieło, kapitan buławy W.Ks.L.; Andrzej Mineyko, starosta kutuński; Tadeusz Skilski, r. woj. trockiego, *m.p.s.*; Tadeusz Szorc; Leon Kończa, podczaszy wiłomierski; Józef Kulwieć, namiestnik ziem. pow. kow.; Ignacy Piskorski, *m.p.*; Konstanty Domeyko, budowniczy pow. kow.; Stanisław Strebeyko; Dominik Prusewicz, porucznik pow. kow.; Jan Truskowski, skarbnik upicki, porucznik husarski; Andrzej Nareyko, porucznik woj. smoleńskiego, plenipotent J.O.Ks. wojewody wileńskiego³⁷⁹; Jan Kudrewicz, rotmistrz pow. kow.; Jan Eyczun; Jerzy Korgowt; Mikołaj Zieliński, komornik pow. kow.; Józef Skalski, chr. t.g.k.; Adam Onufry kniaź Świrski, regent ziem. pow. kow.; Michał Strebeyko, regent ziem. kow.; Jakub Korwin Kossakowski, rotmistrz pow. kow.; Józef z Wielkich Kunic Kunicki, starosta małacki i rotmistrz pow. kow.; Antoni Skalski, chor. brygady husarskiej; Adam Downarowicz, rotmistrz pow. kow.; Zygmunt Świerszczewski, skarb. woj. połockiego; Maciej Sołłomin, por. pow. kow.; [694v] Stanisław Roszczewski, por. pow. kow.; Piotr Jagiełłowicz; Tomasz Żelno, towarzysz usarski; Franciszek Steygwiłło; Józef Steygwiłło; Stanisław Żelno; Chryzostom Juszkiewicz, klucznik pow. kow.; Mikołaj Pawłowicz x; Benedykt Maciej z Gielwoynia Pawłowicz *m.p.s.*; Tadeusz Pawłowicz x; Adam Klidzia; Benedykt Woydat, komornik woj. wileńskiego; Józef Palczyński x; Mateusz Pietkiewicz x; Michał Lisowski x; Bartłomiej Rukuyza x; Józef Jasudowicz; Dominik Swolkien x; Kazimierz Krukowski; Bartłomiej [sic]; Bartłomiej Zaleski; Andrzej Tołoczko, por. pow. kow.; Dominik Szymkowski, por. pow. kow.; Jan Ibiański; Stanisław Jan Ibiański, p. pow. kow.; Ignacy Towiański, *m.p.*; Piotr Roszczewski, por. pow. kow.; Adam Pietruszewicz x; Tadeusz Ibiański x; Dominik Ibiański; Andrzej Ibiański x; Kazimierz Gineyko x; Jakub Gineyko x; Marcin Jakubowski x; Michał Goyżewski x; Piotr Radyko por. x; Klemens Radyko; Teodor Radyko; Jan Turgowski x; Jan Chrzczonowicz x; Franciszek Dowtort x; Michał Szatyński x; Michał Rafanowicz; Adam Jaruczewski x; Jerzy Woywodzki x; Michał Ibiański x; Jakub Krzyżanowski x; Józef Kończa; Antoni Kamiński; Józef Nareyko; Antoni Jabłoński, chorążyc J.K.M.; Jan Jabłoński, chor[ążyc] J.K.M.; Adam Korgowd x; Antoni Dłuski x; Antoni Dragatt; Michał Życewicz x; Tadeusz Dragatt x; Jan Gramacki; Ignacy Kamiński; Tomasz Junowicz; Józef Marcinkiewicz x; Jerzy Satkiewicz; Tadeusz Staszkiwicz x; Adam Staszkiwicz x; Bartłomiej Gabryłowicz x; Franciszek Jurewicz x; Symon Saweczanski x; Józef Nowrocki x; Józef Żebrowski x;

³⁷⁹ Karol Stanisław Radziwiłł, wojewoda wileński.

[695] Michał Golewicz x; Antoni Gabryłowicz x; Andrzej Sudyk x; Jerzy Gieysz x; Jan Pogirski x; Maciej Mogien; Andrzej Rodowicz x; Antoni Popławski x; Ignacy Pacewicz x; Kazimierz Kulwieć x; Maciej Rzepnik x; Wincenty Ibiański x; Benedykt Ibiański x; Józef Kulwieć x; Antoni Wikun x; Józef Wikun; Tadeusz Eymont x; Kazimierz Olechnowicz x; Symon Żukowski; Piotr Dymśa, por. J.K.M.; Adam Gintowt Łokiański; Dominik Pacewicz; Adam Kognowicki; Maciej z Giełwoynia Pawłowicz, *m.p.s.*; Józef Bortkiewicz, rotmistrz pow. kow. x; Józef Chrypcewicz; Ignacy Bortkiewicz, rotm. pow. kow.; Józef Wocianiec, por. pow. kow.; Michał Jerzy Maławski; Jan Aczkowski; Antoni Stawski; Antoni Lugajło, por. pow. kow.; Franciszek Chrystowski; Benedykt Chrystowski x; Adam Bortkiewicz; Michał Weszeyko; Andrzej Jakszewicz; Bartłomiej Jakszewicz x; Piotr Waszkiewicz x; Józef Jastrumbowski x; Mateusz Dyrmont x; Andrzej Jankowski x; Symon Sudyk x; Jerzy Lachnicki x; Tomasz Kozakiewicz x; Michał Budkiewicz; Władysław Budrewicz x; Mikołaj Jagiełłowicz x; Michał Wasilewski x; Piotrowski x; Józef Budkiewicz; Jan Hanusowski *m.p.s.* x[sic]; Tadeusz Budkiewicz; Kazimierz Mimoński x; Tadeusz Chrzczonowicz x; Antoni Żabrowski x; Adam Twirbut x; Kazimierz Ginielewicz x; Antoni Rymowicz x; Jan Rymowicz x; Walenty Rostkowski x; Jan Kawecki x; Jerzy Gineyko x; Michał Eyczun x; Andrzej Jodzewicz x; Franciszek Kondracki x; Józef Iwanowski x; Andrzej Gineyko x; Jerzy Witkowski x; Józef Witkowski x; Tomasz Kondracki x; Jerzy Żabrowski x; Michał Żabrowski x; Symon Żabrowski x; Antoni Zutowt x; Antoni Rakiewicz x; Kazimierz Urniaż x; Maciej Montwił x; Mateusz Montwił x; Franciszek Montwił x; Jakub Montwił x; [695v] Jan Telwaszewicz x; Andrzej Radwiłowicz x; Maciej Radwiłowicz x; Benedykt Kujalański x; Kazimierz Jachnowicz; Antoni Koreywo x; Salomon Darwid; Józef Budkiewicz x; Dominik Krzywicki x; Jerzy Ibiański x; Jan Ibiański x; Jan Wsiełowicz x; Stanisław Żelno; Michał Kimont; Piotr Kimont x; Piotr Ibiański x; Michał Eygird x; Mateusz Eygird x; Jerzy Eygird x; Jerzy Eygird drugi; Jan Radwiłowicz x; Stanisław Teraszkiewicz x; Mikołaj Dackiewicz x; Antoni Gabryłowicz x; Mikołaj Pitkiewicz x; Jan Biniewicz x; Ignacy Ibiański x; Jan Jagiełłowicz; Mikołaj Jagiełłowicz x; Michał Jagiełłowicz x; Tadeusz Ugiański x; Kazimierz Dowiatt x; Jan Stankiewicz x; Jerzy Stankiewicz x; Józef Stankiewicz; Piotr Kropiwnicki x; Antoni Narbutt x; Jan Narbut x; Jerzy Żarnowski; Jan Zutowt; Adam Wyrwicz; Tadeusz Tiołkowski, x; Tadeusz Jurewicz x; Jan Jurewicz; Antoni Targiński x; Józef Woytkiewicz x; Antoni Okmiański x; Symon Hanuszowski x; Jakub Hanuszowski x; Benedykt Hanusowski x; Stefan Roszczewski x; Mikołaj Jagiełłowicz; Jan Jagiełłowicz x; Michał Jagiełłowicz x; Maciej Jagiełłowicz x; Józef Wasilewski x; Józef Rewiński x; Jerzy Bryzgard x; Michał Rynkiewicz x; Benedykt Bar-kuniewicz x; Kazimierz Martusewicz x; Antoni Nacewicz x; Józef Nacewicz x; Jerzy Kowalewski x; Wojciech Słonimski x; Andrzej Jawoysz x; Antoni Rukuyza x; Kazimierz Eymont; Ignacy Strebeyko x; Franciszek Kawecki x; Jerzy Strebeyko x; Kazimierz Tuszkiwicz x; Antoni Stawkonowicz; Michał Skolski; Adam [696] Strebeyko x; Jan Tuszkiwicz x; Adam Tuszkiwicz; Piotr Wizgard x; Jerzy Skolski x; Stanisław Skolski x; Jakub Fink x; Jan Swolkien x; Adam Rymowicz x;

Bonifacy Swolkien x; Adam Swolkien x; Dominik Sudyk x; Maciej Sudyk x; Szymon Michniewicz x; Maciej Michniewicz x; Adam Kulwieć x; Tadeusz Kulwieć; Szymon Nowicki x; Jan Narwojn; Jerzy Paszkiewicz x; Jan Kulwieć x; Józef Wilkiewicz x; Adam Sankowski x; Ignacy Sankowski x; Jerzy Czechowicz x; Piotr Walentynowicz; Ignacy Skalski, skarb. orszański; Ludwik Skalski, skarb.orszański; Michał Skalski, skarb. orszański; Michał Bury; Józef Malacki; Franciszek Eynig; Jan Fiink; Stanisław Żebrowski; Jerzy Montwił; Jerzy Korgowd; Maciej Sołomin, por. pow. kow.; Piotr Wenczewicz, por. pow. kow.; Tomasz Żelno, towarzysz husarski; Piotr Jagiełowicz, por. pow. kow.; Stanisław Nartowt; Jerzy Nartowt; Jan Nartowt; Karol Montwił; Antoni Nartowt; Kazimierz Eygird; Stanisław Żelno *m.p.s.*; Adam Klidzia, towarzysz husarski; Józef Olgird, towarzysz husarski; Franciszek Steygiwoł x; Adam Łabanowski, por. pow. kow.; Stanisław Roszczewski; Jerzy Woydat; Benedykt Roszczewski x; Tadeusz Żelno; Antoni Rymowicz x; Franciszek Stabaczyński x; Jan Paszkiewicz x; Józef Palczyński por. pow. kow.; Daniel Dackiewicz x; Michał Budkiewicz x; Ludwik Zasimowski x; Tadeusz Aleksander z Wilbuta Ibiański; Ignacy z Wilbuta Ibiański; Jan Ibiański; Jerzy Ibiański; Antoni [696v] Rosławowicz x; Jan Zelno *m.p.s.*; Szymon Zelno *m.p.s.*; Dominik Jawoysz; Tadeusz Jawoysz, *m.p.s.*; Onufry Saweczański; Antoni Tomaszewski; Mateusz Pietkiewicz x; Andrzej Pietkiewicz x; Bartłomiej Rokuyza x; Dominik Swolkien x; Andrzej Wimbor; Jan Rykaczewski; Franciszek Steygiwoł; Jan Lisowski x; Józef Lisowski x; Jakub Lisowski x; Józef Downtort x; Tomasz Downtort x; Benedykt Wądziegolski x; Józef Wimbor; Onufry Wimbor; Kazimierz Wilamowicz x; Józef Wilamowicz x; Andrzej Wilamowicz x; Mateusz Wimbor por. pow. kow.; Jerzy Rakiewicz x; Antoni Wikun x; Franciszek Kondracki x; Kazimierz Dowjat x; Szymon Kulwieć x; Benedykt Woydat x; Tadeusz Staszkiwicz x; Adam Staszkiwicz x; Tomasz Dopkiewicz x; Maciej Dopkiewicz x; Józef Dopkiewicz x; Michał Ibiański x; Tomasz Tomasz [sic] Kozakiewicz x; Tomasz Romaszko x; Szymon Januszkiewicz x; Antoni Romaszko x; Adam Romaszko x; Adam Rosławowicz x; Mikołaj Pietkiewicz x; Jan Przałgowski x; Wawrzyniec Mondwid x; Antoni Giecewski x; Piotr Kimont x; Kazimierz Giecewicz x; Adam Medeksza x; Andrzej Dowmont x; Wincenty Regis x; Antoni Koreywo x; Stanisław Małecki, obywatel pow. kow.; Szymon Hanuszowski x; Jakub Hanuszowski x; Benedykt Hanuszowski x; Jerzy Żarnowski x; Jan Radziwiłowicz x; Michał Juszkiewicz; Jan Goyżewski; Tadeusz Dobkiewicz; [697] Jerzy Żebrowski x; Michał Żebrowski x; Jerzy Witkowski x; Józef Witkowski x; Tomasz Witkowski x; Szymon Żebrowski x; Piotr Szarkowski x; Jerzy Mogien x; Wawrzyniec Ordyniec x; Stanisław Roszczewski x; Mateusz Eygird x; Tadeusz Dowiat x; Józef z Wielkich Kunic Kunicki starosta małacki i rotmistrz pow. kow.; Tadeusz Jagiełowicz x; Tadeusz Eymont x; Antoni Mordas x; Tadeusz Chrzczonowicz x; Jan Romaszko x; Jerzy Romaszko x; Maciej Rzepnik x; Kazimierz Mortuszewicz x; Jerzy Urniaż x; Stanisław Skolski, ojciec; Jakub Miemoński x; syn Jakub Miemoński x; Benedykt Bernacki; Franciszek Siemaszko x; Michał Kimont; Antoni Zaleski; Adam Juszkiewicz x; Józef Juszkiewicz x; Michał Budkiewicz x; Szymon Hanusowski x;

Michał Miemoński; Jan Minowski; Tadeusz Urniaż x; Józef Żmijowski; Antoni Sucharzewski; Antoni Okmiański; Tadeusz Kulwieć; Adam Kulwieć; Mateusz Dyszlewicz; Józef Kulwieć; Marcin Kulwieć; Mikołaj Drawdziuk; Jakub Drawdziuk; Michał Michał [sic] Worłowski; Michał Jagiełłowicz; Maciej Jagiełłowicz x; Franciszek Witkowski x; Ignacy Siemaszko x; Maciej Kurklewski x; Antoni Racewicz; Józef Rodziewicz; Kazimierz Walentynowicz; Józef [697v] Steygwiło; Jan Jagiełłowicz x; Mikołaj Jagiełłowicz; Michał Jagiełłowicz x; Maciej Jagiełłowicz x; Antoni Jabłoński; Chryzostom Jan Jabłoński; Bartłomiej Trojanowski; Wiktory Maliszewski, rotm. pow. kow.; Kazimierz z Bonsza Boniecki *m.p.s.*; Józef Małecki; Wincenty Ibiański x; Franciszek Drąseyko; Jan Gineyko; Jerzy Gineyko; Bartłomiej Gineyko; Andrzej Gineyko; Maciej Gineyko; Michał Gineyko; Szymon Gineyko; Piotr Gineyko; Piotr Gineyko; [sic] Maciej Gineyko; Ignacy Gineyko; Józef Borewicz z Gineyka; Mateusz Borewicz; Franciszek Borewicz; Jakub Borewicz; Jerzy Gineyko z Antogin; Antoni Zabrowski por. pow. kow.; Michał Sołomin; Michał Ugiański x; Michał Niewiński x; Michał Szopowski; Józef Niewiński x; Bartłomiej Niewiński x; Jerzy Jagiełłowicz; Józef Jagiełłowicz; Maciej Kulwieć x; Franciszek Pacewicz; Adam Dragatt z Żagewicz; Kazimierz Korkoz; Jakub Korkoz; Tadeusz Jawoysz; Dominik Jawoysz; Andrzej Jakubowski x; Mateusz Jakubowski x; Maciej Jakubowski x; Józef Jakubowski; Szymon Jakubowski; Stanisław Worłowski, komornikowicz pow. kow.; Józef Worłowski, komornikowicz pow. kow.; Dominik Worłowski, komornikowicz pow. kow.; Adam Iwanowski; Stanisław Towiański *m.p.*; Antoni Wołk; Józef Wołk; Adam Wołk; Józef Bartoszewicz; Jerzy Borowski; Antoni Gineyko; Jerzy Jatowt; Jan Jatowt; Kazimierz Wierzbowicz; Franciszek Jatowt; Franciszek Siemaszko; Mikołaj Siemaszko; Wawrzyniec Siemaszko; Jan Racewicz; Tomasz Racewicz; Antoni Bartoszewicz [698]; Felicjan Niedźwiadzki; Stanisław Ugiański; Michał Ugiański; Mikołaj Wierzbowicz; Andrzej Bukowski; Jerzy Bukowski; Szymon Aleszewicz; Jan Woydat; Kazimierz Dyszłowicz; Teofil Miklauz; Antoni Łakowicz; Maciej Pacewicz; Bartłomiej Radwiłowicz; Antoni Pacewicz; Jan Olechnowicz; Andrzej Skirgayło, por. pow. kow.; Michał Gineyko; Michał Dobkiewicz x; Franciszek Krukowski; Adam Rymowicz; Ignacy Jagiełłowicz; Mikołaj Pawłowicz; Tadeusz Pawłowicz x; Maciej Wencewicz; Stanisław Roszczewski x; Antoni Narbut x; Jan Narbut x; Jerzy Szyłaykowski x; Jan Mintowt x; Benedykt Mintowt x; Jerzy Rodellewicz; Klemens Radyko; Wojciech Szaszański; Maciej Ibiański; Piotr Roszczewski, por. pow. kow.; Adam Pietruszewicz; Benedykt Rakiewicz; Jerzy Narbutt x; Jakub Narbut x; Maciej Rzepnik x; Antoni Rzepnik x; Jan Koczan x; Bartłomiej Koczan x; Maciej Matuszewicz x; Józef Ruczynski x; Tomasz Romaszko; Jan Romaszko; Adam Dragatt; Michał Jankiński x; Wincenty Ibiański; Marcin Gabryałowicz x; Tomasz Jawgiełowicz x; Józef Woytkiewicz x; Kazimierz Olechnowicz x; Worłowski Stanisław; Antoni Tomaszewski x; Jan Drąseyko x; Mikołaj Łabanowski; Benedykt Nareyko x; Michał Rudziański x; Michał Woywodzki x; Ignacy Dąbrowski x; Teodor Radyko; Józef Urniaż x; Józef Jedzewicz x; Mikołaj Paszkiewicz; Stanisław Gineyko, mostowniczy pow. kow.; Antoni Stawski; Benedykt Chry-

stowski; Franciszek Chrystowski; Jan Chrystowski x; Michał Weszeyko; Bartłomiej Buywid; Ignacy Kunicki, generał; Teofil Mikłauz; [698v] Józef Stabaczyński; Franciszek Ibiański; Antoni Leon Sołłomin; Józef Sołłomin; Ignacy Dobkiewicz; Maciej Wilamowicz; Bartłomiej Willamowicz; Bartłomiej Sawrymowicz; Tadeusz Dowiat; Tadeusz Jesmont; Tadeusz Jagiełłowicz; Adam Pietraszewicz; Andrzej Pietraszewicz; Mikołaj Łabanowski; Antoni Rymowicz; Kazimierz Ginielowicz; Antoni Ginielowicz; Mateusz Siwicki; Wawrzyniec Montwił; Salomon Siwicki; Jan Kawecki; Józef Mingayło, por. pow. kow.; Adam Ibiański; Michał Pawłowicz; Franciszek Moller; Józef Jawoysz; Adam Kirbut; Piotr Pietkiewicz; Antoni Moller; Michał Bokun; Maciej Moller; Jerzy Pietkiewicz; Józef Rudellewicz; Jerzy Rymkiewicz; Józef Pietkiewicz; Mateusz Gineyko; Jakub Kulwieć x; Szymon Gineyko x; Jan Darbut; Antoni Zutowt; Maciej Mickiewicz x; Andrzej Mickiewicz x; Antoni Mickiewicz x; Maciej Januszewski x; Józef Żabrowski x; Michał Szapiński x; Stanisław Woydat x; Jakub Macewicz x; Tadeusz Ugiański; Kazimierz Rymkiewicz x; Piotr Skrzyski x; Franciszek Kondracki x; Kazimierz Dowiat x; Józef Nikun x; Benedykt Woydat x; Symon Kulwieć x; Jerzy Kilczewski x; Józef Gołembowski x; Jerzy Biniewicz x; Jan Urniaż; Jerzy Prizgint x; Mikołaj Pietkiewicz x; Mateusz Willamowicz; Bartłomiej Willamowicz; Michał Mingayło; Ignacy Mingayło; Franciszek Syriatowicz; Stanisław Syriatowicz; Antoni Sawrynowicz; Jerzy Lachnicki; Maciej Mingayło; Benedykt Anusowski x; Bogusław Pawłowicz x; Maciej Pawłowicz; Jerzy Rymkiewicz; Andrzej Ibiański x; Tadeusz Skrzynki x; Stanisław Woydat x; Jakub Macewicz x; Piotr Wizgird [699]; Tadeusz Ugiański x; Jan Narbut x; Jan Stankiewicz x; Jakub Kudrewicz cześn. pow. kow. x; Jakub Łabunowski x; Józef Jacudowicz x; Tomasz Downtort x; Jerzy Eygird x; Jan Janowyn x; Adam Antoni Tomkiewicz; Symon Kunicki x; Antoni Bako x; Benedykt Eygird x; Marcin Szliż x; Antoni Darwid x; Maciej Nareyko; Adam Staszekiewicz x; Sallamon Darwid x; Tadeusz Ławrynowicz; Jakub Zdanowicz; Adam Downtort x; Michał Downtort por. pow. kow.; Marcin Lugały; Maciej Ławrynowicz x; Jan Jurewicz; Piotr Paszkiewicz; Wincenty Goylewicz; Jerzy Lutkiewicz x; Tomasz Kondracki x; Marcin Bartoszewicz x; Andrzej Niewiński; Antoni Romaszko x; Szymon Januszkiewicz x; Antoni Gołembiewski x; Szymon Dowmon; Franciszek Pryzgint; Stanisław Prusewicz; Ignacy Siemaszko; Franciszek Chrystowski; Benedykt Chrystowski; Jan Chrystowski; Jerzy Żytkiewicz; Michał Kulwieć x; Wojciech Wencewicz; Jan Teleszewicz; Maciej Bartoszewicz x; Mateusz Dobkiewicz x; Mateusz Bartoszewicz; Wiktory Bukowski; Bartłomiej Wierzbowicz; Jan Jagiełłowicz x; Michał Dobkiewicz x; Bartłomiej Buywid; Szymon Wiścicki; Jakub Strebeyko hor. w.; Maciej Żelno; Stanisław Prusewicz; Stanisław Ibiański x; Jerzy Kulwieć x; Adam Kulwieć x; Tadeusz Kulwieć; Piotr Rosłowowicz, m.p.; Józef Rosłowowicz x; Michał Tucewicz; Szymon Buywid; Jan Mimuński; Tomasz Goyżewski x; Jan Gapowski; Antoni Rosłowowicz x; [699v] Tadeusz Aleksander z Wilbuta Ibiański; Ignacy z Wilbuta Ibiański; Kazimierz Juszkiewicz; Andrzej Buywid; Józef Jankowski x; Antoni Rosławowicz x; Wincenty Rosławowicz x; Antoni Petelski x; Jakub Kudrewicz; Jan Kitowicz rotm.; Wincenty Buyniewicz; Jan

Buyniewicz *m.p.*; Michał Szarski; An. Dłuski x; Tomasz Żelno, towarzysz usarski; Stanisław Żelno; Jan Żelno; Szymon Żelno *m.p.*; Jerzy Jawoysz x; Szymon Jawoysz x; Wawrzyniec Raczek x; Benedykt Bernacki; Józef Worłowski x; Jerzy Dobkiewicz; Ignacy Czerniewicz x; Kazimierz Czerniewicz x; Józef Czerniewicz x; Adam Staszekiewicz; Antoni Czerniewicz; Tadeusz Staszekiewicz z Łopian; Samuel Żelno x; Ignacy Łokiański x z Wodkayć; Jerzy Korgowt; Adam Korgowt; Marcin Szyłański; Józef Nareyko; Benedykt Nareyko; Maciej Nareyko; Andrzej Drąseyko; Michał Łakowicz; Marcin Szyłański; Adam Okmiański; Michał Nareyko; Ignacy Nareyko; Mateusz Nareyko; Teodor Danowski; Andrzej Skirgayło por. pow. kow.; Stanisław Gineyko *m.p.*; Antoni Stawski; Benedykt Chrystowski; Franciszek Chrystowski; Michał Werzeyko; Teofil Mikłauz; Stanisław Prusewicz; Maciej Jagiełłowicz; Antoni Kisnowski; Piotr Skirgayło x; Antoni Osowski x; Dominik Gineyko; Tomasz Rafanowicz; Franciszek Pryzgint; Józef Borewicz x; Tomasz Osowski x; Andrzej Zdanowicz; Jerzy Michalkiewicz x; Symon Januszkiewicz x; Adam Korgowt; Stanisław Eyczun x; Józef Steygwił x; Antoni Steygwił x; Mikołaj Paszkiewicz; Paweł Pryzgint; Maciej Gineyko; Michał Dobkiewicz; Tadeusz Rodziewicz; Jerzy Rodziewicz; Antoni Olechnowicz; Maciej Swilczewski; [700] Maciej Rafanowicz x; Marcin Swilczewski; Antoni Bukowski; Mateusz Bogdanowicz; Józef Kontowt; Maciej Niekrasz; Kazimierz Niekrasz; Marcin Kirklewski x; Marcin Tucewicz; Józef Witkowski x; Franciszek Witkowski; Stanisław Siemaszko; Władysław Siemaszko; Szymon Bakun; Tomasz Świrczewski; Maciej Wozgiało; Jerzy Choszczyc; Jan Buyniewicz; Tomasz Dobkiewicz x; Józef Stobaczyński x; Jan Saweczański; Józef Saweczański x; Mikołaj Saweczański x; Benedykt Saweczański x; Tomasz Saweczański x; Szymon Saweczański x; Adam Koreywo; Tadeusz Okmiański; Adam Sołłomin x; Michał Kudrewicz; Ignacy Kudrewicz x; Tadeusz Dowiatt; Andrzej Miłosz; Antoni Miłosz x; Antoni Biwil, p. pow. kow.; Ignacy Biwil; Jan Jawoysz x; Jerzy z Orłowskich Kowalewski; Jan Józef z Chmurów Czyżewski; Józef Jagiełłowicz x; Mikołaj Wierzbowicz x; Jerzy Kiełczewski x; Antoni Ibiański; Kazimierz Towiański; Andrzej Drąseyko *m.p.*; Michał Siemaszko; Antoni Nacewicz; Jan Gaiewski x; Mikołaj Siemaszko x; Piotr Junowicz; T. Witkowski; Jan Dymśa, por. pow. kow.; Stanisław Wiścicki x; Jan Rafał Szymkowski, starosta spuski; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Jerzy Dyrmont x; Dyżmas Domeyko, porucznik pow. kow.; Franciszek Domeyko, budowniczy pow. kow.; Jan Markiewicz; Michał Łabunowski; Józef Urniaż x; Michał Urniaż; Antoni Twirbut; Jan Węcewicz; Jan Urniaż; Józef Jarmaszewicz x; Józef Rodolewicz x; Jerzy Januszkiewicz x; Kajetan Regis x; Benedykt Kojalański x; Michał Nareyko x; [700v] Adam Gintowt Łokiański; Jerzy Jarmont x; Bartłomiej Boryska; Michał Romanowski x; Bartłomiej Rukuyza x; Andrzej Radwiłowicz x; Tr. Antoni z Mikłaszewiczów Ziemięski *m.p.*; Ignacy Bartoszewicz x; Adam Gargurowicz x; Józef Iwanowski x; Tadeusz Zumbrot x; Bartłomiej Pietkiewicz x; Jan Syriatowicz x; Ignacy Zwycewicz; Ignacy Drąseyko; Mikołaj Pietkiewicz x; Jerzy Pryzgint x; Franciszek Jakubowski; Stanisław Stankowicz x; Michał Butkiewicz; Adam Prusowicz, chor. pow. kow.; Jan Ibiański x; Tomasz Ibiański x;

Tadeusz Ibiański x; Maciej Radwiłowicz x; Antoni Popławski x; Tadeusz Dragat x; Antoni Tuszkiewicz x; Antoni Lugażyło, por. pow. kow.; Jan Ibiański; Józef Witkowski x; Mikołaj Dackiewicz x; Jerzy Ibiański x; Antoni Ibiański x; Franciszek Drąseyko x; Stanisław Taraszkiewicz x; Andrzej Drąseyko x; Józef Steygwił x; Józef Dreseyko x; Kazimierz Drąseyko x; Władysław Drąseyko x; Andrzej Ibiański x; Tomasz Witkowski x; Franciszek Ibiański x; Michał Rymkiewicz x; Mateusz Ibiański x; Jan Goyzewski x; Piotr Szarkowski x; Benedykt Morkuniewicz x; Józef Spiański x; Ignacy Witkowski x; Andrzej Drąseyko x; Ignacy Ibiański x; Franciszek Eymik *m.p.*

140. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1780

Rkps LVIA SA 13719, k. 789–797v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Ludwika Cellarego, komornika pow. kow., dnia 21 VIII 1780.

My, urzędnicy ziemscy, grodzcy, szlachta, rycerstwo i obywatele powiatu kowieńskiego oznajmujemy i ku wiadomości stanom Rzeczypospolitej podajemy, iż za uniwersalem N.K.J. Stanisława Augusta szczęśliwie nam panującego pod datą roku 1780 miesiąca maja 22 dnia na sejmik poselski przedsejmowy wydanym na zwyczajne i przepisem prawa oznaczone onemu miejsce do miasta J.K.M. Kowna w roku terażniejszym, 1780 na dzień [789v] 21 miesiąca augusta zjechawszy się i na zamek J.K.M. miasta Kowna, sejmikom zwyczajne oraz prawami narodowymi i dekretami trybunalskimi na mocy praw ferowanymi oznaczone, zgromadziwszy się, za nieprzybyciem na też miejsce j.w.j.p. Szymona Zabięły, marszałka kow. po kilkakrotnie zapraszanego i nie podawania nawet za kandydatów do poselstwa j.w.i.p. Karola Prozora, kasztelanica witebskiego, Józefa Medekszy, starosty skirystymońskiego, jako manifest uczyniony rzecz objaśnia, zgodnymi przeto i jednomyślnymi wotami tychże j.w. ichmościów, z wysokich sentymentów w powiecie naszym obywatelów, dystyngowanych za posłów na sejm ordynaryjny następujący, w Warszawie odprawować się mający, obraliśmy. Którym to j.w. ichmościom [nie]^a tylko przyzwoite naszemu powiatowi miejsce zasiadać i dalszych prerogatyw prawem takowej funkcji dozwolonych używać, ale też, doświadczonemu j.w. ichmościów charakterowi *et activitati* zaufawszy, do decydowania i stanowienia w obiekcie potrzeby dobra powszechnego oraz dezyderiów naszych w instrukcji j.w. ichmościom do przepisanej wyrażonych mocy dozwalamy i oną nadajemy, a przez to takowy kredens podpisem rąk naszych utwierdzamy.

Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. pow. kow.; Ignacy Swinarski, sędzia gr. pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Józef Lugażyło, oboźny pow. kow.; [790] Adam Meysztowicz,

^a Słowo wyrwane.

sędzic ziem. kow.; Medard Kończa, skarbnikowicz pow. kow.; Tomasz Michniewicz, starosta szemieński; Teodor Szyksza, rotmistrz pow. kow.; Antoni Sopočka, regent pow. kow.; Dominik Tyszkiewicz, rotmistrz pow. kow.; Kazimierz Eymont, komor[nik] pow. kow.; Szymon Wisniewski, starosta krewniski; Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow., dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Józef Medeksza, skarbnik smoleński; Jan Szelpach, por. pow. kow., starosta pogiermoński; Ludwik Sopočko, cześnik³⁸⁰ pow. kow.; Mateusz Janczewski, rotm. Księstwa Żmudzkiego; Fabian Dauksza, rotm. pow. kow.; Antoni Sławieński, podczaszy pow. upickiego; Andrzej Sagatowski, starosta rzeczowski; Tadeusz Tyskiewicz; Wincenty Medeksza; Franciszek Syruć, łowczy grodzieński; Antoni Pietkiewicz; Franciszek Jabłoński, porucznik pow. kow.^b; Wiktory Hardzewicz, kom. mozyr.; Tadeusz Witkowski, komor. i por. pow. kow.; z okolicy Piadź: Szymon Witkowski; Piotr Szaniawski x; z tejże okolicy Jan Witkowski x; z tejże okolicy Jan Noreyko x; z tejże okolicy Paweł Noreyko x; z tejże okolicy Maciej Sołtan x; z tejże okolicy Piotr Noreyko x; z tejże okolicy Piotr Junowicz x; z tejże okolicy Antoni Jurewicz x; z okolicy Żagowicz: Kasper Łukaszewicz x;^c z tejże okolicy Jan Pietraszewicz x; z tejże okolicy Paweł Pietraszewicz x; z tejże okolicy Antoni Jugułłowicz x; z okolicy Szaweczian Jerzy Tomaszewski x; z tejże okolicy Tomasz Szaweczański x; z tejże okolicy Albrycht Wielkiewicz; z tejże okolicy Jan Zasimowski x; [790v] z tej okolicy Andrzej Witkowski x; z okolicy Podwiekunicz Witeykiszek parafii rumszyskiej Andrzej Lewicki x; z tejże okolicy Tadeusz Bortkiewicz x; z tejże okolicy Krzysztof Bieniewski x; z tejże okolicy Andrzej Gurski x; [z] okolicy Sajbuty Dolne, parafia dorsuniska Stefan Downarowicz x; z okolicy Szyłany parafii puńskiej Tomasz Miniewski x; z tejże okolicy Stanisław Downarowicz x; z tejże okolicy Downarowicz Wincenty x; z tejże okolicy Ignacy Downarowicz x; z tejże okolicy Franciszek Downarowicz x; z okolicy Pieleszyszek tejże: Dominik Downarowicz x; z tejże okolicy Piotr Downarowicz x; z tejże okolicy Michał Konstantynowicz x; z tejże okolicy Józef Matuszewicz x; z okolicy Zwirkzdanany: Kazimierz Matuszewicz x; z tejże okolicy Wojciech Klidzia x; z tejże okolicy Marcin Budrewicz x; z okolicy Dymszan parafii tejże Rafał Szymonowicz x; z tejże okolicy Jakub Piotrowicz x; z okolicy Ponieumnie tejże parafii Onufry Czołkiewicz x; z tejże okolicy Maciej Dowgiąło x; Dominik Strebeyko z okolicy Janańce x; Maciej Moroczko z okolicy Szuki x; Kazimierz Lawendowski z okolicy Burń x; Heronim z Botwidów Olechnowicz, chor. J.K.M.; Dominik Kulwiec z okolicy Jurkuny x; Antoni Stankowicz z okolicy Krypc x; Stanisław Stunkonowicz z okolicy Krypc [791] x; Mikołaj Gabryłowicz z okolicy Krypc x; Michał Skalski z Frebeyk x; Kazimierz Eygird z Krypc x; Stanisław Stankonowicz z Krypc x; Jerzy Sudkiewicz z Szuk x; Andrzej Eymont z okolicy Swolkień x; Gaspar Eymont z okolic Swolkień x; Kazimierz Wisztort z okolicy Strebejk x; Michał Martuszewicz z Strebeyk x; Józef

^b Słowo przeprawione zapewne z „grodzień”.

^c Dalej słowo zamazane.

³⁸⁰ Faktycznie raczej „cześnikowicz”, por. *Urządnicy*, t. 2, s. 366.

Finko z okolicy Strebejk x; Ignacy Kudrewicz z Żemejtkiejmiów x; Antoni Rykaczewski z Preszegoły x; Onufry^d Jazdowski; Bronisław Gurski z Wiechan okolicy; Wincenty Steygiwłło z Żemejkiemiów x; Mikołaj Dobużyński; Mateusz Dobużeński; Jerzy Michał Dymsha; Tomasz Zdanowicz z Iszor; Józef Surwiłło z Andruszkańców; Karol Spihalski; Piotr Noreyko z Piac; Piotr Przesiecki z Komiów; Michał Szablewicz z Wesejk x; Jan Dowtort z Butkun x; Dominik Wędziagolski z Butkun; Ignacy Jadowicz; Ignacy Purzycki; Bonwentura Nieszokuć, skał. kow.; Antoni Bugień, chorąży pow. kow.; Szymon Gineyko z Butkun x; Franciszek Bukowski; Adam Woyswiłło; Jerzy Stańczyk z okolicy Iszor; Jan Waskiewicz z Mikańc x; Jan Rafanowicz z Mikańc x; Antoni Waszkiewicz z Mikańc x; Jan Lakowicz, por. pow. kow.; Jan Swolkien; Adam Eymont; Piotr Eygird; Jerzy Skirgayło, por. pow. kow.; Jan Waszkiewicz z Mikańc x; Antoni Waskiewicz z Mikańc x; Maciej Biwil [791v] z Mikańc x; Jan Rafanowicz z Mikańc x; Tadeusz Biliński z Kułwy x; Michał Kulwieć, mostowniczy pow. kow. x; Jan Kulwieć, rotm. pow. kow.; Onufry Kulwieć; Józef Kulwieć; Tadeusz Kulwieć; Adam Kulwieć; Dominik Kulwieć; Antoni Kulwieć; Jerzy Kulwieć; Szymon Kulwieć; Antoni Kulwieć, wszyscy nieumiejętni pisma po trzy krzyżyki; Jakub Łokiański; Józef Boryszewicz; Benedykt Sołomin; Józef Rokicki; Mikołaj Rokicki; Tadeusz Rokicki; Jerzy Hermanowicz x; Maciej Dobkiewicz x; Marcin Dobkiewicz x; Tadeusz Dobkiewicz x; Krzysztof Bowdziewicz x; Dominik Bowdziewicz x; Andrzej Borewicz x; Onufry Swolkien x; Antoni Waszkiewicz; Aleksander Danilewicz x; Józef Szymanowski x; Jan Klistowicz x; Bartłomiej Bańkowski x; Mateusz Bańkowski x; Kazimierz Bańkowski x; Stanisław Okmiański x; Adam Żebrowski; Józef Boreyko x; Józef Ostromecki x; Andrzej Wilpiszewski x; Maciej Wilpiszewski x; Tadeusz Wilpiszewski x; Kazimierz Wilpiszewski x; Józef Wilpiszewski x; Tomasz Wilpiszewski x; *item* Kazimierz Wilpiszewski x; Stanisław Wilpiszewski x; Bartłomiej Szymonowski x; Jerzy Rozwodowski x; Andrzej Rozwodowski x; Antoni Rozwodowski x; Józef Rozwodowski x; Marcin Surgont x; Stanisław Bieniecki x; Józef Bieniecki [792] x; Andrzej Lewicki x; Franciszek Bortkiewicz x; Andrzej Gurski x; Mikołaj Gurski x; Benedykt Jagintowicz x; Kazimierz Jagintowicz x; Adam Szymanowski x; Maciej Szymanowski x; Antoni Sziemaską x; Andrzej Wysocki x; Jan Wilpiszewski x; Józef Kuczyński x; Józef Kulwieć x; Jan Kulwieć x; Franciszek Tadeusz Jabłoński por. pow. kow.; Stanisław Okmiański x; Andrzej Jagintowicz x; Antoni Kulesza x; Tadeusz Woyswiłło x; Jan Kulwieć x; Tadeusz Narbut x; Andrzej Ancuta x; Jerzy Giysz x; Dominik Twirbut x; Wojciech Lutkiewicz x; Franciszek Gnatowski x; Szymon Pogirski x; Jerzy Worłowski x; Michał Szablewicz x; Michał Mogien x; Adam Nacewicz x; Jan Gotowt x; Onufry Jusewicz, rotm. trocki x; Andrzej Jagiełłowicz x; Józef Twirbut x; Andrzej Szeybach x; Onufry Nacewicz x; Benedykt Urbanowicz x; Adam Strebeyko x; Józef Zdanowicz x; Franciszek Zdanowicz x; Antoni Pacewicz x; Leon Dauksza x; Onufry Dauksza x; Antoni Wisniewski x; Maciej [792v] Twirbut x; Dominik Witkowski x; Kazimierz Urniasz x; Kazimierz

^d Imię w miejscu szycia kart, słabo czytelne.

Korkosz x; Jan Drawdwiłł x; Fabian Stanisławowicz Dauksza x; Dominik Obakiewicz x; Jakub Siemaszko x; Szymon Łakowicz x; Stanisław Fedkiewicz x; Jan Łyko x; Jerzy Budrewicz x; Jakub Żebrowski x; Michał Budrewicz x; Szymon Steygwiłł x; Maciej Steygwiłł x; Antoni Jagintowicz x; Stefan Weszeyko x; Jan Jankowski x; Maciej Dobkiewicz x; Marcin Fres x; Szymon Andruszkiewicz x; Izydor Freyz x; Ignacy Dobkiewicz x; Franciszek Dobkiewicz x; Ignacy Solarski x; Jakub Klidzia x; Franciszek Klidzia x; Maciej Sliwiński x; Jan Kulwieć; Józef Stawski; Józef Baniewicz; Mateusz Roswiński; Antoni Kwitkowski; Fabian Nitkiewicz; Mateusz Pawłowicz; Tadeusz Diliński; Andrzej Hermanowicz; Ignacy Dackiewicz; Jerzy Worłowski; Kazimierz Kulwieć; Tomasz Okmiański; Kazimierz Dackiewicz; Ignacy Dobkiewicz; Marcin Woytkiewicz; Stanisław Niedzielski; Franciszek Stradomski; Marcin Steygwiłł; Marcin Morgiewicz x; Marcin Terpiłowski x; Michał Terpiłowski x; Antoni Romanowski x; Józef Oratowski x; Wincenty Ligęza x; Franciszek Lugienza x; Antoni [793] Wołodkowicz x; Jan Junowicz x; Jan Kluczkowski x; Kazimierz Rudzewicz x; Tadeusz Rakiewicz; Jerzy Markiewicz, por. pow. kow.; Jerzy Lugayłło; Jakub Lugayłło; Franciszek Rakiewicz; Franciszek Lugayłło; Stefan Nareykowicz; Józef Rokicki; Maciej Dobkiewicz; Andrzej Bogdanowicz; Adam Szatyński; Jan Szatyński x; Jan Hryncewicz x; Józef Jagintowicz x; Michał Weszeyko x; Ignacy Stawski x; Michał Chrystowski x; Antoni Chrystowski x; Ignacy Chrystowski x; Stefan Dackiewicz x; Antoni Wołodkowicz x; Adam Mackiewicz x; Marcin Gawiemowski x; Michał Czerski x; Antoni Rudzewicz x; Józef Rudzewicz x; Onufry Rudzewicz x; Ignacy Bukonc x; Antoni Maniszewicz^e x; Andrzej Wilpiszewski x; Józef Ostromecki x; Jerzy Rozwadowski x; Maciej Wilpiszewski x; Józef Wilpiszewski x; Tadeusz Wilpiszewski x; Jan Dłoński x; Józef Olszewski x; Antoni Jachimowicz porucznik pow. kow.; Kazimierz Eygird x; Gasper^f Eygird x; Maciej Eygird x; Tadeusz Pruszewicz x; Maciej Doweyko x; Józef Nichielewicz x; Franciszek Nichielewicz x; Józef Szatyński x; Jakub Wiścicki x; Jerzy Wiścicki x; Jakub Jawoysz x; Stanisław Wiścicki x; Onufry Syryatowicz x; Bartłomiej Radwiłłowicz x; [793v] z okolicy Ibian: Jakub Spialski; Piotr Ibiański; Antoni Pietkiewicz; Józef Junowicz x; Jan Budrewicz; Józef Pacewicz; Kazimierz Dackiewicz; Józef Dackiewicz x; Kazimierz Stankiewicz; Antoni Stankiewicz x; Jerzy Koreywo x; Tomasz Pacewicz x; Ignacy Czerniewicz; Kazimierz Czerniewicz x; Józef Czerniewicz x; Maciej Andruszkiewicz x; Jerzy Dopkiewicz x; Tadeusz Romeyko z Szatyjów x; Michał Nieściuk z parafii bop-towskiej x; Jakub Koreywo x; Antoni Koreywo x; Maciej Kureywo x; Tadeusz Mąntwiłł x; Szymon Jawoysz x; Samuel Jawoysz x; Józef Zapolski x; Jakub Mimoński x; Jakub Mimoński x[sic]; Michał Jacuński x; Maciej Twirbut x; okolica Radyki: Jerzy Dackiewicz x; Stefan Dackiewicz x; Jan Dackiewicz x; Karol Dackiewicz; Franciszek Ibiański; Józef Ibiański; Nikodem Ibiański x; Aleksander Radyko; Piotr Rusteyko; Jan Paszkiewicz x; Jan Łabunowski; Ignacy Gieysztor; Michał

^e Nazwisko przepisane z „Maniszewski”.

^f Imię przepisane, słabo czytelne.

Bobrowicz; Antoni Pietkiewicz x; Bonifacy Pietkiewicz x; Kazimierz Raczyński; Michał Głębocki, por. pow. kow.; okolica Mikańce: Antoni Piotrowski x; Piotr Junowicz x; Jerzy Junowicz x; Jakub Iwaszkiewicz x; Jan Iwaszkiewicz x; Maciej Biwil x; Szymon Łakowicz x; Adam Łukowicz x; okolica Sorgiany: Antoni Lachowski x; [794] Wojciech Wencewicz x; Franciszek Rukiewicz x; Jerzy Rakiewicz x; Jakub Rakiewicz x; Józef Niedzielski x; Stanisław Niedzielski x; okolica Gojlusze: Michał Pacewicz x; Marcin Radykiewicz x; Mateusz Jurewicz x; Michał Noreykowicz x; Karol Noreykowicz x; Antoni Noreykowicz x; Franciszek Stradomski x; Michał Stradomski x; Antoni Ludkiewicz x; Józef Andruszkiewicz x; Józef Witkowski x; Józef Czerniewicz x; Szymon Łabanowski x; Franciszek Dobkiewicz x; Antoni Dobkiewicz x; Franciszek Pacewicz x; Antoni Pacewicz x; Stefan Pacewicz x; Michał Pacewicz x; Józef Pacewicz x; Piotr Downtort x; Franciszek Dragat x; Antoni Dobkiewicz x; Józef Andruskiewicz x; Szymon Andruskiewicz x; Bartłomiej Mątwił x; Michał Downtort x; Antoni Błękicki x; okolica Szaszowice: Jan Urniaż x; Andrzej Urniaż x; Antoni Biwil x; Jan Biwil x; Ignacy Kotkowski x; Józef Narbutt x; Antoni Dobkiewicz x; Tomasz Wilamowicz x; Antoginie okolica: Ignacy Mackiewicz x; Michał Rakiewicz x; Andrzej Nareykowicz x; Andrzej Butkiewicz x; Franciszek Łabunowski x; taż okolica Antoginie: Jan Łabanowski x; Kazmierz Urniaż x; Jan Urniaż x; Tomasz Skirgayło x; Piotr Urniaż x; Józef Urniaż x; Józef Mątwił [794v] x; Wojciech Mątwił x; Jan Mątwił x; Jan Twirbutt x; Józef Rakiewicz x; Nikodem Mackiewicz x; Tomasz Goyżewski x; Jan Proniewicz x; Michał Urniaż x; Tadeusz Michniewicz x; Marcin Mątwił x; Jerzy Szymkiewicz x; Kazimierz Żebrowski x; Stanisław Kaszewski x; Józef Ratomski x; okolica Jagintowicze: Józef Sławski x; Jan Kaszewski x; Kazimierz Kaszewski x; Antoni Waszkiewicz x; Antoni Budrewicz; Antoni Pietkiewicz x; Jan Budrewicz x; okolica Januszewicze: Maciej Kureywo x; Antoni Kureywo x; Tadeusz Mątwił x; Józef Zapolski x; Jakub Kureywo x; Józef Stawski x; Jakub Ługayło x; Andrzej Rakiewicz x; Ignacy Boryszewicz x; Ignacy Ługayło x; Jerzy Ługayło x; *item* okolica Szatyje: Kazimierz Jachimowicz x; Franciszek Chrystowski x; Benedykt Chrystowski x; Tadeusz Romeyko x; Michał Abramowicz x; Adam Witkowski x; Jan Buyniewicz x; Michał Waszeyko x; Jakub Waszeyko x; Stefan Waszeyko x; Marcin Waszkiewicz x; Antoni Chrystowski x; Ignacy Rafanowicz x; Andrzej Romeyko x; Kazimierz Drąseyko x; okolica [795] Bortkuny: Kazimierz Woytkuński x; Michał Miglin x; Franciszek Miglin x; Marcin Terpiłowski x; Jerzy Jagintowicz x; Bartłomiej Boreyko x; Marcin Kowalewski x; Dawid Borewicz x; okolica Sajbuty: Antoni Antonowicz x; Marcin Antonowicz x; Józef Kochański x; Jan Boruszewicz x; Antoni Chodorowicz x; Andrzej Chodorowicz x; Nikodem Szymonowicz x; Mateusz Szymonowicz x; okolica Żemejtkiemie: Jerzy Romaszko x; Szymon Romaszko x; Stanisław Romaszko x; Józef Romaszko x; Antoni Romaszko x; Tomasz Romaszko x; Franciszek Zdanowicz x; Michał Mimoński x; Jakub Kropiwnicki x; Teodor Stankiewicz x; Antoni Tomkiewicz x; okolica Waszkańce: Józef Worłowski x; Dominik Worłowski x; Stanisław Pietkiewicz x; koło puńskie: Stanisław Sadziewić x; Dominik Witkowski x; Stanisław

Dauksza x; Józef Dauksza x; Adam Andruszkiewicz x; Maciej Andruszkiewicz x; Jakub Koreywo x; Adam Abakiewicz x; Dominik Abakiewicz x; Wiktoryn Abakiewicz x; Dominik Jawoysz x; Jan Drudwiłł x; Adam Korkoz x; Tomasz Korkoz x; Józef Witkowski x; Maciej Mątwiłł x; Jan [795v] Mątwiłł x; Jan Tomkiewicz x; Maciej Steygwiłł x; Szymon Steygwiłł x; Jerzy Urniaż x; Jakub Jagimowicz x; Kazimierz Urniaż x; Kazimierz Skirgayłło x; Maciej Budrewicz x; Chryzostom Budrewicz x; Jerzy Budrewicz x; Antoni Wiśniewski x; Maciej Świrski x; Tadeusz Szatyński x; Jakub Szemaszko x; Stanisław Pacewicz x; Józef Boreyko x; Jan Terpiłowski x; Jakub Boreyko x; Piotr Mordas x; Wawrzyniec Zieleniewski x; Jerzy Łanowicz x; Piotr Eysmont x; Jakub Snarski x; ⁸⁸Michał Wilkiewski x⁸⁸; Tomasz Jancewicz x; Piotr Jancewicz x; Ignacy Dobkiewicz x; Maciej Dobkiewicz x; Jan Dobkiewicz x; Bartłomiej Sielarski x; Michał Solarski x; Jan Nowicki x; Mateusz Downarowicz x; Jakub Klidzia x; Ignacy Klidzia x; Andrzej Klidzia x; Andrzej Zalewski x; Maciej Jankowski x; Ignacy Giesztor x; Stanisław Michałowski x; Michał Bobrowicz x; Antoni Mordas x; Jan Michałowski x; Antoni Junowicz x; Stefan Bukowski x; Michał Szmytowicz x; Jerzy Domaradzki x; Tadeusz Dobrowicz [796] x; Antoni Dobrowolski x; Marcin Ordyniec, rotm. woj. trockiego; okolica Dowołgowicz: Ludwik Celary, kom. pow. kow.; Michał Łabunowski; *item*; Michał Łabunowski x; Józef Wnorowski x; Antoni Rafanowicz x; Franciszek Sereyko x; Michał Mağird x; Jan Żebrowski x; Jan Sokołowski x; Karol Zalewski x; Bogdan Zalewski x; Stanisław Zalewski x; Jan Lugayłło x; Franciszek Nartowt x; Jan Nartowt x; Józef Celary; Nikodem Wnorowski x; Onufry Wnorowski x; Alojzy Sperski, wo[j]skowicz czernichowski; Bonifacy Purzycki; Adam Lugayłło, porucznik smoleński; Jerzy Kulwieć x; Szymon Kulwieć x; Antoni Kulwieć x; Adam Kulwieć x; Dominik Kulwieć x; Jerzy Kulwieć x; Szymon Łakowicz x; Jan Łakowicz x; Jan Zdanowicz x; Ignacy Zdanowicz x; Adam Zdanowicz x; Szymon Łakowicz x; A[n]drzej Downtort x; Władysław [796v] Downtort x; Michał Downtort x; Stanisław Pietkiewicz x; z okolicy Mikańc: Maciej Biwil x; Piotr Juniewicz x; Michał Rafanowicz x; Wojciech Rafanowicz x; Antoni Piotrowski x z Krypć; Jan Szatyński x; Tadeusz Szatyński z Wejniun x; Kazimierz Eygird x; Jerzy Czechowicz x; Jerzy Juniewicz x; Stefan Skirgayłło x; Andrzej Fitkiewicz x; Andrzej Markiewicz x; M. Karczewski z Borewicz x; Jan Swolkien x; Adam Eymątt x; Maciej Waszkiewicz x; Michał Gukiewicz x; Ignacy Chrystowski x; Adam Gineyt x; Piotr Eygird x; Franciszek Mogień x; Dominik Iszoro x; Stefan Surwiłło x; Antoni Surwiłło x; Józef Surwiłło x; Jerzy Lugayłło x; Michał Jan Mokrecki; Michał Martuszewicz x; Bogusław Martuszewicz x; Jerzy Finko x; Kazimierz Wisztok x; [797] Michał Skolski x; Mateusz Skolski x; Jan Tuskiewicz x; Antoni Tuskiewicz x; okolica Swolkienie: Andrzej Eymod; Kasper Eymąd; Józef Szatyński x; Kazimierz Rzepnik x; Jan Swolkien x; Stanisław Stankonowicz; Jan Szadziewicz x; Stanisław Stankonowicz x; Antoni Stankonowicz x; Gaspar Rukuyza x; Gabriel Gabryłowicz x; Kazimierz Tuskiewicz x; Kazimierz Eygird x; Michał Stankiewicz x; Józef

⁸⁸ Fragment nadpisany.

Sadzewicz; Andrzej Żebrowski x; Józef Żebrowski x; Tomasz Boniszko x; Nikodem Midleton, g³⁸¹.W.Ks.L.; [797v] Bartłomiej Jan Nepomucen Tubielewicz, namiestnik grodz. pow. kow.; Ignacy Downarowicz, r. jemc.; Jakub Bernatowicz; Michał Mątwił gr. pow. kow. regent.

141. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1780

Rkps LVIA SA 13801, k. 702–709, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Dominika Prusewicza, por. pow. kow., dnia 21 VIII 1780.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich i grodzkich, pułkowników, rotmistrzów, poruczników, chorążych i całego rycerstwa, szlachty i obywatelów powiatu kowieńskiego j.w.i.p. Ignacemu z Chrzczona Zabiłowi, generałowi majorowi wojsk W.Ks.L., chorążemu pow. kow., Antoniemu Kossakowskiemu, pisarzowi ziem. pow. kow., posłom zgodnie od nas na sejm ordynaryjny w roku 1780 miesiąca października wtórego [702v] dnia w Warszawie wyznaczony obranym nadana.

Zawołani od N.K.J.P.N.M. przez uniwersał na sejmiki przedsejmowe, wszystkie nasze myśli i zamiary, wszystkie współ usiłowania do najzbawienniejszej rady i starania jednostajnym od początku panowania głosem do króla i pana w miłości ku powierzonemu pierwszeństwem od Boga ludowi, w czułości o dobro powszechne wrodzoną ojcowskiego serca przychylność i miłość oświadczającego o całość Rzeczypospolitej, jej rząd i bezpieczeństwo troskliwego skłaniamy, któremu, jako panu najlaskawszemu, najmiłościwszemu, najdobrotliwszemu, najpierwszą mieć będą powinność j.w. posłowie od całego obywatelstwa naszego złożyć podziękowanie z wiernym z serca życzeniem, aby ojciec ojczyzny wiek życia swego w najpóźniejsze (a dałby Bóg, by nieskończone) lata w bezodmienym z szczęśliwości rządów z pomyślności ojczyzny, z wierności poddaństwa przepędzał ukontentowaniu.

Powtórę z najgorętszą serc obywatelskich czułością obowiązani będą podziękować za nieograniczone miłosierdzie pańskie, że zniósłszy dojrzaną w kraju naszym litewskim wygórowanej osoby przemoc, wydzwignął nas od [703] wszelkich i nieznośnych ucisków i razem też zniszczył doznawane uzbrojonej tąż przemocą niesprawiedliwości skutki. W ostatku w najwierniejszym uwielbieniu majestatu pańskiego następne żądania nasze J.K.M. i stanem zgromadzonym Rzeczypospolitej oświadczyć.

1. Jako najszczególniejszy kraju każdego pożytek i ozdoba z handlów wzrost swój bierze, tak gdyby one przez prywatne *vim legis sapientia* z Komisji Skarbowej W.Ks.L. wydawane *sancita* na rzekach portowych i lądzie nie upadały, najpierwszą ściągają baczność, ażeby (jak dotąd praktykowano, iż handlujący

³⁸¹ Być może „generał”.

z wymysłu i prywatnej ustawy Komisji Skarbowej Litewskiej pod tytułem *transitu* od każdego złotego oprócz ceł po 3 grosze *et per consequens* z uformowanej z groszów tranzytowej sumy tyleż dodatkowo płacić musieli i dalsze od tejsze komisji włożone podatki (dźwiga) nie śmiała komisja w moc prawodawstwa i wkładania podatków wdawać się, dopraszać się [703v] będą j.w. posłowie o skasowanie wszystkich podatków nowych, przez rzezoną komisją ustanowionych i o zabronienie *in posterum* tego prawodawstwa.

2. Gdy w wybieraniu *omnis tituli* podatków prawami krajowymi ustanowionych dotąd od wyznaczonych przez j.w. Tyzenhauza, podskarbiego nadwornego W.Ks.L. poborców częstokroć nie osiadłych wielka dla obywatelów działa się krzywda, iż po opłaceniu podatków i wzięciu z egzakcyi kwitów ciż i.p. egzaktorowie niewiadomi obywatelskiego obejścia w tym województwie lub powiecie, gdzie wybierają, ani mający pewności do odpowiedzi, niesłusznie na delatę pod egzekucją wojska wydawać zwykli, przeto ażeby istotniejsza i względem odpowiedzi za szkodę z wspomnianej nieregularności wynikać [sic] mogącą i względem łatwiejszej odprawy pewność była, mają się dopraszać j.w. posłowie, gdyby według konstytucyi 1717 roku [704] województwom i powiatom obieranie i wyznaczanie egzektorów do wybierania *omnis tituli* podatków powierzone i oddane było, przez co i obywatele pewniejsi by byli dojścia krzywd swoich przez egzakcją udzielanych, i zasłużeni w województwie lub powiecie niejaką mieliby z przychodu dla egzektorów opisanego rekompensę.

3. Wszelkie usiłowanie J.K. [M.] P.N.M. na utrzymanie w narodzie sprawiedliwości, a do wyniszczenia intryg i zapobieżenia nierządów skłonione i powszechną szczęśliwością zaskutkowane, dają nam śmiałość pod hasłem tych świątobliwych prawideł zostającym, ażebyśmy żądania nasze do majestatu jego zanieśli, a czego jak najpokorniej mają się dopraszać j.w. posłowie, gdyby konstytucja za terażniejszego nam szczęśliwie panującego króla nastąpione, pensją deputatami z województw i powiatów na Trybunał Główny W.Ks.L. obierającym się wyznaczająca, reasumowana [704v] i zaskutkowana została, przez co i ochotsze obywatelom do tej funkcji przedsięwzięcie i zapobieżenie onych wycięczeniu się nastąpiło.

4. Gdy prowincja litewska w trzeciej części narodu do równych jest przymuszona przywilejów, a marszałkowie powiatowi, jedną dystynkcją z senatorami mniejszemi będąc zaszczytzeni, dotąd umieszczania siebie w senacie dostąpić nie mogą, dopraszać się będą j.w. posłowie, ażeby *non derogando* ich przywilejom też same osoby, które już zyskały obywatelów sufragia i od Najjaśniejszego Pana łaskawie przywilejami są zaszczycone, były w senacie równo z innemi, jako mniejsi kasztelanowie w Koronie, umieszczeni, przestrzegając *omnino* przywilejów *electionis* całemu obywatelstwu służących.

5. Powinno względy na prześwieitny dom j.w. Zabielów w sercach obywatelskich czuć się dają, tak przez znakomite ich antecesorów, jako też i terażniejszych następców *publico* dzieła i zasługi, iż w[d]zięczność [705] i pamięć sprawujących pierwsze w naszym powiecie urzędy, troskliwych o całość dobra powszechnego i w szczególności o nasze obywatelskie uszczęśliwienie w najżywszej jest

konsyderacyi, w terażniejszym przypadku sprawy w Trybunale Litewskim j.w. Szymona Zabięły, łowczyca wielkiego W.Ks.L., wicebrygadiera petyhorskiego wojsk W.Ks.L., jeżeliby *in vigore* praw wypadły jakie wskazy *ex instantie* j.p. Montwiłły, regenta gr. pow. kow. prosekwowane, uwolnienia od tych i uchylenia j.w. posłowie u stanów Rzeczypospolitej jednać nie zaniedbają.

6. Miasto Kowno nie w mniejszych Księstwa Litewskiego liczące się ozdobach, gdy przez różne klęski spustoszone, dotąd nie tylko rozkwitnąć nie mogło, ale teraz barziej z nowo ustanowionych od Komisji Skarbowej Litewskiej podatków i uciążliwych akcyz z mieszcan ogałaca się i niszczeje, wejrzeniu N.K.J. i zgromadzonych stanów przy zachowaniu praw dawnych, przywilejów im służących, submitować będą j.w. posłowie.

7. Gdy miasto Wierzbołów w pow. kow. nad granicą pruską leżące z szcudrobliwych [705v] Najjaśniejszych Monarchów względów *ante unionem* na samą podupadłą szlachtą fundowane, dopiero oprócz zniesienia w nim prawa magdeburgskiego wielkie cierpieć musi od Komisji Skarbowej uciemienie, raz w odjęciu intrat [we]wnętrznych, do ratusza dawniej należących dla czego nie może kontynuować na ozdobę miasta wielkim kosztem murować zaczętego i już mało co do zakończenia pozostającego ratusza, powtóre w zabraniu lasu Budowanie zwanego i oddanie onego w.j.p. Galleremu. Mają tedy j.w. posłowie dopomnieć się o przywrócenie tegoż miasta do pierwszej całości i prerogatyw ma przed zniesieniem magdeburków służących.

8. Kancelaria grodzka powiatu kowieńskiego, gdy, pomimo swój obowiązek, tranzakta wszelkie publiczne i gospodarskie do wiedzy j.w. marszałka, jako najwyższej w tym powiecie władzy, należące przez intrygi niejakowe poważa się (co już nieraz doświadczone) zatrzymywać i na rekwizycje tegoż j.w. marszałka nie wydawać, odtąd gdyby ubliżenie wykonań *publico* należnych przez takowe kancelaryi grodzkiej kow. mitrężenie i opieszalności w powiecie nie nastąpiło, *instabunt* j.w. posłowie, ażeby do kancelaryi ziemskiej powiatu kowieńskiego publiczne tranzakta transportowane były.

9. Szpital w Kownie w starannym opatrywaniu i dozorze u ojców [708] rochitów zostający, gdy ustawicznie nie mało chorych utrzymywać musi i jałmużny ich żywić, a gdy z dobrodziejów swoich łaski część pewną sumy zebrawszy, na procent oddawając podatek procentowy, do skarbu opłacać muszą, przeto obligowani będą j.w. posłowie dopraszać się ich uwolnienia.

10. Kościół wielkim nakładem w Pożajściu pod Kownem od j.w. Krzysztofa Paca, kanclerza wielkiego W.Ks.L. wespół z eremem ichmościów księży kamedułów fundowany, gdy od piorunowego pożaru mocno został zrujnowany, a fundusz na należyte onego opatrzenie i ureperowanie wcale niedostarcza, przeto wstawią się j.w. posłowie, jeśli już nie można będzie odzierać ze skarbu Rzeczypospolitej wsparcia, tedy o skasowanie *subsidii charitativum*.

11. Szczupłość funduszu ichmościów księży dominikanów kowieńskich aby i te w ostatniejszym czasie pod zamieszanie i zamitrężenie nie podpadała, mają się domówić aprobatę onego.

12. Podobnież fundusz wielebnych panien benedyktynek kowieńskich na folwarkach Poczowie w Księstwie Żmudzkiem, Sudwoiszkach i Pietraszewiczach w powiecie kowieńskim leżących uczyniony, aby pod żadne zakłócenie nie podpadał, [708v] będą się dopraszać j.w. posłowie o aprobatę onego.

13. Staranną pilność w usłudze Rzeczypospolitej j.p. Debolego, szambelana J.K.M. u dworu petersburskiego od niemałego czasu pełniącą się wespół z osobą onego względem N.K.J. i stanów Rzeczypospolitej j.w. posłowie zarekomendować nie ubliżą.

14. Przemocą w prowincji litewskiej *publico* wiadomą, a na obywatelów praktykowaną pod hasłem innych osób uformowany cześć prawności mających pozór, gdy z gwałceniem powagi przywilejów królewskich w.i.p. Truskowscy, skarbnikowie upiccy z starostwa rumszyskiego, w powiecie kowieńskim będącego, ze kondemnatami w trybunałach tejże przemocy ulegających z okropnym powszechności zadziwieniem eksposposjonowani zostali, obligowani są j.w. posłowie do najczulszej usilności na zwrócenie udzielanego w tej okoliczności i gwałtu bezprawia.

Caetera activitate et dexteritati j.w. posłów zostawuje się. [709]

Działo się w Kownie roku 1780 miesiąca augusta 21 dnia.

^aSzymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Józef Zabięło, łowczy W.Ks.L., delegowany do instrukcyi; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow. jako do instrukcyiznaczony.

142. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1780

Rkps LVIA SA 13719, k. 781–787v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Ludwika Cellarego, komornika pow. kow., dnia 21 VIII 1780.

Instrukcja j.w.i.p. Karolowi Prozorowi, kasztelanowi witebskiemu, Józefowi Medekszy, staroście skirstymońskiemu, posłom powiatu kowieńskiego na sejm ordynaryjny warszawski, w roku 1780 złożony od powiatu kowieńskiego podana.

Jak wiadome są całej ojczyźnie naszej w powszechności i każdemu w szczególności obywatelowi N.P.N.M. ojcowskie ku dobru powszechnemu i dla uszczęśliwienia narodu starania i pieczołowitości do początku najśłodszego (a daj Boże najdłuższego panowania) przedsięwzięte i aż dotąd z nieoszczędnością zdrowia własnego i kosztownych ekspensów przezornie kontynuowanie, tak każdy z nas o tym przeświadczający się w sercu swoim powinna czuje wdzięczność dla monarchy, nic pryncypalniejszego i.p. posłom do zlecenia nie mamy, jak tylko ażeby ichmościowie przyzwoite i powinne od nas z najgłębszym uszanowaniem za wszystkie dobroci pańskie złożywszy podziękowanie, o wierności naszej ku majestatowi [781v] i statecznym przywiązaniu jak najmocniej upewnili. A zatym

^a Zanotowano, że przy podpisach odcisnięta została pieczęć herbowa na czerwonym laku.

do zdania i woli N.K.J.P.N.M., jako o dobro ojczyzny naszej zawsze gorliwego i jednostajnie do polepszenia jej losów pracującego, swoje sentymenta łączyli przy tym w szczególności.

[1.] Ubezpieczenia wiary świętej rzymsko-katolickiej wedle praw dawniejszych.

[2.] Że ułożone prawa przez j.w. Zamoyskiego, kawalera Orła Białego sprzeciwia [sic] się zwyczajowi i używalności w prowincyi litewskiej, obowiązani zostają j.w. posłowie statut W.Ks.L. we wszystkim utrzymywać.

[3.] Że wychodzące z krajów Rzeczypospolitej pieniądze powszechnie czynią zubożenie obywatelów, obmyślić mają j.w. posłowie w tym zapobieżenie.

[4.] Z tych pobudek, gdy obywatele^a w prowincyi litewskiej już to dla przeniesienia Komisji Wojskowej częstokroć wyciężeni ekspensami podróży za granice prowincyi i tych, które są postanowione podatków wnosić nie mogą, obowiązani zostają j.w. posłowie, aby nowych i uciążliwych nie stanowiono podatków.

[5.] Kościół wielkim nakładem w Pożajściu pod Kownem od j.w. Krzysztofa Paca, kanclerza wielkiego W.Ks.L. wespół z heremem [sic] ichmościów księży kamałdułów fundowany, gdy od piorunowego pożaru mocno został zrujnowanym, a fundusz na należyte onego opatrzenie i ureperowanie wcale nie dostarcza, przeto błagają ichmościowie księży kamałdule [sic], aby na sejmie następującym, jeśli już nie mogą osiągnąć wsparcia od Rzeczypospolitej, przynajmniej *subsidiis charitativi* skasowanie otrzymał.

[6.] Zakon księży dominikanów w Kownie fundowany do ubóstwa i nie-sposobności utrzymywania klasztoru przez różne okoliczności przywiedziony, wstawiać się będą j.w. posłowie, aby konstytucją 1624 roku³⁸² *favore* ich stanowiąca aprobowana była.

A jako w tych przełożeniach naszych w bezpieczeństwie granic kraju, praw, swobód, wolności naszej tak w podanych od tronu J.K.M.P.N.M. instrukcjach stosowną do woli Króla Pana [782] i Ojca narodu czynić mają interesowania, w ogólności *activitati et dexteritati* j.w. posłów poleciwszy, tę naszą instrukcją podpisujemy.

Pisan w Kownie roku 1780 miesiąca augusta 21 dnia.

Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Ignacy Zawisza, sędzia ziem. prezydujący pow. kow.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Ignacy Swinarski, sędzia gr. pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Adam Meysztowicz, sędzia ziem. kow.; Szymon Wiszniewski, starosta krewniski; Michał Mątwił, gr. kow. regent; Kazimierz Eymont, komornik pow. kow.; Antoni Eymont, rotmistrz kow., dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Antoni Spoćko, regent pow. kow.; Nikodem Middleton, generałowicz wojsk W.Ks.L.; Franciszek Siruć, łowczy pow. kow.; Tomasz Michniewicz, starosta niem.³⁸³;

^a Słowo nadpisane.

³⁸² Informacje o fundacji dla dominikanów w Kownie znajdujemy jedynie pod 1673 i 1678 r., VL, t. 5, s. 89, 310.

³⁸³ Zapewne „siemieński”.

Andrzej Sagatowski, starosta rzeczowski; Tadeusz Witkowski, komornik i porucznik pow. kow.; Jan Szelpach, starosta pogirmoński; Bartłomiej Jan Nepomucen Tubielewicz, namiestnik gr. pow. kow.; Dominik Tyszkiewicz, rotmistrz pow. kow.; Franciszek Tadeusz Jabłoński, porucznik pow. kow.; Bonifacy Purzycki; Piotr Błaziejewicz, *m.p.s.*; Michał Wołk; z okolicy Piadź: Szymon Witkowski; Piotr Szaniawski x; z teje okolicy Jan Witkowski x; z teje okolicy Jan Noreyko x; z teje okolicy Paweł Noreyko x; z teje okolicy Maciej Soltan x; z teje okolicy Piotr Noreyko x; z teje okolicy Piotr Junowicz x; Antoni Jurewicz x; z okolicy Żagowicz: Kasper Lukaszewicz x; z teje okolicy Jan Pietraszewicz x; z teje okolicy Paweł Pietraszewicz x; z teje okolicy Antoni Jagiellowicz x; z okolicy Szawecan [782v] Jerzy Tomaszewski x; z teje okolicy Tomasz Szawecański x; z teje okolicy Albrycht Wielkiewicz; z teje okolicy Jan Zasimowski x; z teje okolicy Antoni Witkowski x; z okolicy na Podziękaniu Wilejkiszek parafii dorsuniskiej^b Andrzej Lewicki x; z teje okolicy Tadeusz Bortkiewicz x; z teje okolicy Krzysztof Bieniecki x; z teje okolicy Ambroży Górski x; z okolicy Sejbuty Dolne Stefan Downarowicz x; z okolicy Szylan parafii puńskiej Tomasz Miniewski x; z teje okolicy Stanisław Dounarowicz x; z teje okolicy Wincenty Dounarowicz x; z teje okolicy Ignacy Dounarowicz x; z teje okolicy Franciszek Dounarowicz x; z okolicy Pieleszyszek parafii teje Dominik Dounarowicz x; z teje okolicy Piotr Dounarowicz x; z teje okolicy Michał Konstantynowicz x; z teje okolicy Józef Matuzewicz x; z okolicy Żwirgżdan Kazimierz Matuzewicz x; z teje okolicy Wojciech Klidzia x; z teje okolicy Marcin Budrewicz x; z okolicy Dymyszysznan teje Rafał Symanowicz x; z teje okolicy Jakub Piotrowicz x; z okolicy Poniamunia parafii teje Onufry Czolkiewicz; z teje okolicy Maciej Dowgiało x; Dominik Strebeyko z okolicy Szuki x; Maciej Moroczko z okolicy Szuki x; Kazimierz Lawendowski z okolicy Burń; Hieronim z Bowidów Olechowicz, chorąży J.K.M.; Dominik Kulwieć z okolicy Jurkon x; Antoni Stankonowicz z okolicy Krypć x; Jan Szadzewicz z okolicy Krypć x; Stanisław Stankonowicz z Krypć; Mikołaj Gabryłowicz z Kry[p]ć x; Michał Skalski Strbeik okolicy x; Kazimierz Eygird z okolicy Krypć x; Stanisław Stankonowicz z okolicy Krypć x; Jerzy Szadzewicz [783] z Szuk x; Andrzej Eymont z Swolkień x; Gasper Eymont z Swolkień okolicy x; Józef Szatyński z okolicy z [sic] Swolkień x; Kazimierz Wisztort Strebeik okolicy x; Michał Martuszewicz Strebeyk x; Józef Finko z Strebeik x; Ignacy Kudrewicz z Żemejtkiemia x; Onufry Jezdowski; Bronisław Gorski z Wieckon x; Wincenty Zteygwillo z Zemetkieniów; Mikołaj Dobczyński; Tadeusz Dobczyński; Jerzy Michał Dymsza *m.p.*; Tomasz Zdonowicz z Iszor; Józef Szurwillo z Andruszkańc x; Karol z Piehalski z Róż; Piotr Noreyko z Piadź x; Piotr Przesiedzki z Kumpiów x; Michał Szablewicz z Weszejk x; Jan Dortowt z Butkun x; Dominik Wędziagolski z Butkun; Ignacy Jadowicz z Egirgola; Ignacy Purzycki; Bonawentura Niszokoć, ska. kow.; Antoni Bugień, chorąży pow. kow.; Szymon Gineyko

^b Skreślono „3ma krzyżykami”.

^c Skreślono „tej”.

z Butkon; Franciszek Bukowski; Adam Woyszwillło; Jerzy Stańczyk z okolicy Iszor x; Jerzy Skirgayło x; Jan Waszkiewicz z Mikańc x; Antoni Waszkiewicz z Mikańc x; Maciej Biwil z Mikańc x; Jan Rafanowicz z Mikańc x; Jan Lakowicz, porucznikowicz pow. kow.; Tadeusz Bieliński z Wolunców x; Michał Kulwieć, mostowniczy pow. kow. x; Stefan Kulwie[ć] x; Jan Kulwieć, mostowniczy^d pow. kow., rotmistrz pow. kow. x; Onufry Kulwieć x; Józef Kulwieć x; Tadeusz Kulwieć x; Adam Kulwieć x; Dominik Kulwieć x; Antoni Kulwieć x; Jerzy Kulwieć x; Nikodem Kulwieć x; Jerzy Kulwieć x; Szymon Kulwieć x; Antoni Kulwieć x; Adam Kulwieć x; Jan Zdanowicz; Ignacy Zdanowicz x; Tomasz Zdadowicz x; Adam Zdanowicz x; [783v] Szymon Łakowicz x; Jan Lakowicz x; Dominik Downtort x; Józef Benecki x; Andrzej Lewicki x; Franciszek Bortkiewicz x; Andrzej Górski x; Mikołaj Górski x; Benedykt Jagintowicz x; Kazimierz Jagintowicz x; Adam Szymonowski x; Maciej Szymowski x; Antoni Siemaszko x; Andrzej Wysocki x; Jan Wilpiszewski x; Andrzej[j] Lewicki x; Franciszek Bortkiewicz x; Andrzej Górski x; Mikołaj Górski x; Benedykt Jagintowicz x; Kazimierz Jagintowicz x; Adam Szymanowski x; Maciej Szymanowski x; Antoni Siemaszko x; Andrzej Wisocki x; Jan Wilpiszewski x; Józef Kuczyński x; Franciszek Tadeusz Jabłoński, porucznik pow. kow.; Józef Kulwieć x; Jan Kulwieć x; Stanisław Okmiański; Antoni Kulesza; Tadeusz Woyszwillło; Adam Urniaż; Jan Kulwieć x; Stanisław Woyszwillło x; Salamon Woyszwillło x; Tadeusz Narbut; Andrzej Ańcuta x; Jerzy Gieusz x; Dominik Twirbut x; Wojciech Satkiewicz x; Franciszek Gnatowski x; Andrzej Jagiełłowicz; Szymon Sadkiewicz x; Symon Pogirski x; Jerzy Worłowski x; Michał Szawlewicz x; Michał Mogień x; Adam Nacewicz x; Jan Gotowt x; Onufry Jusewicz, rotmistrz woj. trockiego; Józef Twirbut x; Andrzej Szeybach x; Onufry Nacewicz x; Benedykt Urbanowicz x; Adam Strobeyko x; Józef Zdanowicz x; Antoni Pacewicz x; Leon Dauksza x; Onufry Dauksza x; Leon Dauksza; Rafał Dauksza; Józef Pacewicz; Wincenty Lugayło x; Adam Lugayło [784] *m.p.*^e Józef Dauksza *m.p.*; Nikodem Lugayło x; Józef Wskowzgirzt³⁸⁴; Jan Witort; Jerzy Pacewicz; Antoni Wiszniewski; Maciej Timbach x; Dominik Witkowski x; Kazimierz[z] Urniaż x; Kazimierz Korkos x; Jan Drondwił x; Fabian Stanisławowicz Dauksza x; Dominik Abakiewicz x; Jakub Siemaszko x; Szymon Lakowicz x; Stanisław Jatkiewicz x; Jan Lykon x; Jerzy Budrewicz x; Michał Budrewicz x; Szymon Steygwił x; Maciej Steygwił x; Antoni Jagintowicz x; Stefan Waszeyko x; Jan Jakowski x; Maciej Dobkiewicz x; Maciej Freik x; Szymon Andruszkiewicz x; Izydory Freys x; Ignacy Dobkiewicz x; Franciszek Dobkiewicz x; Ignacy Solariski x; Jakub Klidzia x; Franciszek Klidzia x; Maciej Słewiński x; Michał Śliwiński x; Franciszek Śliwiński x; Tadeusz Śliwiński x; Antoni Śliwiński x; Kazimierz Śliwiński; Mateusz Downarowicz x; Józef Junowicz x; Michał Zalewski x; Ignacy Drowgwił x; Ignacy Dougiało x; Józef Sankowski x; Michał Mokrzecki x; Ludwik

^d W rzeczywistości zapewne mostowniczy.

^e Skreślone „trzema krzyżykami”.

³⁸⁴ Prawdopodobnie „Skowzgin”.

Dobrowolski x; Tadeusz Dubrowski x; Antoni Dobrowolski x; Jakub Dobrowolski x; Szymon Syrwit; Adam Wiszniewski x; Franciszek Dragat x; Antoni Dobkiewicz x; Józef Andruszkiewicz x; Symon Andruszkiewicz x; Bartłomiej Mątwił x; Michał Dowtort x; Antoni Błękicky x; z Szaszewicz: Jan Urniasz x; Andrzej Urniasz x; Antoni Biwil x; Jan Biwil x; Ignacy Kotkowski x; Józef Narbut x; Antoni Dobkiewicz x; Tomasz Wilamowicz x; Antoginio okolica: Ignacy Mackiewicz x; Michał Rakiewicz x; Andrzej Nareykowicz x; Andrzej Butkiewicz x; Franciszek Labanowski x; Jan Labanowski x; Kazimierz Urniasz x; Jan Urniasz x; [784v] Tomasz Skirgayło x; Piotr Urniasz x; Józef Urniasz x; Józef Mątwił x; Woyciech Mątwił x; Jan Mątwił x; Jan Twirbut x; Józef Rakiewicz x; Nikodem Mackiewicz x; Tomasz Goyżewski x; Jan Proniewicz x; Michał Urniasz x; Tadeusz Michniewicz x; Marcin Mątwił x; Jerzy Szynekowicz x; Kazimierz Żebrowski x; Stanisław Kaszewski x; Józef Oratowski x; okolica Jagintowicze: Józef Stawski x; Jan Kaszewski x; Kazimierz Kaszewski x; Antoni Iwaszkiewicz x; Antoni Pietkiewicz x; Antoni Budrewicz x; Jan Budrewicz x; okolica Januszewicze: Maciej Koreywo x; Antoni Koreywo x; Tadeusz Mątwił x; Józef Zapolski x; Jakub Koreywo x; Józef Stawski x; Jakub Lugayło x; Andrzej Rakiewicz x; Ignacy Borysewicz x; Ignacy Lugayło x; Jerzy Lugayło x; *item* okolica Szatyha: Kazimierz Jachimowicz x; Franciszek Chrystowski x; Benedykt Chrystowski x; Tadeusz Romeyko x; Michał Abramowicz x; Adam Witkowski x; Jan Buyniewicz x; Michał Waszeyko x; Jakub Waszeyko x; Stefan Waszeyko x; Marcin Waszkiewicz x; Antoni Chrystowski x; Ignacy Rafanowicz x; Andrzej Romeyko x; Kazimierz Dronseyko x; okolica Bortkuny: Kazimierz Woytkuński x; Michał Miglin x; Franciszek Miglin x; Marcin Terpiłowski x; Jerzy Jagintowicz x; Bartłomiej Boreyko x; Marcin Kowalewski x; Dawid Borewicz x; okolica Sejbuty: Antoni Antonowicz x; Marcin Antonowicz x; Józef Kochański x; Jan Borusewicz x; Andrzej Chodorowicz x; Antoni Chodorowicz x; Nikodem Symonowicz x; Antoni Symonowicz x; Tadeusz Symonowicz [785] x; Andrzej Zaleski x; Maciej Jankowski x; Ignacy Gieysztor x; Stanisław Michałowski x; Michał Bobrowicz x; Antoni Mordas x; Jan Michałowski x; Antoni Junowicz x; Stefan Rakowski x; Michał Szmytowicz x; Jerzy Doboracki x; Tadeusz Dobrowolski x; Antoni Dobrowolski x; Marcin Ordyniec, rotmistrz woj. trockiego; Jan Kulwieć^f; Józef Stawski; Antoni Kwiatkowski; Felicjan Lingiewicz; Józef Baniewicz; Mateusz Rosiński; Mateusz Pawłowicz; Tadeusz Doliński; Andrzej Hermanowicz; Karol Dackiewicz; Jerzy Worłowski; Kazimierz Kulwieć; Tomasz Okmiański; Józef Rokicki; Maciej Dobkiewicz; Andrzej Bognanowicz; Kazimierz Dackiewicz; Ignacy Dobkiewicz; Marcin Woytkiewicz; Stanisław Niedzielski; Franciszek Stradomski x; Maciej Seygwillo x; Marcin Margiewicz x; Maciej Terpiłowski x; Michał Terpiłowski x; Wincenty Legięysa x; Franciszek Legienza x; Antoni Wołodkowicz x; Jan Junowicz x; Jan Kluczkowski x; Kazimierz Rudziewicz x; Antoni Rudziewicz x; Tadeusz Rakiewicz; Tadeusz Karol Jerzy Markiewicz, porucznik pow. kow.; Jerzy Lugayło; Jakub

^f Nazwisko przeprawione.

Lugayło; Franciszek Rakiewicz; Franciszek⁸ Lugayło; Stefan Noreykowicz; Adam Szatyński x; Jan Szatyński x; Jan Hryncewicz x; Józef Jagintowicz x; Michał Waszeyko x; Ignacy Stawski x; Michał Chrystowski x; Antoni Chrystowski x; Ignacy Chrystowski x; Stefan Dakiewicz; Antoni Romanowski; Antoni Wołodkowicz; Józef Wołodkowicz; Adam Mackiewicz x; Marcin Gawianowski x; Michał Czerski x; Józef Oratowski x; Józef Rudziewicz x; Onufry Rudziewicz x; Ignacy Bukonc x; Antoni Maryszewski x; Andrzej Wilpiszewski x; Józef Ostromecki [785v] x; Jerzy Rozwadowski x; Maciej Wilpiszewski x; Józef Wilpiszewski x; Tadeusz Wilpiszewski x; Jan Doliński x; Józef Olszewski x; Antoni Jachimowicz, porucznik pow. kow. x; Kazimierz Eygirt x; Kasper Eygiert x; Maciej Eygiert x; Tadeusz Prusewicz x; Maciej Doweyko x; Józef Nichielewicz x; Franciszek Nichielewicz x; Józef Szatyński x; Jakub Wiścicki x; Jakub Jowoysz x; Jerzy Wiścicki x; Stanisław Wiścicki x; Onufry Syriatowicz x; Bartłomiej Radwiłłowicz x; z okolicy Ibian: Jakub Spiehalski; Ignacy Witkowski; Piotr Ibiański z Ibian; okolica Wijuki: Jan Kudrewicz x; Antoni Kudrewicz; Tadeusz Kudrewicz x; Szymon Kudrewicz x; Jan Kudrewicz drugi x; Mateusz Jurewicz x; Kazimierz Stankiewicz x; Antoni Stankiewicz x; Jerzy Koreywo x; Tomasz Pacewicz; okolica Czarniany: Ignacy Czerniewicz x; Kazimierz Czerniewicz x; Józef Czarniewicz x; Maciej Andruszkiewicz x; Jerzy Dobkiewicz x; Tadeusz Romeyko z Szatyjów x; Michał Nieściuk; z parafii boptowskiej, z okolicy Januszewicz: Jakub Koreywa x; Antoni Koreywo x; Maciej Koreywo x; Tadeusz Mątwiłł x; Symon Jawoyż x; Samuel Jawoyż x; Józef Zapolski x; Jakub Minoński, ojciec x; Jaku[b] Mimoński, syn x; Michał Jacuński x; Antoni Pitkiewicz x; Józef Junowicz x; Jan Budrewicz x; Józef Pacewicz x; Maciej Twirbut x; okolica Radyki: Jerzy Dackiewicz x; Stefan Dackiewicz x; Jan Dackiewicz x; Kazimierz Dackiewicz x; Józef Dackiewicz x; Karol Dackiewicz x; Franciszek Ibiański x; Józef Ibiański x; Nikodem Ibiański x; Aleksander Radiko [786] x; Piotr Rusteyko x; Jan Paszkiewicz x; Jan Łabanowski; Ignacy Gieysztor; Michał Bobrowicz z Szecewicz; Antoni Pietkiewicz; Bonifacy Pietkiewicz x; Kazimierz Raczynski x z Andruszkańc z okolicy Mikańców; Antoni Piotrowski x; Piotr Junowicz x; Jerzy Junowicz x; Jakub Iwaszkiewicz x; Maciej Biwil x; Symon Łakowicz x; Adam Łakowicz x; z Sorgien: Antoni Łachowski x; Wojciech Węczewicz x; z Gojłuz; Michał Pacewicz x; Marcin Radikiewicz x; Mateusz Jurewicz x; Franciszek Pacewicz x; Michał Nareykowicz x; Karol Nareykowicz x; Antoni Nareykowicz x; z Żemejtkiemia: Jerzy Romaszka x; Symon Romaszko x; Stanisław Romaszko x; Józef Romaszko x; Antoni Romaszko x; Tomasz Romaszko x; Franciszek Zdanowicz x; Józef Zdanowicz x; Michał Mimoński x; Jakub Kropiwnicki; Teodor Stankiewicz x; Antoni Tomkiewicz z Waszkańców; Józef Worłowski x; Dominik Worłowski x; Stanisław Pietkiewicz; koło puńskie: Stanisław Jodziewicz; Dominik Witkowski; Stanisław Dauksza x; Józef Dauksza; Adam Andruszkiewicz x; Maciej Andruszkiewicz x; Jakub Koreywo x; Adam Abakiewicz x; Dominik Abakiewicz x; Wiktoryn Abakiewicz x; Dominik Jawoysz x; Jan

⁸ Skreślone „Rakiewi”.

Drougwin x; Adam Korkos x; Tomasz Korkos x; Józef Witkowski x; Maciej Mątwił x; Jan Mątwił x; Jan Tomkiewicz x; Maciej Stęgnił x; Symon Stęgnił x; Jan Urniasz x; Jakub Jagintowicz x; Kazimierz Urniasz x; Kazimierz Skirgayło x; Maciej Budrewicz x; Chryzostom Budrewicz x; Jerzy Budrewicz x; Antoni Wiszniewski x; Adam Wiszniewski x; Maciej Świrski x; Tadeusz Szatyński x; Jaku[b] Siemaszko; Stanisław Jaczewicz x; Józef Boreyko; Jan Terpiłowski; Andrzej Bogdanowicz x; Adam Szatyński x; Jan Szatyński x; Jan Hryniewicz x; Józef Jagintowicz x; Michał Waszeyko x; Ignacy Stawski x; Michał Chrystowski x; [786v] Antoni Chrystowski x; Ignacy Chrystowski x; Stefan Dackiewicz^h; Jakub Barycki x; Piotr Mordas x; Wawrzyniec Zatoriański x; Jerzy Leonowicz x; Piotr Eysmont x; Jakub Snarski x; Michał Witkowski x; Tomasz Jencewicz x; Piotr Jencewicz x; Ignacy Dobkiewicz x; Maciej Dobkiewicz x; Jan Dobkiewicz x; Bartłomiej Solarzski x; Michał Solarzski x; Jan Nowicki x; Mateusz Downarowicz x; Jakub Klidzia x; Ignacy Klidzia x; Andrzej Klidzia x; Józef Pacewicz x; Antoni Dobkiewicz x; Franciszek Pacewicz x; Antoni Pacewicz x; Stefan Pacewicz x; Michał Pacewicz x; Józef Pacewicz x; Piotr Dowtort x; okolica Dowołgiewicza: Ludwik Cellary, komornik pow. kow.; Michał Łabanowski; Michał Łabanowski drugi x; Józef Wnorowski x; Antoni Rafanowicz x; Franciszek Sereyko x; Michał Mągiert x; Jan Żebrowski x; Jan Sokołowski x; Karol Zaleski x; Bohdan Zaleski x; Stanisław Zaleski x; Jan Lugayło x; Franciszek Nartowt x; Jan Nartowt x; Józef Cellary x; Michał Głęgocki, porucznik pow. kow.; Sorgiany: Franciszek Rakiewicz x; Jerzy Rakiewicz x; Jakub Rakiewicz x; Józef Niedzielski x; Stanisław Niedzielski x; Gojlusze: Franciszek Stardomski x; Michał Stradomski x; Antoni Ludkiewicz x; Józef Andruszkiewicz x; Józef Witkowski x; Józef Czarniewicz x; Szymon Łabanowki x; Franciszek Dobkiewicz x; Antoni Waszkiewicz x; Jakubⁱ Łukianski x; Józef Borysewicz; Benedykt Sołomin *m.p.*; Józef Rokicki; Mikołaj Rokicki; Tadeusz Rokicki Armanowicz; Jerzy Maciej Dobkiewicz; Marcin Dobkiewicz; Tadeusz Dobkiewicz x; Krzysztof Boglewicz; Dominik Boglewicz x; Andrzej Borewicz x; Onufry Swolkien x; Andrzej Sagatowski x; Szymanowski Józef x; Danielewicz Aleksander x; Jan Klistowicz x; Bartłomiej Bańkowski x; Mateusz Bańkowski x; Kazimierz Bańkowski [787] x; Adam Żebrowski; Józef Boreyko; Józef Ostromecki; Andrzej Wilpiszewski; Maciej Wilpiszewski x; Tadeusz Wilpiszewski x; Kazimierz Wilpiszewski x; Józef Wilpiszewski x; Tomasz Wilpiszewski x; Kazimierz Wilpiszewski x; Stanisław Wilpiszewski x; Bartłomiej Limonowski; Jerzy Rozwadowski x; Andrzej Rozwadowski x; Antoni Rozwadowski x; Józef Rozwadowski x; Benedykt Sołomin x; Józef Rokicki x; Mikołaj Rokicki x; Tadeusz Rokicki x; Jerzy Hermanowicz x; Maciej Dobkiewicz x; Marcin Dobkiewicz x; Krzysztof Boudziewicz x; Dominik Boudziewicz x; Andrzej Borewicz x; Onufry Swolkien x; Antoni Walkiewicz x; Aleksander Danielewicz x; Jan Klistowicz x; Józef Szymanowski x; Bartłomiej Bańkowski x; Mateusz Bańkowski x; Kazimierz Bańkowski x; Stani-

^h Skreślone „trzema”.

ⁱ Imię przeprawione, skreślone „wot”.

sław Okmiański x; Andrzej Żebrowski x; Józef Boreyko x; Józef Ostromecki x; Andrzej Wilpiszewski x; Maciej Wilpiszewski x; Tadeusz Wilpiszewski x; Kazimierz Wilpiszewski x; Józef Wilpiszewski x; Józef drugi Wilpiszewski x; Tomasz Wilpiszewski x; *item* Kazimierz Wilpiszewski x; Stanisław Wilpiszewski x; Bartłomiej Szymanowski x; Marcin Surgunt x; Krzysztof Benecki x; Stefan Mickiewicz; Ignacy Tubielewicz; Kazimierz Tubielewicz; Andrzej Dortowt z Boniszek okolicy x; Władysław Dowtowt x; Michał Dowtowt x; Maciej Dowtowt x; Stanisław Pietkiewicz x; Szymon Woytkiewicz x; Jakub Januszkiewicz x; z okolicy Mikańc: Maciej Biwil x; Piotr Juniewicz x; Jerzy Juniewicz x; Michał Rafanowicz x; Wojciech Rafanowicz x; Antoni Piotrowski x; Adam Eymont; Piotr Eygiert; Jan Swolkien;^j Jan Szatyński z Krypc x; Tadeusz Szatyński z Wejmiun x; Kazimierz Eygiert z Krypc x; Jerzy Czechowicz z Krygol x; Jerzy Juniewicz x; Bogdan Żukowski z Drąsejk x; Piotr Juniewicz z Mikańc x; Jerzy Skirgayło z Jurkun p. pow. kow.; Stefan Skirgayło x; Andrzej Utkiewicz z Jurkun x; Andrzej Morkiewicz z Smyczek x; Mokrzecki z Borewicz, pod [787v]^k; Jan z Salkien x; okolica Andruszkańce: Adam Eymont x; Maciej Waszkiewicz x; Michał Gukiewicz; Ignacy Chrystowski x; Adam z Gineyt x; Piotr Eygird x; Franciszek Mogien x; Dominik Iszora x; Stefan Surwiłło x; Antoni Surwiłło x; Józef Surwiłło x; Jerzy Skirgayło x; Michał Martuszewicz x; Bogusław Martuszewicz x; Jerzy Finko x; Kazimierz Bisztorf x; Michał Skolski x; Mateusz Skolski x; Jan Tuskiwicz x; Antoni Tuskiwicz x; Andrzej Eymont; Gasper Eymont; Józef Szatyński x; Kazimierz Rzepnik x; Jan Swolkien x; Stanisław Stankonowicz x; Jan Szadziwicz x; Stanisław Stankonowicz x; Antoni Stankonowicz x; Gasper Rukuyza x; Gabriel Gabrielowicz x; Kazimierz Tuszkiewicz x; Kazimierz Eygiert x; Michał Stankiewicz x; Józef Szadziwicz x; Andrzej Żebrowski x; Józef Żebrowski x; Tomasz Boyniszko.

89. Sejmik deputacki, 5 II 1781

143. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 5 II 1781

Rkps LVIA SA 13802 k. 62–63v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Dominika Prusewicza, por. pow. kow., dnia 5 II 1781.

My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, *a specialiter* w konstytucji roku 1764³⁸⁵, na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna *tanquam ad solitum comitiorum locum* dnia 5 miesiąca lutego zjechawszy do

^j Skreślone „okolica”.

^k Skreślone „pod”.

³⁷⁰ VL, t. 7, s. 171.

obrania deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. w zwyczajnym miejscu w kościele ichmościów księży bernardynów kowieńskich przystąpiliśmy, tedy *unanimi voce, affectu et assensu, nemine contradicente*, zgodnemi głosy w.j.p. Jakuba Kossakowskiego, podstolego pow. kow. na kadencją ruską do Grodna, a w.j.p. Tomasza Minejkę, podstarosty sądowego pow. kow. na kadencją litewską do Wilna za deputatów obraliśmy i desynowaliśmy, którzy to obrani j.w.i.p. deputaci jurament na sęstwo trybunalskie na sejmiku w tymże miejscu w kościele w te słowa wykonali: [62v]

Ja, Jakub Kossakowski, podstoli kow. i ja, Tomasz Mineyko, podstarosta sądowy pow. kow. przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucyi trybunalne, według żaloby i odporu stron, nie przykładając ani ujmując, będę sędził, zeznania i zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z Bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim ani podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na przyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się, ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią nie bojąc się kaźni, pomsty, pogrózek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości, i prawa pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać, tajemnie z izby sądowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej, gwałtownej [63] potrzeby za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie według korektury trybunału roku 1726³⁸⁶ na sejmie w Grodnie uczynionej nic jej nie przestępując na tych sądach trybunalskich sprawować się będę, jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mnie Panie Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże mię ubij na duszy i na ciele.

In facie publica na miejscu przyzwoitym ja, marszałek z dalszemi urzędnikami *hoc laudo publico* kredensujemy i *pro majori fide* takowy kredens podpisami rąk własnych stwierdzamy.

Pisan w Kownie roku 1781 miesiąca lutego 5 dnia.

Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L., *m.p.*; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, sądowy kow. starosta; Ignacy Zabięło, generał major wojsk W.Ks.L., chorąży pow. kow.; Szymon Korwin Kossakowski; Szymon Zabięło, vicebrygadier i pułkownik jazdy narodowej petyhorskiej wojsk litewskich; Józef Zabięło, łowczy wielki litewski; Ignacy Zawisza,

³⁸⁶ VL, t. 6, s. 216.

sędzia ziem. prezydujący pow. kow.; Antoni Korwin Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Ludwik Korewa, sędzia gr. pow. kow.; Tomasz Illinicz, oboźny pow. kow.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; A. Przesmycki, skar. or.; Ignacy Lugayłło, deputat na Trybunał Główny W.Ks.L.; Piotr Zawisza, cześnik pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, pisarz skarbowy; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Antoni Blinstrub, koniuszy [63v] pow. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Jan Rafał Szymkowski, strażnik pow. kow. *m.p.*; Tomasz Zabięło, kapitan buławy wielkiej W.Ks.L.; Józef Kunicki, starosta małacki, rotmistrz pow. kow.; Marcin Morgiewicz; Józef Zielonka, por. wojsk W.Ks.L.; Tadeusz Morgiewicz; Jakub Morgiewicz; Józef Kulwieć; Józef Tyszkiewicz, ovt.; Ignacy Dobkiewicz, por. pow. mozyrskiego; Antoni Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Michał Domejko, rotmistrz pow. kow.; Dyzmas Domeyko, porucznik pow. kow.; Ignacy Piskorski, *m.p.*; Tadeusz Gineyko; Konstanty Domeyko, budowniczy pow. kow.; Jakub Zielonka, regent gr. kow.; Adam Onufry książ Świrski, regent ziem. pow. kow.; Michał Strebeyko, regent ziem. kow.; Jan Kudrewicz, rotm. pow. kow.; Adam Korgowtt; Stanisław Skorulski, rotmistrz pow. kow.; Jan Ibiański; Antoni Juszewicz; Franciszek Drąsejko; Jakub Szczesnowicz; Stanisław Strebeyko; Tomasz Donoczko, cześn. ziem. łom.; Stanisław Kulwiński, *m.p.s.*; Piotr Rosławowicz, porucznik pow. kow.

90. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1782

144. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 4–5 II 1782

Rkps 1 BC 3180, k. 8 oryginał^a; **Rkps. 2** LVIA SA 13802, k. 668–669v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Ignacego Piskorskiego, wojskowicza sandomierskiego, dnia 5 II 1782.

My, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo i szlachta powiatu kowieńskiego do przepisu praw W.Ks.L. stosując się, na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna zjechawszy i do kościoła ichmościów księży bernardynów (jako na placu zamkowym będącego) zebrawszy się, po ugodzeniu i obraniu *unanimitate votorum* na dniu 4 miesiąca februaryi roku terażniejszego, 1782 za deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. j.w.j.p. Karola Prozora, wojewodzica witebskiego na kadencją wileńską (na którą z przepisu prawa pióro trybunalskie *ex turno* przypada), a w.j.p. Jana Szymkowskiego, strażnika pow. kow. na kadencją grodzieńską, dnia 5 *eiusdem* przed zagajeniem sejmików gospodarskich ciż j.w.

^a Na marginesie dopiasano „Roku 1782 miesiąca februaryi 6 dnia przed aktami grodzkim powiatu kowieńskiego stanąwszy obecnie w.j.p. Szymon Wiszniewski, starosta krewniski, takowy kredens j.w.j.p. Prozorowi, wojewodzicowi witebskiemu służący *ad acta* podał. Przyjąłem, Michał Montwiłł, regent gr. pow. kow.”.

deputaci ogłoszeni jurament konstytucją 1726 roku³⁸⁷ przepisany wykonali w ten niżej wyrażony sposób:

My, Karol Prozor, Jan Szymkowski, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy jedynemu, iż na tych sądach trybunalnych według żaloby i odporu stron, nie przykładając ani ujmując, będziemy sędzili, zeznania, zapisy, przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom, na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego i ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, za posuły i dary, sami przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swoim tego nie pomagać, nie doradzaliśmy też nikomu w sprawach po obraniu naszym na te sądy i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogroźek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość, i prawa pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami nie omieszkiwać, krom wielkiej prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej gwałtownej potrzeby i że za żadną praktyką gwoli komu albo w swej sprawie na te sądy nie wstąpiliśmy, także^b prawdziwie według korektury trybunałów roku 1726³⁸⁸ na sejmie w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując, na tych sądach trybunalskich sprawować się będziemy. Jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i ciele.

Mocni zatym będą terazniejsi j.w.i.p. deputaci wszelkie funkcjom swym zwyczajne i prawem przepisane dopełniać obowiązki, na dowód czego nieniejszy kredens ichmościom wydając, podpisami rąk własnych stwierdzamy.

Pisan w Kownie roku 1782 miesiąca februarii 5 dnia.

[1.k.] Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, sądowy pow. kow. starosta; Ignacy Zabięło, generał major wojsk W.Ks.L., chorąży pow. kow.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. pow. kow.; Jakub Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow.;^c [2.k.] Antoni Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Tomasz Mineyko, deputat, podstarości sądowy pow. kow., starosta stokliski; Michał Kozakowski, sędzia gr. pow. kow.^d; ^eIgnacy Swinarski, sędzia

^b W rkps. 2 „tak” zamiast „także”.

^c W rkps. 2 dodano „Norbert Podolecki, rotm. pow. Wołkowyskiego.”

^d W rkps. 2 dodano „starosta szyneliski”.

^e Tego fragmentu brak w rkps. 2, dodano natomiast „Tomasz Illinicz, oboźny pow. kow.”.

³⁸⁷ VL, t. 6, s. 216.

³⁸⁸ VL, t. 6, s. 216.

gr.pow. kow.^e; Ludwik Korewa, sędzia gr. pow. kow.; Augustyn Middleton, pisarz gr. kow.; Ignacy Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; [3.k.] Piotr Zawisza, cześnik pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Antoni Szorcz miecznik pow. kow.; Antoni Blinstrub, koniuszy pow. kow.; Ignacy Bohusz, skarbnik wilkomierski, starosta garniski; Karol z Wolda Mejer, krajczy pow. kow.^f; Szymon Wiszniewski, starosta krewniski; ^gMichał Montwiłł, regent pow. kow.^g

91. Sejmik elekcyjny w Kownie, 6 II 1782

145. Kredens dla marszałka, 6 II 1782

Rkps 1 BC 879, s. 3–4, oryginał 6 II 1782^a; **Rkps 2** LVIA SA 13802 k. 677–678v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Ignacego Piskorskiego, wojskowicza sandomierskiego, dnia 6 II 1782; **Rkps 3** BC 879 s. 4–7, wypis z ksiąg ziemskich kowieńskich.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw i konstytucji sejmu roku 1764³⁸⁹ na sejmik pogromniczy do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum comitorum*^b locum zebrawszy się, według przepisu prawa, kiedy j.w.j.p. Szymon Zabięło, generał leutenant wojsk W.Ks.L. pierwszeństwem urzędu siedemnastoletniego, to jest piastowaniem laski marszałkowskiej zaszczycony, a przeto z znakomitych nie już w powiecie, w którym zacność urodzenia, wiekiem nieprzemilczane, potomności nietajne dzieła, lecz w Rzeczypospolitej już to w rycerstwie, już to w rozmaitych dobru pospolitemu poradach zasługi, znając ku sobie miłość ojczyzny, żądze obywatelów, a nade wszystko nadgradzającą J.K.M.P.N.M. łaskę, do urzędu marszałkownictwa powiatowego j.w.j.p. Ignacego Zabięłę, generała majora wojsk W.Ks.L., chorążego ziem. pow. kow., orderu polskiego św. Stanisława kawalera, równie wielkich przymiotów i doskonałości męża o dobro publiczne gorliwego, zasługami w Rzeczypospolitej znakomitego, prześwietnemu powiatowi zalecił i zaprosił, którego uprzejmością serc naszych z doświadczenia równej zdolności i wielkich przymiotów, bo w jednymże krwi złączeniu zaszczyconych, niemniej z powodu pamiętnych nam z uszczerbkiem

^f W rkps. 2 dodany „Adam Mejsztowicz”.

^g Tego fragmentu brak w rkps. 2, dodano natomiast „Jan Piasecki, bud. i rotm. woj. smoleńskiego”.

^a Na marginesie notatka „Roku 1782 miesiąca februaru 6 dnia przed aktami ziem. pow. kow. stanąwszy w.j.p. Ignacy Piskorski, wojskowicz sandomierski takowy kredens *ad acta* podał, przyjąłem, Onufry Świrski, reg. ziem. pow. kow.”.

^b W rkps. 1 przeprowadzone z *consiliorum*.

³⁸⁹ VL, t. 7, s. 171.

zdrowia i majątku w wielorakich urzędowaniach ochoczo przyjętych i pełnionych obowiązków, a w ostatku z ulubionych powszechnym doświadczeniem tego imienia pierwszeństwem urzędu w powiecie rządów, zgodnemi głosy *unanimique voto, nemine contradicente* za marszałka pow. kow. obraliśmy, miejsce pierwszeństwa urzędu zasiadać i wszystkie tegoż urzędu obowiązki sprawować *ad vitae tempora* pozwoliliśmy, a na koniec *vota* nasze przy sufragiach do kancelarii oddanych *ad mentem novellae legis*, podpisem rąk naszych *hoc laudo publico alias* kredensem objawiwszy, do łaski N.K.J.P.N.M. o przywilej odsyłamy.

Pisan w Kownie roku 1782 miesiąca februarii 6 dnia.

[1.k.] Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, sądowy pow. kow. starosta; Adam Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Jakub Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow.; Antoni Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Tomasz Mineyko, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L. i podstarosta sądowy pow. kow., starosta stokliski.; [2.k.] Karol Prozor, wojewodzie witebski, deputat na Trybunał Główny W.Ks.L.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Ludwik Korewa, sędzia gr. [kow.]; Augustyn Middleton, pisarz gr. kow.; Ignacy Kossakowski, podczaszy kow.; Piotr Zawisza, cześnik pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Szymon Zabieło, vicebrygadier i pułkownik jazdy narodowej petyhorskiej wojsk litewskich; [4] Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Antoni Szorc, miecznik pow. kow.; Antoni Blinstrub koniuszy kow.; Jan Rafał Szymkowski, strażnik i deputat pow. kow.; Karol z Wolda Mejer, krajczy pow. kow.; Michał Domejko, budowniczy pow. kow.; Michał Strebeyko; F. Skorulski obywatel; Antoni Prozor; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Ignacy Bohusz, skarbnik pow. wilkomierskiego, starosta garniski; Jakub Bohusz, sędzic pow. wilkomierskiego; Jan Piasecki, budowniczy i rotm. woj. smoleńskiego; Michał Domejko, rotmistrz pow. kow.; Szymon Sagatowski, star. woj. rz.; Adam Meysztowicz; Antoni Eymont, rotmistrz kow.

146. Kredens dla chorążego kowieńskiego, 6 II 1782

Rkps 1 BC 879, s. 11 oryginał^a; **Rkps 2** LVIA SA 13802, k. 675–676v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Ignacego Piskorskiego, wojskowicza sandomierskiego, dnia 6 II 1782; **Rkps 3** BC 879 s. 13–15, wypis z ksiąg ziemskich kowieńskich.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* prawa i konstytucji sejmu roku 1764³⁹⁰ na sejmiki pogromniczne w roku terażniejszym, 1782 do miasta J.K.M. Kowna na

^a Na marginasie notatka „Roku 1782 miesiąca februarii 6 dnia przed aktami ziemskimi powiatu kowieńskiego stanąwszy osobiście w.j.p. Ignacy Piskorski, wojskowicz sandomierski takowy kredens *ad acta* podał, przyjąłem Onufry Świrski, regent ziem. pow. kow.”.

³⁹⁰ VL, t. 7, s. 171.

miejsce obradom i sejmikowaniu przyzwoite zebrawszy się, w czasie należywym do elekcyi urzędów ziemskich przystąpiliśmy, *quo in tempore*, po postąpieniu na marszałkostwo pow. kow. j.w.j.p. Ignacego Zabięły, generała majora wojsk W.Ks.L., chorążego tegoż powiatu, zaważowane chorągwo dla wielolicznych w ojczyźnie i w powiecie naszym kowieńskim przodków i własnych zasług, i gorliwych w wielorakich urzędowania obowiązkach ochoczo przyjętych, z nadwężeniem zdrowia i majątku wypełnianych, niemniej z ulubionych, a powszechnym doświadczeniem dla ojczyzny i Rzeczypospolitej wierności dowodów, za uprzejmością serc naszych i znaną od nas zdatnością do dzieł rycerskich, torem przodków swych postępującego w.j.p. Antoniego Korwina Kossakowskiego, pisarza ziem. pow. kow., męża wielkich przymiotów za aktualnego chorążego tegoż powiatu kowieńskiego *in locum* j.w.j.p. Ignacego Zabięły jednostajnymi głosy *unanymique voto et affectu, nemine contradicente* obraliśmy, miejsce zasięść i władzę prawami krajowemi przepisaną pozwoliliśmy oraz wszelką prerogatywę temu urzędowi przyzwoitą zdaliśmy *et hocce laudo publico vota* przy sufragiach do kancelaryi oddanych kredensujemy i na potwierdzenie oraz na otrzymanie przywileju do N.K.J.P.N.M. odsyłamy.

Dan w Kownie roku 1782 miesiąca februaryi 6 dnia.

[1.k.] Szymon Zabięło, generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, starosta kow.; Adam Józef Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. pow. kow.; Jakub Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow.; Tomasz Mineyko, deputat na Trybunał Główny W.Ks.L., starosta stokliński; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Ignacy Bohusz, skarbnik wiłkomierski, starosta garniski; [2.k.] Karol Prozor, wojewodzie witebski, deputat na Trybunał; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Ludwik Korewa, sędzia gr. [kow.]; Augustyn Middleton, pisarz gr. kow.; Ignacy Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Piotr Zawisza, cześnik pow. kow.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, strażnik i deputat pow. kow.; Antoni Blinstrub, koniuszy kow.; Adam Meysztowicz; Szymon Wiszniewski, starosta krewniski.

147. Kredens dla sędziego ziemskiego, 6 II 1782

Rkps 1 LVIA SA 13802, k. 672–673, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Ignacego Piskorskiego, wojskowicza sandomierskiego, dnia 6 II 1782; **Rkps 2** BC 879, s. 19–21, wypis z ksiąg ziemskich kowieńskich.

My, urzędnicy ziemscy^a, grodźcy, rycerstwo i szlachta powiatu kowieńskiego, stosując się do praw W.Ks.L., na sejmiki gromniczne w roku terażniejszym, 1782 februaryi 4 dnia do miasta J.K.M. Kowna *ad solitum committiorum locum* zebra-

^a W rkps. 1 skreślone „i”.

szy się, po odprawionym sejmiku elekcyjnym, deputackim, dnia 6 *eiusdem intuitu* rezygnacyi od w.j.p. Ignacego Zawiszy, sędziego ziem. kow. i prezydenta w aktach kancelaryi grodzkiej powiatu kowieńskiego zapisanej, na miejsce onego w.j.p. Piotra Zawiszę, cześnika pow. kow. *unanimitate votorum* za sędziego ziem. pow. kow. obraliśmy i wyznaczylismy i wszystkie tegoż urzędu obowiązki sprawować onemu *ad vitae tempora* pozwołiwszy oraz [672v] *vota* nasze przy sufragiach do kancelaryi oddanych *ad mentem novelle legis* podpisem rąk naszych *hoc laudo publico alias* kredensem objawiwszy, do łaski N.K.J.P.N.M. o wyjednanie przywileju odsyłamy.

Pisan w Kownie roku 1782 miesiąca februarii 6 dnia.

Szymon Zabięłło, generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, starosta kow.; Ignacy Zabięłło, generał major wojsk W.Ks.L.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow.; Józefat Syruć, sędzia ziem. pow. kow.; Jakub Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow.; Tomasz Mineyko, deputat na Trybunał Główny W.Ks.L., starosta stokliski; Michał Kozakowski, sędzia gr. pow. kow., starosta szyneliski; Ludwik Korewa, sędzia gr. [kow]; Augustyn Middleton, pisarz gr. kow.; Ignacy Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, strażnik i deputat pow. kow.; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Antoni Kossakowski, pisarz ziem. pow. kow.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Karol Prozor, wojewodzie witebski, deputat na Trybunał W.Ks.L.; Antoni Blinstrub, koniuszy kow.; Karol z Wolda Meier, krajczy pow. kow.; Jan Piasecki, budowniczy i rotm. woj. smoleńskiego; [673] Adam Meysz-towicz; Ignacy Bohusz, skarbnik wilkomierski, starosta garniski; Szymon Wiszniewski, starosta krewniski.

148. *Kredens dla pisarza ziemskiego, 6 II 1782*

Rkps 1 LVIA SA 13802, k. 674–674v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Ignacego Piskorskiego, wojskowicza sandomierskiego, dnia 6 II 1782; **Rkps. 2** BC 879, s. 39–41, wypis z ksiąg ziemskich kowieńskich.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatel powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw i konstytucyi sejmu roku 1764³⁹¹ na sejmiki pogromniczne w roku terażniejszym, 1782 do miasta J.K.M. Kowna na miejsce obradom i sejmikowaniu przyzwoite zebrawszy się, w czasie i porządku z prawa przypadającym do elekcyi urzędów ziemskich przystąpiliśmy, *quo in tempore* po postąpieniu w.j.p. Antoniego Korwina Kossakowskiego, pisarza ziemskiego pow. kow. na chorąstwo tegoż powiatu *in locum eius* j.w.j.p. Tomasz Mineykę, podstarostę sądowego pow. kow., starostę stokliskiego, *ad praesens* sędziego Trybunału Głównego W.Ks.L., męża wielkich przymiotów, znajomością

³⁹¹ VL, t. 7, s. 171.

prawa pospolitego zaszczyconego i wielorakiemi urzędowania obowiązkami w ojczyźnie zasłużonego na urząd pisarstwa ziemskiego pow. kow. *nemine contradicente*, jednostajnymi głósy *unanimique voto et affectu* obraliśmy, miejsce zasięć i władzę temu urzędowi przyzwoitą dozwoliliśmy *et hocce laudo publico vota* przy sufragiach do kancelaryi oddanych kredensujemy i na otrzymanie przywileju do [674v] N.K.J.P.N.M. odsyłamy.

Dan w Kownie ^aw roku^a 1782 miesiąca februarii 6 dnia.

Szymon Zabieło, generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Dominik Medeksza, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, starosta kow.; Ignacy Zabieło, generał major wojsk W.Ks.L.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. pow. kow.; Jakub Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow.; Antoni Blinstrub, koniuszy pow. kow.; Karol Prozor, wojewodzie witebski, deputat na Trybunał; Antoni Kossakowski; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Ludwik Korewa, sędzia gr. [kow.]; Augustyn Middleton, pisarz gr. kow.; Ignacy Kossakowski, podczaszki pow. kow.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Jerzy Rodziewicz, łowczy pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, strażnik i deputat pow. kow.; Jan Piasecki, budowniczy i rotm. woj. smoleńskiego; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Adam Meysztowicz; Ignacy Bohusz, skarbnik pow. wilkomierskiego, strosta garniski; Szymon Wiszniewski, starosta krewniski.

92. Sejmik poselski w Kownie, 19 VIII 1782

149. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 19 VIII 1782

Rkps 1 LVIA SA 13802, k. 882–882v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Konstantego Domeykę, budowniczyca kow., dnia 19 VIII 1782; **Rkps. 2** LVIA SA 13802, k. 884–884v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Konstantego Domeykę, budowniczyca kow., dnia 19 VIII 1782.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodscy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego, przy oświadczeniu powolności i usług, *publico* wiadomo czyniemy, iż za poprzedzającym uniwersałem N.K.J.P.N.M. szczęśliwie nam panującego na sejmik przedsejmowy roku terażniejszego, 1782 miesiąca augusta 19 dnia na miejsce obrad powiatowych do miasta J.K.M. Kowna zjechałiśmy, gdzie z szczególnego P.N.M. względu oraz dalszych najpierwszych w narodzie naszym mężów o wyborze posłów na sejm z gorliwości, zasług, przymiotów najzdatniejszych ostrzeżeni, końcem najzbawienniejszego ku dobru powszechnemu zaradzenia za posłów na sejm walny ordynaryjny w roku terażniejszym, 1782 miesiąca września dnia 30 w Warszawie złożony z pośrodka nas, powiatu kowieńskiego obywatelów zgodnemi i jednostajnymi głósy, niesprzecznie *et sine*

^{a-a} W rkps. 1 fragment nadpisany.

*ulla obiectio*ne j.w.i.p. Szymona Kossakowskiego, podczaszego [882v] pow. kow. i Szymona Zabiellę, vicebrygadiera i pułkownika petyhorskiego^a narodowej wojsk W.Ks.L., gorliwością ku ojczyźnie, zasługami w narodzie powszechnie wślawionych obraliśmy i naznaczyliśmy. Jakoż niniejszym instrumentem, *tanquam laudo publico* kredensujemy i upoważniamy, ^bdając i oświadczając moc^b z przepisu praw narodowych w osobach ogólności nas, obywatelów powiatu kowieńskiego na sejmie walnym ordynaryjnym urząd i powinności poselskie sprawować, myśli i czucia obywatelskie do powszechnego dobra stosowane, w osobliwej przy terażniejszych kredensach wymienione instrukcyi, promować, utrzymywać. Na co my, obywatele przereczonych j.w. Kossakowskiego i Zabiellę w niniejszym poselstwie utwierdzając, dla mocy i wagi podpisujemy się.

Datum w Kownie *in solito committorum loco* roku 1782 miesiąca augusta 19 dnia.

Ignacy Zabielló, marszałek pow. kow.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Jan z Wolda Meier, wojski pow. kow.; Jakub Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow.; Tomasz Mineyko, pisarz ziem. pow. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Ignacy Swiniarski, sędzia^c gr. pow. kow.; Augustyn Middleton, pisarz gr. pow. kow.; Jan Biberszteyn Pilchowski, szambelan J.K.M.; ^dJózef Miłosz, krajczy pow. kow.^d; Antoni Szorc, cześnik pow. kow.; Antoni Blinstrub, mieczny pow. kow.; Karol z Wolda Meier, koniuszy pow. kow.; Tomasz Illinicz, obożny pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Konstanty Domeyko, budowniczy pow. kow.

150. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 24 VIII 1782

Rkps LVIA SA 13802, k. 900–903v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Dominika Prusewicza, por. kow., dnia 28 VIII 1782.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich i grodzkich, pułkowników, rotmistrzów, poruczników, chorążych i całego rycerstwa, szlachty i obywatelów powiatu kowieńskiego j.w.i.p. Szymonowi z Korwina Kossakowskemu, Szymonowi z Chrzczona Zabiellowi, łowczycowi wielkiemu W.Ks.L., vicebrygadierowi petyhorskiemu wojsk W.Ks.L., posłom, zgodnie od nas na sejm ordynaryjny w roku 1782 miesiąca września 30 dnia w Warszawie wyznaczony obranym, podana. Zawołani od N.K.J.P.N.M. [900v] przez uniwersał na sejmiki przedsejmowe, wszystkie nasze myśli i zamiary, wszystkie współ usiłowania do najzbawienniejszej rady i starania jednostajnym od początku panowania głosem do Króla i Pana, w miłości ku powierzonymu pierwszeństwem od Boga ludowi,

^a W rkps.2 dodano „jazdy”.

^{b-b} W rkps. 2 „dając moc i oświadczając”.

^c W rkps. 2 brak słowa.

^{d-d} Fragmentu brak w rkps. 2.

w czułości o dobro powszechne, wrodzoną ojcowskiego serca przychylność i miłość oświadczającego, o całość Rzeczypospolitej, jej rząd i bezpieczeństwo troskliwego, skłaniamy, któremu jako panu najłaskawszemu, najmiłościwyszemu, najdobrotliwyszemu najpierwszą mieć będą powinność j.w. posłowie od całego obywatelstwa naszego złożyć podziękowanie z wiernym z serca życzeniem, aby ojciec ojczyzny wiek życia swego w najpóźniejsze (a dałby to Bóg, by nieskończone) lata w bezodmiennym w szczęśliwości rządów, z pomyślności ojczyzny, z wierności poddaństwa przepędzał ukontentow[ani]u, w najwierniejszym uwielbieniu majestatu pańskiego następcę żądania nasze J.K.Mości i stanom zgromadzonym Rzeczypospolitej oświadczyć.

1. Jako najszczególniejszy kraju każdego pożytek i ozdoba z handlów wzrost swój bierze, tak gdyby one przez prywatne *vim legis sapientia* z Komisji Skarbowej W.Ks.L. wydawane *sancita* na rzekach portowych i łądzie nie upadły, najpierwszą ściągają baczność, ażeby, jak dotąd praktykowano, iż handlujący z wymysłu i prywatnej ustawy Komisji Skarbowej litewskiej pod tytułem tranzytu od każdego złotego oprócz ceł po trzy grosze [901] *et per consequens* z uformowanej z groszów tranzytowej sumy tyleż dodatkowo płacić musieli i dalsze od tejsze komisji ułożone podatki dźwigali, nie śmiała komisja w moc prawodawstwa i układania podatków wdawać się, dopraszać się będą j.w. posłowie o skasowanie wszystkich podatków nowych przez rzeszoną komisją ustanowionych i o zabronienie *in posterum* tego prawodawstwa.

2. Gdy w wybieraniu *omnis tituli* podatków prawami krajowemi ustanowionych dotąd od wyznaczonych poborców częstokroć nie osiadłych wielka dla obywatelów działa się krzywda, iż po opłaceniu podatków i wzięciu z egzakcji kwitów ciż i.p. egzaktorowie nie wiadomi obywatelskiego obejścia w tym województwie lub powiecie, gdzie wybierają, ani mający pewności do odpowiedzi, niesłusznie na delatę pod egzekucją wojska wydawać zwykli, przeto ażeby istotniejsza i względem odpowiedzi za szkodę z spomnionej nieregularności wynikać mogąca i względem łatwiejszej odprawy pewność była, mają się dopraszać j.w. posłowie, gdyby według konstytucji 1717 roku³⁹² województwom i powiatom obieranie i wyznaczanie egzaktorów do wybierania *omnis tituli* podatków powierzone i oddane było, przez co i obywatele pewniejsi by byli dojścia krzywd swoich przez egzakcją udziałanych i zasłużeni w województwie lub powiecie niejaką mieliby z przychodu prawem dla egzaktorów opisanego rekompensę.

3. Wszelkie usiłowania Jego Królewskiej Mości P.N.M. na utrzymanie w narodzie sprawiedliwości, a do wyniszczenia intryg i zapobieżenia nierządów skłonię i powszechną szczęśliwością zaskutkowane, dają nam śmiałość pod hasłem tych świętobliwych prawideł zostającym, ażebyśmy żądania nasze do majestatu jego zanieśli [901v] a czego jak najpokorniej mają się dopraszać j.w. posłowie, gdyby konstytucja za terażniejszego nam szczęśliwie panującego króla nastąpioną pensją deputatów z województw i powiatów na Trybunał Główny W.Ks.L.

³⁹² VL, t. 6, s. 138, 156.

obierającym się wyznaczająca reasumowaną i zaskutkowaną została, przez co i ochotne obywatelów do tej funkcji przedsięwzięcie i zapobieżenie onych wycięczeniu się nastąpiłoby.

4. Gdy prowincja litewska w trzeciej części narodu do równych jest przypuszczona przywilejów, a marszałkowie powiatowi, jedną dystynkcją z senatorami mniejszemi będąc zaszczytzeni, dotąd umieszczenia siebie w senacie dostąpić nie mogą, dopraszać się będą j.w. posłowie, ażeby, *non derogando* ich przywilejom, też same osoby, które już zyskały obywatelów sufragia i od Najjaśniejszego Pana łaskawie przywilejami są zaszczycone, były w senacie równo z innemi, jako mniejsi kasztelanowie w Koronie umieszczeni, postrzegając *omnino* przywilejów *electionis* całemu obywatelstwu służących.

5. Znakomite usługi dla ojczyzny pełnione przez w.j.p. Franciszka Bukatego, szambelana J.K.M., rezydenta u dworu angielskiego sprawiedliwie umysły nasze pobudzają do wdzięczności temu mężowi, który trzynastoletnim przeciągiem czasu od młodości swojej wiernie i cnotliwie dla majestatu i ojczyzny u dworu angielskiego w różnych stopniach charakteru legacyi nie bez trudów i kosztu powinność swą sprawował i dotąd sprawuje. Zatym najuroczyściej obligujemy j.w. posłów, ażeby tego męża tak zasłużonego względem i dobroci Najjaśniejszego Pana oraz stanom Rzeczypospolitej przypomnieć raczyli i jak najgorliwiej zalecali.

6. Że zasługi *pro bono publico* jegomości księdza Piramowicza, kanonika kamienieckiego, w komisji edukacyjnej sekretarza są ojczyźnie znajome, przeto j.w.i.p. posłowie rekomendować będą stanom Rzeczypospolitej, na sejm niniejszy zgromadzić się mającym, o nobilitację tak jegomości księdza Piramowicza, jako też i braci jego *preciso* [902] *scartabellatu*.

7. Gdy w.j.p. Jan Szukszta, pisarz ziem. pow. upickiego o dobra Gilwicze i o dalsze w Księstwie Żmudzkiem leżące do kolegium przeszło jezuickiego kroskiego przez antecesorą niegdyś swojego Piotra Szuksztę, sekretarza litewskiego, ciwuna ejragolskiego i sędziego ziem. Księstwa Żmudzkiego, pod pewnymi warunkami i nieprawnie aplikowane, proceder prawny przez antecesorów swoich intentowany pierwej z księżmi jezuitami, pośledniej, po zniesieniu *instituti* onych, z dzierżącemi o te dobra w sędziach przyzwoitych długo wiodąc wiele wydatków poniósł, a sprawiedliwości świętej i końca sprawy uzyskać nie miał szczęścia, przeto j.w. posłowie usilną do tronu J.K.M. i prześwieatnych stanów zanoszą prośbę, ażeby należąca się sprawiedliwość albo w przywróceniu namienionych dóbr albo w wypełnieniu kondycyi zapisem ostrzeżonych, albo też w obmyśleniu równo wartej nadgrody dla zmiankowanego w.j.p. Szukszty wymierzona była.

8. J.w.j.p. posłowie na sejm zbliżający się obrani, jeśliby postrzegli okoliczności zmierzające do supresji zakonów usilnie *instabunt* i gorliwie polecą protekcji N.K^a.J. i zgromadzonych stanów Rzeczypospolitej, aby zakony reguły św. Franciszka, bernardyński i reformacki, jako *emendicato pane* żyjące, przy swoich funduszach, legacjach, annuatach i kwestach *in integro* ocalone i zachowane zostały.

^a Słowo „króla” nadpisane.

9. Miasto Kowno, nie w mniejszych Księstwa Litewskiego liczące się ozdobach, gdy przez różne klęski spustoszone, dotąd nie tylko rozkwitnąć nie mogło, ale teraz bardziej z nowo ustanowionych od Komisji Skarbowej Litewskiej podatków i uciążliwych akcyz z mieszczan ogałaca się i niszczeje, wejrzeniu N.K.J. i zgromadzonych stanów, przy zachowaniu praw dawnych, przywilejów im służących, submitować będą j.w. posłowie.

10. Kościół wielkim nakładem w Pożajściu [902v] pod Kownem od j.w. Krzysztofa Paca, kanclerza wielkiego W.Ks.L. wespół z eremem ichmość księży kamedułów fundowany gdy od piorunowego pożaru mocno został zrujnowany, a fundusz na należyte onego opatrzenie i ureperowanie wcale nie dostarcza, przeto ustawią się j.w. posłowie jeśli już nie można będzie udziereć ze skarbu Rzeczypospolitej wsparcia, tedy o skasowanie *subsidiū charitativii*.

11. Szczupłość funduszu ichmościów księży dominikanów kowieńskich, aby i ta w ostatniejszym czasie pod zamieszanie i zamitrażenie nie podpadała, mają się j.w. posłowie domówić o aprobatę onego.

12. Odsądzonego w.j.p. Niezabytowskiego od podkomorstwa dekretem Trybunału Głównego W.Ks.L. w roku niniejszym na kadencji grodzieńskiej politowaniu Najjaśniejszego Pana i stanom Rzeczypospolitej j.w. posłowie zarekomendują.

13. Zasługi j.w.j.p. Szymona Zabieli, generała leutenaanta wojsk W.Ks.L. w krajach Rzeczypospolitej już to w stanie wojskowym pracowicie i przykładnie od młodości wieku doświadczone, już to w stanie cywilnym przez rozmaite funkcje *pro publico* czynione przez piastowanie laski marszałkowskiej w powiecie kowieńskim, a w niej przez użycie na dobro króla i kraju i uszczęśliwienie obywatelów okazane obowiązkami, j.w. posłowie zalecić do tronu J.K.M.P.N.M. cnotę szacować i nadgradzać zwykłego, aby ten *pro publico* pracownik zdawszy teraz łaskę powiatową, darowaną zasługom i pracy swojej otrzymał korzyść. [903]

14. Dług sukcesorów w.j.p. Wołowicza, starosty purwiańskiego przez stany Rzeczypospolitej konstytucją zapewniony, gdy pod wiek małoletni, a pod niebytność w kraju opiekuna do komisji likwidacyjnej wniesiony nie został, w takim przypadku zaradzić zechcą j.w. posłowie o potrzebnej dla nich satysfakcji.

15. Powinne względy na prześwietny dom j.w. Zabieliów w sercach obywatelskich czuć się dają, tak przez znakomite ich antecesorów, jako też i terażniejszych następców *publico* dzieła i zasługi, iż wdzięczność i pamięć sprawujących pierwsze w naszym powiecie urzędy, troskliwych o całość dobra powszechnego i w szczególności o nasze obywatelskie uszczęśliwienie w najżywszej jest konzyderacyi w terażniejszym przypadku sprawy w Trybunale Litewskim j.w. Szymona Zabieli, łowczyca wielkiego W.Ks.L., vicebrygadiera petyhorskiego wojsk W.Ks.L., jeżeliby *in vigore* praw wypadały jakie wskazy *ex instantia* j.p. Montwiłły, regenta gr. pow. kow. prosekwowane, uwolnienia od tych i uchylenia j.w. posłowie u stanów Rzeczypospolitej jednać nie zaniedbają.

16. Kardynalne prowincyi litewskiej prawa ostrzegły alternatę sejmom i gdy po dwóch prowincyi sejmach koronnych trzeci na prowincją litewską ma

następować, ażeby tenże w kraju W.Ks.L. był złożony, najusilniejsze do tronu J.K.M.P.N.M. j.w. posłowie zanoszą prośby.

Caetera activitati et [903v] *dexteritati* j.w. posłów zostawuje się.

Działo się w Kownie roku 1782 miesiąca augusta 24 dnia.

Ignacy Zabieło, marszałek pow. kow. *locus sigilli*^b; Adam Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow., delegowany do instrukcyi; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow. delegowany do instrukcyi.

93. Sejmik deputacki, 3 II 1783

151. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 3 II 1783

Rkps 1 LVIA SA 13718, k. 87–88v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Adama Lugajłłę, regenta gr. kow., dnia 6 II 1783; **Rkps 2** LVIA SA 13718, k. 85–86v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Szymona Wiszniewskiego, starostę krewniskiego, dnia 6 II 1783.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucyi 1764 roku³⁹³ na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum consiliorum locum* dnia 3 miesiąca lutego zjechawszy dla obrania deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. w zwyczajnym miejscu, w kościele ichmościów księży bernardynów kowieńskich przystąpiwszy, tedy do wzmienionych obrad *unanimi voce, affectu et assensu, nemine contradicente* w.j.p. Augustyna Middletona, pisarza gr. pow. kow. na kadencją ruską do Grodna, a w.j.p. Antoniego Blinstruba, miecznego pow. kow. na kadencją litewską do Wilna za deputatów obraliśmy i przeznaczylimy, którzy to obrani j.w.i.p. deputaci w przytomności naszej na sejmiku na miejscu wyżej wyrażonym jurament na tenże urząd wykonali w ten sposób:

Ja, Augustyn Middleton i ja, Antoni Blinstrub przysięgamy Panu Bogu [87v] wszechmogącemu w Trójcy jedynemu na tym, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucyi trybunalskiej, według żałoby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będziemy sądzili, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim ni podłym stanom, na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego, ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na przyjaciela, na tuteznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni,

^b W oblacie notatka o wyciśniętej na czerwonym laku pieczęci herbowej marszałka.

³⁹³ VL, t. 7, s. 171.

ani za posuły i dary, sam przez się, ani przez żadną osobę ich^a nie biorąc, ani spodziewając się na potym^b darów i nadgrody, podarków żadnych ani miasto pamiętnego sądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogroźek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość, i prawa pospolite, i sumnienia przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mamy, rady ani pomocy dawać, tajemnic z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby naszej i za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiliśmy, także prawdziwie, wedle korektury trybunału 1726 roku³⁹⁴ na sejmie w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując na tych sądach[88] trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak mi^c Panie Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i na ciele.

Po wykonaniu takowego juramentu my, urzędnicy i szlachta powiatu kowieńskiego *hoc laudo publico* wzmienionych ichmościów na urząd deputacki kredensowaliśmy, a dla większej pewności takowy kredens podpisanymi ręk własnymi stwardzili^d.

Datum w Kownie 1783 februari 3 dnia.

Ignacy Zabiełło, marszałek^e pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Michał Pac, starosta kow. i borciański; Antoni Korwin Kossakowski^f, chorąży pow. kow.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Adam Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Jakub Korwin Kossakowski, podstoli pow. kow.; Tomasz Mineyko, pisarz ziem. pow. kow.; Ignacy Swinarski, gr. pow. kow. sędzia; Ludwik Korewa, sędzia gr. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Antoni Szorc, cześnik pow. kow.; Tomasz Illinicz, oboźny pow. kow.; Szymon Wiszniewski, starosta krewniski; Adam Meysztowicz, sędzia ziem. kow.; Antoni Eymontt, rotmistrz kow., dworzanin skarbu W.Ks.L.^g; Józef Dołęga Piskorski, *m.p.*; Antoni Sławiński, regent ziem. kow.; Józef Rafanowicz, rotm. pow. kow.; Franciszek Siruć, łowczy pow. grodzieńskiego; Michał Strebeyko; Andrzej Józef^h Noreyko, rotm. pow. brasławskiego;

^a W rkps. 2 brak „ich”.

^b W rkps. 2 „daną”.

^c W rkps. 2 „nam”.

^d W rkps. 2 „umocniliśmy”.

^e W rkps. 2 skreślone „Zabiełło”.

^f W rkps. 2 skreślone „sędzia, podstoli pow. kow.; Tomasz Mineyko, pisarz ziem. pow. kow.”.

^g W rkps. 2 „m.p.”.

^h W rkps. 2 brak imienia „Józef”.

³⁹⁴ VL, t. 6, s. 216.

Zygmunt Świerszczewski, skar. woj. połockiego; [88v] Jakub Bohusz, rotm. pow. kow.; Antoni Korewa podczaszy inflancki, rotm. kow.; Teodor Szuksza, rotmistrz pow. kow.; Piotr Rosławowicz, porucznik pow. kow.; ^jJan Kudrewicz, rotm. pow. kow.; Ignacy^k Bohusz, skarbnik pow. wilkomierskiego, starosta garniski; Dominik Pilecki; ^mKazimierz Eymontt, rotm. pow. kow.; ^mIgnacy Piskorski, rotm. pow. kow.; Andrzej Waxman, rotm. woj. trockiego; Stanisław Strebeyko, horodn. pow. wilk.; Michał Montwiłł, regent gr. pow. kow.; Jakub Zielonko, regent gr. pow. kow.; Adam Lugayłło, gr. kow. regent; Norbert Podolecki, rotm. pow. wołkowskiego, reg. podkomorski woj. smoleńskiego.

94. Sejmik deputacki, 9 II 1784

152. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1784

Rkps LVIA SA 13803, k. 648–649v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Konstantego Domeykę, budowniczyca kow., dnia 9 II 1784.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* w konstytucji roku 1764³⁹⁵ na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam ad solitum comitiorum locum* dnia 9 miesiąca lutego zjechawszy, do obrania deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. w zwyczajnym miejscu, w kościele ichmościów księży bernardynów kowieńskich przystąpiliśmy, tedy *unanimi voce, affectu et assensu, nemine contradicente*, zgodnemi [648v] głosy w.j.p. Ignacego Piskorskiego, rotmistrza pow. kow. na kadencję ruską do Grodna, a w.j.p. Antoniego Domeyki, rotmistrza pow. kow. na kadencję litewską do Wilna za deputatów obraliśmy i destynowaliśmy, którzy to obrani j.w.i.p. deputaci jurament na sęstwo trybunalskie na sejmiku w tymże miejscu, w kościele w te słowa wykonali:

Ja, Ignacy Piskorski, rotmistrz pow. kow. i ja Antoni Domeyko, rotmistrz pow. kow. przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalnej, według żaloby i odporu stron, nie przykładając ani ujmując, będę sędził, zeznania i zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim ani podłym stanom, na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela,

^{j-j} Podpisu brak w w rkps. 2.

^k W rkps. 2 „Jerzy” zamiast „Ignacego”.

^l W rkps. 2 dodano „komor. pow. kow.”.

^{m-m} W rkps. 1 imię przepisane, w rkps. 2 brak tego podpisu.

³⁷⁹ VL, t. 7, s. 171.

krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na przyjaciela, na tutecznego, ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, ani za posuły i dary sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu moim na nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty, pogróżek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość^a, i prawa pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać, tajemnie z izby sądowej rewelować nie będę, [649] a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wszelkiej, prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej gwałtownej potrzeby na żadną praktykę gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie według korektury Trybunału roku 1726³⁹⁶ na sejmie w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując na tych sądach trybunalskich sprawować się będę, jako to sprawiedliwie, przysięgam, tak mnie Panie Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeżeli nie sprawiedliwie Boże mi ubij na duszy i na ciele.

In facie publica na miejscu przyzwoitym ja, marszałek z dalszemi urzędnikami *hoc laudo publico* kredensujemy i *pro majori fide* takowy kredens podpisami rąk własnych stwierdzamy.

Pisan w Kownie roku 1784 miesiąca februarii 9 dnia.

Ignacy Zabięłło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Antoni Kossakowski, chorąży pow. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Szymon Zabięłło, vicebrygadier i pułkownik kawalerii narodowej wojsk litewskich; Jerzy Zabięłło^b, szambelan J.K.M.; Jerzy, hrabia Tyszkiewicz, kasztelan żmudzki; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Florian Siruć, *m.p.*; Jan Rafał [649v] Szymkowski, łowczy pow. kow.; Antoni Blinstrub, mieczny i sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Karol z Wolda Meier, koniuszy pow. kow.; Tomasz Illinic, oboźny pow. kow.; Józef Rodziewicz, horodniczy pow. oszmiańskiego; Józef Szymkowski, rotm. pow. kow.; Józef Kulwieć, pułkownik w.n.; Dominik Pilecki, rotm. pow. kow.; Ignacy Horn, komornik pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Konstanty Domeyko, budowniczy pow. kow.; Onufry Pruszek Bieniewski, rotm. pow. słonimskiego; Jakub Bohusz, rotm. pow. kow.; Józef Kulwieć; Mikołaj Zieliński, komornik pow. kow.

^a Końcówka słowa wyrwana.

^b Nazwisko nadpisane.

³⁹⁶ VL, t. 6, s. 216.

95. Sejmik elekcyjny, 11 II 1784

153. Kredens na podkomorstwo kowieńskie, 11 II 1784

Rkps LVIA SA 13720, k. 49–57v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Aleksandra Korewę, regenta ziem. pow. kow., dnia 11 II 1784.

My, senatorowie, dygnitarze W.Ks.L., urzędnicy ziemscy i grodzcy, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego wszem wobec i każdemu z osobna, komuby o tym wiedzieć należało, oznajmujemy tym naszym *libere electionis* kredensem, iż po zawakowaniu urzędu podkomorstwa tego naszego prześwietnego powiatu przez nastąpiącą śmierć w.j.p. Dominika Medekszy, podkomorzego pow. kow. i po zatamowaniu *activitatis* j.w.j.p. Ignacemu Zabiełłowi, marszałkowi powiatu tegoż kowieńskiego z racy otrzymanej imieniem j.p. Tadeusza Korfa kondemnaty przez plenipotencyjny dokument od wzmienionego j.p. Tadeusza Korfa j.p. Józefowi Łękowskiemu, rotm. wileńskiemu wydany i przed aktami grodu kowieńskiego przyznany, do zarzucenia na pomienionego j.w. marszałka dozwołonej i w kancelaryi ziemskiej kowieńskiej [49v] publicznie ogłoszonej i osobiście przez wyż rzeczonego plenipotenta oświadczzonej, według przepisu praw W.Ks.L., mianowicie konstytucyi *convocationis*³⁹⁷ dnia trzeciego (po elekcyi deputatów być powinna) na zamku J.K.M. kowieńskim, na miejscu prawami przepisany, pod prezydencją j.w. Michała hrabi Paca, starosty sądowego pow. kow. z porządku na niego przypadającą, jednostajnymi głosami, bez żadnej od nikogo i nikomu obiekcyi, wysokim urodzeniem, dystyngowaną zaszczyconego cnotą i do posług publicznych najsposobniejszego w.j.p. Tomasza z Skrzetuszewa Wawrzeckiego, chorążego pow. braśławskiego i podstarostę sądowego pow. kow. za aktualnego podkomorzego tegoż powiatu kowieńskiego obraliśmy i względem J.K.M.P.N.M. do wydania łaskawie przywileju na tenże urząd podkomorski pow. kow. tegoż w.j.p. Wawrzeckiego, jako prawnie ze wszech miar obranego podkomorzego zalecając, ten nasz kredens podpisami rąk naszych stwierdzamy.

Pisan roku 1784 miesiąca februarii 11 dnia. [50]

Michał Pac, sądowy pow. kow. starosta; Piotr Zawisza, sędzia ziem. pow. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. pow. kow.; Ignacy Swinarski, sędzia gr. pow. kow.; Szymon Wiszniewski, sędzia gr. pow. kow.; Augustyn Middleton, pisarz gr. pow. kow.; Kazimierz Dylewski, sędzia gr. pow. starodubowskiego *qua* posesjonat; Karol z Wolda Mejer, koniuszy pow. kow.; Ignacy Middleton, strażnik pow. kow.; Szymon Sagatowski, strażnik woj. trockiego *qua* posesjonat; Antoni Zawadzki, cześnik pow. kow. *qua* posesjonat; Tomasz Mickiewicz, starosta siemien.; Ignacy Lugayłło, starosta rakiski; Michał Dylewski, rotmistrz smoleński *qua* posesjonat; Karol z Wolda Mejer, wojskowicz pow. kow.; Wincenty Mejer, koniuszyc pow. kow.; Leonard Wiszniewski, starosta naszkuński; Nikodem Middleton, rotm. pow. smoleńskiego; Wiktory Maliszewski,

³⁹⁷ VL, t. 7, s. 171.

rotm. pow. kow. jako posesjonat; Jan z Wolda Mejer, chorąży brygady usarskiej; Jakub Zielonka, regent gr. pow. kow.; Antoni Korewa, podczaszy inflancki; Józef Zielonka, porucznik wojsk w. W.Ks.L. *qua* posesjonat; Aleksander z Dębna Korewa, regent ziem. pow. kow., sędzic gr. pow. kow.; Michał Montwiłł, regent gr. pow. kow.; Norbert Wężyk Podolecki, rotm. pow. wołkowyskiego, regent podkomorski woj. smoleńskiego [50v]; Tadeusz Skilski, rotm. woj. trockiego *qua* posesjonat pow. kow.; Maksymilian Gawronski, dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Antoni Lipinski, regent gr. pow. grodzieńskiego; Adam Przesmycki; Stanisław Ellard Fogler, rotm. pow. orszańskiego^a; Józef Ellard Fogler, kapitan buławy polnej wojsk W.Ks.L. *qua* posesjonat; Manswet Podolecki, starosta matławski, posesjonat; Andrzej Nareyko, rotm. pow. brasławskiego, *terrigena* pow. kow.; Stanisław Zaleski, cześnik lidzki; Andrzej Waxman, rotm. woj. trockiego, posesją mający w pow. kow.; Adam Lugayłło, gr. kow. viceregent; Antoni Kozakowski, chorąży W.Ks.L. *qua* posesjonat pow. kow.; Ludwik Pokłoński, rotm. woj. smoleńskiego, por. pow. kow.; Antoni Wimbor; rotm. pow. kow.; Mikołaj Korycki, por. pow. kow.; Antoni Dzierdziejewski, rotm. trocki, dworzanin skarbowy W.Ks.L. *qua* posesjonat; Józef Antoni Kulesza, por. pow. kow.; Michał Szabuniewicz, rotm. woj. smoleńskiego; Józef Brochocki, sar. prak. jako posesjonat; Antoni Koplewski, skarbnik pow. woł[odzimierskiego]; Jan Woronicz, strażnik orszański jako posesjonat; Bartłomiej Hanusowski, chorąży usarski; Ludwik Illinicz, rotm. smoleński, posesjonat kow.; Andrzej Franciszek Prawdzicz, łow. ziem. drogidzki; Piotr Błażejewicz, rotm. brasławski jako posesjonat [51] pow. kow.; Józef Borysewicz jako posesjonat; Józef Łękowski, rotm. woj. wileńskiego *qua* posesjonat; Jan Jerentowicz, cześnik sandomierski jako posesjonat; Piotr Szlunko, strażn. woj. mścislawskiego *qua* posesjonat; Jan Hanusowski, chorąży brygady usarskiej *qua* posesjonat kow.; Franciszek Wysocki; Justyn z Dembna Korewa, sędzic gr. kow.; Franciszek Żelno *qua* posesjonat; Ignacy Horn, komornik pow. kow.; Bartłomiej Szlonko, strażn. mścislawski; Tadeusz Dylewski, s. woj. mińskiego., posesjonat w powiecie kowieńskim; Ignacy Tubielewicz; Bartłomiej Jan Nepomucen Tubielewicz, namiesnik gr. pow. kow.; Antoni Piotrowicz p.c. J.K.M. *qua* posesjonat; Antoni Karwowski, rotm. pow. kow.; Kazimierz Dłuski, posesjonat; Karol Florianowicz, por. pow. wileńskiego; Dionizy Bzura; Franciszek Cellary, rotm. kow., posesjonat; Michał Woronicz, strażn. włodzimierski; Marcin Antoni Terpiłowski, chorąży J.K.M. W.Ks.L. jako posesjonat; Karol Józef Antoni Szyszmanowicz, rotm. pow. brasławskiego *qua* posesjonat; Mateusz Bankowski x; Antoni Szymanowski x; Kazimierz [51v] Wilpizewski x; Franciszek Boreyko x; Józef Boreyko x; Nikodem Piłsudzki x; Mikołaj Rokicki x; Stanisław Wilpizewski x; Szymon Marcinkiewicz x; Antoni Bielski x; Bartłomiej Ludkiewicz; Wincenty Cidzik x; Antoni Rozwadowaki x; Andrzej Rozwadowski x; Wawrzyniec Rozwadowski; Kazimierz Kulwieć x; Józef Stankiewicz x; Macir [sic] Gożew x; Adam Żegzdra x; Antoni Stankiewicz x; Michał Urbanowicz x; Józef Szymanowski x;

^a Skreślone qua poses.

Antoni Jurkiewicz x; Marcin Tułowski x; Jakub Kłosowski x; Maciej Dauksza x; Andrzej Honesta x; Jan Armanowicz x; Franciszek Sobolewski x; Józef Rakowski x; Tadeusz Lango x; Wincenty Ostrouch x; Jerzy Hermanowicz x; Adam Armanowicz x; Andrzej Armanowicz; Michał Chłostowski x; Tadeusz Stawiński x; Jan Gurski x; Krzysztof Benecki x; [52] Szymon Benecki x; Michał Benecki x; Tadeusz Bortkiewicz x; Bonifacy Borowski x; Bonifacy Jaworowski x; Szymon Lichodziewski x; Stanisław Benecki x; Karol Benecki x; Marcin Terpiłowski x; Ignacy Boreyko x; Jerzy Terpiłowski x; Benedykt Terpiłowski x; Michał Ibiański x; Michał Junowicz x; Piotr Slunko; Szymon Marcinkiewicz x; Jakub Marcinkiewicz x; Kazimierz Witkowski x; Józef Skorwid x; Marcin Dobkiewicz x; Marcin Kowalewski x; Bartłomiej Boreyko x; Józef Boreyko x; Wincenty Boreyko x; Piotr Rukiewicz x; Ignacy Boreyko x; Jerzy Terpiłowski x; Tadeusz Kowalewski x; Onufry Bortkiewicz x; Maciej Dobkiewicz x; Tomasz Bortkiewicz x; Antoni Dobkiewicz x; Onufry Borewicz x; Franciszek Miglin x; Ignacy Urbanowicz x; Józef Rydzewski x; Antoni Wołk x; Benedykt Jagintowicz x; Jerzy Jagintowicz x; Antoni Sobolewski x; Wawrzyniec Rozwadowski x; Ludwik Wyszyński x; Wincenty Rozwadowski [52v]x; Maciej Szymanowski x; Józef Borewicz x; Kazimierz Wilpiszewski x; Tomasz Rukowski x; Józef Świerszczewski x; Michał Chomątownski x; Jan Olszewski x; Felicjan Olszewski x; Antoni Bielski x; Mateusz Bańkowski x; Jerzy Lugayłło x; Marcin Finka x; Jerzy Witkowski x; Jerzy Witkowski x [sic]; Adam Żegzdra; Józef Olszewski x; Tomasz Olszewski x; Matusiewicz Staniewicz; Adam Bieniecki x; Piotr Szymanowski x; Jerzy Żyliński x; Stefan Downarowicz x; Mateusz Koryzna x; Mateusz Antonowicz x; Nikodem Szymanowski x; Tadeusz Szymanowski x; Michał Migiln x; Adam Sanowicz x; Jerzy Jacowicz x; Ignacy Miglin x; Jan Czodrowicz x; Antoni Dworzecki x; Antoni Antonowicz x; Józef Ostromecki x; Bartłomiej Boreyko x; Tadeusz Rokicki x; Józef Bankowski x; Adam Wilpiszewski x; Jerzy Wilpiszewski x; Aleksander Bańkowski x; Jan Wilpiszewski x; [53] Jerzy Skoro Bohusicz x; Stanisław Dobkiewicz x; Józef Boreyko x; Kazimierz Bańkowski x; Kazimierz Pietkiewicz; Karol Streczan; Jakub Lisowski x; Piotr Bohuszewicz; Antoni Kulesza; Tadeusz Pokłański; Aleksander Sinicki; Wincenty Ligiedza; Mateusz Wiszniewski; Jakub Uściło; Jakub Downarowicz; Ignacy Dobkiewicz; Bartłomiej Monwid; Dominik Wikierałł; Tomasz Jankowski x; Tomasz Nowicki; Andrzej Andrzejkowicz; Maciej Moniewicz; Józef Karwowski; Maciej Jacuński; Felicjan Parasicki x; Michał Hryniewicz; Antoni Karwowski; Józef Żyliński; Jan Żyliński; Tomasz Krupowicz; Kazimierz Krupowicz; Antoni Krupowicz; Antoni Mincewicz; Ludwik Woliński; Bartłomiej Jacuński; Maciej Ebrowski; Jan Mackiewicz; Michał Eysmontt; Ignacy Legienza; Jakub Dowgird; Franciszek Dowgird; Paweł Jucewicz; Andrzej Jankowski; Jakub Bobrowicz; Daniel Jawoysz; Tadeusz Jankowski; Szymon Michałowski; Jakub Chrapiwicki; Jakub Boreyko x; Michał Borycki x; Mikołaj Borycki x; Tadeusz Downarowicz; Wojciech Korkoz; Ignacy Ropeyko x; Jan Winiewicz; Wincenty Chodykin x; Wawrzyniec Tułowski x; Antoni Karwowski; Felicjan Kiersnowski; Jerzy Kiersnowski; Antoni Miłoszewicz; Józef Prosciewicz; Tomasz Mniewski;

Tomasz Kiersnowski; Tadeusz Sliwiński x; Michał Żegzdra; Adam Żegzdra; Tomasz Babniewicz; Kazimierz Kulwieć x; Antoni Stankiewicz x; Józef Stankiewicz x; Józef Symanowski [53v] x; Tadeusz Jankowski x; Józef Meler x; Onufry Michniewicz; Teodor Bielawski; Paweł Lenkiewicz; Jan Szostakowski; Walenty Kopko x; Ignacy Kopko x; Ignacy Hurlewicz; Wincenty Dabko x; Jan Mackiewicz; Augustyn Mackiewicz; Ignacy Packiewicz; Jan Buczyniewski; Kazimierz Szewliński; Józef Szawliński; Antoni Białko x; Józef Ożegalski; Jan Ożegalski; Adam Malinowski x; Ignacy Żylinski x; Ignacy Kiersnowski; Maciej Klonowski; Józef Tyszko x; Ignacy Koncewicz x; Michał Jankowski; Maciej Pawłowicz; Michał Woytkiewicz; Adam Woytkiewicz x; Antoni Żywień; Stanisław Kamiński; Antoni Zuzniewski; Jan Pawłowicz x; Franciszek Meler; Benedykt Rudkowski x; Florian Jankowski; Cyprian Jagintowicz; Szymon Kudrewicz x; Antoni Biwil; Maciej Andruszkiewicz; Józef Dąbrowski; Michał Kiernożycki x; Ignacy Dowgiałło x; Jakub Kiernożycki x; Józef Downarowicz; Jan Głoniewski; Onufry Obiecanowski x; Maciej Mordas x; Michał Budrewicz x; Ignacy Mackiewicz; Ignacy Mackiewicz [sic] [54] x; Bonifacy Pietkiewicz; Jakub Pietkiewicz; Wojciech Wancewicz; Kazimierz Dachnowicz; Michał Bordyc; Józef Rynkiewicz x; Adam Pawłowski; Andrzej Wimbor; Krzysztof Ołdowski; Kasper Eygird x; Jerzy Dobkiewicz; Józef Łęgowski rotm. woj. wileńskiego; Jan Chrystowski; Tadeusz Korf; Dominik Korf, chorąży^b pow. kow.; Stanisław Modzelewski, cześn. łomżyński; Gabriel Hrydzicz; Ignacy Hrydzicz, por. braślawski; Andrzej Antoniewicz; Michał Węciewicz; Stanisław Kuremski; Adam Woytkiewicz; Antoni Żywień, chor. wojsk W.Ks.L.; R. Terentowicz; Ludwik Piątkowski; Tomasz Kulipowicz x; Józef Wysocki x; Piotr Błażejewicz rotm. pow. braślawskiego; Ludwik Rodziewicz; Wincenty Pochowski; Mikołaj Szczytnicki; Florian Czarniawski; Jakub Filipowicz; Jan Kleczkowski; Stanisław Tucewicz; Symon Iwaszkiewicz; Tomasz Klaczkowski; Nikodem Mackiewicz x; Kazimierz Chreptowicz x; Ignacy Chreptowicz x; Roman Jankowski x; Seweryn Brodowski x; Jakub Czaykowski; Benedykt Piotrowicz; Aleksander Pokłoński x; Mateusz Gutkowski x; Wawrzyniec Jawoysz; Antoni Klonowski; Wincenty Malinowski x; [54v] Jakub Malinowski x; Józef Kleczkowski; Felicjan Jankowski; Kazimierz Mackiewicz x; Jan Mackiewicz x; Andrzej Waxman rotm.; Ludwik Pokłoński, rotm.; Maciej Żuromski; Antoni Kulesza; Adam Downarowicz; Maciej Jachimowicz x; Piotr Wysocki x; Michał Jachimowicz x; Symon Jachimowicz x; Antoni Jachimowicz x; Adam Piotrowicz x; Józef Klidzia, por. J.K.M.; Michał Piotrowicz x; Michał Klidzia x; Piotr Honesty; Mateusz Stacewicz; Andrzej Stacewicz; Józef Honesty; Michał Konstantynowicz x; Jan Konstantynowicz; Jakub Piotrowicz; Franciszek Downarowicz; Sylwester Downarowicz x; Piotr Downarowicz; Wawrzyniec Karczewski; Jakub Obiecanowski x; Józef Stabiński x; Karol Karpowicz x; Antoni Lang x; Kazimierz Korkoz x; Ignacy Klidzia x; Jan Obiecanowski; Tadeusz Downarowicz; Maciej Downarowicz; Wincenty Downarowicz x; Jerzy Kulesza por. kow.; Antoni

^b Zapewne „chorążyc”.

Kulesza por. kow.; J. Puciata; [55] Antoni Witkowski; Antoni Korkoz x; Tadeusz Morgiewicz; Marcin Obiecanowski; Jakub Morgiewicz; Ksawery Junowicz; Ignacy Junowicz; Jan Kagieli; Tadeusz Kagieli; Jan Krupski; Kajetan Krupski; Dominik Micewicz x; Bartłomiej Mackiewicz; Aleksander Klidzia x; Kazimierz Klidzia x; Benedykt Łukomski x; Ignacy Pieslak x; Ambroży Mackiewicz; Wincenty Zastowt x; Franciszek Kozakiewicz x; Augustyn Miliszewski x; Ignacy Andruszkiewicz x; Michał Andruszkiewicz x; Jan Sobolewski x; Józef Sobolewski x; Stanisław Sobolewski x; Jan Antoniewicz; Antoni Matusiewicz; Kazimierz Jezierski x; Stanisław Jodko x; Antoni Olszewski x; Antoni Olszewski x [sic]; Joan Szwykowski x; Jakub Kłosowski; Antoni Bialiński x; Marcin Budrewicz x; Jakub Bialiński; Wiktory Pietruszkiewicz x; Maciej Stankiewicz; Józef Matusiewicz; Tadeusz [55v] Matusiewicz; Izidor Juszkiewicz, cześnik słon.; Tadeusz Jabłoński; Piotr Iwiański; Jerzy Irzycki; Jerzy Witkowski; Tomasz Irzycki rotm. brasławski; Józef Gieysztor; Józef Bańkowski; Władysław Brzezicki; Symon Rakaczewski; Ignacy Rakaczewski x; Jan Mensewicz; Ignacy Janowicz x; Ignacy Dobkiewicz; Antoni Kochiec, rotm. brasławski; Antoni Borucki; Jan Dobkiewicz; Karol Kulesza; Ignacy Pokoski; Jerzy Mikutowicz; Szymon Mikutowicz; Tadeusz Mackiewicz; Ignacy Ostromecki; Józef Gromnicki; Jerzy Ostromecki; Tomasz Świdorski; Benedykt Zalewski; Józef Dąbrowski; Michał Sokołowski; Kazimierz Zasztowt; Jerzy Weysztart; Ludwik Niekrasz; Antoni Surgian; Jan Kulesza; Michał Kiernożycki; Dominik Wołk por. trocki; Stanisław Dobkiewicz x; Kazimierz Malinowski x; Mateusz Michałowski; Jan Miłaszewski; Szymon Białkowski; Dominik Kulikowski; Jakub Hryniewicz x; Antoni Gieysztor; Adam Gieysztor x; Ignacy Gieysztor; Józef Junowicz x; Kazimierz Dombrowski; Maciej Jankowski; Jerzy Dombrowski; Mateusz Downarowicz; Adam Rudnicki x; Józef Zaleski x; Jakub Zaleski x; Jan Dackiewicz x; Ignacy Klidzia; Jakub Klidzia; Ludwik Dobkiewicz [56]; Maciej Czaykowski x; Maciej Dobkiewicz x; Mateusz Dubrawski x; Józef Gutkowski x; Mateusz Kamiński; Antoni Jacuński x; Jerzy Wodeysza; Antoni Dobkiewicz; Michał Mordas; Antoni Mordas; Jan Nowicki; Jan Kulikowski; Piotr Karasiewicz Tokarzewski; Florian Bohusz Baranowski; Józef Beresniewicz; Michał Zimnoch; Mikołaj Sucharzewski; Michał Siemaszko; Tadeusz Szerwinski; Alojzy Sperski, wojskowicz czernichowski; Jan Karchutowski; Szymon Andruszkiewicz; Kazimierz Narbut; Augustyn Wedecki; Karol Łukaszewicz; Augustyn Słopczyński; P. Pióro; Józef Borysewicz; Mateusz Łonczewski; Onufry Borysewicz; Tadeusz Byliński; Antoni Bykowski; Jerzy Witkowski x; Paweł Witkowski x; Józef Borycki; Antoni Borycki; Ignacy Wrotnowski; Kazimierz Raczy; Tadeusz Boban; Kar. Mar. Markiewicz; Mateusz Woysztor Streczon; Karol Piotr Bohuszewicz; Antoni Wimbor; Józef Montwiłł; Józef Urniaż; Józef Stawski; Jan Proniewicz; Ignacy Stawski; Ignacy Wimbor; Marcin Tyszko; Adam Lugałyło; Bartłomiej Szlunko; Tadeusz Szyrwiński; Tomasz Junowicz; Franciszek Łabanowski x; Dawid Skirgayıło x; Michał Urniaż x; Michał Urniaż x [sic]; Andrzej Gineyko x; Andrzej Nareykowicz x; Dominik Budkiewicz x; Ignacy Mackiewicz x; Nikodem Mackiewicz [56v] x; Michał Rakiewicz x; Maciej Dowmontt x; Wojciech Montwiłł x; Wojciech

Montwiłł x [sic]; Tadeusz Montwiłł x; J. Muszewski x; Antoni Ibiański x; Franciszek Drąseyko x; Benedykt Chrystowski x; Mateusz Ibiański x; Jakub Szymkowski; Antoni Sabecki x; A. Moler x; Jerzy Mogien x; Jerzy Wędziagolski x; Dominik Wędziagolski x; Józef Downtort; Piotr Paszkiewicz x; Antoni Lugayłło; Adam Lugayłło; Kazimierz Kuszewski x; Jan Nartowt x; Franciszek Lugayłło; Jerzy Lugayłło; Nikodem Lugayłło x; Antoni Bielkiewicz x; Adam Dowmott x; Józef Stawski x; Jan Budrewicz x; Antoni Budrewicz x; Franciszek Pietkiewicz; Antoni Szwaszkiewicz; Ignacy Lugayłł; Stefan Nareykowicz; Józef Andruszkiewicz x; Antoni Witkiewicz x; Józef Nareykowicz x; Jan Urniaż x; Piotr Montwiłł x; Michał Uzdownski x; J. Staszekiewicz x; Tomasz Skirgayłło; Michał Proniewicz x; Kazimierz Żebrowski x; Wincenty Montwiłł; Kazimierz Montwiłł x; Ignacy Montwiłł x; Michał Łabunowski x; Józef Zapolski x; Michał Stankiewicz x; Tadeusz Budkiewicz x; Antoni Dworzecki x; Antoni Antonowicz; Józef Ostromecki x; Bartłomiej [57] Boreyko x; Tadeusz Rokicki x; Józef Bańkowski; Adam Wilpiszewski x; Jerzy Wilpiszewski x; Aleksander Bańkowski x; Jan Wilpiszewski x; Skorobochaty x; Stanisław Dobkiewicz x; Józef Boreyko x; Kazimierz Bańkowski x; Kazimierz Pietkiewicz x; Karol Freczyn x; Jakub Lisowski x; Piotr Bouszewicz x; Andrzej Woysin Antoniewicz; Jerzy Dymśa, porucznik pow. kow.; Antoni Kulwieć, rotm. pow. brasławskiego; P. Pióro; Maciej Andruszkiewicz; Jan Dobszewicz; Bartłomiej Slunko strażn. mściśławski; Ignacy Tubielewicz; Franciszek Lugayłło; Karol Kulesza; Józef Dackiewicz x; Józef Klidzia, por. J.K.M.; Stanisław Pokłoński; Daniel Dackiewicz x; Jan Dackiewicz x; Józef Ostromecki x; Adam Woytkiewicz; Antoni Korkoz x; Ludwik Uściło; Mateusz Wiszniewski x; Antoni Kulesza; Ksawery Junowicz; Ignacy Junowicz; Jan Sobolewski x; Stanisław Sobolewski x; Jakub Uściło x; Tadeusz Downarowicz; Stanisław Dobkiewicz x; Michał Hrynkiewicz; Jan Mackiewicz x; Piotr Wysocki; Mateusz Iżycki, rotm. pow. brasławskiego; Ignacy Rykaczewski x; Justyn Lankowski, por. wileński; Ignacy Nareyko; Marcin Jucowski; Tadeusz Matuszewicz; Antoni Rozwadowski; Jakub Slunko, strażnik połocki [57v]; Bartłomiej Jan Nepomucen Tubielewicz, namiesnik gr. pow. kow.

154. Sufragia na podkomorstwo kowieńskie, 11 II 1784

Rkps LVIA SA 13803, k. 657–667, obłata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Konstantego Domeykę, budowniczyca pow. kow., dnia 11 II 1784.

Jan Eyczun; Jan Medeksza; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Michał Romanowski; Adam Labanowski, porucznik pow. kow.; Bartłomiej Medeksza, s.w.t.; Józef Koreywa; Jakub Domaszewicz x; Maciej Matuszewicz x; Antoni Korgowtt x; Samuel Szyłański x; Jan Twirbutt x; Benedykt Twirbutt x; Stefan Nareykowicz x; Tadeusz Rymowicz x; Szymon Pietkiewicz x; Stanisław Syriatowicz x; Wincenty [657v] Junowicz x; Kazimierz Gukiewicz x; Michał Lakowicz x; Adam Iwanowski; Tomasz Rafanowicz x; Jan Zełno x; Michał Eyczun; Stanisław Eyczun;

Marcin Jakubowski x; Florian Koreywa x; Antoni Koreywa x; Stanisław Koreywa; Kazimierz Żebrowski x; Kazimierz Eymont; Bartłomiej Radwiłowicz x; Szymon Kudrewicz x; Maciej Dowtort; Antoni Jagiełłowicz x; Tadeusz Eysmont; Antoni Mirynowicz; Marcin Szyłański x; Andrzej Zdanowicz; Franciszek Zdanowicz; Maciej Mirynowicz; Jan Mimoński; Michał Mimoński; Franciszek Stęgnił; Michał Juszkiewicz; Mikołaj Juszkiewicz; Adam Juszkiewicz; Piotr Juszkiewicz; Szymon Jawoysz x; Stanisław Zelno x; Szymon Zelno x; Maciej Zelno x; Jakub Koreywa x; Tomasz Felkowski x; Stanisław Felkowski; Mateusz Kimont x; Józef Koreywa x; Piotr Paszkiewicz; Szymon Paszkiewicz x; Mateusz Montwiłł x; Tadeusz Chrzczonowicz; Adam Michniewicz x; Jan Łubieński x; Dominik Pietkiewicz x; Jan Nichielewicz x; Nikodem Mackiewicz x; Jan Ibiański; Andrzej Ibiański; Jan Drąseyko x; Kazimierz Dyrda; Mateusz Gineyko x; Jan Paszkiewicz; Adam Dragatt; Józef Jasudowicz; Kazimierz Urniaż x; Dominik Jasudowicz x; Józef Wimbor x; Jan Ibiański; Stanisław Nartowt x; Adam Zdanowicz; Mikołaj Łabanowski x; Jan Koczan; Szymon Szyłykowski x; Andrzej Piotrowski x; Józef Dobkiewicz x; Józef Żebrowski; Antoni Żebrowski x; Tadeusz Żebrowski; Michał Jawoysz x; Jan Zdanowicz; Michał Kulwieć, mostowniczy kow.; Szymon Łakowicz; [658] Andrzej Kozakiewicz; Franciszek Parys; Adam Libniewicz; Karol Kozakiewicz x; Kasper Eymont x; Józef Butkiewicz x; Jerzy Ibiański x; Jan Goyżewski x; Jan Goyżewski x [sic]; Jakub Goyżewski x; Onufry Ibiański x; Nikodem Ibiański x; Adam Drąseyko; Franciszek Ibiański; Nikodem Dackiewicz; Mateusz Gineyko x; Jan Steygniłł x; Piotr Dauksza x; Szymon Łabanowski x; Fabian Łabanowski x; Jan Ibiański x; Franciszek Drąseyko; Antoni Meler x; Jan Drąseyko x; Józef Drąseyko x; Andrzej Ibiański x; Józef Klepacki x; Jerzy Nartowt; Stanisław Nartowt; Antoni Nartowt x; Jan Nartowt x; Antoni Nacewicz x; Michał Puchalski; Józef Bochdziewicz x; Antoni Ibiański x; Michał Dowtort x; Jan Urniaż x; Antoni Pytkiewicz x; Maciej Szyłakowski; Piotr Strygo x; Michał Darwid x; Józef Dowiad; Ignacy Kudrewicz; Piotr Wasiniewski x; Benedykt Montowt; Tadeusz Eymont; Dominik Iszora x; Tadeusz Rymowicz x; Jerzy Kulwieć x; Piotr Rafanowicz x; Piotr Węciewicz x; Andrzej Węciewicz, porucznik pow. kow.; Stanisław Ibiański; Dominik Medeksza; Jerzy Medeksza; Piotr Medeksza; Wawrzyniec Medeksza x; Józef Kulwieć; Job Syriatowicz x; Antoni Siedziewicz x; Maciej Gineyt x; Michał Urbanowicz x; Józef Urbanowicz x; Jan Urbanowicz x; Maciej Woywodzki x; Jerzy Woywodzki x; Antoni Mongint x; Józef Mongint x; Jan Mongin x; Józef Koplewski x; Jan Salamon Koplewski; Józef Skirgayło; Ignacy Orłowski; Tadeusz Żukowski x; Piotr Łabunowski; Jerzy Piotrowski; Szymon Mackiewicz x; Antoni Kamiński; Ignacy [658v] Kamiński; Michał Kamiński; Franciszek Czerniewski; Józef Czerniewski; Maciej Nowicki x; Szymon Nowicki x; Józef Olszewski; Jan Szawaczański; Franciszek Grzybowski; Michał Grzybowski; Józef Łabanowski; Wiktory Kognowicki, strażn. starodubowski; Ignacy Bortkiewicz; Jan Marcinkiewicz x; Tomasz Goyżewski; Józef Pietkiewicz; Stanisław Roszczewski; Józef Koczan x; Franciszek Dobkiewicz x; Maciej Dobkiewicz x; Michał Ibiański x; Adam Romaszko x; Józef Lisowski x; Michał Worłowski x; Antoni Lachowski x;

Jan Dowgiałowicz x; Andrzej Mickiewicz x; Józef Dyrmont x; Ignacy Dobkiewicz x; Dominik Szymkowski, porucznik pow. kow.; Wincenty Zdanowicz x; Adam Rosławowicz x; Franciszek Ibiański; Józef Dackiewicz; Michał Mingayło x; Tomasz Mickiewicz; Adam Miłosz; Michał Dobkiewicz x; Józef Juszkiewicz; Andrzej Steygwił x; Maciej Sobolewski x; Kazimierz Gieczewski x; Szymon Gieczewski x; Wincenty Ibiański; Jakub Lisowski x; Jakub Łaniewski x; Jerzy Romaszko; Antoni Mironowicz; Mateusz Pietkiewicz; Benedykt Montowt; Maciej Mongin x; Jerzy Pietkiewicz x; Adam Ibiański; Jan Paszkiewicz x; Mikołaj Paszkiewicz x; Józef Junowicz x; Wincenty Prusewicz x; Tomasz Dobkiewicz x; Franciszek Dobkiewicz x; Michał Bielewicz; Stanisław Eyczun x; Piotr Rosławowicz, porucznik pow. kow.; Józef Rosławowicz x; Kazimierz Pietkiewicz x; Stanisław Grzybowski; Tomasz Dymsza; Antoni Giedroyć, strażnikowicz [wilkomierski] [659]; Michał Babiło; Konstanty Domeyko, budowniczy kow.; Antoni Domeyko^a; Mikołaj Szauliński; Mikołaj Zieliński; Józef Kończa; Dyzmas Domeyko, porucznik pow. kow.; Wojciech Kamiński; Kazimierz Gineyko rotm. x; Józef Twirbut; Andrzej Szatyński; Józef Szatyński x; Maciej Gineyko; Bartłomiej Rukuyzo; Jan Ochman; Szymon Ochman; Onufry Chrzczonowicz; Ludwik Petelczyk; Maciej Satkiewicz; Józef Gukiewicz; Józef Azuliński; Kazimierz Iwanowski; Józef Łukowski; Merchel Rumowicz; Felicjan Miedzwiecki; Piotr Skirgayło; Maciej Boniszko; Adam Boniszko; Władysław Surwiłło x; Władysław Buderwicz x; Michał Szatyński x; Adam Swolkien x; Bonifacy Swolkien x; Jan Swolkien x; Jerzy Sokółowski x; Jakub Jawgiełłowicz x; Antoni Osowski x; Stanisław Swolkien x; Franciszek Eydziatowicz x; Bartłomiej Maczański x; Andrzej Maczański x; Jerzy Gineyko x; Józef Rukuyza x; Jan Maczański x; Jan Twirbutt x; Franciszek Twirbutt x; Piotr Twirbutt x; Tomasz Ossowski x; Mikołaj Gabryałowicz x; Maciej Downtort x; Szymon Gineyko x; Andrzej Mackiewicz x; Jerzy Gineyko x; Bogusław Martuszewicz x; Stanisław Dyrmont x; Michał Zwycewicz x; Kazimierz Kulwieć x; Adam Dragatt x; Adam Siedziewicz x; Jakub Januszkiewicz x; Mateusz Skolski x; Michał Skolski x; Antoni Juskiewicz x; Jakub Jawgiełłowicz x; Jerzy Siedziewicz x; Maciej Michalkiewicz x; Benedykt Rymowicz x; Antoni Stańczyk x; Wincenty Stańczyk x; Kazimierz [659v] Tuskiewicz x; Stanisław Tuskiewicz x; Bartłomiej Rodowicz x; Jan Józef z Chmarów Czyżewski x; Tadeusz Łabuński x; Michał Chrzczonowicz x; Jakub Łabuński x; Andrzej Piotrowski x; Jan Bortkiewicz x; Michał Gineyko x; Józef Szczerbo; Józef Niwiński x; Jan Szczerbo x; Władysław Budrewicz; Władysław z Wizgida Domeyko; Mikołaj Narkiewicz x; Andrzej Narkiewicz x; Jan Michniewicz x; Franciszek Narkiewicz x; Michał Downtort x; Piotr Gineyko; Józef Jankowski x; Dominik Downtort x; Piotr Żukowski x; Kazimierz Szatyński x; Adam Zaborski x; Józef Zaborski x; Stanisław Stankonowicz; Józef Jestrubowski x; Józef Mogien x; Antoni Surwiłło x; Stefan Surwiłło x; Antoni Kulwieć x; Jerzy Gieysztor x; Dominik Twirbutt x; Andrzej Szablewicz; Jan Ibiański; Michał Pawłowicz x; Bartłomiej Boreysza; Onufry Rostkowski;

^a Nazwisko przeprawione.

Michał Januszewski x; Andrzej Jakszewicz; Józef Januszewski x; Tadeusz Romanowski; Jerzy Stankunowicz; Jerzy Stańczyk; Antoni Tomaszewski x; Stanisław Honesty b. woj. trockiego; Antoni Chełstowski; Józef Chełstowski; Benedykt Honesty, b woj. trockiego; Wincenty Kuniszewski x; Michał Romanowski x; Giedeon Chrzczanowicz x; Adam Żebrowski x; Marcin Szablewicz x; Michał Szablewicz x; Tadeusz Ibiański x; Andrzej Ibiański x; Józef Nareyko x; Nikodem Szablewicz x; ^bMichał Szablewicz^b; Ignacy Iszliński; Jan Nieciecki x; Józef Narkiewicz x; Antoni Giedroyc x; [660] Tadeusz Waszkiewicz x; Ignacy Rzepnik x; Jan Ozoliński x; Kazimierz Narkiewicz x; Józef Narkiewicz x; Jan Chrzczonowicz x; Tadeusz Chrzczonowicz x; Maciej Rzepnik x; Jakub Rzepnik x; Andrzej Rzepnik x; Adam Kulwieć x; Jan Kulwieć x; Jerzy Kulwieć x; Dominik Kulwieć x; Nikodem Kulwieć x; Jerzy Skirgayłło x; Tadeusz Kulwieć x; Szymon Ochman x; Jan Ochman x; Szymon Satkiewicz x; Hieronim Żukowski x; Jan Pugirski x; Michał Pugirski x; Nikodem Szablewicz x; Maciej Mogien x; Jan Gotowt x; Adam Nocewicz x; Andrzej Szablewicz x; Dominik Ibiański x; Ignacy Ibiański x; Jakub Gintowt Łokiański; Franciszek Mogien x; Adam Eysmont; Maciej Sołomin por. pow. kow.; Mikołaj Saweczański x; Antoni Zasimowski x; Antoni Witkowski x; Antoni Tomaszkowski x; Jakub Jasudowicz x; Jan Chrzczonowicz x; Jakub Kiersnowski x; Adam Sawrynowicz x; Michał Butkiewicz x; Tadeusz Chrzczonowicz x; Bartłomiej Rokuza x; Jerzy Satkiewicz x; Kazimierz Junkowski x; Kazimierz Kulikowski x; Ludwik Zasimowski x; Jerzy Woydat x; Adam Koreywo x; Szymon Saweczański x; Kazimierz Martuszewicz x; Adam Łabunowski x; Mateusz Dalecki x; Władysław Koreywo x; Józef Jankowski x; Tadeusz Satkiewicz x; Adam Dragatt x; Jan Marcinkiewicz x; Tadeusz Dobożyński x; Dominik Dobożyński x; Jerzy Hoszczyc [660v] x; Jerzy Tomaszewski x; Jerzy Woiewodzki x; Stanisław Okmiański x; Ignacy Łakowicz x; Adam Łakowicz x; Tadeusz Ibiański x; Michał Ibiański x; Antoni Strebeyko x; Piotr Żukowski x; Szymon Żukowski x; Bartłomiej Wonząd x; Antoni Wonzod x; Stanisław Tuskiewicz x; Józef Hryniewicz x; Stanisław Turłaj x; Onufry Krzczonowicz x; Michał Januszewski x; Bartłomiej Rokuyza x; Jerzy Witkiewicz x; Kazimierz Jankowski x; Samuel Strebeyko x; Maciej Rokuza x; Mikołaj Eymont x; Jerzy Eymont x; Maciej Koczan x; Bonifacy Wonzont x; Kazimierz Tuskiewicz x; Adam Sądziwicz x; Kazimierz Szatyński x; Onufry Tyszkiewicz, oboźny³⁹⁸ woj. smoleńskiego; Antoni Medeksza; Nikodem Szablewicz; Michał Szablewicz; Jan Pogirski; Andrzej Szablewicz; Kasper Rokuyza; Andrzej Sadasz *mp.*; Mojżesz Drąseyko x; Adam Węcewicz x; Tadeusz Łoywis x; Józef Montwił x; Kazimierz Ratowt x; Antoni Eygirt x; Szymon Sudyk x; Onufry Swolkien x; Jerzy Dragatt x; Fryderyk Korff x; Michał Szukiewicz x; Adam Bortkiewicz x; Józef Sudyk x; Antoni Eymont x; Józef Krypowicz x; Karol Zaleski x; Stanisław Zaleski x; Bohdan Zaleski x; Stefan Rudelewicz x; Franciszek Sereyko x; Antoni Rafanowicz x; Franciszek Nartowt x; Franciszek Mongirt x; Józef Ratom-

^{b-b} Podpis nadpisany.

³⁹⁸ Powinien być oboźnic, por. *Urządnicy*, t. 4, s. 118.

ski x; Jan Żebrowski x; Jan Sokołowski x; Bartłomiej Grzybowski x; Jan Rafanowicz x; Antoni Rybiński x; Karol Dymśza x; Mateusz Nareyko x; Paweł Nareyko x; Tomasz Gudowicz x; Józef Petraszewicz x; Michał Rudziański x; [661] Jan Kraszawski x; Piotr Strygo x; Jan Zewelo x; Wincenty Junowicz x; Benedykt Koiałański x; Antoni Buyniewicz x; Jakub Skirgayło; Tomasz Skirgayło; Piotr Skirgayło; Stefan Skirgayło x; Tomasz Skirgayło młodszy x; Andrzej Jagiełłowicz x; Jan Jagiełłowicz x; Jakub Jagiełłowicz x; Piotr Jagiełłowicz x; Antoni Laudański x; Antoni Medeksza x; Ludwik Cellary rotm. pow. kow.; Michał Rafanowicz x; Tomasz Rafanowicz x; Stefan Rafanowicz x; Józef Skalski, chor. J.K.M.; Stanisław Ibiański x; Jakub Ibiański x; Tadeusz Proniewicz x; Stanisław Proniewicz x; Józef Stęgnił x; Ignacy Steygnił x; Jerzy Romaszko x; Ignacy Romaszko x; Jerzy Jawoysz x; Kazimierz Rakiewicz x; Jan Węciewicz x; Tadeusz Lachowski x; Kazimierz Czerniewicz x; Ignacy Czerniewicz x; Józef Czerniewicz x; Aleksander Czerniewicz x; Franciszek Mimoński x; Jan Mimoński x; Andrzej Zdanowicz x; Franciszek Zdanowicz x; Jan Stęgnił x; Ignacy Stęgnił x; Jakub Sobolewski x; Jerzy Mickiewicz x; Jan Wocianiec, porucznik; Jerzy Szymkowski, porucznik x; Józef Dowołat x; Ignacy Szymkowski x; Andrzej Nartowt x; Bartłomiej Boreysza x; Ignacy Boreysza x; Józef Mogin x; Jan Boreysza x; Tadeusz Eymont; Wincenty Boreysza x; Jan Eyczun x; Michał Eyczun x; Gabriel Szymkowski x; Dominik Zwycewicz x; Kazimierz Guk x; Jan Martusewicz x; Bogusław Martusewicz x; Piotr Rostkowski x; Onufry Rostkowski x; Tadeusz Rostkowski x; [661v] Tadeusz Korgoft x; Dominik Korgoft x; Michał Gineyko x; Michał Wasilewski x; Józef Wasilewski x; Michał Syrutowicz x; Antoni Rodowicz x; Tadeusz Zwycewicz x; Władysław Staszewicz x; Stanisław Raczek x; Jakub Łokiański x; Kazimierz Ratowt x; Antoni Eygird x; Szymon Sudyk x; Mateusz Jagiełłowicz x; Michał Romanowski x; Michał Szatyński x; Michał Chrzczonowicz x; Mateusz Jakielewicz x; Franciszek Jurewicz x; Piotr Wasiniewski x; Mojżesz Drąseyko x; Adam Drąseyko x; Józef Łabuński; Jakub Łabuński x; Jerzy Pozerski; Tadeusz Kulwieć x; Szymon Kulwieć x; Adam Kulwieć x; Jan Kulwieć x; Antoni Kulwieć x; Jan Gotowt x; Adam Pacewicz x; Antoni Nacewicz x; Kazimierz Dobkiewicz; Michał Dobkiewicz x; Piotr Wasiniewski x; Antoni Gulbiński x; Szymon Draseyko x; Tomasz Gineyko x; Antoni Siawrymowicz x; Adam Boniszko x; Jerzy Wisztok x; Jakub Zagowicz x; Tadeusz Zablocki x; Wincenty Junowicz x; Dominik Zyczewicz; Stefan Rakowski x; Piotr Rostkowski x; Józef Mątwił x; Ignacy Kunicki x; Adam Juniewicz x; Kazimierz Pozerski x; Maciej Mogin x; Adam Chalecki x; Józef Wasilewski x; Antoni Drąseyko x; Bartłomiej Piotrowski x; Władysław Staszewicz x; Bonawentura Prosciewicz x; Michał Darwid x; Józef Pozerski x; Józef Michniewicz x; Jan Dowtort x; Mateusz Jagiełłowicz x; Antoni Rodowicz x; Bonifacy Żukowski x; Antoni Skirgayło; [662] Kasper Rokuyza; Andrzej Sudyk; Andrzej Radwiłłowicz x; Jan Zewelo x; Antoni Rokuyza x; Jan Mickiewicz x; Andrzej Fiatkiewicz x; Maciej Chrzczonowicz x; Józef Dowołgo x; Józef Chrepczewicz; Tadeusz Ibiański x; Stanisław Skorulski, chorążyc pow. słonim.; Józef Staszewicz; Mateusz Hregorowicz x; Józef Chrzczonowicz; Adam Ratowt x; Stanisław

Szadzewicz x; Tadeusz Butkiewicz x; Tadeusz Zwycewicz x; Jan Hanusowski x; Andrzej Dragatt x; Kazimierz Ratowt x; Tadeusz Łoywis x; Antoni Tyszkiewicz x; Michał Łabuński x; Antoni Eymont x; Józef Iwanowski x; Jerzy Korf x; Antoni Targoński x; Jerzy Kulwieć x; Józef Sudyk x; Antoni Żukowski x; Antoni Sudyk x; Tadeusz Dyrmont x; Symon Satkiewicz x; Symon Januszkiewicz x; Piotr Juniewicz x; Tomasz Skirgayło x; Jan Juniewicz x; Jerzy Szymkowski x; Gabriel Szymkowski x; Adam Draseyko x; Dominik Korgowt x; Ignacy Stankiewicz x; Szymon Kulwieć x; Tomasz Boniszko x; Bartłomiej Stankiewicz x; Bartłomiej Mimoński x; Antoni Stankiewicz x; Jerzy Mimoński x; Florian Eymont x; Symon Tuszkiewicz x; Tomasz Stankiewicz x; Andrzej Jagiełłowicz x; Kazimierz Downtort x; Jerzy Tuskiewicz x; Wincenty Boreysza; Michał Satkiewicz x; Józef Juszkiewicz x; Antoni Strebeyko x; Adam Strebeyko x; Jerzy Sławiński x; Franciszek Niemiro x; Józef Łabuński x; Jakub Łabuński x; Jerzy Pozerski x; Andrzej Eymont x; [662v] Zygmunt Eymont x; Józef Szatyński x; Andrzej Szatyński x; Benedykt Rymowicz x; Mikołaj Narkiewicz x; Antoni Terasowicz x; Józef Honesty x; Ludwik Honesty x; Jan Klidzia x; Jakub Klidzia x; Franciszek Klidzia x; Jerzy Rodzewicz x; Franciszek Downarowicz x; Franciszek Terpiłowski x; Michał Mordas x; Antoni Zaleski x; Kazimierz Mackiewicz x; Piotr Cybulski x; Stanisław Abramowicz x; Karol Bohdanowicz x; Andrzej Silicki, rotm.; Tomasz Silicki x; Andrzej Danowski x; Andrzej Matulewicz x; Tadeusz Cybulski x; Mateusz Downarowicz x; Maciej Szubsyński x; Michał Bohdanowicz; Karol Bohdanowicz, por. pow. starodubowskiego; Tomasz Puciatowski x; Jan Opan Włochowicz, skarbnik chał.; Mateusz Brzezukiewicz x; Franciszek Krzyżanowski x; Dominik Michajłowicz, star. wozniczański; Józef Michajłowicz, star. wozniczański; Józef Niekraszewicz; Andrzej Rafanowicz x; Adam Kulwieć x; Wojciech Illinicz^c; Leon Kończa; Medard Kończa; Józef Rosławowicz; Antoni Rosławowicz; Wincenty Rosławowicz; Adam Rosławowicz; Antoni Romaszko; Tomasz Romaszko; [663] Maciej Dobkiewicz; Tomasz Dobkiewicz; Jan Lisowski; Józef Lisowski; Mateusz Januszkiewicz; Jan Romaszko; Józef Dobkiewicz; Wincenty Ibiański; Józef Ibiański; Józef Rosławowicz; Wincenty Lisowski; Wincenty Szymkowski; Dominik Szymkowski, porucznik pow. kow.; Michał Worłowski; Michał Ibiański; Szymon Worłowski; Antoni Gieczowski; Szymon Gieczewski; Kazimierz Gieczewski; Józef Gieczewski; Michał Eyczun; Kazimierz Eymont; Jan Stęgwillo; Wincenty Steygwillo; Antoni Steygwillo; Tomasz Kozakiewicz; Stanisław Grzybowski; Jakub Kudrewicz; Stanisław Kudrewicz; Jan Kudrewicz, rotm. pow. kow.; Michał Kudrewicz; Ignacy Kudrewicz; Jerzy Stankiewicz; Szymon Zelnio; Jakub Ibiański; Mateusz Michniewicz; Jakub Zelno; Franciszek Zelnio; Kazimierz Zelnio; Jerzy Jawoysz; Stanisław Ibiański; Jerzy Romaszko; Szymon Romaszko; Maciej Michniewicz; Jan Goyżewski; Jakub Goyżewski; Jan Goyżewski; Piotr Szorkowski; Józef Szarkowski; Andrzej Ibiański; Józef Witkowski; Franciszek Ibiański; Tomasz Ibiański; Jan Ibiański;

^c Skreślone nazwiska: „Kazimierz Gineyko; Józef Twirbutt; Dominik Twirbutt x; Andrzej Szatyński; Józef Szatyński *m.p.*; Maciej Gineyko; Bartłomiej Rukuyza; Antoni Rosławowicz”.

Andrzej Ibiański; Ignacy Ibiański; Józef Domeyko [663v] Tadeusz Drąseyko; Kazimierz Drąseyko; Michał Drąseyko; Szymon Draseyko; Franciszek Dros; Jan Drąseyko; Jan Ibiański; Mateusz Ibiański; Dominik Chrystowski; Jerzy Witkowski; Tomasz Witkowski; Antoni Ibiański; Piotr Ibiański; Jerzy Mogien; Stanisław Eyczun; Józef Stęgniwo; Andrzej Steygniwo; Tadeusz Proniewicz; Jan Mimoński; Antoni Rakiewicz; Nikodem Romaszko; Józef Eymont; Stanisław Eymont; Jan Radwiłowicz; Bartłomiej Radwiłowicz; Antoni Radwiłowicz; Jerzy Żarnowski; Nikodem Żarnowski; Kazimierz Eygird; Michał Eygird; Jerzy Eygird; Maciej Eygird; Antoni Jachimowicz; Józef Jachimowicz; Jan Szatyński; Jakub Wistycki; Jan Wistycki; Józef Wistycki; Syriatowicz; Pietkiewicz; Jerzy Dobkiewicz; Jan Dobkiewicz; Antoni Gabryłowicz; Mikołaj Dackiewicz; Tadeusz Prusewicz; Stanisław Prusewicz; Józef Nichielewicz; Franciszek Nichielewicz; Wincenty Prusewicz; Franciszek Ibiański; Nikodem Ibiański; Onufry Ibiański; Piotr Radyko; Teodor Radyko; [664] Józef Dackiewicz; Karol Dackiewicz; Nikodem Dackiewicz; Tomasz Kozakiewicz; Kazimierz Pietkiewicz; Jerzy Indurowicz; Józef Indurowicz; Tadeusz Fiołkowski; Adam Lipniewicz; Stanisław Jakowicki, por. ^d; Piotr Ibiański; Jan Ibiański; Jerzy Ibiański; Kazimierz Urniaż; Ignacy Urniaż; Jakub Krzyżanowski; Tadeusz Drąseyko x; Salomon Siwicki; Tadeusz Leszczynski; Tadeusz Urniaż x; Jerzy Urniaż; Jakub Pietkiewicz; Andrzej Irched; Maciej Koreywo; Ignacy Urniaż; Tadeusz Michniewicz; Ludwik Michniewicz; Jan Kozakiewicz; Mikołaj Kozakiewicz; Mikołaj Jagiełłowicz; Jan Jagiełłowicz; Bartłomiej Jagiełłowicz; Stanisław Jagiełłowicz; Jerzy Okmiański; Antoni Okmiański; Józef Okmiański; Wincenty Okmiański; Kazimierz Okmiański; Maciej Butkiewicz; Wincenty Butkiewicz; Jerzy Jagiełłowicz; Michał Jagiełłowicz; Maciej Jagiełłowicz; Tadeusz Jagiełłowicz; Józef Jagiełłowicz; Józef Swolkien; Kasper Swolkien; Jan Rymowicz; Michał Rymowicz [664v]; Szymon Anusowski; Andrzej Annusowski; Michał Annusowski; Józef Annusowski; Piotr Roszczewski; Stefan Roszczewski; Jan Annusowski; Andrzej Annusowski; Józef Annusowski; Benedykt Annusowski; Tadeusz Hanusowski; Jakub Hanusowski; Antoni Hannusowski; Szymon Hanusowski; Antoni Annusowski; Jan Annusowski; Józef Iwaszkiewicz; Andrzej Waszkiewicz; Antoni Iwaszkiewicz; Bartłomiej Iwaszkiewicz; Jan Iwaszkiewicz; Jacek Iwaszkiewicz; Tadeusz Aleksander z Wilbuta Ibiański; Ignacy z Wilbuta Ibiański; Jerzy Nichielewicz; Chryzostom Juszkievicz, klucznik pow. kow.; Józef Juszkievicz, klucznikowicz kow.; Michał Juszkievicz x; Adam Juszkievicz; Mikołaj Juszkievicz; Piotr Juszkievicz x; Jakub Narbutt; Mikołaj Juszkievicz stary; Szymon Juszkievicz x; Adam Dowmont; Jerzy Dąmbrowski; Antoni Lugayło, por. kow.; Szymon [665] Lugayło; Jerzy Lugayło; Józef Pawłowicz; Mikołaj Pawłowicz; Tadeusz Pawłowicz; Maciej Pawłowicz; Jerzy Klepacki; Józef Klepacki; Jakub Rynkiewicz; Franciszek Rakiewicz x; Jerzy Rakiewicz x; Maciej Rakiewicz x; Antoni Bielkiewicz x; Maciej Krypcewicz x; Piotr Krypcewicz x; Józef Bielkiewicz x; Maciej Bielkiewicz x; Tadeusz Sowgin x; Jerzy Nartowt; Stanisław

^d Skreślone „stta”.

Nartowt x; Antoni Nartowt x; Jan Nartowt x; Józef Wimbor; Onufry Wimbor; Wincenty Wimbor; Tadeusz Wimbor; Antoni Talmont; Jakub Talmont; Józef Talmont; Kajetan Reys; Kazimierz Kasewski x; Franciszek Kasewski x; Kazimierz Jagiełło x; Antoni Lugayło x; Marcin Wambutt; Andrzej Rachlewicz x; Antoni Rosławowicz x; Tomasz Golniewski x; Michał Dobkiewicz x; Jerzy Jawoysz x; Jakub Kudrewicz x; Nacewicz Adam x; Józef Szatyński x; Zygmunt Eymont x; Andrzej Eymont x; [665v] Jan Pokows x; Antoni Juskiewicz x; Antoni Jagintowicz x; Jan Romaszko x; Józef Dobkiewicz x; Tadeusz Proniewicz x; Jan Steygwiłło x; Szymon Romaszko x; Józef Steygwiłło x; Tomasz Romaszko x; Jan Lisowski x; Ignacy Czerniewicz x; Józef Czerniewicz x; Antoni Czerniewicz x; Józef Niedzielski x; Kazimierz Paszkiewicz x; Jan Mimoński x; Michał Dobkiewicz x; Piotr Dymśa x; Aleksander Czerniewicz x; Kazimierz Czerniewicz x; Ignacy Pozerski x; Maciej Mogien x; Maciej Mirowicz x; Stefan Dackiewicz x; Rafał Anusowski x; Jerzy Romaszko x; Marcin Romaszko x; Jerzy Domaracki x; Szymon Worłowski x; Szymon Januszkiewicz x; Dominik Szmytowicz x; Adam Janczewski x; Florian Koreywo x; Teofil Mikłaus x; Ignacy Ibiański x; Józef Rosławowicz x; Mateusz Pietkiewicz x; Józef Junowicz x; Adam Romaszko x; Antoni Romaszko x; Piotr Radyko x; Teodor Radyko x; Stefan Bieniaż x; Jerzy Koreywa x; Jerzy Dackiewicz [666] x; Jan Żelnio x; Symon Żelnio x; Jakub Żelnio x; Kazimierz Żelnio x; Tomasz Żelnio x; Franciszek Żelnio x; Jakub Ibiański x; Tomasz Dabkiewicz x; Michał Szyłaykowski x; Stanisław Kudrewicz x; Michał Kudrewicz x; Franciszek Zdanowicz x; Mikołaj Paszkiewicz^e x; Michał Worłowski x; Tadeusz Stepałowski x; Mikołaj Januszewicz x; Jakub Mimoński x; Tomasz Kozakiewicz x; Jakub Plersch; Antoni Piecewski, por.; Stefan Mizgier; Felicjan Lengiewicz; Ignacy Stawski; Jan Łakućewicz; Jerzy Kulwiński x; Jan Miłkunowski; Adam Jatowt; Jerzy Żyliński; Józef Baniewicz; Franciszek Ulidowicz; Franciszek Baniewicz; Jerzy Jagintowicz x; Antoni Wasilewski x; Marcin Lewarski *m.p.*; Jakub Rolski *m.p.*; Jan Sawicki; Maciej Lenkiewicz; Antoni Martuszewicz; Benedykt Górnicki; Antoni Górnicki; Wincenty Dobkiewicz; Andrzej Kowzan; Wincenty Łozowski; Józef Monkiewicz; Adam Wilamowicz; Adam Narbutt; Jan Lewgowt; Ignacy Prusakiewicz; Szymon Narbutt; Jan Jagintowicz *m.p.*; [666v] Józef Hryniewicz; Paweł Dobkiewicz; Antoni Stawski; Marcin Tolański x; Jan Hryniewicz x; Antoni Hryniewicz x; Marcin Fink; Adam Witkowski x; Antoni Sokołowski; Jakub Sawicki x; Samuel Rafanowicz x; Tadeusz Sworzecki; Franciszek Sereyko x; Jan Nartowt x; Michał Chrystowski; Kazimierz Narubin; Dominik Jawoysz x; Samuel Jawoysz; Jan Sokołowski; Ignacy Rafanowicz; Jakub Minakowski; Antoni Wiściski x; Franciszek Eynik; Michał Orzechowski; Jan Nichielewicz x; Józef Nichielewicz x; Bartłomiej Radwiłłowicz x; Józef Szatyński x; Ignacy Ibiański x; Jan Michniewicz x; Paweł Dąbrowski x; Jakub Jatkiewicz x; Bartłomiej Szłomko x; Antoni Narowski; Jakub Abakiewicz; Michał Nareykowicz; Stanisław Jagintowicz; Tadeusz Słomiański; Ignacy Krzyżanowski; Piotr Owsiany x;

^e Słowo przeprawione z „Daszkiewicz”.

Kazimierz Jachimowicz x; Ignacy Michniewicz; Ludwik Krzyżanowski; Bernard Korkos x; Kazimierz Korkos x; Antoni Korkos x; Michał Jachimowicz x; Michał Konstantynowicz x; Adam [667] Antoniewicz x; Tadeusz Tyszko; Ignacy Szyrwiński; Mikołaj Andrzejewski; Kazimierz Jacewicz x; Dominik Morawski x; Andrzej Jachimowicz x; Tadeusz Romeyko; Antoni Kwiatkowski; Tomasz Kwiatkowski; Jerzy Buczyński; Marcin Kozłowski; Ignacy Dymśza; Ignacy Kulwieć; Maciej Dłuski; Samuel Chrystowski x; Antoni Sopodźko, regent gr. pow. kow.; Ignacy Jutkiewicz x; Daniel Piotrowicz x; Rafał Juszkiewicz x; Ignacy Konstantynowicz; Mikołaj Piotrowski *m.p.*; Antoni Jachimowicz x; Dominik Stawski x; Kazimierz Eygird x; Jan Radwiłłowicz x; Jan Satyński; Michał Jagintowicz; Stanisław Jagintowicz; Franciszek Chrystowski; Ignacy Polański; Franciszek Giecz x; Ludwik Bieniecki; Dominik Prusewicz; Jan Buyniewicz; Wawrzyniec Mickiewicz.

155. Kredens na podkomorstwo kowieńskie, 11 II 1784

Rkps. LVIA SA 13803, k. 668–670, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Konstantego Domeykę, budowniczyca pow. kow., dnia 11 II 1784.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* prawa i konstytucji sejmu roku 1764³⁹⁹ na sejmiki pogromniczne w roku terażniejszym, 1784 do miasta J.K.M. Kowna na miejsce obradom i sejmikowaniu przyzwoite zebrawszy się, w czasie należyтым do elekcyi urzędów ziemskich przystąpiliśmy, a to, gdy śmierć w.j.p. Dominika Medekszę, podkomorzego naszego powiatu kowieńskiego z tego świata zdjęła, za tym urząd podkomorstwa na terażniejszym najpierwszym *afectio* sejmiku do wolnej powiatu elekcyi przypadł, który to urząd i dla wiloczynnych w ojczyźnie i powiecie naszym [668v] kowieńskim przodków i własnych zasług i gorliwych w wielorakich urzędowaniach, jako to przez kilkunastoletni czasu przeciąg w urzędzie pisarza ziem. naszego powiatu, *in post* chorążego i w funkcji poselskiej, i w innych obowiązkach, z nadwężeniem zdrowiu i majątku pełnionych i z powodu, a^a w powiecie naszym znacznymi dobrami ziemskimi nie pretekstowie zasiedzenia, z poprzedników swych, z osoby swej w całej familii w naszym powiecie wielu szacowanej i kochanej a oraz z ulubionych, a powszechnym doświadczeniem dla ojczyzny i Rzeczypospolitej wierności dowodów, z doskonałości sentymentów i dojrzałej znajomości prawa, za uprzejmością serc naszych i z stopnia przyzwoitego, i z obowiązku nadgrody w.j.p. Antoniego Korwina Kossakowskiego, chorążego pow. kow., wielkich przymiotów męża, jednostejnemi głósy i afektem obraliśmy, miejsce zasięć pozwoliliśmy i władzę

^f Skreślone „Szatyński”.

^a Dalej słowo skreślone.

³⁸² VL, t. 7, s. 171.

oraz prerogatywę prawami krajowemi urzędowi podkomorskiemu przepisane *ad vitae suis tempora zdaliśmy et hocce laudo publice* przy sufragiach do kancelarii oddanych kredensujemy i na potwierdzenie oraz na otrzymanie przywileju do N.K.J.P.N.M. odsyłamy i rękoma naszymi podpisujemy.

Dan w Kownie roku 1784 miesiąca februarii 11 [669] dnia.

Ignacy Zabiello, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Ignacy Korwin Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, łowczy pow. kow.; Antoni Blinstrub, mieczny i sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L. z powiatu kowieńskiego; Tomasz Illinicz, oboźny pow. kow.; Michał z Ginwiłła Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Michał Strebeyko; Kazimierz Eymont, komornik pow. kow.; Andrzej z Ginwiłłów Kulwieć, por. J.K.M.; Bogusław z Witorta Rymgayło, rotm. kow.; Ludwik Cellary, komor. i rotm. pow. kow.; Onufry Pruszek Bieniewski, rotm. pow. kow.; Maciej Sołomin, rotm. pow. kow.; Jakub Skirgayło, por. pow. kow.; Jerzy Czerniewski, skarbn. pow. orszańskiego; Józef z Ginwiłła Kulwieć, starosta peliski., pułkownik W.W.M.; Michał Kossakowski, kasztelan witebski; Szymon Zabiello, generał lutnant wojsk W.Ks.L.; Szymon Zabiello, vicebrigadier i pułkownik kawalerii narodowej W.Ks.L.; Jerzy Zabiello, szambelan J.K.M.; Adam Meysztowicz, sędzic ziem. pow. kow.; Jerzy hrabia Tyszkiewicz, kasztelan żmudzki; Adam Onufry książ Świrski, regent ziem. pow. kow.; Antoni Domeyko, rotmistrz i deputat z pow. kow.; Ignacy [669v] Piskorski, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Szymon Antoni Szymkowski, starosta; Jakub Bohusz, rotm. pow. kow.; Jerzy Misiewicz, mostown. witebski; Dominik Tyszkiewicz, rotmistrz pow. kow.; Jan Kudrewicz, rotm. pow. kow.; Wiktory Gąsecki, rotm. pow. kow.; Józef Kunicki, starosta małacki i rotmistrz pow. kow.; Antoni Jussewicz; Antoni z Ginwiłłów Kulwieć; Jerzy Skirgayło, por. pow. kow.; Ignacy Wieliczko, rotm. pow. kow.; Onufry Paszewicz, rotm. woj. trockiego; Stanisław Skorulski, rotm. pow. kow.; Dominik Swolkien; Adam Medeksza z okolicy Pacun, rotmistrz pow. kow.; Nikodem Kulwieć z Łynwida; Tadeusz Romanowski, mostowniczy pow. wiłkomierskiego; Józef Dołęga Piskorski w.s.; Mikołaj Romanowski; Kazimierz Zielonka, por. pow. kow.; Jan Kulwieć por. pow. s.; Piotr Węciewicz, por. pow. kow.; J[ózef] Tyszkiewicz, O[boźny] woj. smoleńskiego; Józef Bartoszewicz; Piotr Rosławowicz porucznik pow. kow., mppr.; Józef Kulwieć; Dominik Pilecki, rotm. pow. kow.; Józef Ginielewicz; Antoni Roszławowicz; Antoni Stańczyk; Jan Wocianiec, por. kow.; Kazimierz Dackiewicz z Stankun; Maciej Dackiewicz z Stankun; Maciej Moller; Mikołaj Dowiad, rotm. upicki; z Żagowicz; Stefan Jagielowicz; Franciszek Sołomin Zagowicz; Jerzy Eygird z Ejgiergoła; Andrzej Mineyko, kom. Księstwa Żmudzkiego, starosta kutyński; Andrzej Tołłoczko, pbr. pow. kow.; [670] Onufry Juszewicz, rotm. woj. trockiego jako plenipotent od j.w. wojewody witebskiego z całą partyją do tego kredensu podpisuję się; Jakub Bernatowicz; Józef Kossakowski, szambelan J.K.M.; Józef Rodziewicz, horodniczy pow. oszmiańskiego jako przybyły do tego powiatu sędzia trybunalny piszę się; Chryzostom Nowomieyski,

sędzic ziem. pow. wiłkomirskiego; Florian Siruć *m.p.s.* jako przybyły do tego powiatu podpisuję się; Józef Hoppen, strażnik kow.; Ignacy Purzycki, rotm. pow. kow. *m.p.s.*; Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow. i dworzanin skarbu W.Ks.L.

156. Kredens na chorągstwo kowieńskie, 11 II 1784

Rkps 1 LVIA SA 13803, k. 673–676, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Wiktorego Gąseckiego, rotm. pow. kow., dnia 11 II 1784; **Rkps 2** LNB F94–28, wypis z księgi ziemskiej powiatu kowieńskiego.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* prawa i konstytucji sejmu roku 1764⁴⁰⁰ do miasta J.K.M. Kowna na miejsce obradom i sejmikowaniu przyzwoite zebrawszy się, w czasie należytych do elekcyi urzędów ziemskich przystąpiliśmy, *quo in tempore* po postąpieniu na urząd podkomorski w.j.p. Antoniego Korwin Kossakowskiego, chorążego tegoż powiatu kowieńskiego, zawakowane chorągstwo dla wielolicznych w ojczyźnie i w powiecie naszym kowieńskim przodków i własnych zasług i gorliwych w wielorakich urzędowania obowiązkach ochoczko przyjętych, z nadwężeniem zdrowia i majątku wypełnianych, niemniej z ulubionych a powszechnym doświadczeniem dla ojczyzny i Rzeczypospolitej wierności dowodów, za uprzejmością [673v] serc naszych i znaną od nas zdatnością do dzieł rycerskich, torem przodków swych postępującego w.j.p. Józefa Medekszę, podkomorzycza pow. kow., starostę skirstymońskiego, męża wszelkich przymiotów, za aktualnego chorążego tegoż powiatu kowieńskiego, *in locum* w.j.p. Kossakowskiego, jednostajnymi głósy *unanimique voto et affectu, nemine contradicente* obraliśmy, miejsce zasiąść i władzę prawami krajowymi przepisaną pozwoliliśmy oraz wszelką prerogatywę temu urzędowi przyzwoitą zdaliśmy *et hocce laudo publico* przy sufragiach do kancelarii oddanych kredensujemy i na potwierdzenie oraz na utrzymanie przywileju do N.K.J.P.N.M. odsyłamy.

Dan w Kownie roku 1784 miesiąca februaruii 11 dnia.

Ignacy Zabięło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Dominik Tyszkiewicz, rotmistrz pow. kow.; Michał Kossakowski^a; Ignacy Kossakowski; Jan Kudrewicz, rotm. pow. kow.; Ignacy Wieliczko, rotmistrz pow. kow.; Szymon Zabięło, generał leutnant wojsk W.Ks.L.; Szymon Zabięło, vicebrygadier i pułkownik [674] kawaleryi narodowej wojsk litewskich; Jerzy Zabięło, szambelan J.K.M.; Jerzy hrabia Tyszkiewicz, kasztelan żmudzki; Antoni Domeyko, rotmistrz i deputat pow. kow.; Józef Kończa, skarbnik pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, łowczy pow. kow.; Antoni Blinstrub, mieczny i sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L. z powiatu kowieńskiego; Michał z Ginwiłła

^a W rkps. 2 nadpisano „kasztelan witebski”.

⁴⁰⁰ VL, t. 7, s. 171.

Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; Tomasz Illnicz, oboźny pow. kow.; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Józef Ginwiłło Kulwieć, starosta peliski; Ignacy Piskorski, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Michał Domeyko *m.p.*; Kazimierz Eymont, komornik pow. kow.; Antoni Kulwieć z Ginwiłłów, por. J.K.M.; Bogusław z Witorta Rymgayłło, rotm. pow. kow.; Jakub Bousz, rotm. pow. kow.; Onufry Świrski, regent ziem. kow.; Ludwik Cellary, komor. i rotm. pow. kow.; Onufry Pruszek Bieniewski, rotm. pow. słonimskiego; Maciej Sołłomin, rotm. pow. kow.; Jakub Skirgayłło, por. pow. kow.; Jerzy Czerniewski, skarb. pow. orszańskiego; Jerzy Misiewicz, mostwn. woj. witebskiego; Wiktory Gąsecki, rotm. pow. kow.; Antoni z Ginwiłła Kulwieć; Jerzy Skirgayłło, por. pow. kow.; Nikodem Kulwieć z Tynwida Romanowski; Mikołaj Romanowski; Kazimierz Zielonka por. pow. s.; Jan Kulwieć, por. pow. kow.; Ignacy Tyszkiewicz; Józef Bartoszewicz; Piotr Rosławowicz, porucznik pow. kow. [674v]; Józef Kunicki, starosta małacki i rotmistrz pow. kow.; Antoni Jusewicz; Ignacy Wieliczko, rotm. pow. wilkomierskiego; Onufry Juszewicz, rotm. woj. trockiego; Stanisław Skorulski, rotm. pow. kow.; Dominik Swolkien; Adam Medeksza, rotm. pow. kow.; Adam Meysztowicz, sędzic ziem. kow.; Józef Dołęga Piskorski, wojski sandomierski; Józef Kulwieć; Józef Ginielawicz; Antoni Rosławowicz; Antoni Iszor; Jan Wocianiec, por. kow.; Kazimierz Dackiewicz; Maciej Dackiewicz; Maciej Melor; Szymon Antoni Szymkowski, starosta spuski; Andrzej Mineyko, komornik Księstwa Żmudzkiego, starosta kutyński; Andrzej Tołoczko, por. pow. kow. jako plenipotent od j.w. wojewody witebskiego do tego kredensu podpisuje się z całą partią; Jakub Bernatowicz; Józef Kossakowski, szambelan J.K.M.; Józef Rodziewicz, horodniczy pow. kow.⁴⁰¹; Ignacy Porzycki, rotm. pow. kow. jako przybyły do tego powiatu sędzia trybunału piszę się; Nowomiejski, sędzic ziem. pow. wilkomirskiego; Florian Siruć *m.p.* jako przybyły do tego powiatu; Józef Hopen, strażnik wilkomierski; Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow. i dworzanin skarbu W.Ks.L.; Ignacy Borewicz, rotm. pow. kow.; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Onufry Koiałowicz, *m.p.*; Jakub Bousz, rotm. pow. kow.; [675] Dyzmas Domeyka, porucznik pow. kow.; Dominik Pilecki, rotm. pow. kow.; Antoni z Giłwiłła Kulwieć, rotm. i namies[t]nik ziem. kow.; Michał Łabanowski; Ignacy Wieliczko, rotm. pow. kow.; Bonawentura Nieszukuć, strażn. pow. rzeczyc. mający posesję w Jurkunach w kowieńskim; Tadeusz Medeksza, rotm. pow. kow.; Wiktory Gąsecki, rotmistrz pow. kow.; Piotr Węciewicz, por. pow. kow.; Jerzy Skirgayłło, por. pow. kow.; Ignacy Kulwieć; Bartłomiej Trojanowski; Michał Głębocki por. pow. kow.; Ferdynand Milwid, chor. kow.; Antoni Biliński x; Jan Szadzewicz z Krypć^b x; Antoni Szadzewicz x; Jan Finko x; Stankunowicz; Ignacy Purzycki, rotm. pow. kow.; Antoni Kościeszka Gołaszewski, budown. pow. brasławskiego; Adam Kozakowski, rotm. kow.; Tadeusz Gąsecki; Bartłomiej Biliński; Andrzej Ginwiłło Kulwieć, por. J.K.M.; Nikodem Kulwieć;

^b W rkps. 2 „z Krypć”.

⁴⁰¹ Faktycznie był horodniczym oszmiańskim, *Urządnicy*, t. 1, s. 716.

Szymon Kulwieć x z Kułwy pow. kow.; Jerzy Kulwieć x z Kułwy pow. kow.; Jan Kulwieć x z Kułwy pow. kow.; Jerzy Skirgayło, por. x z Jurkan pow. kow.; Tadeusz Waszkiewicz x z Jurkun pow. kow.; Józef Kulwieć x z Michnanć pow. kow.; Szymon Okmiański x z Pupkul pow. kow.; ^cFranciszek Sołomin z Żagowicz pow. kow.^c; Stefan Jagiełłowi z Proszagoły; Jan Jagiełłowicz; Mikołaj Jagiełłowicz; Andrzej Jagiełłowicz, Jan Jagiełłowicz, ci wszyscy z okolic Proszagoły pow. kow.; Mikołaj Dowiat, rotm. pow. upickiego z Żagowicz; Piotr [675v] Andronowicz z Piałdź; Adam Droseyko pow. kow. z Nartowt x; Jan Byniewicz z Szatyjów pow. kow. x; Piotr Czerniewski z Czerń pow. kow. x; Stanisław Czerniewski *item* pow. kow. x; Józef Wikun x; pow. kow.; Benedykt Roszczewski z Saweczian pow. kow. x; Kazimierz Eygird z Krypć x pow. kow.; Adam Iwanowski z Ginejk x pow. kow.; Ignacy Stankiewicz z Swolkień pow. kow. x; Jan Stankiewicz z Krypć pow. kow. x; Bartłomiej Stankiewicz pow. kow. x; Józef Borewicz x z Ginejk pow. kow.; Paweł Petruszewicz z Żagowicz pow. kow. x; Antoni Petruszewicz pow. kow. x; Adam Jagiełłowicz pow. kow. x; Jerzy Chrzczonowicz pow. kow. x; Antoni Petruszewicz pow. kow. x; Bartłomiej^d Girdziejewski x pow. kow.; Andrzej Pietraszewicz z Żagowicz; Antoni Ginielewicz x pow. kow.; Maciej Kirklewski pow. kow. x; Adam Łabanowski z Żagowicz pow. kow. x; Franciszek Rafanowicz z Dewołgowicz x; Jan Rafanowicz tamże pow. kow. x; Jan Krasoski z Piac x; Bartłomiej Stackiewicz tamże pow. kow.; Marcin Gabryłowicz z Krypć^e pow. kow. x; Jan Zasiłowski z Saweczian x; Jan Kulwiński pow. kow. x; Stanisław Stankunowicz z Krypć pow. kow. x; Michał Butkiewicz z Szaweczian pow. kow. x; Szymon Szyłykowski z Żagowicz pow. kow. x; Maciej Biwil z Mikańc pow. kow. x; Jakub Waszkiewicz tamże pow. kow.; Jakub Gineyko z Ginejt pow. kow. x; Antoni Andronowicz z Okli pow. kow. x; Franciszek Andronowicz tamże pow. kow. x; Kazimierz Stankiewicz pow. kow. x; Józef Ginielewicz z Żagowicz pow. kow. x; Andrzej Stefanowicz z Wimborny pow. kow. x; Jerzy Sadziewicz z Szuk pow. kow. x; Benedykt Roszczewski z Saweczian pow. kow. x; [676] Adam Korewo z Szaweczian x; Tomasz Szawecziański z Szaweczian x; Józef Jaszudowicz^f x; Simon Szawecziański x; Jerzy Lutkiewicz x pow. kow.; Tomasz Skirgayło z Sławeczian pow. kow. x; Antoni Dłuski; Jan Dragat; Dominik Sudyk; Ignacy Wasilewski; Michał Dragat; Leon Dragat; Jan Dragat; Adam Antonowicz; Antoni Andronowicz; Franciszek Andronowicz; Michał Wasilewski; Józef Wasilewski; Jan Sudyk; Andrzej Sudyk; Nikodem Szablewicz; Józef Dowiat; Stanisław Stankownowicz; Stanisław Sfolken; Jan Sudyko; Jan Satyński; Mateusz Satyński; Maciej Montwił; Maciej Moler; Dominik Kulwieć; Jerzy Kulwieć; Jan Kulwieć; Adam Kulwieć; Simon Kulwieć; Józef Michałowski; Józef Łabunowski; Ignacy Łakowicz; Onufry Jazdowski; Jerzy Lachnicki; Tomasz Skirgayło; Ignacy Rukuyzo; Ignacy Dąbrowski; Benedykt

^{c-c} Fragmentu brak w rkps. 2.

^d W rkps. 2 „Antoni” zamiast „Bartłomiej”.

^e W rkps. 2 „Skrypc” zamiast „Krypć”.

^f W rkps. 2 „Jaszudowicz” zamiast „Jaszudowicz”.

Koiałański; Andrzej Radwiłowicz; Jan Zeweyło; Bartłomiej Koczan; Józef Koczan; Antoni Gineyko; Michał Wołk; Jakub Mackiewicz; Bonifacy Wowid; Jan Lugały; Antoni Wenzat; Piotr Szatrymowicz; Jerzy Lutkowicz; Bartłomiej Gabryłowicz; Jan Kulwieć, rotm. kow.; Hieronim Mineyko; Bartłomiej Stackiewicz^g; Wiktory Kozakowski; Maciej Biwil; Wiktory Kozakowski; Andrzej Kozakowski; Michał Łabanowski; Ignacy Kocian^h; Adam Dragat; Mateusz Montwił; Maciej Kocianⁱ; Jerzy Dragat; Wincenty Bartłomiej Girdziejewski; Antoni Gileniewicz; Józef Gileniewicz; Jakub Skirgayło, por. pow. kow.; Antoni Rafanowicz; Karol Zaleski; Jan Rasztoft; Jerzy Juniewicz; Antoni Waszkiewicz; Szymon Ratomski; Piotr Juniewicz; Stanisław Ignatowicz; Maciej Eliaszewicz; Mateusz Gabryłowicz; Jerzy Eygirt; Onufry Stankiewicz; Jerzy Dackiewicz; Tadeusz Chybiański; Michał Łabanowski; Simon Łabanowski; Konrad Łabanowski; Kazimierz Urniasz; Piotr Twirbut; [676v] Antoni Mordas; Tadeusz Stankunowicz; Maciej Jastrambowski; Maciej Michniewicz; Jan Rudelewicz; Józef Wnorowski; Ignacy Staczewski; Dominik Stawski; Franciszek Nartowt; Michał Nieimirow; Franciszek Siereyko^j; Szymon Krzonowicz z Żagowicz pow. kow.; Józef Koczan tamże; Ignacy Koczan tamże; Adam Pietruszewicz; Jan Pietruszewicz; Franciszek Montwił; Jan Ruczyński; Jerzy Szyłakowski; Kazimierz Ginielewicz tamże; Piotr Nareyko tamże; Piotr Janowicz z Piadź; Antoni Nareyko tamże; Jerzy Woydat z Szaweczana; Ludwik z Suszymowskim; Jan Witkowski z Piad; Franciszek Jerewicz^k z Piad; Jan Nareyko tamże; Bartłomiej Dowgiało; Maciej Strebeyko z Piad; Stanisław Roszcewski pow. kow.; Mongin Jerzy z Stankun; Adam Medeksza rotmistrz pow. kow.; Piotr Medekszy; Jerzy Medekszy z Medeks pow. kow.; Benedykt Węczewicz; Franciszek Borewicz nieumiejętny pisma^l trzema x; Piotr z Kirgayło^m z Przesigoli pow. kow.; Karol Spinałoski z okolicy; Antoni Pietkiewicz; Bartłomiej Pietkiewicz z Boniszek; Jerzy Pietkiewicz tamże; Bonifacy Pietkiewicz; Jakub Pietkiewicz; Stanisław Ibiański z Ibian x; Józef Piotrowicz; Felicjan Jasudowicz z Piad; Jan Ibiański z Ibian; Franciszek z Ibian; Adam Droyseyko z Ibian; Jerzy Ibiański; Nikodem Dackiewicz; Maciej Dackiewicz; Piotr Rafanowicz; Antoni Moller; Antoni Pieczowski; Stefan Meyger; Felicjan Lingiewicz; Jerzy Jagientowicz; Antoni Wisilewski; Onufry Martuszewicz.

^g W rkps. 2 „Satkiewicz”.

^h W rkps. 2 „Koczan”.

ⁱ W rkps. 2 „Koczan”.

^j W rkps. 2 „Szereyko”.

^k W rkps. 2 „Juniewicz”.

^l Słowa brak w rkps. 2.

^m W rkps. 2 „Skirgayło”.

96. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 16 VIII 1784

157. Instrukcja Stanisława Augusta na sejmiki przedsejmowe

Stary druk Archiwum Zamku Królewskiego, Dokumenty, listy, akta luźne, DI/97, oryginał.

Instrukcja Jego Królewskiej Mości P.N.M. na sejmik przedsejmowy poselski, dnia 16 miesiąca sierpnia roku terażniejszego, 1784, przed sejmem ordynaryjnym w Grodnie na dzień 4 miesiąca października naznaczonym, przypadający urodzonemu posłowi od J.K.M. na tenże sejmik wyznaczonemu z kancelaryi ^awielkiej koronnej^a dnia 20 miesiąca maja w roku bieżącym dana.

Od lat 20 panowania swojego temu wolnemu królestwu zawsze Jego Królewskiej Mości P.N.M. było staraniem, żeby prawa i ustawy narodowe zachować. Gdy więc z tych przepisu roku terażniejszego sejm ordynaryjny wolny dnia 4 miesiąca października przypada, na tenże dzień przez uniwersał swój przedsejmowy do zacnych województw, ziem i powiatów wydany, złożyć go łaskawie w Grodnie raczył, tak na zadosyć uczynienie prawu, jako też, żeby na nim tym doskonalej we trzech stanach razem zgromadzonych o potrzebach własnej ojczyzny zaradzić można. Że zaś stan tej ojczyzny jest dobrze zacnym województwom, ziemiom i powiatom znajomy [2] i czego jeszcze do dobrego rządu nie dostaje, jak i o co w różnych materiach wewnętrznych i zewnętrznych zaradzać należy, żeby bezpieczeństwo powszechne, wolność handlów i świętą sprawiedliwość coraz bardziej i dokładniej wzrost swój brały i egzekucją stałą miały, stąd jest, że Jego Królewska Mość propozycyi żadnych na sejmiki w szczególności nie podaje, lecz co czysty obywatelski duch w instrukcjach dla dobra powszechnego urodzonym posłom ziemskim zaleci, do tego Jego Królewska Mość P.N.M. żądze i starania swoje ojcowskie stosować oświadcza, żąda tylko po zacnych województwach, ziemiach i powiatach, ażeby do funkcji poselskich takich mężów spośród siebie wybrali, którzy dobrym obywatelstwem są znakomici i którzy dobro swojej własnej matki ojczyzny w sercu i przed oczami swojemi mają.

Dan ut supra.

Na własne J.K.M.P.N.M. rozkazanie^b.

^{a-a} Fragment wpisany odręcznie.

^b Pod dokumentem pieczęć i podpis odręczny „Antoni Sikorski, J.K.M. i pieczęć wielkiej koronnej sekretarz”.

158. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 16 VIII 1784

Rkps LVIA SA 13720, k. 470–470v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Jana z Wolda Mejera, wojskiego pow. kow., dnia 16 VIII 1784.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego przy oświadczeniu powolności i usług *publico* wiadomo czyniemy, iż za poprzedzającym uniwersałem N.K.J.P.N.M. szczęśliwie nam panującego na sejmik przedsejmowy w roku terażniejszym, 1784 augusta 16 dnia do miasta J.K.M. Kowna zjechaliśmy, gdzie za szczególnego K.J.P.M. względem oraz dalszych najpierwszych w narodzie naszym mężów o wyborze posłów na sejm z gorliwości zasług, przymiotów najzdatniejszych ostrzeżeni, końcem najzbawienniejszego ku dobru powszechnemu zarządzenia za posłów na sejm walny ordynaryjny w roku terażniejszym, 1784 oktobra 4 dnia w Grodnie złożony z postrzodka z nas powiatu obywatelów zgodnemi i jedostajnymi głósy, nie przychodząc do kresek, [470v] bez najmniejszej chociażby jednej osoby kontradycyji j.w.i.p. Jana Mejera, wojskiego pow. kow.; Szymon Zabiełłę, brygadiera petyhorskiego wojsk W.Ks.L. gorliwością ku ojczyźnie, zasługami w narodzie powszechnie wślawionych obraliśmy i naznaczyli, jakoż niniejszym instrumentem jako *publico laudo* kredensujemy i upewniamy, dając moc i oświadczając z przepisu praw narodowych w osobach ogólności nas, obywatelów powiatu kowieńskiego na sejmie walnym, ordynaryjnym urząd i powinności poselskie sprawować mogli i czucia obywatelskie do powszechnego dobra stosowane w osobliwej przy terażniejszych kredensach wymienionej instrukcyi promowować, utrzymywać, na co my, obywatele j.w.i.p. Mejera i Zabiełłę w niniejszym poselstwie utwierdzając, dla mocy i wagi podpisujemy podpisujemy [sic].

Datum w Kownie miesiąca i dnia ut supra.

Ignacy Zabiełło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Tomasz z Krzetuszewa Wawrzecki, podkomorzy pow. kow.; Antoni Prozor, wojewodziec witebski; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Karol z Wolda Mejer, podstoli pow. kow.; Tomasz Mineyko, pisarz ziem. pow. kow.; Michał Pac, sądowy pow. kow. starosta; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Augustyn Midleton, podstarosta sądowy pow. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. pow. kow.; Ignacy Swinarski, sędzia gr. i koniuszy pow. kow.; Michał Montwiłł, sędzia gr. kow.; Szymon Wiszniewski, pisarz gr. kow.; Stanisław Olędzki, rotm. petyhorski; Antoni Szorc, cześnik pow. kow.; Antoni Blinstrub, mieczny pow. kow.; Józef Rodziewicz, horodniczy pow. oszmiańskiego; Antoni Sławinski, podkomorski ziem. pow. kow. regent; Wincenty z Wolda Mejer, pułkownik petyhorski wojsk W.Ks.L.; Andrzej Józef Noreyko, rotm. pow. braclawskiego; Ignacy Radziwiłłowicz, rotm. pow. kowieńskiego; Andrzej na Korabnikach Waxman, rotm. woj. trockiego; Antoni Michał Romanowski Hryniewicz, komor. pow. kow.; Maksymilian Gawroński, dworski J.K.M. skar. W.Ks.L.; Józef Antoni Kulesza, por. pow. kow.; Jerzy Kulesza, por. pow. kow.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Tadeusz Szerwniński s.k.k.

159. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 16 VIII 1784

Rkps LVIA SA 13720, k. 468–469v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Jana z Wolda Mejera, wojskiego pow. kow., dnia 16 VIII 1784.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich i grodzkich, pułkowników, rotmistrzów, poruczników, chorążych i całego rycerstwa, szlachty i obywatelów powiatu kowieńskiego j.w.i.p. Mejerowi, wojskiemu pow. kow., Szymonowi Zabięłowi, wicebrygadierowi petyhorskiemu wojsk W.Ks.L., zgodnie od nas na sejm ordynaryjny w roku 1784 miesiąca oktobra czwartego dnia w Grodnie^a wyznaczony, obranym podana.

Zawołani od N.K.J.P.M. przez uniwersał na sejmiki przedsejmowe wszystkie nasze myśli i zamiary, wszystkie współusiłowania do nazbawienniejszej rady i starania jednostajnym od początku panowania głosem do Króla i Pana Miłościwego ku [468v] powierzonymu pierwszeństwem od Boga ludowi w czułości o dobro powszechne urodzoną ojcowskiego serca przychylność i miłość oświadczającego, o całość Rzeczypospolitej, jej rządu, bezpieczeństwo troskliwego, składamy, któremu, jako Panu najłaskawszemu, najmiłościwzemu, najdobrotliwzemu najpierwsze mieć będą powinność j.w. posłowie od całego obywatelstwa naszego złożyć podziękowanie z wiernym z serca życzeniem, aby ojciec ojczyzny wiek życia swojego w najpóźniejsze (a dałby to Bóg, by nieskończone) lata bez odmiennym z szczęśliwości rządów, z pomyślności ojczyzny, z wierności poddaństwa przepędzał ukontentowania. W najwierniejszym uwielbieniu Majestatu Pańskiego następane żądanie nasze J.K.M. i stanom Rzeczypospolitej oświadczyć mają.

[1.] Prawdziwa usługa publiczna wyciąga słusznie publicznego zaświadczenia wdzięczności dopełnił, iż j.w.j.p. Komarzewski, generał przez wrodzoną sobie przyjemność i powszechną estymację pobudzając chęci i bez uprzykrzenia obywatelów do publicznej dróg naprawy z pożytkiem na zawsze trwałym i wygodą, jako też zaletą kraju i przeto j.w. posłowie oświadczą od całego powiatu wdzięczność temu zacnemu obywatelowi i względom łaskawym J.K.M. rekomendować będą.

2. Dług należny od Rzeczypospolitej i sejmem roku 1780 przyznany j.o.ks. Radziwiłłom aby był oddany.

3. O alternatę wojewody wileńskiego z [469] wojewodą poznańskim.

4. Za zaletą, która powszechnym odgłosem nas dochodzi, o wiernych i pracowitych usługach dla Rzeczypospolitej w ciągu lat piętnastu dopełnionych przez w.j.p. Franciszka Bukatego, rezydenta u dworu angielskiego, sprawiedliwie pobudza, ażebyśmy się stawili za nim najgorliwiej do Majestatu i wszystkich stanów Rzeczypospolitej, powtarzając nasze prośby o nadgrode dla tego męża.

5. Przez wzgląd na zasługi użyteczne w.j.p. Debolego, rezydenta przy dworze petersburskim z pracowitością i cnotą dopełnienia, aby do Najjaśniejszego Pana j.w.i.p. posłowie stawili się o nadgrode, rekomendujemy.

^a Słowo „Grodnie” przeprawione.

6. Zasłużonych^b obojga autoramentów mężów względem Najjaśniejszego Pana i Rzeczypospolitej poleca.

7. Konwikt ichmość księży pijarów wileńskich przywilejami królewskimi utwierdzone, a z urzędzenia swojego i doskonałej edukacji z dawna sławny oraz od tyła godnych obywatelów, którzy w tenczas nauk swoich szczęśliwie odbyli, dać mogą zaświadczenie, aby przy zupełnych swoich został prerogatywach, j.w.. posłowie interesować się raczą.

8. Doświadczenie uczy, jak przewłoka sprawiedliwości, zwłaszcza przez intrygę i przemoc ciężką jest i zgubę przynosząca, tym losem ścićnionych i.p. Dominika i Konstancyi z Oziembłowskich Skinderów, obywatelów województwa mińskiego z wielmożnym Janem Pawlikowskim, podczaszym miński, aby nakazane było rozsądzenie najprędsze [469v] *anti omnes* w Trybunale, j.w. posłowie dopraszać się mają.

9. *Instabunt* j.w. posłowie do zgromadzonych stanów, aby j.p. Nienartowiczów z ich sucesorami obojga płci od wszelkich urodzenia i kondycyi nierówności zarzutów na wieczne czasy uwolnione było.

10. J.w. posłowie u zgromadzonych stanów dopraszać się mają na sejmie następującym, aby ichmościów Piramowiczów, tak w duchownym jak i w świeckim stanie zostających scartabellatu uwolnione było.

11. Pożyteczne i z posług swoich, znajome *publico institutum* ichmość księży pijarów prowincyi litewskiej, gdy po otrzymanym pozwoleniu na sejmie roku 1764⁴⁰² przykupienia sobie dóbr *per spatium decenne*, tak dla ni[e]dostatku kapitałów, jako też dla trudnienia pozyskania na kredytach będących sumek nie mogła dopełnić przedsięwziętego zamiaru w ulepszeniu szczipłych na istotne potrzeby funduszów i niedostarczających, prosić będą j.w. posłowie u zgromadzonych stanów o prerogatywę wyrażonego wyżej prawa dla ichmość księży pijarów przynajmniej do lat sześciu z mocą nabycia posesyi.

Caetera activitate et dexteritate j.w.i.p. posłów poleca się.

°Ignacy Zabiełło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Tomasz z Krzetuszewa Wawrzecki, podkomorzy^d pow. kow.; Michał Pac, starosta kow.; Antoni Prozor, wojewodzie witebski; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Karol z Wolda Mejer, podstoli pow. kow.; Augustym Midleton, podstarosta sądowy kow.; Ignacy Swinarski, sędzia gr. pow. kow.; Michał Montwiłł, sędzia gr. pow. kow.; Szymon Wiszniewski, pisarz gr. pow. kow.; Stanisław Olędzki.

^b Słowo zamazane, zapewne „względem”.

^c Zanotowano, że oprócz podpisów przy instrukcji znajduje się pieczęć na czerwonym laku.

^d Słowo nadpisano.

³⁸⁵ Być może chodzi o konstytucję sejmu 1775, VL, t. 8, s. 411.

97. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1785

160. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1785

Rkps 1 LVIA SA 13721, k. 79–82v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Adama Lugajłłę, namiestnika gr. kow., dnia 7 II 1785; Rkps 2 LVIA SA 13721, k. 84–90v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Adama Lugajłłę, namiestnika gr. kow., dnia 7 II 1785.

My, urzędnicy ziemscy i grodzcy, obywatele i szlachta powiatu kowieńskiego, wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie j.o.j.w.i.p. senatorom, ministrom, dygnitarzom i urzędnikom W.Ks.L. wiadomo czyniemy, iż gdy wedle przepisu prawa w pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie gromniczej do miasta J.K.M. Kowna na obrady publiczne, a szczególnie na elekcją j.w. deputatów Trybunału Głównego W.Ks.L. zebraliśmy się i gdy j.w. Michał Pac, starosta sądowy pow. kow., dostrzegając determinacyi i egzekucyi prawa, dla dostatecznej sejmikowania wygody, wcześniej przed sejmikami na dworze, czyli w zamku J.K.M. kowieńskim, na miejscu przez prawo litewskie obwarowanym, izbę sejmikową wybudować kazał, na ówczas j.w. Zabięłowie współ z partią swoją i z poddanymi w ognisty oręż i w siekiery opatrzonemi w pomienionej izbie sejmikowej ze dnia 6 na 7 februaryi, to jest z niedzieli na poniedziałek roku idącego, 1785, w nocy, okna^a wszystkie wyrąbawszy, dach podcięli, *tandem* dnia 7 wzwyż rzeczzonego miesiąca i roku o samej godzinie 9 z rana kancelarią grodzką kowieńską, a razem i stancją j.w. podkomorzego i starosty sądowego, tudzież dalszych urzędników kowieńskich, w której powiat kowieński, jako w czasie należyтым, dla sejmikowania i obierania j.w. deputatów na zamku J.K.M. nieraz wzmiankowanego powiatu był zebrany, wtedy j.w. Michał, pułkownik wojsk francuskich, Jerzy, szambelan J.K.M. [79v] Zabięłowie, komenderując ludźmi zbrojnemi i mającemi nabite karabiny, w liczbie około sta osób atakowali oraz na zabicie j.w. podkomorzego czyniąc przegróżki, po oświadczeniu przez przysłanego od siebie do kancelaryi grodzkiej, iż nam ani j.w. Zabięłowie, ani Kossakowscy sejmikować na zamku nie dopuszczą, przejście z przeżeczonej [sic] kancelaryi do zamku na miejsce sejmikowania j.w. urzędnikom, niemniej każdemu z szlachty i obywatelów powiatu kowieńskiego dla wybrania na funkcją deputacką zdatnych osób zatamowali i pod bronią, jak się wyżej rzekło, ognistą wszystkich w kancelaryi znajdujących się utrzymali, co widząc atakowani i wszelkie dozierając niebezpieczeństwa zdrowia i życia w tejsze kancelaryi grodzkiej kowieńskiej pod prezydencją j.w. podkomorzego, jako z porządku pierwszego urzędnika, sejmikować musieliśmy, na których sejmikach za deputatów na sądownie Trybunału Głównego W.Ks.L. to jest na repartycją ruską, czyli na kadencją grodzką j.w. Piotra Zawiszę, sędziego ziemskiego, a na repartycją litewską, czyli na kadencją wileńską, j.w. Tomasza ze Skrzetuszewa Wawrzeckiego, podkomorzego

^a Na marginesie rkps. 1 nieczytelny dopisek.

pow. kow. zgodnie i jednomyślnie *et nemine contradicente* obraliśmy, którzy to j.w. deputaci na sęstwa Trybunału Głównego W.Ks.L. rotą w konstytucyi 1726 roku⁴⁰³ opisaną natychmiast po obraniu przysięgi wykonali i na tośmy wydali ten nasz kredens z podpisem rąk naszych własnych.

Pisan w kancelaryi grodzkiej kowieńskiej 1785 roku februaryi 7 dnia. [80] Michał Pac, starosta sądowy; Antoni Prozor, wojewodzie witebski; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Karol z Wolda Mejer, podstoli pow. kow.; Wincenty z Wolda Mejer, pułkownik petyhorski; Jan z Wolda Mejer, chorąży brygady usarskiej; Augustyn Midleton, podstarosta sądowy pow. kow.; Michał Kozakowski^b, sędzia gr. pow. kow.; Ignacy Swinarski, sędzia gr. i koniuszy pow. kow.; Adam Meysz-towicz, sędzic ziem. kow.; Michał Montwiłł, sędzia gr. kow.; Szymon Wiszniewski, pisarz gr. pow. kow.; Ignacy Midleton, strażnik pow. kow.; Antoni Sławiński, podkomorski i ziem. pow. kow. regent; Leonard Wiszniewski, regent gr. kow. i starosta naszkuński; Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow.;^c Wincenty z Wolda Mejer, koniuszyc pow. kow.; Alojzy Krzywobłocki, rotmistrz pow. kow.; Józef Sznarbachowski, chorąży usarski; Andrzej Józef Noreyko, rotm. pow. braclawskiego; Teodor Szukszta, rotmistrz pow. kow.; Józef Rafanowicz, regent gr. pow. kow.; Jan Kudrewicz, rotm. pow. kow.; Ignacy Szukszta, regent trybunalski i rotm. pow. kow.; Ludwik Pokłoński, rotm. woj. smoleńskiego; Antoni Dzierdziejewski, rotm. trocki^d; Bogusław Radecki Mikulicz, rotm. woj. wileńskiego; Józef Antoni Kulesza, por. pow. kow.; Marcin Terpiłowski, chor. J.K.M.; Antoni Moskiewicz; Walenty Zielonka rotm. woj. trockiego; Tadeusz Zielonka; Jerzy Kulesza, por. pow. kow.; Jan Kiłczewski; Ludwik Cellary, komor. i rotm. pow. kow.; Ludwik Niekrasz; Józef Stawski; Tadeusz Korff, chorążyc pow. kow.; Jan Węciewicz; Jan Kirklewski; Bartłomiej Jan Nepomucen Tubilewicz; Michał Łabunowski; Władysław Stęgowił^e chor.⁴⁰⁴ pow. kow.; Piotr Mikulicz, cześnikowicz piński; Kazimierz Tubilewicz; Adam Przesmycki; Jan Dopkiewicz; Tadeusz Kurklewski^f; Antoni Wimbor, rotm. brasławski; Ignacy Wimbor; Jakub Szpihalski; Jakub Moller; Józef Kierklewski; Adam Zdanowski; Tadeusz Rokicki x; Mikołaj Rokucki [80v] x; Michał Chrystowski; Aleksander Klidzia x; Józef Winarski x; Piotr Szymanowski x; Antoni Wilpiszewski x; Karol Kulesza^g; Augustyn Maliszewski x; Józef Czarniewicz; Antoni Fulkiewicz; Antoni Rozwodowski x; Franciszek Witkowski x; Adam Asenowicz x; Antoni Masłowski x; Antoni Szymkowski x;

^b Nazwisko nadpisane.

^c W rkps. 2 dodany „Florian Lutorowicz, komornik pow. kow.”.

^d W rkps. 2 dodano „dworzanin skarbowy W.Ks.L.”.

^{e-e} W rkps. 2 brak tego fragmentu.

^f Nazwisko preprawiane, słabo czytelne.

^g W rkps. 2 dodano „skarbnik woj. trockiego”.

⁴⁰³ VL, t. 6, s. 216.

⁴⁰⁴ Był horodniczym upickim, *Urządnicy*, t. 2, s. 466.

Franciszek Koplewski, skar. woł[odzimierski]; Mateusz Antonowicz x; Józef Downarowicz; Onufry Bortkiewicz; Wincenty Ostrouch x; Tadeusz Sobolewski x; Jerzy Wilpiszewski x; Stefan Downarowicz x; Michał Piotrowicz x; Tomasz Miniewski; Andrzej Strawiński; Ignacy Gieysztor; Jerzy Wodeysza; Szymon Michałowski; Tomasz Nowicki; Paweł Jurewicz; Szymon Rodziewicz; Tomasz Krupowicz; Stanisław Dopkiewicz x; Ignacy Dobkiewicz x; Ignacy Różycki x; Daniel Walentynowicz^h; Marcin Joteyko x; Antoni Gieysztor x; Antoni Krupowicz x; ⁱAntoni Krupowicz xⁱ; [sic] Tomasz Krupowicz x; Kazimierz Krupowicz x; Adam Rodnicki x; Bartłomiej Jacuński x; Adam Klidzia x; Antoni Klidzia x; Michał Orzechowski; Onufry Obiecanowski x; Mateusz Dubrawski x; Józef Junowicz x; Michał Solarski x; Antoni Bobrowicz x; Tadeusz Chodykin x; Michał Hrynkiewicz x; Antoni Hrynkiewicz; Ignacy Legięza x; Wincenty Legięza x; Jakub Zaleski x; Andrzej Zaleski^j; Tomasz Jankowski x; Tadeusz Jankowski x; Szymon Michałowski x; Wincenty Chodykin x; Franciszek Dackiewicz x; Maciej Downarowicz x; Antoni Radziwiłłowicz [81] x; ^kJakub Zielonka regent gr. kow.; Maciej Klonowicz; Bartłomiej Sankowski; Felicjan Kiersnowski^k; Marcin Obiecanowski x; ^lJakub Uszciał x; Jan Kiełczewski x; Bartłomiej Bunkowski^l; Józef Bunkowski x; Józef Rozwadowaki x; Wawrzyniec Rozwadowski x; Antoni Rudziewicz x; Onufry Rudziewicz x; Floryan Koreywa; Wincenty Jurewicz x; Józef Jurewicz x; Michał Kiernożycki^m x; Józef Kudrewicz x; Józef Rudziewicz x; Jan Kudrewicz x; Antoni Kudrewicz x; Maciej Dauksza x; Szymon Kudrewicz x; Kazimierz Kudrewicz x; ⁿJózef Rutkowski x; Jan Hermanowicz^o x; Jan Chodorowicz xⁿ; Michał Konstantynowicz x; Marcin Budrewicz x; Jan Lisowski x; Ignacy Budrewicz x; Dominik Antonowicz x; Jerzy Wilpiszewski x; Józef Gasperski x; Jerzy Tułowski; Marcin Obiecanowski x; Jerzy Żyliński x; Antoni Olszewski x; Józef Olszewski x; Józef Kochański x; Tomasz Kozakiewicz x; Michał Ibiański x; Kazimierz Giecewski x; Józef Puciata x; Józef Rudziewicz x; Józef Łabanowski; Tadeusz Rakiewicz ^ppor. pow. kow.^p; Ignacy Mackiewicz por. woj. smoleńskiego; Jan Hryniewicz; Adam Lugażyło; Tadeusz^r Morgiewicz, rot.^s pow. kow.^s; Jakub Morgiewicz, rotm. braclawski^t;

^h W rkps. 2 dopisano „trzema krzyżkami”.

ⁱ⁻ⁱ W rkps. 2 brak fragmentu.

^j W rkps. 1 podpis nadpisany.

^{k-k} W rkps. 1 fragment nadpisany.

^{l-l} Przy tych nazwiskach w rkps. 1 krzyżyki dopisane.

^m W rkps. 2 „Kiernowicki”.

ⁿ⁻ⁿ W rkps. 1 po tych nazwiskach krzyżyki dopisane, a dalej cztery nazwiska zamazane, zapewne „Jakub Zielonka, reg. gr. kow.; Maciej Klanowski, Bartłomiej Sankowski, Felicjan Kiersnowski”.

^o W rkps. 2 „Romanowicz”.

^{p-p} W rkps. 2 „porucznik woj. trockiego”.

^r W rkps. 2 „Mateusz”.

^{s-s} W rkps. 1 fragment przeprawiony.

^t W rkps. 2 „własnawski” zamiast „braclawski”.

Antoni Żywień, chor. i instygator sądowy gr. pow. kow.; Ludwik Piątkowski; Maciej Boniszko; Jan Jagintowicz; Antoni Kulwieć; Tadeusz Bortkiewicz x; Mateusz Jerzycki, rotm. bractwowski; Kazimierz Pietkiewicz, skarb. nowogródzki; Ignacy Hrydzicz; Piotr Wysocki; Klemens Radyko; Szymon Giecewski x; Tomasz Kozakiewicz; Michał Ibiański x; Daniel Dackiewicz x; Jan Nichelewicz x; Jerzy Terpiłowski; Ksawery Danowicz; Stanisław Jodko x; Bałtromiej Wojtkuński x; Jan Krapski; Józef Kozakiewicz x; Antoni Lango x; Benedykt Terpiłowski x; Dionizy Abramowicz x; Jerzy Mikutowicz x; Nikodem Sarosiek x; Jan Dackiewicz; Nikodem Ibiański; Michał Worłowski; Kazimierz Giecewski x; Andrzej Nichelewicz x; Bohdan Żukowski x; Jan Lisowski; Jerzy Bortkiewicz x; [81v] Bonawentura Nowicki x; Tomasz Oganowski x; Kazimierz Woysztor x; Andrzej Joniewicz x; Józef Osiński x; Józef Maliewski x; Kazimierz Jezierski x; Marcin Wizgin x; Szymon Mikutowicz x; Onufry Bortkiewicz x; Teodor Radyko; Wincenty Rosławowicz; Józef Lisowski x; Tomasz Dobkiewicz x; Szymon Iwaszkiewicz x; Kazimierz Pietkiewicz; Szymon Rykaczewski x; Michał Bernatowicz x; Benedykt Łukowski x; Ignacy Polowski x; Piotr Honesta x; Józef Honesta x; Antoni Laskowski; Franciszek Kozakiewicz x; Franciszek Nowicki x; Tadeusz Lango x; Jerzy Maliszewski x; Antoni Korkoz x; Józef Siwicki x; Bałtromiej Mackiewicz x; Kazimierz Mackiewicz; Jakub Mikutowicz x; Wincenty Tagin x; Maciej Romaszekiewicz x; Józef Ostromecki x; Marcin Terpiłowski x; Antoni Olszewski x; Kazimierz Zasztoft x; Wincenty Zasztoft; Jakub Piotrowicz; Franciszek Mackiewicz; Michał Hryniewicz; Jan Sobolewski x; Stanisław Bieniecki x; Antoni Suryan; Ignacy Pieslak x; Piotr Szymanowski x; Nikodem Szymanowski x; Antoni Antonowicz x; Mateusz Sobolewski x; Tadeusz Prusewicz^u; Kazimierz Urniaż; Stanisław Fulkiewicz; Jerzy Budrewicz; Jakub Wisztok; Szymon Stęgwilł; Antoni Laskowski; Tadeusz Romejko; Józef Worłowski; Maciej Mątwilł x; Michał Budrewicz x; Jerzy Dobkiewicz; Mateusz Krzyżanowski; ^w Józef Łabanowski; Tadeusz Rakiewicz; Ignacy Mackiewicz; Jan Hryniewicz; Adam Lugayłło^w; Wincenty Lugayłło; Nikodem Lugayłło; Filip Lugayłło; Antoni Lugayłło; Piotr Lugayłło; Kazimierz Lugayłło; Józef Buczeniewski; Jerzy Dymśa por. pow. kow.; Michał Grzymayłowski; Tadeusz Rymowicz x; Symon [82] Lichodziejewski^x; Nikodem Szablewicz; ^yAdam Rzepnik; Kazimierz Mimoński^y; Stanisław Koplewski; Antoni Kulesza; Tadeusz Bieliński; Adam Woydak; Ludwik Rodziewicz x; Kazimierz Woytkiewicz; Mikołaj Szczytnicki; Adam Kozakowski^z; Kazimierz Grygorowicz^{aa} x; Stanisław Cieciorski x; Jerzy Dombrowski x; ^{ab}Jakub Bohusz rotm. pow. kow.^{ab}; Wawrzyniec

^u W rkps. 2 dodano „chor. kow.”.

^{w-w} Fragmentu brak w rkps. 2.

^x W rkps. 2 dodano „trzema krzyżkami”.

^{y-y} W rkps. 2 do tych nazwisk dodano „trzema krzyżkami”.

^z W rkps. 2 „rotm. pow. kow.”.

^{aa} W rkps. 2 „Chrychorowicz”.

^{ab-ab} Fragmentu brak w rkps. 2.

Narkiewicz; Józef Mickiewicz; Jan Grabowiecki; Franciszek Targński; Kazimierz Eymont komor[nik] pow. kow.; Adam Kozakowski, rotm. kow.; Franciszek Koplewski, skarb. włodzimierski; Michał Wędziagolski; Józef Tołoczko; Andrzej Szablewicz x; Jakub Moller; Bogusław Martuszewicz x; Franciszek Jakubowicz^{ac}; Adam Medeksza rotmistrz pow. kow.; Antoni Jagiełłowicz x; Stanisław Okmiański x; Krzysztof Albrycht Witkiewicz; Maciej Rzepnik x; Michał Szatyński x; Andrzej Eymont x; Andrzej Niedźwiecki x; Felicjan Niedźwiecki; Tomasz Skirgayłło x; Jakub Skirgayłło rotm. nowogródzki^{ad}; Jerzy Skirgayłło x; Piotr Skirgayłło x; Antoni Zasimowski x; Kazimierz Martusewicz; Bonifacy Swolkien; Tomasz Jagiełłowicz x; Adam Petruszewicz x; Andrzej Maczański x; Michał Wędziagolski; Dom[i]nik Wędziagolski x; Jan Wędziagolski x; Jerzy Wołotko x; Jan Downtort x; Józef Paszkiewicz^{ae}; Zygmunt Eymont; Andrzej Eymont x; Michał Eymont; Józef^{af} Szymański x; ^{ag}Kazimierz Dackiewicz; Maciej Dackiewicz; Antoni Juskiewicz x; Michał Szatyński x; Antoni Hryniewicz; Franciszek Dobkiewicz x; Jan Marcinkiewicz; Piotr Żukowski x; Szymon Żukowski x; ^{ah}Franciszek Żukowski x^{ah}; Tadeusz Surwiłło x; Karol Zdanowicz x; Antoni Ibiański x; Józef Mongin x; Bonifacy Wężod x; Bałtromiej Wężod x; Benedykt Rymowicz x; Kasper Eygird [82v]; Mateusz Eygird x; Antoni Radziwiłłowicz x; Józef Michielewicz x; Mikołaj Romanowski x; Mateusz Towiański x;^{ai} Maciej Moler; Antoni Skirgayłło; Andrzej Jagiełłowicz x; Jan Goyrzewski x; Jan Ibiański x; Bałtromiej Witkowski x; Tadeusz Jemont; Wawrzyniec Zaręba x; Tadeusz Michniewicz^{aj}; Tadeusz Dobużyński x; Andrzej Jakubowski x; ^{ak}Jerzy Jakubowski x^{ak}; Ignacy Biwil x; Józef Nereyko x; Dominik Stawski x; Stanisław Wistycki x; Jan Rosczewski; Michał Sołomin.

161. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1785

Rkps LVIA SA 13804, k. 69–70v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Dominika Prosewicza, porucznik pow. kow., dnia 7 II 1785.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego *ad mentem* praw dawnych, a *specialiter* konstytucji 1764⁴⁰⁵ na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna, *tanquam*

^{ac} W rkps. 2 „trzema krzyżkami”.

^{ad} W rkps. 2 „rotm. kow.”.

^{ae} W rkps. 1 skreślone „trzema krzy”, w rkps. 2 jest.

^{af} W rkps. 1 imię przeprawione.

^{ag} W rkps. 2 dodatkowo „Mikołaj Rokicki x”.

^{ah} W rkps. 1 nazwisko nadpisane.

^{ai} W rkps. 2 dodatkowo „Mateusz Eygird”.

^{aj} W rkps. 2 „trzema krzyżkami”.

^{ak-ak} Fragmentu brak w rkps. 2.

⁴⁰⁵ VL, t. 7, s. 171.

ad solitum comitiorum locum dnia 7 miesiąca lutego zjechawszy do obrania deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. w zwyczajnym miejscu w kościele ichmościów księży bernardynów kowieńskich przystąpiliśmy, tedy *unanimi voce, affectu et asensu, nemine contradicente*, zgodnemi głósy w.i.p. Jana Rafała Szymkowskiego, łowczego pow. kow. na kadencją grodzieńską, Michała Meysztowicza, chorążego husarskiego na kadencją wileńską za deputatów obraliśmy i destynowaliśmy, którzy to obrani j.w.i.p. deputaci jurament [69v] na sęstwo trybunalskie na sejmiku w tymże miejscu, w kościele w te słowa wykonali:

Ja, Jan i ja, Michał przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy Św. jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucyi trybunalskiej, wedle żałoby i odporu stron, nie przykładając ani ujmując, będę sądził, zeznania i zapisy przyjmować będę, zasiadając na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim ani podłym stanom, na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na przyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, ani za posuły, dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków żadnych, ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swym ulegać nie pomagać, nie radzić też nikomu w sprawach na te sądy, po obraniu moim na nie, nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty, pogroźek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość, prawo popolite i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać, tajemnic z izby sądowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelkimi zabawami swymi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej choroby obłożnej mej albo własnej gwałtownej potrzeby, na żadną praktykę gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, tak że prawdziwie, według korektury trybunału roku 1726⁴⁰⁶ na sejmie w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując, na tych sądach trybunalskich sprawować się będę, jako to sprawiedliwie przysięgam, [70] tak mnie Panie Boże dopomóż, a jeśli niesprawiedliwie, Boże mnie ubij na duszy i ciele.

In facie publica na miejscu przyzwoitym ja, marszałek z dalszemi urzędnikami *hoc laudo publico* kredensujemy i *pro majori fide* takowy kredens podpisem rąk naszych stwierdzamy.

Datum w Kownie roku 1785 miesiąca lutego 7 dnia.

Ignacy Zabięłło, marszałek pow. kow.; Antoni Kossakowski, chorąży pow. kow.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Michał Zabięłło; Szymon Zabięłło, vicebrygadier i pułkownik jazdy narodowej petyhorskiej W.Ks.L.; Jerzy Zabięłło; Antoni Domeyko, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Michał Kossakowski; Antoni Szorc, cześnik pow. kow.; Antoni Blinstrub, mieczny pow. kow.; Tadeusz Szorc, rotmistrz pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Michał

⁴⁰⁶ VL, t. 6, s. 216.

Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Józef Kossakowski; Michał Strebeyko; Antoni Skorulski; Stanisław Skorulski, chorąży⁴⁰⁷ pow. kow.; Bogusław z Witorta Rymgayło, rotm. słonimski; Michał Giżyński, porucznik pow. kow.; Tomasz Zelnio, namiesnik brygady husarskiej; Józef Jankiewicz, skar. par; Dominik Jurewicz; Jan Luado Steygwiło; Franciszek Sebastyański; Andrzej Tołoczko, rotm. pow. kow.; Tomasz Giżyński, chorąży pow. kow.; Franciszek Giżyński, chorąży pow. kow.; [70v] Jerzy Stańczyk; Dyzmas Domeyko, porucznik pow. kow.; Kazimierz Urniasz, porucznik pow. kow.; Dominik Kulesza; Ignacy Jeliński; Andrzej Skolski; Józef Dołęga Piskorski *m.p.*; Ignacy Piscorski, rotm. pow. kow.; Konstanty Domeyko, budowniczy pow. kow.; Dominik Prusewicz, namiesnik ziem. kow., *m.p.*; Maciej Degrat Nowomieyski, rotm. pow. wiłkomierskiego; Maciej Sołomin rotm. pow. kow.; Onufry Grącki; Teodor Chlewiński rotm. pow. wiłkomierskiego; Jan Wyżewski, rotm. pow. kow.; Stanisław Prusewicz, porucznik pow. kow.; Tadeusz Medeksza, rotm. pow. kow.; Józef Teodor Iwaszkiewicz, rotm. pow. orszańskiego; Tadeusz Romanowski, mostowniczy pow. wiłkomirskiego; Józef Kossakowski, szambelan J.K.M.; Ludwik Rymkiewicz; Józef Kupść; Dominik Kossakowski; Stanisław Terebesz; Józef Kulwiec b.p. W.Ks.L.; Józef Kończa, chorąży husarski; Ignacy Witkiewicz, rotm. J.K.M.; Mikołaj Szauliński; Antoni Giedroyć, strażnikowicz pow. wiłkomirskiego; Józef Borysewicz *m.p.*

98. Sejmik gospodarski, 8–9 II 1785

162. Kredens dla delegatów do prymasa, 8 II 1785

Rkps LVIA SA 13721, k. 95–95v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Adama Lugayłę, namiestnika gr. kow., dnia 9 II 1785.

My, urzędnicy i rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego na sejmik terazniejszy do miasta J.K.M. Kowna gromniczny w czasie prawem przepisany zgromadzeni i aktualnie w dniu dzisiejszym sejmik gospodarski odprawujący, czyniemy wiadomo niniejszym listem kredensem naszym, iż gdy dawny i chwalebny zwyczaj czynienia od województw i ziem, i powiatów podniesionych na prymacjalną godność osobą należytej rekognicji stawiał nam przed oczy do naśladowania przykład, a własna nasza ku szczęśliwie nam panującemu królowi wierność i przychylność i drogiej krwi jego uszanowanie powinny pobudką stały się, przeto, gdy w niedawno ominionym j.o.ks.j. Michał Poniatowski, przeszły biskup płocki na pierwsze w narodzie dostojęństwo prymasostwa Korony Polskiej i W.Ks.L. obranym i od Najjaśniejszego Pana potwierdzonym został, my, rycerstwo, szlachta wyrażonego w górze powiatu głębokiej dla tegoż j.o. księcia

⁴⁰⁷ Zapewne chorążyc, *Urzędnicy*, t. 2, s. 360.

jegomości atencji i z obowiązku winnego uszanowania, niemniej szczególnie z serc naszych przychylności, które osobiste tegoż książećcia jegomości nas i postronne kraje zadziwiający cnoty powszechnie jednością, wysłać spomiedzy siebie zacnych delegatów umyśliliśmy, jakoż aktualnie onych, to jest j.w.i.p. Antoniego Prozora, wojewodzica witebskiego i Piotra Zawiszę, sędziego ziem. pow. kow. i deputata na Trybunał Główny W.Ks.L. obranego, delegujemy, który ichność delgacyi na mocy niniejszego kredensu od powiatu naszego j.o. książećciu prymasowi i pierwszemu naszemu książećciu [95v] winną uczynił rekognicją, prymacjalną godności powinszują i pańskim jego względem powiat nasz i niżej piszące się osoby zarekomendować nie zaniebają, na co takowy kredens, referując się do szczególnej instrukcyi na sejmiku terażniejszym gospodarskim, rękoma naszymi podpisujemy.

Dan w Kownie roku 1785 miesiąca februarii 8 dnia.

Tomasz z Krzetuszewa Wawrzecki, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, starosta kow.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; Józefat Syruć, sędzia ziem. kow.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Karol z Wolda Mejer, podstoli pow. kow.; Augustym Middleton, podstarosta kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. pow. kow.; Ignacy Swinarski, sędzia gr. i koniuszy pow. kow.; Michał Montwiłł, sędzia gr. pow. kow.; Szymon Wiszniewski, pisarz gr. pow. kow.; Ignacy Midleton, strażnik kow.; Adam Meysztowicz, sędzia ziem. kow.; Wincenty z Wolda Mejer, pułkownik petyhorski W.Ks.L.; Jan z Wolda Mejer, chorąży brygady usarskiej; Wincenty z Wolda Mejer, koniuszyc pow. kow.; Adam Przesmycki; Jakub Zielonko, regent gr. kow.; Jakub Bousz rotm. pow. kow.; Andrzej Józef Noreyko, rotm. pow. bractawskiego.; Bogusław Mikulicz, rotm. woj. wileńskiego; Ignacy Szukszta, regent trybunalski i rotm. pow. kow.; Franciszek Koplewski, skarb. włodzimierski; Antoni Eymont, rotm. pow. kow.; Michał Eymont; Walenty Zielonko, *m.p.p.*; Tadeusz Zielonko; Józef Kalinowski, rotm. woj. smoleńskiego; Kazimierz Eymont, komornik pow. kow.; Antoni Dzierdziejewski, rotm. trocki, dworzanin skarbu W.Ks.L.; Władysław Stęgnił, hor. pow. kow.; Piotr Wysocki; Andrzej Strawiński; Jerzy Nartowt; Michał Andruszkiewicz; Jan Dobkiewicz; Józef Dobkiewicz; Michał Hryniewicz; Ignacy Kuczewski, rotm. woj. trockiego; Bonifacy Swolkien kom. oszmiański; Wincenty Kuczewski; Maciej Boniszko; Mikołaj Romanowski; Ludwik Niekrasz; Michał Orzechowski; Piotr Mikulicz; Kazimierz Bożydłowski, kom. pow. grodzieńskiego; Antoni Kulesza por. pow. kow.; Ignacy Czechowicz; Stanisław Koplewski, skarb. włodzimierski *mp.*

163. Instrukcja dla delegatów do prymasa, 9 II 1785

Rkps 1 LVIA SA 13721, k. 96–99, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Piotra Mikulicza, cześnikowicza pińskiego, dnia 9 II 1785; **Rkps 2** LVIA SA 13721, k. 93–94v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Piotra Mikulicza, cześnikowicza pińskiego, dnia 9 II 1785.

Instrukcja j.w.i.p. Antoniemu Prozorowi, wojewodzie witebskiemu i Piotrowi Zawiszy, sędziemu ziem. i deputatowi pow. kow. z rekognicją do j.o.ks.j. Michała Poniatowskiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego, prymasa Korony Polskiej i W.Ks.L. delegowanym od powiatu kowieńskiego dana roku 1785 miesiąca february 8 dnia.

1. Mają ichmościowie delegowani to w najpierwszej mieć pamięci, aby j.o.ks.j. terażniejszemu prymasowi Korony Polskiej i W.Ks.L. najżyczliwsze^b od powiatu naszego prymacjalnej godności na publicznej audiencji [96v] złożone było powinszowanie.

2. Przez wzgląd powinny na drogą krew księcia jegomości tron nasz posiadającą, oświadczyć od powiatu naszego najgłębszą temu księciu jegomości rekognicję i powolne do usług jego powiatu naszego chęci.

3. W ostatku wszystkich nas niżej wyrażonych łaskawym tegoż księcia jegomości względom i protekcji polecić nie zaniedbają.

Datum w Kownie ut supra.

Tomasz z Skrzetuszewa Wawrzecki, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, starosta kow.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. pow. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Jan z Wolda Meger, wojski pow. kow.; Karol z Wolda Meger, podstoli pow. kow.; Augustyn Middleton, podstarosta kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. [97] pow. kow.; Ignacy Swinarski, sędzia gr. i koniuszy pow. kow.; Michał Montwiłł, sędzia gr. pow. kow.; Szymon Wiszniewski, pisarz gr. pow. kow.; Ignacy Middleton, strażnik kow.; Adam Meysztowicz, sędzia ziem. kow.; Wincenty z Wolda Meger, pułkownik petyhorski; Jan z Wolda Meger, chorąży brygady usarskiej; Wincenty z Wolda Meger, koniuszyc pow. kow.; Adam Przesmycki; Jakub Zielonko, regent gr. kow.; Bogusław Mikulicz, rotmistrz woj. wileńskiego; Andrzej Józef Noreyko, rotmistrz pow. braclawskiego; Jakub Bohusz rotmistrz pow. kow.; Ignacy Szukszta, regent trybunalski, rotmistrz pow. kow.; Franciszek Koplewski, skarbnikowicz włodzimierski; Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow.; Michał Eymont; Walenty Zielonka; Tadeusz Zielonka; Józef Kalinowski, rotmistrz woj. smoleńskiego; Kazimierz Eymont, komornik pow. kow.; Antoni Dzierdziejewski, rotm. trocki, dworzanin skarbu W.Ks.L.; [97v] Władysław Stęgwił, horodniczy pow. kow.; Piotr Wysocki; Andrzej Strawiński; Jerzy Nasztowt; Michał Andruszkiewicz; Jan Dobkiewicz; Michał Rynkiewicz; Józef Dobkiewicz; Ignacy

^a W rkps. 1 słowo „księciu” nadpisane.

^b W rkps. 2 zamieniono na „najszcześliwsze”.

^{c-c} W rkps. 1 fragment nadpisany, w rkps. 2 błędnie jako sędzia gr. kow., por. *Urządnicy*, s. 392, 417.

Kuczewski, rotmistrz woj. trockiego; Bonifacy Swolkien^d; Jan Swolkien, chor. J.K.M.; Maciej Boniszko; Wincenty Kuczewski; Mikołaj Romanowski; Ludwik Niekrasz;^e z Boreysz Ignacy Boreysza x; Tadeusz Eymont; Antoni Rodowicz; Józef Jasudowicz x; Andrzej Nartowt; Konstanty Eymont x; Tadeusz Satkiewicz; Bałtromiej Rukuyza x; Franciszek Dytkiewicz x; Jan Mickiewicz x; D. Korgowt x; Jerzy Lutkiewicz x; Jerzy Mirmont x; Anton Siwicki x; z Staszun Michał Gineyko x; Antoni Dronseyko; Wincenty Boreysza x; Jakub Jarulewicz x; Michał Januszewski; Tadeusz Butkiewicz x; Józef Chrzczonowicz x; Dominik Zwycewicz x; Jan Zwycewicz x; Bałtromiej Szyłakowski [98] x; Adam Waszkiewicz x; Józef Januszewski x; Jerzy Gug x; Tadeusz Droński x; z Pupkul Adam Sadziewicz x; Antoni Szatyński x; Władysław Swolkien x; Bonifacy Chrzczonowicz x; Józef Butkiewicz x; Bałtromiej Boreysza x; z Owieniec Teodor Szymkowski x; Jan Skolski x; Adam Zelnowski x; Stanisław Piotrowski x; Jan Wocianiec x; Józef Zaręba x; Szymon Boreysza x; Hieronim Boreysza x; Hieronim Boreysza x [sic]; Józef Dewołgowicz x; z Dragać Kazimierz Kulwieć x; Maciej Mickiewicz; Dominik Giedroyć, horod. brasławski; Mateusz Romanowski; Michał Grzymayłowski; Aleksander Szedziejewski x; Stefan Szwaba x; Jerzy Ledryński; Józef Jacyma x; Jerzy Łopaciński x; Dominik Lupkiewicz x; Józef Lagierd x; [98v] Tadeusz Rodziewicz x; Antoni Rodziewicz x; Mikołaj Boreysza x; Benedykt Kolczycki x; Piotr Kulikowski x; Stanisław Zycewicz x; z Balańc Kazimierz Mimoński x; Józef Woyciechowski x; Jan Dagliński; Kazimierz Woiewodzki x; Antoni Darwid x; Dominik Senikowski x; Józef Grzymiałowski x; Józef Walentynowicz x; Wincenty Jagielewicz x; z Bousz Tomasz Korgowt x; Tadeusz Gineyko x; Piotr Rostkowski x; Onufry Rostkowski x; Józef Turkiewicz x; Kazimierz Montwiłł x; z Mimol Maciej Michniewicz; Jan Michniewicz x; Józef Michniewicz x; Tadeusz Michniewicz x; Andrzej Michniewicz x; Jan Dragatt x; Andrzej Dragatt [99] x; Józef Kulwieć x; w Mimolach: Jan Rogowski; Michał Sawicki x; Józef Dobkiewicz x; Piotr Pankiewicz x; Józef Stankiewicz x; Piotr Nicieiewski x; z Kaplic: Józef Staszewicz x; Jan Łabuński x; Jan Woytkiewicz x; Karol Boreysza x; Józef Bernatowicz x; Adam Bernatowicz x; Bałtromiej Eymont x; Kazimierz Rymowicz x; z folwarku Omel: Józef Kontowt, budowniczy Księstwa Żmudzkiego; Benedykt Szółkowski, podczaszy pow. wilkomierskiego; Józef Szymkowski.

164. Akt laudum w sprawie miejsca sejmików, 8 II 1785

Rkps LVIA SA 13804, s. 71-71v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Antoniego Szorcza, cześnika kow., dnia 8 II 1785.

My, urzędnicy, rycerstwo i obywatele powiatu kowieńskiego zebrani, na sejmik deputacki zgromadzeni oraz na sejmiku gospodarskim nazwanym dla ułożenia

^d W rkps. 2 „Swolski”, w rkps. 1 nazwisko przeprawione.

^e Tu koniec rkps. 2.

pozwolonych prawem układów wewnętrznego i sejmikowania porządku, gdy od jakich czasów przez wzniecone w tym powiecie, mieszające spokojność publiczną intrygi, podwójnych sejmików tak ściśle prawem wzbronionych wszczywały się praktyki, zapobiegając temu, przy elekcyi marszałka w roku 1782 *in februario* ogłosiliśmy jednomyślnie, bez żadnej kontrydykcyi miejsca sejmikowania [sic] od najdawniejszych i niepamiętnych czasów przez przodków naszych używane do obrad sejmikowych kościół księży bernardynów na zamkowym placu wymurowany, a że wiarą publiczną zareczzone to nasze ogłoszenie do akt publicznym *per injuriam* nie było oddane, przeto zgodnie uprosiliśmy j.w.j.p. Ignacego Zabięłły, marszałka powiatu naszego, jako pierwszego *in ordine* urzędnika i gospodarza, od którego nawet determinacyi rozumiemy zależeć, samego, ażeby, jako chwalebnie miejsca tego dotąd pilnował i w nim w obecności ołtarza i po mszy świętej odprawionej obrady sejmikowe rozpoczął, tak imieniem [71v] całego powiatu żądanie nasze podpisaniem się do akt utwierdził, jako nie inny plac i miejsce do obrad publicznych sejmikowych uznawaliśmy i uznajemy, i na zawsze nieodmiennie używany mieć chcemy, tylko kościół bernardynów na placu zamkowym wymurowany, wielki, nie zaś kościółek na cmentarzu lub inną jaką kaplicę.

Datum roku 1785 februaruii 8 dnia w Kownie.

Antoni Kossakowski, chorąży pow. kow., imieniem całego powiatu takowe ułożenie prześwietnego powiatu na zawsze służyć niewątpliwie mające miejsce sejmikowym obradom determinujące podpisuje; Ignacy Zabięłły, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.

99. Sejmik elekcyjny w Kownie, 9 II 1785

165. Kredens dla sędziego ziemskiego, 9 II 1785

Rkps 1 LVIA SA 13721, k. 100–106v, oblata dokonanan w grodzie kowieńskim przez Adama Lugayłłę, namiestnika gr. pow. kow., dnia 9 II 1785; **Rkps 2** BC 879, s. 259–274, wypis z ksiąg grodzkich kowieńskich.

My, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego, wszem wobec i każdemu z osobna, mianowicie j.o.j.w.j.p. senatorom, ministrom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim i grodzkim W.Ks.L. czyniemy wiadomo, iż po dobrowolnej rezygnacyi w.j.p. Mikołaja z Prokopa Prozora, sędziego ziem. przydującego przypadło do elekcyi sęstwo ziemskie tegoż powiatu, a tak po oświadczeniu na dniu wczorajszym, to jest 8 *praesentium* na sejmikach gospodarskich powiatowych wakancyi, kiedy równym sposobem jak i pierwszych dni na miejsce prawem do sejmikowania przepisane, to jest na zamek, przez ludzi uzbrojonych j.w. Zabięłłów i Kossakowskich dopuszczonemi nie byliśmy, przymuszeni zostawszy, sejmik elekcyjny w kancelaryi grodzkiej kowieńskiej odbywać, na

nim za sędziego *in virtute* dobrowolnej rezygnacji w.j.p. Karola^a z Wolda Meyera, podstolego kow. *unanimi voce et nemine contradicente*, wedle przepisu praw obraliśmy i na tośmy dali ten nasz kredens z podpisem rąk naszych^b własnych.

Pisan w Kownie roku 1785 miesiąca [100v] februarzii 9 dnia.

Tomasz z Krzetuszewa Wawrzecki, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, starosta kow.; Adam Kozakowski, sędzia ziem. kow.; ^cJózefat Syruć, sędzia ziem. kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Jan z Wolda Meyer, wojski pow. kow.; Augustyn Midleton, podstarosta sądowy kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Ignacy Midleton, strażnik kow.; Antoni Prozor, wojewodziec witebski; Ignacy Swinarski, sędzia gr. i koniuszy pow. kow.; Michał Montwiłł, sędzia gr. pow. kow.; Szymon Wiszniewski, pisarz gr. pow. kow.; Adam Meysztowicz, sędzic ziem. kow.; Leonard Wiszniewski, regent gr. kow. i starosta naszkuński; Antoni Sławiński, podkomorski i ziemski pow. kow. regent; Wincenty z Wolda Mejer, pułkownik peteorski [sic]; Jan z Wolda Mejer, chorąży brygady usarskiej; Wincenty z Wolda Mejer, koniuszyc pow. kow.; Ludwik Cellary, kom. i rotm. pow. kow.; Jakub Zielonko, regent gr. kow.; Antoni Dzierdziejewski, rotm. trocki, dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Adam Przesmycki; Marcin Terpiłowski, chorąży J.K.M. wojsk W.Ks.L.; Tadeusz Korf, chorążyc pow. kow.; Kazimierz Eymont, kom[ornik] pow. kow.; Dominik Korff; Bogusław Radecki Mikulicz, rotm. woj. wileńskiego; Władysław Stegwiłł; Walenty Zielonka, *m.p.p.*; Tadeusz Zielonka; Andrzej Józef Nareyko, rotm. pow. braśławskiego; Jerzy Antoni Kulesza, por. pow. kow.; Ludwik Pokłoński, rotm. pow. kow.^d; Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow.; Tadeusz Morgiewicz, rotm. kow.; Jakub Morgiewicz, rotm. braclawski; Józef Kalinowski, rotm. woj. trockiego; Antoni Szymonowicz; Jan Wroński; Bartłomiej [101] Jan Nepomucen Tubielewicz; Kazimierz Tubielewicz; Jan Sawicki; Józef Kontoft, budowniczy Księstwa Żmujdzkiego; Piotr Radecki Mikulicz, cześnikowicz piński; Piotr Wysocki x; Antoni Górnicki; Ludwik Syruć, sędzic ziem. kow.; Maciej Boniuszko; Kazimierz Buzydłowski; Michał Orzechowski; Antoni Kulesza, porucznikowicz pow. kow.; Stanisław Koplewski, skarbnikowicz włodzimirski; Ignacy Czechowicz; Antoni Izdebski; Józef Dymsza, porucznik pow. kow.; Józef Monkiewicz; Jan Nowicki; Antoni Szymanowicz; Andrzej Bielekiewicz; Józef Iwaszkiewicz; Jakub Woytkiewicz; Jan Szworzecki; Tadeusz Romyko; Alojzy Karpowicz; Antoni Wodeysza; Jakub Józefowicz; Kazimierz Zasztoft; Ignacy Pohowski; Adam Dortowt; Ludwik Rudziewicz; Wawrzyniec Rodziewicz; Michał Frąckiewicz x; ^eMarcin Frąckiewicz x^e; Józef Juniewicz x; Antoni Hryniewicz x; ^fKazimierz Gryniewicz^f; Kazimierz Zahorski; Michał Stackiewicz; Jan Stobuczynski; Karol Kulesza; Klemens Romyko; Nikodem Ibiański; Daniel

^a W rkps. 1 imię nadpisane.

^b W rkps. 2 brak słowa „naszych”.

^c W rkps. 1 fragment nadpisany.

^d W rkps. 1 „kow.” skreślone, nadpisane i też skreślone „smoleń.”.

^{e-e} W rkps. 1 fragment nadpisany.

^{f-f} Fragmentu brak w rkps. 2.

Dackiewicz; Jan Dackiewicz; Teodor Radyko; Szymon Giecewski x; Michał Worłowski x; Michał Ibiański x; Szymon Worłowski x; Jakub Giecewski; Józef Lisowski x; Jan Lisowski x; Mateusz Rosławowicz; Kazimierz Pietkiewicz; Antoni [101v] Mroczkowski, komor. pow. kow.; Piotr Kornida x; Jan Wolski x; Gasper Widawski x; Jan Ambrożewicz x; Antoni Wichrowski x; Adam Bronowski x; Józef Czyhalak x; Piotr Korkoz x; Adam Jasielowicz x; Adam Kiersnicki x; Andrzej Kudrewicz x; Józef Puciato x; Szymon^g Rodziewicz; Jan Obiecanowski; Ignacy Rozicki; Michał Hrynkiewicz; Franciszek Mackiewicz; Jerzy Wodeysza; Antoni Hrynkiewicz; Tomasz Nowicki; Józef Radziwiłłowicz; Marcin Joteyko; Maciej Dobkiewicz; Józef Junowicz x; Mateusz Dombrowski x; Bartłomiej Jorcuński x; Michał Polański x; Antoni Borowicz x; Antoni Glidnic^h x; Andrzej Zaleski x; Jakub Zaleski x; Antoni Karpowicz x; Kazimierz Karpowicz x; Antoni Gieysztor x; Jerzy Gieysztor x; Tadeusz Chodykin; Ignacy Łoydza; Wincenty Legęza; Tadeusz Jankowski x; Tomasz Jankowski; Andrzej Strawiński; Tomasz Krupowicz x; Adam [102] Andryjewicz; Jan Kiełczewski; Maciej Dołwnarowicz; Jakub Ryszyło; Adam Rudnicki; Daniel Walentynowicz; Marcin Obiecanowski; Jan Woronowicz; Antoni Stewiński; Paweł Jurewicz; Teodor Bielawski; Bałtromiej Bielawski; Tadeusz Stewiński; Paweł Wasilewski; Tomaszⁱ Kiersnowski; Felicjan Kiersnowski; Franciszek Dołnarowicz; Józef Mieniewski; Marcin Dombrowski; Józef Bacyniewski; Kazimierz Kulwieć, por. pow. kow.; Józef Stankiewicz; Adam Żegzdra; Ignacy Hrydzicz; Piotr Honesta; Józef Honesta x; Marcin Buderewicz x; Stanisław Jodko x; Józef Gasperski x; Marcin Obiecanowski x; Ignacy Różycki x; Benedykt Łukowski x; Szymon Mikutowicz; Jerzy Tułowski; Jerzy Mikutowicz; Jan Obiecanowski x; Maciej Downarowicz x; Józef Rudkowski; Marcin Warski; Józef Kozakiewicz x; Franciszek Kozakiewicz; Michał Czapplewski x; Ludwik Miętkowski; Antoni Olszewski x; Jan Hermanowicz x; Szymon Biniecki; Antoni Holszewski^j x; Karol Bieniecki x; Józef Winiarski [102v] x; Szymon Iwaskiewicz x; Michał Konstantynowicz x; Stanisław Bieniecki x; Dominik Bieniecki; Andrzej Honesta; Jan Puciata; Maciej Dauksza; Ignacy Boreysza x; Tadeusz Eymont; Antoni Rodowicz; Andrzej Nartowt; Józef Jasudowicz x; Konstanty Eymont x; Tadeusz Sadtiewicz; Bałtromiej Rukuyza x; Franciszek Dylkiewicz x; Jan Mickiewicz x; Dominik Korgowt x; Jerzy Ludkiewicz x; Jerzy Milmont x; Antoni Sinicki x; Michał Gineyko x; Antoni Drąseyko; Wincenty Boreysza x; Jakub Jerulewicz x; Michał Januszewski; Tadeusz Butkiewicz x; Józef Chrzczonowicz x; Dominik Zwyczewicz x; Jan Zwyczewicz x; Bałtromiej Szyłakowski x; Adam Waszkiewicz x; Józef Januszewski x; ^k Jerzy Buk^l x; Tadeusz Drąseyko x; [103]z Pupkuł Adam Sadtiewicz x;

^g W rkps. 1 mię nadpisane, skreślone „Józef”.

^h Pierwsza litera nazwiska przeprawiona z „D”.

ⁱ W rkps. 1 imię przeprawione.

^j W rkps. 2 „Olszewski”.

^k Skreślone „Józef”.

^l W rkps. 2 „Guk”.

Antoni Szatyński x; Władysław Swolkien x;^m Józef Butkiewicz x; Bałtromiej Boreysza; z Wocianc; Teodor Szymkowski x; Jan Skolski x; Adam Żebrowski x; Stanisław Piotrowski x; Jan Wocianiec x; Józef Zaremba x; Szymon Boreysza x; Heronim Boreysza x; Józef Dawgiałło x; z Draganć: Kazimierz Kulwieć x; Maciej Mickiewicz; Dominik Giedroyć, horod. [brasławski]; Mateusz Romanowski; Michał Grzymayłowski; Aleksander Śledzieiewski x; Stefan Szwaba x; Hilary Ledziński x; Józef Jacyna x; Jerzy Łopiański x; Dominik Lubkiewicz x; Józef Langierd x; Tadeusz Radziewicz x; Antoni Radziewicz x; Mikołaj Boreysza x; Benedykt Kulczycki x; Piotr Kulikowski x; Stanisław Zwycewicz x; z Balańc; Kazimierz Mimoński [103v] x; Józef Woyciechowski x; Jan Jagliński; Kazimierz Woywodzki x; Antoni Darwid x; Dominik Senikowski x; Józef Grzymayłowski x; Józef Walentynowicz x; Wincenty Jagiełłowicz x; z Bousz: Tomasz Korgowt x; Tadeusz Gineyko x; Piotr Rostkowski x; Józef Jurkiewicz x; Kazimierz Montwiłł x; z Michnajć: Maciej Michniewicz; Jan Michniewicz x; Józef Michniewicz x; Tadeusz Michniewicz x; Andrzej Michniewicz x; Jan Dragatt x; Andrzej Dragatt x; Józef Kulwieć x; z Omol: Jan Rogowski; Michał Sawicki x; Józef Dopkiewicz x; Piotr Paszkiewiczⁿ x; Józef Stankiewicz x; Piotr Niecicki x; z Kaplic: Józef Staszewicz x; Joachim Staszewicz x; Jan Łabuński x; Jan Woytkiewicz x; Karol Boreysza x; Józef Bernatowicz^o x; Adam Bernatowicz x; Bartłomiej Eymont x; Kazimierz Rymowicz x; z Omol: Józef Kontowt, budowniczy Księstwa Żmujdzkiego; Józef Szymkowski; Benedykt Szolkowski, podczaszy pow. wilkomirskiego; Bonifacy Swolkien; Andrzej Eymont; Jan [104] Węcewicz; Zygmunt Eymont; Antoni Jagintowicz; Michał Martusewicz; Bogusław Martusewicz x; Michał Eysmont x; Karol Zdanowicz x; Michał Szatyński x; Józef Dopkiewicz x; Tadeusz Romanowski, mostowniczy^p pow. wilkomierskiego; Stanisław Talwoszewicz x; Adam Boniszko x; Józef Szatyński x; Tomasz Miniewski; Ignacy Kuczewski, rotm. woj trockiego; Jerzy Kulesza, por. pow. kow.; Antoni Żywiń, chor. i instygator pow. kow.; Kazimierz Roczkowski; Ignacy Rotocki^r x; Dominik Jankowski, por. woj. trockiego; Michał Królikowski; Tadeusz Kagiel; Antoni Suryn; Jakub Piotrowicz; Tadeusz Sobolewski; Kazimierz Jeziński; Mateusz Sobolewski; Franciszek Nowicki; Józef Gotowski; Jan Krupski; Michał Kornatowicz; Jan Bernatowicz; Karol Krupowicz; Michał Rybnicki; Franciszek Kozakiewicz; Józef Kozakiewicz; Jan Jagientowicz, por. pow. kow.; Józef Ostromecki; Antoni Kulwieć, rotm. pow. brasławskiego; Jerzy Dymśa por. pow. kow.; Michał Kiernożycki x; Wincenty Zasztoft x; Wincenty Kagiel x; Józef Kirklewski x; Ksawery Junowicz; Piotr Danowski; Ignacy Pakowski x; Stefan Noreykowicz x; Kazimierz Pietkiewicz x; Kazimierz Woystousz x; Maciej Boniszko; Jakub [104v] Jerelewicz x; Stanisław

^m W rkps. 2 dodany „Bonifacy Chrzczonowicz x”.

ⁿ W rkps. 1 początek imienia i nazwiska nieczytelny.

^o W rkps. 1 przepisane z „Bernacki”.

^p W rkps. 1 nazwa urzędu przepisana, słabo czytelna.

^r W rkps. 1 nazwisko słabo czytelne.

Koplewski; Józef Sinicki x; Michał Czapliwski x; Tadeusz Morgiewicz, rotm. kow.; Jakub Morgiewicz, rotm. braclawski; Jan Dopkiewicz; Antoni Nikiański x; Ludwik Niekrasz; Bałtromiej Sanikowski; Maciej Pietkiewicz x; Nikodem Sarosiek x; Piotr Wysocki x; Dominik Sanikowski x; Antoni Lango x; Kazimierz Woytkiewicz; Mikołaj Szczytnicki; Michał Eymont; Aleksander Klidzio x; Stanisław Modzolewski, cześn. łomżyński, obywatel pow. kow.; Maciej Dauksza x; Andrzej Honesto^s; Jerzy Hermanowicz x; Andrzej Hermanowicz x; Adam Hermanowicz x; Jan Hermanowicz x; Franciszek Sobolewski x; Tadeusz Lango x; Antoni Lango x; Józef Rakowski x; Wincenty Ostrouch x; Mateusz Benecki x; Tadeusz Sławiński x; Jakub Jakubińczyk; Marcin Mimont; Józef Boreysza; Józefat z Graszka Koczański; Adam Asenowicz^t x; Antoni Antoniewicz x; Benedykt Jagintowicz x; Mateusz Antoniewicz x; Szymon Myglin x; Piotr Szamanowski x; Nikodem Szamanowski x; Jerzy Żyliński x; Antoni Dworzecki x; Kazimierz Boreyko; Ignacy Woytkuński; "Jan [105] Boreyko"; Józef Ostromecki x; Antoni Wilpiszewski x; Józef Boreysza x; Aleksander Wilpiszewski x; Adam Wilpiszewski x; Bałtromiej Bańkowski x; Jerzy Bańkowski x; Tadeusz Rokicki x; Józef Wilpiszewski x; Jan Wilpiszewski x; Aleksander Bańkowski x; Antoni Masławski x; Antoni Szymkowski x; Józef Bańkowski x; Jerzy Wilpiszewski x; Jerzy Skorbut x; Franciszek Bergiel x; Mikołaj Rokicki x; Maciej Wilpiszewski x; Kazimierz Wilpiszewski x;^v Franciszek Polański x; Stefan Downarowicz x; Kazimierz Bańkowski x; Mateusz Bańkowski x; Marcin Terpiłowski, chorąży J.K.M. wojsk W.Ks.L.; Kazimierz Woytkuński x; Andrzej Malinowski; Jerzy Terpiłowski; Benedykt Terpiłowski; Andrzej Borewicz x; Leon Dopkiewicz x; Jan Doynowski; Tomasz Dobkiewicz x; Tadeusz Dopkiewicz; Jan Jagintowicz por. pow. kow.; Piotr Sadkiewicz x; Andrzej Sadkiewicz; Maciej Dopkiewicz x; Marcin Kowalewski x; Tadeusz Kowalewski x; Józef Skorwid x; Kazimierz Jagintowicz x; Franciszek Dopkiewicz x; Michał Bortkiewicz x; Franciszek Miglin x; Stanisław Dopkiewicz; okolica Mojsiejuny: Antoni Rozwadowski por. pow. braclawskiego; Franciszek Witkowski; Wawrzyniec Rozwadowski; Ignacy Rozwadowski; Jerzy Jagintowicz; Adam Bieniecki x; Antoni Sobolewski; Józef Zwierowicz; Andrzej Rozwadowski; [105v] Józef Rozwadowski; Wincenty Rozwadowski; Kazimierz Boniecki x; Kazimierz Pietkiewicz, skarb. nowogródzki; Wawrzyniec Rudzewicz; Ludwik Rodzewicz; Franciszek Kalinowski; Dionizy Abramowicz; Felicjan Sobolewski x; Jakub Marcinkiewicz; Onufry Bortkiewicz; Maciej Szumanowski x; Marcin Sobolewski x; Tadeusz Bortkiewicz x; Szymon Bienecki x; Krzysztof Bienecki x; Michał Bienecki x; Bonifacy Tworowski x; Jan Gurski x; Kazimierz Zasztoft x; Wincenty Zasztoft; Marcin Wizgin x; Jan Zasztoft x; Jerzy Ostromecki x; Ignacy Nowicki; Tadeusz Mackiewicz; Tomasz Ogonowski x; Andrzej Jurewicz x; Jan Dopkiewicz;

^s W obydwu rękopisach nazwisko przeprawione.

^t W rkps. 2 „Esanowicz”.

^{u-u} Fragmentu brak w rkps. 2.

^v W rkps. 1 skreślone „Kazimierz”.

Antoni Bielski; Adam Lugałyło, gr. kow. wiceregent; Jan Krzyżanowski x; Tomasz Pacewicz; Jan Kułak x; Jan Kundzicz; Antoni Wasilewski; Józef [106] Kulesza por. pow. kow.; Ludwik Pokłoński, rotm. woj. smoleńskiego; Antoni Zaręba; Mateusz Krzyżanowski; Jerzy Budrewicz; Michał Budrewicz x; Symon Stegwiłł x; Adam Wiszniewski x; Maciej Mongwiłł x; Kazimierz Urniaż x; Jakub Wisztok x; Józef Dauksza x; Ignacy Noreyko x; Józef Noreyko x; Benedykt Nareyko x; Antoni Darwid x; Tadeusz Sobolewski x; Aleksander Szwabo x; Aleksander Sudziejewski x; Jan Woywodzki^w x; Michał Jasudowicz x; Ludwik Bilkiewicz^x x; Jerzy Ludkiewicz x; Antoni Rukuyza x; Adam Downarowicz x; Maciej Downarowicz x; Felicjan Lango; Aleksander Mackiewicz; Michał Andruszkiewicz; Ignacy Andruszkiewicz; Bałtromiej Mackiewicz x; Jakub Jodko x; Michał Bernatowicz x; Adam Zdanowski x; Jan Sobolewski x; Adam Łukowski x; Jan Krupski x; Tadeusz Kierklewski x; Jan Kierklewski x; Kazimierz Eymont komor[nik] pow. kow.; Tadeusz Korff, chorążyc pow. kow.; Jan Punicki; Józef [106v] Stawski; Ignacy Stawski; Michał Chrystowski; Jan Chrystowski; Jan Wencewicz; Maciej Lachowicz; Mikołaj Romanowski; Antoni Moskiewicz; Franciszek Chrystowski; Szymon Chrystowski; Jan Żebrowski x; Jan Sokołowski x; Michał Mongird x; Antoni Rafanowicz x; Karol Zaleski x; Bohdan Zaleski x; Franciszek Nartowt x; Samuel Rafanowicz x; Dominik Korff; Fryderyk Korff; Józef Kalinowski, rotm. woj. smoleńskiego; Kazimierz Wisztok x; Jakub Rolski, por. pow. kow.; Andrzej Wimbor x; Stanisław Ibiański, por. pow. kow.; Józef Kamiński; Benedykt Krzyżanowski; Józef Siemaszko; Tadeusz Narwoysz.

166. Kredens dla sędziego ziemskiego, 9 II 1785

Rkps 1 LVIA SA 13804, k. 72–73, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Konstantego Domeykę, budowniczyca kow., dnia 9 II 1785; **Rkps 2** BC 879, s. 279–281, widymus z ksiąg ziemskich pow. kow.

My, urzędnicy ziemscy, rycerstwo, szlachta powiatu kowieńskiego, stosując się do praw W.Ks.L., na sejmiki gromniczne w roku terażniejszym, 1785 februarii 9 dnia do miasta J.K.M. Kowna *ad solitum committorum locum* zebrawszy się, po odprawionym sejmiku elekcyjnym deputackim dnia 7 *eiusdem*, *intuitu* rezygnacyjnego dokumentu od w.j.p. Mikołaja z Prokopa Prozora, sędziego ziem. prezydenta i rotmistrza pow. kow. prześwietnemu powiatowi do łaski oddanego, na miejsce onego w.j.p. Antoniego Blinstruba, miecznika pow. kow. *unanimitate votorum* za sędziego ziem. pow. kow. obraliśmy i wyznaczylśmy, i wszystkie tegoż urzędu obowiązki sprawować onemu *ad vitae tempora* pozwoliwszy oraz wota nasze przy sufragiach do kancelaryi oddanych *ad mentem novellae legis*

^w W rkps. 2 „Woiewodzki”.

^x W rkps. 2 „Bikiewicz”.

podpisem rąk naszych *hoc laudo publico alias* kredensem objawiwszy, do łaski N.K.J.P.N.M. o wyjednanie przywileju odsyłamy.

Pisan w Kownie roku terażniejszego 1785 miesiąca [72v] februarii 9 dnia. Ignacy Zabięło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Antoni Kossakowski, chorąży pow. kow.; Antoni Szorc, cześnik pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, łowczy pow. kow., sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Dominik Prusewicz, nam. ziem. kow.; Jan Laudo Stegwiłło; Franciszek Kończa; Józef Kulwieć, most[o]wniczny pow. kow.⁴⁰⁸; Dominik Jurewicz; Franciszek Sebastyański; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Antoni Domeyko, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L. z pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Józef Mackiewicz; Wiktory Gąsecki, rotmistrz pow. kow.; Ignacy Hanczewski Lachowicz, komor. woj. brzeskiego.; Stanisław Dworzecki, rotm. Księstwa Żmudzkiego; Konstanty Domeyko, budowniczy pow. kow.; Dyzmas Domeyko, porucznik pow. kow.; Michał Zabięło; Szymon Zabięło, vicebrygadier i pułkownik jazdy narodowej wojsk litewskich; Jerzy Zabięło; Michał Kossakowski; Józef Dołęga Piskorski *m.p.s.*; Józef Kossakowski szambelan J.K.M.; Stanisław Strebeyko, [73] rotm. pow. kow.; Jan Wyżewski, rotm. pow. kow.; Ignacy Woytkiewicz, chor. J.K.M.; Ignacy Jeleniewski, budown. ziem. chełmskiej; Ignacy Witkowski; Stanisław Terebesz; Bonifacy Pietkiewicz, rotm. pow. kow.; Tadeusz Gąsecki, stoln. zakr.; Wiktor Hardzieiewicz, komornik pow. mozyrskiego; Jan Eyczun, rotm.; Józef Borysewicz, *m.p.s.*; Ignacy Piskorski, sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L. i rotmistrz pow. kow.; Dominik Kossakowski; Stanisław Skorulski; Józef Iwaszkiewicz, rotm. pow. orszańskiego; Jerzy Stańczyk, porucznik pow. kow.; Michał Meysztoiwicz, chorąży usarski; Teodor Chlewiński, rotmistrz pow. wiłkomierskiego.

167. Sufragia na sęstwo ziemskie, 9 II 1785

Rkps LVIA SA 13804, k. 74–83, obłata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Dominika Prusewicza, porucznika pow. kow., dnia 9 II 1785.

Sufragia obywatelów powiatu kowieńskiego przy wydanym kredensie na sęstwo ziemskie powiatu kowieńskiego w.j.p. Antoniemu Blinstrubowi, miecznemu pow. kow.: Jan Ibiański x; Stanisław Worłowski; Stanisław Prusewicz, porucznik pow. kow.; Dominik Wiścicki x; Kazimierz Eygin x; Tadeusz Ibiański x; Ignacy Ibiański x; Józef Nichielewicz x; Jan Nichielewicz x; Mikołaj Dackiewicz x; [74v] Jan Wiścicki x; Stanisław Wiścicki x; Jakub Wiścicki x; Józef Wiścicki x; Józef Szatyński x; Maciej Eygird x; Antoni Jachimowicz x; Jan Radwiłłowicz x; Bałtromiej Radwiłłowicz x; Jan Żurnowski x; Antoni Radwiłłowicz x; Mateusz Eygird x; Marcin Mingayło x; Józef Mingayło x; Michał Mingayło x; Maciej Mingayło x;

⁴⁰⁸ Według *Urzędników* mostowniczy Michał Kulwieć występował jako Józef, ale może mamy do czynienia z dwiema osobami.

Wincenty Mingayło; Kazimierz Medeksza x; Wojciech Medeksza x; Wincenty Medeksza; Jerzy Stacewicz x; Krzysztof Woytkiewicz x; Adam Boryoewicz [sic] x; Bałtromiej Wilimowicz x; Mateusz Wilimowicz x; Maciej Wilimowicz x; Józef Kierklewski x; Adam Rymowicz x; Antoni Sawrymowicz x; Maciej Sawrymowicz x; Andrzej Sawrymowicz x; Piotr Jagiełowicz x; Ignacy Jagiełowicz x; Szymon Jagiełowicz x; Maciej Ibiański x; Jan Dangelowicz x; Adam Janczewski x; Maciej Ibiański x; Mikołaj Janczewski x; Adam Jagiełowicz x; Józef Pietkiewicz x; Kazimierz Wilamowicz; Józef Wilamowicz; Wincenty Wilamowicz; Andrzej Wilamowicz; Józef Rudelewicz x; Ignacy Rudelewicz x; [75] Adam Pawłowicz x; Jakub Wołk x; Jerzy Wołk x; Stanisław Wołk x; Adam Ibiański x; Michał Pawłowicz x; Symon Pietkiewicz x; Jerzy Pietkiewicz x; Bałtromiej Pietkiewicz x; Franciszek Moler; Augustyn Podskoczym; Adam Wilimowicz; Jerzy Wilamowicz; Felicjan Kulwieć; Franciszek Syryot; Piotr Syryot; Michał Pawłowicz; Bogusław Pawłowicz; Maciej Pawłowicz; Antoni Kaszewski; Józef Sadzewicz; Jan Rykaczewski; Piotr Roszczewski, porucznik pow. kow.; Jan Roszczewski; Piotr Wołk x; Jan Wołk x; Fabian Wołk x; Franciszek Wołk x; Adam Dragat x; Bonawentura Marcinkiewicz x; Jan Marcinkiewicz x; Jan Szczerba; Antoni Koczan x; Tomasz Junowicz; Piotr Walentyłowicz x; Jan Zawęła x; Piotr Junowicz x; Felicjan Junowicz x; Jan Kresowski x; Symon Radwiłowicz x; Józef Kulwieć; Maciej Nareyko; Salomon Darbit x; Maciej Eleszewicz; Jan Wereyko x; Piotr Andronowicz; Jan Niecicki x; Paweł Nareyko; Maciej Strobeyko; Jan Iwanowski x; Józef Iwanowski x; Dominik Swolkin; Bałtromiej Byliński x; [75v] Symon Witkowski x; Michał Rudziański x; Bałtromiej Dowgiało x; Michał Nareyko x; Ignacy Dąbrowski x; Andrzej Radwiłowicz x; Benedykt Kojalański x; Jan Kojalański x; Józef Tacewicz x; Michał Troydon x porucznik J.K.M.; Onufry Troydon; Józef Ginelewicz x; Kazimierz Ginelewicz x; Antoni Ginelewicz x; Antoni Rzepnik x; Tadeusz Eysmont x; Tadeusz Jagiełowicz x; Antoni Dołnarowicz x; Adam Dołnarowicz x; Nikodem Dołnarowicz x; Benedykt Dołnarowicz x; Kazimierz Strobeyko; Mateusz Dowiat x; Józef Dowiat x; Benedykt Sołomin; Maciej Szyłaykowski x; Jan Urniaż; Stanisław Bary, rotm. pow. oszmiańskiego; Adam Łabanowski, por. pow. kow.; Michał Łabowski x; Michał Urniaż x; Józef Butkiewicz x^a; Dominik Urniaż x; Jan Twirbut x; Jan Kozakiewicz x; Maciej Montwił x; Ignacy Mackiewicz; Józef Nareykowicz x; Stefan Nareykowicz x; Michał Proniewicz; Kazimierz Droseyko x; Symon Gineyko; Jan Gineyko; Andrzej Gineyko; Jan Downtort; Jakub Downtort; Józef Downtort; Michał Paszkiewicz; Kazimierz Urniaż, por. pow. kow.; Jerzy Urniaż; [76] Franciszek Pietkiewicz; Józef Pacewicz; Tadeusz Pacewicz; Kazimierz Pacewicz; Tadeusz Urniaż x; Ignacy Urniaż x; Salomon Siwicki x; Jakub Krzyżanowski x; Tadeusz Droseyko x; Jan Ibiański x; Jerzy Ibiański x; Piotr Ibiański x; Adam Pietkiewicz x; Mikołaj Kaczyński x; Jan Kaczyński x; Jan Kozakiewicz x; Adam Droseyko x; Andrzej Ibiański x; Józef Droseyko x; Tadeusz Leszczyński x; Symon Droseyko x; Adam Kowalewski; Mateusz Kowalewski x; Jerzy Kowalewski x;

^a Krzyżyki nadpisane.

Kazimierz Paszkiewicz x; Mikołaj Paszkiewicz x; Jan Paszkiewicz x; Tomasz Romaszko x; Antoni Romaszko x; Józef Rosławowicz x; Antoni Romaszko x; Michał Worłowski x; Symon Worłowski x; Michał Ibiański x; Stanisław Ibiański x; Maciej Dobkiewicz x; Adam Raiuniec *m.p.*; Paweł Raiuniec; Józef Raiuniec; Samuel Iwanowski; Piotr Szarkowski x; Tadeusz Dronseyko x; Tomasz Ibiański x; Jan Ibiański; Jerzy Witkowski x; Tomasz Witkowski x; Jan Goysewski x; Jakub Goysewski x; Franciszek Ibiański x; Jerzy Żebrowski x; Michał Żebrowski x; Szymon Żebrowski x; [76v] Mateusz Ibiański x; Bernard Szablewicz x; Szymon Szablewicz x; Mateusz Kołoiński x; Dominik Witkowski x; Piotr Radyko x; Teodor Radyko x; Klemens Radyko x; Karol Dackiewicz x; Jan Dackiewicz x; Nikodem Ibiański x; Józef Wimbor x; Jerzy Rudelewicz x; Stanisław Chrybcewicz x; Jerzy Dobożyński x; Mikołaj Dobożyński x; Mateusz Dobożyński x; Maciej Kierklewski x; Tomasz Szaweczanski^b; Jan Szaweczanski x; Adam Łabanowski x; Mateusz Sołomin x; Adam Sołomin x; Stanisław Roszczewski x; Benedykt Roszczewski x; Jan Chrzczonowicz x; Antoni Witkowski x; Stanisław Zasimowski x; Jerzy Tomaszewski x; Antoni Tomaszewski x; Józef Jankowski x; Wincenty Jankowski x; Melchior Rymowicz x; Onufry Chrzczonowicz x; Franciszek Sołomin x; Antoni Jagiełowicz x; Tadeusz Jagiełowicz x; Paweł Petruszewicz x; Antoni Petruszewicz x; Adam Petruszewicz x; Mateusz Montwił x; Piotr Ruczyński x; Józef Ruczyński x; Bałtromiej [77] Kaczan x; Maciej Kaczan x; Jerzy Chrzczonowicz x; Mikołaj Łabanowski x; Piotr Saurymowicz x; Jakub Jadwiło x; Józef Dowiat; Mikołaj Dowiat x; Michał Bury; Jan Eyczan x^c; Jan Medeksza x; Józef Kulwiec x; Michał Kulwiec x; Jakub Kudrewicz x; Stanisław Kudrewicz x; Michał Kudrewicz x; Wincenty Medeksza x; Jerzy Medeksza x; Piotr Medeksza x; Wawrzyniec Medeksza x; Michał Eyczun x; Stanisław Eyczun x^d; Jakub Koreywo x; Antoni Koreywo x; Maciej Wonsowicz x; Tomasz Downtort x; Marcin Domonowicz x; Symon Jawoysz x; Antoni Jawoysz x; Tomasz Folkowski x; Stanisław Falkowski x; Tadeusz Folkowski x; Józef Klepecki x; Mateusz Kimont x; Mateusz Pawłowski x; Stanisław Koreywo x; Józef Koreywo x; Wiktory Myszewski x; Michał Zobrowski x; Jerzy Zobrowski x; Adam Droseyko x; Dominik Jusudowicz x; Antoni Witkowski x; Tadeusz Michniewicz x; Szymon Medeksza x; Andrzej Medeksza x; Józef Medeksza x; Stanisław Syriatowicz x; Stanisław Siritowicz x; [sic] Dominik Medeksza x; Jan Goyżewski [77v] x; Mikołaj Pawłowicz; Benedykt Pawłowicz x; Tadeusz Pawłowicz x; Florian Pawłowicz x; Bałtromiej Pawłowicz x; Mateusz Michniewicz x; Michał Butkiewicz x; Michał Łabanowski; Michał Urniasz; Dominik Urniasz x; Nikodem Mackiewicz x; Michał Drąseyko x; Antoni Sztaszkiwicz x; Antoni Lugałyło x; Jerzy Klepacki x; Jan Bielanowski x; Michał Kozakiewicz; Andrzej Gineyko x; Jan Gineyko x; Michał Urniasz x; Michał Proniewicz x; Tomasz Goyżewski x; Józef Nareykowicz x; Jerzy Nareykowicz x; Jan Droseyko x;

^b Krzyżyki po nazwisku zamazane.

^c Nazwisko przeprawione, krzyżyki dopisane.

^d Krzyżyki dopisane.

Iwan^e Twirbot x; Jerzy Kudrewicz x; Piotr Kudrewicz x; Tomasz Gineyko x; Jerzy Domeyko x; Andrzej Skirgayło x; Stanisław Zelno x; Maciej Zelno x; Jan Zelno x; Antoni Tomaszewicz x; Jan Tomaszewicz x; Michał Tomaszewicz x; Symon Tomaszewicz x; Jerzy Tomaszewicz x; Antoni Sabecki x; Ignacy Orłowski x; Stefan Nareykowicz x; Michał Puchalski x; Antoni Downarowicz x; Adam Downarowicz x; Nikodem Downarowicz x; Benedykt Downarowicz [78] x; Augustyn Bohusław x; Jerzy Żarnowski x; Józef Szatyński x; Bałtromiej Radwiłowicz x; Jan Michielewicz x; Jan Michielewicz x; [sic] Rafał Kaniewski x; Mateusz Ratowt x; Kazimierz Eymont x; Franciszek Mostowt x; Ignacy Mingayło x; Józef Mingayło x; Jerzy Lugayło x; Józef Zobrowski x; Jerzy Korgowt; Antoni Korgowt x; Bałtromiej Szyłański x; Jan Kulwieć x; Andrzej Ancuta x; Bonifacy Ancuta x; Adam Korgowt x; Antoni Korgowt x; Michał Romanowski x; Marcin Szyłański x; Michał Szyłański x; Józef Jawoysz x; Michał Jawoysz x; Marcin Ślic x; Jan Ślic x; Józef Zubrowski x; Józef Szyłański x; Józef Koplewski x; Salomon Koplewski x; Ignacy Koplewski x; Adam Łabunowski; Józef Łabunowski x; Jerzy Korgowt x; Jakub Domaszewski x; Adam Woywocki x; Jerzy Woywocki x; Tadeusz Woywocki x; Stefan Woywocki x; Symon Woywocki x; Adam Sztaszekiewicz x; Tadeusz Sztaszekiewicz x; Dominik Korgowt x; Tomasz Korgowt x; Jan Białobrzewski x; Józef Korgowt x; Bernard Korgowt x; Michał Jawoysz [78v] x; Józef Bortkiewicz x; Marcin Montwiłł x; Michał Butkiewicz x; Jan Laudański x; Wawrzyniec Butkiewicz^f x; Adam Abakiewicz x; Piotr Wencewicz x; Józef Butkiewicz x; Maciej Juszkiewicz x; Jerzy Swierzecki x; Maciej Sołomin, rotmistrz pow. kow.; Piotr Węciewicz x; Antoni Dragałł; Jerzy Dragałł; Tadeusz Dragat; Fink Jan; Jerzy Sławiński; Tadeusz^g Dragałł; Stanisław Żepnik; Antoni Bańiewicz; Józef Carniewicz; Kazimierz Czerniewicz; Ignacy Czerniewicz; Aleksander Czerniewicz; Antoni Pietkiewicz z Boniszek; Antoni Nowomiejski; Józef Zabarski^h; Jan Gramacki; Dominik Sudyk; Andrzej Michniewicz; Wincenty Buyniewicz; Jan Łakowicz, pow. kow.; Franciszek Sołomin, p.pow.kow.; Antoni Rymowicz; Adam Siedziewicz; Jakub Bohusz, rotm. pow. kow.; Antoni Giedroyć, strażnik pow. wiłkomierskiego; Tadeusz Romanowski, mostown. pow. wiłkomierskiego; Ignacy Romanowski; Michał Romanowski; Mikołaj Romanowski; Michał Bartoszewicz; Józef Bartoszewicz; Antoni [79] Alexandrowicz; Adam Jawoysz; Michał Czerniewski; Józef Czerniewski; Dominik Martusewicz; Andrzej Jawoysz; Andrzej Alexandrowicz; Michał Eygird; Jan Ignacy Mingayło, straż. pow. kow. podpisuję się chcąc mieć w.j.p. Blinstruba za sędziego; Jakub Mingayło; Dominik Kulesza; Symon Michniewicz; Kazimierz Siedziewicz; Wincenty Boreyko; Dominik Miłaszewski; Antoni Dobkiewicz; Józef Kamiński; Andrzej Mongin; Józef Klemętowicz; Antoni Surwiło; Chryzostom Juszkiewicz i klucznik pow. kow.; Maciej de Groth

^e Środek imienia wyrwany.

^f Nazwisko przeprawione.

^g Imię przeprawione.

^h Nazwisko przeprawione.

Nowomieyski, rotm. pow. wilkomierskiego; Antoni Suchorzewski, *m.p.*; Józef Juszkiewicz, klucznikowicz pow. kow.; Ludwik Rymkiewicz; Jan Sebestyański; Mikołaj Szauliński; Adam Michniewicz; Marcjan Rzepnik; Dominik Klimkiewicz; Maciej Ibiański; Maciej Saurymowicz; Piotr Rosławowicz, porucznik pow. kow.; Ignacy Poczetowicz x; Dionizy Ussakowski x; Dyzmas Domeyko, porucznik pow. kow.; Dominik Medeksza; Franciszek Pryzgint *m.p.*; Mikołaj Zieliński, kom. pow. kow. [79v]; Ignacy Orłowski; Ignacy Medeksza; Józef Medeksza; Wojciech Medeksza; Kazimierz Medeksza; Andrzej Medeksza; Józef Korwin Kossakowski; Bogusław z Wirtorta Rymgayło, rotm.ⁱ; Józef Iwaszkiewicz, rotm. pow. orszańskiego; Antoni Juszewicz, mostowniczy^j pow. kow.; Andrzej Tołoczko, rotm. pow. kow.; Jerzy Dapkiewicz; Felicjan Janowicz x; Józef Kulwieć x; Józef Babiło x; Antoni Laskowski x; Jerzy Minoński x; Bałtromiej Mimoński x; Andrzej Pietkiewicz x; Józef Klimaszewicz x; Józef Sudyk x; Kazimierz Szatyński x; Antoni Zybełowicz x; Jerzy Terpiłowski x; Tadeusz Niekrasz x; Dominik Żarnecki x; Wincenty Boreyko; Antoni Nareyko; Antoni Andranowicz x; Kazimierz Strebeyko; Józef Iwanowski; Adam Bortkiewicz; Michał Bortkiewicz; Kazimierz Iwanowski x; Adam Borgiewicz x; Jerzy Tomaszewski x; Mateusz Borewicz; Antoni Sucharzewski; Andrzej Szatyński x; Michał Kulwieć; Konstanty Zarabski x; Jan Zdanowicz; [80] Tadeusz Zdanowicz; Onufry Zdanowicz; Jakub Dobrowolski; Ignacy Przewocki x; Franciszek Przewocki x; Tomasz Przewocki x; Wawrzyniec Przewocki; Adam Kwitkiewicz x; Ignacy Konopacki x; Józef Konotacki; Augustyn Rutkowski; Józef Olszewski; Kazimierz Mickiewicz; Antoni Węcewicz x; Antoni Dapkiewicz x; Stanisław Juszkiewicz x; Symon Witkowski; Jerzy Michalkiewicz; Piotr Szczukiewicz x; Stanisław Zarinowski; Antoni Tomaszewski; Jakub Jasudowicz; Ludwik Zarimowski^k x; Stefan Skirgayło; Kazimierz Balcewicz; Michał Giedgowd x; Jakub Gineyko; Kazimierz Giedgowd; Wincenty Burzyński; Józef Rutkowski; Józef Konopacki; Jerzy Burzyński; Michał Butkiewicz x; Kazimierz Jankowski; Tomasz Szaweczański; Jan Tomaszewicz; Stanisław Zasimowski x; Wincenty Jankowski x; Mikołaj Szaweczański x; Antoni Szaweczański x; Adam Witkowski x; Adam Wilkiewicz x; Franciszek Wilkiewicz x; Adam Szatyński; Józef Zasimowski x; [80v] Antoni Eymont; Augustyn Eymont; Benedykt Polubiński x; Jerzy Gukiewicz x; Tomasz Bomaszko x; Benedykt Jasiński; Adam Eymont; Jan Strebeyko; Samuel Strebeyko; Szymon Mogien; Ignacy Szymkowski; Michał Romanowski; Kazimierz Eygirt; Stanisław Pietrowski x; Bałtromiej Eymont; Stanisław Frąckiewicz; Jan Finko x; Wincenty Zdanowicz; Jan Tobiasz Boreysza, porucznik pow. kow.; Jakub Narbut; Marcin Doweiko, porucznik kow.; Jan Kulwieć; Jan Przyiałgowski; Jan Lisowski x; Stanisław Lisowski; Antoni Laudański; Jan Laudański; Antoni Medeksza; Michał Zwycewicz; Jerzy Narenkiewicz x; Ignacy Jurkiewicz; Karol Dymsza; Tadeusz Możeyko x; Józef Januszewski x; Dominik Ibiański; Stanisław Turłay;

ⁱ Kilka liter nieczytelne, zapewne „pow. kow.”.

^j Raczej mostowniczy, por. *Urządnicy*, t. 2, s. 386.

^k Nazwisko przeprawione.

Piotr Dymsha, porucznik pow. kow.; Bernat Miłosz; Józef Olszewski; Józef Olszewski [sic] x; Tadeusz Dęlikiewicz x; Michał Jachimowicz; Stanisław Rzepnik x; Stanisław Mickiewicz x¹; Józef Kulwieć; Augustyn Ibiański; Andrzej Sarnecki x; [81] Rafał Jastrzemski x; Adam Jaszczewski x; Marcin Jakubowski x; Antoni Janecwicz x; Jakub Woszkiewicz x; Antoni Woszkiewicz x; Jan Woszkiewicz x; Michał Rafanowicz x; Maciej Rafanowicz; Maciej Biwil; Antoni Jurewicz x; Franciszek Jurewicz^m x; Michał Junowicz x; Benedykt Noreyko; Augustyn Serafinowicz; Mateusz Wierzbowski x; Mikołaj Bogdanowicz x; Józef Zdanowicz; Maciej Bogdanowicz; Antoni Mimoński x; Franciszek Zdanowicz; Kazimierz Zdanowicz; Andrzej Zdanowicz; Ignacy Buywid x; Michał Goyżewski x; Andrzej Goyżewski; Jan Goyżewski; Jerzy Bohdanowicz; Józef Lementowicz x; Franciszek Szablewicz x; Andrzej Szablewicz x; Franciszek Buywid x; Kasper Kimont; Szymon Buywid x; Kazimierz Krukowski; Stanisław Krukowski; Jan Krukowski; Mateusz Krukowski; Tomasz Ibiański; Michał Ibiański; Marcin Ibiański; Stefan Januszkiewicz x; Ignacy Czarniewicz x; Józef Czarniewicz; Kazimierz Czarniewicz; Aleksander Czarniewicz; Jan [81v] Telwaszewicz x; Stanisław Telwaszewicz x; Jan Domarecki x; Stanisław Tereszkiwicz x; Ludwik Teraszkiewicz x; Jakub Kudrewicz; Ignacy Giedroyć; Kazimierz Giecowski x; Jerzy Sieurymowicz; Michał Ugiański x; Bałtromiej Ugiański x; Jakub Zagowicz x; Maciej Niekrasz; Jan Niekrasz; Jakub Offman; Jan Offman; Symon Offman; Adam Kulwieć; Jan Kulwieć; Jerzy Kulwieć; Tadeusz Iwaszkiewicz x; Ludwik Petelczyc; Józef Petelczyc; Józef Kulwieć; Mateusz Jankowski; Józef Iwaszkiewicz, rotm. pow. orszańskiego; Ignacy Łakowicz x; Adam Łakowicz; Jan Jankowski; Józef Pilecki; Piotr Uszak x; Ignacy Azoliński x; Bałtromiej Grudź x; Andrzej Azoliński x; Jerzy Żebrowski x; Tołoczko x; Antoni Kulwieć; Tadeusz Kulwieć; Antoni Krzywicki x; Jakub Malminowicz x; Maciej Woyzgiąło x; Andrzej Czyż; Antoni Iwanowski; Józef Bartoszewicz x; Józef Skalski; Ignacy Stańczyk; Tadeusz Łakowicz; Antoni Giedroyć; Ignacy Woytkiewicz; Mikołaj Zieliński; Antoni [82] Kiersnowski x; Michał Szełykowski x; Józef Chruścicki; Tadeusz Stepułowski x; Józef Krukowski; Tadeusz Krukowski; Jan Buywid x; Bałtromiej Buywid x; Józef Czerniewski; Stanisław Czerniewski; Ignacy Kulwieć; Piotr Dyrmata x; Wojciech Dyrmata x; Jan Rogowski; Jakub Burba; Bałtromiej Bielawski x; Teodor Bielawski x; Jerzy Pryzgint x; Teofil Mikłaus x; Teodor Radyko x; Maciej Iwanowski x; Jerzy Woiewodzki x; Maciej Bohdanowicz; Antoni Buczyński x; Józef Więckiewicz; Józef Klimowicz; Florian Koreywo; Franciszek Stankiewicz; Michał Billewicz x; Tomasz Charewicz x^m; Antoni Koreywa; Antoni Steygniwo; Wincenty Steygniwo; Tadeusz Proniewicz; Stanisław Ibiański; Antoni Rodziewicz; Michał Kudrewicz; Wincenty Narkiewicz x; Michał Bieniecki x; Szymon Aleszewicz x; Andrzej Bukowski x; [82v] Antoni Bukowski x; Franciszek Siemaszko; Jan Woydat; Ignacy Siemaszko;

¹ Krzyżyki dopisane.

^m Pierwsza litera nawiska przeprowiona.

ⁿ Krzyżyki dopisane.

Wawrzyniec Siemaszko x; Franciszek Jatowt x; Szymon Bukień x; Ignacy Tucewicz x; Mikołaj Wierzkowicz x; Jan Racewicz x; Jakub Tutworowicz x; Rafał Goyżewski; Michał Goyżewski; Józef Goyżewski; Józef Butwił x; Jan Goyżewski; Bonifacy Butwił x; Andrzej Goyżewski x; Szymon Buywid x; Tadeusz Buywid; Franciszek Buywid; Bałtromiej Dapkiewicz; Andrzej Buywid x; Antoni Urbanowicz; Józef Karcz x; Felicjan Dawczański x; Mateusz Gruzewski; Ignacy Buywid x; Tomasz Turowski x; Adam Wołucki x; Kazimierz Czechowicz, chorąży usarski; Stanisław Narmont; Kazimierz Paszkiewicz; Karol Dackiewicz; Onufry Ibiański; Adam Selans x; Jan Gineyko; Józef Gineyko; Marcin Abakiewicz; Wincenty Buywid; [83] Jan Goyżewski; Kazimierz Aborowski; Michał Goyżewski; Kazimierz Goyżewski; Szymon Goyżewski; Jan Goyżewski; Jerzy Buywid; Wincenty Butwił; Stanisław Buywid; Józef Sobaczyński; Antoni Sobaczyński; Michał Kulwieć; Tomasz Goyżewski; Józef Goyżewski; Antoni Goyżewski; Mateusz Goyżewski; Józef Goyżewski; Józef Buywid x; Jakub Buywid x; Tadeusz Buywid x; Antoni Buywid x; Andrzej Zadkiewicz x; Jacek Zodkiewicz; Bałtromiej Szczefanowicz; Franciszek Pryzgint *m.p.*; Franciszek Micewicz, r. pow. kow.; Antoni Iwaszkiewicz x; Andrzej Steygwiłł x; Jakub Lisowski x; Jakub z Krymow Krymonicz; Andrzej z Szalów Szuk; Stanisław Dawidowski; Tadeusz Nareyko; Antoni Gumowicz; Ignacy Mingayło, straż. pow. kow.; Józef Nareyko; Jan Dudzakiewicz; Wincenty Buyniewicz; Antoni Buyniewicz; Jan Buyniewicz; Karol Buyniewicz; Dominik [83v] Medeksza; Nikodem Ibiański; Klemens Radyko x; Józef Worłowski x; "Szymon Borewicz, r. smoleński"; Stanisław Worłowski; Jakub Naruszewicz; Michał Bieniecki; Józef Mackiewicz; Adam Korgowt; Józef Siemaszko; Tadeusz Mackiewicz; Antoni Mackiewicz; Jakub Mingayło.

168. Manifest szlachty kowieńskiej przeciw działaniom sejmiku, 9 II 1785

Stary druk 1 LMAB F40-690, k. 14–16v, *ekscerpt z protokołu potocznego grodzkiego kowieńskiego z dnia 9 II 1785*; **Stary druk 2** AGAD, *Archiwum Jelskich i Prozorów*, 138, s. 1032–1037, *ekscerpt z protokołu potocznego grodzkiego kowieńskiego z dnia 9 II 1785*.

Roku 1785 miesiąca februarii 9 dnia niżej wyrażeni urzędnicy, szlachta, rycerstwo i obywatele powiatu kowieńskiego swoim oraz dalszych braci tegoż powiatu imieniem przeciwko j.w.w.i. Józefowi, biskupowi inflanckiemu, Michałowi, kasztelanowi witebskiemu i Antoniemu, chorążemu kow. Kossakowskim, Szymonowi, kasztelanowi mińskiemu, Ignacemu, marszałkowi pow. kow., Michałowi, pułkownik wojsk francuskich, Szymonowi, vice komendantowi brygady petyhorskiej i Jerzemu, szambelanowi J.K.M. Zabięłom, tudzież w.i.p. Janowi Szymkowskemu, łowczemu kow. i Michałowi Meyszłowiczowi, chorążemu brygady usarskiej,

° Podpis nadpisany.

nielegalnie za deputatów obranym oraz sprowadzonej przez ichmościów i moc ich partii składającej z Księstwa Żmudzkiego, z wilkomierskiego i upickiego powiatów na sejmik kowieński gromniczny roku terażniejszego, 1785 szlachcie, której imiona i nazwiska przed sądem przyzwoitym autentycznymi dowodami wyświecone będą, manifestujemy się w tym sposobie: Nie może być w obywatelstwie, a ile w Rzeczypospolitej wolnością i równości stojącej nieznośniejszy i niebezpieczniejszy *abusus*, jak ten, kiedy jeden obywatel lub jeden dom, czy familia, uniósłszy się ambicją, najwięcej w wolnym kraju niecierpianą i równość współobywatelów dotykającą, zakłada swój kredyt nie na miłości i afektach współbraci, ale na przemocy, a rozpościera ony, gdy nie może inaczej, gwałtownością, krzywdzeniem sobie równych, eluzją i wybiegami od rygoru tych praw, które wolność i bezpieczeństwo każdego zawsze, a szczególnie w obradach publicznych upewniły, na ostatek (trzeba użyć tego wyrazu) zuchwalstwem, dla dokazania choćby ojczyznę i co jest najświętszego wywrócić, choćby wszystkich imprezom swoim przeciwnych w pień wyciąć, nagotowanym. Czyżeż poczciwe, dobrze myślące, słowem szlacheckie serce pod panowaniem najlaskawszym i najsprawiedliwszym a najwięcej *exercito libertatis* przychylnym, tym się nie wzruszy obrazem, a okropnością onego wskroś przejęte, nie imie się wszelkich z prawem i przyzwoitością zgodnych środków do poskromienia i zatamowania [14v] tego bezprawia? Ten chyba sentyment obojętnie na to patrzeć zechce, komu jarzmo niewoli i hańba podłości są miłe. Darujcie przeto wyrażeni w górze obżałowani, zacni, ale zapędzeni obywatele, iż gdy nam o bezpieczeństwo niepojednokrotnie wzruszone, o wolność *in potestate sentiendi et dicendi* i o szale równości idzie, tam czuć, mówić i żalić się, a ile prawem 1775 roku⁴⁰⁹, *de libera voce et oppresso cive* ustanowionym upoważnieni, musimy i możemy. A zatym do szczególnych *in praeciso* przystępujemy zażaleń i eksplikacji. Powstaje ten na wolność i równość krajową, kto się niby stoletnim w powiecie kowieńskim chlubiąc kredytem i jakoby posiadaniem zawsze w nim pierwszych urzędów, wnosi ambitnie, iż nikt więcej prócz jednej familii dostąpić tam znacznego urzędu nie może, przecież ta sentencja w konstytucyi Rzeczypospolitej naszej prawdziwie *damnata*, publicznie na wielu miejscach przez j.w. księdza biskupa inflanckiego utrzymywaną i egzalterowaną była; a chociażby przodkowie i mieli kredyt, to zapewne miłością i łagodnym z obywatelami postępowaniem nabyty. A ten jeżeli w ich dom pierwsze wprowadził urzędy, rzecz jest do naśladowania, nie do chluby, lecz kiedy następcy na złe używając tego kredytu, zmienili go w ambicją, chępliwość, krzywdy, wzgardy i przenoszenie się nad drugich, zaniechawszy tę istotę, która im jednała ufność, odmieniła się więc i postać rzeczy; a umysły zrażone, że się z powstającymi na równość i wolność teraz nie łączy, własna jest wina i konsekwencja naturalna. Powstaje ten widocznie na prawo, wolność i równość, kto urzędnika w porządku prawa na sejmikach obranego, przywilejem J.K.M. szczęśliwie nam panującego na tym urządzie potwierdzonego, a od roku już

⁴⁰⁹ VL, t. 8, s. 80.

przyzwocie urząd swój we wszelkich onego muniach egzekwującego i na drugim już sejmiku swoje miejsce zasiadającego, za urzędnika nie uznawać wbrew prawu i przywilejowi Najjaśniejszego Pana waży się, jakby nie uznawanie jednej lub kilku osób, przeciwko powszechności całego powiatu, mogło co znaczyć, a ile w elekcjach, gdzie *pluralitatis* konkluduje, i gdzie choćby tyle kontradykujących było, iżby jedna tylko przeważała kreska, nie przez to elekcja upadłaby. Takiego mówię urzędnika nie uznawać, wydawać przeciwko jego urzędowi derogujące pisma, wszczynać do zniszczenia jego urzędu i Najjaśniejszego Pana przywileju, a jeszcze w subseliach niewłaściwych nieprzywoite i niepraktykowane procedera, wystawować na to nie zastanawiających się nad rzeczą delatorów, odkazywać się publicznie z zemstą, krwi rozlaniem, z rankorem nigdy z pamięci wygładzić się nie mogącym, z prześladowaniem jego osoby i wszystkich, którzy mu swoje ofiarowali wota, pretendować, iż można mu tamować m[i]ejsce na sejmikach, i dalszemu urzędowaniu przeszkadzać, nie jestże to wzgarda prawa, ujma *liberii arbitrii* i wolnego głosu, konstytucji 1775⁴¹⁰, *pro crimine status* poczytane i rebelia przeciw majestatowi? Przecież tego wszystkiego doświadczył w.j.p. Wawrzecki, podkomorzy kow. oraz dalsi urzędnicy i obywatele powiatu kowieńskiego od obżalowanych ichmościów, a najszczególniej od J.W. biskupa inflanckiego i kasztelana mińsk[i]ego. Powstaje ten znowu na prawo, równość, wolność i bezpieczeństwo powszechne, kto na sejmiki, na publiczne obrady, gdy mu szlachta i powietnicy powodować się nie chcą, sprowadza z cudzych województw i powiatów szlachtę, tumulty, ludzi luźnych, chłopstwa i strzelców w broń ognistą, pistolety, strzelby, muszkiety i dalszą oręż, jak do boju przysposobionych, kto zwady i hałasy wszczyna, szlachtę niewinną bezbronną wstępny bojem atakuje, strzela, kaleczy, zabija, a te akcje zwalając na drugich, dla wyłamania się od odpowiedzi za to w subseliach powiatowych, umyślnie sędziów niewin[n]ych o spólność uczynku [15] manifestuje i tym wybiegiem *de exceptione fori* stawając, rozumie się być wolnym od należytego sądu i kary; sejmiki na miejscach nieprzywoitych powtórne, mimo legalność pierwszych, składa i całe się z urzędnikami, obywatelami powiatowymi, *pluralitate* przewyższającymi, nie komunikuje, a w jednej rodzinie chce zawierać i figurować powiat. A także to owa przechwalona popularność, ów kredyt niby stoletni? I także w konstytucjach 1764⁴¹¹ i 1768⁴¹² o porządku i bezpieczeństwie sejmikowania nauka? Przecież te bezprawia przez obżalowanych ichmościów co sejmik prawie dopełniane, i tłumem manifestów zaskarżone, bynajmniej i na tegorocznych gromniczych deputackich, gospodarskich i elekcyjnych sejmikach zaprzestane nie były, owszem, cudza szlachta, ludzie zbrojni i tumulty naprowadzone nie mogły, jak być skutkiem niżej opisujących się akcji. Od początku szczęśliwego nam panowania i postanowienia *pluralitatis* na sejmikach ni razu do kreskowania prawnego przystąpić nie można, albowiem cudza

⁴¹⁰ VL, t. 8, s. 80.

⁴¹¹ VL, t. 7, s. 171.

⁴¹² VL, t. 7, s. 293–294.

szlachta do uporu podniecona nie tylko ustępować nie chce, ale owszem na wszelkie determinuje się, jakie się nieraz praktykowały, kryminały. Nie ma ten miłości prawa i obywatelskiej spokojności, kto jurysdykcje powiatowe znieważa, kto je na sejmie fałszywie zaskarża i rzeczy nigdy nie były przed oblicze całego narodu przywołując, nie postępnie [sic] podług swojej destynacy i poselskiej od powiatu instrukcyi, kto różne szykany i procedera zmyślane pobudza, kto się zmwawia i zjeżdża na na odsądzenie urzędników sądowych swego powiatu, kto trybunały na ten koniec chce praktykować, kto dekretami subseliów powiatowych wzgardza, owszem niszczyć je współ z urzędami osób sądowych przed się bierze; przecie to się wszystko doświadczyć dało od obżałowanych ichmościów. Nie ma na ostatek w najmniejszym poważeniu bezpieczeństwa obywatelskiego, obrad publicznych, wolności krajowych, i rygoru prawa ten, który pochwałki na zdrowie i życie współbraci swoich śmiało i publicznie czyni, kto te akcje nie inaczej, jak na sejmikach najwięcej ubeścięzonych popełniać deklaruje i kto od takowych obrad obywatelów odstraszać usiłuje, kto na koniec będąc konsyliarzem Rady Nieustającej i na sejmikach podług prawa znajdować się nie mogąc, przecież rozumie dopełniać to prawo, gdy może być bliżej jak o milę lub w ukryciu, a do wszystkich ażarów i determinacyi zagrzewać, tak jednak j.w.j. ksiądz biskup inflancki czynił, rady na to składa, a stąd od domu do domu przez cały terażniejszy czas przedsejmikowy między familią obżałowanych, przyjaciółmi, i dependującymi cale nieobywatelskie roznosił hasło, bić, zabić, rozsiekać; kto odstręczyć obywatelów od sejmików pragnie i kto na ostatek być możnym *contra aequalitatem* i strasznym obywatelem usiłuje. Mimo te jednak wszystkie wystawiane nam trudności, czynione pochwałki, egzageracje i ustraszenia, my niżej wyrażeni, gorliwością obywatelską pobudzeni, dopełniając prawo, a do odporu gwałtu i własnej obrony mając wolność naturalną i serce, i siły, w czasie prawem wyznaczonym na zwykłe zebraliśmy się sejmikowanie, lecz narzekać trzeba na rozumienie od prawa odbiegłe i tam popularność gdzie tumult, gdzie zbrojni ludzie, gdzie muszkiety, karabiny, pistolety, harmaty, gdzie weksy, nachodzenie na kancelarie i stancje obywatelów, zasadzki, przegrózki, pochwałki nieustające, przez wszystkie dni trwającej obrady, strzelania i dalsze całą powszechność gorszące gwałtowności; gdy się to jednak wszystko na terażniejszych sejmikach deputackich, gospodarskich i elekcyjnych ziemskich praktykowało, następnym opisuje się diariuszem.

A najprzód że dnia 6 na 7 februarii w nocy i.p. Michał, pułkownik wojsk francuskich i Jerzy, szambelan J.K.M., Zabiełłowie osobami swojemi oraz przybrawszy sobie i.p. [15v] Piskorskiego⁴¹³, Stańczyka⁴¹⁴, Szymańskiego⁴¹⁵ z tumultem ludzi lożnych, zbrojnych strzelców i poddanych swoich w siekiery opatrzonych na zamek J.K.M., miejsce zwykłe sejmikowania, prawem narodowym i dekretami

⁴¹³ Zapewne Józef Dołęga lub Ignacy Piskorski.

⁴¹⁴ Zapewne Jerzy Stańczyk.

⁴¹⁵ Niezidentyfikowany.

trybunalskimi przeznaczone, napadłszy, wybudowana tam sejmikową izbę z umowy powszechnej powiatu w roku 1784 na ostatnich sejmikach poselskich uczynionej, a zaś z rekwizycyi szczególnej j.w. marszałka kow., przy zaręczeniu w obecności całego powiatu danym niezawodnego w niej sejmikowania, przez j.w. starostę kow. dla wygody publicznej wystawioną, zrujnowali, okna, stoły, ławki powycinali, porąbali i powyrzucali, dach ze wszystkim podcięli, a potem nazajutrz słomy nawieźli i zapalić kazali, który ogień mógłby zapewne być miastu niebezpieczny, gdyby wydarzona pod ten czas słońca nie ratowała. Tandem dnia 7 *praesentium*, w dzień na sejmiki deputackie prawem przeznaczony o godzinie 9 z rana niesłyszczanym i dotąd jeszcze za szczęśliwego nam panowania nie praktykowanym obyczajem, strzelcy, ułani, i dalsi ludzie lożni w karabiny, pistolety i dalszy oręż uzbrojeni do sta osób przed kancelarią grodzką powiatu kowieńskiego, w której j.w. starosta kow., wielmożny podkomorzy kow. mając stancję, wszyscy niemal urzędnicy i cała *nobilitas* do nich dla wychodzenia już na sejmiki zebrana była, we dwa gildy sposobem żołnierskim uszykowali się, a na czele onych ciż j.w.i.p. pułkownik i szambelan Zabięłowie różne weksy na urzędników i obywatelów kładąc, do boju i bitwy z sobą wywoływali, potym spomiedzy siebie do całego pomienionego urzędników i obywatelów w kancelarii zgromadzenia, i.p. Skorulskiego⁴¹⁶, Wyżewskiego⁴¹⁷ i Kossakowskiego⁴¹⁸ po trzykrotnie przysyłali, pierwszych dwóch z oświadczeniem, iż nikogo do sejmikowania na zamek nie puszczą i w.j.p. Wawrzeckiego za podkomorzego nie uznają. Ostatni zaś, od samego j.w.j.p. marszałka użyty, oświadczył, iż j.p. marszałek chce sejmikować w kościele, nie na zamku i że iście na tenże zamek wszystkim bronić będzie, na co j.w. starosta odpowiedział, iż widząc przygotowanie nie do sejmiku, lecz do potyczki, i będąc z całym prawie powiatem w jednej kamienicy otoczony zbrojnymi ludźmi, nie chce dawać żadnych szczególnych rezolucyi, że mógłby ten gwałt równym odeprzeć gwałtem, gdyby nie menażował niewinnych ludzi i życia samychże komenderujących, sejmikować będzie tam, gdzie będzie z prawa należało, po takiej ostatecznej odpowiedzi wnieśli ichmościowie atakujący, że pójdziemy na zamek, a zatym komenderowali onych zbrojnych ludzi do zamku, który opanowawszy i ulice do niego wiodące osadziwszy, część zaś w bramie cmentarza bernardyńskiego postawiwszy, i.p. marszałek z przyjaciółmi swymi do kościoła księży bernardynów dla sejmikowania udał się. Widząc tedy my, manifestujący się, takie we wszystkim bezprawia i gwałty, gdy do zamku bez bitwy i ataku przystąpić nie było można, na miejscu, w tejże kancelaryi grodzkiej sejmik deputacki w.j.p. Wawrzecki, podkomorzy kowieński zagaił, na którym *unanimi vocem* tegoż w.j.p. podkomorzego kow. i w.j.p. Zawiszę, sędziego ziem. za deputatów obraliśmy, po których juramencie *tandem* podług konstytucji 1778⁴¹⁹

⁴¹⁶ Może Antoni lub Stanisław Skorulski.

⁴¹⁷ Zapewne Jan Wyżewski, rotm. kow.

⁴¹⁸ Zapewne Antoni lub Michał lub Józef Kossakowski.

⁴¹⁹ VL, t. 8, s. 580.

na pierwszych obradach relacje posłom z sejmu ostatniego czynić przepisującą w.j.p. Mejer, wojski kowieński i pierwszy poseł też relacją za daniem sobie głosu uczynił. To dopełniwszy, solwowana była sesja *in ordine* sejmiku gospodarskiego do dnia następującego 8 *praesentium*. Ichmość zaś zakazany konstytucją 1764⁴²⁰ [16] na miejscu nieprzyzwoitym powtórny uformowali sejmik. Po sejmikach ciż ludzie zbrojni publicznie niby żołnierze defilowali przez rynek, tymczasem naprowadzona z cudzych województw szlachta, nieustannie strzelała z pistoletów, który potem ogień przez cały dzień i noc z ręcznych strzelb, pistoletów i armat kontynuował się. Nastąpił dzień 8 *praesentium* na sejmiki gosp[od]arskie przeznaczony, w którym znowu też sama parada żołnierska stanęła na rynku, a potem zamek, ulicę do niego wiodącą i wejście do bernardynów równie, jak na dniu pierwszym sejmików, osadzili, z rozkazem dawania ognia do wszystkich tam przychodzących, a tak my znowu, kryminalów czynić nie chcąc, sejmik gospodarski na tymże miejscu w kancelaryi pod tąż prezydencją w.j.p. Wawrzeckiego, podkomorzego kow. złożyliśmy, na którym zwykle kontynuując obrady, uprzywilejowani od Najaśniejszego Pana urzędnicy, w.j.p. Mejer, przeszły koniuszki na podstolstwo, a po nim na koniustwo w.j.p. Swinarski, sędzia gr. miejsca swoim urzędem właściwe zasiedli i w tym porządku dane mieli głosy. Po nich wyznaczaliśmy do j.o.ks.j. Michała Poniatowskiego, prymasa Korony polskiej i W.Ks.L. do uczynienia powinnej jemu rekognicyi delegatów którymi *unanimitèr* obrani zostali j.w.i.p. Antoni Prozor, wojewodzie witebski i Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow. i deputat Trybunału Głównego W.Ks.L. *Tandem* gdy w.j.p. Prozor, sędzia ziem. prezydujący urząd swój ziemski złożył, *in ordine* więc elekcyi na miejscu jego sędziego ziemskiego, sesja podług prawa znowu solwowana do dnia 10 *praesentium* została. Tegoż dnia po południu, gdy j.w. starosta, wielmożny podkomorzy, j.w. Prozor, wojewodzie witebski i dalsi urzędnicy z wizytami wyszli, natychmiast wypadli ze stancyi i.p. Zabiełłów, dawać zaczepki i weksy zaczęli, oraz szlachcica jednego porąbali, jako szczególna świadczy obdukcja. A potem ledwo powrócono do stancyi, natychmiast znowu z tymiż wszystkimi ułanami na kancelarię grodzką i na stancję wielmożnego podkomorzego i j.w. starosty kow. sami osobami swymi dwaj ichmość panowie wyżej wyrażeni, pułkownik i szambelan Zabiełłowie wypadli z straszliwym krzykiem, weksami i wołaniem; „wydajcie nam Wawrzeckiego, podkomorzego, a rozsiekamy tu jego” i tak się gwałtownie do kamienicy wdzierali, że przez litość tylko nad ich zapędem nie kazano wzajemnie dać ognia, bo by nieszczęśliwie poginać musieli. Aż gdy na ostatek, widząc okrutne zamachy i tumult, brygada usarska dla swego bezpieczeństwa gromadzić się zaczęła, nasyciwszy się weksami odstąpili. Z tym odkazaniem się, że z miasta nie wypuszczą i na drodze atakować będą; na ostatek przyszedł dzień 9 *praesentium*, elekcję sęstwa ziemskiego kowieńskiego determinujący, którego o 6 jeszcze godzinie z rana ciż zbrojni w większym jeszcze tłumie zebrani, na zamek zaciągnęli, i resztę izby sejmikowej pozostawili

⁴²⁰ VL, t. 7, s. 171.

całkowicie spalili. J.w.j.p. marszałek do kościoła bernardynów, a my znowu do kancelaryi udaliśmy się i tam jednomyślnie za sędziego ziem. w.j.p. Karola z Wolda Meiera, podstolego kow., męża rodowitością, cnotą i znajomością prawa pospolitego zaszczonego [sic], obraliśmy. Ichmość zaś obżałowani kontynuowali swoje, przez trzy dni pod bronią wcześniej ułożone projekta, a te obradami i sejmikami tytułowali. Najjaśniejszy Królu P.N.M.! Tak straszliwa postać sejmików kowieńskich, ufamy dobroci Twojej Panie, że do litości z sprawiedliwością złączonej, Waszą Królewską Mość wzruszyć musi i serce jego dobrotliwe i czułe rozrzewnione będzie. Do Ciebie więc Miłościwy Królu, na obronę ucisionym od Boga dany, jednostajnie udajemy się, losy, majątki i życie nasze w jego rękę składamy. Przebóg Najjaśniejszy Panie [16v] będąż kilka obywatelów wyższemi nad prawo i z taką wzgardą wszystkich ustaw bezpieczeństwa obrad publicznych, z wywróceniem porządku sejmikowania, sejmiki ich występne będąż miały aprobatę i wiarę? I pójdaż nadaremnie Twoje Miłościwy Panie prace, trudy, troskliwe starania na wytępienie tych wszystkich dawniej praktykowanych burzliwości łozone? I w ten czas, kiedy kraj cały odpowiada pańskim usiłowaniom, w jednym powiecie kowieńskim te przestępstwa odnawiać się mają? Oddajemy się Najjaśniejszy Panie pod łaskawą Twoją obronę, gdzie idzie o wolność cywilną i nasze życie. I gdy nam zostaje koniecznie ostatni już szrodek, łożyc majątki i krew wylać, byleśmy to obronili, co jest najdroższego i gdy nam w obronie wszystko będzie się godziło i gdy już cierpliwość nasza do ostatniego doszła punktu, bo tej hańby znieść nie można, aby cały powiat miał ulec kilku osobom lub jednej familii. Z ufnością zatym oczekujemy sprawiedliwości Najjaśni[el]jeszego Pana, składamy nas z najpownniejszym respektem u majestatu jego. A te wszystkie bezprawia, gwałty i okropności, które i na przyszłych [sic] sejmikach doświadczone były, a na terażniejszych powiększone dla zyskania wszystkich pen z prawa ściągających się manifestujemy, ten zaś manifest podług nowego prawa imieniem swym, i od dalszych braci naszych umocowani podpisujemy.

Tomasz z Skrzetuszewa Wawrzecki, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, starosta kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Antoni Prozor, wojewodziec witebski; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Karol z Wolda Mejer, podstoli pow. kow.; Augustyn Middleton, podstarości kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Ignacy Swinarski, sędzia gr. i koniuszy pow. kow.; Michał Montwiłł, sędzia gr. pow. kow.; Szymon Wiszniewski, pisarz gr. pow. kow.; Ignacy Middleton, strażnik kow.; Wincenty z Wolda Mejer, pułkownik petyhorski wojsk W.Ks.L.; Antoni Sławiński, podkomorski i ziemski pow. kow. regent; Jan z Wolda Mejer, chorąży brygady usarskiej wojsk W.Ks.L.; Wincenty z Wolda Mejer, koniuszyc pow. kow.; Tadeusz Korff, chorążyc pow. kow.; Leonard Wiszniewski, regent gr. kow. i starosta naszkuński; Bogusław Radecki Mikulicz, rotmistrz wilkomirski.

100. Sejmik deputacki w Kownie, 6 II 1786

169. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 6 II 1786

Rkps 1 LVIA SA 13722, k. 130–141v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Floriana Lutero-wicza, komornika pow. kow., dnia 7 II 1786; Rkps 2 LVIA SA 13722, k. 144–153v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przez Floriana Luterowicza, komornika pow. kow., dnia 7 II 1786.

My, urzędnicy ziemscy, grodczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowień-skiego *ad mentem* praw dawnych, a szczególnie konstytucji 1764 roku⁴²¹ na sejmik gromniczny deputacki do miasta J.K.M. Kowna na miejsce właściwe dnia 6 mie-siāca lutego zjechawszy i na zamek J.K.M. kowieński, jako na miejsce prawem statutowym i dekretami trybunalskimi oznaczone, zebrawszy się, za deputatów jedostajnymi głosy i bez żadnego od nikogo zaprzeczenia w.j.p. Michał Kozakow-skiego, sędziego gr. pow. kow. na kadencją ruską do Grodna a w.j.p. Szymona Wiszniewskiego pisarza gr. tegoż powiatu na kadencją litewską do Wilna obrali-śmy i przeznaczylismy. Którzy to j.w.i.p. deputaci w obecności naszej na sejmiku i w miejscu wyż wyrażonym jurament na tenże urząd wykonali w ten sposób.

Ja, Michał Kozakowski [130v] i ja Szymon Wiszniewski przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy Św. jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji trybunal-nych, według żałoby i odporu stron nic nie^a przekładając ani ujmując, będziemy sǳdzili, zeznanie i zapisy przyjmować będziemy, zasiadać na tych sądach z bojaź-nią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sami przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc ani spodziewając się na potym darów, nagrody, podarunków żadnych ani miasto pamiętnego prze-sǳadu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym tegoż nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie będziemy, póki jesteście sǳdziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogrózek, ale samego Boga i jego sprawiedliwość, i prawa pospolite, i sumnie-nie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sądach nie mamy, rady ani przestrogi [131] dawać i tajemnie z izby sadowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i że za żadną prak-tyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstǳapiliśmy, także prawdziwie według korektury trybunałów roku 1726⁴²² na sejmie w Grodnie uczynionej (nic

^a W rkps. 1 słowo nadpisane.

⁴²¹ VL, t. 7, s. 171.

⁴²² VL, t. 6, s. 216.

jej nie przestępując) na tych sądach trybunalskich sprawować się będziemy. Jako to sprawiedliwie przysięgamy, tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie Boże nas ubij na duszy i na ciele.

Po wykonaniu tegoż juramentu my, urzędnicy i szlachta powiatu kowieńskiego *hoc laudo* wspomnionych ichmościów na urząd deputacki kredensowaliśmy i ony podpisami rąk własnych stwierdziliśmy.

Datum w Kownie 1786 miesiąca lutego 6 dnia.

Podpisy pod rękopisem 1:

Tomasz z Skrzetuszewa Wawrzecki, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, starosta pow. kow.; Adam Kozakowski, prezydent sędzia ziem. pow. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Karol z Wolda Meier, sędzia ziem. pow. kow.; Tomasz Mineyko, pisarz ziem. pow. kow., starosta stolicki; Augustyn Middleton, podstarosta kow.; Michał Montwiłł, sędzia gr. pow. kow.; Nikodem Middleton, strażnik pow. kow.; Karol Prozor, wojewodziec witebski; Antoni Prozor, wojewodziec witebski; Adam Meysztowicz; Józef Rodziewicz, horodn. pow. oszmiańskiego; Teodor Szukszta, rotmistrz pow. kow.; [131v] Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow.; Andrzej Nareyko, rotm. pow. brasławskiego; Adam Lugayłło, oboźnic pow. kow.; Wojciech J. Illinicz, rotm. pow. kow.; Nikodem Borewicz, sędzic ziem. kow.; Stanisław Ellart Fogler, rotm. pow. orszańskiego; Michał Bołdysz; Tadeusz Sidorowicz *m.p.*; Antoni Nienartowicz; Piotr Rowiński; Jerzy Kulesza, por. pow. kow.; Sylwester Twirbut; Maciej Woyszwiłło; Dominik Zaleski; Ludwik Siruć, sędzic ziem. kow.; Franciszek Krzyżanowski; Adam Lugayłło, regent gr. kow.; Tadeusz Szerwiński, namiestnik gr. pow. kow.; Felicjan Mikulicz, łowczyc starodubowski; Hieronim Orłowski, rotm. woj. smoleńskiego; Jan Kudrewicz, dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Michał Markowski; Bartłomiej Jan Nepomucen Tubielewicz *nam. m.p.*; Jan Sawicki; Józef Monkiewicz; Michał Kurowski; Tomasz Wisztok; Antoni Tubielewicz; Józef Worłowski, por. pow. kow.; Antoni Dzierdziejewski, rotm. woj. trockiego; Józef Kudrewicz; Andrzej Gineyko x; Marcin Lewarski; Michał Siemaszko; Jan Borysewicz; Jerzy Bukowski; Onufry Borysewicz; Paweł Leszczyński; Augustyn Stopczyński; Kazimierz Raczyc; Szczepan Różanski; Antoni Opoczyński; Jan Wyszomirski; Tadeusz Szerwiński; Augustyn Wedeck; Piotr Szerwiński; Kajetan Rusiecki; Józef Borysewicz; Ignacy Dowgiało; Tadeusz Krajewski; Józef Dąbrowski; Florian Baranowski [132]; Mikołaj Sucharzewski; Franciszek Kamieński; Karol Markiewicz; Piotr Borycki; Józef Borycki; Józef Witkowski; Michał Zimnoch; Michał Maciejewski; Jerzy Kiewlicz; Stanisław Reszka; Jakub Remling; Benedykt Korkoz; Michał Narbut; Kazimierz Narbut; Michał Kirnozicki; Tadeusz Łanczewski; Jan Okuniewski; Szymon Andruszkiewicz; Ignacy Jakubowski; Karol Jan Łukaszewicz Tokarzewski, towarzysz brygady usarskiej; Stanisław Bielkiewicz; Tadeusz Witkowski; Stanisław Wołągiewicz; Karol Zarzecki; Tomasz Juszkiewicz; Tadeusz Korzeniewski; Jan Zubowicz; Hieronim Kazimierz Orłowski, rotm. woj. smoleńskiego *m.p.*; Jerzy Sipowicz *m.p.*, por.; Michał Hryniewicz; Mateusz Grosman, rotm. brasławski; Ignacy Wimbor, rotm. pow. brasławskiego; Adam Jatowt;

Kasper Hermanowicz; Michał Wimbor, rotm. brasławski; Wawrzyniec Rozwadowski x; Tadeusz Sobolewski x; Antoni Ibiański x; Michał Dowgiało; Ignacy Świrski, straż. pow. oszm.; Ignacy Dopkiewicz; Antoni Kozakowski, chor. artylerii wielkiej W.Ks.L.; Adam Kozakowski, rotm pow. kow.; Jakub Szpihalski; Józef Dombrowski; Antoni Walentynowicz; Ignacy Kudrewicz; Ludwik Pokłoński, rotm. woj. smoleńskiego; Jan Golejewski; Jerzy Kulesza, rotm. kow.; [132v] Stanisław Modzelewski, rotm. kow.; Antoni Wimbor, rotm. pow. brasławskiego; Józef Stawski, rotm. smoleński; Ignacy Stawski; Jan Proniewicz; Jerzy Werekomski, s.k.; Maciej Klonowski; Antoni Domaszewicz; Wincenty Michałowski; Józef Gutowski x; Andrzej Krzyczewski; Ignacy Downarowicz; Tadeusz Lutorowicz; Piotr Wysocki; Franciszek Wysocki; Antoni Czaykowski, por. pułku d. W.Ks.L.; Stanisław Piotrowicz; Jan Orłowski; Kazimierz Tubielewicz; Jan Nareyko; Jan Woyciechowicz x; Ignacy Wojciechowicz x; Antoni Żywień, chor. w.c., instygator gr. kow.; ^bJakub Rodziewicz, bud. oszm^b; Bartłomiej Boreysza; Maciej Giżynski; Franciszek Giżynski, por. pow. kow.; Adam Szadziewicz, c.p.w.; Ignacy Rykaczewski x; Maciej Boniszko; Antoni Kulwieć, rotm. pow. brasławskiego; Michał Konstantynowicz x; Franciszek Kozakiewicz x; Franciszek Downarowicz; Antoni Korkoz x; Jan Janowski x; Tomasz Miniewski; Andrzej Krzyczewski; Józef Honesta x; Antoni Lank x; Ignacy Downarowicz x; Michał Rybnicki x; Tadeusz Lutorowicz; Ignacy Andruszkiewicz x; Kazimierz Mackiewicz [133] x; Michał Linkiewicz x; Antoni Zaleski; Maciej Linkiewicz x; Ignacy Bielkiewicz, por. pow. grodzieńskiego; Mateusz Irzycki, rotm. woj. braclawskiego; Piotr Wysocki; Franciszek Wysocki; Adam Piotrowicz x; Jakub Piotrowicz x; Szymon Rykaczewski x; Justyn Ilczewicz x; Ludwik Rodziewicz x; Adam Zdanowski x; Józef Matuszewicz x; Maciej Jachimowicz x; Kazimierz Klidzia x; Ignacy Pieslak x; Antoni Jachimowicz x; Michał Piotrowicz x; Leon Chłostowski x; Tadeusz Bieliński; Mateusz Stacewicz x; Józef Sobolewski x; Antoni Kulesza; Ignacy Klidzia x; Antoni Klidzia x; Maciej Żuromski; Tadeusz Cybulski x; Józef Cybulski x; Józef Winiarski x; Jerzy Mikutowicz x; Augustyn Maliszewski x; Michał Bobrowicz; Teodor Chełchowski; Stanisław Bobrowicz x; Michał Bobrowicz x; Aleksander Mackiewicz x; Maciej Czaykowski x; Benedykt Łukomski x; Jan Kirklewski, komor. pow. kow.; Jan Orłowski; Jakub Paculewicz x; Józef Kozakiewicz x; Kazimierz Woytkuński x; Antoni [133v] Woytkuński x; Bartłomiej Woytkuński x; Jan Woytkuński x; Józef Siwicki x; Dominik Hryniewicz x; Jerzy Rodziewicz x; Kazimierz Dowgird x; Onufry Zdanowicz x; Adam Woydak x; Stanisław Sobolewski; Tadeusz Kagier x; Józef Kirklewski x; Ignacy Junowicz x; Ksawery Junowicz x; Michał Bernatowicz x; Tadeusz Junowicz x; Dominik Zaleski x; Jan Krupski *m.p.*; Kajetan Krupski x; Jakub Bobrowicz; Józef Gutowski; Michał Rakiewicz x; Jan Bielawski; Jakub Stankowicz x; Antoni Walentynowicz x; Wincenty Kago x; Antoni Rakiewicz x; Ignacy Węcewicz x; Jan Janowski x; Michał Bielawski x; Stanisław Kiernosicki, por. pow. kow.; Franciszek Ibiański; Ludwik Michniewicz; Józef

^{b-b} Fragment nadpisany.

Padogowicz; Teodor Radyko; Nikodem Ibiański; Onufry Ibiański; Klemens Radyko, por. pow. kow.; Melcher Rymowicz; Michał Sołomin, rotm. kow.; Jakub Wisztok; Jakub Narbut x; Antoni Romaszko x; Marcin Obrycki x; Antoni Sukiewicz; Fabian Niedźwiecki; Fabian Pacianowski; Adam [134] Zegzdrowicz; Maciej Zutkiewicz x; Józef Łabanowski; Antoni Jurkiewicz; Michał Zegzdrowicz; Michał Pilecki; Józef Narwojny; Franciszek Sereyko; Józef Stradomski; Antoni Pacewicz; Samuel Rafanowicz; Józef Meler; Marcin Freys; Franciszek Nartowt; Wincenty Mongin; Fabian Łabanowski; Wincenty Wiszniewski; Leon Dauksza; Antoni Fietkiewicz; Bernard Korkoz; Tadeusz Korkoz; Józef Gutowski; Adam Romaszko; Antoni Rosławowicz; Wincenty Paszkiewicz; Ignacy Ibiański x; Andrzej Ibiański x; Adam Talkowski x; Józef Talkowski x; Ludwik Illinicz x; Józef Dombrowski x; Jan Kiernosicki x; Stanisław Michniewicz; Jakub Michniewicz x; Ignacy Dowgiałło x; ^{c-c}Adam Dowgiałło x^c; Jan Dowgiałło x; Józef Świętochowski x; Adam Zegzdrowicz x; Józef Meller x; Jerzy Mongien x; Piotr Rafanowicz x; Tadeusz Iwanowski x; Jakub Skirgayłło; Kazimierz Jagiełłowicz; Kazimierz Gineyko; Michał Wimbor; Wincenty Wimbor; Onufry Wimbor; Jerzy Witkowski; Antoni Rudziewicz; ^{d-d}Onufry Rudziewicz^d; Józef Rudziewicz; Andrzej Cellary; Franciszek Drąseyko; Jan Głębocki; Stefan Jankowski; Antoni Dopkiewicz; Jan Łabanowski; Jan Bielski; Ignacy Rindwid Mickiewicz; Antoni Pietkiewicz x; [134v] Franciszek Stradomski; Ludwik Celary, komor. pow. kow.; Ignacy Kuczewski, rotm. woj. trockiego; Józef Surwił; Dominik Jankowski, por. woj. trockiego; Jan Rudelewicz; Mateusz Jankowski, rotm. pow. kow.; Ignacy Rudziański, m.p.ol.; Jakub Bernatowicz; Adam Lugayłło, oboźnic pow. kow.; Józef Celary, komor. pow. kow.; Józef Dauksza; Franciszek Jankowski; Tomasz Radwiłłowicz; Jan Lango x; Bartłomiej Karłowicz x; Tadeusz Pawłowicz x; Józef Pawłowicz x; Nikodem Dackiewicz x; Fabian Dackiewicz x; Józef Downtort x; Tomasz Downtort x; Stanisław Downtort; Szymon Gineyko x; Jan Gineyko x; Józef Stareyko x; Michał Łabunowski; Michał Wędziagolski; Jakub Wędziagolski; Stanisław Wędziagolski; Antoni Hrycewicz, komor.; Franciszek Sławaniewski; Tomasz Tuczko, łowczyc trocki; Maciej Wilpiszewski x; Andrzej Wilpiszewski x; Jerzy Wilpiszewski x; Kazimierz Wilpiszewski x; Jan Chodorowicz x; Wincenty Chodorowicz; Onufry Bortkiewicz; Antoni Matulewicz x; Wincenty Michałowski; Mikołaj Rokicki x; Kazimierz Zasztowt x; Jerzy Batkowski; Kazimierz Pietkiewicz; Józef Rokicki x; Jerzy Armanowicz x; Józef Witkowski; Józef Maliszewski x; Antoni Śliwiński x; Tadeusz Butkiewicz x; Jan Butkiewicz [135] x; Józef Ostromecki x; Franciszek Bergin x; Antoni Rozwadowski por. pow. br.; Ludwik Pekieli, por. pow. br.; Antoni Wilpiszewski x; Jerzy Rewkowski; Jerzy Hryniewicz, star. wit.; Tadeusz Sobolewski x; Jakub Bohdanowicz x; Andrzej Trzeciak x; Jan Gorski x; Adam Szymonowski x; Adam Dortowt x; Antoni Borucki; Benedykt Jagintowicz x; Maciej Dauksza x; Franciszek Sobolewski x; Michał Pilecki; Józef Rakowski x; Michał Gutowski;

^{c-c} Fragment nadpisany.

^{d-d} Fragment nadpisany.

Józef Antoni z Gorska Kochański; Krzysztof Bieniecki; Michał Bieniecki; Wincenty Borysewicz x; Dominik Sankowski x; Andrzej Sankowski x; Karol Beniecki x; Józef Ostromecki x; Ignacy Michałowski; Franciszek Polański x; Kazimierz Puchowski x; Ignacy Puchowski x; Nikodem Radzewicz x; Kazimierz Woyciechowski x; Kazimierz Woysztor x; Tomasz Woyciechowski x; Piotr Juszkiewicz; Ignacy Małaczewski x; Andrzej Trzeciak x; Jan Hryniewicz; Wincenty Jakubowski; Wawrzyniec Izbiński; Michał Czerny por. kow.; [135v] Antoni Lutkiewicz x; Michał Pikiel x; Jakub Remling; Józef Bohdanowicz; Józef Dowgird; Szymon Biwil x; Jerzy Romaszko x; Szymon Romaszko x; Józef Stęgił x; Antoni Stęgił x; Andrzej Stęgił x; Filip Lugayłło; Wincenty Lugayłło; Nikodem Lugayłło; Jan Lugayłło; Antoni Lugayłło; Piotr Lugayłło; Franciszek Lugayłło; Jerzy Lugayłło; Adam Lugayłło; Szymon Lugayłło; Kazimierz Lugayłło; Józef Lugayłło; Józef Talmont; Jakub Talmont; Jan Kaszewski; Dominik Żarnowski; Jan Dobkiewicz; Szymon Kudrewicz; Tadeusz Kudrewicz; Józef Biwil; Antoni Żebrowski; Antoni Dzwonkowski; Józef Zdanowicz; Jerzy Talkowski; Tadeusz Liszewski; Wawrzyniec Gimbut; Jan Goyżewski; Józef Mackiewicz; Jan Proniewicz; Mateusz Proniewicz; Józef Mingayłło; Józef Nacewicz; Jan Gineyko x; Bartłomiej Biwil; Leopold Szyłański; Jakub Jawoysz; Stanisław Dawidowski; Szymon Janczewski; Jerzy Janczewski; Onufry Janczewski; Szymon Łabanowski; Józef Łabanowski; Fabian Łabanowski; Michał Chrystowski; Ignacy Chrystowski; Tomasz Pacewicz; Józef Pacewicz; Antoni Pacewicz; Jerzy Pacewicz; Wincenty Pacewicz; Fabian Pacewicz; Antoni Dragad; Izydor [136] Freys; Dominik Szymkowski, por. pow. kow.; Józef Szymkowski, por. pow. kow.; Józef Worłowski, komor. pow. kow.; Dominik Worłowski, komor. pow. kow.; Józef Andruszkiewicz x; Szymon Andruszkiewicz x; Franciszek Andruszkiewicz x; Michał Downtort x; Hilary Żarnowski x; Józef Dopkiewicz; Franciszek Dopkiewicz x; Antoni Dopkiewicz x; Jerzy Downtort; Władysław Downtort; Bartłomiej Downtort; Jan Downtort; Piotr Jagiełłowicz; Ignacy Jagiełłowicz; Tadeusz Jagiełłowicz; Adam Borysewicz; Bogusław Pawłowicz; Michał Pawłowicz; Dawid Pawłowicz; Onufry Stankiewicz; Tadeusz Pilecki; Kazimierz Orłowski; Dominik Walentynowicz; Stanisław Boreysza; Jan Orłowski; Tomasz Iwaszkiewicz; Antoni Wimbor, rotm. pow. brasławskiego; Tadeusz Józef Stawski, rotm. smoleński; Filip Lugayłło; Nikodem Lugayłło; Wincenty Lugayłło; Antoni Ludkiewicz; Franciszek Bartolewicz; Stanisław Piotrowicz; Jan Kuszewski; Tadeusz Sowgin; Kazimierz Kaczkowski; Jakub Talmont; Jan Lugayłło; Michał Wimbor; Józef Bulkiewicz x; Ignacy Stawski x; Ignacy Wink; Michał Rakiewicz x; Antoni Lugayłło; Piotr Lugayłło; Jerzy [136v] Lugayłło; Ignacy Mackiewicz, por. pow. kow.; Jerzy Noreykowicz; Jan Proniewicz; Franciszek Łabanowski; Józef Urniasz, por.; Michał Urniasz; Tomasz Goyżewski; Wincenty Montwiłł x; Woyciech Montwiłł x; Ignacy Montwiłł x; Wincenty Gabryłowicz x; Wincenty Draseyko x; Benedykt Twirbut x; Jan Budrewicz x; Adam Pietkiewicz x; Antoni Murawski x; Maciej Dowmont x; Józef Pietkiewicz x; Jan Syriatowicz^e x;

^e Nazwisko przeprawione z „Syrwiatowicz”.

Stanisław Karłowski x; Józef Bielkiewicz x; Jerzy Rymkiewicz x; Michał Giżyński, rotm. pow.; Tadeusz Choczonowicz x; Konstanty Eymont x; Michał Januszkiwicz x; Dominik Korgowd x; Józef Bielkiewicz x; Józef Pietkiewicz x; Antoni Urniasz; Jerzy Budrewicz; Franciszek Rakiewicz x^f; Jerzy Gorski⁴²³ x; Jan Skolski; Maciej Rymowicz x; Jan Machcewicz x; Jerzy Ratowt; Franciszek Ibiański; Wojciech Werakomski; Antoni Chrystowski; Andrzej Jagiełłowicz; Piotr Owsiany x; Stanisław Chrystowski x; Marcin Zaleski x; Maciej Montwiłł [137] x; Szymon Modwiłł x; Andrzej Draseyko x; Ignacy Staszewicz x; Michał Zwiczewicz x; Illary Łodziński; Onufry Łodziński; Ignacy Budkiewicz; Józef Skurewicz, skar. ziem. wis.; Jan Rogowski; Stanisław Dopkiewicz x; Piotr Gieysztor; Antoni Gieysztor; Bernard Bożydłowski; Dominik Misiewicz; Andrzej Jacuński; Ignacy Klidzia; Tomasz Kiersnowski; Michał Hrynkiwicz; Franciszek Mackiewicz; Jerzy Bobrowicz; Jakub Bobrowicz x; Stanisław Bobrowicz x; Michał Bobrowicz x; Ignacy Junowicz; Franciszek Dowgird; Szymon Michałowski; Michał Eymont; Józef Bochdanowicz; Jakub Zaleski x; Kajetan Krupski x; Marcin Zdanowicz x; Jakub Dowgird x; Tomasz Jankowski x; [137v] Ignacy Gieysztor; Kazimierz Krupowicz x; Antoni Krupowicz x; Adam Rudwicki x; Józef Gieysztor; Mateusz Dubrawski x; Wojciech Komorski; Daniel Walentynowicz x; Marcin Szławeński x; Sebastian Ligęza; Kazimierz Dombrowski x; Jerzy Dombrowski x; Bartłomiej Jacuński x; Adam Gieysztor x; Symon Jakubowski; Józef Zaleski x; Józef Junowicz; Maciej Czaykowski x; Jakub Klidzia; Wincenty Ligęza; Benedykt Saweczkański; Stanisław Ibiański x; Jakub Ibiański x; Stanisław Kudrewicz x; [138] Jan Stęgwilł x; Ignacy Stęgwilł x; Stanisław Eyczun x; Stanisław Proniewicz x; Tadeusz Proniewicz x; Jan Mimoński x; Maciej Sobolewski x; Andrzej Zdanowicz x; Franciszek Zdanowicz x; Maciej Mondwiłł x; Józef Dombrowski x; Jan Kiernożycki x; Ignacy Dowgiałło x; Szymon Mondwiłł x; Stefan Mondwiłł x; Adam Tomkiewicz x; Antoni Tomkiewicz x; Szymon Tomkiewicz x; Antoni Murawski x; Tadeusz Sowgin x; Antoni Urniasz x; Józef Bielkiewicz x; Antoni Bielkiewicz x; Jan Mimoński; Józef Dragat; Tadeusz Wierzbicki; Florian Minwid; Adam [138v] Karałowicz; Wieliczko; Bonifacy Swolkien; Władysław Stasze[w]icz; Tadeusz Staszewicz; Jerzy Rakiewicz; Józef Butkiewicz; Felicjan Łabanowski; Ignacy Stawski; Fabian Dworzeczki; Stanisław Juralewicz; Józef Wysocki; Maciej Wysocki; Antoni Dziekoński; Piotr Staszewicz; Dominik Niemirowicz; Jan Hryniewicz; Józef Mondwiłł x; Wincenty Wierzbicki; Onufry Dauksza; Leon Dauksza; Kajetan Regis; Wincenty Regis; Józef Klepacki; Antoni Kudrewicz; Józef Stawski; Dominik Iszora; Michał Jagintowicz; Wincenty Iszora x; Ignacy Olszewski x; Józef Olszewski x; Michał Jagintowicz x; Antoni Olszewski; Szymon Kudrewicz; Kazimierz Kudrewicz x; Jan Bygocz; Jakub Rodziewicz, budow. pow. oszm.; Teodor Sumiński, por. bractwowski; Stanisław Jagintowicz; Wincenty Iszora; Jerzy Budrewicz; Marcin Śliz; Andrzej Niedźwiecki; Marcin Szyłański; Antoni Korgowt; Józef Jawoysz; Piotr

^f Nadpisane „trzema krzyżkami”.

⁴²³ Koniec nazwiska nieczytelny.

Medeksza; Jerzy Medeksza; Jan Łakowicz, por. pow. kow.; Jerzy Stańczyk; Jan Zdanowicz; Wincenty Zdanowicz; Franciszek Nartowt; Antoni Rafanowicz; Michał Mongird; Wincenty Mongird; Karol Zaleski; Bohdan Zaleski; Jan Żebrowski; Jan Sokołowski; Wincenty Miglin; Wincenty Wróblewski; Szymon Ratomski; Józef Żebrowski; Kazimierz Żebrowski; Marcin Żebrowski x; Andrzej Celary; Michał Celary x; Franciszek Siereyko; Franciszek Ibiański; Wincenty Ibiański; [139] Teodor Radyko; Klemens Radyko; Nikodem Ibiański; Onufry Ibiański; Piotr Rusteyko; Ksawery Romanowski, mostowniczy; Marcin Antoni Terpiłowski, chor. J.K.M, Marcin Romanowski, porucznik województwa wileńskiego; Mateusz Antonowicz x; Antoni Antonowicz x; Józef Borysewicz; Andrzej Honesta; Wawrzyniec Maleiewski x; Jerzy Maleiewski x; Stanisław Bieniecki; Karol Bieniecki; Józef Bańkowski x; Bartłomiej Bańkowski x; Aleksander Bańkowski x; Kazimierz Bańkowski x; Mateusz Bańkowski x; Nikodem Radzewicz x; Antoni Śliwiński x; Andrzej Borewicz [139v] x; Jan Wilok; Stanisław Dopkiewicz; Justyn Wilpiszewski x; Jerzy Skorubacki; Michał Teraszkiewicz; Adam Armanowicz x; Jan Armanowicz x; Maciej Dauksza x; Wincenty Łozowski; Tadeusz Zarzecki x; Jakub Zarzecki x; Marcin Dopkiewicz; Jakub Zielonka, szambelan J.K.M.; Tadeusz Zielonka, porucznik wojsk W.Ks.L.; Bartłomiej Jankowski; Feliks Puciata, porucznik woj. wileńskiego; Antoni Reworoycz; Andrzej Ibiański; Tadeusz Michniewicz; Tadeusz Bortkiewicz x; Michał Pikiel; Michał Guttowski, cześ. ziem. [140] łomżyńskiej; Józef Gutowski; Jakub Margiewicz, rotm. pow. brasławskiego; Łukasz Kulesza, por. woj. smoleńskiego; Franciszek Lugayło; Jerzy Terpiłowski; Jan Guttowski x; Stefan Downarowicz x; Justyn Downarowicz x; Karol Kulesza; Antoni Kulesza; Józef Kulesza, por. kow.; Piotr Owsianny; Michał Abramowicz; Szymon Mondwiłł; Marcin Zaleski; Dominik Jawosz x; Benedykt Pikiel; Tadeusz Romeyko; Daniel Krypcewicz; Piotr Krypcewicz; Franciszek Jabłoński, porucznik pow. kow.; Mikołaj Juszkiewicz; Antoni Talmont; Jan Nartowt x; Stanisław Nartowt x; Ignacy Gineyko x; Stanisław Gineyko; Tomasz Gineyko; Józef Woyszwiłło x; Kazimierz [sic] x; Kasper Eygird x; Antoni Jachimowicz; ^gAntoni Jachimowicz^g; Stefan Nareykowicz x; [140v] Michał Zwycewicz; Tadeusz Zwycewicz; Antoni Ibiański; Michał Łabunowski; Ignacy Czerniewicz; ^hJózef Czerniewicz^h; Kazimierz Domaracki; Dominik Szmytowicz; Franciszek Jagintowicz; Józef Talażewicz; Franciszek Rakiewicz; ; Andrzej Rakiewicz; ⁱKazimierz Rakiewicz; Piotr Rakiewiczⁱ; Jan Wencewicz x; Jan Lachowicz x; Wawrzyniec Stackiewicz x; Jan Budkiewicz x; Bogusław Montwiłł; Franciszek Łabanowski; Michał Łabanowski; Ignacy Twirbut; Ignacy Szemański; Ignacy Dopkiewicz x; Józef Radkiewicz x; Piotr Montwiłł x; Jakub Budrewicz x; Stanisław Kudrewicz x; Benedykt Sołomin; Dominik Downarowicz x; Stanisław Koreywa x; Jerzy Koreywa x; [141] Antoni Koreywa x; Tadeusz Koreywa x; Maciej Koreywa x; Grzegorz Pankowski x;

^{g-g} Fragment nadpisany.

^{h-h} Fragment nadpisany.

ⁱ⁻ⁱ Fragment nadpisany.

Stanisław Jankowski x; Józef Dobożyński; Mikołaj Dackiewicz x; Jerzy Rudelewicz; Benedykt Rakiewicz x; Szymon Dowmont; Tadeusz Łabanowski; Józef Dackiewicz x; Piotr Rusteyko x; Józef Rusteyko x; Piotr Radyko, por. pow. kow.; Michał Worłowski; Szymon Worłowski x; Maciej Dopkiewicz x; Józef Lisowski x; Jan Lisowski x; Stefan Jagiełłowicz x; [141v] Józef Łanawowicz x; Józef Jagintowicz; Michał Babecki; Onufry Ibiański; Nikodem Ibiański; Szymon Giecewski x; Daniel Dackiewicz; Mikołaj Szczytnicki; Jan Brodowski; Ignacy Łomuński.

Podpisy pod rękopisem 2:

Tomasz z Skrzetuszewa Wawrzecki, podkomorzy pow. kow.; Michał Pac, starosta pow. kow.; Adam Kozakowski, prezydujący sędzia ziem. pow. kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Karol z Wolda Meier, sędzia ziem. pow. kow.; Tomasz Mineyko, pisarz ziem. pow. kow., starosta stolicki; Augustyn Middleton, podstarości kow.; Michał Małwiłł, sędzia gr. pow. kow.; Nikodem Midleton, strażnik pow. kow.; Adam Meysztowicz, sędzic pow. kow.; Karol Prozor, wojewodzie witebski; Antoni Prozor, wojewodzie witebski; Józef Rodziewicz, horodniczy pow. oszmiańskiego; Teodor Szukszta, rotmistrz pow. kow.; Adam Lugayłło, regent gr. kow.; Ludwik Siruć, sędzic ziem. kow.; Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow.; Andrzej Nareyko, rotm. pow. br[asławskiego]; Adam Lugayłło, oboźnic pow. kow.; [145v] Wojciech I. Illinicz, rotm. pow. kow.; Nikodem Borewicz, sędzic ziem. kow.; Stanisław Ellard Fogler, rotm. pow. orszańskiego; Michał Bołdysz; Tadeusz Fidorowicz *m.p.*; Antoni Nienartowicz; P[awe]ł Rowiński *m.p.*; Jerzy Kulesza, por. pow. kow.; Sylwester Twirbutt; Maciej Woyszwiłło; Dominik Zaleski; Franciszek Krzyżanowski; Tadeusz Szerwiński, namiest. gr. pow. kow.; Felicjan Mikulicz, łowczyc starodubowski; Hieronim Orłowski, rotm. woj. smoleńskiego *m.p.r.*; Michał Markowski; Bartłomiej Ignacy Nepomucen Tubielewicz *nam.*; Jan Sawicki; Józef Monkiewicz; Michał Kurowski; Tomasz Wisztok; Jan Kudrewicz, dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Antoni Tubielewicz; Józef Worłowski; Antoni Dzierdziejewski, rotm. woj. trockiego; Józef Kudrewicz; Andrzej Gineyko x; Marcin Lewarski; Michał Siemaszko; Onufry Borysewicz; Paweł Leszczyński; Augustyn Stopczyński; Jan Borysewicz; Kazimierz Raczyc; Szczepan Różanski; Antoni Opoczyński; Jerzy Bukowski; Jerzy Wyszomirski; Tadeusz Szerwiński; Augustyn Wedecki; Piotr Szerwiński; Kajetan Rusiecki; Józef Borysewicz; Ignacy Dowgiąło; Tadeusz Krajewski; Józef Dąbrowski; Florian Baranowski; Mikołaj Sucharzewski; Franciszek Kamiński; Karol Markiewicz; Piotr Borycki; Józef Borycki; Józef Witkowski; Michał Zimnoch; Michał Maciszewski; Jerzy Kiewlicz; Stanisław Reszka; Jakub Remling; Benedykt Korkoz; Michał Narbut; [146] Kazimierz Narbutt; Michał Kirnozicki; Tadeusz Zawczewski; Jan Okuniewski; Szymon Andruszkiewicz; Ignacy Jakubowski; Karol Jan Łukaszewicz Tokarzewski, towarzysz brygady usarskiej; Stanisław Bielikiewicz; Tadeusz Witkowski; Stanisław Wołągiewicz; Karol Zarzecki; Tomasz Turszkiewicz; Tadeusz Korzeniewski; Jan Zubowicz; Hieronim Kazimierz Orłowski, rotm. woj. smoleńskiego *m.p.*; Jerzy Sipowicz *m.p.*, por.; Adam Jatowt; Kasper Hermanowicz; Michał Hrynkiewicz; Ignacy Wimbor, rotm. pow. brasławskiego; Michał

Wimbor, rotm. brasławski; M[ateusz] Grosman, rotm. br.; Wawrzyniec Rozwadowski x; Tadeusz Sobolewski x; Antoni Ibiański x; Michał Dowgiałła; Ignacy Świrski, straż. pow. orszańskiego.; Ignacy Dobkiewicz; Antoni Kozakowski, chor. artylerii w[ojsk] W.Ks.L.; Adam Kozakowski, rotm pow. kow.; Ignacy Kudrewicz; Jakub Szpichalski; Józef Dąbrowski; Antoni Walentynowicz; Stanisław Kudrewicz; Ludwik Pokłoński, rotm. woj. smoleńskiego; Jan Golejewski; Jerzy Kulesza, rotm. kow.; Stanisław Modzelewski, rotm. kow.; Antoni Wimbor, rotm. pow. brasławskiego; Józef Stawski, rotm. sm.; Ignacy Stawski; Jan Proniewicz; Jerzy Werekowski, s.k.; Maciej Kłonowski; Antoni Domaszewicz; Wincenty Michałowski: Józef Gutowski x; Andrzej Krzyczewski; Ignacy Downarowicz; Tadeusz Lutorowicz; Piotr Wysocki; Franciszek Wysocki; [146v]Antoni Czaykowski, por. pułku d. W.Ks.L.; Stanisław Piotrowicz; Jan Orłowski; Kazimierz Tubielewicz; Jan Noreyko; Jan Woyciechowicz x; Ignacy Wojciechowicz x; Antoni Żywien, chor. w.c., in. gr. pow. kow.; Jakub Radzewicz, bud. pow. oszmiańskiego; Stanisław Dabkiewicz x; Piotr Gieysztor; Antoni Gieysztor; Bernard Bożydłowski; Dominik Misiewicz; Andrzej Jacuński; Ignacy Klidzia; Tomasz Kiersnowski; Michał Hrynkiewicz; Franciszek Mackiewicz; Ignacy Bobrowicz *m.p.r.*; Jakub Bobrowicz x; Stanisław Bobrowicz x; Michał Bobrowicz x; Ignacy Junowicz; Franciszek Dawgird; Szymon Michałowski; Michał Edmond; Józef Bohdanowicz; Jakub Zaleski x; Kajetan Krupski x; Marcin Zdanowicz x; Jakub Dowgrid x; Tomasz Jankowski x; Ignacy Gieysztor; Kazimierz Krupowicz x; Antoni Krupowicz x; Adam Rudnicki x; Józef Gieysztor; Mateusz Dubrowski x; Woyciech Komorski; Daniel Walentynowicz x; Marcin Szławański x; Sebastian Legenza; Kazimierz Dombrowski x; Jerzy Dąbrowski x; Bartłomiej Jacuński x; Adam Gieysztor x; Szymon Jakubowski; Józef Zaleski x; Józef Junowicz; Maciej Czaykowski x; Jakub Klidzia; Wincenty Legenza; Antoni Hrycewicz, komor.; Franciszek Sławaniewski; Tomasz Tuczko, [147] łowczy; Maciej Wilpiszewski x; Andrzej Wilpiszewski x; Jerzy Wilpiszewski x; Kazimierz Wilpiszewski x; Jan Chodorowicz x; Wincenty Chodorowicz; Onufry Bortkiewicz; Antoni Matutewicz x; Wincenty Michałowski; Mikołaj Rokicki x; Kazimierz Jasztowt x; Jerzy Przyałgowski; Kazimierz Pietkiewicz; Józef Rokicki x; Jerzy Armanowicz x; Józef Witkowski; Józef Maliewski x; Antoni Śliwiński x; Tadeusz Buttkiewicz x; Jan Buttkiewicz x; Józef Ostromecki x; Franciszek Biergin x; Antoni Rozwadowski, por. pow. br.; Ludwik Pikiel, por. pow. br.; Antoni Wilpiszewski x; Jerzy Rewkowski; Jerzy Hryniewicz, starosta widt.; Tadeusz Sobolewski x; Jakub Bochdanowicz x; Andrzej Trzeciak x; Jan Gorscy x; Adam Szymanowski x; Adam Dartoft x; Antoni Borucki; Benedykt Jagintowicz x; Maciej Duksza x; Franciszek Sobolewski x; Michał Pilecki; Józef Rakowski x; Michał Gutowski; Józef Kocpański; Krzysztof Bieniecki; Michał [147v] Brenicki; Wincenty Borysewicz x; Dominik Jankowski x; Andrzej Jankowski x; Karol Benecki x; Józef Ostromecki x; Ignacy Michałowski; Franciszek Polański x; Kazimierz Pukowski x; Ignacy Puchowski x; Nikodem Rudzewicz x; Kazimierz Woyciechowski x; Kazimierz Woysztor x; Tomasz Woyciechowski x; Piotr Juszkiewicz; Ignacy Małażewski x; Andrzej Trzeciak x; Ksawery Romanowski, mostow.;

Marcin Antoni Terpiłowski, chor. J.K.M.; Mar[cin] Romanowski, por. woj. w.; Mateusz Antonowicz x; Antoni Antonowicz x; Józef Borzysewicz; Andrzej Honesty; Wawrzyniec Maliszewski x; Jerzy Maliszewski x; Stanisław Bieniecki; Karol Bieniecki; Józef Bańkowski x; Bartłomiej Bańkowski x; Aleksander Bańkowski x; Kazimierz Bańkowski x; Mateusz Bańkowski x; Nikodem Radziejewicz x; Antoni Śliwiński x; Andrzej Borewicz x; Jan Wysocki; Stanisław Dobkiewicz; Michał Dayniłowicz [148] x; Justyn Wilpiszewski x; Jerzy Skorboty; Michał Tereszkiwicz; Adam Armanowicz; Jan Armanowicz x; Maciej Dauksza x; Wincenty Łozowski; Tadeusz Zarzecki x; Jakub Zarzecki x; Marcin Dobkiewicz; Jakub Zielonka, szambelan J.K.M.; Tadeusz Zielonka, porucznik wojsk W.Ks.L.; Bartłomiej Sankowski; Feliks Puciatta; Antoni Reworoycz; Andrzej Ibiański; Tadeusz Michniewicz; Tadeusz Bortkiewicz x; Michał Pikiel; Michał Guttowski, cześ. ziem. łomżyń.; Józef Guttowski; Jakub Margiewicz, rotm. pow. brasławskiego; Łukasz Kulesza, por. woj. smoleńskiego; Franciszek Lugayło; Jerzy Terpiłowski; Jan Gutowski x; Stefan Downarowicz x; Justyn Downarowicz x; Karol Kulesza; Antoni Kulesza; Józef Kulesza, por. kow.; Bartłomiej Boreysza; Maciej Giżyński; Franciszek Giżyński, rotm. pow. kow.; Adam Rodziejewicz c.p.w.; Ignacy Ryhaczewski x; Maciej Boniszko; Antoni Kulwieć rotm. pow. brasławskiego; Michał Konstantynowicz; Franciszek Kozakiewicz x; Franciszek Downarowicz; Antoni Korkoz x; Jan Janowski x; Tomasz Miniewski; Andrzej Krzyczewski; Józef Honesty x; Antoni Lank x; Ignacy Downarowicz x; Michał Rybnicki x; [148v] Tadeusz Lutorowicz; Ignacy Andruszkiewicz x; Kazimierz Mackiewicz x; Michał Linkiewicz x; Antoni Zaleski x; Maciej Linkiewicz; Ignacy Bielkiewicz, por. pow. grodzieńskiego; Mateusz Irzycki, rotm. woj. brasławskiego; Piotr Wysocki; Franciszek Wysocki; Adam Piotrowicz x; Jakub Piotrowicz x; Szymon Rykaczewski x; Justyn Ilcewicz x; Ludwik Rodziejewicz x; Adam Zdanowski x; Józef Matuszewicz x; Maciej Jachimowicz x; Kazimierz Klidzia x; Ignacy Piesluk x; Antoni Jachimowicz x; Michał Piotrowicz x; Leon Chełstowski x; Tadeusz Bieliński x; Mateusz Stacewicz x; Józef Sobolewski x; Antoni Kulesza; Ignacy Klidzia x; Antoni Klidzia x; Maciej Żuromski; Tadeusz Cybulski x; Józef Cybulski x; Józef Winiarski x; Jerzy Mikutowicz x; Augustyn Maliszewski x; Michał Bobrowicz; Teodor ChołECKI; Stanisław Bobrowicz x; Michał Bobrowicz x; Aleksander Mackiewicz x; [149] Maciej Czaykowski x; Benedykt Łukomski x; Jan Kirklewski, komor. pow. kow.; Jan Orłowski; Jakub Paculewicz x; Józef Kozakiewicz x; Kazimierz Woytkuński x; Antoni Woytkuński x; Bartłomiej Woytkuński x; Jan Woytkuński x; Józef Siwicki x; Dominik Hryniewicz x; Jerzy Rodziejewicz x; Kazimierz Dowgird x; Onufry Zdanowicz x; Adam Woydak x; Stanisław Sobolewski; Tadeusz Kogiel x; Józef Kirklewski; Ignacy Junowicz x; Ksawery Junowicz x; Michał Bernatowicz x; Tadeusz Junowicz x; Dominik Zaleski x; Jan Krupski m.p.r.; Kajetan Krupski x; Jakub Bobrowicz; Józef Gutowski; Michał Rakiewicz x; Jan Bielawski; Jakub Stan-kowicz x; Antoni Walentynowicz x; Wincenty Kago x; Antoni Kakiewicz x; Ignacy Wencewicz x; Jan Janowski x; Michał Bielawski x; Stanisław Kiersnicki, por. pow. kow.; Franciszek Ibiański; Ludwik Michniewicz; Józef Dackiewicz; Teodor Radyko;

Nikodem Ibiański; [149v] Onufry Ibiański; Klemens Rudyko, por. kow.; Melcher Rymowicz; Michał Sołomin, rotm. kow.; Jakub Wisztok; Jakub Narbut x; Antoni Romaszko x; Marcin Dębicki x; Antoni Juszkiewicz x; Felicjan Niedźwiecki; Filip Wieprzowski; Adam Żegzdrowo; Maciej Fiedkiewicz; Józef Łabanowski; Antoni Jurkiewicz; Michał Żegzdrowo; Michał Pilecki; Józef Narwojny; Franciszek Sereyko; Józef Stradoński; Antoni Pacewicz; Samuel Rafanowicz; Józef Meler; Marcin Troys; Franciszek Nartowt; Wincenty Mongir; Fabian Łabanowski; Wincenty Wiszniewski; Leon Dawksza; Antoni Fiedkiewicz; Bernard Korkoz; Tadeusz Korkoz; Józef Giertowski; Adam Romaszko x; Antoni Rosłowicz x; Wincenty Paszkiewicz x; Ignacy Ibiański x; Andrzej Ibiański x; Adam Falkowski; Józef Falkowski; Ludwik Illinicz; Józef Dąbrowski x; Jan Kiernożycki x; Stanisław Michniewicz; Jakub Michniewicz x; Ignacy Dowgiałło x; Adam Dowgiałło x; Jan Dowgiałło x; Józef Świętochowski x; Adam Żegzdrowo x; Józef Meler x; Jerzy Mağien x; Piotr Rafanowicz x; Ludwik Ibiański x; Jakub Skirgayłło; Kazimierz Jagiełłowicz; Kazimierz Gineyko; Michał Wimbor; Wincenty Wimbor; Onufry Wimbor; Jerzy Witkowski; Antoni Rudziewicz; Onufry Rudziewicz; Józef Rudziewicz; Andrzej Cellary; Franciszek Drąseyko; Jan [150] Głębocki; Stefan Jankowski; Antoni Dobkiewicz; Jan Łabanowski; Jan Bukowski; Ignacy Ryndwind; Antoni Pietkiewicz x; Franciszek Stradomski; Ludwik Cellary, komor. pow. kow.; Ignacy Kuczewski, rotm. woj. trockiego; Józef Surwił; Dominik Sankowski, por. woj. trockiego; Jan Rodelewicz; Mateusz Janczewski, rotm. pow. kow.; Ignacy Rudziański m.p.r.; Jakub Bernatowicz; Adam Lugayłło, oboźnic pow. kow.; Józef Cellary, komor. pow. kow.; Dominik Bernatowicz; Józef Dawksza; Franciszek Jankowski; Tomasz Radwiłłowicz; Jan Sowgin x; Bartłomiej Pawłowicz x; Tadeusz Pawłowicz x; Józef Pawłowicz x; Nikodem Dackiewicz; Florian Dackiewicz x; Józef Downtort; Tomasz Downtort; Stanisław Downtort; Szymon Gineyko; Jan Gineyko x; Józef Sztaryko x; Michał Łabanowski; Michał Wędziagolski; Jakub Wędziagolski; Stanisław Wędziagolski; Jan Hryniewicz; Wincenty Jakubowski; Wawrzyniec Izbicki; Michał Czerski, por. kow.; Antoni Lutkiewicz x; Michał Pikiel x; Jakub Romeling; Józef Bohdanowicz; Józef Dowgird; Szymon Biwil [150v] x; Jerzy Romaszko x; Szymon Romaszko x; Józef Stęgwil x; Antoni Stęgwil x; Andrzej Stęgwil x; Jan Stęgwil x; Filip Lugayłło; Wincenty Lugayłło; Nikodem Lugayłło; Jan Lugayłło; Antoni Lugayłło; Piotr Lugayłło; Franciszek Lugayłło; Jerzy Lugayłło; Adam Lugayłło; Szymon Lugayłło; Kazimierz Lugayłło; Ignacy Lugayłło; Józef Talmont; Jakub Talmont; Jan Kuszewski; Dominik Żarnowicki; Jan Dobkiewicz x; Szymon Kulwieć x; Tadeusz Rudziewicz x; Józef Biwil x; Antoni Żebrowski x; Antoni Dzwonkowski; Józef Zdanowicz; Jerzy Żebrowski; Tadeusz Lisowski; Wawrzyniec Gimbutt; Jan Gayżewski; [151] Józef Mackiewicz; Jan Proniewicz; Mateusz Proniewicz; Józef Mingayłło; Józef Nacewicz; Bartłomiej Biwil; Leopold Szyłański; Jakub Jawoysz; Stanisław Dawidowski; Szymon Janczewski; Jerzy Janczewski; Onufry Janczewski; Symon Łabanowski; Józef Łabanowski; Fabian Łabanowski; Michał Brzystowski; Ignacy Chrystowski; Tomasz Pacewicz; Józef Pacewicz; Antoni Pacewicz; Jerzy Pacewicz; Wincenty Pacewicz; Fabian Pacewicz; Antoni Dragat;

Izydory Fres; Dominik Szymkowski, porucznik pow. kow.; Józef Szymkowski, porucznik pow. kow.; Józef Worłowski, komornik pow. kow.; Dominik Worłowski, komor. pow. kow.; Józef Andruszkiewicz x; Szymon Andruszkiewicz x; Franciszek Andruszkiewicz x; Michał Dowtort x; Hilary Żarnowski x; Józef Dobkiewicz; Franciszek Dobkiewicz [151v] x; Antoni Dobkiewicz x; Jerzy Dowtort; Władysław Dowtort; Bartłomiej Dowtort; Jan Dowtort; Piotr Jagiełłowicz; Ignacy Jagiełłowicz; Tadeusz Jagiełłowicz; Adam Borysewicz; Bogusław Pawłowicz; Michał Pawłowicz; Tadeusz Pawłowicz; Onufry Starkiewicz; Tadeusz Pislako; Kazimierz Orłowski; Dominik Walentynowicz; Stanisław Boreysza; Jan Orłowski; Tomasz Iwaszkiewicz; Benedykt Saweczański; Stanisław Hibiański x; Jakub Hibiański x; Stanisław Kudrewicz x; Jan Steygwił x; Ignacy Steygwił x; Stanisław Eyczun x; Stanisław Proniewicz x; Tadeusz Proniewicz; Jan Mimoński x; Maciej Sobolewski x; Andrzej Zdanowicz x; [152] Franciszek Zdanowicz x; Maciej Mądwił x; Józef Dąbrowski x; Jan Kiernożycki x; Ignacy Dowgiałło x; Szymon Mądwił x; Stefan Mądwił x; Adam Tomkiewicz x; Antoni Tomkiewicz x; Szymon Tomkiewicz x; Antoni Murawski x; Tadeusz Sowgin x; Antoni Urniaż x; Józef Bielkiewicz x; Antoni Bielkiewicz x; Jan Mimoński; Józef Dragatt; Tadeusz Wierzbicki; Florian Minwid; Adam Korałowicz; Ignacy Wieliczko; Bonifacy Swolkien; Władysław Stasewicz; Tadeusz Stasewicz; Jerzy Rakiewicz; Józef Bubkiewicz; Fabian Łabanowski; Ignacy Stawski; Fabian Dworzecki; Stanisław Juralewicz; Józef Wysocki; Maciej Wysocki; Antoni Dziekoński; Piotr [152v] Tłuszcza; Dominik Niemirowicz; Jan Hryniewicz; Bernard Warakoński; Józef Mądwił x; Wincenty Wiszniewski; Onufry Dawksza; Leon Dawksza; Kajetan Regis x; Wincenty Regis; Józef Klepacki; Antoni Kudrewicz; Józef Stawski; Dominik Iszora; Michał Jakintowicz; Wincenty Iszora x; Ignacy Olszewski x; Józef Olszewski x; Michał Jagintowicz x; Antoni Olszewski x; Szymon Kudrewicz; Kazimierz Kudrewicz x; Jan Byniewicz; Jakub Rodziewicz, budow. pow. oszmiańskiego; Teodor Sworzecki, por. braclawski; Stanisław Jagintowicz; Wincenty Iszora; Jerzy Budrewicz; Marcin Śliz; Andrzej Niedźwiecki; Marcin Szyłański; Antoni Korgow; Józef Jawoysz; Piotr Medeksza; Jerzy Medeksza; Jan Łakowicz; [por. pow.] kow.; Jerzy Stańczyk; Jan Zdanowicz; Wincenty Zdanowicz; Franciszek Nartowt; Antoni Rafanowicz; Michał Mongin; Wincenty Mongin; Karol Zaleski x; Bohdan Zaleski; Jan Żebrowski; Jan Sokołowski; Wincenty Miglin x; [153] Wincenty Wróblewski; Szymon Ratomski; Józef Żebrowski; Kazimierz Żebrowski; Marcin Żebrowski x; Andrzej Cellary; Michał Cellary x; Franciszek Siereyko; Franciszek Ibiański; Wincenty Ibiański; Teodor Radyko; Klemens Radyko; Nikodem Ibiański; Onufry Ibiański; Piotr Rusteyko; Jan Giżyński x; Piotr Owsiany; Michał Abramowicz; Symon Mondwił; Marcin Zaleski; Dominik Jawoysz, chor. pow. kow.; Benedykt Pikiel; Tadeusz Romeyko; Daniel Krzypcewicz; Piotr Krypcewicz; Franciszek Jabłoński, por. pow. kow.; Mikołaj Juszkiewicz; Antoni Talmont; Jan Nartowt x; Stanisław Nartowt x; Ignacy Gineyko x; Stanisław Gineyko; Tomasz Gineyko; Józef Widwicki x; Kasper Eygird x; Kazimierz Eygird x; Antoni Jachimowicz; Kazimierz Jachimowicz x; Stefan Nareykowicz x; Michał Zwycewicz;

Tadeusz Staszewicz x; Antoni Ibiański x; Michał Łabunowski, rotm. pow. słonimskiego; Ignacy Czerniewicz x; Józef Czerniewicz x; Dominik Szmytowiec; Franciszek Jakintowicz; Józef Taloszewicz; Franciszek Ratowski; Andrzej Rato-
wicz; Kazimierz Rakiewicz; Piotr Rakiewicz; Jan Wencewicz x; Jan [153v] Lachow-
ski x; Wawrzyniec Stankiewicz x; Jan Budriewicz x; Bogusław Mątwił; Franciszek
Łabanowski; Michał Łabanowski; Ignacy Twirbut; Ignacy Szamański; Ignacy
Dobkiewicz x; Józef Radziewicz x; Piotr Mątwił x; Jakub Butrowicz x; Stanisław
Budrewicz x; Benedykt Sołomin; Dominik Downarowicz x; Stanisław Koreywo x;
Jerzy Korewa x; Antoni Koreywa x; Tadeusz Koreywa x; Maciej Koreywa x; Jerzy
Jankowski x; Stanisław Jankowski x; Józef Dobuszyński x; Mikołaj Dackiewicz x;
Jerzy Rudolewicz x; Benedykt Rakiewicz x; Szymon Dowmont x; Tadeusz Łaba-
nowski x; Józef Dackiewicz x; Piotr Rusteyko x; Józef Rusteyko x; Piotr Rodyko,
por. pow. kow.; Michał Worłowski; Szymon Worłowski x; Maciej Dopkiewicz x;
Józef Lisowski x; Jan Lisowski x; Stefan Jagiełłowicz x; Józef Łanawowicz x; Józef
Jagintowicz; Michał Babecki; Onufry Ibiański; Szymon Giecewski x; Daniel Dac-
kiewicz; Mikołaj Szczytnicki; Jan Brodowski; Ignacy Łomiński.

101. Sejmik poselski w Kownie, 21 VIII 1786

170. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1786

Rkps 1 LNB F94–30, oryginał, 21 VIII 1786^a; **Rkps 2** LVIA SA 13804, k. 1094–1100, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Konstantego Domeykę, budowniczyca pow. kow., dnia 21 VIII 1786.

My, senatorowie i dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego przy oświadczeniu powolności i usług *publico* wiadomo czyniemy, iż za poprzedzającym uniwersałem N.K.J.P.N.M. szczęśliwie nam panującego na sejmik przedsejmowy w roku terażniejszym, 1786 miesiąca augusta 21 dnia na miejsce obrad powiatowych do miasta J.K.M. Kowna zjechaliśmy i wedle praw, zwyczaju oraz rezolucyi Rady Nieustającej do kościoła ichmościów księży bernardynów zebrać się chcieliśmy, a gdy mocą pasterskiej woli przez inhibicją, czyli interdykt kościół tychże ichmościów księży bernardynów zamknięty naleźliśmy, przy tymże kościele na cmentarzu ze szczególnego Króla Pana Miłościwego względu oraz dalszych najpierwszych w narodzie naszym mężów o wyborze posłów na sejm z gorliwości zasług, przymiotów najzdatniejszych ostrzeżeni, końcem najzbawienniejszego ku dobru powszechnemu zaradzenia za posłów na sejm walny ordynaryjny w roku terażniejszym,

^a Na marginesie notatka „Roku 1786 miesiąca augusta 21 dnia przed aktami ziemskimi powiatu kowieńskiego stanąwszy osobiście w.j.p. Konstanty Domeyko, budowniczy kow. takowy kredens na poselstwo *ad acta* podał. Przyjąłem, Onufry Świrski”.

1786 miesiąca oktobra 2 dnia w Warszawie złożony z pośrodka nas, powiatu kowieńskiego obywatelów zgodnemi i jednostajnymi głósy, nie przychodząc do kresek, bez najmniejszej chociażby jednej osoby kontradycyji j.w.i.p. Szymona Zabiellę, vice brygadiera i pułkownika jazdy narodowej petyhorskiej wojsk W.Ks.L., Józefa Medekszą, starostę skirstymońskiego, gorliwością ku ojczyźnie, zasługami w narodzie powszechnie wsławionych obraliśmy i naznaczyli, jakoż niniejszym instrumentem *publico laudo* kredensujemy i upoważniamy, dając moc i oświadczać z przepisu praw narodowych w osobach ogółności nas, obywatelów powiatu kowieńskiego na sejmie walnym ordynaryjnym urząd i powinności poselskie sprawować, myśli i czucia obywatelskie [1v] do powszechnego dobra stosowane w osobliwej przy terażniejszych kredensach wymienionej instrukcyi promować, utrzymywać. Na co my, obywatele przerzeczonych j.w. Zabiellę i Medekszę w niniejszym poselstwie utwierdzając, dla mocy i wagi podpisujemy.

Datum w Kownie ut supra.

^b [1.k.] Ignacy Zabiello, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, podstoli pow. kow.; Tomasz Mineyko, pisarz ziem. pow. kow.; Tadeusz Puzyna, generał major; Antoni Szorc, cześnik pow. kow.; Antoni Blinstrub, łowczy pow. kow.; Andrzej Mineyko, komornik Księstwa Żmudzkiego, starosta kutyński; Józef Kunicki, starosta małacki i rotmistrz pow. kow.; Mateusz Meysztowicz; Ignacy Wieliczko; ^cMichał Domeyko, rotmistrz; Józef Martuszewicz; Stefan Miłosz, strukczaszy pow. kow.; Konstanty Domeyko, budowniczy pow. kow.; Adam Korgowtt; Tadeusz Medeksza, rotmistrz pow. kow.; Adam Kozakowski, rotm. pow. kow.; Adam Kozierowski, rotm. smoleński; Maciej Sołomin, rotmistrz pow. kow.; Dyzmas Domeyko, porucznik pow. kow.; Kazimierz Eymont, rotm. pow. kow.; [2.k.] Jerzy Zabiello, szambelan J.K.M.; Tomasz Illinicz, obożny pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Jakub Bohusz, rotm. pow. kow.; Tadeusz Szorc, rotmistrz pow. kow.; Piotr Węciewicz, porucznik pow. kow.; Michał Kozakowski; Józef Skalski, s.t.b.; Michał Sołomin^d; Wincenty Domeyko; Makret Kunicki St.; Karol Kunicki, starościc małacki; [2] [1.k.] Franciszek z Wizgirda Domeyko, rotmistrz kow.; Tadeusz Goyżewski; Michał Jawoysz; Szymon Łabanowski; Tadeusz Drąseyko x; Stanisław Żelno; Kazimierz Żelno; Ambroży Żelno; Tymoteusz^e Żelno; Antoni Pacewicz; Franciszek Rakiewicz x^f; Jakub Kuszłyko; Antoni Talmont; Tadeusz Proniewicz; Jan Woytkiewicz; Antoni Żebrowski; Maciej Eliaszycz^g; Jan Ślic; Jakub Ibiański; Mikołaj Paszkiewicz; Stanisław Ibiański; Maciej Urbanowicz; Józef z Paca Pacewicz; Jerzy Szatyński; Ignacy Dopkiewicz; Józef Dapkiewicz; Maciej Dapkiewicz;

^b Przy pierwszych podpisach pieczęć na czerwonym laku, słabo czytelna, częściowo zniszczona.

^{c-c} Podpisu brak w rkps. 2.

^d W rkps. 2 dodano „rotmistrzowicz pow. kow.”.

^e W rkps. 2 „Mateusz” zamiast „Tymoteusz”.

^f W rkps. 2 brak krzyżyków.

^g W rkps. 2 „Eliaszewicz” zamiast „Eliaszycz”.

Franciszek Ibiański; Jerzy Mogien; Nikodem Dabkiewicz; Szymon Worłowski; Antoni Dabkiewicz; Franciszek Dabkiewicz; [2.k.] Jan Radwiłowicz; Bartłomiej Radwiłowicz; Antoni Radwiłowicz; Tadeusz Aleksander z Wilbuta Ibiański; Jerzy Eygirt; Mateusz Eygirt; Jakub Urbanowicz; Michał Romaszewski; Antoni Koreywo; Stanisław Zelno; Szymon Jawoysz; Antoni Jawoysz; Jakub Koreywo; Stanisław Koreywo; Józef Koreywo; Mateusz Pawłowicz; Jerzy Pawłowicz; Mateusz Kimont; Stanisław Felkowski; Tomasz Felkowski; Tadeusz Felkowski; Mateusz Myszewski; Jan Eyczun; Michał Eyczun; Stanisław Eyczun; Tadeusz Wyrwicz; Jerzy Medeksza; Jan Medeksza; Wawrzyniec Medeksza; Józef Medeksza; Piotr Medeksza; Franciszek Sołomin; Piotr Dowiat; Kazimierz Martuszewicz^h; Józef Urbanowicz; Mikołaj Dowiat; [2v] [1.k.] Adam Medeksza; Piotr Medeksza; Marcin Kiewlicz; Antoni Steygwiłł; Tomasz Saweczkański; Jakub Jasudowicz; Wincenty Steygwiłł; Stanisław Kudrewicz; Józef Eymont; Kazimierz Eymont; Jerzy Jawoysz; Jerzy Borawski; Szymon Życzewicz; Józef Pozerski; Nikodem Dackiewicz; Jan Thomasze[w]icz; Michał Thomasze[w]icz; Józef Dransejko; Michał Żebrowski; Ignacy Witkowski; Andrzej Witkowski; Marcin Kiersnowski; Onufry Dauksza; Tadeusz Drąsejko; Dominik Jusudowicz; Michał Jusudowicz; Tadeusz Wyrwicz; Ignacy Orłowskiⁱ; [2.k.] Antoni Medeksza; Jan Laudański x; Dominik Medeksza; Michał Szydłowski; Ignacy Urbanowicz; Józef Węcłowicz; Ignacy Gierdowski; Bonifacy Purzycki, regent sądowy podkomorski pow. kow.; Antoni Wędziągolski, por. woj. trockiego; Adam Dołęga Kozierowski, rotmistrz smoleński; Michał Łabunowski; Franciszek Nartowt; Nikodem Wnorowski; Józef Rypiński; Szymon Ratomski; Wincenty Martusewicz, por. pow. kow.; Jakub Stanisław Rymowicz; Tadeusz Romanowski *m.p.*; Jakub Jundziłło x; [3] Onufry Grądzki, budowniczy pow. wilkomierskiego; Józef Kontowtt, budowniczy Księstwa Żmudzkiego; Onufry Mikulicz, *m.p.*; Michał Bury; Maciej Andruszkiewicz; Adam Abukiewicz; Jan Urniaż; Jerzy Borowski; Tomasz Jagiełowicz; Jan Romaszekiewicz; Stefan Weszeyko; Wincenty Regis; Stanisław Wiścicki; Jakub Wiścicki; Tadeusz Prusewicz; Mateusz Wimbor; Mateusz Iwicki; Tomasz Mniefski; Marcin Budrewicz; Ignacy Wimbor, rotm. pow. brasławskiego; Maciej Sołomin, rotmistrz pow. kow.; Adam Łokiański^j; Piotr Walentynowicz; Jan Pawłowicz; [2.k.] Kajetan Regis x; Jerzy Ibiański; Wikon Antoni; Piotr Jagiełowicz, por. pow. kow.; Maciej Eygird; Antoni Noreyko; Adam Dronseyko; Michał Dronseyko; Józef Dronseyko; Jan Dronseyko; Ignacy Dronseyko; Mateusz Buynowski; Antoni Wilkiewicz^k; Adam Urniasz x; Jakub Dyakiewicz; Karol Dackiewicz; Wincenty Buyniewicz; Piotr Junowicz; Wincenty Junowicz; Tadeusz Wisztowt^l; Szymon Downiron; Sylwester Twirbutt; Jan Syrutowicz; [3v] Antoni Kiersnowski; Ignacy Wędziągolski, skarb. inflancki;

^h W rkps. 2 „Matuszewicz”.

ⁱ Po nazwisku nieczytelny skrót.

^j W rkps. 2 „Łokiewski” zamiast „Łokiański”.

^k W rkps. 1 przeprawione, w rkps. 2 „Bilkiewicz”.

^l W rkps. 2 „p.br.”.

[4] [1.k.] Franciszek Giżyński; Kazimierz Szawliński, por. kow.; Jan Hanusowski, *m.p.*; Rafał Hanusowski *m.p.*; Jan Krasowski; Bartłomiej Byliński; Jan Witkowski p. pow. kow.; Tadeusz Eysmałt; Adam Woywocki x; Paweł Pietraszewicz x; Ignacy Koczan; Stanisław Symonowicz x; Józef Iwanowski; Salomon Darwit; Michał Romanowski x; Antoni Laudański; Józef Sudak x; Antoni Sudak; Stanisław Staszewicz; Mikołaj Sadzewicz x; Augustyn Tyszkiewicz; Dominik Korgowt x; Stanisław Życzewicz; ^mJan Życzewicz^m; Piotr Wołk x; Franciszek Wocianiec x; Jan Rosczewski x; Symon Sowociański x; Kasper Rukuyza; [2.k.] Antoni Sudak x; Symon Ratomski; Jan Żebrowski x; Jan Skolski; Karol Szpiałowskiⁿ; Dominik Eymontt; Jerzy Eymontt x; Prusewicz Tadeusz; Józef Worłowski, kor. pow.; Piotr Skirgayło x; Józef Zaręba; Maciej Giżyński; Jan Jawoysz; Gabryel Szymkowski; Tadeusz Budkiewicz; Władysław Staszewicz; Nikodem Wnorowski; Teodor Szymkowski; Andrzej Nartowt; Stanisław Ibiański; Piotr Żurawski; Piotr Dymśza; Michał Zygmuntowicz; Kazimierz Jawgiełłowicz; Jan Jakowicz, p. pow. kow.; Maciej Nareyko; Józef Mogien x; Tadeusz Życzewicz; Jan Andrunowicz x; [4v] [1.k.] Benedykt Chrystowski x; Adam Żegzdrowo x; Jan Szatyński; Józef Dackiewicz; Franciszek Żukowski x; Mateusz Stankiewicz; Szymon Żukowski; Adam Żebrowski; Franciszek Strodowski x; Adam Tomkiewicz x; Antoni Ludkiewicz; Michał Ludkiewicz x; Andrzej Sudyko; Józef Kudrewicz; Symon Kudrewicz; Antoni Kudrewicz x; Kazimierz Roskowski x; Michał Roskowski; Józef Roskowski; Jan Roskowski; Karol Roskowski; Józef Szymkowski; Antoni Korgowt x; Adam Witkiewicz; Adam Łabanowski; Mikołaj Łobonowski x; Jerzy Rattowt, m. pow. kow.; Antoni Stankiewicz x; Dominik Giedroń, horod. brasławski x; Kazimierz Rakiewicz; Aleksander Mingayło *m.p.*; Adam Dreseyko; Antoni Dreseyko x; Stefan Dreseyko x; Józef Strebeyko; [2.k.] Tadeusz Rusteyko x; Antoni Dragat; Jerzy Dragat; Tadeusz Dragat; Michał Ratowt x; Adam Boniuski x; Tomasz Bonuszko x; Jan Tuszkiewicz x; Karol Zdanowicz x; Tomasz Olszewski x; Józef Olszewski; Jerzy Szymkowski; Jan Boreysza; Bartłomiej Boreysza; Józef Budkiewicz x; Mateusz Lokuński x; Józef Łokianowski x; Wincenty Boreysza x; Adam Kwetko; Michał Stanewicz x; Jerzy Mackiewicz; Józef Zaręba x; Adam Życzewicz; Józef Gineyko; Michał Romanowski x; Tadeusz Romanowski; Tadeusz Rukuyza x; Michał Sudzewicz; Karol Romanowski; Stefan Dreseyko; Józef Giedwud x; Jan Łukowicz; Benedykt Giedroń x; Tadeusz Staszewicz; Michał Gineyko; Adam Kulwieć; [5] [1.k.] Andrzej Tołoczko, rotm. pow. kow.; Kazimierz Kulwieć; Adam Kulwieć; Tadeusz Kułwieć; Samon Kasłowicz; Dominik Kułwieć; Jan Kułwieć; Kazimierz Kułwieć; Nikodem Kułwieć; Adam Kułwieć; Satkiewicz Antoni; Symon Łakowicz; Józef Korczyński; Józef Noreiko; Franciszek Korczyński; Antoni Urbanowicz; Franciszek Goydamowicz; Kazimierz Stankiewicz; Józef Stankiewicz; Szymon Wierzbicki, Antoni Orda; Stefan Strawiński; Jan Strawiński; Józef Strawiński; Jakub Popowski; Michał Zachimowicz, skar. pow. m.; Antoni Waszcunowski;

^{m-m} W rkps. 2 brak podpisu.

ⁿ W rkps. 2 „Szpiłowski” zamiast „Szpiłowski”.

Józef Olszewski; Jan Puhowski; [2.k.] Adam Jagiełłowicz; Andrzej Jagiełłowicz; Jan Jagiełłowicz; Dominik Gietumbowski; Kazimierz Jagiełłowicz; Piotr Skirgayło; Antoni Szyłański; Antoni Skirgayło; Jan Bortkiewicz; Tadeusz Jagiełłowicz; Kazimierz Dowtort; Bartłomiej Pietkiewicz; Michał Łakowyc; Adam Badzyiewicz; Wincenty Rzepnik; Jerzy Woywocki; Andrzej Dragat; Tadeusz Gukowski; Józef Stankiewicz; Mateusz Jagiełłowicz; Wincenty Jattowtt; Andrzej Rodowicz; Michał Łabuński; Adam Sadzewicz^o; Tadeusz Jurelewicz; Jakub Janiewicz; Tadeusz Waszkiewicz; [5v] [1.k.] Tadeusz Dyrmontt; Tadeusz Eymontt; ^pRafał Annusowski; Kazimierz Annusowski^p; Antoni Buywid; Jan Dowttortt; Tadeusz Butkiewicz; Michał Romanowski; ^rIgnacy Iszliński; Antoni Suchorzewski; Jan Rymowicz; Mateusz Stankiewicz; Ignacy Skirgayło; Piotr Żurawski; Józef Szpakowski; Alojzy Gudym; Stanisław Gudym; Adam Malecki; Florian Guk; Józef Dyrmontt; Józef Klimaszewski; Jerzy Rukuyza; Bogusław Rymgayło; Wiktory Gonsecki; Jan Poskoczym; Kazimierz Szatyński x; Tadeusz Poskoczym; Andrzej Szatyński; Tadeusz Szatyński; [2.k.] Stanisław Dyrmontt; Karol Dymśa; Piotr Dymśa; Ignacy Jacewicz; Józef Dragatt; Antoni Dragatt; Mikołaj Romaszewski; Jakub Prusewicz; Wincenty Jagiełłowicz; Jan Wocianiec; Józef Wocianiec; Błotromiej Boreyszo; Jan Boreyszo; Wincenty Boreyszo; Andrzej Nartowt; Adam Sadzewicz; Karol Romanowski; Mikołaj Romanowski; Tadeusz Jarulewicz; Jakub Jarulewicz; Jerzy Rukuyzo; Józef Tyszko; Jerzy Jarulewicz; Szymon Jarulewicz; Józef Klimaszewski; Józef Dyrmont; Piotr Waszkiewicz; Józef Staszewicz; Józef Januszewski; Maciej Mimoński; Antoni Chrypczewicz; Andrzej Jakszewicz; [6] [1.k.] Szymon Paszkiewicz x; Antoni Lugały, porucznik pow. kow.; Kazimierz Urniasz, por. pow. kow.; Maciej Jakubowski; Jerzy Kuczyński; Kazimierz Urniasz z Antogin x; Piotr Wołk z Pacun x; Józef Nareyko z Piaz; Jakub Anusowski z Anusewicz; Jerzy Urniasz x; Tadeusz Urniasz x; Ignacy Urniasz x; Jerzy Ibiański; Piotr Ibiański; Mikołaj Kuczyński; Jan Kozukiewicz; Tadeusz Drąseyko; Salomon Siwicki; Tadeusz Laszczyński; Stanisław Koreywo; Kazimierz Pietkiewicz; Symon Anusowski; Jakub Anusowski; Symon Anusowski; Jan Anusowski; Andrzej Anusowski; Mikołaj Dowtort; Jerzy Jagiełłowicz; Bartłomiej Jagiełłowicz; Józef Iwaszkiewicz; Tadeusz Ławrynowicz; Symon Ławrynowicz; Franciszek Mollar; Kazimierz Wilimowicz; Mateusz Wilimowicz; Piotr Jagiełłowicz; Ignacy Jagiełłowicz; [2.k.] Maciej Ibiański; Adam Ibiański; Jerzy Pietkiewicz; Mateusz Wimbor; Maciej Siawrymowicz; Dominik Buyniewicz; Antoni Okmiański; Wincenty Okmiański; Adam Medeksza^s; Michał Wondziagolski; Jan Wondziagolski; Benedykt Wondziagolski; Dominik Wondziagolski; Mateusz Gineyko; Tadeusz Gineyko; Jan Dreseyko; Andrzej Anusowski; Michał Dowtort, piśmienny; Antoni Biwil; Józef Rosławowicz x; Kazimierz Biwil x; Jerzy Kudrewicz x; Piotr

^o W rkps. 2 „Studzewicz”.

^{p-p} W rkps. 2 „Hanusowski”.

^r Imię powtórzone nieczytelnie.

^s W rkps. 2 „Medolski” zamiast „Medeksza”.

Kudrewicz x; Szymon Kudrewicz x; Antoni Rosłowowicz x; Ignacy Biwil x; Marcin Biwil x; Maciej Biwil x; Adam Rosłowowicz x; Wincenty Rosłowowicz x; Józef Rosłowowicz; Dominik Swolkien; Jan Sawęczanski; Wawrzyniec Zaręba x; Bartłomiej Sawrymowicz; [6v] [1.k.] Chryzostom Juszkiewicz, kluczny pow. kow.; Antoni Koczan; Bartomiej Rukuyza x; Maciej Kirklewski; Adam Wilkiewicz; [†]Józef Kirklewski; [†]Antoni Tomaszewski x; Jan Narbutt x; Antoni Narbutt x; Symon Chrystowski x; Józef Dowiat x; Tadeusz Jagiełowicz; Jan Jagiełowicz; Michał Rudziański; Antoni Wyrewicz^u; Mikołaj Sawęczański; Antoni Sawęczański; Józef Jurewicz; Franciszek Jurewicz; Adam Łabanowski, por. pow. kow.; Michał Urniasz x; Dominik Urniasz x; Andrzej Palczyński, por. usar.; Jerzy Nareykowicz; Józef Nareykowicz; Maciej Bilunowski x; Jan Urniasz x; Kazimierz Urniasz x; Jan Stobaczyński x; Ludwik Montwiłł x; Michał Urniasz x; Wiktory Staszkiwicz; Wincenty Montwiłł; Michał Łabunowski; Jan Gineyko x; Andrzej Gineyko x; Wincenty Druseyko x; Jerzy Sabo x; Benedykt Twirbut; Jan Twirbut x; Józef Butkiewicz; Adam Lipniewicz x; Rymkiewicz Mateusz; Augustyn Rymkiewicz; Stanisław Woyna; Andrzej Rymkiewicz; Stanisław Nart[owt]; Jerzy Nartowtt; Jan Nartowtt; Józef Wimbor; Noufry^v [sic] Wimbor; Jakub Szpihalski; ^wPorf Sarkuz^w; Tomasz Gineiko; Mikołaj Pawłowicz; Bartłomiej Pawłowicz; Ludwik Kontowt; [7] [1.k.] ^xokolica Rudmiana: Michał Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; Józef Kulwieć, chorąży petyhorski wojska litewskiego; Jerzy Kulwieć; Antoni Kulwieć, por. pow. kow.; Jan Kulwieć, rotm. pow. kow.; Maciej Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; Józef Kulwieć; Onufry Kulwieć; Jan Kulwieć, okolicy Iszory: Jerzy Stańczyk; Jan Zdanowicz, por. pow. kow.; Adam Zdanowicz; Mateusz Zdanowicz x; Wincenty Zdanowicz x; Wincenty Stańczyk; Michał Stańczyk x; Jan Łakowicz x; Jerzy Darwid x; okolica Mikancy: Adam Łakowicz, por. pow. kow.; Antoni Piotrowski x; Wincenty Piotrowski x; Franciszek Piotrowski x; Samuel Rafanowicz; Michał Rafanowicz; [2.k.] Antoni Iwaskiewicz; Jerzy Iwaskiewicz; Maciej Biwil x; Jerzy Biwil x; Andrzej Rafanowicz; Jan Rafanowicz x; Jerzy Juniewicz x; Piotr Juniewicz x; Adam Juniewicz x; Samuel Juniewicz; Antoni Juniewicz; Dominik Juniewicz x; Jan Juniewicz x; Michał Juniewicz x; Szymon Łakowicz; okolica Andrzeikańce: Adam Eymont, porucznik pow. kow.; Kazimierz Eymąt x; Stanisław Eymąt x; Antoni Surwiłło x; Józef Surwiłło; Jan Surwiłło; Maciej Iszoro x; Dominik Iszoro x; Wincenty Iszoro; Maciej Maszkiewicz; [7v] [1.k.] Józef Iwaszkiewicz; Dominik Iwaszkiewicz x; Piotr Iwaszkiewicz x; Franciszek Mogien; Michał Gukiewicz x; Jan Gukiewicz x; Symon Supiewicz; Antoni Stakanowicz; Jakub Stankunowicz; okolica Antoginie: Adam Łabunowski, por. pow. kow.; Józef Łabunowski x; Benedykt Łabunowski x; Hipolit Łabanowski x;

^{††} Fragmentu brak w rkps. 2.

^u Nazwisko słabo czytelne, w rkps. 2 „Wyrwicz”.

^v W rkps. 2 „Onufry”.

^{w-w} W rkps. 2 „Piotr Szarkowski”.

^x W rkps. 1 dwa wersy zamazane.

Kazimierz Łabanowski x; Michał Łabanowski; Antoni Łabawski; Urnias Michał; Jan Stabaczyński; Jan Twirbut; Józef Narkowic; Józef Narkowic [sic]; Dominik Urnias; Wincenty Draseyko; Jan Wencalowicz; Jan Nareykowicz; Kazimierz Urniaż; Jan Urniaż; [2.k.] Mateusz Urniaż; Józef Stankunowicz x; Józef Witkowski x; Michał Proniewicz; Benedykt Proniewicz; Wincenty Burba; Wincenty Mątwiłł; Ludwik Mątwiłł x; Tadeusz Zabrecz^y; Jan Żebrowski; Jan Twirbutt; Kazimierz Dreseyko; Michał Widowski; Franciszek Łabunowski; Andrzej Nareykowicz x; Nikodem Mackiewicz; Franciszek Ślabaczyński x; Ignacy Markiewicz; Ignacy Montwiłł x; Jan Montwiłł x; okolica Ibiany: Piotr Ibiański; Józef Draseyko; Tadeusz Draseyko x; Michał Żebrowski x; Jerzy Żebrowski x; Teodor Chołomski^z; Marcin Kuiewski^{aa}; [8] [1.k.] okolica Uzuniszki: Michał Mingayło; Maciej Mingayło; Jan Chrzczonowicz; Maciej Sawrymowicz; Józef Mingayło; Marcin Mingayło; Jerzy Wołk x; Ignacy Rudelewicz; Józef Rudelewicz; Jerzy Pietkiewicz x; Symon Pietkiewicz x; Andrzej Siawrymowicz; Piotr Siawrymowicz x; Antoni Siawrymowicz x; Jan Siawrymowicz x; Piotr Jagiełowicz; Ignacy Jagiełowicz; Antoni Jagiełowicz; Józef Kirklewski; Maciej Kiklewski; Jan Mickiewicz x; Andrzej Mickiewicz x; Michał Pawłowicz; Maciej Ibiański; Adam Rymowic; [2.k.] Bartłomiej Wilimowicz; Mateusz Wilimowicz x; Maciej Wilimowicz x; Adam Wilimowicz x; Adam Boresewicz; Jerzy Stacewicz; Jan Rakowski; Benedykt Montowt; Franciszek Montowt x; Bolesław Pawłowicz; Michał Pawłowicz x; ^{ab}Franciszek Sirwit; Jan Sirwit x; Piotr Sirwit x; Stanisław Syrwit x^{ab}; Felicjan Kulwieć; Franciszek Meler; Adam Janowski; ^{ac}Kazimierz Wilowicz; Józef Wilowicz x^{ac}; Andrzej Wilamowicz; Michał Blicz; okolica Saweczany: Tomasz Skirgayło; Antoni Żarnowski x; [8v] [1.k.] Jan Zasimowski; Jan Witkowski; Antoni Witkoski; Antoni Tomaszewski; Jerzy Tomaszewski; Adam Wilkiewicz; Michał Butkiecz Rokouzo x; Jerzy Lutkiewicz; Jan Dowgielewicz x; Kazimierz Jankowski; Wincenty Jankowski; Jakub Jasudoycz; Józef Jasudo[w]icz; Ludwik Zasimowski; Adam Koreywo x; Jerzy Woydat^{ad}; Tomasz Saweczanski; Szymon Jasiński; Kazimierz Martuszewicz x; Adam Łabuński; Marcin Kirklewski x; Stanisław Roszczewski; Benedykt Rożewski x; [2.k.] Jan Roszczewski; Florian Roszczewski x; Stanisław Zasimowski; Jan Sawicki; Mikołaj Jawoysz; [9] [1.k.] Antoni Nacewicz; Andrzej Mickiewicz x; Maciej Mickiewicz x; Jan Mickiewicz; Antoni Mickiewicz x; Franciszek Lugayło, rotm. pow. brasławskiego; Adam Tomkiewicz; Szymon Tomkiewicz x; Antoni Mollier; Maciej Molier; Jakub Molier; Szymon Gineyto; Józef Klepacki; Józef Pawłowicz; Jakub Kudrewicz kom. pow. kow.; Maciej Rakiewicz; Antoni Józef Jachimowicz, porucznik pow. kow.; Mateusz Eygird; Jerzy Eygird; Jan Radwiłłowicz;

^y Nazwisko słabo czytelne, w rkps. 2 „Zelno”.

^z Nazwisko słabo czytelne, w rkps. 2 zastąpiono „chorąży J.K.M.”.

^{aa} Nazwisko słabo czytelne, w rkps. 2 „Wieliczko”.

^{ab-ab} W rkps. 2 „Syrwiło” zamiast „Syrwit”.

^{ac-ac} W rkps. 2 „Wilamowicz” zamiast „Wilowicz”.

^{ad} W rkps. 2 „Woydało” zamiast „Woydat”.

Kasper Eygird; Jan Żarnowski; Jan Szatyński; Kazimierz Eygird; Michał Downtort x; Józef Andruszkiewicz x; Franciszek Dobkiewicz x; Szymon Łabunowski; Onufry Dauksza; Franciszek Strodowski; [2.k.] Ignacy Jagiełowicz x; Ignacy Rudelewicz x; Jerzy Goylewicz; Józef Paszkiewicz; Ignacy Wimbor; Maciej Mingayło; Maciej Ibiański; Maciej Budrowicz x; Jan Darbut; Stefan Jankowski x; Jan Woytkiewicz; Szymon Woytkiewicz; ^{ae}Szymon Chrzczonowicz; Jerzy Chrzczonowicz; Maciej Chrzczonowicz^{ae}; Józef Dowiat; Jakub Rymowicz x; Michał Sołomin; Jerzy Eygird; Ignacy Ibiański; Tadeusz Ibiański; Józef Mickiewicz; Jan Mickiewicz; Tomasz Zelno, nam. brygady usarskiej; Szymon Zelno; Jan Zelno; Stanisław Zelno; Tadeusz Zelno; [9v] Mateusz Sołomin; ^{af}Franciszek Zelno; Kazimierz Zelno; Ambroży Zelno, towarzysz usarski; Onufry Wencewicz; Antoni Radwiłowicz; Adam Sołomin; Mikołaj Zelno; Epimach Zelno, m.b.r.; Tymoteusz Zelno; Józef Łabanowski; Benedykt Łabanowski; Mikołaj Juszkiewicz; Ludwik Rymkiewicz; Jan Nichielewicz; Władysław Eliaszewicz^{ag}; Ignacy Nareyko; Józef Jawoysz; Michał Giżyński, rotm b.r.; Bartłomiej Boreysza; Szymon Paszkiewicz, por. pow. kow.; Gabryel Szymkowski, p.pow. kow.; [10] Jakub Jakszewicz; Bartłomiej Jakszewicz; Antoni Kamiński; Adam Waszkiewicz; Józef Mogin; Szymon Mogin; Dominik Życzewicz; Jan Krzysztof Wocianiec; Władysław Romanowski; Ignacy Złobocki; Michał Chrzczonowicz; Jerzy Chrzczonowicz; Michał Grzymałowski; Józef Grzymałowski; Stefan Grzymałowski; Antoni Mickiewicz; Tadeusz Draseyko; Antoni Draseyko; Stefan Draseyko; Kazimierz Kwetko; Jakub Roskowski; Onufry Roskowski; Tadeusz Roskowski; Antoni Korgowt; Dominik Korgowt; Jerzy Gineyko; Jerzy Bortkiewicz; Maciej Rzepnik; Jan Swolkien; Eymon Kasper; Józef Walentynowicz; Joachim Eymont; Barnaba Tyszko; Adam Wocianiec; Jerzy Wocianiec; Piotr Januszkiewicz; Michał Zyczewicz; ^{ah}Antoni Zyczewicz^{ah}; Tadeusz Chrzczonowicz; Szymon Bilkiewicz.

171. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1786

Rkps LVIA SA 13804, k. 1093–1093v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Konstantego Domekę, budowniczyca pow. kow., dnia 21 VIII 1786.

Instrukcja od nas, senatorów, dygnitarzów, urzędników, rycerstwa, szlachty i obywatelów powiatu kowieńskiego j.w.i.p. Szymonowi Zabiełowi, vicebrygadierowi i pułkownikowi petyhorskiemu wojsk W.Ks.L. i Józefowi Medekszy, staroście skirstymońskiemu, posłom zgodnie od nas na sejm ordynaryjny walny w roku terażniejszym, 1786 miesiąca oktobra 2 dnia w Warszawie wyznaczony, obranym, podana.

^{ae-ae} W rkps 2 „Szchrzczonowicz” zamiast „Chrzczonowicz”.

^{af} W rkps. 2 dodano „nam. usar.”.

^{ag} W rkps. 2 „Dowiat” zamiast „Eliaszewicz”.

^{ah} Fragmentu brak w rkps. 2.

Ojcowska J.K.M.P.N.M. o dobro ojczyzny i los wszystkich jej obywatelów troskliwość, od początku na tron wstąpienia w najwidzialniejszych dowodach okazana, tym czulszej serc naszych ofiary wymaga, im istotniej uszczęśliwienie całemu narodowi przynosi, kiedy^a przez uniwersał na sejmiki przedsejmowe do wspólnego z sobą o dobro nasze i całej ojczyzny zawołać nas raczyła. Stąd tedy, łącząc nasze wszelkie usiłowania do J.K.M.P.N.M. o dobro i uszczęśliwienie ojczyzny starunku, wkładamy najpierwszy na j.w. posłów obowiązek, ażeby w osobach naszych najgłębsze u podnóżka tronu [1093v] jego złożyli podziękowanie za dobrotliwe i nie wywielbione całemu narodowi okazane względy, z oświadczeniem najczulszej serc naszych w wpoddaństwie [sic] ku majestatowi jego wierności, a potem następne żądanie nasze J.K.M. i stanom zgromadzonym Rzeczypospolitej donieśli.

1. Gdy prowincja litewska w trzeciej części narodu do równych jest przypuszczona przywilejów, a marszałkowie powiatowi, jedną dystynkcją z senatorami mniejszemi będąc zaszczytzeni, dotąd umieszczenia siebie w senacie dostąpić nie mogą, dopraszać będą j.w. posłowie, ażeby *non derogante* ich przywilejów też same osoby, które już zyskały obywatelów sufragia i od Najjaśniejszego Pana łaskawie przywilejami są zaszczytzeni, były w senacie równie z innemi jako mniejsi kasztelanowie w Koronie umieszczeni, przestrzegając *omnino* przywilejów *electionis* całemu obywatelstwu służących.

2. Gdy konstytucja za terażniejszego nam szczęśliwie panującego króla nastąpiona pensją deputatów z wojewódz[tw] i powiatu na Trybunał Główny W.Ks.L. obierającym się naznaczyła, a ono przez prowincją litewską nie jest zaskutkowano, przeto *circa sumptio* jej j.w. posłowie dopomną się.

3. Ponieważ wiele liczne podatki i czasy terażniejsze karystine nader są wycięzającami obywatelów, starać się przeto będą j.w. posłowie, ażeby dalszych żadnych nowych podatków ani monopoliów nie dopuszczali.

4. Doświadczającej się poddaństwa zuchwałości, że się targają przeciwko panom swym i razem kryminały dopełniają, zapobiegając, gdyby takowa zuchwałość w zamieszanie spokojności obywatelskiej nie wprowadzała, obligowani zostają j.w. posłowie dopomną się, żeby przez prawo zalecenia nastąpiło komendom wojsk litewskich imanie takowych ludzi i komend na uśmierzenie zsyłanie.

5. Imię j.w. Branickiego, hetmana wielkiego koronnego żadnej nie podpadające skazie w dekret sądów marszałkowskich kryminalnych pod dniem 15 marca roku 1785 umieszczone, aby z tegoż dekretu uwolnione zostało, jako dystyngowanego wiernością dla króla i ojczyzny znakomitego męża, j.w. posłowie zanoszą swe stawienie się.

6. Lubo wiele konstytucjami dobra reklinatoryczne za staracone, w smołeńskim województwie i dalszych odeszłych^b prowincjach egzulantom nadane, aprobowanemi są, jednak gdy pienia ludzka przez różne wymyślne preteksta

^a Skreślone „i”.

^b Słowo przeprawione.

inturbując posesje na jedyne zamieszanie spokojności przywileja wypromować niektórych na też dobra ośmieliła, przeto dopomnią się j.w. posłowie, ażeby też posesje według władania dotąd nieprzerwanie trwającego zabezpieczone zostały.

Resztę zaś zadań naszych *dexteritati et activit[a]ti* j.w. posłów zostawujemy i oddajemy.

Działo się w Kownie roku 1786 miesiąca augusta 21 dnia.

°Ignacy Zabięło, marszałek pow. kow., generał major wojsk W.Ks.L.; Jan z Wolda Mejer, wojski pow. kow.; Tomasz Mineyko, pisarz ziem. pow. kow.; Tomasz Illinicz, oboźny pow. kow.

102. Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1787

Deputatami zostali sędzia gr. kow. Michał Montwiłł oraz szambelan Józef Ginwiłł Kulwieć (Deputaci, s. 376).

103. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1788

Sejmik nie doszedł. (AR V 13148, s. 8; Deputaci, s. 380).

104. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 18 VIII 1788

172. List Stanisława Augusta do obywatela przed sejmikami poselskimi, 22 V 1788

Stary druk BC 3180, k. 14, oryginał.

Stanisław August, z Bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernichowski.

Urodzony uprzejmie nam miły. Nadchodzi znowu czas sejmu ordynaryjnego, czas zbawienny radzie publicznej prawem co dwa roki wyznaczony, w którym przykładowej o dobro ojczyzny gorliwości najżywsze dawać dowody, ścisłym dla każdego obywatela jest obowiązkiem. O takowych uprzejmości twojej sentymentach bynajmniej nie wątpiąc, spodziewamy się, że uprzejmość twoja na sejmiku

° Zanotowano, że przy dokumencie znajduje się pieczęć herbowa marszałka odcisnięta na czerwonym laku.

przedsejmowym poselskim dnia 18 miesiąca sierpnia przypadającym usiłowania swoje łożyć nie tylko będziesz, ale też mianego między współobywatelami kredytu na to użyjesz, żeby przez wybór posłów z zacnych ziemian o publicznym dobru na przyszłym sejmie jak najlepiej zaradzić można. Dogodzisz przez to uprzejmość twoja myślom naszym królewskim, o całość powszechną zawsze troskliwym, a dla siebie powiększysz *in publico* estymacją. Dobrego przy tym uprzejmości twojej od Pana Boga życzymy zdrowia. Dan w Warszawie dnia 22 miesiąca maja, roku pańskiego 1788 panowania naszego 24 roku. ^aStanisław August Król^a

173. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 18 VIII 1788

Rkps 1 LVIA SA 13805, k. 1101–1104v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Konstantego Domeykę, budowniczyca pow. kow., dnia 18 VIII 1788; **Rkps 2** LVIA SA 13805, k. 1108–1108v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Konstantego Domeyke, budowniczyca pow. kow., dnia 18 VIII 1788.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego przy oświadczeniu *publico* usług i powolności naszych czynimy wiadomo, iż za poprzedzającym N.K.J.P.N.M. uniwersałem na sejmik przedsejmowy w roku terażniejszym, 1788 miesiąca augusta 18 dnia na miejsce obrad powiatowych do miasta J.K.M. Kowna zjechawszy się i zgromadziwszy się celem dogodzenia zamiarom i chęci dobrotliwego króla oraz ulepszeniu losu całego kraju [1101v] równie jak i wszystkie województwa i powiaty w tym dniu dopełniają, jednomyślnie i bez żadnego zaprzeczenia, zgodnie z pośrodką nas j.w.i.p. Ignacego Zabiellę, marszałka, Antoniego Kossakowskiego, chorążego, urzędników powiatu naszego z gorliwości o dobro publiczne, z przymiotów znakomitych duszy, zasługami w ojczyźnie wsławionych za posłów na sejm przyszły walny w roku tymże 1788 dnia 6 października w Warszawie złożony obraliśmy i naznaczyliśmy, jakoż niniejszym instrumentem publicznego wyboru kredensujemy i upoważniamy, dając moc i oświadczać z przepisu praw narodowych w ogólności nas, obywatelów powiatu kowieńskiego, na wspomnianym sejmie walnym, ordynaryjnym urząd i powinności poselskie sprawować, myśli i czucia obywatelskie do powszechnego dobra stosowne, w osobliwej instrukcyi od nas danej wyszczególnione i według zdarzenia potrzeb ojczyzny wypadłe promować moc wszelką nadajemy i powierzamy, i dlatego niniejszy instrument wydając, podpisami rąk własnych utwierdzamy.

Datum w Kownie 1788 roku dnia 18 augusta. [1102]

Szymon Zabielló, kasztelan woj. mińskiego, generał major i brygadier usarski^a wojsk litewskich; Adam Kozakowski, prezydent ziem. pow. kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Karol z Wolda Mejer, sędzia ziem. pow. kow.; Jan Rafał

^{a-a} Podpis odręczny, na następnej karcie pieczęć.

^a W rkps. 2 zamiast „usarski” jest „kawalerii narodowej”.

Szymkowski, stolnik pow. kow.; Antoni Blinstrub, podstoli pow. kow.; Tomasz Mineyko, pisarz ziem. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. pow. kow.; Jan Kudrewicz, horodniczy pow. kow.; Karol z Wolda Mejer, łowczy pow. kow.; Adam Meysztowicz, koniuszy pow. kow.; Józef Fergiss, krajczy pow. kow.; Adam Onufry Świrski, ziem. kow. i gr. wilkomierski regent; Józef Kognowicki, rotmistrz pow. kow.; Michał Giżynski, rotm. pow. kow.; Adam Kognowicki, strażn. pow. kow.; Bonifacy Pietkiewicz; Antoni Pietkiewicz; Andrzej Nareyko, rotm. pow. brasławskiego; Michał Strebeyko, ^bregent ziem. kow.^b; Ignacy Wieliczko, rotm. pow. wilkomierskiego; Adam Kozakowski, rotmistrz pow. kow.; Dyzmas Domeyko, ^cporucznik pow. kow.^c; Stanisław Strebeyko, rotmistrz pow. kow.; Józef Mongin, strażn. pow. kow.; Hieronim Białuski, namies. gr. pow. kow.; Maciej Giżynski, [1102v] poruczn. pow. kow.; Stanisław Żarnowski, podcz. woj. trockiego; Józef Szaniawski, strażn. woj. brzeskiego; Bartłomiej Jan Nepomucen Tubielewicz, namiestnik gr. i instygator komisji *boni ordinis*; Piotr Węciewicz, porucznik pow. kow.; Antoni Szorc, cześnik pow. kow.; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Kazimierz Eymont, komornik pow. kow.; Bartłomiej Slunko, rotm. brasławski, palestrant subseliów pow. kow.; Tomasz Zabiełło, kapitan buławy wielkiej wojsk W.Ks.L.; Adam Lugayłło, regent gr. kow.^d; Jan Jagiełłowicz; Piotr Hanusowski; Michał Saweczkański; Andrzej Noreyko; Szymon Łabanowski; Andrzej Michałowski; Piotr Andronowicz; Józef Tułowski; Wincenty Wimbor; Bartłomiej Saweczkański; Michał Korgowd; Wincenty Medeksza; Józef Kamiński; Ignacy Kamiński; Józef Buyniewicz x; Józef Koplewski; Marcin Zaborski; Adam Zaborski; Andrzej Zdanowicz; Józef Macieński, rotm. Księstwa Żmudzkiego; Mikołaj Siemaszko; Andrzej Gliński; Adam Reniewicz; Szymon Domaracki; Józef Szmytowicz; Dominik Droseyko; Ignacy Łakowicz; Józef Szyłański; Andrzej Romanowski x; Jurewicz; Adam Rajuniec; Mikołaj Deyskiewicz; Jerzy Jagiełłowicz x; Antoni Gineyko x; Szymon Gineyko x; Michał Droseyko x; Michał Zawadzki x; Józef Kwiatkowski; Maciej Biwil x; Franciszek Mogień; Adam Żegzdrowo; Antoni Surwiłło; Stefan Surwiłło; Adam Stankowicz; Antoni Rudziewicz; Onufry Rakiewicz; Mateusz Obakiewicz; Jan Buyniewicz; Jerzy Eygird; Mateusz Eygird; Jerzy Eygird; [1103] Tadeusz Ibiański; Jan Fietkiewicz; Michał Downtort; Józef Meler; Maciej Dackiewicz x; Stanisław Żelno x; Mateusz Kimont x^e; Józef Koreywo; Józef Łabanowski x; Izidor Freys x; Jerzy Jawoysz; Adam Dragat; Michał Tuskiewicz; Franciszek Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Wincenty Domeyko, budowniczy pow. kow.; Andrzej Pietraszewicz x; Michał Żebrowski x; Jan Droseyko; Michał Grzymayłowski x; Onufry Biwil x; Mateusz Kujalański; Jan Woytkiewicz; Antoni Medeksza x; Antoni Jasudowicz; Antoni Montowtt; Onufry Żuk; Kazimierz Eymont; Stanisław Żuk; Michał Eyczun x; Stanisław Kudrewicz x; Andrzej

^{b-b} Fragmentu brak w rkps. 2.

^{c-c} Fragmentu brak w rkps. 2.

^d Tu koniec rkps. 2, dalsza część tylko w rkps.1.

^e Krzyżyki dopisane.

Montwiłł; Tomasz Nacewicz; Adam Korgowtt; Antoni Korgowtt; Felicjan Tomaszewski; Ignacy Mingayło; Wiktor Eysmont; Aleksander Pankiewicz; Franciszek Zdanowicz; Michał Wirpsza; Karol Dackiewicz; Nikodem Ibiański; Andrzej z Jagiełła Jagiełłowicz; Onufry Ibiański; Franciszek Ibiański; Adam Eymont, por[ucznik] pow. kow.; Józef Kulwieć, chorąży brygady usarskiej; Jan Kulwieć, rotm. pow. kow.; Maciej Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; Onufry Kulwieć, mostowniczy; Jerzy Kulwieć; Józef Kulwieć; Jan Kulwieć; Tadeusz Kulwieć; Mateusz Kulwieć; Adam Kulwieć; Tadeusz Kulwieć; Adam Kulwieć; Szymon Kulwieć; Szymon Kulwieć; Maciej Żelno; Jan Zdanowicz, por. pow. kow.; Adam Zdanowicz; Mateusz Zdanowicz; Jan Łakowicz; Jerzy Stańczyk; Wincenty Stańczyk; Andrzej Paszkiewicz; Jan Zdanowicz; Józef Dackiewicz; Daniel Dackiewicz; Józef Dackiewicz; Tadeusz Rusteyko; Józef Rusteyko; Piotr Rusteyko; F. Niedzwiecki; Andrzej Niedzwiecki; Wawrzyniec Medeksza; Piotr Medeksza; Jan Medeksza; Józef Medeksza; Dominik Medeksza; Jan Nareyko; Jan Kunicki; Salomon Darwid; [1103v] Stanisław Stankownowicz; Jerzy Narkiewicz; Jakub Gineyko; Szymon Satkiewicz; Jerzy Ibiański; Franciszek Ibiański; Józef Pożerski; Stanisław Pożerski; Jan Slić; Marcin Ślić; Samuel Szyłański; Jakub Stankunowicz; Michał Chrystowski; Benedykt Chrystowski; Franciszek Chrystowski; Ignacy Chrystowski; Józef Stawski; Ignacy Stawski; Jan Szatyński; Ignacy Rafanowicz; Piotr Owsiany; Michał Jagintowski; Stanisław Jagintowicz; Tadeusz Romaszko; Antoni Obakiewicz; Antoni Iwaszkiewicz; Michał Gukiewicz; Jan Gukiewicz; Dominik Iszoro; Tadeusz Eymont; Szymon Łabanowski; Jerzy Mogień; Marcin Szyłański; Marcin Ślić; Jan Białobrzewski; Józef Jawoysz; Michał Jawoysz; Leon Dauksza; Jakub Sokołowski; Antoni Korgowtt; Adam Korgowtt; Michał Romanowski; Antoni Kozakowski; Bartłomiej Sokołowski; Maciej Sokołowski; Jerzy Wołotkowicz; Adam Pożerski; Józef Dackiewicz; Tadeusz Kuszłyko; Tomasz Junowicz, rotm. kow.; Antoni Wędziagolski, por. pow. kow.; Józef Medeksza, rotm.; Stanisław Prusewicz, porucz. kow.; Józef Worłowski, komor.; Piotr Dymśa, por. J.K.M.; Kazimierz Mondwił, strażnikowicz pow. kow.; Antoni Lachowski; Kazimierz Urniaż, por. pow. kow.; Antoni Józef Jachimowicz, rotmistrz; Tomasz Olszewski; Tadeusz Prusewicz, chorąży J.K.M.; Józef Ibiański; Piotr Szarkowski; Piotr Rosławowicz, porucznik pow. kow.; Maciej Willamowicz, *m.p.*; Adam Willamowicz; Jan Węciewicz; Jan Dominik Szymkowski; Tomasz Długosz Wyrzykowski, rotm.; Wincenty Goylewicz x; Jerzy Goylewicz x; Michał Goylewicz x; Józef Rosławowicz; Tadeusz Siauymowicz; Kazimierz Paszkiewicz x; Jan Paszkiewicz x; Mikołaj Downtort x; Szymon Anusowski x; Kazimierz Urniaż; Jan Urniaż x; Józef Woytkiewicz x; Jan Anusowski x; Józef Anusowski x; Mikołaj Jagiełłowicz x; Antoni Koczan x; Jan Jagiełłowicz; Józef Satyński; Maciej Stacewicz; Augustyn Bousław, chor. brygady pińskiej; Józef Kulwieć; Józef Tułowski; Franciszek Lugałyło; Józef Brodowski x; Antoni Stacewicz x; Jerzy Stacewicz; Maciej Narwicz x; Bernard Szablewicz x; Daniel Misztowt x; Jakub Wiścicki; Wincenty Ibiański; Jakub Rymowicz; Maciej Sołomin, rotmistrz pow. kow.; Adam Dronseyko x; Jan Dronseko x; Józef Dronseyko x; Ignacy [1104] Dronseyko x; Antoni Stankiewicz x; Stanisław Ibiański x;

Tomasz Dobkiewicz x; Ignacy Łakowicz x; Stefan Nareykowicz x; Jakub Kudrewicz; Stanisław Worłowski, rotm. smoleński; Józef Dowiatt x; Jerzy Urniaż x; Tadeusz Urniaż; Jakub Szpihalski x; Tadeusz Nareyko; Maciej Saurymowicz x; Adam Pietraszewicz; Dominik Urniaż; Jan Roszczewski; Antoni Bohdziewicz; Jerzy Ibiański x; Ignacy Urniaż x; Wincenty Regis x; Adam Gierdziejewski x; Jan Syriatowicz; Florian Roszczewski x; Józef Ozoliński x; Tomasz Jagiełłowicz x; Józef Nareykowicz x; Jan Steygwiłło x; Wincenty Steygwiłło x; Szymon Żelnio x; Jan Steygwiłło x; Ignacy Steygwiłło x; Dominik Butkiewicz x; Jan Urniaż x; Michał Urniaż x; Ignacy Mackiewicz; Jan Ibiański x; Bartłomiej Witkowski x; Maciej Rakiewicz x; Jerzy Klepacki x; Józef Klepacki x; Tadeusz Pawłowicz x; Józef Pawłowicz x; Bartłomiej Pawłowicz x; Benedykt Pawłowicz x; Ignacy Pawłowicz x; Jerzy Lugażyło x; Franciszek Lugażyło x; Jan Bielkiewicz x; Antoni Bielkiewicz; Bartłomiej Wyrwicz x; Szymon Januszkiewicz x; Adam Medeksza x; Szymon Gineyko x; Jan Kozakiewicz x; Ignacy Urniaż x; Ignacy Rudelewicz x; Józef Miedzielski x; Szymon Paszkiewicz x; Benedykt Wędziągolski x; Józef Dowtort; Wincenty Szorc; Adam Łabanowski x; Jerazy Borowski x; Maciej Borowski x; Józef Borowski x; Jerzy Gineyko x; Adam Koreywo x; Ludwik Zasimowski x; Stanisław Zasimowski x; Jan Zasimowski x; Stanisław Zasimowski; Jan Witkowski x; Jerzy Dackiewicz x; Józef Dowiat x; Maciej Kirklewski x; Tadeusz Markiewicz x; Jan Markiewicz x; Adam Łokiański x; Samuel Szyłański x; Bartłomiej Radwiłłowicz x; Andrzej Radwiłłowicz x; Ignacy Radwiłłowicz x; Józef Szatyński x; Mateusz Eygird x; Kazimierz Eygird x; Jerzy Eygird; Antoni Dragat x; Jerzy Dragat x; Tadeusz Dragat; Jakub Januszkiewicz x; Piotr Rafanowicz x; Tadeusz Michniewicz x; Tomasz Saweczański; Maciej Ibiański x; Stanisław Eyczun; Michał Urniaż; Teodor Radyko; Józef z Chmurów Czyżewski; Klemens Rodyko x; Mateusz Kowalewski x; Franciszek Jurewicz; Jerzy obliteracja; [sic] Antoni Jurewicz, por. pow. kow.; Felicjan Junowicz x; Piotr Walentynowicz; Stanisław Żarnowski, podczaszyc woj. trockiego; Jerzy Romaszko; Jan Dackiewicz x; Stanisław Wiszczycki; Tomasz Skirgayło; Antoni Biwil *m.p.*; Jerzy Witkowski, por. pow. kow.; Karol Baniewicz, por. pow. kow. x; Józef Dackiewicz x; Daniel Dackiewicz x; Andrzej Steygwiłła x; Maciej Sobolewski x; Maciej Molor x; Ignacy Czarniewicz x; Mateusz Pietkiewicz x; Jerzy Dragatt x; Franciszek Margiewicz x; Dominik Gineyko x; Maciej [1104v] Chrzczonowicz; Franciszek Moler; Stanisław Adamowicz x; Tadeusz Skulski; Józef Wimbor; Onufry Wimbor; Jerzy Nartowt x; Jan Nartowt x; Antoni Ludkiewicz x; Tadeusz Dyrmont x; Antoni Rodowicz; Szymon Pietkiewicz x; Adam Gineyko; Albrycht Wielkiewicz x; Adam Wielkiewicz x; Antoni Mickiewicz x; Jan Wilkiewicz x; Józef Iwanowski x; Maciej Towiański Szadziejewicz x; Maciej Szyłakowski x; Józef Jasudowicz x; Jan Szadziejewicz x; Jerzy Stawecwicz x; Bartłomiej Pietraszewicz x; Jan Lisowski x; Franciszek Lisowski x; Józef Rosławowicz x; Antoni Meller x; Jerzy Ibiański x; Wincenty Ibiański x; Antoni Saurymowicz; Klemens Radyko x; Szymon Znosko x; Tadeusz Folkowski x; Stanisław Falkowski x; Szymon Jawoysz x; Szymon Saweczański x; Stanisław Zasimowski; Michał Trayden; Onufry Trayden; Karol Gineyko; Adam Romaszko x;

Jerzy Domański x; Dominik Krzywicki; Michał Mingayło x; Stanisław Stankunowicz x; Józef Stankunowicz; Jan Gotowtt; Michał Mogien; Stanisław Zahorski; Antoni Nacewicz.

174. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 18 VIII 1788

Rkps LVIA SA 13805, k. 1105–1107v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Konstantego Domeykę, budowniczyca pow. kow., dnia 18 VIII 1788⁴²⁴.

Instrukcja od nas, niżej piszących się senatorów, dygnitarzów, urzędników ziemskich i grodzkich, rycerstwa, szlachty i obywatelów powiatu kowieńskiego j.w.i.p. Ignacemu Zabiełłowi, marszałkowi, Antoniemu Kossakowskiemu, chorążemu, urzędnikom powiatu naszego z pośrzedka nas na sejm przysły walny, ordynaryjny, dnia 6 października roku terażniejszego, 1788 w Warszawie złożony, obranym posłom wydana i polecona dnia 18 augusta 1788 roku.

Ta czułość dobrotliwego króla, która [1105v] od momentu panowania w sercu jego dla narodu okazywana była, tym mocniejszą czyni nadzieję o najpomyślniejszym przyszłym ojczyźnie [sic] losie, im znakomiciej tak z publicznych dzieł, jako też i z prywatnych oświadczeń oraz pism i listów daje się poznawać i doświadczać, a zatym najpierwszą będzie powinnością j.w. posłów w osobach naszych najpokorniejsze u majestatu jego złożyć podziękowanie za te wszystkie względy i razem zanieść prośby o czuły nadal dla ojczyzny ulepszenia starunek i następne tak do Najjaśniejszego Pana, jako też sejmujących, stanom Rzeczypospolitej przełożyć żądania nasze:

1. Gdy sława i moc narodu oraz ubezpieczenie granic krajowych najmocniej zależy na wojsku, za tym j.w. posłowie, zgodnie z dobrotliwym Najjaśniejszego Pana życzeniem i myśleniem, przełożą żądanie o aukcją tegoż wojska.

2. Gdy sprawa wielmożnego Antoniego Oskierki, komendanta jazdy narodowej wojsk W.Ks.L. o deces j.p. Klikowicza, superintendenta komory spławnej jurborskiej, za przewodnictwem rezolucyi Rady i innych właściwych dowodów złożona, interesuje go o honor i majątek, i gdy w tej mierze rozpoczęty proces w pierwszym nastaniu swoim przykreimi przeszkodami strudniony mu został, zaczym obligowani będą j.w. posłowie za tymże wielmożnym Oskierką do J.K.M.P.N.M. i prześwieatnych stanów [1106] najgorliwiej wstawić się o wyznaczenie w takowej sprawie dla jego sądu z oskarżonemi.

3. Iż czuje z nas każdy, jako cała zasada rządu republikantskiego jedynie od wspólnych namysłów zezwolenia i wyboru urzędników zależy, przeto nic nie masz droższego dla każdego szlachcica nad głos wolny, ten zaś chociaż prawem kardynalnym jest najmocniej zawarowany, odstępuje jednak używanie z władzy

⁴²⁴ Instrukcja została wydana w edycji *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystes seimelių instrukcijos (1788–1792)*, oprac. R. Jurgaitis, A. Stankevič, A. Verbickienė, Vilnius 2015, s. 142–145.

i przemyślne pod prawem wybiegi częstokroć stają się igrzyskiem i czczym znaczeniem tej wolności, przeto najusilniej starać się mają j.w. posłowie, ażeby między najpierwszemi materiami sejmu prawo o porządku sejmikowania, jako fundament rządu wolnego od wszelkiej kontradycyi, zamętów i wybiegów było oczyszczone i jaśniej wyłożone, stając się silną zaporą przemocy, intryg i prawności z zawarciem na zawsze węzła jedności braterskiej i pewności obrad naszych.

4. Od tej ustawy i opisanego porządku obradom naszym zapewnić się może, jedynie porządek gospodarstwa w każdym powiecie jest duszą rządu, a który równie przez odsepmność od prawa stał się zupełnie zniszczonym, iż zaledwie tej ustawy zbawiennej od przodków naszych imię tylko bez żadnego znaczenia zostało się pod tytułem sejmików gospodarskich, starać się przeto mają j.w. posłowie prawo o gospodarstwie powiatowym przywieść do skutku, bez którego węzeł jedności narodowej jest stargany i cudzamy się od siebie tracąc ducha obywatelskiego [1106v] ku wspieraniu się wzajemnym i radzeniu wspólnym o sobie, a stąd właśnie widzimy zamki nasze, archiwa do ruiny przywiedzione, sądy nie poważane, złoczyńce bez straży i kary, drogi i handel zaniedbany, a egoizm wzrost biorący, zgoła rząd cały w częściach narodowych stargany i zaniedbany, a prawa przestają być poważane, które same przez siebie kierować były zdolne kiedyś Polaka cnotliwego w cywilnej ustawie, bez owej władzy ciężającej i do innej destynacji przeznaczonego wojska krajowego, kiedy każdy Polak rodząc się żołnierzem, był nim i być może jeszcze w rzeczy samej przez ustawę gospodarną w każdym województwie, ziemi i powiecie, oprócz nakładów podatkowych.

5. Dopraszać się będą j.w. posłowie, ażeby J.K.M. ojcowską czułością wsparł umysły i zamiary cnotliwie myślących obywatelów, a stąd zjednoczył umysły tychże wszystkich obywatelów do regularnej administracji sprawiedliwości, któraby stać się mogła więzem panowania jego, a zaraza pieni rozlewającą się po całym narodzie przez przewlekły proces, wycięzanie stron, przestała być narzędziem polityki i popularności, niech oczyszczone od kontradycyi prawa nasze nie potrzebują tłumaczenia i nie zależą od woli wykonywującej, ale od swojej siły ku temu zamiarowi służyć by mogło od narodu z najzacniejszych ludzi komisja, któraby weszła raz na zawsze w ułożeniu jasnego i wszystkim znajomego z rozrzuconych [1107] po ogromnych woluminach jednego statutu na wszystkie przypadki spraw i sędziów, z zawarowaniem jednak urzędu ziemskiego przy dożywotnich według zaszytych elekcyi i przywilejów obowiązkach i ażeby wyjaśniła i dokładnie ustanowiła władzę szali i powinności magistratur krajowych w jednostajnym porównaniu, gdyby i naród cały poznawał prawa i jurysdykcyi dzielność i też urzędy nad granicą prawa nie zachodziły.

6. Nie może być tak nieczułym każdy z nas dobrze myślący, ażeby części majątku swego oszczędzał dla zachowania całości i odciągał się od składki ku dobru powszechnemu, w którym własną swoją znajduje szczęśliwość, dopóki jednak pewności rządu nie ujrzym zawarowanego, dopóty każdy podatek nie może obiecywać narodowi pomyślnych korzyści, owszem zarażać musi każdego, ażeby się nie zdawał przyczyniać swoim majątkiem do uciążenia siebie samego, przeto

nie pierwiej j.w.i.p. posłowie pozwalają mają na pomnożenie dochodów skarbowych, aż wprzód w poprawie rządu naszego pewni będą o porządnym, potrzebnym i niezawodnym ich użyciu, zostaną przeświadczeni. Ostatnia zaś przykładka do podatku po wszystkich projektach, jakie tylko z oszczędności i umiarkowania użyć się mogą nie być uchwaloną, nie na majątki dziedziczne, ziemskie, przez które jedynie nazywamy się obywatelami krajów Rzeczypospolitej i które dla powinności cywilnych i wojskowych osobiście pełniących się w większym nad wszystko być mają baczeniu i ochronie. [1107v]

7. Ponieważ Metryki Litewskie od niepamiętnych lat były zaniedbane i rozrzucone, a teraz kosztem N.K.J. nieco dźwignione i opravione oraz do pałacu Rzeczypospolitej przyniesione zostały, zatym na dostateczniejsze ich tak opatrzenie, jako też zarejestrowanie dołożą się j.w. posłowie u stanów o ekspens, a za uczynioną dla narodu przez N.K.J. łaskę najpokorniejsze złożą dziękczynienia.

Caetera dexteritati et auctoritati secundum exigentiam necessitudinis j.w. posłów polecają.

Adam Kozakowski, prezydent ziem. kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Karol z Wolda Mejer, sędzia ziem. pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, stolnik pow. kow.; Antoni Blinstrub, podstoli pow. kow.; Tomasz Mineyko, pisarz ziem. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Józef Fergiss, krajczy pow. kow.; Michał Strebeyko, regent ziem. kow.; Adam Onufry Świrski, ziem. kow. i gr. wiłkomierski regent; Józef Szaniawski, strażn. brzeski; Józef Medeksza, starosta skirstymoński; Andrzej Noreyko, rotm. pow. braclawskiego.

105. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1789

175. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 10 II 1789

Rkps LVIA SA 13806, k. 94–95v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Wincentego z Jagiella Jagiellowicza, dnia 10 II 1789.

My, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo i szlachta powiatu kowieńskiego wszem wobec i każdemu, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie j.o.j.w.i.p. senatorom, dygnitarzom i urzędnikom W.Ks.L. wiadomo czyniemy, iż wedle przepisu prawa w pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie Gromnicznej, dnia 9 februarii roku terażniejszego, 1789 do miasta Kowna na obrady sejmikowe zjechawszy i na zamek J.K.M. kowieński zebrawszy się, pod [94v] prezydencją j.w.j.p. Antoniego Kossakowskiego, chorążego pow. kow. za deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., to jest repartycją ruską czyli kadencją grodzieńską w.p. Michała Kossakowskiego, chorążycy pow. kow., a zaś na repartycją litewską czyli kadencją wileńską w.p. Józefa Miłosza, miecznika pow. kow., zgodnie bez żadnego od nikogo zaprzeczenia obraliśmy, którzy to obrani przez nas deputaci na

sęstwo Trybunału Głównego W.Ks.L. rotą przez konstytucją 1726⁴²⁵ roku przepisaną po obraniu swoim w następujący sposób przysięgę wykonali:

Ja, Michał i ja, Józef przysięgamy Panu Bogu Wszchemogącemu w Trójcy Jedynemu, iż na tych sędziach trybunalnych wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucji trybunalnych, według żaloby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będę sędził, zeznania i zapisy przyjmować będę, zasiadać na tych sędziach z Bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego, ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni, ani za posuły i dary sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nagrody, i podarków żadnych, ani miasto pamietnego przesądu, a zgola najmniej nad konstytucją brać nie mam i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziłem też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu [95] moim na nie i radzić nie będę, pókim jest sędzią, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogrożek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości, i prawa pospolite, i sumnienie przed oczyma mając, praktyk żadnych z nikim w sędziach czynić nie mam, rady ani przestrogi dawać i tajemnie z izby sądowej rewelować nie będę, a tych sądów wszelkimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby mej albo własnej, gwałtownej potrzeby, że żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiłem, także prawdziwie według korektury Trybunału w roku 1726⁴²⁶ na sejmie w Grodnie uczynionej (nic jej nie przestępując) na tych sądach trybunalskich sprawować się będę, jako to sprawiedliwie przysięgam, tak mnie Panie Boże dopomóż w Trójcy Świętej Jedyny, a jeżeli niesprawiedliwie Boże mnie ubij na duszy i na ciele.

Na mocy takowego kredensu władzy i prerogatyw prawami oznaczonych j.w. deputatom w górze wyrażonym używać dozwoliwszy dla pewności i wiary onej podpisami rąk własnych stwierdzamy.

Działo się w Kownie roku 1789 miesiąca februarii 9 dnia.

Antoni Korwin Kossakowski, chorąży pow. kow.; Adam Kozakowski, prezydent ziem. pow. kow.; Józefat Siruć, sędzia ziem. kow.; Antoni Blinstrub, podstoli kow.; Ignacy Prozor, wojewodzie witebski; Józef Kulwieć; Tomasz Mineyko, pisarz [95v] ziem. kow.; Szymon Wiszniewski, pisarz gr. kow.; Jan Kudrewicz, horodniczy pow. kow.; Adam Meysztowicz, koniuszy kow.; Tomasz Illinicz, oboźny pow. kow.; Onufry Świrski, ziem. kow. i gr. wiłkomierski regent; Antoni Domeyko, mostowniczy pow. kow.; Antoni Sławiński, regent gr. pow. kow.; Mateusz Dominik Mackiewicz, ziem. kow. viceregent.

⁴²⁵ VL, t. 6, s. 216.

⁴²⁶ VL, t. 6, s. 216.

106. Sejmik elekcyjny, 11 II 1789

176. Kredens i sufragia dla chorążego i sędziego ziemskiego kowieńskiego, 11 II 1789

Rkps 1 BC 879, s. 519, oryginał^a; **Rkps 2** BC 879 s. 521, oryginał; **Rkps 3** LVIA SA 13806, k. 97–100, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Wincentego z Jagiella Jagiełłowicza, dnia 11 II 1789; **Rkps 4** BC 879 s. 525–528, wypis z ksiąg ziem. pow. kow.; **Rkps 5** BC 879 s. 533–539, wypis z ksiąg ziem. pow. kow.

My, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo i szlachta powiatu kowieńskiego wszem wobec i każdemu, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie j.o.j.w.w.i.p. senatorom, dygnitarzom i urzędnikom W.Ks.L. wiadomo czynimy, iż zgromadzeni na dniu 9 *anni currentis* do miasta J.K.M. Kowna na zamek kowieński na sejmik zwyczajny gromniczny po ułatwionej w blisko wspomnianym dniu deputatów elekcyi, nazajutrz, to jest dnia 10 tegoż miesiąca februarii sejmik gospodarski złożyliśmy, na którym, gdy j.w.j.p. Antoni Kossakowski urzędu chorążstwa, a w.j.p. Józefat Siruć sęstwa ziemskiego pow. kow., obecnie znajdując się, dobrowolną *in publica facie* oświadczyli rezygnacją. Zaczym my, urzędnicy, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego, po zasolwowaniu z dnia wczorajszego na dzień dzisiejszy sesyi w porządku dalszego sejmikowania i elekcyi urzędów wspomnianych, stosownie mając się z przepisem prawa o elekcjach piszącego, dnia dzisiejszego, to jest 11 februarii na toż samo miejsce, to jest na zamek kowieński zebrawszy się, *unanimes voce et nemine contradicente* j.w.j.p. Michała Kossakowskiego, chorążycy kow., deputata na Trybunał Główny W.Ks.L. za chorążego, a w.j.p. Florianiana Sirucia, szambelana J.K.M. za sędziego ziem., urzędników pow. kow., *in virtute* oświadczonej rezygnacyi, obraliśmy i onych po otrzymaniu przywilejów do względów N.K.J.P.N.M. odsyłając, takowy akt nasz elekcyjny podpisami rąk własnych stwierdzamy.

Pisan w Kownie roku 1789 miesiąca februaryi 11 dnia.

[1.k.] Adam Kozakowski, prezydent ziemstwa pow. kow.; Ignacy Prozor, wojewodzie witebski; Tomasz Mineyko, pisarz ziem. kow.; Szymon Wiszniewski, pisarz gr. pow. kow.; [2.k.] Jan Kudrewicz, horodniczy pow. kow.; Józef Miłosz, miecznik i deputat na Trybunał Główny W.Ks.L. z pow. kow.; Adam Meyszto-wicz, koniuszy kow.; Tomasz Illinicz, oboźny pow. kow.; Józef Kulwieć; Wojciech Ilinicz, rotm. pow. kow.; Antoni Dzieszuk, regent komisji boni ordinis.; [3.k.] Antoni Korwin Kossakowski; Antoni Domeyko, mostowniczy pow. kow.; Józefat Siruć, starosta pogorszwański; Tadeusz Pokłoński, ziem. woj. smoleńskiego regent; ^bJakub Gieysztor, skarbnikowicz woj. trockiego^b; Bonawentura Kulwieć,

^a W rkps 1 i 2 na marginesie notatka „*Concordavi cum actis*, Świrski, ziem. kow. i gr. wilkomierski regent.”

^{b-b} Podpisu brak w rkps. 2.

porucznik W.Ks.L; Adam Onufry Świrski, ziem. kow. i gr. wilkomierski regent; Antoni Sławiński, regent gr. kow.; Konstanty Domeyko, budowniczy pow. kow.; Mateusz z Sprokopa Prozor, sędzic pow. kow.; Mateusz Dominik Mackiewicz, ziem. pow. kow. viceregent; ^c Andrzej Rafanowicz; Ignacy Kuczewski; Jan Jawoysz; Andrzej Szablewicz x; Franciszek Domeyko, komornik pow. kow.; Ignacy Markiewicz; Kazimierz Eymont; Albrycht Wielkiewicz; Kazimierz Paszkiewicz; Michał Eyczun; Jan Mickiewicz; Stefan Kononowicz; Andrzej Mickiewicz x; Jan Steygwiłło x; Dominik Swolkien; Andrzej Steygwiłło x; Karol Zaleski x; Kazimierz Żelno x; Antoni Biwill; Szymon Żelno x; Adam Łakowicz, porucznik pow. kow.; Jan Przealgowski x; Jerzy Kulwiński x; Piotr Romanowski; Jan Tuszkiewicz x; Jan Michielewicz x; Adam Romaszko; Wincenty Eysmont; Jerzy Eygird; Michał Worłowski; Karol Dackiewicz, porucznik pow. kow.; Józef Olszewski, porucznik pow. kow.; Tomasz Olszewski; Ignacy Olszewski; Franciszek Ibiański; Nikodem Ibiański; Onufry Ibiański; Jerzy Janikowski; Kazimierz Żebrowski x; Michał Jagiełłowicz x; Tadeusz Drąsejko x; Józef Twirbut; Dominik Gineyko x; Kazimierz Kulwieć x; Florian Rudnicki; Maciej Mickiewicz x; Jan Buyniewicz; Wawrzyniec Butkiewicz x; Jan Steygwiłło x; Franciszek Michielewicz; Jerzy Twirbut x; Aleksander Czerniewicz x; Jan Wencewicz; Jan Hanuszowski; Tomasz Romaszko x; Stanisław Dawidowski; Antoni Jagintowicz x; Jerzy Eygird x; Adam Łabunowski, por. pow. kow.; Jan Łyko, rotmistrz woj. smoleńskiego; Bonifacy Pietkiewicz; Józef Łabanowski; Adam Witkowski; Wincenty Wimbor; Marcin Rutkowski; Izydor Freys x; Jan Woronowicz; Stanisław Falkowski x; Tadeusz Falkowski x; Tomasz Falkowski x; Szymon Jawoysz x; Antoni Jawoysz x; Adam Monkiewicz; Antoni Korewo x; Maciej Korewo x; Antoni Lachowski; Michał Stankiewicz; Józef Kudrewicz; Tomasz Goyżewski x; Stanisław Żelno x; Antoni Ludkiewicz x; Leon Dauksza; Michał Downtortt x; Hilary Żarnowski x; Szymon Tomkiewicz x; Józef Stradomski x; Fabian Mackiewicz; Franciszek Dobkiewicz x; Adam Worłowski x; Szymon Hanuszowski x; Mikołaj Jagiełłowicz x; Antoni Kudrewicz; Kazimierz Kudrewicz; Józef Eymontt x; Stanisław Eymontt x; Szymon Tomkiewicz x; Józef Andruszkiewicz x;^d Adam Noreykowicz x; Adam Worłowski; Mateusz Skolski x; Jan Saweczański; Franciszek Stradomski; Józef Stradomski; Jerzy Stańczyk; Wincenty Stańczyk; Jan Zdanowicz, por. pow. kow.; Adam Zdanowicz, porucznik pow. kow.; Michał Downtortt x; Dominik Żarniewicz; Jan Łakowicz, por. pow. kow.; Wincenty Zdanowicz; Antoni Dragatt x; Mikołaj Paszkiewicz x; Andrzej Zdanowicz x; Jerzy Wołodkiewicz x; Marcin Radykiewicz x; Marcin Romaszko x; Karol Noreykowicz x; Jerzy Witkowski x; Jan Kaszewski; Kazimierz Kaszewski x; Jerzy Gineyko x; Kazimierz Rakiewicz x; Fabian Łabanowski; Maciej Żelno; Józef Pietkiewicz; Antoni Ludkiewicz; Józef Łabanowski; Szymon Łabanowski; Jan Łabanowski; Jan Hajewski; Marcin Kiersnowski x; Jerzy Pawłowicz x;

^c Dalszej części nie ma w rkps. 1 i 2.

^d W rkps. 4 dodany „Szymon Andruszkiewicz x”.

Mateusz Pawłowicz x; Adam Tomkiewicz; Piotr Wencewicz, porucznik pow. kow.; Wawrzyniec Medeksza; Adam Medeksza; Piotr Medeksza; Józef Rudziewicz x; Antoni Rudziewicz x; Onufry Rudziewicz; Mateusz Jurewicz; Onufry Dauksza; Mateusz Dobkiewicz x; Józef Pacewicz x; Franciszek Pacewicz x; Michał Pacewicz x; Jan Budrewicz x; Antoni Tomkiewicz; Józef Andruszkiewicz; Nikodem Mackiewicz; Ignacy Mackiewicz; Onufry Żuk; Adam Pawłowicz; Teodor Radyko; Piotr Rusteyko x; Ludwik Rusteyko x; Stanisław Grzybowski; Tadeusz Prusewicz, chorąży pow. braclawskiego; Józef Worłowski, komornik pow. kow.; Antoni Korgowd, porucznik pow. kow.; Marcin Szyłański; Mateusz Szlić x; Jan Białobrzęski; Józef Jawoysz; Antoni Żebrowski, porucznik pow. kow.; Józef Żebrowski; Samuel Szyłański; Jan Szlić; Marcin Szlić; Michał Romanowski; Jakub Domaszewicz; Michał Jawoysz; Dominik Worłowski, komornik pow. kow.; Józef Szymkowski, porucznik pow. kow.; Marcin Świrski, skarbnik pow. oszmiańskiego; Wincenty z Jagiełła Jagiełłowicz; Gothard Świrski; Antoni Antuszewicz, skarbnik pow. rzeczyckiego.

107. Sejmik deputacki, 8 II 1790

177. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 8 II 1790

Rkps 1 LVIA SA 13806, k. 576–577, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Antoniego Sykstusa Gornickiego, komornika pow. kow., dnia 8 II 1790; **Rkps. 2** LVIA SA 13806, k. 578–579, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Ignacego Gawrońskiego, komornika woj. trockiego, dnia 8 II 1790.

My, urzędnicy ziemscy i grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego czyniemy wiadomo tym naszym kredensem, iż *ad mentem* praw dawnych *assignanter* konstytucji *coronationis* 1764⁴²⁷ roku na sejmik gromniczny deputacki w dniu dzisiejszym przypadły do miasta J.K.M.^a *tanquam ad solitum locum* przybywszy i na zamek zebrawszy się, zgodnemi głosy *et unanimitate assensu* za deputatów na trybunał przysły W.Ks.L. bez żadnej od nikogo kontradycji w.i.p. Józefa Walentynowicza, skarbnika pow. starodubowskiego na kadencją grodzieńską, Tadeusza Wisogirda, podkomorzycy smoleńskiego na kadencją wileńską obraliśmy i przysięgi przez konstytucją 1726⁴²⁸ roku opisane na miejscu sejmikowania *in publica facie* wysłuchawszy, *hoc laudo publico* na funkcje [576v] deputackie pomienionych ichmościów kredensujemy i własnymi rekoma do niniejszego kredensu podpisujemy się.

^a W rkps. 2 dodano „Kowna”.

⁴²⁷ VL, t. 7, s. 171.

⁴²⁸ VL, t. 6, s. 216.

Datum w Kownie roku 1790 miesiąca februarii 8 dnia.

Adam Kozakowski, prezydent ziem. pow. kow.; Karol z Wolda Mejer, sędzia ziem. pow. kow.; Florian Doliwa Siruć, sędzia ziem. pow. kow.; Antoni Blinstrub, podstoli pow. kow.; Michał Kozakowski, sędzie gr. kow.; Jakub Zielonka, sędzia gr. kow.; Szymon Wiszniewski, pisarz gr. pow. kow.; Adam Meysztowicz, koniuszy pow. kow.; Karol z Wolda Meyer, łowczy pow. kow.; Józef Kulwiec, strukczaszy pow. kow.; Tomasz Illinicz, oboźny pow. kow.; Nikodem Middleton, strażnik pow. kow.; Adam Onufry kniaź Świrski, ziem. kow. i gr. wiłkomierski regent; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Jan Kudrewicz, horodniczy pow. kow.; Maciej Sołomin, rotmistrz pow. kow.; Mateusz Prozor, sędzie ziem. pow.^b; Maciej Lachnicki, porucznik pow. kow.; Ignacy Piskorski, szambelan J.K.M.; Medard Kończa, skarbnik⁴²⁹ pow. kow.; Michał Strebeyko, m.p.; Ludwik Sopoćko, porucznik pierwszej brygady; Aleksander z Dębna [577] Korewa, regent ziem. pow. kow.; Tadeusz Medeksza, rotm. pow. kow.; Józefat Siruć, komisarz i pułkownik pow. kow.; Józef Wondolowski, rotm. brasławski; Antoni Sławiński, gr. pow. kow. regent; Piotr Mikulicz, regent gr. kow.; Andrzej Nareyko, rotm. pow. brasławskiego; Antoni Eymont, dworzanin ^cskarbowy rp ^cW.Ks.L.; Józef Kozakowski, rotm. pow. kow.; Józef Medeksza, rotm. pow. kow.; Jan Medeksza, skarbnik pow. kow.

108. Sejmik gospodarski w Kownie, 9 II 1790

178. Projekt uniwersału na sejmiki obierające komisarzy cywilno-wojskowych, 27 XII 1789

Rkps Archiwum Zamku Królewskiego, Dokumenty, listy, akta luźne, D I/257, oryginał.

Projekt do uniwersału na sejmiki obierania komisarzy cywilno-wojskowych
Stanisław August, z Bożej łaski etc.

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie, wilemożnym senatorom, urodzonym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu n.n. uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

Urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Były dowodem nieustannej naszej o dobro kraju, rządowi naszemu od wszechmocności powierzonego, staranności ciągiem lat dwudziestu kilku w czasach nawet najprzykrzejszych łożone prace i trudy. Będą zaświadczać nieprzerwaną naszą w tej mierze chęć pędzoną przez

^b W rkps. 2 dodano „kow”.

^{c-c} W rkps. 2 ”J.K.M. skarbu w.”.

⁴²⁹ Raczej skarbnikowicz, por. *Urządnicy*, t. 1, s. 476.

czas piętnastu miesięczny ciągle sejmowania nieoszczędzając własnego zdrowia dnie i nocy staraliśmy się, aby dozwolone od opatrności ku podźwignieniu wspólnej ojczyzny naszej momenta temu tylko były poświęcone celowi. Dokładaliśmy wszelkich ojcowskich usilności naszych, aby zdarzające się w wolnym narodzie opinii różności w szczególnym uszczęśliwienia ogólnego jednoczyć widoku. Niesiemy dzięki Bogu zastępów za udzielanie błogosławieństw swoich, wedle których przychodzi nam widzieć już niektóre skutki tych prac naszych. Pomnożona istotnie siła krajowych potęgą u obcych nawet konsyderacją państwu naszemu zapewnia. To aby ciągle utrzymywanym być mogło, są wynalezione środki. Było wraz przezornością i starannością naszą, iżby ochoczo składający ofiarę obywatel nie był ciśniony od tego, na którego żołąd, majątki swe wywnętrza. W tym to najszczególniejszym widoku utworzone są po województwach, ziemiach i powiatach komisje cywilno wojskowe do odbywania tych funkcji, do pierwszych zagruntowania [2] pożądaných korzyści fundamentów zechcą wybierać przezacne województwa, ziemie i powiaty, mężów nie tylko doświadczoną pracą znakomitych, ale i miłością ojczyzny do tychże usług pobudzonych. Aby wybranie to za wolą prawo obierania mających i w postaci urzędowej następowało, aby ogólność osób do obrad sejmikowych należących uświadomioną prawnie była, sejmikom w miejscach do obierania posłów prawnie opisanych, dzień pierwszy poniedziałku po święcie Najświętszej Panny Gromnicznej, czyli 8 miesiąca lutego w roku blisko następującym 1790 naznaczamy i w tej mierze do zgromadzenia się obywatelskiego w sposobie jak najprawniejszym i przy wzywaniu ducha jedności, ducha wspólnej dla dobra ojczyzny chęci, zachęcamy. Czego jak najusilniej żądając, uprzejmościom i wiernościom waszym na tym obywatelskim każdego województwa, ziemi i powiatu sejmikowym zjeździe, Ducha Świętego przytomności oraz zdrowia dobrego i wszelkiego powodzenia życzymy. I ten uniwersał, aby do wszystkich wiadomości przyjść mógł, po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zalecamy.

Dan w Warszawie, dnia 27 miesiąca grudnia roku pańskiego 1789, panowania naszego 26 roku.

Stanisław August król⁴³⁰.

179. Kredens dla komisarzy cywilno-wojskowych, 9 II 1790

Rkps LVIA SA 13806, k. 583–584v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Józefa Kozakowskiego, rotm. pow. kow., dnia 10 II 1790.

My, urzędnicy ziemscy i grodzcy, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego wszem wobec i każdemu z osobna, komuby o tym wiedzieć należało, a mianowicie j.o.j.w.i.p. senatorom, ministrom, dygnitarzom i urzędnikom W.Ks.L.

⁴³⁰ Podpis ręką króla.

wiadomo czyniemy, iż my, urzędnicy, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego według prawa do miasta J.K.M. Kowna, stołecznego powiatu naszego na obrady sejmikowe pogromniczne zgromadziwszy się, skuteczniając prawo na sejmie terażniejszym zapadłe⁴³¹, po elekcyi j.w. deputatów w dniu dzisiejszym, to jest 9 februarui 1790 roku na sejmikach gospodarskich na zamku J.K.M. kowieńskim [583v] odbytych, za komisarzów cywilno wojskowych do powiatu kowieńskiego j.w.i.p. Adama Kozakowskiego, prezydenta ziem., Antoniego Blinstruba, podstolego, Józefata Sirucia, pułkownika ex sędziego ziem., Szymona Wiszniewskiego, pisarza gr., Józefa Kossakowskiego, podczaszego, Karola Mejera, łowczego, Adama Meysztowicza, koniuszego, Tomasza Illnicza, oboźnego, Nikodema Midletona, strażnika, Aleksandra Korewy, regenta ziem. urzędników pow. kow., Ignacego Piskorskiego, szambelana J.K.M., Ludwika Sopoćki, bywszy porucznika brygady usarskiej, Józefa Tymińskiego, bywszy chorążego tejże brygady wojsk W.Ks.L., Michała Strebeykę, eks-regenta ziem. kow., Medarda Kończę, skarbnikowicza kow.; Wincentego Szella, bywszy chorążego pułku trzeciego pieszego wojsk W.Ks.L.; Józefa Wądołowskiego, rotm. braślawskiego, Józefa Chrapickiego, wójta kowieńskiego po zrzczeniu się prawa miejskiego oświadczeniem w aktach ziemskich kowieńskich w dniu dzisiejszym zapisanym, za powszechną i jednomyślną zgodą obraliśmy, którzy to j.w. komisarze po obraniu siebie jurament rotą w konstytucyi, na sejmie terażniejszym w roku 1789⁴³² zaszłej, dla komisarzów cywilno-wojskowych przepisaną na [584] miejscu sejmikowania wykonali. Które to osoby na komisarzów przez nas wybrane niniejszym instrumentem kredensując, *pro majori fide* podpisami rąk własnych stwierdzamy.

Pisan roku 1790 miesiąca februaryi 9 dnia w Kownie.

Michał Korwin Kossakowski, chorąży kow., rotmistrz kawaleryi narodowej brygady pierwszej wojsk W.Ks.L.; Adam Kozakowski, prezydent ziem. pow. kow.; Karol z Wolda Meyer, sędziezia ziem. pow. kow.; Florian Doliwa Siruć, sędziezia ziem. pow. kow.; Antoni Blinstrub, podstoli kow.; Michał Kozakowski, sędziezia gr. kow.; Jakub Zielonka, sędziezia gr. kow.; Szymon Wiszniewski, pisarz gr. pow. kow.; Józef Korwin Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Józefat Siruć, pułkownik i komisarz pow. kow.; Karol z Wolda Mejer, łowczy pow. kow.; Adam Meysztowicz, koniuszy pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Nikodem Midleton, strażnik pow. kow.; Aleksander z Dębna Korewa, komisarz cywilno-wojskowy, regent ziem. pow. kow.; Józef Kulwieć, strukczaszy pow. kow.; Mateusz Prozor, sedzic ziem. pow. kow.; Antoni Eymont, rotmistrz pow. kow., dworzanin skarbu W.Ks.L., *m.p.*; Józef Medeksza, rotm. pow. kow.; Józef Kozakowski, rotm. pow. kow.; Bonawentura Ginwiłł Kulwieć, porucznik wojsk i dworzanin skarbu litewskiego; Wincenty [584v] Wiszniewski; Leon Dragat; Kazimierz Montwiłł; Jan Romuald Goylewicz, *m.p.*; Piotr z Proszcza Medeksza; Michał Wimbor, rotm. pow. braślawskiego; Józef Twirbut; Adam Willamowicz, namiestnik

⁴³¹ VL, t. 9, s. 136–137.

⁴³² VL, t. 9, s. 137.

brygady drugiej; Dominik Kulwieć, reg. ziem. pow. kow.; Józef Kulwieć, chorąży brygady drugiej W.Ks.L.; Adam Korgowtt; Andrzej Nareyko, rotm. pow. brasławskiego; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Dyzmas Domeyko, porucznik pow. kow.; Wincenty Domeyko, budowniczy pow. kow.; Wincenty Szell, chorąży wojsk litewskich.; Jerzy Stańczyk, rotm. pow. kow.; Piotr Rosławowicz, porucznik pow. kow.

109. Sejmik poselski w Kownie, 16 XI 1790

180. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 18 XI 1790

Mps LMAB F. 233, b. 126, k. 52–56, dwudziestowieczny odpis z księgi grodzkiej kowieńskiej⁴³³; Rkps LMAB F 17, 9, k. 57–58v, odpis niekompletny.

My, urzędnicy ziemscy, grodzczy i rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego za uniwersałem J.K.M.P.N.M. na miejsce obrad naszych zgromadzeni, posłom następnie podług prawa wybrać się przez nas mianym i tym, którzy w roku 1788 wybrani, za wynikłą z okazji ważnych Rzeczypospolitej potrzeb prolongatą na terazniejszym jeszcze wspólnie z równą liczbą aktualnie dobrać się mianych swoje kończyć mają urzędowanie, następującą jednomyślnie przez nas zgodzoną przepisujemy instrukcją.

1. Gdy do licznych, a zawsze ojcowskich w ciągu panowania J.K.M. o dobro powierzonego sobie ludu starań i ten nowy jeszcze dowód przywiązania jego dla narodu przybywa, że, dla uniknienia mogących się wydarzyć po najdłuższym życiu jego z okazji bezkrólewia zamieszek, łaskawie skłonić się raczył, ażeby za życia jego następcą na tron był wybrany, zaczynam i.p. posłowie bez wycieńczenia poświęconego obradom publicznym czasu, w krótkich, ale najczulszych wyrazach, złożą najszczerze wierności^a naszej i wdzięczności dowody J.K.M., jako ojcu ojczyzny^a, oświadczą także wdzięczność naszą j.w. marszałkom i wszystkim sejmującym stanom za pracowite i ciągłe^b w czasie sejmu tego prace a oraz podziękowanie za ostatnią zrobioną sejmowi i konfederacji prolongatę, która troskliwość nas, obywateli, o rozpoczęte, a niedokończone dzieło jeszcze tak ważne sejmowi tego zaspokaja. A jako żądaniem jest narodu całego i naszym sejm ten pod zwiazkiem ciągłej konfederacji i temież samemi marszałkami obywać, tak

^{a-a} W rkps. 2 „i wdzięczności naszej J.K.M. jako ojcu ojczyzny oświadczenia”.

^b W rkps. 2 dodane „ich”.

⁴³³ Instrukcja została wpisana do księgi grodzkiej LVIA SA 13724, k. 639–643, która to księga zaginęła w czasie II wojny światowej. Została też wydana w edycji *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystes seimelių instrukcijos (1788–1792)*, oprac. R. Jurgaitis, A. Stankevič, A. Verbickienė, Vilnius 2015, s. 146–151.

zalecamy, aby i.p. posłowie natychmiast pod dniem 16 decembra akces do związku konfederacji uczynili^c.

2. Odpowiadając na zapytanie uniwersału J.K.M. i listowne j.w. marszałków z woli stanów familii saskiej do tronu rekomendowanie zdania nasze, jednomyślne oświadczamy, iż nie tylko zgadzamy się chętnie^d pod życiem terażniejszego sładko nam panującego króla za następcę po najdłuższym^e życiu najjaśniejszego elektora saskiego, ale też unikając i przyszłych także bezkrólewiołów, a razem dowód dając naszego ku domowi temu sładko nam zawsze wspomnianemu przywiązania, temuż domowi [53] saskiemu w prostej linii z męskiej płci biorąc za protopastę Augusta III, po wygasłej zaś tej z innej nawet linii, byle tegoż samego saskiego domu, i prosto ze płci męskiej idącej i któraby do elektorstwa wezwaną była, sukcesją elekcyjną pod warunkami jak najuroczyściej zabezpieczyć się i opisać mianami, determinujemy, która jednak niżeli będzie ogłoszoną, wprzód *ante omnia forma* stała republikańskiego rządu, prawa kardynalne rząd tenże zabezpieczające, prawodawstwo bez żadnej komużkolwiek podległości, skarb, wojsko, zawieranie traktatów i wypowiedanie wojny, jurysdykcji i wszelkich dykasteryi od narodu tylko samego zależnie mają być jak najmocniej zabezpieczone, sposób elekcyi osoby w przeznaczony do panowania familii zachować się w czasie każdego zawakowania tronu powinny ułożony i pakta między królem a narodem postanowione, bez których poprzedniczego zaprzysiężenia żaden elekt wstępować na tron ani naród do posłuszeństwa być mu obowiązany nie może. Jeżeliby zaś wzywany od nas najjaśniejszy elektor nie przyjął tego ufności naszej i przywiązania do domu jego dowodu, na ten czas i.p. posłowie żadnemu innemu domowi ofiarować następstwa nie będą mocni, ale do narodu całego referować się będą powinni pod odpowiedzialnością na życiu i honorze, która to narodu całego determinacja równie także konieczną będzie naówczas, skoraby w przypadku wygasłego podług powyższego opisanego saskiego w męskiej płci domu, o wybór innej jakiej familii schodziło.

3. Niebezpieczeństwo zewsząd nas otaczające i ustawiczna bojaźń, aby tak szlachetne sejmu tego zamiary bezskutecznie^f nie poszły^f i nie spełzły, są nam powodem najmocniejszego i.p. posłów zalecenia, aby unikając najmniejszej w czynnościach przewłoki i od niej innych odwodząc, podwojoną pracy i chęci dobrych usilnością formę rządu na sejmie tym finalnie ukończyli. Szukając zaś wdzięczności naszej i dobra ojczyzny każdemu zapewne poćściwemu obywatelowi najżyyczniejszych prac podjętych nadgrody, na żadne gratyfikacje *titulo* zasług lub pracy ani dla siebie ani dla nikogo^g nie pozwalali i gdyby materyja ta przez kogożkolwiek wprowadzona być miała, tedy nie inaczej, jak *per vota secreta*, ma być decydowana.

^c W rkps. 2 „podpisali” zamiast „uczynili”.

^d W rkps. 2 dodano „na wyznaczenie”.

^e W rkps. 2 dodano „jego”.

^{f-f} W rkps. 2 brak fragmentu.

^g W rkps. 2 dodano „innego”.

4. Chęć widzenia ojczyzny w stopniu pomyślności i znaczenia miłą nam czyni podatków publicznych składkę. Dopilnują jednak i.p. posłowie, aby te równie było każdego dotykające i w manipulacji swojej niekosztowne, jakim zapewne jest podatek skórowy, o którego zniesienie lub na inny zamienienie domówią się i.p. posłowie, tym zaś bardziej o skasowaniu [54] arbitralnych Komisji Skarbowej rezolucji, przez które na cła i wizach dzieją się pokrzywdzenia.

5. Skoro by, jak jest życzeniem powiatu, przyszło do połączenia skarbu litewskiego z koronnym, domówią się i.p. posłowie, ażeby sądownictwo tejże Komisji Skarbowej zostało się w prowincji litewskiej i ta jurysdykcja Komisją Skarbową co do sądownictwa zastępować mająca, ażeby w Kownie, jako na miejscu, na którym cały splawny W.Ks.L. handel opiera się, lokowaną była. ^hAsesoria także i Metryki Litewskie, aby do Litwy przeniesione zostały, o co po tylekrotnie z prowincji litewskiej były prośby^h.

6. Domówią się i.p. posłowie o wyznaczenie deputacji do skrócenia procesu sądowego, z zachowaniem dawności ziemskiej w Statucie Litewskim opisanej, w którym chcemy mieć między inszemi umieszczone nakazanie mniejszej jurysdykcji, jako to w grodach i ziemstwach otwartego dla wszystkich sentencjonarza, zapobieżenie dyferencjomⁱ wyznaczenie generalnego granicznego sądu, złożonego z marszałka, podkomorzego i asesorów ^jmających się przez strony podawać i sprawy graniczne *precisa apelatione* finalnie konkludować,^j tudzież sądów parafialnych na sprawy uczynkowe, potoczne, jako to grabieże, spaszę i tym podobne, z wolną do grodu apelacją ^kw rzeczy^k więcej niż złotych 300 zł polskich wynoszącej, wznowienie oraz prawa statutowego ^lo dawności^l względem zbiegłych poddanych, które po upłynionych dziesięcioleciach zbiegłego poszukiwać nie dozwola.

7. Komisji Edukacyjnej aby sądownictwo nie odwołocznie było odebrane, kasa rozdzielona i do Komisji Skarbowej razem z wierzchnictwem nad dobrami pojezuickimi przywiązane, wdanie się oraz do Stolicy Apostolskiej o powrót zgaszonego jezuickiego zakonu dla uczenia szkół, który to powrócony zakon, aby na tymże samym funduszu, na jakim są dziś profesorowie (akademie tylko *in statu quo* zachowawszy) był takowy^m kościoły i klasztory im oddane na nowicjat, zaś fundusz z remanentu sum od edukacji pozostałych w proporcjonalnej części determinowania. O wszystko to zalecamy i.p. posłom usilnego dołożyć starania.

8. Po uczynionym przezornym co do porównania intrat biskupich rozrządzeniu, o też samą sprawiedliwość, co do preltur i plebanii domówią się i.p. posłowie z istotnym jeszcze warunkiem, aby żaden dwóch plebanii nie trzymał.

^{h-h} Fragmentu brak w rkps. 2.

ⁱ W rkps. 2 dodano „przez”.

^{j-j} W rkps. 2 fragment zastąpiono „przez strony dobieranych i *precisa apelatione* wszystko mających decydować”.

^{k-k} Fragmentu brak w rkps. 2.

^{l-l} Fragmentu brak w rkps. 2.

^m W rkps. 2 „lokowany” zamiast „takowy”.

9. Co do ministeriów urzęd kanclerzy i podkanclerzych z zmniejszoną jednak i umiarkowaną pensją zachować uznajemy, potrzeby też marszałków, ale dwóch tylko, ⁿto jestⁿ jednego w Koronie, jednego w Litwie, z tym warunkiem, iż podczas rezydencji J.K.M. w Koronie koronny tylko, a podczas bawienia w Litwie litewski tylko płaconemi być mają. Hetmanów zaś i podskarbach, jako po ustanowieniu komisji niepotrzebnych, zupełne skasowanie zalecamy, ^oco zaś do krzesel senatorskich i liczby posłów, te aby w równej każdej w koronnych prowincyi (to jest w trzeciej części) były liczbie, czy zmniejszając czy powiększając i.p. posłowie będą się o to dopraszać.^o Znajdujemy także potrzebę, aby przysłemu królowi pensja przyzwoita w gotowych pieniądzech wyznaczoną była, a dobra stołowe do administracji Rzeczypospolitej odebrane.

10. Że zaś żądamy tego i spodziewamy się z pewnością^p, że relacje posłów nie czczemi dotąd^r, ale porządnie zdawanemi ^si odbieranemi^s zostaną, zalecamy i.p. posłom, aby się o to domówili i chociażby dotąd^t poseł, który w czasie urzędowania swojego senatorem lub^u ministrem został, to jednak od stawienia się osobistego do zdawania relacji nie ma go uwalniać, do której koniecznie zawsze będzie obowiązany.

Na koniec wznowienie co lat dwie popisów, reforma jak najrychlejsza Żydów, kolej konieczna dla prowincyi litewskiej co do miejsca sejmowania i całe zgola ojczyzny naszej losy z ufnością gorliwemu ^vJ.K.M.,^v panów posłów poruczając staraniu, żądamy jeszcze, aby nam, braciom w domach pozostałym pod adresem Komisji Cywilno-Wojskowej ^wo wszystkim donosili,^w prawo zapadłe przysyłałi, ^xi zapadać mające po ich zapadaniu przysyłałi^x a to dla zaskarwienia i uzyskania wczesnego tej wdzięczności, z którą po odbytej pracy publicznej przyjąć ich i zawdzięczyć spodziewamy się.

Dan w Kownie dnia 18 novembra 1790 roku.

^yJako marszałek prezydujący na sejmiku podpisują się, Ignacy Zabiełło, marszałek pow. kow.; Michał Kossakowski, chorąży pow. kow.; Adam Kozakowski, prezydent ziem. pow. kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Karol z Wolda Mejer, sędzia ziem. pow. kow.; Florian Doliwa Siruć, sędzia ziem. pow. kow.; Jan Rafał

ⁿ⁻ⁿ Fragmentu brak w rkps. 2.

^o W rkps. 2 fragment zastąpiono „Asesorie litewskie i Metryki Litewskie aby były do Litwy przeniesione, senatorie także w prowincyi litewskiej w proporcji do każdej z koronnych, to jest w trzeciej części zmniejszając czy powiększając liczbę porównać usilnie starać się zalecamy”.

^p W rkps. 2 słowo zastąpiono „ufnością”.

^r W rkps. 2 zastąpiono „odtąd”.

^{s-s} Fragmentu brak w rkps. 2.

^t W rkps. 2 słowo zastąpiono „odtąd”.

^u W rkps. 2 słowo zastąpiono „czy”.

^{v-v} Fragmentu brak w rkps. 2.

^w Fragmentu brak w rkps. 2.

^x Fragmentu brak w rkps. 2.

^y Odtąd tekstu brak w rkps. 2.

Szymkowski, stolnik pow. kow.; Antoni Blinstrub, podstoli kow., cywilno-wojskowy pow. kow.; Tomasz Mineyko, pisarz ziem. kow.; Antoni Prozor, wojewodzie witebski; Józef Medeksza, podkomorzyc kow., starosta skirstymoński; Jan Szukszta, pisarz ziem. upicki; Szymon Wiszniewski, podstarosta sadowy pow. kow.; Jakub Zielonka, sędzia gr. pow. kow.; Nikodem Middleton, pisarz gr. kow.; Józef Korwin Kossakowski, podczaszy pow. kow.; Tadeusz Szorc, cześnik pow. kow.; Jan Kudrewicz, horodniczy pow. kow.; Karol z Wolda Meier, łowczy pow. kow.; Józef Miłosz, miecznik pow. kow.; Adam Meysztowicz, koniuszy pow. kow.; Tomasz Illinicz, oboźny pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Onufry Świrski, ziem. kow. i por. wiłkomirski; [56] Aleksander Korewa, regent ziem. i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Mateusz Dominik Mackiewicz, ziem. pow. kow. regent; Mateusz Prozor, sędzia ziem. kow.; Ignacy Piskorski, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Wincenty Wiszniewski, rotm. pow. kow.; Bartłomiej Slunko, rotm. pow. kow.; Antoni Kwicki, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow., regent; Antoni Dzieszuk, regent *boni ordinis*; Tadeusz Serwiński, kasjer pow. kow.; Dyzmas Domeyko, porucznik pow. kow.; Rafał Stazler, gr. pow. kow. regent; Adam Juszkiewicz, porucznik pow. kow.; Ignacy Szukszta, star. leluszański, rotm. pow. kow.; Tadeusz Pokłoński, regent woj. smoleńskiego; Józef Szeniawski, palestrant subseliów pow. kow.; Jerzy Modeksza; Marcin Świrski, skarb. pow. kow.; Antoni Jurewicz, por. pow. kow.; Adam Łobiański; Adam Dołęga Kozierowski, rotmistrz smoleński; Adam Dowmont; Bartłomiej Jan Nepomucen Tubielewicz, wpr. inst.; Stanisław Skorulski, rotm. pow. kow.; Benedykt Łabanowski; Leon Kończa, podczaszy pow. wiłkomierskiego; Ignacy Tubielewicz, star. gr. pow. kow.; Klidycz Jan Marcinkiewicz; Stefan Pacewicz, p.pow. kow.; Adam Pietraszko; Piotr Noreyko; Jan Węciewicz; Bartłomiej Stroianowski, r. kow.; Jan Roszczewski; Antoni Wimbor, rotm. brasławski; Wojciech Illinicz, rotm. pow. kow.; Ławryn Ławrynowicz; Jan Golciewski, skarb. pow. kow. i palestrant subseliów pow. kow.

181. *Laudum obywateli kowieńskich, 20 XI 1790*

Rkps BC 3180, k. 16, kopia.

My, powiatu kowieńskiego urzędnicy i obywatele, niżej na podpisach wyrażeni, zgodnie między sobą uchwaliliśmy, postanawiamy, iż, unikając dotąd w powiecie w czasie sejmików z nieporozumienia się praktykowanych niesnasek i niepotrzebnego czasu i obywatelów zamitżenia, każdy z nas niżej wyrażonych na sejmik każdego rodzaju i z jakiegokolwiek bądź ekstraordinaryjnej potrzeby przypaść mogącej, po dwudziestu przyjaciół, a jeżeliby okoliczności wyciągały za wczesnym porozumieniem się i więcej, sprowadzić obowiązują się i na miejscu sejmikowania lub gdzieby z okoliczności wypadło, my sami niżej podpisani zebrawszy się najpierwej w materiałach, które sejmikowania będą przyczyną do

porozumienia się przystąpiemy, a jeżeliby w porozumieniu się jednomyślności znaleźć nie można było, onąż *pluralitate* udecydujemy, a takowym sposobem udecydowane tak mocne i niewzruszone mieć chcemy, iż żaden z nas niżej podpisanych, chociażby był przeciwnego zdania, ale *pluralitate in turno* przeważony, większości głosów wraz z swojemi przyjaciółmi nieodstępnie trzymać się będzie. Na sejmiku każdym osobiście znajdować się, najmocniejszym jest każdego obowiązkiem, w zdarzeniu zaś, mimo wszelkie usilności znajdować się nie mogący od przystawienia przyjaciół w liczbie wyżej wymienionej wolnym nie będzie, a zdanie swoje w materiach sejmik składających lub na piśmie oznajmi, lub, z zdaniem którego urzędnika łączyć się będzie, listownie onemuż doniesie i oświadczy, przyjaciół z kim się mają łączyć uwiadomi, a urzędnik list takowy składając, dwa wota, to jest swoje i tego, który się z nim łączy w turnowaniu mieć będzie i nad to każdy z nas niżej podpisanych dla utrzymania stołu publicznego i inne potrzeby po czerwonych złotych dziesięć złoży. I takową konwencją dla tym wyraźniejszego publiczności przekonania, iż nas nie intryga, nie ustronna influencja, ale interes dobra publicznego z obywatelstwem swej ojczyźnie wiernym według każdego przekonania połączony rządzi i styruje, między nami uczyniwszy *sub fide, honore et conscientia* onejże sobie dotrzymać przyrzekamy i podpisami rąk naszych stwierdzamy.

Dan w Kownie 1790 roku miesiąca novembra 20 dnia.

[1.k.] Adam Kozakowski, prezydent ziem. pow. kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. pow. kow.; Karol Mejer, sędzia ziem. pow. kow.; Józef Siruć, sędzia ziem. pow. kow.; Rafał Szymkowski, stolnik pow. kow.; Szymon Wiszniewski, podstarości sądowy pow. kow.; Jakub Zielonka, sędzia gr. pow. kow.; Nikodem Midleton, pisarz gr. pow. kow. razem strażnik pow. kow.; Jan⁴³⁴ Mejer, łowczy pow. kow.; Adam Meysztołowicz, koniuszy pow. kow.; [2.k.] Antoni Prozor, wojewodzie witebski;

NB. Kozakowskiego, sędziego gr. kow. nie było wtenczas, ale podpisał się; Mineyko, pisarz ziem.kow. nie pisał się, ale dał parol honoru, że wszystko dotrzyma.

⁴³⁴ Raczej Karol Jan.

110. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1791

182. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1791

Rkps 1 LVIA SA 13807, k. 51–52v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Ludwika Sopoćkę, sędziego Trybunał Głównego W.Ks.L., porucznika brygady usarskiej wojsk W.Ks.L., dnia 9 II 1791;
Rkps 2 LVIA SA 13807, k. 55–57, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Ludwika Sopoćkę, sędziego Trybunał Głównego W.Ks.L., porucznika brygady usarskiej wojsk W.Ks.L., dnia 9 II 1791;
Rkps 3 LVIA SA 13807, k. 59–60v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Nikodema Borewicza, sędziego Trybunał Głównego W.Ks.L., szambelana J.K.M., dnia 9 II 1791.

My, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo i szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego wszem wobec i każdemu^a, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie j.o.j.w.i.p. senatorom, dygnitarzom i urzędnikom W.Ks.L. wiadomo czynimy, iż wedle przepisu prawa w pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie Gromnicznej, to jest dnia 7 februarii roku teraz idącego, 1791 do miasta J.K.M. Kowna na obrady sejmikowe zjechawszy i na zamek J.K.M. kowieński, jako na miejsce tym to obradom właściwe zebrawszy się, za deputatów na sądenie Trybunału Głównego W.Ks.L., to jest na repartycją ruską, czyli kadencją grodzieńską w.j.p. Nikodema Borewicza, szambelana J.K.M., a zaś na reaprtycją litewską, czyli na kadencją wileńską w.j.p. Ludwika Sopoćki, porucznika brygady kawalerii^b narodowej wojsk W.Ks.L. zgodnie, bez żadnego od nikogo zaprzeczenia, obraliśmy, którzy to obrani deputaci na sęstwo Trybunału Głównego rotą w konstytucyi 1726⁴³⁵ roku przepisaną po obraniu swym przysięgę wykonali [51v] w te słowa:

Ja, Nikodem i ja, Ludwik, przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy Św. jedynemu, iż na tych sądach trybunalskich wedle Boga sprawiedliwie, wedle prawa statutu W.Ks.L., konstytucyi trybunalnych, według żaloby i odporu stron, nic nie przykładając ani ujmując, będziemy sędzić, zeznania i zapisy przyjmować będziemy, zasiadając na tych sądach z bojaźnią Bożą, nie folgując wysokim i podłym stanom na dostojnościach i urzędach siedzącym, na bogatego ani na ubogiego, na przyjaciela, krewnego, zachowałego, na kolegę swego, ani na dobrodziejstwo żadnej osoby, na nieprzyjaciela, na tutecznego ani na gościa nie patrząc, nie z przyjaźni, nie z waśni, nie z bojaźni ani za posuły i dary, sam przez się ani przez żadną osobę ich nie biorąc, ani spodziewając się na potym darów i nadgrody, podarków, żadnych ani miasto pamiętnego przesądu, a zgoła najmniej nad konstytucją brać nie mamy i kolegom swym tego nie pomagać, nie radziliśmy też nikomu w sprawach na te sądy po obraniu naszym na nie i radzić nie mamy^c, póki jesteśmy sędziami, nie bojąc się kaźni, pomsty i pogroźek, ale samego Boga i jego sprawiedliwości, i prawa pospolite, i sumnienie przed oczyma

^a W rkps. 2 dodano „z osobna”.

^b Słowa brak w rkps. 2. W rkps. 3 „pierwszej kawalerii”.

^c W rkps. 3 „będziemy” zamiast „mamy”.

⁴¹⁸ VL, t. 6, s. 216.

mając, praktyk żadnych z nikim w sądach czynić nie mamy, rady ani przestrogi dawać i tajemnie z izby sądowej rewelować nie będziemy, a tych sądów wszelakimi zabawami swemi nie omieszkiwać, krom wielkiej, prawdziwej i obłożnej choroby naszej albo własnej, gwałtownej potrzeby i że za żadną praktyką gwoli komu albo swej sprawie na te sądy nie wstąpiliśmy, [52]także prawdziwie według korektury trybunałów roku 1726⁴³⁶ na sejmie w Grodnie uczynionej, nic jej nie przestępując, na tych sądach trybunalskich sprawować się będziemy, jako to sprawiedliwie przysięgamy tak nam Panie Boże dopomóż w Trójcy Św. jedyny, a jeśli niesprawiedliwie, Boże nas ubij na duszy i na ciele.

Na mocy takowego kredensu władzy i prerogatyw prawami oznaczonych j.w. deputatom w górze wyrażonym używać dozwoliwszy, dla pewności i wiary ony podpisami rąk własnych stwierdzamy.

Działo^d się w Kownie 1791 roku miesiąca february 7 dnia.

Podpisy pod rękopisem 1:

Ignacy Zabiełło, marszałek pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, chorąży pow. kow.; Adam Medeksza, wojski kow.; Antoni Blinstrub, podstoli i komisarz cywilno-wojskowy i porządkowy pow. kow. prezydujący; Józef Korwin Kossakowski, porucznik pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Jan Szukszta, komisarz cywilno-wojskowy porządkowy pow. kow. ; Józef Kulwieć, strukczaszy pow. kow.; Tadeusz Medeksza, rotmistrz pow. kow.; Konstanty Domeyko, budowniczy pow. kow.; Józef Juszkiewicz, kluczny pow. kow.; Józef Medeksza, rotmistrz pow. kow.; Józef Dołęga Piskorski; Dyzmas Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Wincenty Czerniewski [52v], dworzanin skarb. litewskiego, cześn. brasławski; Wawrzyniec Dobkiewicz, rotm. pow. kow.; Maciej Sołłomin, rotmistrz pow. kow.; Józef S. Tyszkiewicz, oboźny woj. smoleńskiego; Józef Skalski, chorąży J.K.M.; Józef Staszewicz, chor. kow.; Wincenty Domeyko, budowniczy pow. kow.; Tadeusz Gineyko, rotm. pow. kow.; Tomasz Nacewicz, rotm. pow. kow.; Andrzej z Jagiełła Jagiełłowicz; ^eJózef Kulwieć, strukczaszy pow. kow.^e

Podpisy pod rękopisem 2:

Adam Kozakowski, [56v] prezydent ziem. pow. kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. pow. kow.; Karol z Wolda Mejer, sędzia ziem. pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, stolnik pow. kow.; Karol Mejer, łowczy kow.; Józefat Siruć, pułkownik i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Szymon Wiszniewski, podstarosta sądowy pow. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Maciej Krzywobłocki, sędzia gr. pow. kow.; Jakub Zielonka, sędzia gr. kow.; Nikodem Middleton, pisarz gr. pow. kow.; Leonard Wiszniewski, szambelan J.K.M.; Teodor Szukszta, rotmistrz pow. kow.; Kazimierz Dilewski, sędzia ziem. pow. starodubowskiego; Adam Meysztowicz, koniuszy pow. kow.; Antoni Sławiński, gr. kow. regent; Józef Tymiński, chorąży brygady usarskiej, komisarz cywilno-wojskowy [57] pow. kow.; Józef Wądałowski,

^d W rkps. 2 „datum”.

^{e-e} Fragment nadpisany.

⁴³⁶ VL, t. 6, s. 216.

komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Bar. Hanuszowski, chorąży kawalerii narodowej usarskiej; Józef Paszkowski, rotmistrz woj. smoleńskiego; Wincenty Orłowski, rotmistrz pow. orszańskiego; Michał Dylewski, rotmistrz smoleński; Wincenty Szukszta, rotmistrz pow. kow.; Wincenty Dzieszuk; Ignacy Szukszta, starosta leluszawski, rotmistrz kow.; Jerzy Galera, major W.Ks.L.; Jakub Bernatowicz; Józef Buczeniewski, palestrant kow.; Józef Szaniawski, rotm. i palestrant kow.; Albert Pilchowski, szambelan J.K.M.; Józefat Mołochwiec starosta bubblewski; Adam Dołęga Kozierowski, rotmistrz woj. smoleńskiego; Jerzy Kulesza rotm. pow. kow.

Podpisy pod rekopisem 3:

Ignacy Zabięło, marszałek pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, chorąży pow. kow.; Adam Medeksza, wojski kow.; Antoni Blinstrub, podstoli i komisarz cywilno-wojskowy i porządkowy pow. kow. prezydujący; Józef Korwin Kossakowski, podczaszy i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Antoni Domeyko, mostowniczy pow. kow.; Mateusz Meysztowicz, podporucznik usarski; Jan Szukszta, pisarzewicz ziem., komisarz pow. kow. cywilno-wojskowy; Józef Dołęga Piskorski, *m.p.*; Józef Medeksza, rotmistrz pow. kow.; Wawrzyniec Dobkiewicz, rotm. kow.; Dyzmas Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Maciej Sołomin, rotmistrz pow. kow.; Wincenty Czerniewski, dworzanin skarbu litewskiego, cześnik brasławski; Józef S. Tyszkiewicz, oboźny woj. smoleńskiego; Józef Skalski, chorąży J.K.M.; Wincenty Domeyko, budowniczy pow. kow.; Józef Staszewicz, porucznik kow.; Tadeusz Gineyko, rotm. pow. kow.; Tomasz Nacewicz, rotm. pow. kow.; [60v] Andrzej z Jagiełła Jagiełłowicz; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Józef Kulwieć, chorąży w[ojsk] W.Ks.L.; Nikodem Kulwieć, porucznik pow. kow.; Józef Kulwieć, strukczaszy pow. kow.; Ignacy Piskorski, szam. J.K.M., komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Bonawentura Kulwieć, dworzanin skarbu W.Ks.L.; Wincenty Prusewicz, rotm. pow. kow.; Stanisław Worłowski, rotmistrz pow. kow.; Kazimierz Tołoczko, rotm. kow.

111. Sejmik gospodarski, 8 II 1791

183. Kredens dla komisarza cywilno-wojskowego, 8 II 1791

Rkps LVIA SA 13807, k. 53–54v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Jana Zągołowicza, komornika pow. kow., dnia 9 II 1791.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo, szlachta [53v] i obywatele powiatu kowieńskiego na sejmiki pogromniczne w roku terażniejszym, 1791 na dniu 7 *praesentium* do miasta J.K.M. Kowna w zamiarze prawa zgromadzeni, naprzód w dniu tymże 7 *praesentium* jednomyślnie i zgodnie j.w. deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. obrawszy, juramentów na miejscu elekcji, to jest na zamku J.K.M. miasta Kowna *in publica facie* wysłuchaliśmy, w ciągu dalszego

sejmikowania w dniu dzisiejszym, to jest 8 februarii, w porządku obrad gospodarskich powiatowych najprzód za dozwoleństwem i przepisem prawa sejmu agitującego się na miejsce j.w. Sopoćki, na Trybunał Główny W.Ks.L. obranego deputatem za komisarza cywilno-wojskowego pow. kow. w.j.p. Jana Szuksztę, pisarzewicza ziem. pow. upickiego obraliśmy i przysięgę *lege novella* przeznaczoną na zamku J.K.M. miasta Kowna *in publica facie* wysłuchaliśmy *et ideo hoc laudo publico* namienionego w.j.p. Jana Szuksztę *unanimes voce et affectu* za komisarza cywilno-wojskowego pow. kow. ogłaszamy *ac tandem* w zamiarze uporządkowania dróg wyznaczenie osób prześwietnej komisji cywilno-wojskowej pow. kow. polecając, względem ekspensy na takowe reperacje dróg wypadać powinnej naradzenie się do przyszłych sejmików, z wynalezieniem pewnego [54] funduszu, odłożyliśmy.

Datum na zamku sesji sejmikowej roku 1791 miesiąca februarii 8 dnia.

Ignacy Zabięło, marszałek pow. kow.; Michał Kossakowski, chorąży kow.; Adam Medeksza, wojski kow.; Antoni Blinstrub, podstoli i komisarz cywilno-wojskowy i porządkowy pow. kow. przydujący; Józef Korwin Kossakowski, podczaszcy i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Tadeusz Szorc, cześnik pow. kow.; Antoni Domeyko, mostowniczy pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Józef Kulwieć, strukczaszy pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, wojewoda witebski; Antoni Korwin Kossakowski, kasztelan inflancki; Nikodem Borewicz, szambelan J.K.M., sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Mateusz Meysztowicz, podporucznik brygady usarskiej; Michał Strebeyko, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Chrapicki, komisarz [54v] cywilno-wojskowy pow. kow.; Stanisław Skorulski, rotmistrz pow. kow.; Stanisław Strebeyko, rotm. pow. kow.; Józef Kulwieć, chorąży brygady usarskiej; Bonawentura Kulwieć, dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Andrzej Mineyko, komornik Księstwa Żmudzkiego, starosta kutymski; Dyzmas Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Stanisław Skorulski; Tadeusz Romanowski, mostowniczy pow. wilkomierskiego; Maciej Sołomin, rotmistrz pow. kow.; Józef Medeksza, rotmistrz pow. kow.; Tadeusz Gineyko, rotm. pow. kow.; Józef Dołęga Piskorski *m.p.*; Tadeusz Romanowski, m. pow. kow.; Kazimierz Tołłoczko, rotm. kow.; Antoni Lugażyło, porucznik pow. kow.; Bonawentura Kulwieć; Józef Tołłoczko.

112. Sejmik elekcyjny w Kownie, 9 II 1791

184. Kredens dla podkomorzego, 9 II 1791

Rkps LVIA SA 13807, k. 61–69v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Euzebiego Jana Zongolowicza, komornika pow. kow., dnia 9 II 1791.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy i obywatele powiatu kowieńskiego wszem wobec i każdemu z osobna, komuby o tym wiedzieć należało, oznajmujemy tym

naszym *libere electionis* kredensem, iż *post ascensum* j.w. Tomasza Wawrzeckiego, bywszego podkomorzego kow. na chorągwo wielkie litewskie zebrawszy się do miasta J.K.M. Kowna na dzień 7 february roku bieżącego, 1791 i w onym *nemine contradicente* obrawszy deputatów na sąd Trybunału Głównego W.Ks.L., niemniej w dniu 8 *eorundem* na sejmikach kowieńskich gospodarskich uwiadomieni będąc przez list do całego powiatu od j.w. Wawrzeckiego, chorążego wielkiego litewskiego o postąpieniu na wyższy urząd, na ręce j.w. marszałka kow. przez w.p. Szymon Wiszniewskiego, podstarostę kow. podany po ogłoszeniu tedy wakującego placu podkomorstwa jednostajnymi głósy, bez żadnej od nikogo obiekcji w dniu 9 *praesentis* w miejscu prawem oznaczonym na zamku kowieńskim J.K.M. wysokim urodzeniem i dystyngowano zaszczyconego cnotą mężą do posług publicznych najspodobniejszego j.w. Michała Korwina Kossakowskiego [61v] za aktualnego podkomorzego tegoż powiatu kowieńskiego obraliśmy i względem J.K.M.P.N.M. do wydania łaskawie przywileju na tenże urząd podkomorski pow. kow. prawnie ze wszech miar obranego zalecając, przy dołączonych sufragiach obywatelskich podpisem rąk własnych utwierdzamy.

Działo się w Kownie dnia 9 february roku 1791.

Ignacy Zabięło, marszałek pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, wojewoda witebski z posesyi Mięłegan; Stanisław hrabia Tyszkiewicz, kasztelan Księstwa Żmudzkiego z posesyi Balbierzyszek; Antoni Korwin Kossakowski, kasztelan inflancki z posesyi Marciniszek; Adam Medeksza, wojski kow.; Janusz hrabia Tyszkiewicz; Antoni Blinstrub, podstoli i komisarz cywilno-wojskowy porządkowy pow. kow. prezydujący; Józef Korwin Kossakowski, podczaszy i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Tadeusz Szorc, cześnik pow. kow.; Antoni Domeyko, mostowniczy pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Józef Kulwieć, strukczaszy pow. kow.; Józef Juszkiewicz, kluczny pow. kow.; Stanisław Strabeyko, rotmistrz pow. kow.; Józef Kulwieć, chorąży brygady usarskiej; Antoni Skorulski, rotmistrz pow. kow.; Kazimierz Tołoczko, rotmistrz kow.; Maciej Sołomin, rotmistrz pow. kow.; Wincenty Czerniewski, dworzanin skarbu W.Ks.L. Rzpt. cześn. powiatu braclawskiego; ^aJózef Tyszkiewicz, oboźny woj. smoleńskiego^a [62]; Tadeusz Gineyko, rotmistrz pow. kow.; Dyzmas Domeyko, rotm. pow. kow.; Nikodem Borewicz, szambelan J.K.M., sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Jan Szukszta, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Chrapicki, komisarz; Michał Strabeyko, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Mateusz Meysztowicz, podpor[ucznik]; Andrzej Sagatowski, dworzanin skarbowy Rz[eczpospolitej] W.Ks.L.; Andrzej Mineyko, komornik^b Księstwa Żmudzkiego, starosta kołnyski; Józef Skalski, chorąży J.K.M.; Józef Dołęga Piskorski, *m.p.*; Stanisław Skorulski; Bonawentura Kulwieć, dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Tadeusz Medeksza, rotmistrz pow. kow.; Ignacy z Bohdana Towiański, rotm. pow. kow.; Tadeusz Romanowski, mostowniczy pow. wilkomierskiego; Józef Medeksza,

^{a-a} Fragment powtórzony i skreślony.

^b Nadpisane słabo czytelne „starosta kutyński”.

rotmistrz pow. kow.; Józef Tołoczko; Euzebi Jan Żągołowicz, komornik kow.; Antoni Lugałyło, porucznik kow.; Franciszek Kończa; Ignacy Purzecki, rotm. kow.; Adam Kognowicki, rotmistrz pow. kow.; Bonifacy Purzecki; Benedykt Łabanowski, rotm. pło.; Stanisław Worłowski, rotm. pow. kow.; Andrzej Nichielewicz, chor. pow. kow.:^c Jakub Ofman; Tadeusz Ofman; Józef Jawoisz; Tadeusz Jawoisz; Jan Białobrzecki; Jerzy Bieko; Szymon Woytkiewicz; Kazimierz Szyłański; Michał Gliński; Józef Wasilewski; Józef Staszewicz; Barnaba Szyłański x; Bonifacy Zebrzecki x; Bartłomiej Sokołowski x; Tomasz Koreywo x; Tomasz Zyczewicz; Benedykt Rymowicz x; Tadeusz Noreyko x; Józef Forsewicz x; Giedymin Sadziewicz x; Adam Bortkiewicz x; Tadeusz Ibiański x; Wincenty Baranowski x; Michał Rudziański x; Maciej Rzepnik x; Mikołaj Rymowicz x; Jerzy Narkiewicz x; [62v] Maciej Rzepnik x; Adam Bogdziewicz x; Andrzej Ibiański x; Michał Pogirski x; Kazimierz Kulwieć x; Szymon Oleszewicz x; Jan Pogirski; Jan Niekrasz x; Ignacy Kulwieć x; Antoni Pacewicz x; Adam Matuszewicz x; Jerzy Twierbud x; Kazimierz Łukaszewicz x; Tadeusz Kulwieć x; Michał Siemaszko x; Jan Nieciecki x; Bartłomiej Sadkiewicz x; Stanisław Michałowski x; Adam Bohdanowicz; Stanisław Machwic; Piotr Noreyko; Józef Tyszkiewicz, oboźny woj. smoleńskiego; Jerzy Dragat x; Antoni Dragat; Tomasz Eymont; Jucewicz Józef; Michał Downtort; Tadeusz Eymont x; Józef Jurewicz x; Bartłomiej Byliński x; Tadeusz Chrzczanowicz x; Salomon Darwid x; Bartłomiej Koczan x; Dominik Gineyko x; Józef Mongił x; Antoni Strabeyko x; Bartłomiej Pietrasewicz x; Maciej Siensicki x; Adam Chalecki x; Maciej Szeynakowski x; Jan Narbut x; Maciej Gerdziejewski x; Michał Anusoski x; Józef Tucewicz x; Wincenty Kaczyński x; Antoni Witkowski; Jan Ruczyński x; Jan Witkowski; Franciszek Montwiłł x; Ignacy Petelczyc x; Piotr Sawrymowicz x; Tadeusz Jagiełłowicz x; Kazimierz Gieyginiewicz x; Antoni Ginewicz x; Józef Dowiad; Jan Jagiełłowicz; Mateusz Dowiad x; Bonawentura Marcinkiewicz; Szymon Szaweczkański x; Ludwik Petelczyc x; Ludwik Zasimowski x; Józef Pietkiewicz x; Antoni Laudański x; Izydor Tays x; Józef Petelczyc x; Kazimierz Warkiewicz x; Szymon Bielkiewicz x; Stanisław Troszczewski, por. pow. kow.; Dominik Droseyko; Antoni Iwanowski; Tomasz Goylewicz; Ignacy Noreyko x; Jan Woytkiewicz; Tomasz Jagiełłowicz; Jan Marcinkiewicz; Stanisław Narkiewicz; [63] Ignacy Giżyński, chor. brygdy, por. pow. kow.; Bartłomiej Rodowicz; Adam Rodowicz; Kacper Rukyzo; Antoni Korgowt, por. pow. kow.; Adam Korgowt x; Aleksander Korgowt x; Józef Rukuyza; Tadeusz Rukuyza x; Teodor Rukuyza x; Jakub Domaszewicz x; Barnaba Korgowt x; Barnaba Tomaszewicz x; Wiktory Myszewski x; Franciszek Mickiewicz x; Franciszek Łabanowski x; Piotr Junowicz x; Jan Proniewicz; Michał Wimbor, rotm. pow. kow.; Józef Jurewicz; Kazimierz Paszkiewicz; Michał Ofmasz; Michał Romanowski x; Szymon Jagiłłowicz, por. pow. kow.; Szymon Dowmond; Józef Budkiewicz; Jan Droseyko; Bartłomiej Biliński; Adam Dowmond; Bartłomiej Pawłowicz x; Józef Żebrowski x; Marcin Szyłański x; Andrzej Medeksza x; Andrzej Jawoysz x;

^c Tu zapisano „suffragia w następne słowa”.

Józef Suchodolski; Ludwik Zasimowski; Jan Zasimowski; Marcin Ślidz; Jakub Domaszewicz; Stanisław Syryatowicz x; Józef Tomaszewski; Kazimierz Urniesz x; Tadeusz Woiewodzki x; Antoni Woiewodzki x; Antoni Darwid x; Michał Woiewodzki x; Józef Marcinkiewicz x; Andrzej Radwiłowicz; Piotr Poiełański x; Mateusz Poiełański x; Józef Koielański; Antoni Szyłański; Adam Żebrowski; Tadeusz Ławrynowicz; Józef Kamiński; Hipolit Łabanowski x; Józef Łabanowski x; Kazimierz Łabanowski x; Benedykt Montwił; Jan Noreykowicz x; Wiktory Sołomin; Tomasz Gudowicz x; Antoni Jurewicz; Dominik Jasudowicz; Jerzy Ibiański; Jan Drąseyko; Jan Ibiański; Józef Drąseyko; Szymon Witkowski; Wincenty Ibiański; Tomasz Ibiański; Jan Ibiański; Ignacy Orłowski; Andrzej Sawryłowicz; Franciszek Rudziański x; Józef Witkowski; Nikodem Kudrewicz; Ignacy Ibiański; Jan Ibiański x; Wincenty Buyniewicz; Jan Buyniewicz; Antoni Buyniewicz x; Maciej Wilamowicz *m.p.*; Tomasz Wilamowicz x; [63v] Dominik Iszor; Dominik Wołk x; Stanisław Wołk; Bogusław Pawłowicz x; Maciej Lawrymowicz x; Jan Lawrymowicz x; Józef Rudelewicz x; Mateusz Eygiert x; Kazimierz Eygiert x; Jerzy Eygiert x; Maciej Eygiert x; Bartłomiej Radwiłowicz x; Kazimierz Pozyrski x; Tadeusz Pruszczyk x; Michał Pawłowicz x; Jan Klokman x; Antoni Noreyko x; Jan Drowgił x; Szymon Zelno; Andrzej Szatyński x; Bartłomiej Witkowski; Michał Żebrowski x; Jakub Wistycki x; Marcin Witkowski x; Kazimierz Misztowt; Tomasz Witkowski x; Józef Tucewicz x; Adam Ibiański; Antoni Kudrewicz; Jan Woytkiewicz; Jerzy Witkowski x; Ignacy Ibiański; Józef Szatyński; Michał Abramowicz x; Dominik Urniesz x; Jan Urniesz x; Tadeusz Michniewicz x; Józef Stankiewicz; Michał Pruniewicz; Kazimierz Noreykowicz x; Maciej Bilanowski x; Wincenty Drąseyko x; Jan Gineyko x; Józef Michalewicz x; Tadeusz Michalewicz x; Józef Noreykowicz x; Józef Kozakiewicz x; Michał Kozakiewicz; Jan Wierzbicki x; Tadeusz Steygił; Szymon Michniewicz; Józef Witkowski x; Michał Szapowski; Hilary Zerniewicz x; Andrzej Michalewicz x; Tadeusz Drąseyko x; Antoni Iwaszkiewicz x; Wincenty Budkiewicz x; Stanisław Chrystowski x; Szymon Chrystowski x; Antoni Sawecki x; Jan Goyżeski x; Jan Goyżeski x; [sic] Jan Stankiewicz x; Ignacy Stankiewicz x; Antoni Sabrymowicz x; Jan Noreykowicz x; Maciej Woytkiewicz x; Jakub Kudrewicz x; Andrzej Stangwiło x; Jerzy Stacewicz x; Ignacy Ruderewicz x; Maciej Ibiański; Adam Rymowicz x; Maciej Pawłowicz x; Jerzy Bilkiewicz x; Marcin Budkiewicz x; [64] Paweł Jurewicz; Maciej Kirklewski; Józef Kirklewski x; Michał Orłowski x; Józef Szymkowski x; Antoni Jagielowicz; Kazimierz Jagiłowicz; Franciszek Syrwitowicz; Maciej Rymowicz x; Tomasz Kleczkowski x; Franciszek Dowiad; Jan Turczyński x; Dominik Krzywicki x; Jan Ibiański x; Adam Kirbut x; Mateusz Kimont x; Szymon Jawoysz x; Antoni Jawoysz x; Maciej Korewo; Florian Korewo x; Mateusz Buynowski x; Antoni Sabiński x; Tadeusz Falkowski x; Tomasz Falkowski x; Mateusz Pawłowicz x; Mateusz Żelno x; Wincenty Medeksza x; Józef Orłowski x; Ignacy Czerniewicz x; Dominik Worłowski; Antoni Mickiewicz x; Andrzej Ibiański x; Jan Buyniewicz x; Jan Kimont, por. pow. kow.; Jerzy Goylewicz x; Benedykt Goylewicz; Jan Goylewicz x; Tomasz Zelno x; Józef Droseyko x; Adam Droseyko x;

Jan Medeksza; Dominik Medeksza; Antoni Medeksza; Kazimierz Pozerski x; Stanisław Pożerski x; Józef Pozerski x; Andrzej Mickiewicz x; Wincenty Żebrowski x; Antoni Meler x; Jakub Meler x; Adam Medeksza; Franciszek Domeyko; Jerzy Wołodkiewicz x; Adam Raiuniec *m.p.*; Ignacy Bortkiewicz x; Józef Droseyko; Adam Droseyko; Jan Ibiański x; Michał Eyczun; Jan Ibiański x; Wawrzyniec Medeksza; Jakub Suchodolski; Michał Jawoysz; Kazimierz Eymont; Józef Eymont; Antoni Stengwiło; Ignacy Jagiełowicz, por. pow. kow.; Jan Eyczun; Adam Worłowski; Adam Witkowski; Maciej Dackiewicz; Antoni Ibiański; Adam Łabunowski, rotm. pow. kow.; Adam Ibiański x; Jan Ibiański x; Wincenty Ibiański x; Antoni Michielewicz; Jan Wistycki x; Benedykt Radwiłowicz; [64v] Jan Stęgwiło x; Ignacy Stęgwiło x; Szymon Witkowski x; Tadeusz Ibiański x; Wincenty Stęgwiło; Mikołaj Paszkiewicz; Jan Kimont; Franciszek Borewicz x; Jakub Borewicz x; Józef Borewicz x; Mateusz Wierzbowicz x; Michał Noreyko x; Felicjan Junowicz x; Jan Witkowski x; Szymon Witkowski x; Andrzej Abakiewicz x; Piotr Kuyłański x; Andrzej Radwiłowicz x; Stanisław Asoski x; Tomasz Dowiat x; Stanisław Rymowicz x; Michał Rafanowicz x; Ignacy Gineyko x; Antoni Michalkiewicz x; Ignacy Ibiański x; Dominik Ibiański x; Bartłomiej Pietkiewicz x; Florian Kozłowski x; Stanisław Kozłowski x; Stefan Rafanowicz x; Józef Jukiewicz x; Karol Romanowski x; Tadeusz Rymowicz x; Tadeusz Rukuyza x; Bartłomiej Bogdanowicz x; Stanisław Sadziewicz x; Maciej Krzczonowicz x; Ignacy Wasilewski x; Antoni Nacewicz *m.p.*; Antoni Gineyko x; Bartłomiej Gineyko x; Tadeusz Tarnoszowicz x; Józef Doboszyński x; Bogusław Matuszewicz x; Adam Juniewicz x; Michał Zyczewicz x; Samuel Rafanowicz x; Wojciech Dyrmito x; Jerzy Paszkiewicz x; Józef Twirbut; Jan Gottowt; Tomasz Saweczanski x; Kazimierz Martusewicz x; Ludwik Zasimowski x; Franciszek Pawała Jankowski x; Stanisław Pogirski; Tadeusz Kulwieć; Antoni Świrski x; Antoni Stankonowicz x; Jan Jagiełowicz x; Jakub Rzepnik x; Kazimierz Woiewodzki x; Adam Woiewodzki x; Ignacy Dąbrowski x; Tomasz Dobkiewicz x; Jakub Dobkiewicz x; Jan Dobkiewicz x; Ignacy Dobkiewicz x; Tadeusz Dyrmont x; Kazimierz Mackiewicz x; Tadeusz Gibilski x; Jan Lubniski x; Józef Zaliski x; Antoni Zaleski x; Kazimierz Woytkuński x; [65] Jan Kozakiewicz x; Tomasz Kozakiewicz x; Adam Szatyński; Antoni Woiewodzki x; Antoni Noreyko x; Stanisław Dyrmont x; Antoni Lachowski x; Ignacy Łabuński x; Ignacy Pozyrski x; Michał Eygiert x; Wiktory z Tycza Wasilewski; Onufry Budkiewicz; Tadeusz Budkiewicz; Adam Kulwieć; Adam Pietrasiewicz; Wiktory Stobaczyński x; Antoni Stobaczyński x; Antoni Wierzbowski x; Kazimierz Ugiański x; Dominik Gineyko x; Szymon Żakowicz x; Mateusz Jankowski x; Tomasz Skirgayło x; Piotr Skirgayło x; Jerzy Gineyko x; Jakub Jagiłowicz x; Antoni Jagiłowicz x; Piotr Jagiłowicz x; Paweł Jagiłowicz x; Adam Jagiłowicz x; Jan Nareyko; Jerzy Nareyko; Józef Staszewicz; Michał Regicki^d; Józef Kaczubowski; Jan Aczkowski; Michał Kamieński; Kazimierz Turkiewicz x; Józef Stankunowicz x; Ignacy Żukowicz; Jerzy Kulwieć x; Jerzy Woywodzki x; Tadeusz Zaiączkowski; Antoni

^d Tu zapisano „sufragia w następne słowa”.

Rodowicz x; Adam Rodowicz x; Michał Lisowski; Szymon Łakowicz; Antoni Buywid x; Michał Tacewicz x; Teodor Rukuyza; Piotr Dymsza, por. J.K.M.; Ignacy z Bohdana Towiański, por. pow. kow.; Józef Klidzia; Dionizy Szteyn; Benedykt Łukomski; Jakub Żelno x; Bartłomiej Mackiewicz x; Jerzy Szadziewicz x; Ignacy Skirgayło; Andrzej Wołk x; Maciej Gineyko; Jakub Jagiełłowicz; Jan Żarnowski; Jakub Jasudowicz x; Antoni Gineyko; Ignacy Gineyko; Maciej Iwanowski x; Antoni Eymątt x; Ignacy Gołwołowicz x; Szymon Szyłykowski x; Jerzy Gineyko x; Jan Gineyko x; Jan Maruszewski x; Jan Gineyko x; Maciej Dowtort x; Florian Gukiewicz x; Józef Kozakiewicz x; [65v] Ambroży Mackiewicz x; Maciej Żoromski x; Augustyn Ibiański; Józef Janowicz; Jan Janowicz; Stanisław Tarwaszewicz x; Ignacy Tarwaszewicz x; Józef Przygocki x; Bartłomiej Bortkiewicz x; Jan Tarwaszewicz x; Franciszek Jurewicz; Michał Tuskiewicz x; Jerzy Jatowtt x; Franciszek Siemaszko, rotm. pow. orszańskiego; Michał Boywid; Jakub Dobkiewicz; Wincenty Junowicz; Teodor Szymkowski; Franciszek Wocianiec; Jakub Zakszewicz x; Mikołaj Gabryłowicz x; Michał Iwanowski; Jakub Rymowicz, rotm. pow. kow.; Jan Pietraszewicz; Jan Buderewicz x; Michał Woiewodzki x; Antoni Darwid x; Tadeusz Łokiański x; Adam Nacewicz; Jan Roszczewski; Michał Troydyn; Maciej Andruszkiewicz; Andrzej Satkiewicz; Maciej Strabeyko; Antoni Pawłowicz x; Piotr Janowicz; Adam Wołk; Andrzej Gineyko x; Augustyn Ibiański x; Adam Zakowicz x; Jan Gineyko; Piotr Dyrmeto; Tomasz Kozakiewicz; Dominik Kropiwnicki x; Ignacy Siemaszko x; Tadeusz Bugwid x; Jerzy Woysiało x; Ignacy Kulwieć x; Józef Kulwieć x; Michał Bogwid x; Franciszek Dobkiewicz x; Dominik Iszoro x; Antoni Kulwieć x; Jan Buyniewicz x; Ignacy Pietkiewicz x; Dawid Mackan; Józef Rodowicz; Jan Jagiełłowicz x; Jerzy Domoracki x; Kazimirz [sic] Dobkiewicz x; Tomasz Przewodzki x; Michał Woiewodzki x; Tadeusz Woiewodzki x; Jan Stankiewicz x; Jan Świdzki x; Jerzy Juniewicz x; Wincenty Piotrowski x; Antoni Pietkiewicz x; Michał Tryden; Maciej Giżyński; Stanisław Stankonowicz; Karol Jankowski; Piotr Nareyko; Ignacy Buywid; Bonifacy Pietkiewicz; Jan Kulwieć, rotm, pow. kow.; Józef Kulwieć, rotm. pow. kow.; Onufry Kulwieć, mostowniczy pow. kow.; Józef Surwiłło; Kazimierz Kudrewicz; Antoni Kudrewicz; Kazimierz [66] Dackiewicz; Jerzy Dackiewicz; Mikołaj Szadzewicz; Jan Szadzewicz x; Bartłomiej Bogdanowicz x; Antoni Wołk; Antoni Rokuza x; Maciej Rokuza x; Maciej Michniewicz; Teodor Rukuyza; Bogusław Matuszewicz; Józef Martusewicz; Franciszek Borewicz x; Jakub Borewicz x; Jan Gottowt x; Antoni Dowiatt x; Antoni Dragatt; Jerzy Dragatt; Jerzy Guswa; Tadeusz Drgatt x; Michał Zwyczewicz x; Jan Pogierski; Andrzej Narkiewicz; Tadeusz Stankonowicz x; Antoni Stankonowicz x; Stanisław Stankonowicz x; Jan Stankonowicz x; Wincenty Stankonowicz x; Jerzy Stadkiewicz x; Kazimierz Horkiewicz x; Ignacy Łukowicz; Piotr Waszkiewicz x; Józef Dyrmont x; Tomasz Saweczanski x; Józef Strabeyko x; Józef Stankonowicz x; Franciszek Łukaszewicz x; Antoni Budrewicz x; Antoni Buywid x; Jakub Burba, dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Nikodem Kulwieć x; Adam Kulwieć; Mikołaj Strabeyko x; Bonifacy Strebeyko x; Ignacy Strebeyko x; Paweł Pietraszewicz x; Kajetan Zaborski; Adam Nacewicz; Józef

Michniewicz; Jan Michniewicz x; Mateusz Kołęda x; Nikodem Okmiański; Szymon Okmiański x; Jan Raczyński x; Franciszek Montwił x; Bartłomiej Rymowicz x; Antoni Sudyk; Józef Sudyk x; Adam Nocewicz; Jan Orłowski; Jerzy Stankiewicz x; Stanisław Skorulski; Antoni Mongint; Józef Olszewski x; Wincenty Stańczyk; Kasper Eymont; Jan Bukowski x; Fabian Wułk x; Adam Gągiel x; Józef Kulwieć x; Dominik Sudyk; Antoni Strabeyko x; Andrzej Sudyk; Adam Pietraszewicz; Stanisław Dyrmont; Franciszek Brożyński x; Tadeusz Dyrmont x; Józef Wasilewski x; Mateusz Montwid; Mikołaj Dowiad x; Bartłomiej Pietraszewicz; Tomasz Romaszko x; Piotr Rosławowicz, porucznik kow.; [66v] Jerzy Domaracki x; Bartłomiej Szabrygłowicz; Maciej Gordziejewski x; Michał Siemaszko x; Ignacy Chrzczonowicz x; Franciszek Siemaszko, rotm. pow. orszańskiego; Stanisław Pogirski; Józef Kulwieć, chorąży brygady petyhorskiej; Tadeusz Medeksza, rotm. pow. kow.; Adam Żeyzdro; Mateusz Stankiewicz; Andrzej Stankiewicz x; Kazimierz Kulwieć x; Józef Meler x; Antoni Jurkiewicz x; Tadeusz Orłowicz x; Leon Chełstowski x; Ignacy Pieslak x; Tomasz Narwid; Franciszek Kozakiewicz x; Antoni Klidzia x; Jan Groński x; Franciszek Gudzint; Dominik Micewicz x; Jakub Żelno x; Wincenty Kongiel; Jan Pawłowicz x; Adam Zdanowski x; Józef Kozakiewicz; Benedykt Łukomski x; Bonifacy Żylinski x; Ambroży Mackiewicz; Jakub Pawłowicz x; Andrzej Wołk; Stanisław Krapski; Piotr Gronko; Maciej Żoronski; Ignacy Klidzia x; Kazimierz Matuszewicz x; Marcin Budrewicz x; Augustyn Mackiewicz; Andrzej Obiecanowski; Jerzy Żylinski x; Jakub Obiecanowski x; Karol Romanowski; Michał Romanowski; Mikołaj Romanowski; Mateusz Romanowski; Marcin Mimoński; Tadeusz Eysmont; Józef Dyrmont; Ludwik Tyszko; Joachim Eymont; Piotr Waszkiewicz; Stefan Grzymayłowski; Józef Grzymayłowski; Ignacy Jurkiewicz; Tadeusz Uszakiewicz; Adam Mickiewicz; Ignacy Szymkowski; Szymon Garulewicz; Maciej Mickiewicz; Kazimierz Szatyński; Dominik Szatyński; Piotr Jagiełowicz; Adam Szadzewicz; Walenty Rostkowski; Dominik Wyczałusz; Dominik Korgowt; Michał Gineyko; Andrzej Nartow; Szymon Ratkiewicz; Jakub Żebrowski; Adam Żebrowski; Aleksander Zabuński; Stanisław Piotrowski; Józef Dowołgo; Józef Januszewski; Józef Zwycewicz; Jakub Rostkowski; Józef Kulwieć; Antoni Offman; Józef Sudyk; Mikołaj Jankowski; Teodor Bortkiewicz; Bartłomiej Strebeyko; Bonifacy Strebeyko; Onufry Strebeyko; Mikołaj Zwyczewicz; Jan Uzułiński; [67] Andrzej Jakszewicz; Jan Tobiasz Boreyko, r.p.m.; Onufry Boreysza; Kazimierz Guk; Jan Skalski; Józef Wocianiec; Onufry Januszewski; Symon Mogień; Symon Sudyk; Ignacy Jagiełowicz x; Antoni Sławymowicz x; Stanisław Syryatowicz x; Maciej Rakiewicz x; Maciej Ibiański x; Maciej Kurlewski x; Józef Wilamowicz x; Antoni Miniat x; Józef Kirklewski x; Adam Boryszowicz x; Wincenty Mingwit x; Ignacy Rudolewicz x; Jerzy Wołk x; Jerzy Wilamowicz; Mateusz Wilamowicz; Franciszek Syrwiatowicz x; Adam Gineyko x; Adam Rymowicz x; Antoni Żulewicz x; Józef Budkiewicz x; Tadeusz Gineyko; Jan Wędziagolski x; Januszewski Wawrzyniec; Tomasz Dowtort x; Szymon Gineyko x; Franciszek Dauksza x; Jan Dowtort x; Andrzej Miłasewicz x; Kazimierz Czuynowski x; Kazimierz Onoszko x; Adam Girbud x; Andrzej Szabliński x; Andrzej Sawrymowicz x;

Marcin Butkiewicz x; Józef Iwanowski x; Jerzy Borowski x; Antoni Urnicz x; Adam Doboszyński x; Michał Urnicz x; Tymateusz Zelnia x; Wincenty Wimbor; Jan Proniewicz x; Jan Turczyński; Tadeusz Urnicz; Jerzy Urnicz x; Antoni Talmont; Adam Łukiański x; Wawrzyniec Budkiewicz x; Mikołaj Taszkiewicz; Szymon Jawoysz; Antoni Jawoysz x; Dominik Krzywicki; Stanisław Woydat; Jan Dawtortt x; Antoni Macewicz x; Antoni Dransejko x; Kajetan Regis x; Michał Goylewicz x; Maciej Janczewski x; Józef Willamowicz; Stanisław Piotrowicz x; Mateusz Pietkiewicz x; Wincenty Okmiański x; Tadeusz Dowtort x; Maciej Dowtort x; Antoni Dowmont x; Maciej Bilamowski x; Maciej Mickiewicz x; Józef Starkiewicz; Mateusz Kimont; Aleksander Hopiański; Kazimierz Urniaż, por^e. kow.; Ignacy Urniaż, por. kow.; Michał Proniewicz x; Jerzy Duckiewicz; Maciej Andruszkiewicz; Józef Tomaszewski x; Kasper Jędwillo; Mateusz Dackiewicz; Jakub Meler x; Felicjan Kulwieć; Jerzy Drąseyko x; Tomasz Goykwicz; Józef Wiszmat x; Józef Nareykowicz x; Dominik Urwicz x; Józef Jagiełłowicz x; Jakub Tynko x; Józef Worłowski; Wincenty Czerniewski; [67v] Andrzej Michielewicz x; Wincenty Ibiański x; Jan Godwoż; Antoni Urwicz x; Ignacy Urwicz x; Józef Ławrynowicz; Józef Marcinkiewicz x; Józef Nickielewicz x; Wincenty Ibiański x; Franciszek Bartoszewicz x; Stanisław Chrystowski; Józef Stankiewicz x; Ignacy Zbierski; Maciej Iwanowicz x; Ignacy Gorniewicz x; Ignacy Worłowski x; Maciej Iwazowski x; Józef Skalski x; Ignacy Narski x; Chryzostom Jakwicz x; Wiktory Staszkiwicz x; Ignacy Staszkiwicz; Józefaty [sic] Starski x; Benedykt Rakwicz x; Michał Juszkiwicz x; Adam Juszkiwicz x; Tadeusz Dowmont x; Józef Budkiwicz x; Maciej Juszkiwicz x; Wiktory Juszkiwicz x; Wawrzyniec Budkiwicz x; Adam Dowmont x; Maciej Dowmond x; Bartłomiej Dowmond x; Jerzy Juszkiwicz x; Kasper Juszkiwicz x; Antoni Talmont x; Jerzy Żebrowski x; Andrzej Wencewicz x; Stanisław Pietkiewicz x; Tomasz Chrzczonowicz x; Szymon Anusowski; Jan Jagiełłowicz x; Nikodem Gołkiewicz; Krzysztof Kontowt; Maciej Jagiełłowicz x; Jan Anusowski; Benedykt Anusowski x; Mikołaj Dowtort x; Szymon Osowski x; Kazimierz Anusowski x; Mikołaj Jagiełłowicz x; Bartłomiej Skirgayło x; Wincenty Rymowicz x; Fabian Ryłowicz x; Maciej Rymowicz x; Tadeusz Falkowski x; Jerzy Falkowski x; Szymon Urniasz; Ksawery Regis x; Stanisław Pietkiewicz x; Fabian Szablewicz x; Adam Truskowski x; Kazimierz Łabanowski x; Józef Truskowski x; Franciszek Syriatowicz x; Sebastyan Falkowski x; Bonawentura Dowtort x; Piotr Syryatowicz x; Stanisław Syryatowicz x; Józef Rudelewicz; Adam Wołk x; Bartłomiej Wilamowicz x; Mateusz Wilamowicz x; Franciszek Wilamowicz x; Ignacy Dowtort x; Ignacy Wilamowicz x; Onufry Wimbor x; Wincenty Wimbor; Tadeusz Wimbor; Kazimierz Wimbor; Kazimierz Wiloczy; Józef Łabanowicz x; Stanisław Ławrynowicz x; Adam Borysewicz x; [68] Aleksander Borysewicz x; Bonawentura Borysewicz x; Dominik Ibiański x; Tadeusz Ibiański x; Adam Łokiański x; Maciej Rabiewicz x; Jerzy Rabiewicz x; Antoni Wiszniewski, p.x.l.; Wincenty Woytkiewicz x; Antoni Urniasz x; Dominik Jawoysz;

^e Przeprawione z „rot”.

Stanisław Jodkiewicz x; Jakub Jodkiewicz x; Dominik Urniasz x; Jerzy Urniasz x; Tadeusz Urniasz x; Jerzy Kozakiewicz x; Tadeusz Dronseyko x; Karol Olszewski, chor. brygady; Jan Godwoyż x; Dominik Waryko x; Antoni Kondracki x; Wincenty Mroczkowski x; Stefan Woszczyło x; Stefan Wieszczyło x; Józef Wieszczyło x; Szymon Lugiayło x; Adam Grzybro x; Antoni Tolwat x; Kajetan Regys x; Franciszek Żygło x; Jakub Lugałyło x; Józef Miłosz; Jakub Wilczaczko x; Tadeusz Tawgirt x; Antoni Tawgirt x; Antoni Abolewicz x; Stanisław Abakiewicz x; Jan Abakiewicz x; Jacek Abakiewicz x; Onufry Abakiewicz x; Antoni Worłowski x; Tadeusz Samotyko x; Józef Taszkiewicz x; Benedykt Łabanowski x; Adam Łabanowski x; Franciszek Łabanowski x; Antoni Łabanowski x; Paweł Drąseyko x; Jan Medeksza x; Kajetan Zaborski x; Adam Worłowski x; Jan Sudyk x; Stanisław Chryszkowski x; Michał Jawoysz x; Jan Wenczewicz; Kazimierz Kudrewicz x; Adam Witkowski; Ignacy Wojdkiewicz; Wincenty Buniewicz x; Józef Stawski x; Ignacy Stawski x; Maciej Jagiełłowicz x; Jan Jagiełłowicz x; Jan Kimont x; Jakub Raczko x; Józef Stradomski x; Tadeusz Michniewicz x; Szymon Domont x; Tadeusz Wasilewski x; Józef Witkowski x; Jan Gineyko x; Wiktory Stubaczyński x; Antoni Sapecki x; Kazimierz Noreykowicz x; Michał Kozakiewicz x; Jan [68v] Kozakiewicz x; Wincenty Drąseyko x; Mateusz Jakubowski x; Kazimierz Urniasz x; Antoni Stabaczyński x; Szymon Michniewicz x; Antoni Juszkiwicz x; Piotr Kimont x; Antoni Skirgayıło; Dominik Jasudowicz x; Tomasz Kleczkowski x; Jan Wisztycki x; Józef Surwiłło x; Tadeusz Kuiałański x; Adam Drąseyko x; Antoni Radwiłowicz x; Antoni Kudrewicz x; Franciszek Michielewicz x; Jerzy Ibiański x; Adam Ibiański x; Jan Goyszewski^f x; Adam Ibiański x; Michał Żebrowski x; Bartłomiej Witkowski x; Marcin Witkowski x; Jerzy Witkowski x; Tomasz Witkowski x; Wincenty Ibiański x; Andrzej Ibiański x; Piotr Ibiański x; Chryzostom Szarkowski x; Chryzostom Jackiewicz x, klucznik⁴³⁷; Szymon Żelno x; Kazimierz Juszkiwicz^g; Andrzej Zdanowicz x; Michał Hordaszewski x; Franciszek Zdanowicz x; Jerzy Dobkiewicz x; Mateusz Boynowski x; Jerzy Zulewicz x; Maciej Woytkiewicz x; Marcin Szyszło x; Tomasz Kondracki x; Tadeusz Minałgowicz x; Bartłomiej Wizont^h x; Jerzy Baranowski x; Antoni Kondracki x; [69] Michał Romanowski x; Dominik Urniasz x; Jan Ibiański x; Andrzej Medeksza x; Maciej Sobolewski x; Wincenty Goylewicz x; Jerzy Gineyko x; Antoni Jurewicz x; Antoni Iwanowski x; Szymon Witkowski x; Andrzej Ibiański x; Stanisław Eyczun x; Szymon Witkowski x; Adam Symond x; Józef Żebrowski x; Ignacy Dąbrowski x; Kazimierz Montowt x; Kazimierz Esmont x; Jan Woydkiewicz x; Jan Buyniewicz x; Adam Szyłański x; Józef Draseyko x; Michał Stupnik x; Jakub Domaszewicz x; Kazimierz Dackiewicz x; Jerzy Kimont x; Jerzy Rudolski; Mikołaj Kasperowicz x; Antoni Jagiełłowicz x; Antoni Moler x; Józef Szatyński x; Stanisław

^f Nazwisko przepawione.

^g Nazwisko przepawione.

^h Nazwisko przepawione.

⁴²⁰ Zapewne chodzi o Chryzostoma Juszkiwicz, klucznika kow, *Urzędnicy* t. 3, s. 371.

Syryatowicz x; Jerzy Eygert x; Paweł Korewicz x; Józef Kamiński; Tadeusz Pruszewicz; Antoni Narkiewicz x; Jerzy Worłowski x; Jerzy Ibiański; Józef Michielewicz x; Józef Wiszczycki x; Maciej Korewa x; Tomasz Falkowski x; Tadeusz Steygwilo x; Michał Abramowicz x; Andrzej Jawoysz x; Ludwik Tereszkiewicz x; Jerzy Woiarzyn x; Franciszek Rakiewicz x; Bartłomiej Pawłowicz x; Dominik Krzywicki x; [69v] Adam Dowmont; Maciej Juszkiewicz x; Michał Eyczun; Jan Eyczun; Mikołaj Paszkiewicz; Jerzy Wołodkowicz; Adam Wilamowicz.

185. Kredens dla podkomorzego, 10 II 1791

Rkps LVIA SA 13725, k. 94–111, oblata dokonana na roczkach grodzkich kowieńskich przed Szymonem Wiszniewskim, podstarościm, Michałem Kozakowskim, Jakubem Zielonką sędziami, Nikodemem Midletonem, pisarzem gr. kow. przez Antoniego Dzieszuka, regenta komisji boni ordinis, dnia 10 II 1791.

My, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego wszem wobec i każdemu z osobna, komuby o tym wiedzieć należało, mianowicie j.o.j.w.i.p. senatorom, dygnitarzom, rycerstwu, szlachcie i wszystkim obywatelom W.Ks.L. oznajmujemy tym naszym *libere electionis* kredensem, iż po zawakowaniu urzędu podkomorstwa powiatu naszego przez postąpienie j.w.j.p. Tomasza z Krzetuszewa Wawrzeckiego na chorągstwo wielkie litewskie, chcąc obrać według przepisów prawa podkomorzego, w dniu dzisiejszym, jako na elekcję urzędów ziemskich właściwym na przyzwoite miejsce zebraliśmy się, po uprzedzonym tym od j.w.j.p. Ignacego Zabięły, marszałka pow. kow. oświadczeniu się, iż mimo zadawanej mu przez dwa manifesta od obywateli powiatu naszego do zagajenia sejmików nielegalności, toż zagajenia skuteczniać będzie, nadto doświadczywszy wyraźnie, że tenże j.w. marszałek uplantowawszy zrobić sejmik podwójny, sposobu kreskowania się najprzyzwoitszego i na przeszłym poselskim sejmiku używanego przyjąć nie chciał, a z swoją partią wcześniej na zamek kilkudziesiąt zbrojnemi strzelcami zmocnioną zaprowadził, do której, po odrzuceniu wszystkich od nas obywateli podawanych do kreskowania się [95] strzodków, najtwardziej przy swoim zaproponowaniu do przyjęcia niepodobnym stojąc udał się, przez którego krok j.w. marszałka nielegalnie do zagajenia sejmików cisnącego się, do utraty nadziei cieszenia się z publicznego bezpieczeństwa przyprowadzeni będąc, a szukając zawsze spokojności, dwóch spomiędzy siebie urzędników, to jest w.i.p. Kozakowskiego i Krzywobłockiego, sędziów gr. kow. z podaniem strzodków do kreskowania się delegowaliśmy, lecz przez te od nas delegowane osoby nie tylko od odrzucenia naszych do kreskowania się naszych do kreskowania się [sic] propozycji, ale i o złożeniu pod nielegalnym j.w. marszałka zagajeniem bez nas, urzędników, szlachty, na tym kredensie piszących się, sejmiku, a zatym o rozd[w]ojeniu onego dowiedzieliśmy się. Po odebranej tedy o tym nielegalnym zagajeniu i złożeniu sejmiku wiadomości do odbycia

najlegalniejszym sposobem sejmiku elekcyjnego pod zagajeniem w.j.p. Piotra Zawiszy, sędziego ziem. kow. jąwszy się na onym i w miejscu przyzwoitym, to jest na zamku J.K.M. kowieńskim, po postąpieniu j.w. Wawrzeckiego na chorągwo litewskie j.w.j.p. Adama Kozakowskiego, komisarza cywilno-wojskowego i sędziego ziem. przydującego pow. kow., dojrzałością zasług i cnoty oraz zupełną do posług i urzędów publicznych zdadnością zaszczyconego za aktualnego podkomorzego pow. kow., a zaś j.w.j.p. Adama Meysztowicza, komisarza cywilno-wojskowego i koniuszego pow. kow., z znacznych zasług i zdadności konsyderowanego obywatela na zawakowane sęstwo ziem. kow. po j.w. Kozakowskim za sędziego ziem. pow. kow. jednostajnymi głosy, bez żadnej obiekcji obraliśmy i względem J.K.M.P.N.M. [95v] do wydania łaskawie przywilejów na te oba w górze rzczone urzęda rekomendując, tan nas kredens podpisami rąk naszych stwierdzamy.

Pisan roku 1791 miesiąca februaryi 9 dnia.

^aPiotr Zawisza, sędzia ziem. kow. przydujący na sejmiku; Karol z Wolda Mejer, sędzia ziem. pow. kow.; Antoni Prozor *m.p.*; ^bIgnacy Prozor, wojewodzie witebski^b; Wincenty Szell, chorąży J.K.M., komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Leonard Wiszniewski, szambelan J.K.M.; Jan Rafał Szymkowski, stolnik pow. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Jerzy Gallera, m[ajor] w[ojsk] W.Ks.L.; Maciej Krzywobłocki, sędzia gr. kow.; Kazimierz Dylewski, sędzia ziem. pow. starodubowskiego; Szymon Wiszniewski, podstarości sądowy pow. kow.; Józefat Siruć, pułkownik k.w. pow. kow.; Ludwik Sopoćko, porucznik brygady pierwszej, deputat pow. kow.; I. Wiszniewski, szambelan J.K.M.; Jakub Zielonka, sędzia gr. kow. Nikodem Middleton, pisarz gr. pow. kow.; Jan Kudrewicz, horodniczy pow. kow.; Karol z Wolda Meier, łowczy kow.; Aleksander z Dębna Korewa, regent ziem. komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Wincenty z Wolda Meier, pułkownik petyhorski wojsk W.Ks.L.; Franciszek Slunko, mostow. mściśławski, dw. kom. skarb. W.Ks.L.; Piotr Slunko, strażn. woj. mściśławskiego; Józef Paszkowski, rotm. woj. smoleńskiego; Tad[eusz] Morgiewicz, rotm. pow. kow.; Jan Wojciechowicz, r. woj. smoleńskiego; Jerzy Kulesza, rotm. [kow.] ; Antoni Mordas, por. woj. trockiego; Kazimierz Rewkuć, cześn. starodubowski; Ł[ukasz] Kulesza, r.woj. smoleńskiego; Faustyn Kulesza; Michał Bielawski; Antoni Kulesza, por[ucznikowicz] pow. kow.; Teodor Szukszta, rotmistrz pow. kow.; Bałtromiej Hanusowski, chorąży usarski; Ignacy Wieliczko, rotm. pow. kow.; Ignacy Szukszta, starosta leluszewski, rotmistrz pow. kow.; Ignacy Kozakowski, chorąży wojsk W.Ks.L.; Jakub Bernatowicz; Maciej Jaworowski; Adam Dołęga [96] Kozierowski, rotmistrz woj. smoleńskiego; Antoni Kozakowski, chor. W.Ks.L.; Józef Mogin, skarbnik pow. kow.; Joachim Wieliczko, rotm. pow. w.; Adam Kozakowski, rotmistrz pow. kow.; Ignacy Mingayło, strażn. pow. kow.; Benedykt Dowgird, strukczaszc pow. kow.; Leon Dragatt; Medard Kończa, skarbnikowicz i komisarz

^a Informacja o „na czerwonym laku pięciu herbownych pieczęciach”.

^b Fragment nadpisany.

cywilno-wojskowy pow. kow.; Antoni Dzieszuk, regent komisji *boni ordinis*, r.p.b.; Piotr Mikulicz, regent gr. pow. kow.; Antoni Sławiński; Norbert Wąż[yk] Podolecki, reg. trybunalski; Wincenty Wiszniewski, rotm. pow. kow.; Bartłomiej Slunko, palestrant subseliów kow. i rotmistrz; Tadeusz Pokłoński, palestrant subseliów kow.; Józef Beresniewicz, palestrant kow.; Rafał Hazler, gr. pow. kow. regent; Franciszek Żaba, chor. brygady usarskiej; Józef Buczyniewski, p.k.; Jerzy Dymśza, por. pow. kow.; Ignacy Dobkiewicz; Tadeusz Mackiewicz; Wincenty Wygonowski; Józefat Małochowiec, star. bubr.; Albert Pilichowski, szambelan J.K.M.; Józef Tymiński, chorąży brygady usarskiej, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Wądołowski, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Michał Dylewski, rotmistrz smoleński; Wincenty Orłowski, r.pow. oszmiańskiskiego; Wincenty Dzieszuk; Wincenty Szukszta, rotm. pow. kow.; Ignacy Kudrewicz, r.k.; Józef Rafanowicz, r. pow. kow.; Antoni Eymont, rotmistrz pow. [kow.], dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Wojciech Illinicz, r.pow. kow.; Jerzy Stańczyk, r. pow. kow.; Jan Golejewski; Wincenty Mątwiłł; Franciszek Markiewicz; Adam Tomkiewicz z Gолusz; Józef Dąbrowski z Opuszaty; Maciej Kiernożycki z Opuszaty; Michał Kiernożycki z Opuszaty; Kazimierz Sawicki x z Opuszaty; Dominik Żarnowski z Gojlusz x; Michał Kiernożycki z Opuszaty x; Jan Łabanowski z Gojlusz; Fabian Łabanowski z Gojlusz; Szymon Łabanowski z Gojlusz; Józef Łabanowski z Gojlusz; Michał Dacewicz z Gojlusz; Józef Pacewicz z Gojlusz; Kasper Gornicki z Dowołgowicz x; Dominik Downarowicz z Szaszewicz; Kazimierz Kwetko, r.pow.kow. z Giegow; Jerzy Jawoysz z Żameytkiemia x; [96v] Onufry Dauksza z Goylusz; Benedykt Montowt z Uziemiszek; Stanisław Kudrewicz z Żemejtkiemia x; Michał Kudrewicz z Żemejtkiemia x; Stanisław Ibiański z Żemejtkiemia x; Jakub Ibiański z Żemejtkiemia x; Szymon Andruszewicz z Gojlusz; Jan Kudrewicz z Ibian x; Tadeusz Proniewicz z Żemejtkiemia x; Antoni Lutkiewicz z Gojlusz x; Dominik Lutkiewicz z Gojlusz; Antoni Kuczana z Skrypc; Wincenty Butkiewicz z Toukodaż; Antoni Tomkiewicz; Marcin Rudelewicz z Gojlusz x; Kazimierz Kulwiec z Żegzdr x; Andrzej Stankiewicz z Żegzdr x; Antoni Dongtot z Gojlusz; Józef Stankiewicz z Żegzdr x; Józef Meler z Żegzdr x; Dominik Bernatowicz z Opuszat; Wincenty Winderowicz z Żegzdr x; Mateusz Stankiewicz z Żegzdr; Antoni Jurkiewicz z Żegzdr x; Stanisław Meler z Żegzdr x; Józef Kiewlicz z Szańca; Adam Żegzdra z Żegzdrów; Michał Urbanowicz z Żegzdrów x; Franciszek Stradomski z Gojlusz; Franciszek Pacewicz z Gojlusz; Karol Nareykowicz z Gojlusz x; Piotr Dauksza z Gojlusz x; Franciszek Andruszkiewicz x; Józef Zasinowski z Saweczan; Onufry Mantasewicz z Saweczan; Andrzej Stabczyński z Antogin x; Leon Dauksza z Gojlusz; Antoni Pacewicz z Gojlusz; Wincenty Boreyszo x; Heronim Boreyszo x; Karol Nartowt x; Marcin Klinowicz x; Bałtromiej Boreysza x; Michał Giżyński x; Tadeusz Butkiewicz x; ci wszyscy z okolicy z okolicy [sic] Żegzdr; Andrzej Jasmont x; Andrzej Wilpiszewski z Sejbut; Antoni Drąseyko; Jan Zwyczewicz z okolicy Staszun x; Tadeusz Drąseyko z Giedgowd x; Michał Januszewski z Koszan x; Stanisław Grzybowski z Sadkun x; Franciszek Mickiewicz x; Józef Mickiewicz z Dragat x; Antoni

Rodowicz x; [97] Bartłomiej Popławski z Mogień; Józef Ostromecki z Sejbut x; Bartłomiej Boreysza; Maciej Grujcki z Boreysz; C. Orłowski, m.t.c.; Gabriel Jan Zabłocki, p.w.t.; Wincenty Orłowski, r. pow. oszmiańskiego; Wincenty Dzieszuk; Ludwik Cellary; Andrzej Cellary; Michał Cellary; Wincenty Cellary; Ignacy Cellary; Józef Cellary; Kazimierz Cellary; Wincenty Rafanowicz; Antoni Rafanowicz x; Franciszek Nartowt x; Karol Zaleski x; Jan Żebrowski x; Marcin Żebrowski x; Jan Buyniewicz; Szymon Ratomski x; Antoni Tański x; Michał Niemirowicz x; Franciszek Siruś x; Franciszek Wiszomirski x; Jan Sokołowski x, ci wszyscy z Dowalgowicz; Jakub Monkiewicz; Antoni Jurkiewicz z Żegzdr; Michał Grzymayłowski; Michał Żegzdro z okolicy Żegzdr; Antoni Rodowicz z Dragać x; Adam Żegzdro x; Kazimierz Kulwieć x; Józef Stankiewicz x; Andrzej Stankiewicz x; Mateusz Stankiewicz x; Antoni Wieprzowski x; Józef Meler x; Wincenty Fiederowicz x; Jan Urniaż z Szaszewicz x; Michał Urniaż z Antogin; Florian Roszczewski z Saweczan; Tadeusz Waszkiewicz z Jurgańc x; Józef Zwycewicz z Satkun x; Tadeusz Zwycewicz z Salkun x; Wincenty Jagiełłowicz z Satkun x; Adam Drąseyko z Giedgowd x; Benedykt Saweczański z Rankun; Stefan Drąseyko [z] Staszun; Ignacy Stawski z Boniszek; Karol Strebeyko z Staszun x; Piotr Romaszewski z Piadz x; Fabian Kulwieć z Dragać; Stanisław Żelno z Januszewicz; Jerzy Koreywo z Januszewicz x; Antoni Koreywo z Januszewicz x; Adam Staszewicz z Staszun x; [97v] Józef Klepacki z Pacun x; Andrzej Rakiewicz z Kikowicz x; Jan Bortkiewicz z Boniszek x; Antoni Pietkiewicz z Boniszek x; Józef Oratowski z Biwil x; Antoni Tomkiewicz z Gojlusz x; Jan Ofman z Wołkowszczyzny x; Filip Wieprzowski z okolicy Żegzdr; Jan Biwil z Szaszewicz x; Mateusz Kiwnowski z Moniszkańc x; Jan Tucewicz z Piadz x; Adam Lugayłło; Nikodem Lugayłło z Wimbor; Benedykt Twirburt z Antogin; Zygmunt Twirburt z Antogin; Jakub Rowba z Wimbor; Jan Lugayłło z Wimbor; Piotr Rowba z Wimbor x; Tadeusz Sowgin z Kikowicz x; Antoni Nacewicz z Wimbor; Andrzej Urniaż z Szaszewicz x; Józef Steygwił z Żemejtkiemia; Jan Fietkiewicz z Gojlusz; Antoni Matuszewicz z Bohusz x; Stefan Witkowski z Szaszewicz; Józef Witkowski z Goylusz x; Tomasz Goyżewski z Antogin; Szymon Gołnam z Wołoczyny; Andrzej Nareykowicz z Antogin x; Dawid Skirgayłło z Antogin x; Tomasz Skirgayłło z Antogin x; Michał Rakiewicz z Antogin x; Wincenty Witkowski z Antogin; Ignacy Proniewicz z Antogin x; Ignacy Mątwił z Antogin x; Piotr Mątwił z Antogin x; Adam Wocianiec z Satkun x; Józef Wocianiec z Satkun x; Józef Rakiewicz z Antogin x; Adam Noreykowicz z Gojlusz; Dominik Butkiewicz z Antogin x; Antoni Rafanowicz z Szatyjów; Andrzej Jankowski z Batańc; Jerzy Mimoński z Balańc x; j.p. Szymon Sobolewski x; j.p. Marcin Sobolewski x; j.p. Bartłomiej Sobolewski x; j.p. Tadeusz Sobolewski x; j.p. Mateusz Sobolewski x; j.p. Marcin Sobolewski x; j.p. Karol Sobolewski x; [97] j.p. Antoni Sobolewski x; j.p. Franciszek Sobolewski x; j.p. Jakub Marcinkiewicz x; j.p. Jakub Raczkowski x; j.p. Jan Wilpiszewski; j.p. Józef Borsewicz x; j.p. Justyn Ilcewicz x; j.p. Adam Hermanowicz x; j.p. Jan Hermanowicz x; j.p. Jerzy Hermanowicz x; j.p. Andrzej Hermanowicz x; j.p. Ignacy Jurewicz x; j.p. Tadeusz Wieski x; j.p. Maciej Dauksza x;

j.p. Andrzej Honesta x; j.p. Dominik Eymont x; j.p. Jakub Trzeciak x; j.p. Antoni Szymkowski x; j.p. Nikodem Szymanowski x; j.p. Jan Abramowicz x; j.p. Ludwik Wizgin x; j.p. Tadeusz Lango x; j.p. Antoni Lango x; j.p. Tadeusz Lango drugi x; j.p. Marcin Jabłonowski x; j.p. Ignacy Miglin x; j.p. Tadeusz Bryliński x; j.p. Stefan Downarowicz x; j.p. Alojzy Brzozowski x; j.p. Antoni Onosowski x; j.p. Antoni Brzozowski x; j.p. Alojzy Brzozowski x; j.p. Mateusz Koryzna x; j.p. Michał Chomontowski x; j.p. Antoni Chomontowski x; j.p. Bałtromiej Chomontowski x; j.p. Andrzej Narbut x; j.p. Tomasz Rakowski x; j.p. Adam Essenowicz x; j.p. Maciej Rostkowski x; j.p. Maciej Szymanowski x; j.p. Józef Kwiadkowski; Jerzy Jagientowicz; Ignacy Jagientowicz; Ignacy Szymanowski, ci wszyscy z okolicy Sejbut; Jerzy Swoyniski, chor. J.K.M.; Wojciech Komorski; Wincenty Komorski x; j.p. Bałtłomiej Bańkowski x; j.p. Jerzy Bańkowski x; j.p. Kazimierz Bańkowski; j.p. Jerzy Bańkowski drugi x; j.p. Antoni Wilpiszewski x; j.p. Antoni Wilpiszewski x [sic]; Tadeusz Bialiński z Usteykiszek; Aleksander Wilpiszewski z Sejbut; Józef Borysewicz z Sejbut; Justyn Ilewicz x; Stefan Downarowicz x z Sejbut Dolnych; Antoni Downarowicz; Michał [97v] Bieniecki z Monczun; Ludwik Bieniecki x z Witejkiszek; Adam Bieniecki x; Stanisław Bieniecki x z Surgonciszek; Karol Bieniecki; Kazimierz Bieniecki z Surgonciszek; Mateusz Bieniecki x; Szymon Marcinkiewicz x z Hermanowicz; Leon Dobkiewicz; Jerzy Dobkiewicz x; Jerzy Maliewski x; Wawrzyniec Maliewski x; Michał Maliewski x; Jerzy Rudziewicz x; Tomasz Kulwiec x z Witejkiszek; Jan Jabłoński z Sejbut x; Mateusz Antonowicz x; Dom[inik] Antonowicz x; Józef Ostromecki x z Sejbut; Antoni Antonowicz z Sejbut; Felicjan Jodziewicz, chr. star.; Zygmunt Trokin; Szymon Romaszko; j.p. Jerzy Gineyko; j.p. Andrzej Moler x; Jerzy Romaszko; j.p. Jan Piotrowski x; j.p. Stanisław Romaszko x; j.p. Maciej Jagiełłowicz x; j.p. Aleksander Wulkowski x; j.p. Michał Trokin x; j.p. Wincenty Proniewicz x; j.p. Andrzej Węckowicz x; j.p. Jan Wężot; j.p. Antoni Sadzewicz x; j.p. Stanisław Okmiański x; j.p. Adam Okmiański x; j.p. Antoni Karwowski; j.p. Piotr Rostkowski x; j.p. Antoni Siaurymowicz x; j.p. Stanisław Niwiński x; j.p. Mikołaj Łabanowski x; j.p. Józef Ginielewicz; j.p. Adam Łabunowski x; j.p. Jerzy Chrzczenowicz x; j.p. Maciej Koczan x; j.p. Adam Pietraszewicz x; j.p. Antoni Pietraszewicz x; j.p. Jerzy Dragat x; j.p. Adam Dragat x; j.p. Maciej Koczan x; j.p. Stanisław Gineyko x; j.p. Tadeusz Jagiełłowicz x; Antoni Pietkiewicz x; j.p. Michał Łakowicz x; j.p. Jan Łakowicz x; j.p. Kazimierz Dowrort x; j.p. Władysław Dowtort; j.p. Adam Dowtort; j.p. Adam Janczewski x; j.p. Andrzej Niedźwiecki x; j.p. Szymon Janczewski x; j.p. Szymon Gineyko; j.p. Jerzy Gukiewicz; [99] j.p. Kazimierz Gukiewicz; j.p. Piotr Gineyko; j.p. Kazimierz Iwanowski; j.p. Stanisław Lisowski x; j.p. Piotr Gineyko x; j.p. Józef Palczyński x; j.p. Jakub Skirgayło; j.p. Antoni Ossowski; j.p. Maciej Jagiełłowicz; j.p. Nawrocki; j.p. Antoni Surwiłło x; j.p. Józef Surwiłło; j.p. Wincenty Iszoro; j.p. Franciszek Mogień; j.p. Ignacy Hrystowski; j.p. Jan Gukiewicz; j.p. Michał Gukiewicz; Józef Waszkiewicz x; Jakub Stankunowicz; Adam Stankunowicz x; Adam Eymont x; Maciej Waszkiewicz x; j.p. Michał Wążot x; Bonifacy Wążot; Franciszek Skirgayło x; Tomasz Dobkiewicz x; Tomasz Strawiński x; Adam

Żebrowski x; Maciej Moler x; Mateusz Dobczyński; Adam Iwaszkiewicz x; Michał Kamiński x; Jerzy Wersocki x; Jerzy Wołkiewicz x; Wojciech Mątwiłł x; Dominik Kudrewicz x; Józef Rokicki; Bałtromiej Bunikowski x; Jerzy Bunikowski x; Kazimierz Bunikowski x; Aleksander Bunikowski x; Mateusz Bunikowski x; Andrzej Wilpiszewski x; Franciszek Bunikowski; Antoni Wilpiszewski x; Aleksander Wilpiszewski; Michał Bieniecki x; Adam Bieniecki x; Stanisław Bieniecki x; Karol Bieniecki x; Ludwik Bieniecki x; Kazimierz Bieniecki x; Mateusz Bieniecki x; Szymon Marcinkiewicz x; Leon Dobkiewicz x; Jerzy Maliszewski x; Józef Makiewski x; Wawrzyniec Makiewski x; Michał Makiewski x; Wawrzyniec Rodziewicz x; Jan Jabłoński x; Mateusz Antonowicz x; Dominik Antonowicz x; Józef Ostromecki; Symon Sobolewski x; Marcin Sobolewski; Bałtromiej Sobolewski x; Mateusz Sobolewski; Maciej Sobolewski x; Karol Sobolewski; Antoni Sobolewski x; Franciszek Sobolewski; Jakub Narkiewicz x; Jakub Raczkowski x; Józef Borysewicz x; Justyn Ilcewicz; Adam Hermanowicz; Jan Hermanowicz; Jerzy Hermanowicz x; Andrzej Hermanowicz x; Ignacy Jurewicz x; Tadeusz Miglin x; Maciej Dauksza x; Andrzej [99v] Honesta x; Dominik Eymont x; Jakub Trzeciak x; Andrzej Trzeciak x; Antoni Szymkowski x; Nikodem Szymanowski x; Jan Abramowicz; Ludwik Wizgin x; Tadeusz Lango; Antoni Lango x; Tadeusz Lango; Mu. Jabłoński x; Ignacy Miglin; Tadeusz Bieliński x; Stefan Bernarowicz; Alojzy Brzozowski; Antoni Brzozowski; Antoni Brzozowski x [sic]; Alojzy Brzozowski x; Mateusz Koryzna x; Michał Chomontowski x; Bartłomiej Chomontowski; Andrzej Noreyko; Tomasz Raczkowski; Adam Essenowicz; Mateusz Rakowski x; Maciej Szymanowski x; Józef Kwiatkowski x; Nikodem Szukiewicz; Antoni Manikiewicz; Dominik Stankiewicz x; Józef Szwabo x; Stefan Drąseyko; Andrzej Rozwadowski x; Jan Chrzczonowicz x; Stanisław Bieniecki x; Adam Stankunowicz; Bałtromiej Girdziejewski x; Szymon Lichodziejewski x; Ignacy Rozwadowski x; Tadeusz Moler x; Michał Miglin x; parafia rumszyska i koło dorsunskie: Bazyli Szlunko, most.; Piotr Szlunko, star. mi.; Bałtromiej Szlunko, rotm.; Jerzy Terpiłowski x; Jan Terpiłowski x; Michał Terpiłowski x; Stanisław Terpiłowski x; Benedykt Terpiłowski x; Franciszek Widkowski x; Józef Widkowski x; Tadeusz Rokicki x; Ignacy Rozwadowski x; Mikołaj Miecznowski x; Antoni Sobolewski; Antoni Ostromecki x; Dyzmas Kostrzewski x; Tadeusz Kostrzewski x; Stanisław Dobkiewicz x; Rafał Dobkiewicz x; Kazimierz Woytkuński x; Marcin Woytkuński; Ignacy Woytkuński x; Nikodem Woytkuński; Andrzej Borewicz x; Marcin Borewicz ; Franciszek Miglin x; Szymon Sipowicz; Jakub Sipowicz x; Jan Sipowicz; Onufry Bańkowski x; Maciej Bańkowski x; Benedykt Jagientowicz x; Maciej Sobolewski x; Jakub Meller x; Bałtromiej Bańkowski; Jerzy Bańkowski; Kazimierz Stankiewicz x; Tadeusz Swinarski x; [100] Józef Stankiewicz x; Jan Kulwieć x; Tadeusz Rokicki x; Jan Hryncewicz x; Kazimierz Zasztowt x; Paweł Ibiański x; Jan Rokicki x; Jerzy Ibiański x; Józef Lichodziejewski x; Maciej Sobolewski x; Szymon Lichodziejewski; Jan Maleiewski x; Paweł Macieiewski x; Jakub Tworowski; Kazimierz Tworowski; Jan Żuk x; Mikołaj Karpowicz; Stanisław Jabłoński x; Franciszek Siruć x; Piotr Mątwiłł x; Władysław Mątwiłł; Maciej

Dobkiewicz x; Mikołaj Wotkiewicz x; Piotr Rewikowski x; Wincenty Sobolewski; Wincenty Meller x; Józefat Niedźwiecki x; Joachim Małwiłł; Wojciech Wimbor x; Onufry Wimbor x; Antoni Wimbor x; Józef Kostrowski; Jan Kulwieć; Kazimierz Kulwieć; Maciej Łyko x; Wincenty Małwiłł x; Benedykt Jagientowicz; Karol Twirbut x; Piotr Twirbut x; Józef Żebrowski x; Jerzy Senikowski x; Antoni Senikowski x; Józef Widkowski x; okolic Kujany z parafii opitołockiej: Kazimierz Poklewski Kozieł, cześn. woj. połockiego; Stanisław Chołchowski; Jakub Dyakiewicz, por. pow. kow.; Stanisław Jodkiewicz x; Stanisław Szydłowski x; Kazimierz Wilamowicz x; Stanisław Woyszwiłło x; Tadeusz Woyszwiłło x; Salomon Woyszwiłło; Jan Woyszwiłło x; Adam Urniaż x; Tadeusz Urniaż; Kazimierz Lipniewicz x; Tadeusz Roszkowski; Jan Narbut x; Antoni Narbut x; Józef Woyszwiłło; Franciszek Dyakiewicz; Jakub Urniaż; Antoni Lipniewicz; Józef Borysewicz z Użuniszek; Antoni Czerniewicz z Romaszek; Ignacy Czerniewicz z Ejgirgola; Jan Martuszewicz z Bohusz; Andrzej Nareyko, rotm. brasławski; Tadeusz Nareyko, por. kow.; Maciej Nareyko; Andrzej Palczyński; Michał Markowski *m.p.*; Piotr Medeksza; okolice Wisciki: Onufry Rudzewicz; Dominik Kudrewicz x; Antoni Dobkiewicz; [100v] Józef Kudrewicz x; Antoni Stankiewicz x; Mateusz Jurewicz; Józef Jurewicz x; Ignacy Stankiewicz x; Mateusz Jurewicz; okolica Antoginie: Nikodem Mackiewicz; Wojciech Małwiłł; Franciszek Rakiewicz x; Jerzy Rakiewicz x; Jakub Rakiewicz x; Kazimierz z Sorgian x; Albrycht Wielkiewicz; Jan Wielkiewicz; Antoni Wielkiewicz; Jerzy Szymkowski; Jerzy Medeksza; Adam Dołęga Kozierowski, rotmistrz woj. smoleńskiego; Józef Szaniawski, r.p.k.; Jakub Szpichalski; Andrzej Ibiański; Antoni Witkowski x; Andrzej Ibiański x; Jerzy Witkowski x; Ignacy Drąsejko x; Stanisław Ibiański x; Jerzy Żebrowski x; Maciej Moler x; Szymon Janczewski x; Piotr Ibiański x; Franciszek Ibiański x; Jan Kudrewicz x; Jan Goyżewski x; Antoni Czerniewicz; Józef Czerniewicz x; Piotr Owsiany x; Michał Jagientowicz; Jan Szatyński z Szatyjów; Dominik Obakiewicz x; Szymon Kudrewicz x; Jan Hryncewicz; Mateusz Junowicz x z Piadź; Benedykt Kujalański z Piadź; Antoni Pietraszewicz x; Maciej Koczan x z Żagowicz; Adam Dragat z Pacun; Wincenty Pietkiewicz z Seybut; Onufry Wimbor z Wimbor; Ignacy Stawski z Baniszek; Jan Olechnowicz, por. pow. kow.; Tadeusz Markowski z Pejsun; Zygmunt Trokin z Bohusz; Michał Trokin z Bohusz; Jan Wonzut z Drąsejk; Adam Stankunowicz z Drąsejk; Franciszek Woyciechowski; Bałtromiej Girdzieiewski x z Żegowicz; Jan Okmiański; Antoni Surwiłło; Adam Okmiański z Łakiszek x; Antoni Rosłowowicz x z Romaszek; Jan Szobowicz z Skrob x; Szymon Romaszko z Żemejtkiemia; Jerzy Romaszko [z] Żemejtkiemia; Stanisław Romaszko; Józef Romaszko x z Żemejtkiemia; Nikodem Szablewicz; Józef Steygiwiłło x z Żemejtkiemia; Józef Waszkiewicz z Andruszkańc; Adam Steygiwiłło; Jan Gukiewicz x; Dominik Eymont x z Sejbut; Marcin Sobolewski x; Mateusz Sobolewski x; Karol Sobolewski x; [101] Antoni Sobolewski x; Tadeusz Sobolewski x; Franciszek Sobolewski x; Mateusz Sobolewski; Jakub Narkiewicz x; Antoni Raczkowski x ci wszyscy z okolic Narkunów; Mateusz Antonowicz x; Dominik Antonowicz x z Sejbut; Michał Trokin z Bousz; Jerzy Wersacki z Orystowa x;

Józef Dowiāt z Żegowicz x; Jerzy Woytkiewicz z Jacun x; Jakub Narbut z Kikowicz x; Stanisław Lisowski x z Ginejk; Adam Dragat x z Żegowicz; Adam Żebrowski x z Burń; Adam Okmiański z Łakiszek x; Onufry Radziwiłłowicz x z Piadź; Franciszek Chrystowski; Franciszek Szatyński; Antoni Sokołowski; Michał Chrystowski; Antoni Chrystowski; Stanisław Chrystowski; Benedykt Nareyko; Antoni Szatyński; Klemens Radyko z Radyk; Ludwik Hołłub, w.p. oszmiańskiego; Adam Downtort; Józef Dackiewicz; Daniel Dackiewicz; Józef Stawski; Antoni Stankiewicz z Wiciuk x; Ignacy Stankiewicz z Winik x; Piotr Rostkowski; Michał Szablewicz z Weszejk; Józef Rodziewicz z Radyk; Stanisław Niwiński x; Władysław Zdanowicz; Franciszek Ibiański z Radyk; Nikodem Ibiański z Radyk; Andrzej Cellary z Dowołgowicz; Piotr Romanowski z Piadź; Maciej Biwil z Mikańc; Michał Klimowicz z Saweczan; Michał Niemiro z Dawałgowicz; Jakub Gąsiewski z Dowołgowicz; Franciszek Siruć z Dowołgowicz; Jan Szadziewicz z Towian; Ludwik Cellary, komor. pow. kow. z Dowołgowicz; Andrzej Szablewicz z Weszejk x; Antoni Stankiewicz z Mikańc; Bonifacy Skirgayło z Preyszegoły; Michał Gineyko x z Ginejk; Paweł Nareyko x; Piotr Gineyko x; Antoni Tęciagolski; Antoni Rodziewicz z Winik; Onufry Rodziewicz; Mateusz Borewicz x z Ginejk; Antoni z Giniwilla Kulwieć; Win[centy] Iszora; Ignacy Kulwieć; Piotr Tyszkiewicz, szambelan J.K.M.; Antoni Czerniewicz z Romaszek; Józef Czerniewicz z Ejgirgola; Ignacy Czerniewicz z Ejgirgola; Wincenty Zdanowicz x z Iszor; Maciej [101v] Żukowski x z Iszor; Bonifacy Wążot x z Drąsejk; Andrzej Zdanowicz x z Iszor; Józef Zdanowicz x z Iszor; Michał Wężot z Drąsejk x; Kazimierz Pietkiewicz z Jagientowicz; Jakub Rowba z Wimbor; Jerzy Michalkiewicz x z Ginejk; Michał Rafanowicz x z Mikańc; Adam Iwanowski z Ginejk x; Franciszek Ibiański z Ibian x; Antoni Piotrowski z Mikańc; Franciszek Piotrowski z Mikańc; Józef Rusteyko z Radyk; Jan Dackiewicz; Tadeusz Rusteyko z Radyk; Teodor Radyko; Karol Dackiewicz; Szymon Ratomski; Michał Pikiel z Rudzian; Franciszek Kozakowski, skarb. lid; Piotr Gineyko x z Ginejk; Józef Nawrocki x z Prejszagoły; Stanisław Kudrewicz z Żemejtkiemia x; Michał Kudrewicz x; Mateusz Nareyko z Piadź; Dominik Szopowski; parafia puńska: Tadeusz Ozorkiewicz; Onufry Obiecanowski x; Adam Piotrowicz x; Michał Jachimowicz x; Antoni Lango x; Ignacy Czerniawski x; Ignacy Klidzia x; Jan Klidzia x; Kazimierz Matusewicz x; Michał Eysmont x; Kazimierz Orłowski; Karol Krupowicz x; Daniel Hryniewicz; Franciszek Hryniewicz; Antoni Klidzia x; Tadeusz Downarowicz; Jerzy Wodeysza; Marcin Obiecanowski x; Ignacy Kuczewski ręką swą; parafia udry[j]ska; Kazimierz Krupowicz x; Antoni Krupowicz; Andrzej Jankowski x; Tomasz Niecuński x; Mateusz Niecuński x; Józef Niemczanowski x; parafia balwierzyska: Adam Ligęza; Ignacy Ligęza; Józef Paszkiewicz; Jakub Dowgird; Franciszek Dowgird x; Leon Gębicki x; Kasper Gębicki x; Adama [sic] Sałatowicz; Jakub Dzingielewski; Tomasz Narwid; Jerzy Narwid x; Antoni Narwid x; Jan Groński x; Piotr Groński; Jakub Szczesnowicz; Bartłomiej Rumbowicz x; Adam Zdanowski; Jakub [102] Paculewicz x; Adam Łukomski x; Jan Krupski; Dominik Micewicz x; Ignacy Pieslak x; Michał Andruszkiewicz x; Bonifacy Żyliński x; Michał Maliszewski x;

Florian Klidzia; Wincenty Wołczesa x; Antoni Klidzia x; Wincenty Kagiel x; Wincenty Żyliński; Stefan Hebrowski; parafia rumbawicka: Ignacy Dobkiewicz; Antoni Dobkiewicz; Wincenty Chodikin; Mateusz Dubrawski x; Andrzej Jacuński ; Tadeusz Chodikin; Tomasz Nawicki; Wawrzyniec Chodikin; Józef Junowicz; Bonawentura Nowicki; Józef Bobrowicz; Dominik Wichert x; Jan Wichert x; Antoni Walentynowicz; Antoni Mordas; Ignacy Wierzbowski; Antoni Poraiecki x; Maciej Krypowicz x; Jan Nawicki; Maciej Husiło x; Jan Husiło x; Karol Iwaszkiewicz x; Józef Iwaszkiewicz; Jan Kamiński; Antoni Iwaszkiewicz; Kazimierz Dąbrowski; Jan Kulikowski x; Ignacy Jakubowski; Win[centy] Klidzia x; Tadeusz Dobrzyński x; Michał Bobrowicz x; Antoni Karwowski; Józef Karwowski x; Marcin Radziwiłłowicz x; Ignacy Andruszkiewicz x; Marcin Joteyko x; Jakub Byliński; Jan Zaleski x; Ignacy Jawczyc x; Jerzy Kiewlicz x; Adam Gieysztor; Józef Gieysztor x; parafia puńska: Jan Kuszel *m.p.*; Józef Kuszel x; Adam Downarowicz; Józef Matuszewicz; Mateusz Giedgowicz; Józef Strawiński; Michał Hrynkiewicz; Jakub Hrynkiewicz; Mateusz Hrynkiewicz x; Tadeusz Mackiewicz; Augustyn Mackiewicz; Maciej Downarowicz; Wincenty Downarowicz x; Tadeusz Downarowicz x; Franciszek Downarowicz; Benedykt Jacuński; Józef Jacuński; Mateusz Stacewicz x; Stanisław Dawgielowicz; Michał Piotrowicz x; Marcin Budrewicz x; Jan Budrewicz x; Michał Niemiro; Michał Klinowicz z Saweczan; Jan Sadzewicz x z Towian; Ludwik Cellary, kom. pow. kow. [102v] z Dowołgowicz; Antoni Stankunowicz z Mikańców; Andrzej Szablewicz z Weszeyk; Paweł Nareyko z Piadź; Bonifacy Skirgayło z Prejszagoły; Michał Gineyko x z Ginejk; Piotr Gineyko x z Ginejk; Antoni Tędziagolski; Stanisław Kudrewicz z Żemejtkiemia; Michał Kudrewicz z Żemejtkiemia; Mateusz Noreyko z Piadź; Stanisław Chrystowski z Szatyjów; Antoni Sokołowski z Szatyjów; Mateusz Junowicz x z Piadź; Antoni Pietraszewicz x z Żegowicz; Antoni Szatyński; Piotr Owsiany; Michał Jagientowicz; Jan Szatyński z Szatyjów; Wincenty Pietkiewicz z Seybut; Benedykt Kojalański x z Piadź; Antoni Pietraszewicz z Żegowicz; Maciej x z Żegowicz; Adam Dragat z Pacun; Mateusz Junowicz x z Piadź; Ignacy Stawski z Boniszek; Onufry Wimbor, por. pow. kow.; Jan Olechnowicz, por. kow.; Józef Dowiat; Tadeusz Markowski z Prysun; Franciszek Woyciechowski; Jan Wązot z Drąsejk; Adam Stankunowicz; Zygmunt Trakin; Michał Trokin z Bohusz; Bałtomial Gierdziewski x; z Żegowicz; Antoni Surwiłło z Andruszkańc; Stanisław Okmiański; Adam Okmiański z Łakiszek; Jan Sztabowicz z Kopl x; Jerzy Romaszko; Szymon Romaszko; Stanisław Romaszko x; Józef Romaszko x z Żemejtkiemia; Nikodem Szablewicz; Andrzej Szablewicz z Weszejk; Jerzy Skirgayło; Józef Steygwiłło x; Antoni Rudziewicz; Onufry Rudziewicz x z Żemejtkiemia; Józef Dowgird; Wincenty Dowgird x z Grynkiszek; Jan Nartowt x z Wimbor; Antoni Tomaszewski x z Saweczan; Ignacy Witkowski x z Piadź; Dominik Eymont; Marcin Sobolewski; Mateusz Sobolewski; Karol Sobolewski x ; Antoni Sobolewski x; Tadeusz Sobolewski x z Sejbut; Fr[anciszek] Sobolewski [103]; Mateusz Sobolewski x; Jakub Narkiewicz x; Antoni Raczkowski x z Narkuńców; Mateusz Antonowicz x; Dominik Antonowicz x z Sejbut; Mateusz Koryzna x; Michał Trokin z Bohusz; Jerzy

Wersowski z Orystowa; Józef Dowiat; Jerzy Woytkiewicz x; Jakub Narbut x; Franciszek Narkiewicz x; Stanisław Lisowski x z Ginejk; Adam Dragat x; Adam Żebrowski z Szyłan; Józef Kozakowski, rotm. kow.; Józef Żebrowski x; Jerzy Poniatowski; Adam Okmiański; Benedykt Noreyko; Onufry Radziwiłłowicz x; Franciszek Szatyński; Dow. Obakiewicz; Franciszek Chrystowski; Michał Chrystowski; Antoni Chrystowski; Antoni Józef Jachimowicz, rotmistrz br.; Jan Martusewicz z Bohusz; An. Rudzewicz z Wiciuk; Ignacy Stankiewicz z Wiciuk; Ignacy Stawski; Józef Dackiewicz z Rudyk; Józef Czerniewicz; Mikołaj Dackiewicz x; Józef Jakub Wiścicki x; Józef Szatyński x; Antoni Radziwiłłowicz; Józef Mickiewicz z Ejgirgola x; Antoni Tański; Jan Dackiewicz x; Jerzy Pawłowicz; Michał Łakowicz x; Dawid Goylewicz; Jan Palczyński x; Jerzy Siemaszko; Jan Ibiański; Mateusz Gineyko; Antoni Romaszko; Wincenty Lugayło; Stanisław Urbanowicz; Michał Zwycewicz; Jakub Bernatowicz; Józef Rudzieniski; Tadeusz Swiniarski; Wincenty Jakubowski; Franciszek Pietkiewicz; Józef Pietkiewicz; Kazimierz Pietkiewicz; Antonii Wnorowski x; z Jagintowicz: Onufry Rudzewicz; Jan Stankiewicz x; August Sokołowski; Kazimierz Zasztowt x; Józef Wocianiec; Jakub Rakiewicz; Adam Iwanowski x; Nikodem Mackiewicz z Antogiń; Jan Steygwiłło z Żemejtkiemia; Michał Zwycewicz; Jerzy Lugayło x; Kazimierz Stawski x; Kazimierz Jackiewicz; Kasper Eygird x; Antoni Rudzewicz; Antoni Szatyński; Michał Jagintowicz z Szatyjów; Tadeusz Szwarz z Pieszkowczyzny; [103v] Józef Dymśa; Tomasz Pacewicz ręką swą; Jan Roszczewski; Władysław Staszewicz; Dominik Stankiewicz z Uszkop; Stefan Draseyko x; Jucuny: Antoni Kulwieć x; Mateusz Romanowski; Kople: Franciszek Dowgird; Jan Mongin; Joachim Mongin; Joachim Mongin [sic]; Gojlusze: j.p. Franciszek Dobkiewicz x; Michał Pacewicz x; Józef Pacewicz x; Franciszek Pacewicz; Antoni Pacewicz; Piotr Dauksza x; Franciszek Stradomski x; Józef Witkowski; Karol Nareykowicz; Adam Nareykowicz; Adam Tomkiewicz; Antoni Tomkiewicz; Szymon Andruszkiewicz x; Marcin Radykiewicz x; Antoni Ludkiewicz; Antoni Ludkiewicz; [sic] Jan Łabunowski; Fabian Łabunowski x; Onufry Dauksza; Leon Dauksza; Ignacy Mingayło; Satkuny: Piotr Jagiełłowicz; Jan Grzybowski; Pupkule: Władysław Romanowski x; Łakiszi: Stanisław Okmiański; Adam Okmiański x; Szmyczki: Andrzej Tołoczko; Szymon Kulwieć; Drąsejki: Bonifacy Wązot x; Jan Wązot x; Michał Gukiewicz; Jakub Stankunowicz; Adam Stankunowicz x; Piotr Rostkowski; Nikodem Kulwieć; Andrzej Kulwieć; Michał Kulwieć x; Felicjan Kulwieć x; Szymon Giecowski; Dominik Szymkowski x; Józef Szymkowski x; Józef Rosławowicz; Radyki: Teodor Radyko; Klemens Radyko x; Franciszek Ibiański x; Nikodem Ibiański x; Karol Dackiewicz x; Jan Dackiewicz; Józef Dackiewicz x; Dawgel Dackiewicz x; Józef Dackiewicz x; Adam Downtort x; Piotr Rusteyko x; Józef Rusteyko; Tadeusz Rusteyko; Andruszkańce: Antoni Surwiłło; Józef Surwiłło x; Stefan Surwiłło x; Adam Surwiłło x; Wincenty Iszora x; Dominik Iszora x; [104] Franciszek Mogień x; Ignacy Chrystowski x; Jan Gukiewicz x; Michał Gukiewicz x; Szymon Gukiewicz x; Maciej Waszkiewicz x; Józef Waszkiewicz x; Dom[inik] Waszkiewicz x; Adam Eymont x; Jakub Stankunowicz x; Adam Stankunowicz x;

Żemejtkiemie: Jerzy Romaszko x; Szymon Romaszko x; Stanisław Romaszko x; Józef Romaszko x; Antoni Romaszko x; Tadeusz Proniewicz x; Stanisław Kudrewicz x; Michał Kudrewicz x; Jan Steygwiłło x; Wincenty Steygwiłło x; Mikołaj Paszkiewicz x; Stanisław Ibiański x; Jakub Ibiański x; Jerzy Jawoysz x; Józef Steygwiłło x; Stanisław Proniewicz x; Antoni Rakiewicz x; Antoni Steygwiłło x; Ignacy Steygwiłło x; Sorgiany: Franciszek Rakiewicz x; Jerzy Rakiewicz x; Jakub Rakiewicz x; Józef Lachowski x; Raczkuny: Stanisław Raczek x; Wisciki: Onufry Rodziewicz x; Antoni Stankiewicz x; Józef Kudrewicz x; Dominik Kudrewicz x; Antoni Dobkiewicz x; Mateusz Dobkiewicz x; Józef Kwiatkowski x; Ligmiany: Michał Bołdysz, r.p.; Gojżewka: Jan Tucewicz x; Szatyje: Józef Stawski x; Wigi: Jan Szwabowicz x; Józef Szwabowicz x; Antoni Dowiat x; Uszkopie: Dan. Stankiewicz x; Stefan Draseyko x; Antoni Kulwieć x; Franciszek Dowgird z Kopl x; z Satkuny: Piotr Jagiełłowicz x; Władysław Romanowski z Pupkul x; Łakiszi: Stanisław Okmiański; Adam Okmiański x; Smyczki: Andrzej Tołoczko x; Drąsejki: Bonifacy Wążot; Jan Wążot x; Michał Goleiewicz; Stanisław Stankunowicz x; Swolkienie: Józef Szatyński x; Bohusze: Piotr Rostkowski x; Łanczunów: Józef Gliński x; Jakub Gąsiewski x; Mateusz Narbut x; Michał [104v] Worłowski x; Szymon Januskiewicz x; Michał Kulwieć x; Felicjan Kulwieć x; Szymon Giecowski x; Dominik Szymkowski; Maciej Dobkiewicz x; Radyki: Teodor Radyko; Klemens Radyko; Franciszek Ibiański x; Nikodem Ibiański x; Franciszek Ibiański x; Karol Dackiewicz; Jan Dackiewicz x; Józef Dackiewicz x; Dangel Dackiewicz x; Józef Dackiewicz x; Piotr Rusteyko x; Adam Downtort x; Józef Rusteyko; Tadeusz Rusteyko; Andruszkańce: Antoni Surwiłło x; Józef Surwiłło x; Stefan Surwiłło; Adam Surwiłło x; Wincenty Iszoro x; Dominik Iszoro; Franciszek Mogien x; Ignacy Chrystowski; Jan Gukiewicz; Michał Gukiewicz; Szymon Gukiewicz; Maciej Waszkiewicz; Józef Waszkiewicz x; Dominik Waszkiewicz; Adam Eymont x; Jakub Stankunowicz x; Adam Stankunowicz x; Żemejtkiemie: Jerzy Romaszko; Jan Romaszko x; Szymon Romaszko; Stanisław Romaszko x; Józef Romaszko; Antoni Romaszko x; Tadeusz Proniewicz; Stanisław Kudrewicz x; Michał Kudrewicz x; Jan Steygwiłło x; Wincenty Steygwiłło; Mikołaj Paszkiewicz x; Stanisław Ibiański; Jakub Ibiański x; Jerzy Jawoysz x; Józef Steygwiłło x; Stanisław Proniewicz; Antoni Rukiewicz; Antoni Steygwiłło x; Ignacy Steygwiłło x; Sorgiany: Franciszek Rakiewicz x; Jerzy Rakiewicz x; Jakub Rakiewicz x; Józef Lachowski x; Stanisław Raczek x; Wisciki: Onufry Rodziewicz x; Antoni Stankiewicz; Józef Kudrewicz x; Dominik Kudrewicz x; Antoni Dopkiewicz; Mateusz Dopkiewicz; Józef Kwiatkowski x; Józef Kwiatkowski [sic]; Michał Bołdysz; Jan Tucewicz z Gojżewki x; Józef Stawski z Szatyjów; Wiki: Jan [105] Szwabowicz x; Antoni Dowiat; Antoni Jachimowicz rotmistrz br.; Piotr Owsiany z Szatyjów; Michał Jagintowicz z Szatyjów; Mateusz Junowicz x z Piadź; Antoni Pietraszewicz x z Żegowicz; Benedykt Koiałański x z Piadź; Maciej Koczan x z Żegowicz; Adam Dragat x z Pacun; Wincenty Pietkiewicz z Sejbut; Ignacy Stawski z Boniszek; Onufry Wimbor z Wimbor; Jan Olechnowicz, p.pow. kow.; Tadeusz Markowski z Peysun; Józef Dowiat x z Wik; Zygmunt Trokin z Bohusz; Jan Wążot; Adam

Stankunowicz z Drąszejk; Bałtromiej Gierdziejewski x z Tegowicz; Franciszek Woyciechowski; Antoni Surwiłło; Stanisław Okmiański z Łakiszek; Adam Okmiański z Łakiszek; Antoni Rosławowicz x z Romaszek; Józef Rosławowicz x; Jan Szwabowicz z Kopl; Jerzy Romaszko; Szymon Romaszko; Stanisław Romaszko x; Józef Romaszko x; Józef Steygwiłło x; ci z Żemejtkiem; Nikodem Szablewicz z Weseyk; Andrzej Szablewicz x; Wojciech Mątwiłł x; Jan Twirbut x; Michał Łabanowski x, ci z Antogin; Szymon Gineyko x; Kazimierz Gukiewicz x z Gineyk; Antoni Tomaszewski x; Ignacy Widkowski z Pładź x; Dominik Eymont x; Marcin Sobolewski x; Mateusz Sobolewski x; Karol Sobolewski x; Antoni Sobolewski x; Tadeusz Sobolewski x, ci z Sejbut; Franciszek Sobolewski; Mateusz Sobolewski x; Jakub Narkiewicz x, ci z Narkuńców; Mateusz Antonowicz x; Dominik Antonowicz x; ci z Seybut; Michał Trokin z Bohusz; Jerzy Werzocki z Orystowa; Józef Dowiat z Żegowicz x; [105v] Jerzy Woytkiewicz x z Jacun; Jakub Narbut x z Kikowicz; Franciszek Narkiewicz x z Okian; Stanisław Lisowski x z Ginejk; Adam Dragat x z Żegowicz; Adam Żebrowski x z Szyłan; Józef Żebrowski x z Buńc; Benedykt Nareyko z Pładź; Onufry Radziwiłłowicz x z Pładź; Franciszek Wincenty Szatyński; Michał Hrystowski; Antoni Chrystowski; Antoni Sokołowski; Franciszek Chrystowski; Antoni Szatyński z Szatyjów; Szymon Kudrewicz x; Dominik Obakiewicz; Jan Szatyński z Szatyjów; Zygmunt Eymont; Tadeusz Jagiełłowicz; Antoni Pietkiewicz; Dominik Stankiewicz; Józef Szatyński; Józef Szwaba Drąseyko; Michał Łakowicz; Władysław Downtort x; Adam Janczewski x; Adam Downtort x, ci z Boniszek; Augustyn Swolkien; Jerzy Chrzczonowicz; Symon Żukowski x; Jerzy Giek x z Ginejk; Jerzy Chrzczonowicz; Maciej Koczian x z Żagowicz; Franciszek Nareyko x z Pładź; Adam Pietraszewicz z Żegowicz; Kasper Palczyński x z Pładź; Mikołaj Łabunowski; Józef Ginielewicz; Józef Ginielewski [sic] z Żegowicz; Józef Dowgird z Grynkiszek; Wincenty Dowgird z Grynkiszek x; Józef Kozakowski, rotm. pow. kow.; Adam Łabanowski z Żegowicz; Ludwik Jagiełłowicz; Marcin Ignatowski x; Franciszek Skirgayło, r. z Prejszagoły; Jan Nartowt; Tomasz Grycik z Wimbor; Stefan Kostrowski, str. wilu.; Szaweczan; Tomasz Junowicz, r. z Pładź; Antoni Zamoyski z okolicy Szaweczan; Józef Zasimowski; Stanisław Zasimowski; Adam Koreywo z Saweczan; Jan Chrzczonowicz x; Onufry Swolkień, por. brasławski z Pładź; Ignacy Mingayło, str. pow. kow. z Użuniszek; Antoni Ossowski; Karol Mątwiłł z Antogin; Jakub Gąsiewski [106] z Dowogowicz; Andrzej Moler x z Saweczan; Franciszek Moler z Użuniszek; Michał Kulwiec x z Saweczan; Józef Downtort x z Butkun; Benedykt Wędziagolski x z Butkun; Mateusz Gineyko x z Butkun; Mateusz Dobożyński x z Butkun; Dominik Paszkiewicz x z Butkun; Andrzej Piedkiewicz z Boniszek; Stanisław Manulewicz; Wincenty Witkowski; Adam Janiczewski; Antoni Siauymowicz x, ci wszyscy z Saweczan; Maciej Jagiełłowicz x z Prejszagoły; Wincenty Proniewicz x; Piotr Syryatowicz x; Antoni Sadzewicz x z Użuniszek; Antoni Pietkiewicz x; Józef Kwiatkowski x; Jan Maczański x; Tomasz Skirgayło; Kazimierz Downtort x; Stefan Skirgayło x; Wiktory Kozakowski, ci wszyscy z Saweczan; Antoginie: Stanisław Żyliński x; Jakub Narbut x; Jan Nartowt x; Michał

Łabanowski x; Wincenty Rakiewicz x; Nikodem Mackiewicz x; Jan Twirbut x; Mateusz Żyliński x; Wojciech Mątwiłł x; Karol Mątwiłł x; Józef Mątwiłł x; Bohusław Mątwiłł x; Kazimierz Mątwiłł; Wincenty Mątwiłł; Maciej Mątwiłł x; Antoni Lugayło x; Ibiiany okolica: Jerzy Żebrowski x; Franciszek Ibiański x; Jakub Szpihalski x; Andrzej Ibiański x; Jan Drąseyko x; Jan Darewski x; Jan Ibiański x; Józef Witkowski x; Antoni Witkowski x; Stanisław Ibiański; Szymon Jęczewski x; Szymon Witkowski x; Szymon Żebrowski x; Maciej Mogin x; okolica Szyłany: Jan Ślic x; Samuel Szymański x; Antoni Kozakowski x; Adam Żebrowski x; Antoni Korgowd x; okolica Waszejki: Nikodem Szablewicz x; Michał Szablewicz x; Boniszki: Stanisław Gineyko x; Józef Stawski x; Antoni [106v] Pietkiewicz x; Tadeusz Jagiełłowicz x; Władysław Downtort x; Michał Łakowicz x; Leon Łakowicz; Stanisław Liszowski; Adam Downtort x; Andrzej Narkiewicz x; Andrzej Miedźwiecki x; Adam Janczewski x; Szymon Janczewski x; Kazimierz Downtort x; Prejszagoła: Jakub Skirgayło x; Wincenty Jagiełłowicz x; Franciszek Skirgayło x; Maciej Jagiełłowicz x; Antoni Ossowski x; Józef Nawracki x; Ginejki: Jerzy Gukiewicz x; Kazimierz Gukiewicz x; Kazimierz Iwanowski; Andrzej Gineyko x; Józef Gineyko x; Romaszki: Antoni Rosławowicz x; Józef Rosławowicz x; Wincenty Ibiański x; Ignacy Ibiański x; Michał Ibiański x; Tomasz Dobkiewicz x; Jakub Januskiewicz x; Jakub Werzychowski x; Antoni Czerniewicz x; Tomasz Olszewski x; Mateusz Doboszyński x; Tadeusz Doboszyński; okolica Piazdie: Franciszek Nareyko x; Onufry Radzwiłłowicz; Kaspel Palczyński x; Ignacy Widkowski x; Augustyn Swolkien x; Onufry Swolkien x; Szymon Żukowski x; Benedykt Nareyko x; Benedykt Koiałański x; Zygmunt Eymont x; Mateusz Junowicz x; Paweł Nareyko x; Mateusz Nareyko x; Jerzy Nareyko x; Józef Nareyko x; Jan Koiałański x; Bałtromiej Dowgiałło x; Wawrzyniec Nareyko x; Kazimierz Strebeyko x; Tomasz Pawłowicz x; Franciszek Jurewicz; okolica Żagowicze: Adam Dragat x; Jerzy Dragat x; Maciej Koczan x; Maciej Koczan; [sic] Jerzy Chrzczonowicz; Mikołaj Łabanowski; Adam Pietraszewicz; [107] Józef Dowiat x; Antoni Pietraszewicz; Józef Ginielwicz; Ignacy Koczan x; Jan Koczan x; Maciej Mątwiłł x; Mateusz Mątwiłł x; Antoni Mordas x; Szymon Chrzczonowicz; Jakub Jankowski; Józef Ruczyński; Tomasz Gudowicz; Bartłomiej Girdziejewski; okolica Szaweczany: Benedykt Roszczewski; Stanisław Roszczewski x; Adam Korewa x; Stanisław Zasimowski x; Michał Klimowicz x; Jan Chrzczonowicz x; Albert Wikiewicz x; Franciszek Moler; Andrzej Moler; Michał Kulwieć; Stefan Skirgayło x; Jan Maciański x; Antoni Tomaszewski x; Antoni Zasimowski; Tomasz Skirgayło; Adam Sołomin x; Stefan Kostrowski x; Franciszek Woyciechowski x; Piotr Romanowski x; Jerzy Tomaszewski x; Szymon Radzwiłłowicz; Jan Rafanowicz x; Wincenty Szukszta x; Pacuny: Adam Dragat; Butkuny: Jakub Gineyko x; Benedykt Wędziagolski x; Mateusz Gineyko x; Józef Downtort; Dominik Paszkiewicz; Mateusz Doboszyński x; Michał Wędziagolski x; Użuniszki: Piotr Syryatowicz x; Jan Syryatowicz; An. Szadziewicz; Mar[cin] Mingayło; Jakub Narbut x; Adam Juszkiewicz x; Mikołaj Juszkiewicz x; Wimborny: Antoni Wimbor; Ignacy Wimbor; Michał Wimbor; Jan Narbut x; Jakub Talmont x; Antoni Wimbor; Ignacy

Wimbor x; Michał Wimbor x; Jan Narbut x; Tomasz Gineyko x; Jakub Talmont; Stanisław Niwiński x; Jakub Narbut x; Jan Narbut; [107v] Michał Łabunowski x; Wincenty Rakiewicz x; Nikodem Mackiewicz x; Jan Twirbut x; Mateusz Żyliński x; Wojciech Mątwił; Karol Mątwił x; Józef Mątwił x; Bogusław Mątwił x; Józef Mątwił x; Bogusław Mątwił; Kazimierz Mątwił x; Maciej Mątwił x; Antoni Lugayło x; Jerzy Żebrowski x; Jan Drąseyko; Antoni Witkowski x; Szymon Widkowski x; Szymon Żebrowski x; Szyłany: Jan Slic x; Samuel Szyłanowski x; Adam Żebrowski x; Antoni Korgowd x; Waszejki: Nikodem Szawlewicz x; Michał Łakowicz; Adam Janczewski x; Kazimierz Downtort; Stankuny: Maciej Moler x; Prejszagoła: Jakub Skirgayło x; Józef Nawrocki x; Ginejki: Jerzy Gukiewicz x; Kazimierz Gukiewicz x; Kazimierz Iwanowski x; Józef Gineyko x; Romaszki: Antoni Rosławowicz x; Tadeusz Doboszyński x; Michał Worłowski x; Szymon Januszkiewicz x; Józef Szatyński; Benedykt Nareyko; Onufry Radwiłowicz x; Szymon Żukowski x; Jerzy Dragat x; Adam Pietraszewicz x; Józef Dowiat x; Adam Łabanowski x; Mikołaj Łabanowski; Józef Nareyko x; Antoni Rzepnik x; Jerzy Szyleykowski x; Maciej Mątwił; Antoni Mordas; Franciszek Wołk x; Piotr Roszczewski x; [108] Józef Marcinkiewicz x; Adam Koreywo; Stanisław Zasimowski x; Antoni Wilkiewicz x; Michał Kulwieć x; Franciszek Woyciechowski x; Mateusz Doboszyński x; Jerzy Tomaszewski x; Benedykt Wędziagolski x; Marcin Mingayło x; Adam Juszkiewicz x; Mikołaj Juszkiewicz x; Michał Gineyko x; Antoni Chrystowski x; Piotr Owsiany; Antoni Sokołowski x; Dominik Abakiewicz; Kazimierz Kaszewski; Franciszek Kaszewski; Jan Szatyński; Szymon Kudrewicz x; Jerzy Jurutowicz x; Ignacy Rafanowicz; Franciszek Szatyński; Franciszek Chrystowski x; Antoni Rafanowicz x; Nikodem Ibiański; Daniel Dackiewicz x; Antoni Romaszko x; Stanisław Romaszko x; Bałtromiej Linkiewicz; Ignacy Ibiański; Kazimierz Woytkuński; Michał Pikiel; Tomasz Rafanowicz; Mateusz Borewicz; Adam Iwanowski x; Tomasz Korkoz x; Franciszek Rakiewicz; Jan Dragat; Marcin Woytkuński x; Filip Lugayło; Józef Talmont; Józef Talmont [sic]; Józef Gurewicz x; Józef Romaszko; Antoni Lugayło x; Antoni Ludkiewicz; Mateusz Jurewicz; Stanisław Falkowski x; Józef Jakuszkiewicz; Michał Chrystowski x; Franciszek Stawski; Antoni Dobkiewicz; Mateusz Dobkiewicz x; Kazimierz Sanikowski x; Józef Gudkowski; Jerzy Michalkiewicz x; Antoni Witkowski; Antoni Ossowski; Wincenty Proniewicz; Dominik Stankowicz; Tadeusz Jagiełłowicz; Józef Eynisewicz [108v] Ginielowski; Józef Palczyński; Ludwik Hołub; Jakub Wyrzykowski; Ignacy Mingayło; Józef Downtort; Józef Zasimowski; Ignacy Wimbor; Antoni Zasimowski; Stanisław Zasimowski; Jan Terpiłowski; Antoni Manielewicz; Antoni Piotrowicz; Ludwik Hołub x; Antoni Janowicz x; Michał Pikiel; Andrzej Cellary; Piotr Romanowski; Maciej Biwil; Władysław Zdanowicz x; Ignacy Stankiewicz x; Tadeusz Doboszyński; Józef Waszkiewicz; Michał Gukiewicz; Michał Wążot; Antoni Czerniewicz; Tadeusz Rusteyko; Teodor Radyko; Ignacy Ibiański; Antoni Kulwieć; Szymon Rykaczewski x; Franciszek Sudnik x; Jan Klidzia x; Konstanty Koniuszewski; Dominik Koniuszewski x; Adam Rykaczewski; Maciej Rafanowicz x; Tadeusz Swinarski; Karol Dackiewicz; Franciszek Kozakowski, skarb.

lidz.; Klemens Radyko; Michał Szablewicz; Antoni Możeyko; Jakub Talmont z Wimbora; Stanisław Niwiński z Kikowicz; Michał Niemirowicz; Michał Kuriowicz; Andrzej Szablewicz x; Antoni Tędziagolski; Mateusz Borewicz x; Antoni Kulwieć x; Wincenty Iszora x; Bonifacy Wążot; Jakub Rowba; Michał Rafanowicz; Teodor Radyko; Józef Dackiewicz; Michał Piekielec; Antoni Rafanowicz; Szymon Ratomski; Józef Nawrocki; Stanisław Kudrewicz; Michał Kudrewicz x; Jan Bortkiewicz x; Mateusz Noreyko; Dominik Szopowski; Dominik Stankowicz; Tadeusz Jagiełłowicz; Zygmunt Eymont; Józef Szatyński; Antoni Pietkiewicz; [109] Władysław Downtort x; Adam Downtort x; Józef Szwaba x; Dominik Stankowicz; Szymon Żukowski x; Jerzy Guk; Maciej Koczan; Józef Ginielowicz; Adam Łabanowski; Józef Kozakowski, rotm.; Józef Dowgird z Grynkiszek; Jan Nartowt; Antoni Domaszewski x; Ignacy Witkowski; Kazimierz Mątwiła, p.k.; Adam Koreywo; Onufry Swolkien, por. pow. kow.; Adam Korewo; Antoni Manielewicz; Antoni Zasimowski x; Stanisław Zasimowski x; Józef Zasimowski x; Mateusz Doboszyński x; Antoni Siaurymowicz; Tomasz Skirgayło; Franciszek Moler; Stanisław Gineyko, mostowniczy pow. kow.; Antoni Pietkiewicz; Jan Maczański; Kazimierz Dwortort; Wiktory Kozakowski; Wincenty Orłowski, r. pow. kow.; Maciej Gawarowski; Antoni Brzozowski; Alojzy Brzozowski; Kazimierz Rewkuć, cześn. szar.; Win[centy] Hoziusz, łow. smoleński; Tadeusz Rakiewicz, r.w.sm.; Jan Slic x; Samuel Szyłański x; Adam Żebrowski; Michał Giżyński, r.p.k.; Bartłomiej Boreysza; Stefan Giżyński; Tomasz Giżyński; Antoni Kozakowski, chor. W.Ks.L.; Tomasz Racewicz; Wincenty Szukszta, rotm. pow. kow.; Antoni Abakiewicz x; Ludwik Hołub, mostow. pow. kow.; Joachim Mongin, k.; Jan Wilpiszewski, por. pow. kow.; Franciszek Wilpiszewski, r. pow. kow.; Jakub Krzczonowicz; Onufry Swolkien, por. pow. oszmiańskiego; Jakub Wyrzykowski; Kazimierz Downtort x; Andrzej Zdanowicz x; Tadeusz Jagiełłowicz [109v]; Józef Zdanowicz; Maciej Biwil; Jan Rafanowicz x; Marcin Żebrowski; Piotr Łukowski x; Michał Cellary; Jan Junowicz; Józef Cellary, kom. pow. kow.; Tadeusz Tołoczko; Andrzej Cellary; Szymon Ratomski; Michał Niemirowicz; Adam Downtort x; Wincenty Iszora; Adam Surwiłło; Józef Waszkiewicz x; Antoni Stankunowicz; Ignacy Ibiański; Jan Zdanowicz; Jan Ibiański; Tomasz Rosławowicz; Antoni Rudziewicz; Onufry Rudziewicz; Adam Stankunowicz; Antoni Stankunowicz x; Ignacy Stankunowicz x; Wincenty Mongin; Szymon Kudrewicz x; Józef Stawski x; Józef Rudziewicz; Ignacy Rafanowicz x; Jan Rafanowicz x; Antoni Szatyński; Klemens Radyko; Karol Dackiewicz; Józef Dackiewicz; Nikodem Ibiański; Dangel Dackiewicz x; Józef Rusteyko; Tadeusz Rusteyko; Józef Olszewski; Michał Rafanowicz; Tomasz Olszewski; Franciszek Chrystowski; Piotr Juniewicz x; Antoni Waszkiewicz; Ignacy Stawski; Jan Roszczewski; Antoni Pietraszewicz; Kazimierz Kaszewski; Franciszek Kaszewski; Adam Rosławowicz; [110] Antoni Dobkiewicz; Mateusz Dobkiewicz x; Michał Wążot; Jan Wążot x; Leon Łakowicz; Benedykt Noreyko x; Franciszek Piotrowski x; Michał Ibiański x; Jakub Januszewski x; Nikodem Szablewicz; Andrzej Szablewicz x; Jan Sipowicz x; Antoni Surwiłło x; Antoni Mackiewicz x; Wincenty Zdanowicz x; Maciej Żukowski; Ignacy Mingayło x; Michał

Chrystawski; Jan Chryncewicz x; Antoni Sokołowski; Jan Szatyński x; Franciszek Szatyński x; Piotr Owsiany x; Antoni Chrystowski; Stanisław Gineyko x; Józef Boreysza x; Jan Łakowicz, p.pow.kow.; Antoni Czerniewicz; Dominik Obakiewicz x; Jerzy Juratowicz x; Tadeusz Buyniewicz; Kazimierz Cellary; Wincenty Cellary; Wincenty Rafanowicz x; Onufry Dowmont x; Antoni Piotrowski; Wincenty Stańczyk; Kazimierz Kudrewicz x; Antoni Kudrewicz x; Kazimierz Iwanowski x; Maciej Meller x; Władysław Romanowski, mostow.; Karol Tędziągolski; Ignacy Drąseyko x; Jan Dackiewicz x; Szymon Żukowski x; Teodor Radyko; Maciej Dobkiewicz; Wincenty Ibiański; Adam Eymont; Maciej Waszkiewicz; Jerzy Michalkiewicz x; [110v] Kazimierz Jachimowicz x; Franciszek Ibiański; Ta[deusz] Dobuszynski x; Wincenty Piotrowski; Józef Bendziński x; parafia jeżnieńska: Ludwik Sopoćko; Łukasz Kulesza; Tadeusz Mergiewicz; Faustyn Kulesza; Michał Bielawski; Antoni Kulesza; Jerzy Kulesza *m.p.*; Wincenty Wyganowski; Wakuńce: Karol Kulesza; Stanisław Kulesza; Jakub Kulesza; Michał Chodkiewicz; Michał Królikowski; Ignacy Jakubowski z okolicy Junowicz; Antoni Modeysza x; Jakub Towłowicz x; Michał Łukaszewicz x; okolica Sakowicze: Jerzy Dymśa; Józef Dymśa; Michał Kozakowski; Antoni Kulwieć x; Poligon [sic] Liniewicz; Józef Kulwieć; Kazimierz Korkoz x; Antoni Korkoz x; Maciej Lingiewicz x; parafia dorsuniska: Antoni Sopoćko, regent gr. pow. kow.; Jakub Żylinski x; Mikołaj Rokicki x; Stefan Downarowicz x; Onufry Borysewicz; Jerzy Skorobohaty x; Maciej Skorobohaty x; Franciszek Hołochwast; [111] Antoni Downarowicz x; Jakub Byliński x; Wincenty Jezierski; Józef Borsewicz x; Jan Gutowski x; Andrzej Rozwadowski x; Justyn Jucewicz; parafia rumszyska: Jan Jagientowicz; Jerzy Agintowicz x; Ignacy Agintowicz x; Bałtromiej Boreyko x; Wincenty Boreyko; Ignacy Boreyko; Kazimierz Boreyko; Kazimierz Woytkuński; Ignacy Woytkuński; Tadeusz Kozakowski; Antoni Kowalewski x; Józef Skorwid x; Maciej Dobkiewicz x; Tadeusz Międzygorski; Tomasz Czeszkowski x; Piotr Czeszkowski x; Ignacy Kuczewski x; Mateusz Antonowicz x; Tadeusz Bortkiewicz x; Jakub Bielawski x; Teodor Bielawski x; parafia preńska: Franciszek Woronowicz; Antoni Wimbor, rotm. brasławski; Jakub Węciewicz; Zygmunt Dobkiewicz x.

186. Kredens dla chorążego kowieńskiego, 9 II 1791

Rkps LVIA SA 13807, k. 70–77v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Euzebiego Jana Zagołłowicza, komornika pow. kow., dnia 9 II 1791.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy i obywatele powiatu kowieńskiego wszem wobec i każdemu z osobna, komuby o tym wiedzieć należało, oznajmujemy tym naszym *libere electionis* kredensem, iż po obraniu w dniu 7 februarii roku bieżącego, 1791 deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., niemniej w dniu 8 *eorundem* ułatwiwszy materyi ekonomiczne powiatowe, a w dniu 9 tegoż miesiąca i roku *post ascensum* j.w. Michała Korwina Kossakowskiego, chorążego kow. na

podkomorstwo tegoż powiatu, po ogłoszeniu tedy przez j.w. marszałka kow.⁴³⁸ i po podaniu za kandydata wielmożnego Józefa Medekszy, starostę skirstymońskiego [70v] jedostajnymi głósy w mie[j]scu prawem przeznaczonym, na zamku J.K.M. kowieńskim bez żadnej od nikogo obiekcji wysokim urodzeniem i zasługami w powiecie zaszczyconego i do posług publicznych doświadczonego męża tegoż wielmożnego Józefa Medekszy, starosty skirstymońskiego za aktualnego chorążego pow. kow. obraliśmy i względem J.K.M.P.N.M. do wydania łaskawie na tenże urząd chorąski przywileju prawnie ze wszech miar obranego zalecając, przy dołączonych sufragiach obywatelskich podpisem rąk własnych utwierdzamy.

Działo się w Kownie roku 1791 februarii 9 dnia.

Ignacy Zabięłło, marszałek pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, wojewoda witebski z posesyi Mięjgan; Stanisław hrabia Tyszkiewicz, kasztelan Księstwa Żmudzkiego z posesji Balwierzyszek; Antoni Korwin Kossakowski, kasztelan inflancki z posesji Marciniszek; Adam Medeksza, wojski kow.; Janusz hrabia Tyszkiewicz; Antoni Blinstrub, podstoli i komisarz cywilno-wojskowy i porządkowy pow. kow. prezydujący; Józef Korwin Kossakowski, podczasy i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Tadeusz Szorc, cześnik pow. kow.; Mateusz Meysz-towicz, podporucznik usarski; Antoni Domeyko, mostowniczy pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Józef Kulwieć, strukczaszy pow. kow.; Nikodem Borewicz, szambelan J.K.M. sędzia Trybunału Głównego W.Ks.L.; Michał Strebeyko, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Chrapicki, [71] komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Jan Szukszta, pisarz⁴³⁹, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Stanisław Skorulski, rotmistrz pow. kow.; Stanisław Strebeyko, rotmistrz pow. kow.; Józef Kulwieć, chorąży brygady huzarskiej; Bonawentura Kulwieć, dworzanin W.Ks.L.; Wincenty Domeyko, budowniczy pow. kow.; Stanisław Skorulski; Józef Dołęga Piskorski; Dyzmas Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Józef Skalski, chorąży J.K.M.; Maciej Sołomin, rotmistrz pow. kow.; Tadeusz Gineyko, rotmistrz pow. kow.; Tadeusz Romanowski, mostowniczy pow. wiłkomierskiego; Wincenty Prusewicz, rotmistrz pow. kow.; Józef Tołoczko; Kazimierz Tołoczko, rotmistrz kow.; Euzebi Jan Zagołłowicz, komornik pow. kow.; Antoni Lugayło, porucznik kow.; Franciszek Kończa; Ignacy Purzycki, rotmistrz kow.; Adam Kognowicki, rotmistrz pow. kow.; Bonifacy Purzycki^a; Wiktory Maiewski x; Franciszek Michniewicz x; Franciszek Łabunowski x; Piotr Junowicz x; Jan Proniewicz x; Michał Wimbor, rotmistrz pow. kow.; Józef Jurewicz; Kazimierz Paszkiewicz; Michał Offman; Michał Romanowski x; Szymon Jagiełłowicz, por. pow. kow.; Szymon Dowmont; Józef Butkiewicz; Jan Draseyko; Bałtromiej Wiszniewski; Adam Dowmąt; Bałtromiej Pawłowicz; Józef Żebrowski; Marcin Szylański; Andrzej Medeksza; Andrzej Jawoysz; Józef Suchodolski; Ludwik Zasimowski; Jan Zaćmowski; Marcin Ślić; Jakub Domaszewicz x; Stanisław Syrwatowicz x;

^a Odtąd sufragia.

⁴³⁸ Ignacy Zabięłło, marszałek pow. kow.

⁴³⁹ Zapewne ziemski upicki, *Urzędnicy*, s. 491.

Józef Tomaszewski; Kazimierz Urniasz x; Tadeusz Woywocki x; Antoni Woywocki x; Antoni Darwid x; Michał [71v] Woywocki x; Józef Marcinkowicz; Andrzej Radziwiłłowicz x; Piotr Koyalański x; Mateusz Koiolański x; Józef Koiolański; Daniel Szylański x; Antoni Szylański; Adam Żebrowski; Tadeusz Ławrynowicz; Józef Kamiński; Hipolita Łabanowski x; Józef Łabanowski x; Kazimierz Łabanowski x; Benedykt Mątwił x; Jan Noreykowicz x; Wiktory Solomin; Tomasz Gudowicz x; Dominik Jasudowicz; Antoni Jurewicz; Jerzy Ibiański; Adam Grąski, szambelan J.K.M.; Adam Drąseyko; Jan Ibiański; Józef Drąseyko; Wincenty Ibiański; Szymon Wilkowski; Tomasz Ibiański; Jan Ibiański; Ignacy Orłowski; Andrzej Siawrymowicz; Franciszek Rudziański; Józef Witkowski x; Nikodem Kudrewicz; Ignacy Ibiański; Jan Ibiański x; Wincenty Byniewicz; Jan Buyniewicz x; Antoni Buyniewicz x; Dominik Iszor x; Maciej Wilamowicz; Tomasz Wilamowicz x; Jakub Wołk x; Stanisław Wołk x; Bogusław Pawłowicz x; Maciej Sewrymowicz x; Jan Sewrymowicz x; Józef Rudelewicz x; Mateusz Eygird x; Kazimierz Eygird x; Jerzy Eygird x; Maciej Eygird x; Bałtromiej Radwiłowicz x; Tadeusz Prusewicz, chorąży pow. kow.; Kazimierz Pozerski x; Michał Pawłowicz x; Jan Klockman x; Antoni Noreyko x; Jan Drowdwił x; Szymon Zelno x; Andrzej Szatyński x; Bałtromiej Witkowski; Michał Żebrowski x; Jakub Wistycki x; Marcin Witkowski x; Tomasz Witkowski x; Kazimierz Miesztowt; Józef Tucewicz; Adam Ibiański x; Ignacy Woytkiewicz; Jerzy Witkowski x; Hilarius Zerniewicz; Ignacy Ibiański; Michał Abramowicz; Józef Szatyński; Józef Michelewicz x; [72] Tadeusz Nichilewicz; Dominik Urniaż x; Jan Urniaż x; Tadeusz Nichilewicz x; Józef Stankiewicz x; Michał Proniewicz x; Kazimierz Noreykowicz x; Maciej Bilniowski x; Wincenty Draseyko; Jan Gineyko x; Józef Nichilewicz x; Tadeusz Nichilewicz x; Józef Noreykowicz x; Michał Kozakiewicz; Jan Wistycki x; Tadeusz Steygwił x; Szymon Michniewicz x; Józef Witkowski x; Michał Srepowski x; Andrzej Nichilewicz; Tadeusz Droseyko x; Antoni Iwaskiewicz x; Wincenty Butkiewicz x; Stanisław Chrystowski x; Szymon Chrystowski x; Antoni Sabecki x; Jan Goyżewski x; Jan Goyżewski x; [sic] Jan Stankiewicz x; Ignacy Stankiewicz x; Antoni Siawrymowicz x; Jan Noreykowicz x; Maciej Waszkiewicz x; Jakub Kudrewicz x; Andrzej Steygwił x; Jerzy Stacewicz x; Ignacy Rudelewicz x; Maciej Ibiański; Jerzy Wołk x; Adam Rymowicz x; Maciej Pawłowicz; Jerzy Pietkiewicz x; Paweł Jurewicz; Marcin Budrewicz; Maciej Kroklewski x; Józef Krokliński x; Michał Orłowski x; Józef Szynkowski x; Franciszek Syryatowicz x; Antoni Jagiełowicz; Karol Jagiełowicz; Maciej Rymowicz x; Tomasz Klaczkowski x; Franciszek Dowgirtt x; Jan Turczyński x; Dominik Krzywicki x; Jan Ibiański x; Jan Kirbutt x; Mateusz Kimontt x; Szymon Jawoysz x; Antoni Jawoysz x; Maciej Koreywo; Florian Korewo x; Mateusz Buynowski x; Antoni Szatyński x; Tadeusz Falkowski x; Tomasz Falkowski x; Mateusz Pawłowski x; Mateusz Żelno x; Wincenty Medeksza x; Józef Worłowski; Ignacy Czerniewicz x; Dominik Worłowski; Antoni Mickiewicz x; Jan Buyniewicz x; Jan Kimontt x; Andrzej Ibiański; Jerzy Goylewicz x; Benedykt Goylewicz x; Jan Goylewicz; Tomasz Zelno; Józef Droseyko; Adam Droseyko [72v] x; Jan Medeksza; Dominik Medeksza; Antoni Medeksza;

Kazimierz Pozerski x; Stanisław Pozerski x; Józef Pozerski x; Andrzej Mackiewicz; Wincenty Żebrowski x; Antoni Meler x; Jakub Meler x; Adam Medeksza; Franciszek Medeksza; Jerzy Wołkowicz x; Adam Raiuniec; Ignacy Bortkiewicz; Józef Droseyko; Adam Droseyko x; Jan Mimoński x; Micha[ł] Eyczun; I. Ibiański; Wawrzyniec Medeksza; Jakub Suchodolski; Michał Sacewicz; Kazimierz Eymąt; Józef Eymąt; Antoni Steygwiło; Ignacy Jagiełłowicz; Piotr Jagiełłowicz; Jan Eyczun; Adam Worłowski; Adam Witkowski; Maciej^b Dackiewicz; Antoni Ibiański x; Adam Łabanowski; Adam Ibiański x; Jan Ibiański x; Wincenty Ibiański x; Antoni Nichilewicz x; Jan Wistycki; Onufry Wirbycki x; Tadeusz Wistycki x; Benedykt Radwiłowicz x; Jan Steygwił; Ignacy Steygwiło; Symon Witkowski x; Tadeusz Ibiański x; Wincenty Steygwiło x; Mikołaj Paszkiewicz; Michał Urniaż x; Szymon Gineyko x; Chryzostom Juskiewicz; Jerzy Draseyko x; Franciszek Chrystowski; Michał Chrystowski x; Mateusz Dackiewicz x; Szymon Kudrewicz x; Józef Kudrewicz; Stanisław Chrystowski x; Dominik Abakiewicz x; Tadeusz Romeyko x; Szymon Chrystowski x; Piotr Kudrewicz x; Aleksander Czerniewicz x; Stanisław Ibiański x; Jakub Ibiański x; Andrzej Steygwiło x; Szymon Zełno x; Bartłomiej Pietkiewicz x; Szymon Pietkiewicz x; Michał Gineyko x; Jan Palczyński x; Piotr Gineyko x; Maciej Waszkiewicz x; Adam Eymątt x; Kazimierz Eymątt x; Dominik Iszoro x; Adam Szerwiło x; Piotr Urniasz x; Antoni Pietkiewicz x; Michał Treydano; Maciej Giżyński; Stanisław Stankiewicz; Karol Szpihalski; Piotr Nareyko; Ignacy Buywid; Bonifacy Pietkiewicz; Jan Kulwieć, rotmistrz pow. kow.; Józef Kulwieć, [73] rotmistrz pow. kow.; Onufry Kulwieć, mostowniczy⁴⁴⁰ pow. kow.; Józef Surwiłło; Kazimierz Kudrewicz; Antoni Kudrewicz; Antoni Dackiewicz; Jerzy Dackiewicz; Mikołaj Sadzewic; Jan Sadzewic x; Bartłomiej Bogdanowicz x; Antoni Wołk x; Maciej Rakiewicz x; Maciej Michniewicz; Teodor Rukuyza; Bonawentura Martusewicz x; Józef Martusewicz; Franciszek Borewicz x; Jakub Borewicz x; Jan Gottowt; Antoni Dawiatt x; Antoni Dragatt; Jerzy Dragatt x; Jerzy Gieczy; Tadeusz Dragatt x; Michał Zwicewicz; Jan Pogirski; Błażej^c Narkiewicz; Tadeusz Stankonowicz; Antoni Stankonowicz x; Stanisław Stankonowicz; Jan Stankonowicz x; Wincenty Stankonowicz x; Jerzy Narkiewicz x; Kazimierz Narkiewicz x; Ignacy Zakowicz; Piotr Waszkiewicz x; Józef Dyrmałt x; Tomasz Szeweczanski x; Józef Strebeyko x; Józef Stankonowicz x; Franciszek Łukaszewicz x; Antoni Budrewicz x; Antoni Buywid; Jakub Burba, dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Nikodem Kulwieć x; Adam Kulwieć; Bartłomiej Strebeyko x; Bonifacy Strabeyko x; Ignacy Strabeyko x; Kajetan Zaborski; Adam Nacewicz; Józef Michniewicz; Jan Michniewicz x; Mateusz Kalendo x; Nikodem Okmiański x; Szymon Okmiański x; Jan Ruczyński x; Franciszek Małwiłł x; Bałtromiej Rymowicz x; Antoni Sudyk; Józef Sudyk x; Adam Nacewicz; Jan Orłowski; Jerzy Stankiewicz x; Stanisław Skorulski x; Antoni Mongirtt x;

^b Imię przepawione, słabo czytelne.

^c Imię przepawione, nieczytelne.

⁴²³ Raczej mostowniczy.

Józef Oliszewski x; Wincenty Stańczyk; Kasper Eymątt; Jan Bukowski x; Fabian Wołk x; Adam Gągił x; Józef Kulwieć x; Dominik Sudyk; Antoni Strebeyko; Andrzej Sudyk; Adam Pietraszewicz; Stanisław Dyrmałt x; Franciszek Brzezyński x; Tadeusz Dyrmont x; Józef Wasilewski x; Mateusz Mątwił x; [73v] Mikołaj Dowiad x; Bałtromiej Pietraszewicz; Tomasz Romaszko x; Piotr Rosławowicz, porucznik kow.; Jerzy Domaracki x; Bartłomiej Gabryałowicz; Maciej Gierdzielewski x; Michał Siemaszko x; Tadeusz Opanowicz x; Franciszek Siemaszko, rotm. pow. or[szańskiego]; Stanisław Pogirski; Józef Kulwieć, chorąży brygady petyhorskiej; Tadeusz Medeksza, rotmistrz pow. kow.; Maciej Andruszkiewicz; Antoni Nacewicz x; Tadeusz Januszewski x; Maciej Chryszczewicz; Jan Narbutt x; Michał Lisowski; Andrzej Zaleski, r.w.s.; Tadeusz Ibiański x; Andrzej Ibiański x; Jen Gineyko; Joachim Eymątt; Franciszek Bartoszewicz x; Tomasz Dobkiewicz x; Jan Skulski; Jan Jagiełłowicz; Michał Noreyko x; Stanisław Goszowski x; Tadeusz Kulwieć; Adam Woiewocki x; Ignacy Skirgały; Jan Witkowski; Michał Rafanowicz x; Stefan Rafanowicz x; Kazimierz Woywucki; Jan Roszczewski; Kazimierz Ginielewicz; Jerzy Woiewocki x; Jerzy Pietraszewicz x; Szymon Gineyko x; Jan Maruszewski x; Bałtromiej Gineyko x; Andrzej Czyż; Justin Głębocki; Józef Hoffman x; Salomon Tarwitt x; Adam Mickiewicz x; Szymon Szawaczański x; Stanisław Mackun; Dominik Gineyko x; Tadeusz Zaięczkowski x; Dominik Ibiański; Paweł Jagiełłowicz; Ignacy Mineyko; Ignacy Ibiański; Adam Bohdanowicz; Antoni Gineyko; Tadeusz Rymowicz x; Wincenty Rymowicz x; Szymon Rymowicz x; Jan Rymowicz x; Adam Rymonowicz x; Kazimierz Matuszewicz x; Adam Juniewicz x; Jan Noreyko; Samuel Raffanowicz x; Michał Woywocki x; Jan Mickiewicz x; Michał Anusowski x; Maciej Szyłakowski; Kazimierz Łukaszewicz x; Stanisław Kozłowski; Michał Pacewicz; Jerzy Woyzgałło [74] x; Ludwik Petelczyc x; Kazimierz Kulwieć; Józef Petelczyc x; Jan Niekrasz x; Ignacy Dąbrowski x; Michał Eyczun x; Tadeusz Eystont x; Bartłomiej Mackiewicz x; Ignacy Siemaszko x; Andrzej Wołk x; Jakub Zelno x; Jerzy Twirbutt x; Maciej Żuromski; Michał Kasperowicz; Onufry Butkiewicz; Ignacy Petelczyc x; Jakub Rymowicz, rotmistrz pow. kow.; Bartłomiej Koczan x; Jan Gineyko x; Maciej Dofftort x; Mateusz Jankowski x; Józef Gukiewicz x; Tadeusz Kulwieć x; Bonawentura Marcinkiewicz x; Izydor Freys x; Florian Gukiewicz x; Dyonizy Szteyna, skarbnikowicz pow. brasławskiego; Stanisław Talwaszewicz x; Maciej Gineyko x; Jan Junowicz x; Józef Kozakiewicz x; Józef Zwycewicz; Ignacy Talwaszewicz x; Mikołaj Dowiad, rotmistrz woj. trockiego; Antoni Wierzbowicz x; Antoni Michalkiewicz x; Adam Botkiewicz x; Ludwik Tyszko x; Piotr Dyrmałt; Antoni Pacewicz; Tadeusz Eymątt; Maciej Streybeyko; Ignacy Kulwieć x; Ignacy Turkiewicz; Kazimierz Jagiełłowicz; Andrzej z Jagiełło Jagiełłowicz; Tadeusz Jagiełłowicz; Jakub Jagiełłowicz x; Jan Jagiełłowicz x; Wincenty Bobrewicz; Piotr Jagiełłowicz x; Marcin Rymsza; Adam z Jagiełło Jagiełłowicz; Karol Romanowski x; Szymon Szyleykowski x; Stanisław Bobro[w]icz x; Józef Januszewski x; Józef Toloczko; Jan Kulwieć x; Jan Osoliński x; Szymon Zako[w]icz x; Jakub Jankowski x; Adam Eymątt x; Jerzy Kulwieć x; Jan Telwaszewicz x; Wawrzyniec Jeleniewski x; Ludwik Taraszkiewicz x; Wincenty

Dowgiert x; Michał Romanowski x; Mateusz Romanowski; Michał Gineyko x; Jan Guderewicz x; Felicjan Junowicz x; Józef Junowicz; Wincenty Junowicz; Jerzy Noreyko; Antoni Witkowski; Andrzej Szatyński *m.p.*; Stanisław Rymowicz; Adam Bochdziewicz x; Antoni Mordas x; Michał Rudziański; Szymon Łako[w]icz; Adam Sadziewicz x; Józef Dobożyński x; Dominik Życzewicz x; Jakub Jusudowicz x; Piotr Siawrymowicz x; Mikołaj Romanowski; [74v] Antoni Gilnelewicz x; Teodor Szymkowski; Franciszek Wocianieć; Stefan Grzymayłowski; Józef Grzymałowski x; Józef Dowiad; Maciej Rzepnik; Tadeusz Satkiewicz; Piotr Dymśa, por. J.K.M.; Piotr Tuszkiewicz x; Maciej Mągni x; Szymon Satkiewicz x; Zygmunt Giebulewicz x; Symon Gierulewicz; Tadeusz Gerulewicz x; Franciszek Powąła Jankowski; Józef Twirbutt; Andrzej Nartot x; Aleksander Żabinski x; Wincenty Barasnowski x; Mateusz Wierzbowski x; Michał Tucewicz; Dominik Szatyński; Kazimierz Szatyński; Benedykt Łukomski x; Maciej Mickiewicz; Kazimierz Gug x; Antoni Eymąt x; Felicjan Kulwieć x; Adam Chalecki x; Mikołaj Gabryłowicz x; Mikołaj Jankowski x; Tomasz Skirgayło; Piotr Skirgayło x; Ignacy Labuński x; Jerzy Gineyko x; Józef Borewicz x; Michał Dowtort x; Adam Martusewicz x; Onufry Draseyko x; Józef Mągień x; Maciej Gineyko; Andrzej Bakiewicz; Jakub Dackiewicz; Dawid Mackun; Domazy Dowiad; Antoni Jagientowicz x; Wincenty Jagientowicz x; Wincenty Dobkiewicz x; Józef Wocianieć x; Antoni Pawłowicz; Tomasz Kozakiewicz; Jan Kozakiewicz x; Onufry Januszewski x; Ignacy Gineyko x; Kazimierz Ugiański x; Leon Dobkiewicz x; Kazimierz Woytkuński x; Ambroży Mackiewicz x; Bartłomiej Mackiewicz x; Jan Witkowski x; Wincenty Guczyński x; Stanisław Piotrowski x; Józef Piotrowski x; Józef Iwanowski x; Michał Kamiński x; Tadeusz Rukuyza x; Maciej Silicki x; Józef Zaleski x; Antoni Zaleski x; Jan Libiński x; Kazimierz Mackiewicz x; Józef Żebrowski; Michał Pogirski x; Marcin Mimoński x; Mateusz Dowiad x; Antoni Zaleski; Józef Dobużyński x; Woyciech Dyrmełło; Adam Okmiański; Józef Mackun x; Tadeusz Buywid x; Mikołaj Bohdanowicz x; Michał Raiecki x; Andrzej Takszewicz; Jakub Jakszewicz x; [75] Antoni Kulwieć x; Adam Żebrowski; Andrzej Radywiłłowicz x; Jacek Bortkiewicz x; Jan Iszora; Jan Raczkowski; Józef Dowołgo x; Tadeusz Goliński x; Józef Offman x; Tadeusz Morawski x; Antoni Jagiełłowicz x; Bartłomiej Pietkiewicz x; Tomasz Piewels x; Jerzy Terpiłowski x; Tadeusz Bogdanowicz x; Szymon Dackiewicz x; Józef Sudyk x; Stanisław Sadziewicz; Mikołaj Rymowicz x; Benedykt Rymowicz x; Antoni Laudański x; Wincenty Rymowicz x; Józef Nawrocki x; Józef Wismąt; Adam Wołk; Jerzy Tanilewicz x; Ignacy Jagiełłowicz; Antoni Janowicz; Stanisław Syriatowicz; Maciej Rakiewicz x; Maciej Ibiański; Maciej Kirklewski; Józef Wilamowicz; Antoni Minat x; Józef Kirklewski x; Adam Borysewicz; Wincenty Mingayło; Ignacy Rudolewicz; Jerzy Wołk; Mateusz Wilamowicz; Franciszek Syriatowicz; Adam Gineyko x; Adam Rymowicz; Antoni Lahowicz x; Józef Butkiewicz x; Tadeusz Gineyko x; Jan Wendziagolski x; Szymon Gineyko x; Franciszek Dauksza x; Jan Dowtort x; Andrzej Wilamowicz; Kazimierz Anusowski; Adam Girbut, r.x.; Andrzej Sztyński x; Andrzej Szawrymowicz; Marcin Butkiewicz; Józef Iwanowski; Jerzy Borowski; Adam Dąbrowski; Michał Urniasz x;

Tymoteusz Zełna x; Wincenty Wimbor; Jan Proniewicz; Jan^d Turczyński; Tadeusz Urniasz; Jerzy Urniasz x; Antoni Talmunt; Adam Lokiański; Wawrzyniec Budkiewicz x; Mikołaj Legiałowicz x; Szymon Jawoysz x; Antoni Jawoysz x; Dominik Krzywicki; Stanisław Woydad; Jan Dowtort; Antoni Nacewicz; Antoni Drąsejko; Kajetan Regis; Michał Goylewicz; Maciej Janczewski; Jerzy Wilmen; Stanisław Piotrowicz; Mateusz Pietkiewicz; Wincenty Okmiański; Adam Dowmąt; Maciej Dowmąt; Hilary Dowmąt; Maciej Bilanowski; Maciej Mickiewicz; Józef Stankiewicz; Mateusz Kimont; Aleksander Tetrzeiewski; Kazimierz Urniasz, por. pow. kow.; Ignacy Urniasz, [75v] por. pow. kow.; Ignacy Urniasz x; Dominik Urniasz x; Jerzy Urniasz x; Tadeusz Urniasz; Jan Kozakiewicz; Tadeusz Drąsejko; Karol Olszewski, chorąży usarski; Jan Giedwagi; Dominik Waszeyko; Antoni Kondracki x; Wincenty Waszeyko; Stefan Waszeyko; Józef Waszeyko; Symon Lugayło; Adam Gineyko; Antoni Talmontt; Kajetan Regis; Franciszek Lugayło; Jakub Lugayło x; Piotr Lugayło x; Józef Miłosz x; Jakub Siemaszko; Tadeusz Jawoysz x; Antoni Jawoysz; Antoni Abakiewicz x; Stanisław Abakiewicz; Jacek Abakiewicz x; Onufry Abakiewicz; Antoni Werbowski; Tadeusz Samotyka; Józef Juszkiewicz, klucznik pow. kow.; Benedykt Łabanowski; Adam Łabanowski; Franciszek Łabanowski; Antoni Łabanowski; Jan Droseyko; Jan Medeksza; Kajetan Żebrowski; Adam Worłowski; Jan Sudyk x; Stanisław Chrystowski x; Michał Jawoysz; Jan Wencewicz; Kazimierz Kudrewicz; Adam Witkowski; Ignacy Woytkiewicz; Wincenty Buyniewicz; Józef Stawski, r.pow.kow.; Ignacy Stawski, r.s.; Maciej Jagiełowicz; Jan Jagiełowicz; Jan Kimentt; Jakub Raczko; Józef Stradomski; Tadeusz Michniewicz x; Symon Dowmont; Tadeusz Wasilewski x; Józef Wilkowski x; Jan Gineyko x; Wiktory Stareczyński, katolik; Antoni Sebecki x; Kazimierz Noreykowicz x; Michał Kozakiewicz x; Jan Kozakiewicz x; Wincenty Dreseyko; Mateusz Jakubowski x; Kazimierz Urniaż x; Jan Urniaż x; Antoni Stobaczyński x; Szymon Michniewicz x; Antoni Iwaskiewicz x; Piotr Kimąt x; Antoni Skirgayło; Dominik Jasudowicz x; Tomasz Klaczkowski x; Jan Wiścycki x; Józef Surwiłło; Tadeusz Koiolański x; Adam Drąsejko; Antoni Radwiłowicz x; Antoni Kudrowicz x; Franciszek Nichelewicz x; Jerzy Ibiański x; Adam Ibiański x; Jan Goyżewski x; Michał Żebrowski x; Bartłomiej Witkowski x; Tomasz Witkowski x; Marcin Witkowski x; [76] Jerzy Witkowski x; Jerzy Ibiański; Andrzej Ibiański x; Piotr Szarkowski; Krezostom Juszkiewicz, exklucznik kow.; Szymon Zelno x; Kazimierz Paszkiewicz; Andrzej Zdanowicz; Michał Worłowski x; Franciszek Zdanowicz; Jerzy Dobkiewicz x; Mateusz Buynowski x; Jerzy Goylewicz x; Maciej Waszkiewicz x; Marcin Slidz; Tomasz Kondracki x; Tadeusz Minaugowicz x; Bartłomiej Kimont x; Jerzy Brozgint x; Jerzy Baranowski x; Antoni Kontracki x; Michał Romanowski x; Dominik Urniaż; Jan Ibiański; Andrzej Medeksza x; Maciej Sobolewski x; Wincenty Goylewicz; Jerzy Gineyko x; Antoni Jurewicz; Antoni Iwanowski x; Andrzej Ibiański x; Stanisław Eyczun x; Szymon Witkowski x; Adam Eymąt; Józef Żebrowski x; Ignacy Dąbrowski x; Kazimierz

^d Imię zamazane.

Mirentowtt; Kazimierz Eyzan; Jan Woytkiewicz; Jan Buyniewicz; N. Szyłański; Józef Drąseyko; Michał Szopowski; Jakub Domaszewicz; Kazimierz Pozerski; Jerzy Kimątt; Józef Suchodolski; Michał Kasperowicz; Antoni Jagiełłowicz; Antoni Moler x; Józef Szatiński; Stanisław Syreytowicz x; Jerzy Eygirt x; Paweł Korey-wicz; Józef Kamiński; Tadeusz Prusewicz; Antoni Narkiewicz x; Jerzy Worław-ski x; Jerzy Ibiański x; Józef Michellawicz x; Józef Wistycki x; Maciej Koreywa x; Tomasz Falkowski x; Tadeusz Stegiwł x; Michał Abramowicz x; Andrzej Jawoz x; Ludwik Tereskiewicz x; Jerzy Woiczen x; Franciszek Rakiewicz x; Bartłomiej Pawłowicz x; Dominik Krzywicki x; Adam Dowmunt; Maciej Juskiewicz; Kazi-mierz Dackiewicz; Michał Eyczun; Mikołaj Paszkiewicz; Jerzy Wołotkowicz x; Michał Proniewicz x; Jerzy Dackiewicz; Maciej Andruszkiewicz; Józef Toma-szewski; Kacper Jędwiłło; Mateusz Dackiewicz; Jakub Moler x; Felicjan Kulwieć; Jerzy Drąseyko x; Feliks Goylewicz x; Józef Wismątt; Józef Noreykowicz x; Domi-nik Urniaż x; [76v] Jerzy Jagiełłowicz x; Jakub Finko x; Józef Worłowski; Win-centy Czerniewski; Andrzej Michilewicz; Wincenty Ibiański; Jan Godwoyz; Antoni Ornat; Ignacy Urniaż; Józef Laurynowicz; Józef Marcinkiewicz x; Józef Michile-wicz x; Franciszek Bartoszewicz x; Stanisław Chrystowski x; Jerzy Stankiewicz x; Ignacy Ibiański; Maciej Iwanowicz x; Ignacy Czerniewicz x; Ignacy Orłowski x; Maciej Iwanowski x; Józef Stawski x; Ignacy Stawski x; Chryzostom Juszkiwicz; Wiktory Stankiewicz x; Ignacy Stankiewicz; Ignacy Stawski; Benedykt Rymkie-wicz x; Michał Juzkiwicz x; Adam Juzkiwicz; Tadeusz Domontt; Józef Budkie-wicz; Maciej Juskiewicz; Wawrzyniec Budkiwicz x; Adam Dowmątt; Maciej Dowmątt x; Bartłomiej Dowmątt x; Ignacy Juszkiwicz; Kasper Juszkiwicz; Antoni Talmontt; Jerzy Zylinowski; Andrzej Wencewicz; Stanisław Pietkiwicz; Tadeusz Chrzczono[w]icz; Szymon Dąbrowski; Jan Jagiełłowicz; Nikodem Czoł-kie[w]icz; Krzysztof Kontowski; Maciej Jagiełłowicz x; Jan Anusowski x; Bene-dykt Anusowski x; Mikołaj Downtort x; Szymon Anusowski x; Kazimierz Anu-sowski x; Mikołaj Jagiełłowicz; Bartłomiej Skirgayłło; Hiacynty Wrymo[w]icz; Fabian Rakiewicz x; Maciej Rymwit x; Tadeusz Falkowski x; Jerzy Falkowski x; Szymon Urniaż; Ksawery Regis x; Stanisław Butkiwicz x; Fabian Szabuniewicz; Adam Truskowski x; Kazimierz Łabanowski x; Józef Truskowski; Franciszek Syratowicz; Sebastyan Falkowski x; Bonawentura Downtort; [77] Piotr Syryato-wicz; Stanisław Jurgiewicz; Jan Suryatowicz; Józef Radziwiłowicz; Adam Wołk; Bartłomiej Wilamowicz; Mateusz Wilamowicz; Franciszek Wilamowicz x; Ignacy Downtort x; Ignacy Wilamowicz; Onufry Wimbor; Wincenty Wimbor; Tadeusz Wimbor; Kazimierz Wimbor; Wincenty Dauksza; Józef Laurynowicz; Stanisław Janowicz; Adam Borysowicz; Aleksander Borysowicz; Bernard Borysowicz; Domi-nik Ibiański x; Tadeusz Ibiański x; Jerzy Ibiański x; Adam Lokański; Maciej Rakiewicz; Tomasz Rakiewicz; Antoni Wiszniewski, [77v] por. Księstwa Żmudz-kiego x; Wincenty Woytkiewicz x; Antoni Urniaż x; Dominik Jawoysz x; Stani-sław Jotkiwicz x; Jakub Jotkiwicz x; Adam Wilamowicz.

187. Kredens dla rotmistrza kowieńskiego, 9 II 1791

Rkps LVIA SA 13807, k. 49–50v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Józefa Szaniawskiego, strażnika brzeskiego, dnia 9 II 1791.

My, urzędnicy ziemscy i grodzcy, szlachta i rycerstwo, obywatele powiatu kowieńskiego wszem wobec i każdemu z osobna oznajmujemy tym naszym kredenso-nalnym listem, mianowicie j.o.j.w.w.i.p. obywatelom kraju polskiego i W.Ks.L., iż na mocy prawa i konstytucjów W.Ks.L. służących przystąpiwszy na miejscu zwyczajnym, to jest na zamku J.K.M. w powiecie kowieńskim w mieście Kownie położonym, porządkiem prawa po zagajeniu sejmików na wakujące i prawem elekcyi uległe urzędy, szczagólnie po zgodzeniu się jednomyślnym i obraniu za podkomorzego j.w. Adama Kozakowskiego, prezydującego sędziego ziem. kow., a miejscu ubylego sędziego na sęstwo j.w. Adama Meysztowicza, koniuszego i komisarza cywilno-wojskowego pow. kow., na urząd rotmistrzostwa ziem. pow. kow. w.j.p. Józefa Szaniawskiego zgodnie obraliśmy, który to wielmożny Szaniawski na mocy tej naszej elekcyi i [ni]niejszego kredensu obowiązki prawem urzędowaniu swojemu przeznaczone we wszystkim wolen i mocen wypełniać będzie, w dowód wagi zupełnej ten nasz jednomyślny elekcyi kredens i przywilej wielmożnemu Szaniawskiemu terażniejszemu rotmistrzowi ziem. pow. kow. my, urzędnicy, [49v] rycerstwo i szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego wydając, podpisem rąk naszych własnych utwierdzamy i podpisujemy się.

Datum w Kownie roku 1791 miesiąca februaryi 9 dnia.

Adam Kozakowski, prezydent ziem. obrany podkomorzy kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Karol z Wolda Mejer, sędzia ziem. pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, stolnik pow. kow.; Szymon Wiszniewski, podstarosta sądowy pow. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Jakub Zielonka, sędzia gr. kow.; Nikodem Middleton, pisarz gr. pow. kow.; Józef Tymiński, chorąży brygady usarskiej, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; [50] Ludwik Sopoćko, porucznik brygady usarskiej, deputat pow. kow.; Karol z Wolda Mejer, łowczy kow.; Adam Meysztowicz, koniuszy obrany sędzią ziem. kow.; Jan Kudrewicz, horodniczy pow. kow.; Leonard Wiszniewski, szambelan J.K.M.; Franciszek Mołochowiec, starosta bublewski; Józef Wądałowski, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Kazimierz Dylewski, sędzia ziem. pow. starodubowskiego.; Albert Pilchowski, szambelan J.K.M.; Michał Dylewski, j. rotmistrz smoleński; Wincenty Orłowski, rotm. pow. kow.; Ignacy Szukszta, starosta leluszawski., rotmistrz kow.; Jerzy Galera, major wojsk W.Ks.L.; Jerzy Kulesza, rotm. pow. kow.; Józef Paszkowski, rotm. województwa smoleńskiego; Józef Buczeniewski, palestrant kow.; Ignacy Kozakowski, chorąży wojsk W.Ks.L.; Antoni Kozakowski, chorąży W.Ks.L.; Jakub Bernatowicz; Adam Dołęga Kozierowski, rotmistrz woj. smoleńskiego; Maciej Gaworowski, s.ow.s.; Józef Mołochowiec, starosta bublew.; Wincenty Szukszta, rotm. pow. kow.; Ludwik Cellary, komornik pow. kow.; Antoni Dzieszuk, regent komisji *boni ordinis*; Ignacy Mingayłło, strażnikowicz pow. kow.; Jakub

Szczesnowicz; [50v] Józef Mongin, komornik pow. kow.; Leon Dragat; Kazimierz Rewkucz; Onufry Swolkien, porucznik pow. brasławskiego; Jerzy Stawski, rotm. pow. kow. Józef Rafanowicz, rotm. pow. kow.; Wojciech Ilinicz, rotm. pow. kow.; Jan Łabanowski; Fabian Łabanowski; Franciszek Stradomski; Onufry Dauksza; Piotr Puksza; Józef Rudziewicz; Józef Kiewlicz; Onufry Rudziewicz; Benedykt Twirbutt; A. Karol Tendziagolski; Jan Łakowicz; Ludwik Hołub; Józef Kudrewicz.

188. Manifest przeciw działaniom sejmiku, 9 II 1791

Rkps LVIA SA 13807, k. 78–82v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Euzebiego Jana Żongołowicza, komornika pow. kow., dnia 9 II 1791.

My, senatorowie, urzędnicy i rycerstwo powiatu kowieńskiego na sejmik gromniczny w roku 1791 dnia 7 lutego w mieście Kownie, powiatu naszego stołecznym, na zamku J.K.M., zwykłym obradowaniu naszego miejscu, podług prawa zgromadzeni w oczach tej samej publiczności, która na czynności nasze w dniach tych odbywane patrzyło [sic], czynności tychże wierne w aktach składamy opisanie. Dnia pierwszego zebrani całym urzędem i wszystkim licznie znajdującym się w mieście sejmikowania obywatelstwem, poszliśmy na zamek, gdzie jednomyślnością ogłoszeni deputatami j.w. Sopoćko, komisarz cywilno wojskowy na wileńską, Borewicz, sędzic ziem. kow. na grodzieńską kadencją i kredensów pisanie zalecone. Te popołudniu wygotowane, nazajutrz za zejściem się j.w. marszałka⁴⁴¹ jako prezydującego, po podpisaniu przez tegoż, podane były w kolei urzędnikom do podpisu, ale wielmożni ziemscy i grodzcy sędziowie, nie dając żadnej przyczyny, choć sami znajdowali się w jednomyślności wyboru, powiedzieli tylko, że podpisy swoje do dnia następnego odkładają. Po długim nad tym certowaniu przysłała godzina gospodarskiego sejmiku, na który także wszyscy [78] jednomyślnością poszedłszy, po ugodzeniu kandydatów, wakans komisarza cywilno-wojskowego po j.w. Sopoćce zapełnili wyborem j.w. Szuksztę, pisarzewicza ziem. upickiego. Czytano potem oddany przez wielmożnego Wiszniewskiego, podstarosty list j.w. Wawrzeckiego, chorążego nadownego litewskiego, który o postąpieniu swoim na dygnitarię, a za tym o wakansie podkomorstwa kow. donosi. Na tym sesja nazajutrz *in ordine* elekcyi podkomorzego odwołana, który dzień, gdy przyszedł j.w. marszałek, zebranych do siebie urzędnikom proponował umówienie się o zostawiony powiatu kreskowania układ, kiedy widzi, że w konkurentach jednomyślność w dniach dwóch pierwszych doświadczona nie zachodzi, ten^a zdawał się najwłaściwszy taki, jaki deputacja w projekcie formy rządu umieściła, to jest aby parafiami do kreskowania przychodzono. Po niektórych *pro et contra* projektu tego roztrząsaniach wyszliśmy razem wszyscy na zamek, wtenczas zdało

^a Zamazane „znajd”.

⁴⁴¹ Ignacy Zabiello, marszałek pow. kow.

się niektórym ichmościom, na czele sędziów ziemskich i grodzkich mającym, wstrzymać i doszedłszy tylko na dół zamkowego placu nie iść dalej na górę, gdzie j.w. marszałek z licznie zebranych obywatelstwem oczekiwał, a dwa dni pierwsze sejmikowanie wraz z temiż samemi, którzy teraz iść się ociągali, sejmikował. Po niejakiem w nieczynności oczekiwaniu, które j.w. marszałek zwykłą zawsze powolnością, nie widząc w kole sędziów ziemskich i grodzkich, przyjscia ich rozumiał oczekiwać, kiedy wszyscy o zagajenie dopraszali się, wszedł w koło wielmożny^b sędzia gr. Krzywobłocki i jako obywatel zapytywać się począł, jaki sposób kreskowania udeterminowany. [79] J.w. wojewoda witebski w zabrnyim głosie odpowiedział, iż rozumiałby najwłaściwiej zacząć od parafii, w których obydwu konkurenci urodzili się i mieszkają. Rozumieć bowiem należy, że każdy tym, z któremi bliżej żyje, bliżej znajomy i przyjazny, a zatym w samym zaczęciu nefaworyzowania stronom, ale równe dogodzenie pokaże się, odeszedł z tym wielmożny Krzywobłocki, po kolegów iść oświadczając, a j.w. marszałek licznemi głosy powołany zagajać zaczął. Kiedy w tym postrzeżono ich z dołu owego rozchodzących się, a j.w. marszałek na podanych kandydatów j.w. Kossakowskiego, chorążego do podkomorstwa, a wielmożnego Medekszę, starostę skirstymońskiego do chorągwa, żadnej nie słysząc opozycyi, ogłosił jednomyślność i sejmik pożegnał. Doniesiono mu po tym, że partia owa z sędziami, za doniesieniem przez wielmożnego Krzywobłockiego o zgromadzeniu się obywatelstwa licznie ich przewyższającym, wzięła determinacją nie iść na sejmik, ale między sobą wielmożnemu sędziemu ziem. Zawiszy, żadnego prawa zagajania w przytomności marszałka nie mającemu, j.w. Kozakowskiego, prezydenta podkomorzym a wielmożnego Meysztowicza, koniuszego sędzią ziem. ogłosić miało, by tu jeszcze miejsce pożalenia się j.w. marszałka na doświadczone ognistej broni kulami nabitej użycie, którym wó[w]czas zgromadzonego na konfederację do jego domu, urzędu i obywatelów dwóch z jego przyjaciół postrzeleni, zwłaszcza że są urzędowe ślady wczesnego na to przygotowania, ale na to obdukcje, wizje i nota j.w. marszałka do komisji cywilno-wojskowej o czułe na wszystko oko, aby w czasie, gdzie z prawa należące będzie, urzędowe [79v] dane być mogło zaświadczenie. To więc wszystko, czego świadkami byliśmy, rękoma własnymi podpisujemy.

Datum w Kownie.

Ignacy Zabięłło, marszałek pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, wojewoda witebski przytomny od dnia 8; Stanisław hrabia Tyszkiewicz, kasztelan żmudzki przytomny od dnia 9 februaryi; Antoni Korwin Kossakowski, kasztelan inflancki przytomny od dnia 8; Adam Medeksza, wojski kow.; Antoni Blinstrub, podstoli i komisarz cywilno-wojskowy i porządkowy pow. kow. przydujący; Józef Korwin Kossakowski, podczasy i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Medeksza, rotm.; Tadeusz Szorc, cześnik pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy kow.; Michał Strebeyko, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Jan Szukszta, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Ignacy Piskorski, szambelan J.K.M.,

^b Skrót nadpisany.

komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Chrapicki, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Mateusz Meysztowicz, podporucznik usarski; Michał Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Kazimierz Tołoczko, rotm[istrz] kow.; Maciej Sołłomin, rotmistrz pow. kow.; Stanisław Skorulski, rotmistrz pow. kow.; Stanisław Strebeyko, rotm. pow. kow.; Tadeusz Gineyko, rotm. pow. kow.; Jan Tobiasz Boreysza, p. pow. kow.; Wincenty Czerniewski, dworzanin skarbu lit., cześnik brasławski; Józef S. Tyszkiewicz, oboźny woj. smoleńskiego; Stanisław Skorulski; Ignacy z Bohdana^c Towiański, porucznik pow. kow.; [80] Józef Kulwieć, chorąży brygady usarskiej; Andrzej Sagatowski, dworzanin Rzeczypospolitej W.Ks.L.; Andrzej Mineyko, komornik Księstwa Żmudzkiego, starosta kutyński; Dyzmas Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Bonawetura Kulwieć, dworzanin skarbu W.Ks.L.; Euzebi Jan Żongołowicz, komornik kow.; Antoni Lugażyło, porucznik kow.; Antoni Domeyko, mostowniczy pow. kow.; Józef Juszkiewicz, kluczny pow. kow.; Józef Kulwieć, struczaszki pow. kow.; Józef Dołęga Piskorski, *m.p.*; Konstanty Domeyko, budowniczy kow.; Józef Tołoczko; Maciej Andruszkiewicz; Antoni Nocewicz x; Tadeusz Januszewski x; Maciej Chrzczonowicz x; Jan Narbut x; Michał Lisowski x; Andrzej Zaleski, r.w.s.; Tadeusz Ibiański x; Andrzej Ibiański x; Jan Gineyko; Joachim Eymątt; Franciszek Bartoszewicz x; Tomasz Dobkiewicz x; Jan Skolski; Jan Jagiełłowicz; Michał Noreyko x; Stanisław Gosowski x; Tadeusz Kułwieć x; Adam Woywodzki x; Ignacy Skirgayłyło; Jan Witkowski; Michał Rafanowicz x; Stefan Rafanowicz x; Kazimierz Woiewodzki x; Jan Roszczewski; Kazimierz Ginielic; Jerzy Woiewodzki x; Jan Pietraszewicz; Szymon Gineyko x; Jan Maruszewski x; Bartłomiej Gineyko x; Justyn Głębocki; Andrzej Czyż; Józef Hofman x; Salomon Darwid x; Adam Mickiewicz x; Szymon Saweczkański x; Stanisław Muckun; Dominik Gineyko x; Tadeusz Zajączkowski x; Paweł Jagiełłowicz x; Dominik Ibiański x; Jerzy Ibiański x; Ignacy Ibiański; Ignacy Gineyko; Antoni Gineyko; Adam Bochdanowicz; Tadeusz Rymowicz x; Wincenty Rymowicz x; Szymon Rymowicz x; Jan Rymowicz x; Adam Rymowicz x; Kazimierz Martusiewicz x; [80v] Adam Juniewicz x; Jan Nareyko; Samuel Rafanowicz x; Michał Woiewodzki x; Jan Nieciecki x; Michał Anusowski x; Kazimierz Łukaszewicz x; Maciej Szyłakowski; Stanisław Kozłowski; Michał Pacewicz; Jerzy Woyzgiałyło x; Kazimierz Kulwieć x; Józef Petelczyc x; Jan Niekrasz x; Ignacy Dąbrowski x; Michał Eygird; Tadeusz Eymątt x; Bartłomiej Mackiewicz x; Ignacy Siemaszko x; Andrzej Wołk x; Jakub Żelno ; Maciej Żeromski; Jerzy Twirbutt x; Onufry Butkiewicz; Michał Kasparowicz; Ignacy Petelczyc x; Jakub Rymowicz, rotm. pow. kow.; Antoni Kulwieć x; Bartłomiej Koczan x; Jan Gineyko x; Maciej Downtortt x; Mateusz Jankowski x; Józef Gukiewicz x; Bonawetura Marcinkiewicz x; Tadeusz Kulwieć x; Izydor Freytt x; Florian Gukiewicz x; Stanisław Talwaszewicz x; Dionizy Szteyn, s.b.p.; Maciej Gineyko x; Jan Junowicz x; Józef Kozakiewicz x; Józef Zwyciewicz; Ignacy Talwaszewicz x; Mikołaj Dowiatt, rotm. woj. trockiego; Antoni Wierzbowicz x; Andrzej Michalkiewicz x; Adam Bortkiewicz x; Ludwik

^c Kolejne słowo zamazane.

Tyszko x; Piotr Dyrmeto; Antoni Pacewicz; Tadeusz Eymątt; Maciej Strebeyko; Ignacy Kulwieć x; Ignacy Jurkiewicz; Kazimierz Jagiełłowicz; Andrzej z Jagiełła Jagiełłowicz; Tadeusz Jagiełłowicz; Jakub Jagiełłowicz x; Jan Jagiełłowicz x; Wincenty Bobrowicz; Piotr Jagiełłowicz x; Marcin Rymsza x; Adam z Jagiełła Jagiełłowicz; Karol Romanowski x; Szymon Szyteybowski x; Stanisław Bobrowicz x; Józef Januszewski x; Jan Osoliński x; Jan Kulwieć x; Józef Tołoczko; Szymon Łakowicz x; Jakub Jankowski x; [81] Adam Eymontt x; Jerzy Kulwieć x; Jan Talwaszewicz x; Wawrzyniec Jeleniewski x; Ludwik Taraszkiewicz x; Wincenty Dowgird x; Michał Romanowski x; Mateusz Romanowski x; Michał Gineyko x; Jan Budrewicz x; Felicjan Junowicz x; Józef Junowicz; Wincenty Junowicz; Jerzy Nareyko; Antoni Witkowski; Andrzej Szatyński *m.p.*; Stanisław Rymfowicz; Adam Bogdziewicz; Antoni Mordos; Adam Sadziewicz x; Michał Rudziański; Józef Dobużyński x; Szymon Łakowicz; Dominik Życzewicz x; Jakub Jasudowicz x; Mikołaj Romanowski; Piotr Siawrymowicz x; Teodor Szymkowski; Antoni Ginielewicz x; Franciszek Wocianiec; Józef Dowiat; Stefan Grzymayłowski; Józef Grzymayłowski x; Tadeusz Satkiew[i]cz; Maciej Rzepnik; Piotr Dymśa, por. J.K.M.; Michał Tyszkiewicz x; Maciej Mogien x; Symon Satkiewicz x; Zygmunt Gierulewicz x; Szymon Jarulewicz x; Tadeusz Jarulewicz; Franciszek Powąła Jankowski; Andrzej Nartowt x; Józef Twirbut; Aleksander Łabuński x; Wincenty Baranowski x; Mateusz Wierzbowski x; [81v] Michał Tucewicz x; Dominik Szatyński; Kazimierz Szatyński x; Benedykt Łukomski x; Maciej Mickiewicz; Kazimierz Gug x; Antoni Eymontt x; Felicjan Kulwieć x; Adam Chalecki x; Mikołaj Gabryałowicz x; Mikołaj Jankowski x; Tomasz Skirgayłło x; Piotr Skirgayłło x; Ignacy Łabuński x; Jerzy Gineyko x; Józef Borewicz x; Michał Dowtort x; Adam Martusewicz x; Onufry Droseyko x; Józef Mogien x; Antoni Świrski x; Maciej Gineyko x; Andrzej Bakiewicz x; Jakub Dobkiewicz; Domazy Dowiat; Antoni Jagientowicz x; Wincenty Jagientowicz x; Wincenty Dobkiewicz x; Józef Wocianiec x; Tomasz Kozakiewicz; Jan Kozakiewicz; Antoni Pawłowicz; Ignacy Gineyko x; Onufry Januszewski x; Kazimierz Ugiański x; Leon Dobkiewicz x; Kazimierz Woytkuński x; Ambroży Mackiewicz x; Bartłomiej Mackiewicz x; Jan Witkowski x; [82] Jan Witkowski x; Wincenty Kuczyński x; Stanisław Piotrowski x; Józef Piotrowski x; Józef Iwanowski x; Michał Karwiński x; Tadeusz Rukuyza x; Maciej Siesicki x; Józef Zaleski x; Antoni Zaleski x; Jan Libiński x; Kazimierz Mackiewicz x; Jakub Żebrowski x; Marcin Mimoński x; Michał Pogirski x; Mateusz Dowiat x; Antoni Zaleski; Józef Dobczyński; Wojciech Dyrmont x; Adam Okmiański; Józef Mackun x; Tadeusz Buywid x; Mikołaj Bogdanowicz x; Michał Raiecki x; Andrzej Jakszewicz; Jakub Jakszewicz x; Ludwik Petelczyc x; Adam Żebrowski; Teodor Bortkiewicz x; Andrzej Radwiłłowicz x; Jan Aczkowski; Józef Dowołga; Jakub Offman; Józef Offman x; Tadeusz Łokiański x; Tadeusz Moroczko x; Antoni Jagiełłowicz x; Bartłomiej Pietkiewicz x; Tomasz Przeocki x; Jerzy Tendziagolski x; Tadeusz Bogdanowicz x; Szymon Dobkiewicz x; [82v] Józef Sudyk x; Stanisław Szadziejewicz; Mikołaj Rymowicz x; Benedykt Rymowicz x; Antoni Laudański x; Wincenty Piotrowski x; Adam Wołk; Jerzy Juniewicz x; Józef Nawrocki x.

113. Sejmik deputacki w Kownie, 14 II 1792

189. List Stanisława Augusta na sejmiki, 1 I 1792

Stary druk BPAN-PAU 3803, k. 1, oryginał.

My, Stanisław August z Bożej Łaski i woli narodu król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernichowski.

Dzień 14 II, w którym na sejmie terazniejszym zapadłe prawo oznaczyło czas ziemiańskim na sejmikach deputackich i gospodarskich obradom zbliża miły i pożądany moment odezwy do ukochanego narodu!

Tę ilekroć ponowić nam przychodzi, ilekroć ku powszechnemu ojczyzny dobru zmierzające usiłowania nasze tłumaczyć wypada okoliczność, tylekroć serce nasze czuje niewymowną pociechę, że może jawnie i wolnie odetchnąć tym afektem, którym jest przejęte. Jeżeli zaś kiedy z tym oświadczać się nam chlubno było, zaiste w czasie tym najwięcej, w którym za wydarzoną porą przywrócenia ojczyźnie dawnej ozdoby i świetności wszystko szczęśliwie zeszło się do postawienia jej w rządzie pierwiastkowego znaczenia. Gdy my albowiem nic nie opuścili, co by się tylko stosowało do jej sławy, dostojeństwa i niepodległości, Wy, przezacni obywatele chwalebłą gorliwość podnosząc do stopnia zamiarów naszych, chętnie w ofierze nieśliście życia i majątki wasze, aby ją uczynić zewnątrz bezpieczną i mocną, w domu swobodną i rządną. W podwójnym gronie dobrani mężowie, woli waszej tłumacze, których nie mniej wasz wybór, jak światło i niepodległe zaszczycza zdanie, idąc za przewodnictwem cnotliwych naczelników swoich (mówimy o marszałkach sejmowym i konfederacji Obojga Narodów) znieśli wszelkie zawady i zastarzały nieład, a niespracowaną dzielnością, nieprzełamanym męstwem i rzadkim w wolnych narodach jedności przykładem, już już do upadku nachyloną dźwignęli.

W takim stanie jest wspólna ojczyzna nasza. Taką wam z woli stanów sejmujących dawniejsze i późniejsze przez usta marszałków opisały doniesienia, takiej niezmienny w późną potomność zostanie obraz, jeżeli radzić o niej i dla niej będziecie z tą usilnością, która skutek obrad waszych zapewni i którą prawo na sejmie terazniejszym względem sejmików ustanowione, przy niniejszym naszym liście w kopii autentycznej przesyłające się w swoich wyrazach i obrębach przepisuje.

Ażeby więc obrady Wasze były zabezpieczone od wszelkiego narzutu i przemocy, na ten koniec prawo komendom wojskowym ustąpić w tę porę z miejsca sejmikom przeznaczonych każe.

Ażeby w obradach Waszych wydawał się ten duch patriotyczny, który w jednym celu mając dobro ojczyzny publiczne i prywatne oddała wszelkie zboczne od tego widoku zamiary, uściela wam drogę do takowych obrad wzmiankowane prawo, jeden porządek, jednakowe wszędzie i dla wszystkich przepisuje prawidła, szczególnych, a w opisie swym niewyrażonych obrządków pod żadnym

pretekstem wprowadzać nie dozwala i wszelkie prawa o sejmikach poprzednie w niniejszej ustawie nie objęte znosi i za niebyłe deklaruje.

Ażeby dalej o obradach Waszych to powszechnie mówić się mogło, iż trwałe kraju przynoszą uszczęśliwienie, zaręcza Wam tę korzystną pochwałę toż samo prawo, to w sposobie elekcyi osób zdatnych na urzędy i funkcje publiczne, to w opisach wotowania z wewnętrznym każdego przekonaniem zgodnego, to w wyrazach swoich podług artykułu czwartego i piątego wypisujących, kto głos na sejmikach mieć może, to w układzie ksiąg ziemiańskich, aby wotowanie porządnie, dokładnie i bez zamieszania odbywało się, to na koniec w zabezpieczeniu legalności obrad waszych i spokojności w czasie tychże, kiedy wykraczających i sejmikowe czynności niszących po niezwłoczne ukaranie do sądów miejscowych i trybunalskich odsyła.

A gdy tak wszystkie odtąd obrady dla miłości dobra publicznego^a pomienionym prawom posłuszeństwie odbywać nieuchronną jest powinnością z kolei terażniejszym sejmikom przypadającym stosownie^b tamże wyszczególnionych pierwszą dacie postać.

Komisje powiatowe cywilno-wojskowe na poprzednicze do^c obrad dla koła porządkowego ułatwienie, ksiąg ziemiańskich miejscowych i sejmikowych przygotowanie chwalebna obróca pilność do^d nie tylko przeznaczyło prawo, ale i my niniejszym ojcowskim zachęcamy i zagrzewamy wezwaniem.

Ponieważ zaś na terażniejsze sejmiki oprócz deputatów na trybunał i urzędników (gdzieby tych stopnie wakowały) obrania, tudzież innym miejscowym potrzebom, podług opisu prawa pod artykułem 15 o sejmikach gospodarskich, zarządzenia są i inne wyrokami sejmu terażniejszego na tymże terminie przepisane elekcje w swoich szczególnych warunkach wymienione, przeto aby te jak najściślej prawa przepisów (które *in anexis* przesłane są i będą) trzymając się skutecznionymi były, mieć chcemy i zalecamy.

Kończąc tę naszą do narodu odezwę jest jeszcze ważna okoliczność, którą jako król z narodem jedno tchnący winien jest przełożyć narodowi, jedno z królem będącemu.

Iż pamiątka sejmu dzisiejszego, najszczególniej z dzieła ustawy rządowej, wielka jest, lecz większa będzie nierównie, gdy zgoda i jedność jako przewodniczyła wspólnym czynnościom naszym, tak tymże do pożądanego, daj Boże, onych ukończenia towarzyszyć nie przestanie.

Największym przeto w terażniejszych okolicznościach niech będzie usiłowaniem Waszym oddalać wszelkie podobieństwa do nieufności, która będąc owocem zastarzałych rozróżnień, niezgód, a stąd ciągłych nieszczęść, mogłaby dalsze zabiegi nasze około trwałości szczęścia narodowego nieskutecznymi czynić.

^a Słowo wyrwane.

^b Słowo wyrwane.

^c Słowo wyrwane.

^d Słowo wyrwane.

Takowy do wspólnej jedności i zgody zachęcenia nie pojedynkownie w stanach sejmujących nasze ponowiły usta. Na tych i do Was przezacni obojga narodów obywatele mówić teraz przestajemy, którym wszelkiego od Boga błogosławieństwa i dobra szczerym ojcowskim sercem uprzejmie życzymy.

Dan w Warszawie, dnia 1 miesiąca stycznia, roku pańskiego 1792, panowania naszego 28 roku.

Stanisław August król.^e

190. Kredens dla deputata na Trybunał Główny W.Ks.L., 14 II 1792

Rkps LVIA SA 13808, k. 24–24v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Józefa Juszkiewicza, klucznika kow., dnia 27 II 1792.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, ziemianie i obywatele powiatu kowieńskiego w zamiarze prawa na sejmie teraz agitującym się ustanowionego dla obrad sejmikowych na dniu dzisiejszym do miasta J.K.M. Kowna zjechawszy i na miejsce przez też prawo oznaczone do kościoła farnego kowieńskiego, po uprzedzonym przez wszystkie dzwony, na sesję sejmikową konwokowaniu zgromadziwszy się i wnet asesorów sześciu obrawszy, ich przysięg wysłuchawszy, do elekcyi deputata na Trybunał Główny W.Ks.L. przystąpiliśmy, na którą funkcję sęstwa trybunału Głównego W.Ks.L. j.w.j.p. Józefa Korwina Kossakowskiego, podczaszego pow. kow., zacną imienia rodowitością, znajomością prawa ojczystego i osiadłością ziemską w tym powiecie zaszczyconego, w wypełnianiu na funkcjach publicznych posługi cnotliwym i pełnym doskonałości zachowywaniem się przeświadczonego jednostajnymi głósy wszystkich współobywatelów, bez żadnego od nikogo zaprzeczenia z pojstrzodku nas wybraliśmy, i wnet na miejscu sejmikowym przysięgi prawem sejmu agitującego się na tę funkcję sęstwa trybunalnego przepisanej *in facie publica* wysłuchaliśmy. *Qua per acto* przez niniejsze publiczne laudum nasze wszelkich prerogatyw tej funkcji sęstwa trybunalnego prawami narodowych używać i onymi zaszczycać się wzmienionemu j.w.j.p. Kossakowskiemu dozwalałmy i aktualnym z naszego powiatu kowieńskiego sędzią trybunalnym czyli deputatem ogłaszamy. I na pewno większą te publiczne sejmikowe laudum *iuridice* podpisami rąk naszych utwierdzamy.

Datum na sesyi sejmikowej 1792 roku miesiąca lutego 14 dnia.

Ignacy Zabięło, marszałek pow. kow.; Michał Kossakowski, podkomorzy pow. kow.; Józef Medeksza, chorąży generalny pow. kow.; Adam Kozakowski, prezydent ziem. pow. kow., asesor sejmiku [24v]; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Karol z Wolda Meier, sędzia ziem. pow. kow., asesor sejmiku; Florian Doliwa Siruć, sędzia ziem. pow. kow., asesor sejmiku; Jan Rafał Szymkowski, stolnik pow. kow.;

^e Pod dokumentem pieczęć nieczytelna, podpis odręczny Wołowicza, referendarza W.Ks.L., sekretarza straży.

Antoni Blinstrub, podstoli i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Nikodem Borewicz, exdeputat; Tomasz Mineyko, pisarz ziem. kow.; Tadeusz Szorc, cześnik pow. kow.; Jan Kudrewicz, horodniczy pow. kow.; Adam Meyszutowicz, koniuszy pow. kow.; Antoni Domeyko, mostowniczy pow. kow.; Antoni Prozor, wojewodzie; Jan Szukszta, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Michał Strebeyko, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Wądołowski, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Chrapicki, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Ignacy Prozor *qua* asesor sejmiku; Józef Juszkiewicz, klucznik pow. kow. i asesor sejmiku; Kazimierz [sic] kom. pow. kow., asesor; Józef Kognowicki, [komisarz] cywilno-wojskowy; Medard Kończa, rotm. kow.

114. Sejmik gospodarski w Kownie, 15–18 II 1792

191. Laudum w sprawie sejmu, [15 II 1792]

Rkps 1 BC 886, s. 747–749, oryginał; *Rkps 2* LVIA SA 13808, k. 36–37v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Józefa Szaniawskiego, rotmistrza pow. kow., dnia 3 III 1792.

My, urzędnicy, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego w porządku przepisanej prawem kolei przystępując^a do drugiej sejmikowania naszego czynności, to jest do sejmików gospodarskich, w którym świeżo zapadłe prawo urzędzenia wewnętrzne dzielnym władzy rządowej i wyższych jurysdykcji wsparciem skutecznie utrzymać się miane czynić powiatowi zaleca, ^bna wstępie^b samym tej nie czczej, tylko jak dawniej bywało formalności, ale w istocie dopełniać się mianego porządku doświadczonego już w chwalebnym obrad naszych terażniejszych zaczęciu, nie możemy przewieść na sobie, abyśmy nie wyznali z wdzięcznością, komu je i jakim ustawom winniśmy, a zatym w tym zwłaszcza pierwszym po odrodzeniu się kraju (przez stałą formę rządu na zasadach danej od powiatu naszego instrukcyi w większej części ugruntowaną) ogólnym się zebraniu nie ponowili oświadczonych już po tylekrotnie przez usta posłów naszych Najjaśniejszemu Panu i stanom zgromadzonym wdzięczności, a zatym następującą jednomyślnością powiatu przyjętą postanawiamy dla nich do przełożenia w stanach uchwałę.

Doświadczeniem kilku wieków nauczeni, że *interregna* nasze, otwierając pole influencyi zagranicznej i domowym osób przemożnym intrygom, sławną za Jagiellonów Rzeczpospolitą naszą przez liczne związki, konfederacje, scysje, intrygi i wojny domowe do zupełnego niemal przyprowadziły upadku, że za osłabieniem sprężyn rządowych (w kwitnących Rzeczypospolitej czasach od Kazimierza Wielkiego aż do Zygmunta Augusta Jagiellończyka przez ojców naszych

^a W rkps. 2 „postępując”.

^{b-b} W rkps. 2 „następnie”.

używanych) straciliśmy [748] wszelką u postronnych potencyi konsyderacją, straciliśmy więcej krajów krwią przodków naszych nabytych, niżeli nam dziś zostawiono, a przekonani, że poprawą wad rządowych albo raczej powróceniem owego, który nam dawał w Europie znaczenie poważnie, los i egzystencją naszą zapewnić możemy. Zalecamy urodzonym delegatom naszym, aby Najjaśniejszemu Panu i sejmującym stanom uroczyste oświadczyli podziękowanie imieniem powiatu naszego za ustawę rządową 3 maja, następstwo tronu po długim życiu Najjaśniejszego panującego Stanisława Augusta Najjasniejszemu domowi saskiemu zapewniającą oraz przywileje i własności stanowi naszemu, jako też i każdemu obywatelowi zabezpieczającą.

Z jakiej wiekami żądanej rządowej konstytucyi czułą radością serca przejęci, obywatele, urzędnicy, szlachta całego powiatu kowieńskiego zgodnie jednomyślnością, mając w przewodnictwie naczelnika powiatu wspaniałością, cnotą, osobistemi w narodzie zasługami wsławionego j.w. Ignacego Zabięły, marszłka kow., kawalera orderów polskich, tak na utrzymanie tej we wszelkich artykułach Konstytucyi 3 Maja, jako też na wszelką obronę od jakichkolwiek jej wzruszycielów w miejscu sejmikowym w kościele farnym zaprzysięgliśmy, całość, obronę sumnieniem zaręczyliśmy.

Dla przeniesienia tej jednostajnej woli i czynności powiatu do tronu Króla Jegomości P.N.M. oraz prześwietnych sejmujących stanów zgodnemi głosy obraliśmy delegatów j.w. Ignacego Prozora, wojewodzica witebskiego, Jana Szuksztę, komisarza granicznego kowieńskiego obraliśmy, których przez niniejsze laudum przeznaczamy i obowiązuje najprzód j.w. delegatów, złożęwszy u tronu N.K.J. głębokie uszanowanie od całego powiatu, ażeby powinny cześć i prawdziwą oświadczyli podziękę j.w. Małachowskiemu, marszałkowi koronnemu, przypisując wszystkie skutki uszczęśliwienia krajowego doskonałym jego na sejmie pracom i pierwszeństwu. Powtóre ciż j.w. delegaci osobistą uczynią rekognicją j.o.ks.j. Kazimierzowi Sapiezie, marszałkowi konfederacyi litewskiej, a jako marszałka własnej prowincyi swojej cnotę i zdadne dla całej powszechności zasługi względem Najjaśniejszego Pana zalecać i [749] głosem całego powiatu rekomendować będą, a w szczególności najukochańszego w tymże powiecie naczelnika j.w. Ignacego Zabięły, marszłka kow., pożytecznie w narodzie pracującego i dobrze zawsze myślącego obywatela przed Najjaśniejszym Królem nie zechcą zapomnieć, owszem czułem i sercem przymioty jego przed monarchą ogłoszą dla zjednania przyzwoitej zasługom konsyderacyi.

[1.k.] Ignacy Zabięło, marszałek pow. kow.; Józef Medeksza, chorąży generalny pow. kow., starosta skirstymoński; Adam Kozakowski, prezydent ziemstwa pow. kow., asesor sejmiku; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow. i graniczny; Karol z Wolda Mejer, sędzia ziem. pow. kow.; Florian Doliwa Siruć, sędzia ziem. pow. kow.; Antoni Prozor, m.p.s.; Jan Rafał Szymkowski, stolnik i sędzia ziem. pow. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Adam Meysztowicz, sędzia ziem. i koniuszy pow. kow.; Michał Strebeyko, sędzia ziem. i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Michał Domejko, sędzia ziem. pow. kow.; Tadeusz Szorc, cześnik pow.

kow.; Jan Kudrewicz, sędzia graniczny i horodniczy pow. kow.; Józef Chrapicki, sędzia graniczny pow. kow.; Józef Kognowicki, sędzia graniczny i rotmistrz pow. kow.; Bonifacy Purzycki, pisarz ziem. aktowy pow. kow.; Józef Kulwieć, strukczaszy i sędzia normalny pow. kow.; Kazimierz Miłosz, major artylerji litewskiej, sędzia graniczny pow. kow.; Tadeusz Medeksza, rotm. pow. kow.; Wincenty Jakubowski, tr.; [2.k.] Antoni Siruć, sędzia gr. kow.; Medard Kończa, sędzia graniczny pow. kow.; Ignacy Purzycki, sędzia normalny graniczny kow.; Józef Rodziewicz, sędzia graniczny pow. kow., hor. oszmiański; Nikodem Borewicz, sędzia graniczny pow. kow.; Adam Onufry kniaź Świrski, ziem.kow. i gr. wilkomierski regent.; Józef Wądołowski, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Ignacy Lugayłło, szambelan J.K.M.; Norbert Podolecki, reg. trybunalski, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Mateusz Prozor, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Medeksza, sędzia graniczny; Stanisław Worłowski, rot. kow., komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Szaniawski, rotm. kow.; Józef Mariański, rotm. pow. kow.; Bonawentura Kulwieć, dworzanin J.K.M.; Józef Kwicki, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow. regent; Dyzmas Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Stanisław Zaniewicz, rotm. kow.; Wincenty Montwiłł, rotm. pow. kow.

192. Kredens dla sędziów ziemiańskich, 16 II 1792

Rkps LVIA SA 13808, k. 10–10v, oblata dokonana w sądzie ziemiańskim kowieńskim przez Józefa Juszkiewicza, klucznika pow. kow., dnia 27 II 1792.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego zebrawszy się do miasta J.K.M. Kowna konstytucyjnego w roku teraz bieżącym na dniu 14 miesiąca februarji, w którym, po ułatwieniu porządkiem prawa elekcyi deputackiej, niemniej dnia 15 sejmików gospodarskich, w ciągu dalszym sejmikowych czynności w mieście Kownie i w miejscu konstytucyjnym po zagajeniu w dniu 16 *praesentium* przez j.w. Ignacego Zabielly, marszałka pow. kow., posła na sejm z tegoż powiatu, kawalera orderów polskich i po przeczytaniu składających się na piśmie u laski do dokompletowania sądu ziemiańskiego pow. kow. kandydatów: j.w. i w.i.p. Jana Rafała Szymkowskiego, stolnika pow. kow., Adama Meysztowicza, koniuszego i komisarza cywilno-wojskowego, Michała Strebeyki, komisarza cywilno-wojskowego, Ignacego Piskorskiego, szambelana J.K.M. i komisarza cywilno-wojskowego, Michała Domeyki, rotmistrza kowieńskiego i eksdeputata, urzędników pow. kow., których to j.w. ichmościów po potrzykrotnym o zgodę zapytaniu przez j.w. marszałka kow. jednomyślnemi [10v] chęciami, głósy i zezwoleniem za sędziów ziemiańskich pow. kow. z przepisu nowej ustawy rządowej obraliśmy i przysięgi zaraz w miejscu konstytucyjnym sejmikowania z roty nowozapadłym prawem⁴⁴² przepisanej wysłuchaliśmy oraz

⁴⁴² VL, t. 9, s. 374.

niniejsze laudum w górze pomienionych j.w. ichmościów na funkcją sędziów ziemiańskich pow. kow. autoryzujemy i umacniamy do czasu prawem zamierzonego, podpisem rąk własnych stwierdzając.

Pisan roku 1792 miesiąca februarii 16 dnia.

Ignacy Zabięłło, marszałek pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, podkomorzy pow. kow.; Józef Medeksza, chorąży generalny pow. kow., starosta skirstymoński; Adam Kozakowski, prezydent ziem. pow. kow., asesor sejmiku; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Antoni Prozor, *m.p.*; Ignacy Prozor, wojewodzie witebski; Karol z Wolda Meier, sędzia ziem. kow.; Florian Doliwa Siruć, sędzia ziem. pow. kow.; Antoni Blinstrub, podstoli i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Tadeusz Szorc, cześnik pow. kow.; Jan Kudrewicz, horodniczy pow. kow.; Józef Kulwieć, strukczaszy i sędzia normalny; Antoni Domeyko, mostowniczy pow. kow.; Józef Juszkiewicz, kluczny pow. kow.

193. Kredens dla komisarzy granicznych kowieńskich, 18 II 1792

Rkps LVIA SA 13808, k. 17-18v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Józefa Szaniawskiego, rotmistrza kow., dnia 27 II 1792.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego zebrawszy się do miasta J.K.M. Kowna konstytucyjnego w roku teraz bieącym na dniu 14 miesiąca februarji, w którym, po ułatwieniu porządkiem prawa elekcyi deputackiej, niemniej dnia 15 sejmików gospodarskich w ciągu dalszym sejmikowych czynności w mieście Kownie i w miejscu konstytucyjnym po zagajeniu w dniu 16 przez j.w. Ignacego Zabięłły, marszałka pow. kow., posła na sejm z tegoż powiatu, kawalera orderów polskich i obraniu jednomyślnym sądu ziemiańskiego, z kolei prawem przepisany w porządku elekcyi na dniu 17 i po zagajeniu sesyi sejmikowej w miejscu konstytucyjnym przez tegoż j.w. marszałka kow. i po przeczytaniu na piśmie i jednomyślnym obraniu pisarza ziem. pow. kow. w ciągu dalszym porządkowego [17v] sejmikowania po zagajeniu przez j.w. marszałka sesyi w miejscu konstytucyjnym i po przeczytanej złożonych u laski do sądu normalnego granicznego powiatu kowieńskiego kandydatów, to jest: j.w.w.i.p. Michała Kossakowskiego, podkomorzego pow. kow., Antoniego Prozora, wojewodzica witebskiego, Piotra Zawiszy, sędziego ziem. kow., Michała Kozakowskiego, sędziego gr. kow., Tadeusza Szorca, cześnika kow., Jana Kudrewicza, horodniczego kow.; Antoniego Sirucia, kapitana wojsk rosyjskich, Jana Szukszty, pisarza ziem. pow. upickiego, Nikodema Borewicz, sędzica ziem. kow., Antoniego Domeyki, mostowniczego kow., Józefa Kulwiecia, strukczaszego pow. kow., Józefa Rodziewicza, horodniczego pow. oszmiańskiego, Medardego Kończy, skarbnikowicza kow., Kazimierza Miłosza, majora artylerji litewskiej, Jerzego Galerego, majora wojsk litewskich, Antoniego Eymonta, dworzanina skarbowego, Józefa Medekszy, rotmistrza kow., Józefa Kognowickiego,

rotmistrza kow., Ignacego Purzyckiego, rotm. kow., Józefa Piskorskiego, wojskiego sandomierskiego, Józefa Chrapickiego, komisarza cywilno-wojskowego pow. kow., Kazimierza Tołoczki, rotm. kow.; Józefa Tymińskiego, chorążego brygady usarskiej, Adama Lugayły, oboźnica kow., których to j.w.w.i. panów w górze pomienionych komisarzy granicznych po potrzykrotnym [18] o zgodę zapytaniu jednomyślnemi chęciami, głósy i zezwoleniem za aktualnych komisarzy granicznych, z władzą i mocą prawem im do rozmiaru powiatu kowieńskiego pozwoloną, obraliśmy i przysięgi wraz z rotą nowo zapadłym prawem⁴⁴³ przepisanej wysłuchaliśmy i niniejsze laudum na urząd komisarzy normalnych granicznych w górze pomienionych j.w. ichmościów autoryzujemy i umacniamy, podpisami rąk własnych stwierdzając.

Działo się roku 1792 miesiąca februaryi 18 dnia.

Ignacy Zabięłło, marszałek pow. kow.; Józef Medeksza, chorąży generalny pow. kow., starosta skirstymoński; Adam Kozakowski, prezydent ziem. pow. kow.; Karol z Wolda Meier, sędzia ziem. pow. kow.; Florian Doliwa Siruć, sędzia ziem. pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, stolnik i sędzia ziem. pow. kow.; Adam Meysz-towicz, sędzia ziem. i koniuszy pow. kow.; Ignacy Prozor, wojewodziec witebski; Ignacy Piskorski, sędzia ziem. kow.; Michał Domeyko, sędzia ziem. i rotmistrz kow.; Józef Juszkiewicz, kluczny pow. kow.; Mateusz Prozor, komisarz cywilno-wojskowy; Konstanty Domeyko, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Skalski, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Stanisław Worłowski, komisarz cywilno-wojskowy; Antoni Blinstrub, podstoli i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Wądołowski, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Bonifacy [18v] Purzycki pisarz ziem. pow. kow.; Michał Strebeyko, sędzia ziem. i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Ignacy Lugayło, szambelan J.K.M.

194. Kredens dla komisarzy cywilno-wojskowych, 18 II 1792

Rkps LVIA SA 13808, k. 16–16v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Józefa Szaniawskiego, rotmistrza kow., dnia 27 II 1792.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego zebrawszy się do miasta J.K.M. Kowna konstytucyjnego w roku teraz bieżącym na dniu 14 miesiąca februaryi, w którym po ułatwieniu porządkiem prawa elekcji deputackiej, niemniej dnia 15 sejmików gospodarskich w ciągu dalszym sejmików czynności w mieście Kownie i w miejscu konstytucyjnym po zagajeniu w dniu 16 *praesentis* przez j.w. Ignacego Zabięłły, marszałka pow. kow. posła na sejm z tegoż powiatu, kawalera orderów polskich i po obraniu sędziów ziemiańskich do dokończenia do sądu ziemiańskiego powiatu kowieńskiego prawem przeznaczonego, w dniu 17 *praesentis* po wyborze pisarza ziemiańskiego

⁴⁴³ VL, t. 9, s. 360.

aktowego pow. kow., w dalszym ciągu elekcyi dnia 18 roku i miesiąca biejących, po obraniu komisji granicznych podał j.w. marszałek kandydatów do komisji cywilno-wojskowej i porządkowej powiatu kowieńskiego, tak na miejscu odeszłych w powiat preński, to jest: j.w. Wiszniewskiego, podkomorzego, Illicza, chorążego, Korewy, komisarza granicznego, Szella, deputata, Meiera, sędziego ziem., Middletona, komisarza, urzędników pow. preńskiego, jako też w miejsce postąpiionych na wyższy stopień w powiecie kowieńskim j.w.w.i.p. Kossakowkiego, deputata, Kończy, komisarza normalnego, Szukszty, Chrapickiego, Tymińskiego, komisarzy normalnych granicznych pow. kow. podał j.w.j.p. Ignacy Zabiełło, marszałek pow. kow. złożonych na piśmie u laski kandydatów, j.w. Izydora Prozora, sędzica ziem. kow., Konstantago Domeyki, budowniczyca pow. kow., Norberta Podoleckiego, rotm. wołkowyskiego, Piotra [16v] Medekszy, rotm. kow., Stanisława Worłowskiego, rotm. kow., Macieja Sołomina, rotmistrza kow., Michał Giżyńskiego, Tomasza Junowicza, Józefa Skalskiego, Ignacego Wimбора, Jana Eyczuna, których to j.w.i. panów po trzykrotnym o zgodę przez j.w. marszałka zapytaniu jednomyślnemi chęciami, głosy i zezwoleniem za komisarzy cywilno-wojskowych i porządkowych pow. kow. obraliśmy i przysięgi zaraz w miejscu sejmikowania z roty prawem przeznaczonej wysłuchaliśmy i niniejsze laudum autoryzujemy, umacniamy i podpisami rąk własnych stwierdzamy.

Datum roku 1792 miesiąca februaryi 18 dnia.

Ignacy Zabiełło, marszałek pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, podkomorzy pow. kow.; Józef Medeksza, chorąży generalny pow. kow., starosta skirstymoński; Adam Kozakowski, prezydent ziem. pow. kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow., asesor graniczny; Karol z Wolda Meier, sędzia ziem. pow. kow.; Antoni Prozor *m.p.*; Józef Kognowicki, sędzia graniczny i rotmistrz pow. kow.; Józef Medeksza, sędzia graniczny pow. kow.; Mateusz Prozor, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Chrapicki, sędzia graniczny pow. kow.; Bonifacy Purzycki, pisarz ziem. pow. kow.; Ignacy Purzycki, sędzia graniczny pow. kow.; Kazimierz Miłosz, major artylerji litewskiej, sędzia graniczny pow. kow.; Józef Rodziewicz, sędzia graniczny pow. kow., horodn. oszmiański; Medard Kończa, sędzia graniczny pow. kow.; Kazimierz Tołłoczko, sędzia graniczny pow. kow.

195. Kredens dla kandydata na sędziego skarbowego litewskiego, 18 II 1792

Rkps LVIA SA 13808, k. 8-8v, oblata dokonana w sądzie ziemiańskim kowieńskim przez Józefa Szaniawskiego, rotmistrza kow., dnia 27 II 1792.

My, urzędnicy i obywatele powiatu kowieńskiego na sejmik pogromniczny w dniu i miejscu prawem przeznaczonym do miasta Kowna zgromadzeni z porządku odbywanych z przepisu prawa sejmu terazniejszego czynności i uprzedzonych na urzędy elekcyjów, gdy wybór kandydatów na dykasteria do wyboru obywateli

na sejmikach polecony, z powodu tego, znając osobiste zasługi, zdadności i doświadczenie j.w.j.p. Adam Kozakowskiego, prezydenta sądów ziem. pow. kow., kawalera orderu św. Stanisława, do wyboru za kandydata do sądów skarbowych w W.Ks.L. determinowanych, zgodnie, bez żadnej kontradycyi obieramy, przeznaczamy oraz względem J.K.M.P.N.M. i prześwietnych sejmujących stanów polecamy.

Datum na sesji sejmikowej dnia 18 lutego 1792 roku.

Ignacy Zabięłło, marszałek pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, podkomorzy pow. kow.; Józef Medeksza, chorąży generalny pow. kow., starosta skirstymoński; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Antoni [8v] Prozor; Ignacy Prozor, wojewodzie witebski; Karol z Wolda Meier, sędzia ziem. pow. kow.; Florian Doliwa Siruć, sędzia ziem. pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, stolnik i sędzia ziem. pow. kow.; Antoni Blinstrub, podstoli i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Tadeusz Szorc, cześnik pow. kow.; Jan Kudrewicz, horodniczy pow. kow.; Antoni Domeyko, mostowniczy pow. kow.; Ignacy Purzycki, sędzia normalny pow. kow.; Józef Rodzewicz, sędzia graniczny pow. kow., horod. oszmiański; Józef Medeksza, sędzia graniczny pow. kow.; Jan Szukszta, sędzia graniczny pow. kow.; Nikodem Borewicz, sędzia graniczny pow. kow.; Józef Szaniawski, rotm. kow.

196. Kredens dla lustratora starostw, 18 II 1792

Rkps LVIA SA 13808, k. 9–9v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Benedykta Łabanowskiego, rotm. kow., dnia 27 II 1792.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy i obywatele powiatu kowieńskiego w czasie i na miejsce do sejmikowania prawem przyznaczone zebrani na mocy prawa sejmu trwającego *titulo*: „Zasady do urządzenia na sprzedaż wieczystą królewczyn” w punkcie siódmym⁴⁴⁴ j.w.j.p. Józefa Medekszę, chorążego pow. kow. za lustratora starostw jednomyślnie obraliśmy. Który to j.w. lustrator za niniejszą uchwałą do czynności prawem o lustratorach starostw przez Komisją Skarbową Obojga Narodów podług szczególnych reguł do najściślejszej lustracyi przepisanych przystąpić jest mocen i to wszystko czynić, czego obowiązk[i] tego urzędu wymagać będą. Na skutek czego takowe laudum podpisujemy.

W Kownie na sejmiku roku pańskiego 1792 miesiąca lutego 18 dnia.

Ignacy Zabięłło, marszałek pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, podkomorzy pow. kow.; Adam Kozakowski, prezydent ziem. kow., asesor sejmiku; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Karol z Wolda Meier, sędzia ziem. pow. kow.; Ignacy Prozor, wojewodzie witebski, asesor sejmiku; Antoni Prozor, sędzia graniczny; Jan Rafał Szymkowski, stolnik [9v] i sędzia ziem. pow. kow.; Antoni Blinstrub,

⁴⁴⁴ VL, t. 9, s. 100.

podstoli i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Tadeusz Szorc, cześnik pow. kow.; Michał Kozakowski, sędzia graniczny kow.; Jan Kudrewicz, sędzia graniczny i horodniczy pow. kow.; Michał Domeyko, sędzia ziem. pow. kow.; Antoni Domeyko, mostowniczy pow. kow.; Józef Kulwieć, strukczaszy, sędzia normalny; Józef Chrapicki, sędzia graniczny; Florian Doliwa Siruć, sędzia ziem. pow. kow.; Adam Meysztowicz sędzia ziem. i koniuszy pow. kow.; Antoni Siruć, sędzia normalny kow.; Nikodem Borewicz, sędzia normalny kow.; Jan Szuksza, sędzia normalny pow. kow.; Ignacy Piskorski, sędzia ziem. pow. kow.; Józef Juszkiewicz, klucznik pow. kow.; Kazimierz Tołoczko, sędzia graniczny pow. kow.; Medard Kończa, sędzia graniczny pow. kow.; Michał Strebeyko, sędzia ziem. i komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Kazimierz Miłosz, sędzia graniczny pow. kow.; Józef Rodziewicz, sędzia graniczny pow. kow., horodniczy oszmiański; Bonifacy Purzycki, pisarz ziem. pow. kow.; Józef Kognowicki, sędzia graniczny i rotmistrz pow. kow.; Ignacy Purzycki, sędzia normalny pow. kow.; Tadeusz Medeksza, rotmistrz pow. kow.; Józef Wądołowski, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Antoni Eymont, sędzia graniczny pow. kow. i dworzanin skarbowy W.Ks.L.; Adam Lugayło, sędzia graniczny pow. kow.; Józef Tymiński, sędzia graniczny pow. kow.; Jan Medeksza, rotmistrz pow. kow.; Józef Medeksza, sędzia graniczny pow. kow.

197. Laudum w sprawie uchwalenia podatku, 18 II 1792

Rkps LVIA SA 13808, k. 35–35v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przez Józefa Maciawskiego, rotm. kow., dnia 3 III 1792.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, szlachta i obywatele powiatu kowieńskiego zebrani na sejmik w dniu 14 februaryi roku bieżącego, uczyniwszy zadość prawu nowo zapadłemu w odbytej porządnie elekcyi deputata, sejmików gospodarskich, sędziów ziemiańskich, pisarza aktowego ziemiańskiego sądu normalnego, komisarzów cywilno-wojskowych, lustratora na ostatniej sesyi w dniu 18 tegoż miesiąca i roku przez powszechną, dobrowolną uchwałę ustanowiliśmy, iż na nieodbite potrzeby sądu normalnego, to jest komorników, regentów i kancelarystów z każdego dymu dziedzicznego, duchownego, starościńskiego (wyjąwszy tylko ogrodników i chałupników) po złotych 2 z dymu płacących obowiązani będą wszyscy obywatele powiatu kowieńskiego do kasy komisyi cywilno-wojskowej porządkowej po złotych dwa z dymu wypłacać dwuma ratami: pierwszą w roku teraz biejącym 1792 w racie marcowej po złotemu jednemu z dymu, drugą w pierwszej racie po niej następującej podobnie po złotemu jednemu.

Którą to takową uchwałę chętną i dobrowolną i zgodnie postanowioną oddając do egzekucyi komisyi cywilno-wojskowej porządkowej, podpisem ręki własnej stwierdzamy [35v].

Działo się w Kownie roku 1792 miesiąca februaryi 18 dnia.

Ignacy Zabięłło, marszałek pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, podkomorzy pow. kow.; Józef Medeksza, chorąży generalny pow. kow., starosta skirstymoński; Adam Kozakowski, prezydent ziem. pow. kow.; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow.; Karol z Wolda Meier, sędzia ziem. pow. kow.; Florian Doliwa Siruć, sędzia ziem. pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, stolnik i sędzia ziem. pow. kow.; Adam Meysztowicz, koniuszy i sędzia ziem. pow. kow.; Ignacy Piskorski, sędzia ziem. pow. kow.; Michał Domeyko, sędzia ziem. pow. kow. i rotmistrz; Janusz z Towginów Szukszta, sędzia normalny pow. kow.; Antoni Prozor, *m.p.*; Ignacy Purzycki, sędzia normalny pow. kow.; Jan Kudrewicz, sędzia graniczny i horodniczy pow. kow.

115. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 27 V 1793

198. Uniwersał przedsejmowy Stanisława Augusta, 17 V 1793

Stary druk, Archiwum Zamku Królewskiego, dokumenty, listy, akta luźne, D I/263, oryginał.

Stanisław August, z Bożej łaski król, polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernichowski.

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie ^aprzewielebnym biskupom, wielmożnym^a senatorom, urodzonym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim i całemu rycerstwu^b uprzejmie i wiernie nam miłym. Przy ofiarowaniu łaski naszej, królewskiej do wiadomości podajemy. ^cPrzewielebni, wielmożni^c urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Jaki jest stan terazniejszy ojczyzny naszej ze wszystkich względów, nie mamy potrzeby ani przyczyny rozwodzenia się w tej mierze do rodaków wszystko widzących i znoszących, wszystkiego doświadczających i którym pisma wszelkie publiczne tajnemi nie są, odezwę niniejszą czyniąc, ani ściśnionemu sercu naszemu, ani przerażonej czułości waszej zacni obywatele pomnażać boleści nie chcemy. Kiedy jednak w stanie republikańskim od zbioru narodu jedynie zależą rząd i zarządzenie jakim bądź wynikłym trudnościami i najsroższym chociażby nieszczęściom publicznym, kiedy z decyzji konfederacji generalnej Obu Narodów pod dniem 20 miesiąca kwietnia roku bieżącego wypadłej Rada przy boku naszym Nieustająca ożywiona została, aby podług opisu prawa roku 1775⁴⁴⁵ wszystko co jest w egzekucji prawa

^{a-a} Fragment dopisany ręcznie.

^b W tej kopii wpisano ręcznie „województwa sandomierskiego, powiatu opoczyńskiego”.

^c Fragment dopisany odręcznie.

⁴⁴⁵ VL, t. 8, s. 66 i n.

i rezolucjach konfederacji generalnej czyniła, cokolwiekby ku dobru i potrzebie narodu potrzebnym być uważała, kiedy na koniec w ciągu rozpoczętych czynności Rady przy boku naszym Nieustającej, też na sesji pod dniem 30 kwietnia stosownie do wyraźnego przepisu prawa roku 1775⁴⁴⁶ sobie za skazówką danego, nie widziała innego do zaradzenia potrzebom i dobru narodowemu sposobu, w stanie osobliwie krytycznych okoliczności dzisiejszych, jak radząc nam, królowi, zwołanie narodu, a tym sposobem postawienie onego w stanie radzenia o sobie. Za zdaniem więc tejże Rady przy boku naszym Nieustającej w porządku wybrania posłów na sejm ekstraordynaryjny dzień sejmikom po województwach i powiatach na dzień 27 maja zgromadzić się mającym wyznaczamy, a dzień sejmku na dzień 17 czerwca w miejscu Grodnie determinujemy. Gdy zaś wątpić nie chcemy, owszem spodziewać się powinniśmy po zacnych województwach, ziemiach i powiatach, że posłów godnych i zaleconych publicznym zaufaniem na ten sejm obierać zechcą i tychże instrukcjami publiczne dobro w sobie za cel mającemi umocnią, tak wszystkim i każdemu z osobna dobrego od Pana Boga w sejmikowych obradach życząc powodzenia, ten uniwersał nasz, aby do wiadomości publicznej przyjść mógł, po kancelariach ziemskich parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zalecamy.

Dan w Grodnie dnia 17 miesiąca maja roku pańskiego 1793, panowania naszego 29 roku,
Stanisław August król^d

199. Kredens dla posłów na sejm ekstraordynaryjny, 27 V 1793

Rkps LVIA SA 13808, k. 539–540v, oblata dokonana w ziemstwie kowieńskim przed Florianem Doliwą Siruciem, Janem Rafałem Szymkowskim, Michałem Strebeyką, sędziami ziem. kow. przez Józefa Szaniawskiego, rotmistrza kow., dnia 28 V 1793.

My, senatorowie, dygnitarze i urzędnicy, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego, preńskiego i województwa smoleńskiego oznajmujemy wszem wobec i każdemu z osobna tym naszym kredencjonalnym listem, iż na mocy uniwersału pod dniem 6 maja w roku teraz idącym przez N.K.J.P.N.M. w Radzie Nieustającej, na sejmiki przedsejmowe w dniu dzisiejszym determinowane, wydanego, zgromadziwszy się do miasta J.K.M. Kowna na miejscu sejmikowania zwyczajnym, pod prezydencją j.w.j.p. Antoniego Blinstruba, podstolego i marszałka konfederacji miejscowej powiatu kowieńskiego, za podaniem przez onegoż kandydatów do poselstwa na sejm ekstraordynaryjny w Grodnie dnia 17 Junii *anni curentis* odbywać się mający j.w.i.p. Michał Kossakowskiego, podkomorzego i konsyliarza

^d Podpis odręczny, pod dokumentem pieczęć i oręczny tekst „*Dei vigesima septima monsis mai a.d. 1793. Adam Choiecki J.K.M. pieczęci wielkiej koronnej pod ten czas sekretarz*”

⁴⁴⁶ VL, t. 8, s. 67.

konfederacji generalnej z powiatu kowieńskiego, szefa regimentu trzeciego wojsk W.Ks.L., kawalera Orderu Św. Stanisława, Antoniego Blinstruba, podstolego i marszałka konfederacji miejscowej wolnej pow. kow., Antoniego [539 v] Domeykę, mostowniczego i konsyliarza generalnego z powiatu kowieńskiego, Adama Kozakowskiego, sędziego ziem. prezydującego kow., kawalera orderu św. Stanisława z powiatu kowieńskiego i rozłączonego sejmem przeszłym powiatu preńskiego. Z województwa zaś smoleńskiego j.w.i.p. Fabiana Aleksandrowicza, generał adiutanta wojsk W.Ks.L. i Ludwika Syrucia porucznika brygady pierwszej wojsk W.Ks.L. wedle przepisów Najjaśniejszej Generalności sancitów w roku 1793 maja 4 dnia udecydowanych zachowując się, że posłów w górze rzeczonych j.w. ichmość panów jednostajnymi głósy, *nemine contradicente* obrawszy, moc i władzę wedle udzielnej instrukcyi o losie ojczyzny naszej nadaliśmy i ku większej ważności ten nasz list kredencjonalny podpisami rąk własnych utwierdzamy.

Działo się w Kownie roku pańskiego 1793 miesiąca maja 27 dnia.

Antoni Blinstrub, marszałek konfederacji miejscowej pow. kow.; Florian Doliwa Syruć, sędzia ziem. pow. kow.; Adam Meysztowicz, sędzia ziem. pow. kow.; Jan Rafał Szymokowski, stolnik i sędzia ziem. pow. kow.; Michał Domeyko, sędzia ziem. pow. kow.; Ignacy Purzycki, kon. pow. kow.; Ignacy Piskorski, sędzia ziem. kow.; Bonifacy Purzycki, sędzia ziem. kow.; Michał Strebeyko, sędzia ziem. kow.; Józef Rodziewicz, horodniczy pow. oszmiańskiego; B. Franciszek Szlunko, mostow. mścislawski, sędzia graniczny pow. preńskiego; Antoni Skorulski, por.; Michał Eydziatowicz; Antoni Syruć, k.w.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Jerzy Galera, major wojsk W.Ks.L.; Wincenty Domeyko, konsyliarz konfederacji ziem. kow., regent; D. Prusewicz, podporucznik brygady pierwszej litewskiej; Franciszek Szell, porucznik pułku trzeciego W.Ks.L.; Jan Kudrewicz, horodniczy pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Kazimierz Łukaszewicz, [540] porucznik pow. kow.; Jan Kulwieć, rotmistrz pow. kow.; Onufry Kulwieć; Józef Wądołowski, rotm. pow. brasławskiego; Józef Dołęga Kozierowski, sędzia ziem. pow. preńskiego; Franciszek Mołochowiec, sędzia ziem. pow. preńskiego; Konstanty Domeyko, chorąży usarski wojsk lit., konsyliarz konfederacji kow.; Maksymilian Gawroński, sędzia ziem. preński; Benedykt Łabonowski, konfederacji miejscowej pow. kow. konsyliarz; Karol z Wolda Meier sędzia ziem. preński; Karol Chłopicki, porucznik Księstwa Żmudzkiego; Józef Medeksza, rotm. pow. kow.; Jan Żongołowicz, regent podkomorzy pow. kow.; Andrzej Nareyko, rotm. brasławski; Dyzmas Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Piotr Szlomko, strażnik m[ś]cisławski; Piotr Medeksza, komisarz cywilno-wojskowy; Józef Tyszkiewicz, chorąży wojsk pruskich; Józef Ulaciński, graniczny kow. regent; Maciej Sołomin, rotmistrz pow. kow.; Józef Szanawski, rotm. pow. kow.; Andrzej Tołłoczko, rotm. pow. kow.; Onufry Swolkien; F. Niedzwiecki; Piotr Rosławowicz, porucznik pow. kow.; Jan Kulwieć, konsyliarz konfederacji pow. kow.; Józef Stradomski; Jan Kulwieć; Tomasz Nacewicz; Adam Korkowt, rotm. kow.; Jan Jagintowicz, por. pow. kow.; Ignacy Stawski; Mikołaj Szadziewicz; Stanisław Ibiański x; Michał Dilewki, rotm. smoleński; Adam Dylewki, skarb. woj. smoleńskiego; Franciszek Domeyko,

komornik pow. kow.; Andrzej Gineyko; Józef Eymątt; Jan Kulwieć; Tadeusz Sztankonowicz; Stanisław Pogirski; Marcin Szlic; Adam Woiewodzki; Tadeusz Nareyko, por. pow. kow.; Jan Szadziewicz; Bałtromiej Gabrołowicz; Dominik Szymkowski, por. pow. kow.; Stanisław Stankonowicz x; Bałtromiej Boreysza; Antoni Twirbut x; Adam Waszkiewicz x; Tomasz Korgowt x; Maciej Giżyński; Jan Szlic; Józef Jawoysz; Wincenty Narkiewicz; Michał Macieiewski; Michał Szyłański; Benedykt Twirbut; Szymon Andruszewicz; Józef Pacewicz; Antoni Steygwiłło; Hilary [540 v] Zarniewicz; Piotr Ławrynowicz; Kazimierz Paszkiewicz; Kazimierz Rakiewicz; Franciszek Zdanowicz; Andrzej Steygwiłło x; Szymon Januszkiewicz x; Aleksander Korgowt; Jerzy Romaszko; Jerzy Jawoysz x; Jakub Ibiański x; Jerzy Narkiewicz; Michał Jawoysz; Adam Woiewodzki; Piotr Nareyko; Jan Nareyko; Jerzy Stankiewicz; Kasper Rukuiza; Antoni Rukuyza; Maciej Rukuyza; Antoni Stankonowicz x; Bartłomiej Szablewicz x; Antoni Radowicz; Jan Boreysza; Antoni Korgowt, por. pow. kow.; Michał Romanowski; Antoni Nacewicz x; Jan Białobrzski; Antoni Kozakowski, chorąży altyleryi litewskiej; O.K. Jusewicz.

200. Instrukcja dla posłów na sejm ekstraordynaryjny, 27 V 1793

Rkps LVIA SA 13808, k. 537–538v, oblata dokonana w sądzie ziemiańskim kowieńskim przed Florianem Doliwą Siruciem, Janem Rafałem Szymkowskim, Michałem Strebeyką, sędziami ziem. kow. przez Józefa Szaniawskiego, rotmistrza kow., dnia 28 V 1793.

Instrukcja dla j.w.i.p. posłów z powiatu kowieńskiego i preńskiego z przeszłego sejmku rozłączonego oraz z województwa smoleńskiego na sejm ekstraordynaryjny grodzieński w czasie sejmików na dniu dzisiejszym, 27 maja 1793 roku odbytych, poruczono.

1. W tym krytycznym czasie ojczyzny naszej, w którym przemocy ustąpić wszystko musi j.w. posłowie nasi, szczególnych od nas nie mogą odbierać instrukcyi, na ogólnych przestać mają, gdziekolwiek dobro kraju uważać będą, pilnując tego, ażeby rezolucje konfederacyi generalnej wszelkie poważenie i moc swoją miały.

2. Staraniem będzie j.w. posłów, izby rządu republikańskiego szlacheckiej Rzeczypospolitej prerogatywy w niczym naruszanemi nie były i w swojej całości zachowane zostały na fundamencie praw dawnych.

3. Prawa krajowe [537v], a w nich szczególne przywileje, żeby magistratury krajowe nigdy *extra provinciam* nie były wyprowadzone, obstawać przy tym najusilniej będą.

4. Prawa kardynalne, przez które gruntuje się religia święta katolicka rzymska, bezpieczeństwo własności każdego majątku, honoru i życia, ażeby jak najświętszym sposobem strzeżone były. Względem zaś tego wszystkiego, cokolwiek spokojność krajową wewnętrzną zachowuje i od pieni obywatelów zasłania, ma być staraniem j.w. posłów, żeby ku temu końcowi wszystkie projekta podawane

z roztropnym rozważeniem, bez względu na partykularne czyjeś w tym zyski, przy[j]mowane były.

5. O opłatę furazów, tak za kwitami przez wojska rosyjskie, jako też za rejestrami przez obywatelów w konfederacjach miejscowych oblatowanymi, j.w. posłowie tam, gdzie należeć będzie, dopominając się i o ulżeniu już uciążonego aż nadto obywatelstwa mnogością konsystującego w tych powiatach wojska rosyjskiego, najusilniej postarają się.

Na koniec to wszystko, cokolwiek tak do powszechnego dobra całego kraju, jako też szczęśliwości każdego obywatela szczególniej doświadczonej cnotcie i staraniu j.w. posłów poruczamy. Poruczając, do nieodstępności niniejszej instrukcji obowiązujemy i ważność takowej instrukcyi podpisami rąk naszych stwierdzamy.

Działo się w Kownie jako wyżej.

Florian Doliwa Syruć, sędzia ziem. pow. kow.; Jan Rafał Szymkowski, stolnik i sędzia ziem. kow.; ^aAdam Meysztowicz, sędzia ziem. kow.^a; Ignacy Purzycki, konsyliarz konfederacji wolnej pow. kow.; Ignacy Piskorski, sędzia ziem. kow.; Bonifacy Purzycki, sędzia ziem. kow.; Józef Rodziewicz, horodniczy pow. kow.⁴⁴⁷; Michał Strebeyko, sędzia ziem. pow. kow.; Franciszek Szlonko, mostowniczy mścislawski, sędzia graniczny preński; Michał [538] Eydziatowicz; Antoni Syruć, k.w.l.; Michał Kozakowski, sędzia gr. kow.; Jerzy Galera, major wojsk W.Ks.L.; Wincenty Domeyko, konsyliarz konfederacyi i ziem. kow. regent; Józef Dołęga Kozierowski, sędzia ziem. pow. preńskiego; Franciszek Małochowiec, sędzia ziem. pow. preńskiego; Konstanty Domeyko, chorąży usarski W.Ks.L., konfederacyi kow. konsyliarz; Karol z Wolda Meier, sędzia ziem. preński; Maksymilian Gawroński, sędzia ziem. pow. preńskiego, *m.p.*; Benedykt Łabanowski, konfederacyi miejscowej pow. kow. konsyliarz; Karol Chłopiccki, por. Księstwa Żmudzkiego; Dominik Prusewicz, podporucznik brygady pierwszej litewskiej; Franciszek Szell, porucznik regimentu trzeciego W.Ks.L.; Jan Kudrewicz, horodniczy pow. kow.; Michał Domeyko, budowniczy pow. kow.; Adam Korgowt; Michał Dylewski, rotmistrz smoleński; Józef Wondołowski, rotm. pow. braclawskiego; Jan Jagintowicz, por. kow.; Tomasz Nacewicz, rotm. kow.; Kazimierz Łukaszewicz; Jan Kulwieć, rotmistrz pow. kow.; Onufry Kulwieć, rotm. pow. kow.; Ignacy Stawski; Józef Medeksza, rotmistrz pow. kow.; Jan Żongałowicz, podkomorski pow. kow. reg.; Andrzej Nareyko, rotm. braclawski; Dyzmas Domeyko, rotmistrz pow. kow.; Piotr Szlonko, strażnik mścislawski; Piotr Medeksza, komisarz cywilno-wojskowy pow. kow.; Józef Tyszkiewicz, chorąży wojsk prus.; Józef Maciański, graniczny kow. regent; Maciej Sołomin, rotmistrz pow. kow.; Andrzej Tołoczko, rotm. pow. kow.; Józef Szaniawski, rotm. pow. kow.; Onufry Swolkien; F. Niedzwiecki; Piotr Rosławowicz, porucznik pow. kow.; Jan Kulwieć, konsyliarz konfederacyi pow. kow.; Józef Strodowski; Jan Kulwieć; Antoni Stęgiwoło; Hilarjusz Żerniewicz; Piotr Ławrynowicz; Kazimierz Rakiewicz x; Dominik Szymkowski, por. pow. kow.;

^{a-a} Fragment nadpisany.

⁴³⁰ Powinien być horodniczy oszmiański, *Urządnicy*, t. 1, s. 716.

Wincety Drąseyko x; Benedykt Twirbut; Szymon Andruszkiewicz; Józef Pacewicz; O.K. Jusewicz; Mikołaj Szadewicz; Kazimierz Paszkiewicz; Stanisław Ibiański x; Franciszek Zdanowicz; Andrzej Steygwiło x; Szymon Januszkiewicz x; Franciszek Domeyko, komornik [538v] pow. kow.; Aleksander Korgowt; Andrzej Gineyko; Jerzy Romaszko; Józef Eymont; Jerzy Jawoysz x; Jan Kulwieć; Jakub Ibiański x; Tadeusz Stankonowicz; Jerzy Norkiewicz; Stanisław Pogirski; Michał Jawoysz; Marcin Szlic; Adam Woywodzki; Piotr Noreyko; Tadeusz Noreyko, por. pow. kow.; Jan Noreyko; Jan Szadkiewicz; Jerzy Stankiewicz; Bartłomiej Gabryłowicz; Kasper Rukuyzo; Antoni Rukuyzo; Maciej Rukuyzo; Antoni Stankonowicz x; Stanisław Stankonowicz x; Bartłomiej Szablewicz x; Antoni Zwirbut x; Bartłomiej Rudowicz; Bartłomiej Boreysza; Jan Boreysza; Adam Waszkiewicz; Tomasz Korgowt; Jan Mortusowicz; Maciej Giżynski; Karol Boreysza; Jan Slić; Antoni Korgowt, por. pow. kow.; Józef Jawoysz; Michał Romanowski; Wincenty Narkiewicz; Antoni Nacewicz x; Michał Maciejewski; Jan Białotocki; Michał Szyłański; Antoni Kozakowski, chor. altyleryi wojsk W.Ks.L.

116. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1794

201. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 3 II 1794

Rkps LVIA SA 13808, k. 949–949v, oblata dokonana w sądzie ziemiańskim kowieńskim przez Onufrego Boreyszę, por. kow., dnia 5 II 1794.

My, urzędnicy ziemscy, rycerstwo i szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego wszem wobec i każdemu, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie j.o.j.w.i.p. senatorom, dygnitarzom i urzędnikom W.Ks.L. wiadomo czyniemy, iż, wedle przepisu prawa, w pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie Gromnicznej, to jest dnia 3 february roku teraz idącego, 1794 do miasta J.K.M. Kowna na obrady sejmikowanie [sic] zjechawszy, jako na miejsce tym to obradom właściwe zebrawszy się, za deputata na sądenie Trybunału Głównego W.Ks.L. w.j.p. Józefa Korwina Kossakowskiego, podczaszego pow. kow. zgodnie, bez żadnego od nikogo zaprzeczenia obraliśmy, który to obrany deputat na seństwo Trybunału Głównego W.Ks.L. rotą w konstytucyi⁴⁴⁸ sejmu zesłego grodzieńskiego przepisana po obraniu swym przysięgę wykonał. Na mocy takowego kredensu władzy i prerogatyw prawami oznaczonych j.w. deputatowi w górze wyrażonemu używać dozwoliwszy, dla pewności i wiary ony podpisami rąk własnych stwierdzamy.

Działo się w Kownie 1794 roku miesiąca february 3 dnia.

Michał Korwin Kossakowski [949v], podkomorzy kow. przydujący; Józef Medeksa, chorąży pow. kow., asesor; Piotr Zawisza, sędzia ziem. kow., asesor; Jan Rafał

⁴⁴⁸ VL, t. 10, s. 257–258.

Szymkowski, stolnik i sędzia ziem. kow., asesor; Adam Meysztowicz, sędzia ziem. kow., asesor; Ignacy Piskorski, sędzia ziem. pow. kow., asesor; Antoni Blinstrub, podstoli kow., asesor.

202. Laudum dla komisarzy cywilno-wojskowych, 4 II 1794

Rkps LVIA SA 13808, k. 946–947v, oblata dokonana w sądzie ziemiańskim kowieńskim przez Józefa Kwickiego, dnia 4 II 1794.

My, dygnitarze i urzędnicy powiatu kowieńskiego dnia 3 idącego miesiąca lutego, wedle prawa roku zeszłego 1793 miesiąca novembra 23 dnia ukończonego⁴⁴⁹, do miasta Kowna, obradom sejmikowym z dawna należące, na sejmiku zebrani i porządkiem w tymże prawie przepisany sejmikując, marszałka sejmikowego i asesorów obrawszy, przysięgi onychże wysłuchawszy i po obraniu deputata, kolejną przepisów prawa postępując do obrania komisarzy cywilno-wojskowych przystąpiliśmy, na których w.i.p. Michała Kozakowskiego, przeszłego sędziego gr., Jana Kudrewicza, horodniczego, Józefa Chrapickiego, oboźnego pow. kow., Józefa Rodziewicza, horodniczego oszmiańskiego, Feliksa Kossakowskiego, szambelana J.K.M., Jerzego Gallera, majora wojsk litewskich, Antoniego Eymontta, rotmistrza pow. kow., Konstantego Domeykę, chorążego brygady usarskiej, exkonsyliarza konfederacji miejscowej pow. kow., Stefana Gąseckiego, stolnikowicza zakroczymskiego wybrawszy, jednomyślnością na wybór onychże zgodziliśmy się. Mocą zatem takowego prawnego wyboru i legalnej sejmikowej uchwały rzeczeni wielmożni komisarze urzędowanie [946v] swoje reasumować i do czasu prawem przeznaczonego kontynuować są mocni, zastrzegając, iż wyznaczyć się mający od diecezjalnej duchowanej zwierzchności komisarz duchowny do komisji cywilno-wojskowej zaraz przy prezydującym miejsce swoje mieć będzie. A ponieważ prawo, iż dla pisarza komisji cywilno-wojskowej przez komisarzy obrać się mającego, powiat ma oznaczyć z siebie jego pensją, determinowało, zaczym dla pisarza złotych polskich dwa tysiące na rok naznaczamy. A że, oprócz płacy pisarza, jeszcze na kancelarystów, których prawo mieć przeznacza, na najęcie domu, na sądy i obrady komisji, na kancelarję, na opał tegoż domu, na woźnego sądowego, lak, papier, świce, stoły, krzesła i inne nieprzewidziane potrzeby być musi nieuchronny ekspens, przeto, stosując się do projektu, przez komisarzy cywilno-wojskowych, po wykonanej przysiędze, w totalnym komplecie komisją składających podanego na fundusz wyżej wspomniany pisarzowi dwóch tysięcy złotych polskich wyznaczonej pensji, na wyrażone po niej ekspensa (na które komisja podług okoliczności i słusznego umiarkowania sama determinować będzie wydatki) przeznaczamy. Sielężne od złotego w każdej racie podatków^a płacić się mające, a przez egzaktorów powiatowych wybierać się i do

⁴⁴⁹ VL, t. 10, s. 127–130.

kasy komisji [947] cywilno-wojskowej oddawać się powinny, *idque* od złotego podatków z dóbr szlacheckich, którzy mają poddanych, po szelągów 3, od podatków z dóbr królewskich, duchownych i miejskich, od złotego po szelągów 9. Szlachta zaś żadnych poddanych nie mająca od płacenia takowego sieleźnego niniejszą uchwałą jest uwolniona. Gdy zaś egzaktorowie do powiatów od komisji skarbowej wyznaczeni podanemi do akt swojemi kredensami, iż oni z sieleźnego mają być płatni, okazują. Obowiązujemy komisją cywilno-wojskową, iżby w tym punkcie do Rady Nieustającej z przełożeniem, iż prześwietna Komisja Skarbowa egzaktorów swoich opłacać sieleźnym nie ma z prawa mocy, uczyniła rekurs. Gdy wiadomo jest z dekretów asesorskich między miastem Kownem i Żydami na jurysdyce starościńskiej Królewski Dwór zwanej osiadłemi zapadłych, iż na tejsze jurysdyce starościńskiej cztery morgi ziemi do zabudowania domów sądowych, archiwów jest przywilejami dla powiatu warowanej, przeto dochodzenie ubikacyi tych czterech morgów ziemi i dostateczne onychże windykowanie komisji cywilno-wojskowej polecamy.

Którą tą uchwałą na mocy prawa niżej podpisani, podpisami rąk [947v] naszych authoryzujemy.

Datum w Kownie 1794 miesiąca lutego 3 dnia.

Michał Korwin Kossakowski, podkomorzy kow. prezydujący^b; Józef Medeksza, chorąży pow. kow.^c, asesor; Piotr Zawisza, sędzia ziem., asesor; Jan Rafał Szymkowski, stolnik i sędzia ziem. pow. kow., asesor; Adam Meysztowicz, sędzia ziem. pow. kow., asesor; Ignacy Piskorski, sędzia ziem. pow. kow., asesor; Antoni Blinstrub, podstoli kow. asesor.

^a Słowo nadpisane.

^b Słowo nadpisane.

^c Skreślona „prezydujący”.

Aneks 1

1. Akces do konfederacji, 4 V 1764

Rkps ML 534, s. 52, oryginał.

Wydane uniwersały od j.w.j.p. Brzostowskiego, koniuszego wielkiego i marszałka generalnego konfederackiego W.Ks.L. lubo nie zastały j.w.j.p. Zabięły, marszałka konfederackiego, posłem naszym konwokacyjnym obranego, *ex ratione* oddalenia się do Warszawy, my jednak z powiatu kowieńskiego konpatrioci, z traktu zapuszczańskiego i koła puńskiego nie tylko za ordynansem j.w.j.p. marszałka konfederackiego, lecz czuły do *pro bono regia* zebrawszy się, zjechaliśmy do Wilna na dniu 4 miesiąca maja w roku terażniejszym, 1764, gdzie *in praesentia* w.i.p. konsyliarzów do tej podniesionej wielkiej W.Ks.L. konfederacji podpisujemy się.

Ludwik Chełchowski, pisarz W.Ks.L., stolnik pow. kow.; Antoni Babecki, cześnik zakroczymski, sędzia kapturowy pow. kow., *salva* ^a*insi tute fons*^a; Paweł Staniewicz, kapturowy pow. kow.; Eligiusz Osiecki, krajczy pow. starodubowskiego; Wiktoryn Kozierowski, koniuszy woj. smoleńskiego, *salva* ^b*insi tute fons*^b; Antoni Dołęga Kozierowski, starosta broszkowski; Józef Dołęga Kozierowski, starosta rosikowski, regent trybunalski; Józef Worytko, pod. piń; Andrzej Midelton, jenerał adjutant buławy wielkiej W.Ks.L.; Jan Laudański, chorąży pow. wilkomierskiego; Józef Dyrda, strażnik wendzia.; Józef Siewruk; Tomasz Michniewicz; Antoni Krzywkowski, cześnikowicz chełtyński; Jan Rupeyko; Antoni Żołecki *m.p.*; Jan Demski; Wacław Darnowski, cześnikowicz łoniewski; Józef Wołk; Mateusz Downarowicz, podczaszy; Kazimierz Tracewski, miecznik wendeński; Arcyniusz Danowski, starościc szarn.; Tomasz Danowski, starosta szurdiski; Antoni Dombrowski, *m.p.*

^a Fragment słabo czytelny.

^b Fragment słabo czytelny.

2. Uniwersał marszałka konfederacji kowieńskiej, 23 V 1767

Rkps 1 LVIA SA 13711, k. 472–473v, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Józefem Skorulskim, rotmistrzem i podstarościm pow. kow. przez Jana Szymkowskiego, regenta ziem. pow. kow., dnia 23 V 1767; **Rkps 2** ML 537, k. 70–70v, wypis z ksiąg gr. pow. kow.

Antoni Korwin Kossakowski, marszałek konfederacki i pisarz ziem. pow. kow. wszem wobec i każdemu z osobna, mianowicie j.w.i.p. senatorom, urzędnikom, dygnitarzom i całemu rycerstwu powiatu kowieńskiego wiadomo czynię, iż gdy obywatele powiatu kowieńskiego z przyczyn całości praw i swobód naszych, tudzież powszechnej i szczególnej każdego z nas wolności *praepotentio* współ[o] bywatelów naszych przyciśnionych tyczących się, na dniu 22 miesiąca maja roku terażniejszego na miejsce obradom naszym zwyczajne do miasta Kowna zjechali się i gdy dla wspomnianych przyczyn, ubezpieczając ojczyznę i wolność od wszelkich zamachów, ścisłym związkiem konfederacyi (w której akcje wszystkie wspomniane i pobudki obszernie są wyrażone) złączywszy się, mnie, Antoniego Korwina Kossakowskiego, pisarza ziemskiego tegoż powiatu z między związku tego marszałkiem obrali. Więc zadość [472v] czyniąc obowiązкови na mnie włożonemu, wszystkich j.w.i.p. obywatelów prześwieznego powiatu naszego, w których duch patriotyczny miłości, starożytnej wolności i miłych swobód tkwi dotąd, do wspomnianego związku wzywam i braterskim afektem zapraszam. Na ten koniec akt niniejszej konfederacyi w grodzie prześwieznego powiatu naszego i.p. regentom lub namiestnikom ingrosować zalecam, tudzież podpisy j.w.i.p. senatorów, urzędników i całego rycerstwa [w] też akta przyjmować obliguję. Niech nicht nie rozumie, aby to celem jakiegokolwiek prywatności lub szkodliwego wierze i prawom dziełania dział się miało, Boga najwyższego, myśli i serc sędzia ojczyzny i króla nam szczęśliwie panującego świadkami czynności naszych czyniemy, ale owszem czując jarzmo niewoli w królestwie naszym tak nagle szerzące się i widziawszy częstkę współ obywatelów naszych zapomniawszy, co ojczyźnie są winni, żrzenicę wolności naszej *liberum veto* znosić zamyślającą kardynalne prawa ku dogodzeniu chęciom i myślom swoim *ad praedominium* w wolnym narodzie dążącym znosząca i nowe ustawy jednym *praedominii* duchem tchnące pod władną dobra publicznego zasłoną stanowiącą widząc Wasz Mość to wspomnione i inne na ojczyźnie naszą na walnie cisnące się niebezpieczeństwa, innego do salwowania tejsze nie widząc sposobu, tym związkiem szczególnie duchem obywatelstwa tchnącym spoliśmy się. Ktokolwiek by zaś przeciw tak zbawiennemu dziełu postępował i [473] związkowi naszemu się opierał, za oczewiście dobru publicznemu źle życzącemu w umysłach naszych byłby poczytany i między nieprzyjaciółmi ojczyzny rachowany. Niech was zacni miłośnicy ojczyzny nie łudzą płonne niechętnych umysłów mowy i wieści, mamy u nas z przodków naszych wpojony ku dobru naszemu pospolitemu obywatelski umysł, mamy oświadczoną przed publiczną deklaracją najjaśniejszej sąsiadki naszej ku temu działu [sic] pomoc, źle tejsze i obłudnie zażywającym uchyloną, łączyć się

wiec kochani i mili współbracia z dobrze życzącymi ojczyźnie. Lubo zaś *in tali statu reipublicae silent leges*, my jednak^a sprawiedliwości nie tamując, pozwalamy zwyczajnym sposobem jurysdykcjom przyzwoitym urzędy swoje sprawować, zostawując sobie wzgląd całości i straż nad czynie[nie]m sprawiedliwości obywatelom potrzebnej, gwoli czemu do ustawienia niniejszej konfederacji sądów i wybrania jedynie duchem sprawiedliwości tchnących sędziów j.w.i.p. senatorów, urzędników i całego rycerstwa prześwietnego powiatu naszego do zjechania na dzień 30 maja roku terażniejszego do miasta Wilna niniejszym uniwersałem zapraszam, który polecając mnie powszechnej serc obywatelskich przychylności i ufności, i.p. regentom lub namiestnikom *solite* promulgować *sub ingeribus in controvenientes solitis* zalecam i tenże zwykle przy przyciśnięciu pieczęci mojej własną podpisuję się [473v] ręką.

Dat w Kownie roku 1767 miesiąca maja 23 dnia.

Antoni Korwin Kossakowski, marszałek konfederacki, pisarz ziem. pow. kow.^b

3. Akces do konfederacji, 24 VIII 1767

Rkps LVIA SA 13796, k. 1005–1005v, oblata dokonana w ziemstwie przez Józefa Sławczyńskiego, cześnikowicza żmudzkiego, dnia 29 VIII 1767.

Wielbiąc wszechmocnej providencyi dary, przez które w wolnym narodzie jesteſtwa naszego biorąc pierwiastki, wzięliśmy przyrodzone i z dalszym wzrostem wspólone [sic] wiary świętej rzymskiej katolickiej oświecenie, wyznajemy, iż czyniąc *coram actis* ziemstwa powiatu kowieńskiego akcesją terażniejszą w roku 1767 dnia 24 augusta do generalnej wszystkich stanów Rzeczypospolitej konfederacji i łącząc się z oną teſże wiary świętej i swobód ojczystych pod słodkim, łaskawym i przezornym N.K.P.N.M. Augusta Stanisława panowaniem nierozdzielnie z tąż konfederacją do ostatniego krwi kropli wylania i wycisku bronić będziemy.

Antoni Zabięło, łowczy wielki W.Ks.L. [1005v]; Szymon Zabięło, marszałek pow. kow., generał leytenant wojsk W.Ks.L.; Jan Aleksander Vitinghoff, generał major i konsyliarz wojsk W.Ks.L.; Józef Prozor, starosta sądowy pow. kow.; Ludwik Chełchowski, chorąży pow. kow.; Michał Korwin Kossakowski, pisarz W.Ks.L.; Ignacy z Dowgiałów Zawisza, sędzia ziem. prezydent pow. kow.; Ignacy Zabięło, kasztelanic mścistałowski; Krzysztof Zawisza, stolnik pow. kow.; Józef Meyszutowicz, sędzia ziem. pow. kow.; Szymon Zabięło, łowczyc wielki W.Ks.L., porucznik petyhorski; Józef Zabięło, łowczyc wielki W.Ks.L., szambelan J.K.M.; Stefan Zabięło, dworzanin skarbowy; Adam z Wołda Mejer, koniuszy pow. kow.; Ludwik Korewa; Józef Bortkiewicz; Hieronim Żuromski, por. pow. kow.; Paweł Staniewicz, rotmistrz pow. kow.; Chryzostom Juszkiewicz, klucznik pow. kow.;

^a W rękopisie 2 dodano „biegu”.

^b Informacja o pieczęci odcisniętej na czerwonym laku.

Kazimierz Pokłoński, regent gr.; Antoni Kamiński *m.p.*; Tomasz Michniewicz; Józef z Wielkich Koułn Kunicki; Michał Skarbka Koplewski; Michał Stawski; Józef Stawski; Jan Krzysztof z Wołda Mejer; ^a*supra accessum* j.w.j.p. łowczego wielkiego litewskiego i innych ichmościów wyrażonych na dniu 24 augusta roku 1767 do generalnej wszystkich stanów Rzeczypospolitej konfederacji uczynionego łącząc się, podpisuję się Mikołaj Zabieło, kasztelanic mściślawski^a.

4. Akt konfederacji powiatu kowieńskiego, 23 VIII 1768

Rkps 1 Archiwum Państwowe w Łodzi, Archiwum Rodziny Bartoszewiczów, 125, s. 18-21- widymus z ksiąg wilkomierskich; **Rkps 2** AGAD AR II 2963, s. 1-4, widymus z ksiąg wilkomierskich; **Rkps 3** AGAD Zb. Anny z Potockich Ksawerowej Branickiej, 2, 2, s. 18-19, kopia.

Patrzeliśmy w trwodze i zadziwieniu, jako wykarmieni chlebem ojczyzny, pod równymi prawami^a mieszkający, szarże pierwsze wojskowe i intratne, przy dobrach dziedzicznych starostwa posiadający tej Rzeczypospolitej obywatele dysydenci dla niewierności, buntów i przestępstw ku ojczyźnie od honorów tylko cywilnych po kilkokrotnymi konstytucjami i traktatem oddaleni *sine activitate* mając jeszcze wymagać na ojczyźnie pozwolenia sobie tej prerogatywy, sami już *active* konfederacje podnieśli i marszałkami, konsyliarzami, posłami mianowali się, jako przez kointeligencje, sekretne legacje, mimo prawa narodowe wojsko rosyjskie w granice nasze wprowadzili i po całym królestwie rozłożyli, a tym samym *crimina status*^b popełnili. Poznaliśmy w smutku i żalu, jako obojętnymi deklaracjami, ułodzeniem, pogroźkami i gwałtowanym nakazaniem ksiąźęcia posła pełnomocnego i wojska rosyjskiego cząstka najmniejsza narodu pierwej uwiedziona, potym gwałtownie, mimo opozycje, salwy i protestacje do przyjęcia ułożonego przez tegoż ksiąźęcia posła rosyjskiego i dysydentów aktu konfederacji co do słowa jednego po wszystkich województwach^c i powiatach barwianego^d przymuszona została. Aż na koniec doświadczyliśmy w rozpaczy skutków najnieszczęśliwszych w czasie pseudosejmu ostatniego, skutków^e w ojczyźnie naszej nie praktykowanych, a bodajby na nas nieszczęśliwych kończących się, kiedy na spokojną^f zebranych do Warszawy^f radę deklaracją publiczną najjaśniejszej imperatorowej jejmości całej Rosyi ubezpieczone stany ksiąźę jegomość poseł rosyjski, obległszy wojskiem całe miasto, za biletami przepuszczając obywatelów, dobrze i gorliwie myślących w własnych domach pod aresztem trzymał, z karety w mieście wywlekając pod

^{a-a} Dopisek.

^a W rkps. 3 dodano „zostający czylej”.

^b W rękopisie 2 i 3 „zufale”.

^c W rkps. 3 brak słowa.

^d W rkps. 3 „karmionego”.

^e W rkps. 2 „nigdy”.

^{f-f} W rkps. 3 „do Warszawy zebrawszy się”.

warty brać kazał, zaleconych cnotą^g i gorliwością biskupów, senatora i posła, filary i ozdoby ojczyzny naszej bez winy i przestępstwa przy wierze i prawach narodowych obstawających z łona ojczyzny z miasta stołecznego mocą wojska w nocy zabrawszy i za granicę wywiozłszy, dotąd w ciężkim więzieniu trzyma, a po tych rzeczywistych w osobach zabranych manifestach i sejmie już zerwanym gwałtownie jednak stanowiąc w wymuszonej w kilkanaście^h osób komisji prawa, dwa najcelniejsze w tym narodzie wiary św. katolickiej rzymskiej i wolności krwią przodków naszych nabytej obalił zaszczyty. Nie trzeba tej zguby dowodzić [19] tłumaczeniem, kiedy już gwałtownie stanowione, z druku wyszłe nowe dowodzą konstytucje, w których traktaty dawniejszeⁱ, konstytucje, dekreta trybunalskie, jednym słowem (bez racji) znosiemy, zgładzone zostały, a wolność dysydentów obszerniejsza niżeli panującej religii^j pozwolona przez sąd oddzielny, przez pozwolenie nowych funduszów, przez równość wszystkich godności i obrządków, same czcze imię panującej religiiⁱ zostawiwszy, w których gwarancja z naruszeniem przyjaźni z sąsiedzkimi potencjami, a z ostatnią niewolą^k radzenia bez^k dependencyi umieszczona, podatki nałożone, siły odebrane, klejnot szlachectwa ponizony i w najpodlejszych ekstrakcji ludzi przeniesiony, słowem w których narodem niewolniczym, bez wojska, praw, porządku, pod jarzmem moskiewskim i przewodzeniem nad sobą najmniejszej garstki dysydentów zostawać uczuliśmy. Rozumieliśmy, że te gwałty ksiąźęcia posła rosyjskiego obalające wiarę, wolność, swobody i bezpieczeństwo osób dojdą i wzbudzą do litości potencje sąsiedzkie i samej najjaśniejszej imperatorowej jejmości Rosyi pani z wysokiego rozumu i przymiotów całej Europie zaleconej poruszą serce, ale kiedy wysłanym posłom do dworu rosyjskiego sam ksiąźę Repnin instrukcje układał i z nich słowa wyrzucić^l nie dopuścił, sam mowę^m pisać kazał^m, a memoriały pisane od konfederacji przez posłów skargi i rzetelne reprezentacje przez fakcje żadnej nie miały aprehensi i rezolucyi i z wzgardą odrzucone były i wszędzie reprezentowano, że naród dobrowolnie do tego przyszedł błędu, własnymi rękami podpisując zgubę wiary i wolności. Wejrzał Bóg litościwy, wzbudził zacnych mężów Korony Polskiej umysły do ostrzeżenia i publicznego oświadczenia wszystkim potencjom o gwałtach ksiąźęcia posła rosyjskiego przez związek podniesiony i manifest na wszystkie *actus* solenny w takich raziech w tej Rzeczypospolitej praktykowany, a ten czystyⁿ i niewinny samym nawet niewolnikom pozwolony suplikowania i manifestowania się śrzodek poczytany a przez publiczną deklaracją ksiąźęcia posła rosyjskiego *in scripto* osądzony był za bunt i zamieszanie spokojności,

^g W rkps. 2 „ochotą”.

^h W rkps. 3 „kilku”.

ⁱ W rkps. 2 brak słowa „dawniejsze”.

^j Fragmentu brak w rkps. 3.

^{k-k} W rkps. 3 zamieniono na „w”.

^l W rkps. 3 „wypuścić”.

^{m-m} W rkps. 3 „układał”.

ⁿ W rkps. 3 „wyszły”.

której nigdzie nie mamy. Rada senatu nakazana i z niej mimo większość głosów z kilku adherentami książęcia posła rosyjskiego *resultatum* z prośbą o posiłki wojska rosyjskiego publikowane pokrywając cały gwałt płaszczem dobrowolnego zezwolenia, a po kątach całego królestwa obywatele dobrze myślący przez wojsko °rosyjskie prześladowani byli, domy ich i miasta palone, zdzierstwa° i okrucieństwa na osobach nawet poświęconych tyrańskie, w wiekach tych nie praktykowane, popełnione [20] Ppoddanie greckie nieunitów na własnych panów pobuntowane^p, furaże, prowianty nakazane, manifestujący się ściągani i więzieni bez względu na kondycję i stan, sami nawet obywatele do przelewania krwi braci swoich wysyłani, poddawiani i nowych przysięg słuchani. Te i inne nieznośne krzywdy, jeki i uciężenia dochodzą uszu miłosierdzia boskiego, dojsć już powinno wiadomości sąsiedzkich najjaśniejszej potencji, których Bóg wysadził dla uszczęśliwienia i oddania sprawiedliwości narodowi ludzkiemu o pomstę wołającemu nie mogły i nasze nieporuszone nad zgubą wiary, wolności, krwi braci naszych zostawać serca. Tłumiliśmy w sobie żale i wspaniałość, pokazując się do zgorzenia innym i naśmiewiska ludem wzgardzonym, nieczułym, bez serca, bez rady, tak dla przeciętej z bracią naszą, dobrze i zbawiennie w tej mierze myśląc komunikacyi, rjako też zapatrując się i czekając powolniejszego codziennie umiarkowania^r i rozpoczętego dzieła traktowania, sile że pod łagodniejszą, przezorną i daleką od podobnego tyraństwa w tej prowincyi j.w.j.p. generała Numers dotychczas mieszkaliśmy komendą,^s ale kiedy coraz większe się złe pomnaża, a dysydenci sami, w mundury moskiewskie ubierając się, ludzi zaciągają i wojsko rosyjskie posiłkują (czego mamy dowodne z listów ich pisane świadectwo) wojsko zaś rosyjskie w nowych siłach pod książęciem generałem majorem^t Dolhoruki już do Wilna przybyło, sami zaś ścigani i łapani za wolność mówienia o wierze i prawach przez komendę moskiewską na oskarżenia dysydenckie w domach naszych przesiadywać nie możemy i po lasach tulać się musimy, cóż być może, co by dalej od ostatniej determinacyi nas wstrzymywać mogło i było nam miłym, kiedy już wiarę osłabiono, wolność zniszczono, krew braci rozlano, prawa zniesione, domy spustoszone i wolność nawet mówienia i utyskiwania widzemy odjętą. Opuszczamy żony, dzieci i domy nasze a zgromadziwszy się na to miejsce, przed Bogiem, sędzią niewinności i ucisków naszych, przed najjaśniejszymi potencjami europejskimi protestujemy się i konfederujemy przeciwko wszystkim aktom pseudosejmu ostatniego, gwałtom, wioleńcom i przelewaniu krwi braci naszej, naprzeciw uciskom, rabunkom, wybieraniu furażów, prowiantów, egzekucjom, a wszystkich obywatelów tej prowincyi do podobnej czynności pobudzając i do ratunku już nas samych zapraszając, będąc pewnemi,

°-° Fragmentu brak w rkps. 2.

P-P Fragmentu brak w rkps. 3.

r-r Fragmentu brak w rkps. 3.

s-s Fragmentu brak w rkps. 3.

t-t W rkps. 3 tylko „generałem”.

że mocy^u wojska na nas użyją i prześladować nas będą, jak i teraz już prześladują, zjazdu [21] zabraniając i o milę od zebrania się naszego podjazdy wysyłając. Oświadczamy się, że samej tylko obrony osób naszych strzec będziemy i póty związku i manifestu naszego nie odstąpiemy do przelania ostatniej kropli krwi naszej kładąc w zakład duszę naszą w rękę boskich przez uroczystą przysięgę, póki wiary św. katolickiej rzymskiej przez dysydentów poniżonej i wolności krwią przodków naszych nabytej, "nam odjętej", ucalenia i pierwszego lustru wrócenia nie obaczemy. Zachowując sobie salwę obszerniejszego wyrażenia lub przydania do tego manifestu do wspólnej rady złączonych konfederacji Obojga Narodów.^x

5. Uniwersał marszałka konfederacji kowieńskiej, 30 VIII 1768

Rkps Ossolineum 565, k. 174–174v, kopia.

Dominik z Proszcza Medeksza, na Uymach, Gabrieliszkach, Mimoniach, Rudzinach i Narmoniach pan dziedziczny, marszałek konfederacki i podkomorzy pow. kow., rajgrodzki i skrzysztymoński starosta etc.

Wszem, wobec i każdemu, komu by o tym wiedzieć należało, a w szczególności j.o.j.w. senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i wszystkiemu rycerstwu województw ziem i powiatów Korony Polskiej i W.Ks.L., tudzież prześwietnym trybunałom i wszystkim subseliom i jurysdykcjom przy ofiarowaniu usług moich i winnym uszanowaniu wszystkim *respective* do wiadomości podaję, iż kiedy do was to pisanie z urzędu mojego teraz na mnie włożonego przesłać usiłuję, nie mogę tego, które w sercu czuję utaić zażalenia, nie przeciężę siebie, żebym nie pisał, co myślę, żebym się nie skarżył, żebym nie odkrył rany, ile przed temi, po których przynajmniej jakichkolwiek czekać powinienem i zapewne spodziewam się kondolencyi, bolałem nieskończenie i dotychczas boleć nie przestaje, widząc jak dotknięte, bo prawie na wylot przeszyte niesłychanemi praktykami gorliwych obywateli serca przymuszoną rządząc się i utrzymując cierpliwością, zdały się suchym poglądać okiem na okropny i pomieszany stan Rzeczypospolitej, jako nie wzruszały się smutnej i żalosalnej ojczyzny postacią, jako nie poznawały, iż ucisk wiary i przytłumienie praw starodawnych, wolność krwią przodków naszych nabytą wspierających, ostatnią krajowi niosą zgubę, jako na ostatek rozlanie krwi braci współobywateli naszych, nieczułych nas i zatwardniałych dochodziło i w przeciagu tych moich boleści, w ten czas tylko folgę uczuć mogłem, kiedym sobie przekonać umiał, że gorliwość w tych czasach

^u Słowa brak w rkps. 3.

^{w-w} W rkps. 3 brak fragmentu.

^x W rkps. 2 dodano „Pisan roku 1768 miesiąca augusta 23 dnia. Dominik Medeksza, marszałek konfederacki kow. i podkomorzy tegoż powiatu”.

jest występkiem i kiedym sobie przypomniał, iż nam, jako upodlonemu narodowi, między bojaźnią i wstydem odartym z męstwa i eksplikacyi, już nie dla siebie, lecz dla innych żyć każą, nie zdaje mi się tu rzecz ofiarniejszego wyciągać tłumaczenia, kiedy już tej to nieszczęśliwości nieszczęśliwsze [174v] jeszcze nastąpiły skutki, dla mnogości których mijam różne gwałty, egzorbitancje, zdzierstwa poniewolnie izby^a odgłosy sejmikowania opuszczam, haniebny postępek z w.j.p. Kozuchowskim, cześnikiem i konsyliarzem województwa kaliskiego, którego gorliwie za dobro powszechnie obstającego z sesji konfederackiej jadącego, z karety na ulicy wywleczone i do namiotów wojska rosyjskiego *intra menia urbis* rozbitych zaprowadzoną, nie wspominam większej, okrutniejszej jeszcze gwałtowności, kiedy niepraktykowanym bezprawiem z świątnicy praw, z porządku senatu, z stolicy samego bezpieczeństwa, bo w czasie samego sejmu, jeżeli tylko sejmem nazwać się godzi dwóch biskupów krakowskiego i kijowskiego i wojewody krakowskiego oraz posła podolskiego, że się szkodliwym żądaniom oponowali, z pałaców rezydencjonalnych w nocy zbrojną ręką wojska rosyjskiego gwałtownie wzięto, z Warszawy pod konwojem moskiewskim wywiezionych z hańbą i krzywdą całego narodu, aż dotychczas trzymają, to tylko dosyć nadmienić, iż po zdziałanych tylu agrawancjach i niesłychanych w ojczyźnie naszej despotyzmie żalić się, nawet skarżyć i protestować zabronić chciano, mamy tego doświadczenie na braciach naszych w Barze z samej gorliwości ku wierze i miłości ojczyzny manifest przeciwko tym despotycznym aktom czyniących, sprzymierzających się, bo ich święte zamysły, zbawienne kroki z wniesieniem wewnętrznego pokoju, zamieszaniami miłej spokojności i prawdziwym okrzczono buntem i zaraz na nich samych, jako na buntowników i swywołną kupę, mocy wojska rosyjskiego i narodowego oraz używszy, ścigać i rozpraszać rozkazano, a pod pretekstem buntu dotychczas wszędzie obywatelów dobrze myślących prześladować i atakować nie przestają, patrząc się na smutne skutki tego nie bez poruszenia prawdziwego, miasto Wilno, kiedy ludzi bezbronnych z Trok w dzień Nawiedzenia Najświętszej Panny w kompanii przy obrazie Matki Boskiej idących wojsko moskiewskie zaczepiwszy, atakując ich kilku zabito, a samym nawet poświęconym nie przepuszczając osobom, kilkunastu poranili. Przyszła i na nas kolej ta uciemężliwość, spokojnie jeszcze siedzących z nieudolnym tylko żalem na tę fatalność poglądających, taż sama komenda moskiewska z domów naszych własnych wygnawszy siedzi i ściga wszędzie, łapać i więzić odgrażając się tak dalece, iż już od niemałego czasu po lasach tułać się musieliśmy. W takim więc razie umyśliliśmy przed się rezolucją, przybywszy do miasta Wiłkomierza, solenny zanieść manifest, na wzór związku barskiego, sprzymierzyć się w jeden węzeł nierozzerwanej ligi, jakoż w rzeczy samej tośmy uczynili, ażebyśmy tym sposobem broniąc wiary i wolności, ubezpieczeni od wojska rosyjskiego zostali, czyniemy tedy w tym publiczne obwieszczenie, aby z nami pod ten zbawienny związek i konfederacją łączyli się i jednoczyli i do nas *cum subsidio militari*, tam, gdzie z bracią naszą

^a Miejsce słabo czytelne.

skonfederowaną znajdować się będziemy, przybywali j.o.i.w. obywatele, dóbr dziedzice i posesorowie, którzy nadworną trzymają milicją, ażeby *in arma* z nami toczyli i ludzi zbrojnych do obozu przysyłali. Obligujemy województwa, ziemie i powiaty, ażeby *in personis* do takowego węzła i przymierza brali się, intymujemy, a jakie w takich okolicznościach i konfederacjach dotychczas praktykowane są z dóbr *cujuscunque tituli* na wsparcie związku posiłki, jakich po was wszystkich obywatelach W.Ks.L. potrzebować, obwieścić zechcemy i na to ten nasz uniwersał wydaliśmy, który żeby prędzej do wszystkich wiadomości doszedł po ziemstwach, grodach, parafiach one publikować rozkazaliśmy.

Pisan w Wiłkomierzu 1768 *die 30 mensis augusti*.

6. Manifest przeciw Szymonowi Kossakowskiemu, 15 VII 1776

Rkps AGAD Zb. Popielów 114, k. 150, kopia.

Roku 1776 miesiąca julii 15 dnia proces *nomine* j.p. Franciszka Foglera, umocowanego *instituta* od j.p. Karola Słockiego, generalnego plenipotentą, na przemoc użytą zuchwale przez partią szlachty j.p. Szymona Kossakowskiego, podczaszego kow. w tym sposobie, iż co tenże j.p. Fogler na dniu dzisiejszym z rana przybywszy do miasta J.K.M. Kowna i chcący wejść do miejsca obrady publicznej powiatowej dla uczynienia iekcyi i zatamowania *activitates* do funkcyi poselskiej za dekretemi *exnemi* przerzeczonemu j.p. Kossakowskiemu, gwałtownie zatrzymanym został przez partią tegoż jegomości *ante vecum consiliorum*, a zatym przeciwko takowemu *ilegitime* na funkcją obraniu *solemniter* tenże umocowany manifestował się.

7. Protest przeciw deputatom kowieńskim, 1785

Stary druk LMAB F40–690 k. 22–25v.

Wykład sprawy przychodzącej pod rozpoznanie Trybunału przy rugach o sejmiki deputackie powiatu kowieńskiego 1785 roku.

Sprawa ta więcej interesuje powszechność, niżeli osoby w nią wchodzące. Złamać prawo kardynalne narodu wolnych elekcjach, wzruszyć jego trwałość, zamieszać porządek nie jest nic innego, jak przeistoczyć formę samego rządu, lub otworzyć drogę do anarchii.

Konstytucja 1764 *coronationis* przychodzącym deputatom do sądenia Trybunału pozwala czynić opozycję i one nazajutrz po ufundowanym trybunale rozwiązywać, słowa prawa: „Opozycje przeciwko tym, którzy by pod procederem prawnym *ex liquido debito* wynikającym, czyli pod kondemnatami lub *crimine notati vel convicti* byli, albo też posesje nie według prawa mieli,

zachowane być mają, a gdyby przeciwko takowym obiekjom był kto obrany do funkcji deputackiej, nazajutrz po ufundowanym Trybunale za wniesieniem *experiri* powinien”¹.

Z tego prawa jest nadto jasnym, że chociaż we wszystkich zdarzeniach wniesienia są abrogowane, w tym jednak szczególnym przypadku dopuszczone, ażeby strona zaskarżona bez pozwu, bez aktoratu i bez żadnych dylacyi usprawiedliwiła się z obiekjów w trzech tylko gatunkach przez prawo wyżej alegowane wymienionych, mogących się czynić, z których żadnej nie słyszą na przeciwko sobie wybrani j.w.i.p. deputaci Szymkowski, łowczy i Meysztowicz, sędzic, urzędnicy pow. kow., nie było na sejmikach złożonego dekretu kontumacyjnego, ani procederu, nie było zarzutu notującego występkiem, ani niedostateczności posesji i wieku z czego usprawiedliwić się *in instantia* byliby gotowi.

Z nowym zarzutem nieprawnym i z przemyśloną od niedawnego czasu obiekcją, a w przyszłych trybunałach pobłażaną, przychodzą w.i.p. Wawrzecki i Zawisza, powiadając się także być wybranymi na Trybunał deputatami z drugiego sejmiku, czynią rozmaite impresje dla wprowadzenia sądu w bezprawność na pierwszym wstępie administracyi sprawiedliwości, usiłując, ażeby bez pozwu, bez aktoratu, bez dylacyi prawem pozwolonych i na koniec bez świadectw, które sama inkwizycja przynieść może, naprzeciw wyraźnemu prawu brał przed się do sądenia sprawę rozdwojonych sejmików, jednego pod laską j.w. Zabięły, marszałka pow. kow., na którym w.i.p. Szymkowski i Meysztowicz są wybrani, drugiego spod prezydencyi samego siebie wybierającego w.j.p. Wawrzeckiego.

Rozwiązywać obiekcje wyż wymienione przeciw wybranym deputatom *in instanti* za wniesieniem jest w mocy Trybunału, ale nie sprawę dwojenia sejmików, w której deputat okaże [22v] się winnym i przestępnym, lecz jedna czyli druga część powiatu łamiącą jasne prawo sejmikowania.

Wyż przywiedziona konstytucja 1764 *coronationis* wszystkie akcje z sejmików wynikające równie jak akcją dwojenia onych nie trybunałowi lecz ziemstwom i grodom do rozsądenia oddaje przez słowa: „Iż ktoby ważył się sejmiki *tumultuarie* mieszać, drugie elekcje robić, wiolencje czynić *etc.*, takowy każdy *cuiuscunq̄ue status et conditionis* pozwany *ex termino tacto* kadencyi grodzkich lub ziemskich sądów *secundum qualitatem excessus* ma być karany”².

Oczywistość tego prawa nie potrzebuje tłumaczenia, że rozpoznanie występkę dwojenia sejmiku należy, ażeby pierwiej było w pierwszej instancyi czynione, gdyż prawo same *forum et paenam* na ten przypadek wyznacza, gdy jednak z gołosłowną przychodzą do sądu obiekcją i rozrzuconym pismem, napełniwszy cały naród zarzutami, usiłują czynić w sądzie impresją, dowodząc nieważność sejmików pod laską j.w. Zabięły, marszałka pow. kow., a zatym wzburzać prawną elekcją przymuszeni są j.w.i.p. Szymkowski i Meysztowicz, wybrani deputaci,

¹ VL, t. 7, s. 171.

² Chodzi raczej o konstytucję sejmu konwokacyjnego VL, t. 7 s. 89 (parafraza).

rzecz u trybunału justyfikować w cudzej sprawie, gdyż strony nie przypozwane używać głosu nie mają z prawa wolności.

Trzy są formalności prawem 1764 przepisane do ważności sejmików, prezydencja pierwszego *in ordine* urzędnika, miejsce używane do sejmikowania i czas przeznaczony, a najszczególniejsza kondycja większość głosów obywatelskich. Czytać o tym konstytucję, której słowa: „Porządek zaś sejmikowania ma być takowy, iż w dzień prawem naznaczony *in solito loco*, nie prędzej, jak o godzinie 8 z rana zebrawszy się na sejmik *etc.* sejmikować zacząć i takowy sejmik przez pierwszego senatora świeckiego, a w niebytności senatora przez pierwszego urzędnika przytomnego zagajony *et sub presidencia* onego odprawowany być powinien, na których sejmikach porządek zagajając i prezydować mających, ma ten być *etc.* w powiatach marszałek, podkomorzy, starosta, chorąży *etc.*”³.

Sejmikiem zowie się tylko obrada zjeżdżających obywatelów na obranie bądź urzędników, bądź posłów, bądź deputatów wykonana sposobem wyżej opisanym.

Schadzka prywatną czyli występkiem przeciw formie sejmikowania, formie rządu i regule naród utrzymującej pod prawem jest czynność oddzielającej się pod niższym urzędnikiem na miejsce niezwyczajne w części obywatelów mniejszej niechętnych przeciw części większej utrzymujących prawo prerogatywy i słusność swoim zasługom. O takowym postępku co mówi prawo, można nauczyć się z konstytucji 1764⁴ roku konwokacyjnej, która zdarzone podczas kapturów podwojone sejmiki *tanquam absurda* zniszczyła, a w przyszłości naśladowanie ostro zagroziła, przy tym konstytucja 1764⁵ koronacyjna wyżej wyrażona, która także sąd i karę za to przeznaczyła.

Czemu tak surowy wyrok i zapobieżenie zdarzeniu przysłemu, przyczynę łatwo najdzie myśl nad tym, co należy dla rządu majestatu i narodowi kształtem wolnej Rzeczypospolitej rządzącemu się. Rząd nie napisałby potrzebnego na sejmach prawa, majestat widziałby się niepewnym w swojej namiestniczej władzy, którą reprezentuje trybunał, gdyby dwojenie sejmików miało walor. Jeżeli bowiem nie każdy *ex ordine* niższy urzędnik, jeden przynajmniej odważyłby się (jak się i teraz doświadczyło) [23] wybrać w powiecie posłów, wybrać deputatów, oprócz wybranych pod prezydencją legalną, intryga ośmieliłaby się to zrobić we wszystkich województwach i powiatach, nastąpiłyby zatym sejmy i trybunały podwójne, co czyniłoby wojnę i zgubę przez się krajową, albo jedno drugie znosząc zgasłyby oboje, zaczyn poszłyby największego nierządu skutki.

Jeśli zaś, mimo prawo i dobro narodu strzegące, aprobować jednego sejmiku podwójność, zbliży się *consequens* całego dzieła fatalnego. Oprócz tego ogólnego nieszczęścia szczególniejsze jeszcze na stan szlachecki wynika: elekcja urzędów ziemskich, z której prawo dawne trzech mieć chciało kandydatów do przywileju,

³ VL, t. 7, s. 171.

⁴ VL, t. 7, s. 11.

⁵ Chodzi raczej o konstytucję sejmu konwokacyjnego VL, t. 7, s. 89.

późniejsze, mianowicie konstytucja 1764⁶ stańło na jednym, ta mówię elekcja stałaby się próżnym hasłem, przez skutek albowiem jednego niższego *ex ordine* urzędnika, a gorzej, gdy przez wielu takich pokątna dla aparencyi z małą liczbą sekwitów nierządu być może zreformowaną elekcja, z czego już nie wybrany z obywatelów, ale uprzedzający staraniem będzie brać urząd. Zapobiegło temu prawo, trzeba go zachować w całości, jeżeli chcieć uniknąć starty najcelniejszego własności zaszczytu. Dostyc tej pobudki czyli przyczyny do naganienia akcyi przeciwnej sejmikowi kowieńskiemu.

Rzecz podpada oczywistości z kredensów, kto pod jaką prezydencją i w jakim miejscu wybrany deputatem, a nadto ani prawo, ani natura rzeczy nie wymagają świetlejszego przekonania.

Albo na dowód jaśniejszego widoku przestępstwa idzie dalsza konwikkja, co być nie może na długo, niech trwa przez moment, niech akcja wielmożnego Wawrzeckiego dostaje tytuł sejmiku, niech ona będzie godna ważyć się z aktualnym sejmikiem, a z tego co wypada, uważamy:

Najprzód: marszałka powiatu prezydencją przy zagajeniu sejmików porównać z prezydencją w.j.p. Wawrzeckiego, podkomorzego, który chociażby żadnej na przeciw sobie nie miał obiekcyi, przecież opisany prawem porządek, iż po marszałku idzie podkomorzy, nie może być złamany.

Cóż nadto jeszcze, kiedy wiedzieć o tym trzeba, że w roku przeszłym 1784 do urzędu wakującego podkomorstwa kowieńskiego, gdy całego powiatu *vota* obrócone były na stopień i zasługę w tym powiecie wielmożnego Kossakowskiego, chorążego, gdy sejmik deputacki i gospodarski bezsprzecznie został odbyty pod prezydencją marszałka i wybrani deputaci bez żadnej obiekcyi na przeszłym trybunale odbyli funkcją i to wszystko stało się na miejscu zwyczajnym sejmiku w kościele ichmościów księży bernardynów, na ówczas j.w.j.p. starosta kow. zostający pod kondemnatai i wskazami *pro rebelli*, mimo oświadczoną tę obiekcją sformował drugi sejmik w pustych murach i rozwalinach zamku, kredensował na podkomorstwo wielmożnego Wawrzeckiego, chorążego brasławskiego, wielmożny Blinstrub wziął delacją ku dowodzeniu nieprawnej elekcyi oraz że wielmożny Wawrzecki w powiecie kowieńskim żadnej z ojca przodków swoich ani z siebie nabytej nie miał posesyi, jakiej prawo wymaga po stratą urzędu, w ziemstwie kowieńskim o to proceder posunął się aż do dekretu apelowanego, który w Trybunale *suo ordine* wielmożny Blinstrub będzie prosekwował. Obiekcja przeto kwestionująca urząd podkomorstwa jeszcze trwa, a onego egzekucja jak jest zabroniona prawem konstytucyi 1613 volumin 3 folia 192 przywodzę słowa: „Między najprzedniejszemi stanu szlacheckiego wolnościami i swobodami [23v] warowały to nieraz statuta, aby wszelkie dygnitarstwa i inne urzędy ziemskie obywatelom posesją niezmyślona ani nowo nabytą mającym konferowane były, przeto zachowawszy całość statutów i praw około tego dawno uchwalonych na zahamowanie nieporządných w tym instancyi ludzkich, postanawiamy, iż od

⁶ VL, t. 7, s. 170–171.

tego czasu takowe przywileje i daniny wagi żadnej jako prawa przeciwne mieć nie mają, a jeżeliby kto upornie munią lubo sądowe i insze pretekstem przywileju otrzymanego odprawować ważył się, tedy wszystkie akta z jakiegokolwiek miary przezeń wykonane *pro irritis et nullius momenti* poczytane być mają⁷.

Po wtóre: Miejsce sejmikowania, kościół księży bernardynów na zamku wystawiony, w którym że od niepamiętnego czasu sejmiki odprawiały się, składa się kilkadziesiąt kredensów podpisanych z tym wyrazem „na miejscu przyzwoitym w kościele księży bernardynów *etc.*”, składa się zaświadczenie podpisane przez j.w. Zabiłę, kasztelana mińskiego z innemi urzędnikami, jako w roku 1783⁸ *unanimes consensu* toż samo miejsce, kościół księży bernardynów, na sejmikach gospodarskich za nieodmienne na zawsze miejsce jest uznane i deklarowane, składa się laudum powiatu podpisane od marszałka i do akt ziemskich powiatu kowieńskiego wraz podane, determinujące toż, a nie inne miejsce do obrad sejmikowych. Niech tedy porówna Trybunał tę uroczystą formalność z sejmikiem odbytym w kamienicy kupieckiej, na samym rynku sytuowanej, pod prezydencją w.j.p. Wawrzeckiego, gdzie w najętym domu tymże samym j.w. starosta kow. miał gospodę i gdzie na skład papierów grodzkich kilkakrotnie z miejsca na miejsce przenaszanych. Dom ów był zgodzony kilkaset łokci nie tylko od placu zamkowego, ale nawet od jurysdykcy starościńskiej oddalony. Dopuściwszy tę wolność nie ograniczoną, nie zostanie nawet potrzeba zjeżdżania na sejmiki, ale wolno będzie po domach własnych podpisywać kredensa, kiedy się pobłąży sejmikowanie w domu partykularnym kupieckim i nigdy od nikogo tak nierozważnie nie używanym na złamanie prawa o obradach sejmikowych.

Po trzecie: Czas sejmikowania nie był ukryty, bierze się na dowód i przekonanie własne wyznanie z manifestu, iż j.w. marszałek zaczynając sejmik, delegował po trzykroć w.i.p. Kossakowskiego, szambelana, Skorulskiego i Wyżewskiego, znakomitych z urodzenia powietników, zapraszając do wspólnego sejmikowania i więcej dwóch godzin czekał zgromadzony powiat do kościoła księży bernardynów próżno na przybycie.

Na koniec: *pluralitas* wotów, gdyby ta powinna być obiektem przeciw pokątnej schadzce, tu się pokazuje w złożonych kredensach⁹ i podpisach obywatelskich, z których na stronę j.w. Szymkowskiego i Meysztowicza jest 1236, a *in contra* 683, widzieć i konfrontować takowe wota.

Stąd tedy oczywista wypływa konsekwencja, że prezydowanie na sejmiku wielmożnego Wawrzeckiego i z przyczyny ułóżonej prerogatywy pierwszemu *in ordine* urzędnikowi i z przyczyny obiekcji nie było i nie jest wolne.

Druga uwaga pod rozpoznanie sądowe przychodzi z złożonego kredensu na deputatów: liczba podpisów obywatelskich posuniona jest do 683, a tenże sam kredens świadczy, że 96 osób jest powtarzanych, to jest, iż jedna osoba dwa i trzy

⁷ VL, t. 3, s. 94.

⁸ Por. s. 392–393.

⁹ Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1785.

razy znajduje się podpisana jednym charakterem, urzędem i nazwiskiem, widzieć ku dowodowi kredens. [24]

Nadto znajduje się podpisanych krzyżykami osób 9, którzy że i pisać umieją i że nigdy do kredens nie podpisywali się, dają jak najsolenniejsze świadectwo. W tymże samym kredensie podpisany jest ojciec rodzony terazniejszego wybranego deputata spod łaski j.w. marszałka kow., w.j.p. Szymkowski, który, że trzy lata jak umarł, widzieć w dowód sepulturę wyjętą z metryk plebańskich i nadto jeszcze syn przytomny, ofiaruje jurament. Znajdują się obywatele podpisani krzyżykami z wymienieniem z której okolicy czyli wsi szlacheckiej, ci zaś jako nigdy nie byli na sejmikach, ani mieszkali w okolicach i jako nazwiska ich w powiecie nie są znajome. Składa się w dowód świadectwo obywatelów i lustracja dymów. Znajdują się jeszcze podpisani w liczbie kilkadziesiąt, którzy że się nie znajdowali na sejmikach w powiecie, lecz w tymże samym czasie jedni z nich w Wiłkomierzu, drudzy w Trokach byli. Składa się w dowód własne ich zaświadczenie.

Trzecia uwaga nieprawego postępku: w.j.p. Prozor, sędzia ziem. kow. złożył urząd swój sęstwa w ręce marszałka do wolnej elekcji z dokładem zgodnym z prawem i z zwyczajem, ażeby ten, który *unanimitate* czyli *pluralitate* wybrany zostanie, do tego urzędu i przez marszałka jako pierwszego *in ordine* urzędnika kredensowanym będzie, miał prawo prosić o przywilej J.K.M. Za tą prawną rezygnacją wybrany został *unanimitate* i kredensowany w.j.p. Blinstrub, mieczny kow., czytać rezygnacją. Pomimo której, bez żadnej rezygnacji widzianej na owym pseudosejmiku pod prezydencją wielmożnego Wawrzeckiego, jako się wyżej wyjaśniło, został kredensowanym na sęstwo ziemskie wielmożny Meier. Takowy uczyniwszy zamęt w powiecie i ujmę prawu w.i.p. Wawrzecki i Zawisza rozumieli, że skłonić potrafią na swoją stronę umysły tych, którzy pismo ich pod tytułem manifestu, pełne obelgi, kalumni i najczarniejszej potwarzy, dostanie się, tym celem rozrzuciwszy rzeczone pismo wprzód po całym narodzie, dzisiaj przychodzą z onym przed Trybunał, nie przynosząc tego, co prawo przepisuje, to jest obiekcy na deputatów w konstytucji 1764¹⁰ wyrażonych, ale ustronne skargi i w Trybunale w czasie terazniejszym rozwiązywać się nie mogące. Żądają, ażeby Trybunał ukarał powiat z imion pierwszych złożony za to, że się ważył wielmożnemu Wawrzeckiemu grozić, tumulta formować i zbrojnych ludzi na sejmiki prowadzić. Dopuśćmy na czas, żeby to wszystko prawda była, co piszą w manifeście, czyliż dlatego sejmik ich nieprawny ma się legalizować, a pierwszy żadnej obiekcy nie mający zniszczyć? Akcje sejmikowe, tumulty, gwałty i tym podobne gdzie i jak mają być dowodzone i karane? Konstytucja 1764¹¹ tylekroć wyżej wspomniona naucza, czyliż krzywda, którą rozumieją być sobie wyrządzoną, zastosowana do osób w manifeście wyrażonych, ma się ściągać do całego powiatu? Ma uiszczyć ich prawne elekcje i stawać się zarzutem publicznym?

¹⁰ VL, t. 7, s. 171.

¹¹ VL, t. 7, s. 171.

Lecz należy w tym miejscu rozebrać wszystkie zarzuty, które podobało się nie tylko przez manifest, ale też przez pisma partykularne i skargi roznieść po narodzie, opuszczą się tu ustronne weksy, jako nie składające i nie stosowane do sejmików, jako nie mające wagi w rzeczy ani wartości odpowiedzi, ale się te kładą, które i używane były do impresyi i użytemi być mogą do Trybunału.

Najprzód i jakoby dekret trybunalski za laski j.w. Tyszkiewicza uznał za miejsce sejmikom kowieńskim zamek i kazał na nim szopę postawić. Składa się ten dekret.

Niech w nim strony szukają, ale nie znajdują swoich alegatów, zdaje się stronie naciągając z wiadomej krajowi naówczas intrygi, ledwie nie połowę [24v] sejmików w prowincyi litewskiej rozdwojającej, kiedy pierwszy raz prawo jasne i sejmikowaniu zostało osłabione i śmiało łamane, kiedy trybunał do rozwiązania kwestyi sejmikowych kadencji wileńskiej sprowadzał deputatów na rugi, na ówczas *in contumaciam* stron nie przypozwanych i nie stawających pisał wyroki, naówczas nazwał sejmik kowieński dobrym z racyi, że jakoby *in loco solito*, to jest na zamku był odprawiony, nie wchodząc w rozpoznanie, bo nikt *in contra* nie stawał, że kościół księży bernardynów także jest na zamku i że zawsze był tylko zwyczajnym miejscem.

Żadne *praejudicata*, chociażby oczywistych dekretów nie mogą być alegowane w trybunale, uczy o tym konstytucja 1726¹², tym bardziej nie może być brany w żaden dowód dekret wspomniony, jako kontumacyjny i przeciwko wyraźnej konstytucyi 1764¹³ rozsądzenie kwestiiów o podwójne sejmiki ziemstwom i gromdom zostawującej zapadły.

Prawo dekreta trybunalskie poszanowane mieć chce, tylko zaszłe *post ferias controversias*, też prawo odbiera szacunek dekretem zaszłym *in contumaciam*, osobliwie na zrażenie głosu, któryby przekonywał *de solito* sejmikowi *loco*, o tym uczy konstytucja 1669, *volumin 5 folia 16*, której słowa: „Dekrety sejmowe *in contumaciam* na zrażenie tylko wolnego głosu złością ludzką wymyślone i ferowane skasowano, warując *in posterum*, aby się takie agrawacje nie działały *etc.* toż się ma rozumieć o wszystkich sądach”¹⁴. Także konstytucja 1676 *volumin 5 folia 86* pisze w te słowa: „Dekrety w którychkolwiek sądach *illegitime*, jako to *per evocationem et fine aocitacione*, jako prawu pospolitemu przeciwne skasowano”¹⁵. Lubo prawo wyż wzmienione konstytucyi 1764¹⁶ roku za wzniesieniem deputatowi na obiekcją *ex periri* dysponuje, też same jednak nie daje wolności *sine adcitacione* obywatelów bez reprodukcji dowodów i obrony decydować *locum* sejmikowania, więc tamten dekret *contra legem* zapadł i rygorowi prawa ulega, samiz j.w. starosta, wielmożny Wawrzecki, Zawisza i inni, teraz *manifestantes*, takowemu dekretemu waloru nie uznawali przez swe po jego dacie kroki

¹² VL, t. 6, s. 234.

¹³ VL, t. 8 s. 89.

¹⁴ VL, t. 5, s. 12.

¹⁵ Zapewne doszło do pomyłki, gdyż na wskazanej stronie są konstytucje sejmowe z wcześniejszych lat.

¹⁶ VL, t. 7, s. 171.

w sejmikowaniu, wyprzec albowiem nie mogą, że w roku 1783 na sejmikach elekcyjnych marszałka, chorążego, sędziego ziem. Zawiszy i pisarza Mineyki piszących się do kredensów i odprawujący bez żadnej kwestyi i sprzeczki sejmik w kościele księży bernardynów, widzieć ku dowodowi kredensa¹⁷. Jak się wyprą jednomyślnego uznania, że to miejsce na zawsze ogłoszone jest za miejsce obradom sejmikowania, składa się laudum i zaświadczenie kasztelana wileńskiego¹⁸, Serucia, sędziego i innych urzędników, ofiarujących jurament na rzetelności świadectwa. Jak się wyprą równie podpisów swoich ciż ichmościowie do kredensu na posłów w roku przeszłym i sejmiku w kościele księży bernardynów na placu zamkowym i co jest, co by tę pewność przy tylu dowodach osłabić mogło, i jakżić być może wniosek chociażby z dekretu owego przywiedzionego, że zamek uznany *pro loco solito* sejmikowania, tym samym wolno w domu miejskim na rynku sytuowanym sejmiki formować drugie?

Zarzut drugi, że szopę wystawioną przez starostę na zamku zrujnowano, ścięto i spalono i to miejsce zbrojnymi ludźmi osadzono.

Nie zapiera się *nobilitas* tej akcyi bynajmniej nie nagannej, bo z jakich to uczyniła pobudek, oświadczenie swoje w aktach uczyniła, że tej nowości nigdy nie żądali, że na odmianę miejsca sejmikowego nie pozwalają, że to zagospodarowanie się do starosty nie należy i gwałt całemu czyni powiatowi, że ta szopa ogarnąć obywatelów nie może i nie jako ekskluduje ich od wspólnego sejmikowania, że jest w rozwalinach murów starych postawiona, grożąca upadkiem i zawaleniem [25] nie dostępna dla gruzów i góry a oraz sposobna do czynienia zasadzek zbrojnych ludzi, niemniej, że oznacza sposobność dwojenia nieprawnych sejmików. Czytać „Oświadczenie publiczne *nobilitatis*”, które się składa. Ale jakim czołem można ściągać do tak grubego fałszu podpisy, że ta szopa była palona i jest spalona *contra factum et existentiam*? Pokłada się świadectwo magistratu kowieńskiego tak na ten zarzut mylny, jako też na sprowadzenie armat, które czytać. A ludzie zbrojni j.w. starosty osadzeni przy szopie, że jej strzegli, na bliski dowód przekonania, podają w własnym sądzie punkt do juramentu, albo li też dopuszczają się do juramentu ichmość przeciwni. Niech przysięgną, jeżeli przysiędz mogą, na tym, jako ludzi zbrojnych nie mieli nadwornych ułanów j.w. starosty na zamku strzegących szopy, na tym, jako ta szopa spalona i na tym, jako armaty były sprowadzone, inaczej zaś założy się w swoim miejscu prośba o uznanie *paenae talionis* za potwarz niewinną i obelżywą.

Na koniec, że zbrojnych ludzi kilkaset znajdowało się w mieście, że łajano w.j.p. Wawrzeckiego, że nachodzono na stancje.

Żadne prawo nie broni mieć dla bezpieczeństwa i posługi ludzi nie tylko w miasteczku sejmikowym, ale też w mieście stołecznym, gdzie najwyższa sądzi się jurysdykcja trybunału, gdzie nawet jest rezydencja Najjaśniejszego Pana. Nie

¹⁷ Zapewne chodzi o kredensy z 1782 r.: Kredens dla marszałka 6 II 1782; Kredens dla chorążego 6 II 1782; Kredens dla sędziego ziemskiego, 6 II 1782.

¹⁸ Kasztelanem wileńskim był wtedy Michał Hieronim Radziwiłł.

masz przeto występku z siebie mieć ludzi ubranych w jednostajnym mundurze, jakich miał j.w. starosta kow. piszący się do zażalenia, ale najniewinniejszym sposobem wciągniony. Cała więc przyczyna żalu, że w.i.p. Zabiellowie i Kossakowscy mieli więcej, a w.i.p. Pac i Wawrzecki mniej, kiedy by się nie godziło prawem jednemu, nie godziłoby się drugiemu. Widok zaś tych ludzi, nie będąc sam z siebie przestępnym, nic znaczyć nie może, ile że i.p. Zabiellowie i Kossakowscy dadzą punkt do juramentu na tym, jako tych ludzi nie używali na sejmiki, ale jedynie dla swojego i sejmiku bezpieczeństwa i z pobudki odgłosów rozchodzących się azardu, z którymi nie tają się i w manifeście swoim j.w.i.p. Pac, Wawrzecki i inni, że gotowi są do krwi rozlania azardować się. Czytać ich manifest. Trzeba dowieść, że ciż ludzie, kogokolwiek ranili, zabili, infestowali, naówczas pójdą w odpowiedź sprawce i autorowie. Należy równie (jeśli się podoba) za weksy, nadchodzenie na stancje (jeżeli to dowieść mogą) szukać w sądzie przyzwoitym ukarania, nie zaś rozumieć, że dosyć jest manifestować się dla uczynienia wiary. Pokłada się nawzajem manifest wyjaśniający oczywistość fałszu i śmiałość mylnych i niesprawiedliwych zarzutów.

Trzeba zastanowić się Trybunałowi nad tym, że prawo tak ściśle warujące dochodzenie sejmików i broniące ich zrywania z nieuważnej przed tym i mniemanej wolności z gruntu byłoby wyrócone i osłabione, gdyby przypuścić z jakiegokolwiek przyczyny godziło się, że manifest i podwojenie sejmików będzie i być może dostateczne do zatamowania i zerwania sejmików. Cóż będzie nadto łatwiejszego intrydze i przemysłowi zdroźnemu, jako same Trybunały, w kraju sejmy nawet na samym wstępie zrywać i nie dopuszczają, podwajając wszędzie sejmiki, jeżeliby wolnym kiedykolwiek być miało formowanie ich niższemu [25v] *in ordine* urzędnikowi na miejscu nieprzyzwoitym i z garstką obywatelów, jako się podoba napisać krzyżkami do kredensu i manifestu, tak dalece, że nie byłoby kompletu w Trybunałach do rozwiązania kwestyi, gdyby Trybunały tymi się obiektami zajmować chciały, a zatym nie byłoby Trybunałów samych i do anarchyi otworem wrota zostałyby nie zawarte.

Fundują swoje mniemanie i.p. manifestanci z podwójnego sejmiku, że uzyskawszy na rugach legitymacją swoją, już tym samym wygrali *electio* sedziego ziemskiego, chociaż bez rezygnacyi prawnej przez się wybranego, tym samym ulegitymują i rozwiążą obiekcją w.j.p. Wawrzeckiemu uczynioną w sądzie ziemskim, tym samym obleką infamią osoby, na których paszkwile po kraju rozrzučili i to wszystko bez pozwu, bez aktoratu, przy rugach, pod tytułem rozdwojenia sejmików u sądu podstępnie ujednają, czyniąc tak bezprawną tentacją pod sądem w pierwszym wstępie (od którego powszechność i oczekuje i pewną jest wyroków najsprawiedliwszych pod tak godną ze wszech miar laską i wyborem osób) nie dopuścisz najjaśniejszy sądzie upadać sprawiedliwości, prerogatywie wolnej elekcyi i zjednanemu miłością kredytowi obywatelów dla gołosłownej skargi, a raczysz się przychylić do konkluzyi i próby, którą kładę. Gdy prawo 1764¹⁹

¹⁹ VL, t. 7, s. 89.

roku akcją dwojenia sejmików i wszystkie inne stąd wypływające, nie trybunałowi lecz ziemstwowi i grodom, nie za wniesieniem, lecz przez pozwy i aktoraty *ex termino tacto* rozsądzać nakazuje i akcje takowe z liczby obiekcyjów wybranym deputatom czynić się mogących wyłącza i oddziela. Gdy w.i.p. Wawrzecki i Zawisza nie przynoszą na przeciw j.w. Szymkowskiemu i Meysztowiczowi, deputatom z powiatu kowieńskiego na trybunał wybranym żadnej obiekcyi takiej, jakie czynić prawo wyż wzmiankowane 1764 dozwala, przeto ciż j.w. deputaci dopraszają się na mocy prawa i słuszności usunięcia wszystkich zarzutów na przeciw sobie uczynionych i utrzymania siebie przy fu[n]kcyi, jaką onym powiat powierzył.

8. Decyzja w sprawie sejmiku kowieńskiego, 1785

Rkps LMAB F40-690, k. 20-21v, kopia.

Kopia decyzji w sprawie o sejmiki kowieńskie.

Roku 1785 maja 4 dnia. Sąd Trybunału Głównego W.Ks.L., z powodu zachodzącej względem elekcjów z powiatu kowieńskiego j.w. deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. stałych kwestyi, na mocy konstytucyi 1764 roku²⁰, w takim zdarzeniu, po reasumpcyi Trybunału Głównego W.Ks.L., w czasie prawem przepisany, za wniesieniem obiekcje deputatów ułatwiać przeznaczającej, rzezoną względem elekcjów z jednej w.j.p. Tomasza Wawrzeckiego, podkomorzego i Piotra Zawiszy, sędziego ziem., urzędników pow. kow., z drugiej w.j.p. Jana Rafała Szymkowskiego, łowczego pow. kow. i Meysztowicza, chorążego usarskiego, za deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., stałych obiekcyjów w porządku odbywania rugów po kontrowersjach od w.j.p. Wawrzeckiego, podkomorzego i Zawiszy, sędziego ziem. urzędników pow. kow. prawne obranie siebie dowodzących, o utrzymanie siebie przy deputacyi tychże wielmożnych podkomorzego i sędziego ziem. kow., przeciwnie od w.j.p. Szymkowskiego, łowczego pow. kow. i Meysztowicza chorążego usarskiego, podobnie legalność elekcji przepowiadających, o uznanie tejże elekcji za prawną, a zatym utrzymanie przy deputacyi doniesionych, następnym ułatwia sposobem, ponieważ konstytucja 1764²¹ roku, sposób sejmikowania w W.Ks.L. przepisując, *in solito loco* sejmikować przeznacza, a artykuł 1 z rozdziału 4²² zamek królewski do tegoż sejmikowania determinuje, z tego względu, ponieważ w podobnych jak dopiero zachodzi sprzeczkach, Trybunał W.Ks.L. one rozwiązując, dwoma dekrétami, jednym 1779 maja 27 dnia, drugim 1780 maja 3 dnia ferowanemi miejscem sejmikowania zamek kowieński uznając, obranych na nim deputatów utrzymał, a z przeciwnika na miejscu, chociaż pod prezydencją j.w. marszałka, obranych na Trybunał za sędziów,

²⁰ VL, t. 7, s. 171.

²¹ VL, t. 7, s. 171.

²² Chodzi o III Statut Litewski.

usunął, mimo które prawa i dekreta trybunalskie, [20v] ponieważ j.w. marszałek kow. z czterema urzędnikami i z szlachtą nie w miejscu prawami i dekretami trybunalskimi przepisany, lecz w kościele ichmość księży bernardynów sejmik w roku 1785 zagaiwszy, wielmożnych Szymkowskiego i Meysztowicza do deputacyi wybrał i kredensował. I gdy prywatne lauda i postanowienia znosić praw i dekretów zdolnemi nie są z przeciwka, ponieważ i.p. Piskorski, Szymakowski i Stańczyk, do kredensu wielmożnemu Szymkowskiemu i Meysztowiczowi wydanego piszący się, z dalszą szlachtą szopę do sejmikowania, na zamku kowieńskim przez j.w. Paca, starostę kow. zbudowaną, zrujnowali, a o tym przez oświadczenie w protokule ziemskim kowieńskim w roku 1785 februarii 7 dnia przez się zapisane przyniósłszy, upewnienie wielmożnemu podkomorzemu i j.w. staroście i dalszym urzędnikom oraz szlachcie do sejmikowania na zamku ujęli sposobności, co też obdukcja 1785 roku februarii 10 dnia czyniona dowodzi i że już ichmościowie Piskorski, Szymakowski i Stańczyk na sejmiku gromnicznym kowieńskim 1785 roku pod prezydencją j.w. marszałka znajdowali się, pisanie się ich do kredensu wielmożnym Szymkowskiemu i Meysztowiczowi wydanego przekonywa, nad to, ponieważ proces imieniem j.w.j.p. Ignacego Zabielly, marszałka kow. i dalszych w roku 1785 februarii 24 dnia zanesiony tegoż zrujnowania szopy przez wyrażone osoby nie wypiera, owszem, że niektórzy ichmościowie osobiste urazy do wielmożnego Wawrzeckiego, podkomorzego kow. mający u tegoż wielmożnego podkomorzego osobistej żądali eksplikacyi daje wiedzieć, a nawet to oboje przez głosy od wielmożnych Szymkowskiego i Meysztowicza odbyte nie zostało wypartym, owszem o tym sąd z tychże głosów jest zupełnie przekonany, niemniej, ponieważ przez przyczynę zrujnowania szopy na zamku zbudowanej niesposobność sejmikowania na tymże zamku wielmożnemu [21] podkomorzemu i dalszym uczyniona została, a z tego, ponieważ wielmożny Wawrzecki, podkomorzy kow. obrany, uprzywilejowany i swój urząd egzekwujący w zamku z dalszemi urzędnikami i z szlachtą sejmikować nie mogą, w kancelaryi grodzkiej powiatu kowieńskiego, gdzie akta złożone i sądy grodzkie agitują się, sejmik zagaił i gdy to miejsce, po zrujnowaniu szopy zamkowej, spomiędzy innych prywatnych miejsc właściwszym do sejmikowania być się okazuje, nad to ponieważ z obrachowania podpisów w kredensach z obu stron złożonych na kredensie wielmożnym Szymkowskiemu i Meysztowiczowi służącym przy j.w. marszałku i czterech urzędnikach podpisów osób 51, a zaś na kredensie wielmożnym Wawrzeckiemu, podkomorzemu i Zawiszy, sędziemu pow. kow. wydanym przy j.w. staroście i dziesięciu urzędnikach nierównie większa liczba szlachty po wyjęciu z niego zaprzeczonych podpisów znajduje się, zaś złożony ze strony wielmożnych Szymkowskiego i Meysztowicza sufragiów ekstrakt, gdy w aryndze aktykacyi nie na deputacją, lecz na sęstwo wielmożnemu Blinstrubowi okazuje się, a i ten bez daty i bez^a autentyku tychże podpisów wiary znajdować nie może i o większość wotów przekonywać

^a Słowo nadpisane.

nie jest zdolnym, ile że podpisami urzędników zaświadczone nie jest, prócz tego ponieważ w.j.p. Szymkowski po nie wypłynionych podług przepisu praw od pierwszej deputacji latach powtórnie deputatem obrany został, przez co też elekcja deputatów pod prezydencją j.w. marszałka kow. uczyniona bezprawną być się dowodzi, przeto sąd Trybunału Głównego W.Ks.L. w porządku rugów z obu kadenacyi zgromadzony sejmiki pod prezydencją j.w. marszałka kow. za nieprawne uznawa, a tym samym wielmożnych Szymkowskiego i Meysztowicza z przyczyn powyżej wyrażonych usunawszy, sejmiki pod prezydencją wielmożnego Wawrzeckiego, podkomorzego kow.^b za dobre przeznaczając, [21v] wielmożnego Zawiszę, sędziego ziem. kow. na kadencją terażniejszą grodzieńską, a w.j.p. Wawrzeckiego, podkomorzego kow. na kadencją wileńską za deputatów rekognoskuje i utwierdza.

9. Decyzja w sprawie sejmiku kowieńskiego, 1786

Rkps LVIA SA 13804, k. 1031–1034, oblata dokonana na roczkach świętotojeckich ziemskich kowieńskich przed Adamem Kozakowskim, prezydującym, Józefatem Siruciem, Piotrem Zawiszą, Karolem z Wolda Mejerem, sędziami ziem. pow. kow. przez Adama Lugayłłę, oboźnica kow., patrona dnia 15 VII 1786.

Ekscerpt decyzji z protokołu potocznego Trybunału Głównego W.Ks.L. kadencji grodzieńskiej [1031v] w dacie niżej piszącej się ferowanej *eadem data* pod pieczęcią Trybunału Głównego WKs.L. *parti requirenti* jest wydany roku 1786 miesiąca maja 5 dnia za wniesieniem względem rozdwojonych sejmików w powiecie kowieńskim deputackich, na których, pod prezydencją j.w. Ignacego Zabięły, marszałka pow. kow., obranymi zostali na funkcję deputacką w.i.p. Jan Rafał Szymkowski, podstoli kow. i Michał Meysztowicz, chorąży brygady usarskiej wojsk W.Ks.L., a spod prezydencji j.w. Tomasza Wawrzeckiego, podkomorzego pow. kow. w.j.p. Michał Kozakowski, sędzia i Szymon Wiszniewski, pisarz, urzędnicy grodczy pow. kow., z powodu uczynionych nawzajem według przepisu konstytucji 1764 koronacyjnej *titulo* sejmiki elekcyjne²³ nazajutrz po ufundowanym trybunale na rugach przed obu kadencjów deputatami obiekcjach, a w tym porządku po wnoszonych od dnia drugiego [1032] *praesentium ad datam presentem* za sejmikiem marszałkowskim przez j.p. Józefa Korewę, starostą rakiskiego *in praesentia* w.j.p. Jana Szymkowskiego, podstolego kow., a w niebytności na sądzie kolegi j.p. Michała Meysztowicza, chorążego usarskiego wojsk W.Ks.L., zaś za sejmikiem podkomorskim przez w.j.p. Tadeusza Puciołowskiego, rotm. nowogródzkiego *in praesentia* wielmożnych Kozakowskiego, sędziego i Wiszniewskiego, pisarza, urzędników gr. kow., o kontrowersjach, sąd

^b Skreślone „prz”.

²³ VL, t. 7, s. 170–171.

z obu kadencji deputatów złożony takowym spór ułatwia sposobem: Lubo ze strony wielmożnych Szymkowskiego i Meysztowicza przy składaniu kredensów elekcyi ichmościów na funkcją deputacką pod dniem 6 lutego 1786 w Kownie spisanych, a *eorundem* 20 w grodzie upickim aktykowanych, przy reprodukcji rezolucyi Rady Nieustającej pod dniem 15 listopada 1785 roku wyszłej, przy złożeniu oświadczenia [1032v] j.w. Zabiellę, marszałka pod dniem 20 februarji 1786 przez j.p. Samuela Kołba, komornika upickiego do akt grodzkich upickich podanego, przy okazaniu dekretu ziemskiego kowieńskiego pod dniem 8 februarji tegoż roku zaszłego, tudzież wizyi woźnego, Stanisława Dawidowskiego pod dniem 6 februarji czynionej na instancją j.p. Józefa Jankowskiego, porucznika kow. a przed aktami grodzkimi upickimi na dniu 20 *eorundem* zeznanej sejmiku przez j.w. Zabiellę, marszałka zagajonego, jako legalną prezydencją zaszczyczonego, aprobaty aktu elekcyi na funkcją deputacką dla wielmożnych Szymkowskiego i Meysztowicza utwierdzenia, samych zaś elektów do zasiadania miejsc między deputatami prawnie z województw i powiatów obranemi przypuszczenia, j.w. Wawrzeckiego za rozdwojenie sejmików i przywłaszczenie sobie pod bytność w Kownie na sejmikach marszałka, tudzież za sprowadzenie harmat i ludzi zbrojnych ukarania dopraszano się i z przeciwka o podobne skutki próśb od Kozakowskiego [1033] i Wiszniewskiego wnoszono, jednak ponieważ statut war. pierwszym rozdziału czwartego²⁴ miejsce sejmikom wszystkim w W.Ks.L. zamek gospodarski na zawsze naznaczył, a na tym fundamencie trzy dekreta oczewiste trybunalne na rugach zaszły, kontumacyjnemi być z natury nawet swojej nie mogące, jako to pierwszy 1779 maja 27 dnia, drugi 1780 maja 3 dnia, trzeci 1785 maja 4 zaszły miejscem sejmikowania zamek kowieński uznały, obranych na tym miejscu deputatów zawsze utrzymały, a przeciwnie nie w miejscu, chociaż pod prezydencją j.w. marszałka obranych na Trybunał sędziów usunęły, ponieważ mimo prawo i trzy już oczewiste dekreta j.w. marszałek nie idąc na zamek, lecz za niedopuszczeniem, według inhibicyi j.o.ks.j. biskupa pod dniem 6 februarji roku 1786 na diecezję wileńską wyszłej, w kościele księży bernardynów sejmikowania zabraniających, na cmentarzu tychże księży bernardynów sejmik swój odbył i wybranych z onego deputatami wielmożnych Szymkowskiego i Meysztowicza kredensował, ponieważ mienie lub niemienie harmat i ludzi zbrojnych [1033v] przez j.w. Wawrzeckiego przejście j.w. marszałkowi na zamek nie tamowało, bo j.w. marszałek Zabiello wymieniać [sic] przyczyny w kredensie swoim sejmikowania na cmentarzu, chęci nawet sejmikowania na zamku nie oświadczył, ponieważ pod niebytność marszałka najprzód konstytucja 1581²⁵ ustanawiająca Trybunał Koronny, 1764 koronacyjna²⁶ pierwszemu urzędnikowi z przytomnych miejsce prezydencyi przeznacza, a tym porządkiem będąc j.w. Wawrzecki, podkomorzy, jako pierwszy *ex ordine* urzędnik i mógł prawnie i był powinien przyjąć

²⁴ Chodzi o III Statut Litewski.

²⁵ W 1581 r. powołano Trybunał Litewski, VL, t. 2, s. 210.

²⁶ VL, t. 7, s. 171.

zagajenie, a nadto, gdy tenże podkomorzy wespół z większą liczbą urzędników i szlachty po kilkakrotnie marszałka do sejmikowania na zamku statutem i tylu dekretami do sejmikowania przeznaczonych miejscu przez delegowanych urzędników zapraszał, *zaczyn* *juditium* sejmik j.w. Zabięły, jako przeciwko dekretom nie w miejscu właściwym udziałany, podnosi, akt elekcji wielmożnych Szymkowskiego i Meysztowicza za nieważny [1034] uznaje, *ac eo ipso* ichmościów od pretendowanej funkcji deputackiej oddała, a przeciwnie sejmik pod prezydencją j.w. Wawrzeckiego, podkomorzego kow., jako na zamku i w niebytności na nim marszałka zagajony i odbyty za legalny uznaje, a tym samym obranych deputatami j.w.j.p. Michała Kozakowskiego, sędziego gr. na kadencją grodzieńską, a j.w.j.p. Szymona Wiszniewskiego, pisarza gr. na kadencją wileńską, urzędników gr. kow. przyjmuje i utwierdza, a zaś o pretendowanie ukaranie strony *ad actoratum remittit*.

L.S. Ksawery Chomiński, starosta piński, marszałek Trybunału Głównego W.Ks.L.; Mateusz Romanowicz, szambelan J.K.M., deputat wileński; Józef Kocięł, deputat oszmiański; Józef Korzeniewski, rotmistrz i deputat pow. lidzkiego; Michał Kuszelewski, deputat pow. wilkomierskiego; Joachim Bielikowicz, deputat pow. brasławskiego; Mikołaj Giedgowd, rotmistrz i deputat Księstwa Żmudzkiego [1034v]; Jan Bułharyn, pisarz Trybunału Głównego W.Ks.L.; Felicjan Pryzgint, porucznik i deputat z Księstwa Żmudzkiego; Józef Sielanka, deputat połocki; Wincenty Sonicz Korsak, deputat orszański; Wincenty Dernałowicz, deputat rzeczycki; Antoni Miłaszewicz, sędzia województwa smoleńskiego; Kazimierz Swieżyński, sędzia pow. pińskiego i deputat. *Concordatum cum protocollo* Kazimierz Plewaka, regent trybunalski.

Aneks 2

1. Manifest przeciw Marcinowi Matuszewiczowi, 8 II 1740

Rkps LVIA SA 4752, k. 93–93v, oblata dokonana w grodzie wileńskim przed Mikołajem Antonim Petruszewiczem, podwojewódzim wileńskim, przez Jerzego Antoniego Iwaszkiewicza, dnia 11 II 1740.

My szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego czyniemy wiadomo tę naszą protestacją każdemu o tym wiedzieć należącemu, iż podczas aktu sejmikowego gromnicznego w roku terażniejszym, 1740 odprawującego się protestowaliśmy się przeciwko j.p. Marcinowi Matuszewiczowi, staroście stolkiskiemu, pisarzowi grodzkiemu województwa brzeskiego z racji tej, że jegomość *postposito nobilitatis honore* nie tylko, że każdego *in contiguitate* zostającego swymi dobrami zwykł krzywdzić, ale i dalszym ichmościom krzywdzenie kiedy poddaństwu swemu pozwala na szlacheckie dwory i domy najeżdzać i *violenter* w onych grasować tak dalece, że do kościoła przybyłym ludziom zabiera konia *et idgenus* grabieżą szlachtę oprymuje i wszystko *ad libitum suum*^a i dufając w potencji swojej *convallendo* prawa popolite i one *ex cordine* wywracając *per calcatis etiam divinis legibus* czyni, więc my, widząc i mając takową krzywdy i *iterum iterumque* protestujemy się i do funkcji deputackiej nie dopuszczamy.

Datum w Kownie *die* 8 februarii *anno* [93] 1740.

Jerzy Antoni Iwaszkiewicz; Michał Czaplic; Michał Nowicki; Jerzy Poraiecki; Jerzy Miglin; Jerzy Kulikowski; Marcin Klidzia; Krzysztof Piotrowicz; Stanisław Dowgird; Andrzej Kwiatyński; Maciej Konstantynowicz; Andrzej Ebrowski; Jan Mordas; Stanisław Sobkiewicz; Franciszek Mackiewicz; Józef Junowicz; Stanisław Władysław Nowicki, porucznik J.K.M.; Jacenty Kulikowski; Michał^b Kiełczewski; Leon Obiecanowski; Michał Ursza Meysztowicz; Michał Matuszewicz; Maciej Dmuchowski; Felicjan Mordas; Walerian Tarasewicz; Antoni Obiecanowski; Antoni Mackiewicz; Bartłomiej Dąborowski; Kazimierz Solański.

^a Słowo nadpisane.

^b Imię przeprawione.

2. Manifest przeciw deputatom, 7 II 1746

Rkps LVIA SA 13918, k. 53–55v, oblata dokonana na roczkach wilkomierskich przed Benedyktem Tyzenhauzem, starostą wilkomierskim, Hilarym Michałem Ciszkiewiczem, podczaszym smoleńskim, sędzią gr. wilkomierskim, Adamem Józefem Bohuszem, oboźnym, pisarzem gr. wilkomierskim, przez Michała Kopańskiego, cześnika smoleńskiego, dnia 10 II 1746.

My, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego na sejmik gromniczny w terażniejszym roku 1746 *pro die* 7 februarii na miejsce zwyczajne sejmikowania dla obrania w.i.p. deputatów na Trybunał do Kowna zgromadzeni, przed najwyższym całego świata rządcą *per quem regos regnat et Respublicae reguntur*, który *optima dispositione* ukreowawszy *ad in maginem et similitudinem suam* naród ludzki każdego człowieka *propter distinctionem ab aliis creaturis* najcelniejszym przymiotom *liberi arbitrii* udarować raczył. Który naród rycerski polski *a primitiva conditione Reipublicae* między inszemi pod absolutnym jednowładzców [sic] jarzmem będącemi nacjami *in libera voce ubi sentire que vult et dicere quae sentit cuique ex civibus licet* z zajzdrością [sic] sąsiedzkich potencyi *et cum miraculo* całego świata ustawiczną opatrnością swoją *tanquam electorem populum* konserwować i przewidować raczy, a przy tym przed całą ojczystą Rzeczpospolitą, która jako na twardej *ab omni adversitate* nieporuszonej skale *integritatis suae*, to jest *in liberam voce vetandi* od wieków najmocniejsze założyła fundamenta i przed wszystkimi tejsze matki Rzeczypospolitej nieodrodzonymi synami *in hac libertate* urodzonymi manifestujemy się *contra totum actum* sejmikowanie i elekcyi terażniejszej *abusivae* denominowanych i.p. deputatów, to jest w.i.p. Grothuza, sędziego gr. kow. i Onufrego Kownackiego, cześnika Księstwa [54] Żmudzkiego, a lubo *libertatis vera*, w której *stat pro ratione voluntas ullis justificari rationibus* nie powinna jednak aby zajzdrośliwy [sic] świat zwi[s]t]nych ciekawego rozumu konceptów *ad umbrowanych* nie przypominał nam cenzur i krytyk. Oświadczamy się i eksplikujemy się wcześniej, że ten manifest *non ex levi sensu neque ea privato odio* czyniemy lecz *ex justo zelo et cordolio nostro* chcąc *hanc libertatem quam a majoribus nostris accepimus etiam posteris illcesam reliquere* oraz widzących w.i.p. urzędników naszych *cum notabili depressione* wolności szlacheckiej wynoszące się *supra qualitatetem praedinieminium*, którzy to ichmościowie sami między sobą *seclusis paribus civibus* ważą się bez jeneralnej zgody na funkcje powiatowe deputackie i poselskie, które *extremis suis* w tym powiecie z postradaniem fortun i hazardem zdrowia *promeruerunt affectum populi*, ale które ichmościów *privato usui et commodo placent* promować subiekta, a nawet *advenas* gości *sine ulla possessione* w tym powiecie *ultra cum injuria* patriotów forsując tak dalece tak dalece [sic], że patriota tego powiatu stają się *approbrium* równych tej ojczyzny synów, że *in proverbium* poszło, iż w tym [54v] powiecie kowieńskim *lex libertatis oppresione sepulta arbitria vero* i.p. urzedników *pro legibus extant*. Jakoż *circa ex ordia* tego sejmiku, gdy Franciszek Eperieszy mając afekta braterskie i deklaracją samych w.i.p. urzędników

obrania siebie na funkcję deputacką upominałem z bracią szlachtą i dopraszałem się mnie za kandydata, tedy w.j.p. starosta *in publica facie cum magna in iuria et scandalo affectum* swoje *tanquam legem pragmaticam* promulgować ważył się, iż jegomość Eperieszy nie mogąc być deputatem, a niektórzy z i.p. urzędników *etiam* z tym się odezwali, że w powiecie kowieńskim na sejmiku nie wolno nikomu protestować się i nie może być nigdy zerwany. A zatym i w.j.p. marszałek nie chciał i nie podał [55] mnie Eperyeszego za kandydata, a tak my, niżej wyrażeni *praeveniendo* szkodliwym *consquentione millenis vicibus contra hanc abusum et contra totum* ichmościów *ad tentatum actum* chcąc *laesam libertatis salvare pupillam in publica* całego powiatu *facie* manifestując się i przez ten instrument nasz manifestujemy się *et protestamur*.

Działo się w Kownie roku 1746 miesiąca februarii 7 dnia.

Franciszek Eperieszy; Stanisław z Ptaków Nowowiejski; Jan Gryniewicz, st. pow. kow.; Bogusław z Witorta Rymgayło; Michał Chrystowski; Jan Czerniewski; Stanisław Draseyko; Jakub Sudyk; Michał Januszkiewicz *m.p.*; Stefan Gryniewicz; Hieronim Gryniewicz; Józef Eperieszy *m.p.*; Symon Chrystowski; Stanisław Draseyko; Symon Eymont; Michał Matuszewicz; Ludwik Matuszewicz; Jan Chodelewski; Andrzej Klidzień; Antoni Matuszewicz; Michał Tomkiewicz; Antoni Kustra; Maciej Czerniewski; Jakub Sokołowski; Antoni Teliski; Antoni Kwetko.

3. Manifest przeciw sejmikowi, 7 II 1746

*Rkp*s LVIA SA 13918, k. 83–84v, oblata dokonana na roczkach wilkomierskich przed Benedyktem Tyzenhauzem, starostą wilkomierskim, Hilarym Michałem Ciszkiewiczem, podczaszym smoleńskim, sędzią gr. wilkomierskim, Adamem Józefem Bohuszem, oboźnym, pisarzem gr. wilkomierskim przez Michała Kopańskiego, cześnika smoleńskiego, dnia 17 II 1746.

My, rycerstwo, szlachta, obywatele powiatu kowieńskiego na sejmik gromniczny [83v] w terażniejszym roku 1746 na dzień 7 februarii *ad locum solitum* sejmikowania dla obrania w.i.p. deputatów na Trybunał W.Ks.L. do Kowna zgromadzeni przed najwyższym całego świata rządcą, przez którego królestwa *regnant* Rzeczypospolite *reguntur* używając wolności szlacheckiej *pro tuenda libertate* życzyliśmy sobie *e medio sui* obrać w.i.p. deputatów godnych *et aptas per merita sua* w powiecie naszym *ad functiones usitatis*, którzy są zaleceni w afekta sercom braterskim, jakoż padając *ex unanimi asse[n]su nostro* za kandydatów do nominowania na funkcję deputacką w.i.p. marszałkowi naszemu patriotów dobrze osiadłych w powiecie naszym, jako to j.p. Franciszka Eperyeszego przy deklaracji od w.i.p. urzędników naszych niemniej i od nas samych braci szlachty zostającego i upewnionego z j.p. Bogusławem Rymgayłem a gdy *in postpositionem liberem vocis et activitatis* w.i.p. urzędnicy wynaszający się *supra equalitatem* nas, rodowitej szlachty i nie akceptacją zgodnych afektów i wotom nie chcieli pomieścić *inter candidatos* patriotów naszych *bene possessione* w tymże powiecie

uprowadzonych od dawnych przodków swoich, owszem *in opositum* słuszności samej *advenas* gości *sine ulla possessionem* w tym powiecie naszym zostających za kandydatów na deputacją podali *ex proprio arbitrio suo* i nominowali, zaczynam, postrzegłszy w tym [84] jawno *oppressio libere vocis per usurpatam potentium* w.i.p. urzędników naszych, stanęliśmy *cum libera protestatione* my, niżej na podpisach rąk naszych mianowani, przeciw takowej predominacji i takowemu niesłusznemu całemu aktowi manifestując się przed Bogiem i światem dać *sub libera vocis activitate* utrzymać i zachować *pupillam libertatis*, która jeszcze *in Republica nostra universa* zostaje *pro maxima conservatiae* wszystkich naszych praw i ozdób, a tak my, niżej wyrażeni *praevenie[n]do* szkodliwym konsekwencjom *millenis viribus contra hunc habusum* [sic] *et contra totum* ichmościów *attentatum actum* chcąc przez to *laesem libertatio salvare pupillam in publica* całego powiatu *fatie* manifestując się i przez ten instrument nasz manifestujemy się *et protestamur*.

Działo się w Kownie roku 1746 miesiąca februaru 7 dnia.

Stanisław z Brahow Howowieski; Franciszek Eperieszy, c.i.; Jan Hryniewicz, st. pow. kow.; Bogusław z Witorta Rymgayło; Michał Chrystowski; Michał Januszkiewicz *m.p.*; Stefan Hryniewicz; Jakub Sudyk; Hieronim Hryniewicz; Stanisław Draseyko; Antoni Zabrowski; Józefat Eperieszy *m.p.*; Mateusz Poniatowski; Jan Czerniawski; Michał Matuszewicz; [84] Ludwik Maluszewicz; Symon Chrystowski; Antoni Matuszewicz; Jan Sobolewski; Antoni Kostra; Jakub Mroczo; Antoni Mroczo; Rafał Mroczo; Tadeusz Kossakowski; Maciej Czerniawski; Michał Tomkiewicz; Jakub Sokołowski; Antoni Peliski; Symon Eymont; Jakub Montwił; Antoni Quetko.

4. *Laudum sejmikowe dla Leona Radoszewskiego, 7 II 1752*

Rkps LVIA SA 13698, k. 411–412, oblata dokonana w grodzie kowieńskim przed Antonim Michałem z Pacewicza Czerniewiczem, horodniczym i podstarościm kowieńskim, przez Józefa Kuleszę, dnia 8 II 1752.

My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy, oficjalistowie, rycerstwo, szlachta i obywatel prześwietnego powiatu kowieńskiego na sejmik gromniczny podług oblokweny prawa pospolitego *ad publicum consilia in solito loco* do miasta J.K.M. Kowna zgromadzeni, wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należałoby, oznajmujemy tym naszym uniwersalnym [411v] listem *publico voto* uchwalonym kredensem, iż mając wzgląd na zasługi j.p. Leona Radoszewskiego, skarbnika czernichowskiego prześwietnemu powiatowi naszemu pełnione, którego *ex improviso fato manus domini* przypadkową *teligit conflagrata*, a przez to substancja wyrażonego już znaczna i papiery wszystkie od wielu stron naszego powiatu kowieńskiego obywatelów *pro attentione* powierzone, *in facillam* obrócone *et ex inde pro tuendo negotio de proprio* kwerendując *in archivis*

dokumentów, jako też w różnych subseliach *pro dando*[sic] *testimonio juraterio ubi de jure competens* przytomnym być musi, zaczym mając *in respectu merita* pomienionego jegomości i konsyderując tak znaczny *depons* i szkodę, niemniej *compasione ducti* uchwaliliśmy *publico laudo* z dymu każdego, tak hybernowych, jako i ziemskich dóbr w powiecie naszym kowieńskim sutacją mających po szostaku bitym jednym obligując wszystkie j.w.j.p. patriotów mających w powiecie kowieńskim posesję, ażeby te *subsidium charitativum ritativum* [sic] *non aliquo compulsu legis* lecz *solo iuvere* takowy oświadczyć raczyli względ, podług którego to laudum przez nas uchwalonego wyrażony j.p. Radoszewski przy delacie z grodu powiatu naszego wydanej *percipare* ma, na dowód czego *pro valore* takowy kredens [412] rękoma własnymi podpisujemy.

Datum w Kownie roku 1752 miesiąca februarii 7.

Antoni Zabięło, marszałek pow. kow.; Jan Zabięło, chorąży pow. kow.; Dominik Medeksza, podsędek pow. kow.; Ludwik Chełchowski, stolnik pow. kow.; Szymon Zabięło, surogator ziem. pow. kow.; Antoni Michał z Pacewicz Czerniewicz, podstarości sądowy i horodniczy pow. kow.; Stanisław Skorulski, pisarz gr. pow. kow.; Ignacy Skorulski, chorążyc pow. kow.; Kazimierz Kulwieński, cześnik pow. kow.; Franciszek Wołotkiewicz, starosta użędzki, sędzia gr. kow.; Tadeusz Aleksander Ibiański; Michał Rosławowicz, instygator sądowy pow. kow.; Jerzy Antoni Iwaszkiewicz, miecznik woj. trockiego; Józef Kulesza; Michał Dowtort; Teodor Tołoczko; Marcin Morgiewicz; Piotr Karwowski; Marcin Obiecanowski; Józef Rosławowicz; Michał Downarowicz; Kazimierz Rosławowicz; Krzysztof Piotrowicz; Jacek Kulikowski; An[drzej] Rosławowicz; Dominik Downarowicz; Benedykt Rosławowicz; Piotr Rosławowicz; Stanisław Dobkiewicz; Stanisław Rosławowicz; Jacek Nowicki; Józef Dobkiewicz.

Bibliografia

Źródła opublikowane

- Akta grodzkie i ziemskie*, t. XX–XXIV, wyd. A. Prochaska, Lwów 1928–1931
- Akta grodzkie i ziemskie*, t. XXV, wyd. W. Hejnosz, Lwów 1935
- Akta sejmikowe województwa krakowskiego*, t. 1: 1572–1620, wyd. S. Kutrzeba, Kraków 1932
- Akta sejmikowe województwa krakowskiego*, t. 2: 1621–1660, wyd. A. Przyboś, Kraków, 1953–1955
- Akta sejmikowe województwa krakowskiego*, t. 3: 1661–1673, wyd. A. Przyboś, Wrocław 1959
- Akta sejmikowe województwa krakowskiego*, t. 4: 1674–1680, wyd. A. Przyboś, Wrocław 1963
- Akta sejmikowe województwa krakowskiego*, t. 5: 1681–1696, wyd. A. Przyboś, Wrocław 1984
- Akta sejmikowe województwa lubelskiego 1572–1632*, oprac. H. Gmiterek, Lublin 2016
- Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego*, t. I: 1572–1632, wyd. W. Dworzaczek, Poznań 1957, 1962
- Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego. Lata 1668–1675*, wyd. M. Zwierzykowski, R. Kołodziej, A. Kamieński, Poznań 2018
- Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego. Lata 1676–1695*, wyd. M. Zwierzykowski, R. Kołodziej, A. Kamieński, Poznań 2019
- Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego. Lata 1696–1732*, wyd. M. Zwierzykowski, Poznań 2008
- Akta sejmikowe województwa poznańskiego i kaliskiego. Lata 1733–1736*, wyd. M. Zwierzykowski, Poznań 2015
- Akta sejmikowe ziemi chełmskiej 1572–1668*, oprac. W. Bondyra, H. Gmiterek, J. Ternes, Lublin 2013
- Akta sejmiku podolskiego in hostico 1672–1696*, wyd. J. Stolicki, Kraków 2002
- Akta Stanów Prus Królewskich*, t. 1–4: 1479–1506 wyd. K. Górski, M. Biskup, Toruń 1955–1967
- Akta Stanów Prus Królewskich*, t. 5: 1506–1512 wyd. M. Biskup, Poznań, Warszawa 1973–1975
- Akta Stanów Prus Królewskich*, t. 6–8: 1512–1526 wyd. M. Biskup, I. Janosz-Biskupowa, Warszawa, Toruń 1979–1993
- Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego*, t. 1–2, oprac. H. Lulewicz, Warszawa 2006–2009
- Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego. 1697–1794. Spisy*, red. A. Rachuba, Warszawa 2004
- Dzieje ziemi kujawskiej oraz akta do nich służące. Lauda i instrukcje 1572–1795*, t. II–IV, wyd. A. Pawiński, Warszawa 1888
- Lauda sejmików ziemi dobrzyńskiej*, wyd. F. Kulczycki, Kraków 1887

- Lauda ziemi rawskiej oraz województwa rawskiego 1583–1793*, red. M. Nagielski, Warszawa 2017
- Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės seimelių instrukcijos (1788–1790)*, wyd. R. Jurgaitis, A. Stankevič, A. Verbickienė, Vilnius 2015
- Matuszewicz M., *Diariusz życia mego*, t. 1, wyd. B. Królikowski, Warszawa 1886
- Metryka Litewska. Rejestry podatkowe Wielkiego Księstwa Litewskiego. Województwo wileńskie 1690 r.*, oprac. A. Rachuba, Warszawa 1989
- Pamiętniki Józefa Kossakowskiego, biskupa inflanckiego*, wyd. A. Darowski, Warszawa 1891
- Protokoły Sejmiku Generalnego Prus Królewskich*, t. 1–3, M. Biskup, B. Dybaś, J. Tandecki i inni, Toruń, 2001–2010
- Teka Gabryela Junoszy Podoskiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego*, wyd. K. Jarochoński, t. I–IV, Poznań 1854–1862
- Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*. t. 1–5, red. A. Rachuba, Warszawa 2004–2019

Opracowania

- Adolphowa K., *Szlachta litewska wobec zbioru praw Andrzeja Zamoyskiego*, w: *Księga pamiątkowa Koła historyków-słuchaczy USB*, Wilno 1933
- Aniszczyńska J., *Zbor mvorau u 6 m.*, t. 5, Minsk 2009
- Bednaruk W., *Sejmiki lubelskie w okresie stanisławowskim (1764–1794)*, Lublin 2011
- Ciesielski T., *Walka o utrzymanie Trybunałów Wielkich i Trybunałów Skarbowych w 1749 roku*, w: *Praktyka życia publicznego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI–XVIII w.*, red. U. Augustyniak, A.B. Zakrzewski, Warszawa 2010
- Czeppe M., *Kamaryla Pana z Dukli. Kształtowanie się obozu politycznego Jerzego Augusta Mniszcha 1750–1763*, Warszawa 1998
- Danilczyk A., *W kręgu afery Dogrumowej. Sejm 1786 roku*, Warszawa 2010
- Dolinskas V., *Simonas Kossakovskis. Politinė i kairinė viekla Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje 1763–1794*, Vilnius 2013
- Dukwicz D., *Rosja wobec sejmów rozbiorowych warszawskiego (1772–1775)*, Warszawa 2015
- Filipczak W., *Sejm 1778 roku*, Warszawa 2000
- Jankowski R., *Burzliwe losy archiwum Radziwiłłów z Nieświeża od XV w. do 1838 r.*, „Miscellanea Historico-Archivistica”, t. 11, 2000
- Jurgaitis R., *Funkcjonowanie sejmiku wileńskiego w latach 1717–1795; między szlacheckim parlamentaryzmem a samorządem*, w: *Praktyka życia publicznego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI–XVIII wieku*, red. U. Augustyniak i A.B. Zakrzewski, Warszawa 2009
- Jusupović M., *Prowincjonalna elita litewska w XVIII wieku. Działalność polityczna rodziny Zabieliów w latach 1733–1765*, Warszawa 2014
- Jusupović M., *Uczestnicy sejmików kowieńskich w czasach Augusta III i Stanisława Augusta - teoria i praktyka*, „Rocznik Lituanistyczny”, t. 2, 2017
- Kalenkiewiczówna A., *Rozkład partii Tyzenhauza na tle sejmików litewskich*, w: *Księga pamiątkowa Koła historyków-słuchaczy USB*, Wilno 1933
- Konopczyński W., *Konfederacja barska*, Warszawa 2017
- Konopczyński W., *Pierwszy rozbiór Polski*, Kraków 2010
- Konopczyński W., *Polska w dobie wojny siedmioletniej*, t. 1, Warszawa 1909
- Kościalkowski S., *Antoni Tyzenhauz*, Londyn 1970
- Kraushar A., *Księżę Replin i Polska w pierwszym czterolecu panowania Stanisława Augusta (1764–1768)*, Warszawa 1900

- Kriegseisen W., *Sejmiki Rzeczypospolitej szlacheckiej w XVII i XVIII wieku*, Warszawa 1991
- Lisek A., *Obóz stanisławowski na Litwie w okresie wojny o tron Polski do zawązania konfederacji generalnej wileńskiej (1733–1734)*, „*Studia Historyczne*” t. 50, 2007, nr 2
- Łaszewski R., *Sejmiki relacyjne w Polsce stanisławowskiej*, w: *Regnare, administrare, gubernare: prawo i władza na przestrzeni wieków: prace dedykowane profesorowi Jerzemu Malcowi z okazji 40-lecia pracy naukowej*, red. S. Grodziski i A. Dziadzio, Kraków 2012
- Łopatecki K., *Edycje źródłowe akt sejmikowych, przeszłość – terażniejszość – przyszłość*, „*Miscellanea Historico-Iuridica*”, t. 14, 2015, z. 2
- Łosowski J., *Starania sejmików o należyte gromadzenie, zabezpieczanie, opracowanie i przechowywanie akt sądów szlacheckich w XVI–XVIII wieku. Główne problemy*, „*Prace Historyczne*”, 145, 2018, 1
- Łubieńska M.C., *Sprawa dysydencka 1764–1766*, Warszawa 1911
- Łukowski G.T., *The slachta and the confederacy of Radom 1764–1767/68. A study of the polish nobility*, Romae 1977
- Macuk A., *Konfederacje powiatów Wielkiego Księstwa Litewskiego w obronie Stanisława Leszczyńskiego w latach 1733–1734*, w: *Król a prawo stanów do oporu*, red. M. Markiewicz, E. Opaliński, R. Skowron, Kraków 2010, s. 319;
- Macuk A., *Wybór pisarzy Trybunału Wielkiego Księstwa Litewskiego w latach 40. XVIII wieku*, w: *Rzeczpospolita państwem wielu narodowości i wyznań XVI–XVIII w.*, red. T. Ciesielski, A. Filipczak Kocur, Ople 2008
- Michalski J., *Rejtan i dylematy Polaków w dobie pierwszego rozbioru*, w: *tenże, Studia historyczne*, Warszawa 2007
- Michalski J., *Sejmiki poselskie 1788 roku*, w: *tenże, Studia historyczne*, Warszawa 2007
- Michalski J., *Stanisław August Poniatowski*, Warszawa 2009
- Michalski J., *Wokół powrotu Karola Radziwiłła z konfederacji pobarskiej*, „*Kwartalnik Historyczny*”, t. 106, 1999, nr 4
- Mieniecki R., *Archiwum Akt Dawnych w Wilnie*, Warszawa 1923
- Rachuba A., *Wielkie Księstwo Litewskie w systemie parlamentarnym Rzeczypospolitej w latach 1569–1763*, Warszawa 2002
- Romanuk P.P., *Siruć Szymon*, *Polski Słownik Biograficzny*, t. 37, Kraków 1996–1997
- Šmigelskytė-Stukienė R., *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Konfederacijos susidarymas ir veikla 1792–1793 metais*, Vilnius 2003
- Smoleński W., *Konfederacja targowicka*, Kraków 1903
- Szczygielski W., *Referendum trzeciomajowe. Sejmiki lutowe 1792*, Łódź 1994
- Szwaciński T., *Sejmiki poselskie przed konwokacją 1764 r.*, „*Kwartalnik Historyczny*”, t. 63, 2006, nr 1
- Śreniowski S., *Organizacja sejmiku halickiego*, Lwów 1938
- Wołoszyński R.W., *Karol Chrystian*, *Polski Słownik Biograficzny*, t. 12, Wrocław–Warszawa–Kraków 1966–1967
- Zakrzewski A.B., *Sejmiki Wielkiego Księstwa Litewskiego XVI–XVIII w.*, Warszawa 2000
- Zielińska Z., *Polska w okowach „systemu północnego” 1763–1766*, Kraków 2012
- Zielińska Z., *Walka Familii o reformę Rzeczypospolitej 1743–1752*, Warszawa 1983
- Zwierzykowski M., *Wydawanie akt sejmikowych Rzeczypospolitej szlacheckiej – dorobek edytorzy oraz refleksje nad klasyfikacją źródeł do dziejów osiemnastowiecznych sejmików*, „*Wiek Oświecenia*”, t. 27, 2011, s. 27
- Zwierzykowski M., Kołodziej R., *Bibliografia parlamentaryzmu Rzeczypospolitej szlacheckiej*, Poznań 2012, s. 21–35

Indeks osobowy*

- Abakiewicz (prawdop. Abukiewicz) Adam 332, 341, 402
Abakiewicz Andrzej 461
Abakiewicz (prawdop. Abolewicz, Obakiewicz) Antoni 480, 487
Abakiewicz (prawdop. Obakiewicz) Dominik 332, 339, 341, 479, 484
Abakiewicz Jacek 465, 487
Abakiewicz Jakub 372
Abakiewicz Jan 465
Abakiewicz Marcin 405
Abakiewicz Onufry 465, 487
Abakiewicz Stanisław 465, 487
Abakiewicz Wiktoryn 332, 341
Abolewicz (prawdop. Abakiewicz) Antoni 465
Aborowski Kazimierz 405
Abramowicz Adam 260
Abramowicz (Abramowic) Andrzej, pisarz ziem. wileński 102, 103
Abramowicz Dionizy 282, 386, 397
Abramowicz Dyzmas 296
Abramowicz Jan 470, 471
Abramowicz Jerzy, starosta starodubowski 174
Abramowicz Kazimierz 43
Abramowicz (Habramowicz) Michał 306, 310, 314, 331, 340, 418, 423, 460, 466, 483, 488
Abramowicz Stanisław 370
Abramowicz Teodor 260
Abukiewicz (prawdop. Abakiewicz) Adam 426
Aczkowski Jan 322, 461, 493
Adamowicz Franciszek 311
Adamowicz Stanisław 437
Adam z Gineyt 343
Adolphowa Krystyna 15
Agintowicz Ignacy 481
Agintowicz Jerzy 481
Agiński Jakub 315
Ajewski Jakub 308, 311
Albani Annibale nuncjusz papieski 81, 91
Aleksandrowicz Fabian, generał adiutant wojsk W.Ks.L. 507
Aleszewicz (prawdop. Oleszewicz) Szymon 324, 404
Alexandrowicz Andrzej 402
Alexandrowicz Antoni 402
Ambrożewicz Jan 395
Ancuta (Ańcuta) Andrzej 308, 310, 329, 339, 402
Ancuta Bonifacy 402
Ancuta Józef 87, 96, viceregent gr. kow. 97
Andranowicz zob. Andronowicz
Andreykowicz Paweł 166
Andronowicz (Andranowicz, prawdop. Andronowicz) Antoni 377, 403

* Przy nazwiskach podane są tytuły, urzędy i stopnie, z jakimi występują na kolejnych stronach. Jeśli możliwa jest identyfikacja osoby, tytuły występują w jednym wersie. Jeśli natomiast jest bardziej prawdopodobne, że tytuły należą do kilku osób o tym samym nazwisku, podane są od myślnika. W razie wątpliwego tytułu dodano znak zapytania. Odmiany nazwisk podano w nawiasie, jeśli natomiast są wątpliwości, czy chodzi o to samo nazwisko, dodano skrót „prawdop.” i zrobiono dwa osobne hasła. Podjęto próbę rozdzielenia osób o tym samym imieniu i nazwisku występujących w różnych okresach czasu.

- Andronowicz Franciszek 377
 Andronowicz (prawdop. Andrunowicz) Piotr 314, 377, 400, 435
 Andronowicz Stanisław 216
 Andrunowicz Andrzej 237
 Andrunowicz (prawdop. Andronowicz) Antoni 237
 Andrunowicz Jan 427
 Andrunowicz Mateusz 237
 Andrunowicz (prawdop. Andronowicz) Piotr 307, 309
 Andruskiewicz zob. Andruszkiewicz (prawdop. Andruszkiewicz) Szymon 331
 Andruszewicz (Andruszeywicz) Szymon 468, 508
 Andruszkiewicz (prawdop. Andruskiewicz) Szymon (Symon) 330, 339, 340, 364, 413, 416, 419, 423, 443, 475, 510
 Andruszkiewicz Adam 332, 341
 Andruszkiewicz Franciszek 416, 423, 468
 Andruszkiewicz Ignacy 260, 364, 398, 414, 421, 474
 Andruszkiewicz Jan 282
 Andruszkiewicz (Andruskiewicz) Józef 285, 295, 331, 340, 342, 365, 416, 423, 431, 443, 444
 Andruszkiewicz Michał 364, 390, 391, 398, 473
 Andruszkiewicz Mikołaj 162
 Andryjewicz Adam 395
 Andrzejewski Mikołaj 373
 Andruszkiewicz (prawdop. Andruskiewicz) Maciej 330–332, 341, 363, 365, 426, 462, 464, 485, 488, 492
 Andrzejkowicz Andrzej 362
 Anisowski Jakub 289
Aniszczanka Jaugen 7
 Anna, imperatorowa rosyjska 42, 45, 49
 Antoniewicz (prawdop. Antonowicz) Adam 373
 Antoniewicz Andrzej 363
 Antoniewicz (prawdop. Antonowicz) Antoni 397
 Antoniewicz Jan 364
 Antoniewicz (prawdop. Antonowicz) Mateusz 397
 Antonowicz (prawdop. Antoniewicz) Adam 377
 Antonowicz (prawdop. Antoniewicz) Antoni 282, 296, 331, 340, 362, 365, 386, 418, 421, 470
 Antonowicz Dominik 385, 470–472, 474, 477
 Antonowicz Józef 261
 Antonowicz Marcin 331, 340
 Antonowicz (prawdop. Antoniewicz) Mateusz 362, 385, 418, 421, 470–472, 474, 477, 481
 Antuszewicz Antoni, skarbnik rzeczycki 444
 Anusowski (Annusowski) Andrzej 261, 371, 428
 Anusowski (Annusowski, prawdop. Hannusowski, Onosowski) Antoni 261, 263, 318, 371
 Anusowski (Annusowski) Benedykt 261, 289, 318, 325, 371, 464, 488
 Anusowski Dominik 74
 Anusowski Jakub 236, 261, 289, 318, 428, 428
 Anusowski (Annusowski) Jan 258, 263, 318, 371, 428, 436, 464, 488
 Anusowski (Annusowski) Józef 307, 371, 436
 Anusowski (Annusowski) Kazimierz 428, 464, 486, 488
 Anusowski (Annusowski, Anusoski) Michał 371, 459, 485, 492
 Anusowski (Annusowski) Rafał 372, 428
 Anusowski Stanisław 318
 Anusowski (prawdop. Hannusowski) Szymon (Symon) 428, 261, 289, 318, 371, 436, 464, 488
 Ańcuta zob. Ancuta
 Apanowicz (Appanowicz, prawdop. Opanowicz) Marcin, komornik słonimski 306, 310, 314
 Arciszewski Ignacy, rotmistrz orszański 174, porucznik orszański 208
 Arciszewicz (prawdop. Harciszewski) Mateusz 285
 Armanowicz (prawdop. Hermanowicz) Adam 362, 418, 421
 Armanowicz (prawdop. Hermanowicz) Andrzej 285, 362
 Armanowicz (prawdop. Hermanowicz) Jan 362, 418, 421
 Armanowicz (prawdop. Hermanowicz) Jerzy 285, 415, 420
 Armanowicz Rokicki zob. Rokicki Armanowicz
 Asenowicz Adam 384, 397
 Asoski Stanisław 461
 August III Wettyń, król polski 7, 8, 11, 19–21, 25, 26, 40–42, 44–51, 53–58, 60–62, 64, 73, 76–78, 80, 81, 83, 84, 86, 88–91, 99–101, 103, 104, 107, 108, 113, 117, 119–126, 128–135, 140–149, 152, 156, 159, 162, 172, 449
Augustyniak Urszula 7, 8
 Azoliński Andrzej 404
 Azoliński Ignacy 404
 Azuliński Józef 367
 Babecki Antoni 150, 165, 183, chorąży zakroczymski 108, towarzysz usarski buławy wielkiej W.Ks.L. 116, cześnik zakroczymski

- 113, 140, 193, 513, 185, 186 i rotmistrz kow.
204, cześnik kow. 224, 226, 234, 238, 250,
257, 262
- Babecki Dominik, cześnikowicz kow. 263, 305,
309
- Babecki Michał 419, 424
- Babiło Józef 403
- Babiło Michał 367
- Babniewicz Tomasz 363
- Bacyniewski Józef 395
- Badzyewycz Adam 428
- Bakiewicz Andrzej 486, 493
- Bakiewicz Michał 291
- Bako Antoni 325
- Bakszyński Stanisław, skarb. mozyrski 306, 310,
314
- Bakun Szymon 326
- Balcewicz Kazimierz 403
- Bańiewicz Antoni 402
- Baniewicz Franciszek 372
- Baniewicz Józef 330, 340, 372
- Baniewicz Karol, por. kow. 437
- Bańkowski (Bańskowski, prawdop. Bunkowski)
Bartłomiej (Bałłtomiej) 329, 421, 470, 471,
342, 342, 397, 418
- Bańkowski (Bańskowski) Kazimierz 329, 342,
362, 365, 397, 418, 421, 470
- Bańkowski Aleksander 362, 365, 397, 418, 421
- Bańkowski Antoni 283, 296
- Bańkowski Jerzy 397, 470, 471
- Bańkowski Jerzy drugi 470
- Bańkowski (prawdop. Bunkowski) Józef 362,
364, 365, 397, 418, 421
- Bańkowski Maciej 471
- Bańkowski Mateusz 329, 342, 397, 418, 421,
470, 471
- Bańkowski Onufry 471
- Bańskowski zob. Bańkowski
- Baranowicz Jan 162
- Baranowski Adam 307, 314
- Baranowski Andrzej 259
- Baranowski Bohusz Florian 364
- Baranowski Florian 413, 419
- Baranowski Jerzy 465, 487
- Baranowski Grzymajło (Grzymałło) Michał
215, 225
- Baranowski (Barasnowski) Wincenty 459, 486,
493
- Barkuniewicz Benedykt 322
- Bartłomiej 321
- Bartolewicz (prawdop. Bartoszewicz) Franci-
szek 416
- Bartoszewicz Antoni 324
- Bartoszewicz (prawdop. Bartolewicz) Franciszek
464, 485, 488, 492
- Bartoszewicz Ignacy 289, 326
- Bartoszewicz Józef 161, 260, 324, 374, 376,
402, 404
- Bartoszewicz Maciej 325
- Bartoszewicz Marcin 325
- Bartoszewicz Mateusz 325
- Bartoszewicz Michał 163, 402
- Bartoszewicz Tomasz 297
- Bartoszewiczowie, rodzina 227, 516
- Bary Stanisław, rotm. oszmiański 400
- Barycki Jakub 342
- Batkowski Jerzy 415
- Bednaruk Waldemar* 19
- Bendziński Józef 481
- Benecki (Beniecki, prawdop. Bieniecki) Karol
362, 416, 420
- Benecki Józef 339
- Benecki (prawdop. Bieniecki) Krzysztof 343, 362
- Benecki (prawdop. Bieniecki) Mateusz 397
- Benecki (prawdop. Bieniecki) Michał 362
- Benecki (prawdop. Bieniecki) Stanisław 362
- Benecki (prawdop. Bieniecki) Szymon 362
- Beresniewicz Józef 364
– palestrant kow. 468
- Berewicz Stefan 85
- Bergiel Franciszek 397
- Bergin (prawdop. Bergin) Franciszek 415
- Berkien de (prawdop. Beykien) Jakub 306, 314
- Bernacki Benedykt 261, 289, 323, 326
- Bernacki Józef 396
- Bernarowicz Stefan 471
- Bernatowicz Adam 392, 396
- Bernatowicz Dominik 307, 314, 422, 468
- Bernatowicz Jakub 281, 284, 295, 306, 309, 313,
333, 374, 376, 415, 422, 456, 467, 475, 489
- Bernatowicz Jan 74, 116, 396
- Bernatowicz Józef 71, 392, 396
- Bernatowicz Michał 282, 296, 306, 310, 314,
386, 398, 414, 421
- Bernatowicz Tomasz 289
- Berszel Józef 282
- Beykien (prawdop. Berkien) Jakub 309
- Bialiński (prawdop. Bieliński, Biliński) Antoni
364
- Bialiński Jakub 364

- Bialiński (prawdop. Bieliński, Biliński) Tadeusz 470
- Białko Antoni 363
- Białkowski Szymon 364
- Białożor (Białożor) Jerzy, stolnik upicki 59, 73, 86
- Białożor (Białożor) Józef, starosta nowomyński 74
- Białożor Tadeusz, starosta kojrański 51
- Białoobrzeski (prawdop. Białoobrzeski) Jan 459
- Białoobrzeski (prawdop. Białoobrzeski, Białoobrzeski) Jan 115, 436, 444, 508
- Białoobrzeski Jerzy 289
- Białoobrzeski (prawdop. Białoobrzeski) Jan 402
- Białotocki Jan 510
- Białuski Hieronim, namies. gr. kow. 435
- Białuski Nikodem 235, 258, namiestnik gr. kow. 236
- Białuski, Józef namiestnik kow. 74, 75
- Biberszteyn de Marschall, dyrektor generalny poczty 83
- Biberszteyn Pilchowski zob. Pilchowski Biberszteyn
- Bieko Jerzy 459
- Bielanowski Jan 401
- Bielanowski Kazimierz 75
- Bielawski Bałtromiej 395, 404
- Bielawski Jakub 481
- Bielawski Jan 414, 421
- Bielawski Michał 414, 421, 467, 481
- Bielawski Stefan 140
- Bielawski Teodor 289, 363, 395, 404, 481
- Bielekiewicz Andrzej 394
- Bielewicz Michał 367
- Bielikowicz Joachim 534
- Bieliński (prawdop. Bialiński, Biliński) Antoni 285
- Bieliński Bałtromiej (prawdop. Biliński) 258
- Bieliński Franciszek, marszałek wielki koronny 155
- Bieliński (prawdop. Bialiński, Biliński) Tadeusz 285, 339, 386, 414, 421, 471
- Bielkiewicz (prawdop. Bilkiewicz) Antoni 365, 371, 417, 423, 437
- Bielkiewicz Ignacy, por. grodzieński 414, 421
- Bielkiewicz Jan 437
- Bielkiewicz Józef 371, 417, 423
- Bielkiewicz Maciej 371
- Bielkiewicz Stanisław 413, 419
- Bielkiewicz (prawdop. Bilkiewicz) Szymon 459
- Bielonowski Kazimierz 73
- Bielski Antoni 361, 362, 398
- Bielski Jan 415
- Bieniecki zob. Bieniecki
- Bieniaż Stefan 372
- Bienieck zob. Bieniecki
- Bieniecki Adam 362, 397, 470, 471
- Bieniecki Dominik 395
- Bieniecki Józef 329
- Bieniecki Kazimierz 470, 471
- Bieniecki (prawdop. Benecki,) Karol 395, 418, 421, 470, 471
- Bieniecki (Bieniecki, prawdop. Benecki) Krzysztof 282, 296, 306, 307, 310, 314, 315, 338, 397, 416, 420
- Bieniecki Ludwik 373, 470, 471
- Bieniecki (Bieniecki, prawdop. Benecki) Michał 397, 404, 405, 416, 470, 471
- Bieniecki (prawdop. Benecki) Mateusz 283, 297, 470, 471
- Bieniecki (prawdop. Benecki) Stanisław 329, 386, 395, 418, 421, 470, 471
- Bieniecki (Bieniecki, Bieniecki, Biniecki prawdop. Benecki) Szymon 282, 296, 306, 307, 310, 314, 315, 395, 397
- Bieniewski Krzysztof 328
- Bieniewski Pruszek Onufry 281, 284, 295, 302, rotm. słonimski 257, 266, 306, 309, 313, 359, 376, rotm. kow.(?) 374
- Bieńkowski Barnaba 283
- Bieńkowski Bartłomiej 296
- Biergin (prawdop. Bergin) Franciszek 420
- Bikiewicz zob. Bilkiewicz
- Bilanowski (Bilamowski, Bilunowski, prawdop. Bilniowski) Maciej 429, 460, 464, 487
- Biliński (prawdop. Bieliński, Bialiński) Antoni 376
- Biliński (prawdop. Bieliński, Bialiński, Byliński) Bartłomiej 376, 459
- Biliński (prawdop. Bieliński, Bialiński) Tadeusz 329
- Bilkiewicz (prawdop. Bielkiewicz) Antoni 426
- Bilkiewicz Jerzy 460
- Bilkiewicz (Bikiewicz) Ludwik 398
- Bilkiewicz (prawdop. Bielkiewicz) Szymon 431
- Billewicz Mateusz, strażnik żmudzki 128
- Billewicz Michał 404
- Bilniowski (prawdop. Bilanowski) Maciej 483
- Bilunowski zob. Bilanowski
- Biniecki zob. Bieniecki

- Biniewicz Jan 322
 Biniewicz Jerzy 325
 Biron Ernest Jan, książę Kurlandii i Semigalii
 157, 201, 269
Biskup Marian 6
Biskupowa Janosz Irena 6
 Bismarck Ludolf August von, generał rosyjski
 8, 43
 Bisztorf Kazimierz 343
 Biwil Adam 43, 85
 Biwil Antoni 307, 331, 340, 363, 428, 437, p.
 kow. 326
 Biwil Bartłomiej 416, 422
 Biwil Ignacy 161, 326, 387, 429
 Biwil Jan 85
 Biwil Jan 307, 331, 340, 469
 Biwil Jerzy 429
 Biwil Józef 416, 422
 Biwil Kazimierz 161, 428
 Biwil Kazimierz 43
 Biwil Maciej 282, 285, 329, 331, 332, 339, 341,
 343, 377, 378, 404, 429, 429, 435, 473, 479, 480
 Biwil Marcin 429
 Biwil Onufry 435
 Biwil Szymon 416, 422
 Biwill Antoni 443
 Blicz Michał 430
 Blinstrub (Blinstrup) z Towtwiła (Towttwiła)
 Antoni 250, 524, 531, wojszczyz (wojski) witebski
 235, 255–257, 262, koniuszy kow. 272, 274,
 287, 300, 302, 303, 321, 345, 347–351, miecz-
 nik kow. 352, 356, 359, 374, 375, 380, 388, 398,
 399, 402, 526, łowczy kow. 425, podstoli kow.
 435, 440, 441, 445, 447, 452, 455–458, 482,
 491, 496, 500, 501, 503, 504, 506, 507, 511, 512
 Blinstrub Dominik 239, wojszczyz witebski 257
 Blinstrub z Towtwiła (Towtwida) Karol 52,
 96, 99, 105
 Blinstrub z Towtwiła (Tewtwiła, Tottwidt, To-
 twida, Totwilae, Totwiła, Towiło, Towiła,
 Towtwida, Towtwiła, Totwiła, Laskartt)
 Mojżesz 44, 48, 106, 137, wojski (wojszczyz)
 witebski 42, 67, 68, 85, 87, 88, 96, 97, 99,
 105, 108, 116, wojski upicki(?) 71, wojski
 kow. (?) 128
 Błażejewicz (Błaziejewicz) Piotr 338, rotm. bra-
 sławski 361, 363
 Błękicky Antoni 331, 340
 Błodziejewicz (Błowdziewicz) Benedykt 283, 297
 Boban Tadeusz 364
 Bobrewicz zob. Bobrowicz
 Bobrowicz Antoni 385
 Bobrowicz Ignacy 420
 Bobrowicz Jakub 362, 414, 417, 420, 421
 Bobrowicz Jerzy 417
 Bobrowicz Józef 474
 Bobrowicz Michał 261, 330–332, 340, 341, 414,
 417, 420, 421, 474
 Bobrowicz Stanisław 414, 417, 420, 421, 485,
 493
 Bobrowicz (Bobrewicz) Wincenty 485, 493
 Bobrowski Szymon 236
 Bobrowski Teodor 260, 318
 Bochdziewicz (Bogdziewicz) Adam 459, 486, 493
 Bochdziewicz (Bohdziewicz) Antoni 437
 Bochdziewicz Józef 366
 Bogdanowicz (prawdop. Bognanowicz) Andrzej
 330, 342
 Bogdanowicz Bartłomiej 461, 462, 484
 Bogdanowicz (prawdop. Bohdanowicz) Maciej
 404
 Bogdanowicz Mateusz 326
 Bogdanowicz (prawdop. Bohdanowicz) Mikołaj
 404, 493
 Bogdanowicz Tadeusz 486, 493
 Bogdziewicz zob. Bochdziewicz
 Boglewicz Dominik 342
 Boglewicz Krzysztof 342
 Bognanowicz (prawdop. Bogdanowicz) An-
 drzej 340
 Bogusz (prawdop. Bohusz) Antoni, rotmistrz
 mozyrski 174
 Bogwid Michał 462
 Bohdan Bartłomiej 260
 Bohdanowicz (Bochdanowicz) Adam 459, 485,
 492
 Bohdanowicz (Bochdanowicz) Jakub 415, 420
 Bohdanowicz Jerzy 404
 Bohdanowicz (Bochdanowicz) Józef 416, 417,
 420, 422
 Bohdanowicz Karol 370
 – por. starodubowski 370
 Bohdanowicz (prawdop. Bogdanowicz) Maciej
 404
 Bohdanowicz Michał 370
 Bohdanowicz (prawdop. Bogdanowicz) Mi-
 kołaj 486
 Bohdziewicz zob. Bochdziewicz
 Bohomątko Andrzej 262
 Bohusław Augustyn 402

- Bohusz Adam Józef, oboźny, pisarz gr. wilkomierski 536, 537
- Bohusz (prawdop. Bogusz) Antoni 262
- Bohusz Ignacy Adam, skarbnik i rotm. wilkomierski, starosta garniski 281, 284, 295, 302, 309, 313, 347–351, komor. kow. 358
- Bohusz Ignacy, miecznik i podwojewodzi wileński 151, 162, 232, 267, 268, 277
- Bohusz (Bousz) Jakub, rotm. kow. 358, 359, 374, 376, 386, 390, 402, 425 rotmistrz kow. 391
- Bohusz Jakub, sędzic gr. wilkomierski 260, 306, 309, 313, 348
- Bohusz Jerzy 358
- Bohusz Jerzy (prawdop. Ignacy), skarbnik i rotmistrz wilkomierski, starosta garniski 305
- Bohusz (Bousz) Józef 60, 161, starosta lewoszycki 165
- Bohusz (Bousz) Józef Ignacy, starosta garniski 226
- Bohusz Maciej 161
- Bohusz Mateusz 262
- Bohuszewicz (Bouszewicz) Piotr 362, 365
- Bohuszewicz Karol Piotr 364
- Bojanowski Adam 310
- Bokun Michał 325
- Bołdysz Michał 413, 419, 476
- Bomaszko (prawdop. Boniszko) Tomasz 403
- Bondyra Wiesław 6*
- Bonecki (prawdop. Boniecki) Kazimierz 163
- Bonecki Mateusz 258
- Bonfilowa 102
- Boniecki (prawdop. Bonecki) Kazimierz 324, 397
- Boniszko Adam 367, 369, 396
- Boniszko (prawdop. Boniuszko) Maciej 285, 307, 309, 314, 367, 386, 390, 392, 396, 414, 421
- Boniszko (prawdop. Bomaszko, Bonuszko, Boynieszko) Tomasz 258, 285, 296, 333, 370
- Boniuski Adam 427
- Boniuszko Franciszek 237
- Boniuszko Jan 237
- Boniuszko (prawdop. Boniszko) Maciej 394
- Bonszdorf Bogusław 96
- Bonuszko (prawdop. Boniszko) Tomasz 427
- Borawski (prawdop. Borowski) Jerzy 426
- Bordycz Michał 363
- Boresewicz zob. Borysewicz
- Borewicz Andrzej 236, 282, 284, 329, 342, 397, 418, 421, 471
- Borewicz (prawdop. Borowicz) Antoni, starosta anglinicki 72, 97, 105
- Borewicz Bartłomiej 258
- Borewicz Dawid 331, 340
- Borewicz Dawid 78
- Borewicz Franciszek 258, 266, 281, 284, 290, 295, 324, 378, 461, 462, 484
- Borewicz Ignacy 236, 306, rotm. kow. 246, 257, 376
- Borewicz Jakub 324, 461, 462, 484
- Borewicz Jan 216
- Borewicz Józef 259, 324, 326, 362, 377, 461, 486, 493
- 181, 182, 184, 186, starosta potumelski 137, rotmistrz kow. 128, 136, 160, 165, 179, 190, sędzia ziem. kow. 187, 192, 212, 224, 226, 234, 243, 244, 246, 253, 265, 270, 272, 301
- Borewicz Marcin 471
- Borewicz Mateusz 306, 309, 313, 324, 403, 473, 479, 480
- Borewicz, Mikołaj, starosta potumulski 186
- Borewicz Nikodem 128, 137, 161, 165
- starosta potumulski 179–184, 186, rotmistrz kow. 187, 189, 213, 224, 226, 233–235, 238
- sędzic ziem. kow. 413, 419, 490, 500, szambelan J.K.M. 454, 457, 458, 482, 497, sędzia graniczny kow. 499, 503, 504
- Borewicz Onufry 362
- Borewicz Szymon 405
- Boreyko Bartłomiej 237, 281, 284, 296, 307, 331, 340, 362, 365, 481
- Boreyko Franciszek 361
- Boreyko Ignacy 162, 362, 481
- Boreyko Jakub 332, 362
- Boreyko Jan 397
- Boreyko (lub Boreysza) Jan Tobiasz 463
- Boreyko Józef 282, 284, 329, 332, 342, 343, 361, 362, 365
- Boreyko Kazimierz 397, 481
- Boreyko Ludwik 127
- Boreyko Wincenty 307, 310, 315, 362, 402, 403, 481
- Boreysza Aleksander 308, 311, 315
- Boreysza (Boreyszo) Bartłomiej (Bałtromiej) 367, 369, 392, 396, 414, 421, 427, 428, 431, 468, 469, 480, 508, 510
- Boreysza (Boreyszo) Hieronim (Heronim) 392, 396, 468
- Boreysza Ignacy 314, 369, 392, 395
- Boreysza (Boreyszo) Jan 369, 427, 428, 508, 510
- Boreysza Olechnowicz Jan 308, 310, 314, 315

- Boreysza (lub Boreyko) Jan Tobiasz, porucznik
kow. 403
- Boreysza Józef 397, 481
- Boreysza Karol 392, 396, 510
- Boreysza Mikołaj 392, 396
- Boreysza Onufry 463, por. kow. 510
- Boreysza Stanisław 416, 423
- Boreysza Szymon 392, 396
- Boreysza (Boreyszo) Wincenty 369, 370, 392,
395, 427, 428, 468
- Borgiewicz Adam 403
- Borkowski Józef, łowczy parnawski 43, 86
- Borowicz (prawdop. Borowicz) Antoni 395
- Borowski Bonifacy 362
- Borowski (prawdop. Borawski) Jerzy 324, 426,
437, 464, 486
- Borowski Józef 437
- Borowski Maciej 437
- Bortkiewicz Adam 259, 322, 368, 403, 459, 492
- Bortkiewicz Aleksander 78, 114
- Bortkiewicz Bartłomiej 462
- Bortkiewicz Dominik 283, 296
- Bortkiewicz Franciszek 329, 339
- Bortkiewicz Ignacy 366, 461, 484
– rotm. kow. 257, 322
- Bortkiewicz Jacek 486
- Bortkiewicz (Bortkiewicz) Jan 258, 283, 296,
297, 367, 428, 469, 480
- Bortkiewicz Jan 53
- Bortkiewicz Jerzy 386, 431
- Bortkiewicz Józef 99, 162, 226, 227, 238, 402,
515
– mostowniczy upicki 138, 165
– mostowniczy wilkomierski 225
– rotmistrz kow. 234, 235, 252, 257, 322
– rotmistrz wilkomierski 253
- Bortkiewicz Mateusz 114
- Bortkiewicz Michał 397, 403
- Bortkiewicz Onufry 362, 385, 386, 397, 415, 420
- Bortkiewicz Tadeusz 264, 282, 295, 328, 338,
362, 386, 397, 418, 421, 481
- Bortkiewicz Teodor 463, 493
- Bortkiewicz Tomasz 362
- Borucki (prawdop. Borycki) Antoni 364, 415, 420
- Borusewicz Jan 340
- Borusewicz Józef 469, 481
- Boruszewicz Jan 331
- Borycki (prawdop. Borucki) Antoni 364
- Borycki Józef 364, 413, 419
- Borycki Michał 362
- Borycki Mikołaj 362
- Borycki Piotr 413, 419
- Borysewicz (Boryoewicz, Boresewicz, prawdop.
Borysowicz) Adam 289, 290, 400, 416, 423,
430, 464, 486
- Borysewicz (prawdop. Borysowicz) Aleksander
464
- Borysewicz Bonawentura 464
- Borysewicz (Boryszewicz) Ignacy 306, 309, 311,
315, 331, 340
- Borysewicz (prawdop. Borysowicz) Jan 261,
288, 413, 419
- Borysewicz Jan 75
- Borysewicz (Boryszewicz, prawdop. Borzyse-
wicz) Józef 285, 290, 296, 307, 329, 342, 361,
364, 389, 399, 413, 418, 419, 471
- Borysewicz Józef z Seybut 470
- Borysewicz Józef z Uzuniszek 472
- Borysewicz Onufry 364, 413, 419, 481
- Borysewicz (prawdop. Borysowicz) Stefan 67,
75, 87
- Borysewicz Wincenty 416, 420
- Boryska Bartłomiej 326
- Borysowicz (Boryszowicz, prawdop. Borysewicz)
Adam 463, 488
- Borysowicz (prawdop. Borysewicz) Aleksander
488
- Borysowicz Bernard 488
- Borysowicz (prawdop. Borysewicz) Jan 99, 291
- Borysowicz (prawdop. Borysewicz) Stefan 161
- Boryszewicz zob. Borysewicz
- Boryszowicz zob. Borysowicz
- Borzysewicz (prawdop. Borysewicz) Józef 421
- Bosewicz Mikołaj 86
- Botkiewicz Adam 485
- Boudziewicz zob. Bowdziewicz
- Bousław Augustyn, chor. brygady pińskiej 436
- Bousz zob. Bohusz
- Bousz Andrzej 67
- Bouszewicz zob. Bohuszewicz
- Bowdziewicz (Boudziewicz) Dominik 329, 342
- Bowdziewicz (Boudziewicz) Krzysztof 329, 342
- Bowkowski 99
- Boyniszko (prawdop. Boniszko) Tomasz 343
- Boynowski Antoni 308
- Boynowski Mateusz 465
- Boywid Michał 462
- Bożydłowski Bernard 417, 420
- Bożydłowski Kazimierz, kom. grodzieński 390
- Bóbr Władysław 43

- Branicka Anna Ksawerowa z Potockich 516
 Branicki Franciszek Ksawery, kasztelan krakowski, hetman wielki koronny 432
 Branicki Jan Klemens, hetman wielki koronny 121, 122, 132, kasztelan krakowski 155, 222
 Breński Michał 420
 Brochocki Józef, 361
 Brochocki Tomasz, starosta wojszwilski 185, 186
 Brodowski Jan 419, 424
 Brodowski Józef 436
 Brodowski Michał 260
 Brodowski Seweryn 363
 Bronowski Adam 395
 Brozgint (prawdop. Pryzgint) Jerzy 487
 Brożyński Franciszek 463
 Bryliński Tadeusz 470
 Bryzgind (prawdop. Pryzgint) Jerzy 322
 Brzezicki Adam 164
 Brzezicki Władysław 364
 Brzezukiewicz Mateusz 370
 Brzeżyński Franciszek 485
 Brzostowski Adam, kasztelan mściślowski, starosta dawgowski 54, kasztelan połocki 124
 Brzostowski Michał, pisarz wielki litewski 64, 147, koniuszy wielki litewski 165, 174, 513, podskarbi wielki litewski 221
 Brzostowski Stanisław 219, 222
 Brzozowski Alojzy 470, 471, 480
 Brzozowski Antoni 470, 471, 480
 Brzostowski Michał 422
 Bubkiewicz Józef 423
 Buczeniewski (Buczyniewski) Józef 386, palestrant kow. 456, 468, 489
 Buczyniewski Jan 363
 Buczyński Antoni 404
 Buczyński Jan 163
 Buczyński Jerzy 373
 Buczyński Tomasz 288
 Buderewicz zob. Budrewicz
 Buderwicz zob. Budrewicz
 Budkiewicz Ignacy 417
 Budkiewicz zob. Butkiewicz.
 Budrewicz Antoni (prawdop. Budrowicz) 160, 260, 297, 331, 340, 365, 462, 484
 Budrewicz Chryzostom 332, 342
 Budrewicz Ignacy 216, 236, 385
 Budrewicz (prawdop. Butrowicz) Jakub 418
 Budrewicz (Buderewicz, Budriewicz, prawdop. Budrowicz) Jan 162, 263, 281, 285, 330, 331, 340, 341, 365, 416, 424, 444, 462, 474, 493
 Budrewicz Jerzy 330, 332, 339, 342, 386, 398, 417, 423
 Budrewicz (prawdop. Budrowicz) Maciej 281, 285, 332, 342
 Budrewicz (Buderewicz) Marcin 328, 338, 364, 385, 395, 426, 463, 474, 483
 Budrewicz Michał 330, 339, 363, 386, 398
 Budrewicz Stanisław 161, 424
 Budrewicz Tadeusz 281, 295
 Budrewicz (Buderewicz) Władysław 216, 258, 290, 322, 367
 Budrowicz (prawdop. Budrewicz) Antoni 283
 Budrowicz (prawdop. Budrewicz) Jan 295
 Budrowicz (prawdop. Budrewicz) Maciej 431
 Budzewicz Rafał 74
 Bugbrołtko Wilhelm, starosta liwieński 81
 Bugień (prawdop. Bukień) Antoni, chorąży kow. 329, 338
 Bugwid Tadeusz 462
 Buk Jerzy 395
 Buk Józef 395
 Bukaty Franciszek, szambelan królewski, dyplomata polski w Londynie 354, 381
 Bukień (prawdop. Bugień) Szymon 405
 Bukonc Ignacy 330, 341
 Bukowicz Maciej 216
 Bukowski Andrzej 324, 404
 Bukowski Antoni 326, 404
 Bukowski Franciszek 282, 285, 296, 329, 339
 Bukowski Jan 422, 463, 485
 Bukowski Jerzy 324, 413, 419
 Bukowski Józef 296
 Bukowski Stefan 332
 Bukowski Wiktory 325
 Bulkiewicz (prawdop. Butkiewicz) Józef 416
 Bułharyn Jan 534
 Buniewicz Wincenty 465
 Bunikowski Aleksander 471
 Bunikowski (prawdop. Bańkowski, Bunkowski) Bałtromiej 471
 Bunikowski Franciszek 471
 Bunikowski Jerzy 471
 Bunikowski Kazimierz 471
 Bunikowski Mateusz 471
 Bunkowski (prawdop. Bańkowski, Bunikowski) Bartłomiej 164, 385
 Bunkowski (prawdop. Bańkowski) Józef 385
 Burba Jakub 404, dworzanin skarbowy litewski 462, 484
 Burba Wincenty 430

- Burbanowicz (prawdop. Urbanowicz) Jakub 318
 Bury Michał 303, 323, 401, 426
 Burzyński Jerzy 403
 Burzyński Stanisław Antoni, instygator litewski 69, 70
 Burzyński Wincenty 403
 Butkiewicz (prawdop. Budkiewicz) Michał 430
 Butkiewicz Andrzej 236, 331, 340
 Butkiewicz Dominik 364, 437, 469
 Butkiewicz (Budkiewicz, Buttkiewicz) Jan 161, 236, 415, 418, 420
 Butkiewicz Jerzy 236
 Butkiewicz (Budkiewicz prawdop. Bulkiewicz) Józef 288, 289, 322, 366, 392, 396, 400, 402, 417, 427, 429, 459, 463, 464, 482, 486, 488
 Butkiewicz Maciej 371
 Butkiewicz (Budkiewicz) Marcin 460, 464, 486
 Butkiewicz (Budkiewicz, prawdop. Butkiecz) Michał 261, 288, 322, 323, 326, 368, 377, 401, 402, 403
 Butkiewicz (Budkiewicz) Onufry 461, 485, 492
 Butkiewicz Stanisław 488
 Butkiewicz (Budkiewicz, Buttkiewicz) Tadeusz 322, 365, 370, 392, 395, 415, 420, 427, 428, 461, 468
 Butkiewicz (Budkiewicz) Wawrzyniec 402, 443, 464, 487, 488
 Butkiewicz (Budkiewicz) Wincenty 371, 460, 468, 483
 Butkowski Andrzej 288
 Butrowicz (prawdop. Budrewicz) Jakub 424
 Butwił Bonifacy 405
 Butwił Józef 289, 405
 Butwił Wincenty 405
 Buynicki Krzysztof 104
 Buyniewicz Antoni 369, 405, 460, 483
 Buyniewicz Dominik 237, 428
 Buyniewicz (prawdop. Byniewicz) Jan 161, 307, 310, 314, 325, 326, 331, 340, 373, 405, 435, 443, 460, 462, 465, 469, 483, 488
 Buyniewicz Jerzy 161, 290
 Buyniewicz Józef 435
 Buyniewicz Karol 290, 405
 Buyniewicz Michał 263
 Buyniewicz Piotr 318
 Buyniewicz Tadeusz 481
 Buyniewicz (prawdop. Byniewicz) Wincenty 325, 402, 405, 426, 460, 487
 Buynowski Mateusz 308, 426, 460, 483, 487
 Buywid Andrzej 289, 325, 405
 Buywid Antoni 405, 428, 462, 484
 Buywid Bartłomiej (Bałtromiej) 325, 404
 Buywid Franciszek 404, 405
 Buywid Ignacy 404, 405, 462, 484
 Buywid Jakub 405
 Buywid Jan 404
 Buywid Jerzy 405
 Buywid Józef 405
 Buywid Stanisław 405
 Buywid Szymon 289, 325, 404, 405
 Buywid Tadeusz 289, 307, 310, 314, 405, 486, 493
 Buywid Wincenty 405
 Buzydłowski Kazimierz 394
 Byczkowski Stefan 73
 Bygocz Jan 417
 Bykowski Antoni 364
 Byliński (prawdop. Biliński) Bartłomiej (Bałtromiej) 282, 400, 427, 459
 Byliński Jakub 290, 474, 481
 Byliński Tadeusz 364
 Byniewicz (prawdop. Buyniewicz) Jan 377, 423
 Byniewicz (prawdop. Buyniewicz) Wincenty 483
 Byszewski Emerian, koniuszy i pułkownik J.K.M. 208
 Bzura Dionizy 361
 Carniewicz (prawdop. Czarniewicz, Czerniewicz) Józef 402
 Cellary (Celary) Andrzej 415, 418, 422, 423, 469, 473, 479, 480
 Cellary Franciszek, rotm. kow. 266, 361
 Cellary Ignacy 469
 Cellary (Celary) Józef 332, 342, 469, komor. kow. 415, 422, 480
 Cellary Kazimierz 469, 481
 Cellary (Celary) Ludwik, 127, 185, 336, 469
 – viceregent gr. kow. 161, 166
 – komornik kow. 272, 281, 284, 295, 302, 306, 309, 313, 327, 332, 342, 415, 422, 489, rotm. kow. 369, 374, 376, 384, 394, 473, 474
 Cellary (Celary) Michał 418, 423, 469, 480
 Cellary Wincenty 469, 481
 Cerniewicz zob. Czerniewicz
 Cezar Juliusz 245
 Chalecki Adam 369, 459, 486, 493
 Chałstowski zob. Chelstowski
 Charewicz Tomasz 404
 Chelchowski Ignacy, starosta tarwidowski (tarwidoński) 69, 97

- podkomorzyc kow. 73–75
- miecznik kow. 107
- Chełchowski (Hełchowski) Ludwik 141, podkomorzyc 58, stolnik kow. 66, 68–70, 86, 87, 96, 98, 105–107, 112, 115, 116, 119, 126, 128, 136, 137, 139, 142, 149, 179–182, 184, 185, 539, pisarz skarbowy litewski 165, 167, 178, 513, chorąży kow., regimentarz dywizji żmudzkiej 183, 188–196, 204, 234, 515
- Chełchowski Paweł, podsędek kow. 41, 42, 48, 51, podkomorzy kow. 58, 59, 68, 70, 75, 178
- Chełchowski (prawdop. Chołchowski) Stanisław, podkomorzyc kow. 53
 - ciwun korszewski 70, 74, 75, 84, 87, 94, 96–98, starosta tarwidowski 107
- Chełchowski Teodor 414
- Chełstowski (Chałstowski, prawdop. Chłostowski) Antoni 236, 281, 284, 368
- Chełstowski Jerzy 71
- Chełstowski Józef 368
- Chełstowski (Chałstowski, prawdop. Chłostowski) Leon 164, 236, 421, 463
- Chełstowski (Chałstowski, prawdop. Chłostowski) Mateusz 114, 236
- Chlewiński Jakub 238
- Chlewiński Michał 99
- Chlewiński Teodor, rotmistrz wilkomierski 389, 399
- Chłopicki Józef 162
- Chłopicki Karol 259, porucznik żmudzki 507, 509
- Chłostowski (prawdop. Chełstowski) Leon 414
- Chłostowski (prawdop. Chełstowski) Mateusz 164
- Chłostowski (prawdop. Chełstowski) Michał 362
- Choczonowicz (prawdop. Chrzczonowicz) Tadeusz 417
- Chodelewski Jan 537
- Chodikin zob. Chodykin
- Chodkiewicz Michał 481
- Chodorowicz Andrzej 282, 306, 307, 311, 315, 331, 340
- Chodorowicz Antoni 310, 331, 340
- Chodorowicz (prawdop. Chodowicz) Franciszek 282, 296, 306, 307, 310, 315
- Chodorowicz Jan (prawdop. Chwedorowicz, Czodorowicz) 164, 282, 296, 306, 307, 310, 315, 385, 415, 420
- Chodorowicz Jan Andrzej 296
- Chodykin (Chodikin) Wawrzyniec 474
- Chodorowicz Wincenty 306, 311, 315, 415, 420
- Chodowicz (prawdop. Chodorowicz) Franciszek 315
- Chodykin Jan 215
- Chodykin (Chodikin) Tadeusz 385, 395, 474
- Chodykin (Chodikin) Wincenty 307, 315, 362, 385, 474
- Chojecki (Choiecki) Adam, sekretarz pieczęci wielkiej koronnej J.K.M. 506
- Chołchowski (prawdop. Chełchowski) Stanisław 472
- Chołecki Teodor 421
- Chołomski Teodor 430
- Chomątowski zob. Chomontowski
- Chomicz Antoni 285, 295
- Chomiński Franciszek Ksawery, starosta piński 534
- Chomontowski Antoni 43
- Chomontowski Antoni 470
- Chomontowski Bartłomiej (Bałtromiej) 470, 471
- Chomontowski (Chomątowski) Michał 285, 296, 362, 470, 471
- Choronowicz Jerzy 307
- Choszczyc (prawdop. Koszczyc) Jerzy 326
- Chrapicki Józef 457, 458, 482, 492, 497, 499, 501, 502, 504, wójt kow. 447, oboźny kow. 511
- Chrapiwicki Jakub 362
- Chrepcewicz (prawdop. Chrypcewicz) Józef 369
- Chreptowicz Ignacy 363
- Chreptowicz Jan 127
- Chreptowicz Joachim 16
- Chreptowicz Kazimierz 363
- Chruścicki Józef 404
- Chrybcewicz (prawdop. Chrypcewicz) Stanisław 401
- Chrychorowicz zob. Hryhorowicz
- Chryncewicz zob. Hryncewicz
- Chrypcewicz Antoni 428
- Chrypcewicz (prawdop. Chrepcewicz) Józef 322
- Chrystawski zob. Chrystowski
- Chrystowski Adam 236, 285
- Chrystowski Antoni 295, 330, 331, 340–342, 417, 473, 475, 477, 479, 481
- Chrystowski Benedykt 263, 282, 284, 296, 322, 324–326, 331, 340, 365, 427, 436
- Chrystowski Dominik 371
- Chrystowski Franciszek 284, 296, 322, 325, 326, 331, 340, 373, 398, 436, 473, 475, 477, 479, 480, 484

- Chrystowski (Hrystowski) Ignacy 236, 263, 282, 284, 296, 330, 332, 341–343, 416, 422, 436, 470, 475, 476
 Chrystowski Jan 281, 284, 325, 363, 398
 Chrystowski (Chrystawski, Hrystowski) Michał 109, 160, 161, 236, 263, 282, 284, 296, 306, 310, 314, 330, 341, 342, 372, 384, 398, 416, 436, 473, 475, 477, 479–481, 484, 537, 538
 Chrystowski Samuel 373
 Chrystowski (Chrystowski) Stanisław 417, 460, 464, 465, 473, 474, 483, 484, 487, 488
 Chrystowski Szymon (Symon) 162, 398, 429, 460, 483, 484, 537, 538
 Chryszczewicz Maciej 485
 Chrystowski zob. Chrystowski
 Chrzastowski Michał 216
 Chrzczanowicz (prawdop. Chrzczonowicz) Gideon 368
 Chrzczonowicz Bonifacy 392, 396
 Chrzczonowicz Ignacy 463
 Chrzczonowicz (Krzczonowicz) Jakub 480
 Chrzczonowicz Jan 109, 288, 291, 321, 368, 368, 401, 430, 471, 477, 478
 Chrzczonowicz (Chrzczonowicz, prawdop. Szchrzczonowicz) Jerzy 261, 283, 297, 310, 315, 377, 401, 431, 470, 477, 478
 Chrzczonowicz Józef 369, 392, 395
 Chrzczonowicz (Chrzczonowicz) Kazimierz 263, 290
 Chrzczonowicz (Krzczonowicz, prawdop. Szchrzczonowicz) Maciej 369, 431, 437, 461, 492
 Chrzczonowicz Michał 367, 369, 431
 Chrzczonowicz (Krzczonowicz) Onufry 367, 368, 401
 Chrzczonowicz Piotr 258
 Chrzczonowicz (prawdop. Krzonowicz, Szchrzczonowicz) Szymon 431, 478
 Chrzczonowicz (Chrzczonowicz, Chrzczonowicz, Chrzczanowicz, prawdop. Choczonowicz) Tadeusz 288, 289, 291, 322, 323, 366, 368, 431, 459, 488
 Chrzczonowicz Tomasz 464
 Chwedorowicz (prawdop. Chodorowicz) Jan 236
 Chybiański Tadeusz 378
 Chystowski (prawdop. Chelstowski) Franciszek 263
 Chytrowski Ludwik 215
 Cidzik Wincenty 361
 Ciechanowiecki Jan 162
 Ciecierski Stanisław 386
 Ciesielski Tomasz 8, 10
 Cieśla Maria 31
 Ciszkiewicz Hilary Michał, podczaszy smoleński, sędzia gr. wilkomierski 536, 537
 Cybulski Jerzy 114
 Cybulski Józef 285, 414, 421
 Cybulski Maciej 114
 Cybulski (prawdop. Gibulski) Piotr 370
 Cybulski Tadeusz 370, 414, 421
 Cyliński (Cyrylski) Antoni 215
 Czacki Feliks, podczaszy koronny 148
 Czapleiewski (Czaplewski, Czapleski) Michał 395, 397
 Czaplic Leon Kazimierz 87
 Czaplic Michał 535
 Czapski, starosta kniszyński 105
 Czarnecki Stefan 237
 Czarniawski (prawdop. Czerniewski) Florian 363
 Czarniewicz (prawdop. Czerniewicz) Aleksander 404
 Czarniewicz (prawdop. Czerniewicz) Ignacy 283, 404, 437
 Czarniewicz (prawdop. Carniewicz, Czerniewicz) Józef 283, 341, 342, 384, 404
 Czartoryscy, rodzina 9–13, 32
 Czartoryski August Aleksander, wojewoda ruski 138, 155
 Czartoryski Michał Fryderyk 85, 105, 112, kanclerz wielki litewski 10–12, 122, 132, 138, 139, 146, 155, 167, 194, 207
 Czawczyko zob. Czewczyko
 Czaykowski Antoni, por. pułku d. W.Ks.L. 414, 420
 Czaykowski Jakub 363
 Czaykowski Maciej 364, 414, 417, 420, 421
 Czechański Kazimierz 73
 Czechowicz Bartłomiej 164
 Czechowicz Ignacy 390, 394
 Czechowicz Jerzy 323, 332, 343
 Czechowicz Kazimierz, chorąży usarski 405
Czeppe Maria 10, 11
 Czerniawski Ignacy 473
 Czerniawski (prawdop. Czerniewski) Jan 538
 Czerniawski (prawdop. Czerniewski) Maciej 538
 Czerniecki Jan 160
 Czerniewicz Abraham 43
 Czerniewicz (prawdop. Czarniewicz) Aleksander 369, 372, 402, 443, 484
 Czerniewicz Andrzej Jan, horodniczy kow. 116

- Czerniewicz Antoni 282, 285, 326, 372, 472, 473, 478, 479, 481
 Czerniewicz Antoni Michał z Czerniów, hordzniczy i pisarz gr. kow. 42, 67, 68, 74, 75, podstarości kow. 85, 87, 88, 98, 99, 106–108, 110, 112, 538, 539
 Czerniewicz Dominik 236
 Czerniewski Franciszek 366
 Czerniewicz Franciszek Ksawery (Xavier), kapitan buławy wielkiej koronnej 114–116
 Czerniewicz (prawdop. Czarniewicz) Ignacy 236, 297, 326, 330, 341, 369, 372, 402, 418, 424, 460, 472, 473, 483, 488
 Czerniewicz Jan 69
 Czerniewicz J., kapitan 119, 126
 Czerniewicz (prawdop. Carniewicz, Czarniewicz) Józef 326, 330, 331, 369, 372, 418, 424, 472, 473, 475
 Czerniewicz (Czarniewicz) Kazimierz 283, 296, 326, 330, 341, 369, 372, 402, 404
 Czerniewicz Marcin Ignacy z Pacewiczów, hordzniczy kow. 114–116, 127, 139, 149, 163, sędzia gr. kow. 204, 215, 244, 246, 249, 253, 262
 Czerniewski (prawdop. Czarniawski) Jan 537
 Czerniewski Jerzy, skarbn. orszański 374, 376
 Czerniewski Józef 366, 402, 404
 Czerniewski (prawdop. Czarniawski) Maciej 537
 Czerniewski Michał 402
 Czerniewski Piotr 377
 Czerniewski Stanisław 377, 404
 Czerniewski Wincenty 464, 488, dworzanin skarbu litewskiego, cześnik brasławski 455, 456, 458, 492
 Czernowicz Aleksander 109
 Czerski Michał 330, 341 por. kow. 416, 422
 Czeszkowski Piotr 481
 Czeszkowski Tomasz 481
 Czewczyko (Czawczyko) Piotr 263, 281
 Czewczyko Stefan 78
 Czodrowicz (prawdop. Chodorowicz) Jan 362
 Czołkiewicz Nikodem 488
 Czołkiewicz (Czołkiewicz) Onufry 328, 338
 Czołniewicz Józef 296
 Czuynowski Kazimierz 463
 Czyhałak Józef 395
 Czyszkiewicz Antoni 162
 Czyż Andrzej 404, 485, 492
 Czyż Franciszek, sędzia ziem. wileński 269
 Czyżewski Jan Józef z Chmurów (Chmarów) 326, 367, 437
 Dabkiewicz Nikodem 426
 Dabkiewicz zob. Dobkiewicz
 Dabko Wincenty 363
 Dacewicz Michał 468
 Dachnowicz Kazimierz 363
 Dackiewicz Andrzej 162
 Dackiewicz Antoni 261, 484
 Dackiewicz Daniel (Dangel, Dawgel) 323, 365, 386, 394, 395, 419, 424, 436, 437, 473, 475, 476, 479, 480
 Dackiewicz Fabian 415
 Dackiewicz Florian 422
 Dackiewicz Franciszek 385
 Dackiewicz Ignacy 330
 Dackiewicz Jakub 486
 Dackiewicz Jan 283, 297, 330, 341, 364, 365, 386, 395, 401, 437, 473, 475, 476, 481
 Dackiewicz (Duckiewicz) Jerzy 259, 283, 285, 297, 330, 341, 372, 378, 437, 462, 464, 484, 488
 Dackiewicz Józef 285, 330, 341, 365, 367, 371, 419, 421, 424, 427, 436, 437, 473, 475, 476, 480
 Dackiewicz Karol 330, 340, 341, 371, 401, 405, 426, 436, 473, 475, 476, 479, 480
 – porucznik kow. 443
 Dackiewicz Kazimierz 259, 285, 288, 295, 330, 340, 341, 374, 376, 387, 462, 465, 488
 Dackiewicz Maciej 374, 376, 378, 387, 435, 461, 484
 Dackiewicz Mateusz 237, 464, 484, 488
 Dackiewicz Mikołaj 283, 297, 322, 327, 371, 399, 419, 424, 475
 Dackiewicz Nikodem 258, 288, 366, 371, 378, 415, 422, 426
 Dackiewicz Piotr 109
 Dackiewicz Rafał 74
 Dackiewicz (prawdop. Dakiewicz) Stefan 259, 284, 297, 330, 341, 342, 372
 Dackiewicz Szymon 486
 Dagliński Jan 392
 Dakiewicz (prawdop. Dackiewicz) Stefan 341
 Dalecki Mateusz 368
 Dambrowski zob. Dąbrowski
 Dangelowicz Jan 400
Daniłczyk Adam 17
 Danilewicz (Danielewicz) Aleksander 329, 342
 Danilewicz (Danielewicz) Michał 164, 283, 297, 307, 310, 314
 Danilewicz Tadeusz, rotm. trocki 281, 284, 295
 Danorowicz Adam 216
 Danowicz Ksawery 386

- Danowski Andrzej 370
 Danowski Arcyniusz, starościc szarn. 513
 Danowski Piotr 396
 Danowski Teodor 289, 326
 Danowski Tomasz, starosta szurdiski 513
 Danowsky (Danowski) Jerzy 53
 Dapkiewicz zob. Dobkiewicz
 Darbit Salomon 400
 Darbut Jan 289, 325, 431
 Darewski Jan 478
 Darnowski Waclaw, cześnikowicz łoniewski 513
Darowski Adam 15
 Dartoft Adam 420
 Darwid Antoni 258, 288, 291, 325, 392, 396, 398, 460, 462, 483
 Darwid Bartłomiej 283
 Darwid Jerzy 429
 Darwid Michał 366, 369
 Darwid (Darwit) Salomon (Salamon) 289, 322, 325, 427, 436, 459, 492
 Daszkiewicz Ignacy 163
 Daszkiewicz Jan 260
 Daszkiewicz Maciej 282
 Daszkiewicz (prawdop. Paszkiewicz) Mikołaj 372
 Dauksza Adam 109
 Dauksza Antoni 258
 Dauksza (Dawksza) (Znywoyka) Fabian Sebastian 75, 99, 105, 106, 108, 109, 119, 127, 128, 161, 237, 305, 308, 313
 – krajczy piński (kow.) 73, 115
 – porucznik kow. 281, 284, 287, 295
 – rotm. kow. 328
 Dauksza Fabian Stanisławowicz 330, 339
 Dauksza Felicjan 234
 Dauksza Franciszek 463, 486
 Dauksza (Dawksza) Józef 289, 332, 339, 341, 398, 415, 422
 Dauksza Józef Goyżewski zob. Goyżewski
 Dauksza
 Dauksza (Dawksza) Leon 329, 339, 415, 417, 422, 423, 436, 443, 468, 475
 Dauksza (Duksza) Maciej 283, 297, 307, 310, 315, 362, 385, 395, 397, 415, 418, 420, 421, 469, 471
 Dauksza Mateusz 237
 Dauksza (Dawksza) Onufry 329, 339, 417, 423, 426, 431, 444, 468, 475, 490
 Dauksza Piotr 366, 468, 475
 Dauksza Rafał 339
 Dauksza Stanisław 331, 332, 341
 Dauksza Wincenty 488
 Dawczański Felicjan 405
 Dawgiałło zob. Dowgiałło
 Dawgielowicz Jan 289
 Dawgielowicz Stanisław 474
 Dawgird zob. Dowgird
 Dawiatt zob. Dowiatt
 Dawidowski Stanisław 282, 296, 405, 416, 422, 443, 533
 Dawksza zob. Dauksza
 Dawtortt zob. Dowtort
 Dayniłowicz Michał 421
 Dąbrowski (Dombrowski) Marcyan, Józef marszałek wilkomierski 82, 93
 Dąbrowski Adam 486
 Dąbrowski (Dombrowski) Antoni 513
 Dąborowski (Dąmbrowski) Bartłomiej 53, 535
 Dąbrowski Ignacy 235, 324, 377, 400, 461, 465, 485, 487, 492
 Dąbrowski (Dambrowski, Dombrowski) Jakub 106, 163, 263, 295
 Dąbrowski Jan 163
 Dąbrowski (Dąmbrowski, Dombrowski) Jerzy 364, 386, 417, 371, 420
 Dąbrowski (Dombrowski) Józef 263, 363, 364, 413–415, 417, 419, 420, 422, 423, 468
 Dąbrowski (Dombrowski) Kazimierz 364, 417, 420, 474
 Dąbrowski (Dombrowski) Marcin 395
 Dąbrowski (Dombrowski) Mateusz 395
 Dąbrowski Paweł 372
 Dąbrowski Szymon 488
 Dąbrowski (Dombrowski) Tadeusz 261
 Dąbski Józef z Lubrańca 113
 Dąmbrowski zob. Dąbrowski
 De Raes zob. Raess de
 Deberkien zob. Berkien de
 Deboli Augustyn, dyplomata polski w Petersburgu 381
 Demalewski Wojciech 296
 Demski Jan 513
 Dereas zob. Raess de
 Dernałłowicz Wincenty 534
 Dewołgowicz Józef 392
 Deyskiewicz Mikołaj 435
 Dębicki Marcin 422
 Dęlikiewicz Tadeusz 404
 Diehl Edmud 223
 Dijakiewicz (Dyjakiewicz) Jan, por. kow. 260
 Dilenski Jakub 215

- Dilewki zob. Dylewski
 Dilewski zob. Dylewski
 Diliński Tadeusz 330
 Dimitrowicz Dominik 261
 Dłoński Jan 330
 Dłuski Antoni 237, 283, 297, 307, 314, 321, 326, 377
 Dłuski Kazimierz 361
 Dłuski Maciej 373
 Dmuchowski Joachim 282
 Dmuchowski Maciej 535
 Dobczyński Józef 493
 Dobczyński Mateusz 471
 Dobczyński Mikołaj 338
 Dobczyński Tadeusz 338
 Dobkiewicz 296
 Dobkiewicz (Dabkiewicz, Dapikiewicz, Dopkiewicz) Antoni 258, 261, 288, 295, 308, 315, 331, 340, 342, 362, 364, 402, 403, 415, 416, 422, 423, 426, 472, 474, 476, 479, 480
 Dobkiewicz (Dapkiewicz) Bałtromiej 263, 405
 Dobkiewicz (Dabkiewicz, Dopkiewicz) Franciszek 162, 260, 330, 331, 339, 342, 366, 367, 387, 397, 416, 423, 431, 426, 443, 462, 475
 Dobkiewicz (Dopkiewicz) Ignacy 215, 263, 288, 290, 291, 307, 308, 315, 325, 330, 332, 339, 340, 342, 362, 364, 367, 385, 414, 418, 420, 424, 425, 461, 468, 474
 – por. mozyrskiego 345
 Dobkiewicz (Dopkiewicz) Jakub 236, 461, 462, 493
 Dobkiewicz Jakub 74
 Dobkiewicz (Dopkiewicz) Jan 289, 332, 342, 364, 371, 384, 390, 391, 397, 416, 422, 461
 Dobkiewicz Jan 78
 Dobkiewicz (Dapkiewicz, Dopkiewicz) Jerzy 283, 326, 330, 341, 363, 371, 386, 403, 465, 470, 487
 Dobkiewicz Jerzy 78
 Dobkiewicz (Dapkiewicz, Dopkiewicz) Józef 109, 162, 236, 261, 285, 295, 318, 323, 366, 370, 372, 390–392, 396, 416, 423, 425
 Dobkiewicz Józef 48, 539
 Dobkiewicz Kazimierz (Kazimirz) 369, 462
 Dobkiewicz (Dopkiewicz) Leon 397, 470, 471, 486, 493
 Dobkiewicz Ludwik 364
 Dobkiewicz (Dapkiewicz, Dopkiewicz) Maciej 236, 261, 263, 318, 323, 329, 330, 332, 339, 340, 342, 362, 364, 366, 370, 395, 397, 401, 419, 424, 425, 471, 472, 476, 481
 Dobkiewicz Maciej Jerzy 342
 Dobkiewicz (Dopkiewicz) Marcin 114, 237, 329, 342, 362, 418, 421
 Dobkiewicz (Dopkiewicz) Mateusz 325, 444, 476, 479, 480
 Dobkiewicz Michał 324–326, 367, 369, 372
 Dobkiewicz (Dopkiewicz) Michał 53, 67
 Dobkiewicz Paweł 372
 Dobkiewicz Rafał 471
 Dobkiewicz (Dabkiewicz, Dopkiewicz) Stanisław 106, 236, 260, 282, 284, 297, 308, 362, 364, 365, 385, 397, 417, 418, 420, 421, 471, 539
 Dobkiewicz Stefan 53
 Dobkiewicz Szymon (Symon) 99, 105, 166, 186, 493
 Dobkiewicz (Dopkiewicz) Tadeusz 323, 329, 342, 397
 Dobkiewicz (Dabkiewicz, Dopkiewicz, prawdop. Dubkiewicz) Tomasz 261, 318, 323, 326, 367, 370, 372, 386, 397, 437, 461, 470, 478, 485, 492
 Dobkiewicz Wawrzyniec, rotm. kow. 456, 455
 Dobkiewicz Wincenty 372, 486, 493
 Dobkiewicz Zygmunt 481
 Doboracki Jerzy 340
 Doboszyński Adam 464
 Doboszyński (Dobożyński) Józef 461, 486
 Doboszyński (Dobożyński) Mateusz 401, 477–480
 Doboszyński (Dobożyński, prawdop. Dobrzyński, Dobużyński) Tadeusz 368, 478, 479
 Dobożyński Dominik 368
 Dobożyński Jerzy 401
 Dobożyński (prawdop. Dobużyński) Józef 419
 Dobożyński (prawdop. Dobużyński) Karol 235, 238
 Dobożyński (prawdop. Dobużyński) Mikołaj 401
 Dobrowicz Tadeusz 332
 Dobrowolski Antoni 307, 310, 314, 332, 340
 Dobrowolski Ignacy 283
 Dobrowolski Jakub 307, 310, 314, 340, 403
 Dobrowolski Kazimierz 310
 Dobrowolski Ludwik 283, 297, 339, 340
 Dobrowolski Regalat, gwardian bernardyński 240
 Dobrowolski Szymon 283
 Dobrowolski Tadeusz 307, 314, 340
 Dobrzyński (prawdop. Doboszyński) Tadeusz 474

- Dobszewicz Jan 365
 Dobużeński (prawdop. Doboszyński, Dobużyński) Mateusz 329
 Dobużyński Benedykt 162
 Dobużyński (Dobuszyński, prawdop. Dobożeński) Józef 424, 486, 493
 Dobużyński (prawdop. Dobożyński) Karol 235
 Dobużyński (prawdop. Dobożyński) Mikołaj 329
 Dobużyński (Dobuszyński, prawdop. Dobożyński) Tadeusz 387, 481
 Doford zob. Downtort
 Dofort (Doffort) zob. Downtort
 Dogiel Piotr 164
 Dogrumowa Maria Teresa 17
Dolinskas Vidas 12
 Doliński Jan 341
 Doliński Tadeusz 340
 Doliński Tadeusz, horodniczy inflancki 281, 285, 295
 Dołęga Jerzy 58
 Dołęga Józef 408
 Dołgoruki (Dołhoruki) Wasilij, generał rosyjski 518
 Dołnarowicz zob. Downarowicz
 Dołwnar (Dołunar) zob. Downar
 Dołwnarowicz zob. Downarowicz
 Domalewski Wojciech 283
 Domański Jan 73, 75
 Domański Jerzy 438
 Domański, Michał starosta kuy. 98
 Domański, Stanisław, pułkownik i regimentarz 98
 Domaracki (Domaradzki, Domoracki) Jerzy 236, 332, 372, 462, 463, 485
 Domaracki Kazimierz 418
 Domaracki Szymon 435
 Domarecki Jan 404
 Domaszewicz Antoni 414, 420
 Domaszewicz Jakub 365, 444, 459, 460, 465, 482, 488
 Domaszewicz Marcin 99
 Domaszewicz Tomasz 318
 Domaszewski (prawdop. Tomaszewski) Antoni 480
 Domaszewski (prawdop. Tomaszewski) Jakub 402
 Dombrowski zob. Dąbrowski
 Domeyko Antoni 367, 388, 399 rotmistrz kow. 257, 266, 290, 321, 345, 358, 374, 375, mostowniczy kow. 441, 442, 456–458, 482, 492, 497, 500, 503, 504, 507
 Domeyko Dyzmas, porucznik kow. 287, 291, 302, 303, 326, 345, 367, 376, 389, 399, 403, 425, 435, 448, 452, rotmistrz kow. 455–458, 482, 492, 499, 507, 509
 Domeyko Franciszek 259, 461, budowniczy kow. 326, rotmistrz kow. 321, 425, 435, komornik kow. 290, 443, 507, 508, 510
 Domeyko Jakub 85, 106
 Domeyko Jakub, komornik kow. 72, 87, 239, 241, 253, 257, 290, rotmistrz kow. 272
 Domeyko Jan 266
 Domeyko Jerzy 402
 Domeyko Józef 371
 Domeyko Konstanty, budowniczy kow. 290, 321, 345, 351, 352, 358, 359, 365, 367, 373, 389, 398, 399, 424, 425, 431, 434, 438, 443, 455, 492, 501, 502, chorąży brygady husarskiej 507, 509, 511
 Domeyko (Domejko) Michał 215, 287, 291–294, 376
 – rotmistrz kow. 279, 286, 298, 300, 301, 303, 326, 345, 347–352, 376, 388, 389, 425, 445, 448, 452, 456, 492, 499, sędzia ziem. kow. 498, 501, 504, 505, 507
 – budowniczy kow. 234, 235, 251, 257, 265, 266, 272, 274, 287, 293, 300, 301, 303, 321, 348, 352, 359, 365, 374, 376, 388, 399, 425, 445, 447, 452, 455–458, 482, 491, 507, 509
 – budowniczy kow. 48
 Domeyko Symon 52
 Domeyko Wincenty, 425, budowniczy kow. 435, 448, 455, 456, 482, regent ziem. kow. 507, 509
 Domeyko Władysław 367
 Domonowicz Marcin 401
 Domont (Domontt) zob. Downtort
 Domoracki zob. Domaracki
 Donarowicz (prawdop. Downarowicz) Fabian, skarbnik ziem. dobrzyński 235
 Dongtot Antoni 468
 Donoczko Tomasz, cześn. ziem. łom. 345
 Dopkiewicz zob. Dobkiewicz
 Dortowt (prawdop. Downtort) Adam 394, 415
 Dortowt (prawdop. Downtort) Andrzej 343
 Dortowt (prawdop. Downtort) Jan 338
 Dougiało zob. Dowgiało
 Dounarowicz zob. Downarowicz
 Dowbor Antoni 283
 Dowbor Jan, wojski wilkomierski 235

- Doweyko Maciej 330, 341
 Doweyko Marcin, porucznik kow. 403
 Dowgiałłowicz (Dowgiałowicz, prawdop. Dowgielewicz) Jan 367
 Dowgiałłowicz Trojan 235
 Dowgiałłowicz Władysław, horodniczy przemyski 165
 Dowgiałło (Dowgiałło) Adam 415, 422
 Dowgiałło (Dowgiałło) Antoni 296
 Dowgiałło (Dowgiałło) Antoni Kazimierz, kormornik pow. wal. 168
 Dowgiałło (Dowgiałła, Dowgiałło) Bartłomiej (Bałtromiej) 140, 262, 282, 378, 400, 478
 Dowgiałło (Dowgiałło, Dowgiałło) Ignacy 363, 339, 413, 415, 417, 419, 422, 423
 – reg. ziem. smoleński 215
 Dowgiałło (Dowgiałło) Jan 415, 422
 Dowgiałło (Dawgiałło) Józef 396
 Dowgiałło Maciej 328, 338
 Dowgiałło (Dowgiałła) Michał 414, 420
 Dowgielewicz (prawdop Dowgiałłowicz) Jan 430
 Dowgiert zob. Dowgirt
 Dowgird Benedykt, strukczaszc kow. 467
 Dowgird (Dowgirtt) Franciszek 362, 417, 420, 473, 475, 476, 483
 Dowgird Ignacy 70, 97
 – skarbnikowicz połocki 108
 – strukczaszc kow. 137
 Dowgird (Dowgrid) Jakub 362, 417, 420, 473
 Dowgird Jan 166
 Dowgird (Dowgirt) Józef 43, 85
 Dowgird Józef 416, 422, 474, 477, 480
 Dowgird Kazimierz 414, 421
 Dowgird Stanisław 535
 Dowgird Tadeusz 281, 285, 296
 Dowgird Tomasz 261
 Dowgird (Dowgiert) Wincenty 474, 477, 485, 486, 493
 Dowgirt (Dowgirtt) zob. Dowgirt
 Dowgrid zob. Dowgird
 Dowiad zob. Dowiat
 Dowiat (Dawiatt, Dowiatt) Antoni, 476, 484, 462
 Dowiat Dawid 85
 Dowiat (Dowiatt, Dowiad) Domazy 486, 493
 Dowiat (Dowiad) Franciszek 460
 Dowiat (Dowiatt) Jerzy 262, 283, 297
 Dowiat (Dowiad, Dowiatt) Józef 260, 288, 289, 291, 366, 377, 400, 401, 429, 431, 437, 459, 474, 475, 478, 479, 486, 493
 Dowiat Józef z Wik 476
 Dowiat Józef z Żegowicz 473, 477
 Dowiat (Dowiatt, Dowjat) Kazimierz 322, 323, 325
 Dowiat (Dowiatt) Maciej 75, 105, 109, 162, 260
 Dowiat (Dowiad, Dowiatt) Mateusz 162, 260, 282, 296, 400, 459, 486, 493
 Dowiat (Dowiad, Dowiatt) Mikołaj 289, 401, 426, 463, 485
 – rotm. upicki 374, 377
 – rotm. trocki 485, 492
 Dowiat Piotr 426
 Dowiat Rafał 162
 Dowiat Szymon Kazimierz, stan. smoleński 73
 Dowiat (Dowiatt) Tadeusz 290, 323, 325, 326
 Dowiat Tomasz 461
 Dowiat Władysław 431
 Dowkąt Michał 140
 Dowmont (Dowmąt, Dowmątt, Dowmond, Dowmontt, prawdop. Dowmunt) Adam 236, 266, 365, 371, 452, 459, 464, 466, 482, 487, 488
 Dowmont (prawdop. Dowmunt) Andrzej 323
 Dowmont Antoni 464
 Dowmont (Dowmątt, Dowmond) Bartłomiej 464, 488
 Dowmont Dominik, stolnik kow. 80, 90, 91
 Dowmont (Dowmątt) Hilary 487
 Dowmont Józef 281, 285, 295
 Dowmont (Dowmąt, Dowmątt, Dowmond, Dowmontt) Maciej 364, 416, 464, 487, 488
 Dowmont Onufry 481
 Dowmont (Dowmon, Domont, Dowmond) Szymon (Symon) 318, 325, 419, 424, 459, 465, 482, 487
 Dowmont (Domontt) Tadeusz 464, 488
 Dowmunt (prawdop. Dowmont) Adam 488
 Dowmuntt (prawdop. Dowmont) Andrzej 318
 Downar (Dołwna, Dołunar, Dołwnar, Dołwnat) Lubicz (Jubicz) Jerzy 68, 74, 85, 106, 138, 163, 216
 Downarowicz (Dołnarowicz) Adam 163, 263, 285, 295, 363, 398, 400, 402, 474
 – rotmistrz kow. 257, 321
 Downarowicz (Dołnarowicz) Antoni 400, 402, 470, 481
 Downarowicz Antoni 75
 Downarowicz Bartłomiej 106, 114
 Downarowicz (Dołnarowicz) Benedykt 400, 402
 Downarowicz (Dounarowicz) Dominik 106, 138, 163, 215, 283, 296, 328, 338, 418, 424, 468, 539

- Downarowicz (Dołnarowicz, Dounarowicz) Franciszek 114, 163, 263, 282, 328, 338, 363, 370, 395, 414, 421, 474
- Downarowicz (Dounarowicz) Ignacy 328, 333, 338, 414, 420, 421
- Downarowicz Jakub 163, 362
- Downarowicz Jerzy 308, 311, 315
- Downarowicz Józef 163, 363, 385
- Downarowicz Justyn 418, 421
- Downarowicz Kazimierz 164, 263, 282
- Downarowicz (Dołwnarowicz) Maciej 164, 282, 363, 385, 395, 398, 474
- Downarowicz Mateusz 114, 138, 307, 332, 339, 342, 364, 370
– podczaszy 513
- Downarowicz Michał 106, 114, 138, 163, 216, 539
- Downarowicz (Dołnarowicz) Nikodem 400, 402
- Downarowicz (Dounarowicz) Piotr 283, 296, 328, 338, 363
- Downarowicz (Dounarowicz) Stanisław 282, 328, 338
- Downarowicz Stanisław 71
- Downarowicz Stefan 237, 263, 307, 310, 314, 328, 338, 362, 385, 397, 418, 421, 470, 481
- Downarowicz Sylwester 363
- Downarowicz Tadeusz 282, 362, 363, 365, 473, 474
- Downarowicz (Dounarowicz) Wincenty 328, 338, 363, 474
- Downiron Szymon 426
- Dowołgo (Dowołga, Dowołgat) Józef 369, 463, 486, 493
- Dowtort (Dowtortt, prawdop. Dortowt) Adam 236, 289, 325, 470, 473, 475–478, 480
- Dowtort (Dofort, prawdop. Dortowt) Andrzej 161, 332
- Dowtort Bartłomiej 416, 423
- Dowtort Bonawentura 464, 488
- Dowtort (Dofort) Dominik 161, 283, 296, 339, 367
- Dowtort Franciszek 258, 321
- Dowtort Ignacy 464, 488
- Dowtort Jakub 400
- Dowtort (Dawtortt, Dowtortt, prawdop. Dortowt) Jan 161, 282, 296, 329, 369, 387, 400, 416, 423, 428, 463, 464, 486, 487
- Dowtort Jerzy 416, 423
- Dowtort (Dowtortt) Józef 260, 288, 291, 308, 323, 365, 400, 415, 422, 437, 477–479
- Dowtort (Dowrort, Dwotort) Kazimierz 370, 428, 470, 477–480
- Dowtort (Dofftort, Dowtortt, Dowtowt) Maciej 236, 258, 262, 283, 289, 297, 306, 307, 309, 314, 318, 343, 366, 367, 462, 464, 485, 492
- Dowtort (Dowtortt, Dowtowt) Michał 236, 258, 261, 283, 290, 296, 297, 306, 309, 313, 318, 331, 332, 340, 343, 366, 367, 416, 423, 428, 431, 435, 443, 459, 486, 493, 539
– por. kow. 325
- Dowtort Mikołaj 428, 436, 464, 488
- Dowtort Piotr 331, 342
- Dowtort Stanisław 415, 422
- Dowtort Tadeusz 464
- Dowtort Tomasz 261, 323, 325, 401, 415, 422, 463
- Dowtort (Dowtowt) Władysław 332, 343, 416, 423, 470, 477, 478, 480
- Dowtowt zob. Dowtort
- Doynowski Jan 397
- Dragad zob. Dragat
- Dragań zob. Dragat
- Dragat (Dragatt) Adam 290, 324, 366–368, 378, 400, 435, 470, 473, 475, 478
- Dragat Adam z Pacun 472, 474, 476
- Dragat Adam z Żegowicz 477, 324
- Dragat (Dragatt) Andrzej 259, 370, 392, 396, 428
- Dragat (Dragad, Dragań, Dragatt) Antoni 283, 297, 321, 402, 422, 427, 428, 437, 416, 443, 459, 462, 484
- Dragat Benedykt 262
- Dragat (Dragatt) Franciszek 109, 161, 288, 291, 331, 340
- Dragat (Dragatt) Jakub 288
- Dragat (Dragatt) Jan 258, 262, 283, 297, 306, 310, 314, 377, 392, 396, 479
- Dragat Jan 74
- Dragat (Dragań, Dragatt) Jerzy 258, 283, 297, 368, 378, 402, 427, 437, 459, 462, 470, 478, 479, 484
- Dragat (Dragatt) Józef 417, 423, 428
- Dragat Kazimierz 67, 70, 75, 85, 96
- Dragat (Dragatt) Leon 377, 447, 467, 490
- Dragat Michał 377
- Dragat (Dragań, Dragatt, Drgatt) Tadeusz 258, 290, 307, 309, 314, 321, 327, 402, 427, 437, 462, 484
- Draseyko (Dranseyko) zob. Drąseyko
- Drawdwił zob. Drowdwił
- Drawdziuk Jakub 324

- Drawdziuk Mikołaj 324
 Drąseyko (Draseyko, Dreseyko, Dronseyko, Droseyko, Droyseyko) Adam 237, 260, 290, 308, 311, 315, 366, 369, 370, 377, 378, 400, 401, 426, 427, 436, 460, 461, 465, 469, 483, 484, 487
 Drąseyko (Draseyko) Andrzej 261, 288, 326, 326, 327, 417
 Drąseyko (Draseyko, Dransejko, Dreseyko, Dronseyko) Antoni 260, 307, 310, 314, 369, 392, 395, 427, 431, 464, 468, 487
 Drąseyko Benedykt 288
 Drąseyko (Droseyko) Dominik 290, 435, 459
 Drąseyko Franciszek 288, 324, 327, 345, 365, 366, 415, 422
 Drąseyko (Dronseyko) Ignacy 326, 426, 436, 472, 481
 Drąseyko (Draseyko, Dreseyko, Dronseko, Dronseyko, Droseyko) Jan 238, 259, 324, 366, 371, 401, 426, 428, 435, 436, 459, 460, 478, 479, 482, 487
 Drąseyko (Draseyko) Jerzy 464, 484, 488
 Drąseyko (Draseyko, Dransejko, Dreseyko, Dronseyko, Droseyko) Józef 161, 237, 258, 288, 327, 366, 400, 426, 430, 436, 460, 461, 465, 483, 484, 488
 Drąseyko Szwaba Józef 477
 Drąseyko (Dreseyko, Dronseyko, Droseyko) Kazimierz 215, 288, 289, 291, 327, 331, 340, 371, 400, 430
 Drąseyko (Dronseyko, Droseyko) Michał 371, 401, 426, 435
 Drąseyko Mojżesz 308, 311, 315, 368, 369
 Drąseyko (Draseyko, Droseyko) Onufry 486, 493
 Drąseyko Paweł 465
 Drąseyko (Droseyko) Piotr 237
 Drąseyko (Draseyko) Stanisław 537, 538
 Drąseyko (Draseyko, Dreseyko) Stefan 288, 427, 431, 469, 471, 475, 476
 Drąseyko (Draseyko, Droseyko) Szymon (Symon) 258, 259, 288, 308, 369, 371, 400
 Drąseyko (Draseyko, Dransejko, Dreseyko, Dronseyko, Droseyko, Reseyko) Tadeusz 161, 216, 237, 258, 288, 304, 318, 371, 395, 400, 401, 425, 426, 428, 430, 431, 443, 460, 465, 468, 483, 487
 Drąseyko (Draseyko) Wawrzyniec 237
 Drąseyko (Draseyko, Dreseyko, Druseyko) Wincenty 416, 429, 430, 460, 465, 483, 487, 510
 Drąseyko (Draseyko, Dransejko) Władysław 68, 288, 327
 Dreseyko zob. Drąseyko
 Drgatt zob. Dragat
 Drondwił (prawdop. Drowdwił, Drudwił) Jan 339
 Droseyko (Dronseyko, Droyseyko) zob. Drąseyko
 Droński Tadeusz 392
 Dros Franciszek 371
 Drougwin (prawdop. Drowgił) Jan 341, 342
 Drowdwił (Drawdwił, prawdop. Drondwił) Jan 330, 483
 Drowgił (prawdop. Drougwin) Jan 460
 Drowgił Ignacy 339
 Drudwił (prawdop. Drondwił) Jan 332
 Druseyko zob. Drąseyko
 Drzewicki Igncy 137
 Dubkiewicz (prawdop. Dobkiewicz) Tomasz 289
 Dubrawski (Dubrowski) Mateusz 315, 364, 385, 417, 420, 474
 Dubrowski Tadeusz 340
 Ducato Maciej, por. kow. 318
 Duckiewicz zob. Dackiewicz
 Dudzakiewicz Jan 405
 Duksza zob. Dauksza
Dukwicz Dorota 14
 Dunin Antoni, regent W.Ks.L 56
Dworaczek Włodzimierz 6
 Dworzecki Antoni 282, 297, 362, 365, 397
 Dworzecki Fabian 417, 423
 Dworzecki Ignacy 106
 Dworzecki Jerzy 283
 Dworzecki Nikodem 163
 Dworzecki Stanisław, rotm. żmudzki 399
 Dwotort zob. Dowtort
 Dyakiewicz Franciszek 472
 Dyakiewicz Jakub 311, 315, 426
 – por. kow. 472
 Dyakiewicz Józef 308
Dybaś Bogusław 6
 Dylewski (Dylewki) Adam, skarb. smoleński 507
 Dylewski (Dilewski) Jan Antoni, stolnikowicz miński 115, 140
 – oboźny smoleński 44
 Dylewski (Dilewski) Kazimierz, sędzia gr. starodubowski 360, sędzia ziem. starodubowski 455, 467, 489
 Dylewski Michał Franciszek, stolnik smoleński 73–75, wojski smoleński 112

- Dylewski (Dilewki) Michał, rotmistrz smoleński 287, 306, 309, 313, 360, 456, 468, 489, 507, 509
 Dylewski Norbert, stolnikowicz miński (?) 140
 Dylewski Tadeusz, s. miński, 361
 – Tadeusz rotm. smoleński 290
 Dylkiewicz Franciszek 395
 Dymscha zob. Dymsha
 Dymsha Ignacy 373
 Dymsha Jan 138, 161
 – por. kow. 287, 303, 326
 Dymsha Jerzy 258, 290, 481
 – por. kow. 290, 306, 309, 313, 365, 386, 396, 468
 Dymsha Jerzy Michał 138, 329, 338
 Dymsha Józef 290, 475, 481
 – porucznik kow. 394
 Dymsha Karol 369, 403, 428
 Dymsha (Dymscha von) Piotr 258, 372, 427, 428
 – por. J.K.M. 304, 322, 436, 462, 486, 493
 – porucznik kow. 237, 404
 Dymsha Tadeusz 263
 Dymsha Tomasz 367
 Dyrda Józef, strażnik wendziagolski 513
 Dyrda Kazimierz 366
 Dyrmata (prawdop. Dyrmont) Piotr 404
 Dyrmata (prawdop. Dyrmont) Woyciech 404
 Dyrmałt zob. Dyrmont (prawdop. Dyrmont) Woyciech 486
 Dyrmeto (prawdop. Dyrmont) Piotr 462, 493
 Dyrmito (prawdop. Dyrmont) Wojciech 461
 Dyrmont Jusewicz zob. Jusewicz
 Dyrmont Jan 216, 237
 Dyrmont Jerzy 326
 Dyrmont (Dyrmałt, Dyrmontt) Józef 260, 367, 428, 462, 463, 484
 Dyrmont Kazimierz 105
 Dyrmont Marcin 105
 Dyrmont (Dyrmontt) Mateusz 260, 288, 291, 322
 Dyrmont (Dyrmałt, prawdop. Dyrmata, Dyrmeto) Piotr 485
 Dyrmont (Dyrmałt, Dyrmontt) Stanisław 258, 288, 367, 428, 461, 463, 485
 Dyrmont Tadeusz 370, 437, 463, 485
 Dyrmont (prawdop. Dyrmata, Dyrmełło, Dyrmito) Wojciech 493
 Dyrmontt (Dyrmunt) Tadeusz 428, 461
 Dyszlewicz Mateusz 261, 289, 324
 Dyszłowicz Kazimierz 324
 Dytkiewicz Franciszek 392
 Dziadzio Andrzej 19
 Dziekoński Antoni 417, 423
 Dziekoński Piotr 290
 Dzierdziejewski Antoni, rotm. trocki, dworzanin skarbowy litewski 361, 384, 390, 391, 394, 413, 419
 Dzierzbicki Aleksander, kasztelan brzeziński 155
 Dzieszuk Antoni 442, 452, 466, 468, 489
 Dzieszuk Wincenty 456, 468, 469
 Dziewiałtowski Andrzej Gintowt, cześnikowicz trocki 108
 Dziegielewski Jerzy 106
 Dzingielewski Jakub 473
 Dzwikiewicz Michał 290
 Dzwonkowski Antoni 416, 422
 Ebrowski Andrzej 535
 Ebrowski Maciej 362
 Edmond Michał 420
 Egintowicz (prawdop. Jagintowicz) Antoni 236
 Egird zob. Eygird
 Ejkkirkola zob. Eykkirkola
 Elemzdorf zob. Nemesdorf
 Elert zob. Fagler Elert
 Eliaszewicz Jerzy 289
 Eliaszewicz (Eleszewicz, Eliaszyycz) Maciej 378, 400, 425
 Eliaszewicz Michał 52
 Eliaszewicz (Eliaszewicz) Władysław 431
 Eliaszzyycz zob. Eliaszewicz
 Elżbieta, monarchini rosyjska 104, 122, 133
 Eperyeszy (Eperieszy) Franciszek 536–538
 Eperyeszy (Eperieszy) Józef (Józefat) 537, 538
 Eperyeszy Michał, starosta szyrwinicki 67
 Erlest Stefan 73
 Ermanowicz zob. Hermanowicz
 Esmont (prawdop. Eysmont) Kazimierz 465
 Essenowicz (Esanowicz) Adam 397, 470, 471
 Estko Adam, starosta świrski 161
 Estko (Estka) Władysław, strażnik. kow. 42, 43
 Eycewicz Jan 162
 Eycewicz Wawrzyniec 43
 Eyczun (Eyczan) Jan 235, 260, 287, 288, 303, 316, 321, 365, 369, 401, 426, 461, 466, 484, 502
 – rotm. 399
 Eyczun Michał 216, 235, 261, 288, 322, 365, 369, 370, 401, 426, 435, 443, 461, 466, 484, 485, 488
 Eyczun Stanisław 288, 326, 365, 367, 371, 401, 417, 423, 426, 437, 465, 487
 Eydziatowicz Franciszek 367

- Eydziatowicz Michał 507, 509
 Eygiert zob. Eygird
 Eygin Kazimierz 399
 Eygird (Eygiert) Antoni 368, 369
 Eygird Benedykt 325
 Eygird (Eygiert, Eygirt) Jerzy 236, 259, 307, 310, 314, 322, 325, 371, 374, 378, 426, 460, 430, 431, 435, 437, 443, 466, 483, 488
 Eygird Jerzy drugi 322
 Eygird (Egird, Eygiert) Kasper (Gasper) 161, 216, 283, 296, 307, 330, 341, 363, 387, 418, 423, 431, 475
 Eygird (Eygiert, Eygirt, prawdop. Jeigird) Kazimierz 236, 258, 260, 282, 283, 285, 288, 291, 296, 297, 306, 307, 310, 313, 314, 323, 328, 330, 332, 338, 341, 343, 371, 373, 377, 403, 423, 431, 437, 460, 483
 Eygird (Eygiert) Maciej 236, 282, 284, 285, 295, 297, 330, 341, 371, 399, 426, 460, 483
 Eygird (Eygiert, Eygirt) Mateusz 216, 236, 263, 282, 283, 285, 296, 297, 307, 310, 315, 322, 323, 387, 399, 426, 430, 435, 437, 460, 483
 Eygird (Eygiert) Michał 322, 371, 402, 461, 492
 Eygird Mikołaj 162
 Eygird (Eygiert) Piotr 306, 309, 313, 329, 332, 343
 Eykir (Eykir) Maciej z 225
 Eykir (Eykir) Jerzy 225
 Eykir (Eykir) Mateusz 225
 Eymat (Eymad, Eymatt) zob. Eymont
 Eymik Franciszek 327
 Eymont (Eymat, Eymatt, Eymontt, prawdop. Symond) Adam 225, 257, 259, 307, 329, 332, 343, 403, 470, 475, 476, 481, 484, 485, 487, 493
 – porucznik kow. 429, 436
 Eymont (Eymod) Andrzej 258, 306, 308, 309, 311, 314, 315, 328, 332, 338, 343, 370, 372, 387, 396, 493
 Eymont (Eymat, Eymatt, Eymontt) Antoni 258, 368, 370, 403, 462, 486
 – rotmistrz kow., regent podkomorski kow., dworzanin skarbowy litewski 257, 266, 274, 281, 284, 295, 305, 309, 313, 328, 337, 348, 357, 375, 376, 384, 390, 391, 394, 413, 419, 468, 445, 447, 500, 511 sędzia graniczny kow. 504
 Eymont Augustyn 403
 Eymont Bartłomiej (Bałtromiej) 258, 392, 396, 403
 Eymont (Eymontt) Dominik 427, 470–472, 474, 477
 Eymont Florian 370
 Eymont Jan Kazimierz 73
 Eymont (Eymontt) Jerzy 258, 290, 368, 427
 Eymont (Eymat, Eymatt) Joachim 431, 463, 485, 492
 Eymont (Eymat, Eymatt, Eymontt) Józef 371, 426, 443, 461, 484, 508, 510
 Eymont (Eymatt, Eymad) Kasper (Gaspar) 258, 328, 332, 338, 343, 366, 431, 463, 485
 Eymont (Eymat, Eymatt, Eymontt) Kazimierz 73, 237, 257, 308, 311, 322, 366, 370, 402, 426, 429, 435, 443, 461, 484
 – komornik kow. 235, 242, 243, 257, 282, 306, 309, 313, 328, 337, 374, 376, 387, 390, 391, 394, 398, 435
 – rotm. kow. 358, 425
 Eymont Konstancy 392, 395, 417
 Eymont Mateusz 297
 Eymont Michał 387, 390, 391, 397, 417
 Eymont Mikołaj 216, 368
 Eymont (Eymat, Eymontt) Stanisław 371, 429, 443
 Eymont Szymon (Symon) 237, 537, 538
 Eymont (Eymatt, Eymontt) Tadeusz 216, 258, 260, 261, 322, 323, 366, 369, 392, 395, 428, 436, 459, 485, 492, 493
 Eymont Tomasz 459
 Eymont Zygmunt 307, 310, 315, 370, 372, 387, 396, 477, 478, 480
 Eynig (Eynik) Franciszek 323, 372
 Eynisewicz zob. Ginielowski
 Eysmatt zob. Eysmont
 Eysmont Adam 368
 Eysmont Bałtromiej 290
 Eysmont (Eysmontt) Michał 362, 396, 473
 Eysmont Piotr 332, 342
 Eysmont (Eysmatt, prawdop. Eystont) Tadeusz 289, 366, 400, 427, 463
 Eysmont Wiktor 436
 Eysmont Wincenty 443
 Eystont (prawdop. Eysmont) Tadeusz 485
 Eystor All. 297
 Eyzan Kazimierz 488
 Fagler Stanisław Elert, rotm. orszański 302
 Fakrewicz Józef 127
 Falkowski Adam 422
 Falkowski Jerzy 464, 488

- Falkowski Józef 422
 Falkowski Sebastian 464, 488
 Falkowski (prawdop. Felkowski) Stanisław 401, 437, 443, 479
 Falkowski (prawdop. Felkowski, Folkowski) Tadeusz 443, 460, 464, 483, 488
 Falkowski (prawdop. Felkowski, Folkowski) Tomasz 443, 460, 466, 483, 488
 Farneyd, kupiec królewiecki 92
 Fedkiewicz Stanisław 330
 Felkowski (prawdop. Falkowski) Stanisław 366, 426
 Felkowski (prawdop. Falkowski) Tadeusz 426
 Felkowski (prawdop. Falkowski) Tomasz 366, 426
 Ferdynand Kettler, książę kurlandzki 81
 Fergiss Józef, krajczy kow. 435, 440
 Fersen (Person, Ferzon) Iwan, pułkownik rosyjski 270
 Fiatkiewicz (Fitkiewicz, prawdop. Fiedkiewicz) Andrzej 332, 369
 Fiedorowicz (Fidorowicz) Tadeusz 419
 Fiederowicz Wincenty 469
 Fiedkiewicz (Fietkiewicz, prawdop. Fiatkiewicz) Antoni 296, 422, 415
 Fiedkiewicz Maciej 422
 Fietkiewicz Jan 435, 469
Filipczak Witold 15
Filipczak-Kocur Anna 10
 Filipowicz Jakub 363
 Fing zob. Fink
 Fink Andrzej 67, 75
 Fink Antoni 75
 Fink (prawdop. Finko) Jakub 322
 Fink (Fiink, prawdop. Finko) Jan 72, 323, 402
 Fink (Fing, prawdop. Finko) Józef 75, 215
 Fink Kazimierz 53, 75
 Fink Krzysztof 67, 72, 74
 Fink Krzysztof Dominik 75, 87, 88, 105
 Fink (Finka) Marcin 362, 372
 Finko (prawdop. Fink) Jakub 488
 Finko (prawdop. Fink) Jan 376, 403
 Finko Jerzy 332, 343
 Finko (prawdop. Fink) Józef 237, 261, 328, 329, 338
 Finkówna Woydatowa zob. Woydatowa
 Fiołkowski (prawdop. Tiołkowski) Tadeusz 371
 Fitkiewicz (prawdop. Fiatkiewicz) Andrzej 332
 Flemming Jan Jerzy, generał lejtnant wojsk koronnych, podskarbi wielki litewski 55, 94, 104, 112, 122, 132, 133, 148, 149, 167
 Florianowicz Karol, por. wileńskiego 361
 Fogler Ellard Józef, kapitan buławy polnej wojsk litewskich 361
 Fogler Ellard Stanisław, rotm. orszański 361, 413, 419
 Fogler Franciszek 521
 Folkowski (prawdop. Falkowski) Tadeusz 401, 437
 Folkowski (prawdop. Falkowski) Tomasz 401
 Forsewicz Józef 459
 Franciszek Ksawery Wettyn, królewicz polski 80
 Franciszek z Ibian 378
 Franeycz Michał 318
 Frąckiewicz Marcin 394
 Frąckiewicz Michał 394
 Frąckiewicz Stanisław 403
 Freczyn Karol 365
 Freik Maciej 339
 Freys (Fres, Freyz, prawdop. Freytt) Izydor (Izydory) 330, 339, 416, 423, 435, 443, 485
 Freys (Fres, prawdop. Troys) Marcin 330, 415
 Freytt (prawdop. Freys) Izydor 492
 Fryderyk Chrystian Wettyn, saski następca tronu 11
 Fulkiewicz Antoni 384
 Fulkiewicz Stanisław 386
 Gabryałowicz (Gabriełowicz) zob. Gabryałowicz
 Gabrielełowicz (Gabryełowicz) Gabriel 332, 343
 Gabrielełowicz Ignacy 289
 Gabryałowicz (prawdop. Gabryłowicz) Antoni 371
 Gabryałowicz (Gabrołowicz, prawdop. Gabryłowicz) Bartłomiej (Bałtromiej) 485, 508
 Gabryałowicz (Gabriełowicz) Dominik 237, 289
 Gabryałowicz (prawdop. Gabryłowicz) Marcin 324
 Gabryałowicz Mateusz 378
 Gabryałowicz (Gabriałowicz, prawdop. Gabryłowicz) Mikołaj 258, 367, 493
 Gabryełowicz zob. Gabrielełowicz
 Gabryłowicz (prawdop. Gabryałowicz) Antoni 322
 Gabryłowicz (Gabrykowicz, prawdop. Gabryałowicz) Bartłomiej 309, 314, 321, 378, 510
 Gabryłowicz (prawdop. Gabryałowicz) Marcin 377
 Gabryłowicz (prawdop. Gabryałowicz) Mikołaj 290, 328, 338, 462, 486
 Gabryłowicz Wincenty 416

- Gaiewski Jan 326
 Galera (Gallera) Jerzy, major wojsk litewskich 456, 467, 489, 500, 507, 509, 511
 Galewicz Maciej 216
 Gallery 335
 Gapowski Jan 325
 Gargurowicz Adam 326
 Garulewicz (prwadop. Gerulewicz, Gierulewicz) Szymon 463
 Gasperski Hilary 109
 Gasperski Józef 385, 395
 Gawarowski (prawdop. Gaworowski) Maciej 480
 Gawianowski Antoni 307, 310, 314
 Gawianowski (Gawiemowski) Marcin 330, 341
 Gaworowski (prawdop. Gawarowski) Maciej 489
 Gawroński Ignacy, komornik trocki 444
 Gawroński Maksymilian, cześnikowicz łączycycki 290, 286
 – cześnik nurski 279
 – dworzanin skarbowy W.Ks.L. 361, 380
 – sędzia ziem. preński 507, 509
 Gayżewski zob. Goyżewski
 Gągiel (Gągił) Adam 463, 485
 Gąsecki (Gonsecki) Antoni 99
 Gąsecki (Gonsecki) Michał 99
 Gąsecki (Gonsecki), Stanisław 98
 Gąsecki Stefan, stolnikowicz zakroczymski 511
 Gąsecki (Gonsecki) Tadeusz 99, 160, 376
 – stoln. zakr. 399
 – rotm. 257
 Gąsecki (Gonsecki) Wiktory, rotmistrz kow. 257, 374–376, 399, 428
 Gąsiewski Jakub 473, 476, 477
 Gątowni zob. Gotowi
 Gecy zob. Giecy
 Gemblicki Antoni 151
 Gerdziejewski (prawdop. Gordziejewski) Maciej 459
 Gerulewicz (prwadop. Garulewicz, Gierulewicz) Tadeusz 486
 Gębicki Kasper 473
 Gębicki Leon 473
 Gibilski Tadeusz 461
 Gibulski (prawdop. Cybulski) Piotr 283, 296
 Giebulewicz Zygmunt 486
 Giec zob. Giecy
 Giecwicz Kazimierz 323
 Giecowski Antoni 236, 323
 Giecowski Jakub 395
 Giecowski (prawdop. Giecowski, Gieczewski) Kazimierz 385, 386
 Giecowski (prawdop. Giecowski, Gieczewski) Szymon 386, 395, 419, 424
 Giecowski (prawdop. Giecowski) Kazimierz 404
 Giecowski (prawdop. Giecowski) Szymon 475, 476
 Giecy (Gecy, Giec, Giecz) Franciszek 85, 106, 216, 235, 260, 373
 – pomierniczyc kow. 72
 – porucznik kow. 242
 Gieczewski Józef 370
 Gieczewski (prawdop. Giecowski) Kazimierz 367, 370
 Gieczewski (prawdop. Giecowski) Szymon 367, 370
 Gieczowski Antoni 370
 Gieczy (prawdop. Giecy) Jerzy 484
 Giedgowd Kazimierz 403
 Giedgowd Michał 403
 Giedgowd Mikołaj, rotmistrz 534
 Giedgowicz Mateusz 474
 Giedroyć Antoni 368, 404
 – strażnikowicz wilkomierski 367, 389, 402
 Giedroyć (Giedroić) Benedykt 427
 Giedroyć (Giedroić) Dominik, horod. brasławski 392, 396, 427
 Giedroyć Ignacy 404
 Giedroyć J. 119
 Giedroyć Kazimierz 54, 75
 – str. kow. 74
 Giedwagi Jan 487
 Giedwiło (prawdop. Giedwud) Józef 261
 Giedwud (prawdop. Giedwiło) Józef 427
 Giek Jerzy 477
 Giekowicz Daniel 43
 Gieleniecki Ignacy 161
 Gierdowski Ignacy 426
 Gierdziejewski Adam 437
 Gierdziejewski (Gierdzieiewski Girdziejewski) Bartłomiej (Bałłtomiej, Bałtromiej) 282, 296, 377, 474, 471, 477, 478
 Gierdziejewski (Gierdzieiewski, Gordziejewski) Maciej 463, 485
 Gierdziejewski (Girdzieiewski) Bartłomiej Wincenty 378
 Gierdziejewski (Girdzieiewski) Bałtromiej z Żegowicz 472
 Giertowski Józef 422

- Gierulewicz (prawdop. Garulewicz, Gerulewicz) Symon 486
- Gierulewicz Zygmunt 493
- Giesztor zob. Gieysztor
- Gietumbowski Dominik 428
- Gieusz zob. Gieysz
- Gieyginiewicz Kazimierz 459
- Gieusz (Gieusz) Jerzy 258, 322, 329, 339
- Gieysz, Andrzej, łowczy kow., 74
- Gieysz Heliaszewicz Michał, łowczy żmudzki 74
- Gieysztor Adam 263, 364, 417, 420, 474
- Gieysztor (Giesztor) Antoni 151, 308, 364, 385, 395, 417, 420
- Gieysztor (Giesztor) Ignacy 119, 308, 310, 315, 330, 332, 340, 341, 364, 385, 417, 420
- Gieysztor Jakub, skarbnikowicz trocki 442
- Gieysztor Jerzy 367, 395
- Gieysztor Józef 364, 417, 420, 474
- miecznik trocki 263, 287, 290
- Gieysztor Piotr 417, 420
- Gieysztor Wincenty miecznikowicz trocki 263
- komornik smoleński 290
- Gileniewicz (prawdop. Ginielewicz) Antoni 378
- Gileniewicz Jan 290
- Gileniewicz (prawdop. Ginielewicz) Józef 378
- Gilewicz Piotr 127
- Gilnelewicz zob. Ginielewicz
- Gimbut Szymon 307, 310, 314
- Gimbut (Gimbutt) Wawrzyniec 416, 422
- Gineiko zob. Gineyko
- Ginielewicz zob. Ginielewicz
- Ginewicz (prawdop. Ginielewicz) Antoni 459
- Gineyko Adam 437, 463, 486, 487
- Gineyko Andrzej 216, 259, 288, 322, 324, 364, 400, 401, 413, 419, 429, 462, 478, 508, 510
- Gineyko Antoni 306, 309, 314, 324, 378, 435, 461, 462, 485, 492
- Gineyko Bartłomiej (Bałtromiej) 324, 461, 485, 492
- Gineyko Dominik 236, 259, 282, 285, 307, 326, 437, 443, 459, 461, 485, 492
- Gineyko Ignacy 324, 418, 423, 461, 462, 486, 492, 493
- Gineyko Jakub 260, 261, 289, 321, 377, 403, 436, 478
- Gineyko Jan 216, 258, 259, 289, 290, 307, 318, 324, 400, 401, 405, 415, 416, 422, 429, 460, 462, 465, 483, 485, 487, 492, 485
- Gineyko Jerzy 258, 260, 261, 288, 291, 322, 324, 367, 431, 437, 443, 461, 462, 465, 470, 486, 487, 493
- Gineyko Józef 161, 216, 259, 262, 405, 427, 478, 479
- Gineyko Karol 437
- Gineyko Kazimierz 258, 321, 370, 415, 422
- rotm. 367
- Gineyko Maciej 216, 290, 306, 309, 313, 324, 326, 367, 370, 462, 485, 486, 492, 493
- Gineyko Mateusz 325, 366, 428, 475, 477, 478
- Gineyko Michał 283, 324, 367, 369, 392, 395, 427, 463, 473, 474, 479, 484, 486, 493
- Gineyko Piotr 258, 324, 367, 470, 473, 474, 484
- Gineyko Stanisław 261, 318, 326, 418, 423, 470, 478, 481
- mostowniczy kow. 324, 480
- Gineyko Szymon (Symon) 258, 290, 324, 325, 329, 338, 339, 367, 400, 415, 422, 435, 437, 463, 470, 477, 484–486, 492
- Gineyko Tadeusz 140, 216, 345, 392, 396, 428, 463, 486
- rotmistrz kow. 455–458, 482, 492
- Gineyko (Gineiko) Tomasz 282, 296, 308, 369, 402, 418, 423, 429, 479
- Gineyt Adam 332
- Gineyt Jerzy 43
- Gineyt Maciej 366
- Gineyt Maciej 67, 68
- Gineyt Michał 297
- Gineyt (Gineyto, Gineytt) Szymon 236, 430
- Ginielewicz (Ginielewicz, Gilnelewicz, prawdop. Gileniewicz, Ginewicz) Antoni 325, 377, 400, 486, 493
- Ginielewicz Józef 310, 314, 374, 376, 377, 400, 470, 477, 478, 480
- Ginielewicz (Ginelowicz, prawdop. Ginielicz) Kazimierz 261, 290, 322, 325, 378, 400, 485
- Ginielewski Józef 477
- Ginielewski Eynisewicz Józef 479
- Ginielicz (prawdop. Ginielewicz) Kazimierz 492
- Ginielowicz zob. Ginielewicz
- Gintowt Łokiański zob. Łokiański Gintowt
- Gintowt Jan 260
- Gintowt Stefan 165
- starosta kutymski 167, 211, 213
- Giniwł Kulwieć zob. Kulwieć z Ginwiłła
- Girbud (Girbut) Adam 463, 486
- Girdziejewski (prawdop. Gierdziejewski) Antoni 377

- Girdziejewski (Girdzieiewski) zob. Gierdziejewski
- Giżyński (Giżyński) Franciszek, chorąży kow. 389, 427
 – rotm. kow. 421
 – por. kow. 414
- Giżyński Ignacy, chor. brygdy, por. kow. 459
- Giżyński Jan 423
- Giżyński Maciej 414, 421, 427, 462, 484, 508, 510
 – por. kow. 435
- Giżyński Michał 468, 502
 – rotm. kow. 417, 431, 435, 480
 – porucznik kow. 389
- Giżyński Stefan 480
- Giżyński Tomasz 480
 – chorąży kow. 389
- Giżyński zob. Giżyński
- Głębocki zob. Głębocki
- Glidnicz Antoni 395
- Gliński Andrzej 435
- Gliński Józef 476
- Gliński Michał 459
- Głowiński zob. Głowiński
- Głębocki Jan 236, 415, 422
- Głębocki (Głębocki) Justyn 485, 492
- Głębocki (Głębocki) Michał, porucznik kow. 331, 342, 376
- Głoniewski Jan 363
- Głowiński (Głowiński) Samuel, biskup hebroński, sufragan lwowski 171
- Gmiterek Henryk* 6, 28
- Gnatowski Franciszek 258, 329, 339
- Godwoysz Stefan 283, 297
- Godwoyż (Godwoyz, Godwoż) Jan 464, 465, 488
 zob. Golejewski
- Goleiewicz (prawdop. Golewicz) Michał 476
- Golejewski (Golciewski) Jan 414, 420, 468
 – skarb. kow. 452
- Golewicz (prawdop. Goleiewicz) Michał 322
- Goliński Tadeusz 486
- Golk Maciej 266
- Golniewski Tomasz 372
- Gołaszewski Kościeszka Antoni, budown. bra-sławski 376
- Gołembiewski Antoni 325
- Gołembowski Józef 325
- Gołkiewicz Nikodem 464
- Gołnam Szymon 469
- Gołwołowicz Ignacy 462
- Gonsecki zob. Gąsecki
- Gordziejewski zob. Gierdziejewski
- Gornicki zob. Górnicki
- Gorniewicz Ignacy 464
- Gorski Bronisław 338
- Gorski (Gorscy, prawdop. Górski) Jan 415, 420
- Gorski Jerzy 417
- Gorski Kochański zob. Kochański Gorski
- Goszowski (Gosowski) Stanisław 485, 492
- Gotowski Józef 396
- Gotowt (Gotowtt, Gottowt) Jan 216, 258, 329, 339, 368, 369, 438, 461, 462, 484
- Gotowt (Gątowt) Jan 72, 74, 96
- Gotowt Karol 288, 291
- Gotowt Karol 67
- Goydamowicz Franciszek 427
- Goykwicz zob. Goylewicz
- Goylewicz Benedykt 460, 483
- Goylewicz Dawid 475
- Goylewicz Feliks 488
- Goylewicz Jan 460, 483
- Goylewicz Jerzy 236, 431, 436, 460, 483, 487
- Goylewicz Michał 436, 464, 487
- Goylewicz Romuald Jan 447
- Goylewicz (Goykwicz) Tomasz 459, 464
- Goylewicz Wincenty 325, 436, 465, 487
- Goyrzewski zob. Goyżewski
- Goysewski (Goyszewski) zob. Goyżewski
- Goyżewski Andrzej 404, 405
- Goyżewski Antoni 405
- Goyżewski (Goyrzewski, Goyszewski) Jakub 261, 366, 370, 401
- Goyżewski (Gayżewski, Goyżeski, Goyrzewski, Goyszewski) Jan 109, 161, 236, 259, 289, 323, 327, 366, 370, 387, 401, 404, 405, 405, 416, 422, 460, 465, 472, 483, 487
- Goyżewski Józef 405
- Goyżewski Józef Dauksza 290
- Goyżewski Kazimierz 405
- Goyżewski Mateusz 405
- Goyżewski Michał 289, 321, 404, 405
- Goyżewski Rafał 405
- Goyżewski Szymon 405
- Goyżewski Tadeusz 425
- Goyżewski Tomasz 289, 325, 331, 340, 366, 401, 405, 416, 443, 469
- Gozdzki Bernard, wojewoda podlaski 155
- Gożew Macir 361
- Górnicki Antoni 372, 394
- Górnicki (Gornicki) Antoni Sykstus, komornik kow. 444

- Górnicki Benedykt 372
Górnicki (Gornicki) Kasper 468
Górski (Gurski) Adam 306, 310, 314
Górski (Gurski) Ambroży (Abroży) 307, 310, 314, 338
Górski (Gurski) Andrzej 328, 329, 339
Górski (Gurski) Bronisław 329
Górski (Gurski, prawdop. Gorski) Jan 236, 362, 397
Górski K. 6
Górski Michał, starosta wiksznieński 107
Górski (Gurski) Mikołaj 329, 339
Grabowiecki Jan 387
Grad (prawdop. Nowomieyski) Maciej 266
Gradowski Stanisław 108, 137
Gramacki Jan 321, 402
Granowicz Szymon 216
Granowski Kazimierz, wojewoda rawski 155
Grath zob. Nowomieyski Grad
Grądzki (Grącki) Onufry 389
– budowniczy wilkomierski 426
Grąski Adam, szambelan J.K.M. 483
Grąski Jan 164
Grochowski Stanisław 164
Grodzicka Katarzyna 172
Grodzicki Kazimierz, podstoli smoleński 172
Grodziski Stanisław 19
Gromnicki Józef 364
Gronko Piotr 463
Groński Jan 463, 473
Groński Piotr 473
Grosman Mateusz, rotm. brasławski 413, 420
Grothuz (Grotuz) Michał, sędzia gr. kow. 85, 106, 112, 137, 536
– sędzic gr. kow. 98
Grotuz Otto, starosta pruselski i wobolnicki 57
Grudź Bałtromiej 404
Grujcki Maciej 469
Gruźdź Jan 74
Grużewski Mateusz 405
Grycik Tomasz 477
Grygorowicz (prawdop. Hryhorowicz) Kazimierz 386
Grynczewicz (prawdop. Hrynczewicz) Jan, st. kow. 537
Grynczewicz Kazimierz 394
Gryniewicz (prawdop. Hryniewicz) Antoni 281
– skarbn. łomżyński 281
Gryniewicz (prawdop. Hryniewicz) Hieronim 537
Gryniewicz (prawdop. Hryniewicz) Stefan 537
Grzybowski Bartłomiej 369
Grzybowski Franciszek 366
Grzybowski Jan 475
Grzybowski Michał 366
Grzybowski Stanisław 367, 370, 444, 468
Grzybro Adam 465
Grzymajło (Grzymałło) Baranowski zob. Baranowski Grzymajło
Grzymajłowski (Grzymałowski, Grzymiałowski) Józef 392, 396, 431, 463, 486, 493
Grzymajłowski (Grzymałowski, Grzymalowski, Grzymajłowski) Michał 238, 307, 310, 314, 386, 392, 396, 431, 435, 469
Grzymajłowski (Grzymałowski) Stefan 431, 463, 486, 493
Guczyński (prawdop. Kuczyński) Wincenty 486
Guderewicz Jan 486
Gudkowski zob. Gutkowski
Gudowicz Tomasz 290, 369, 460, 478, 483
Gudymin Alojzy 428
Gudymin Stanisław 428
Gudzint Franciszek 463
Gug zob. Guk
Gugiewicz zob. Gukiewicz
Guk Antoni 290
Guk Florian 259, 428
Guk (Gug) Jerzy 392, 395, 480
Guk (Gug) Kazimierz 369, 463, 486, 493
Guk Maciej 259
Gukiewicz Antoni 237, 257
Gukiewicz Florian 462, 485, 492
Gukiewicz Jan 429, 436, 470, 472, 475, 476
Gukiewicz (Gugiewicz) Jerzy 306, 309, 313, 403, 470, 478, 479
Gukiewicz Józef 367, 485, 492
Gukiewicz Kazimierz 365, 470, 477, 478, 479
Gukiewicz Michał 332, 343, 429, 436, 470, 475, 476, 479
Gukiewicz Szymon 475, 476
Gukowski Tadeusz 428
Gulbiński Antoni 369
Gumowicz Antoni 405
Gurewicz Józef 479
Gurski zob. Górski
Guswa Jerzy 462
Gutkowski (Gudkowski) Józef 364, 479
Gutkowski Mateusz 363
Gutowski (Guttowski) Franciszek, oboźny piński 174, 208

- Gutowski (Guttowski) Jan 418, 421, 481
 Gutowski Józef 114
 Gutowski (Guttowski) Józef 414, 415, 418, 420, 421
 Gutowski Józef Onufry 75
 Gutowski (Guttowski) Karpiński Kazimierz Ludwik 68, 74, 75
 – koniuszy upicki 166
 Gutowski Maciej 257
 Gutowski Marcin 308, 311, 315
 Gutowski (Guttowski) Michał 114, 161, 415, 420
 – cześ. łomżyński 418, 421
 Guzowski Józef 258
- Habramowicz zob. Abramowicz
 Hajewski Jan 443
 Hałowski Jan 52
 Hanciszowski Kazimierz 140
 Hanczewski Ignacy Lachowicz, komor. brzeski 399
 Hanusowski Andrzej 236
 Hanusowski (Hannusowski) Antoni 71, 72, 165, 371
 Hanusowski (Hanuszowski, prawodp. Anusowski) Bałtromiej 263
 – chorąży husarski 361, 456, 467
 Hanusowski (Hanuszowski) Benedykt 322, 323
 Hanusowski Dominik 71, 72
 – cześnik kow. 127
 Hanusowski (Hanuszowski) Jakub 322, 323, 371
 Hanusowski (Hanuszowski) Jan 215, 290, 322, 370, 427, 443
 – chorąży brygady usarskiej 361
 Hanusowski Jerzy 162
 Hanusowski Józef 309, 314
 Hanusowski (Hannusowski) Kazimierz 71, 74
 – podczaszy (podstoli) parnawski 150, 165
 Hanusowski Kazimierz 428
 Hanusowski Piotr 435
 Hanusowski (Hannusowski) Rafał 427, 428
 Hanusowski (Hannusowski, Hanuszowski, prawodp. Anusowski) Szymon (Symon) 236, 322, 323, 371, 443
 Hanusowski Tadeusz 371
 Hanuszewski Antoni 96
 Hanuszowski zob. Hanusowski
 Harciszewski (prawdop. Arciszewski) Mateusz 296
 Hardzewicz (Hardzieiewicz) Wiktor (Wiktory), komornik mozyrski 328, 399
- Hausenberg, rosyjski major 14
 Hazler Rafał, regent gr. kow. 468
 Hebrowski Jan 114, 163, 283, 296
 Hebrowski Ludwik 114, 163
 Hebrowski Stanisław 163, 215
 Hebrowski Stefan 474
Hejnosz Wojciech 5
 Heliaszewicz Gieysz zob. Gieysz Heliaszewicz
 Hełchowski zob. Chełchowski
 Herbaczewski (prawdop. Orbaczewski) Maciej 315
 Herman Jan 295
 Hermanowicz (prawdop. Armanowicz) Adam 397, 469, 471
 Hermanowicz (prawdop. Armanowicz) Andrzej 307, 310, 315, 330, 340, 397, 469, 471
 Hermanowicz (Ermanowicz) Antoni 58, 67, 73–75, 85
 – instygator kow. 99, 137
 Hermanowicz (prawdop. Armanowicz) Jan 283, 296, 307, 310, 314, 315, 385, 395, 397, 469, 471
 Hermanowicz (prawdop. Armanowicz) Jerzy 236, 295, 307, 310, 314, 315, 329, 342, 362, 397, 469, 471
 Hermanowicz (Ermanowicz) Józef 164, 236
 Hermanowicz Kasper 414, 419
 Hermanowicz Szymon 307, 310, 315
 Hermanowicz Walenty 236
 Herning, kupiec królewiecki 63, 83
 Heyster Aleksander 283
 Hibiański (prawdop. Ibiański) Jakub 423
 Hibiański (prawdop. Ibiański) Stanisław 423
 Hoffaman Karl Friedrich, rezydent berliński 63
 Hoffman (Hofman) Józef 485, 492
 Holszewski (prawdop. Olszewski) Antoni 395
 Hołub (Hołub) Ludwik 473, 479, 490
 – mostow. kow. 480
 Hołochwast Franciszek 481
 Honesta (Honesto, Honesty) Andrzej 282, 307, 310, 315, 362, 395, 397, 418, 421, 470, 471
 Honesta (Honesty) Antoni 163
 Honesta (Honesty) Benedykt, b. trocki 368
 Honesta Filip 282, 285, 296
 Honesta (Honesty) Jan 236
 Honesta (Honesty) Józef 285, 363, 370, 386, 395, 414, 421
 Honesta (Honesty) Ludwik 282, 285, 296, 370
 Honesta (Honesty) Piotr 363, 386, 395
 Honesta (Honesty) Stanisław 282, 285
 – b. trocki 368

- Hopiański Aleksander 464
 Hoppen (Hopen) Józef 160
 – strażnik kow. 161, 375
 – strażnik wilkomierski 376
 Hoppen (Hopen) Piotr 68, 99
 – strażnik kow. 113
 Horain Jan, podwojewodzi wileński 51, pod-
 komorzy wileński, starosta jałowiecki 106
 Hordaszewski Michał 465
 Horkiewicz Kazimierz 462
 Horn Ignacy, komornik kow. 359, 361
 Hoszczyc Jerzy 368
 Howowieski zob. Nowowiejski
 Hoziusz Wincenty, łow. smoleński 480
 Hozwadowski (prawdop. Rozwadowski) An-
 drzej 263
 Hregorowicz (prawdop. Hryhorowicz) Mateusz
 369
 Hriszkiewicz Andrzej 96
 Hrycewicz Antoni, komor. 415, 420
 Hrydzic Gabriel 363
 Hrydzic Ignacy 386, 395
 – por. brasławski 363
 Hrydzic (Hrydzisz) Konstanty 310, 314
 Hryhorowicz Jakub 285
 Hryhorowicz (Hrehorowicz, prawdop. Hrego-
 rowicz) Jan 282, 290
 Hryhorowicz (Chrychorowicz) Kazimierz 386
 Hrymowicz Józef 74
 Hryncewicz Antoni 285
 Hryncewicz Daniel 473
 Hryncewicz (Chryncewicz, prawdop. Gryn-
 cewicz) Jan 330, 341, 342, 471, 472, 481
 Hryncewicz Jerzy, starosta wit. 415, 420
 Hryniewicz (prawdop. Gryniewicz) Antoni 296,
 372, 387, 394
 Hryniewicz Romanowski Antoni Michał, ko-
 mor. kow. 380
 Hryniewicz Dominik 414, 421
 Hryniewicz Franciszek 138
 Hryniewicz Franciszek 473
 Hryniewicz (prawdop. Gryniewicz) Hieronim
 538
 Hryniewicz Jakub 364
 Hryniewicz Jan 372, 385, 386, 416, 417, 422, 423
 – st. kow. 538
 Hryniewicz Józef 283, 297, 368, 372
 Hryniewicz Kazimierz 75
 Hryniewicz (prawdop. Gryniewicz) Stefan 538
 Hrynkiewicz Antoni 307, 309, 315, 385, 395
 Hrynkiewicz Jakub 474
 Hrynkiewicz Leon 282, 296
 Hrynkiewicz Mateusz 474
 Hrynkiewicz Michał 263, 362, 365, 385, 386,
 390, 395, 413, 417, 419, 420, 474
 Hrystowski zob. Chrystowski
 Hurlawicz Ignacy 363
 Husiło Jan 474
 Husiło Maciej 474
 Ibiański Adam 48, 71
 Ibiański Adam 260, 318, 325, 367, 400, 428,
 460, 461, 465, 483, 484, 487
 Ibiański Aleksander 99
 Ibiański Aleksander Tadeusz 116, 307, 310, 315,
 323, 325, 371, 426
 Ibiański Andrzej 258, 261, 321, 325, 327, 366,
 368, 370, 371, 400, 415, 418, 421, 422, 459,
 460, 465, 472, 478, 483, 485, 487, 492
 Ibiański Andrzej 52
 Ibiański Antoni 259, 288, 308, 326, 327, 364–366,
 371, 387, 414, 418, 420, 424, 461, 484
 Ibiański Augustyn 404, 462
 Ibiański Benedykt 322
 Ibiański Dominik 216, 258, 288, 321, 368, 403,
 461, 464, 485, 488, 492
 Ibiański Franciszek 88, 109, 161, 236, 263, 325,
 327, 330, 341, 366, 367, 370, 371, 401, 414,
 417, 418, 421, 423, 426, 436, 443, 472, 475,
 476, 478, 481
 Ibiański Franciszek z Ibian 473
 Ibiański Franciszek z Radyk 473
 Ibiański Ignacy 259, 288, 322, 323, 325, 327,
 368, 371, 372, 399, 415, 422, 431, 460, 461,
 478–480, 483–485, 488, 492
 Ibiański Jakub (prawdop. Hibiański) 259, 288,
 308, 311, 315, 369, 370, 372, 417, 425, 468,
 476, 484, 508, 510
 Ibiański Jan 235, 236, 258, 259, 288, 290, 303,
 306, 309, 313, 321–323, 326, 327, 345, 366,
 367, 370, 371, 378, 387, 399, 400, 401, 437,
 460, 461, 465, 475, 478, 480, 483, 484, 487
 Ibiański Jan Stanisław 161, 266
 – p. kow. 321
 Ibiański Jerzy 258, 308, 322, 323, 327, 366, 371,
 378, 400, 426, 428, 436, 437, 460, 465, 466,
 471, 483, 487, 488, 492
 Ibiański Jerzy 53, 68
 Ibiański Józef 43, 85, 88, 216, 237, 288, 330,
 341, 370, 436

- Ibiański Ludwik 422
 Ibiański Maciej 236, 259, 290, 324, 400, 403, 428, 430, 431, 437, 460, 463, 483, 486
 Ibiański Marcin 404
 Ibiański Mateusz 160, 327, 365, 371, 401
 Ibiański Michał 237, 258, 261, 321, 323, 362, 366, 368, 370, 385, 386, 395, 401, 404, 478, 480
 Ibiański Nikodem 330, 341, 366, 371, 386, 394, 401, 405, 415, 418, 419, 422, 423, 436, 443, 473, 475, 476, 479, 480
 Ibiański Onufry 366, 371, 405, 415, 418, 419, 422–424, 436, 443
 Ibiański Paweł 471
 Ibiański Piotr 48, 161, 235, 258, 282, 296, 303, 318, 322, 330, 341, 371, 400, 428, 430, 465, 472
 Ibiański (prawdop. Hibiański) Stanisław 166, 216, 235, 250, 258, 261, 288, 308, 311, 315, 325, 366, 369, 370, 378, 401, 404, 417, 425, 427, 436, 468, 472, 476, 478, 484, 507, 510 – por. kow. 398
 Ibiański Tadeusz 161, 216, 216, 237, 258, 259, 261, 284, 297, 307, 321, 327, 368, 369, 399, 431, 435, 459, 461, 464, 484, 485, 488, 492
 Ibiański Tadeusz Aleksander 539
 Ibiański Tomasz 52, 88, 99, 261, 288, 326, 370, 401, 404, 460, 483
 Ibiański Wincenty 322, 324, 367, 370, 418, 423, 436, 437, 460, 461, 464, 465, 478, 481, 483, 484, 488
 Ignatowicz Stanisław 378
 Ignatowski Marcin 477
 Ilcewicz (Ilczewicz, Ilewicz) Justyn 414, 421, 469–71
 Illinicz (Illinicz) Bartłomiej 257 – łowczy inflancki 281, 284, 295
 Illinicz Ignacy 263
 Illinicz Jakub 257
 Illinicz Ludwik 415, 422 – rotm. smoleński 361
 Illinicz Michał 96
 Illinicz (Illinicz) Tomasz 138, 160, 168, 179, 180 – łowczy inflancki 241, oboźny kow. 245, 253, 257, 265, 273, 287, 293, 301, 321, 345, 346, 352, 357, 359, 374, 376, 425, 433, 441, 442, 445, 447, 452, chorąży preński 502 – dworzanin skarbowy litewski 234, 236, 241
 Illinicz (Illinicz) Wojciech 257, 370 – rotm. kow. 442, 452, 468, 490
 Illinicz Wojciech I. (J.), rotm. kow. 413, 419
 Iłgowski Józef 308, 311, 315
 Indurowicz Jerzy 371
 Indurowicz Józef 371
 Irched Andrzej 371
 Irzycki Jerzy 364
 Irzycki (prawdop. Jerzycki) Mateusz, rotm. braclawski 414, 421
 Irzycki (Iżycki) Tomasz, rotm. brasławski 364, 365
 Iszliński (prawdop. Izliński) Ignacy 368, 428
 Iszora (Iszor) Antoni 376
 Iszora (Iszor, Iszoro) Dominik 332, 343, 366, 417, 423, 429, 436, 460, 462, 475, 476, 483, 484
 Iszora Jan 486
 Iszora (Iszoro) Józef, w. trocki 285
 Iszora (Iszoro) Maciej 260, 429
 Iszora (Iszoro) Wincenty 417, 423, 429, 470, 473, 475, 476, 480
 Iwanowicz Maciej 464, 488
 Iwanowski Adam 259, 290, 324, 365, 377, 473, 475, 479
 Iwanowski Antoni 237, 404, 459, 465, 487
 Iwanowski Jan 400
 Iwanowski Józef 322, 326, 370, 400, 403, 427, 437, 464, 486, 493
 Iwanowski Kazimierz 367, 403, 470, 478, 479, 481
 Iwanowski (prawdop. Iwazowski) Maciej 404, 462, 488
 Iwanowski Michał 462
 Iwanowski Samuel 401
 Iwanowski Tadeusz 415
 Iwaszkiewicz Adam 471
 Iwaszkiewicz (Iwaskiewicz) Antoni 260, 340, 371, 405, 429, 436, 460, 474, 483, 487
 Iwaszkiewicz Bartłomiej 371
 Iwaszkiewicz Dominik 429
 Iwaszkiewicz Jacek 371
 Iwaszkiewicz Jakub 331, 341
 Iwaszkiewicz Jakub 52, 74
 Iwaszkiewicz Jan 109, 260, 261, 331, 371
 Iwaszkiewicz (Iwaskiewicz) Jerzy 429
 Iwaszkiewicz Jerzy Antoni 52, 535 miecznik trocki 73–75, 87, 539
 Iwaszkiewicz Józef 236, 261, 290, 318, 371, 394, 428, 429, 474 – rotm. orszański 399, 403, 404
 Iwaszkiewicz Karol 474
 Iwaszkiewicz Kazimierz 290
 Iwaszkiewicz Leon 73, 74

- Iwaszkiewicz Maciej 236
 Iwaszkiewicz Piotr 429
 Iwaszkiewicz Stanisław 216
 Iwaszkiewicz Szymon (Symon) 259, 363, 386, 395
 Iwaszkiewicz Tadeusz 404
 Iwaszkiewicz Teodor Józef, rotm. orszański 389
 Iwaszkiewicz Tomasz 416, 423
 Iwaszkiewicz Zachariasz 50, 73, 74
 Iwazowski (prawdop. Iwanowski) Maciej 464
 Iwiański Piotr 364
 Iwicki Mateusz 426
 Izbicki Wawrzyniec 416, 422
 Izdebski Antoni 394
 Izliński (prawdop. Iszliński) Ignacy 161
 Iżycki zob. Irzycki
- Jabłonowski Antoni, wojewoda poznański 155
 Jabłonowski Jan, wojewoda braclawski 155
 Jabłonowski Marcin 470
 Jabłoński Antoni 324
 – chorążyc J.K.M. 321
 Jabłoński Franciszek, porucznik kow. 306, 309,
 314, 328, 418, 423
 Jabłoński Jan 236, 470, 471
 – chorążyc J.K.M. 321
 Jabłoński Jan Chryzostom 324
 Jabłoński Mu. 471
 Jabłoński Stanisław 471
 Jabłoński (Jabłoński) Tadeusz 364
 Jabłoński (Jabłoński) Tadeusz Franciszek, po-
 rucznik kow. 297, 329, 338, 339
 Jacewicz Ignacy 428
 Jacewicz Jan 289
 Jacewicz Kazimierz 373
 Jachimowicz Andrzej 373
 Jachimowicz Antoni 363, 371, 373, 399, 414,
 418, 421, 423
 – porucznik kow. 306, 310, 315, 330, 341
 – rotmistrz br. 476
 Jachimowicz Franciszek 161
 Jachimowicz Józef 371
 Jachimowicz Józef Antoni 225
 – wiceregent gr. kow., porucznik kow. 246,
 263, 430, rotmistrz br. 436, 475
 Jachimowicz (Jachnowicz) Kazimierz 237, 263,
 282, 296, 306, 310, 314, 322, 331, 340, 373,
 423, 481
 Jachimowicz Ludwik 307, 308, 310, 311, 314, 315
 Jachimowicz Maciej 363, 414, 421
 Jachimowicz Michał 363, 373, 404, 473
- Jachimowicz Symon 363
 Jachimowicz Wawrzyniec Jan 161, regent gr.
 kow. 235, 238, 246
 Jachnowicz zob. Jachimowicz
 Jackiewicz zob. Juszkiewicz
 Jackiewicz Kazimierz 475
 Jacowicz Jerzy 362
 Jacudowicz zob. Jasudowicz
 Jacuński Andrzej 417, 420, 474
 Jacuński Antoni 364
 Jacuński Bartłomiej 362, 385, 417, 420
 Jacuński Benedykt 474
 Jacuński Franciszek 163
 Jacuński Józef 474
 Jacuński Ksawery Franciszek, rotm. orszański
 106
 Jacuński Ludwik 282, 296
 Jacuński Maciej 362
 Jacuński Michał 263, 281, 285, 295, 330, 341
 Jacyna (Jacyma) Józef 392, 396
 Jacewicz (prawdop. Jacewicz) Stanisław 342
 Jadowicz Ignacy 329, 338
 Jadwiło Jakub 401
 Jagielewicz (prawdop. Jagiełłowicz, Jakielewicz)
 Wincenty 392
 Jagiellonowie, dynastia 497
 Jagiełło Kazimierz 372
 Jagiełłowi (prawdop. Jagiełłowicz) Stefan 377
 Jagiełłowicz (Jagiełłowicz, Jagiłowicz) Adam 216,
 297, 283, 377, 400, 428, 461
 Jagiełłowicz Andrzej 329, 339, 369, 370, 377,
 387, 417, 428, 436, 455, 456
 Jagiełłowicz (Jagiellowicz, Jagiełłowicz, Jagiłowicz
 prawdop. Jugułłowicz) Antoni 161, 282, 296,
 338, 366, 387, 401, 430, 460, 461, 465, 483,
 486, 488, 493
 – starosta wzrusznowski (kras.) 68, 72
 Jagiełłowicz (Jagiełłowicz) Bartłomiej 371, 428
 Jagiełłowicz (Jagiełłowicz) Ignacy 259, 260, 289,
 324, 400, 416, 423, 428, 430, 431, 463, 484, 486
 – por. kow. 461
 Jagiełłowicz (Jagiłowicz, Jawgiełłowicz, Jawgieł-
 łowicz) Jakub 283, 297, 367, 369, 461, 462,
 485, 493
 Jagiełłowicz (Jagiełłowicz, Jagiłowicz) Jan 258,
 282, 289, 296, 322, 324, 325, 369, 371, 377,
 428, 429, 435, 436, 459, 461, 462, 464, 465,
 485, 487, 488, 492, 493
 Jagiełłowicz (Jagiełłowicz) Jerzy 289, 318, 324,
 371, 428, 435, 488

- Jagiełłowicz Jerzy 67
 Jagiełłowicz (Jagiełowicz) Józef 324, 326, 371, 464
 Jagiełłowicz (Jagiełowicz) Karol 483
 Jagiełłowicz (Jagiełowicz, Jagiłowicz, Jawgiełłowicz) Kazimierz 282, 415, 422, 427, 428, 460, 485, 493
 Jagiełłowicz Ludwik 477
 Jagiełłowicz (Jagiełowicz) Maciej 236, 258, 318, 322, 324, 326, 371, 464, 465, 470, 477, 478, 487, 488
 Jagiełłowicz (Jagiełowicz) Mateusz 369, 428
 Jagiełłowicz Michał (Jegiełowicz) 290, 322, 324, 371, 443
 Jagiełłowicz (Jagiełowicz, Jagiłowicz, Jawgiełłowicz) Mikołaj 216, 258, 259, 261, 288, 289, 318, 322, 324, 371, 377, 436, 443, 464, 488
 Jagiełłowicz (Jagiłowicz) Paweł 461, 485, 492
 Jagiełłowicz (Jagiełowicz, Jagiłowicz, prawdop. Jakielłowicz) Piotr 166, 213, 235, 259, 289, 321, 369, 400, 416, 423, 428, 430, 461, 463, 475, 476, 484, 485, 493
 – por. kow. 302, 303, 323, 426
 Jagiełłowicz Stanisław 318, 371
 Jagiełłowicz (prawdop. Jagiełłowi, Jagiełowicz) Stefan 258, 374, 419, 424
 Jagiełłowicz (Jagiełowicz, Jagiłowicz) Szymon 289, 400
 – por. kow. 459, 482
 Jagiełłowicz (Jagiełowicz) Tadeusz 323, 325, 371, 400, 401, 416, 423, 428, 429, 459, 470, 477–480, 485, 493
 Jagiełłowicz (Jagiełowicz, Jawgiełłowicz) Tomasz 324, 387, 426, 437, 459
 Jagiełłowicz (prawdop. Jagielewicz) Wincenty 396, 428, 478
 Jagiełłowicz Wincenty z Jagiełła 440, 442, 444
 Jagiełłowicz Wincenty z Satkun 469
 Jagimowicz (prawdop. Jagintowicz) Jakub 332
 Jagintowicz (Jagientowicz, prawdop. Egintowicz) Antoni 263, 289, 330, 339, 372, 396, 443, 486, 493
 Jagintowicz Andrzej 329
 Jagintowicz (Jagintowicz) Benedykt 262, 307, 310, 314, 315, 329, 339, 362, 397, 415, 420, 471, 472
 Jagintowicz Cyprian 363
 Jagintowicz (Jakintowicz) Franciszek 418, 424
 Jagintowicz (Jagintowicz) Ignacy 470
 Jagintowicz (prawdop. Jagimowicz) Jakub 342
 Jagintowicz (Jagientowicz) Jan 237, 372, 386, 481
 – por. kow. 396, 397, 507, 509
 Jagintowicz (Jagientowicz) Jerzy 331, 340, 362, 372, 378, 397, 470
 Jagintowicz Józef 109, 263, 310, 330, 341, 342, 419, 424
 Jagintowicz Kazimierz 296, 329, 339, 397
 Jagintowicz (Jagientowicz, Jakintowicz) Michał 373, 417, 423, 472, 474–476
 Jagintowicz Stanisław 372, 373, 417, 423, 436
 Jagintowicz (Jagientowicz) Wincenty 486, 493
 Jagintowski Michał 436
 Jagliński Jan 396
 Jakielewicz (prawdop. Jagielewicz) Mateusz 369
 Jakielłowicz (prawdop. Jagiełłowicz) Piotr 253
 Jakin Swolkień zob. Swolkień Jakin
 Jakintowicz zob. Jagintowicz
 Jakowicki Stanisław, por. 371
 Jakowicz Jan, p. kow. 427
 Jakowski Jan 339
 Jakszewicz Andrzej 322, 368, 428, 463, 493
 Jakszewicz Bartłomiej 322, 431
 Jakszewicz Jakub 431, 486, 493
 Jakubińczyk Jakub 397
 Jakubowicz Franciszek 387
 Jakubowski Andrzej 324, 387
 Jakubowski Franciszek 326
 Jakubowski Ignacy 413, 419, 474, 481
 Jakubowski Jerzy 263, 266, 282, 285, 295, 387
 Jakubowski Józef 324
 Jakubowski Kazimierz 288
 Jakubowski Maciej 324, 428
 Jakubowski Marcin 321, 366, 404
 Jakubowski Mateusz 324, 465, 487
 Jakubowski Szymon (Symon) 288, 291, 324, 417, 420
 Jakubowski Wincenty 416, 422, 475, 499
 Jakuszkiewicz Józef 479
 Jakwicz Chryzostom 464
 Jamont Antoni 306
 Jamont Bartłomiej 297
 Jan III Sobieski, król polski 221
 Jan z Salkien 343
 Jancewicz Antoni 404
 Jancewicz (prawdop. Jencewicz) Piotr 332
 Jancewicz (prawdop. Jencewicz) Tomasz 332
 Janczewski (prawdop. Jaruczewski) Adam 372, 400, 470, 477–479
 Janczewski Jerzy 259, 416, 422
 Janczewski Maciej 464, 487

- Janczewski Mateusz, rotm. żmudzki 328
 – rotm. kow. 422
 Janczewski Mikołaj 400
 Janczewski Onufry 416, 422
 Janczewski Szymon 416, 422, 470, 472, 478
 Janewicz Montowski Marcin 75
 Janiczewski Adam 477
 Janiewicz Jakub 428
 Janikowski (prawdop. Jankowski) Jerzy 443
 Janiszewski Wawrzyniec 289
 Jankiewicz Józef, skar. par 389
 Jankiński (prawdop. Jankowski) Michał 324
 Jankowski Andrzej 260, 322, 362, 420, 469, 473
 Jankowski Bartłomiej 418
 Jankowski Dominik 420
 – por. trocki 396, 415
 Jankowski Felicjan 363
 Jankowski Florian 363
 Jankowski Franciszek 415, 422
 Jankowski (Powała) Pawła Franciszek 461, 486, 493
 Jankowski Jakub 478, 485, 493
 Jankowski Jan 330, 404
 Jankowski (prawdop. Janikowski) Jerzy 424
 Jankowski Józef 308, 310, 315, 325, 367, 368, 401
 – porucznik kow. 533
 Jankowski Karol 462
 Jankowski (prawdop. Junkowski) Kazimierz 236, 307, 310, 315, 368, 403, 430
 Jankowski Maciej 332, 340, 364
 Jankowski Mateusz 260, 289, 404, 461, 485, 492
 – rotm. kow. 415
 Jankowski (prawdop. Jankiński) Michał 363
 Jankowski Mikołaj 463, 486, 493
Jankowski Rafał 221
 Jankowski Roman 363
 Jankowski Stanisław 419, 424
 Jankowski Stefan 415, 422, 431
 Jankowski Tadeusz 362, 363, 385, 395
 Jankowski Tomasz 362, 395, 417, 420
 Jankowski Wincenty 401, 403, 430
Janosz Biskupowa Irena zob. *Biskupowa Janosz Irena*
 Janowicz Antoni 105, 216, 479, 486
 – skarbnik mozyrski 88
 – skarbnik rzeczycki 164
 Janowicz Felicjan 403
 Janowicz Ignacy 364
 Janowicz Jan 462
 Janowicz Józef 462
 Janowicz Piotr 378, 462
 Janowicz Stanisław 488
 Janowski Adam 430
 Janowski Ignacy 96
 Janowski Jan 414, 421
 Janowski Tadeusz 161
 Janowyn Jan 325
 Januszewicz Mikołaj 372
 Januszewski Jakub 480
 Januszewski Józef 368, 392, 395, 403, 428, 463, 485, 493
 Januszewski Maciej 325
 Januszewski Michał 368, 392, 395, 468
 Januszewski Onufry 463, 486, 493
 Januszewski Tadeusz 485, 492
 Januszewski Wawrzyniec 463
 Januszkiewicki (prawdop. Januszkiewicz) Stanisław 164
 Januszkiewicz Antoni 258
 Januszkiewicz Jakub 343, 367, 437, 478
 Januszkiewicz Jerzy 326
 Januszkiewicz Kazimierz 259, 283, 297
 Januszkiewicz Mateusz 370
 Januszkiewicz Michał 417, 537, 538
 Januszkiewicz Piotr 431
 Januszkiewicz Stefan 404
 Januszkiewicz Szymon (Symon) 216, 261, 318, 323, 325, 326, 370, 372, 437, 476, 479, 508, 510
 Jarmaszewicz Józef 326
 Jarmont Jerzy 326
Jarochowski Kazimierz 5
 Jaruczewski (prawdop. Janczewski) Adam 321
 Jarulewicz Dawid 259
 Jarulewicz (Jerelewicz, Jerulewicz) Jakub 392, 395, 396, 428
 Jarulewicz Jerzy 428
 Jarulewicz Szymon 428, 493
 Jarulewicz (Jerulewicz, prawdop. Jurelewicz,) Tadeusz 260, 428, 493
 Jaszczewski Adam 404
 Jasielowicz Adam 395
 Jasiński Benedykt 403
 Jasiński (prawdop. Jasiński) Jan Bogusław, starosta michałowski 119, 126
 Jasiński Szymon 430
 Jasiński Jan 106
 Jasiński (prawdop. Jasiński) Jan Bogusław, dworzanin, skarbnik W.Ks.L. 115, 124
 Jasmont Andrzej 468

- Jastrambowski (prawdop. Jastrzembowski) Maciej 378
- Jastrumbowski (prawdop. Jastrzembowski) Józef 322
- Jastrzembowski (Jestrzembowski, Jestrumbowski) Józef 258, 306, 309, 314, 367
- Jastrzemiński Rafał 404
- Jasudowicz Antoni 435
- Jasudowicz (prawdop. Jusudowicz) Dominik 290, 366, 460, 465, 483, 487
- Jasudowicz Felicjan 378
- Jasudowicz (Jasudoycz, prawdop. Jusudowicz) Jakub 368, 403, 430, 426, 462, 493
- Jasudowicz Jerzy 314
- Jasudowicz (Jacudowicz, Jaszudowicz) Józef 260, 282, 285, 296, 307, 309, 321, 325, 366, 377, 392, 395, 430, 437
- Jasudowicz (prawdop. Jusudowicz) Michał 398
- Jasudoycz zob. Jasudowicz
- Jasztowt Kazimierz 420
- Jaszudowicz zob. Jasudowicz
- Jatkiewicz (prawdop. Jotkiewicz) Jakub 372
- Jatkiewicz (prawdop. Jotkiewicz) Stanisław 339
- Jatowt Adam 372, 413, 419
- Jatowt Franciszek 324, 405
- Jatowt Jan 324
- Jatowt (Jatowtt) Jerzy 324, 462
- Jatowt Leon 289
- Jatowt (Jattowtt) Wincenty 428
- Jawgiel (Jaugiel) Jan 262
- Jawczyc Ignacy 474
- Jawgiełłowicz (Jawgiełłowicz) zob. Jagiełłowicz
- Jawoysz zob. Jawoysz
- Jaworowski Bonifacy 362
- Jaworowski Maciej 467
- Jawoysz Adam 402
- Jawoysz Andrzej (prawdop. Jawoz) 322, 402, 459, 466, 482
- Jawoysz Antoni 401, 426, 443, 460, 464, 483, 487
- Jawoysz Daniel 362
- Jawoysz (Jawosz) Dominik 323, 324, 332, 341, 372, 418, 464, 488
– chor. kow. 423
- Jawoysz (Jowoysz) Jakub 330, 341, 416, 422
- Jawoysz (Jawosz) Jan 43, 85, 162, 236, 261, 262, 288, 308, 311, 315, 326, 427, 443
- Jawoysz Jerzy 261, 288, 308, 311, 315, 326, 369, 370, 372, 426, 435, 468, 476, 508, 510
- Jawoysz Jerzy 68, 85
- Jawoysz (Jawoysz) Józef 259, 325, 402, 417, 423, 431, 436, 444, 459, 508, 510
- Jawoysz Michał 366, 402, 425, 436, 444, 461, 465, 487, 508, 510
- Jawoysz Mikołaj 430
- Jawoysz (Jawoyż) Samuel 259, 330, 341, 372
- Jawoysz Stanisław 43
- Jawoysz (Jawoyż) Szymon (Symon) 261, 290, 326, 330, 341, 366, 401, 426, 437, 443, 460, 464, 483, 487
- Jawoysz (Jawoysz) Tadeusz 323, 324, 459, 487
- Jawoysz Wawrzyniec 363
- Jawoz (prawdop. Jawoysz) Andrzej 488
- Jazdowski Onufry 306, 310, 314, 329, 377
- Jazdowski Michał, skarbn. inflancki 161
- Jedzewicz Józef 324
- Jegiełłowicz zob. Jagiełłowicz
- Jejgird (prawdop. Ejgird) Kazimierz 109
- Jeleniewski Ignacy, budown. chełmski 399
- Jeleniewski Jan 297
- Jeleniewski Stanisław 282, 285, 296
- Jeleniewski Wawrzyniec 282, 285, 296, 485, 493
- Jeleński Jan 283
- Jeliński Ignacy 389
- Jelnia Jan 216
- Jelski Władysław, starosta piński 85
- Jelnia Jakub 216
- Jemont zob. Jesmont
- Jencewicz (prawdop. Jancewicz) Piotr 342
- Jencewicz (prawdop. Jancewicz) Tomasz 342
- Jendrzejewski Stanisław 73
- Jerelewicz zob. Jarulewicz
- Jereminowicz Hryhory 163
- Jerentowicz Jan, cześnik sandomierski 361
- Jerewicz Franciszek 378
- Jerulewicz zob. Jarulewicz
- Jerzeski (prawdop. Jezierski) Kazimierz 215
- Jerzycki (prawdop. Jurzycki, Irzycki) Mateusz, rotm. braclawski 386
- Jerzycki Michał 285
- Jesmont Antoni 162, 237
- Jesmont (Jemont) Tadeusz 325, 387
- Jestrzembowski (Jestrumbowski) zob. Jastrzembowski
- Jewelto (prawdop. Zewelto) Jan 259
- Jezdowski Onufry 338
- Jeziński Antoni 163
- Jeziński Franciszek 306, 309, 314
- Jeziński (prawdop. Jerzeski) Kazimierz 163, 216, 263, 283, 297, 307, 310, 314, 364, 386, 396

- Jezierski Krzysztof 114
 Jezierski Wincenty 481
 Jezmąt zob. Jesmont
 Jęczewski Szymon 478
 Jędrwiłło Kacper (Kasper) 464, 488
 Jodeyko zob. Joteyko
 Jodkiewicz (Jotkiewicz, prawdop. Jatkiewicz)
 Jakub 465, 488
 Jodkiewicz (Jotkiewicz, prawdop. Jatkiewicz)
 Stanisław 465, 472, 488
 Jodko Jakub 398
 Jodko Stanisław 364, 386, 395
 Jodzewicz Andrzej 322
 Jodziewicz Felicjan, chr. star. 470
 Jodziewicz Stanisław 341
 Joniewicz Andrzej 386
 Jorchel (prawdop. Jorhiel) Rafał 289
 Jorcuński Bartłomiej 395
 Jorchiel (prawdop. Jorchel) Antoni 290
 Joteyko Marcin 385, 395, 474
 Joteyko (Jodeyko) Stanisław 282
 Jotkiewicz zob. Jodkiewicz
 Jowoysz zob. Jawoysz
 Józefowicz Jakub 163, 394
 Jubicz Dołwnar zob. Downar Lubicz
 Jucewicz Józef 261, 459
 Jucewicz Justyn 481
 Jucewicz Paweł 362
 Juchniewicz (prawdop. Juchnowicz) Józef 308,
 315
 Juchnowicz (prawdop. Juchniewicz) Józef 289,
 304, 311
 Juchnowicz Kazimierz 261
 Jucowski Marcin 365
 Judowicz Ignacy 307, 310, 315
 Jugayło Józef 85
 Jugułłowicz (prawdop. Jagiełłowicz) Antoni
 328
 Jukiewicz Józef 461
 Jundziłło Jakub 426
 Juniewicz Adam 369, 429, 461, 485, 492
 Juniewicz Andrzej 163, 283, 297
 Juniewicz Antoni 309, 313, 429
 Juniewicz Antoni 67
 Juniewicz Dominik 429
 Juniewicz Franciszek 378
 Juniewicz Jan 370, 429
 Juniewicz Jerzy 332, 343, 378, 429, 462, 493
 Juniewicz Józef 394
 Juniewicz Michał 429
 Juniewicz Piotr 306, 309, 313, 332, 343, 370,
 378, 429, 480
 Juniewicz Samuel 429
 Juniewicz Tomasz 314
 Junkowski (prawdop. Jankowski) Kazimierz
 368
 Junowicz Antoni 75, 168, 259, 288, 332, 340
 Junowicz Felicjan 400, 437, 461, 486, 493
 Junowicz Ignacy 364, 365, 414, 417, 420, 421
 Junowicz Jan 264, 330, 340, 480, 485, 492
 Junowicz Jan 43, 48, 52
 Junowicz Jerzy 215, 224, 295, 331, 341
 Junowicz Józef 263, 308, 310, 315, 330, 339,
 341, 364, 367, 372, 385, 395, 417, 420, 474,
 486, 493, 535
 Junowicz Ksawery 364, 365, 396, 414, 421
 Junowicz Mateusz 315, 472, 474, 476, 478
 Junowicz Michał 362, 404
 Junowicz Piotr 261, 326, 328, 331, 338, 341,
 400, 426, 459, 482
 Junowicz Piotr 53
 Junowicz Tadeusz 414, 421
 Junowicz Tomasz 306, 310, 321, 364, 400, 502
 – rotm. kow. 436, 477
 Junowicz Wincenty 308, 365, 369, 426, 462,
 486, 493
 Junowicz Władysław 43
 Juralewicz (prawdop. Jarulewicz) Stanisław 417,
 423
 Juratowicz Jerzy 481
 Jurażyc Tadeusz 242
 Jurcewicz Michał, starosta miedn. 261
 Jurelewicz (prawdop. Jarulewicz) Tadeusz 428
 Jurewicz 435
 Jurewicz Andrzej 397
 Jurewicz Antoni 289, 306, 310, 314, 328, 338,
 404, 460, 465, 483, 487
 – por. kow. 437, 452
 Jurewicz Dominik 389, 399
 Jurewicz Franciszek 261, 321, 369, 404, 429,
 437, 462, 478
 Jurewicz Ignacy 469, 471
 Jurewicz Jan 236, 289, 322, 325
 Jurewicz Józef 385, 429, 459, 472, 482
 Jurewicz Kazimierz 140
 Jurewicz Marcin 289
 Jurewicz Mateusz 236, 289, 308, 311, 341, 444,
 472, 479
 Jurewicz Michał 140
 Jurewicz Onufry 297

- Jurewicz Paweł 73, 75, 140, 150, 260, 385, 395, 460, 483
- Jurewicz Tadeusz 322
- Jurewicz Wincenty 385
- Jurgaitis Robertas* 7, 31, 438, 448
- Jurgiewicz Stanisław 488
- Jurkiewicz Antoni 236, 361, 415, 422, 463, 468, 469
- Jurkiewicz Ignacy 403, 463, 493
- Jurkiewicz Józef 396
- Jurkiewicz Kazimierz 41
- Jurutowicz Jerzy 479
- Jurzycki (prawdop. Jerzycki) Mateusz 225
- Jusewicz zob. Juszewicz
- Jusewicz (Juszewicz, Jussewicz) Antoni 284, 297, 345, 374, 376
– mostowniczyz kow. 403
- Jusewicz (Juszewicz) Maciej 75, 88
- Jusewicz Dyrmont Maciej, mostowniczy kow. 137, 161, 215, 224
- Jusewicz O.K. 508, 510
- Jusewicz (Juszewicz) Onufry 283
– rotmistrz trocki 329, 339, 374, 376
- Jusudowicz (prawdop. Jasudowicz) Dominik 401, 426
- Jusudowicz (prawdop. Jasudowicz) Jakub 486
- Jusudowicz (prawdop. Jasudowicz) Michał 426
- Jusupović Monika* 7–18, 25, 26
- Juszewicz zob. Jusewicz
- Juszkiewicz (Juzkiewicz, prawdop. Tuszkiewicz) Adam 289, 318, 323, 366, 371, 464, 478, 479, 488
– porucznik kow. 452
- Juszkiewicz (Juszkiewicz, prawdop. Tuszkiewicz) Antoni 367, 372, 387, 422, 465
- Juszkiewicz Bohdan (Bogdan) z Olgimunta, sędzic ziem. kow. 42, 51, 58, 70, 71, 74, 75, 84, 85, 87, 94, 96
- Juszkiewicz Bogusław z Olgimunta, starosta manajewski 67, 73–75
- Juszkiewicz Chryzostom (Krezostom) 99, 289, 484, 488, klucznik kow. 116, 161, 165, 168, 234, 235, 237, 260, 321, 371, 402, 429, 465, 487, 515
- Juszkiewicz Ignacy 488
- Juszkiewicz Lzydor, cześnik słon. 364
- Juszkiewicz (prawdop. Tuszkiewicz) Jan 260
- Juszkiewicz (prawdop. Tuszkiewicz) Jerzy 464
- Juszkiewicz Józef 289, 318, 323, 367, 370
– klucznikowicz kow. 371, 403, klucznik kow. 455, 458, 487, 492, 496, 497, 499, 500, 501, 504
- Juszkiewicz Karol 67
– sędzic ziem. kow. 98, 106
- Juszkiewicz Kasper 464, 488
- Juszkiewicz (prawdop. Tuszkiewicz) Kazimierz 325, 465
- Juszkiewicz (Juszkiewicz) Konstanty 236
- Juszkiewicz Leon 75
- Juszkiewicz (Juszkiewicz) Maciej 402, 464, 466, 488
- Juszkiewicz (Juzkiewicz, prawdop. Tuszkiewicz) Michał 161, 235, 260, 261, 289, 318, 323, 366, 371, 464, 488
- Juszkiewicz Mikołaj 235, 259, 366, 371, 418, 423, 431, 478, 479
- Juszkiewicz Mikołaj stary 371
- Juszkiewicz Piotr 366, 371, 416, 420
- Juszkiewicz Rafał 373
- Juszkiewicz Samuel 166, 215
– starosta manajewski, towarzysz petyhorski 161, 180, 181
– rotmistrz kow. 242
- Juszkiewicz (prawdop. Tuszkiewicz) Stanisław 403
- Juszkiewicz (prawdop. Tuszkiewicz) Szymon 259, 261, 283, 297, 318, 371
- Juszkiewicz Tomasz 413
- Juszkiewicz Wiktory 464
- Jutkiewicz (prawdop. Jodkiewicz) Ignacy 373
- Juzkiewicz zob. Juszkiewicz
- Kaczan Bałtromiej 401
- Kaczan Maciej 401
- Kaczanowski Ksawery, starosta powierzchniński 163
- Kaczkowski Kazimierz 416
- Kaczubowski Józef 461
- Kaczyński Jan 400
- Kaczyński Mikołaj 400
- Kaczyński Wincenty 459
- Kagiel (Kogiel, prawdop. Kugiel) Jan 282, 296, 364
- Kagiel (Kogiel, prawdop. Kagier) Tadeusz 364, 396, 421
- Kagiel (prawdop. Kongiel) Wincenty 396, 474
- Kagier (prawdop. Kagiel) Tadeusz 414
- Kago Wincenty 414, 421
- Kakiewicz Antoni 421
- Kalendo Mateusz 484

- Kalenkiewiczówna Anna* 15, 16
Kalinka Walerian 5
 Kalinowski Franciszek 397
 Kalinowski Józef, rotmistrz smoleński 390, 391, 398
 – rotm. trocki 394
Kamiński Andrzej 6
 Kamiński Antoni 516
 Kamiński Franciszek 413, 419
 Kamiński (Kamiński, prawdopodobnie Kamiński) Kazimierz 67
 Kamiński (prawdopodobnie Kamiński) Michał 461
 Kamiński Antoni 321, 366, 431
 – starosta bobtelski 260
 – rotm. kow. 287
 Kamiński Ignacy 321, 366, 435
 Kamiński Jan 237, 474
 Kamiński Józef 398, 402, 435, 460, 466, 483, 488
 Kamiński (prawdopodobnie Kamiński) Kazimierz 43
 Kamiński Mateusz 364
 Kamiński (prawdopodobnie Kamiński) Michał 366, 471, 486
 Kamiński Piotr 261
 Kamiński Samuel 73
 Kamiński Stanisław 363
 Kamiński Wojciech 367
 Kaniewski Rafał 288, 402
 Kantymir Terpiłowski zob. Terpiłowski Kantymir
 Karałowicz (prawdopodobnie Karłowicz) Adam 417
 Karasiewicz Tokarzewski zob. Tokarzewski Karasiewicz
 Karaś, cześnik liwski 233, 175
 Karchutowski Jan 364
 Karcz Józef 405
 Karczewski M. 332
 Karczewski Wawrzyniec 363
 Karłowicz Bartłomiej 415
 Karłowski Stanisław 417
 Karnicki Jan, podstoli inflancki, sekretarz kancelarii koronnej 320
 Karnty Marcin miecz. smoleński 282
 Karol Krystian (Chrystian) Wettyn, książę kurlandzki 11, 12, 136, 157
 Karpiłowski Marcin 78
 Karpiński Gutowski zob. Gutowski Karpiński
 Karpowicz Alojzy 394
 Karpowicz Antoni 395
 Karpowicz Karol 363
 Karpowicz Kazimierz 395
 Karpowicz Mikołaj 471
 Karwiński Michał 493
 Karwowski Antoni 362, 470, 474
 – rotm. kow. 361
 Karwowski Józef 362, 474
 Karwowski Józef 85
 Karwowski Leon 85
 Karwowski Piotr 114, 539
 Karzewski (prawdopodobnie Kaszewski) Leon 67
 Kasewski zob. Kaszewski
 Kasłowicz (prawdopodobnie Karłowicz) Samon 427
 Kasperowicz Józef 307, 310, 314
 Kasperowicz (Kasparowicz) Michał 485, 488, 492
 Kasperowicz Mikołaj 465
 Kaszewski Antoni 400
 Kaszewski (Kasewski) Franciszek 372, 479, 480
 Kaszewski Jan 282, 296, 331, 340, 416, 443
 Kaszewski (Kasewski) Kazimierz 296, 331, 340, 372, 443, 479, 480
 Kaszewski Stanisław 331, 340
 Katarzyna II imperatorowa rosyjska 12, 149, 169, 171, 214, 218, 220, 253, 516, 517
 Katon 123, 133
 Kawecki Franciszek 322
 Kawecki Jan 322, 325
 Kazimierz 418
 Kazimierz Józef k.p. 67
 Kazimierz z Sorgian 472
 Kazimierz, kom. kow. 497
 Kazimierz, król 175
Kempa Tomasz 7
 Kiekiebusz 51
 Kielbsz Michał 74
 Kielczewski Jan 308, 385, 395
 Kielczewski Jerzy 326
 Kielczewski Józef 163, 308, 311
 Kielczewski Michał 163, 216, 308, 535
 Kielczewski Rafał 75
 Kierdziewicz Antoni 261
 Kierklewski zob. Kirklewski
 Kiernosicki (prawdopodobnie Kiernożycki) Jan 415
 Kiernosicki (prawdopodobnie Kiersnicki) Stanisław, por. kow. 414
 Kiernowicki (prawdopodobnie Kiernożycki) Michał 385
 Kiernożycki Jakub 363
 Kiernożycki (prawdopodobnie Kiernosicki) Jan 417, 422, 423
 Kiernożycki Maciej 468
 Kiernożycki (Kirnożicki, prawdopodobnie Kiernowicki) Michał 363, 364, 385, 396, 413, 419, 468
 Kiersnicki (prawdopodobnie Kiernosicki) Adam 395

- Kiersnicki (prawdop. Kiernosicki) Stanisław, por. kow. 421
- Kiersnowski Antoni 404, 426
- Kiersnowski Felicjan 362, 385, 395
- Kiersnowski Ignacy 363
- Kiersnowski Jakub 368
- Kiersnowski Jerzy 362
- Kiersnowski Marcin 426, 443
- Kiersnowski Tomasz 308, 310, 315, 362, 395, 417, 420
- Kiewlicz Jerzy 413, 419, 474
- Kiewlicz Józef 490, 468
- Kiewlicz Marcin 426
- Kijna (prawdop. Kijuć) Stanisław 75
- Kijuć (prawdop. Kijna) Stanisław 106, 114
- Kiklewski (prawdop. Kirklewski) Maciej 430
- Kikowicz (prawdop. Klikowicz) Andrzej 261
- Kilczewski (prawdop. Kiłczewski) Jerzy 325
- Kiłczewski Jan 384
- Kiłczewski Józef 315
- Kimont Bartłomiej 487
- Kimont Dominik 310
- Kimont (Kimentt, Kimontt) Jan 289, 461, 465, 483, 487
– por. kow. 460
- Kimont (Kimątt) Jerzy 465, 488
- Kimont Kasper 404
- Kimont (Kimontt) Mateusz 283, 308, 366, 401, 426, 435, 460, 464, 483, 487
- Kimont Michał 289, 322, 323
- Kimont (Kimąt) Piotr 322, 323, 465, 487
- Kirbut Adam 325, 460
- Kirbutt Jan 483
- Kirklewski Franciszek 261, 283, 296, 297, 306, 310, 314
- Kirklewski (Kierklewski) Jan 215, 225, 384, 398
– komor. kow. 414, 421
- Kirklewski (Kierklewski) Józef 236, 288, 289, 318, 384, 396, 400, 414, 421, 429, 430, 460, 463, 486
- Kirklewski (Kierklewski, prawdop. Kilkewski) Maciej 236, 288, 318, 377, 401, 429, 437, 460, 486
- Kirklewski Marcin 288, 289, 326, 430
- Kirklewski Michał Ludwik Tadeusz 163
- Kirklewski (Kierklewski) Tadeusz 398
- Kirnozicki zob. Kiernożycki
- Kisarzewski Antoni, chorążyc woj. smoleń-
skiego 73
- Kisarzewski Dominik, skarbnik smoleński 48
- Kisarzewski Józefat, krajczy smoleński 213
- Kisnowski Antoni 326
- Kitowicz Jan rotm. 325
- Kiwnowski Mateusz 469
- Kizuc Stanisław 73
- Klanowski Maciej 385
- Kleczkowski (prawdop. Kluczowski) Jan 363
- Kleczkowski Józef 363
- Kleczkowski (Klaczkowski) Tomasz 363, 460, 465, 483, 487
- Klemens XIII, papież 159
- Klemętowicz Józef 402
- Klepacki Jan 162
- Klepacki Jerzy 237, 371, 401, 437
- Klepacki (Klepecki) Józef 288, 291, 308, 366, 371, 401, 417, 423, 430, 437, 469
- Klidzia Adam 321, 385
– towarzysz husarski 323
- Klidzia (Klidzio) Aleksander 364, 384, 397
- Klidzia (prawdop. Klidzieł) Andrzej 163, 332, 342
- Klidzia Antoni 385, 414, 421, 463, 473, 474
- Klidzia Bohdan Marcin 225
- Klidzia Florian 474
- Klidzia Franciszek 330, 339, 370
- Klidzia Ignacy 332, 342, 363, 364, 414, 417, 420, 421, 463, 473
- Klidzia Jakub 282, 296, 330, 332, 339, 342, 364, 370, 417, 420
- Klidzia Jan 282, 296, 370, 473, 479
- Klidzia Józef 225, 462
– por. J.K.M. 363, 365
- Klidzia Kazimierz 163, 364, 414, 421
- Klidzia Marcin 535
- Klidzia Mateusz 163, 215
- Klidzia Michał 363
- Klidzia Onufry 281, 284, 295
- Klidzia Wincenty 474
- Klidzia Wojciech 163, 328, 338
- Klidzia Zygmunt 106
- Klidzieł (prawdop. Klidzia) Andrzej 537
- Klikowicz (prawdop. Kikowicz) Jerzy 297
- Klikowicz, superintendent komory spławnej
jurborskiej 438
- Klimantowicz Antoni 259
- Klimaszewicz Józef 403, 428
- Klimkiewicz Dominik 403
- Klimkiewicz Jerzy 259, 283, 307, 310
- Klimowicz Józef 404
- Klimowicz (Klinowicz) Michał 473, 474, 478

- Klinowicz Marcin 468
 Kliński Bartłomiej 289
 Klismunt Józef 71
 Klistowicz Jan 329, 342
 Klokman (Klockman) Jan 460, 483
 Klonowicz Maciej 385
 Klonowski Antoni 363
 Klonowski (Kłonowski) Maciej 363, 414, 420
 Klott Jan, ekonom rudnicki 151
 Kluczkowski (Kłuczkowski, prawdop. Kleczkowski) Jan 288, 330, 340
 Kluczkowski Michał 260
Kluczycki Franciszek 5, 25, 32, 217, 227, 319
 Kłokocki Hieronim 269
 Kłonowski zob. Klonowski
 Kłosowski Jakub 361, 362, 364
 Kluczkowski zob. Kluczkowski
 Kochański Józef 306, 307, 310, 311, 314, 315, 331, 340, 385
 Kochański z Gorska Antoni Józef 236, 282, 296, 416
 Kochański Łapiński Antoni Józef, podstolic kow. 164
 Kochiec Antoni, rotm. brasławski 364
 Kocian Ignacy 378
 Kocian Maciej 378
 Kocięł Józef 534
 Kocięł (Kocioł) Dominik, podczaszyc mściślawski 257
 Kocięł (Kocioł) Kazimierz, podskarbi wielki i pisarz ziemski W.Ks.L. 173
 – podczaszyc mściślawski 257
 Kocięł Tadeusz, starosta markowski 173
 Kocięł (Kocioł) Wiktory, podczaszyc mściślawski 257
 Kocpański Józef 420
 Koczan (prawdop. Kuczana) Antoni 400, 429, 436
 Koczan Bartłomiej 324, 378, 459, 485, 492
 Koczan Ignacy 378, 427, 478
 Koczan Jan 324, 366, 478
 Koczan Józef 366, 378
 Koczan Maciej 368, 378, 470, 472, 476–478, 480
 Koczański z Graszka Józefat 397
 Kogiel zob. Kagiel
 Kognowicki Adam 234, 235, 238, 258, 322
 – strażn. kow. 435
 – rotmistrz kow. 459, 482
 Kognowicki Franciszek, stażnikowicz starodubowski (kowieński) 235, 251
 – komornik kow. 281, 284, 295, 302, 305, 309, 313
 Kognowicki Jan, strażnik starodubowski 99, 113, 115
 Kognowicki Józef 497, rotmistrz kow. 435, 499–502, 504
 Kognowicki Wiktory 295
 – strażn. starodubowski 366
 Kohnert Andrzej 172
 Kohnert Dorota 172
 Kohnert Elżbieta 172
 Koiałowicz zob. Kojałowicz
 Koiałański (Koiolański) zob. Kojałański
 Kojałański (Koiolański, Kojolański, Kujalański) Benedykt 261, 282, 296, 322 326, 369, 377, 378, 400, 472, 474, 476, 478
 Kojałański (Kojalański) Ignacy 309, 314
 Kojałański (Koiolański) Jan 400, 478
 Kojałański (Koiolański, Koiolański) Józef 460, 483
 Kojałański (Koiolański, Koiolański, Kujalański) Mateusz 401, 435, 483
 Kojałański (prawdop. Koyalański, prawdop. Kuyalański) Piotr 483
 Kojałański (Koiolański, Koiolański) Tadeusz 465, 487
 Kojałowicz Bartłomiej 306
 Kojałowicz (Koialowicz) Onufry 376
 Kojałowski Ignacy 306
 Kojolański zob. Kojałański
 Kolasieński (Kolesieński) Adam 281, 285
 Kolczycki (prawdop. Kulczycki) Benedykt 392
 Kolęda Mateusz 463
 Kolb Samuel, komornik upicki 533
Kołodziej Robert 5, 6
 Kołoiński zob. Kojałański
 Komarzewski Jan Baptysta, generał 381
 Komorowski Adam Ignacy, prymas 113
 Komorski Wincenty 470
 Komorski Wojciech 417, 420, 470
 Koncewicz Ignacy 363
 Kondracki (Kontracki) Antoni 465, 487
 Kondracki Franciszek 322, 323, 325
 Kondracki Tomasz 322, 325, 465, 487
 Kondratowicz Jan 289
 Kondratowski Antoni 116
 Kongiel (prawdop. Kagiel) Wincenty 463
 Kongit Antoni 259
 Koniuszewski Antoni 109
 Koniuszewski Dominik 479

- Koniuszewski Józef 282, 296
 Koniuszewski Konstanty 109
 Koniuszewski Konstanty 479
 Kononowicz Stefan 443
 Konopacki Ignacy 403
 Konopacki Józef 403
Konopczyński Władysław 5, 11, 13, 14, 84
 Konopka Grzegorz 285
 Konotacki Józef 403
 Konstantynowicz Ignacy 373
 Konstantynowicz Jan 263, 363
 Konstantynowicz Maciej 163, 535
 Konstantynowicz Michał 163, 263, 281, 284, 295, 328, 338, 363, 373, 385, 395, 414, 421
 Kontimur Jan Terpiłowski 282
 Kontoft zob. Kontowt
 Kontowski Krzysztof 488
 Kontowt (Kontoft, Kontowt) Józef 326, budowniczy żmudzki 392, 394, 396, 426
 Kontowt Krzysztof 464
 Kontowt Ludwik 429
 Kontracki zob. Kondracki
 Kontrym Antoni 71
 Kończa 112
 Kończa Adam 75, 99
 – stolnikowicz kow. 74
 – starosta gro.t.113
 Kończa Franciszek 283, 297, 399, 459, 482
 Kończa (Kończar) Józef 74, 75, 99, 160, 321, 367
 – stolnikowicz (starosta, strażnik) wilkomierski 74, 179, 180–184, 186, skarbnik kow. 188, 192, 193, 195, 196, 204, 215, 224, 226, 233–235, 238, 257, 265, 281, 284, 295, 327, 337, 347–351, 374, 375
 – strażnik trocki 75
 – chorąży husarski 389
 Kończa Leon 370
 – podczaszyc wiłomierski 321, 452
 Kończa Medard 370, skarbnikowicz kow. 281, 285, 295, 328, 445, 447, 467, 468, 500, rotm. kow. 497, sędzia graniczny kow. 499, 502, 504
 Kopański Michał, cześnik smoleński 536, 537
 Kopicki Józef 164
 Kopko Ignacy 363
 Kopko Walenty 363
 Koplewski ze Skarbków (Korpków) Andrzej 67
 Koplewski ze Skarbków (Karpków) Antoni 108
 – skarbnik wołodzmierski 266, 281, 284, 295, 361
 Koplewski Dominik 43, 52, 70, 75
 – podstoli włodziemierski 162
 Koplewski Franciszek, skarbnikowicz włodziemierski 385, 387, 390, 391
 Koplewski Ignacy 402
 Koplewski Jan z Skarbków (Karbków) 67, podstoli smoleński 58, koniuszy kow. 43, 52, 70–72, 74, 75, 86, 88, 96, 99, 105, 107, 110
 Koplewski Jerzy 67
 Koplewski Józef 366, 402, 435
 Koplewski ze Skarbków (Skarbka) Michał 226, 516
 – koniuszyc kow. 162, 167, 224
 Koplewski Salamon Jan 366
 Koplewski Salomon 88, 402
 – skarb. włodziemierski 257
 Koplewski Stanisław 386, 396, 397
 – skarbnikowicz włodziemierski 390, 394
 Kopsz Ożegalski zob. Ożegalski Kopsz
 Kopycki Mikołaj 164
 Korałowicz (prawdop. Kojalowicz) Adam 423
 Korczan Szpakowski zob. Szpakowski Korczan
 Korczyński Franciszek 427
 Korczyński Józef 427
 Koreywich (Korewicz) Paweł 466, 488
 Koreywo (Korewa, Korewo) Adam 67, 288, 290, 326, 368, 377, 430, 437, 477–480
 Koreywo (Korewa, Korewo) z Dębna (Dembna) Aleksander, sędzic gr. kow. 305, 309, 313, regent ziem. kow. 360, 361, 445, 447, 452, 467, 502
 Koreywo (Korewo, Koreywa, Korewa, Kureywo) Antoni 263, 288, 291, 305, 309, 313, 322, 323, 330, 331, 340, 341, 366, 401, 404, 418, 424, 426, 443, 469
 – podczaszyc inflancki 160, 274, podczaszy inflancki, rotmistrz kow. 290, 302, 317, 321, 358, 361
 Koreywo (Korewa, Korewo, Koreywa) Florian 288, 366, 372, 385, 404, 460, 483
 Koreywo (Korewa) Ignacy 288, 291
 Koreywo (Koreywa, Korewa, Kureywo) Jakub 308, 330–332, 340, 341, 366, 401, 426
 Koreywo (Koreywa, Korewa) Jerzy 261, 288, 290, 330, 341, 372, 418, 424, 469
 Koreywo (Korewa) z Dębna (Dembna) Justyn, sędzic gr. kow. 361
 Koreywo (Koreywa, Korewo, Korewa) Józef 365, 366, 401, 426, 435
 – starosta rakiski 532
 Koreywo (Koreywa, Korewa) Ludwik 263, 515

- starościc jurborski 313
- starosta jurborski 160, 305, 308, 313
- sędzia gr. kow. 271, 345, 347–351, 357
- Koreywo (Korewo, Koreywa, Korewa, Kureywo)
 - Maciej 330, 331, 340, 341, 371, 418, 424, 443, 460, 466, 483, 488
- Koreywo (Koreywa, Korewa) Stanisław 288, 366, 401, 418, 424, 426, 428
- Koreywo Stanisław 67
- Koreywo (Korewa, Koreywa) Tadeusz 260, 288, 291, 418, 424
- Koreywo Tomasz 459
- Koreywo Władysław 368
- Korff (Korf) Dominik 394, 398
 - chorążyc kow. 363
- Korff Fryderyk 368, 398
- Korff (Korf) Jan 67, 68, 74, 75, 96, 105, 137
 - chorążyc kow. 87, 99, 115
 - strażnik kow. 192, 245, 246
- Korff Jan Władysław, chorążyc kow. 67, 68
- Korf Jerzy 370
- Korff (Korf) Maciej 67, 74, 75
 - chorążyc kow. 87, 98, 106
- Korff Piotr 257
- Korff (Korf) Tadeusz, 360, 363
 - chorążyc kow. 384, 394, 398, 411
- Korff (Korf) Tomasz 67, 68, 73, 137
 - chorążyc kow. 98
- Korgoft zob. Korgowd
- Korgowd (Korgowt, Korgowtt, Korkowt) Adam
 - 261, 288, 321, 326, 326, 345, 402, 405, 425, 436, 448, 459, 509
 - rotm. kow. 507
- Korgowd (Korgowt) Aleksander 459, 508, 510
- Korgowd (Korgowt) Aleksander 99
- Korgowd (Korgow, Korgowt, Korgowtt) Antoni
 - 258, 365, 402, 417, 423, 427, 431, 436, 478, 479
 - porucznik kow. 444, 459, 508, 510
- Korgowd (Korgowt) Barnaba 459
- Korgowd (Korgowt) Bernard 402
- Korgowd (Korgoft) Dominik 369, 370, 392, 395, 402, 417, 427, 431, 463
- Korgowd (Korgowt) Jerzy 259, 288, 321, 323, 326, 402
- Korgowd (Korgowt) Józef 402
- Korgowd Michał 435
- Korgowd (Korgoft) Tadeusz 369
- Korgowd (Korgowt) Tomasz 258, 392, 396, 402, 508, 510
- Korkoz (Korkos) Adam 332, 342
- Korkoz (Korkos) Antoni 163, 364, 365, 373, 386, 414, 421, 481
- Korkoz Benedykt 413, 419
- Korkoz (Korkos) Bernard 373, 415, 422
- Korkoz Jakub 324
- Korkoz (Korkos, Korkosz) Kazimierz 163, 263, 289, 324, 329, 330, 339, 363, 373, 481
- Korkoz Mateusz 297
- Korkoz Nikodem 85
- Korkoz Piotr 395
- Korkoz Samuel 44
- Korkoz Samuel Antoni, łowczy lidzki 52
- Korkoz Tadeusz 415, 422
- Korkoz (Korkos, Korkosz) Tomasz 215, 332, 342, 479
- Korkoz Wojciech 308, 310, 315, 362
- Kornatowicz Michał 396
- Kornida Piotr 395
- Korsak Aleksander, skarbnik orszański 174, 208
- Korsak Sonicz Wincenty 534
- Kortarski Józef 285
- Korycki Mikołaj, por. kow. 361
- Koryzna Mateusz 362, 470, 471, 474
- Korzeniewski Józef, rotmistrz 534
- Korzeniewski Paweł 161
- Korzeniewski Tadeusz 413, 419
- Kosarzewski Rafał, horodniczy smoleński 92
- Kosczyz zob. Koszczyz
- Kosozzo Ożegalski zob. Ożegalski
- Kosowski Ignacy 96
- Kosowski Ignacy Tadeusz 96
- Kosowski Józef 96
- Kosakowscy, rodzina 14, 18, 383, 393, 529
- Kosakowski (Kosakowski) Adam (prawdop. Antoni), strażnik kow. Adam (prawdop. Antoni) strażnik kow. 165
- Kosakowski (Kosakowski) Korwin Antoni 351, 409, budwoniczy kow. 119, strażnik kow. 128, 135, 137, 160, 179, 182–186, pisarz ziem. kow. 180, 188–193, 195, 196, 204, 212, 213, 215, 222, 224–226, 233, 256, 257, 279, 287, 292, 293, 300, 301, 303, 317, 318, 333, 320, 345, 346, 348–350, 514, 515, chorąży kow. 357, 359, 373, 375, 388, 393, 399, 405, 434, 438, 440–442, 524, kasztelan inflancki 457, 458, 482, 491
- Kosakowski Dominik 389, 399
- Kosakowski Korwin Dominik, strażnik kow. 51, podstarości kow. 43, 54, 58–60, 67–76, 85

- Kossakowski Feliks, szambelan J.K.M. 511
 Kossakowski Korwin Ignacy 85
 Kossakowski Korwin Ignacy 375, chorąży wojsk litewski 255, 256, 303, podczaszy kow. 347–351, 374
 Kossakowski Korwin Jakub, podstoli kow. 321, 344, 346, 348–352, 357
 Kossakowski Jan 67
 Kossakowski Korwin Józef 16, podczaszy kow. 116, 128, 135–137, biskup inflancki 15, 405, 406–408
 Kossakowski Korwin Józef Ignacy 18, 389, 403, 409, szambelan J.K.M. 374, 376, 389, 399, 525, podczaszy kow. 447, 452, 455–458, 482, 491, 496, 502, 510
 – sędzic gr. kow. 97, 257
 Kossakowski Korwin Michał, chorążyc kow. 440–442, chorąży kow. 447, 451, 455–457, 481, 491, podkomorzy kow. 17, 458, 496, 500, 502, 503, 505–507, 510, 512
 Kossakowski Korwin Michał, 128, 165, 388, 399, 409, sędzic ziem. kow. 98, chorąży petyhorski 115, 119, 126, 127, 136, 137, podstoli kow. 139, 178–186, pisarz skarbowy litewski 189–191, 196, 224, 256, 321, 345, 515, kasztelan witebski 374, 375, 405, wojewoda witebski 457, 458, 482, 491
 – podstarości kow., porucznik petyhorski 160
 Kossakowski Michał (prawdop. Antoni), strażnik kow. 167
 Kossakowski Korwin Stanisław Kazimierz, łowczy kow. 48
 Kossakowski Korwin Szymon 12, 13, 344, sędzic 136, podczaszy kow. 179–186, 188, 195, 203, 204, 213, 215, 256, 257, 265, 270, 351, 352, 521
 Kossakowski Tadeusz 538
 Kossobucki Józef 59
 Kossowscy, rodzina 37
 Koszyczycowie zob. Koszyczycowie
 Kostra Antoni 538
 Kostrowski Józef 472
 Kostrowski Stefan 477, 478
 Kostrzewski Dyzmas 471
 Kostrzewski Tadeusz 471
 Koszycz (Kosczyc) Michał, pisarz ziem. wileński 78, 103
 Koszyczycowie (Kosszycowie), rodzina 78, 269
Kościakowski Stanisław 12–15
 Kościeszka Gołaszewski zob. Gołaszewski Kościeszka
 Kotkowski Antoni 161
 Kotkowski Ignacy 331, 340
 Kotowicz Eustachy, biskup smoleński 55
 Kotymier Terpiłowski zob. Terpiłowski
 Kowalewski Adam 400
 Kowalewski Antoni 481
 Kowalewski Jerzy 322, 400, 401
 Kowalewski z Orłowskich Jerzy 326
 Kowalewski Maciej 296
 Kowalewski Marcin 236, 282, 285, 296, 307, 331, 340, 362, 397
 Kowalewski Mateusz 400, 437
 Kowalewski Tadeusz 282, 285, 295, 362, 397
 Kownacki Onufry, cześnik żmudzki 85, 536
 Kowzan Andrzej 372
 Koyalański zob. Kojalański
 Kozaczyński Józef 216
 Kozakiewicz Andrzej 366
 Kozakiewicz Franciszek 259, 364, 386, 395, 396, 414, 421, 463
 Kozakiewicz (Kozukiewicz) Jan 260, 261, 371, 400, 428, 437, 461, 465, 486, 487, 493
 Kozakiewicz Jerzy 465
 Kozakiewicz Józef 216, 386, 395, 396, 414, 421, 460, 462, 463, 485, 492
 Kozakiewicz Karol 366
 Kozakiewicz Michał 288, 289, 401, 460, 465, 483, 487
 Kozakiewicz Mikołaj 371
 Kozakiewicz Tomasz 259, 288, 303, 322, 323, 370–372, 385, 386, 461, 462, 486, 493
 Kozakiewicz Wiktory 261
 Kozakowski Adam Józef, 17, 179, 181, 182, 184, 186, 240, starosta szyneliski 225, 226, sędzia ziem. kow. 228, 229, 232, 240, 242, 244, 246, 251, 253, 257, 265, 270, 273, 275, 281, 284, 292, 294, 295, 301, 305, 308, 313, 327, 337, 345, 346, 348–352, 356, 357, 380, 384, 390, 391, 394, 413, 419, 434, 440–442, 445, 447, 451, 453, 455, 467, 489, 491, 496, 498, 500–503, 505, 507, 532
 Kozakowski Adam, rotmistrz kow. 274, 257, 376, 386, 387, 414, 420, 425, 435, 467
 Kozakowski Andrzej 237, 257, 378
 Kozakowski Antoni 436, 478
 – chorąży wojsk litewskich 266, 361, 414, 420, 467, 480, 489, 508, 510
 Kozakowski (prawdop. Kossakowski) Antoni, strażnik kow. 180
 Kozakowski Franciszek, skarb. lid. 473, 479, 480

- Kozakowski Ignacy, chorąży wojsk W.Ks.L. 467, 489
- Kozakowski Józef, rotm. kow. 445–447, 475, 477, 480
- Kozakowski Michał 425, 481
- Kozakowski Michał, regent ziem. kow. 251, 257, 274, 302 rotmistrz. kow. 281, 284, 295, sędzia gr. kow., starosta szyneliski 305, 308, 313, 327, 337, 345, 346, 348–352, 356, 357, 360, 380, 384, 390, 391, 394, 411, 412, 435, 440, 445, 447, 455, 466, 467, 489, 497, 498, 500, 503, 504, 507, 509, 511, 532–534
- Kozakowski (prawdop. Kossakowski) Michał pisarz skarbowy, podstoli kow. 257
- Kozakowski Tadeusz 481
- Kozakowski Wiktory 307, 310, 314, 378, 477, 480
- Kozieł (Kozieł) 66
- Kozieł Józef 200
- Kozieł Poklewski Kazimierz, cześn. woj. polockiego 472
- Kozierowski Dołęga Adam, rotmistrz smoleński 425, 426, 452, 456, 467, 472, 489
- Kozierowski Dołęga Antoni Kazimierz, starosta broszkowski 140, 165, 167, 234, 513
- Kozierowski Dołęga Józef, sędzia ziem. preński 507, 509
– starosta rosikowski 513
- Kozierowski Wiktoryn Karol koniuszy smoleński 52, 58, 73, 74, 513
- Kozłowski Florian 461
- Kozłowski Marcin 373
- Kozłowski Stanisław 461, 485, 492
- Kozłowski Szymon 288, 291
- Kozukiewicz zob. Kozakiewicz
- Kożuchowski Franciszek, cześnik kaliski 520
- Krajewski Tadeusz 413, 419
- Krakowski Antoni 285
- Krapki Jan 386
- Krapki (prawdop. Krupski) Stanisław 463
- Krasowski (Krasowski, Krasoski, Kresowski) prawdop. Kraszawski Jan 259, 283, 297, 306, 309, 314, 377, 400, 427
- Krassowski Michał 259
- Kraszawski (prawdop. Krassowski) Jan 369
- Kraushar Aleksander* 13
- Kresowski zob. Krassowski
- Krewniewicz Mateusz 73
- Kriegseisen Wojciech* 6, 18, 31
- Kroklewski (prawdop. Krokliński) Maciej 483
- Krokliński (prawdop. Kroklewski) Józef 483
- Kropiwnicki Dominik 462
- Kropiwnicki Jakub 331, 341
- Kropiwnicki Piotr 322
- Królikowski Bohdan* 8
- Królikowski Michał 396, 481
- Krukowski Antoni 282, 285
- Krukowski Franciszek 324
- Krukowski Jan 404
- Krukowski Józef 404
- Krukowski Kazimierz 261, 321, 404
- Krukowski Mateusz 404
- Krukowski Stanisław 404
- Krukowski Tadeusz 289, 404
- Krupicki Michał, por. 161
- Krupowicz Antoni 362, 385, 417, 420, 473
- Krupowicz Karol 396, 473
- Krupowicz Kazimierz 362, 385, 417, 420, 473
- Krupowicz Tomasz 362, 385, 395
- Krupski Jan 364, 396, 398, 414, 421, 473
- Krupski Kajetan 364, 414, 417, 420, 421
- Krutulski Franciszek 85
- Krycki Józef 304
- Krymonicz z Krymow Jakub 405
- Krypcewicz (Krzypczewicz) Daniel 418, 423
- Krypcewicz (prawdop. Krypowicz) Józef 258
- Krypcewicz (prawdop. Krypowicz) Maciej 371
- Krypcewicz Piotr 371, 418, 423
- Krypowicz (prawdop. Krypcewicz) Józef 368
- Krypowicz (prawdop. Krypcewicz) Maciej 474
- Krzczonowicz zob. Chrzczonowicz
- Krzewkoski (prawdop. Krzywkowski) 67
- Krzonowicz (prawdop. Chrzczonowicz) Szymon 378
- Krzyczewski Andrzej 414, 420, 421
- Krzykowski zob. Krzywkowski
- Krzypcewicz zob. Krypcewicz
- Krzywicki Andrzej 289
- Krzywicki Antoni 308, 310, 404
- Krzywicki Dominik 322, 438, 460, 464, 466, 483, 487, 488
- Krzywkowski (prawdop. Krzewkoski) 68, 71, 105
- Krzywkowski Antoni, cześnikowicz chełtyński 513
- Krzywkowski Barnaba 59, starosta rzeczowski 48
- Krzywkowski Izidor 87, 99, 106, 119, 126
– strażnikowicz kow. 67
- Krzywkowski (Krzykowski) Jan, oboźnic grodzieński 252
- Krzywobłocki Alojzy, rotmistrz kow. 384

- Krzywobłocki Maciej, sędzia gr. kow. 455, 466, 467, 491
- Krzywobłocki Michał 71, 72, 74
- Krzyżanowski Benedykt 398
- Krzyżanowski Franciszek 370, 413, 419
- Krzyżanowski Ignacy 372
- Krzyżanowski Jakub 165, 236, 288, 291, 304, 318, 321, 371, 400
- Krzyżanowski Jan 261, 398
- Krzyżanowski Ludwik 373
- Krzyżanowski Mateusz 386, 398
- Kuczán (prawdop. Koczán) z Skrypc Antoni 468
- Kuczewski Ignacy 443, 473, 481
– rotmistrz trocki 390–392, 396, 415, 422
- Kuczewski Wincenty 390, 392
- Kuczyński Jerzy 428
- Kuczyński Józef 329, 339
- Kuczyński Mikołaj 428
- Kuczyński (prawdop. Guczyński) Wincenty 493
- Kuczowski (prawdop. Kuczewski) Jan 115
- Kudrewicz Adam 43
- Kudrewicz Andrzej 395
- Kudrewicz (Kudrowicz) Antoni 341, 385, 417, 423, 427, 443, 460, 462, 465, 481, 484, 487
- Kudrewicz Dominik 471, 472, 476
- Kudrewicz Ignacy 127, 288, 308, 311, 326, 329, 338, 366, 370, 414, 420, 468
- Kudrewicz Jakub 105, 109, 161, 216, 236, 260, 288, 308, 311, 325, 370, 372, 401, 404, 437, 460, 483
– cześn. kow. 325
– kom. kow. 430
- Kudrewicz z Paca Jan 236, 308, 311, 315, 341, 385, 468, 472
– star. rakiski, rotmistrz kow. 306, 309, 313, 321, 345, 358, 370, 374, 375, 384, horodniczy kow. 435, 441, 442, 445, 452, 467, 489, 497, 499, 500, 503–505, 507, 509, 511
– dworzaniń skarbowy W.Ks.L. 413, 419
- Kudrewicz Jan drugi 341
- Kudrewicz Jerzy 161, 402, 428
- Kudrewicz Józef 385, 413, 419, 427, 443, 472, 476, 484, 490
- Kudrewicz Kazimierz 68, 215, 236, 385, 417, 423, 443, 462, 465, 481, 484, 487
- Kudrewicz Maciej 295
- Kudrewicz Michał 43, 85, 216, 288, 326, 370, 372, 401, 404, 468, 473, 474, 476, 480
- Kudrewicz Nikodem 460, 483
- Kudrewicz Piotr 262, 402, 428, 429, 484
- Kudrewicz Stanisław 237, 259, 261, 288, 291, 370, 372, 401, 417, 418, 420, 423, 426, 435, 468, 473, 474, 476, 480
- Kudrewicz Szymon (Symon) 162, 164, 216, 236, 283, 297, 308, 311, 315, 341, 363, 366, 385, 416, 417, 423, 427, 429, 472, 477, 479, 480, 484
- Kudrewicz Tadeusz 236, 308, 311, 315, 341, 416
- Kudrewicz Władysław 237
- Kudrowicz zob. Kudrewicz
- Kugiel (prawdop. Kagiel) Jan 164
- Kuiewski Marcin 430
- Kujałański (Kuiąłański) zob. Kojąłański
- Kulbaczewski Jerzy 290
- Kulczycki (prawdop. Kolczycki) Benedykt 396
- Kulesza 113
- Kulesza Antoni 164, 307, 310, 314, 329, 339, 362, 363, 365, 386, 414, 418, 421, 481
- Kulesza Antoni Józef 281, 285, porucznikowicz kow. 295, 361, 363, 380, 384, 390, 394, 467
- Kulesza Dominik 389, 402
- Kulesza Faustyn 467, 481
- Kulesza Jakub 481
- Kulesza Jan 163, 364
- Kulesza Jerzy 114, 116, 127, 263, 263, 481
– rotm. kow. 284, 295, 281, 302, 414, 420, 456, 467, 489
- Kulesza Jerzy Antoni, por. kow. 363, 380, 384, 394, 396, 413, 419
- Kulesza Józef 75, 106, 114, 127, 138, 215, 263, 538, 539
– rotmistrz 163
– podczasy wilkomierski 307, 310, 314
– por. kow. 398, 418, 421
- Kulesza Karol 364, 365, 394, 418, 421, 481
– skarbnik trockiego 384
- Kulesza Łukasz 481
– por. smoleńskiego 418, 421, 467
- Kulesza Mateusz 114, 163
- Kulesza Stanisław 481
- Kuleszyński Adam 285
- Kulikowski Dominik 364
- Kulikowski Jacek 73, 106, 539
- Kulikowski Jacenty 535
- Kulikowski Jan 114, 163, 364, 474
- Kulikowski Jerzy 535
- Kulikowski Kazimierz 114, 368
- Kulikowski Mateusz 114
- Kulikowski Piotr 392, 396
- Kulipowicz Tomasz 363
- Kuliszyński Adam 295

- Kulwaszewski Jan 282
- Kulwieć (Kułwić) Adam 257, 283, 297, 323–325, 329, 332, 339, 368–370, 377, 404, 427, 436, 461, 462, 484
- Kulwieć Andrzej 114
- Kulwieć Andrzej 475
- Kulwieć z Ginwiłła Andrzej, por. J.K.M. 374, 376
- Kulwieć z Ginwiłła (Giłwiłła) Antoni 257, 284, 290, 297, 306, 309, 313, 329, 332, 339, 367, 369, 374, 376, 386, 404, 462, 473, 475, 476, 479–481, 486, 492
- mostowniczyzyc kow. 257, 266
 - rotm. brasławski 365, 396, 414, 421
 - rotm. i namiestnik ziem. kow. 376
 - por. J.K.M. 376
 - por. kow. 429
- Kulwieć z Ginwiłła Bonawentura 442, 457
- porucznik wojsk litewskich 443, dworzanin skarbowy litewski (J.K.M.) 447, 456–458, 482, 492, 499
- Kulwieć Daniel 261
- Kulwieć (Kułwić) Dominik 216, 234, 257, 282–284, 290, 296, 297, 306, 308, 309, 311, 313, 315, 328, 329, 332, 338, 339, 368, 377, 427
- reg. ziem. kow. 448
- Kulwieć Fabian 469
- Kulwieć Felicjan 216, 236, 237, 257, 283, 290, 297, 306, 309, 313, 318, 400, 430, 464, 475, 476, 486, 488, 493
- Kulwieć Franciszek 216
- komornik kow. 234, 235
- Kulwieć Ignacy 260, 373, 376, 404, 459, 462, 473, 485, 493
- Kulwieć z Ginwiłła (Gindwiłów) Jakub 99, 216, 325
- por. kow. 160
- Kulwieć (Kułwić) z Ginwiłła (Gindwiłła) Jan 160, 161, 166, 216, 224, 234, 253, 257, 266, 283, 284, 287–290, 297, 306, 309, 313, 323, 329, 330, 339, 340, 368, 369, 377, 402–404, 427, 429, 471, 472, 485, 493, 507–510
- mostowniczyzyc kow. 242, rotmistrz kow. 257, 329, 339, 378, 429, 436, 462, 484, 507, 509
 - por. kow./s. 374, 376
- Kulwieć Jerzy 99, 257, 261, 284, 297, 325, 329, 332, 339, 366, 368, 370, 377, 404, 429, 436, 461, 485, 493
- Kulwieć z Ginwiłła Józef 161, 237, 251, 257, 261, 266, 288, 290, 303, 306, 309, 313, 314, 317, 322, 324, 329, 339, 345, 359, 366, 374, 376, 377, 392, 396, 399–401, 403, 404, 429, 436, 441, 442, 462, 463, 481, 485
- porucznik kow. 137, 235
 - starosta miednicki 250, 253, 265
 - mostowniczyzyc/mostowniczy kow. 257, 287, 302, 399
 - namiestnik i wiceregent ziem. kow. 273, 274, 287, 321
 - strażnikowicz kow. 302, 318, strukczaszy kow. 445, 447, 455–458, 482, 492, sędzia normalny kow. 499, 504, 500
 - chorąży buławy polnej W.Ks.L. 304, 389
 - chorąży brygady petyhorskiej 429, 436, 448, 456–458, 463, 482, 485, 492
 - starosta peliski, pułkownik 359, 374, 376, szambelan 433
 - rotmistrz kow. 462, 484
- Kulwieć (Kułwić) Kazimierz 114, 236, 257, 260, 285, 295, 306, 310, 314, 322, 330, 340, 361, 363, 367, 392, 396, 427, 443, 459, 463, 468, 469, 472, 485, 492
- por. kow. 395
- Kulwieć z Ginwiłła (Ginwiłło) Kazimierz Antoni 58
- Kulwieć z Ginwiłła (Gindwiłła, Glindzia) Maciej 73, 75, 258, 261, 288, 324
- mostowniczyzyc kow. 429, 436
- Kulwieć Marcin 257, 290, 324
- Kulwieć Mateusz 257, 306, 309, 313, 436
- por. kow. 283
- Kulwieć z Ginwiłła (Ginwiłł) Michał 73, 224, 283, 290, 297, 325, 374–376, 401, 403, 405, 475, 476–478, 479
- mostowniczy kow. 257, 266, 279, 281, 284, 293, 295, 306, 309, 313, 329, 339, 366, 429
- Kulwieć (Kułwić) Nikodem 216, 257, 283, 297, 306, 309, 313, 339, 368, 374, 376, 427, 462, 475, 484
- porucznik kow. 456
- Kulwieć Onufry 329, 339, 429, 507
- mostowniczyzyc kow. 436, 462, 484
 - rotm. kow. 509
- Kulwieć Salomon 260, 284, 297, 313
- Kulwieć Stefan 75, 105, 224, 225, 257, 284, 306, 309, 313, 339
- Kulwieć Szymon (Symon, Simon) 99, 216, 257, 283, 289, 290, 297, 306, 313, 323, 325, 329, 332, 339, 369, 370, 377, 422, 436, 475

- Kulwieć (Kułwieć) Tadeusz 216, 257, 283, 290, 297, 323–325, 329, 339, 368, 369, 404, 427, 436, 459, 461, 485, 492
 Kulwieć Antonowicz Tadeusz 284, 297
 Kulwieć drugi Tadeusz 290
 Kulwieć Tomasz 470
 Kulwieński zob. Kulwiński
 Kulwiński Antoni Jan, cześnik kow. 108
 Kulwiński Felicjan 109
 Kulwiński Jan 106, 261, 377
 Kulwiński Jerzy 259, 289, 308, 311, 315, 372, 443
 Kulwiński Kazimierz, cześnik kow. 43, 44, 52, 58, 59, 68, 71, 73–75, 85, 86, 88, 99, 106, 107, 110, 116, 137, 149, 183, 539
 Kulwiński Stanisław 262, 345
 Kulwiński Stanisław 52
 Kułak Jan 398
 Kułwieć (Kułwić) zob. Kulwieć
 Kundzicz Jan 398
 Kunicki Antoni, starosta małacki 265
 Kunicki Ignacy 369
 – generał 325
 Kunicki Jan 436
 Kunicki Józef rotmistrz kow. 265
 Kunicki Józef z Wielkich Kunic (Koufn), starosta małacki i rotmistrz kow. 116, 160, 166, 167, 224, 226, 237, 242, 251, 257, 345, 250, 269, 321, 323, 374, 376, 425, 516
 Kunicki Karol, starościc małacki 425
 Kunicki Makret St. 425
 Kunicki Symon 325
 Kunicki Stanisław, starosta małacki 126
 Kuniszewski Wincenty 368
 Kupść Józef 389
 Kuremski Stanisław 363
 Kureywo zob. Koreywo
 Kuriowicz Michał 480
 Kurklewski (Kurlowski) Maciej 324, 463
 Kurklewski Tadeusz 384
 Kurowski Michał 413, 419
 Kustra Antoni 537
 Kuszal (Kuszell) Jan 474
 – rotm. brzeski 306, 309, 313
 Kuszal Józef 474
 Kuszelewski Michał 534
 Kuszewski Jan 416, 422
 Kuszewski Kazimierz 365
 Kuszłyko Jakub 425
 Kuszłyko Tadeusz 436
Kutrzeba Stanisław 5, 6
 Kuyłański (prawdop. Kojalański) Piotr 461
 Kuzniecki Antoni 308
 Kwetko Adam 427
 Kwetko (Quetko) Antoni 225, 537, 538
 Kwetko Józef 262
 Kwetko Kazimierz 308, 311, 431
 – r. kow. 468
 Kwetkowski (prawdop. Kwiatkowski) Antoni 311
 Kwiadkowski zob. Kwiatkowski
 Kwiatko Kazimierz 315
 Kwiatkowski (Kwitkowski, prawdop. Kwetkowski) Antoni 308, 315, 330, 340, 373
 Kwiatkowski (Kwiadkowski) Józef 435, 470, 471, 476, 477
 Kwiatkowski Michał 308, 311, 315
 Kwiatkowski Tomasz 373
 Kwiatyński Andrzej 535
 Kwiatyński Jan 74, 75, 114
 Kwiatyński Jerzy 106, 163
 Kwicki Antoni, regent 452
 Kwicki Józef 511
 – regent 499
 Kwitkiewicz Adam 403
 Kwitkowski zob. Kwiatkowski
 Labanowski (Labunowski) zob. Łabunowski
 Labuński zob. Łabuński
 Lachnicki Jerzy 322, 325, 377
 Lachnicki Maciej, porucznik kow. 445
 Lachowicz (prawdop. Lakowicz) Jan 418
 Lachowicz Maciej 398
 Lachowski Antoni 307, 310, 314, 331, 366, 436, 443, 461
 Lachowski Jan 424
 Lachowski Józef 476
 Lachowski Tadeusz 369
 Laczkowski (Lackowski) Kazimierz 160, 161
 Lagierd zob. Langierd
 Lahowicz Antoni 486
 Lakowicz (prawdop. Lachowicz) Jan 339
 – porucznikowicz kow. 329, 339
 Lakowicz Michał 365
 Lakowicz Szymon 339
 Landański (prawdop. Ludański) Jan 259
 Lang (Lank, prawdop. Lango) Antoni 363, 414, 421
 Langierd (Lagierd) Józef 392, 396
 Lango (prawdop. Lang) Antoni 386, 397, 470, 471, 473
 Lango Felicjan 398

- Lango Jan 415
 Lango Tadeusz 362, 386, 397, 470, 471
 Lango Tadeusz drugi 470
 Lank zob. Lang
 Lankowski Justyn, por. wileński 365
 Laskartt Blinstrub zob. Blinstrub
 Laskowski Antoni 386, 403
 Laskowski Jan 52
 Laszczyński (prawdop. Leszczyński) Tadeusz 428
 Laudańscy, rodzina 95
 Laudański Antoni 262, 307, 310, 314, 369, 403, 427, 459, 486, 493
 Laudański (prawdop. Landański) Jan 290, 402, 403, 426
 Laudański Jan, chorąży wiłkomierski 513
 Laudański Jan, jezuita 125, 131, 145, 159
 Laurynowicz (prawdop. Ławrynowicz) Józef 488
 Lawendowski Kazimierz 328, 338
 Lawrynowicz (Lawrynowicz, prawdop. Ławrynowicz) Jan 216, 460
 Lawrynowicz (prawdop. Ławrynowicz) Maciej 460
 Ledryński Jerzy 392
 Ledziński Hilary 396
 Legenza (Legęza) zob. Ligęza
 Legiałowicz Mikołaj 487
 Legienza (Legięysa, Legięza) zob. Ligienza
 Lementowicz Józef 404
 Lendyman zob. Lindeman
 Lengiewicz zob. Lingiewicz
 Lenkiewicz (prawdop. Linkiewicz) Maciej 263, 372
 Lenkiewicz Paweł 363
 Leonowicz Jerzy 342
Lepszy Kazimierz 27
 Leszczyński Antoni 160
 Leszczyński Paweł 413, 419
 Leszczyński (Lesczyński, prawdop. Laszczyński) Tadeusz 289, 318, 371, 400
 Lewarski Marcin 372, 413, 419
 Leweckie Antoni 257
 Lewogot Jan 372
 Lewicki Andrzej 262, 283, 297, 328, 329, 338, 339
 Lewonowicz Antoni, trybunalski regent 245, 252
 Libiński Jan 486, 493
 Libniewicz Adam 366
 Lichodziejewski Józef 471
 Lichodziejewski (Lichodziejewski, Lichodziewski) Szymon (Symon) 283, 297, 362, 386, 471
 Ligęza (Ligięza) Adam 151, 473
 Ligęza (Legienza, Ligienza, prawdop. Lugienza) Franciszek 263, 340
 Ligęza (Legienza, Legięza) Ignacy 308, 310, 315, 362, 385, 473
 Ligęza (Legięza, Ligenza) Józef 72, 75, 110
 Ligęza (Ligienza) Piotr 263
 Ligęza (Legienza) Rafał 232
 Ligęza (Legenza) Sebastian 417, 420
 Legięza (Legenza, Legęza, Legięysa, Ligęza, Ligiędza, Ligięza) Wincenty 308, 311, 315, 330, 340, 362, 385, 395, 417, 420
 Limonowski Bartłomiej 342
 Lindemann (Lendyman, Lindeman) Józef 9, 53, 71, stolnik smoleński 59, 67, podstoli kow. 68, 71–73, 75, 85, 98, 105, 112, 115, 116, 119, 120, 128, 136, 137
 Lingiewicz (Lengiewicz) Felicjan 163, 216, 340, 372, 378
 Lingiewicz (prawdop. Linkiewicz) Maciej 163, 481
 Liniewicz Poligon 481
 Linkiewicz Bałtromiej 479
 Linkiewicz (prawdop. Lenkiewicz, Lingiewicz) Maciej 290, 414, 421
 Linkiewicz Michał 414, 421
 Lipiński Antoni 215
 – regent gr. grodzieński 361
 Lipiński Hipolt 115
 Lipniewicz Adam 260, 297, 308, 311, 315, 371, 429
 Lipniewicz Andrzej 284
 Lipniewicz Antoni 308, 311, 315, 472
 Lipniewicz Kazimierz 284, 297, 472
 Lipski Jan Aleksander, biskup krakowski 56, 61
 Lipski Tadeusz, kasztelan łęczycki 155
Lisek Adam 8
 Lisowski Franciszek 437
 Lisowski Jakub 323, 362, 365, 367, 405
 Lisowski Jan 323, 370, 372, 385, 386, 395, 403, 419, 424, 437
 Lisowski (prawdop. Liszowski) Józef 288, 323, 366, 370, 386, 395, 419, 424
 Lisowski Michał 259, 283, 297, 321, 462, 485, 492
 Lisowski (prawdop. Liszowski) Stanisław 403, 470, 473, 475, 477
 Lisowski (prawdop. Liszewski) Tadeusz 422
 Lisowski Wincenty 370
 Liszewski (prawdop. Lisowski) Tadeusz 416
 Liszowski (prawdop. Lisowski) Józef 290

- Liszowski (prawdop. Lisowski) Stanisław 478
 Liwarski Jakub 163
 Lobunowski (Lobanowski) zob. Łabunowski
 Łodziński Illary 417
 Łodziński Onufry 417
 Lokański (prawdop. Łokiański) Adam 488
 Łokiański zob. Łokiański
 Lokuński (prawdop. Łokiański) Mateusz 427
 Lopiński zob. Łopiński
 Luado Steygwiło zob. Steygwiło
 Lubicz Dołwnar zob. Downar Lubicz
 Lubkiewicz (prawdop. Lupkiewicz) Dominik 396
 Lubniski Jan 461
 Lubomirski Antoni, wojewoda lubelski 155
 Ludkiewicz (prawdop. Ludkiewicz) Antoni 331, 342, 416, 427, 437, 443, 475, 479
 Ludkiewicz Bartłomiej 361
 Ludkiewicz (prawdop. Ludkiewicz) Ignacy 290
 Ludkiewicz Jan 290
 Ludkiewicz (prawdop. Ludkiewicz) Jerzy 288, 395, 398
 Ludkiewicz (prawdop. Ludkiewicz) Michał 161, 168, 427
 Lugayłło (Lugajłło, Lugajłło, Lugayłło, Lugałłło) Adam 339, 364, 365, 385, 386, 416, 422, 469
 – oboźnic kow. 236, 413, 415, 419, 422, 501, 532
 – por. kow. 281, 284
 – porucznik smoleński 306, 308, 313, 332
 – namiestnik gr. kow. 383, 389, 393
 – regent gr. kow. 356, 358, 361, 398, 413, 419, 435
 – sędzia graniczny kow. 504
 Lugayłło Benedykt, starosta rakiski 235
 Lugayłło (Lugajłło, Lugayłło) Antoni 236, 237, 258, 289, 365, 372, 386, 401, 416, 422, 478, 479
 – porucznik kow. 235, 322, 327, 371, 428, 457, 459, 482, 492
 – komor. kow. 234
 Lugayłło (Lugajłło, Ługayłło) Bartłomiej 67, 85
 Lugayłło (Lugajłło, Lugayłło) Benedykt, regentowicz ziem. kow. 67, starosta rakiski 87, 119, 137, 161, 215, 228, 229
 Lugayłło (Lugayłło) Filip 386, 416, 422, 479
 Lugayłło (Lugayłło) Franciszek 330, 341, 365, 416, 418, 421, 422, 436, 437, 487
 – rotm. brasławski 430
 Lugayłło (Lugajłło, Lugayłło, Ługayłło) Ignacy 274, 331, 340, 365, 422
 – starościc rakiski 260, 266, 281, 284, 304, 311, 316, 317, 345, starosta rakiski 295, 360
 – szambelan J.K.M. 499, 501
 Lugayłło (Lugayłło) Ignacy Jan 59, 161
 Lugayłło (Lugayłło) Jakub 105, 108, 138, 330, 331, 340, 341, 465, 487
 Lugayłło (Lugajłło, Lugayłło, Ługayłło) Jan 43, 96, 258, 275, 282, 296, 307, 309, 314, 332, 342, 378, 416, 422, 469
 – komornik i regent ziem. kow. 52, 59, 67, 68, 72–75
 Lugayłło (Ługayłło) Jan Ignacy 67
 Lugayłło (Lugayłło, Ługayłło) Jerzy 258, 283, 285, 297, 330–332, 340, 362, 365, 371, 402, 416, 422, 437, 475
 Lugayłło (Lugajłło, Lugajłło, Ługajłło, Lugajłło, Lugayłło) Józef 108, 109, 119, 138, 161, 416
 – oboźny kow. 192–196, 215, 228, 234, 235, 229, 238, 246, 263, 327
 – straż. inflancki 161
 Lugayłło Kazimierz 236, 386, 416, 422
 Lugayłło (Lugayłło) Maciej 108
 – regentowicz ziem. kow. 114
 Lugayłło (Lugayłło) Marcin 325
 Lugayłło (Lugayłło) Nikodem 339, 365, 386, 416, 422, 469
 Lugayłło Piotr 386, 416, 422, 487
 Lugayłło (Lugayłło, Lugałłłło) Szymon (Symon) 371, 416, 422, 465, 487
 – por. kow. 306
 Lugayłło (Lugayłło, Lugayłło) Wincenty 339, 386, 416, 422, 475
 Lugiensa (prawdop. Ligęza) Franciszek 330
 Łukaszewicz zob. Łukaszewicz
 Lulewicz Henryk 7
 Lupkiewicz (prawdop. Lubkiewicz) Dominik 392
 Luterowicz zob. Lutorowicz
 Lutkiewicz Adam 109
 Lutkiewicz (prawdop. Ludkiewicz) Antoni 416, 422, 468
 Lutkiewicz (prawdop. Lubkiewicz) Dominik 468
 Lutkiewicz (prawdop. Ludkiewicz) Ignacy 260
 Lutkiewicz (Lutkowicz, prawdop. Ludkiewicz) Jerzy 325, 377, 378, 392, 430
 Lutkiewicz (prawdop. Ludkiewicz) Michał 73, 75, 105, 109
 Lutkiewicz Wojciech 329
 Lutkowicz zob. Lutkiewicz
 Lutorowicz (Luterowicz) Florian, komornik kow. 384, 412

- Lutorowicz Tadeusz 414, 420, 421
 Lykon (prawdop. Lyko) Jan 339
- Łabanowicz Józef 464
- Łabanowski (Łobanowski, prawdop. Łabunowski) Dominik 216
- Łabanowski (prawdop. Łabunowski) Dominik Michał 105, 109
- Łabanowski (prawdop. Łabunowski) Felicjan 417
- Łabanowski (prawdop. Łabunowski) Hipolit 429, 460, 483
- Łabanowski (prawdop. Łabunowski) Kazimierz 430, 460, 464, 483, 488
- Łabanowski (prawdop. Łabunowski) Konrad 378
- Łabawski Antoni 430
- Łabowski Michał 400
- Łabunowski (Łabanowski, Łabonowski) Adam 161, 234, 235, 237, 289, 368, 377, 401, 402, 427, 437, 470, 477, 465, 479, 480, 484, 487
 – porucznik kow. 323, 365, 400, 429, 443, rotm. kow. 461
- Łabunowski (Łabanowski, Łabonowski) Antoni 161, 282, 296, 465, 487
- Łabunowski (Łabanowski, Łabonowski) Benedykt 429, 431, 452, 465, 487, 507, 509
 – rotm. kow./pł. 459, 503
- Łabunowski (Łabanowski) Fabian 366, 415, 416, 422, 423, 443, 468, 475, 490
- Łabunowski (Łabanowski, Łabanowski, Łabonowski) Franciszek 237, 306, 309, 313, 331, 340, 364, 416, 418, 424, 430, 459, 465, 482, 487
- Łabunowski (Łabanowski) Jakub 105, 162, 325
- Łabunowski (Łabanowski, Łabanowski, Łabunowski) Jan 88, 105, 106, 109, 116, 128, 161, 235, 237, 281, 284, 295, 330, 331, 340, 341, 415, 422, 443, 468, 475, 490
- Łabunowski (Łabanowski) Józef 162, 366, 377, 385, 386, 402, 415, 416, 422, 429, 431, 435, 443, 460, 468, 483
 – komornik 261
- Łabunowski Mateusz 318
- Łabunowski (Łabanowski) Michał 259, 263, 264, 284, 285, 290, 306, 309, 313, 326, 332, 342, 365, 376, 378, 384, 401, 415, 418, 422, 424, 426, 429, 430, 477–479
 – rotm. słonimski 424
- Łabunowski (Łabanowski) Michał drugi 342
- Łabunowski (Łabanowski, Łobonowski) Mikołaj 307, 314, 324, 325, 366, 401, 427, 470, 477–479
- Łabunowski Piotr 366
- Łabunowski (Łobunowski) Stefan Michał 67
- Łabunowski (Łabanowski) Szymon (Simon, Symon) 331, 342, 366, 378, 416, 422, 425, 431, 435, 436, 443, 468
- Łabunowski (Łabanowski) Tadeusz 283, 297, 419, 424
- Łabuński Adam 430
- Łabuński Aleksander 493
- Łabuński (Łabuński) Ignacy 461, 486, 493
- Łabuński Jakub 367, 369, 370
- Łabuński Jan 392, 396
- Łabuński Józef 369, 370
- Łabuński Michał 370, 428
- Łabuński Tadeusz 367
- Łachowski Antoni 341
- Łakowicz Adam 237, 252, 289, 341, 368, 404
 – porucznik kow. 429, 443
- Łakowicz Antoni 161, 324
- Łakowicz Franciszek 308, 311, 315
- Łakowicz Ignacy 288, 368, 377, 404, 435, 437
- Łakowicz Jan 306, 309, 313, 314, 332, 423, 429, 436, 470, 490
 – por. kow. 307, 309, 402, 418, 443, 481
- Łakowicz Jerzy 236, 259, 306, 309, 313
- Łakowicz Leon 478, 480
- Łakowicz (Łakowycz) Michał 326, 428, 470, 475, 477–479
- Łakowicz 341
- Łakowicz (Łakowicz) Szymon (Symon) 330–332, 339, 366, 427, 429, 462, 486, 493
- Łakowicz Tadeusz 224, 404
- Łakowicz z Bertka (Bortka Tadeusz) Józef, porucznik i namiestnik gr. kow. 242, 246, 250, 252
- Łakucewicz Ignacy 184
- Łakucewicz Jan 372
- Łanawowicz Józef 419, 424
- Łanczewski Tadeusz 413
- Łaniewski Wołk zob. Wołk Łaniewski
- Łaniewski Jakub 367
- Łanowicz Jerzy 332
- Łapa Ignacy 165
- Łapiański (prawdop. Łapiński) Jan, rotmistrz kow. 97
- Łapiński Kochoński zob. Kochoński Łapiński
- Łapiński (prawdop. Łapiński,) Jan 67, 70, 74, 75
- Łapiński Jan, c. wedyski 73
- Łapiński (prawdop. Łopiański) Jan, r. kow. 137
- Łaszewski Ryszard 19
- Ławrynowicz (prawdop. Laurynowicz) Józef 464

- Ławrynowicz Ławryn 452
 Ławrynowicz (prawdop. Lawrymowicz) Maciej 289, 325
 Ławrynowicz Piotr 508, 509
 Ławrynowicz Stanisław 464
 Ławrynowicz Szymon (Symon) 428
 Ławrynowicz Tadeusz 289, 325, 428, 460, 483
 Łękowski (Łęgowski) Józef, rotm. wileński 360, 361, 363
 Łobiański (prawdop. Łopiański) Adam 452
 Łobonowski zob. Łabunowski
 Łokiański Gintowt Adam 322, 326
 Łokiański (Lokiański, Łokiańskij, prawdop. Lokański, Łokiewski) Adam 426, 437, 464, 487
 Łokiański Ignacy 326
 Łokiański Jakub 260, 329, 369
 Łokiański Gintowt Jakub 368
 Łokiański Józef 427
 Łokiański Tadeusz 462, 493
 Łokiewski (prawdop. Łokiański Adam) 426
 Łomiński (prawdop. Łomuński) Ignacy 424
 Łomuński (prawdop. Łomiński) Ignacy 419
 Łonczewski Mateusz 364
 Łontowski Tadeusz 216
 Łopaciński Ignacy Stanisław, surogator ziem. mściśławski 105, pisarz skarbowy W.Ks.L. 151
 Łopaciński Jan Dominik, sekretarz wielki litewski 141, biskup żmudzki 151
 Łopaciński Jerzy 392
 Łopatecki Karol 5, 7
 Łopiański Jerzy 396
 Łopiński (Łopiński, prawdop. Łapiński) Jan 72
 – rotmistrz kow. 161
 – regent kow. 237
 Łosiński Stanisław 318
 Łosowski Janusz 26
 Łoszel Protazy, oboźny trocki 73, wójt ludwiskowski 74
 Łoydza Ignacy 395
 Łoywis Tadeusz 368, 370
 Łozowski Antoni 105
 Łozowski Wincenty 372, 418, 421
 Łubieńska Maria Cecylia 12
 Łubieński Jan 366
 Łubieński Władysław Aleksander, prymas 140, 141, 151, 155–157, 166
 Ługayłło (Ługayło) zob. Lugałło
 Łukaszewicz (Łukaszewicz) Franciszek 462, 484
 Łukaszewicz Karol 364
 Łukaszewicz (Łukaszewicz) Kasper 328, 338
 Łukaszewicz (Łukaszewicz) Kazimierz 459, 485, 492, 509
 – porucznik kow. 507
 Łukaszewicz Michał 481
 Łukaszewicz Tomasz 282, 296
 Łukiański Adam 464
 Łukiański Jakub 342
 Łukomski (prawdop. Łukowski) Adam 473
 Łukomski (prawdop. Łukowski) Benedykt 364, 414, 421, 462, 463, 486, 493
 Łukowicz Adam 331
 Łukowicz Ignacy 462
 Łukowicz Jan 427
 Łukowicz Jerzy 88
 Łukowski (prawdop. Łukomski) Adam 398
 Łukowski (prawdop. Łukomski) Benedykt 386, 395
 Łukowski George Tadeusz 13
 Łukowski Józef 367
 Łukowski Piotr 480
 Łyko (prawdop. Lykon) Jan 330
 – rotmistrz smoleński 443
 Łyko Maciej 472
 Łyko Franciszek, kapitan J.K.M. 73, 75
 Macanowicz Władysław. 88
 Macewicz Antoni 464
 Macewicz Jakub 289, 325
 Machcewicz Jan 417
 Machwic Stanisław 459
 Maciański Jan 478
 Maciański (prawdop. Macieński, Maciawski) Józef, graniczny kow. regent 509
 Maciawski (prawdop. Maciański, Macieński), Józef, rotm. kow. 504
 Maciejewski (Maciejewski) Michał 413, 508, 510
 Maciejewski (Maciejewski) Paweł 471
 Macieński (prawdop. Maciański, Maciawski) Józef, rotm. Księstwa Żmudzkiego 435
 Maciszewski Michał 419
 Mackan zob. Mackun
 Mackiewicz (prawdop. Mickiewicz) Adam 330, 341
 Mackiewicz Aleksander 398, 414, 421
 Mackiewicz Ambroży 263, 364, 462, 463, 486, 493
 Mackiewicz Andrzej 367, 484
 Mackiewicz Antoni 106, 163, 405, 480, 535
 Mackiewicz Augustyn 363, 463, 474
 Mackiewicz Bartłomiej (Bałtromiej) 163, 216, 225, 263, 364, 386, 398, 462, 485, 486, 492, 493

- Mackiewicz Fabian 443
 Mackiewicz Franciszek 216, 386, 395, 417, 420, 535
 Mackiewicz Kazimierz 461
 Mackiewicz Ignacy 290, 296, 304, 331, 340, 363, 364, 386, 400, 437, 444
 – por. smoleński 385
 – por. kow. 416
 Mackiewicz Jakub 378
 Mackiewicz Jan 106, 114, 163, 362, 363, 365
 Mackiewicz Jerzy 282, 296, 427
 Mackiewicz Jerzy 43, 52
 Mackiewicz Józef 399, 405, 416, 422
 Mackiewicz Józef 74, 75
 – budowniczy kow. 115
 Mackiewicz Kazimierz 363, 370, 386, 414, 421, 486, 493
 Mackiewicz Leon 163
 Mackiewicz Mateusz Dominik, wiceregent ziem. kow. 441, 443, regent ziem. kow. 452
 Mackiewicz Mikołaj 308
 Mackiewicz Nikodem 163, 331, 340, 363, 364, 366, 401, 430, 444, 472, 475, 478, 479
 Mackiewicz Szymon 366
 Mackiewicz Tadeusz 259, 364, 397, 405, 468, 474
 Mackun (Mackan) Dawid 462, 486
 Mackun Józef 486, 493
 Mackun Stanisław 485
Macuk Andrej 8, 10, 25, 31
 Maczański Andrzej 367, 387
 Maczański Bartłomiej 367
 Maczański Jan 367, 477, 480
 Majewski Józef, cześnik kow. 233
 Majewski (Maiewski) Wiktory 482
 Makiewski (prawdop. Maliewski, Maliszewski) Józef 471
 Makiewski (prawdop. Maliewski, Maliszewski) Michał 471
 Makiewski (prawdop. Maliewski, Maliszewski) Wawrzyniec 471
 Makowski Franciszek, oboźny smoleński, towarzysz chorągwi petyhor 70
 Malacki Józef 323
Malec Jerzy 19
 Malecki (prawdop. Małecki) Adam 428
 Maleiewski Jan 471
 Maleiewski (prawdop. Maliewski, Maliszewski) Jerzy 418
 Maleiewski (prawdop. Maliewski, Maliszewski) Wawrzyniec 418
 Maleszewski zob. Maliszewski
 Maliewski (prawdop. Maleiewski, Maliszewski) Jerzy 470
 Maliewski (prawdop. Makiewski, Maliszewski) Józef 386, 420
 Maliewski (prawdop. Makiewski, Maliszewski) Michał 470
 Maliewski (prawdop. Makiewski, Maleiewski, Maliszewski) Wawrzyniec 470
 Malinowski Adam 363
 Malinowski Andrzej 397
 Malinowski Jakub 363
 Malinowski Kazimierz 364
 Malinowski Wincenty 363
 Maliszewski August (Augustyn) 216, 263, 384, 414, 421
 Maliszewski (prawdop. Maliewski, Maleiewski) Jerzy 386, 421, 471
 Maliszewski (prawdop. Makiewski, Maliewski) Józef 415
 Maliszewski (prawdop. Makiewski, Maliewski) Michał 473
 Maliszewski (prawdop. Makiewski, Maleiewski) Wawrzyniec 421
 Maliszewski (Maleszewski) Wiktory 137 oboź. dobrzyński 266, 287, oboźny łom.? 290, rotm. kow. 302, 324, 360, 361
 Malminowicz Jakub 404
 Maluszewicz Ludwik 538
 Małachowski Stanisław, marszałek koronny 498
 Małachowski Michał, rotm. 162
 Małaczewski (prawdop. Małazawski) Ignacy 416
 Maławski Jerzy Michał 322
 Małazewski (prawdop. Małaczewski) Ignacy 420
 Małecki Józef 324
 Małecki Stanisław 323
 Małochowiec zob. Mołochowiec
 Manielewicz (prawdop. Manikiewicz) Antoni 479, 480
 Manikiewicz (prawdop. Manielewicz) Antoni 471
 Maniszewicz (prawdop. Maniszewski) Antoni 330
 Maniszewski (prawdop. Maniszewicz) Antoni 330
 Mantasewicz Onufry 468
 Manulewicz Stanisław 477
 Mańkowski Ignacy 236
 Mańkowski Jan 288

- Maraszewski (prawdop. Marciszewski) Jan 72
 Marcinkiewicz Albrycht 307, 310, 315
 Marcinkiewicz Bonawentura 400, 459, 485, 492
 Marcinkiewicz Franciszek 109
 Marcinkiewicz Jakub 362, 397, 469
 Marcinkiewicz Jan 258, 366, 368, 387, 400, 459
 Marcinkiewicz Klidzicz Jan 452
 Marcinkiewicz Józef 258, 288, 306, 309, 314, 321, 460, 464, 479, 488
 Marcinkiewicz Tarkowski Józef 236
 Marcinkiewicz Szymon 361, 362, 470, 471
 Marcinkowicz Józef 483
 Marciszewski (prawdop. Maraszewski) Jan 73, 75, 109
 Margiewicz Franciszek 437
 Margiewicz (prawdop. Morgiewicz) Jakub, rotm. brasławski 418, 421
 Margiewicz (prawdop. Morgiewicz) Marcin 87, 106, 127, 162, 163, 281, 340
 Mariański Józef, rotm. kow. 499
 Markiewicz Andrzej 332
 Markiewicz Franciszek 468
 Markiewicz Ignacy 430, 443
 Markiewicz Jan 289, 326, 437
 Markiewicz Jerzy, por. kow. 330
 Markiewicz Karol 236, 413, 419
 Markiewicz Maciej 282
 Markiewicz Mar. Kar. 364
 Markiewicz Marcin 215
Markiewicz Mariusz 8
 Markiewicz Mikołaj 261
 Markiewicz Tadeusz 437
 Markiewicz Tadeusz Karol Jerzy, porucznik kow. 340
 Markiewicz Teofil 71
 Markowski 282
 Markowski Antoni 289
 Markowski Ignacy 308
 Markowski Michał 413, 419, 472
 Markowski Tadeusz 308, 472, 474, 476
 Martusewicz Adam 486, 493
 Martusewicz (Martuszewicz) Bogusław 332, 343, 367, 369, 387, 396
 Martusewicz Bonawentura 484
 Martusewicz Dominik 402
 Martusewicz (Martuszewicz) Jan 369, 472, 475
 Martusewicz (Martuszewicz) Józef 237, 425, 462, 484
 Martusewicz (Martuszewicz) Kazimierz 282, 296, 322, 368, 387, 426, 430, 461, 492
 Martusewicz (Martuszewicz) Michał 282, 307, 310, 328, 332, 338, 343, 396
 Martusewicz Wincenty, por. kow. 426
 Martuszewicz (prawdop. Martusewicz) Antoni 372, 469
 Martuszewicz (prawdop. Martusewicz) Onufry 378
 Maruszewski Jan 262, 462, 485, 492
 – horodniczy orszański 52
 Maryszewski (prawdop. Maruszewski) Antoni 341
 Masławski (prawdop. Masłowski) Antoni 397
 Masławski (prawdop. Masłowski) Jerzy 296
 Masłowski (prawdop. Masławski) Antoni 283, 296, 384
 Massalski Ignacy Jakub, referendarz W.Ks.L. 123, 133, biskup wileński 16, 268
 Massalski Józef Adrian, podskarbi nadworny litewski 123, 133
 Massalski Michał Józef, hetman polny litewski 122, 132, kasztelan wileński 133, 146, 147, hetman wielki litewski 166, 174
 Maszkiewicz Maciej 429
 Matulewicz Andrzej 370
 Matulewicz (Matutewicz) Antoni 415, 420
 Matuszewicz Adam 459
 Matuszewicz (prawdop. Matuszewicz) Antoni 364
 Matuszewicz Bogusław 461, 462
 Matuszewicz (prawdop. Matuszewicz) Józef 364, 474
 Matuszewicz (prawdop. Matuszewicz) Kazimierz 463, 473
 Matuszewicz (prawdop. Matuszewicz) Michał 216, 314, 535
 Matuszewicz (prawdop. Matuszewicz) Tadeusz 364
 Matuszewicz (prawdop. Matuszewicz) Antoni 537, 538
 Matuszewicz Ignacy 281, 285
 Matuszewicz Jan 189, 190
 Matuszewicz Jerzy, starosta stolkiski 71
 Matuszewicz (Matuzewicz, prawdop. Matuszewicz) Józef 328, 338, 414, 421
 Matuszewicz Józef, starościec stolkiski 68, 69
 Matuszewicz (Matuzewicz) Kazimierz 328, 338, 426, 485
 Matuszewicz Ludwik 537
 Matuszewicz Maciej 324, 365
 Matuszewicz Marcin 8, 9, 11, 12, 69, 137, starosta stolkiski 59, 68, 535, stolnik brzeski 141

- Matuszewicz (prawdop. Matuszewicz) Michał 237, 537, 538
- Matuszewicz (prawdop. Matuszewicz) Tadeusz 365
- Matulewicz zob. Matulewicz
- Matuzewicz zob. Matuszewicz
- Mayklauz zob. Miklaus
- Maysztowicz (prawdop. Meysztowicz) Maciej 99
- Mądwil zob. Montwiłł
- Mągien zob. Mogin
- Mągiewicz Marcin 138
- Mągird (Mągiert) zob. Mongird
- Mągni (prawdop. Mogin) Maciej 486
- Mąntwiłł zob. Montwiłł
- Mątwil (Mądwil, Mądwil, Mątwil, Mątwilł) zob. Montwiłł
- Medeksa Adam 234, 258, 314, 323, 426, 428, 437, 444, 461, 484
- podśędkowiec kow. 181–186, podkomorzyc i rotmistrz kow. 195, 213, 215, 225, 226, 272, 374, 376, 378, 387
 - wojski kow. 455–458, 482, 491
- Medeksza Andrzej 401, 403, 459, 465, 482, 487
- Medeksza Antoni 368, 369, 403, 426, 435, 461, 483
- Medeksza Bałtromiej 288, 365
- porucznik kow. 235
 - skarbnikowicz kow. 161
- Medeksza Bogusław, skarbnik kow. 43
- Medeksza Dominik 366, 401, 403, 405, 426, 436, 461, 483
- cześnik kow. 313
- Medeksza (Medexa) z Proszcza Dominik 13, 14, 67, 75, 262, miecznik kow. 68, sędzia gr. kow. 70–72, 75, 85, podśędek ziem. kow., starosta skirstymoński, 86, 87, 96–98, 105–107, 109, 110, 115, 116, 119, 126, 127, 135–137, 139, 160, 165, 167, 180–186, 539, podkomorzy kow. 178, 187–196, 203, 211, 215, 222, 224–226, 255–257, 260, 262, 263, 265, 270–273, 279–281, 284, 291–294, 298–301, 305, 308, 312, 313, 317, 327, 337, 344, 346, 348–351, 360, 373, 519
- Medeksza Franciszek 484
- Medeksza Ignacy 283, 285, 297, 307, 310, 314, 403
- Medeksza Jan 365, 401, 426, 436, 461, 465, 483, 487
- skarbnik kow. 445
 - rotmistrz kow. 504
- Medeksza (Medekszy, Modeksza) Jerzy 258, 288, 291, 366, 378, 401, 418, 423, 426, 452, 472
- Medeksza Józef 257, 401, 403, 426, 436
- starościc skirstymoński 182, starosta skirstymoński, podśędkowiec kow. 126, 181, 183, 184, 186, 272, rotmistrz kow., podkomorzyc, starosta skirstymoński 178, 192, 193, 224, 226, 234, 273, 276, 281, 284, 295, 299, 301, 306, 309, 313, 327, 336, 345, 348–351, 357, 359, 375, 380, 388, 399, 425, 431, 435, 436, 440, 445, 447, 452, 455–459, 482, 491, 499, 500, 502–504, 507, 509, chorąży kow. 496, 498, 500–503, 505, 510, 512
 - skarbnik smoleński 281, 284, 295, 328
- Medeksza Kazimierz 237, 400, 403
- Medeksza (Medekszy) Piotr 259, 366, 378, 401, 417, 418, 423, 426, 436, 444, 447, 472, 507, 509
- rotm. kow. 502
- Medeksza Piotr Tomasz 235
- Medeksza Szymon 401
- Medeksza Tadeusz 235–237
- skarbnikowicz kow. 257
 - rotmistrz kow. 376, 389, 425, 445, 455, 458, 463, 485, 499, 504
- Medeksza Wawrzyniec 366, 401, 426, 436, 444, 461, 484
- Medeksza Wincenty 307, 309, 314, 328, 400, 401, 435, 460, 483
- Medeksza Wojciech 400, 403
- Medekszowie, rodzina 273
- Medolski Adam 428
- Mejer (Meier) z Wolda Adam
- chorąży inflancki 140
 - oboźny inflancki 119, 150, 160, 176, 183, 185, 186
 - miecznikowicz upicki 126, 127, oboźny kow. 139, koniuszy kow. 192–196, 212, 224, 226, 227, 242, 245, 246, 250, 265, 270, 515
 - oboźny żmudzki 165
- Mejer z Wolda (Wołda) Jan Krzysztof 516, por. J.K.M. 140, 150
- Mejer (Meier, Meger, Meyer) z Wolda Jan, 113, sekretarz pieczęci wielkiej W.Ks.L. 115, strażnik kow. 119, 126, 138–140, 165, wojski kow. 178–186, 188–196, 203, 204, 212, 234, 242, 250, 270, 272, 273, 279, 280, 286, 287, 291–294, 298, 300, 352, 359, 360, 380, 381, 384, 390, 391, 394, 410, 411, 425, 433
- Mejer (Meger) z Wolda Jan, chorąży brygady husarskiej 360, 361, 384, 390, 391, 394, 411

- Mejer z Wolda Józefat 161
 Mejer (Meier) z Wolda Karol, miecznik upicki 111
 Mejer (Meier, Meyer) z Wolda Karol Jan, woj-skowicz kow. 360, łowczy kow. 435, 445, 447, 452, 453, 455, 467, sędzia ziem. preński 502
 Mejer (Meier, Meger, Meyer) z Wolda Karol, krajczy kow. 271, 281, 284, 295, 305, 308, 313, 347, 348, 350, koniuszy kow. 352, 359, 360, podstoli kow. 380, 382, 384, 390, 391, 394, 411, sędzia ziem. kow. 413, 419, 434, 440, 445, 447, 451, 453, 455, 467, 496, 526, 532
 Mejer (Meier, Meger) z Wolda Wincenty, 161
 – koniuszyc kow. 360, 384, 390, 391, 394, 411
 – pułkownik petyhorski 380, 384, 390, 391, 394, 411, 467
 Mejsztowicz zob. Meysztowicz
 Meler (Meller, prawdop. Moler) Antoni 366, 437, 461, 484
 Meler Franciszek (prawdop. Moler) 363, 430
 Meler (Meller, prawdop. Moler) Jakub 461, 464, 471, 484
 Meler (Meller, prawdop. Moler) Józef 283, 297, 314, 363, 415, 422, 435, 463, 468, 469
 Meler (Meller, prawdop. Meler) Maciej 481
 Meler Stanisław 468
 Meler (Meller) Wincenty 472
 Melor (prawdop. Meler) Maciej 376
 Menczyński Adam, strukczaszy kow. 233
 Mensewicz Jan 364
 Mergiewicz (prawdop. Margiewicz) Tadeusz 481
 Merło Antonid 67
 Meyer zob. Mejer
 Meyger Stefan 378
 Meyszłowicz zob. Meysztowicz
 Meysztowicz (Mejsztowicz) Adam, 300, 302, 347–351, 413, sędzic ziem. kow. 251, 253, 257, 266, 274, 279, 280, 291, 292, 294, 298, 307, 309, 313, 327, 337, 357, 374, 376, 384, 391, 394, 419, koniuszy kow. 435, 441, 442, 445, 447, 452, 453, 455, 467, 489, 497, 499, sędzia ziem. kow. 390, 498, 501, 504, 505, 507, 509, 511, 512
 Meysztowicz Józef 72, 74, 85, mostowniczy kow. 87, 97, 99, 106, 108, 112, 119, cześnik kow. 137, 139, 160, 165, 167, 179–186, sędzia ziem. kow. 191, 192, 204, 212, 213, 491, 515
 Meysztowicz Ursza Maciej 75
 Meysztowicz Mateusz 425, podporucznik brygady husarskiej 456–458, 482, 492
 Meysztowicz Michał Ursza 535
 Meysztowicz (Meyszłowicz) Michał, chorąży brygady husarskiej 388, 399, 405, 522, 525, 530–534
 Micewicz Dominik 163, 364, 463, 473
 Micewicz Franciszek, r. kow. 405
 Micewicz Jakub 261, 283, 297
 Micewicz Kazimierz 261
 Michalewicz (prawdop. Michalkiewicz) Andrzej 460
 Michalewicz (prawdop. Michalkiewicz) Jerzy 283
 Michalewicz Józef 109, 460
 Michalewicz Tadeusz 460
 Michalkiewicz 216
 Michalkiewicz Adam, por. kow. 281, 285, 295
 Michalkiewicz (prawdop. Michalewicz, Michielewicz) Andrzej 492
 Michalkiewicz (prawdop. Michielewicz) Antoni 461, 485
 Michalkiewicz (prawdop. Michielewicz) Jan 289
 Michalkiewicz (prawdop. Michalewicz, Michielewicz) Jerzy 263, 285, 326, 403, 473, 479, 481
 Michalkiewicz Maciej 367
Michalski Jerzy 12, 14, 15, 17
 Michał Korybut Wiśniowiecki, król 221
 Michałowski Andrzej 435
 Michałowski Antoni 263
 Michałowski Ignacy 416, 420
 Michałowski Jan 332, 340
 Michałowski Jerzy 263
 Michałowski Józef 377
 Michałowski Mateusz 364
 Michałowski Roman Wawrzyniec 161
 Michałowski Stanisław 332, 340, 459
 Michałowski Szymon 362, 385, 417, 420
 Michałowski Wawrzyniec 169
 Michałowski Wincenty 414, 415, 420
 Michałowicz Dominik, star. wozniczański 370
 Michałowicz Józef, star. wozniczański 370
 Michelewicz (Michełewicz) zob. Michielewicz
 Michielewicz (Michilewicz, prawdop. Michalkiewicz, Nichielewicz) Andrzej 464, 488
 Michielewicz (prawdop. Michalkiewicz) Antoni 461
 Michielewicz (prawdop. Nichielewicz) Franciszek 236, 443, 465
 Michielewicz (Michelewicz, prawdop. Michalkiewicz, Nichielewicz) Jan 291, 306, 308, 310, 311, 315, 402, 443

- Michielewicz (prawdop. Michalkiewicz, Nichielewicz) Jerzy 297
- Michielewicz (Michelewicz, Michilewicz, Nichielewicz) Józef 297, 387, 466, 483, 488
- Michilewicz zob. Michielewicz
- Michniewicz Adam 366, 403
- Michniewicz Andrzej 258, 392, 396, 402
- Michniewicz Dominik Stanisław 58
- Michniewicz Franciszek 482
- Michniewicz Ignacy 373
- Michniewicz Jakub 415, 422
- Michniewicz Jan 290, 306, 309, 314, 367, 372, 392, 396, 463, 484
- Michniewicz Józef 369, 392, 396, 462, 463, 484
- Michniewicz Ludwik 371, 414, 421
- Michniewicz Maciej 237, 258, 290, 306, 310, 314, 323, 370, 378, 392, 396, 462, 484
- Michniewicz Mateusz 370, 401
- Michniewicz Michał 150, 258
- Michniewicz Onufry 363
- Michniewicz Stanisław 415, 422
- Michniewicz Szymon (Symon) 323, 402, 460, 465, 483, 487
- Michniewicz Tadeusz 288, 291, 331, 340, 371, 387, 392, 396, 401, 418, 421, 437, 460, 465, 487
- Michniewicz (Mickiewicz) Tomasz 263, 513, 516
– podczaszyc rzeczycki 232–234
– starosta siemieński 281, 284, 295, 305, 309, 313, 328, 337, 360
– towarzysz husarski 249
- Michniewicz (prawdop. Mackiewicz) Adam 463, 485, 492
- Mickiewicz Aleksander 263
- Mickiewicz Andrzej 325, 367, 430, 443, 461
- Mickiewicz Antoni 260, 325, 430, 431, 437, 460, 483
- Mickiewicz Franciszek 459, 468
- Mickiewicz Rymwid (Rindwid) Ignacy 415
- Mickiewicz Jan 263, 289, 369, 392, 395, 430, 431, 443, 485
- Mickiewicz Jerzy 282, 296, 369
- Mickiewicz Józef 387, 431
- Mickiewicz Józef z Dragat 468
- Mickiewicz Józef z Eygirgola 475
- Mickiewicz Rymwid Józef, skarb. wiłkomierski 281, 285, 295
- Mickiewicz Kazimierz 403
- Mickiewicz Maciej 325, 392, 396, 430, 443, 463, 464, 486, 487, 493
- Mickiewicz Piotr 263
- Mickiewicz Piotr 43
- Mickiewicz Rymwid Piotr Franciszek, cześnik i rotm. nowogródzki (orszański) 281, 284, 295, 302
- Mickiewicz Stanisław 404
- Mickiewicz Stefan 343
- Mickiewicz Tadeusz 162, 288
- Mickiewicz (prawdop. Michniewicz) Tomasz 367
- Mickiewicz Walerian 263
- Mickiewicz Wawrzyniec 373
- Mickiewicz Wincenty 263, 281, 285, 295
- Miczkowski zob. Mieczkowski
- Middleton (Middellton) Andrzej, kapitan J.K.M. 151
– generał adjutant buławy wielkiej litewskiej 160, 513
- Middleton (Midleton) Augustyn, pisarz gr. kow. 347–352, 356, 360, podstarości kow. 380, 382, 384, 390, 391, 394, 411, 413, 419
- Middleton (Midleton, Middleton) Ignacy starosta kisar./kizow 263, 281, 284, 295, 302
– strażnik kow. 360, 384, 390, 391, 394, 411
- Middleton Nikodem, 502, rotm. smoleński 360, strażnik kow. 413, 419, 445, 447, pisarz gr. kow. 452, 453, 455, 466, 467, 489
- Middleton Nikodem, generał (generałowicz) wojsk W.Ks.L. 305, 308, 313, 333, 337
- Midulewicz Franciszek 297
- Mieczkowski (Miczkowski) Józef 162, 188, 189, 239, 241, 243, 252
- Miecznowski Mikołaj 471
- Miedzielski (prawdop. Niedzielski) Józef 437
- Miedzwiecki (Miedźwiecki) zob. Niedźwiecki
- Międzybłocki zob. Międzybłocki
- Miemoński zob. Mimoński
- Mieniecki Ryszard* 27
- Mieniewski Józef 395
- Miesztowt Kazimierz 483
- Międzybłocki (Miedzybłocki) Maciej 163, 216
- Międzygorski Tadeusz 481
- Miętkowski Ludwik 395
- Migiln Michał 362
- Miglin Franciszek 282–284, 297, 331, 340, 362, 397, 471
- Miglin Ignacy 362, 470, 471
- Miglin Jerzy 535
- Miglin Michał 331, 340, 471
- Miglin Tadeusz 471
- Miglin Wincenty 418, 423
- Mikłauz Józef 288

- Mikłauz (Maykłauz, Miklaus) Teofil 161, 262, 291, 304, 324–326, 372, 404
- Mikulicz Bogusław, rotmistrz wileński 390, 391
- Mikulicz Felician, łowczyc starodubowski 413, 419
- Mikulicz Onufry 426
- Mikulicz Piotr 390
- cześnikowicz piński 384, 391
 - regent gr. kow. 445, 468
- Mikutowicz Jakub 386
- Mikutowicz Jerzy 364, 386, 395, 414, 421
- Mikutowicz Szymon 364, 386, 395
- Milanowski Kazimierz 73
- Milicki Stanisław 236
- Miliszewski Augustyn 364
- Milmont (prawdop. Mimont) Jerzy 395
- Milwid Ferdynand, chor. kow. 376
- Miłaszewicz Andrzej 463
- Miłaszewicz (prawdop. Miłoszewicz) Antoni, sędzia smoleński 534
- Miłaszewski Dominik 402
- Miłaszewski Jan 364
- Miłaszewski Kazimierz 308, 311, 315
- Miłkunowski Jan 372
- Miłosz Adam 289, 307, 310, 314, 367
- Miłosz Andrzej 326
- Miłosz Antoni 326
- Miłosz Bernat 404
- Miłosz Jerzy 73–75
- regent gr. kow. 67, 68, 165
- Miłosz Hanus Jerzy, regent ziem. kow. 96, 88, 99, 107, 108, 149, 161, komornik kow. 87, 226, 234, 235, 238
- Miłosz Józef 465, 487
- Miłosz Józef, krajczyk kow. 352, miecznik kow. 440–442, 452
- Miłosz Kazimierz 258
- major artylerii litewskiej 499, 500, 502, 504
- Miłosz Mateusz 289
- Miłosz Stefan 289
- komornik kow. 260, 266
 - rotm. kow. 301, 302
 - strukczaszy kow. 425
- Miłosz Szymon 116, 289
- Miłosz Tadeusz 160
- Miłoszewicz (prawdop. Miłaszewicz) Antoni 362
- Mimont (prawdop. Milmont, Mirmont) Marcin 397
- Mimoński Antoni 404
- Mimoński Bałtromiej (Bartłomiej) 370, 403
- Mimoński Franciszek 369
- Mimoński (Miemoński, Minoński) Jakub 288, 323, 330, 341, 372
- Mimoński (Miemoński) Jakub syn 323, 341
- Mimoński (prawdop. Mimuński) Jan 259, 288, 308, 311, 315, 366, 369, 371, 372, 417, 423, 484
- Mimoński (Minoński) Jerzy 370, 403, 469
- Mimoński Kazimierz 322, 386, 392, 396
- Mimoński Maciej 428
- Mimoński Marcin 463, 486, 493
- Mimoński (Miemoński) Michał 288, 324, 331, 341, 366
- Mimuński (prawdop. Mimoński) Jan 325
- Minakowski Jakub 372
- Minałgowicz zob. Minaugowicz
- Minat Antoni 486
- Minaugowicz (Minałgowicz) Tadeusz 465, 487
- Mincewicz Antoni 362
- Mineyko Andrzej, komornik żmudzki, starosta kutyński 321, 374, 376, 425, 457, 458, 492
- Mineyko Dominik 261
- Mineyko Hieronim 378
- Mineyko Ignacy 485
- Mineyko Kazimierz 236
- Mineyko Tomasz rotm. kow., starosta stokliski 284, 295, 302, 349, podstarości kow. 344, 346, 348, 350, pisarz ziem. kow. 352, 357, 380, 413, 419, 425, 433, 435, 440–442, 452, 453, 497, 528
- Mingayło (Mingajło) Aleksander 427
- Mingayło (Mingajło) Antoni 74
- Mingayło (Mingajło) Ignacy 258, 318, 325, 402, 436, 475, 479, 480
- Mingayło (Mingajło) Ignacy, strażnikowicz kow. 405, 467, 477, 489
- Mingayło Jan Ignacy, straż. kow. 402
- Mingayło (Mingajło) Jakub 258, 318, 402, 405
- Mingayło (Mingajło) Józef 162, 260, 289, 399, 402, 416, 422, 430
- por. kow. 325
- Mingayło Karol 288
- Mingayło (Mingajło) Kazimierz 289, 291, 318
- Mingayło (Mingajło) Maciej 318, 325, 399, 430, 431
- Mingayło (Mingajło) Marcin 289, 318, 399, 430, 478, 479
- Mingayło (Mingajło) Michał 318, 325, 367, 399, 430, 438
- Mingayło Stanisław 161
- Mingayło Wincenty 400, 486
- Mingwit Wincenty 463

- Miniatur Antoni 463
 Miniewski Tomasz 281, 284, 295, 328, 338, 385,
 396, 414, 421
 Minoński zob. Mimoński
 Minowski Jan 324
 Mintowt Benedykt 324
 Mintowt Jan 324
 Minwid Florian 417, 423
 Miński Franciszek 261
 Miński Wawrzyniec 307, 309, 314
 Miranowicz Jan 308, 311, 315
 Mirentowt Kazimierz 487, 488
 Mirmont (prawdop. Mimont) Jerzy 392
 Mironowicz (prawdop. Mirynowicz, Mirano-
 wicz) Antoni 259, 288, 367
 Mirowicz Maciej 372
 Mirynowicz (prawdop. Miranowicz) Antoni 366
 Mirynowicz Maciej 366
 Misewicz Jan Mikołaj 52
 Misiewicz (prawdop. Miszewicz) Dominik 417,
 420
 Misiewicz Jerzy, mostown. witebski 374, 376
 Miskiewicz Stefan 266
 Miszewicz (prawdop. Misiewicz) Dominik 261
 Misztowt Daniel 436
 Misztowt Kazimierz 460
 Mitzler de Kolof Wawrzyniec 210
 Mizgier Stefan 372
 Mniewski (Mniefski) Tomasz 362, 426
 Mniszech Jerzy August 10, 11, 138, 141
 Mockuński Ignacy 281
 Moczulski Antoni 87
 Modeksza zob. Medeksza
 Modeysza Antoni 481
 Modwił (prawdop. Montwił) Szymon 417
 Modzelewski Stanisław, cześn. łomżyński 281,
 284, 295, 305, 309, 313, 363, 397
 – rotm. kow. 414, 420
 Mogien (Mogień) Franciszek 257, 332, 343, 368,
 429, 435, 470, 475, 476
 Mogien (Mağien, Mogień, prawdop. Mongin)
 Jerzy 289, 323, 365, 371, 422, 426, 436
 Mogien (Mağień, prawdop. Mongin) Józef 258,
 367, 427, 486, 493
 Mogien (prawdop. Mongin) Maciej 322, 368,
 372, 493
 Mogien (Mogień, prawdop. Mongin) Michał
 259, 284, 297, 308, 311, 315, 329, 339, 438
 Mogien (Mogień, prawdop. Mongin) Szymon
 (Symon) 403, 463
 Mogin zob. Mongin
 Mokrecki (prawdop. Mokrzecki) Michał Jan 332
 Mokrzecki (prawdop. Mokrecki) Michał 339
 Mokrzecki 343
 Moler A. 365
 Moler Andrzej 470, 477, 478
 Moler (Moller, prawdop. Meler, Moler) Antoni
 325, 378, 465, 488
 Moler (Moller, prawdop. Meler, Mollar) Fran-
 ciszek 290, 318, 325, 400, 437, 477, 478, 480
 Moler (Moller, prawdop. Meler) Jakub 289,
 384, 387, 488
 Moler (Moller, prawdop. Meler) Józef 306, 310
 Moler (Moller, prawdop. Meler, Molier, Molor)
 Maciej 289, 325, 374, 377, 387, 471, 472, 479
 Moler Tadeusz 471
 Molier (prawdop. Moler, Molter) Antoni 430
 Molier Jakub 430
 Molier (prawdop. Moler) Maciej 430
 Mollar (prawdop. Moler) Franciszek 428
 Moller zob. Moler
 Molor (prawdop. Moler) Maciej 437
 Molter (prawdop. Molier) Antoni 290
 Mołochowiec (Małochowiec Mołochowiec)
 Franciszek, sędzia ziem. preński 507, 509
 – starosta bublewski 489
 Mołochwiec (Mołochowiec, Małochowiec) Jó-
 zefat, starosta bublewski 456, 468, 489
 Mondwid (prawdop. Monwid, Montwid) Waw-
 rzyniec 323
 Mondwił (Mondwił) zob. Montwiłł
 Mongił (prawdop. Mongin) Józef 459
 Mongin Andrzej 402
 Mongin (prawdop. Mongint) Antoni 290
 Mongin Jan 366, 475
 Mongin (Mongien, prawdop. Mogin) Jerzy 378,
 415
 Mongin Joachim 475, 480
 Mongin (Mogin, Mongien, prawdop. Mogin,
 Mongił, Mongint) Józef 259, 387, 369, 431
 Mongin (Mogin, prawdop. Mogin, Mağni) Ma-
 ciej 367, 369, 478
 Mongin (prawdop. Mogin) Michał 423
 Mongin (prawdop. Mogin) Szymon 431
 Mongin Wincenty 415, 423, 480
 Mongint (prawdop. Mongin, Mongirt) Antoni
 366, 463
 Mongint (prawdop. Mongin) Józef 366
 Mongird (Mağiert, Mongirt) Michał 237, 332,
 342, 398, 418

- Mongird (Mongir) Wincenty 418, 422
 Mongirt (Mongirtt) Antoni 484
 Mongirt Franciszek 368
 Mongirt zob. Mongird
 Mongwił Maciej 398
 Moniewicz Maciej 362
 Monkiewicz Adam 443
 Monkiewicz Jakub 469
 Monkiewicz Józef 163, 372, 394, 413, 419
 Montowicz Andrzej 283, 297
 Montowicz Jan 284, 285, 297
 Montowski Janewicz zob. Janewicz Montowski
 Montowt (Montowtt) Antoni 435
 Montowt Benedykt 366, 367, 430, 468
 Montowt Franciszek 430
 Montowt Kazimierz 465
 Montowt Szymon 258, 289, 318
 Montwid (prawdop. Mondwid) Mateusz 463
 Montwił Andrzej 258, 435, 436
 Montwił (Montwił, Mątwił, Mątwił) Bałtromiej 262, 288, 291, 331, 340
 Montwił (Mątwił, Montwił) Benedykt 289, 318, 460, 483
 Montwił (Mątwił, Mątwił, Montwił) Bogusław (Bohusław) 306, 309, 313, 418, 424, 478, 479
 Montwił (Mątwił, Montwił) Franciszek 322, 378, 459, 463, 484
 Montwił (Mątwił, Montwił) Ignacy 161, 162, 331, 332, 365, 416, 430, 469
 Montwił (Montwił) Jakub 290, 322, 538
 Montwił (Mątwił) Jan 43, 105, 161, 340, 342, 430
 Montwił (Mątwił, Mątwił, Mątwił, Montwił) Jerzy 43, 67, 105, 161, 166, 168, 235, 258, 288, 306, 309, 313, 323
 – strażnik kow. 68, 71, 74, 75, 80, 91, 98, 108, 111
 Montwił (Montwił) Dołęga Jerzy, regent gr. kow. 59
 Montwił (Mątwił) Joachim 472
 Montwił (Mądwił, Mątwił, Mondwił, Montwił) Józef 331, 340, 364, 368, 369, 417, 423, 478, 479
 Montwił (Mątwił, Montwił) Karol 323, 477–479
 Montwił (Mątwił, Mondwił) Kazimierz 365, 392, 396, 447, 478–480
 – strażnikowicz kow. 436
 Montwił (Mątwił) Ludwik 429, 430
 Montwił (Mądwił, Mątwił, Mątwił, Mątwił, Mondwił, Montwił, Montwił) Maciej 260, 288–290, 322, 332, 342, 386, 377, 400, 417, 423, 478, 479
 Montwił (Mątwił, Mątwił, Montwił) Marcin 258, 288, 289, 331, 340, 402
 Montwił (Mątwił, Mątwił, Montwił) Mateusz 322, 366, 378, 401, 478, 485
 Montwił (Mątwił, Mątwił, Montwił) Michał 161 regent gr. kow. 278, 281, 284, 295, 302, 305, 308, 313, 333, 335, 337, 345, 347, 355, 358, 361, sędzia gr. kow. 380, 382, 384, 390, 391, 394, 411, 413, 419, 433
 – strażnikowicz kow. 263
 Montwił (Mątwił) Piotr 365, 418, 424, 471, 469
 Montwił (Mądwił, Mondwił) Stefan 417, 423
 Montwił (Mądwił, Mondwił, Mondwił prawdop. Modwił) Szymon 417, 418, 423
 Montwił (Mątwił, Mątwił, Mątwił, Montwił) Tadeusz 288, 330, 331, 340, 341, 364
 Montwił Tomasz 109
 Montwił (Montwił) Wawrzyniec 325
 Montwił (Mątwił, Montwił) Wincenty 365, 416, 429, 430, 468, 472, 478
 – rotm. kow. 499
 Montwił (Mątwił) Władysław 471
 Montwił (Mątwił, Mątwił, Montwił) Wojciech 264, 282, 284, 290, 331, 340, 364, 416, 471, 472, 477–479
 Monwid (prawdop. Mondwid) Bartłomiej 362
 Morawski Dominik 373
 Morawski Tadeusz 486
 Mordas (Mordos) Antoni 260, 283, 297, 323, 332, 340, 364, 378, 474, 478, 479, 486, 493
 – por. trockiego 467
 Mordas Felicjan 53, 535
 Mordas Jan 535
 Mordas Krzysztof 216
 Mordas Maciej 363
 Mordas Marcin 106
 Mordas Michał 364, 370
 Mordas Piotr 281, 285, 295, 332, 342
 Mordas Żyliński zob. Żyliński Mordas
 Mordos zob. Mordas
 Morgiewicz (prawdop. Margiewicz) Jakub 345, 364
 – rotm. braclawski 385, 394, 397
 Morgiewicz (prawdop. Margiewicz) Marcin 285, 330, 345, 539
 Morgiewicz Tadeusz 282, 285, 296, 345, 364
 – rotm. kow. 385, 394, 397, 467
 Morikoni zob. Morikoni

- Morkiewicz Andrzej 343
 Morkuniewicz Benedykt 327
 Moroczko (prawdop. Mroczo) Antoni 259, 289
 Moroczko Maciej 328, 338
 Moroczko Tadeusz 493
 Mortusowicz Jan 510
 Mortuszewicz Kazimierz 323
 Morykoni (Morikoni), rodzina 61
 Moskiewicz Antoni 384, 398
 Mostowski Paweł, wojewoda pomorski 155, 175
 Mostowt Franciszek 402
 Moszczeński Andrzej, kasztelan inowrocławski 155
 Możeyko Antoni 480
 Możeyko Tadeusz 403
 Mroczo (prawdop. Moroczko) Antoni 538
 Mroczo Jakub 538
 Mroczo Rafał 538
 Mroczkowski Antoni, komor. kow. 395
 Mroczkowski Wincenty 465
 Muckun Stanisław 492
 Murawski Antoni 290, 416, 417, 423
 Muszewski J. 364
 Myglin (prawdop. Miglin) Szymon 397
 Myszewski Mateusz 426
 Myszewski Wiktory 401, 459
- Nacewicz Adam 258, 284, 297, 308, 315, 329, 339, 372, 462, 484
 Nacewicz Antoni 258, 283, 297, 308, 311, 315, 322, 326, 366, 369, 430, 438, 461, 469, 485, 487, 508, 510
 Nacewicz Józef 322, 416, 422
 Nacewicz Mateusz 290
 Nacewicz Onufry 329, 339
 Nacewicz Tomasz 436, 507
 – rotm. kow. 455, 456, 509
Nagielski Mirosław 6
 Nagrodzki Jerzy 261
 Narbut (Narbutt) Adam 260, 372
 Narbut Andrzej 470
 Narbut (Narbutt) Antoni 140, 166, 289, 308, 311, 315, 322, 324, 429, 472
 Narbut (Narbutt) Jakub 324, 371, 403, 415, 422, 473, 475, 477–479
 Narbut Jan 289, 311, 322, 324, 325, 459, 472, 478, 479
 Narbut (Narbutt) Jan 429, 479, 485, 492
 Narbut (Narbutt) Jerzy 261, 289, 318, 324
 Narbut (Narbutt) Józef 331, 340
- Narbut (Narbutt) Kazimierz 364, 413, 419
 Narbut Maciej 258
 Narbut Mateusz 476
 Narbut Michał 413, 419
 Nrbut (Narbutt) Szymon 372
 Narbut Tadeusz 311, 329, 339
 Narenkiewicz (prawdop. Narkiewicz) Jerzy 403
 Narewicz Piotr, rotmistrz żmudzki 73, 75
 Nareyko (prawdop. Noreyko) Andrzej 262
 – por. smoleński, chor. kow. 281, 284, 290, 295, 302, 321
 Nareyko (Noreyko) z Genwiła Andrzej Józef, rotm. brasławski (braclawski) 266, 357, 361, 380, 384, 390, 391, 394, 440, 472, 507, 509, 413, 419, 435, 445, 448
 Nareyko (prawdop. Noreyko) Antoni 261, 307, 310, 378, 403
 Nareyko (prawdop. Noreyko) Benedykt 324, 326, 398, 473, 477–479
 Nareyko Franciszek 477, 478
 Nareyko (prawdop. Noreyko) Ignacy 326, 365, 431
 Nareyko (prawdop. Noreyko) Jan 378, 414, 436, 461, 492, 508
 Nareyko (Nereyko, prawdop. Noreyko) Józef 321, 326, 368, 387, 405, 428, 478, 479
 Nareyko (prawdop. Noreyko) Maciej 281, 285, 296, 307, 310, 325, 326, 400, 427, 472
 Nareyko (prawdop. Noreyko) Mateusz 259, 326, 369, 473, 478
 Nareyko (prawdop. Noreyko) Michał 326, 400
 Nareyko (prawdop. Noreyko) Paweł 140, 369, 400, 473, 474, 478
 Nareyko (prawdop. Noreyko) Piotr 259, 281, 285, 296, 378, 462, 484, 508
 Nareyko (prawdop. Noreyko) Tadeusz 307, 310, 315, 405, 437
 – por. kow. 472, 508
 Nareyko Wawrzyniec 478
 Nareykowicz (Noreykowicz) Andrzej 259, 331, 340, 364, 430, 475
 Nareykowicz (Narykowicz, Noreykowicz) Antoni 105, 109, 161, 331, 341, 469
 Nareykowicz (Noreykowicz) Jan 161, 430, 460, 483
 Nareykowicz (Noreykowicz) Jerzy 401, 416, 429
 Nareykowicz (Noreykowicz, prawdop. Narkowicz) Józef 365, 400, 401, 429, 437, 460, 464, 483, 488

- Nareykowicz (Narykowicz, Noreykowicz) Karol 109, 331, 341, 443, 468, 475
- Nareykowicz (Noreykowicz) Michał 288, 291, 331, 341, 372
- Nareykowicz (Noreykowicz) Stefan 162, 236, 260, 330, 341, 365, 396, 400, 402, 418, 423, 437
- Narkiewicz Andrzej 262, 367, 462, 478
- Narkiewicz Antoni 466, 488
- Narkiewicz Błażej 484
- Narkiewicz Franciszek 288, 291, 367, 475, 477
- Narkiewicz Jakub 471, 472, 474, 477
- Narkiewicz (prawdop. Narenkiewicz) Jerzy 436, 459, 484, 508
- Narkiewicz Józef 290, 368
- Narkiewicz Kazimierz 52, 216, 260, 290, 368, 484
- Narkiewicz Mikołaj 367, 370
- Narkiewicz Stanisław 459
- Narkiewicz Wawrzyniec 386, 387
- Narkiewicz Wincenty 404, 508, 510
- Narkowicz (prawdop. Nareykowicz) Józef 430
- Narmont Stanisław 405
- Narowski Antoni 372
- Narowski Ignacy 464
- Nartow (Nartot) Andrzej 463, 486
- Nartowt Adam 216, 308, 310, 315
- Nartowt Andrzej 369, 392, 395, 427, 428, 493
- Nartowt Antoni 236, 323, 366, 372
- Nartowt Franciszek 236, 332, 342, 368, 378, 398, 415, 418, 422, 423, 426, 469
- Nartowt (Nartowtt) Jan 323, 332, 342, 365, 366, 372, 418, 423, 429, 437, 474, 477, 480
- Nartowt (Nartowtt) Jerzy 262, 323, 366, 371, 390, 429, 437
- Nartowt Karol 259, 468
- Nartowt Stanisław 260, 323, 366, 371, 372, 418, 423, 429
- Narubin Kazimierz 372
- Naruszewicz Jakub 405
- Naruszewski Jan 74
- Narwicz Maciej 436
- Narwid Antoni 473
- Narwid Jerzy 473
- Narwid Tomasz 463, 473
- Narwojn (prawdop. Narwoysz) Jan 323
- Narwojn (prawdop. Narwoysz) Józef 415, 422
- Narwoysz (prawdop. Narwojn) Tadeusz 398
- Narykowicz zob. Nareykowicz
- Narymontt Jan 74
- Nasztowt Jerzy 391
- Natkiewicz Jan 237
- Nawicki Jan 474
- Nawicki Tomasz 474
- Nawracki (prawdo. Nawrocki) Józef 478
- Nawrocki 470
- Nawrocki (prawdop. Nawracki, Nowrocki) Józef 473, 479, 480, 486, 493
- Nawsuć Mikołaj 163
- Nemesdorf (Elemzdorf) Krzysztof 81, 91
- Nereyko zob. Nareyko
- Nichielewicz (Nichelewicz, prawdop. Michielewicz, Nichielewicz) Andrzej 386
– chor. kow. 459
- Nichielewicz (Nichelewicz, prawdop. Michielewicz) Franciszek 330, 341, 371, 487
- Nichielewicz (Nichelewicz, prawdop. Michielewicz, Nichielewicz) Jan 236, 366, 315, 372, 386, 399, 431
- Nichielewicz (Nichelewicz, prawdop. Michielewicz) Jerzy 88, 161, 371
- Nichielewicz (Nichelewicz, prawdop. Michielewicz, Nichielewicz) Józef 216, 236, 283, 330, 341, 371, 372, 399
- Nichielewicz Stanisław 236
- Nichielewicz (prawdop. Nichielewicz) Tadeusz 236
- Nichilewicz (prawdop. Nichielewicz) Andrzej 483
- Nichilewicz Antoni 484
- Nichilewicz (Nihilewicz) Franciszek 261
- Nichilewicz (prawdop. Nichielewicz) Jan 288
- Nichilewicz (prawdop. Nichielewicz, Nickielewicz) Józef 483
- Nichilewicz (prawdop. Nichielewicz) Tadeusz 483
- Niciewowski Piotr 392
- Nickielewicz (prawdop. Nichielewicz) Józef 464
- Niecicki (prawdop. Nieciecki) Jan 400
- Niecicki Piotr 396
- Nieciecki (prawdop. Niecicki) Jan 368, 459, 492
- Niecuński Mateusz 473
- Niecuński Tomasz 473
- Niedzielski (prawdop. Miedzielski) Józef 331, 342, 372
- Niedzielski Stanisław 288, 330, 331, 340, 342
- Niedźwiecki (Miedźwiecki, Niedzwiecki) Andrzej 309, 314, 387, 417, 423, 436, 470, 478
- Niedźwiecki (Niedzwiecki) F. 436, 507, 509
- Niedźwiecki Fabian 415
- Niedźwiecki (Niedźwiadzki, Miedzwiecki) Felician 306, 309, 314, 324, 367, 387, 422

- Niedźwiecki Józefat 472
 Niedźwiecki Tadeusz 306
 Nieimirow (prawdop. Niemirow) Michał 378
 Niekrasz Jan 404, 459, 485, 492
 Niekrasz Kazimierz 326
 Niekrasz Ludwik 364, 384, 390, 392, 397
 Niekrasz Maciej 326, 404
 Niekrasz Szymon 290
 Niekrasz Tadeusz 403
 Niekraszewicz Józef 370
 Niemczanowski Józef 473
 Niemirow Franciszek 370
 Niemirow (prawdop. Nieimirow) Michał 469, 473, 474, 480
 Niemirowicz Dominik 417, 423
 Nienartowicz Antoni 413, 419
 Nienartowiczowie, rodzina 382
 Niesiołowski Józef, starosta cyryński 138, 141
 Nieszokuc (Nieszokodź, Niszokoć) Bonawentura 282, 285, 309, 313, 295, 306
 – skał. kow. 329, 338
 – strażn. rzeczyc. 376
 Nieściuk Franciszek 43, 67, 73, 74, 85, 128
 Nieściuk Michał 161, 235, 306, 309, 330, 341
 Niewiński Andrzej 325
 Niewiński Bartłomiej 324
 Niewiński (prawdop. Niwiński) Józef 324
 Niewiński (prawdop. Niwiński) Michał 324
 Niezabytowski 355
 Nihilewicz zob. Nichilewicz
 Nikiański Antoni 397
 Nikun Józef 325
 Nikusza Antoni 215
 Niszokoć zob. Nieszokuc
 Nitkiewicz Fabian 330
 Niwiński (prawdop. Niewiński) Józef 367
 Niwiński Kazimierz 85, 88
 Niwiński (prawdop. Niewiński) Michał 216
 Niwiński Stanisław 470, 473, 479, 480
 Niżyński Krzysztof Antoni, podczasy smoleński 58
 – strażnik smoleński 67
 Nocewicz Adam 368, 463
 Nocewicz Antoni 492
 Noreyko zob. Nareyko
 Noreyko (prawdop. Nareyko) Andrzej 435, 471
 Noreyko (Noręko prawdop. Nareyko) Antoni 140, 426, 460, 461, 483
 Noreyko (prawdop. Nareyko) Benedykt 288, 404, 475, 480
 Noreyko (prawdop. Nareyko) Ignacy 398, 459
 Noreyko Jan 328, 338, 420, 485, 510
 Noreyko Jerzy 486
 Noreyko (Noreiko) Józef 114, 258, 398, 427
 Noreyko Kazimierz 161
 Noreyko (prawdop. Nareyko) Maciej 237, 258, 314
 Noreyko (prawdop. Nareyko) Mateusz 290, 474, 480
 Noreyko (prawdop. Nareyko) Michał 461, 485, 492
 Noreyko (prawdop. Nareyko) Paweł 328, 338
 Noreyko (prawdop. Nareyko) Piotr 328, 329, 338, 452, 459, 510
 Noreyko (prawdop. Nareyko) Tadeusz 459
 – por. kow. 510
 Noreykowicz Adam 443, 469
 Noreykowicz Kazimierz 460, 465, 483, 487
 Noreykowicz zob. Nareykowicz
 Noręko zob. Noreyko
 Norkiewicz Jerzy 510
 Noroski Władysław 67
 Nowicki Bonawentura 386, 474
 Nowicki Franciszek 263, 386, 396
 Nowicki Ignacy 397
 Nowicki Jacek 216, 539
 Nowicki Jan 332, 342, 364, 394
 Nowicki Maciej 366
 Nowicki Mateusz 263
 Nowicki Michał 535
 Nowicki Stanisław Władysław, porucznik J.K.M. 535
 Nowicki Szymon 323, 366
 Nowicki Tomasz 362, 385, 395
 Nowomieyski Antoni 402
 Nowomieyski Chryzostom, sędzic ziem. wiłkomirski 374–376
 Nowomieyski (Nowomiejski) z Grota (Degrat, de Groth, Grath, Golk) Maciej, rotm. wiłkomierski 266, 287, 290, 303, 389, 402, 403
 Nowowiejski (Howowieski, prawdop. Nozewieski) Stanisław z Ptaków (Brahów) 537, 538
 Nowrocki (prawdop. Nawrocki) Józef 321
 Nozewieski (prawdop. Nowowiejski) Stanisław 105
 Numers Iwan, generał 518
 Nunkowski Bartłomiej 285
 Nunkowski Kazimierz 285
 Nunkowski Mateusz 285

- Obakiewicz (prawdop. Abakiewicz) Antoni 436
 Obakiewicz (prawdop. Abakiewicz) Dominik 330, 472, 477, 481
 Obakiewicz Dow. 475
 Obakiewicz (prawdop. Abakiewicz) Mateusz 435
 Obiecanowski Andrzej 463
 Obiecanowski Antoni 535
 Obiecanowski Dominik 163, 263
 Obiecanowski Jakub 363, 463
 Obiecanowski Jan 363, 395
 Obiecanowski (Obiecanowski) Józef 114, 163
 Obiecanowski Leon 535
 Obiecanowski Maciej 263
 Obiecanowski Marcin 74, 75, 106, 114, 163, 364, 385, 395, 473, 539
 Obiecanowski Onufry 363, 385, 473
 Obrycki Marcin 415
 Ochman Jan 367, 368
 Ochman Szymon 367, 368
 Ochmanowie, kupcy królewieccy 92
 Odachowski Stanisław, starosta botocki 127
 Odyniec Antoni, strażnik starodubowski 232, 233
 Offman Antoni 463
 Offman (Ofman) Jakub 404, 459, 493
 Offman (Ofman) Jan 404, 469
 Offman Józef 486, 493
 Offman (prawdop. Offmasz) Michał 482
 Offman Symon 404
 Offman (Ofman) Tadeusz 459
 Ofmasz (prawdop. Offman) Michał 459
 Oganowski zob. Ogonowski
 Ogiński z Kozielska Andrzej, starosta oszmiańskiego 127, sekretarz wielki litewski 254
 Ogiński z Kozielska Józef, wojewoda trocki 46
 Ogiński Michał Kazimierz, pisarz polny W.Ks.L. 167, 174
 Ogiński Tadeusz, kasztelan trocki 175
 Ogonowski (Oganowski) Tomasz 386, 397
 Okmiański Adam 318, 326, 470, 472–477, 486, 493
 Okmiański Antoni 261, 289, 322, 324, 371, 428
 Okmiański Jan 472
 Okmiański Jan Antoni 52, komornik kow. 59, 96
 Okmiański Jerzy 289, 318, 371
 Okmiański Józef 371
 Okmiański Kazimierz 371
 Okmiański Nikodem 463, 484
 Okmiański Stanisław 257, 283, 297, 329, 339, 342, 343, 368, 387, 470, 474–477
 Okmiański Szymon 377, 463, 484
 Okmiański Tadeusz 261, 326
 Okmiański Tomasz 330, 340
 Okmiański Wincenty 371, 428, 464, 487
 Oktawian August 245
 Okuniewski Jan 413, 419
 Olechnowicz Antoni 326
 Olechnowicz Boreysza zob. Boreysza Olechnowicz
 Olechnowicz z Boreysza Bartłomiej 310
 Olechnowicz z Botwidów (Bowidów) Heronim, chorąży J.K.M. 328, 338
 Olechnowicz Jan 324
 – por. kow. 472, 474, 476
 Olechnowicz Józef 259
 Olechnowicz Kazimierz 322, 324
 Olechnowicz Mateusz 99
 Oleszewicz (prawdop. Aleszewicz) Szymon 459
 Olędzki Stanisław 382
 – rotm. petyhorski 380
 Olgird Józef, towarzysz husarski 323
 Oliszewski zob. Olszewski
 Olszewski (prawdop. Holszewski) Antoni 235, 236, 283, 296, 364, 385, 386, 395, 417, 423
 Olszewski Felicjan 362
 Olszewski Ignacy 307, 310, 314, 417, 423, 443
 Olszewski Jan 362
 Olszewski (Oliszewski) Józef 297, 307, 310, 314, 330, 341, 362, 366, 385, 403, 404, 417, 423, 427, 428, 463, 480, 485
 – porucznik kow. 443
 Olszewski Karol, chorąży brygady husarskiej 465, 487
 Olszewski Kazimierz 236, 237, 307, 310, 314
 Olszewski Maciej 236
 Olszewski (Oliszewski) Tomasz 235, 236, 297, 307, 310, 314, 362, 427, 436, 443, 478, 480
 Ołdowski Krzysztof 363
 Onosowski (prawdop. Anusowski) Antoni 470
 Onoszko Kazimierz 463
Opaliński Edward 8
 Opan Włochowicz zob. Włochowicz Opan
 Opanowicz (prawdop. Apanowicz) Tadeusz 485
 Opoczyński Antoni 413, 419
 Oratowski Benedykt 216
 Oratowski Józef 330, 340, 341, 469
 Orbaczewski (prawdop. Herbaczewski) Maciej 307, 310
 Orda Antoni 427
 Ordyniec Bernard 75, 109, 115, 161

- Ordyniec (Ordinec) Dominik 67
 – kuchmistrz trocki 115, krajczy trocki 161
 Ordyniec Franciszek 161
 Ordyniec Maciej, krajczy trocki 161
 Ordyniec (Ordiniec) Marcin 75, 109, 115, 119,
 120, 161
 – krajczyc trocki 96
 – rotmistrz trocki 332, 340
 Ordyniec Stanisław 237
 Ordyniec Wawrzyniec 323
 Orłowicz Tadeusz 463
 Orłowski Antoni 166, 168
 Orłowski C. 469
 Orłowski Hieronim, rotm. smoleński 413, 419
 Orłowski Hieronim Kazimierz, rotm. smoleński
 413, 419
 Orłowski Ignacy 366, 402, 403, 426, 460, 483, 488
 – mostowniczc smoleński 235
 Orłowski Jan 414, 416, 420, 421, 423, 463, 484
 Orłowski Józef 460
 Orłowski Kazimierz 416, 423, 473
 Orłowski Michał 460, 483
 Orłowski Wincenty, rotmistrz orszański 456,
 468, 469
 – rotm. kow. 480, 489
 Ornat Antoni 488
 Ornatowicz Tadeusz 318
 Ornowski Jerzy 236
 Orzechowski Michał 372, 385, 390, 394
 Orzeszko Antoni 115
 Osiecki Eligiusz, krajczy starodubowski 513
 Osiński Józef 282, 284, 386
 Osipowski Józef Jan, chorąży gwrdii litewskiej
 140, 150
 Oskierko Antoni, komendant jazdy narodowej
 438
 Osmoński Antoni 74
 Osoliński zob. Ossoliński
 Osowski zob. Ossowski
 Ossoliński (Osoliński) Jan 485, 493
 Ossoliński Józef, wojewoda wołyński 155
 Ossowski (Osowski) Antoni 257, 283, 297, 326,
 367, 470, 477–479
 Ossowski Jan 261
 Ossowski Ludwik 126
 Ossowski (Osowski) Szymon 464
 Ossowski (Osowski) Tomasz 259, 326, 367
 Ossowski Wincenty 260
 Ostromecki Antoni 471
 Ostromecki Bazyli 114
 Ostromecki Ignacy 364
 Ostromecki Jerzy 114, 164, 236, 263, 281, 285,
 364, 397
 Ostromecki Józef 164, 263, 281, 285, 296, 329,
 330, 341, 342, 343, 362, 365, 365, 386, 396,
 397, 415, 416, 420, 469–471
 Ostrouch Wincenty 283, 362, 385, 397
 Ostrowski Antoni, biskup kujawski 155
 Ostrowski Jerzy 296
 Ostrowski Wincenty 296
Oswald Balzer 5
 Osztaszewski Benedykt 161
 Owsiany (Owsianny) Piotr 372, 417, 418, 423,
 436, 472, 474, 476, 479, 481
 Oziembłowska, sędzina ziem. wilkomierska
 82, 93
 Oziembłowski Józef, sędzia (sędzic) ziem. wil-
 komierski 82, 93
 Ozoliński Jan 368
 Ozoliński Józef 437
 Ozorkiewicz Tadeusz 473
 Ożegalski Jan 363
 Ożegalski Józef 363
 Ożegalski Stanisław 306
 Ożegalski Kopsz (Kosozzo) Stanisław, rotm.
 orszański (miński) 309, 313
 Pac Antoni, starosta borciański 87, 88, 97, pisarz
 wielki W.Ks.L. 109, 111, 112, 165, 167, 175
 Pac Antoni Michał 107, 108
 Pac Ignacy, podstoli litewski 137–140
 Pac Krzysztof, kanclerz wielki W.Ks.L. 335,
 337, 355
 Pac Michał, starosta kow. i borciański 281, 284,
 292, 294, 299–301, 312, 344, 346, 348– 351,
 357, 360, 380, 382–384, 390, 391, 394, 409,
 411, 413, 419, 524, 525, 528, 529, 531
 Pacewicz Adam 237, 369
 Pacewicz Antoni 324, 329, 331, 339, 342, 415,
 416, 422, 425, 459, 468, 475, 485, 493
 Pacewicz Dominik 259, 322
 Pacewicz Fabian 416, 422
 Pacewicz Franciszek 105, 108, 109, 161, 259,
 283, 297, 324, 331, 341, 342, 444, 468, 475
 Pacewicz Ignacy 261, 322
 Pacewicz Jerzy 339, 416, 422
 Pacewicz Józef 261, 283, 285, 295, 297, 330,
 331, 339, 341, 342, 400, 416, 422, 444, 468,
 475, 508, 510
 Pacewicz z Paca Józef 425

- Pacewicz Kazimierz 400
 Pacewicz Maciej 324
 Pacewicz Michał 161, 331, 341, 342, 444, 475, 485, 492
 Pacewicz Stanisław 261, 332
 Pacewicz Stefan 161, 168, 190, 281, 287, 296, 331, 342
 – p. kow. 452
 Pacewicz Szymon 109, 161
 Pacewicz Tadeusz 400
 Pacewicz Tomasz 263, 283, 297, 308, 311, 315, 330, 341, 398, 416, 422, 475
 Pacewicz Wincenty 416, 422
 Pacianowski Fabian 415
 Packiewicz Ignacy 363
 Paculewicz Jakub 414, 421, 473
 Padogowicz Józef 414, 415
 Pakowski Ignacy 396
 Palczyński Aleksander 109, 260
 Palczyński Andrzej 284, 472
 – por. husarski 429
 Palczyński Jan 475, 484
 Palczyński Józef 260, 289, 318, 321, 470, 479
 – por. kow. 323
 Palczyński Kasper (Kaspel) 477, 478
 Palczyński Tadeusz 284, 297
 Pankiewicz Aleksander 436
 Pankiewicz (prawdop. Paszkiewicz) Piotr 392
 Pankowski Grzegorz 418
 Parasicki Felicjan 362
 Parys Franciszek 366
 Paszewicz Onufry, rotm. trocki 374
 Paszkiewicz Andrzej 436
 Paszkiewicz Dominik 477, 478
 Paszkiewicz Ignacy 74
 Paszkiewicz Jan 288, 291, 323, 330, 341, 366, 367, 401, 436
 Paszkiewicz Jerzy 290, 323, 461
 Paszkiewicz Józef 387, 431, 473
 Paszkiewicz Kazimierz 236, 372, 401, 405, 436, 443, 459, 482, 487, 508, 510
 Paszkiewicz Michał 400
 Paszkiewicz Mikołaj 236, 260, 324, 326, 367, 372, 401, 425, 443, 461, 466, 476, 484, 488
 Paszkiewicz (prawdop. Pankiewicz) Piotr 235, 259, 288, 291, 325, 365, 366, 396
 Paszkiewicz Szymon 366, 428, 437
 – por. kow. 431
 Paszkiewicz Wincenty 415, 422
 Paszkowski Franciszek, podczaszy 151
 Paszkowski Józef, rotm. smoleński 456, 467, 489
 Paszyc Karol, cześnik kow. 58
 Pawała Jankowski zob. Jankowski Pawała
Pawiński Adolf 5, 6
 Pawlikowski Jan, podczaszy miński 382
 Pawłowicz Adam 400, 444
 Pawłowicz Antoni 462, 486, 493
 Pawłowicz Bartłomiej (Bałtromiej) 401, 422, 429, 437, 459, 466, 482, 488
 Pawłowicz Benedykt 261, 281, 284, 401, 437
 Pawłowicz Bogusław 259, 289, 318, 325, 400, 416, 423, 460, 483
 Pawłowicz Bolesław 430
 Pawłowicz Dawid 416
 Pawłowicz Florian 401
 Pawłowicz Ignacy 437
 Pawłowicz Jakub 463
 Pawłowicz Jan 285, 363, 426, 463
 Pawłowicz Jerzy 284, 297, 426, 443, 475
 Pawłowicz Józef 259, 288, 291, 371, 415, 422, 430, 437
 Pawłowicz Maciej 288, 291, 318, 321, 322, 325, 363, 371, 400, 460, 483
 Pawłowicz Mateusz 330, 340, 426, 444, 460
 Pawłowicz Michał 257, 258, 261, 289, 318, 325, 367, 400, 416, 423, 430, 460, 483
 Pawłowicz Mikołaj 109, 161, 237, 260, 288, 321, 324, 371, 401, 429
 Pawłowicz Samuel 318
 Pawłowicz Stanisław 109
 Pawłowicz Szymon 258
 Pawłowicz Tadeusz 260, 283, 285, 297, 321, 324, 371, 401, 415, 422, 423, 437
 Pawłowicz Tomasz 478
 Pawłowski Adam 363
 Pawłowski Mateusz 401, 483
 Pawłowski Michał 288
 Pekieli zob. Pikieli
 Peliski Antoni 538
 Perskiewicz Jakub 236
 Petelczyc Ignacy 459, 485, 492
 Petelczyc Józef 404, 459, 485, 492
 Petelczyc Ludwik 367, 404, 459, 485, 493
 Petelski Antoni 325
 Petelski Stanisław 289
 Petraszewicz Józef (prawdop. Petruszewicz) 369
 Petruszewicz (Petruszewicz) Adam 282, 387, 401
 Petruszewicz (Petruszewicz) Antoni 377, 401
 Petruszewicz Mikołaj Antoni, podwojewodzi wileński 535

- Petruszewicz (Petruszewicz) Paweł 377, 401
 Piaczewski Tadeusz 161
 Piasecki Jan, budowniczy i rotm. smoleński 347, 348, 350, 351
 Piątkowski Ludwik 363, 386
 Piecewski (prawdop. Pieczowski) Antoni 163
 – por. 372
 Piecewski Jan 163
 Piechowski, szambelan królewski 278
 Pieczowski (prawdop. Piecewski) Antoni 378
 Piedkiewicz zob. Pietkiewicz
 Piehalski Karol 338
 Piekieł zob. Pikiel
 Pieslak (Piesluk) Ignacy 364, 386, 414, 421, 463, 473
 Pieszkiewicz (prawdop. Perskiewicz) Jakub 236
 Pietkiewicz 371
 Pietkiewicz Adam 400, 416
 Pietkiewicz (Piedkiewicz) Andrzej 306, 309, 314, 323, 403, 477
 Pietkiewicz (prawdop. Pitkiewicz) Antoni 97, 128, 258, 283, 297, 306, 308, 309, 311, 314, 315, 328, 330, 331, 340, 341, 378, 402, 415, 422, 435, 462, 469, 470, 477, 478, 480, 484
 Pietkiewicz Bartłomiej (Bałtromiej) 309, 314, 326, 378, 400, 428, 461, 484, 486, 493
 Pietkiewicz Bonifacy 331, 341, 363, 378, 435, 443, 462, 484
 – rotm. kow. 399
 Pietkiewicz Dominik 366
 Pietkiewicz Franciszek 365, 400, 475
 Pietkiewicz Ignacy 462
 Pietkiewicz Jakub 307, 310, 315, 363, 371, 378
 Pietkiewicz Jan 162
 Pietkiewicz Jerzy 325, 367, 378, 400, 428, 430, 483
 Pietkiewicz Józef 236, 283, 297, 306, 309, 314, 325, 366, 400, 416, 417, 443, 459, 475
 Pietkiewicz Kazimierz 285, 295, 362, 365, 367, 371, 386, 395, 396, 415, 420, 428, 473, 475
 Pietkiewicz Kazimierz 52
 – skarbnik nowogrodzki 281, 386, 397
 Pietkiewicz Maciej 397
 Pietkiewicz Mateusz 288, 289, 321, 323, 367, 372, 437, 464, 487
 Pietkiewicz Michał 162
 Pietkiewicz (prawdop. Pitkiewicz) Mikołaj 323, 325, 326
 Pietkiewicz Piotr 142, 289, 318, 325
 Pietkiewicz Stanisław 258, 331, 332, 341, 343, 464, 488
 Pietkiewicz Szymon (Symon) 289, 318, 365, 400, 430, 437, 484
 Pietkiewicz Wincenty 472, 474, 476
 Pietraszewicz (prawdop. Pietraszewicz) Adam 461
 Pietraszewicz (prawdop. Pietraszewicz, Pietraszkiewicz, Pietruszewicz) Adam 290, 296, 314, 325, 437, 463, 470, 477–479, 485
 Pietraszewicz (prawdop. Pietruszewicz) Andrzej 162, 282, 290, 296, 310, 315, 325, 377, 435
 Pietraszewicz Antoni 470, 472, 474, 476, 478, 480
 Pietraszewicz (Pietrasewicz) Bartłomiej (Bałtromiej) 437, 459, 463, 485
 Pietraszewicz Franciszek, stolnik sanocki 99
 Pietraszewicz (prawdop. Pietruszewicz) Jan 328, 338, 462, 492
 Pietraszewicz Jerzy 485
 Pietraszewicz Józef 290
 Pietraszewicz Kazimierz 290
 Pietraszewicz Onufry 290
 Pietraszewicz Paweł 260, 282, 296, 328, 338, 427, 462
 Pietraszewicz Salomon 43
 Pietraszewicz Tadeusz 162, 282, 296
 Pietraszewicz Trojan Jan 58
 Pietraszkiewicz (prawdop. Pietraszewicz, Pietruszkiewicz) Adam 252
 Pietraszko Adam 452
 Pietraszkowicz Ignacy, wojski trocki 137
 Pietrowski Stanisław 403
 Pietruszewicz (prawdop. Pietraszewicz) Adam 321, 324, 378
 Pietruszewicz (prawdop. Pietraszewicz) Andrzej 307
 Pietruszewicz (prawdop. Pietraszewicz) Jan 282, 378
 Pietruszkiewicz (prawdop. Pietraszkiewicz) Wiktory 364
 Pieweł Tomasz 486
 Pikiel Benedykt 418, 423
 Pikiel (Pekieli) Ludwik, por. br. 415, 420
 Pikiel (Pekieli) Michał 416, 418, 421, 422, 473, 479, 480
 Pilchowski (Pilichowski) Albert, szambelan J.K.M. 456, 468, 489
 Pilchowski Biberszteyn Jan Krzysztof, obersterlejtanta J.K.M. 44, szambelan J.K.M. 352

- Pilchowski Jan 126
 Pilecki Dominik 358
 – reg. trybunalski 281, 284, 295
 – koniusz. wendeński 290
 – rotm. kow. 359, 374, 376
 Pilecki Dominik Stefan 242
 Pilecki Ignacy 263
 – kon. wenden. 287
 Pilecki Józef 404
 Pilecki Michał 415, 420, 422
 Pilecki Stefan 237
 Pilecki Tadeusz 416
 Pilchowski zob. Pilchowski
 Piłsudski (Piłsudzki) Nikodem 361
 Piotrowicz Adam 281, 295, 363, 414, 421, 473
 Piotrowicz Andrzej 285
 Piotrowicz Antoni 479
 – pc. J.K.M. 361
 Piotrowicz Benedykt 363
 Piotrowicz Daniel 373
 Piotrowicz Jakub 281, 285, 295, 308, 310, 315,
 328, 338, 363, 386, 396, 414, 421
 Piotrowicz Jan 74, 75
 Piotrowicz Józef 140
 Piotrowicz Józef 378
 Piotrowicz Krzysztof 75, 106, 535, 539
 Piotrowicz Michał 263, 281, 285, 308, 310, 315,
 363, 385, 414, 421, 474
 Piotrowicz Stanisław 414, 416, 420, 464, 487
 Piotrowicz Wiktory 140
 Piotrowski 322
 Piotrowski Adam 263
 Piotrowski Andrzej 366, 367
 Piotrowski Antoni 109, 161, 331, 332, 341, 343,
 429, 473, 481
 Piotrowski Bartłomiej 369
 Piotrowski Franciszek 259, 429, 473, 480
 Piotrowski Jakub 109, 161
 Piotrowski Jan 109, 161, 470
 Piotrowski Jerzy 260, 366
 Piotrowski Józef 486, 493
 Piotrowski Kazimierz 109
 Piotrowski Mikołaj 373
 Piotrowski Stanisław 259, 392, 396, 463, 486,
 493
 Piotrowski Wincenty 429, 462, 481, 493
 Pióro P. 364, 365
 Piramowicz Grzegorz, ks., kanonik kamieniecki
 354
 Piramowiczowie, rodzina 382
 Piscorski zob. Pikorski
 Piskorski (Piscorski) Ignacy 321, 345, 408, woj-
 skowicz sandomierski 345, 347–350, rotmistrz
 kow. 358, 389, 399, 374, 376, 531, szambelan
 J.K.M. 445, 447, 452, 456, 491, 492, 499, sędzia
 ziem. kow. 501, 504, 505, 507, 509, 511, 512
 Piskorski Józef 252
 Piskorski Dołęga Józef 321, 357, 374, 389, 399,
 455–458, 482, 492, 531
 – wojski sandomierski 376, 501
 Pislacko Tadeusz 423
 Pitkiewicz (prawdop. Pietkiewicz) Antoni 341
 Pitkiewicz (prawdop. Pietkiewicz) Mikołaj 322
 Pius VI, papież 277
 Plater Ferdynand, łowczy W.Ks.L. 56
 Plater Konstanty, wojewoda mściławski 147, 175
 Platerowie, rodzina 55
 Płaskowski Franciszek 44
 Płaskowski (Plonskowski) Ignacy 137, 161, 166,
 235, 289
 – strukczaszy kow. 252, 257, 265, 287, 301,
 303, 321
 Płaskowski Michał 105
 Plersch Jakub 372
 Plewaka Kazimierz, regent trybunalski 534
 Plonskowski zob. Płaskowski
 Płonkonowicz Antoni 216
 Płuciński Antoni 164, 285, 295
 Pochowski zob. Pohowski
 Pocięj (Pociej) Aleksander 9, podczaszy litewski,
 58, starosta kowieński 48, wojewoda trocki
 69, 70, 72
 Pocięj Ludwik, oboźny litewski, starosta olkie-
 nicki 88, strażnik wielki W.Ks.L. 124, 147
 Poczetowicz Ignacy 403
 Podalecki (prawdop. Podolecki) Józef A. 67
 Podolecki (prawdop. Podalecki) Józef, łowczy
 rzeczycki 96
 Podolecki Manswet 160
 – rotm. trocki 306
 – starosta matławski, rotm. kow. 274, 287,
 290, 309, 313, 361
 Podolecki Wężyk (Wążyk) Norbert, reg. trybu-
 nalski 468, 499, rotm. wołkowyski 346, 502,
 reg. podkomorski smoleński 358, 361
 Podolecki (Podoleczki) Roman 161
 – starosta pur. 213
 Podolecki Tadeusz, horodniczy woj. trockiego
 281, 284, 287, 295, 302, 306, 313
 Podskoczym Augustyn 400

- Pogirski (Pogierski) Jan 322, 368, 459, 462, 484
 Pogirski Michał 459, 486, 493
 Pogirski Stanisław 257, 308, 311, 315, 461, 463, 485, 508, 510
 Pogirski Szymon (Symon) 257, 329, 339
 Pohoski (prawdop. Pohowski), Michał 163
 Pohowski (prawdop. Pohoski, Pokoski, Polowski) Ignacy 394
 Pohowski (Pochowski) Wincenty 363
 Poiełański Mateusz 460
 Poiełański Piotr 460
 Poklewski Kozieł zob. Kozieł Poklewski
 Pokłowski Aleksander 363
 Pokłowski Antoni, reg. gr. kow. por. J.K.M. 302
 Pokłowski Kazimierz, regent gr. 516
 Pokłowski Ludwik, rotm. kow. 363, 394
 – rotm. smoleński 384, 398, 414, 420 por. kow. 361
 Pokłowski Stanisław 365
 Pokłowski (Pokłański) Tadeusz 362
 – palestrant subseliów kow. 468
 – regent ziem. smoleński 442, 452
 Pokoski (prawdop. Pohowski, Polowski) Ignacy 364
 Pokows (prawdop. Pokowski) Jan 372
 Polański Franciszek 397, 416, 420
 Polański Ignacy 373
 Polański Michał 395
 Polowski (prawdop. Pohowski, Pokoski) Ignacy 386
 Połubiński (Polubiński) Benedykt 403
 Połowski Antoni, regent gr. 281, 284, 295
 Poniatowski Jerzy 475
 Poniatowski Mateusz 538
 Poniatowski Michał, prymas 389–391, 410
 Poniatowski Stanisław Antoni zob. Stanisław August
 Poniński Antoni 40–42
 Popławski Antoni 322, 327
 Popławski Bartłomiej 469
 Popowski Jakub 427
 Popowski Marcin 43
 Poraiecki (Poreiecki) Antoni 263, 474
 Poraiecki Jerzy 535
 Porzecki Bonifacy 282, 285, 296, 306
 Porzecki Ignacy 282, 285, 296, 306
 – rotm. kow. 376
 Poskoczym Jan 428
 Poskoczym Tadeusz 428
 Postawka Antoni 258
 Potocki Teodor, prymas polski 37, 38, 44, 45, 48, 58
 Potockiego Franciszka Salezego, wojewoda kijowski 155
 Potocki Eustachy, generał artylerii 147
 Powąła Jankowski zob. Jankowski Powąła
 Pozerski Antoni 260
 Pozerski Ignacy 372
 Pozerski Jerzy 369, 370
 Pozerski (prawdop. Pożerski) Józef 369, 426, 461, 484
 Pozerski (prawdop. Pozyrski) Kazimierz 290, 369, 461, 483, 484, 488
 Pozerski (prawdop. Pożerski) Stanisław 484
 Pozyrski Ignacy 461
 Pozyrski (prawdop. Pozerski) Kazimierz 460
 Pożerski Adam 436
 Pożerski (prawdop. Pozerski) Józef 436
 Pożerski (prawdop. Pozerski) Stanisław 436, 461
 Pracewicz Jan 260
 Prawdzicz Andrzej Franciszek, łow. drogidzki 361
 Prizgint zob. Pryzgint
 Prizgint zob. Pryzgint
Prochaska Antoni 5, 6
 Proniewicz Benedykt 430
 Proniewicz Ignacy 469
 Proniewicz Jan 289, 331, 340, 364, 414, 416, 420, 422, 459, 464, 482, 487
 Proniewicz Józef 216, 236
 Proniewicz Józef 43
 Proniewicz Ludwik 126
 Proniewicz Maciej 161
 Proniewicz Mateusz 416, 422
 Proniewicz Michał 259, 365, 400, 401, 430, 464, 483, 488
 Proniewicz Stanisław 236, 258, 288, 291, 369, 417, 423, 476
 Proniewicz Tadeusz 258, 288, 308, 311, 369, 371, 372, 404, 417, 423, 425, 468, 476
 Proniewicz Wincenty 470, 477, 479
 Prosciewicz Bonawentura 369
 Prosciewicz Józef 262, 362
 Prosewicz Dominik, porucznik kow. 387
 Prozor Antoni 348, 467, 498, 500, 502, 505
 – wojewodzie witebski 380, 382, 384, 390, 391, 394, 410, 411, 413, 419, 452, 453, 497, 500, 503
 Prozor Ignacy 497

- wojewodzie witebski 441, 442, 467, 498, 500, 501, 503
- Prozor Izydor, sędzic ziem. kow. 502
- Prozor Józef Stanisław 85
- Prozor z Prokopa Józef 14, major J.K.M., starosta bobtowski 97, 98, 105, 107, 111, generał adjutant major 87, 96, wojski kow. 112, 135, 139, podstarości kow. 115, 116, 119, 120, 127, 128, 136, 137, 142, 156, 162, 163, starosta kow. 165, 166, 169, 179–182, 184–196, 204, 211, 244, 246, 262, 515, kasztelan witebski 253, 255, 256, 260, 262, 263, 376
- Prozor Karol 346, kasztelan witebski 305, 308, 313, 327, 336, 345, 413, 419, wojewodzie witebski 348–351
- Prozor Kazimierz, kanonik wileński 139
- Prozor Mateusz 499, 501, 502
 - sędzic (sędzia) ziem. kow. 443, 445, 447, 452
- Prozor Michał 97
- Prozor z Prokopa Mikołaj oboźny kow. 97, 98, 105, 106, 112, 115, 119, 136, 137, 160, 165, 179–184, rotmistrz kow. 116, 136, 398, sędzic ziem. 176, 185, 188, 192–194, 196, 232, 240, 241, 244, 246, 250, 393, 398, 410, 526
- Prozor z Prokopa Stanisław 10, podstoli kow. 42, 44, 48, 51, 58, 59, 67, wojski kow. 68, 70, 71, 73–75, 85, 86, 96–99, 105, 107, 109–111
- Prozor, Szymon pisarz gr. kow. 115, 119, 126, 136, 137
- Prozorowie, rodzina 27, 405
- Pruniewicz Michał 460
- Prusakiewicz Ignacy 372
- Prusewicz 427
- Prusewicz Dominik 283, 296, 373
 - porucznik kow. 321, 333, 343, 352, 399
 - namiestnik ziem. kow. 389, 399
 - podpor. brygady pierwszej litewskiej 507, 509
- Prusewicz Jakub 428
- Prusewicz Jerzy 43, 85, 162, 216
- Prusewicz Do Woyna Józef 266
- Prusewicz Michał 237
- Prusewicz Stanisław 162, 216, 284, 297, 307, 315, 325, 326, 371
 - porucznik kow. 389, 399, 436
- Prusewicz (Pruszewicz) Tadeusz 289, 307, 310, 314, 330, 341, 371, 426, 460, 466, 488
 - chorąży kow. 386, 483
 - chorąży J.K.M. 436
 - chorąży braclawski 444
- Prusewicz Wincenty 367, 371
 - rotmistrz kow. 456, 482
- Prusowicz Adam, chor. kow. 326
- Pryzgint Felicjan, porucznik 534
- Pryzgint (Priszgint) Franciszek 289, 325, 326, 403, 405
- Pryzgint (Prizgint, prawdop. Brozgint, Bryzgind) Jerzy 325, 326, 404
- Pryzgint Paweł 326
- Przałgowski (Przeałgowski) zob. Przyałgowski
- Przeocki zob. Przewocki
- Przeradowski Onufry 162
- Przesiecki Józef 289, 290
- Przesiecki (Przesiedzki) Piotr 329, 338
- Przesmycki A., skar. or. 345
- Przesmycki Adam 361, 384, 390, 391, 394
- Przewocki Franciszek 403
- Przewocki Ignacy 403
- Przewocki (Przeocki, Przewodzki) Tomasz 403, 462, 493
- Przewocki Wawrzyniec 403
- Przeździecki Antoni, referendarz W.Ks.L. 124, 175
- Przyałgowski (Przyjałgowski) Antoni, podczaszy żmudzki 149, 150
- Przyałgowski (Przałgowski, Przeałgowski, Przyiałgowski) Jan 259, 288, 291, 323, 403, 443
- Przyałgowski Jerzy 420
- Przyboś Adam* 6, 21, 28
- Przygocki Józef 462
- Przyjałgowski (Przyjałgowski) zob. Przyałgowski
- Puchalski Michał 291, 366, 402
- Puchowski Ignacy 416, 420
- Puchowski (Puhowski) Jan 428
- Puchowski Kazimierz 416
- Puciata (Puciatta) Feliks, porucznik wileński 418, 421
- Puciata J. 363
- Puciata Jan 395
- Puciata Józef 385, 395
- Puciatowski Tomasz 370
- Puciatta zob. Puciata
- Puciłowski Tadeusz, rotm. nowogrodzki 532
- Pugirski Jan 368
- Pugirski Michał 368
- Puhowski zob. Puchowski
- Pukień Franciszek, skarbnik kowieński 75
- Pukień Jakub 138
 - skarbnikowicz kow. 74

- Pukowski Kazimierz 420
 Puksza Piotr 490
 Punicki Jan 398
 Purzecki zob. Purzycki
 Purzycki (Purzecki) Bonifacy 309, 332, 338, 459, 482
 – regent podkomorski kow. 426, pisarz ziem. kow. 499, 501, 502, 504, sędzia ziem. kow. 507, 509
 Purzycki (Purzecki) Ignacy 309, 314, 329, 338, 499, 502–505, 507, 509
 – rotmistrz kow. 375, 376, 459, 482, 501
 Puzskiewicz Jan 161
 Putel Jan 307
 Puttkamer Kazimierz, oberszterlejtnant 51
 Puzyna Heronim, starosta upicki 80
 Puzyna Tadeusz, generał major 425
 Puzyna Teodor 75
 Pytkiewicz Antoni 366

 Quetko zob. Kwetko

 Rabiewicz Jerzy 464
 Rabiewicz Maciej 464
 Racewicz Antoni 289, 324
 Racewicz Jan 324, 405
 Racewicz Tomasz 290, 324, 480
 Rachlewicz Andrzej 372
Rachuba Andrzej 7, 18, 19–21, 27, 29, 31–33, 102
 Raczko Jakub 465, 487
 Raczko Stanisław 369, 476
 Raczko Wawrzyniec 261, 326
 Raczkowski (prawdop. Ruczkowski) Adam 87
 – cześnik wołkowyski 138
 Raczkowski Antoni 472, 474
 Raczkowski Jakub 469, 471
 Raczkowski Jan 486
 Raczkowski Tomasz 471
 Raczyc (Raczyi) Kazimierz 364, 413, 419
 Raczyński (prawdop. Ruczyński) Jan 463
 Raczyński Kazimierz 331, 341
 Radecki Mikulicz Bogusław, rotm. wileński 384, 394
 – rotmistrz wilkomirski 411
 Radecki Mikulicz Piotr, cześnikowicz piński 394
 Radikiewicz (prawdop. Radkiewicz) Marcin 341
 Radiko zob. Radyko
 Radkiewicz (prawdop. Radikiewicz) Józef 418
 Radoszewski (Radyszewski) Leon 74
 Radoszewski Leon Antoni, pod. pucki 73
 Radoszewski Leon Bartłomiej, skarbnik czer-nichowski. 87, 538, 539
 Radoszyński Leon de Belty 71
 Radowicz (prawdop. Rodowicz) Antoni 508
 Raduszewski Antoni Leon 106
 Radwiłowicz (Radwiłłowicz) zob. Radziwiłłowicz
 Radykiewicz Marcin 161, 259, 331, 443, 475
 Radykiewicz Piotr 109, 161
 Radykiewicz Szymon 109
 Radyko (Radiko) Aleksander 161, 330, 341
 Radyko (Rodyko, Rudyko) Klemens 236, 258, 289, 321, 324, 386, 401, 405, 418, 423, 437, 473, 475, 476, 480
 – por. kow. 415, 422
 Radyko (Rodyko) Piotr 161, 236, 371, 372, 401
 – por. kow. 321, 419, 424
 Radyko Teodor 321, 324, 371, 372, 386, 395, 401, 404, 415, 418, 421, 423, 437, 444, 473, 475, 476, 479–481
 Radyszewski zob. Radoszewski
 Radywiłłowicz zob. Radziwiłłowicz
 Radziejewicz Antoni 396
 Radziejewicz Jakub, bud. oszmiański 420
 Radziejewicz Jerzy 283, 297
 Radziejewicz Józef 311, 424
 Radziejewicz Nikodem 416, 418, 421
 Radziejewicz Szymon 297
 Radziejewicz Tadeusz 396
 Radziwiłł Albrecht, starosta rzeczycki 175
 Radziwiłł Hieronim Florian, podczaszy litewski 78, chorąży litewski 125, 131, 145, 159
 Radziwiłł Janusz, ordynat nieświeski, pułkownik petyhorski 10, 98
 Radziwiłł Karol Stanisław 15, 112, 214, 219, 221, 222, wojewoda wileński 267, 321
 Radziwiłł Michał Kazimierz 9, 11, 53, 107, 121, 221, marszałek nadworny litewski 46, wojewoda wileński, hetman wielki litewski 115, 132, 147
 Radziwiłł Mikołaj Faustyn, wojewoda nowo-gródzki 41, 46
 Radziwiłł Stanisław, podkomorzy litewski 142, 147, 149, 278
 Radziwiłłowa Anna z Kettlerów, księżniczka kurlandzka 131, 145, 160
 Radziwiłłowa Franciszka Urszula z Wiśniowieckich 221
 Radziwiłłowa Salomea, wojewodzina nowo-gródzka 231

- Radziwiłłowie, rodzina 9, 27, 32, 98, 108, 141, 147, 221, 276, 381
- Radziwiłłowicz (Radwiłowicz, Radwiłowicz, Radywiłłowicz) Andrzej 322, 326, 369, 378, 400, 437, 460, 461, 483, 486, 493
- Radziwiłłowicz (Radwiłowicz) Antoni 371, 385, 387, 399, 426, 431, 465, 475, 487
- Radziwiłłowicz (Radwiłowicz, Radwiłowicz) Bartłomiej (Bałtromiej) 224, 237, 259, 324, 330, 341, 366, 371, 372, 399, 402, 426, 437, 460, 483
- Radziwiłłowicz (Radwiłowicz) Benedykt 461, 484
- Radziwiłłowicz (Radwiłowicz, Radwiłowicz) Ignacy, 437
– rotm. kowieńskiego 380
- Radziwiłłowicz (Radwiłowicz, Radwiłowicz, Radziwiłowicz) Jan 215, 237, 283, 297, 322, 323, 371, 373, 399, 426, 430
- Radziwiłłowicz (Radwiłowicz, Radziwiłowicz) Józef 162, 395, 488
- Radziwiłłowicz (Radwiłowicz, Radwiłowicz) Maciej 307, 309, 314, 322, 327
- Radziwiłłowicz Marcin 474
- Radziwiłłowicz (Radwiłowicz, Radwiłowicz) Michał 237, 260, 288, 289, 291, 304
- Radziwiłłowicz (Radwiłowicz) Mikołaj 109, 237, 259
- Radziwiłłowicz (Radwiłowicz, Radziwiłowicz) Onufry 473, 475, 477–479
- Radziwiłłowicz (Radwiłowicz, Radziwiłowicz) Szymon (Symon) 261, 400, 478
- Radziwiłłowicz (Radwiłowicz) Tadeusz 237, 261, 290
- Radwiłowicz (Radwiłowicz) Tomasz 415, 422
- Rafanowicz Andrzej 306, 309, 313, 370, 429, 443
- Rafanowicz Antoni 216, 263, 282, 296, 308, 310, 332, 342, 368, 378, 398, 418, 423, 469, 479, 480
- Rafanowicz Franciszek 377
- Rafanowicz Ignacy 282, 296, 331, 340, 372, 436, 479, 480
- Rafanowicz Jan 329, 339, 369, 377, 429, 478, 480
- Rafanowicz Jerzy 216
- Rafanowicz Józef 109, 162
– regent gr. kow. 252, 253, 262, 384, 468
– rotm. kow. 357, 490
– rotm. brzeski 306
- Rafanowicz Maciej 260, 288, 290, 318, 326, 404, 479
- Rafanowicz Michał 321, 332, 343, 369, 404, 429, 461, 473, 480, 485, 492
- Rafanowicz Piotr 366, 378, 415, 422, 437
- Rafanowicz (Raffanowicz) Samuel 263, 308, 311, 315, 372, 398, 415, 422, 429, 461, 485, 492
- Rafanowicz Stefan 306, 307, 309, 313, 369, 461, 485, 492
- Rafanowicz Tomasz 290, 306, 307, 309, 313, 326, 365, 369, 479
- Rafanowicz Wincenty 469, 481
- Rafanowicz Władysław 109
- Rafanowicz Wojciech 332, 343
- Rahoza Ignacy 163
- Raiecki Michał 486, 493
- Raiuniec (Rajuniec) Adam 401, 435, 461, 484
- Raiuniec Józef 401
- Raiuniec Paweł 401
- Rajewski Jakub 236
- Rakaczewski Ignacy 364
- Rakaczewski Symon 364
- Rakicki Mikołaj 236
- Rakicki Tadeusz 236
- Rakiewicz Andrzej 283, 290, 297, 306, 309, 314, 331, 340, 418, 469
- Rakiewicz Antoni 322, 371, 414, 476
- Rakiewicz (prawdop. Rukiewicz) Antoni 74, 75
- Rakiewicz (Rakwicz) Benedykt 258, 306, 309, 314, 324, 419, 424, 464
- Rakiewicz Dominik 215, 235, 258, 307, 310, 315
- Rakiewicz Fabian 488
- Rakiewicz Franciszek 258, 330, 341, 342, 371, 417, 418, 425, 466, 472, 476, 479, 488
- Rakiewicz Franciszek 43, 59, 67, 75
- Rakiewicz Jakub 258, 288, 331, 342, 472, 475, 476
- Rakiewicz Jan 43, 161
- Rakiewicz Jerzy 216, 237, 238, 258, 261, 264, 288, 323, 331, 342, 371, 417, 423, 472, 476
- Rakiewicz Józef 331, 340, 469
- Rakiewicz Kazimierz 258, 282, 284, 307, 310, 315, 369, 418, 424, 427, 443, 508, 509
- Rakiewicz Maciej 371, 430, 437, 463, 484, 486, 488
- Rakiewicz Michał 263, 290, 331, 340, 364, 414, 416, 421, 469
- Rakiewicz Onufry 435
- Rakiewicz Piotr 418, 424
- Rakiewicz Stanisław 75
- Rakiewicz Tadeusz 290, 306, 309, 313, 330, 340, 386, 480
– por. kow. 385

- Rakiewicz Tomasz 488
 Rakiewicz Wincenty 478, 479
 Rakowski Antoni 58
 Rakowski Jan 430
 Rakowski Józef 282, 285, 362, 397, 415, 420
 Rakowski Mateusz 471
 Rakowski Stefan 340, 369
 Rakowski Tomasz 296, 470
 Rakwicz zob. Rakiewicz
 Raseyko zob. Drąseyko
 Rasztoft Jan 378
 Ratel Jan 282
 Ratkiewicz Szymon 463
 Ratomski Józef 331, 368, 369
 Ratomski Szymon (Symon) 378, 418, 423, 426, 427, 469, 473, 480
 Ratowicz Andrzej 424
 Ratowski Franciszek 424
 Ratowt Adam 369
 Ratowt Jerzy 417
 – m. kow. 427
 Ratowt Kazimierz 368–370
 Ratowt Mateusz 402
 Ratowt Michał 427
 Raykowicz Stefan 237
 Raess de (Dereas) Józef Mikołaj, wojski i podwojewodzi trocki 113, 151
 Regicki Michał 461
 Regis (Regys, prawdop. Reys) Kajetan 326, 417, 423, 426, 464, 465, 487
 Regis Ksawery 464, 488
 Regis Wincenty 323, 417, 423, 426, 437
 Rejtan Tadeusz 14
 Rekuć Jan 52
 Remling Jakub 413, 416, 419
 Reniewicz Adam 435
 Renno (Reno) Feliks, pułkownik wojsk litewskich 257
 Renno Mikołaj, ciwun uzwelski 99
 Repnin Mikołaj, dyplomata rosyjski 13, 214, 516, 517
 Reszka Stanisław 413, 419
 Reszylowski Marcjan 99
 Rewikowski Piotr 472
 Rewiński Józef 322
 Rewkowski Jerzy 415, 420
 Rewkowskiego Regalata, zakonnik 212, 226
 Rewkuć (Rewkucz) Kazimierz 490
 – cześn. starodubowski 467, 480
 Reworoycz Antoni 418, 421
 Reys (prawdop. Regis) Kajetan 372
 Rezgoł Felicjan Józef, podczaszy łomżyński 161, 162
 Rimgayło zob. Rymgayło
 Roczkowski (prawdop. Raczkowski) Kazimierz 396
 Rodelewicz Jan 422
 Rodelewicz (Rodellewicz) Jerzy 324
 Rodelewicz (prawdop. Rodolewicz) Józef 43
 Rodnicki Adam 385
 Rodolewicz (prawdop. Rodelewicz) Józef 326
 Rodowicz Adam 459, 462
 Rodowicz Andrzej 258, 322, 428
 Rodowicz (prawdop. Radowicz) Antoni 369, 392, 395, 437, 461, 462, 468, 469
 Rodowicz Bartłomiej 367, 459
 Rodowicz Jan 105
 Rodowicz Józef 462
 Rodyko zob. Radyko
 Rodziewicz Adam 421
 Rodziewicz Antoni 392, 404, 473
 Rodziewicz Jakub, budow. oszmiański 414, 417, 423
 Rodziewicz Jan Kazimierz, strażnik kow. 52
 Rodziewicz Jerzy 282, 326, 370, 414, 421
 Rodziewicz Jerzy Adam 69, krajczy kow. 40, łowczy kow. 58, 59, 68, 69, 71, 72, 74, 75, 87, 88, 96–98, 105, 107, 113, 116, 128, 135, 149, 167, 176, 183, 185, 186, 321, 336, 345, 347, 348, 350, 351, sędzia gr. kow. 165, 188, 204, 215, 224–226, 228, 229, 232, 234, 235, 238, 240, 241, 245, 246, 249, 251, 253, 262, 273, 281, 284, 295
 Rodziewicz Józef 260, 324, 473
 – horodniczy oszmiański (kow.) 359, 374, 376, 380, 413, 419, 499, 500, 502–504, 507, 509, 511
 Rodziewicz Ludwik 363, 386, 397, 414, 421
 Rodziewicz Onufry 473, 476
 Rodziewicz Szymon 282, 283, 385, 395
 Rodziewicz Tadeusz 326, 392
 Rodziewicz Wawrzyniec 394, 471
 Rogewski (prawdop. Rogowski) Piotr 237
 Rogowski Jakub 164
 Rogowski Jan 392, 396, 404, 417
 Rogowski Działasz Wincenty 96
 Rokicki Jan 471
 Rokicki Józef 285, 329, 330, 340, 342, 415, 420, 471
 Rokicki Mikołaj 329, 342, 361, 387, 397, 415, 420, 481

- Rokicki Tadeusz 282, 283, 295, 296, 329, 342, 362, 365, 384, 397, 471
- Rokicki Armanowicz Tadeusz 342
- Rokoyz (prawdop. Rokoyza) Antoni 307
- Rokoyz (prawdop. Rokuyza) Kasper 307
- Rokucki Mikołaj 384
- Rokuyza (prawdop. Rokoyz, Rokuza) Antoni 369
- Rokuyza (prawdop. Rokuza) Bartłomiej 323, 368
- Rokuyza (prawdop. Rokoyz) Kasper 368, 369
- Rokuza (prawdop. Rokuyza) Antoni 462
- Rokuza (prawdop. Rokuyza) Bartłomiej 368
- Rokuza Maciej 368, 462
- Rolski Jakub 372
- por. kow. 398
- Romaniuk Przemysław* 8–10, 12, 18, 31, 32
- Romanowicz Jan 385
- Romanowicz Mateusz, szambelan J.K.M. 534
- Romanowicz Tomasz 263
- Romanowski Hryniewicz zob. Hryniewicz Romanowski
- Romanowski Andrzej 435
- Romanowski Antoni 330, 341
- Romanowski Ignacy 137, 402
- Romanowski Karol 259, 283, 297, 427, 428, 461, 463, 485, 493
- Romanowski Ksawery, mostowniczy 418, 420
- Romanowski Marcin, porucznik wileński 418, 421
- Romanowski Mateusz 392, 396, 463, 475, 486, 493
- Romanowski (prawdop. Romaszewski) Michał 216, 258, 289, 326, 365, 368, 369, 402, 403, 427, 428, 436, 444, 459, 463, 465, 482, 486, 487, 493, 508, 510
- Romanowski (prawdop. Romaszewski) Mikołaj 374, 376, 387, 390, 392, 398, 402, 428, 463, 486, 493
- Romanowski (prawdop. Romaszewski) Piotr 283, 297, 443, 473, 478, 479
- Romanowski Tadeusz 368, 426, 427
- mostowniczy wilkomierski 374, 389, 396, 402, 457, 458, 482
- m. kow. 457
- Romanowski Władysław 431, 475, 476
- mostow. 481
- Romanowski z Tynwida 376
- Romaszewski (prawdop. Romanowski) Michał 426
- Romaszewski (prawdop. Romanowski) Mikołaj 428
- Romaszewski (prawdop. Romanowski) Piotr 469
- Romaszewski Szymon 311
- Romaszka zob. Romaszko
- Romaszkiewicz Jan 426
- Romaszkiewicz Jerzy 308, 311, 315
- Romaszkiewicz Maciej 386
- Romaszkiewicz Szymon 308, 315
- Romaszko Adam 258, 323, 366, 372, 415, 422, 437, 443
- Romaszko Antoni 161, 215, 323, 325, 331, 341, 370, 372, 401, 415, 422, 475, 476, 479
- Romaszko Ignacy 369
- Romaszko Jan 289, 323, 324, 370, 372, 476
- Romaszko (Romaszka) Jerzy 216, 261, 262, 288, 290, 323, 331, 341, 367, 369, 370, 372, 416, 422, 437, 470, 472, 474, 476, 477, 508, 510
- Romaszko Józef 331, 341, 472, 474, 476, 477, 479
- Romaszko Marcin 372, 443
- Romaszko Michał 261
- Romaszko Nikodem 371
- Romaszko Stanisław 331, 341, 470, 472, 474, 476, 477, 479
- Romaszko Szymon (Symon) 288, 331, 341, 370, 372, 416, 422, 470, 472, 474, 476, 477
- Romaszko Tadeusz 436
- Romaszko Tomasz 161, 216, 236, 259, 318, 323, 324, 331, 341, 370, 372, 401, 443, 463, 485
- Romaszko Wawrzyniec 288
- Rombowicz (prawdop. Rumbowicz) Bartłomiej 114
- Romejko zob. Romeyko
- Romëling Jakub 422
- Romëling Rafał 114
- Romer Mateusz, generał artylerii litewskiej 95, 135, 148, 173, 174, 222
- Romerowie, rodzina 135, 148, 222
- Romeyko Andrzej 216, 263, 331, 340
- Romeyko Romusz Tadeusz 314
- Romeyko (Romejko, prawdop. Romyko) Tadeusz 161, 263, 266, 282, 295, 307, 310, 330, 331, 340, 341, 373, 386, 418, 423, 484
- Romyko (prawdop. Romeyko) Klemens 394
- Romyko (prawdop. Romeyko) Tadeusz 394
- Ropeyko Ignacy 362
- Ropeykowicz Benedykt, komornik 290
- Roszczewski zob. Roszczewski
- Rosiński Franciszek 285
- Rosiński Mateusz 340
- Roskowski Jakub 431
- Roskowski Jan 427
- Roskowski Józef 427

- Roskowski Karol 427
Roskowski Kazimierz 427
Roskowski Michał 427
Roskowski Onufry 431
Roskowski (prawdop. Roszkowski) Tadeusz 431
Rosławowicz (Rosłowowicz) Adam 318, 323, 367, 370, 480, 429
Rosławowicz Andrzej 539
Rosławowicz (Rosłowowicz, Roszławowicz, prawdop. Rosłowicz) Antoni 74, 161, 215, 237, 261, 323, 325, 370, 372, 374, 376, 415, 429, 472, 477–479
Rosławowicz (Rosłowowicz) Benedykt 74, 138, 161, 215, 237, 539
Rosławowicz (Rosłowowicz) Józef 318, 325, 367, 370, 372, 401, 428, 429, 436, 437, 475, 477, 478, 539
Rosławowicz Józef 67, 73
Rosławowicz Kazimierz 67, 73, 215, 539
Rosławowicz Mateusz 395
Rosławowicz Michał 67, 73, 75, 105
– komornik kow. 216
– instygator sądowy kow. 539
Rosławowicz (Rosłowowicz) Piotr 262, 325, 539
– porucznik kow. 303, 345, 358, 367, 374, 376, 403, 436, 448, 463, 485, 507, 509
Rosławowicz Stanisław 539
Rosławowicz Tomasz 480
Rosławowicz (Rosłowowicz) Wincenty 318, 325, 370, 386, 429
Rosławowicz Władysław 52, 67, 73
Rosławowicz Wojciech 73
Rosławowicz Michał
Rosławski Michał 59
Rosłowicz (prawdop. Rosławowicz) Antoni 303, 422
Rosłowowicz Piotr 288
Rosłowowicz zob. Rosławowicz
Rostkowski Antoni 97, 260
Rostkowski Franciszek 285
Rostkowski Jakub 463
Rostkowski Kazimierz 283, 297
Rostkowski Maciej 470
Rostkowski Onufry 367, 369, 392
Rostkowski Piotr 369, 392, 396, 470, 473, 475, 476
Rostkowski Stanisław 260
Rostkowski Tadeusz 369
Rostkowski Walenty 322, 463
Roswiński Mateusz 330
Roszarzewski Antoni, chor. sm. 73
Roszczewski Benedykt 323, 377, 401, 478
Roszczewski (Roszczewski) Florian 430, 437, 469
Roszczewski Franciszek 282, 296
Roszczewski (Roszczewski) Jan 258, 387, 400, 427, 430, 437, 452, 462, 475, 480, 485, 492
Roszczewski Jan 43
Roszczewski (Roszczewski) Piotr 162, 258, 289, 318, 371, 479
– porucznik kow. 303, 321, 324, 400
Roszczewski (Roszczewski, Roszczewski) Stanisław 162, 260, 261, 289, 290, 323, 324, 366, 378, 401, 430, 478
– por. kow. 304, 321
Roszczewski Stefan 261, 318, 322, 371
Roszkowski (prawdop. Roskowski) Tadeusz 472
Roszławowicz zob. Rosławowowicz
Rotocki Ignacy 396
Rouba Antoni 296
Rouba Stanisław 237
Rowba Jakub 469, 473, 480
Rowba Piotr 469
Rowiński Dominik, 321
Rowiński Paweł 419
Rowiński Piotr 413
Rowiński Dominik, strażn. nowogrodzki 281, 284, 295
Rowicz Antoni 288
Rozewicz Kazimierz 289
Rozicki (prawdop. Różycki) Ignacy 395
Rozmarnowski Tomasz 261
Rozwadowaki zob. Rozwadowski
Rozwadowski (prawdop. Hozwadowski, Rozowodowski) Andrzej 342, 361, 397, 471, 481
Rozwadowski (Rozwadowaki, prawdop. Rozowodowski) Antoni 263, 342, 361, 365
– por. braclawski 397, 415, 420
Rozwadowski Bartłomiej 281, 284, 296
Rozwadowski Ignacy 397, 471
Rozwadowski (prawdop. Rozowodowski) Jerzy 282, 284, 330, 341, 342
Rozwadowski (Rozwadowaki, prawdop. Rozowodowski) Józef 342, 385, 397
Rozwadowski Wawrzyniec 361, 362, 385, 397, 414, 420
Rozwadowski Wincenty 362, 397
Rozwodowski (prawdop. Rozowadowski) Andrzej 329
Rozwodowski (prawdop. Rozowadowski) Antoni 329, 384

- Rozwodowski (prawdop. Rozowadowski) Jerzy 329
- Rozwodowski (prawdop. Rozowadowski) Józef 329
- Rożewski Benedykt 430
- Różanski Szczepan 413, 419
- Różycki (prawdop. Rozicki) Ignacy 385, 395
- Ruciański Tomasz 291
- Ruczkowski (prawdop. Raczkowski), Adam, cześćnik smoleński 115
- Ruczkwiański Kazimierz 74
- Ruczyński (prawdop. Raczyński) Jan 378, 459, 484
- Ruczyński Józef 282, 296, 324, 401, 478
- Ruczyński Piotr 401
- Rudelewicz (Rudolewicz, prawdop. Ruderewicz,) Ignacy 400, 430, 431, 437, 463, 483, 486
- Rudelewicz Jan 378, 415
- Rudelewicz (Rudolewicz, Rudulewicz) Jerzy 258, 306, 314, 318, 401, 419, 424
- Rudelewicz (Rudellewicz, Rudelowicz, Rudulewicz) Józef 236, 260, 289, 318, 325, 400, 430, 460, 464, 483
- Rudelewicz Marcin 468
- Rudelewicz Stefan 368
- Ruderewicz (prawdop. Rudelewicz) Ignacy 460
- Rudkowski Benedykt 363
- Rudkowski (prawdop. Rutkowski) Józef 395
- Rudnicki (prawdop. Rudwicki) Adam 364, 395, 420
- Rudnicki Florian 443
- Rudolewicz zob. Rudelewicz
- Rudolski Jerzy 465
- Rudołtowski Chryzostom 104
- Rudowicz Bartłomiej 510
- Rudulewicz zob. Rudelewicz
- Rudwicki (prawdop. Rudnicki) Adam 417
- Rudyko zob. Radyko
- Rudzewicz zob. Rudziewicz
- Rudziański Franciszek 460, 483
- Rudziański Ignacy 415, 422
- Rudziański Michał 290, 324, 369, 400, 429, 459, 486, 493
- Rudzieniski Józef 475
- Rudziewicz Antoni 308, 311, 315, 330, 340, 385, 415, 422, 435, 444, 474, 475, 480
- Rudziewicz Jerzy 470
- Rudziewicz Józef 260, 308, 315, 330, 341, 385, 415, 422, 444, 480, 490
- Rudziewicz (Rudzewicz) Kazimierz 236, 308, 311, 315, 330, 340
- Rudziewicz Ludwik 394
- Rudziewicz Nikodem 420
- Rudziewicz Onufry 308, 311, 315, 330, 341, 385, 415, 422, 444, 474, 472, 475, 480, 490
- Rudziewicz Tadeusz 422
- Rudziewicz Tomasz 261, 262
- Rudziewicz Wawrzyniec 397
- Rukiewicz (prawdop. Rakiewicz) Antoni 476
- Rukiewicz Franciszek 331
- Rukiewicz Kazimierz 314
- Rukiewicz Piotr 362
- Rukowski Tomasz 362
- Rukuyza (Rukuyzo) Antoni 260, 290, 306, 310, 314, 322, 398, 508, 510
- Rukuyza (Rukuyzo) Bartłomiej (Bałtromiej) 261, 288, 321, 326, 367, 370, 392, 395, 429
- Rukuyza (Rukuyzo) Ignacy 283, 297, 377
- Rukuyza (Rukuyzo) Jerzy 428
- Rukuyza Józef 367, 459
- Rukuyza (Rukuiza, Rukuyzo, Rukyzo) Kasper (Gaspar, Gasper) 260, 307, 309, 310, 314, 332, 343, 427, 459, 508, 510
- Rukuyza (Rukuyzo) Maciej 290, 508, 510
- Rukuyza (Rukuyzo) Michał 67
- Rukuyza Tadeusz 427, 459, 461, 486, 493
- Rukuyza Teodor 459, 462, 484
- Rumbowicz (prawdop. Rombowicz) Bartłomiej 473
- Rumowicz Merchel 367
- Rupeyko Bartłomiej (Bathomiej) 74, 161
- Rupeyko Ignacy 163
- Rupeyko Jan 73, 74, 215, 263, 513
- komornik kow. 163, 237, 281, 285, 295
- Rupeyko Jerzy 48, 73
- Rusiecki Kajetan 413, 419
- Rusteyko Józef 419, 424, 436, 473, 475, 476, 480
- Rusteyko Ludwik 444
- Rusteyko Piotr 330, 341, 418, 419, 423, 424, 436, 444, 475, 476
- Rusteyko Tadeusz 427, 436, 473, 475, 476, 479, 480
- Ruskiewicz Jan 262
- Rutkowski Augustyn 403
- Rutkowski Jan 308, 311, 315
- Rutkowski (prawdop. Rudkowski) Józef 285, 385, 403
- Rutkowski Marcin 443
- Rutkowski Szymon 308, 311, 315
- Rybiński Antoni 369
- Rybiński Bartłomiej 296

- Rybnicki Michał 396, 414, 421
 Rychlewicz Piotr 260
 Rydzewski Józef 362
 Rydzisz Konstansty 307
 Ryhaczewski (prawdop. Rykaszewski) Ignacy 421
 Rykaczewski Adam 163, 164, 479
 Rykaczewski Antoni 329
 Rykaczewski (prawdop. Ryhaszewski) Ignacy 164, 365, 414
 Rykaczewski Jan 323, 400
 Rykaczewski Szymon 164, 386, 414, 421, 479
 Ryłowicz Fabian 464
 Rymfowicz Stanisław 493
 Rymgayło (Rymgajło, Rymgayłło) Bogusław 67, 73, 75, 99, 105, 106, 241, 428, 537, 538
 – chorąży parafii skorulskiej 137
 – rotm. kow. 374, 376, 403
 – rotm. słonimski 389
 Rymgayło (Rimgayło, Ryngayło) Florian 67, 75, 99, 105
 Rymgayło Kazimierz 138, 105
 Rymkiewicz Andrzej 429
 Rymkiewicz Augustyn 429
 Rymkiewicz Benedykt 488
 Rymkiewicz Jerzy 325, 417
 Rymkiewicz Józef 259
 Rymkiewicz Kazimierz 325
 Rymkiewicz Ludwik 389, 403, 431
 Rymkiewicz Mateusz 429
 Rymkiewicz Michał 327
 Rymkiewicz Tomasz 73, 74
 Rymkiewicz Wawrzyniec 259, 289
 Rymonowicz (prawdop. Rymowicz) Adam 485
 Rymowicz (Rymowicz, prawdop. Rymonowicz) Adam 236, 259, 289, 318, 322, 324, 400, 430, 460, 463, 483, 486, 492
 Rymowicz Antoni 162, 282, 289, 296, 304, 322, 323, 325, 402
 Rymowicz Bartłomiej (Bałtromiej) 463, 484
 Rymowicz Benedykt 367, 370, 387, 459, 486, 493
 Rymowicz Franciszek 283, 297
 Rymowicz Jakub 431, 436
 – rotmistrz kow. 462, 492, 485
 Rymowicz Jakub Stanisław 426
 Rymowicz Jan 236, 289, 318, 322, 371, 428, 485, 492
 Rymowicz Kazimierz 392, 396
 Rymowicz Maciej 417, 460, 464, 483
 Rymowicz Melchior (Melcher) 401, 415, 422
 Rymowicz Michał 371
 Rymowicz Mikołaj 260, 459, 486, 493
 Rymowicz Stanisław 461, 486
 Rymowicz Szymon 261, 485, 492
 Rymowicz Tadeusz 261, 289, 310, 314, 365, 366, 386, 461, 485, 492
 Rymowicz Wincenty 464, 485, 486, 492
 Rymsza Marcin 485, 493
 Rymwid (Rymwit) Maciej 488
 Rymwid Tadeusz 306
 Ryndwind (prawdop. Rymwid) Ignacy 422
 Ryngayło zob. Rymgayło
 Rynkiewicz Jakub 371
 Rynkiewicz Józef 363
 Rynkiewicz Michał 322, 391
 Rypiński Józef 426
 Ryswelk Antoni, ks. 55
 Ryszyło Jakub 395
 Rzepnik Adam 283, 297, 386
 Rzepnik Andrzej 368
 Rzepnik Antoni 261, 288, 290, 324, 400, 479
 Rzepnik Dominik 261
 Rzepnik Franciszek 215
 Rzepnik Ignacy 368
 Rzepnik Jakub 290, 368, 461
 Rzepnik Kazimierz 332, 343
 Rzepnik Maciej 259, 291, 322–324, 368, 387, 431, 459, 486, 493
 Rzepnik Marcin (Marcjan) 307, 309, 314, 403
 Rzepnik (Żepnik) Stanisław 260, 402, 404
 Rzepnik Wincenty 428
 Rzewuski Seweryn 520
 Rzewuski Wacław, hetman polny koronny 122, 132, 155, 520
 Rzliński zob. Żyliński
 Sabecki (Sebecki, prawdop. Sabiński) Antoni 365, 402, 483, 487
 Sabiński (prawdop. Sabecki) Antoni 460
 Sabo Jerzy 429
 Sabrymowicz (prawdop. Sawrymowicz) Antoni 460
 Sacewicz (prawdop. Sadzewicz) Michał 484
 Sacki Onufry 96
 Sadasz Andrzej 368
 Sadkiewicz (prawdop. Satkiewicz) Andrzej 397
 Sadkiewicz (prawdop. Satkiewicz) Bartłomiej 459
 Sadkiewicz Piotr 397
 Sadkiewicz (prawdop. Satkiewicz) Szymon 339
 Sadkiewicz (prawdop. Satkiewicz) Tadeusz 395

- Sadziewicz (Sadzewicz, Szadzewicz, Szadziewicz) Adam 368, 392, 395, 414, 428, 463, 486, 493
- Sadziewicz (Sadzewicz, Szadziewicz) Antoni 376, 470, 477, 478
- Sadziewicz (Sadzewicz) Dominik 237
- Sadziewicz Giedymin 459
- Sadziewicz (Sadzewicz, Sadzewic, Szadziewicz, Szadzewicz, prawdop. Szudziejewicz) Jan 163, 216, 225, 258, 290, 309, 314, 332, 338, 343, 437, 462, 474, 484
- Szadziewicz Jan z Krypc 376
- Szadziewicz Jan z Towian 473
- Sadziewicz (Sadzewicz) Józef 332, 333, 343, 400
- Sadziewicz (Szadziewicz, Szadzewicz) Jerzy 318, 338, 377, 462
- Sadziewicz (Szadziewicz) Mateusz 314
- Sadziewicz (Sadzewicz, Sadzewic, Szadziewicz, Szadzewicz) Mikołaj 427, 462, 484
- Sadziewicz (Sadzewicz, Sadziewić, Szadziewicz, Szadzewicz) Stanisław 237, 257, 306, 309, 313, 331, 369, 370, 461, 486
- Sagatowski Andrzej 342
- starosta rzeczowski 281, 295, 302, 328, 338
 - dworzanin skarbowy litewski 458, 492
- Sagatowski Antoni starosta rzeczowski 284
- Sagatowski Szymon, p. żmudzki 163
- strażnik trocki (rz.) 348, 360
- Salatowicz Adam 473
- Samotyko (Samotyka) Tadeusz 465, 487
- Samowski Michał 161
- Sanguszko Janusz, marszałek nadworny litewski 121
- Sanguszko Józef, marszałek nadworny litewski 155
- Sanikowski Bartłomiej (Bałtromiej) 397
- Sanikowski (prawdop. Senikowski) Dominik 397
- Sanikowski (prawdop. Sankowski) Kazimierz 479
- Sankiewicz Kazimierz 216
- Sankowski Adam 323
- Sankowski Andrzej 416
- Sankowski Bartłomiej 385, 421
- Sankowski Dominik 416
- por. trocki 422
- Sankowski Ignacy 323
- Sankowski Józef 339
- Sankowski (prawdop. Sanikowski) Kazimierz 291
- Sanowicz Adam 362
- Sapecki Antoni 465
- Sapieha Aleksander Michał, hetman polny litewski, wojewoda połocki 147, 167, 174
- Sapieha Benedykt Paweł, podskarbi wielki litewski 80, 91
- Sapieha Kazimierz Leon, generał artylerii W.Ks.L. 56
- Sapieha Kazimierz Nestor 498
- Sapieha Michał Antoni, podkanclerzy litewski 10, 21, 117, 122, 132
- Sapieha Piotr, wojewoda smoleński 147
- Sapiehowie, rodzina 122, 132, 147, 174
- Sapieszko Michał, wikary bernardyński 136
- Sarkuz (prawdop. Szarkowski) Porf 429
- Sarnecki Andrzej 404
- Sarosiek (prawdop. Sorosiek, Starosiek) Nikodem 386, 397
- Satkiewicz Adam 307, 310, 314
- Satkiewicz (prawdop. Sadkiewicz) Andrzej 462
- Satkiewicz Antoni 427
- Satkiewicz (prawdop. Sadkiewicz) Bartłomiej 378
- Satkiewicz Bogusław 259
- Satkiewicz Jerzy 321, 368
- Satkiewicz Kazimierz 258
- Satkiewicz Maciej 367
- Satkiewicz Michał 370
- Satkiewicz (prawdop. Sadkiewicz) Szymon (Szymon) 368, 370, 436, 486, 493
- Satkiewicz (prawdop. Sadkiewicz) Tadeusz 368, 392, 486, 493
- Satkiewicz Wojciech 258, 339
- Satkowski Antoni 260
- Satyński Jan 373, 377
- Satyński Józef 436
- Satyński Mateusz 377
- Saugmin Tadeusz 261
- Saurymowicz zob. Sawrymowicz
- Sawarymowicz zob. Sawrymowicz
- Sawecki Antoni 460
- Saweczkański (Sawęczanski, Szaweczkański) Antoni 403, 429
- Saweczkański Bartłomiej 435
- Saweczkański Benedykt 326, 417, 423, 469
- Saweczkański (Sawęczanski, Szaweczkański, Szawaczkański) Jan 289, 326, 366, 401, 429, 443
- Saweczkański Jerzy 109
- Saweczkański Józef 326
- Saweczkański Michał 435
- Saweczkański (Sawęczanski, Szaweczkański) Mikołaj 282, 285, 295, 326, 368, 403, 429
- Saweczkański Onufry 323

- Saweczński (Szaweczński) Szymon (Simon, Symon) 288, 318, 321 326, 368, 377, 437, 459, 492
- Saweczński (Szaweczński, Szawecański) Tomasz 288, 326, 328, 338, 377, 401, 403, 426, 430, 437, 461, 462
- Sawicki Jakub 372
- Sawicki Jan 283, 297, 372, 394, 413, 419, 430
- Sawicki Kazimierz 468
- Sawicki Michał 392, 396
- Sawicki Salomon 288, 289
- Sawicki Szymon 163
- Sawicz Józef 140
- Sawryłowicz zob. Sawrymowicz
- Sawrymowicz (Sawrynowicz) Adam 368
- Sawrymowicz (Sawryłowicz, prawdop. Siawrymowicz) Andrzej 400, 460, 463
- Sawrymowicz (Saurymowicz, Sawarymowicz, Sawrynowicz, Siawrymowicz, prawdop. Saurymowicz, Siawrymowicz) Antoni 161, 165, 259, 290, 318, 325, 400, 437
- Sawrymowicz Bartłomiej 289, 325, 429
- Sawrymowicz (Sawrynowicz, Sewrymowicz, prawdop. Siawrymowicz) Jan 289, 483
- Sawrymowicz (Saurymowicz, Sewrymowicz, prawdop. Siawrymowicz) Maciej 400, 403, 430, 437, 483
- Sawrymowicz (Saurymowicz, prawdop. Siawrymowicz) Piotr 237, 259, 263, 282, 283, 401, 459
- Szczyt zob. Szczyt
- Sebastyński Franciszek 389, 399
- Sebastyński (Sebestyański) Jan 403
- Sebecki zob. Sabecki
- Sebestyański zob. Sebastyński
- Selans Adam 405
- Senikowski Antoni 472
- Senikowski Dominik 392
- Senikowski (prawdop. Sanikowski) Dominik 396
- Senikowski Jerzy 472
- Serafinowicz Augustyn 404
- Sereyko (Siereyko, Szerejko) Franciszek 332, 342, 368, 372, 378, 415, 418, 422, 423
- Seruć zob. Siruć
- Serwiński Tadeusz, kasjer kow. 452
- Sawrymowicz zob. Sawrymowicz
- Seygwiłło (prawdop. Steygwiłł) Maciej 340
- Sfolken zob. Swolkien
- Siaurymowicz zob. Siawrymowicz
- Siawrymowicz (prawdop. Sawrymowicz) Andrzej 430, 483
- Siawrymowicz (Siaurymowicz, prawdop. Sawrymowicz) Antoni 165, 369, 430, 463, 470, 477, 480, 483
- Siawrymowicz (prawdop. Sawrymowicz) Jan 430
- Siawrymowicz (prawdop. Sawrymowicz) Maciej 428
- Siawrymowicz (Siaurymowicz, prawdop. Sawrymowicz) Piotr 296, 297, 430, 486, 493
- Siawrymowicz (Siaurymowicz) Tadeusz 436
- Sidorowicz Tadeusz 413
- Siedziejowski Aleksander 238
- Siedzewicz Adam 367, 402
- Siedzewicz Antoni 366
- Siedzewicz Jerzy 367
- Siedzewicz Kazimierz 402
- Sielanka Józef 534
- Sielarski (prawdop. Solarski) Bartłomiej 332
- Siemaszko (prawdop. Szemaszka) Antoni 283, 296, 339
- Siemaszko Dominik 318
- Siemaszko Franciszek 323, 324, 404
– rotm. orszański 462, 463, 485
- Siemaszko Ignacy 324, 325, 404, 462, 485, 492
- Siemaszko (Szemaszko) Jakub 330, 332, 339, 342, 487
- Siemaszko Jerzy 475
- Siemaszko Józef 398, 405
- Siemaszko Michał 326, 364, 413, 419, 459, 463, 485
- Siemaszko Mikołaj 324, 326, 435
- Siemaszko Stanisław 326
- Siemaszko Wawrzyniec 324, 404, 405
- Siemaszko Władysław 326
- Siensicki (prawop. Siesicki) Maciej 459
- Siepieński Józef 78
- Siereyko zob. Sereyko
- Siesicki (prawdop. Siensicki) Maciej 493
- Sieurymowicz (prawdop. Siawrymowicz) Jerzy 404
- Siewruk Józef 513
- Sikorski Antoni, sekretarz kancelarii wielkiej koronnej 379
- Silicki Andrzej, rotm. 370
- Silicki Maciej 486
- Silicki Tomasz 370
- Sinicki Aleksander 362
- Sinicki Antoni 395
- Sinicki Józef 397
- Sipiański Antoni Józef 236
- Sipiański Jakub 114, 236

- Sipiański Józef 114
 Sipowicz Jakub 471
 Sipowicz Jan 471, 480
 Sipowicz Jerzy, por. 413, 419
 Sipowicz Szymon 471
 Siriamowicz Michał 53
 Siriamowicz (Siratowicz, prawdop. Syriatowicz) Stanisław 258, 401
 Siruć Antoni, 499, 504, kapitan wojsk rosyjskich 500
 Siruć Doliwa Florian, 359, 375, 376
 – szambelana J.K.M. 442, sędzia ziem. kow. 445, 447, 451, 496, 498, 500, 501, 503–509
 Siruć (Syruć) Franciszek 263, 308, 313, 469, 471, 473
 – łowczy grodzieński 253, 274, 328, 357, łowczy kow. 337
 Siruć (Syruć) Jakub 42, 52, 96
 – podczaszy inflancki 67, 88, 105, 108
 Siruć (Syruć) Doliwa Józefat, sędzia gr. kow. 196, 203, 215, 232, 241, 246, 249, 262, 271, cześnik kow. 204, 228, 229, 245, 281, 284, 295, 301, sędzia ziem. kow. 305, 308, 313, 346, 348–352, 357, 359, 374, 375, 380, 384, 390, 391, 394, 411, 413, 419, 441, 442, 453, 528, 532, starosta pogurszwański 442, pułkownik 445, 455, 447, 467
 Siruć Kazimierz 39
 Siruć Leon 281, 285, 296
 Siruć (Syruć) Ludwik, sędzic ziem. kow. 394, 413, 419
 Siruć Mikołaj, pisarz gr. kow., starosta koniuchowski 42, 48, 58
 Siruć (Syruć) Szymon 8–12, 37, 41, 59, 60, 85, oboźny i podstarości kow. 44, podkomorzy J.K.M., starosta boptowski i koniuchowski 68, starosta kow. 71–76, 78, 86, 87, 97–99, kasztelan witebski, 112–116, 119, 120, 123, 127, 131, 134–139, 147, 156, 165, 167, 175, 179–190, 204, 207, 211, 228, 229, 231, 232
 Sirwit zob. Syrwit
 Siwicki Anton 392
 Siwicki Józef 386, 414, 421
 Siwicki Mateusz 325
 Siwicki Salomon 259, 291, 325, 371, 400, 428
 Siwicki Władysław (Bładysław) 289, 318
 Skalski Antoni 307
 – chor. brygady husarskiej 321
 Skalski Ignacy, skarb. orszański 323
 Skalski Jan 463
 Skalski Józef 404, 425, 464, 501, 502
 – chorąży J.K.M. 321, 369, 455, 456, 458, 482
 Skalski Ludwik, skarb. orszański 323
 Skalski Michał 307, 328, 338
 – skarb. orszański 323
 Skilski Tadeusz, rotm. trocki 321, 361
 Skinderowie Dominik i Konstancja z Oziembłowskich 382
 Skirgayło (Skirgayłło) Andrzej 257, 281, 402
 – por. kow. 285, 295, 324, 326
 Skirgayło (Skirgayłło) Antoni 369, 387, 428, 465, 487
 Skirgayło (Skirgayłło) Bartłomiej 464, 488
 Skirgayło Bonifacy 473, 474
 Skirgayło (Skirgayłło) Dawid 285, 364, 469
 Skirgayło (Skirgayłło) Franciszek 470, 477, 478
 Skirgayło (Skirgayłło) Ignacy 428, 462, 485, 492
 Skirgayło (Skirgayłło) Jakub 258, 369, 415, 422, 470, 478, 479
 – rotm. nowogródzki 387
 – por. kow. 374, 376, 378
 Skirgayło Jan 290
 Skirgayło (Skirgayłło, Skirgajło) Jerzy 161, 216, 258, 259, 339, 343, 368, 387, 474
 – por. kow. 281, 285, 295, 329, 374, 376, 377
 Skirgayło Józef 366
 Skirgayło (Skirgayłło) Kazimierz 332, 342
 Skirgayło (Skirgayłło, z Kirgayłło) Piotr 258, 283, 290, 297, 326, 367, 369, 378, 387, 427, 428, 461, 486, 493
 Skirgayło (Skirgayłło) Stefan 258, 332, 343, 369, 403, 477, 478
 Skirgayło (Skirgayłło) Tomasz 331, 340, 365, 369, 370, 377, 387, 430, 437, 461, 469, 477, 478, 480, 486, 493
 Skirgayło Tomasz młodszy 369
 Skirmunt Józef 72, 74
 Skodwiłł Antoni 259
 Skolski Aleksander 74, 215, 237
 Skolski Andrzej 389
 Skolski (Szkolski) Antoni 259, 290, 309, 314
 Skolski Jan 392, 396, 417, 427, 492
 Skolski Jerzy 322
 Skolski Mateusz 290, 332, 343, 367, 443
 Skolski Michał 259, 309, 314, 322, 332, 343, 367
 Skolski Stanisław 322
 Skolski Stanisław, ojciec 323
 Skorbaty (Skorboty, prawdop. Skorobohaty, Skorbut) Jerzy 284, 421

- Skorbut (prawdop. Skorbaty) Jerzy 397
- Skoro Bohusicz (prawdop. Skorobohaty) Jerzy 362
- Skorobaty zob. Skorobohaty
- Skorobochaty 365
- Skorobohaty (prawdop. Skorbaty, Skoro Bohusicz) Jerzy 236, 282, 481
- Skorobohaty Maciej 481
- Skorubacki Jerzy 418
- Skorulski Antoni 318, 389, 409, 525
- krajczy kow. 43, 59
 - rotmistrz kow. 458
 - por. 507
- Skorulski F. 348
- Skorulski Ignacy, chorążyc kow. 105, 539
- Skorulski Józef, pisarz kow. 110
- chorążyc kow. 59, 66, 72-75, 87
 - pisarzewicz kow. 73, 75, 141
 - porucznik kow. 300
 - rotmistrz kow. 128, 136, 137, 149, 160, 183, podstarości kow. 196, 203, 204, 212, 215, 219, 223-226, 228, 229, 232, 234, 235, 238-241, 243, 244-246, 250, 514
- Skorulski Józef dwóch 85
- Skorulski Marcin (Marcjan, Martian) 88, chorążyc kow. 96, 183
- Skorulski Michał, chorążyc kow. 87
- Skorulski Stanisław 9, 43, 53, 399, 409, 457, 458, 463, 482, 484, 492, 525
- starosta talicki 67, 68, pisarz gr. kow. 70-75, 84-86, 88 96-98, 105, 107, 110, 539
 - rotmistrz kow. 215, 226, 257, 300, 345, 374, 376, 452, 457, 482, 492
 - chorążyc kow. 389
 - chorążyc słonim. 369
- Skorwid Józef 362, 397, 481
- Skowron Ryszard 8
- Skowz gint Józef (prawdop. Wskowz girt) 339
- Skrzynki Tadeusz 325
- Skrzyski Piotr 325
- Skuczynski Andrzej 297
- Skulski Jan 485
- Skulski Tadeusz 437
- Skurewicz Józef, skar. ziem. wis. 417
- Slewiński (prawdop. Śliwiński) Maciej 339
- Slic (Slidz) zob. Szlic
- Slopczyński Augustyn 364
- Slunko (Szlunko, Szłomko) Bartłomiej 364, 372, rotm. kow. (brasławski) 435, 452, 468, 471
- strażn. mścisławski 361, 365
- Slunko (Szlunko) Bazyli, most. 471
- Slunko Franciszek, mostow. mścisławski, dworz. skarbowy litewski 467, 507
- Slunko Jakub, strażnik połocki 365
- Slunko Jan starosta janicki 246
- Slunko (Szlunko) Piotr (Pietr), 362
- strażn. mścisławski 285, 281, 295, 361, 471
- Słabaczyński zob. Słobaczyński
- Sławaniewski Franciszek 415, 420
- Sławczyński (prawdop. Słobaczyński) Józef 219
- cześnikowicz żmudzki 515
- Sławiński (Sławieński) Antoni, podczaszy upicki 306, 309, 313, 328, 468
- regent ziem.(gr.) i podkomorski kow. 357, 380, 384, 394, 411, 441, 443, 445, 455
- Sławiński Jerzy 370, 402
- Sławiński Kazimierz 164, 236
- Sławiński Tadeusz 397
- Sławoczyński Józef, skarbnik żmudzki 228, 229, 234, 235
- Sławski Józef 331
- Słobaczyński (Słabaczyński, Słoboczyński) Franciszek 260, 288, 291, 430
- Słobaczyński (prawdop. Sławczyński, Sobaczyński) Józef 261
- Słobocki Józef 88
- Słoboczyński zob. Słobaczyński
- Słocki Karol 521
- Słomiański Tadeusz 372
- Słomiński Jan, sekretarz prymasa 155
- Słonimski Wojciech 322
- Šmigelskytė-Stukienė Ramunė 18
- Smoleński Władysław 18
- Snarski Antoni 237
- Snarski Jakub 332, 342
- Snieszko Jan 283, 297, 307, 309, 314
- Sobaczyński Antoni 405
- Sobaczyński (prawdop. Słobaczyński) Józef 405
- Sobkiewicz Stanisław 535
- Sobolewski Antoni 310, 362, 397, 469, 471, 472, 474, 477
- Sobolewski Bartłomiej (Bałtromiej) 469, 471
- Sobolewski Felicjan 397
- Sobolewski Franciszek 307, 310, 315, 362, 397, 415, 420, 469, 471, 472, 474, 477
- Sobolewski Jakub 369
- Sobolewski Jan 215, 263, 364, 365, 386, 398, 538
- Sobolewski Józef 364, 414, 421
- Sobolewski Karol 215, 469, 471, 472, 474, 477

- Sobolewski Maciej 367, 417, 423, 437, 465, 471, 487
- Sobolewski Marcin 397, 469, 471, 472, 474, 477
- Sobolewski Mateusz 386, 396, 469, 471, 472, 474, 477
- Sobolewski Stanisław 282, 364, 365, 414, 421
- Sobolewski Szymon (Symon) 469, 471
- Sobolewski Tadeusz 385, 396, 398, 414, 415, 420, 469, 472, 474, 477
- Sobolewski Wincenty 472
- Sokalski Antoni 288
- Sokoł Józef 109
- Sokołowski Antoni 285, 372–474, 477, 479, 481
- Sokołowski August 475
- Sokołowski Bartłomiej 436, 459
- Sokołowski Jakub 436, 537, 538
- Sokołowski Jan 332, 342, 369, 372, 398, 418, 423, 469
- Sokołowski Jerzy 367
- Sokołowski Maciej 436
- Sokołowski Michał 364
- Solański Kazimierz 535
- Solarski (prawdop. Sielarski) Bartłomiej 342
- Solarski Ignacy 330, 339
- Solarski (Solarsky) Kazimierz 52
- Solarski Michał 332, 342, 385
- Solomin zob. Sołłomin
- Soltan zob. Sołtan
- Sołłohub (Sołohub) Dowoyna (z Dowojnów) Antoni, generał artylerii wojsk litewskiej 73, 86, 124
- Sołłohub (Sołohub) Dowojna Jan Michał, podskarbi wielki litewski 62, 77, wojewoda brzeski 94, 124
- Sołłomin (Sołłomin) Adam 326, 401, 431, 478
- Sołłomin Benedykt 329, 342, 400, 418, 424
- Sołłomin (Sołłomin) Franciszek 282, 284, 296, 304, 307, 374, 377, 401, 426
– p. kow. 402
- Sołłomin (Sołłomin) Józef 73, 75, 87, 99, 289, 290, 325
– krajczy czernichowski 140
- Sołłomin Józef syn 289
- Sołłomin (Sołłomin) Leon 140, 288, 290, 291, 304
- Sołłomin (Sołłomin) Leon Antoni 325
- Sołłomin (Sołłomin) Maciej, por. kow 161, 216, 290, 303, 321, 323, 368, 389
– instygator kow. sądowy 165
– rotmistrz kow. 374, 376, 402, 425, 426, 436, 445, 455–458, 482, 492, 502, 507, 509
- Sołłomin (Sołłomin) Mateusz 401, 431
– towarzysz husarski 282, 296
- Sołłomin (Sołłomin) Michał 324, 387, 431
– rotmistrzowicz kow. 415, 422, 425
- Sołłomin Wiktory 99
- Sołłomin (Solomin) Wiktory 460, 483
- Sołtan (Soltan) Maciej 328, 338
- Sołtyk Kajetan, biskup krakowski 21, 217, 520
- Somorok Stanisław 162
- Sonicz Korsak zob. Korsak Sonicz
- Sonwin zob. Sowgin
- Sopoćko (Sopoćka, Sopotdźko, Spoćko) Antoni 185, 186
– regent gr. kow. 215, 228, 229, 262, 281, 284, 295, 302, 305, 309, 313, 328, 337, 373, 481
- Sopoćko Daniel 215
- Sopoćko Dominik 163, 216
- Sopoćko Ludwik 481
– cześnikowicz kow. 328
– porucznik brygady kawalerii narodowej 445, 447, 454, 467, 489, 490
- Sopoćko Marcin 185, 186
- Sopoćko Marcin Franciszek, cześnik trocki 128, 138, krajczy i sędzic kow. 165, 167, cześnik kow. 189, 192–196, 225
- Sorosiek (prawdop. Sarosiek) Franciszek 163
- Sosnowski Józef, pisarz litewski 69, 112
- Sowgin Jan 109, 236, 422
- Sowgin (Sonwin) Tadeusz 318, 371, 416, 417, 423, 469
- Sowociański Symon 427
- Sozipiański. Józef 264
- Sperski Alojzy, wojskowicz (wojski) czernichowski 304, 305, 308, 313, 332, 364
- Spiałowski (Spiehalski, Spialski) zob. Szpihalski
- Spinałowski Karol 378
- Spinek Tadeusz, sekretarz królewski 264
- Spoćko zob. Sopoćko
- Srepowski Michał 483
- Stabaczyński (Stabeczyński) Andrzej 468
- Stabaczyński Antoni 465
- Stabaczyński Franciszek 323
- Stabaczyński Jan 430
- Stabaczyński Józef 325
- Stabiński Józef 363
- Stacewicz Andrzej 363
- Stacewicz Antoni 436
- Stacewicz (Staczewicz) Jerzy 236, 261, 289, 318, 400, 430, 436, 437, 460, 483
- Stacewicz Maciej 259, 436

- Stacewicz Mateusz 363, 414, 421, 474
 Stackelberg Otto, dyplomata rosyjski 14, 16
 Stackiewicz Antoni 257
 Stackiewicz Bartłomiej 377, 378
 Stackiewicz Michał 394
 Staciewicz Wawrzyniec 418
 Staczewicz zob. Stacewicz
 Staczewski Ignacy 378
 Stadkiewicz Jerzy 462
 Stakanowicz Antoni 429
 Stakliński Jan 290
 Stancewicz Symon 51
 Stanczyk zob. Stańczyk
 Stanewicz (prawdop. Staniewicz) Michał 427
 Stangwiło (prawdop. Steygwiłł) Andrzej 460
 Staniewicz Ferdynand Tadeusz 305, 313
 Staniewicz Józef, starosta giegoiecki 305, 309, 313
 Staniewicz Paweł 137, 513
 – towarzysz husarski 182, namiestnik chorągwi
 husarskiej 194, rotmistrz kow. 234, 238, 241,
 250, 515
 – cześnik kow. 271, 273
 Stanilewicz (Stanisław) Stanisław 305, 306,
 309, 313
 Stanisław August, król polski 12–14, 16–18, 20,
 21, 25, 26, 123, 134, 169–171, 174–176, 179,
 181–185, 192, 197–210, 214, 217–219, 221,
 227–230, 232, 234, 245, 246, 249, 253, 256,
 262, 264–267, 269, 273–278, 301, 313, 317,
 319, 320, 327, 333, 334, 336, 337, 347–356,
 360, 374, 375, 379–382, 389, 399, 406, 407,
 412, 424, 432–434, 438–440, 442, 445, 446,
 448, 449, 451, 458, 467, 482, 494, 496–498,
 503, 505, 506, 515, 526
 Stanisław Leszczyński, król polski 8, 41, 60
Stankevič Adam 7, 438, 448
 Stankiewicz Matuszewicz 362
 Stankiewicz Andrzej 236, 263, 283, 285, 296,
 309, 314, 463, 468, 469
 Stankiewicz (prawdop. Stankowicz) Antoni 283,
 296, 308, 309, 311, 314, 315, 330, 341, 361,
 363, 370, 427, 436, 472, 476
 Stankiewicz Antoni z Mikańc 473
 Stankiewicz Antoni z Wiciuk 473
 Stankiewicz Bartłomiej 370, 377
 Stankiewicz (prawdop. Stankowicz) Dominik
 471, 475–477
 Stankiewicz Franciszek 404
 Stankiewicz Ignacy 370, 377, 460, 472, 473,
 475, 479, 483, 488
 Stankiewicz (prawdop. Stankowicz) Jakub 308,
 311, 315
 Stankiewicz Jan (prawdop. Stękiewicz) 318, 322,
 325, 377, 460, 462, 475, 483
 Stankiewicz Jerzy 260, 289, 322, 370, 463, 484,
 488, 508, 510
 Stankiewicz Józef 216, 236, 306, 309, 310, 314,
 322, 361, 363, 392, 395, 396, 427, 428, 460,
 464, 468, 469, 471, 483, 487
 Stankiewicz Kazimierz 308, 311, 315, 330, 341,
 377, 427, 471
 Stankiewicz Maciej 364
 Stankiewicz Mateusz 427, 428, 463, 468, 469
 Stankiewicz Michał 308, 311, 315, 332, 343,
 365, 443
 Stankiewicz Onufry 378, 416
 Stankiewicz (prawdop. Stankowicz) Stanisław
 285, 484
 Stankiewicz Teodor 331, 341
 Stankiewicz Tomasz 370
 Stankiewicz Wawrzyniec 424
 Stankiewicz Wiktory 488
 Stankowicz (Stonkonowicz, prawdop. Stan-
 kunowicz) Antoni 289, 332, 338, 343, 461,
 462, 484, 508, 510
 Stankowicz Jan 462, 484
 Stankowicz (prawdop. Stankunowicz) Józef
 462, 484
 Stankowicz (Stankownowicz, prawdop. Stan-
 kunowicz) Stanisław 306, 328, 332, 338, 343,
 367, 377, 436, 462, 484, 508, 510
 Stankowicz (Stonkonowicz, prawdop. Stan-
 kunowicz) Tadeusz 462, 484, 510
 Stankowicz Wincenty 462, 484
 Stankowicz Adam 435
 Stankowicz (prawdop. Stankiewicz) Antoni 328
 Stankowicz (prawdop. Stankiewicz) Dominik
 479, 480
 Stankowicz (prawdop. Stankiewicz) Jakub 414,
 421
 Stankowicz (prawdop. Stankiewicz) Stanisław
 326
 Stankownowicz zob. Stakonowicz
 Stankowski Jan 260
 Stankunowicz 376
 Stankunowicz Adam 470–472, 474–477, 480
 Stankunowicz (prawdop. Stankowicz, Staw-
 konowicz) Antoni 237, 260, 288, 297, 307,
 314, 474, 480
 Stankunowicz Ignacy 480

- Stankunowicz Jakub 429, 436, 470, 475, 476
 Stankunowicz Jerzy 368
 Stankunowicz (prawdop. Stankonowicz) Józef 430, 438, 461
 Stankunowicz (prawdop. Stankonowicz) Stanisław 237, 259, 307, 310, 314, 377, 438, 476
 Stankunowicz (prawdop. Stankonowicz) Tadeusz 307, 314, 378
 Stańczyk Antoni 225, 367, 374
 Stańczyk Ignacy 404
 Stańczyk Jerzy 307, 310, 315, 329, 339, 368, 389, 408, 418, 423, 429, 436, 443, 531
 – porucznik kow. 399
 – rotm. kow. 448, 468
 Stańczyk Michał 429
 Stańczyk Wincenty 367, 429, 436, 443, 463, 481, 485
 Staradomski zob. Stradomski
 Stareczyński Wiktory 487
 Stareyko Józef 415
 Starkiewicz Józef 464
 Starkiewicz Onufry 423
 Starodomski zob. Stradomski
 Starosiek (prawdop. Sarosiek) Kazimierz 163
 Starski Józefaty 464
 Staszewicz Adam 469
 Staszewicz Ignacy 417
 Staszewicz Joachim 396
 Staszewicz Józef 369, 392, 396, 428, 459, 461
 – chor. kow. 455
 – porucznik kow. 456
 Staszewicz Piotr 417
 Staszewicz Stanisław 427
 Staszewicz (Stasewicz) Tadeusz 417, 423, 424, 427
 Staszewicz (Stasewicz) Władysław 369, 417, 423, 427, 475
 Staszkievicz Adam 259, 321, 323, 325, 326
 Staszkievicz Antoni 127, 216, 236
 Staszkievicz Ignacy 464
 Staszkievicz J. 365
 Staszkievicz Tadeusz 261, 290, 321, 323, 326
 Staszkievicz Wiktory 429, 464
 Stawiński (prawdop. Stewiński) Tadeusz 362
 Stawkonowicz (prawdop. Stankunowicz) Antoni 322
 Stawski Antoni 161, 235, 237, 260, 263, 322, 324, 326, 372
 – rotmistrz chełmski 243, 244
 Stawski Dominik 373, 378, 387
 Stawski Franciszek 283, 297, 479
 Stawski Ignacy 161, 216, 237, 263, 282, 296, 306, 311, 315, 330, 341, 342, 364, 372, 398, 414, 416, 417, 420, 423, 436, 465, 469, 472, 474–476, 480, 487, 488, 507, 509
 Stawski Jerzy, rotm. kow. 490
 Stawski Józef 263, 283, 297, 330, 331, 340, 364, 365, 384, 398, 417, 423, 436, 465, 473, 476, 478, 480, 488, 516
 – rotm. smoleński (kow.) 414, 420, 487
 Stawski Kazimierz 475
 Stawski Michał 109, 161, 234, 236, 260, 263, 306, 310, 314, 516
 Stawski Stanisław 282
 Stawski Tadeusz Józef, rotm. smoleński 416
 Stazler Rafał, regent gr. kow. 452
 Stefan Batory, król polski 83, 93
 Stefanowicz (prawdop. Szczefanowicz) Andrzej 306, 309, 313, 314, 377
 Stegiwł (Stegwił, Stengwiło) zob. Steygwił
 Stepułowski (Stepałowski) Tadeusz 372, 404
 Stewiński (prawdop. Stawiński) Antoni 395
 Stewiński Tadeusz 395
 Steygwił (Steygwiłło) Adam 472
 Steygwił (Steygwił, Steygwiłła, Steygwiłło, Steygwiłło, Stęgwił, Stęgwił, Stęgwiłło) Andrzej 259, 288, 311, 367, 371, 405, 416, 422, 437, 443, 483, 484, 508, 510
 Steygwił (Stengwiłło, Steygwił, Steygwiłło, Steygwiłło, Stęgwił, Stęgwił, Stęgwiłło) Antoni 326, 370, 404, 416, 422, 426, 461, 476, 484, 508, 509
 Steygwił Bartłomiej 262
 Steygwił (Steygwiłło, Steygwiłło, Stęgwił) Franciszek 88, 260, 321, 323, 366
 Steygwił (Steygwił, Steygwiłło, Steygwiłło, Stęgwił, Stęgwił, Stęgwiłło) Ignacy 216, 236, 260, 369, 417, 423, 437, 461, 476, 484
 Steygwił (Steygwił, Steygwiłło, Steygwiłło, Stęgwił, Stęgwiłło, Stęgwiłło) Laudziński (Laudzi) Jan 236, 288, 291, 308, 311, 315, 366, 369, 370, 372, 389, 417, 422, 423, 437, 443, 461, 475, 476, 484
 Steygwił Jerzy 43, 88
 Steygwił (Steygwił, Steygwiłło, Steygwiłło, Stęgwił, Stęgwiłło, Stęgwiłło) Józef 164, 259, 308, 311, 321, 324, 326, 327, 369, 371, 372, 416, 422, 469, 472, 474, 476, 477
 Steygwił (Steygwił, Stęgwił, Steygwiłło) Maciej 330, 332, 339, 342
 Steygwił (Steygwiłło) Marcin 330

- Steygwiłł (Steygwił) Michał 43
 Steygwiłł (Steygwił, Stegwiłł, Stęgwił, Stęgwiłł) Szymon (Symon) 330, 332, 339, 342, 386, 398
 Steygwiłł (Stegiwił, Steygwił, Steygwiłło) Tadeusz 460, 466, 483, 488
 Steygwiłł (Steygwiłło, Steygwiłło, Stęgwiłło, Zteygwiłło) Wincenty 308, 311, 315, 329, 338, 370, 404, 426, 437, 461, 476, 484
 Steygwiłł (Stegwiłł, Stęgwił, Stęgwiłł) Władysław 394
 – horodniczy kow. 384, 390, 391
 Stękiewicz (prawdop. Stankiewicz) Jan 237
 Stępkowski Michał 68
 – krajczy czernichowski 73, 74
 Stobaczyński Antoni 461, 487
 Stobaczyński (Stobuczynski) Jan 394, 429
 Stobaczyński Józef 326
 Stobaczyński (prawdop. Stubaczyński) Wiktory 461
Stolicki Jarosław 6
 Stonkonowicz zob. Stankonowicz
 Stopczyński Augustyn 413, 419
 Strabeyko zob. Strebeyko
 Stradnieszki Franciszek 287
 Stradomski (Staradomski, Stardomski, Starodomski, Strodowski) Franciszek 109, 161, 281, 284, 295, 330, 331, 340, 342, 415, 422, 427, 431, 443, 468, 475, 490
 Stradomski (prawdop. Stradoński) Józef 415, 443, 465, 487
 Stradomski Michał 331, 342
 Stradoński (prawdop. Stradomski) Józef 422
 Straszewicz Tomasz, wojski upicki 52
 Strawiński Józef 427
 Strawińscy, rodzina 83, 93
 Strawiński Sulima Antoni Andrzej, skarbnik kow. 48, podsędek starodubowski 97
 Strawiński Andrzej 163, 385, 390, 391, 395
 Strawiński Jan 427
 Strawiński Jan 58, 68, 70
 – rotmistrz kow. 71, 72
 Strawiński Józef 474
 Strawiński Michał 71, 75, 83, 85, 93
 – skarbnikowicz kow. 68, 70
 – oboźny kow. 73, 85, 88
 Strawiński Stefan 427
 Strawiński Tomasz 470
 Strebeyko (Strobeyko) Adam 322, 329, 339, 370
 Strebeyko Andrzej 297
 Strebeyko (Strabeyko) Antoni 258, 290, 368, 370, 459, 463
 Strebeyko Bartłomiej 463
 Strebeyko (Strabeyko) Bonifacy 462, 463, 484
 Strebeyko Dominik 328, 338
 Strebeyko (Strabeyko) Ignacy 259, 290, 322, 462, 484
 Strebeyko (Strebeyko) Jakub 67, 75
 – hor. w. 325
 Strebeyko Jan 403
 Strebeyko Jerzy 322
 Strebeyko (Strabeyko) Józef 427, 462
 Strebeyko Karol 469
 Strebeyko (Strobeyko) Kazimierz 109, 283, 297, 400, 403, 478
 Strebeyko (Strabeyko) Maciej 259, 282, 296, 306, 309, 314, 378, 462
 Strebeyko (Strobeyko) Maciej 400
 Strebeyko (Strobeyko) Michał 348, 357, 374, 389, 445, 457, 458, 482
 – regent ziem. kow. 257, 266, 270, 287, 301, 303, 321, 345, 435, 440, 447
 Strebeyko (Strabeyko) Mikołaj 462
 Strebeyko Onufry 463
 Strebeyko Samuel 261, 290, 368, 403
 Strebeyko Stanisław 321, 345
 – horodniczy kow. 290
 – horodniczy wilkomierski 320, 358
 – rotmistrz kow. 399, 435, 457, 458, 482
 Strebeyko Szymon 306, 309, 314
 Streczan Karol 362
 Strobeyko zob. Strebeyko
 Strodowski zob. Stradomski
 Stroianowski Bartłomiej, r. kow. 452
 Strygo Piotr 366, 369
 Stubaczyński (prawdop. Stobaczyński) Wiktory 465
 Studzewicz Adam 428
 Stungar Franciszek 259
 Stunkonowicz Stanisław 328
 Stupnik Michał 465
 Stygwiłło zob. Steygwiłł
 Sublewicz Józef 216
 Sucharowicz Piotr 161
 Sucharzewski (Suchorzewski) Antoni 324, 403, 428
 Sucharzewski Mikołaj 364, 413, 419
 Suchodolski Jakub 461
 Suchodolski Józef 460, 482
 Suchorzewski zob. Sucharzewski

- Sudak zob. Sudyk
 Sudkiewicz Jerzy 328
 Sudnik Franciszek 479
 Sudnik Piotr 163
 Sudyk (Sudyko) Andrzej 237, 258, 314, 322, 369, 377, 427, 463
 Sudyk (Sudak) Antoni 261, 370, 427, 463
 Sudyk Dominik 258, 283, 289, 297, 314, 323, 377, 402, 463
 Sudyk Jakub 283, 297
 Sudyk (Sudyko) Jan 377, 465
 Sudyk (Sudak) Józef 314, 368, 370, 403, 427, 463
 Sudyk Maciej 289, 303, 306, 309, 313, 314, 323
 Sudyk Szymon (Symon) 260, 322, 368, 369, 463
 Sudyko zob. Sudyk
 Sudzewicz Michał 427
 Sudziejewski Aleksander 398
 Suffczyński Michał, kasztelan czerski 155
 Sukiewicz Antoni 415
 Sulistrowscy, rodzina 126, 135
 Sulistrowski Krzysztof Franciszek, chorąży oszmiański 64, 81, 126
 Sumiński Teodor, por. braclawski 417
 Supiewicz Symon 429
 Surgian Antoni 364
 Surgunt (Surgont) Marcin 329, 343
 Surwiłło Adam 475, 476, 480
 Surwiłło (Surwił, Surwiło) Antoni 257, 332, 343, 367, 435, 402, 429, 470, 472, 474–477, 480
 Surwiłło (prawdop. Syrwiło) Jan 429
 Surwiłło (Surwił, Surwiło, Szurwillo) Józef 290, 329, 332, 338, 343, 415, 422, 429, 462, 465, 470, 475, 476
 Surwiłło (Surwił, Surwiło) Stefan 216, 257, 332, 343, 367, 435, 475, 476
 Surwiłło Tadeusz 387
 Surwiłło Władysław 367
 Suryń (Suryan) Antoni 386, 396
 Suszlejko Marcin 96
 Suszymowski (z Suszymowskim) Ludwik 378
 Swierzecki Jerzy 402
 Swilczewski Marcin 326
 Swilszczewski Maciej 326
 Swinarski (Swiniarski) z Wybranowa Andrzej 68, 99, starosta peliski 85, 88, 109, 115, 116
 Swinarski (Swiniarski) z Wybranowa Ignacy starosta peliski 136, 138, 160, 165, 185, 215, 252, 263, 186, pisarz gr. kow. 273, 281, 284, 295, 302, sędzia gr. kow. 305, 308, 313, 327, 337, 352, 360, 382, 346, 347, 357, 410, koniu-szy kow. 380, 384, 390, 391, 394, 411
 Swinarski Tadeusz 471, 475, 479
 Swolkien (Swolkień) Adam 216, 237, 260, 283, 297, 323, 367
 Swolkien Antoni 237
 Swolkien Augustyn 477, 478
 Swolkien Bałtromiej 261
 Swolkien (Swolkień) Bonifacy 307, 310, 314, 323, 367, 387, 392, 396, 417, 423
 – kom. oszmiański 390
 Swolkien (Swolkień, Swolkin) Sak (Jakin, Sakin) Dominik 237, 259, 266, 307, 310, 314, 321, 323, 374, 376, 400, 429, 443
 Swolkien (Swolkień) Jan 261, 262, 283, 297, 318, 322, 329, 306, 310, 314, 332, 343, 367, 431
 – chor. J.K.M. 392
 Swolkien Józef 371
 Swolkien Kasper 371
 Swolkien (Swolkień) Onufry 329, 342, 368, 478
 – por. oszmiański/brasławski/kow. 477, 480
 Swolkien (Sfolken, Swolkień) Stanisław 282, 296, 367, 377
 Swolkien (Swolkień) Władysław 308, 311, 315, 392, 396
 Swolski Bonifacy 392
 Sworzecki (Szworzecki) Jan 394
 Sworzecki Tadeusz 372
 Sworzecki Teodor, por. braclawski 423
 Swoyniski Jerzy, chor. J.K.M. 470
 Sylwestrowicz Wawrzyniec, pleban stokliski 269
 Symanowicz zob. Szymonowicz
 Symanowski zob. Szymonowski
 Symond (prawdop. Eymont) Adam 465
 Symonowicz zob. Szymonowicz
 Syriatowicz (Syrwiatowicz) 371, 416
 Syriatowicz (Syrwiatowicz, Syryatowicz, prawdop. Syrwitowicz) Franciszek 289, 325, 463, 464, 483
 Syriatowicz (Syryatowicz, prawdop. Syrutowicz) Jan 289, 326, 416, 437, 478
 Syriatowicz Job 366
 Syriatowicz (Syryatowicz) Onufry 330, 341
 Syriatowicz (Syryatowicz) Piotr 464, 478
 Syriatowicz (Syryatowicz, prawdop. Siritowicz, Syrwatowicz) Stanisław 325, 365, 401, 460, 463–466
 Syruć Szymon zob. Siruć
 Syrutowicz (prawdop. Syriatowicz) Jan 426
 Syrutowicz Michał 369

- Syrwatowicz (prawdop. Syriatowicz) Stanisław 482
- Syrwiatowicz zob. Syriatowicz
- Syrwiło (prawdop. Syrwit) Franciszek 430
- Syrwiło (prawdop. Surwiłło, Syrwit) Jan 430
- Syrwiło (prawdop. Syrwit) Piotr 430
- Syrwiło (prawdop. Syrwit) Stanisław 430
- Syrwit (Sirwit, prawdop. Syrwiło) Franciszek 430
- Syrwit (Sirwit, prawdop. Syrwiło) Jan 430
- Syrwit (Sirwit, prawdop. Syrwiło) Piotr 430
- Syrwit (prawdop. Syrwiło) Stanisław 318, 430
- Syrwit Szymon 340
- Syrwitowicz (prawdop. Syriatowicz) Franciszek 460
- Syryatowicz zob. Syriatowicz
- Syryot Franciszek 400
- Syryot Piotr 400
- Sywicki Salomon 318
- Szablewicz Andrzej 283, 297, 367, 368, 387, 404, 443, 473, 474, 477, 480
- Szablewicz Bernard 401, 436
- Szablewicz Fabian 464
- Szablewicz Franciszek 404
- Szablewicz Jerzy 283, 297
- Szablewicz Marcin 368
- Szablewicz Michał 329, 338, 368, 473, 478, 480
- Szablewicz Nikodem 368, 377, 386, 472, 474, 477, 478, 480
- Szablewicz Szymon 401
- Szablewicz Władysław 43, 85
- Szabliński Andrzej 463
- Szabrygłowicz Bartłomiej 463
- Szabuniewicz Michał, rotm. smoleńskiego 361
- Szadziewicz (Szadzewicz) zob. Sadziewicz
- Szamanowski (prawdop. Szymanowski) Nikodem 397
- Szamanowski (prawdop. Szymanowski) Piotr 397
- Szamański (prawdop. Szemański) Ignacy 424
- Szaniawski Józef 237
- rotmistrz kow. 456, 472, 497, 500
 - strażn. brzeski 435, 440
- Szaniawski Piotr 290, 307, 310, 328, 338
- Szapiński Michał 325
- Szapowski Jan 289
- Szapowski Michał 460
- Szarkowski Chryzostom 465
- Szarkowski Józef 370
- Szarkowski (Szorkowski, prawdop. Sarkuz) Piotr 323, 327, 370, 401, 429, 436
- Szarski Michał 326
- Szarski Wojciech 161
- Szaszański Wojciech 324
- Szatrymowicz Piotr 378
- Szatyński Adam 282
- Szatyński Adam 85, 96, 105, 109, 119, 138, 263, 282, 284, 296, 330, 341, 342, 403, 461
- Szatyński Andrzej 109, 367, 370, 403, 428, 460, 483
- Szatyński Antoni 392, 396, 473–475, 477, 480, 483
- Szatyński Dominik 463
- Szatyński Franciszek 473, 475, 479, 481
- Szatyński Franciszek Wincenty 477
- Szatyński (Szatinski) Jan 216, 235, 237, 258, 263, 282–284, 296, 297, 306, 307, 310, 314, 330, 332, 341–343, 371, 427, 431, 436, 472, 474, 477, 479, 481
- Szatyński Jan 52
- Szatyński Jerzy 425
- Szatyński Józef 290, 307, 310, 314, 330, 332, 338, 341, 343, 367, 370, 372, 396, 399, 402, 437, 460, 465, 475–477, 479, 480, 483
- Szatyński Kazimierz 68, 237, 259, 367, 368, 403, 428, 463
- Szatyński Michał 237, 257, 259, 308, 311, 315, 321, 367, 369, 373, 387, 396
- Szatyński Piotr 161
- Szatyński Tadeusz 258, 332, 342, 343, 428
- Szauliński (prawdop. Szawliński) Mikołaj 367, 389, 403
- Szaweczański (Szawaczański, Szawecański) zob. Saweczański
- Szawlewicz Michał 339
- Szawlewicz Nikodem 479
- Szawliński Józef 363
- Szawliński Kazimierz, por. kow. 427
- Szchrzconowicz (prawdop. Chrzczonowicz) Jerzy 431
- Szchrzconowicz (prawdop. Chrzczonowicz) Maciej 431
- Szchrzconowicz (prawdop. Chrzczonowicz) Szymon 431
- Szczefanowicz (prawdop. Stefanowicz) Bałtromiej 405
- Szczerbo (Szczerba) Jan 367, 400
- Szczerbo Józef 367
- Szczerbo (prawdop. Szczodro) Tadeusz 238
- Szczesnowicz (Szczęsnowicz) Jakub 307, 310, 314, 345, 473

- Szczodro (prawdop. Szczerbo) Tadeusz, starosta gryciuiński 215
- Szczuka Bogusław 290
- Szczuka (Szcuko) Franciszek 259
- Szczukiewicz Piotr 403
- Szczuko zob. Szczuka
- Szczybak Andrzej 284
- Szczygielski Wojciech* 18
- Szczyt Anna, kasztelanowa smoleńska 82, 93
- Szczyt (Szczyt) Józef, kasztelan mściłowski 82, 93
- Szczyt Niemirowicz Krzysztof, kasztelan smoleński 82, 93
- Szczyt Pietronela 82, 93
- Szczytnicki Mikołaj 363, 386, 397, 419, 424
- Szedziejewski Aleksander 392
- Szell Jan Adam, porucznik J.K.M. 166
- Szell Józef Ignacy, starosta (strażnik) zakroczyński 116, 150, 160, 165, 168
- Szell Ludwik rotm. starodubowski 263
- Szell Wincenty, chorąży wojsk litewskich 447, 448, 467
- Szelpach (Szelpiach) Jan, por. kow., starosta pogirmoński 242, 281, 285, 295, 302, 328, 338
- Szelpach Michał, starosta pogirmoński 281
- Szelpach Wojciech 285, star. pogirmoński 295
- Szelefkowski Michał 404
- Szemański (prawdop. Szamański) Ignacy 418
- Szemaszko zob. Siemaszko
- Szembek Antoni 258
- Szembek Franciszek, wojewoda inflancki 155
- Szembek Krzysztof Antoni, prymas 76
- Szembel Antoni 289
- Szemioth (Szemiot) Jerzy 67, 87, 106
– horodniczy wołkowyski 87, 98, 108
– horodniczy kow. 87, 108
- Szeniawski Józef 452
- Szenkowski Michał 258
- Szeptycki Hieronim, biskup płocki 155
- Szerejko zob. Sereyko
- Szerwiński Andrzej 307, 310
- Szerwiński Andrzej 71
- Szerwiński Antoni 310
- Szerwiński Piotr 413, 419
- Szerwiński Tadeusz 307, 364, 380, 413, 419
– namiestnik gr. kow. 413, 419
- Szewliński Kazimierz 363
- Szeybach Andrzej 329, 339
- Szeynakowski Maciej 459
- Sziemaszka (prawdop. Siemaszko) Antoni 329
- Szkolski Antoni zob. Skolski
- Szlić (Slic, Ślic) Jan 436, 402, 425, 444, 478, 479, 480, 510
- Szlić (Slidz, Ślidz) Jakub 288, 291
- Szlić Mateusz 444
- Szlić (Slic, Slidz, Szliż, Ślic, Ślidz, Śliz) Marcin 261, 325, 402, 417, 423, 436, 444, 460, 482, 487
- Szławański (Szławeński) Marcin 417, 420
- Szmitowicz Kazimierz 68, 75
- Szmytowicz Dominik 372, 418, 424
- Szmytowicz Józef 435
- Szmytowicz Michał 332, 340
- Sznarbachowski Józef, chorąży husarski 384
- Szobowicz Jan 472
- Szołkowski Benedykt, podczaszy wiłkomierski 392, 396
- Szołucha Tadeusz 257
- Szopowski Andrzej 289
- Szopowski Dominik 289, 473, 480
- Szopowski Michał 324
- Szorc (Szorc) Antoni 179–182, 184, 186, 224, 225, łowczyk ziemi bielskiej 128, 176, 177, rotmistrz kow. (bielski) 213, 215, 228, 229, 234, 257, 265, 272, 302, miecznik kow. 347, 348, 357, 380, cześnik kow. 352, 388, 392, 399, 425, 435
- Szorc Tadeusz Felician 306, 309, 313
- Szorc (Szorc) Tadeusz 215, 321, 260, rotmistrz kow. 388, 425, cześnik kow. 452, 457, 458, 482
– łowczy bielski 224, 226
- Szorc Wincenty 437
- Szorkowski zob. Szarkowski
- Szostakowski Andrzej 160
- Szostakowski Jan 363
- Szotyński Andrzej 216
- Szpakowski Józef 428
- Szpakowski Korczan Rafał. 96
- Szpakowski Ignacy, starosta pogirmoński 235
- Szpihalski (Spiehalski, Szpialski, Szpichalski, Spialski) Jakub 234, 235, 238, 262, 281, 285, 295, 306, 307, 310, 330, 341, 384, 414, 420, 429, 437, 472, 478
- Szpihalski (Spialski, Spihalski, Szpichalski) Józef 73, 260, 288, 291, 327
- Szpihalski (Spihalski, Szpiahalski, Szpialski, prawdop. Szpikliski) Karol 237, 307, 309, 314, 329, 427
- Szpikliski (prawdop. Szpihalski) Karol 427
- Szreter, skarbnik litewski 80, 91
- Sztabowicz Jan 474

- Sztaryko Józef 422
 Sztaszekiewicz Adam 402
 Sztaszekiewicz Antoni 401
 Sztaszekiewicz Tadeusz 402
 Szteyn Dionizy 462
 Szubsyński Maciej 370
 Szudziejewicz (prawdop. Sadziejewicz) Jan 307
 Szugmin Tadeusz 259
 Szuk z Szałów Andrzej 405
 Szukiewicz Mateusz 260
 Szukiewicz Michał 368
 Szukiewicz Nikodem 471
 Szukszta Adam 236
 Szukszta Antoni 112
 Szukszta Ignacy, regent trybunalski, rotmistrz kow. 384, 390, 391, 452, 456, 467
 Szukszta Jan 455, 458, 498
 – pisarz ziem. upicki 269, 354, 482
 – pisarzewicz ziem. upicki 452, 456, 457
 Szukszta Józef 235
 Szukszta Michał 114
 Szukszta Piotr, ciwun ejragolski i sędzia ziem. 354
 Szukszta (Szykszta) Teodor 88, 106, 166, 196, 263
 – straż. rzeczycki 164
 – porucznik kow., 203, 215
 – rotmistrz kow. 281, 284, 295, 302, 328, 358, 384, 413, 419, 455, 467
 Szukszta Wincenty 478, rotm. kow. 456, 468, 480
 Szumanowski Maciej 397
 Szumiski Kazimierz 289
 Szumski z Dzierzgowskich Adam Michał 48
 Szurgajło Piotr 216
 Szurjan Stanisław 161
 Szurwillo zob. Surwiłło
 Szutyński Michał 216
 Szwaba (prawdop. Szwabo) Józef 480
 Szwaba Drąseyko zob. Drąseyko Szwaba
 Szwaba Stefan 392, 396
 Szwabo Aleksander 398
 Szwabo (prawdop. Szwaba) Józef 471
 Szwabowicz Jan 476, 477
 Szwabowicz Józef 476
Szwaciński Tomasz 12
 Szwarc Tadeusz 475
 Szwarc de Szwarconfella, kapitan 65
 Szwaskiewicz Antoni 365
 Szweykowscy (prawdop. Szwykowscy), rodzina 56
 Szworzecki zob. Sworzecki
 Szwykowski (prawdop. Szweykowski) Joan 364
 Szydłowski Jan, podst. płocki 235
 Szydłowski Michał 426
 Szydłowski Stanisław 472
 Szyjański Józef 168
 Szykowski zob. Szymkowski
 Szykszta zob. Szukszta
 Szyłański zob. Szyłański
 Szyling, rosyjski generał 11
 Szyłakowski Bartłomiej (Bałtromiej) 392, 395
 Szyłakowski Jerzy 237, 282, 296, 378
 Szyłakowski Józef 237
 Szyłakowski Karol 237
 Szyłakowski Maciej 262, 290, 309, 314, 366, 437
 Szyłanowski Samuel 479
 Szyłański Adam 465
 Szyłański Andrzej 260
 Szyłański (Szyłański) Antoni 428, 460, 483
 Szyłański Barnaba 459
 Szyłański Bartłomiej 402
 Szyłańsk (Szyłański) Daniel 483
 Szyłański Józef 402, 435
 Szyłański Kazimierz 459
 Szyłański Leopold 416, 422
 Szyłański (Szyłański) Marcin 259, 326, 366, 402, 417, 423, 436, 444, 459, 482
 Szyłański (Szyłański) Michał 99, 402
 Szyłański (Szyłański) Rafał 52
 Szyłański Samuel 365, 436, 437, 444, 480
 Szyłaykowski (Szyłakowski, prawdop. Szyłeykowski) Jerzy 304, 324
 Szyłaykowski (prawdop. Szyłeykowski) Maciej 400
 Szyłaykowski Michał 372
 Szyłeykowski (Szyłeygowski, prawdop. Szyłaykowski) Jerzy 295, 318, 479
 Szyłeykowski Józef 285
 Szyłeykowski (prawdop. Szyłaykowski) Maciej 306
 Szyłeykowski Szymon 366, 377, 462
 Szyłakowski zob. Szyłaykowski
 Szymanowicz (prawdop. Symanowicz) Antoni 394
 Szymanowski Adam 329, 339, 420
 Szymanowski Antoni 361
 Szymanowski Bartłomiej 285, 343
 Szymanowski Ignacy 470
 Szymanowski (Symanowski) Józef 237, 263, 329, 342, 361, 363
 Szymanowski Maciej 237, 329, 339, 362, 470, 471

- Szymanowski (prawdop. Szamanowski) Nikodem 362, 386, 470, 471
- Szymanowski (prawdop. Szamanowski) Piotr 362, 384, 386
- Szymanowski Tadeusz 362
- Szymański 408
- Szymański Józef 387
- Szymański Samuel 478
- Szymkiewicz Franciszek 259, 307, 310, 314
- Szymkiewicz (prawdop. Szynekiewicz) Jerzy 236, 283, 307, 310, 314, 331
- Szymkowicz Antoni 282, 296
- Szymkowski Antoni 283, 297, 384, 397, 470, 471
- Szymkowski Dominik 191, 475, 476
- porucznik kow. 291, 303, 321, 367, 370, 416, 423
- Szymkowski Dominik Jan 436
- Szymkowski Gabriel (Gabryel) 290, 369, 370, 427
- p. kow. 431
- Szymkowski Ignacy 259, 290, 369, 403, 463
- Szymkowski Jakub 365
- Szymkowski Jan 161, 346
- Szymkowski (Szykowski) Jan Rafał 265, regent ziem. kow. 189, 215, 239, 241, 242, 245, 257, starosta spuski 265, 287, 302, 303, 326, strażnik kow. 345, 348–351, łowczy kow. 359, 374, 375, 388, 399, 405, podstoli kow. 425, stolnik kow. 434, 435, 440, 451–453, 455, 467, 489, sędzia ziem. kow. 498, 501, 503, 505, 507, 509, 510
- Szymkowski Jerzy 290, 297, 370, 427, 472
- porucznik 369
- Szymkowski (prawdop. Szynekowski) Józef 259, 290, 392, 396, 427, 460, 475
- rotm. kow. 359
- porucznik kow. 416, 423, 444
- Szymkowski Szymon Antoni, regent ziem. kow. 246, starosta spuski 374, 376
- Szymkowski Teodor 392, 396, 427, 462
- Szymkowski Wincenty 370
- Szymonowicz (Symonowicz) Antoni 340, 394
- Szymonowicz Mateusz 331
- Szymonowicz (Symonowicz) Nikodem 331, 340
- Szymonowicz (Symanowicz) Rafał 328, 338
- Szymonowicz (Symonowicz) Stanisław 427
- Szymonowicz (Symonowicz) Tadeusz 237, 340
- Szymonowski Adam 339, 415
- Szymonowski Bartłomiej 329
- Szymowski Maciej 339
- Szynekiewicz (prawdop. Szymkiewicz) Jerzy 340
- Szynekowski (prawdop. Szymkowski) Józef 483
- Szyrwiński Andrzej, 314
- Szyrwiński Antoni 282, 285, 296, 307, 315
- Szyrwiński Ignacy 373
- Szyrwiński Tadeusz 314, 364
- Szysko Daniel Kazimierz, stolnik i podstarości lidzki 52
- Szysło Józef, porucznik J.K.M. 137
- Szysło Marcin 465
- Szyszmanowicz Karol Józef Antoni, rotm. braślawski 361
- Szytoić Kazimierz 67
- Śledziejewski Aleksander 396
- Ślic (Ślidz) zob. Szlic
- Śliwiński Antoni 339, 415, 418, 420, 421
- Śliwiński Franciszek 339
- Śliwiński Kazimierz 339
- Śliwiński Maciej 330
- Śliwiński Michał 339
- Śliwiński Tadeusz 339
- Śliwiński (prawdop. Słewiński) Tadeusz 362
- Śliz zob. Szlic
- Śreniowski Stanisław 21
- Świdorski Jan 462
- Świdorski Tomasz 114, 161, 364
- Świerszczewski Józef 362
- Świerszczewski (Świerczewski) Zygmunt, skar. połocki (źmudzki) 266, 302, 303, 321, 358
- Świętochowski Józef 415, 422
- Świętorzecki Mikołaj 74
- Świrski (prawdop. Świerszczewski) Tomasz 326
- Świrski Adam Onufry, 424, regent ziem. kow. i gr. wilkomierski 281, 284, 295, 303, 321, 345, 347, 348, 374, 376, 435, 440–443, 445, 452, 499
- Świrski Antoni 461
- Świrski Antoni 74
- Świrski Gothard 444
- Świrski Ignacy, straż. orszański. 414, 420
- Świrski Jan, podczaszy osmiański 43
- Świrski Maciej 332, 342
- Świrski Marcin, skarb. kow. 452
- Świrski Marcin, skarbnikowicz oszmiański 444
- Tacewicz Józef 400
- Tacewicz Michał 462
- Tagin Wincenty 386
- Talaszewicz (prawdop. Taloszewicz, Teleszewicz) Józef 418

- Talatowicz Hilary 163
 Talkowski Adam 415
 Talkowski Jerzy 416
 Talkowski Józef 415
 Talmą̄t zob. Talmont
 Talmont (Talmont) Antoni 236, 372, 418, 423, 425, 464
 Talmont (Talmą̄t) Jan 161
 Talmont Jakub 372, 416, 422, 478–480
 Talmont Józef 372, 416, 422, 479
 Taloszewicz (prawdop. Talaszewicz) Józef 424
 Talwaszewicz (Telwaszewicz, prawdop. Tarwaszewicz) Jan 258, 282, 322, 404
 Talwaszewicz (Telwaszewicz, Talwoszewicz) Stanisław 289, 396, 404
Tandecki Janusz 6
 Tański Antoni 469, 475
 Tański Jakub Michał 44
 Tański Józef, starosta gielun. 139
 Taraszkiewicz zob. Teraszkiewicz
 Targiński (Targoński) Antoni 322, 370
 Targński Franciszek 387
 Tarkowski Marcinkiewicz zob. Marcinkiewicz
 Tarkowski
 Tarnoszowicz Tadeusz 461
 Tarwaszewicz Ignacy 462
 Tarwaszewicz (prawdop. Talwaszewicz) Jan 462
 Tarwaszewicz Stanisław 462
 Taszkiewicz Józef 465
 Taszkiewicz Mikołaj 464
 Tawgirt Antoni 465
 Tawgirt Tadeusz 465
 Tays Izidor 459
 Teleszewicz (prawdop. Talaszewicz) Jan 325
 Telwaszewicz zob. Talwaszewicz
 Tę̄dziągolski zob. Tę̄dziągolski
 Teodorsię̄łowski zob. Terpię̄łowski
 Terasowicz Antoni 370
 Teraszkiewicz Ludwik 404
 Teraszkiewicz Michał 418
 Teraszkiewicz (Taraszkiewicz) Stanisław 322, 327
 Terebesz Józef, ciwun szawdowski 165, 186, 187
 Terebesz Stanisław 389, 399
 Terentowicz R. 363
 Tereszkiewicz (Tereskiewicz) Ludwik 258, 466
 Tereszkiewicz Michał 421
 Tereszkiewicz (Tereskiewicz) Stanisław 308, 404
 Terkiel Rafał 261
Ternes Jerzy 6
 Ternilewski Marcin 164
 Terpię̄łowski Benedykt 362, 386, 397, 471
 Terpię̄łowski Franciszek 285, 295, 306, 310, 315, 332, 342, 370, 471, 479
 Terpię̄łowski Jan 295
 Terpię̄łowski Jerzy 362, 386, 397, 403, 418, 421, 471
 Terpię̄łowski Ludwik, krajczy halicki 71, cześnię̄k województwa trockiego 111
 Terpię̄łowski Maciej 340
 Terpię̄łowskio (Teodorsię̄łowski) Kantymir (Kotymier) Marcin 166
 Terpię̄łowski Marcin 160, 285, 306, 307, 310, 314, 315, 330, 331, 340, 362, 386
 Terpię̄łowski Marcin Antoni, chorą̄ży J.K.M. 361, 384, 394, 397, 418, 421
 Terpię̄łowski Marcin Kazimierz 295
 Terpię̄łowski Michał 330, 340, 471
 Terpię̄łowski Stanisław 471
 Tę̄dziągolski (Tę̄ciągolski) Antoni 473, 474, 480
 Tę̄dziągolski (Tę̄dziągolski) Karol 481, 490
 Thomaszewicz zob. Tomaszewicz
 Tielkiewicz Antoni 285
 Timbach Maciej 339
 Tiołkowski (prawdop. Fiołkowski) Tadeusz 322
 Tę̄szcza Piotr 423
 Togię̄ński Szymon 290
 Tokarzewski Karasiewicz Piotr 364
 Tokarzewski Łukaszewicz Karol Jan, towarzysz brygady usarskiej 413, 419
 Tolański Marcin 372
 Tołoczko zob. Tołoczko
 Tolwat Antoni 465
 Tołoczko 404
 Tołoczko Adam 258
 Tołoczko (Tołoczko) Andrzej 160, 216, 475, 476
 – porucznik kow. 224, 226, 257, 287, 321, 374, 376
 – rotm. kow. 389, 403, 427
 Tołoczko Jan 259
 Tołoczko (Tołoczko) Józef 387, 457, 459, 482
 Tołoczko (Tołoczko) Kazimierz, rotmistrz kow. 456–458, 482
 Tołoczko Maciej 88, 108
 Tołoczko (Tołoczko) Maciej Tadeusz 70, 74
 Tołoczko Tadeusz 480
 Tołoczko (Tołoczko) Teodor 70, 105
 Tołoczko (Tołoczko) Tomasz 296
 Tołoczko (Tołoczko) Wincenty 259
 Tomaszewicz Antoni 402

- Tomaszewicz Barnaba 459
 Tomaszewicz (Thomaszewicz) Jan 402, 403, 426
 Tomaszewicz Jerzy 402
 Tomaszewicz Michał 402, 426
 Tomaszewicz Piotr 261
 Tomaszewicz Symon 402
 Tomaszewski (prawdop. Tomaszkowski) Antoni 288, 291, 304, 318, 323, 324, 368, 401, 403, 429, 430, 474, 477, 478
 Tomaszewski Felicjan 436
 Tomaszewski Jerzy 236, 282, 296, 306, 310, 314, 328, 338, 368, 401, 403, 430, 478, 479
 Tomaszewski Józef 460, 464, 483
 Tomaszkowski (prawdop. Tomaszewski) Antoni 368
 Tomkiewicz Adam Antoni 325
 Tomkiewicz Adam 109, 161, 236, 259, 417, 423, 427, 430, 444, 468, 475
 Tomkiewicz Antoni 161, 236, 331, 341, 417, 423, 444, 468, 469, 475
 Tomkiewicz Jan 332, 342
 Tomkiewicz Szymon 236, 417, 423, 430, 443
 Torojański Józef 295
 Towiański Franciszek 285, 295
 Towiański Ignacy 260, 321
 Towiański z Bohdana Ignacy, por. kow. 462
 – rotm. kow. 458
 Towiański Jerzy 238
 Towiański Józef 282, 285
 Towiański Kazimierz 326
 Towiański Szadziejewicz Maciej 437
 Towiański Mateusz 283, 297, 387
 Towiański Stanisław 324
 Towłowicz Jakub 481
 Trakin zob. Trokin
 Trayden zob. Troydon
 Trejdan (Tryden, prawdop. Trayden) Michał 176, 462
 Trojan (właśc. Trajan), cesarz rzymski 143
 Trojanowski Bartłomiej (Bałtromiej) 260, 324, 376
 Trokin Michał 470, 472, 474, 477
 Trokin (Trakin) Zygmunt 470, 472, 474, 476
 Troszczewski Stanisław, por. kow. 459
 Troydon (Trayden, prawdop. Trejdan) Michał, 437, 462
 –porucznik J.K.M. 400
 Troydon (Trayden) Onufry 400, 437
 Troys (prawdop. Freys) Marcin 422
 Truczko Tomasz, łow. trocki 282, 283
 Truskowski Adam 464
 Truskowski Jan, chorąży petyhorski i miecznik upicki 211, 215, 252, skarbnik upicki 321
 Truskowski Józef 464
 Tryden zob. Trejdan
 Trzaskowski Franciszek 165
 Trzaskowski Puzyna Kazimierz 166
 Trzciański, Kazimierz miecznikowicz 73, 75
 Trzeciak Andrzej 415, 416, 420, 471, 215
 Trzeciak Antoni Wincenty 164
 Trzeciak Ignacy 164
 Trzeciak Jakub 470, 471
 Trzeciak Michał 296
 Trzeciak Wincenty 260
 Tubielewicz Antoni 413, 419
 Tubielewicz (Tubilewicz) Bartłomiej Jan (Ignacy) Nepomucen 384, 394, namiesnik gr. kow. 281, 295, 333, 338, 361, 365, 413, 419, 435, 452
 Tubielewicz Ignacy 343, 361, 365
 – star. gr. kow. 452
 Tubielewicz (Tubilewicz) Kazimierz 343, 384, 394, 414, 420
 Tucewicz Antoni 109, 110
 Tucewicz Ignacy 405
 Tucewicz Jan 476
 Tucewicz Jan z Goyżewki 476
 Tucewicz Jan z Piach 469
 Tucewicz Józef 459, 460, 483
 Tucewicz Marcin 326
 Tucewicz Michał 288, 291, 325
 Tucewicz Stanisław 363
 Tuczko Tomasz, łowczyc trocki 415, 420
 Tułowski Jerzy 385, 395
 Tułowski Józef 435, 436
 Tułowski Marcin 361
 Tułowski Wawrzyniec 362
 Tumiłowicz Franciszek 262
 Turczyński Antoni 259, 289
 Turczyński Jan 460, 464, 483
 Turczyński Jerzy 290
 Turczyński Józef 258
 Turgowski Jan 321
 Turkiewicz Józef 392
 Turkiewicz Kazimierz 461
 Turłaj (Turłay) Stanisław 368, 403
 Turowski Tomasz 405
 Turszkiewicz Tomasz 419
 Tuskiewicz (Tuskiewicz, prawdop. Juskiewicz) Adam 237, 322

- Tuskiewicz (Tuskiewicz, prawdop. Juskiewicz)
 Antoni 290, 327, 332, 343
- Tuskiewicz Bartłomiej 162
- Tuskiewicz (Tuskiewicz, prawdop. Juskiewicz)
 Jan 258, 290, 306, 310, 314, 322, 332, 343, 427, 443
- Tuskiewicz (Tuskiewicz, prawdop. Juskiewicz)
 Jerzy 370
- Tuskiewicz (Tuskiewicz) Kazimierz 237, 289, 322, 332, 343, 367, 368
- Tuskiewicz (Tuskiewicz) Michał 435, 462
- Tuskiewicz (Tuskiewicz) Stanisław 367, 368
- Tuskiewicz Symon 370
- Tutworowicz Jakub 405
- Twardowski, kasztelan poznański 148
- Twerjanowicz Antoni 163
- Twierbud zob. Twirbut
- Twirbot (prawdop. Twirbut) Iwan 402
- Twirbut Adam 322
- Twirbut Antoni 326
- Twirbut (Twirburt, Twirbutt) Benedykt 365, 416, 429, 469
- Twirbut (Twirbutt) Dominik 329, 339, 367, 370
- Twirbut (Twirbutt) Franciszek 367
- Twirbut Ignacy 418, 424
- Twirbut (Twirbutt) Jan 258, 331, 365, 367, 340, 400, 429, 430, 477–479
- Twirbut (Twierbud) Jerzy 443, 459
- Twirbut (Twirbutt) Józef 257, 329, 339, 367, 370, 443, 447, 461
- Twirbut Karol 472
- Twirbut (Twirbutt) Kazimierz 43, 85
- Twirbut (Twirbutt) Maciej 329, 330, 341
- Twirbut (Twirbutt) Piotr 161, 235, 237, 367, 378, 472
- Twirbut (Twirbutt) Sylwester 413, 419, 426
- Twirbut (Twirbut) Tadeusz 290
- Twirburt Zygmunt z Antogin 469
- Tworowski Bonifacy 397
- Tworowski Jakub 471
- Tworowski Kazimierz 471
- Twirbut zob. Twirbut
- Tymiński Józef, chorąży brygady husarskiej 447, 455, 468
 – podczaszyc dobrzyński 281
- Tymiński Marcin, podczaszy dobrzyński 115, 116
- Tynko Jakub 464
- Tyskiewicz (prawdop. Tyszkiewicz) Tadeusz 328
- Tyszkiewicz Antoni 370
- Tyszkiewicz Antoni Dominik, biskup żmudzki 123, 133
- Tyszkiewicz Augustyn 427
- Tyszkiewicz Dominik 166
- Tyszkiewicz Dominik, rotmistrz kow 225, 226, 245, 257, 262, 309, 313, 328, 338, 374, 375
- Tyszkiewicz Dominik, skarbnikowicz słonimski 177
- Tyszkiewicz Ignacy 376
- Tyszkiewicz Janusz 458, 482
- Tyszkiewicz Jerzy, pisarz litewski 52, kasztelan witebski 56
- Tyszkiewicz Jerzy, kasztelan żmudzki 359, 374, 375
- Tyszkiewicz Józef 345, oboźny smoleński 281, 284, 295, 302, 374, 455, 456, 458, 459, 492
- Tyszkiewicz Onufry, oboźnic smoleński 368
- Tyszkiewicz Piotr, szambelan J.K.M. 473
- Tyszkiewicz Stanisław, kasztelan żmudzki 458, 482
- Tyszko Barnaba 431
- Tyszko Józef 363, 428
- Tyszko Ludwik 463
- Tyszko Marcin 364
- Tyszko Tadeusz 373
- Tyzenhauz Antoni 12, 14–16, 271, podstoli i podstarości grodzieński 139, 151, podskarbi nadworny litewski 334
- Tyzenhauz Michał, podkomorzy wileński 65
- Tyzenhauzowie, rodzina 65
- Ugiański Bartłomiej (Bałtromiej) 404
- Ugiański Kazimierz 461
- Ugiański Maciej 289
- Ugiański Michał 324, 404
- Ugiański Stanisław 324
- Ugiański Tadeusz 322, 325
- Ulidowicz Franciszek 372
- Urbanowicz Antoni 405, 427
- Urbanowicz Benedykt 329
- Urbanowicz Ignacy 362, 426
- Urbanowicz (prawdop. Burbanowicz) Jakub 290, 426
- Urbanowicz Jan 366
- Urbanowicz Jerzy 307, 310
- Urbanowicz Józef 366, 426
- Urbanowicz Kazimierz 43, 287
- Urbanowicz Maciej 425
- Urbanowicz Michał 236, 361, 366, 468

- Urbanowicz Stanisław 475
 Urbanowicz Szymon 290
 Urbański Jan 318
 Urnesz (prawdop. Urniaż) Dominik 460
 Urnesz (prawdop. Urniaż) Jan 460
 Urnias (Urniasz) zob. Urniaż
 Urniaż (Urniasz, Urniaż) Adam 67, 161, 235, 259, 284, 288, 297, 304, 308, 311, 315, 339, 426, 472
 Urniaż (Urniasz) Andrzej 85, 235, 236, 331, 340, 469
 Urniaż (Urniasz, prawdop. Urnicz) Antoni 235, 253, 257, 417, 423, 464
 Urniaż (Urnias, Urniasz, prawdop. Urnesz) Dominik 400, 401, 429, 430, 437, 465, 483
 Urniaż (Urniasz) Ignacy 371, 400, 428, 437
 – por. kow. 464
 Urniaż (Urniasz) Jakub 161, 235, 308, 311, 315, 472
 Urniaż (Urniasz, Urniaż, prawdop. Urnesz) Jan 235, 260, 289, 290, 303, 318, 325, 326, 331, 340, 342, 365, 366, 400, 426, 429, 430, 436, 437, 469, 483
 Urniaż (prawdop. Urnicz) Jerzy 235, 237, 259, 288, 289, 304, 318, 323, 332, 371, 400, 428, 437, 465
 Urniaż z Narbutów Jerzy 108, 110
 Urniaż (Urniasz, Urniaż) Józef 264, 285, 288, 324, 326, 331, 340, 364
 – por. 416
 Urniaż (Urniasz, Urniaż, Urniesz) Kazimierz 161, 235, 259, 289, 290, 303, 322, 329, 331, 332, 339, 340, 342, 366, 371, 378, 386, 398, 428, 429, 430, 436, 460, 465, 483
 – porucznik kow. 302, 389, 400, 428, 436, 464
 Urniaż Mateusz 430
 Urniaż (Urnias, Urniasz, Urniaż, prawdop. Urnicz) Michał 258, 289, 326, 331, 340, 364, 400, 401, 416, 429, 430, 437, 469
 Urniaż (Urniasz) Piotr 259, 261, 290, 331, 340
 Urniaż (Urniasz) Stanisław 235, 259, 288, 304, 318
 Urniaż (Urniasz) Szymon 290, 306, 309, 314, 464
 Urniaż (Urniasz, prawdop. Urnicz) Tadeusz 161, 166, 235, 288, 304, 324, 371, 400, 428, 437, 465, 472
 Urniażowie, rodzina 29
 Urnicz (prawdop. Urniaż) Antoni 464
 Urnicz (prawdop. Urniaż) Jerzy 464
 Urnicz (prawdop. Urniaż) Michał 464
 Urnicz (prawdop. Urniaż) Tadeusz 464
 Urniesz zob. Urniaż
 Ursza Meysztowicz zob. Meysztowicz Ursza
 Urwicz Antoni 464
 Urwicz Dominik 464
 Urwicz Ignacy 464
 Ussakowski Dionizy 403
 Uszak Piotr 404
 Uszakiewicz Tadeusz 463
 Uściło (Uszcif) Jakub 362, 365, 385
 Uściło Ludwik 365
 Utkiewicz Andrzej 343
 Uzdowski Michał 161, 365
 Uzuliński Jan 463
Verbickienė Asta 7, 438, 448
 Vietinghyw zob. Wittinghof
 Walentynowicz Antoni 414, 420, 421, 474
 Walentynowicz Daniel 385, 395, 417, 420
 Walentynowicz Dominik 416, 423
 Walentynowicz Jakub 259
 Walentynowicz Józef 392, 396, 431
 – komornik połocki 249
 – skarbnik starodubowski 444
 Walentynowicz Kazimierz 282, 296, 324
 Walentynowicz Piotr 261, 323, 400, 426, 437
 Walentynowicz Józef, horodniczy braclawski 235
 – komornik kow. 251
 Walkiewicz Antoni 342
 Walter Jan 172
 Walter Marianna 172
 Wambutt Marcin 372
 Wancewicz (prawdop. Węcewicz) Wojciech 363
 Wancisławowicz Jan 290
 Wandziegolski zob. Wędziagolski
 Warakoński Bernard 423
 Warkiewicz Kazimierz 459
 Warski Marcin 395
 Waryko Dominik 465
 Wasilewicz Kazimierz 308, 315
 Wasilewski (Wasylewski) Andrzej (Andrzej) 236, 290
 Wasilewski (prawdop. Wisilewski) Antoni 236, 372, 398
 Wasilewski Ignacy 306, 309, 313, 377, 461
 Wasilewski Jan 236
 Wasilewski Józef 322, 369, 377, 459, 463
 Wasilewski Kazimierz 311
 Wasilewski Michał 322, 369, 377

- Wasilewski Paweł 395
 Wasilewski Tadeusz 465
 Wasilewski z Tycza Wiktory 461
 Wasiniewski (Wasniewski) Piotr 73, 366, 369
 Waszkiewicz zob. Waszkiewicz
 Wasniewski zob. Wasiniewski
 Wasylewski zob. Wasilewski
 Waszcunowski Antoni 427
 Waszeyko Jakub 216, 331, 340
 Waszeyko Michał 331, 340–342
 Waszeyko Stefan 331, 339, 340
 Waszkiewicz Adam 392, 395, 431
 Waszkiewicz Andrzej 371
 Waszkiewicz (Waskiewicz, prawdop. Woszkiewicz) Antoni 216, 283, 297, 329, 331, 339, 342, 378, 480
 Waszkiewicz Damazy 259
 Waszkiewicz Dominik 475, 476
 Waszkiewicz Jakub 307, 310, 314, 377
 Waszkiewicz (Waskiewicz, prawdop. prawdop. Woszkiewicz) Jan 258, 283, 296, 329, 339
 Waszkiewicz Jerzy 261
 Waszkiewicz Józef 470, 472, 475, 476, 479, 480
 Waszkiewicz Maciej 257, 288, 291, 332, 343, 470, 475, 476, 481, 483
 Waszkiewicz Marcin 331, 340
 Waszkiewicz Piotr 259, 322, 428, 462, 463
 Waszkiewicz Tadeusz 368, 377, 428, 469
 Wawrzecki ze Skrzetuszewa Aleksander, stolnik braclawski 146
 Wawrzecki z Skrzetuszewa (Krzetuszewa) Tomasz, 466, chorąży brasławski 360, podkomorzy kow. 16, 17, 380, 382, 383, 390, 391, 394, 407, 409–411, 413, 419, chorąży wielki litewski 458, 467
 Waxman na Korabnikach Andrzej, rotm. trocki 358, 361, 363, 380
 Wądołowski (Wądałowski, Wondołowski) Józef, 455, 456, 468, rotm. brasławski 445, 447, 489, 497, 499, 501, 507
 Wądziągolski (Wądziągolski) zob. Wędziągolski
 Wąsowicz (Wąsewicz, Wonsowicz) Maciej 288, 291, 401
 Wążot (Wonżod) Antoni 368
 Wążot (Wonżont) Bonifacy 368, 470, 473, 475, 476, 480
 Wążot (Wężod, Wonżąd, prawdop. Wizont) Bałtromiej 368, 387
 Wążot (Wążot, Wężot, prawdop. Wonzut) Jan 470, 474–476, 480
 Wążot (Wężot) Michał 470, 473, 479, 480
 Wedeck Augustyn 364, 413, 419
 Wedziągolski zob. Wędziągolski
 Wencalłowicz zob. Wencolłowicz
 Wencewicz zob. Węcewicz
 Wencolłowicz (Wencalłowicz, prawdop. Wenselewicz) Jan 288, 291, 430
 Wendziągolski zob. Wędziągolski
 Wenselewicz (prawdop. Wencolłowicz) Jan 289
 Wenzat (prawdop. Wążot) Antoni 378
 Wenzont (prawdop. Wążot) W. 307
 Werakomski Wojciech 417
 Werekomski Jerzy 414, 420
 Wereyko (prawdop. Werzeyko) Jan 400
 Wersacki (Wersocki, Werzocki, prawdop. Wersowski) Jerzy 471, 472, 477
 Wersowski (Wersacki) Jerzy 474, 475
 Werzeyko zob. Weszeyko
 Werzocki zob. Wersacki
 Werzychowski (prawdop. Wyrzykowski) Jakub 478
 Wessel Teodor, podskarbi wielki koronny 155, 221
 Weszeyko (prawdop. Wereyko) Jakub 263
 Weszeyko (Werzeyko) Michał 322, 326, 325, 330
 Weszeyko Stefan 236, 330, 426
 Wettynowie, dynastia 11, 12
 Weysztor Florian 163
 Weysztor (Weyszart) Jerzy 364
 Węcewicz Adam 368
 Węcewicz (Wencewicz) Andrzej 464, porucznik kow. 366
 Węcewicz Antoni 403
 Węcewicz (Wencewicz, Węczewicz) Benedykt 260, 378
 Węcewicz (Wencewicz) Ignacy 414, 421
 Węcewicz Jakub 481
 Węcewicz (Wencewicz) Jan 289, 307, 310, 314, 326, 369, 384, 396, 398, 418, 424, 436, 443, 452, 465
 Węcewicz (Wencewicz) z Zołda (Tałga) Jerzy 58, 99, 75, 105, 235, 242
 Węcewicz Józef 266
 Węcewicz (Wencewicz) Maciej 324
 Węcewicz Michał 363
 Węcewicz (Wencewicz) Onufry 431
 Węcewicz (Wencewicz) Piotr 75, 137, 168, 234, 235, 242, 258, 366, 402
 – porucznik kow. 216, 266, 323, 374, 376, 425, 435, 444

- Węciewicz (Wencewicz) Stanisław 43, 75
 Węciewicz (Wencewicz, Węczewicz, prawdop. Wancewicz) Wojciech 75, 259, 289, 325, 331, 341
 Węckowicz Andrzej 470
 Węckowicz (prawdop. Więckiewicz) Józef 426
 Węckowicz Marcin 106
 Węczewicz zob. Węciewicz
 Wędziągolski Antoni, por. trocki 426
 – por. kow. 436
 Wędziągolski (Wądziągolski, Wądziegolski, Wondziągolski) Benedykt 282, 296, 323, 428, 437, 477–479
 Wędziągolski (Wondziągolski) Dominik 161, 329, 338, 365, 387, 428
 Wędziągolski (Wedziogolski) Filip 74, 88, 99
 – skarb. inflancki 161, 237
 Wędziągolski Filip Jakub 52
 Wędziągolski Ignacy, skarb. inflancki 426
 Wędziągolski (Wendziągolski) Jakub 259, 282, 296, 415, 422
 Wędziągolski (Wendziągolski, Wondziągolski) Jan 259, 288, 291, 387, 428, 463
 Wędziągolski Jerzy 365
 Wędziągolski (Wendziągolski, Wondziągolski) Michał 43, 137, 161, 204, 308, 310, 314, 387, 415, 422, 428, 478
 Wędziągolski Stanisław 415, 422
 Wężod (Wężot) zob. Wążot
 Wężyk Podolecki zob. Podolecki Wężyk
 Wichert Dominik 474
 Wichert Jan 474
 Wichert Wojciech, major J.K.M. 59
 Wichrowski Antoni 395
 Widawski Gasper 395
 Widkowski zob. Witkowski
 Widowski Michał 430
 Widwicki Józef 423
 Wieczkowie, rodzina 65
 Wielamowicz Jerzy 43
 Wielhorski (Wielohurski) Michał, oboźny koronny 21, 142, kuchmistrz litewski 148
 Wieliczko (prawdop. Wilczaczko) 417, 430
 Wieliczko Andrzej 114
 Wieliczko Ignacy 423, 425
 – rotmistrz kow. 374–376, 467
 – rotm. wilkomierski 376, 435
 Wieliczko Joachim, rotm. 467
 Wielkiewicz zob. Wilkiewicz
 Wielohurski zob. Wielhorski
 Wieprzowski Antoni 469
 Wieprzowski Filip 422, 469
 Wierciński Jan 106, 114, 163
 Wierciński Krzysztof 163
 Wierciński Sylwester 163
 Wierzbicki Jan 460
 Wierzbicki Szymon 427
 Wierzbicki Tadeusz 417, 423
 Wierzbicki Wincenty 417
 Wierzbowicz Bartłomiej 325
 Wierzbowicz Kazimierz 324
 Wierzbowicz Mateusz 461
 Wierzbowicz Mikołaj 324, 326
 Wierzbowski Antoni 461
 Wierzbowski Ignacy 474
 Wierzbowski Mateusz 404
 Wierzkowicz Mikołaj 405
 Wieski Tadeusz 469
 Wieszczycki (Wieszczyczki) Józef 156, 160
 Wieszczyło (prawdop. Wieszeyło) Stefan 465
 Wieszeyło (prawdop. Wieszczczyło) Józef 465
 Wieszkowicz Bartłomiej 289
 Więckiewicz (prawdop. Weckowicz) Józef 404
 Wikierał Dominik 362
 Wikiewicz (prawdop. Wilkiewicz) Albert 478
 Wikun (Wikon) Antoni 322, 323, 426
 Wikun (Wikunt) Józef 289, 322, 377
 Wilamowicz (Wilimowicz, Willamowicz) Adam 372, 400, 430, 436, 466
 – namiestnik brygady drugiej 447, 448
 Wilamowicz Andrzej 109, 161, 323, 400, 430
 Wilamowicz (Wilimowicz, Willamowicz, Wllamowicz) Bartłomiej 282, 296, 318, 325, 400, 430, 464
 Wilamowicz Franciszek 464
 Wilamowicz Ignacy 464
 Wilamowicz Jan 161
 Wilamowicz Jerzy 161, 400, 463
 Wilamowicz (Willamowicz) Józef 323, 400, 430, 463, 464
 Wilamowicz (Wilimowicz) Kazimierz 261, 289, 308, 311, 315, 323, 400, 428, 430, 472
 Wilamowicz (Wilimowicz, Willamowicz) Maciej 263, 288, 289, 325, 400, 430, 436, 460, 483
 Wilamowicz (Wilimowicz, Willamowicz) Mateusz 263, 288, 289, 290, 318, 325, 400, 428, 430, 463, 464
 Wilamowicz Stanisław 237
 Wilamowicz Tomasz 331, 340, 460, 483

- Wilamowicz Wincenty 400
Wilczaczko (prawdop. Wieliczko) Jakub 465
Wilczewski 158
Wilczewski Józef 269
Wilimowicz zob. Wilamowicz
Wilkiwicz (Wielkiewicz) Adam 403, 429, 430, 471
Wilkiwicz (Wielkiewicz, prawdop. Wikiewicz) Albrycht 306, 309, 314, 328, 338, 437, 443, 472
Wilkiwicz Andrzej 237
Wilkiwicz (Wielkiewicz) Antoni 426, 472, 479
Wilkiwicz Franciszek 403
Wilkiwicz (Wielkiewicz) Jan 437, 472
Wilkiwicz Józef 323
Wilkiwski Michał 332
Wilkowski Jan 140
Wilkowski Szymon 483
Wilkszeński Jakub 166
Willamowicz zob. Wilamowicz
Wiloczy (prawdop. Wilowicz) Kazimierz 464
Wilok Jan 418
Wilowicz (prawdop. Wiłowicz) Józef 430
Wilowicz (prawdop. Wiloczy) Kazimierz 430
Wilpiszewski 263
Wilpiszewski Adam 362, 365, 397
Wilpiszewski Aleksander 397, 470, 471
Wilpiszewski Andrzej 164, 281, 285, 295, 307, 310, 314, 329, 330, 341–343, 415, 420, 468, 471
Wilpiszewski (Wilpiszewski) Antoni 263, 384, 397, 415, 420, 470, 471
Wilpiszewski Franciszek, r. kow. 480
Wilpiszewski Jakub 164
Wilpiszewski Jan 164, 329, 339, 362, 365, 397, 469
– por. kow. 480
Wilpiszewski Jerzy 362, 365, 385, 397, 415, 420
Wilpiszewski Józef 283, 296, 329, 330, 341–343, 397
Wilpiszewski Józef drugi 343
Wilpiszewski Justyn 418, 421
Wilpiszewski Kazimierz 164, 236, 263, 283, 284, 296, 329, 342, 343, 361, 362, 397, 415, 420
Wilpiszewski Maciej 237, 263, 283, 296, 329, 330, 341–343, 397, 415, 420
Wilpiszewski Stanisław 263, 283, 296, 329, 342, 343, 361
Wilpiszewski Tadeusz (Dadeusz) 164, 259, 237, 329, 330, 341–343
Wilpiszewski Tomasz 164, 236, 329, 342, 343
Wiłpiszewski zob. Wilpiszewski
Wiłowicz (prawdop. Wilowicz) Piotr 290
Wimbor Andrzej 161, 236, 259, 288, 291, 318, 323, 363, 398
Wimbor Antoni 161, 361, 364, 472, 478
– str. rzec 166
– por. kow. 262
– rotm. brasławski 384, 414, 416, 420, 452, 481
Wimbor Ignacy 364, 384, 431, 478, 479
– rotm. brasławski 413, 419, 426
Wimbor Józef 99, 161, 236, 259, 318, 323, 366, 372, 401, 429, 437
Wimbor Kazimierz 464
Wimbor Mateusz 161, 259, 289, 318, 426, 428
– por. kow. 323
Wimbor Michał 415, 416, 422, 478, 479
– rotm. brasławski 414, 419, 420, 447
– rotmistrz kow. 459, 482
Wimbor Onufry (Noufry) 323, 372, 415, 422, 429, 437, 464, 472, 476
– por. kow. 474
Wimbor Tadeusz 372, 464
Wimbor Wincenty 372, 415, 422, 435, 443, 464
Wimbor Wojciech 472
Winarski zob. Winiarski
Winderowicz Wincenty 468
Winiarski (Winarski) Józef 384, 395, 414, 421
Winiewicz Jan 362
Wink Ignacy 416
Wirbut Dominik 311
Wirbutt Zygmunt 161
Wirpsza Michał 436
Wisickie (prawdop. Wiścicki) Michał 236
Wisilewski (prawdop. Wasilewski) Antoni 378
Wisniewski zob. Wiszniewski
Wisocki Andrzej 339
Wisocki (Wisocky) Antoni 53
Wisogird Tadeusz, podkomorzyc smoleński 444
Wistycki zob. Wiszycki
Wiszczycki Antoni 236
Wiszczycki (Wiszcyccki, prawdop. Wiszycki, Wiścicki) Józef 216, 236, 466
Wiszczycki (prawdop. Wiszycki, Wiścicki) Michał 236
Wiszczycki (prawdop. Wiszycki, Wiścicki) Stanisław 437
Wiszewski Andrzej 315

- Wiszmąt Józef 464
 Wiszniewski Adam 340, 342, 398
 Wiszniewski (Wisniewski) Antoni 329, 332, 339, 342, 464
 Wiszniewski Bałtromiej 482
 Wiszniewski Dominik, podczaszyc piński 140, 150
 Wiszniewski Florian Jan, porucznik kow. 162
 Wiszniewski Franciszek Jan, strażnik zakroczymski 73
 Wiszniewski I., szambelan J.K.M. 467
 Wiszniewski Ignacy, podczaszyc piński 140
 Wiszniewski Jakub 73
 – podczaszyc piński 140
 Wiszniewski Jan 109, 163, 164
 – strażnik zakroczymski 74
 Wiszniewski Leonard J., starosta naszkuński 305, 308, 360, regent gr. kow. 384, 394, 411
 – szambelan J.K.M. 455, 467
 Wiszniewski Mateusz 362, 365
 Wiszniewski Stefan 76, regent gr. kow. 88, 97, 106, 113, 126, 137, 165, starosta krewniski 165, 186, pisarz gr. kow. 196, 203, 215, 228, 229, 246, 249, 250, 262
 Wiszniewski Szymon 412
 Wisniewski Szymon, starosta krewniski 304, 305, 308, 313, 328, 337, 345, 347, 349–351, 356, 357, sędzia gr. kow. 360, pisarz gr. kow. 380, 382, 384, 390, 391, 394, 411, 441, 442, 445, 447, podstarości kow. 452, 453, 455, 458, 466, 467
 Wiszniewski Tadeusz 164
 Wiszniewski Wincenty 415, 422, 423, 447
 – rotm. kow. 452, 468
 Wiszomirski zob. Wyszomirski
 Wiszticki zob. Wisztycki
 Wisztok Jakub 386, 398, 415, 422
 Wisztok Jerzy 369
 Wisztok Kazimierz 237, 258, 283, 297, 307, 310, 314, 332, 398
 Wisztok Paweł 289
 Wisztok Tomasz 413, 419
 Wisztort (prawdop. Wisztowt, Witort) Kazimierz 328, 338
 Wisztowt (prawdop. Wisztort) Kazimierz 290
 Wisztowt Tadeusz 426
 Wisztycki (Wistycki) Jakub 297, 371, 460, 483
 Wisztycki (Wistycki, Wysztycki) Jan 162, 371, 461, 465, 483
 Wisztycki Jerzy 296
 Wisztycki (Wistycki, Wiszticki, prawdop. Wisztycki) Józef 162, 296, 371
 Wisztycki (Wistycki, prawdop. Wisztycki) Stanisław 387
 Wiścicki (prawdop. Wiściski) Antoni 307, 310, 315
 Wiścicki Dominik 399
 Wiścicki (Wiścick) Jakub 283, 330, 341, 399, 426, 436
 Wiścicki Jan 399
 Wiścicki Jerzy 283, 330, 341
 Wiścicki (prawdop. Wisztycki) Józef 283, 399
 Wiścicki Józef Jakub 475
 Wiścicki (prawdop. Wisztycki) Stanisław 326, 330, 341, 399, 426
 Wiścicki Szymon 325
 Wiściski (prawdop. Wiścicki) Antoni 372
 Wiśniewski Tadeusz, komornik kow 311
 Wiśniowiecki Michał Serwacy, kanclerz wielki litewski 37, 39, 41, 44, 46, 47, hetman wielki litewski, wojewoda wileński 50
 Witkiewicz Adam 427
 Witkiewicz Albrycht Krzysztof 387
 Witkiewicz Antoni 365
 Witkiewicz Ignacy, rotm. J.K.M. 389
 Witkiewicz Jerzy 368
 Witkowski Adam 307, 309, 314, 331, 340, 372, 403, 443, 461, 465
 Witkowski Andrzej 259, 283, 297, 328, 426
 Witkowski (Witkoski) Antoni 261, 282, 296, 307, 310, 314, 338, 363, 368, 401, 430, 459, 472, 478, 479
 Witkowski Bartłomiej (Bałtromiej) 387, 483, 437, 460, 465
 Witkowski Dominik 329, 331, 339, 341, 401
 Witkowski (Widkowski) Franciszek 261, 324, 326, 384, 397, 471, 477, 478
 Witkowski (Widkowski) Ignacy 307, 309, 314, 327, 341, 399, 426, 474, 480
 Witkowski Jan 261, 289, 306, 309, 313, 328, 338, 378, 430, 437, 459, 461
 – p. kow. 427
 Witkowski Jerzy 259, 282, 284, 296, 307, 309, 314, 322, 323, 362, 364, 371, 401, 415, 422, 443, 460, 465, 472, 483
 – por. kow. 437
 Witkowski (Widkowski) Józef 259, 261, 283, 297, 322, 323, 326, 327, 331, 332, 342, 370, 413, 415, 419, 420, 430, 460, 465, 469, 471, 472, 475, 478, 483

- Witkowski Kazimierz 43, 362
 Witkowski Marcin 460, 465, 483
 Witkowski Mateusz 282
 Witkowski Michał 342
 Witkowski Paweł 364
 Witkowski Stanisław 260, 261
 Witkowski Stefan 469
 Witkowski (Widkowski) Szymon (Symon) 282, 296, 328, 338, 400, 403, 460, 461, 465, 478, 479
 Witkowski T. 326
 Witkowski Tadeusz 262, 266, 413, 419
 Witkowski Tadeusz, komornik i porucznik kow. 281, 285, 295, 306, 309, 313, 328, 338
 Witkowski Tomasz 261, 296, 323, 327, 371, 401, 460, 465, 483
 Witkowski Wincenty 469, 477
 Wittinghof (Vietinghyw) Jan 278
 Wirtort (prawdop. Wisztort) Jan 339
 Wizgin (prawdop. Wizgrid) Ludwik 470, 471
 Wizgin Marcin 236, 386, 397
 Wizgird (prawdop. Wizgin) Piotr 322, 325
 Wizont (prawdop. Ważot) Bartłomiej 465
 Wllamowicz zob. Wilamowicz
 Władysław IV, król 66, 209, 210
 Władysławowicz 67
 Włochowicz Opan Jan, skarbnik chał. 370
 Wnorowski Antoni 475
 Wnorowski Józef 105, 225, 236, 282, 295, 332, 342, 378
 Wnorowski Maciej 105
 Wnorowski Nikodem 332, 426, 427
 Wnorowski Onufry 332
 Wocianiec Adam 431, 469
 Wocianiec Franciszek 427, 462
 Wocianiec Jan 161, 392, 396, 428
 – por. kow. 369, 374, 376
 Wocianiec Jan Krzysztof 431
 Wocianiec Jerzy 431
 Wocianiec Józef 428, 463, 469, 475
 – por. kow. 322
 Wodeysza Antoni 394
 Wodeysza Jerzy 364, 385, 395, 473
 Wodzickiego Michał, biskup przemyski, podkanclerzy koronny 155
 Woiażyn Jerzy 466
 Woiewodzki (prawdop. Woywodzki) Adam 261, 288, 291, 461
 Woiewodzki (prawdop. Woywodzki) Antoni 460, 461
 Woiewodzki (prawdop. Woywodzki) Jerzy 368, 404
 Woiewodzki (Woiwodzki, prawdop. Woywodzki) Kazimierz 288, 392, 461
 Woiewodzki (prawdop. Woywodzki) Michał 460, 462
 Woiewodzki (prawdop. Woywodzki) Tadeusz 460, 462
 Woiewodzki Zygmunt 288
 Wojciechowicz Ignacy 414, 420
 Wojciechowicz (Woyciechowicz) Jan 414, 420
 Wojciechowicz Jan, r. smoleński 467
 Wojciechowski zob. Woyciechowski
 Wojdkiewicz (prawdop. Woytkiewicz) Ignacy 465
 Wojtkuński (prawdop. Woytkański) Bałtromiej 386
 Wojtkuński zob. Woytkuński
 Wolff (Wolf) Mikołaj, por. J.K.M. 283, 297
 Woliński Ludwik 362
 Wolski Antoni 52
 Wolski Jan 395
 Wołągiewicz Stanisław 413, 419
 Wołczesa Wincenty 474
 Wołek Adam 324, 462, 464
 Wołek Andrzej 237, 462, 463
 Wołek Antoni 324, 362, 462
 Wołek (Wołk) Łaniewski Benedykt, horodniczyz starodubowski 245
 Wołek Dominik 460
 – por. trocki 364
 Wołek (prawdop. Wułk) Fabian 400
 Wołek Franciszek 400, 479
 Wołek Łaniewski Ignacy, łowczy litewski, starosta niemonajski 107
 Wołek (Wołk) Jakub 259, 289, 400, 483
 Wołek Jan 400
 Wołek Jerzy 289, 318, 400, 430, 463, 483
 Wołek Józef 288, 291, 324
 Wołek Michał 307, 310, 314, 338, 378
 Wołek (Wołk) Piotr 109, 288, 291, 307, 400, 427, 428
 Wołek Stanisław 400, 460, 483
 Wołkiewicz Jerzy 471
 Wołodkowicz zob. Wołodkowicz
 Wołowicz, starosta purwiański 355
 Wołowicz Aleksander, starosta mścislawski 41, 42
 Wołowicz Andrzej, referendarz 496
 Wołowicz Antoni, biskup łucki 155

- Wołowicz (Wołowicz) Marcján (Marcin), marszałek wielki litewski 61, 77
 Wołodkowiez Andrzej, sędzic gr. kow. 88
 Wołodkowiez Antoni 330, 340, 341
 Wołodkowiez Felicjan, metropolita kijowski (wileński) 175
 Wołodkowiez (Wołodkiewicz, Wołotkowiez) Franciszek, starosta uzlezdki, sędzic gr. kow. 73–75, 86, 88, 96, 99, 105, 128
 Wołodkiewicz (Wołodkowiez, Wołodkiewicz, Wołotkowiez) Jerzy 436, 443, 461, 466
 Wołodkowiez Józef 341
 Wołodkowiez (Wołotkowiez) Michał 131, 146
 Wołodkowiez (Wołotkowiez) Samuel, koniuszy i sędzia gr. kow. 42, 43, 48, 51, 58, 59, 68
Wołoszyński Ryszard W. 12
 Wołotko Jerzy 387
 Wołotkowiez zob. Wołodkowiez
 Wołowski (prawdop. Worłowski) Szymon 216
 Wołucki Adam 405
 Wondołowski zob. Wądołowski
 Wondziagolski zob. Wędziagolski
 Wonowski Adam 306, 309, 313
 Wonsowiez zob. Wąsowiez
 Wonzut (prawdop. Wązot) Jan 472
 Wonząd (Wonzod, Wonzont) zob. Wązot
 Worłowski Adam 443, 461, 465
 Worłowski Andrzej 261
 Worłowski Antoni 261, 465
 Worłowski Dominik 283, 297, 331, 341, 460, 483
 – komornikowiez kow. 324, 416, 423, komornik kow. 444
 Worłowski Ignacy 464
 Worłowski Jan 215, 216
 Worłowski Jerzy 216, 314, 329, 330, 339, 340, 466
 Worłowski Józef 161, 288, 289, 291, 326, 331, 341, 386, 405, 419, 464, 483
 – strażnikowiez kow. 291
 – komornikowiez kow. 324, 416, 427, 436, komornik kow. 423, 444
 – por. kow. 413
 Worłowski Michał 216, 283, 290, 297, 324, 366, 370, 372, 386, 395, 401, 419, 424, 443, 476, 479
 Worłowski Michał Antoni 105
 Worłowski Stanisław 109, 324, 399, 405
 – komornikowiez kow. 324
 – rotm. smoleński 437
 – rotmistrz kow. 456, 459
 Worłowski (prawdop. Wołowski) Szymon (Szymon) 161, 216, 236, 290, 370, 372, 395, 401, 419, 424, 426
 Worłowski Tadeusz Józef 427
 Worłowski Władysław 43
 Woronicz Jan 287
 – strażnik orszański 361
 – strażnik włodzimierski 290
 Woronicz Michał, strażn. włodzimierski 361
 Woronowiez Franciszek 481
 Woronowiez Franciszek 68, 72, 85
 – regent ziem. kow. 88
 – oboźny kow. 241
 Woronowiez Jan 395, 443
 Woronowiez Józef 43, 52
 Woronowiez (Worowiez) Józef Jan 59, 67, 72, 73
 Woronowiez Franciszek, oboźny i regent ziem. kow. 98, 241
 Worowiez zob. Woronowiez
 Worysowiez Adam 216
 Woszczyło (prawdop. Woyszyło, prawdop. Woyszywo) Stefan 465
 Woszkiewicz (prawdop. Waszkiewicz) Antoni 404
 Woszkiewicz Jakub 404
 Woszkiewicz (prawdop. Waszkiewicz) Jan 404
 Wotkiewicz (prawdop. Woytkiewicz) Mikołaj 472
 Wowid Bonifacy 378
 Woyciechowiez zob. Wojciechowiez
 Woyciechowski Dominik 261
 Woyciechowski Franciszek 472, 474, 477–479
 Woyciechowski Józef 392, 396
 Woyciechowski Kazimierz 416, 420
 Woyciechowski (Woyciuchowski) Maciej 283, 296
 Woyciechowski (Wojciechowski) Tomasz 283, 296, 416, 420
 Woydak (prawdop. Woydat) Adam 386, 414, 421
 Woydało Jerzy 430
 Woydat Antoni 236
 Woydat Benedykt 323, 325
 – komornik wileński 321
 Woydat Dawid 85
 Woydat (Woydatt) Jan 289, 290, 324, 404
 Woydat (Woydatt) Jerzy 289, 323, 368, 378, 430
 Woydat (Woydatt) Stanisław 289, 325, 464
 Woydatowa (Woidatowa) Finkówna Zuzanna, łowczyzna kow. 82, 93
 Woydkiewicz (prawdop. Woytkiewicz) Jan 465

- Woyna Ignacy 237
 Woyna Józef Krzysztof 80
 Woyna Józef, oboźny i pisarz gr. oszmiański 96
 Woyna Ludwika z Sulistrowskich 96
 Woyna Stanisław 429
 Woysiad Andrzej 163
 Woysiało Jerzy 462
 Woysin Antoniewicz Andrzej 365
 Woystousz Kazimierz 396
 Woyswiłło zob. Woyszwiłło
 Woysztor Jerzy 285, 295
 Woysztor Kazimierz 386, 416, 420
 Woysztor Streczon Mateusz 364
 Woyszwiłło (Woyswiłło, Woyszwił, Woyszwiłło)
 Adam 284, 297, 308, 311, 314, 315, 329, 339
 Woyszwiłło (Woyszwiłło) Dad. 297
 Woyszwiłło (Woyszwiłło) Jan 297, 308, 472
 Woyszwiłło Józef 418, 472
 Woyszwiłło Maciej 413, 419
 Woyszwiłło (Woyszwillo, Woyszwiłł) Salomon
 311, 339, 472
 Woyszwiłło (Woyszwillo) Stanisław 311, 339, 472
 Woyszwiłło (Woyswiłło, Woyszwillo) Tadeusz
 284, 329, 339, 472
 Woyszylko (prawdop. Woyszwiłło, Woszczyło)
 Michał 58
 Woytkauński (prawdop. Woytkuński) Jakub 114
 Woytkiewicz Adam 363, 365
 Woytkiewicz Ignacy 404, 483
 Woytkiewicz (prawdop. Wojdkiewicz) Ignacy,
 chor. J.K.M. 399
 Woytkiewicz Jakub 394
 Woytkiewicz Jan 258, 260, 283, 297, 392, 396,
 425, 431, 435, 459, 460
 Woytkiewicz Jerzy 473, 475, 477
 Woytkiewicz Józef 236, 322, 324, 436
 Woytkiewicz Kazimierz 386, 397
 Woytkiewicz Krzysztof 400
 Woytkiewicz Maciej 460, 465
 Woytkiewicz Marcin 318, 330, 340
 Woytkiewicz Mateusz 108
 Woytkiewicz Michał 363
 Woytkiewicz Szymon 343, 431, 459
 Woytkiewicz Wincenty 464
 Woytkoński (prawdop. Woytkuński) Kazimierz
 236
 Woytkowicz (prawdop. Woytkiewicz) Antoni 236
 Woytkuński Antoni 414, 421
 Woytkuński Bartłomiej 414, 421
 Woytkuński Ignacy 164, 397, 471, 481
 Woytkuński Jan 414, 421
 Woytkuński (prawdop. Woytkoński) Kazimierz
 114, 164, 281, 284, 296, 331, 340, 397, 414,
 421, 461, 471, 479, 481
 Woytkuński (Wojtkuński) Krzysztof 78
 Woytkuński Marcin 471, 479
 Woytkuński Nikodem 471
 Woytkuński (Wojtkuński) Władysław 74
 Woywodzki (Woywocki, prawdop. Woiewodzki)
 Adam 258, 402, 427
 Woywodzki (Woywocki, prawdop. Woiewodzki)
 Antoni 483
 Woywodzki Jan 398
 Woywodzki (Woywocki, prawdop. Woiewodzki)
 Jerzy 260, 321, 366, 402, 428, 461
 Woywodzki (prawdop. Woiewodzki) Kazimierz
 396
 Woywodzki Maciej 366
 Woywodzki (Woywocki, prawdop. Woiewodzki)
 Michał 261, 282, 296, 324, 483
 Woywodzki (Woywocki) Stefan 259, 402
 Woywodzki (Woywocki) Symon 402
 Woywodzki (Woywocki, prawdop. Woiewodzki)
 Tadeusz 259, 261, 402, 483
 Wozgiąło (Woyzgiąło) Maciej 326, 404
 Wroński Jan 394
 Wrotnowski Ignacy 364
 Wróblewski Jan 127
 Wróblewski Wincenty 418, 423
 Wsielewicz Jan 322
 Wskowzgirzt Józef (prawdopodobnie Skow-
 zgin) 339
 Wulkowski Aleksander 470
 Wułk (prawdop. Wołk) Fabian 463
 Wyczałusz Dominik 463
 Wygonowski (Wyganowski) Wincenty 468, 481
 Wyrwicz Adam 303, 322
 Wyrwicz (Wyrewicz) Antoni 429
 Wyrwicz Bartłomiej 437
 Wyrwicz Florian 140
 Wyrwicz Tadeusz 426
 Wyrzychowski (Wyrzechowski, prawdop. Wy-
 rzykowski) Józef, por. kow. 283, 297
 Wyrzykowski Ignacy 161
 Wyrzykowski (prawdop. Werzychowski) Jakub
 479, 480
 Wyrzykowski (Wyrzychowski) Długosz Tomasz,
 rotm. wilkomierski 306, 309, 313, 436
 Wysocki Andrzej 329, 339
 Wysocki Franciszek 361, 414, 420, 421

- Wysocki Jan 421
 Wysocki Józef 363, 417, 423
 Wysocki Maciej 417, 423
 Wysocki Michał 236
 Wysocki Mikołaj 52
 Wysocki Piotr 363, 365, 386, 390, 391, 394, 397, 414, 420, 421
 Wyszomirski (Wiszomirski) Franciszek 469
 Wyszomirski Jan 413
 Wyszomirski Jerzy 419
 Wysztycki zob. Wisztycki
 Wszyński Ludwik 362
 Wyzewski Jan, rotm. kow. 389, 399, 409
- Zabarski Józef 402
 Zabięło (Zabięło) Antoni 8, 9, 11, 15, 37, podczasy kow. 51, 54, 59, 60, 68, 70, marszałek kow., starosta wilkijski 73–75, 85–87, 97–99, 106, 107, 112, 115, 116, 119, 123, 126, 127, 134–138, łowczy wielki litewski, 148, 156, 162–167, 175, 176, 178–185, 187–196, 203, 204, 207, 211–213, 219, 228, 229, 231, 232, 516
 Zabięło (Zabięło) z Chrzczona Ignacy 18, 262, 351, kasztelan mściśławski 176, 179–184, 186, 187, 204, 213, 224, 226, 228, 229, 232–235, 237, 238, chorąży kow. 238, 240, 242, 244, 246 251, 253, 255–257, 260, 262, 263, 265, 270–273, 279, 287, 292, 293, 300, 301, 303, 318, 320, 333, 344, 346, 347, 349, 350, marszałek kow. 352, 356, 357, 359, 360, 374, 375, 380, 382, 388, 393, 399, 405, 409, 411, 425, 433, 434, 438, 451, 455–458, 466, 482, 498, 500
 Zabięło (Zabięło, prawdop. Zawęło) Jan 306
 Zabięło Jan 42, 43, 59, podstoli kow. 44, 58
 Zabięło Jan, stolnik kow. 42, 43, 48, chorąży kow. 58, 59, 66, 68, 71, 73–75, 78, 85, 86, 88, 90, 93, 96, 98, 106, kasztelan mściśławski 109–112, 123, 137, 138
 Zabięło (Zabięło) Jerzy 388, 399, łowczy litewski 256, 257, 265, szambelan J.K.M. 359, 374, 375, 383, 405, 408–410, 425
 Zabięło (Zabięło) Józef 9, generał adjutant 73–75, 85, podczasy kow. 96, 98, 105, 107, szambelan J.K.M. 109–112, 115, 119, 126
 Zabięło (Zabięło) Józef starościc wilkijski 126, łowczy wielki W.Ks.L. 160, 179–183, 185, 186, 191, szambelan J.K.M. 169, 234, 235, 242, 244, 251, łowczy wielki litewski 184, 204, 256, 257, 265, 303, 321, 336, 344
 Zabięło (Zabięło) Michał, pisarz ziem. kow. 180
 Zabięło Michał 388, 399, pułkownik wojsk francuskich 383, 405, 408, 409, 410
 Zabięło (Zabięło) Mikołaj, marszałek kow. 40, 43, 48, 51, 58
 Zabięło (Zabięło) Mikołaj 8, starosta saski 108, kasztelan mściśławski 137
 Zabięło Stefan 234, podstolic kow. 137, 161, 165, 167, 204, 223, dworzanin skarbowy 226, 245, strażnik kow., 255, 256, 274, 287, 293, 300, 301
 Zabięło (Zabięło) Szymon 9, kapitan J.K.M. 68, strażnik kow. 70, 71, 73–76, surogator ziem. kow. 86, 88, 96–98, 106, 107, 109, 110, 112, 115, 119, 126, 127, 135–137, 160, 176, generał major 179–184, 186, marszałek kow. 187, 188, 190–196, 203, 207, 211–213, 224, 225, 226, 228, 229, 231–235, 238, 240, 242–244, 246, 251, 253, 255–257, 260, 262, 263, 265, 270–273, 279, 280, 287, 292–294, 298–301, 303, 304, 311, 312, 316–318, 321, 327, 336, 344, 346, generał leutnant 347, 349, 350, 351, 355, 374, 375, kasztelan miński 405, 407, 434
 Zabięło (Zabięło) Szymon, łowczy wielki litewski 167, 244, 352, wicebrygadier i pułkownik jazdy petyhorskiej 256, 257, 265, 278, 287, 301, 335, 344, 348, 359, 374, 375, 381, 388, 399, 405, 425, 431, brygadier petyhorski 380
 Zabięło Szymon starosta saski 42
 Zabięło Tomasz chorąży J.K.M. 108, kapitan wielkiej litewskiej 128, 224, 257, 303, 321, 345, 435
 Zabięło Władysław 44, cześnik kow. 43
 Zabięło Zofia 204
 Zabięłowie, rodzina 7, 10–18, 78, 90, 108, 111, 190, 235, 270, 278, 334, 355, 383, 393, 410
 Zabłocki, Antoni budowniczy kow. 116
 Zabłocki Bartłomiej (Bałtromiej) 67, 74, 75, 116 – budowniczy kow. 87, 88, 99, 114, 116, 119, 137, 242
 Zabłocki Gabriel Jan 469
 Zabłocki Michał Antoni 43
 Zabłocki Tadeusz 369
 Zaborski Adam 367, 435
 Zaborski Ignacy 162
 Zaborski Józef 162, 367 – podstoli 257
 Zaborski Kajetan 462, 465
 Zaborski Marcin 435
 Zaborski Tomasz 262

- Zabrecz Tadeusz 430
 Zabrowski (prawdop. Żebrowski) Antoni 261
 – por. kow. 324
 Zabrowski (prawdop. Żebrowski) Jerzy 258
 Zabrowski (prawdop. Żebrowski) Józef 259
 Zabrowski (prawdop. Żebrowski) Kazimierz 261
 Zabrowski (prawdop. Żebrowski) Michał 258
 Zabuński Aleksander 463
 Zacharewicz Ignacy 284, 285, 297
 Zachimowicz Michał, skar. m. 427
 Zaćmowski Jan 482
 Zadkiewicz Andrzej 405
 Zadkiewicz Daniel 289
 Zagołłowicz zob. Żongołowicz
 Zagowicz Jakub 369, 404
 Zagowicz 374
 Zahorski Kazimierz 394
 Zahorski Stanisław 438
 Zaiączkowski Tadeusz 461
 Zakowski (prawdop. Żukowski) Franciszek 73
Zakrzewski Andrzej B. 7, 8, 19, 20, 26, 31
 Zakszewicz Jakub 462
 Zaleski Andrzej 340, 385, 395
 Zaleski (prawdop. Zalewski) Andrzej 88
 Zaleski Antoni 283, 296, 323, 370, 414, 421, 461
 Zaleski Bartłomiej 289, 321
 Zaleski (prawdop. Zalewski) Benedykt 163
 Zaleski (prawdop. Zalewski) Bohdan 282, 285,
 296, 342, 368, 398, 418, 423
 Zaleski Dominik 413, 414, 419, 421
 Zaleski Franciszek 88
 Zaleski Jakub 364, 385, 395, 417, 420
 Zaleski Jan 474
 Zaleski (prawdop. Zaleski) Józef 163, 364, 417,
 420
 Zaleski (prawdop. Zalewski) Karol 282, 285,
 296, 342, 368, 378, 398, 418, 423, 443, 469
 Zaleski Marcin 417, 418, 423
 Zaleski (Zalesky) Michał 53, 88
 Zaleski Piotr 259, 289, 291
 Zaleski (prawdop. Zalewski) Stanisław 282,
 285, 342, 368
 – cześnik lidzki 361
 Zalewski (prawdop. Zaleski) Andrzej 332
 Zalewski (prawdop. Zaleski) Benedykt 364
 Zalewski (prawdop. Zaleski) Bogdan 332
 Zalewski (prawdop. Zaleski) Karol 332
 Zalewski (prawdop. Zaleski) Michał 339
 Zalewski (prawdop. Zaleski) Stanisław 332
 Zaliski (prawdop. Zaliski) Józef 461
 Załuski Jan Andrzej, biskup kijowski 275, 520
 Załuski Józef, biskup kujawski 155, 275
 Zamoyski Andrzej 15, 337, wojewoda inowro-
 cławski 155
 Zamoyski Antoni 477
 Zaniewski Piotr 315
 Zapolski Józef 330, 331, 340, 341, 365
 Zarabski Konstanty 403
 Zaremba (Zaręba) Antoni 398
 Zaremba Benedykt 289
 Zaremba (Zaręba) Józef 392, 396, 427
 Zaremba (Zaręba) Wawrzyniec 387, 429
 Zarimowski Ludwik 403
 Zarinowski Stanisław 403
 Zarzecki Jakub 418, 421
 Zarzecki Karol 413, 419
 Zarzecki Tadeusz 418, 421
 Zasiłowski Jan 377
 Zasimowski Antoni 288, 306, 307, 310, 314,
 368, 387, 478–480
 Zasimowski (Zasymowski) Jan 282, 296, 328,
 338, 430, 437, 460
 Zasimowski (Zasinowski) Józef 403, 468, 477,
 479, 480
 Zasimowski Ludwik 236, 260, 323, 368, 430,
 437, 459–461, 482
 Zasimowski Stanisław 401, 403, 430, 437,
 477–480
 Zasławska Katarzyna z Sobieskich 221
 Zastowt zob. Zasztowt
 Zasymowski zob. Zasimowski
 Zasztowt (Zasztoft) Jan 397
 Zasztowt (Zasztoft) Kazimierz 282, 386, 394, 397
 Zasztowt (Zastowt, Zasztoft) Wincenty 364,
 386, 396, 397
 Zasztowt Kazimierz 282, 284, 296, 364, 415,
 471, 475
 Zatoriański Wawrzyniec 342
 Zawadzki (Zawacki) Antoni, horodniczc sło-
 ninski 204, 224
 – rotmistrz oszmiański 242
 – cześnik kow. 360
 Zawadzki Michał 435
 Zawczewski Tadeusz 419
 Zawełło (Zaweła, prawdop. Zabiełło) Jan 309,
 314, 400
 Zawisza Dowgiałło Antoni 112, 119, 126, 140,
 183
 Zawisza Ignacy, podkomorzy litewski 46, mar-
 szalek nadworny litewski 50

- Zawisza Dowgiałło Ignacy, koniuszy kow. 165, 167, 186, sędzia ziem. kow. 184, 185, 188–196, 204, 211–213, 224, 226, 232–235, 238, 240, 242, 244, 246, 253, 255, 256, 260, 262, 263, 271, 272, 281, 284, 294, 298, 301, 305, 308, 313, 327, 337, 344, 345, 350
- Zawisza Dowgiałło Kazimierz (Kazmierus) 72, 85, 99, 213
– podstoli inflancki 126, 149, 215, 228, 229
- Zawisza Krzysztof 75
- Zawisza Dowgiałło Krzysztof Marcin (Michał Dominik) 67, 68, 72–74, skarbnik kow. 97, 98, 105, 106, 112, 116, 128, 160, 165, 167, 185, 186, podstarości i stolnik kow. 186, 188–196, 211–213, 228, 229, 232, 240–242, 250, 253
- Zawisza Marcjjan 52
- Zawisza Michał 99, 113
- Zawisza Piotr 317, miecznik kow. 256, 262, 281, 284, 295, 302, 304, 311, 312, 316, cześnik kow. 345, 347–350, sędzia ziem. kow. 357, 359, 360, 382, 383, 390, 391, 394, 409–411, 413, 419, 434, 440, 451, 453, 455, 467, 500
– stolnikowicz kow. 251
- Zawisza Stanisław 99, 139, miecznik kow. 112, 113, 138, 140, 188, 195, 224, 226–229, 232–235, 238, 240–241, 244, 245, 262, stolnik kow. 256
- Zawolski Mikołaj Wincenty, regent gr. upicki 250, horodniczy kow. 272, 273, 281, 284, 295, 301
- Zawolski Mikołaj, starosta lipolacki 263
- Zągołowicz zob. Zongołowicz
- Zbierski Ignacy 464
- Zdadowicz (prawdop. Zdanowicz) Tomasz 339
- Zdanowicz Adam 332, 339, 366, 429, 436
– porucznikowicz kow. 443
- Zdanowicz Andrzej 260, 288, 308, 311, 315, 326, 366, 369, 404, 417, 423, 435, 443, 465, 473, 480
- Zdanowicz Franciszek 308, 315, 329, 331, 341, 366, 369, 372, 404, 417, 423, 436, 465
- Zdanowicz Ignacy 332, 339
- Zdanowicz Jakub 325
- Zdanowicz Jan 161, 258, 284, 332, 339, 366, 403, 418, 423, 436, 480
– por. kow. 429, 436, 443
- Zdanowicz Józef 260, 290, 329, 339, 341, 404, 416, 422, 473, 480
- Zdanowicz Karol 387, 396, 427
- Zdanowicz Kazimierz 404
- Zdanowicz Marcin 417, 420
- Zdanowicz Mateusz 429, 436
- Zdanowicz Onufry 403, 414, 421
- Zdanowicz Tadeusz 403
- Zdanowicz (Zdonowicz, prawdop. Zdadowicz) Tomasz 329, 338
- Zdanowicz Wincenty 284, 367, 403, 418, 423, 429, 443, 473, 480
- Zdanowicz Władysław 473, 479
- Zdanowski Adam 263, 384, 398, 414, 421, 463, 473
- Zdanowski Franciszek 44
- Zdanowski Jakub 164
- Zdonowicz zob. Zdanowicz
- Zebrzecki Bonifacy 459
- Zelinski zob. Zieliński
- Zelnia Antoni 43
- Zelnia (Żelnia, prawdop. Zelno) Franciszek 308, 311, 315
- Zelnia (prawdop. Zelno) Stanisław 308, 311
- Zelnia (prawdop. Zelno) Szymon 308, 311, 315
- Zelnia (prawdop. Zelno) Tymateusz 464
- Zelnio Andrzej 236
- Zelnio (prawdop. Zelno) Franciszek 370, 372
- Zelnio (prawdop. Zelno) Jakub 372
- Zelnio (Zelnio, prawdop. Zelno) Jan 236, 365, 372
- Zelnio (prawdop. Zelno) Jerzy 235
- Zelnio Józef 162
- Zelnio (prawdop. Zelno) Kazimierz 370, 372
- Zelnio (Żelnio, prawdop. Zelno) Szymon (Szymon) 236, 370, 372, 437
- Zelnio (prawdop. Zelno) Tomasz 372
– namiestnik brygady husarskiej 389
- Zelno (Żelno) Ambroży, towarzysz husarski 425, 431
- Zelno Epimach 431
- Zelno (Żelno, prawdop. Zelnia, Zelnio) Franciszek 288, 361, 431
- Zelno (Żelno, prawdop. Zelnio) Jakub 288, 370, 462, 463
- Zelno (Żelno, prawdop. Zelnio) Jan 258, 288, 304, 323, 326, 402, 431
- Zelno (prawdop. Zelnio) Jerzy 261, 288
- Zelno (Żelno, prawdop. Zelnio) Kazimierz 288, 425, 431, 443
- Zelno (Żelna, Żelno) Maciej 68, 74, 85, 161, 261, 288, 325, 366, 402, 436, 443
- Zelno (Żelno) Mateusz 288, 425, 460, 483
- Zelno Mikołaj 431
- Zelno (Żelna) Piotr 68, 75, 85

- Zelno Samuel 326
 Zelno (Żelno, prawdop. Zelnia) Stanisław 259, 288, 321, 322, 323, 326, 366, 402, 425, 426, 431, 435, 443, 469
 Zelno (Żelno, prawdop. Zelnia, Zelnio) Szymon 259, 323, 326, 366, 431, 443, 460, 465, 483
 Zelno (Żelno) Tadeusz 323, 430, 431
 Zelno (prawdop. Zelnio) Tomasz 259, 303, 460, 483
 – towarzysz usarski 321, 323, 326
 – nam. brygady usarskiej 431
 Zelno (Żelno, prawdop. Zelnia) Tymoteusz 425, 431
 Zelnowski Adam 392
 Zerniewicz Hilary (Hilarius) 483, 460
 Zerumski Hieronim, por. kow. 257
 Zerumski Jan 257
 Zewło (Zeweyło, prawdop. Jewełło) Jan 369, 378
 Zewło Jerzy 261
 Zieleniewski Wawrzyniec 332
 Zielińska Zofia 9, 10, 12, 13, 31
 Zieliński Jakub, kasztelan raciąski 155
 Zieliński Mikołaj 260, 367, 404
 – komornik kow. 287, 291, 298, 301, 303, 321, 359, 403
 Zielonka Jakub, regent gr. kow. 345, 358, 361, 385 390, 391, 394, szambelan J.K.M. 418, 421, sędzia gr. kow. 445, 447, 452, 453, 455, 466, 467
 Zielonka Józef, porucznik wojsk litewskich 345, 361
 Zielonka Kazimierz, por. kow./s. 374, 376
 Zielonka (Zielonko) Tadeusz 384, 390, 391, 394
 – porucznik wojsk litewskich 418, 421
 Zielonka (Zielonko) Walenty 390, 391, 394
 – rotm. trocki 384
 Ziemieński z Mikłaszewiczów Tr. Antoni 326
 Zienkiewicz Michał Jan, biskup wileński 123, 133
 Zimnoch Michał 364, 413, 419
 Złobocki Ignacy 431
 Znosko Szymon 437
 Zobrowski Jerzy (prawdop. Żebrowski) 401
 Zobrowski Józef (prawdop. Żebrowski) 402
 Zobrowski Michał (prawdop. Żebrowski) 401
 Zodkiewicz Jacek 405
 Zongołowicz zob. Żongołowicz
 Zteygwiłło zob. Steygwiłło
 Zubowicz Jan 413, 419
 Zubrowski Józef 402
 Zulewicz Jerzy 465
 Zumbrot Tadeusz 326
 Zutkiewicz Maciej 415
 Zutowt Antoni 289, 322, 325
 Zutowt Jan 322
 Zuzniewski Antoni 363
 Zwiczewicz zob. Zwycewicz
 Zwierowicz Józef 397
 Zwierzykowski Michał 5–7, 21, 25, 28, 33, 37, 40, 44, 48, 53, 60, 76, 86, 88, 99, 107, 108, 113, 117, 128, 140, 141
 Zwycewicz (prawdop. Zycewicz) Andrzej 258
 Zwycewicz Dominik 369, 392, 395
 Zwycewicz Ignacy 326
 Zwycewicz Jan 392, 395, 468
 Zwycewicz Józef 463, 469
 Zwycewicz (Zwiczewicz, prawdop. Zyczewicz) Michał 237, 259, 367, 403, 417, 418, 423, 462, 475
 Zwycewicz (Zwiczewicz) Mikołaj 463
 Zwycewicz (prawdop. Zycewicz) Stanisław 306, 308–311, 314, 396
 Zwycewicz Tadeusz 258, 260, 369, 370, 418, 469
 Zybełowicz Antoni 403
 Zycewicz (prawdop. Zwycewicz, Życzewicz) Stanisław 392
 Zyczewicz (Zycewicz, prawdop. Zwycewicz) Andrzej 260, 290
 Zyczewicz Antoni 431
 Zyczewicz (prawdop. Życzewicz) Dominik 369
 Zyczewicz (prawdop. Zwycewicz) Michał 431, 461
 Zyczewicz Tomasz 459
 Zyczkowski Józef 162
 Zygmunt August, król polski 96, 221, 222, 497
 Zygmunt I, król polski 66
 Zygmunt III, król polski 66, 83, 93, 145, 131, 160, 176, 208
 Zygmunt Świrszczewski, skarb. woj. połockiego 302
 Zygmuntowicz Michał 427
 Zyrzematowski Michał 259
 Żaba Franciszek, chor. brygady usarskiej 468
 Żabrowski zob. Żebrowski
 Żakowicz (prawdop. Zakowicz) Szymon 461
 Żakowicz Adam 462
 Żaliński Aleksander 282, 296
 Żałok zob. Żołłok
 Żarnecki Dominik 403
 Żarniewicz Andrzej 109

- Żarniewicz Dominik 443
 Żarnowicki (prawdop. Żarnowski) Dominik 422
 Żarnowski Andrzej 162
 Żarnowski Antoni 430
 Żarnowski (prawdop. Żarnowicki) Dominik 416, 468
 Żarnowski Hilary 416, 423, 443
 Żarnowski Jan 431, 462
 Żarnowski Jerzy 288, 291, 322, 323, 371, 402
 Żarnowski Nikodem 371
 Żarnowski Stanisław, podczaszyc trocki 435, 437
 Żągołowicz zob. Żongołowicz
 Żebrowski Adam 260, 329, 342, 368, 396, 427, 460, 463, 470, 471, 478–480, 483
 Żebrowski Adam z Burń 473
 Żebrowski Adam z Szyłan (Seyłan) 475, 477
 Żebrowski Andrzej 333, 343
 Żebrowski (Żabrowski) Antoni 75, 99, 308, 311, 315, 322, 366, 416, 422, 425
 – porucznik kow. 444
 Żebrowski Barnaba 308, 311
 Żebrowski Ignacy 308, 311, 315
 Żebrowski Jakub 330, 463
 Żebrowski Jan 88, 283, 297, 306, 313, 332, 342, 369, 398, 418, 423, 427, 430, 469
 Żebrowski (Żabrowski, prawdop. Zobrowski) Jerzy 283, 296, 308, 311, 315, 322, 323, 401, 404, 422, 430, 464, 472, 478, 479
 Żebrowski (Żabrowski, prawdop. Zobrowski) Józef 237, 258, 288, 307, 309, 314, 321, 325, 333, 343, 366, 418, 423, 444, 459, 465, 472, 475, 477, 482
 Żebrowski Kazimierz 237, 288, 331, 340, 365, 366, 418, 423, 443
 Żebrowski Marcin 418, 423, 469, 480
 Żebrowski (Żabrowski, prawdop. Zobrowski) Michał 288, 306, 308, 309, 322, 323, 401, 426, 430, 435, 460, 465, 483
 Żebrowski Mikołaj 309, 314
 Żebrowski Stanisław 323
 Żebrowski (Żabrowski) Szymon (Symon) 322, 323, 401, 478, 479
 Żebrowski Tadeusz 288, 366
 Żebrowski Wincenty 461
 Żegowicz z Maciej 474
 Żegzdrowo (Żegzdra, Żegzdrowo, prawdop. Żeyzdrowo) Adam 283, 297, 307, 310, 314, 361–363, 395, 415, 422, 427, 435, 468, 469
 Żegzdrowo (Żegzdra) Antoni 309
 – reg. podkomorski wiłkomierski 306, 313
 Żegzdrowo (Żegzdra) Jacek Dominik 85
 Żegzdrowo (Żegzdra, Żegzdrowo) Michał 216, 225, 282, 306, 309, 314, 363, 415, 422, 469
 Żelnia zob. Żelnio
 Żelnio zob. Żelnio
 Żelno (Żelna) zob. Żelno
 Żepnik zob. Rzepnik
 Żeromski (prawdop. Żoromski, Żuromski) Maciej 285, 296
 Żerowiński Ignacy 75
 Żeyzdrowo (prawdop. Żegzdrowo) Adam 463
 Żmijowski Józef 324
 Żołłok (Żałok) Antoni 114, 115, 127, 140
 – skarbnik, starodubowski 137
 – cześnik 139
 Żongołowicz Antoni 168
 Żongołowicz (Zągołowicz, Żągołowicz, Żongołowicz Żągołowicz) Euzebi Jan, komornik kow. 457, 459, 481, 482, 492
 Żongołowicz (Zągołowicz) Jan, komornik kow. 456
 Żoromski (Żoronski, prawdop. Żeromski) Maciej 462, 463
 Żuk Jan 471
 Żuk Onufry 435, 444
 Żuk Stanisław 435
 Żukowicz Ignacy 461
 Żukowski Antoni 370
 Żukowski Bogdan (Bohdan) 343, 386
 Żukowski Bonifacy 369
 Żukowski (prawdop. Zakowski) Franciszek 387, 427
 Żukowski Hieronim 368
 Żukowski Jerzy 237
 Żukowski Maciej 306, 307, 309, 313, 473, 480
 Żukowski Piotr 367, 368, 387
 Żukowski Szymon (Symon) 216, 237, 307, 322, 368, 387, 427, 477–481
 Żukowski Tadeusz 366
 Żulewicz Antoni 463
 Żurawski Piotr 427, 428
 Żurnowski Jan 399
 Żuromski (prawdop. Żeromski) Maciej 363, 414, 421
 Żuromski Hieronim, chorąży kow. 235
 Życzewicz Adam 427
 Życzewicz (prawdop. Zyczewicz) Dominik 431
 Życzewicz Jan 427
 Życzewicz (Życewicz) Michał 321
 Życzewicz (prawdop. Zycewicz) Stanisław 427

- Życzewicz Szymon 426
Życzewicz (prawdop. Zyczewicz) Tadeusz 427
Żygło Franciszek 465
Żyliński Antoni 163
Żyliński Mordas Antoni 75
Żyliński Bonifacy 463, 473
Żyliński (Rzłinski) Ignacy 261, 363
Żyliński Jakub 164, 481
Żyliński Jan 362
Żyliński Jerzy 237, 283, 297, 362, 372, 385, 397, 463
- Żylinski Józef 362
Żyliński Mateusz 478, 479
Żyliński Stanisław 477
Żyliński Wincenty 474
Żynielewicz Józef 306
Żynza Jan 78
Żytkiewicz Jerzy 325
Żywień Antoni 363
– chor. i instygator sądowy gr. kow. 363, 386, 396, 414, 420

*Indeks nazw geograficznych**

- Andruszkańce, pow. kow. 329, 338, 341, 472, 474–476
Andruszkańce, okolica 343
Antoginie, pow. kow. 238, 324, 428, 468, 469, 475, 477
Antoginie (Antoginio), okolica 331, 340, 429, 472
Arwzławka, dobra, pow. kow. 58
balbierzyska (balwierzyska) parafia, pow. kow. 192, 193, 473
Balbierzyszki (Balwierzyszki), pow. kow. 94; dobra 458, 482
Bałańce (Balańce, Batańce), pow. kow. 392, 396, 469
Baniszki zob. Boniszki
Bar, woj. podolskie 13, 520
Bardyczew zob. Berdyczów
bartnicka parafia, pow. kow. 195
Batań zob. Bałańce
Berdyczów (Bardyczew), dobra, woj. kijowskie 231
Berlin 63, 83
Białoruś 7
Biwile, pow. kow. 469
bobtowska (boptowska) parafia, pow. kow. 190, 191, 330, 341
Bohusze (Bousze) 392, 396, 469, 472, 474–477
bolnickie starostwo, pow. wilkomierski 61
Boniszki (Baniszki), pow. kow. 378, 402, 469, 472, 474, 476–478
boptowska parafia zob. bobtowska parafia
Borewicze, pow. trocki 332, 343
Borejsze (Boreysze), pow. kow. 392, 469
Bortkiewicze, okolica, pow. kow. 78
Bortkuny, okolica, pow. kow. 331, 340
Bousze zob. Bohusze
braclawski pow. zob. brasławski pow.
brasławski (braclawski) pow. 131, 146
brzesko-litewskie woj. 172
Brześć 79
Burnie, pow. kow. 473
Burnie, okolica 328, 338
Butkuny (Butkony), pow. kow. 329, 338, 339, 477, 478
chełmska ziemia 200
Curlandiae Ducatum zob. Kurlandia
Czarniany, okolica 341
czemanadońskie wójtostwo, pow. orszański 104
Czernie, pow. kow. 377
Daniuszew, dobra, woj. wileńskie 78
Dauksze (Dawksze), folwark, Żmudź 93
Dawałgowicze, pow. kow. 473
Dawksze zob. Dauksze
Dąbrowica, woj. brzeskolitewskie 134, 135
dorsuniska parafia, pow. kow. 189, 328, 338, 481
dorsuniskie koło 471
Dowołgowicze (Dowałgowicz), pow. kow. 468, 469, 473, 474, 477
Dowołgowicze (Dowałgewicze), okolica 332, 342
Dragacie (Dragancie), pow. kow. 392, 396, 469
Dragaty (prawdop. Dragacie) 468

* W indeksie pominięto słowa „Kowno”, „kowieński”, „Litwa”, „W.Ks.L.”, „Rzeczpospolita”.

- Drąsejki (Drąszejki), pow. kow. 238, 343, 472–477
 Drezno 27, 152
 Dymszany (Dymszyszany), okolica 328, 338
 Dzieszkowszczyzna, dobra, woj. wileńskie 131, 146
 Dżisna, dobra, woj. połockie 131, 146
 dzisieńskie starostwo 95, 96
 Ejgirgole (Egirgole, Ejgiergoń, Ejgiergoła), pow. kow. 338, 374, 472, 473, 475
 Elgietyzski (Elgieliszki), dobra, pow. wiłkomierski 82, 93
 Europa 45, 49, 123, 143, 152, 248, 498, 517
 Frebeyki (prawdop. Strebeyki) 328
 Gdańsk 158
 Giedgowdy, pow. kow. 468, 469
 Giegowy (prawdop. Giedgowdy) 468
 Giełgudyszki, dobra, Żmudź 125, 131, 145, 159
 Gilwice, dobra, Żmudź 354
 Ginejki (Ginejty), pow. kow. 377, 473–475, 477–479
 Gojlusze (Gojłuzy), pow. kow. 341, 342, 468, 469, 475
 Gojlusze, okolica 331
 Gojżewka, pow. kow. 476
 Grodno 66, 76, 79, 80, 91, 173, 177, 187, 212, 224, 233, 240, 242, 244, 251, 253, 255, 256, 271, 272, 280, 286, 287, 302–305, 344, 346, 356–359, 379–381, 388, 412, 441, 455, 506, 508, 510, 532
 grodzieńska ekonomia 57, 62, 83
 grodzieński pow. 135
 Grudziądz 153
 Grynkiżski, pow. kow. 474, 477, 480
 halicka ziemia 153
 Halin Porudominie, dobra, woj. wileńskie 124, 131, 146
 Hlebowo (Hlebów), dobra 81, 91
 Ibiiany, pow. kow. 341, 378, 468, 473
 Ibiiany, okolica 330, 341, 430, 478
 infanckie województwo 176
 Iszory, pow. kow. 329 338, 473
 Iszory, okolica 329, 339, 429
 Jacuny, pow. kow. 473, 477
 Jagintowicze, pow. kow. 475
 Jagintowicze, okolica 331, 340
 Janańce, okolica, pow. upicki 328
 Janów, pow. kow. 159
 Januszewicze, pow. kow. 469
 Januszewicze, okolica 331, 340, 341
 jeźnieńska parafia, pow. kow. 225, 481
 Jotajnie, folwark, pow. upicki 93
 Jucuny, pow. kow. 475
 Junowicze, okolica 481
 Jurbork, Żmudź 138
 Jurgańce, pow. kow. 238, 469
 Jurgiszki, dzierzawa, woj. trockie 104
 Jurkuny (Jurkany), pow. kow. 343, 376, 377
 Jurkuny (Jurkony), okolica 328, 338
 Kamieniec Podolski, kampania 95, 135, 148, 173
 Kaplice, pow. kow. 392, 396
 Kidule, dobra, Żmudź 138
 Kiejdany 93, 94; klasztor 64, 82, 124, 132, 146, 159
 kiejdańska parafia 238
 Kijów 89
 Kikowicze, pow. kow. 469, 473, 477, 480
 Kłampupie, dobra, pow. kow. 58, 64, 92
 Kompie zob. Kumpie
 Kople, Żmudź 474–477
 kormiałowskie starostwo, pow. kow. 66
 Korona Polska 7, 37, 39, 40, 45, 49, 50, 56, 58, 62, 66, 99, 118, 121, 142, 154, 167, 170, 171, 210, 248, 269, 275, 277, 334, 354, 432, 451, 489, 517, 519
 koronne prowincje 100, 205, 219, 355, 451
 Koszany 468
 Kotowszczyzna, dobra, pow. kow. 58, 64
 Kraków 5, 27, 46, 61; akademia 57, 84, 172
 Kroże, Żmudź, dobra 231; kolegium 354
 Królewiec 92
 Krużuńce, dzierzawa, pow. kow. 104
 Krygole 343
 Krypce, pow. kow. 328, 332, 338, 343, 376, 377
 Krypce, okolica 328, 338
 Kujany, okolica, pow. kow. 472
 Kułwa, pow. kow. 329, 377
 Kumpie (Kompie), Żmudź 329, 338
 Kurlandia (*Ducatum Curlandiae*, Kurlandzkie Księstwo) 11, 81, 91, 129, 143, 157, 176, 201, 206, 208, 209, 269
 Lentweryzki (Lentuliszki, prawdop. Litawaryzki), dobra, woj. trockie 131, 146

- Lida 79; kolegium 134, 135
 Ligmiany (prawdop. Łyngmiany) 476
 Linków, dobra, pow. upicki 125, 131, 145, 159
 Linkowiec, folwark, pow. upicki 95
 Lubieszów (Nowy Dolsk), woj. brzesko-litewskie 134, 135
 ludwinowska parafia, pow. kow. 195
 Lwów, akademia 131, 145, 159, 172, 209; kolegium 171

 Łakiszy, pow. kow. 472–477
 Łanczunów, pow. kow. 476
 Łankieliska parafia, pow. kow. 195
 Łokupiany (Łokapiany), dobra, pow. wilkomierski 82, 93
 Łopiany 326
 Łopie, dobra, pow. kow. 84, 94
 Łódź 27, 37
 Łuzki, woj. połockie 134, 135

 Małopolska 148
 Marciniński, dobra, pow. kow. 458, 482
 mazowieckie księstwo 275
 mazowieckie woj. 153
 Michnajcie (Michnancie), pow. kow. 396, 377
 Mikańce, pow. kow. 329, 339, 343, 377, 473, 474
 Mikańce, okolica 331, 332, 341
 Mikuliszki, dobra, pow. kow. 84, 94
 Milejgany, dobra, pow. kow. 458, 482
 Mimole, pow. kow. 392
 Mińsk 27, 79, 115, 137
 mińskie woj. 131, 146
 Mogienie 469
 Mohylew, pow. orszański 82
 Mojsiejuny, okolica, pow. trocki 397
 Monczuny 470
 Moniszkańce, pow. kow. 469
 Moskwa 27, 61, 77, 80, 90
 Mściśław 79

 Narkuny, pow. kow. 472
 Narkuńce, pow. trocki 474, 477
 Nartowty, pow. kow. 377
 Niemen, rzeka 94, 173
 Niewiaża, rzeka 94
 Noweliszy, folwark, pow. upicki 93
 Nowogródek 79, 98, 112, 116; kolegium 209
 Nowy Dolsk zob. Lubieszów

 Okiany (prawdop. Okmiany) 477
 Okle, pow. kow. 377
 Okopy św. Trójcy, woj. podolskie 135, 148, 173
 olicka ekonomia, woj. trockie 57, 62, 65, 83
 Olkuskie Góry 129, 144
 olwicka parafia, pow. kow. 195
 olwické starostwo 58, 64, 92
 Omola (Omole), pow. kow. 396; folwark 392
 oniskie starostwo, woj. trockie 104
 opitołocka parafia, pow. kow. 238, 472
 opoczyński pow. 505
 Opuszaty, pow. kow. 468
 Orsza 79
 orszański pow. 104
 Orystowo (prawdop. Orwistowo) 472, 475, 477
 Ostrowiska (Ostrowica), dobra, woj. wileńskie 131, 146
 Oświęcimskie Księstwo 153, 227
 oszmiański pow. 131, 146
 Owience 392

 Pacuny, pow. upicki 428, 469, 472, 474, 476, 478
 Petersburg 13, 27
 Pejsuny 472, 476
 Piadzie (Piady, Piace), pow. kow. 329, 338, 377, 378, 469, 472–474, 476, 477
 Piadzie, okolica, pow. kow. 328, 338, 478
 Pieleszyski, okolica, pow. kow. 328, 338
 Pieszkowczyzna 475
 Pietraszewicze, folwark, pow. kow. 336
 piltyński pow. 81, 91
 pilwiska parafia pow. kow. 195
 Pińsk 79
 Pocztwo, folwark, Żmudź 336
 Podusiane, dobra, pow. wilkomierski 56
 Podwiekunicze Witejkiszki, okolica, pow. kow. 328
 Podziękowanie Wilejkiszki, okolica, pow. kow. 338
 pojewońska parafia, pow. kow. 195
 Pojeziory, dobra, pow. kow. 92
 Polska zob. Korona Polska
 połockie woj. 95
 Pompiany, klasztor, pow. upicki 269
 Poniemunie (Poniemonie), dobra, pow. wilkomierski 82, 93
 Poniemunie (Poniamunie), okolica, pow. upicki 328, 338
 Poniewież, kolegium 134, 135
 Porudominie por. Halin Porudominie
 Poznań, klasztor 47

- Pożajście, pow. kow. 335, 337, 355
 Prejszagoła (Prejszegoła, Preszagoła, Preszegoła, Proszagoła), pow. kow. 329, 377, 473, 474, 477–479
 Preny, pow. kow. 270
 preńska parafia 192, 193, 481
 preński pow. 18, 502, 507, 508
 preńskie starostwo 278
 pruselskie starostwo, pow. upicki 57
 Prusy (pruska prowincja, pruskie ziemie) 61, 82, 84, 153, 158, 198, 222, 227, 249
 Prysuny 474
 Przesigole (prawdop. Prejszagoła) 378
 puńska parafia, pow. kow. 328, 338, 473, 474
 puńskie koło 194, 331, 341, 513
 puńskie starostwo 104
 Pupkule, pow. kow. 377, 392, 395, 475, 476
 Raczkuny 476
 Rady (Rydy), dobra, pow. upicki 125, 131, 145, 159
 radomski pow. 319
 Radyki, pow. kow. 473, 475, 476
 Radyki, okolica 330, 341
 Rankuny 469
 retowskie starostwo, Żmudź 56
 Romaszki, pow. kow. 472, 473, 477–479
 Rosienie 134, 135
 Rosja 12–14, 18
 Róże 338
 Rudziany, pow. kow. 473
 rumbowicka (rumbawicka) parafia, woj. trockie 193, 474
 rumszyska (kowieńska) ekonomia 84, 131, 145, 160, 176, 208
 rumszyska parafia 189, 225, 328, 471, 481
 rumszyskie starostwo 336
 Ruś (ruskie województwa) 131, 145, 159, 171
 Ryga 80, 83
 Sadkuny (Satkuny, Salkuny), pow. upicki 468, 469, 475, 476
 Sakowicze, okolica, woj. trockie 481
 sandomierskie woj. 319, 505
 Saweczany, pow. kow. 377, 468, 469, 473, 474, 477
 Saweczany, okolica 430
 Sejny, pow. grodzieński, kościół 82, 93
 Semigalia (Semigaliae Ducatum, Semigalskie Księstwo) 81, 91, 201, 208, 209, 269
 Sejbuty, pow. trocki 468–470, 472, 474, 476, 477
 Sejbuty (Sajbuty), okolica 331, 340
 Sejbuty Dolne 470
 Sejbuty Dolne, okolica 328, 338
 Siołki, wieś, woj. brzesko-litewskie 172
 Skopiszki, Żmudź 124, 131, 146
 Skopiszki *alias* Kaczaniszki, dobra, Żmudź 82, 93
 Skorule, dobra, pow. kow. 84
 skorulska parafia 159
 Skroby 472
 Skrypce (prawdop. Krypce) 468, 377
 Sławeczany, pow. kow. 377
 Słonim 66, 79
 Słuck, kolegium 209
 Smoleńsk 58, 64, 77, 89
 smoleńskie woj. 92, 432, 507, 508
 Smyczki (Szymczki), pow. kow. 343, 475, 476
 Sokołupiany, dobra, pow. kow. 138
 Sorgiany (Sorgieny), pow. kow. 341, 342, 472, 476
 Sorgiany, okolica 331
 Stankuny, pow. kow. 374, 378, 479
 Staszuny, pow. kow. 392, 469
 Staszuny, okolica 468
 stoklińska parafia, pow. kow. 190
 Stolica Apostolska 81, 91
 Strebejki, pow. kow. 338
 Strebejki, okolica 328, 329
 Sudwoiszki, folwark, pow. kow. 336
 Surgonciszki, pow. trocki 470
 Surwiliszki, pow. kow. 94
 Swolkienie, pow. kow. 338, 377, 476
 Swolkienie, okolica 328, 332
 Szaniec, woj. wileńskie 468
 Szaniec Trojański zob. Okopy św. Trójcy
 Szaszewicze 340, 468, 469
 Szaszewicze (Szaszowice), okolica 331
 Szatyha, okolica (prawdop. Szatyje) 340
 Szatyje, pow. kow. 330, 341, 377, 469, 472, 474–477
 Szatyje, okolica 331
 Szaweczany (prawdop. Saweczany) 377, 378, 477
 Szaweczany (Szawecany), okolica 328, 338, 478
 Szawle 270
 szawelska ekonomia 221
 szczawska kampania zob. Szuczawa
 Szczuczyn, woj. wileńskie 134, 135
 Szlanowa (Szlanowo), dobra, pow. kow. 58, 64, 82, 93

- Szymczki 475
 Sznipiszki zob. Śnipiszki
 Szostaki, wieś, pow. orszański 104
 Szuczawa (szczawska, szocawska kampania) 95, 135, 148, 173
 Szuki, pow. kow. 377
 Szuki, okolica 328, 338
 Szukie (Szuki, Szukle), dobra, pow. kow. 58, 64, 92
 Szweta, rzeka zob. Święta
 Szyłany 475, 477, 479
 Szyłany (Szyłany), okolica 328, 338, 478

 Śnipiszki (Sznipiszki), pow. wileński, klasztor 78, 103; kolegium 209
 Święta, rzeka, Żmudź 208, 209

 Tegowicze 477
 Telsze 270
 Toukodaże 468
 Towiany, pow. wilkomierski 473, 474
 trocki pow. 20
 trockie woj. 104, 131, 146
 Troki 520, 526

 udryjska parafia, pow. kow. 473
 upicki pow. 81, 91, 93, 95, 125, 131, 145, 159, 176, 209, 406
 Usteykiszki 470
 Uszkopie, pow. kow. 475, 476
 Uziemiszki (prawdop. Uzuniszki) 468
 Uzuniszki 472, 477, 478
 Uzuniszki, okolica 430

 Warszawa 17, 27, 47, 60, 61, 88, 94, 99, 117, 119, 120, 128, 142, 152, 153, 155, 157, 166, 167, 169, 197–201, 203, 204, 227, 228, 249, 250, 254, 264, 265, 269, 273, 275, 319, 320, 327, 333, 351, 352, 425, 431, 434, 438, 446, 496, 516, 520
 Waškowszczyzna, folwark, woj. wileńskie 56
 Waszejki (Wesejki, Weszejki), pow. kow. 329, 338, 473, 474, 477, 479
 Waszejki, okolica 478
 Waszkańce, okolica, pow. kow. 331
 Wejmiuny (Wejniuny) 332, 343
 Wiażyn, dobra, woj. mińskie 131, 146
 Wiciuki 473, 475
 Widze, pow. brasławski 146
 Wiechany (Wieckony), okolica 329, 338

 Wielkopolska 148
 Wierzbołów, pow. kow. 335; klasztor 82, 269
 wierzbołowska parafia 195
 Wigi (Wiki), pow. kow. 476
 Wigry, pow. grodzieński 92, 135
 wileńskie woj. 124, 131, 146, 210
 Wilia, rzeka 84, 94
 wilkijskie leśnictwo, pow. kow. 138
 Wilkojeziory (Wilkojeziory), dobra, pow. kow. 58, 64, 92
 Wilno 27, 58, 61, 64, 66, 76–79, 89, 90, 94, 96, 98, 100, 102, 112, 115, 116, 134, 135, 137, 164, 209, 210, 219, 255, 271, 280, 286, 302, 304, 344, 356, 358, 412, 513, 515, 518, 520; akademia 57, 84, 172; klasztory 55, 82, 124, 131, 146, 382; kolegium 172
 wilkomierski pow. 13, 56, 82, 93, 176, 406
 Wilkomierz 79, 134, 135, 520, 521, 526
 wilkowyska parafia, pow. kow. 195
 Wimbory (Wimbora), pow. kow. 377, 469, 472–474, 476–478, 480
 Winiki, pow. upicki 473
 Wisciki 476
 Wisciki, okolica 472
 wisztyniecka parafia, pow. kow. 195
 Witebsk 79; kolegia 134, 135
 Witejkiszki 470
 Wijuki, okolica, pow. kow. 341
 Włodzimierz, szkoły 172
 wobolnickie starostwo, pow. upicki 57
 Wociance 396
 Wolunce (prawdop. Wołuńce), pow. kow. 339
 Wołkowszczyzna, woj. wileńskie 469
 Wołoczyna 469
 Wołoszczyzna (wołoska kampania) 95, 135, 148, 173
 Wrocław 27
 Wschowa 53, 54, 60

 Zamość, akademia 172
 zapuszczański trakt, pow. kow. 70, 71, 91, 195, 513
 Zatorskie Księstwo 153, 227
 Zelwa, woj. nowogródzkie, kolegium 135

 Żagory, dobra, Żmudź 209
 Żagowicze (Żegowicze, Żagowice), pow. kow. 374, 377, 378, 472–474, 476, 477
 Żagowicze, okolica 328, 338, 478
 Żegzdry, pow. kow. 468, 469

- Żemajtkiemie (Zemetkienie, Żemejtkiemie, Żodziszki, woj. wileńskie, kolegium 209
Żemejtkiejemie), pow. kow. 329, 338, 341, Żwaniec, woj. podolskie 95, 135, 148, 173
468, 469, 472–477 Żwirgźdanie (Zwirkzdanany), okolica 328,
Żemajtkiemie, okolica 331 338
Żmudzkie (Żmujdzkie) Księstwo 82, 93, 125, żyźmorska parafia, pow. kow. 190
131, 134, 145, 149, 159, 176, 208, 209, 270,
336, 354, 406

Spis treści

I. Wstęp	5
II. Wykaz skrótów.	32
III. Akta sejmiku kowieńskiego	35
1. Sejmik przedkonowkacyjny w Kownie, 16 III 1733	37
1. Instrukcja dla posłów na sejm konwokacyjny, 18 III 1733	37
2. Sejmik przedelekcyjny w Kownie, 22 VI 1733	40
3. Sejmik deputacki w Kownie, 8 II 1734.	40
4. Sejmik konfederacyjny w Kownie, 30 VI 1734	41
2. Instrukcja dla posłów do Augusta III, 30 VI 1734.	41
5. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1735.	43
3. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L. i dla posła do generała majora Bismarcka, 7 II 1735.	43
6. Sejmik przed sejmem pacyfikacyjnym w Kownie, 16 VIII 1735	44
4. Instrukcja dla posłów na sejm pacyfikacyjny, 16 VIII 1735	44
7. Sejmik deputacki w Kownie, 6 II 1736.	48
8. Sejmik przed sejmem pacyfikacyjnym w Kownie, 14 V 1736.	48
5. Instrukcja dla posłów na sejm pacyfikacyjny, 14 V 1736.	48
9. Sejmik deputacki w Kownie 4 II 1737	52
6. Manifest szlachty kowieńskiej przeciw sejmikowi, 4 II 1737.	52
10. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1738.	53
11. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 25 VIII 1738.	53
7. List Augusta III do posła na sejmiki, 30 III 1738	53
8. List króla do dygnitarzy W.Ks.L. do starostów sądowych na sejmiki, 30 III 1738	54
9. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 25 VIII 1738	54
12. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1739.	59
10. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1739.	59
13. Sejmik deputacki w Kownie, 8 II 1740.	59
14. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 22 VIII 1740.	60
11. List Augusta III do posła na sejmiki przedsejmowe, 12 VI 1740	60
12. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 22 VIII 1740.	60

15. Sejmik deputacki w Kownie, 6 II 1741.	67
16. Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1742.	68
13. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 5 II 1742 .	68
17. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1743.	69
18. Sejmik gospodarski w Kownie, 5 II 1743.	69
14. Instrukcja dla posłów do Aleksandra Pocieja, 5 II 1743.	69
19. Sejmik gospodarski w Kownie. 3 II 1744	70
15. Laudum w sprawie Franciszka Makowskiego, 3 II 1744	70
20. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1744.	71
16. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 3 II 1744 .	71
21. Sejmik elekcyjny w Kownie, 17–18 VIII 1744.	72
17. Kredens dla kandydatów na podsędka kowieńskiego, 18 VIII 1744	72
22. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 24 VIII 1744.	76
18. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 24 VIII 1744	76
23. Sejmik deputacki w Kownie, 8 II 1745.	85
24. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1746.	85
25. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 22 VIII 1746.	86
26. Sejmik deputacki w Kownie, 6 II 1747.	86
19. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 6 II 1747 .	86
27. Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1748.	87
20. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 5 II 1748 .	87
28. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 19 VIII 1748.	88
21. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 19 VIII 1748	88
29. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1749.	97
22. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 3 II 1749 .	97
30. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1750.	98
23. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1750 .	98
31. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 23 VI 1750.	99
24. Instrukcja dla posłów na sejm ekstraordynaryjny, 23 VI 1750 . . .	99
32. Sejmik deputacki w Kownie, 8 II 1751.	105
33. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1752.	106
25. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1752 .	106
34. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 21 VIII 1752.	107
35. Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1753.	107
26. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 5 II 1753 .	107
36. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1754.	108
37. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 19 VIII 1754.	108
27. Manifest szlachty kowieńskiej przeciw działaniom sejmiku, 19 VIII 1754.	108
28. Manifest szlachty kowieńskiej przeciw działaniom sejmiku, 19 VIII 1754.	110
29. Świadcstwo szlachty uczestniczącej w sejmiku, 20 VIII 1754. . . .	110
38. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1755.	112

39. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1756.	112
30. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1756 .	112
40. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 23 VIII 1756.	113
31. Manifest szlachty kowieńskiej przeciw działaniom sejmiku, 23 VIII 1756.	113
41. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1757.	115
32. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1757 .	115
42. Sejmik deputacki w Kownie, 6 II 1758.	116
33. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 6 II 1758 .	116
43. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 21 VIII 1758.	117
34. List Augusta III do posła na sejmik przedsejmowy, 15 VI 1758 . .	117
35. List Michała Antoniego Sapiehy, podkanclerzego litewskiego na sejmiki, 1758.	117
36. Punkty do instrukcji poselskich na sejmik przedsejmowy, 1758 . .	118
37. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1758.	119
38. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1758	120
44. Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1759.	127
45. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1760.	127
39. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 4 II 1760 .	127
46. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 25 VIII 1760.	128
40. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 25 VIII 1760	128
47. Sejmik gospodarski w Kownie, 8 II 1761	136
41. Akt laudum dla bernardynów, 8 II 1761	136
48. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1761.	137
42. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1761 .	137
43. Relacja z sejmiku, 9 II 1761	138
44. Manifest szlachty kowieńskiej przeciw sejmikowi, 9 II 1761	139
49. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 16 III 1761.	140
45. Punkta do instrukcji na sejm, 1761	141
50. Sejmik deputacki w Kownie, 8 II 1762.	141
51. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 23 VIII 1762.	141
46. List M. Wielhorskiego na sejmiki, 9 VIII 1762.	142
47. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 23 VIII 1762	142
48. Manifest przeciw działaniom sejmiku, 23 VIII 1762.	149
49. Manifest przeciw zignorowaniu protestacji, 23 VIII 1762	150
52. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1763.	151
50. Manifest przeciw sejmikowi i deputatom, 7 II 1763.	151
53. Sejmik przedkonwokacyjny w Kownie, 6 II 1764	151
51. Uniwersał przedsejmowy prymasa, 12 XI 1763.	151
52. Instrukcja dla posłów na sejm konwokacyjny, 6 II 1764	156
53. Manifest szlachty kowieńskiej przeciw sejmikowi, 6 II 1764	162
54. Sejmik relacyjny pokonwokacyjny i przedelekcyjny, 23 VII 1764 . . .	164
54. Akces powiatu kowieńskiego do konfederacji, 23 VII 1764.	164

55. Laudum sejmikowe przed sejmem elekcyjnym, 23 VII 1764 . . .	166
55. Sejmik przedkoronacyjny w Kownie, 29 X 1764.	168
56. Punkty do instrukcji na sejm koronacyjny, 1764.	168
57. Instrukcja dla posłów na sejm koronacyjny, 29 X 1764	169
56. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1765.	176
58. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 4 II 1765 .	176
57. Sejmik elekcyjny w Kownie, 7 II 1765	178
59. Kredens dla podkomorzego, 7 II 1765.	178
60. Kredens dla sędziego ziemskiego, 7 II 1765.	179
61. Kredens dla pisarza ziemskiego, 7 II 1765	180
62. Kredens dla marszałka, 7 II 1765.	181
63. Kredens dla chorążego, 7 II 1765.	182
64. Kredens dla sędziego ziemskiego, 7 II 1765.	183
65. Kredens dla sędziego ziemskiego, 7 II 1765.	184
66. Kredens dla sędziego ziemskiego, 8 II 1765.	185
58. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1766.	186
67. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 3 II 1766 .	186
59. Sejmik gospodarski w Kownie, 4 II 1766	188
68. Akt laudum mostowego, 4 II 1766.	188
69. Kredens dla rotmistrza parafii dorsuniskiej i rumszyskiej, 5 II 1766	189
70. Kredens dla rotmistrza parafii stokliskiej i żyżmorskiej, 5 II 1766	190
71. Kredens dla rotmistrza parafii bobtowskiej, 5 II 1766.	190
72. Kredens dla sędziego ziemskiego, 5 II 1766.	191
73. Kredens dla rotmistrza parafii balbierzyskiej i preńskiej, 6 II 1766	192
74. Kredens dla rotmistrza parafii rumbowickiej, 6 II 1766.	193
75. Kredens dla rotmistrza koła puńskiego, 6 II 1766	194
76. Kredens dla rotmistrza traktu zapuszczańskiego, 6 II 1766.	195
77. Kredens dla rotmistrza parafii kowieńskiej, 5 II 1766	196
60. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 25 VIII 1766	197
78. List Stanisława Augusta do senatorów, 19 IV 1766	197
79. Uniwersał przedsejmowy, 16 VI 1766	197
80. List Stanisława Augusta do senatorów, 16 VI 1766	198
81. List Stanisława Augusta do urzędników, 16 VI 1766	199
82. Kredens posłowi Stanisława Augusta na sejmiki, 16 VI 1766. . . .	200
83. List do Stanisława Augusta do posła na sejmik, 16 VI 1766	200
84. Instrukcja Stanisława Augusta dla posła na sejmiki, 16 VI 1766. .	201
85. Punkty do instrukcji na sejm ordynaryjny, 1766.	202
86. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 25 VIII 1766.	203
87. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 25 VIII 1766	204
61. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1767.	211
88. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1767 .	211

62. Sejmik gospodarski w Kownie, 10 II 1767.	212
89. Laudum dla bernardynów, 10 II 1767	212
63. Sejmik konfederacki w Kownie, 22 V 1767	213
90. Instrument konfederacki, 22 V 1767.	213
64. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 24 VIII 1767.	217
91. List biskupa krakowskiego Kajetana Sołtyka na sejmiki, 15 VIII 1767.	217
92. Instrukcja dla posłów na sejm ekstraordynaryjny, 24 VIII 1767 . .	219
65. Sejmik deputacki w Kownie, 7–8 II 1768	223
93. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1768.	223
66. Sejmik gospodarski w Kownie, 9 II 1768	225
94. Kredens dla rotmistrza parafii jeźnieńskiej i rumszyskiej, 9 II 1768	225
95. Laudum dla bernardynów, 11 II 1768	226
67. Sejmik poselski w Kownie, 26 IX 1768.	227
96. Uniwersał przedsejmowy, 12 VIII 1768	227
97. Kredens dla posłów na sejm, 26 IX 1768	228
98. Laudum dla posłów, 26 IX 1768	229
99. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 26 IX 1768	229
68. Sejmik deputacki w Kownie, 6 II 1769.	232
100. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 6 II 1769.	232
69. Sejmik elekcyjny w Kownie, 8 II 1769	234
101. Kredens dla chorążego kowieńskiego, 8 II 1769	234
102. Sufragia na chorągwo, 8 II 1769	235
103. Kredens dla rotmistrza parafii kiejdańskiej i opitołockiej, 8 II 1769	238
70. Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1770.	239
104. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 5 II 1770.	239
105. Laudum dla benardynów, 6 II 1770	240
71. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1771.	241
106. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 4 II 1771	241
72. Sejmik gospodarski w Kownie, 5 II 1771	243
107. Kredens na konrajencje podatków czopowego i szelężnego, 5 II 1771	243
73. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1772.	243
108. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 3 II 1772	243
74. Sejmik gospodarski w Kownie, 4 II 1772	245
109. Akt instrukcji dla posłów do Stanisława Augusta, 4 II 1772	245
75. Sejmik deputacki w Kownie, 8 II 1773.	246
76. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 23 III 1773.	246
110. Uniwersał przedsejmowy, 20 II 1773.	246
111. Laudum dla posłów na sejm, 23 III 1773	249
77. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1774.	250

112. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1774	250
78. Sejmik deputacki w Kownie, 6 II 1775	252
113. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 6 II 1775	252
79. Sejmik gospodarski w Kownie, II 1776	254
114. Uniwersał Stanisława Augusta na sejmiki gospodarcze, 21 VI 1775	254
80. Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1776	255
115. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1776	255
116. Akt sufragiów na deputatów, 5 II 1776	256
117. Akt sufragiów na deputatów, 5–7 II 1776	262
81. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 15 VII 1776	264
118. Instrukcja Stanisława Augusta dla posłów na sejmiki, 15 V 1776	264
119. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 15 VII 1776	265
120. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 15 VII 1776	266
121. Relacja z sejmiku, 15 VII 1776	270
82. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1777	271
83. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1778	271
122. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1778.	271
84. Sejmik przedsejmowy, 17 VIII 1778	273
123. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 17 VIII 1778	273
124. Punkty do instrukcji poselskich, 1778	274
125. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 17 VIII 1778	275
85. Sejmik deputacki w Kownie, 8–10 II 1779.	279
126. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 10 II 1779	279
127. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 10 II 1779	286
128. Akt sufragiów na deputatów, 10 II 1779.	287
129. Diariusz sejmiku, b.d	291
130. Akt manifestu szlachty kowieńskiej przeciwko sejmikowi, 11 II 1779	293
131. Akt remanifestu szlachty kowieńskiej przeciwko sejmikowi, 12 II 1779	298
86. Sejmik elekcyjny w Kownie, 12 II 1779	301
132. Kredens dla sędziego ziemskiego kowieńskiego, 12 II 1779.	301
87. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1780.	302
133. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1780	302
134. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1780	304
135. Akt manifestu szlachty kowieńskiej przeciw sejmikowi, 7 II 1780	311
136. Akt manifestu szlachty kowieńskiej przeciw sejmikowi, 9 II 1780	316
137. Akt sufragiów na deputatów, 22 II 1780.	318
88. Sejmik poselski w Kownie, 21 VIII 1780.	319
138. Uniwersał przedsejmowy, 22 V 1780.	319

139.	Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1780.	320
140.	Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1780.	327
141.	Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1780	333
142.	Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1780	336
89.	Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1781.	343
143.	Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 5 II 1781	343
90.	Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1782.	345
144.	Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 5 II 1782	345
91.	Sejmik elekcyjny w Kownie, 6 II 1782	347
145.	Kredens dla marszałka, 6 II 1782.	347
146.	Kredens dla chorążego kowieńskiego, 6 II 1782	348
147.	Kredens dla sędziego ziemskiego, 6 II 1782.	349
148.	Kredens dla pisarza ziemskiego, 6 II 1782.	350
92.	Sejmik poselski, 19 VIII 1782	351
149.	Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 19 VIII 1782.	351
150.	Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 24 VIII 1782	352
93.	Sejmik deputacki, 3 II 1783	356
151.	Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 3 II 1783.	356
94.	Sejmik deputacki, 9 II 1784	358
152.	Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 9 II 1784	358
95.	Sejmik elekcyjny, 11 II 1784.	360
153.	Kredens na podkomorstwo kowieńskie, 11 II 1784	360
154.	Sufragia na podkomorstwo kowieńskie, 11 II 1784	365
155.	Kredens na podkomorstwo kowieńskie, 11 II 1784	373
156.	Kredens na chorągwo kowieńskie, 11 II 1784	375
96.	Sejmik przedsejmowy w Kownie, 16 VIII 1784.	379
157.	Instrukcja Stanisława Augusta na sejmiki przedsejmowe	379
158.	Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 16 VIII 1784.	380
159.	Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 16 VIII 1784	381
97.	Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1785.	383
160.	Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1785	383
161.	Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1785	387
98.	Sejmik gospodarski, 8 II 1785.	389
162.	Kredens dla delegatów do prymasa, 8 II 1785	389
163.	Instrukcja dla delegatów do prymasa, 9 II 1785	391
164.	Akt laudum w sprawie miejsca sejmików, 8 II 1785	392
99.	Sejmik elekcyjny w Kownie, 9 II 1785	393
165.	Kredens dla sędziego ziemskiego, 9 II 1785	393
166.	Kredens dla sędziego ziemskiego, 9 II 1785	398
167.	Sufragia na sęstwo ziemskie, 9 II 1785	399
168.	Manifest szlachty kowieńskiej przeciw działaniom sejmiku, 9 II 1785	405
100.	Sejmik deputacki w Kownie, 6 II 1786.	412

169. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 6 II 1786	412
101. Sejmik poselski w Kownie, 21 VIII 1786	424
170. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1786	424
171. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 21 VIII 1786	431
102. Sejmik deputacki w Kownie, 5 II 1787	433
103. Sejmik deputacki w Kownie, 4 II 1788	433
104. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 18 VIII 1788	433
172. List Stanisława Augusta przed sejmikami poselskimi, 22 V 1788	433
173. Kredens dla posłów na sejm ordynaryjny, 18 VIII 1788	434
174. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 18 VIII 1788	438
105. Sejmik deputacki w Kownie, 9 II 1789	440
175. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 10 II 1789	440
106. Sejmik elekcyjny w Kownie, 11 II 1789	442
176. Kredens i sufragia dla chorążego i sędziego ziemskiego kowieńskiego, 11 II 1789	442
107. Sejmik deputacki w Kownie, 8 II 1790	444
177. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 8 II 1790	444
108. Sejmik gospodarski, 9 II 1790	445
178. Projekt uniwersału na sejmiki obierające komisarzy cywilno- -wojskowych, 27 XII 1789	445
179. Kredens dla komisarzy cywilno-wojskowych, 9 II 1790	446
109. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 16 XI 1790	448
180. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 18 XI 1790	448
181. Laudum obywateli kowieńskich, 20 XI 1790	452
110. Sejmik deputacki w Kownie, 7 II 1791	454
182. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 7 II 1791	454
111. Sejmik gospodarski w Kownie, 8 II 1791	456
183. Kredens dla komisarza cywilno-wojskowego, 8 II 1791	456
112. Sejmik elekcyjny w Kownie, 9 II 1791	457
184. Kredens dla podkomorzego, 9 II 1791	457
185. Kredens dla podkomorzego, 10 II 1791	466
186. Kredens dla chorążego kowieńskiego, 9 II 1791	481
187. Kredens dla rotmistrza kowieńskiego, 9 II 1791	489
188. Manifest przeciw działaniom sejmiku, 9 II 1791	490
113. Sejmik deputacki w Kownie, 14 II 1792	494
189. List Stanisława Augusta na sejmiki, 1 I 1792	494
190. Kredens dla deputata na Trybunał Główny W.Ks.L., 14 II 1792	496
114. Sejmik gospodarski w Kownie, 15–18 II 1792	497
191. Laudum w sprawie sejmu, [15 II 1792]	497
192. Kredens dla sędziów ziemiańskich, 16 II 1792	499
193. Kredens dla komisarzy granicznych kowieńskich, 18 II 1792	500
194. Kredens dla komisarzy cywilno-wojskowych, 18 II 1792	501

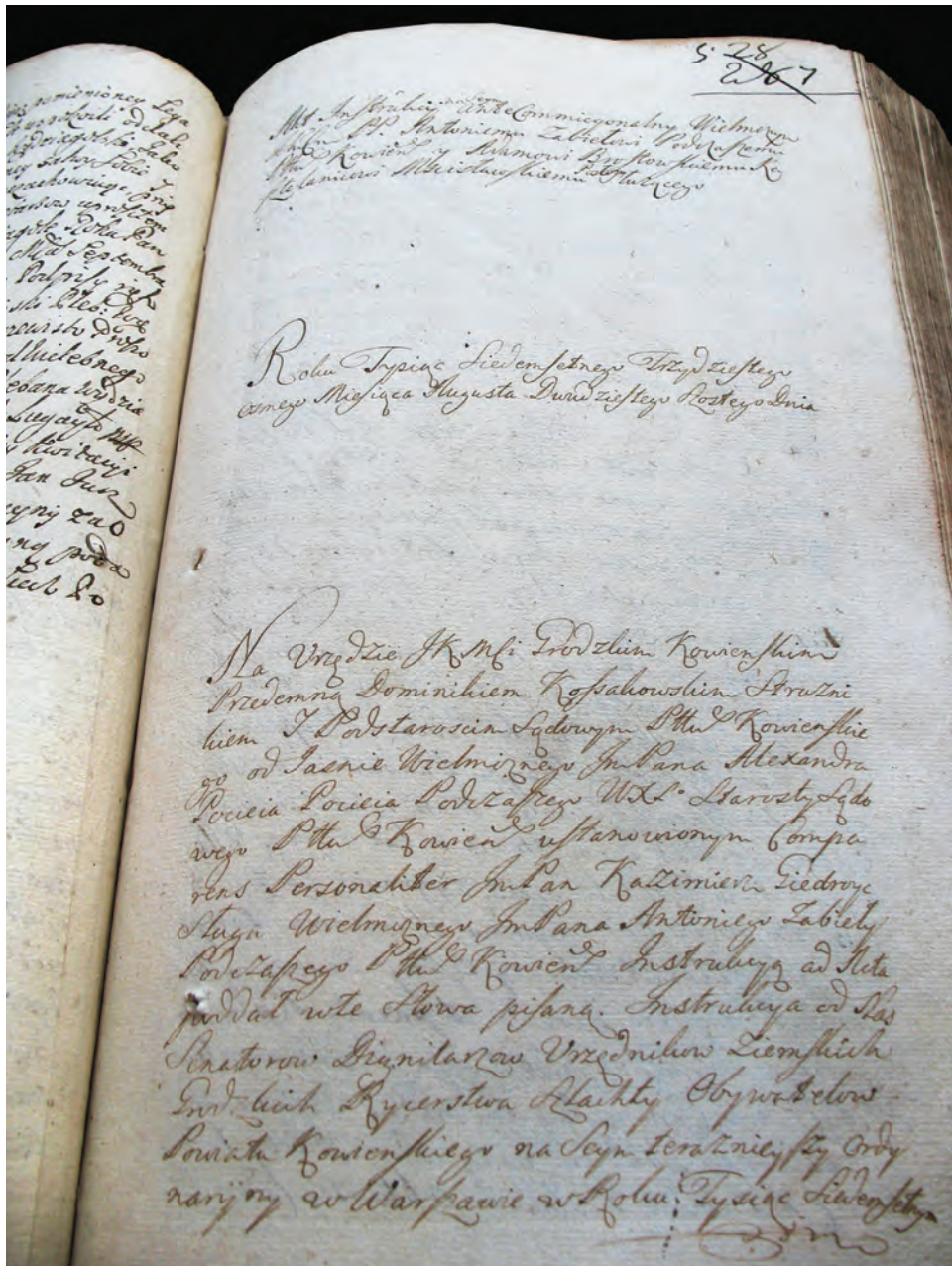
195. Kredens dla kandydata na sędziego skarbowego kowieńskiego, 18 II 1792	502
196. Kredens dla lustratora starostw, 18 II 1792	503
197. Laudum w sprawie uchwalenia podatku, 18 II 1792	504
115. Sejmik przedsejmowy w Kownie, 27 V 1793	505
198. Uniwersał przedsejmowy Stanisława Augusta, 17 V 1793.	505
199. Kredens dla posłów na sejm ekstraordynaryjny, 27 V 1793.	506
200. Instrukcja dla posłów na sejm ekstraordynaryjny, 27 V 1793.	508
116. Sejmik deputacki w Kownie, 3 II 1794.	510
201. Kredens dla deputatów na Trybunał Główny W.Ks.L., 3 II 1794	510
202. Laudum dla komisarzy cywilno-wojskowych, 4 II 1794.	511
IV. Aneksy	
Aneks 1	513
Aneks 2	535
V. Bibliografia	540
VI. Indeks osobowy	543
VII. Indeks nazw geograficznych	646
VIII. Ilustracje	

1. Zamek w Kownie, miejsce obrad sejmikowych (fot. M. Jusupović)

2. Kościół św. Jerzego przy klasztorze bernardynów w Kownie, miejsce obrad sejmikowych (fot. M. Jusupović)

3. Instrukcja dla posłów na sejm ordynaryjny, 25 VIII 1738 (Lietuvos Valstybės Istorijos Archyvas)

220

Testimonium Ich Meow P P Szladsky
 Ptha Konw.

Roku Tysiąc siedemset siedemdziesiąt czwartego
 Miesiąca Kwietnia dwudziestego dnia.

Ja Urodziłem się w Mieście Gortzi Komu pro
 domo Antonie Michale Czerwoni
 Czemu Koradniemu i Podskarbnemu Sądu
 w tym Ptha Komu Com perendo poronabi
 ten braci P Gabori Tucowicz habomo Tesky
 mojemu do abta Xiga Gortzi Ptha Komu
 podat kturego Tenor Stema do kturem tak
 się msa bice na. Myńcioy na Podpisani a Rgł
 naszych wyrażeni Czyniecy wiadoma być
 naszym Testyoni alnym wyrażeni Czynie
 icoy wyrażeni pod tym wyrażeni ad nay Gasowy
 Srogo Konuła Gagonasi na Szymli ante Komu
 cyhalno Uaimozatow w Roku Tysiąc Tysiąc
 siedemset siedemdziesiąt czwartym Miesiącu Kwietnia
 dwudziestego dnia i ośmnaście roku
 Miasta i Komu Komu gortzi tak wilem
 Szymli Gabori for of Ggsa abta Szymli
 homania gortziomy naganu mi ady W Gortzi
 Panceri Stawistomer Prozorow Wajbier Ptha
 Komu a W W Ich nose Paroni Fabiatam Con
 certationem, który to Gagonase P Wajbier
 duas perendo Kondytionis albo Szymli do las
 ai Szymli Gortziomy dopuszczeni, albo Szymli
 Wajbier W Gortzi P Gortzi Procora Mijony W
 Wajbier Gortziomy Szymli Gortziomy

4. Świadcstwo szlachty uczestniczącej w sejmiku, 20 VIII 1754 (Lietuvos Valstybės Istorijos Archyvas)

Rok 1740 Siedmseth Piecdzesiat Czwartego
Miesią Gbra Trzeciego Dnia.

Coram actis Groiu Powiatu Kowieńskiego Comparendo Perso-
nalter J Pan Wawrzyniec Michałowski Dworzani W Wpł Jozę
fa Prozora Płty Sędziowskiego y Koste Powiatu Kowieńskiego
Instrukcyę od Sena torow Dygnitarzow Urzędni kow ziem-
skich Grodzkich Ryersstwa Szlachty y Obywatelow Płty
Kow. na Sejm Koronacyjny Wpł Koste m Janę u daktę
Jozę Grodzkich Powiatu Kow. powiat in eu m tenorem Pisa-
nia Instrukcyę od Nas Sena torow Dygnitarzow Urzęd-
ni kow ziemskich Grodzkich Ryersstwa Szlachty y oby-
watelow Płty Kowieńskiego na Sejm Koronacyj-
ny w Warszawie w Roku Terazniejszy m Jozę
Piecdzesiatym Piecdzesiatym Czwartym Dnia Trzeciego
Decembra Przypadający Wpł Jozę fa Prozora u daktę
wemu Kow. y Koptow skiemu Starostę y Dzieiowi Zapiet-
tow Lewicemu Wól tte Namierjan Krowie W M. General ad-
jutantowi Poltow Polney Wól tte Kostom z Płty następo na
Sejmuku Przed Sej. mowym una nim tte to e Konsensu obrany m
in soluto considero w m esue Skmę Kow. Roku wyz wyrazonego
na Dniu Dwudziestym Dziem by m Miesią Oktobria Pana. Pano-
ze to najgłówney szych by ty rozważenia wie how te następnę

5. Instrukcja dla posłów na sejm koronacyjny 29 X 1740 (Lietuvos Valstybės Istorijos Archyvas)

Monika Jusupović – absolwentka Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego, doktorat obroniła w Instytucie Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk. Specjalizuje się w historii politycznej osiemnastowiecznej Rzeczypospolitej, a szczególnie Wielkiego Księstwa Litewskiego. Dotychczas opublikowała książki *Prowincjonalna elita litewska w XVIII wieku. Działalność polityczna rodziny Zabiełłów w latach 1733–1795* (2014), *Korespondencja polityczna Stanisława Augusta – Wiedeń* (t. 1–2, 2016) oraz kilkanaście artykułów.

Akta sejmikowe są istotnym elementem w prowadzeniu badań historycznych. Chociaż wydawanie ich było postulowane już w XIX wieku, dotychczas opublikowano jedynie część akt koronnych, a w przypadku Wielkiego Księstwa Litewskiego pojawiły się dopiero pierwsze tego rodzaju edycje. Tym większe znaczenie ma niniejsza edycja akt sejmiku kowieńskiego. Zebrano i opublikowano w niej ponad dwieście dokumentów wydanych przez sejmik kowieński lub kierowanych do niego za panowania dwóch ostatnich królów. Należą do tych akt przede wszystkim kredensy dla urzędników, deputatów i posłów, instrukcje, manifesty oraz dokumenty innych rodzajów. Poruszane w nich kwestie są bardzo różnorodne i użyteczne w badaniach dotyczących historii politycznej, społecznej, gospodarczej czy kulturalnej.

